Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

P

urn:nbn:de:bsz:31-107476

Visual Library

P

SVMMIS labris comprimitur, nec sonum ederet, nisi vocalis succurreret hærenti, quod vitium & cæterorũ elementorum, quæ ἄφωνα vocant, commune est omnium, tenuem sortitur sonum, ut est elementorũ natura, quæ ψιλὰ appellant.

P. Litera muta est, nec aspirationem post se admittit, nisi in dictionibus Græcis, ut Phæton. Convertitur quandoq; in transferendis ἐχεμβοις Græcis p in b: ut quod apud Græcos ναῦβος, apud nostros scribitur, Pyrrhus, Burrhus. Interdũ p exile pro ph aspirato poni solet: ut quod à Græcis φωκίων, cum ph aspirata scribitur, à nostris Puniceus transfertur: sic πορφύρεον, Purpureum dicimus. Quin & contrà ubi illi p exile ponũt, Latini saepissimè aspiratam ponunt, ut quod illi ὑψηλὸν, nos Hypsibile, scribere solemus.

P. In notis antiquorum, Pupillus. P. Posuit, vel pes, vel passus, vel Publius.

P ante A.

PACE. P. R. In notis antiquorum, Pace populo Romano, P. AEL. AVG. L. IB. Publius Aelius Augusti libertus. PAL. Palmens. PAR. Parentum. PARTH. Parthicus. PAT. Patritius PADIG. vel P.G. Patritiatus dignitas. P.C. Pactum conventem P.C. Pecunia constituta. P.D. Publicè dedit.

Pābulum, li, n.t. Propriè pecudum, & aliorum brutorũ cibus herbaceus, fœnicius, palcaceus, vel frumentitius est. [יְרָק *berák, מִסְפּוֹא מִתְבֶּן ספּוּא, ספּוּא, מִזוֹן.* Gall. *Pasture, fourrage.* Ital. *Pastura, pastolo.* Ger. Futer. Bel. Voeder. Hisp. *El pasto de bestias ganado.* Pol. *Pasz, Paszwa.* Vng. *Abrak lo eledel.* Ang. *Forage, foder or meat for beasts.*] Cæsar 1. belli Gallici: Ipse, quum pabuli copia ex agris incoperet, ad exercitum venit. Idem de bell. civil. 1: Multum frumenti ex omni provincia comportabatur, magna copia pabuli supportabat. Et eodem libro: Magnum in timorem Afranius, Petreiusq; pervenerunt, ne omninò frumento pabuloq; intercluderentur. Virg. 1. Aenecid. priusquã Pabula gustassent Troia, Xanthumq; bibissent. Idem 12. Aenecid. Pervolat, & pẽnis ita atria lustrat hirundo, Pabula parva legens, nidisq; loquacibus escas. ¶ Translatè etiam dicitur studii, amoris, & animi pabulum. Cicero in Catone: Si verò (inquit) haberet senectus aliquod tanquam pabulum studii & doctrinæ, nihil est eorũ senectute jucũdius. Lucretius lib. 4: Nam si abest quod ames, præsto simulacra tamen sunt illius, & nomen dulce obversatur ad aures: Sed fugitare decet simulacra, & pabula amoris Abstinere sibi, atq; aliò convertere mentem. Cicero 4. Academ. Est enim animorum, ingeniorumq; naturale quoddam quasi pabulum consideratio, contemplatioq;. Idem de arusp. resp. Quid enim hunc prosequor, pecudem ac beluam pabulo inimicorum meorum & glande corruptum? Ovid. 8. Metamorph. dederatq; gravi nova pabula morbo.

Pābulāris, pabulare, om. t. Quod ad pabulũ pertinet, seu quod pro pabulo datur. [ὀψωνιακὸς. Gal. *Qui va donner aux bestes, appartenant à pasture.* Ital. *Cio che si appartiene à pasco.* Ger. Zu dem futer dienend. Hisp. *Cosa perteneciente tal pasto.* Pol. *Pasterni.* Vng. *Abrakhozo.* An. *Pertayning to forage, foder or to meat of beastes.*] Colum. lib. 11. cap. 2: Vicia pabularis, & vicia seminalis. Idem lib. 2. cap. 14: De lupino nihil dubito, atq; etiam de pabulari vicia. Plin. lib. 18. cap. 16: Omnia hæc pabularia.

Pābŭlātĭo, onis, d. p. Castrense verbum est, quemadmodũ Lignor, & Aquor. [ὀψωνία. Gall. *Fourrager, paistre, repaistre.* Ital. *Pastolare.* Germ. Auff die fütterung gehen oder reiten, auff die fäter fahren. Bel. Voeder vergaderen, weyden. Hisp. *Ir à buscar tal pasto.* Pol. *Paszenie.* Vng. *Abrakozás, abrakot gywyték.* Ang. *To go a foraging.*] Dicuntur cum propriè Pabulari milites, quum è castris cum falcibus egressi, pabulum in usum jumentorũ ex agris in castra comportant. Val. Maxim. lib. 3. cap. 6: Id postquã cognovit, depositis insignibus Imperii, familiarem vultum induit, ac pabulantium hostium globo sese objecit. ¶ Interdũ Pabulari, est pascere. Col. lib. 7. cap. 6. de capellis loquens: Subinde quæ interdit, compesci debet, ne procurrat, sed placidè, ac scitè pabuletur, ut & largi sit uberis.

Pābŭlātĭo, nis, f. t. Aliquando est actus ipse pabulandi: nomẽq; est castrense, quemadmodum Aquatio & Lignatio. [ὀψωνία, ης. Gall. *Pasture ou fourrage, le fait d'aller au fourrage.* Ital. *Pastura.* Ger. Das aufftreten oder auffreiten auff die fütterung. Hisp. *Obra de buscar tal pasto.* Pol. *Pascenie.* Vng. *Abrakozás abrak gywyés.* Ang. *A preuding of forage, a foraging.*] Est enim pabulatio proprie militum, quum scilicet in agrum egrediũtur cum falcibus capiẽdi pabuli causa. Cæsar 7. bell. Gall. Omnibus modis huic rei studendum, ut pabulatione & commeatu Romani prohibeantur. Aliquando invenitur pro ipso pabulo. Varro 3. de Re rust. cap. 16: Si è bono loco transtuleris ubi idonea pabulatio non est, fugitivæ fiunt de apibus.

Pābŭlātŏr, oris, m. t. Qui pabulatum vadit [ὁ ὀψωνήσων πορευόμενος. Gall. *Fourrageur, qui va au fourrage.* Ital. *Pasolatore.* Ger. Der auff die fütere fahrt oder geht/ futer dem Vych zu samlen. Hisp. *El que suele ir à pastar tal pasto.* Pol. *Piczwnik.* Vng. *Abrakozó.* Ang. *A forageour, a prouider of foode, foder or forage.*] Cæsar 5. belli Gallici: Repentè ex omnibus partibus ad pabulatores advolarunt. Liv. 9. belli Punici: Deindè quũ in pabulatores Romanos impetus repentè ab equitibus Hispanis factus esset, &c.

Pābŭlātōrĭus, adject. [τῶ σιτου ἢ χορτου ὠνητικὸς ἐστιν ὁ. Gall. *Qui sert au fourrage.* Ital. *Cosa da pascolo.* Ger. Das zu der füterung gehört. Hisp. *Perteneciente à pasto.* Pol. *Piczwny.* Vng. *Abrakos.* Ang. *That serueth for forage or foder.*] ut, Pabulatoria corbis, in qua reponũtur pabula. Col. lib. 6. cap. 3: Si grano abstinemus, frondis aridæ corbis pabulatoria modiorum viginti sufficit.

Pacatus, Vide Pax.

Păcīscŏr, scĕris, pactus, d. t. Pactum facio, convenio, cõtraho. [שׁוּם *sahdáh, συμφώνησον, συνομολόγησον, συνθήκην, διαμεσολάβησον, διαλλαγῆναι.* Gall. *Pactionner, contracter.* Ital. *Pattuire, pattegiare.* Ger. Ein vertrag oder pact machen/ mit einander vbertommen. Bel. Een compact oft verdrach maken. Hisp. *Pactear ò hazer pacto.* Pol. *Vgadzam sie, Zakl'ad czynie, Pact czynie.* Vng. *Fãl fogadam, fog adatt fogadok.* Ang. *To bargaine, to indent, to make a couenant.*] Pacisci cum aliquo. Plaut. in Bach. Pacisci cum illo paulula pecunia potes. ¶ Dicimus etiam Pactus sum hanc rem. Justin. lib. 2: Cum Xerxe nuptias filiæ ejus pacisci tur. Salust. in Iugur. Adherbali suadent ut sese & oppidum Iugurthæ tradat: tantùm ab eo vitam pacisci atur. Virg. 5. Aen.: vitãq; volunt pro laude pacisci. ¶ Ponitur aliquãdo pro Promitto. Plautus in Trin. Hæc tibi pacta est Callicli filia? Id est, éstne tibi promissa? Cicer. Att. lib. 5: Nec dubitat Dejotarus, cujus filio pacta est Attavasdis filia, quin cum omnibus copiis, &c. ¶ Pacisci autem, & transigere hoc differunt, quòd is qui transigit quasi de re dubia & lite incerta neq; finita transigit: qui verò pacisci tur, donationis causa tem certam & indubitatam liberalitate remittit. l. j. De transact.

Pactŏr, oris, m. t. [ὁμολογητὴς, συνθέτης. Gall. *Faiseur de contracts & accords.* Ital. *Che fa contratti & accordi.* Ger. Ein Vertrager/ Vereiniger/ Verthädinger. Hisp. *El que hazer pactos.* Pol. *Vgadzaiacz.* Ang. *He that maketh contract, bargaine or couenant.*] Cic. 7. Verr. An fœderum interpretes, socieratis pactores, religionis autores? Hujus compositũ est Depacisco, sive Depecisco: de quo suo loco diximus.

Pactum, n. s. particip. est à pacisco, Pacto decretum. [τὸ διαμεσολάβησθαι. Gall. *Pacte ou, accordé, convenu.* Ital. *Patuito.* Ger. Angedinget/ zu dem vertrag abgeredt. Hisp. *Pacheado.* Pol. *Stanowienie, Vgoda, Vmowa, Zakl'ad.* Vng. *Fogado.* Ang. *A bargaine, or couenant.*] Plaut. in Asin. Hinc inerunt vigiti minæ bonæ, mala opera partæ, Hæ tibi nos pactis legibus dare jussit. Id est, ea conditione, de qua inter vos cõvenit. ¶ Aliquãdo nomen est, & ponitur pro cõsensu & cõventione. [בְּרִית *berith, συνθήκαι.* Gall. *Convention, paction.* Ital. *Patto.* Ger. Ein vertrag/ etwas darein beyde partheyen verwilligen/ ein vereinigung. Hisp. *Pacto.*] Cic. 2. de Invent. sic definit: Pactũ est quod inter aliquos convenit, quod jam ita justum putetur, ut jure præstari dicatur. Idem 3. Offic. Pacta & promissa sempẽrne servanda sint, quæ nec vi, nec dolo (ut prætores solent dicere) facta sint. Vlp. de Pollic. l. Pactum: Pactum est duorum consensus atq; conventio: Pollicitatio verò, offerentis solius promissum. ¶ In ablativo quandoq; accipitur pro Modo. τρόπῳ. Terent. in Andr. Eo pacto & gnati vitam, & consilium meum cognosces.

Pactĭtĭus, a, um, adject. Vulgò *Conventionalis* dicitur. συνθηκικὸς. Gell. lib. 1. cap. 25: Cessatio pugnæ pactitia, Induciæ dicuntur.

Pactĭo, onis, f. t. Est (ut inquit Vlp. l. j. ff. de Pact.) duorum pluriumvè in idem cõsensus. [בְּרִית *berith, ὁμολογία, συνθήκη, συμβολαιογραφία, συμβόλαιον.* Gall. *Paction, convention.* Ital. *Patto, convenzione.* Germ. Ein vertrag oder abred so mit beyder theilen vermittlung gemacht wird/ uno werden. Bel. Een Compact. Hisp. *Pacto, ò la obra de pactiar.* Pol. *Vmowienie, Vkładzienie, Przymierze.* Vng. *Fogadozás meg alkondás.* Ang. *A couenant or bargaine.*] Sallust. in Catil. Collegam suum Antonium pactione provinciæ perpulerat, ne contra Rempub. dissentiret. Cic. lib. 3. Offic. Regulus non debuit conditiones pactionesq;, bellicas & hostiles perturbare perjurio.

Păco, pacas, Vide Pax.

Pactĭlis, Vide Pango.

Pactitius, a, um, Vide Pactum in Paciscor.

Pactum. Vide paciscor.

Pæanitidēs, *παιανῖτις*, Gemmæ sunt speciē habētes aquæ glaciatæ, (ut Plin inquit) quæ in Macedonia circa Tiresiæ sepulcrum inveniuntur. Prægnantes fieri & parere dicuntur, & parturientibus mederi. Eqdē & Gemonides dicuntur. Autor Plin. lib. 37. cap. 10.

Pædagogus, gi, pen. prod. [*παιδαγωγός*. Gall. *Pedagogue, qui a la charge de mener vn enfant.* Ital. *Pedagogo, pedante.* Ger. Ein Zuchtmeister oder Schulmeister der Jugent. Hisp. *Maestro de ninos.* Pol. *Vczytiel, dozorca mi edzyi.* Vng. *Gyermek tanito Zolga gyermek tanito mester.* Ang. *A pedagoge, that hath the charge to guyde children.*] Custos & institutor pueri, cui cura incumbit pueru instituendi, & vestigia ejus subsequendi, eumq; quocunque opus fuerit, circumducendi: ita dictus quasi *τὸν παῖδα ἀγωγός*: hoc est, pueri dux. Columella lib. 1: Nec postremò, quasi pædagogi ejus, meminisse dedignemur Iulii Higini. Cicero de Amicitia: isto enim modo nutrices & pædagogi maximè erunt diligendi.

Pædagogium, Cubiculum puerorum: id est, servorum. [Vng. *Zolgalo gyermekek hazaia.*] Plin. Epist. lib. 7. Rufo: Puer in pedagogio mixtus pluribus dormiebat.

Pædagogium, gii, n. s. [Germ. Ein verthauß da die Kinder vnd Knecht wohnen: item, ein Kinderschul. Pol. *Gmach ubi servi dzieci y pl agami uczyskaia.* An. *A schole, also a place where children and servantes lodge.*] Locus est in ædibus in quo pueri, servique commorantur, qui à Gentilibus *mancipia* vocantur. Plin. lib. epist. Puer in pædagogio mixtus pluribus dormiebat. ¶ Accipitur etiam Pædagogium apud Iurisconsultos pro servitio: hoc est, pro servorum & mancipiorum grege. Vlpian. l. quæsitum de Fundo instructo & instrum. legat. Si instructum fundum legasset, ea pædagogia, quæ ibi habebat, ut quum ibi venisset, præstò essent in triclinio, legato cōtinentur. Calpinus putavit Pædagogium aliquando accipi pro puerorum concubitu, adducens illud Suetonii ex ca. 22. li. 9: Superingenuorum pædagogia, & nuptarum concubinatus, etiam Rubriæ virginis Vestali stuprum intulit. Sed fallitur nam in castigationibus exemplaribus Prosagogia legimus, non Pædagogia. Est autem *προσαγωγεῖον*, Græca dictio, quæ nobis productionem, vel prostitutionem sonat, *ἀπὸ τοῦ προσαγωγεῖν*, quod est producere vel prostituere.

Pæderastēs, [שדרן *kadhesh. παιδεραστὴς.*] Amator puerorum: quasi *vult παῖδας ἐρᾶσθαι*. Inde Pæderastia, *παιδεραστία*, Amor obscœnus in pueros.

Pæderōs. Pæderōtis, *παιδέρως*, Gemma est quam alio nomine Opalus vocamus, nonnulli etiam Sangeum: ita dicta, teste Plin. lib. 37. cap. 6. propter eximiam gemmæ ejus gratiam. *παιδέρως* enim nobis puerorum amorem significat. ¶ Est etiam Pæderos, eodem Plin. teste lib. 22. acanthi genus, quod à nonnullis Melamphyllon appellatur.

Pædia. [Græcè *παιδεία*. Ger. Zucht/vnderweisung/vnd lehr in allen guten dingen. Pol. *Czuienie.*] Disciplina institutioq; ad bonas artes, eductio, ut docet Gellius. Hinc Xenophon nobilis apud Græcos historicor. opus suum Cyri pædian inscripsit.

Pædico, as, pen. prod. Verbū obscenæ significationis, & Catullo veteribusq; poëtis aliis usitatum.

Pædicōnes, sive Pædicatores, Puerorum amatores, concubitoresq; *παιδικοί*.

Pædomathēis, *παιδομαθεῖς*, Qui à pueris statim discunt, quibus opponuntur Optimatheis, *ἀριστομαθεῖς*, qui scilicet seriùs & iam natu grandes ad discendum accedunt.

Pædor, pēdoris, pen. prod. in t. Situs, squallor, illuvies, sordes, & omnis immunditia, seu putor. [לכלוך *pigghul. αἰσχρότης*, vn&. Gall. *Crasse, ordure.* Ital. *Bruzzura, immondizia, sozzura muffa.* Ger. Wust/vnrath/ vnflat vnd gestanck. Hisp. *Hedor y hedundez.* Pol. *Smrod, plugastwo.* Vng. *Penzesseg, ersmansag, fertozetseg.* Ang. *Slouthfulle filthinesse.*] Lucanus lib. 2: longusq; in carcere pædor. Cic. 3. Tusc. Barba pædore horrida, atq; intonsa infusicat pectus illuvie fœdabem. Festus putat *διὰ τὸν παῖδων*: hoc est, à pueris deduci, qui in illa ætatula sordidi ferè sunt, nec à sordibus sciunt abstinere. Vnde Pædidos quoq; & sordidos & obsoletos appellant.

Pædotribēs, pen. prod. [*παιδοτρίβης*. Ger. Schulmeister/Zuchtmeister. Pol. *Mistrz mlode lubiey vyfolicz cwiczacz.*] vel Pædotriba, bæ, Puerorum institutor in corpore exercendo: cujus officiū (ut inquit Plato in Gorgia) est, corpora hominum formosa robustaq; efficere.

Pædotribā, *παιδοτριβία*, Dicitur ars exercēdi puerorum corpora, unde Aristot. lib. 7. Polit. præcipit adolescentes statim Gymnasticæ, & Pædotribæ esse tradendos.

Pægnĭum, *παίγνιον*, Græca vox est quæ nobis ludum sonat, vel rem ludicram, aut puerilem oblectationem: Technopægnium, lūdicrum quoddam poema ab Ausonio inscriptum est.

Pæōnĭa, æ. p. [*παιωνία*. Gall. *Pyonisse.* Ital. *Peonia.* Ger. Pionien oder Bonnica wurtzen. Hisp. *Rosa mortes.* Pol. *Pywonia.*] Herba est insignis, in summo caule siliquas quasdam ferens amygdalis similes: quæ quū dehiscunt, grana multa & exigua offerunt. Punici mali acinis similia, in medio nigra, quædam rubra, quinque aut sex purpurea. Ejus duo sunt genera, Mas & Fœmina, foliis præcipuè distincta: mas enim folia habet juglandis, fœmina verò smyrnii. Dicta est autem Pæonia à Pæone inventore, qui ea Plutonem curasse dicitur ab Hercule vulneratum, ut fabulatur Hom. 5. Iliad.

Pætus, m. s. [Germ. Der docke augen hat: das ist, wenn das auge den augkern nur halb bedeckt: alß wenn einer die augen halb offen hette/ gar ausgwbersichtig. Pol. *Mrozyk.* An. *He that looketh a squint wyward.*] Qui obliquatis oculis in altum respicit, vel qui alterum oculum minorem habet. Horat. 1. Serm. Sat. 3: Strabonē appellat Pætum pater, & pullum malè parvus Si cui filius est. Vbi interpres Porphyrio, Strabo, qui est detortis oculis dicturi: Pætus leviter declinatis. Acron ibidem: Pæti propriè dicuntur, quorum huc atq; illuc oculi velociter vertuntur. Hinc Aelforum familiā Romæ cognomen sumpsit.

Paganicus. Paganus, Vide Pagus.

Pages. Compactio dicitur, licet simplex vix inveniatur, sed cōpositatur, Compages, *συναρμὸς*.

Pāgĭna, æ, pen. corr. f. p. Vtraq; para folii, à pangendo, quòd in paginis carmina pangantur: id est, figuntur. [*Index.* Gall. *Vne page.* Ital. *L'vna & l'altra faciata della carta.* Ger. Ein Blat in beyden seiten. Hisp. *Vna qualquiera hoja de libro.* Pol. *Karta pisma.* Vng. *Level lap.* Ang. *The syde of a leaf in a booke.*] Vellus enim pangi vel figi in ceris dicuntur, Vel quòd in libris fasciæ quæq; obtineant regionem, ut pagi. Cic. ad Tironem lib. 16: Vanè fuim affectus tuis literis, valde priore pagina perturbatus. ¶ Plin. lib. 17. cap. 22: Paginas in vitibus vocat areas interseptas inter duo juga. Semper (*inquit*) quintanis seminibus hoc est, ut quinto quoq; palo singulæ jugo paginæ includantur. ¶ Paginam utranq; facere in re aliqua dicitur, cujus tanta est autoritas ut nihil omninò sine ipso rerum geratur. Plin. lib. 12. cap. 7. de fortuna loquens: Huic (*inquit*) omnia expensa, omnia feruntur accepta, & in tota ratione mortalium solet utranq; facit pagiaam. Hinc pagella diminutivum. Cicer. ad Brutum lib. 11: Non imitor *λακωνισμὸν* tuum, altera jam pagella procedit. ¶ Hinc fit Compagino, pro conjungo, quod paginæ simul conjungantur *συναρμόζω*.

Pagĭuncŭla, læ, diminutivum à pagina. [*σελίδιον*. Gall. *Petite page.* Ital. *Piccola carta.* Ger. Ein bletlin. Hisp. *Pequenna hoja.* Pol. *Kartka.* Vng. *Leuelecske.* Ang. *A litle fyde of a leaf in a booke.*] Cicer. ad Attic. lib. 4: Si verò id est quod nescio an sit, ut non minus longas jam in codicillorum fastis funyorum Consulum paginulas habeat quàm fatorum.

Pago, gis, pepigi, pactum, Paciscor, antiquum verbum, Quintiliano autore lib. 1. cap. 10. [פגע *yabādh. συνθήκην.* Gall. *Faire quelque marché, contracter ou accord.* Ital. *Pattuire far patto.* Ger. Ein vertrag oder tādung machen. Hisp. *Pactar, hazer pacto.* Pol. *Zakl ad czynic.* Vng. *Vkl fogadom.* Ang. *To promyse, to make a bargaine or covenant.*] Pacta sunt, quę legibus observanda sunt hoc modo: Rem ubi pagunt, oratione pagunt. Servius tamen dixit Pago (unde multi volunt venire Pepigi) nusquam lectum esse, vultq, Pepigi à Paciscor fieri, sicut & pactus, quomodo à Placeo, placui, & placitus.

Pagonoton, Tussilago, vel Bacchion, apud Dioscor. libro 2. cap. 124.

Pāgrus. [*πάγρος*. Ger. Meerbrebo / von etlichen Meerfyanen genannt.] Piscis est ex genere cancrorum. Plin. lib. 32. cap. 10: Pagri fluviatilis longissimus dens capillo adalligatus. Idem & Pagurus dicitur. Plin. lib. 9. cap. 32: Cancrorum genera cambi, astaci, maiæ, paguri, leones, & alia ignobiliora.

Pāgūrus, *πάγουρος*, Est de genere cancrorum: post maximus: de quo Plin. lib. 9. cap. 32.

Pāgus, pagi, m. s. Vicus, ubi multa ædificia rustica sunt conjuncta. [כפר *chofer* עיר *perazim. κώμη.* Gall. *Vn gros village ou bourg.* Ital. *Villa.* Ger. Ein Dorff. Hisp. *El barrio o aldea.* Pol. *Wies.* Vng. *Falu.* Ang. *A village in the country.*] ἀπὸ τῶν πηγῶν: hoc est, à fontibus circa quos rustici gaudent habitare, ut facilis sit aquatio. Autor Festus. ¶ Pagus præterea accipitur pro tota jurisdictionis tractu: unde Cæsar libro 1. bell. Gall. scribit Helvetiam totam in quatuor fuisse divisam pagos. Hodie trecim numerantur. Galli sua lingua vocant *Cantones*.

Pagātim, adverbium, Per singulos pagos. [*κωμηδόν*. Gall. *De bourg en bourg, de village en village.* Ital. *De villa in villa.* Ger. Von dorff zu dorff/durch alle dörffer. Hisp. *De aldea en aldea.* Pol. *Powsiach.* Vng. *Falonkent.* Ang. *Village by village.*] Liv. 2. bell. Maced.

hæc Templa deûm, quæ pagatim sacrata habebant, dirui vel incendi iussit.

Pāgānus, a, um, m. Á pago dictus est, Rusticus, qui scilicet rure natus est, & educatus. [עמי peraz. κωμήτης, κωμικός. Gall. *Villageois, rustic, paysan.* Ital. *Rustico, villano.* Germ. Ein Dorffmann/ Gemeinmann. Hisp. *Cosa de aldea, rustico.* Pol. Wieśniak, obl op, plan, siedlak. Vng. Kmfoldi, parasz. Ang. *An vplandyshman, that dwelleth in a village.*] Cicer. pro domo sua: Nullum est in hac urbe collegium, nulli pagani, aut montani (quoniam plebi quoq; urbanæ majores nostri conventicula, & quasi concilia quædã esse voluerunt) qui nõ amplissimè non modò de salute mea, sed etiã de dignitate decreverint. Iuven. Satyr. 16: ritiùs fallum producere testem Contra paganum possis, quàm vera loquentem Contra fortunam armati. Hinc Semipaganus, semirusticus. Persius per translationem, arrogantiam vitans, ait: ipse semipaganus, Ad sacra vatum carmen affero nostrum. ¶ Interdum Pagani accipiuntur pro hominibus non militaribus, tametsi urbani sunt. μιγάδες, ἀμφότεροι. Et est verbum peculiare iureconsultorum, à quibus hæc duo perinde ac contraria opponuntur Miles, Paganus. Sueton. de Augusto: Pinarium equitem Romanum, quum concionante se, admissa tuba paganorum apud milites subsenbere quædam animadvertisset, curiosum & speculatorem ratus, coram fodi imperavit. Vlpian. l. tractabatur. ff. de militari testamento: Est receptum à divo Pio, in eo qui quum esset paganus, fecit testamentum, mox militare cœpit. Marcellus l. quædam. ff. de Pœnis: Quædam delicta pagano, aut nullam, aut leviorem pœnam irroganti militi verò graviorem. ¶ Quare autem Pagani dicantur etiam ii qui urbani sunt, hæc affertur ratio, Romam olim divisam fuisse in tribus quatuor, (sicut apud Dionysium lib. 4. Antiquitatum legitur) quas Pagos vocitabant, in quibus habitantes Pagani dicebantur, qui nullam in aliam habitationem transferri poterant. Hinc factum ut Paganus pro ciue sumatur, qui nunquam militaverit. Et Pagano miles opponitur. Ob id à Hieronymo cæterisq; Ecclesiasticis scriptoribus Pagani appellati Ethnici, qui non sub Christi vexillo militarent. Apud Plin. Pagana lex, qua rustici utuntur.

Pāgānus, Pagana, paganum, adiectivum: [עמי peraz. ἀγροῖκος, κωμικός. Gall. *De village.* Ital. *Di villa.* Ger. Dem Dorffe/ dienstlich. Hisp. *De huerto ò aldea.* Pol. Cześnicki. Vng. *Falubeli kreslő tól.* Ang. *belonging to a village.*] ut, Fercula pagana. Propert. lib. 4. Eleg. 4: Annua pastorum convivia, lusus in urbe, Quum pagana madent fercula divitiis. Ovid. 1. Fastor. Pagus agat festum, pagum lustrate coloni. Et date paganis annua liba focis.

Pāgānĭcŭs, ca, cum, Quod paganorum est: hoc est, quod ad rusticos pertinet. Vnde Paganicum peculium, vel Paganicum ablatum, dicitur quod ex prædiis, vel pastione, aliisve rusticis tributis provenit: cui opponitur Castrense. Anton. in l. j. C. de Testamen. militar. Frater tuus miles, si te specialiter de bonis quæ in Paganico habeat, hæredẽ fecit, bona quæ in castris rebique, petere non potes. ¶ Paganica pila dicitur à pagis: id est, villis, quòd pagani ea uterentur: hæc est crassior, laxiorq;, & plumæ plena, nec ad usum tam agilis, ut quæ nec tàm levis sit, nec iactata facilè resiliat. Martialis libro 4: Et quæ difficilis turget paganica pluma, Follè minus laxa est, & minus arcta pila. Quæ dicat, est laxior quàm pila trigonalis, & arctior firmiore, quàm follis: nam follis, tertium genus pilæ est.

Pāgānālĭă, ium, n. l. κωμητικά, Feriæ, quibus sacra fiebant Cereri & Tellure à paganis frugum & sementorum causa. Dictæ etiam hæ feriæ sunt paganicæ: quanquam Varro distinguere videtur: quòd paganalia sint privatæ feriæ alicuius pagi: paganicæ verò omnium pagorum.

Pālă, æ. Instrumentum rusticanum vulgò notum: dicta à pangendo, mutato g in l, inquit Varro libro 4. de lingua Latina. [מגרה mahăsh. σκαλίς. Gall. *Vne pelle.* Ital. *Pala, badile.* Ger. Ein Schauffel. Hisp. *Pala, instrumento para trasspalar.* Pol. Łopata. Vng. Kapa/ásó/lapat. Ang. *A shouell or spade.*] Plautus: Palas vendundas tibi & mergas datas, ut hortum fodiat. ¶ Est etiam pala instrumentum quo panis in furnum immittitur & extrahitur. Cato cap. 11. de Re rustic. Palæ ligneæ quatuor: ferreo ventilabrum. ¶ Item quoddam ignis receptaculum. ¶ Sunt etiã palæ dorsi partes dextra, lævaq; eminentes. ¶ Itẽ (inquit Strabo lib. 3.) minores auri purgationis massulæ, & utiq; non majores testibus palæ dicuntur. Plinius lib. 34. cap. 13. In æraria officinis & phlegma fit, jam liquato ære, atq; per vasa additis etiamnum carbonibus, paulatimq; accensis, ac repente vehementiori flatu expulitur æris pala quædam. Sic eam legit Budæus de Asse, licet in quibusdam codicibus legatur palea. ¶ Pala quoq; anuli pars cava est & latior, in qua gemma inseritur. [משבצת mishbetsah. σφενδόνη.] Cicer. lib. 3. Officiorum: ibi quum palam ejus anuli ad palmam converteret, à nullo videbatur.

Pălă, æ. Arbor est apud Indos, quã describit Plin. lib. 12. cap. 6. his verbis: Major alia, pomo & suavitate præcellentior, quo sapientiores Indorũ vivunt. Folium alas avium imitatur, longitudine trium cubitorum, latitudine duũm. Fructum è cortice mittit, admirabilem succi dulcedine, ut uno quaternos satiet. Arbori nomen palæ, pomo Arienæ. Hæc ille.

Palacra, quæ & palacrana à nonnullis appellatur, Major auri massa est. [An *A piece or wedge of gold.*] Plin. li. 33. cap. 4. de auri massis loquens: Necnõ in puteis denas excedentes libras, Palacras Hispani, alii Palacranas: idem quod minutum est, balucem vocant.

Pălæphătĭcŭs, a, um, ut Palæphatia papyrus, Proverbio dicitur de libellis fabulosis, qui nil nisi meras fabulas, resq; incredibiles cõtinent. Tractum à Palæphato Pario, sive (ut alii malunt) Prienæo, qui περὶ ἀπίστων: hoc est, rerum incredibilium multa conscripsit volumina. Virgilius tamen in carmine ad Messalã, Palæphatiam papyrum, simpliciter dixit pro libris Palæphatii: Docta Palæphatia testatur voce papyrus.

Pălæstră, æ, f. p. Luctatio, concertatio. [מגרה naphtúl. πάλαισμα. Gall. *La lutte, exercice à lutter.* Ital. *Palestra, lotta.* Ger. Das ringen/ein kampffspil mit ringen. Hisp. *La lucha.* Pol. Macanie, skoczenie, zapasy. Vng. Kuzdés, kuzdő hely, maga gyakorlo hely. Ang. *A wrastling place or the feat or wrastling or barriers.*] ἀπὸ τῆς παλαίστρας τὸ εὐεξίας: hoc est, à corporis agitatione. Terentius in Eunuch. Sæpe periculum in literis, Fac in palæstra, in musicis. Virgilius lib. 6. Pars in gramineis exercent membra palæstris. ¶ Accipitur etiam Palæstra, pro quàvis re, aut pro quovis etiam loco, in quo præcipuè se quis exercet. Terẽtius in Phorm. Eccum è sua palæstra exit foras: hoc est, è domo lenonis, quæ est veluti palæstra, officina quædam, & ludus amatoris. ¶ Accipitur etiam Palæstra pro decenti motu, gestuq; totius corporis, quem Galli *Contenanciam* vocant. Vnde Palæstritæ vocantur, qui in hisce corporis decentibus gestibus insigniter sunt exercitati: quemadmodum contra Apalæstri, qui talium motuum & gestuum planè sunt rudes. [παλαιστρίται, παλαισταί. Gall. *Luicteurs.* Ital. *Lottatori.* Ger. Dupesschtig/der keine geberden mit den gliderẽ nicht vben kan/der sich nicht in posses schicken kan.] Hisp. *Luchadores.* Pol. Nieczgrabowscy vścisk' uwieko. Ang. *He that vseth wrastling.*] Quintil. lib. 9. cap. 4. significare volens, orationem forẽsem nec planè numerosam esse debere, qualis Panegyricus ille adeò fama celebratus Isocratis: nec rursus numeris vacare, ità inquit: Sicut etiam quos palæstritas esse nolumus, tamen esse nolumus eos qui dicuntur Apalæstri. Vide Budæum in prioribus Annotationibus.

Pălæstrĭcŭs, ci, m. s. Palæstrita. [παλαιστρικὸς. Gall. *Luicteur.* Ital. *Lottatore.* Ger. Ein Ringer oder Fechter. Item, der in allem seinen thun oder reden seine gebẽrden führen kan/ sich wõhlstendig in posses schicken. Hisp. *Luchador.* Pol. Zapaśnik, ścermierz, sprzssobus do kazdej rzeczy. Vng. Kuzdő, baynok. Ang. *He that vseth wrastling.*] Afranius: Depelli mihi manum per palæstricos. ¶ Dicuntur etiam Palæstrici, qui palæstram docent: hoc est, qui palestritas exercent & instituunt. ¶ Aliquando etiam Palæstricos appellatos invenimus qui motus gestusq; corporis formant, docentq; quo pacto omnes corporis partes decenter debeamus movere. Quintil. lib. 1. cap. 11: Ne illos quidem reprehendendos puto, qui paulùm etiam palæstricis vacaverint. Non de iis loquor quibus para vitæ in oleo, pars in vino consumitur: qui corporum cura mentem obruerunt. Hos enim abesse ab eo quẽ instituimus, quàm longissimè velim. Sed nomen idem est iis à quibus gestus motusq; formantur.

Pălæstrĭcŭs, ca, cum, penult. corr. Quod pertinet ad palæstram. [παλαιστρικός. Gall. *Appartenant à luicte.* Ital. *Cosa de lotta.* Ger. Zu dem ringen gehörig. Hisp. *Cosa pertenesciente à lucha.* Pol. Zapaśniczy. Vng. Kuzdő dolog vala. Ang. *That pertaineth to wrastling.*] Plautus in Rud. Ex urbe ad mare huc prodimus pabulatum pro exercitio Gymnastico & Palæstrico. ¶ Palæstricos motus dixit Cicero 1. Officior. nimis accuratos corporis gestus. Nam (ut suprà ostendimus) Palæstra aliquando accipitur pro concinno illo omnium membrorum gestu, quem Galli *Contenanciam* vocant: & Palæstrici qui hujusmodi motus docent. Verba Ciceronis sunt hæc: Nam palæstrici hujusmodi motus sæpè sunt odiosiores. Idem 4. in Verr. Nunquam vox prætorem tam palæstricum vidistis.

Pălæstrĭcē, adverb. More palestritarum. [παλαιστρικῶς. Gall. *En luicteur, en facon de luicte.* Ital. *A foggia di lotta.* Ger. Fechterischt/ wie ein Ringer oder Fechter. Hisp. *En manera de lucha.* Pol. Po zapaśniczemu, po zawodniczemu. Vng. Kuzdők módgyara. Ang. Lyk *wrastlers.*] Cicer. de Opt. gen. dic. Sed ita ut palæstricè spatiari in xysto liceat.

Pălæstrĭtă, tæ, pen. prod. m. p. Qui in palæstra se exercet. [παλαιστρικός. Gall. *Luicteur.* Ital. *Lottatore.* Ger. Ein Ringer/ Fechter/ der sich in dem kampffspil des ringens übt. Hisp. *Luchador.* Pol. Wyzwierzchacz albo Wyzwierzchnik. Ang. *A wrastler.*] Cicero 6. Verr. de Heraclii hæreditate, quam palæstritis concessisset, multò maximam partem ipsum abstulisse. Persius

Satyr. 4. Quinque palæstritæ licet hæc plantaria vellant.

Pflam, adverb. Manifestè, apertè, in conspectu atque oculis omnium. [φανερῶς, ῥήδην, ἐμφανῶς. Gall. *Publiquement, apertement.* Ital. *Palesamente, apertamente.* Germ. Offentlich/vnverholen. Bel. Openlijck. Hisp. *Publicamente.* Pol. *Iawnie, iasnie.* Vng. *Nyilvanzkon latta mail.* Ang. *Openlie, in the sight of men.*] Contraria habet Clàm & obscurè. Plautus in Ciste. Nostro ordini palàm blandiuntur: clàm, si occasio usquam est, singulàm Subdole suffundunt. Cicero 4. Academ. Alterum quidem, ut videmus, palàm: alterum, ut suspicamur, obscurius. ¶ Palàm & Interdiu, quibus contraria Clàm & noctu. Cæsar 3. bell. Civil. Exercitum educunt, Pompeius clam & noctu, Cæsar palàm atque interdiu. ¶ Coràm ad personas certas tantùm refertur: Palàm ad omnes. Terentius in Eunuch. Sin falsum aut fictum, continuò palàm est. ¶ Hinc fit Propalàm, ejusdem significationis: à quo Propalo, las, pro manifesto, seu aperio, de quibus infrà. ¶ Palàm quæstum facere dicitur, non tantùm ea quæ in lupanario se prostituit, sed etiam siqua (ut solet) in taberna, caupona, vel qua alia domo, pudori suo non parcit. ἐν τῷ φανερῷ κερδαίνειν.

Pflangæ, Græci φάλαγγες dicunt. [Gall. *Rouleaux qu'on met sous les nauires pour les tirer en l'eau ou à bord.* Ital. *Legno longo & retondo che si mette sotto le naui per tirar le in aqua.* Ger. Wällen/sind tangrunde höltzer darauff man etwas stost/oder zeucht/ein weile. Hisp. *Las palancas de madera.* Pol. *Wał'ki iakie podkł'adaią dla ruszania.* Vng. *Sikmally.* Ang. *Rollers to conueigh ships on land or any thing of great weight.*] Sunt ligna teretia, qualia sunt quæ navigiis dum subducuntur ad littus, aut ad mare trahuntur, supponi solent. Vnde etiam nunc Palangiarios dicimus, qui aliquid oneris fustibus transvehunt. Varro de Vit. pop. Rom. lib. 4: Quum Pœnus in fretum obviam venisset nostris, & quosdam cepisset, crudelissimè pro palangis carinis subjecerat, quo meta debilitaret nostros. Cæsar 2. bell. Civil. Palangis subjectis ad turrim hostium admovent. Equidem quum exemplaria permulta & manu scripta, & formis excusa volutarim, in nullo palangis, in omnibus Phalangis meminì me legisse. A Platone ἐκδρομὶς, appellantur, teste Hermolao, & Cælio; apud quos Phalangas legimus per aspirationem. Vide in dictione Phalangæ.

Pflango, gas. [φαλαγγίζω. Pol. *Walic.*] Onus aliquod hujusmodi fustibus transveho. Afranius: Et capream unam semilaceram quaterni simul palangabant. Nonius. Manet hujus verbi usus hodieque apud Italos: Spalancare enim, aperire latiùs, & in diversam rem diducere distrahereque apud illos significat.

Pflichã. [קֵמַח *tsimmuk, mikdash.* Gall. *Vn cabat, ou vne masse de figues.* Ital. *Pasta de fichi.* Ger. Ein tieg an welchem viel Feigen zusammen getruckt sind. Hisp. *Massa o pasta de higos passos.* Pol. *Brał'a gruszkowatych figow.* Vng. *Fugetezsa. fuge tesse.* Ang. *A plaister or cluster or figs.*] Græca dictio est, quæ massam Latinè significat, & propriè ficorum & caricarum. Autor Hesychius: cujus verba sunt hæc: πλάκα· ἤτοι ἐν τῷ σύνεσει ἐπιθέσεως ἰσχάδων, ἢ μαζῶν. Eadem ferè de hac re apud Suidam leges.

Pflãtim, adverb. significat Passim vagando. [κατὰ τοὺς ῥύμους. Gall. *Vagant ci & là.* Ital. *Vagando in ogni parte.* Ger. Mit hin und her schweiffen. Hisp. *Vagando de todas partes.* Pol. *Rozlizelanie.* Vng. *Zelleli, zelledasi.* Ang. *By wandering.*] Livius lib. 5. ab Vrbe: Tusculum palatim fugerunt.

Pflãtio, onis, f. t. [ἡ τῶν χαμαιζήλων συναγωγὴ, ἡ χαμαίζηλος. Gall. *Bâtiment de pieux pilotez.* Ital. *Fondamento con palificatione come si vede lungo gli fondata Venetia.* Ger. Ein pfahlwerck mit eyngeschlagnen pfählen gemacht / auff die man das gebeum setzt / in wasser oder sumpffichtigen orten. Hisp. *Fundamento de palos.* Pol. *Palie na krzyżuiących sie wiązaniu.* Vng. *Epulesi talp, labas fundamentom.* Ang. *A making of a ground solide to build vpon by laying of great timber.*] Dicitur illud fundamenti genus, quum in solo uliginoso, aut alioqui sustinendo ædificio non satis firmo, fistuca, vel simili aliqua machina palos depangimus, cui ædificium imitatur: utitur hac voce Vitruvius lib. 2.

Pflãtuãl's, Sacrificium quod fiebat Romæ in monte Palatino. Varro de lingua Latina lib. 7.

Pflãtuãl's, Flamen qui constituitur erat ad sacrificandũ ei deæ, in cujus tutela erat Palatium. Festus.

Pflãtum, ti, n. t. Oris cælum, quod labiis dentibusq; quasi palis, munitum sit. [חִכָּה *malkoshdjim, ἥμωκε, ὑπερῷα.* Gall. *Le pelais de la bouche.* Ital. *Palato.* Ger. Der Rachen des Munds. Hisp. *El paladar ſonde ſe gusto.* Pol. *Podniebienie.* Vng. *Ioy.* Ang. *The roofe of the mouth.*] Columella libro 7: Sed etiam si palatum atque lingua concolor lanæ est. ¶ Legitur etiam nominativus Palatus (nisi mendosum sit exemplar) apud Cicer. 2. de Finib. Nec enim sequitur, ut cui corsapiat, ei non sapiat palatus.

Pflẽlæ, à palàm, ut ait Varro de Re rust. li. 1. cap. 50, sive à nomine Pabulum dicitur. [חָצִיר *tsheer, ἄχυρα.* Gall. *Paille.* Ital. *Paglia.* Ger. Stro. Hisp. *Paja.* Pol. *Plewa.* Vng. *Polyua.* Ang. *Caffe.*] Nam ea sola primùm in pascendis animalibus præbebatur. Quo sanè vocabulo, non culmi, sed folliculæ ipsæ granulorum comprehenduntur. Virgil. lib. 3. Georg. Surgentem ad Zephyrum paleæ jactantur inanes. Colum. lib. 6: Minus commode tuemur armentum palcis, quæ utiq; quibusdam regionibus solæ præsidio sunt, & probantur maximè ex milio, tum ex hordeo, mox & ex tritico. Idem: Oportet fabam maturam conterere, & paleas ejus diligenter recondere. Notandum (ut Servius sentit) Paleam singulari numero dici contra artem. Nam quæ ex pluribus constant, sunt tantùm numeri plurālis: ut Cancelli, Bigæ, Scopæ, licet abutantur poëtæ. Virgil. 1. Georg. Nequicquam pinguis palea teret area culmo. ¶ Palea quoque dicitur cartilago defluxa à collo gallinacei. Colum. lib. 8. cap. 2. de gallinaceis loquens: Palea ex rubro albicantes, quæ velut incanæ barbæ dependẽt. ¶ Palea æris ponitur pro ramento, & excrẽmento. Plin. lib. 34. cap. 13: Ac repentè vehementiori flatu expuitur æris palea quædam. Sic enim ferè habent exemplaria. Budæus tamen in hoc Plinii loco Pala lẽgit, non Palea. ¶ Palea etiam per quandam metaphoram dicitur de re tenui & vilicunde. Conradus Imperator, cùm regni Italici coronam non Mediolani secundum veterum morem suscepisset, sed alibi, vulgo tùm ferebatur corona paleæ redimitus, quæ loquendi forma etiam Græcis usitata fuit. Aristophanes: τὸν γὰρ πετεινὸν κόμαρον τὸν ἀπὸ κῖρκου. Hinc capitula in jure Canonico quæ certæ fidei non sunt, paleas appellari putant. Alciatus lib. 11. Parergon.

Pflẽãtum, tii, n. t. Locus in quo reconditur & asservatur palea. [ἀχυρῶν. Gall. *Vn pallier.* Ital. *Pagliaio.* Germ. Ein strewetuss. Hisp. *El pajar donde se guarda la paja.* Pol. *Plewiarnia.* Vng. *Polyaraktka, polyua tarto hely.* Ang. *A place where caffe is kept.*] Columella libro 1. capite 6: Fœnilia, paleariaque, & apotheca, & horrea.

Pflẽãtus, ta, tum, Quod est factum ex paleis, vel quod paleas habet admistas. [ἀχυρώδης. Gall. *Faict de paille.* Ital. *Fatto di paglia.* Ger. Mit strewen vermischt. Hisp. *Hecho de paja.* Pol. *Plewisty.* Vng. *Polyabol valo.* Ang. *Made of caffe or that is mixed with caffe.*] Vnde lutum paleatum dicitur, cui, ut tenacius sit, admistæ sunt paleæ, Colum. lib. 1. de arboribus, cap. 8: Quicquid insereris viti, diligenter libro ligato, atq; luto subacto paleato, oblinito, operitoq; plagam, & ita alligato, ne aqua ventúsve penetrare possit.

Pflẽãriã, n. t. Pelles dependentes ex gutture boum, quasi pellearia. [τὰ ἰαγόνια. Gall. *Le fanon d'vn bœuf ou vache.* Ital. *Pagliuola.* Germ. Die haut so den Rinderen vnden von dem hals oder kin herab gotteren. Hisp. *Las papos pellejas de buey.* Pol. *Wołie skołdias.* Vng. *Tehen torka alias fuvyogo bor.* Ang. *The dewlaps of a beast hanging vnder the neck.*] Virgil. lib. 3. Georg. Et crurum genus à mento palearia pendent. Colum. lib. 6. cap. 1: Cervice longa, & torosa paleanibus amplis, & penè ad genua promissis. Nominativus singularis est Palear, quo usus est Seneca in Hyppolito: Musco (inquit) tenaci pectus ac palear viret.

Pflæ. [נַפְתּוּל *naphtul.* πάλη.] Græcè est dictio, nobis Luctam significans: ἀπὸ τῆς πολλῆς σοβῆς τοῦ σώματος: hoc est, ab agitatione corporis unde Palæstra dicta est.

Pflillõgĭã, παλιλλογία, Iteratæ loquutio: hoc est, dictionis alicujus majoris vehementiæ causa repetitio. Quid autem differat ab Epanalexi, Epanaphora, & Anadiplosi, Vide Rutilium, & Aquilam Romanum.

Pflilĭcium fidus, Ex septem constat stellis, quas Latini Suculas appellant: vnde Pallicium appellatum, quòd quum natura sit pluvium sidus, observatum tamen fuerit undecimo Cal. Maii, (quo die Romæ Palilia celebrabantur) serenitatem adducere. Vide Plin. lib. 18. cap. 26.

Pflimbachĭus, pen. prod. παλιμβάκχιος, Genus pedis, ex prima & secunda longis, & ultima brevi: ut, Augustus. Idem Antibacchius dicitur.

Pflimpsĭã, [παλίμψηστα. Ger. Hart vnd eyngeschrumpfft pfäl.] Pix liquida iterum decocta, & inspissata. Plin. lib. 24. cap. 7.

Pflimpsestus, [παλίμψηστος. Ger. Pergament oder Eselsfell darein man schreibt vnd widerumb darchthut.] Membrana iterum abrasa. [Pol. *Tablica ktorzde pisania.*] Cicero Trebat. libro 7. Epistol. Nam quod in Palimpsesto, laudo equidem patrimoniã, sed mirror quid in illa chartula fuerit quod deleri malueris, quàm hæc non scribere, nisi fortè tuas formulas. Quidam hoc loco legunt Palinxestum à πάλιν iterum, & ξέω rador: qua voce etiam usus est Catullus ad Varum Epigr. 19: Puto (inquit) esse illi missa undecem, aut plura Perscripta, nec ita ut fit in palinxesto, Relata: chartæ regiæ, novi libri, Novi umbilici. Budæus in libro de Asse. Palimpsestũ interpretatur chartam esse deletilem qua calculatores utuntur, Iunisconsulti Deletitiam chartam vocant. Nam abrasis prioribus literis refertur. Vlpian. l. quartæ. ff. de bonor. possess. secun. tabel. Charta appellatio ad novam refertur, & ad deletitiam.

Pflingẽnĕsĭi,

Pallingenĕsia, παλιγγενεσία, Latinè dicitur Regeneratio, alterinatales. Voluit enim Pythagoras animas è corpore egressas, in alia atq; alia corpora transmigrare, non solùm hominum, verumetiam brutorum: atq; ita nos identidem alios atq; alios renasci.

Pallinōdĭa, æ, f. p. [παλινῳδία. Ger. Ein Widergesang/widerruff. Bel. Een Wederzeginge.] Recantatio, sive retractatio: à verbo Græco παλινῳδεῖν, quod est retractare, vel recantare: hoc est, diversa superioribus sentire, & quod semel dictum est, revocare. Pro quo etiam dicimus Palinodiam canere. Vide Adagia Erasmi.

Palĭūrus, m. s. παλίουρος, Frutex spinosus & asper in Cyrenaica regione præcipuè provenit, baccas ferens vini saporem suaveolentes commendantes. Vide Plin. lib. 15. cap. 19. Virg. 5. Aegl. Carduus & spinis surgit paliurus acutis.

Palla, per duplex l, i. p. Muliebre vestimentum, ita dictum quòd palam & foris eo utebantur. [מעיל meïl. מטפחת mappāh. כתנת chuttōneth. χιτών. Gall. Vn pallietot. Ital. Veste donna. Ger. Ein lange und erbare Weibsbekleidung/ein Kragenrock der Weiber/oder ein Schauben/Hausseck. Hisp. Capa ó ropa, vestidura de mugier. Pol. Płaszcz niewieściy albo germaczek. Vng. Palla/zony ember köntös. Ang. A womans short garment with sleeves called a pallocke.] Virgil. 11. Aeneid. pro longæ tegmine pallæ. Tegmen etuviæ per dorsum à vertice pendent. Plaut. in Menæch. Pallam ad phrygionem fert confecto prandio. Palla etiam utebantur citharœdi. Ovid. 11. Metamorph. Ille caput flavum lauro Parnasside vinctus, Vertit humum Tyrio saturata murice palla. Item tragœdi. Item 3. Amor. Fronte comæ tectæ, palla jacebat humo. In Gallia etiam omnes passim viri palla utebantur. Et videtur, inquit Bayfius, Gallica palla accessisse ad formam nostri palletici manicati. Martial. lib. 1: Dimidiatq; nates Gallica palla tegit. Strabo lib. 5. idem sentit: Tunicarum, inquit, vice pallas manicatas gestant ad verenda usq; nateſq; mediis pertingentes. ¶ Est etiam hoc nomine urbs, Ptolemæo teste, à latere Meridionali Corsicæ.

Pallăcē, seu Pallaca, æ, f. p. Græca dictio. Latinè concubina. [פילגש pilegesh. παλλακή. Gall. Concubine. Ital. Concubina. Ger. Ein Kebsweib/beyschlaff. Hisp. Manceba abarraganada. Pol. Księdza prałatow papiezkich. Ang. A lemman, or a married mans mistresse.] Sueton. in Vesp. capite 21: Accubante aliqua pallacarum, quas in defunctæ locum Cænidis plurimas constituerat.

Palladĭum, παλλάδιον, Palladis simulacrum antiquissimum in arce Trojana, quod eo tempore quo arx, templumq; Minervæ ædificabatur, de cœlo cecidisse fertur, atq; in templo nondum tecto sibi locum delegisse. Quæ res quum omnibus maximo esset miraculo, ab Apolline responsum est, tam diu urbē incolumem fore, quàm diu simulacrum illud intra mœnia servaretur. Itaq; tempore belli illius quod cōmunibus viribus Græcorum adversus Trojanos gestit, quum alia spes capiundæ Troja non esset, nisi priùs sublato Palladio, datum negotium est Ulyssi & Diomedi ut per cloacas in urbem ascenderent, fatalemq; Minervæ simulacrum auferrent. Quo facto, urbem tutelam Palladis numine spoliatam, infirmam captuq; non admodum difficilem reddiderunt.

Pallacana, Cæpe genus est, nullo ferè capite, radice tantùm oblonga, quod subinde resecatur ut porrum. Plin. lib. 19. cap. 5. Apud nos prima duo cæparum genera, unum condimentium, quod illi Gallyon, nostri Pallacanem vocant. Seritur mensibus Martio, Aprili, Maio. Alterum capitatum, &c.

Pallĕo, pallēs. Pallidus, vide Pallor.

Pallium, ĭi, n. s. Vestimenti genus extimum quod tunicæ superiadui solet. [מעיל meïl. ἱμάτιον, ἰμάτιον. Gall. Vne robe longue, manteau. Ital. Mantello, sopraveste. Ger. Ein mantel/rock/ein lang erbar kleid/so man vber die andern anleget. Hisp. Manto. Pol. Zwierzchnia szkoła płaszcz. Vng. Palást köntös. Ang. A longue robe, a cloke, or cuape.] Vode proverbium: Tunica pallio proximior est. Dictum autem putatur Pallium, quòd palam: hoc est, foris gestaretur. Propriè autem Græcorum habitus hoc nomine dicitur, quemadmodum Romanorum Toga. Suet. in August. Sed cæteros continuos dies inter varia munuscula togas insuper & pallia distribuit, lege proposita, ut Romani Græco, Græci Romano habitu uterentur. Vnde Palliati Græci dicti sunt, & Comœdiæ palliatæ, quæ scriptæ sunt secundùm mores & habitus palliatorum: hoc est, Græcorum. Autores Donatus & Diomedes. Cicero 3. de Oratore Hippias gloriatus est, pallium quo amictus, soccos quibus indutus esset, se manu sua confecisse. Idem 3. de Nat. deor. de Dionysio tyranno: Qui quum ad Peloponnesum classem appulisset, & in fanum venisset Iovis Olympii, aureum ei detraxit amiculum grandi pondere, quo Iovem ornarat ex manubiis Carthaginensium tyrannus Hiero: atq; in eo etiam cavillatus est, æstate grave esse aureum amiculum, hyeme frigidum: eiq; laneum pallium injecit: quum id esse aptum ad omne anni tempus diceret.

¶ Pallium quoq; philosophorum erat. Gell. lib. 9: Video, inquit Herodes, barbam & pallium, philosophum nondum video. Pallia inter communia vestimenta annumerantur Ulpiano: quæ promiscua appellat. Tacit. lib. 3: Promiscuas vitis & fœminis vestes.

Pallĭŏlum, li, diminut. à Pallio: id est, brevius & vilius pallium. [τριβώνιον. Gall. Petit manteau. Ital. Picciolo mantello. Germ. Ein mäntelin/oder mantelröcklin. Hisp. Pequenna manta. Pol. Płaszczyk, mentik. Vng. Kis köpönyeke, palástocska. Ang. A little cloke.] Cic. 3. Tuscul. Sæpè est etiam sub palliolo sordido sapientia.

Palliŏlatim, adverbium. Plautus in Pseud. Palliolatim amictus sic incessi ludibundus.

Palliŏlātus, m. s. Palliolo indutus. [τριβώνιον ἔχων. Gall. Vestu d'vne robbe longue. Ital. Vestito di robba longa, coperto di mantello. Ger. Mit einem langen rock oder mantelrock bekleidet. Hisp. Vestido di manta. Pol. W płaszczyku obliczonym. Vng. Palástocskában öltöz. Ang. Clothed with a cloke or coape.] Sueton. de Claud. Palliolatus novo more præsedit. Martial. lib. 9: Hanc volo, quæ facilis quæ palliolata vagatur.

Palliātus, ta, tum, Pallio indutus, & pallio coopertus. τριβωνοφόρος. Cicero ad Quint. Fratr. lib. 3: Deniq; illi palliati topiariam facere videantur. Idem pro Rabirio Posth. Itaque objicias licet quàm voles sæpè palliatum fuisse. Apud Apuleium legitur verbum Palliare pro tegere, vel celare. Nec (inquit) palliari tam aperta res potest. Id est, cooperiri, vel dissimulari.

Palliastrum, n. s. Rude ac vile pallium. τριβώνιον. Apuleius: Ecce Socratem contubernalem meum cōspicio: humi sedebat sciffi palliastro semiamictus.

Pallŏr, pallōris, pen. prod. m. t. [ירקון yerakōn. ὠχρίασις, ὠχρότης. Gall. Couleur palle & blesme. Ital. Pallore pallidezza. Ger. Bleichet bleichsucht. Bel. Bleecheyt. Hisp. Amarilez. Pol. Bliadość. Vng. Sargaság. Ang. Paleness.] Propriè dicitur color ille in homine, quum pellis sanguine destituta livescit, quod accidere solet in subito metu, sanguine se ad interiora recipiente. Ovid. 12. Metamorph. buxoq; simillimus ora Pallor obit, lacrymisq; genæ maduêre profusis. Cic. 4. Tuscul. Ex quo fit ut pudorem rubor, terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus, consequatur. Virg. 4. Aeneid. Hæc effata silet, pallor simul occupat ora. Plin. lib. 14. cap. 22: Hinc pallor & genæ pendulæ. Pallorē capere dicuntur vasa, apud Colum. lib. 12. cap. 50.

Pallĕo, les, lui, n. s. Pallidus sum. [ὠχριάω. Gal. Estre palle. Ital. Essere pallido, essere smorto. Germ. Bleichsucht seyn. Bel. Bleecheyn. Hisp. Amarillescer se. Pol. Bliadnąć. Vng. Sargaságnagyok halványnak lenni vagyok. Ang. To be pale.] Cic. 2. Philipp. Non dissimulat P. C. apparet esse commotum, sudat, pallet. Ovid. 1. de Arte. Palleat omnis amans, color hic est aptus amanti. Martial. lib. 1: Pulchrè valet Charinus & tamen pallet. ¶ Hujus composita sunt, Expalleo, Impalleo, à quibus Expallesco, & Impallesco: quorum significata vide suis locis.

Pallesco, n. 1. Pallidus fio. [ὠχριάω. Gall. Deuenir palle. Ital. Diuentar pallido. Germ. Erbleichen/bleich werden. Hisp. Amarillescerse. Vng. Sargaságnagyok halványnak lenni el sargulom. Ang. To waxe pale.] Plinius libro 19. capite 10: Et cyminum sub Canis ortu pallescit. Propert. lib. 1. Eleg. 12: Perditus in quadam, tardis pallescere curis Incipis.

Pallĭdŭs, a, um, Pallore suffusus. [ὠχρὸς, ὠχρός. Gall. Palle, blesme. Ital. Pallido, smorto. Ger. Bleich. Hisp. Amarillo. Pol. Bliady. Vng. Sargaság, halovanny. Ang. Pale.] Plin. lib. 40. cap. 33: Merops vocatur, genitores suos reconditos pascens, pallido intùs colore pennatum. Virg. 1. Georg. aut ubi pallida surgit Tithoni croceum linquens Aurora cubile. Horat. 1. Serm. Sat. 2. vel pallida lecto Desiliat mulier, miseram se cōscia clamet. Ovid. 4. Metamorph. oraq; buxo Pallidiora gerens.

Pallĭdŭlŭs, a, um, diminutivum. Catul. ad Ortalum: Pallidulum manans alluit unda pedem.

Palmă, æ, f. p. [כף kaph. δοφίον. ἐκτὰς. Gall. La paulme de la main, le dedans de la main. Ital. Palma della mano. Ger. Die flache der Hand. Hisp. La palma della mano tendida. Pol. Dłoń. Vng. Tenyer. Ang. The palme of the hand.] Est vola manus: hoc est, pars illa concava quæ est inter ὑπερκάρπιον, & digitos intermedia: cujus pars exterior à Græcis ἔκτασις dicitur. Quanquam etiam non rarò pro tota manu palmam acceptam legimus. Cicero in Orat. Quum autem manum dilataverat, palmæ illius similem eloquentiam esse dicebat. Virg. 2. Aeneid. nam teneras arcebant vincula palmas. Statius 10. Theb. tollens madidas ad sydera palmas. Virgil. 1. Aeneid. duplices tendens ad sydera palmas. ¶ Ab hujus autem similitudine arbor illa nobilis quæ dactylos profert, quam Græci φοίνικα appellant, à nostris quoq; Palma dicitur, quòd comam in cacumine habeat circumextensam, & ramos in digitorum modum protensos. [תמר thamār. Gall. Palme, ou dactier. Ital. Palma albero. Ger. Ein dannebaum/oder palmbaum. Hisp. La palma arbol. Pol. Palmowe drzewo. Vng. Pálmafa. Ang. The palme tree or date.] Vnde & fructum ejus Dactylos: hoc est, digitos vocamus, quòd digitorum

rum manus similitudinem referant. Hæc arbor in Italia sterilis est, maritimis Hispaniæ fructum fert, sed immitem: dulcem in Aphrica, sed flatum evanescentem. Contrà autem in Oriente ex his vina fiunt, alicubi etiam panis, & pluribus quadrupedibus cibus. Non cedit ponderi, sed surgit adversus pondus: ideo victoribus traditur præmio, quòd non cesserint, sed pertinaces in bello perstiterint. Vide Gell. lib. 3. cap. 6. Vnde etiam ponitur pro victoriæ signo, aut pro ipsa victoria. Plutar. in certaminibus palmam signum esse placuit victoriæ: quoniam ingenii ejusmodi lignum est, ut urgentibus opprimentibusq; non cedat. ¶ Item Palma, causa certaminis dicitur, ut annotavit Donatus in illud Terentii ex Prolog. Phorm. In medio omnibus palmam esse positam, qui artem tractant musicam. ¶ Item palma, ut docet Servius in lib. 11. Aeneid. significat togam, quæ etiam Toga palmata dicebatur, à palma in ea intexta: & propriè triumphantium fuit, quam merebantur ii qui de hostibus palmam deportassent. Alii à latitudine clavorum dictam volunt Palmatam, quæ nunc à genere picturæ, *Picta* appellatur. Martial. lib. 7: Palmataq; ducem sed citò, redde togæ. ¶ De natura palmæ arboris, vide Plin. lib. 23. cap. 5. & lib. 13. cap. 4. & Dioscoridem lib. 1. cap. 150. & Theoph. lib. 1. cap. 2. & lib. 5. cap. 5. ¶ Dicimus Latinè, Palmã ferendi esse, victorẽ esse. Palmã dare alicui id est, victorem fatetri. Reservare palmã alicui. Habere palmam. Accipere palmam, Petere palmã. Testimonia passim obvia legenti bonos autores.

Pālmŭla, æ, f. p. Extrema pars remi, quòd in modum palmæ protensa est. [Gall. *La pacle d'vne rame ou auiron.* Ital. *Pala de remi.* Ger. Die taffen / das ist das ausserist breit theil an den ruderen so in das wasser geht. Hisp. *La pala del remo.* Pol. *Płatkoſć wiosła.* Vng. *Evezőlapánya.* Ang. *The parte of an oare whereby we rowe in the water.*] Virgilius lib. 5. Aeneid. - & lævas stringat sine palmula cautes. Suot & Palmulæ, [*Φοίνικες.* Gall. *Dactes, fruit de la palme & dalhier.* Ital. *Dattori, frutto di palma.* Ger. Dattelfrucht. Hisp. *Los datiles, fructo de la palma.* Ang. *Dates, the fruite of the palme tree.*] fructus palmæ, qui & Dactyli, & Cariotæ dicuntur. Varro 1. de Re rustic. capite 67: Nucem juglandem & palmulam & ficum Sabinam quanto citius promas, jucundiore utare.

Pālmētum, palmeti, n. s. Locus palmis consitus, vel ubi frequentes sunt palmæ. [*Φοινικών.* Gall. *Lieu enplanté de palmes ou dalhiers.* Ital. *Luogo dove sono piantate molte palme.* Ger. Ein ort an dem viel dattelbäum oder palmbäum stehn. Hisp. *El palmar, lugar de palmas.* Pol. *Las palmowi.* Vng. *Palma faliget.* Ang. *A place planted with palme trees or dates.*] Plinius libro 5. capite 1: Ibi fama, existere circa vestigia habitati quondam soli, vinearum palmetorumque reliquias. Aliquando non pro loco in quo palmæ consitæ sunt, sed pro palmarum frequentia usurpatur. Ibidem: Hierichuntem palmetis consitam, fontibus irriguam.

Pālmĕus, a, um, Quod est ex palma arbore. [*Φοινίκεος.* Gall. *De palme ou de dalhier.* Ital. *Di palma.* Ger. Palmbäumen / oder dattelbäumin. Hisp. *Cosa de materia de palma.* Pol. *Z palmi wykonany.* Vng. *Palma fabol valo.* Ang. *Of the palme or date tree.*] Colum. lib. 5. cap. 5: M. Columella agricola, Bæticæ provinciæ, sub ortu Caniculæ, palmeis tegetibus vineas adumbrabat. Plin. lib. 24. cap. 17: Vinum palmeum capiti noxium.

Pālmōsus, a, um, Quod est palmis abundans. [*Φοινικώδης.* Gall. *Plein ou abondant en palmes.* Ital. *Abondevole di palme.* Ger. Viel palmbäumen. Hisp. *Cosa llena de palmas.* Pol. *Pełni palm.* Vng. *Palma fáses.* Ang. *Full of palmes.*] Virgil. lib. 3. Aeneid. Teq; datis linquo ventis palmosa Selinis.

Pālmāris, & hoc palmare, om. t. Vt Palmaris statua, quæ alicui propter victoriam ponitur. Cic. 6. Philipp. Sed illa statua palmaris, de qua si meliora tempora essent, non possem sine risu dicere, &c. Et palmare facinus, quod est dignum palma. *Virgo ἄθλος.* Palmare vestigium, dictum quòd ex palmę impressæ nota factum sit. *ἀνθρώπου ἴχνος.*

Pālmārĭus, a, um, adjectivum, Quod est palma dignum. *ἄξιος νίκης, νικήσιμος.* Terentius in Eunuch. Id verò est quod mihi puto palmarium, Me reperisse quomodo adolescentulus Meretricum ingenia & mores posset noscere. Donatus: Palmariũ, palma dignum.

Pālmārĭum, n. s. aliquando substantivum, & videtur poni pro victoria. Vlp. l. 1. §. 5. D. extraord. cogn. Si verò post causam actum est, honoraria summa peti potest usq; ad probabilem quantitatem, etsi nomine palmarii cautum est.

Pālmĭfer, ra, rum, Ferens palmas. [*Φοινικοφόρος.* Gall. *Portant palmes.* Ital. *Che produce palmi.* Ger. Das palmbäum oder dattelbäum trägt. Hisp. *Cosa que trahe ò cria palmas.* Pol. *Niosący palmi.* Vng. *Palmafa termő.* Ang. *Bearing palmes.*] Ovid. 1. Amorum: Ut Paræmonium, genitalia q; arva Canopi Quæ colis, & Memphim, palmiferamq; Pharon. Idem 10. Metamorph. Palmiferos Arabas, Panchæaq; rura reliquit.

Pālmĭpēs, dis, com. t. Planos ad palmæ similitudinem habens pedes. [*Πτυοποδίων.* Gall. *Qui a les pieds plats comme vne oye.* Ital. *Che à y pieds piani come l'oca.* Ger. Der flache vnd breite füß hat als die Gens. Hisp. *Que tiene pas os de anade.* Pol. *Spłaskie ſtopy.* Vng. *Sima labu talpas.* Ang. *Splayfooted.*] Vnde Anseres & omnes ferè aquaticæ aves, Palmipedes dicuntur. Plin. lib. 10. cap. 11: Aut in palmipedum genere sunt, ut anseres.

Palmĕs, ĭtis, m. t. Vitis sarmentum: inde nomen habens quòd in modum palmæ humanæ virgulas quasi digitos edat. [תְּמֹרָה *Zemorah.* κλῆμα. Gall. *Le sarment ou bois qu'on laisse en la vigne tous les ans, quand on la taille.* Ital. *Palmite, tralcio.* Ger. Ein Rebschoß. Bel. Een Wingaert tacke. Hisp. *El sarmiento que cresce en la vid, el pampano.* Pol. *La taroſl winna.* Vng. *Zöld vesszö.* Ang. *The bourgeon or yong bodde of the vine.*] Plinius libro 17 capite 22: Sunt duo genera palmitum: quod è duro exit, materiamq; in proximum annum promittit, Pampinarium vocatur: at ubi supra cicatricem est, fructuarium. Alterum ex aniculo palmite, semperq; fructuarium relinquitur sub jugo, qui vocatur cuffos. Hic est novellus palmes, non longior tribus gemmis, proximo anno materiam daturus, si vitis luxuria se consumpserit. ¶ Palmes & Pampinus pro eodem. Colum. lib. 4. cap. 17: Item si oculi singuli sub jugo binos Pampinos emiserint, quamvis largos fructus ostendant, detrahendi sunt eis singuli palmites, quò lætior, quæ supererit, materia consurgat. ¶ Palmes pro flagello vitis aliquando ponitur. Colum. lib. 4. cap. 21: Hęc brachia fat erit interim singulis palmitibus in fructum summitti.

Pālmĭpĕdālis, Vide Palmus.

Palmo, mas, Materias alligo. [קשר *kaschár. συνδέω.* Gall. *Marquer & imprimer de la paulme de la main, lier ensemble.* Ital. *Imprimere la palma de la mano, legare insieme.* Germ. Die Rebschoß binden / Rähen binden. Bel. Den Wingaert binden. Hisp. *Sonsacar con la palma de la mano, atar juntamente.* Pol. *Przymować ręce mocno ſtroſli.* Vng. *Markhan kötöm, kezeben kötöm.* Ang. *To mark with the palme of the hand, to tie together.*] Columel. libro 11. capite 1: Cæterum palmare id est, materias alligare, hoc tempore non expedit. ¶ In alia significatione accepit Quint. in Declam. Cæci. Præterea (*inquit*) quum manus ex parte qua palmare vestigium potest, plicetur in capulo. Et paulo pòst: Tunc qui palmatus est paries, vestigium ejus partis ostendit. ¶ Hujus compositum est Depalmo, quod est Palma percutio. *Item*, de quo supra.

Pālmŏs, *παλμός*, Particulæ alicujus in corpore palpitatio contra naturam, per vicem modò eam attollens, modò deprimens: fitq; quandoq; in sola cute, quandoq; & in subjectis ei musculis: quæ si magna fuerit, membrum quoq; universum secum diutius saliendo trahit. Latinorum nonnulli Græcum nomen exprimentes, *Saltum* vocant. Dicitur enim *παλμὸς ἀπὸ τοῦ πάλλεσθαι*, quod inter cætera salire significat.

Pālmus, mi, m. s. Mensuræ genus. [זֶרֶת *zephóh.* Gall. *La mesure d'vne paulme, quatre doigts, ou quatre poulces.* Ital. & Hisp. *Palmo.* Germ. Ein mäß, ist inwendig einer Hand das ist, vier finger breit oder einer Elenen sy ist das ist, zwölff finger breit. Pol. *Krotyk piędzy.* Vng. *Egyterjeszes mertek.* Ang. *A measure of one hand breadth, a spanne.*] Est duplex, major & minor. *Δῆγις* antiquè. Major, digitorum duodecim, Græcè *σπιθαμὴ* vocatus. Minor, digitorum quatuor, quem Græci *παλαιστὴν* appellant. In metiendo hoc modo progredi solemus, ut omnium mensurarum minimam faciamus latitudinem grani hordei: hoc autem quater sumptum conficiat digitum: tres digiti unciam: quatuor, palmum minorem, qui (ut jam diximus) à Græcis *παλαιστὴ* appellatur. Ex duobus palmis conficitur dichas, ex tribus palmus major, quem Græci *σπιθαμὴν δεκάδα* vocant, Latini etiam Dodrantem, quod ad perficiendum pedem desit quarta pars. Quatuor enim palmi minores, sive sedecim digiti explent pedem: sex palmi minores sesquipedem. Duo pedes cum dimidio efficiunt gressum, sive passum simplicem. Tantum enim fere spatii intercst in progrediendo inter digitos prioris pedis, & calcaneum posterioris. Simplex passus geminatus facit pedem geometricum, qui constat ex pedibus quinque. Ex mille deinde geometricis passibus conficitur milliare.

Pālmārĭs, re, om. t. Quod est magnitudine unius palmi. [*παλαιστιαῖος.* Gall. *D'vne paulme.* Ital. *Di vn palmo.* Germ. Eyner eiter Hand breit. Hisp. *De vno palmo.* Pol. *Na piędź ſtoſć.* Vng. *Egy tenyerni.* Ang. *Of a ſpanne or hand breadth.*] Varro libro 1. de Re rust. cap. 35: Rota etiam conciditur radiolis in virgulas palmares.

Pālmārĭus, adject. *παλαιστιαῖος*, Quod est unius vel multorum palmorum. Colum. lib. 9. Per spatia palmaria modicis foraminibus cavis. Idem lib. 12: Spicæ ulpici, vel alii inter palmaria spatia disponenda sunt.

Pālmĭpĕdālis, le, om. t. Mensura unius pedis & palmi. [*παλαιστόποδος.* Gall. *Qui contient vn pie & vne paulme.* Ital. *Misura della grandezza d'vno piede & palmo.* Ger. Ein mäß eines fuß vnd

ueer land breit. Hispan. *Cosa de vn pie & vn palmo.* Polon. *Na stopę ma dłoń szeroko.* Vngar. *Egy lab nyomni szeg y tenyerni.* Ang. *That containeth the measure of a foote and spanne or hand breadth.*] Colum. lib 3. cap. 9: Nam in clivosis, ubi terra decurrit, potest vallus palmipedalis deponi.

Pălo, as. Scipio, fulcio, & quasi palis munio. [סוך *samách.* σκέλα ἐρείδω. Gall. *Eschalasser ou pessieller, enchasmeler.* Ital. *Mettere pali & puntelli, sostenere.* Ger. Stickn/stewen, mit pfälen oder schoven verwarē oder versichē. Belg. Heynen/tuynen. Hisp. *Meter palos ò pertigas, sostener.* Pol. *Podpieram.* Vng. *Karokkal rekeszlek.* Ang. *To hold vp by shores or pillers or timber.*] Col. lib. 11. cap. 2: Vt vitis palletur, & exiguæ tenus alligetur, & juga vineis imponatur.

Pălor, aris, d. p Passim vagor, sicuti faciunt qui lento gradu dispersi, libruscas quærunt. [תעה *taháh* נפץ *naphets.* Σκοπεύω, διασκοπεύω. Gall. *Aller ouurant par cy par là parmi les champs faisant ordre.* Ital. *Vagare, andare errando quà & là senza tener ordine.* Ger. Hin vñ her schweiffen / vmbschweiffen. Belg. *Herwaert ende derwaert loopen.* Hisp. *Vagar ò huyr las de obarta dos.* Polon. *Tuły się.* Vngar. *El zsellelek.* Ang. *To wander out of order.*] Liv. lib. 1: Raptim & ad hos Romana legio ducta, palantes in agris oppressit. Idem lib. 5. ab Vrbe: Iam obsidionis tædio vitis abscedunt, vagique per agros palantur, cibis, vinoque raptim hausto repleti. Hoc verbum à Palam quidam deduci existimant. Alii à palis castrorum: hoc est, fudibus modò hæc, modò illuc translatis.

Pălŭi, a, um. participium. Dispersus. [נפץ *naphúts.* σκεδασθείς, διασκεδασθείς.] Liv. 3 ab Vrb. In quos palatos prædam agentes Postumius, &c.

Pălpebræ, pen. corr. f. p. Dicuntur pili extremitatem genarum ambientes. [עטעטים *haphaphím.* βλέφαρα. Gall. *Les paupieres de vne, ainsi pour vne y est, les sourcils.* Ital. *Palpebre.* German. Das haar an den Augspideren. Hisp. *Las parpadas ò pestannas del ojo.* Pol. *Włosy na powiekach.* Vng. *Zöm ök.* Ang. *The heeres that are in the eye lids, the eye lid.*] Genæ autem, teste Plin. lib. 11. cap. 37, dicuntur geminæ illæ pelliculæ quibus oculi teguntur. Cilia autem dicuntur genarum extremitates, quibus pili, quos modò palpebras vocari diximus, adhærent. ¶ Dictæ autem putantur Palpebræ, à palpitando: id est, tremendo, vel à palpando: id est, prætentando. Ob id enim natura palpebras hominis dedit, ut vallum quoddã visus essent, & prominens munimentum contra occursantia animalia, aut alia fortuitò incidentia. Cicero tamen palpebras aliquoties posuisse videtur pro ipsis genis: hoc est, folliculis oculum operientibus. Sic enim habet lib. 2. de Nat. deor. Munitæq; sunt palpebræ tanquam vallo pilorum. Idem in Pison. M. Regulus, quem Carthaginienses resectis palpebris vigilando necaverunt.

Palpo, as, & Palpor depono, Leniter, blandè, & quasi tentando tango. [משש *mischschésch* חנף *hechelik.* ψηλαφάω. Gall. *Tascher & manier doucement, pateliner.* Ital. *Palpare.* Ger. Betasten/ vñ arūm/streichen/ gliesseren / jndentlich. Belg. *Aentasten.* Hisp. *Palpar ò tratar ò halagar con las manos.* Polon. *Pomacał o sie dotykam, pogłaskuie.* Vngar. *Tapogatom, wyomogatom, gőrnyezöm.* Ang. *To grope or feele softely.*] Itaque & pro adulari frequenter accipitur. *Sen. Con.* Plautus in Amph. Observatore quàm blandè mulieri palpabitur. Hujus compositum est Expalpo, quod est Dico. Palpari autem alicui & aliquem, rectè dicitur Horat. 2. Serm. Satyr. 1: Cui malè si palpere recalcitrat: id est, si adulere vel blandiaris. Iuvenalis activè posuit, quum ait: -quem mane palpat Charus.

Pălpător, m. r. pro adulatore. [משמש *mmaschschéschsch* חנפיך *mahalik.* κόλαξ. Gall. *Flatteur, patelineur.* Ita. *Adulatore, lusingatore.* Ger. Zadenler/ streichler/ der vmb d Fuchs schwantz streichen kan. Hisp. *Lisonjero.* Pol. *Pochlebca.* Vng. *Hizelkedő törökgetős.* Ang. *A flatterer, a groper softely.*] Plautus in Mercat. Vt palpator nullus eluxisse occœpit blandior.

Pălpātŭs, verbale, f. r. Ipse palpandi actus. [ψηλαφησις, ψωμὸς, κολακεία. Gall. *Tatlement, flaterie.* Ital. *Essa palpare, adulatione.* Ger. Streichung/ liebtosung/ das flatieren. Hispan. *Obra de palpar, halagos.* Polon. *Pochlebstwo.* Vng. *Hizelkedes törökgetes nyomogatas.* Ang. *Groping, flatterie.*] Plaut. in Menæch. Auferhinc palpationes.

Pălpĭto, as, frequentativum. Leviter ac frequenter moveor, micor. [πηδάω, σκιρτάω, σκιρτέω. Gall. *Se remuer ou tressaillir continuellement & viuement, comme fait le veur d'vne belle femelle.* Ital. *Palpitare.* German. Sich schnellgtlich rüren oder bewegen/ gumpen/ tropffen. Hispan. *Tremblar la carne aun viua.* Polon. *Cyrkiwac sie ruchami.* Vngar. *Mozgok, lengők, dobogok.* Ang. *To pant or leap continuallie as the hart of a beast vnto pulled out.*] Cicer. 2. de Nat. deor. Animadversumque sæpè est, quum vox animantis alicujus evulsum ita mobiliter palpitaret, ut imitaretur igneam celeritatem. Plin. lib 28. cap. 8: Palpitat cor, & quasi alternatim movetur. Iuven. Sat. 6: Vt semel atq; iterum super illam palpiret.

Pălpĭtātĭo, verbale, f. r. Levis & frequens motus cordis, & aliarum partium. [חלקה *chelkáh.* πηδήσις, σκιρτήσις, σκίρτημα. Gal. *Treffaillement & tremblement, comme de cueur.* Ital. *Mouimento di cuore, quando per qualche accidente trema.* German. Das klopffen oder gumpen des hertzens eigentlich. Hispan. *Temblor de carne ausu viua cuando del cuerpo.* Polon. *Drganie, trzebanie, trzęsienie.* Vngar. *Zin dobogas, lengeny mozgas.* Ang. *A panting and leaping continuallie as of the heart.*] Plin. lib. 32. cap. 5: Imponat supra cordis palpitationem ntuliebri dormienti.

Pălpō, onis. Qui & Palpator, pro Adulatore & blando homine. [מחניף *machalik.* ψηλαφητής.]

Pălpum, n. f. nonnulli pro blanditiis usurparunt. [חלקה *chelkáh.* Ψεύδεια. Gall. *Blandissement, flatterie.* Ital. *Adulatione, lusinga &c.* Ger. Streichung/ liebtosung. Hisp. *Halagos, lisonjas.* Pol. *Glaskanie.* Vng. *Hizelkődes törökbödes.* Ang. *Faire speaking, flatterie.*] Plaut. in Pseud. Mihi obtrudere non potes palpum: hoc est, blandiri, & spem inanem verbis injicere.

Pălūdāmĕntă, n. f. Sunt insignia atque ornamenta militaria, propriè tamẽ Imperatorũ. [χλαῖνα, ἡ ἐπιχύσις, & ἐφαπτὶς ἰδίως. Ger. Ein Banzerhemdd. Ang. *Coate armour.*] Hinc legimus olim Romæ imperatores, eorumq; lictores, Paludatos ad bellum solere proficisci, præcinentibus tubis. Liv. Cum paludatis lictoribus profectus ab urbe, Brundusium venit. Paludamentũ, inquit Budæus, chlamys est imperatoria id est, eorum qui exercitus educebant: quale illud est quod hodie *Cottam armorum* vocamus. Liv. lib. 1. ab Vrb. paludamentum pro veste militari usurpavit etiam ejus qui non esset Imperator: Cognito q., *tunica*, super humeros fratris paludamento sponsi quod ipsa cõfecerat, solvit crines, & flebiliter nomine sponsum mortuum appellat. Paludamentum enim illud erat unius Curiatiorum, quorum nemo (ut arbitror) imperator in Albanis fuit. ¶ Hinc Paludatus, qui vel imperatoriam chlamydẽ, vel alia ejusmodi ornamenta militaria gestat. Cælius ad Cicer. lib. 8: Quia veretur ne illud S. C. fiat, ut paludati exeant. Id est, veste imperatoria insigniti, ut ad publicos hostes proficiscentes. ¶ Paludati in libris Augustalibus significantur, ut ait Verannius, armati, ornati. Omnia enim militaria ornamenta, paludamenta dici, Festus ait. Dicta paludamenta, quòd perspiciuntur qui illa gestant, & fiunt palàm, ut inquit Varro. ¶ Invenitur etiam paludamentum de veste muliebri dictum. Plin. lib. 33 cap. 3: Nos vidimus Agrippinam Claudii principis, edente eo navalis prælii spectaculum, assidentem ei, indutam paludamento, auro textili, sine alia materie.

Pălūdĭpĭum, λιθοσέλινον, Apii species circa aquę ductus, & in palustribus nascens. Nomen est à Theodoro ad imitationem Græcæ compositionis confictum. Græci enim hanc herbam λιθοσέλινον appellant, quasi palustre apium.

Pălūdātŭs, a, um. Vide Paludamentum.

Pălŭmbēs, bis, tàm masculini quàm fœm. generis. Sylvestris columba in arboribus, sepibusque nidificans. [φάττα. Gall. *Coulon, ou pigeon ramier.* Ita. *Columbo selvatico.* Ger Ein wilde taub/ ein feldtaub. Belg. Een Ringel duyve. Hisp. *La paloma tercasa.* Pol. *Grzywacz.* Vn. *Erdöbe galamb, vad galamb.* Ang. *A wood dane or stock dane.*] Virg. 1. Aen. -raucæ tua cura palumbes. Lucanus: -macroq; palumbes. ¶ Dicitur & Palumbus, & Palumba. Horum duo sunt genera. Vnum torquatum, à torque quo insignitur, quod Aristoteles φάττιον vocat. Martial. libro 13: Inguina torquati tardant hebetantque palumbi. Non edat hanc volucrẽ, qui cupit esse salax. Propert. lib 4: Sed cape torquatæ, Venus, ô regina palumbæ. Alterum genus quod Græci *oenàda*, Latinorum nonnulli Vinaginem dicunt, ab esu labruscæ. Hujus aviũ naturam vide apud Plin. lib. 10. cap. 55.

Pălŭmbīnŭs, adject. Quod ex palumbe est: [φάττειος. Gall. *De coulon ou pigeon ramier.* Ital. *De columbo selvatico.* Ger Von wilden tauben. Hisp. *Cosa de paloma tercasa.* Pol. *Z dzikiego gołębia.* Vng. *Erdöbi galambol vale.* Ang. *Of a ring dove, wood culuer, or stock dane.*] ut. Palumbina caro, apud Plin. lib. 30. cap. 12.

Pălŭmbārĭus, m. f. A nonnullis appellatur accipitris quoddam genus, quod à Græcis ἔλασσος: hoc est, palumbinum occisor appellatur, quòd ab hoc præsertim genere palumbibus maximum sit periculum, quæ in aperto volantes rapit. Vtitur hac voce Theodorus.

Pălŭmbŭlă, diminutivum à Palumba, φαττίδιον.

Pălŭs, li, m. f. Secundæ declinationis. Dicitur lignum acutum quod solet in terram defigi ad fulcienda ædificiorum fundamenta, aut castra munienda, aut claudendos hortos, aut sustinendas vites, aut similes usus. [DIN *mot* יתד *jathádh.* πάσσαλος, μισοπάσσαλος. Gall. *Vn pau ou pieu.* Ital. *Palo.* German. Ein pfal den man in das Erderich schlecht zu einem schirm/ zaunstock/ rebstock. Belg. *Een pen pael.* Hispan. *El palo de forma de pertiga.* Pol. *Pal, kol.* Vng. *Karo.* Ang. *A pale or any inclosure, a pole.*] Plin. lib. 14. cap. 3: Nec orthanpelos indiget arbore, aut palis, ipsa sustinens. In hac autem significatione Palus producit priorem, quum Palus, paludis, eandem corripiat. Tibul. lib. 1. Eleg. Hic docuit teneram palis adjungere vitem.

Pălæstra, Locus ubi palus defixus, ad quem milites se exercebant circumēundo, Sosipater. Huc pertinet illud ex Corniculania, cujus meminit Varr. Itaq; ducunt milites ad vectim, quē circumeunt ludentes. Ita enim legendū esse ostendit Scaliger.

Pălaris, adject. à Palo. ut Palaris sylva, ex qua palus sumitur apud Ulp. l. 9. D. de usufruct.

Pĭlus, ludis, per tertiam inflexionem, f. Dicitur aqua stagnans, quæ æstate plerunque siccatur. [ⲡⲓϩⲁⲙ aghàm. Gall. *Vn marets ou mareschage.* Ital. *Palude.* Ger. Ein Pfuꝛ/ Moßlachen. Hisp. *La laguna de agua cogida.* Polon. Kałuża. Vng. *To.* Ang. *A fenne or mariss.*] In hoc differt à Lacu, qui perpetuam habet aquam, neq; ullo æstu exiccatur. Cæsar 2. bell. Gall. Quò propter paludes exercitui aditus non esset. Habet autem palus priorem correptam, posteriorem autem ferè semper producit. Virg. 1. Aeglog. - quanvis lapis omnia nudus Limosoq; palus obducat pallua junco. Idem 4. Georg. Cocyti, tardaque palus inamabilis unda. Horat. in Arte poetica licenter corripuit, quum ait: Regis opus, sterilisq; diu palus obtuta remis.

Pălūdōsus, a, um: [ⲉⲛⲁⲙ. Gall. *Marescageux.* Ital. *Paludoso.* Ger. Moßichtig/ Pfuꝛechtig. Hispan. *Cosa de aquella laguna.* Polon. Kałowiły. Vng. *Tauas.* Ang. *Full of fennes or marisses.*] ut, Humus paludosa, apud Ovidium 15. Metam. Aequè paludosa siccis humus aret arenis.

Pălūstris, & hoc palustre, om. t. Quod est ex palude: [ⲉⲛⲁⲙ. Gall. *Marescageux.* Ital. *Palustre.* German. Auß der Pfaꝛen/ auß dem Moß. Hisp. *Cosa de laguna.* Pol. Kałużne. Vng. *Taui tobol vale.* Ang. *Of fennes or marisses.*] ut. Iuncus palustris, locus palustris, apud Cæsarem 7. belli Gallici. Aqua palustris, Colil. 1. cap. 5. Vadum palustre, Claud. 2. de Raptu Proserp.

Pămbăsilĭa, f. p. [ⲙⲡⲉϥⲙⲁⲛⲧⲁⲗⲓⲁ. Gall. *Regne parfait & accomply.* Ital. *Regno perfetto, compiuto.* German. Ein Regierung deꝛ welcheꝛ vollkommenlig alles gewalt iſt. Hisp. *El reyno ò reynado perfecto.* Pol. *Panowanie przy ſzczęściu nam; ſzczęśliwie.* Vng. *Egy fejedelem paranſa lasa alat vala ureaz.* Ang. *A ruling of a kingdome when one ruleth all things.*] Dicitur quasi regnum numeris omnibus dominationis perfectum atque absolutum: cujusmodi sunt reges nostri, qui cuncta suo arbitratu statuētes, omnia in potestate habent. ¶ Est igitur Pambasilia (ut inquit Aristoteles) genus illud regni, quum unus omnium potestatem habet communium & publicarum rerum.

Pampillum. Genus delicati cursus. Lampridius: Iunxit quaternas mulieres pulcherrimas, & binas ad Pampillum, vel ternas, & sic vectatus est.

Pămpĭnĭus, pen. corr. Dicitur in vite tener, frondosusq; coliculer, fructum fovens, & ab æstus vendicans injuria. [ⲥⲗⲏⲙⲡⲉ. Gall. *Pampre, le ieune bois auec la fueille, ou le bourgeon de la vigne.* Ital. *Pampino.* Germ. Ein Rebtaub/ Rebblat. Hisp. *El pampano de la vid.* Pol. *Liść krzewi grona okrywa.* Vng. *Zöld level.* Ang. *A yong green branche of a vine with leaves.*] Colum. lib. 3. cap. 17: Omnis enim fœcundus pampinus intra quinam aut sextam gemmam fructu exuberat: reliqua parte quanvis longissima vel cessat, vel perexiguos ostendit racemos. Virgil. 1. Georg. Heu malè tunc mites defendit pampinus uvas. ¶ Accipitur aliquādo Pampinus pro citris ovorum polypi piscis. Plin. lib. 9. cap. 31: Polypi pariunt verè ova torili vibrata pampino. Hinc deducitur verbum Pampino, & verbale Pampinatio.

Pămpĭno, as, pen. corr. Pampinos decerpo. [ⲁⲡⲱⲥⲡⲗⲏⲙⲡⲉ, ⲉⲓⲛⲁⲥⲡⲗⲏⲙⲡⲉ. Gall. *Esbourgeonner ou effueiller la vigne.* Ital. *Spampinare.* Ger. Das Rebtaub erbrechen. Hispan. *Deshojar los pampanos.* Polon. *Liść winnicach obrywać.* Vng. *Leuelezik.* Ang. *To preyne and shred of yong branches of a vine.*] Varro de Re rust. lib. 1. cap. 31: Pampinare, est ex sarmento coles qui nati sunt, de his qui plurimum valent, primum ac secundum, nonnunquam etiam tertium relinquere, reliquos decerpere, ne relictis colibus sarmentum nequeat ministrare succum. Col. lib. 3: Quum comprehenderint, identidem pampinent, ne plura sarmenta quàm debeat, excrescant.

Pămpĭnālis, a, um. Quod Pampini similitudinem imitatur. [ⲉⲛⲁⲙⲡⲉⲙⲡⲉ. Gal. *Semblable à Pampre.* Ital. *Ch' assomiglia à pampino.* Germ. Das dem Rebtaub gleich iſt. Hisp. *Cosa semejante à pampano.* Vngar. *Zöld levelnek sor maiora vala.* Ang. *Like a yong branche of a vine.*] Plin. lib. 16. cap. 42: Ramentorum orbis pampinato semper orbe se volvens ad incitatos runcinarū raptus.

Pămpĭnātio, verbale, f. t. [ⲉⲓⲛⲁⲥⲡⲗⲏⲙⲡⲉ. Gall. *Esbourgeonnement ou effueillement de vigne.* Ital. *Sfogliamento di pampini di vite.* Germ. Erbrechung des Rebtaubs/ oder der Bletteren an den Reben. Hisp. *Deshojamiento de los pampanos.* Polon. *Liść winnic ich przepłonienie.* Vngar. *Leuelezes.* Ang. *Shredding or cutting of yong branches of a vine.*] Colum. lib. 4. cap. 27: Siquidem vel magis Pampinatio quàm putatio vitibus consulit.

Pămpĭnātor, oris. [ⲉⲓⲛⲁⲥⲡⲗⲏⲙⲡⲉⲥⲉ. Gall. *Esbourgeonneur, Ital. Spampinatore.* German. Ein Reben erbrecher/ Rebmann. Hisp. *El deshojar de pampanos.* Pol. *Liść pleon.* Vng. *Leuele zö.* Ang. *He that cutteth of the yonge branches of a vine.*] Colum. lib. 4. cap. 27:

Idque faciet variis de causis pampinator industrius.

Pămpĭnārium, ii, n. f. Palmes, qui (ut inquit Plin. libr. 17. cap. 22.) è duro exit, materiamque in proximum annum promittit, sive congeries virentium ramusculorum. [ⲉⲓⲛⲁⲥ. Gall. *Branche ou roget de vigne qui ne porte que fueilles, que les vignerons appellent eſcuier.* Ital. *Pampino.* German. Ein lang Rebſchoß ſo auß dem Knebel herfur ſproßt vnnd noch keine Trauben/ ſonder nur Blatt hat. Hispan. *Pampano.* Polon. *Liść winnic.* Vngar. *Meg vesző.* Ang. *A yong branche that beareth no thing but leaues.*] Colum. lib. 3. cap. 105: Vitiosissima est eorum agricolarum opinio, qui minimùm referre credunt, quot uvas sarmentum habuerit, dum ex vite fertili legatur, & non ex duro trunco enatum, quod Pampinarium vocant.

Pămpĭnārius, a, um, Quod est Pampini. [ⲥⲗⲏⲙⲡⲉⲛⲟⲩⲉ. Gall. *Chose de bourgeon, ou pampre.* Ital. *Cosa di pāpino.* Ger. Das des Rebtaubs iſt. Hisp. *Cosa de pampano.* Pol. *To ciężeſt winnich liſtem.* Vng. *Zöld vesző.* Ang. *Of or perteyning to a wine branche.*] Col. lib. 4. cap. 24: Ne aut pāpinarius palmes internatus, aut verruce similis fusculus relinquat. Et lib. 3. c. 10: Ne pampinariā virgā deplanet.

Pămpĭnĕus, a, um, Pampinarius. Virg. lib. 2. Georg. Liber pampineas invidit collibus umbras. Idem ibidem: Tibi pampino gravidus Autumno Floret ager. Ovid. 3. Metam. Pampineis agitat velatā frondibus hastam. ¶ Pampineus odor, pro sapore vini. Propert. lib. 2: Pampineos nosti quàm sit amarus odor.

Pămpĭnōsus, a, um, Quod pampinis abundat. [ⲥⲗⲏⲙⲡⲉⲛⲟⲩⲉ. Gall. *Fort fueillu.* Ital. *Ch' abonda di pampini.* Germ. Viel Rebtaub/ blettereichtig. Hisp. *Cosa llena de pampanos.* Pol. *Pełny liścia winnego.* Vng. *Zöld levelek.* Ang. *Full of yong branches or wine leaues.*] Colum. lib. 5. cap. 5: Et si parum pampinosa vitis est.

Pămpĭnāceus, a, um, adject. ⲉⲛⲉ ⲉⲓⲛⲁⲥⲡⲗⲏⲙⲡⲉⲥ, ⲥⲗⲏⲙⲡⲉⲛⲟⲩⲉ. Idem Colum. lib. 12. cap. 20: Amomi pondo quadrans croci quincunx, crispæ pampinaceæ libram.

Pănăces, hujus panacis, pen. corr. [ⲡⲁⲛⲁⲝ. Pol. *Ziele uniwersal.*] & Panax, panacis, Herba cujus succus Opopanax vocatur: *sed vē nomen ἀπὸ τοῦ* hoc est, à sanandis omnibus morbis. Plin. lib. 25. cap. 3: Panaces ipso nomine omnium morborum remedia promittit. Colum. lib. 11. cap. 3: Panax utroq; tempore, levi & subacta terra, tarissimè disseritur.

Pănăcēs, hujus panaceæ, *πανάκεια*, idem significans. Lucan. lib. 9: Et panacea potens & Tessala centaurea. Virg. 12. Aen. Ambrosios succos, & odoriferam panaceam. Lucretius (inquit Servius) Panaceæ nomine ubiq; salem intelligit: unde posuimus in hoc loco Virgilii salem intelligere: nam omnem pelit dolorem: sed melius herbam, quia ait, Odoriferam.

Pănagrum. [ⲡⲁⲛⲁⲅⲣⲟⲛ. Polon. Wąſek.] Retis genus quod omnia capit, à *πᾶν* & *ἄγρα*, captura vel præda.

Pănărĕtus, [ⲡⲁⲛⲁⲣⲉⲧⲟⲥ. Polon. Cnotliwi.] penult. corr. Dii potest omnium virtutum continens: *πᾶν* enim Totum significat, *ἀρετὴ* Virtutem. Martial. libro 6: Arguto madidus pullet Panaretus.

Panaricium, Audio interpretari morbum [Ger. Der Wurm oder Wagemann.] qui frequens in manuum digitis.

Panarium, Vide PANIS.

Pănathēnæa, *πανάθηναια*, Festa erāt Athenis, à Theseo instituta in honorem Minervæ, quæ Latinis Quinquatria appellantur. Hisce ludis gymnicum certamen per præconem & tubicinem indicebatur: à cujus spectatione mulieres arcebantur. Pueri quoq; & puellæ sese manibus complexi, Pyrrhicam in theatro saltabant. Erant autē duplicia, Majora quinto quoq; anno celebrari solita, & Minora, quæ quotannis peragebantur. Hinc Panathenaicus, *πανάθηναϊκὸς*, liber Isocratis. De Panathenæis vide Alexandrum ab Alexand. lib. 5. cap. 8. & lib. 6. cap. 19. & Cælium lib. 6. cap. 49.

Pănathenăicon, *πανάθηναϊκὸν*, Genus unguenti, quod ut Plin. lib. 13. cap. 2. inquit, Athenæ perseveranter obtinuēre.

Păncărpĭæ, *πανκάρπιαι*, Coronæ ex variis & penè omnibus florum generibus factæ. Festus.

Păncărpos, Camæleon niger, Dioſc. lib. 31. cap. 10.

Panchrestos, vel Panchrestum. [ⲡⲁⲛⲭⲣⲏⲥⲧⲟⲛ. Ger. Ein Artzney zu allen kranckheiten vnd presten nutzlich vnd gut.] Medicamentum nobile, quod Latinè dici potest morbis omnibus cōducibile, vel omnibus affectibus utile. Plin. lib. 23. cap. 7: Fit ex pomo panchresto stomatice, eadē arteriace appellata. Idē lib. 36. cap. 20: de generibus hæmatitarū loquens: Principatum dat ex his Aethiopico, oculorū medicamentis utilissimo, & iis quæ panchresta appellant. Cicer. 6. Verr. Adventu L. Metelli Prætoris, quum omnes ejus comites iste sibi suo panchresto medicamento amicos redemisset, &c. Quo in loco Cicero pecuniam per jocum medicamentū panchrestum appellat, quòd ad ratios usus sit utilis, præsertim Verri, qui spem omnem salutis in pecunia habebat positam: nullumq; tam grave periculum arbitrabatur, cui pecunia mederi non posset.

Pănchros, *πάγχρως*, Gemma quæ constat ex omnibus coloribus. Plin. lib. 37. cap. 10.

Păncrătium,

Pancratĭcum, pancratii, n. g. [πανκράτιον. Ger. Ein kampffspil zu dreyen loben vbungen. Item, Ein geschwinde gattung zu ringen/da einer alles thůt vnd kracht.] Certamen gymnicum, teste Hermolao in lib. 34 Plin. cap. 8: quod Latinè dici potest, Quinquertiũ, quoniã is quinque certandi generibus constabat, cursu scilicet, disco, salto, lucta, & pugilatu. Hoc à Græcis, teste Festo, alio nomine dicitur Pentathlum: cadẽ ratione qua à Latinis Quinquertium. Hermolaus tamẽ loco jam demõstrato distinguit Pentathlos à Pancratiastis, & hos rursus ab iis quos Periodo victores vocant: ut Pancratiasten esse plus sit quàm Pentathlum esse: & rursus Periodo victorem plus quàm Pancratiasten. Credit enim Pentathlum esse, qui quinq; his certandi generibus congreditur: hoc est, qui & lucta, & saltu, & cursu, & disco, & pugilatu, certat: etiamsi in omnibus hisce, aut quibusdam succumbat. Pancratiasten aũt dici putat, qui quinq; his certãdi generibus congressus, omnes vicit. Periodo autem victor is dicitur (teste Festo) qui quatuor illa sacra Græciæ certamina, Illhmia scilicet, Nemæa, Pythia, & Olympia obivit, & in omnibus hisce vicit. Pancratium itaq; & Pancratiastes, secundum sententiam Hermolai, dicuntur ἀπὸ τῶ πάντων κράτους: hoc est, à vincendo omnia: ut Pancratium sit certamen illud quo quis quinq; jam dictis certandi generibus congressus, omnes vicit: Pancratiastes verò, qui ex quinq; hisce certandi generibus evasit victor. Budæus verò in prioribus in Pandect. Annotationibus, videtur Pancratii & Pancratiastæ vocabula derivare ἀπὸ τῶ πάντων κράτους: hoc est, ab omnibus viribus, quas in hoc certaminis genere effundebant. Putatq; Pancratium fuisse certaminis genus, quod excitatis omnibus corporis viribus omniumque nervorum contentione transigebatur. Nam & calcibus, & cubitis, non modò pugnis, Pancratiastæ utebantur. Quintil. lib. 2. Instit. Sicut ille exercendi corpora peritus, non si docendum pancratiasten susceperit pugno ferire vel calce tantùm, aut nexus modò certos aliquos docebit: sed omnia quæ sunt ejus certaminis. Plin. lib. 35. cap. 11: Alcimachus Dioxippum, qui Olympiæ pancratio citra pulveris jactum (quod vocant ἀπόσκονιν) vicit. Pancratium quid sit, docet Gell. lib. 12. cap. 26. ex Panætii libro: Oportet, inquit, animo semper esse prompto, atque intento, ut sunt athletarum qui Pancratiastæ vocantur. Nam hi cum illi ad certandũ vocati, projectis altè brachiis consistũt, caputque & os suum manibus oppositis quasi vallo præmunuunt, membraq; eorum omnia, priusquam pugna mota est, aut ad vitandos ictus cauta sunt, aut ad faciendos parata: ita animus, &c. Ergo Pancratiastæ dici videntur, non qui, ut Budæo placet, omnibus viribus corporis advocatis (omnibus enim hoc certatoribus cõmune est) sed qui ratione omni decertant: cùm & alii certa ratione, & certis duntaxat membris depugnent. Vipian. l. 7. D. ad leg. Aquil. Si quis in colluctatione, vel in pancratio, vel pugiles dum inter se exercentur, alium occiderit, &c. Meam sententiam Pollucis verba confirmant, quæ subjiciam Latina facta: Hos, inquit, omni certaminis genere utentes possis dicere, sicuti Plato Euthydemum. Hoc admodũ placet omni certamine utenti, secundũ Acharnenses Pancratiastas. Hæc Horomanus. ¶ Est præterea pancratium scylla pusilla Plin. coloris rufi. Hæc est scylla officinarum, ac capa canina Græcorum nostri sæculi.

Pancratĭcè, adverbium, Robustè, unde Pancraticè valere, est robustum esse, & firma corporis valetudine, ut solent ii qui Pancratio exercentur. Plaut. in Bacch. Benè ne usq; valuit? C. pancratiè, atque athleticè.

Pancratiastes, πανκρατιαστής, Certator & victor pancratii. Gell. lib. 3. cap. 15: Diagoras filios tres habuit: unum pugilem: alterum pancratiasten: tertium luctatorẽ. Vide PANCRATIVM.

Pancratiastĭcus, πανκρατιαστικός, Apud Senecam lib. 5. de Beneficiis legitur pro pancratiaste: Lacedæmonii (inquit) vetant suos pancratiastas cæstus decernere.

Pancreon, vel Palicreon, caro grãdulosa, quæ arteriis substernitur. Galen. de Sectione venarum.

Pandæsĭa, m. Græci vocant adjuciale convivium, ac graneatũ epulum, & omnifariam opsoniis differtissimũ. Id nos, inquit Cælius, doctus fanè homo, glisterum dicere possumus, & saliare. Sunt tamen qui eo nomine intelligi malint, id quod ubi vescuntur publicè, commeantes passim domo portionem quisq; spirent, in medium tamen collatum. Meminit Aristoph. ἐκκλ. inquit, φαῦλα. & πανδαισία.

Pandectæ, arum. [πανδέκται. Ger. Bücher die allerley begreiffen vnd inhalten.] Volumina sunt (inquit Budæus) nihil non continentia, & ex quib. possis, quod velis, velut è Cornucopiæ depromere. Vnde Pandectæ legũ, quæ omne jus complectuntur à πᾶς omne, & δέχομαι, capio. Gell. lib. 12. Tullius Tiro: Ciceronis libertus, libros de variis ac promiscuis quæstionibus cõposuit, quos Græco vocabulo *Pandectas* id est, promiscua, & multifaria continentes libros, inscripsit, tanquam omne rerum ac doctrinarum genus contineret.

Pandiculor, aris, d. p. Extendor, ut faciunt, qui è somno expergefacti sunt, oscitantes. [ἐκτείνομαι. Gall. *S'estendre & renuerser de son corps.* Ital. *Distirarsi.* Germ. Sich ranckẽ/oder strecken. Belg. Recken. Hispan. *Estar tendido el cuerpo.* Pol. Rozyagam sie. Vng. Hanyadozom. Ang. *To gape, to yanne and stretch as men comming from sleep.*] Pandiculantur, inquit Festus, qui toto corpore oscitantes extenduntur, quòd pandi fiant. Plaut. in Menæch. Ego me assimulem insanire, ut illos à me absterream, ut pandiculans oscitator.

Pandĭcŭlāris dies, qui & Communicarius dicebatur, in quo communiter omnibus diis sacrificabatur, παρὰ τὸ ἐκτείνεσθαι. Festus.

Pandĭcŭlātio, pandiculationis, Oscitatio, vel potiùs corporis inter oscitandum extensio. ἐκτάσις μετὰ χάσμης. Autor Festus.

Pando, dis, passum, act. 1. Patefacio, aperio. [פתח *pathách* פרש *parásh*. פרש *parásh*. πετάννυμι, ἀναπετάννυμι. Gall. *Ouurir, manifester.* Ital. *Aprire, manifestare.* Ger. öffnen/ ausstheun/ zerthun. Belg. Van den ander strecken. Hispan. *Abrir ò desnudar.* Pol. Otwieram, rozpościeram. Vngar. *Elterjesztem.* Ang. *To open, to sett abroade.*] Virgilius 2. Aeneid. Panduntur portæ, juvat ire & Dorica castra, Desertosque videre locos, littusque relictum. Plautus Bacch. Pandite, atque aperite propere januam hanc. Virgil. 4. Georg. & alas Pandere ad æstivum Solem. Idem 3. Aeneid. Anchisen facio certum, remque ordine pando. Nonius pando à pane dando ex testimonio Varronis dictum esse confirmat, quòd iis qui ope indigentes in Ceresis templum cõfugissent, quod talibus nunquam claudebatur, panis daretur. ¶ Hujus compositã sunt, Expando, Dispando, Propando, Repando: de quibus suis locis.

Pandens, participip. [פתחת *pathéach* פרשׂ *parásh*.] Virgil. 6. Aen. Melle soporatam, & medicatis frugibus offam Objecit: ille fame rabida tria guttura pandens Corripit objectam.

Pānsus, a, um, à pando, Patens, extensus. [פרוש *parúsh* נמוי *natúi*. πεπταμένος, ἀνεπτυγμένος. Gall. *Estendu, ouuert, desrouuert.* Ital. *Disteso, aperto.* Germ. Zerthan/ zerspannen/ außgeyspannet. Hisp. *Descubierto, estendido.* Polon. Rozpagniony. Vngar. *El terjesztett, el Zellesztett.* Angl. *Opened, spread out, and sett abroade.*] Plaut. In portum vento secundo, velo passo, pervenit: id est, ocyssimo cursu. ¶ Passa enim vela dicimus expassa, distẽta, explicata, vẽto tumentia ac plena. ¶ Capillus passus, idem quod diductus, porrectus, solutè & liberè vagans. Terent. Phorm. Capillus passus, nudus pes. Quod & expassum aliquando dicimus, & Dispassum, & mutatione a in e, dispessum. Plaut. in Mil. Dispessis manibus. Veteres enim passum dixisse, non pansum, & expassum, non expansum, Gellius Serviusque testantur. Dicit enim Servius: Ideo autem pando non facit pansum, quia plerunque n, quod in prima verbi positione invenitur, in præteriti participio non est, ut Tundo, tusus. Et licet euphoniæ causa varientur, vel in generibus vel in numeris: Nactus tamen & passus n, nunquam penitùs pativntur. ¶ Passis manibus: hoc est, diductis atque distensis. Tertullianus tamen Oppansum velum dixit pro oppasso & extento: & alibi: Expansos, inquit, ungulæ fodiant, cruces suspendant.

Pando, as, act. p. Incurvo. [כפף *cháphaph*. κυρτόω. Gall. *Courber & affaisser.* Ital. *Intorcere, incurvare.* German. Biegen vnnd sich krummen. Hispan. *Encorvar à encorvar.* Polon. *Zginam ſie.* Vng. *Meg hayolom, meg haylok.* Ang. *To bowe downe vnder a burden.*] Vnde Pandari trabs dicitur, quasi incurvari, cedereque pondere: hujus contrarium palmæ faciunt, quippe quæ non contra inferiora, sed in diversum renitendo fornicantur. Plinius libro 16. cap. 42: At populus contra omnia inferiora pandatur. Et paulò pòst: Facilè pandatur juglans. Hinc à Vitruvio Arbores pandatæ dictæ sunt, quę in ædificiis curvantur. Nonnunquam etiam legitur Pando absolutè pro incurvari, vel curvum fieri. Quintil. lib. 11. cap. ult. Pectus ac venter ne projiciantur observandum: pandant enim posteriora: & est odiosa omnis supinitas.

Pandātio, pandationis, f. t. [כפף *chéph*. κύρτωσις. Gall. *Courbement.* Ital. *Incurvamento.* German. Ein buck/ oder biegung. Hisp. *Encorvamiento.* Polon. *Nagięcie.* Vngar. *Meg hayolas, meg haylas.* Ang. *A bowing or crooking.*] Vitruvius libro 7 cap. 1: Contignationes pandationibus sidentes movendo se faciunt vitia pavimentis.

Pandŭs, a, um. Apertus, latus, incurvus. [פתוח *páthúach* כפוף *cháphúph*. κυρτός, κεκυφώς. Gall. *Courbe, courbé contre bas.* Ital. *Aperto, largo, incurvo.* German. Zerthan/ weit oder gebogen. Hispan. *Pando, abierto, ò corvo.* Polon. Rozpagniony, nagięty. Vngar. *Zeles, meg haylot.* Ang. *Open, bowed or crooked.*] Virgilius libro 2. Georgic. Lancibus & pandis fumantia reddimus exta. Martialis lib. 14: Hic tibi donatur panda ruber urceus ansa. Pandus asellus, Ovid. 1. Fast. Carinæ pandæ, Virgil. 2. Georgic. Delphines pandi. Ovid. 3. Trist.

Pandŏchium, chii, penult. producta, n. g. [πανδοχεῖον. Gall. *Hospital, hostelerie.* Ital. *Hospitio, allegramento.* Ger. Ein Wirtshauß ein Herberg / in die ein jeder einkehren mag. Hispan. *La posada, hosperia.* Polon. *Gospoda, posperia.* Vngar. *Szallo fogado haz.*

Ang.

Ang. *An inne, a lodging place.*] Hospitium, diversorium, stabulum, caupona: unde & caupo ipse Pandochæus, πανδοχεὺς appellatur, per tres syllabas.

Pāndūrizārē, Verbum à πανδούρα musico instrumēto. [Vn. *Hegedulni, musikalni, organalni lantelni.*] Lampridius in Heliogabalo: Panduriz avit, organo modulatus est.

Pānēgȳris, hujus panegyris, pen. corr. f. t. [πανήγυρις Germ. Ein gemeiner vnd offentlicher Marckt/ Jarmarckt or gemeine Messen.] Nundinæ vel conventus publicus: quales quinto quoq; anno Athenis celebrari solitas scribit Herodotus lib. 6. Componitur ex Græca dictione πανὶ & ἀγείρω, quod significat convenio, quasi dicas omnium conventum.

Pānēgȳrīci, Sunt sermones qui in conventu populi, & sacris celebritatibus habentur: quales sunt quibus Dii, Reges atque Imperatores laudantur. Et Panegyricon tertium dicendi genus, quod Latini Demonstrativum genus dicunt.

Pānēros, πανέρως. Gemma est, alio nomine Panschatos appellata, quæ fœcunditatem creditur afferre. Autor Plin. libro 37. cap. 10.

Pango, pangis, pepigi, panxiq;, pactum, act. t. Figo, planto, jungo. Vnde pactilis (πακτὸς) hoc est compactus & ex pluribus partibus conjunctus. [תקע *takâh. πήγνυμι.* Gall. *Ficher.* Ital. *Ficcare, congiungere.* Ger. Einstecken/ anheften/ zusamen voegen/ inden. Hisp. *Hincar, ayuntar, componer.* Pol. *Wtikam, złączam, składam.* Vng. *Le verem bijue fogtalom.* Ang. *To greff, set or plant.*] Plin. lib. 21. cap. 3: Summaq; autoritas pactilis coronæ. Livius pro Figo posuit lib. 7: Lex vetusta est, priscis literis, verbisque scripta, ut qui Prætor maximus sit, Idibus Septembris clavum pangat, Fixus fuit lateri ædis Iovis optimi Maximi. ¶ Pro planto, φυτεύω. Col. lib. 3: At quæ veteri tarmēto panguntur, tardiùs convalescunt, sed tardiùs deficiunt. Idem lib. 11. cap. 2: Malleolisque recentissimis curiosissimè pangenda. Cicero Tironi lib. ult Epist. posuit pro scribo, vel compono: An (*inquit*) pangis aliquid Sophocleum? fac opus appareat. Gell. lib. 13. cap. 19: Si aut versum (*inquit*) pangis, aut orationem solutam struis, atque ea verba tibi dicenda sunt, non eas finitiones præcidas, neque fœcutinas Grammaticas spectaveris; sed aurē tuam interroga, quo quid loco conveniat dicere. ¶ Pangere osculum, est osculari. Plaut. in Curculione: Qui vult cubare, pangit saltem suavium. ¶ Pangere inducias, est facere inducias. Liv. 7. bell. Pun. Ne antea quidem se aut de pace audisse, aut induciis pepigisse dixit. Composita ejus quædam servant a, ut Circumpango, à quo circumpactus, Depango, Oppango, Repango, à quo Repages & Repagula. Quædam mutant a in i: ut Appingo, Compingo, Impingo: unde Impages: de quibus suis locis.

Pactĭlis, & hoc pactile, o. m. r. Quod ex pluribus partibus compactum est, & conjunctum: [*συμπηκτὸς, συμπεπηγὸς.* Gal. *Assemblé, & composé de plusieurs pieces.* Ital. *Di molti pezzi congionto.* German. Zusamen gefüget oder gefügt/ namtich auß etlichen stucken. Hispan. *Cosa ayuntada de muchas partes y pedaços.* Polon. *Złożił, złożony.* Vng *Vsue fogtalatot.* Ang. *That is made and conioyned of many partes.*] ut Corona pactilis. Plin. lib. 21. cap. 3: Summaque autoritas pactili coronæ.

Pānica, n. f. [πανικὸς, m. German. Ein gäher Schrecken ohne vrsach/ ein gähe vnnd tiefertische Forcht. Pol. *Strach nagły.* Ang. *Sodaine fiers wherewith one is distraught.*] Vocantur repentini quidam terrores, & consternationes, quales sunt lymphatici metus, usque adeò irrevocabiles, ut iis correpti, non ratione modò, sed mente etiam careant. Quicquid cum stupore contingit, qualis est pavor sine causa obortus, terriculamentumque inane dicitur panicum. Cicer. lib. 3. ad Att. Scis enim quædā πανικὰ dici. Pro eodē panicus terror dicitur, vel substantivè panicos. Higinus de Pane Deo loquens in Capricorni signum translato. His enim dicitur, quum Iupiter Titanas oppugnaret, primus objecisse hostibus terrorem, qui Panicos dicitur. Fit autem à Pane Deo, quoniam repentinorum terrorum, & consternationum causam Deo Pani tribuunt. De Panico terrore vide Politianum in Miscella, & Erasmum in Chiliad.

Pānĭcŭla, Vide Panus.

Panicum, ci, n. f. Genus frugis, à paniculis suis dictū. [Ὄλυρα. Gall. *Du panic semblable à millet.* Ital. *Panico.* Germ. Fench oder pfenich. Hisp. *El panico.* Polon *Ber.* Vngar *Haydenom tatarka.*] Plin. lib. 18. cap. 7: Panicum à paniculis dictum cacumine languido nutante, &c. Cæsar 2. bell. Civil. Panico vetere, atq; hordeo corrupto, omnes alebantur.

Pānis, hujus panis, m. t. [לחם *lehem.* ἄρτος. Gal. *Du pain.* Ital. *Il pane.* Germ Brot. Belg. Broot. Hisp. *El pan.* Polon. *Chleb.* Vng *Kenyer.* Ang. *Bread.*] A pascendo (inquit Nonius) poetarem habemus quòd πᾶν Græci Omne dicūt, propterea quòd omnibus pulmentis adhiberi possit, & ferè adhibeatur, quum nullum opsonium fastus gutturis ingratius. Cicero pro Cluent. Oppianicum veneno esse necatū, quod ei datum sit in pane. Idem in Pison. Pistor domi nullus, nulla cella, panis & vinum à propola. Terent. Eunuch. Quo pacto ex jure hesterno panem atrum vorent. ¶ Panis varia sunt genera: nam alii sunt ab opsoniis appellati: ut Ostreatii panes: alii à delicijs, ut Artolagani: alii à Festinatione, ut Speusticia: alii à coquēdi ratione, ut Furnacei, vel Arroptitii, qui in clibano sunt cocti. Sunt & alia panis genera, quæ vide apud Plin. lib. 18. cap. 11. Cibarius panis quis dicatur, explicavimus suprà suo loco: de Secundario pane suo quoque loco dicturi.

Pānĭfex, panificis, Qui panem facit: qui & Panificus dicitur. [πανοπόιος, πανοποιός, ἀρτοποιός. Gall. *Boulenger.* Ital. *Fabro fornaio.* Ger. Ein Brotbeck. Hisp. *Hornero, panadero.* Pol. *Pickarz.* Vng. *Kinyer sutó.* Ang. *A baker of breade.*] Vnde mulieres quæ panem faciunt, Panificæ vocantur.

Pānĭfĭcĭum, cii, n. f. Ipsa panis confectio, & actus faciendi panē. [πανοποιία. Gall. *Ouurage en pain, art à faire le pain.* Ital. *Arte di far pane.* Germ. Brotbachung. Hispan. *La obra de la panaderia.* Pol. *Chlebá pieczenie.* Vng. *Kinyer sutes.* Ang. *Baking of breade.*] Celsus lib. 2. cap. 8: Serie igitur oportet omnia legumina, quæ que ex frumento panificia sunt, generis valentissimi esse. Valentissimum voco, in quo plurimum alimenti est.

Pānārĭum, rii, n. s. Locus ubi panis servatur, panis repositorii. [ἀρτοθήκη, κιβωτὸς ἀρτοφόρος, ἀρτοφορεῖον. Gall. *Le lieu où on garde le pain.* Ital. *Dove si repone il pane.* German. Ein Brotkorb/ ein Brotbehaltnus/ ein jedes ort da man das Brot hin behattet. Hisp. *Lugar para guardar pan cozido.* Polon. *Chlebownica, spiża chlebowa.* Vngar. *Kinyer tarto.* Ang. *Where the bread is kept, a pantrie.*] Suet. in Calig. Sparsit & missilia variatum rerum, & panaria cum opsonio viritim divisit.

Pānārĭŏlum, li, diminutivum. [ἀρτοφορεῖον, τὸ ἀρτοφόριον. Gall. *Petit panier pour mettre le pain.* Ital. *Picciolo canestro da porre pane.* German. Ein Brotkörblin/ ein Brotgehältnis. Hispan. *Cesta para guardar ò traer pan.* Polon. *Skrzińka, koszyk chlebowy.* Vngar. *Kinyer tartotska.* Ang. *A little basket to put bread in.*] Martial. lib. 3: Cum panariolis tribus redisti.

Pānnus, ni, per duplex n, m. s. Quo vestimur. [πάλλιον *béged.* ἱμάτιον. Gall. *Drap ou drapeau.* Ital. *Panno.* German Tuch. Belg. *Laken.* Hisp. *Panno.* Polon. *Sukno.* Vngar. *Posio.* Ang. *Cloth.*] Ovid. in Ibin: - tincti fetrugine panni. Horat. 1. Carm. Ode 36: Tespes & albo rara fides colit Velata panno. ¶ Panni nomen generis, protulit Nævius in Tabel. Qui habet uxorem sine dote, pannum positum in purpura est. ¶ Ponitur aliquando pro lineamēto quod vulneri imponitur. Colum. lib. 6. cap. 12: Fœnis aceto, & sale, & oleo madentibus inculcatis.

Pānnĭcŭlus, li, m. s. diminut. à panno. [ἱμάτιον. Gall. *Petit drapeau, delié & vsé haillon.* Ital. *Drappo fottile.* German. Tüchlin. Hisp. *Pequeno panno.* Polon. *Sukienka.* Vngar. *Posztotska.* Ang. *A ragge, a clowte.*] Iuven. Sat. 6: - quarū Delicias & panniculus bombycinus urit. Panniculos item aliquando vocamus viliores pannos; hoc est, attritos & laceros. Cels. lib. 7: Fascia ejus rei causa fit, cui imo loco pila affuta est, ex panniculis facta, quæ ad repellendum intestinum ibi subjicitur.

Pānnĭcŭlārĭus, a, um. Vlpiano teste, Dicuntur ea quæ in custodiam recepti secum attulit: ut vestem qua indutus fuerat, qui ad supplicium ducitur, aut numos quos victus sui causa habuerit in promptu, aut leves anulos: hoc est, qui rem non excedunt aurcorū quinq;. Vide Vlpian. in l. Divus de Bon. damn.

Pānnĕus, a, um. Quod ex panno est: [ἱμάτιος. Gall. *De drap.* Ital. *Di panno.* German. Tüchin/ auß tuch. Hispan. *Cosa de materia de panno.* Polon. *Sukienny.* Vngar. *Posztobol valo.* Ang. *Of cloth.*] ut, Vestis pannea, quæ ex lana est.

Pānnōsus, m. f. Qui sordida veste, & crasso panno, vilique opertus est. [ῥακώδης. Gall. *Qui est pouremant habillé.* Ital. *Vestito di panni, rozzi.* German. Lumpechtig/ mit böser zerhudelter vnd schlechter Kleyderen angethan. Hispan. *Embuelto ò vestido en pannalo, ò vestido de panno vil ò grossero.* Polon. *Wstarganie sukmiedzie.* Vngar. *Rozzo ruhaval, posztoban öltözött.* Ang. *That weareth poore apparell.*] Cicero ad Attic. lib. 4: Clodii vestibulum vacuum sanè mihi nuntiabatur paucis pannosis, fine lacerna. Iuvenal. Satyr. 10: - pannosus vacuis ædilis Vlubris. Iustin. lib. 2: Permutato regis habitu, pannosus, farmenta collo gerens, castra hostium ingreditur.

Pānnūcĕus, a, um. idem quod pannosus. [ῥακώδης. Persius Satyr. 4: Dum ne deterius sapiat pannucea Baucis.

Pānnūcĭum, dictum à panno & volvendo filo, ut autor est Varro libro 4. Apud Homerum legitur Pannelium. Item Hesychium, qui in Græca voce explicanda usus est vocabulo Romano. πάννιον, inquit, πανίδιον ἢ ὑφάσμα ἐξ οὗ τὰ ἱμάτια ὑφαίνεται. Quæ si vera lectio videtur, à panno lucndo pannelium dictum. Scaliger in Varronem.

Panoplia, panoplĭæ, πανοπλία, Perfecta armatura: hoc est, quicquid ad armandum militem est necessarium.

Pansæ, f. p. Dicti sunt quib. lati ac pansi sunt pedes: sicut Plauci, quibus plani sunt. [πλατύποδες. Gall. *Qui ont les pieds larges.* Ital. *Che hanno i piedi larghi.* Ger. Die breite füß haben. Hisp. *Hombres que*

bru par tiamen Le plant u Lenau. Pol. *Szerokonogowie.* Vngar. *Talpas Szilaby.* Ang. *Tach hath broade fete.*] Plin. lib. 11. cap. 45.

Pansebastos, *πανσέβαστος*, Gemma quæ asserre fœcunditatem existimatur: ita dicta quasi prorsus augusta & venerāda. Alias Panthos dicitur. Plin. lib. 37. cap. 10.

Panselēnus, [*πανσέληνος*] Polon. *Pełnia.*] penult. prod. Plenilunium, quum scilicet Luna pleno orbe fulgens, totā lucet noctem. Nam *πανσέληνος*, Luna dicitur: unde & Proseleuus. *προσέληνος*, ante Lunam natus, quo cognomine dicti sunt Arcades, qui se ante Lunam natos fuisse gloriabantur.

Panthēr, panthēris, m. t. [*πάνθηρ.* Ger. *Leopard oder Pantherthier.*] Animal est ferū, cujus mās dicitur pardus. Latini formato fœminino ab accusativo singulari, vocāt panthera: sicut ab accusativo nominis eratee, facimus nomen primæ declinationis etetra, etcræ. Vide dictionem subsequentem.

Panthĕra, æ, f. p. [*πάνθηρ, πάνθηρος.* Pol. *Lampart.*] pen. prod. Animal prorsus ferū & maculosum quod & pardalis dicitur: mas ejus appellatur pardus. Dictio est composita à *πᾶν*, quod significat totū, & *θήρ* fera. Abundat in Hyrcania & Media. Horat. in Epod. Diversum confusa genus panthera camelo.

Panthŏa, *πανθοῖα*, Pro universo aucupio & eo quod aucupe capi. Vipian. l. 11. D. de act. empt. Veluti cùm futurum jactum rete à piscatore emimus, aut indaginem plagis positis à venatore, vel panthera ab aucupe.

Panthēriānus, adject. Quod ad pantheram pertinet: ut, Pantheriana pellis, apud Plin. lib. 15. cap. 11. Pantherinæ mensæ, quæ interno difluxis maculatæ sunt. Plin. lib. 15. cap. 15: Mentis præcipua dos in venis crispis, vel in vertice variis: illud oblongo evanescentiq; ideo tigrinæ appellantur: hoc, intorto, & ideo talos pantherinæ vocantur.

Panthēron, penult. prod. *πάνθηρον*, sive Pantherum, pantheri. [Ger. *Ein Zuggarn oder ein Vogelgarn das man zuziehet.* Pol. *Przesłona, powłoka, pokrycie.* Ang. *A drawing nette.*] Retis genus est, ecto nomen habens quod aves omnes includat, eadem ferè ratione qua panagron, quod rete piscatorium est. *θήρα* venatū significat, & aucupium: unde pantheron dictū, & *ἀγρευτήριον* aucupium. Id aut̄ hoc modo rete, quod nostri *Saltabundum* appellant, quod quū humi expositum est, & in oblongam tenuitatem contractum, tegitur quibusdam, ne ab avibus provideri possit. Deinde quū opus est adducto magna vi funi, repentè expanditur, incitatisq; aliquot diebus aviculas uno ictu universas contegit. Hoc reti Galli ad passeres & illustres utuntur, Rad græce, & ondas, quas *Oidarias* vocant, quasi tardos anseres. Vide Actio. empt. & vendit. Emptorem. Veluti quū fatuum istum retis à piscatore emimus, aut indaginē plagis positis à venatore, vel panthera ab aucupe. Nam etiamsi nihil capiat, nihilominus emptor pretium præstare habebit. Quo in loco scribit Budæo, panthera accusativus est pluralis, à nominativo panthēron: accipiturque per metonymiam pro captura ipsa, seu præda, quam aucceps panthero ceperit.

Pantices, [German. *Der Bauchlauff/ durchlauff.*] Fluxus ventris (inquit Festus) à pandendo, quòd ventrem pandat. ¶ Sunt qui Pantices interpretentur nimiam ventris pinguedinem, quam Galli vocant *La panse.* [Ang. *The flixe, leanesses of the belly.*] Plautus in Pœnul. Eò vos veltros pantices adeò madefacitis ex imbre: ego sicco hic siccus.

Pantocratōr, ŏris, m. t. *παντοκράτωρ*, omnipotens & omnia vincens.

Pantolăbus, *πανταλάβος*. Notissimi scurræ nomen apud Horatium in Satyris.

Pantomīmus, pe. prod. m. s. [*παντόμιμος.* Ger. *Ein Gauckler/ der sich allerley weis vnd Gebärde annemen kan.*] Personarū omnium imitator, qui in scenis personas per singulorum actuum simulatores ostendebat. *Δεῖ τὸν ποιητὴν μιμεῖσθαι.* Plin. lib. 7. cap. 53: Mythicum pantomimum: hoc est, fabularem, quendā vocant. Pantomimorū duo sunt genera Scenici, & Mythici. ¶ Ponitur quandoq; pro ipso poëmate. Plin. in Paneg. Idem ergo populus scenici imperatoris spectator & applausor, nūc in pantomimo quoq; adversatur, & damnat effœminatas artes.

Pantŏtus, m. f. [*πάντοτος.* Ger. *Allwissig/ Allwissig.*] Polon. *Gotek.*] Omnium rerum experientiam habens. *Δεῖ τὸν ποιητὴν πάντοτον εἶναι.* Ita dicunt Attici scriptoribus pro callido, astuto, vafro, versipelli, versuto, veteratore.

Pānus, i, f. p. [*πάνος, πανὸς, πανὸν.* Gall. *Aiguillette, ferrure.* Ital. *Aghetta.* Ger. *Arglistigkeit.* Hisp. *Astucia.* Pol. *Chytrość.* Vngar. *Kaczafalsag.* Ang. *Subtilitie guile.*] Astutia, fraus. Plautus: Illuc panurgia tete in pistrinum dabit.

Pānus, pani, m. f. [Germ. *Ein tüchtig Faden oder Weberspul.*] & aliquando apud Celsum, Panis, panis, Tramę involucrū, teste Nonio, quo panni texuntur: à quo panula, & panicula, ait Festus, per diminutionem. Lucil. lib. 9. Foris subter feminis panus. ¶ Ab hujus similitudine etiā innatus rumor sub faucibus auribusque, & inguinibus, panus appellat. *Θέρος.* Plin. lib. 20. cap. 1: Et iterum parotidas & panos lanat. Panos Galenus in plures species divisit. Panus (inquit Hermolaus) sive ut quandoque scriptum est in Celso, panis, à figuræ similitudine dictus est, tumore non alto, sed lato, in quo quiddam pustulæ simile est, sicq; in vertice alis, inguine, cum dolore ac distentione vehementi. Hujus diminutivum est Panellus, *φυσήτιον.*

Pānĭcĕlla, diminutivum à panus. [*πανίδιον.* Ger. *Die Blumen von Rußhämmen/ Haselstauden/ vnd dergleichen/ Kätze genannt.* Polon. *Kissy.*] Significat comam illam in milio, panico, arundine, & in omnibus ferè arboribus picei generis, in quā semē dependet, quam Plin. lib. 16. cap. 10, vocat panos & paniculas, & aliquādo nucamēta callo squamatim compactili, quæ *κυπάρισσα* Græci appellant. Quicquid igitur subtonga, vel subrotunda forma tumet, paniculā ferè dici potest. Plin. lib. 21. cap. 4: Græcula rosa convolutas habet foliorum paniculas.

Papæ, [*βαπαί, παπαῖ.* Ger. *Hui/ ist es geschehen/ so sich einer ob etwas verwundert.*] Admirantis interjectio. Donatus: Papæ interjectio est mira subitò accipientis: habet enim in se affectum verbi mirantis: ut Papæ, quid video? Terent. in Eunuch. Papæ, hæc superat ipsam Thaidem.

Păpāver, ĕris, n. t. Genus herbę somnifęræ. [*μήκων.* Gall. *Du pauot.* Ital. *Papauero.* Ger. *Mogsamen.* Hisp. *La dormidera.* Pol. *Mak.* Vng. *Mak.* Ang. *A poppy.*] Unde à Virgilio 4. Æn. Soporiferū papaver appellatur. Diversæ papaveris sunt species: præcipuū tamen est album sativum, quod semen habet quod tostum in secunda mensa cum melle apud antiquos edebatur. Hoc præcipuum candorem lina & lanæ contrahunt. Plin. lib. 18. cap. 23. Dioscor. lib. 4. cap. 67: Papaver masculinē antiqui etiā enunciarunt. Varro in admirandis Insria seni papaverem. Plaut. in Asin. Formicis obiectas papaverem.

Păpāvĕrĭnā toga. [Polon. *Makowa sukienka.*] A' calore candido dicta est. *κανονικὴ χλανὶς.* Eadem spissa toga dicebatur. Plin. libro 8. capite 48: Cicbiæ papaverinæ antiquiorem habent originem.

Papaveris lachrymas appellant Celsus & Galenus, quod nos hodie *Opium.*

Păpĭlio, papilionis, m. t. [*ἑψόφος.* Gall. *Vn papillon.* Ital. *Farfalla.* Ger. *Ein pfeiffhetter/ Sommervögelin.* Hisp. *Mariposa.* Pol. *Motyl.* Vng. *Lepkek.* Ang. *A butter flie.*] Inter vermiculos alatos numeratur, quo nullum animal imbecillius est. Columel. lib. 9. cap. 14. de apibus: Vermiculi quoq; qui tineæ vocantur, item papiliones enecandi sunt. Nam (ut idem testatur) ex papilionū stercore nascuntur tineæ. ¶ Item papilio, *πανδιδεύς*, dicitur tentorium. [*Mahé* Gall. *Vn pauillon, vne tente.* Ital. *Padiglione.* Ger. *Ein Gezelt.* Hispan. *Pauellon.* Polon. *Namiot.* Vngar. *Sator.* Ang. *A pauillion.*] Plinius lib. 5. cap. 5: Numidæ verò Nomades à permutandis papilionibus, mapalia sua: hoc est, domus, plaustris, circumferentes. Castigatiora exemplaria habent, A' permutandis pabulis.

Păpillæ, papillæ, f. p. Parva papula, tuberculum. [*θηλὴ, θηλαί.* Gall. *Le teton, le petit bout de la mamelle.* Ital. *Mamella.* Germ. *Ein bäutzlen/ das brust wärtzlin.* Belg. *Een mammeken.* Hisp. *El pecon de la teta à teta pequenna.* Pol. *Brodawka u piersi.* Vng. *Tsetsi bimbo, (emlegy) babad.* Ang. *The pape head.*] Serenus: Excruciant turpes ani ti fortè papillæ. Sed hoc ratiùs: sæpiùs enim significat mammę capitulum, unde lac sugitur, quanvis etiam pro ipsa mamma ponatur. Virgilius libro 11: Hasta sub exertam donec perlata papillam Hæsit. Dicitur tām de viris quām de mulieribus, & aliis animalibus. Dictæ papillę, quasi parvæ papulæ, quod papularum sint similes. ¶ Papillæ etiam in fontibus clavicularum illæ dicuntur, quæ aquas fundunt, quibus exertis aqua effluit, fistulis verò immissis aquæ cursus prohibetur. Varro lib. 3. de Re rust. cap. 14: Quī fit, si adduxeris fistulam, & in eam papillas imposueris tenues, quæ eructent aquam, &c.

Păpillātus, m. f. Papilla ornatus, seu in papillæ speciem factus. [*θηλαστός.* Gall. *Fait en façon de mamelle.* Ital. *Fatto à foggia di mamella.* Germ. *In der gestalt als ein brustwärtzlin gemacht.* Hispan. *Hecho en manera de pecon de la teta.* Pol. *Nak ſpuſt ſtrzykowy brodawko wzyniony.* Vng. *Tsetsi bubog gianak formaiara valo.* Ang. *Made in fashion of a pap head.*] ¶ Expapillatus, adusq; papillam nudatus. *ὑπερηφανοφρόνως*, Plaut. Milite: Idē & cum nexu in humero lævo expapillato brachio. Vide suo loco.

Păppā, *πάππα*, per duplex p. [Ger. *Kindermus/ papa oder brey.*] Prima infantulorum vox, qua patrem compellant.

Păppārē, [German. *Seinen Vatter küssen.* Polon. *Papac.*] Est minutos & commanducatos cibos comedere, quales nutrices infantibus præbent: & in ea significatione apertissimè usus est Persius Satyr. 3: Et similis regum pueris pappare minutum, Poscis, & iratus mammæ lallare recusas. Quare quod antea hic ex hoc Persii loco probabatur, blandiuscolis verbis esse patrem appellare, rejiciendum & explodēdum est. Plautus in Epid. Novo liberto opus est quod pappet. P. Dabitur, præbebo cibum.

Păppās, *πάππας*. Accipitur pro patre, sive pro eo qui pueros alit. Iuven. Satyr. 6: timidus prægustet pocula pappas. Est aūt nomen

nomen venerationis à Syracusiis tractum: quo etiam nomine Scytharum nonnulli Iovem appellant, teste Herodoto.

Pāppus, pappi, m. s. [אב *ab.* πάππος. Gall. *Ayeul.* Ital. *Auo.* Germ. Ein Großvatter. Hisp. *El abuela.* Pol. *Stárek.* Vng. *Ioh, atya, nagy apa.* Ang *My fathers or mothers father.*] Avus. Ausonius ad nepotem suum: Pappos, aviasque trementes Anteferunt patribus seri novæ cura nepotes.

Pāppi. [Pol. *Wełna zioła wiatrzyste.* Ang. *The soft downe of thistle flowers.*] Dicuntur carduorum flores, & lanuginosa quædam substantia in aërem se effundens, ut veluti flocci quidam volare videantur. Lucr. lib. 3: Vestem nec plumas avium, papposque volantes. Plin. lib. 21. cap. 16: Pappum vocari ait, lanuginē helxines herbæ. Et lib. 25. cap. 13, dicit esse herbam, quæ alias senecio dicitur, quòd in pappos abeat, & lanuginem carduorum floribus similem habeat.

Pāppōsus, πάππωδης, Id est avitus.

Pāpŭlă, æ, f. p. Pustula, tuberculum quod jejunæ salivæ defricatione curatur. [ἐξάνθημα. Gall. *Bourgeon ou boube qui vient en la face.* Ital. *Sbregga.* German. Ein Zinnwatt. Hisp. *Lobanillo.* Pol. *Krostka albo woda nascjała.* Vngar. *Sömör bohartsa.* Ang. *A pimple or whelke.*] Papulis cutis exasperatur, & rubet, leviterque roditur. Virg. lib. 3. Georg. Ardentes pabulæ, atque immundus olentia sudor Membra sequebatur. Duo autem sunt genera papularum, quæ cujusmodi sint, vide apud Celsum lib. 5. cap. ult. Hujus diminutivum est Papilla.

Pāpyrus, pen. prod. f. c. [πάπυρος. Ger. Ein rohr in Egypten: daraus man vorzeiten Schiff/ Segel/ Kleyder/ Seyler/ ꝛc. gemacht: wird auch im Euphrate bey Babyloniẽ/ gefunden/ darauß man grosse bücher zu schreiben macht/ Papyr.] Arbuscula est, præcipuè in Aegypti paludibus nascens, habens radicem obliquam, triangulis lateribus, decem non ampliùs cubitorũ longitudine, in gracilitatẽ fastigiata, thyrsi modo cacumẽ includens. ¶ Ex hoc frutice præparabantur chartę acu divisę in pertenues, & latissimas phylluras, quę eo meliores erãt quò media papyro propinquiores, quę ab hujus fruticis appellatione etiã papyri nomẽ acceperũt. Diversa hujusmodi chartarũ genera vide apud Plin. lib. 13. cap. 11: ubi primùm chartarũ usum Alexandri Magni temporibus in Aegypto putat fuisse inventũ: quãvis alii etiam Numæ regis temporibus, chartarũ usum fuisse contendant. Ab hujus quoq; fruticis nomine, etiã hodie chartas nostras quę ex cõtritis linteis fiũt, *papyrum* appellamus, eò quòd eundẽ nobis præstent usum quẽ olim Aegyptiis præstabat papyrus. ¶ Dicimus etiã Papyrum in neut. gen. Plin. ibidẽ: Papyrum ergo nascit in paludibus Aegypti. A papyro cognomẽ Papyri, πάπυρος, deductum est, à quo Papyriana tribus.

Pāpyrăcĕus, papyracea, papyraceũ, πάπυρινος, Quod est materiatum ex papyro. Plin. lib. 28. cap. 11: Optimẽ ellychnio papyraceo.

Pāpyrĭfĕr, papyrifera, papyriferum, παπυροφόρος, ut Amnis papyrifer Nilus. Ovid. 15. Metam. Perque papyriferi septemflua flumina Nili Victrices egisse rates.

Păr, paris, n. s. [משׁוה *similis adv.* ἴσος. Gall. *Pair, pareil, semblable.* Ital. *Pare, simile, vguale.* Ger. Gleich. Belg. Gelijck. Hispan. *Cosa yguala ò sucita.* Pol. *Rowni.* Vng. *Felet.* Ang. *Equall, alyke.*] Cũ suis Compositis. Compar, Dispar, Impar, Separ, sunt generis omnis, faciuntq; ablativum in e, vel in i. Et licet par apud poëtas producatur in obliquis tamẽ prima corripitur. Parẽ alicui esse, & alicujus rectè dicit. Cic. 3. de Orat. Iambus par chorei, sed spatio par, nõ syllabis. Idẽ de Clar. Orat. Si par in nobis, atque in illo scientia fuisset. Idẽ in Lælio: In amicitia superiori par est inferiori. ¶ Interdũ Pares pro duobus accipiuntur: ut Paribus equis utebãtur Romani in prælio, ut fugiente altero, transilirent in siccũ. ¶ Interdum accipitur pro decenti, æquo, convenienti, quod inter omnes æquabile est, ἴσος. Quintil. lib. 5. cap. 11: Si propter matrimonia violata urbes everiæ sunt, quid fieri adulterio par est? ¶ Parẽ esse, significat sufficere alicui rei, sive resistendo, sive exequendo. ἰσοῦμαι. Cic. ad Att. lib. 12: Sed adhuc pares non sumus. Quint. Declam. 15: Aspicio par laboribus corpus. ¶ Paria facere, est quod omissum est, vel quod aliunde acceptũ est, alibi vel aliunde compẽsare. τοῖς ἴσοις ἀμείβεσθαι, μισθῷ τὸν ἴσον. Quint. Declam. 6: Paria faciemus, tu illic eris vicarius meus, ego hic tuus. Plin. in Panegyr. Parens tibi imperium dedit, tu illi reddidisti: solus ergo adhuc ex quipiam muncre tãto paria accipiendo fecisti. ¶ Par pari referre, est tale aliquid reddere quale accepimus. Terent. in Eun. Si laudabit hęc illius formã, tu hujus cõtrà: deniq; Par pari referto, quod eam mordeat. A par. Plaut. in Curcul. formavit suo more superlativum parissimus: Eodè (inquit) hercle vos pono & paro, parissimi estis virtibus. ¶ Par, impar, genus ludi. πεττοί, ἀμφορεῖς. Suet. in August. Scripsit ad filiam: Misi tibi denarios ducentos quinq—ginta, quot singulis convivis dederam, si vellent inter se ponere cœnã vel talis, vel par impar ludere. ἀρτιάζειν. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Ludere par impar, equitare in arundine longa.

Păr, paris, subst. tantùm, n. t. Numerus duorũ inter se æqualium. [תּוֹם *tsemédh. ἁρμός.* Gall. *Vne paire, vne couple.* Ital. *Copia.* German. Ein yar. Hispan. *Vn par de dos cosas.* Polon. *Para.* Vngar. *Pelet.* Ang. *A paire, a couple.*] Cic. de Amic. Ex omnibus seculis vix tria numerantur, aut quatuor amicorum paria. Idẽ de Oregen. dicen. Gladiatorum par nobilissimum. Idem Ver. 3: Scyphorum paria complura.

Pără, παρά, Præpositio Græca, significat Ad, apud, penes, absque, dis, re, præter, tàm in præpositione, quàm in compositione.

Para, avis, & parus, parula. Festus, & Paronem avem nominat.

Pararius apud Senecam dicitur qui inter duos stipulãtes esset. [μεσεγγυούχης. Pol. *Swiadek vkupna.*] ¶ Item parasium illud ex dicebatur, quod equiti dabatur pro duobus equis. Græcè παρήορος. Vide Suidam, Vide infrà PARARIVS.

Parare, pro paria facere, quod tum fit quum expensi rationes cum accepti rationibus quadrant, paresque sunt. Visus est hoc verbo Vlp. l. 4. D. de manu. Hinc pariatio, scriptura qua rationes quadrare cavetur. L. ult. de cond. indeb. & pariator, qui rationes reddidit, ut quadrarint. l. 8. de cond. & dem.

Părăbăsis, παράβασις, In Comœdiis dicebatur quum chorus ad populum conversus, aliquid extra argumentum fabulę loquebatur, Latinè prævaricationem, sive transgressionem interpretari possumus, ἀπὸ τοῦ παραβαίνειν, quod est transgredi sive prævaricari. Vnde & Parabatæ, quos prævaricatores Latini nominant.

Parabia, parabiæ, παραβία, Genus potionis ex milio & coryza. Cæl. Ant. lect. lib. 4 cap. 26.

Parabilis, Vide PARO.

Părăbŏlă, læ, f. p. [משׁל *maschãl.* παραβολή. Gall. *Parabole, comparaison, similitude.* Ital. *Comparatione, similitudine.* German. Ein vergleichung/ oder gleichnuß. Hispan. *Comparation, semejança.* Pol. *Podobieństwo.* Vngar. *Pelda beszed.* Angl. *A similitude, comparison, proverbe.*] Similitudo ἀπὸ τοῦ παραβάλλειν, quod significat comparare: quasi rerum dissimilium comparatio. Quint. Parabola (quam Cicero Collationem vocat) longiùs res quæ comparantur repetere solet: ut, Tam fortiter apud Hipponem sedet Scipio, quàm utique apud Vticam Cato.

Părăbŏlani, ut interpretatur Alciatus, Latinè dici possunt glebæ ascriptitii, quibus scilicet in omni vita ab agricultura recedere non licebat: à Græca præpositione παρά & βάλλω, quasi juxta glebam. ¶ Per translationem etiam Parabolani dicuntur tenuis conditionis homines, famulitio Xenodochiorum, vel ecclesiarum ita deputati, ut integrum ipsis non sit inde recedere. Horum meminit Iustinianus C. de Episc. & cler. l. Parabolani. Vide plura de hoc apud Cælium lib. 29. cap. 11.

Părăcentēsis, παρακέντησις, Dicitur durior vulnerum curatio, quum scilicet vulnus pungitur, hamusque vel acus infigitur: ita dicta à pungendo, quòd hoc curationis genus plurimum afferat doloris.

Parachlamys, Vestimẽti genus, non modò militare, ut apud Plautum in Perſa, sed etiam puerile. Vlpian. in l. vestis. de Aur. & arg. leg. Alciatus de vest. alb. in l. 1. lib. 11.

Părăclētus, ti, penult. prod. m. f. [מנחם *menachem.* παράκλητος. Gall. *Defenseur, advocat.* Ital. *Difenditore auocato.* Germ. Ein Ermanet/ Zuspricht/ vnnd auch Fürsprech/ ein Tröster. Hisp. *Defendedor, abogado.* Pol. *Patron, obrońca, adwokat, ustępca, ciesziciel.* Vng. *Vigasz talo*, item *ellenkező közbenjáro.* Ang. *A patron or aduocat.*] à verbo Græco παρακαλέω, quod rogo, & hortor significat: item pro alio precando intercedo, ut advocatus, & patronus. Apud recentiores etiam pro consolatore invenitur. Hinc Paracletus id est, advocatus, consolator, patronus, fautor, adhortator, deprecator. Itaque pollicetur Christus fore missurum sese paracletum Spiritum, qui eos omnia sit edoctus, sive illum adhortatorem, sive deprecatorem: hoc est, advocatum, sive consolatorem velimus intelligere.

Părăclўtus, per y, m. s. Infamis, aut malè audiens est Lanois. [נקלה *nikláh.* παροιμιάζων. Gall. *Infame.* Ital. *Infame.* Ger. Verschrien/ ein böß geschrey hat/ verrüfft. Hisp. *Cosa infame.* Pol. *Osława, sławiony, sławiony.* Vng. *Gonosz hirre nevezett.* Ang. *That is euill spoken of, that getteth and euill name.*] Nam παρά in hujusmodi compositione, præter, vel deminutionem significat: κλυτὸς verò inclytum, celebrem, gloriosum.

Paracnemium. Sic vocatur alterum os cruris, quod ab exteriori parte suprà positum est: constat enim ex duobus. Ligamentis enim vocatur Parastata, Vegetio autore. Græcè παρασταταί. Lege Parastata.

Părăcŏpe, pen. corr. παράκοπος, idem quod delirium, vel mentis alienatio. ἀπὸ τοῦ παρακόπτειν, quod est delirare.

Părădĭastŏle, les, παραδιαστολή, Figura est quã Latini Distinctionem appellant, quũ duæ pluresve res quę primo facie videntur eædem separantur, adductis in medium iis quibus à se mutuò distant. Vide Rutilium Lupum & Rufinianum.

Părădigma, n. t. [משׁל *maschãl* דוגמא *dimyõn.* παράδειγμα. Gall. *Exemple.* Ital. *Essempio.* Germ. Ein beyspil oder exempel. Hispan. *Exemplo.*

Exemple. Polon. Exempl. ad. Vng. Példa. Ang. *Example of doing or saying.*] Exemplum facti vel dicti alicujus: quale est illud apud Virg. 1. Aen. Antenor potuit mediis elapsus Achivis illyricos penetrare sinus. Fit autem tribus modis: à pari, à majori ad minus, à minori ad majus. ¶ Dictum est autem Paradigma, à verbo Græco παραδείκνυμι, quod est ostendo, & manifestùm facio. Exempla enim à notioribus sumpta, & huc loco adhibita, plurimum rei alicui lucis addunt & perspicuitatis. Vide de hac figura plura apud Rutilium Lupum, & Rufinianum.

Părădīsĕ poma, παράδεισος μῆλα. Dicuntur à fatu, quòd fere omnibus pomatiis inferatur, odore saporeq; insignia.

Părădīsus, si, [פַּרְדֵּס *pardès*, παράδεισος.] i. German. Ein Lustgarten. Baumgarten oder Lustgarten.] Pomarium id est, hortus consitus, generis tàm masculini quàm fœminini. Est & locus feracium cœptus, sive viridarium. Vox delexa est, ut quidam volunt, à Chaldæo *pardes*, quod hortum domesticum significat, sive pomarium. ¶ Est & nomen oppidi, in Syria Cœle ad Libani orientale latus situm. Plin. lib. 5. cap. 23. ¶ Est item Paradisus Ciliciæ fluvius, apud eundem lib. 5. cap. 27. ¶ Sacra scriptura Paradisus accipitur pro amœnissimo horto in Oriente à primis nostri generis autoribus habitato: de cujus situ varia sunt opiniones, quas recenset Eugubinus, peculiari de hac re loco tractatu. Divus Augustinus ad Orosium de Paradiso sic scribit: Paradisus (*inquit*) in Oriente situs est, interjecto Oceano, & à nostro orbe longè remotus, in altissimo loco constitutus, pertingens usque ad Lunarem circulum. Unde illuc aqua diluvii minimè pervenisse dicitur. Hic locus à primi hominis reatu interclusus est, nec ulli animantium datur in eum aditus.

Părădoxă, orum, n. s. Latinè admirabilia, inaudita & quæ sunt præter opinionem. [פְּלִיאוֹת *niphlaoth*, παράδοξα. Gall. *Choses merveilleuses, qui vont a point contraire d'oyr, & contre la commune opinion.* Ital. *Cosa mirabile, non in uso, contra l'opinione di tutti.* Ger. Etwas wunderbars ding so wider den gemeinen wahn der Leuten ist. Hispan. *Cosa admirable, fuera la opinion comun.* Polon. Dziwna rzecz, nad obyczay. Vngar. Kűlönöseges veszekedes kinyrab vala. Ang. *Strange matters, and wonder full that passeth the opinion of men.*] A Græcis vocantur admirabilia, sive inaudita, & quæ sunt præter opinionem omnium. Hinc Paradoxa Stoicorum, de quibus extat Ciceronis libellus. Paradoxon item schema dicitur, quod primùm sensum suspendit, ac deinde subjicit aliquid contra expectationem auditoris. Unde etiam à Latinorum quibusdam Inopinatum vocatur. Vide Rufinianum in tractatu de Figuris.

Părădrŏmis, idis, f. t. [παραδρομίς. German. Ein vnbedeckter Gang oder laufbrn.] Ambulatio sub dio, sive Xystus. Vitruvius lib. 6. cap. 6: Xystos Græca appellatione est porticus ampla latitudine, in qua athletæ per hyberna tempora exercentur: nostri autem hypæthras ambulationes Xystos appellant, quas Græci παραδρομίδας dicunt.

Părænētis, hujus Paræneſis, f. t. [παραίνεσις. Gall. *Admonition.* Ital. *Ammonitione.* German Vermanung/vnderweisung. Hisp. *Amonestamiento.* Pol. *Napomnienie, wmowd.* Vngar. Intés. Ang. *Admonishing.*] Præceptio, admonitio, sive adhortatio, & proprie ea quæ contradictionem non recipit, tesle Ammonio, propterea quòd fiat iis de rebus quæ in controversiam non cadunt, sed apud omnes in confesso sunt.

Părænētĭcŭs, a, um, παραινετικός, Idem quod præceptivus, sive admonitivus, à verbo Græco παραινέω, quod significat præcipio, & admoneo. Unde Oratio paræneticа dicitur quæ ad virtutem expetendam auditoris, lectoris ve animum extimulat.

Paragaudes, vel Paragauda, teste Aleiato. Genus vestimenti virilis, ex plumbeum linei, quod sub alia veste gerebatur, vinctũ nunc unico nexu, nunc pluribus lorie. Vopiscus in Aureliano: Paragaudas vestes ipse primus militibus dedit, quum antea non nisi rectas purpureas accepissent: & quidem alias monolores, alias dilores, trilores alias, & usque ad pentelores, quales hodie inveniuntur sunt.

Părăgōgē, παραγωγή. Figura qua litera vel syllaba fini jungitur: ut Dicis, pro dici. Latinè à nonnullis appellatur Adductio.

Paragoga. Ipsarum aquarum pori & meatus: dicta ἀπὸ τῆς παραγωγῆς, quod deducere est. Hinc παραγωγὴ, dicta Aelio Donato, à canimi. Nam & ἀγωγὴ, aquæ ductus est. Alciat. in l. decemviros C. Aquæ duct. lib. 11.

Părăgrăphe, f. p. παραγραφή. Latinè præscriptio, exceptio, ellegum latis, compositio. ¶ Est & tropus apud poëtas, quũ præcedenti absoluto, ad alia fit transitus: ut apud Virgil. 2. Georgic. Hactenus arvorum cultus, & sydera cœli, Nunc te Bacche canam. ¶ Annotationes item, sive scholia succincta, ad marginem adscripta, paragraphæ appellantur ἀπὸ τῆς παραγράφου, quod inter cætera significat ad marginem annotare. Hinc etiam Jurisconsultorum interpunctiones quibus legum capita in plura segmenta dividunt, paragraphæ, sive etiam paragraphi dicuntur.

Părăgrăphŭs, παραγραφὸς, Vox est Jurisconsultis usitatissima, qui eam tali nota § scribunt. Dicitur autem paragraphus proprie, quemadmodum Martianus Cossias antiquus Pandectarum interpres tradit, quicquid sub una sententia clauditur. Pro eodem etiam dicitur paragraphe.

Paralia, Maritima pix, flavescentior & crassior, quandiu resina est, videlicet quandiu cruda est, sed decoctio ex ea prius absumit. [Ger. Meerpech.]

Părallelī, penult. prod. [παράλληλοι. German. Ding so gleich weit allenthalben von einander stehn.] Dicuntur segmenta sphæræ ab Ortu in Occasum ducta, alterũ ex Polis habentia pro centro, omnique ex parte à se invicem æqualiter distantia. Plinius libro 6. cap. 33: Plura sunt autem hæc segmenta mundi quæ nostri *Gentes* appellavere, Græci *parallelos*. Ratio nominis hæc est, quòd παράλληλοι apud Græcos invicem comparatus, vel æqualiter distans. Unde paralleli, circuli dicuntur æqualiter distantes: & lineæ parallelæ, quæ æqualibus spatiis ab invicem dirimuntur.

Părălipŏmĕnŏn, [παραλειπόμενον. Polon. *Opuszczenie.*] Derelictum, omissum, prætermissum à verbo παραλείπω, quod est prætermitto. Hinc Qu. Calaber poëta Græcus, opus quo ea exequitur quæ ab Homero sunt prætermissa, Ὁ μετὰ παραλειπομένοις, inscripsit. In sacris quoque libris eadem ratione Libri παραλειπομένων dicuntur, quibus ea quæ in libris Regum aut prætermissa erant, aut leviter degustata cõprehenduntur.

Paralium, Papaver corniculatum, apud Dioſc. lib. 4. cap. 68.

Părălĭus, παράλιος, Tertia species est tithymali, ita dicta quòd loca maritima amet. Eadem & tithymalis dicitur. Plin. lib. 26. cap. 8: Tertium genus tithymali paralius vocatur, sive tithymalis, folio rotundo, caule palmum alto, ramis rubentibus, semine albo.

Părălŏgismŭs, παραλογισμὸς, Deceptio per falsas ratiocinationes, cõclusio fallax, & captiosa argumẽtatio. A verbo Græco παραλογίζομαι, quòd inter cætera significat captioso genere argumentationis uti.

Părălŏs, παράλος, Apud Athenienses navis genus erat, qua Theori ad rem divinam faciendam Delphos mittebantur, eumque in usum solùm publicè destinata. Illi quoque qui hac in navi vehebantur Parali dicebantur. Paralorum quoque nomine Plutarchus intelligit unam è tribus factionibus Atheniensium quæ Solonis tempore vigebant. ¶ Fuit etiam Paralus nomen proprium ejus cui Hegelias primam longæ navis inventionem tribuit, referente Plin. lib. 7. cap. 56.

Părălysis [παράλυσις. Gall. *Paralysie.* Ital. *Paralisia.* German. Der Schlag/ durch welchem nur der halbetheil des leibs krafftlos vnempfindtlich gemachet wird. Hispan. *Perlesia.* Polon. *Paralisz choroba.* Vngar. *Gutta nerv.* Ang. *The palsey, a depriving of feeling and moving in any part of the bodie.*] Resolutio nervorum, quæ alto nomine à Græcis dicitur *hemiplexia*: hoc est, *semiapoplexia*, quum in alteram tantùm corporis partem malum id incubuit. Nam quum totum afficitur, apoplexia nominatur. Gignitur ab humore frigido & crasso, nervos plus æquo humectante, & laxante, sensumque pariter & motum alteri ferè lateri eripiente.

Părălytĭcŭs, m. s. Qui hoc morbi genere laborat. [παραλυτικός. Gall. *Paralytique.* Ital. *Paralitico.* German Einer den das Gut oder der Schlag getroffen hat/ gerüret. Hispan. *Enfermo de perlesia.* Polon. *Paralizem zarażony.* Vngar. *Gutta nerv.* Ang. *He that hath the palsey.*] Plinius libro 20 capite 9: Ideò paralyticis & tremulis dare juber. Tert. in Apol. de Christo: Quum ille verbo dæmonia excuteret, leprosos mundaret, paralyticos restringeret, mortuos denique verbo redderet vitæ. Restringere paralyticos, propriè dixit pro sanare, quum paralysis nihil aliud sit, quàm nervorum dissolutio, quæ aliter sanari non potest nisi nervi illi dissoluti, & justo laxiores restringantur.

Parametia, Femora inter coxas dicta. Nam quod coxas interjacet, Mesenterium est.

Parancephalis. Medulla proxima cerebro.

Părănītes, παρανίτης, Gemma est ex amethystorum genere, quæ in Arabiæ confinio invenitur, alio nomine lapinos dicta Auctor Plin. lib. 37. cap. 9.

Părănymphŭs, phi, m. f. παράνυμφος, ab Hieronymo dicitur pronubus, ab antiquis auspex. Antiqui enim pro nuptiis celebrandis auspicium capere solebant. Qui præerat huic rei nomine viri, à Græcis παράνυμφος, à nostris *auspex* dicebatur. Et ut auspex aderat viro, sic & pronuba mulieri adhibebatur. Itaq; quia apud Christianos auspicia minimè captantur, adhibentur sacerdotes, qui & pronubi à nobis dicũtur. Aug. lib. 14. de Civit. Nonne omnes famulos atq; ipsas etiam paranymphos, & quoscunq; ingredi quæcunque necessitudo permiserat, antè mittit sortes quàm vel blandis conjunx conjugi incipiat?

Parapechion. Os minimum brachii, nos *radium* appellamus.

Parapetasma. Vide PERIPETASMA.

Părăphērnă,

Părăphērnă. [מדה *médheh* מדים *medhanim.* παράφερνα. Pol. *Podarek oprocz wiana.* Vngar. *Legy ruha kmn ml adutot ayandek.* Ang. *Thinges that ii gouen beſyde promiſe or vot promiſed with the dowrie.*] Dicuntur ea quæ præter dotem sponso dantur, à παρὰ præter, & φέρνη dos, quasi dicerēs præterdotalia. Hæc & paraphernalia dicuntur. Vlpianus de Iure Dot. l. Si ego Cæterùm si res dentur in ea quæ Græci παράφερνα dicunt, quæq; Galli *peculium* vocant, videamus, an statim fiant mariti.

Părăphrăsis, sis, f. t. pen. corr. [παράφρασις. Germ. Ein heitere Auſlegung vnd Erklärung dem rechten Sinn nach/ vnd nicht der Worten.] Est ejusdem sententiæ per alium sermonem explicatio, & liberior interpretatio, quum quædam mutantes, aut etiam addentes, copiosiùs ac dilucidiùs explicamus quod ab alijs dictum est: cujusmodi est Themistii in Aristotelem. Ea finitur à Græcis hoc modo, ut sit quæ narrationi proportione respondeat. De hac Quint. lib. 10. cap. 5: Neque ego paraphrasim esse interpretationem tantùm volo, sed circa eosdem sensus certamen, atque æmulationem.

Părăphrastēs, æ. [παραφράστης. Germ. Ein solcher Auſleger oder Verdolmetſcher.] Dicitur interpres latius explicans, qui non verbum è verbo, sed sensum è sensu transfert.

Paraphrosyne, vocatur pyronitidis illa species, ubi per consensum mentis alienatio accidit alio nomine Delirium.

Paraplectici, Dicuntur quibus in dextra vel sinistra parte solutiones fiunt.

Părărius, m. s. Qui stipulationibus, contractibus, nominibusque faciendis intervenit: quem & Græco vocabulo vocamus Proxenetam. [προξενητής. Gal. *Courratier, qui fait preſter argent.* Ital. *Chi interuiene ad imprestar denari, corratiere.* German. Ein Vnderkäuffer. Hiſp. *Eſcorredor de la mercaderia.* Polon. *Kupu wmiedzacy.* Vngar. *Zörzö közbejaro.* Ang. *A broker.*] Seneca lib. 3. de Benefic. Quidam volunt nomina secum fieri, nec interponi parātios, nec signatores advocari, nec chirographum dare. ¶ Pararium æs appellabatur quod equitibus duplex pro binis equis dabatur. Festus.

Părărthrēsis. pen. prod. παράρθρωσις, Idem quod luxatio, quæ fit, quum os aliquod sede sua nonnihil fuerit dimotum.

Părăsangæ. [παρασάγγης. Ger. Ein weite Erdtrichs dreiſſig *Stadia begreiffende.*] Apud Persas, autore Festo, viarum mensuræ sunt, quas Budæus Herodoti testimonio probat fuisse triginta stadiorum. Verba Herodoti sunt hæc ex lib. 2: ἐστι μὲν γὰρ παρασάγγης ἀνὴρ σύμπασα, ἀγχίστη παρασάγγης τὰ χιλιοστὰ ἔτεα δὲ ἐστὶν παρασάγγης σταδίων τριήκοντα τὸ δὲ πλῆθος ἔχουσι παρασάγγης. ἐστὶν δὲ ὁ μὲν παρασάγγης ὀργυιέων μυρίων, ὁ δὲ χοῖνιξ ἀνδρῶν, μέτρον ἐστὶν αἰγυπτίων, ἐξήκοντα χοίνικα: hoc est, Quotquot enim inopes soli sunt, ii terrā suam orgyis metiuntur: qui verò minus inopes soli sunt, stadiis: qui autem latifundia habent, parasangis metiuntur. Cōstat autem parasanga triginta stadiis: schœnus autem (quod ipsum verbum est Aegyptiacum) sexaginta.

Părascevē, es, f. p. Præparatio. [παρασκευή. Gall. *Apparoil, appreſt* Ital. *Apparato preparatione.* Ger. Ein verbereitung/ zurüſtung. Hiſpan. *Apparejo.* Pol. *Narządzenie przygotowanie.* Vngar. *Készület.* An. *A preparation or preparing, good frida.*] Nam à παρασκευάζω, quod est præparo, deducitur. Vnde & dies quo Dominus noster IESVS CHRISTVS pro humani generis salute cruci affixus fuit, Parasceve, παρασκευὴ, dicitur: quoniam eo die Iudæi sibi necessaria præparabant, ut Paschæ dies absque operatione aliqua transigeretur.

Părăsiōpēsis. παρασιώπησις, Schema est apud Rhetores, quod à Latinis præoccupatio dicitur, quum aliquid reticere nos dicimus, & tamen tacitum intelligitur. Hoc schemate utimur vel quum rem notam esse putamus auditoribus, vel quum suspicionem majorem excitare reticendo volumus.

Părăsītus. ti, pen. prod. m. s. [לץ אכל *Lahagh mahōgh.* παράσιτος. Gall. *Qui ſont les lopins.* Ital. *Parasito.* German. Ein Tellerſchlecker/ ein Schmeichler/ nur daß er zu freſſen vberkombt/ ein Schmarotzer. Hiſp. *Truan por coſa de comer.* Polon. *Paſorzyt, pochlebca.* Vngar. *Hizelködö: nyalakodasitan barātsag.* Ang. *A ſmell feaſt, which followeth bellie cheere, a flatterer, a pikethanke.*] Qui aliorum mensas & cibaria sequitur: quique ejus in cujus contubernio est, omnia facta simul ac dicta laudat, nihil repugnat, omnia suffert, nihil ventris causa facere recusat, in quo summum bonum constituit. Vnde & nomen accepit, quòd παρὰ τὸν σῖτον: hoc est, à cibo toms pendeat. Parasiti imaginem pulchrè depingit Terent. in Evnuch. his verbis: Est genus hominum qui esse primos se omnium rerum volunt, Nec sunt: hos cōsector, hisce ego nō paro me ut rideant. Sed his ultrò arrideo, & eorū ingenia admiror simul. Quicquid dicunt, laudo: id rursum si negant, laudo id quoque: Negat quis, nego: ait, ajo. Postremò imperavi egomet mihi, Omnia assentarier: is quæstus nunc est multò uberrimus. Cicero de Amic. Nec parasitorum in Comœdijs assentatio nobis facета videretur, nisi essent milites gloriosi. Idem Lentulo lib. 1: Dixi me facere quiddam, quod in Evnucho parasitus suaderet militi. ¶ Parasiti olim appellatio honesta fuit, utpote qui sacro ministerio addictus esset: nam parasiti vocabantur olim comites, sodalesque pontificū, & magistratuum, ut docet Athenæus lib. 6: Solon tic eos appellavit, qui in Prytaneo publico victu epulabantur, autore Plutarcho. Pro eo verò postea dictus est qui ad mensas divitum oblectationis causa admittebatur. Producit autem hoc nomen penultimam syllabam, quam Calpinus malè putavit corripi. Horat. lib. 2. Epi. 1: Quantus sit Dorsennus edacibus in parasitis.

Părăsītă, parasitæ, f. p. [ἡ παράσιτος. Gall. *Femme qui ſuit les lopins.* Ital. *Paraſita.* German. Ein Tellerſchleckerin/ Schmeichlerin. Hiſpan. *Truhana por coſa del comer.* Pol. *Paſorzytka.* Vng. *Hizelködöm aszony.* Ang. *She that followeth feaſtes.*] Horat. 1. Sermon. Satyr. 2: Custodes, lectica, cinisflones, parasitæ.

Părăsītŏr, parasitari, d. t. Parasitum ago. [παρασιτέω, *vt ſuprà.* Gall. *Accorder tout pour auoir la repue franche, ſuyure les lopins.* Ital. *Andare à verſo, & adobare per hauer le ſpeſe.* Germ. Tellerſchleichen vnnd liebkoſen vmb des Bauchs willen. Hiſpan. *Truhanear por coſa del comer.* Polon. *Podlizywanie ſobie dla zarcia.* Vng. *Hizelködöm hazugsagrom vtan nyulakodom.* Ang. *To flatter one to haue his repaſt free.*] Plautus: Qui parasitando pavent ventres suos.

Părăsītātŏr, stri, m. s. Parasitorum imitator. [παρασιτιστής. Gall. *Qui veut imiter les flatteurs, qui cerchent leurs repues franches.* Ital. *Imitatore de paraſiti.* Germ. Ein nachjager oder nachfolger der Tellerſchleckeren vnd Schmeichleren. Hiſp. *Hombre vo poco atrebuado.* Polon. *Pochlebcqou naſladowca.* Vngar. *Hizelködö khaik.* Ang. *He that flattereth one to haue his repaſt free.*] Nam quæ in aster finiuntur (teste Valla lib. 1.) imitationem potiùs quàm diminutionem significant. Cic. pro Vareno: Eutrcius hic noster Antonіaster. Duo tamen potiſſimùm diminutionem denotant: Surdaster, & Recalvaster. Terent. in Adelph. Est alius quidam parasitaster parvolus: nostin'? D. Iam scibo.

Părăstădēs, παραστάδες, Lapides qui utrunque latus ostii muniunt. Vitruvius quoque parastadas in mentione templorum antes vocat, Hermolaus.

Părastătis, is, f. t. παράστασις, Latinè assistentia, affirmatio, per testes approbatio.

Părăstătæ, παραστάται, Inquit Hermolaus, apud Vitruvium & Plinium, lapides sunt pilarum ferè modo appositi columnis: à quorum similitudine alterum cruris os (alterum enim κνήμη hoc est, tibia appellatur) parastates nominatur in jumentis à Vegetio, quod & Paracnemion, παρακνήμιον, appellatur Iulio Polluci. Apud eundem & meatus illi per quos genitura ex epididymide in colem fertur, parastatæ appellantur. Semen enim per vasa spermatica in testes delatum excipitur à molli quodam involucro: quod quia testibus incumbit, Græci ἐπιδύμιδα appellant. Huic duo varicosi, longique adhærent meatus, utrinque unus, qui cervici vesicæ inseruntur, idque comitati usque ad penis initium, in unum eundemque canalem confluunt, ab urinæ ductu diversum, cui tamen tum demum quum ad medium ferè colis perveneriut, inseruntur. ¶ Sunt & in prælio (ut idem inquit) dicti parastatæ, nomen officii, quoniam adjuncti sunt prostatis: hoc est, iis qui præsunt communi sicut epistatæ, qui tertium in regendis his locum tenent. ¶ Sed & tabulæ quædam cum certis instrumentis, à Vitruvio parastatæ vocantur. Hæc Hermolaus, qui sic legit apud Plinium libro 33. cap. 3: Sed & illius aureæ cameræ, & argenteæ trabes narrantur, & columnæ, & parastatæ. Idem apud Vitruvium lib. 5: In columna, aut parastata horæ describuntur. Budæus tamen in istis Vitruvii & Plinii locis dicit malè fuisse emendatum, legendumque apud Plinium, Columnæ parastaticæ: & apud Vitruvium, Columna parastatica, utrumque sine conjunctione.

Părătillŏs, παραντιλλόμενος, ὁπὸ τοῦ παραντίλλειν, quod evelli significat, dicitur evulsio pilorum è naribus & pudendis, quæ erat pœna tenuiorum qui deprehensi essent in adulterio. Nam ditiores pecunia se redimebant, inopi expilabatur sedes.

Paratitla, l. 1. §. hoc autem, C. de Verb. Iur. Evnuch. Iudic. Summas rerum appellat titulatim appositas, indices seu summaria. Bud. in Annot. prior. Adde Alciat. in l. 1. C. si certum petatur.

Părătrăgœdĭo, παρατραγῳδῶ: Id est exaggero, ac verborum magnitudine aliquid augeo. Plaut. in Pseud. Illic homo est, unde ut paratragœdiat carnifex.

Părătrimmă, παρατριμμα, Latinè intertrigo, quum femina mutuo attritu excoriantur. Vide INTERTRIGO.

Părăzōnium, παραζώνιον, Genus gladii quod ad zonam accingi solebat: de quo extat epigramma Martial. lib. 14: Militiæ decus hoc & gratæ nomen honoris Arma, Tribunitium cingere digna latus.

Părco, parcis, peperci, vel parsi, vel antiquè etiam parcui, parsum, n. t. Abstineo, quasi parum tango, mihi à re aliqua tempero. [φείδομαι. Gall. *I'eſpargner.* Ital. *Risparmiare, ſpargnare.* Ger. Sparen

Cparsi scheen. Hisp. *Guardar, ser escasso.* Pol. *Szczędzic, szczędnie.* Vngar. *Sodor sok.* Ang. *To spare, to abstaine.*] Parcere pecuniæ, ab expendenda pecunia abstinere. Parcere sumptui, à sumptu abstinere. Lamentis parcere, continere se à fletu. Liv. lib. 6. ab Vibe. Parcere lamentis Sutrinos jussit, Hetruscis se luctum, lacrymasque ferre. Parcere aliquid alicui. Virgil. 10. Aen. Argenti, atq; auri memoras, quæ multa talenta. Natis parce tuis. ¶ Accipitur etiam parcere, pro ignoscere, remittere, condonare, veniam vel impunitatem dare. [חוס *chamal* חון *chas.* φείδεσθαι, φείδομαι, συγγνώμην. Gall. *Pardonner, remettre.* Ital. *Perdonare, remettere.* German. Schonen/ verschonen. Hispan *Perdonar.* Pol. *Przepuścić, przepuszczam.* Vngar. *Megbotsatok.* Ang. *To forgive, to pardon.*] Cicero pro Quintio: Boni viri malunt commemorare, se quum perdere possent, pepercisse. Virg. 6. Aeneid. Parcere subjectis, & debellare superbos. Terent. Adelph. Nihil peccavisse puduisse verberare hominem senem, Quem ego modò puerum tantillum in manibus gestavi meis? Cæsar 7. belli Gall. Non ætate confectis, non mulieribus, non infantibus pepercerunt. Servius Ciceroni libro 4. Epist. Cui inimici propter dignitatem pepercerant, inventus est amicus qui ei manum afferret. ¶ Donatus credit hoc interesse inter præteritum parsi & peperci, ut parsi idem sit quod abstinui: peperci, idem quod ignovi. Servius tamen negat, duo hæc præterita ex significationis diversitate venire, sed potiùs ex mutatione usuum quod veteres parsi dixerunt, id alii postea peperci dicere cœperint. ¶ Aliquando etiam parcere accipitur pro prohibere, vel arcere. Virgil. 3. Aeglog. Parcite oves nimium procedere. Ubi Servius: Parcite, prohibete: id est, servate ne procedant. Melius tamen dixeris, parcite ibi accipi pro abstinere, ut Oves in vocativus. Monet enim Poëta ibi oves exemplo arietis, ne ipsæ nimium confidant. ¶ Nonnunquam etiam pro depone. Virg. 1. Aen. Parce metu Cytherea. ¶ Quandoq; etiam pro desinere. Idem 3. Aen. Parce pias scelerare manus. ¶ Hujus verbi composita sunt, Comparco. συμφείδομαι. ejusdem cum simplici significationis. Terent. in Phorm. Suum defraudans genium comparsit miser. Reparco, iterùm parco. Plaut. in Truc. Vinum ut iterum parsissem meæ, ut nunc reparcis.

Parsit, penult. corr. impersonale. Cic. Att. lib. 2: Sed tamen satisfiet à nobis, neque parcetur labori. Plin. lib. 16. cap. 12: Nec corpori ipsi parcetur. Idem lib. 28. cap. 6: Iam & fermoni parci multis de causis salutare est.

Pārsus, parci, m. i. Qui frugi est, & sumptibus parcit. [חסכן *chasdan.* Gall. *Chiche, espargnant.* Ital. *Scarso, parco.* Ger. Kündig/ karchig/ sparsam/ haußlich. Belg. Spaerachtich. Hispan. *Escasso, ahorrador.* Pol. *Sporzy, skąpy.* Vng. *Sebrek fösseny.* Ang. *A niggard, thrifty, sparing.*] Gell. lib. 3. cap. 19: Parcus neq; ab arca, neque ab arcendo, sed ab eo quod parvum & parum, denominatur. Plaut. Most. quo nemo adæq; juvetute ex omni Attica Antehac est habitus parcus, nec magis cõtinens. Idem Aul. Neque illo quisquam est alter hodie ex paupertate parcior. Horat. 2. Carm. Ode 8: Te senes parci, miseræq; nuper Virgines nuptæ, &c. Cic. 2. de Orat. Quum optimus colonus, parcissimus, modestissimus, frugalissimus esset. ¶ Parcus, cũ genitivo. Horat. 2. Serm. Satyr. 2: cornu ipse bilibri Caulibus instillat, veteris non parcus aceti. Plin. Epist. 226: Statuam poni mihi à te eo qui desideras loco, quanquã ejusmodi honorũ parcissimus, tamen patior, &c. ¶ Parcus ablativo junctum. Plaut. Rud. opera haud fui parcus: nimis homo. Nihili est, qui piger est: nimiq; id genus odi ego malè. Vigilare decet hominem, qui velit sua tempori cõficere officia. Parcus comitatu, apud Plin. in Pan. dicitur qui paucos habet in comitatu. ¶ Hujus cõpositum est Præparcus, valde parcus. ὑπερφειδής, γλίσχρος. Plin. lib. 11: Aliquando & ipsæ cõtrahunt mortis sibi causas, quum fruticæ eximi mella, avidè vorantes: cæterò præparcæ, & quæ alioqui prodigas, atque edaces, non secus ac pigras & ignavas perturbent. Similiter deparcus, nimiùm parcus, ac tenax: cui opponitur profusus, ac magnificus. Suet. in Neron. Sordidos putabat esse & deparcos, quibus impensarum ratio constaret. Apuleius: At verò contraria accusatis, unum servum, ut deparcum: tres liberos, ut profusi.

Parcus, Avis, differt ab alauda, qui parcus paulò minor est, aliquando subtus candida, cætera pavoni similis & crista quoq;.

Pārce, adverb. Frugaliter, moderatè. [φειδωλῶς, ἀνειμένως. Gall. *Chichement, espargnement.* Ital. *Scarsamente.* German. Kündiglich/ haußlich. Hispan *Escassamente.* Polon. *Skąpie.* Vngar. *Sobra kon, fösseglen.* Ang. *Sparingly, niggardlie.*] Terent. And. Primùm hæc pudet vitam, parcè ac duriter agebat. Cicero 1. Offic. Intelligemus quàm sit turpe diffluere luxuria, & delicatè ac molliter vivere: quamque honestum, parcè, continenter, severè, sobriè. Cic. 2. de Finib. Nec tamen cur id tam parcè, tamque restricte faciant, intelligo. Idem pro Murẽn. In qua re si satis profecissem, parciùs de ejus laude dicerem. Col. lib. 6. cap. 7: Nec potestas aquæ, nisi quàm parcissimè facienda est.

Parcĭtas, ātis. pro frugalitate. [φειδωλία. Gall. *Chicheté.* Ital. *Scarsita, parsita, miseria.* German. Kundigkeit / ersparung Hispan. *Escasseza.* Vngar. *Sobrakozag.* Angl. *Nigardnesse.*] Macrobius Comment. lib. 1. cap. 8: Moderatio, parcitas, sobrietas: id est, frugalitas. Vox minimè Latina.

Pārsĭmōnĭa, æ. f. p. Moderatio sumptuum, parcitas, frugalitas, parcus rerum usus. [φειδώ. Gall. *Espargne, chicheté.* Ital. *Parsimonia, risparmio.* Germ. Kundigkeit/ mässigung vnnd abbruch alles grossen vnkostens / haußhaltung. Belg. Metscheyt. Hispan. *Escasseza en el gasto.* Polon. *Oszczędzanie, skromność.* Vng. *Mertekletes költes.* Ang. *Sparing, niggardnesse, thriftinesse.*] Ea sic definit à philosophis: Parsimonia est, qua cavemus nequod dispẽdium ultra modum fiat, & res familiaris (quoad fieri potest) sine cujusquam injuria conservetur. Cicero in Parad. O' dii immortales, non intelligunt homines quàm magnum vectigal sit parsimonia. Idem 2. Offic. Res autem familiaris quæri debet iis rebus à quibus abest turpitudo: conservari autem diligentia & parsimonia, iisdem etiam rebus augeri. Idem pro Quintio: Amicos observantia, rem parsimonia retinere.

Pārdălĭanchēs, τὸ παρδαλιαγχὲς, Aconiti genus, sic dictum quòd carnes eo tactæ pantheras necant. Plinius lib. 8 cap. 27: Pantheras perfricata carne aconito (venenum id est) Barbari venantur. Occupat illicò fauces earum angor. Quare pardalianches id venenum appellavêre quidam.

Pārdălĭŏs, παρδάλιος, Gemma est maculis quibusdam variegata, à panthennæ pellis similitudine nomen habens. Plinius lib. 37. cap. 11.

Pārdălĭs, παρδάλις, Animal est ferum, Syriæ, Africæque peculiare, quod alio nomine panthera appellatur, pellem habens candidam, brevibus quibusdam maculamm oculis variegatam, præstantissimum spirans odorem, cujus suavitate ferãs illectas corripit, laceratque. Romani *varios* appellarunt, & *Africanos*, quòd ex Africa in ludorum usum mitterentur. Mares autem toto hoc in genere pardos nominarunt. Vide Plin. lib. 8. cap. 17.

Pārdălĭum, pardalii, n. s. παρδάλιον, Dicitur unguentum, quòd pardalis odorem reddat. ¶ Habet enim hoc animal pellem in primis odoriferam, cujus suavitate quadrupedes illectas devorat. Plin. lib. 13. cap. 1: Fuerat & pardalium in Tarso, cujus etiam compositio & mistura obliterata est.

Pārdŭs, m. i. [נמר *namér:* παρδάλεως, ὁ. Germ. Ein Leopard oder Pantherthier. Ang. *A Libard.*] Animal est ferum, Africæ & Syriæ familiare, pellem habens odoriferam, brevibus quibusdam macularum oculis distinctam. Fœminam in hoc genere pantheram appellant. Plin. lib. 8. cap. 17: Pantheris in candido breves macularum oculi. Ferũt odore earum mirè solicitari quadrupedes cunctas. Nunc varias, & pardos, qui mares sunt, appellant in eo omni genere, crebberrimo in Asia, Syriaq;. Lucanus lib. 6: Quàm per summa rapit celerem venabula pardum. Iuven. Saty. 11: & magno sublimis pardus hiatu.

Pĭrēas, πειρέας, Serpens, in Syriæ locis reperitur. De veneno ejus require apud Act. um Serm. 15. cap. 31. Serpens est innoxius, cui caput pro magnitudine ac longitudine corporis parvum, tamen ita buculentum, tantoq; ictu hiat, ut correptum passerem, imõ columbi pullum deglutiat. Lucanus libro 9: Ec contentus iter cauda sulcare parcas. Sic legendum cum Isidoro, non pharios.

Pārĕchăsis πειέκβασις, ut definit Quintilian. lib. 4 cap. 13: Est alienæ rei, sed ad utilitatem causæ pertinentis, extra ordinem procurrẽs tractatio. Latinè dici potest Digressio, vel excursus.

Pārĕctātŭs, πειφυτος, Qui de pueritia venit ad pubertatẽ: à verbo Græco πειφυτεύω, quod est extendo. Lucil. lib. 8: Vnde parectato chlamydes, ac barbula prima. Idem lib. 10: Tum ephebum quem vocant parectatum. Nonius.

Pārĕlcŏn, παρέλκον, Figura à Grammaticis appellatur, quum syllaba, vel etiam integra dictio dictioni alicui in fine adjicitur, ut apud Terentium in principio Andriæ: Adesdum, pro Ades. Latinè dici potest Productio. ἀπὸ τοῦ παρέλκειν, quod est producere, vel proferre longiùs.

Pārĕlĭa, παρήλια, Latinis virgæ, ab Historicis Soles appellantur, Autor Seneca.

Pārens, hujus parentis, priore corr. com. t. à Pario fit quo nomine quanvis propriè pater & mater significentur, apud Iurisconsultos tamen, teste Festo, etiam avus, & proavus, aliique superiores utriusque sexus, usque ad tritavos, & tritavias intelliguntur. [γονεῖς, γεννήτωρ, γεννήτειρα. Gall. *Pere ou mere.* Ital. & Hispan. *Padre o madre.* Ger. Der Vatter oder die Mutter: Item, Ein Altvorderer. Pol. *Rodzic, przodek.* Vngar. *Szulo.* Ang. *Parents, father and mother.*] Vltra hos qui non habent certum ac proprium nomen, majores appellantur. Cicero post red. in Senatu: Parẽtes charissimos habere debemus, quòd ab iis nobis vita, patrimonium, libertas, civitas tradita est. Virg. 8. Aen. Quem subisse humeris confectũ ætate parentem, &c. Idem 2. Aen. Non prius aspicies, ubi fessum ætate parentem Liqueris Anchisem? Ovid. 4. de Pont. Eleg 7: nec tu Immeritò nomen

mite parentis habes. Caius de verb. signif. l. Appellatione, scribit appellatione Parentū omnes in infinitum majores utriusque sexus significari. ¶ Parentum etiam vocabulum ad quoslibet consanguineos extensum invenimus: sed hoc apud eos duntaxat qui jam labascente linguæ Latinæ puritate, minus terse loquuti sunt. Galli etiā in sua vernacula lingua hoc observant. Lampridius de Alexandro Severo: Amicos & parentes Alexāder, si malos reperit, aut punivit aut, si vetus vel amicitia, vel necessitudo non sivit punire, dimisit à se, dicens: His chanor est mihi Respub. Iulius Capitol. de M. Antonio: Adoptatus in aulicam domū, omnibus parentibus suis tantam reverentiam, quantam privatus exhibuit. Plin. lib. 18. cap. 1: Terram omnium parentē dixit id est, altricem. Et Ovid. 1 Metam. Magna parens terra est. Cic. 1. de Orat. Philosophia bonarum artium omnium procreatrix quædam, & quasi parens. Idem 2. de Finib. Quando enim Socrates, qui parens philosophiæ jure dici potest, quicquam tale fecit? Idem ad Att. lib. 9: Quum parentes non alere nefarium sit, nostri principes antiquissimā & sanctissimam parentem, patriam fame necandam putant. Idem 1. de Legib. Earum rerum parens est, educatrixque sapientia. ¶ In arbore etiam parens dicitur stirps ipsa, vel truncus, unde rami enascūtur. Plin. lib. 12. cap. 5: Rami novam sibi propaginem faciunt circa parentes in orbem. ¶ Parentium in genitivo plurali pro parentum posuit Horat. 3. Car. Ode 24: Dos est magna, parentium Virtus.

Părentēlă, f. p. Consanguinitas, affinitas. [מולדת *moledheth. συγγένεια.* Gall. *Parenté.* Ital. *Parentado.* Germ. Verwandtschafft. Hisp. *Parentesco, parentela.* Pol. *Powinowactwo.* Vng. *Veri Zerous vala atyafiasag.* Ang. *Parentage or auncestrie.*] Capitol. in Gordiān. Duxit (inquit) uxorem filiam Misithæi doctissimi viri, quē causa eloquentiæ dignum parentela sua judicavit. Apud probatos autores alioqui hoc nomen non invenitur.

Părentō, āvi, pro obsequio usus est Imp. in l. 3. C. qui pro sua jurisdict. Quōd si quis alienæ jurisdictionis causam crediderit delegandam, nec præcepto cognitorem datum, parentiam accommodare censemus. Hotom.

Părentĭcīda, Qui patrem aut matrem occidit. [πατροκτόνος, ὁ μητροκτόνος. Gal. *Qui a tué pere ou mere.* Ital. *Chi ha amazzato padre ò madre.* Germ. Ein Todtschleger seines Vaters oder Mutter. Hisp. *El que mato padre ò madre.* Pol. *Morderca swego rodzicza.* Vng. *Zuleie zyikosa.* Ang. *That killeth father or mother.*] Plaut. in Epid. Quia ego tuum patrem faciam parenticidam.

Părento, tas, n. p. significat Parentibus justa celebro: [νεκρίζω, ἐνεκρίζω, τὰ νεκρίσιμα ποιῶ. Gall. *Faire obseques, funerailles, feruces, banquets ou sacrifices aux peres & meres & aux trespassez.* Ital. *Far essequie, mortori & altri cose didovela.* Germ. Der abgestorbenen Eltern oder Altverderen jarzeit oder eyfferung begehen. Hispan. *Hazer sacrificios por padre ò madre ò otros muertos.* Polon. *Na pamiatke zmarłich rodzicow ofiary czynic.* Ang. *To do things which are due to father or mother or to the dead, as funeralles, banketts and sacrifices.*] Licet etiam ad alios transferatur. Plin. lib. 18. cap. 12: Quin & pisces ritu fabacia suæ religionis diis in sacro est præsentes pulmentari cibo, & heberare sensus existimata, insomnia quoque facere: ob hoc Pythagorica sententia damnata, vel (ut alii tradidēre) quoniam mortuorum animæ sunt in ea: qua de causa parentando utique assumitur. Cic. 2. de Legib. Hostia autem maxima parentare, pietati esse adjunctum putabat. Idem 1. Philip. Ut cujus sepulchrum usquam extet ubi parentetur ei, publicē supplicetur. Ovid. 1. Amor. Eleg. 13: sic Memnonis umbras Annua solenni cæde parentet avis.

Părentālis, & hoc parentale, adjectivum, om. t. ut umbræ parentales. Ovid. 4. Trist. Eleg. 9. Dies parentales, quibus solennes epulæ ad mortuorum sepulchra solent afferri: quæ consuetudo primūm ab Aenea creditur manasse, qui solennibus quotannis donis, patris sui manes placabat. Ovid. 2. Fast. Hunc morem Aeneas, pietatis idoneus auctor Attulit in terras juste Latine tuas. Ille patris genio solennia dona ferebat. Hinc populi ritus edidicēre novos. At quondam, dum longa gerunt pugnacibus arma Bella, parentales deseruēre dies.

Părentālĭa, orum, n. t. Convivia quæ in parentum aut propinquorum funeribus fieri consueverunt. [νεκρίσιμον, ἐνεκρίσιμον, τὰ νεκρίσιμα. Gall. *Sacrifices, obseques, & autres choses qu'on faisoit aux trespassez.* Ital. *Cenario nelle essequie de morti.* Ger. Mantzeit/ so man auff die Begrebnussen der Eltern oder Verfreundten verjnten gehalten hat. Hisp. *Sacrificios por los muertos.* Polon. *Obyad przy pogrzebie rodzicow dany.* Vngar. *Atyamfi rokonoknak halala kor vala tar.* Ang. *Feasts made at a burial.*] Dicta parentalia, teste Hieronymo in Jeremiam, quòd hoc officii genus filii parentibus præstarent. Cicero 2. Philip. An me censetis P. C. quod vos invito fecit, ejus decretorum fuisse ut parentalia cum supplicationibus misceretur?

Părenthĕsis, f. t. [παρένθεσις. Ger. Einfag: Da man ein Spruch oder ein ganze Meynung in ein Red bringt sein wegen besserm verstands.] Clausula orationis contextui interjecta, qua remota sensus manet integer. à verbo Græco παρεντίθημι, quod est interpono sive intertexo. Parenthesis (inquit Valla) est interjectio orationis in sermone, qua remota sermo manet integer. Ea cùm semper venusta est, tum plurimum venustatis habet, quum fit per qui, aut is, aut per ut. Subdit deinde exempla cujusque membri: ut, Si modò culpam tuam fatlus esset, patet (qua indulgentia est) omnia tibi ignovisset. Idem: Id agit si præsens vidisset parens, (ejus severitatis est) te membratim discerpsisset. Item: Si hanc illi noxam imponere pergis, (ut impudentissimus est) in te eam retorquebit.

Pareo, pares, parui, paritum, n. f. unde pariturus participium. Videor, apparco. [ראה *ireèh.* φαίνομαι. Gall. *Apparoistre, apparoir.* Ital. *Apparire.* Ger. Erscheinen/ gesehen werden. Hisp. *Aparecer.* Polon. *Pokazuie sie.* Vng. *Meg tetczhen.* Ang. *To appeare and be in sight.*] Martial. lib. 12: Festinant trepidi tabellionēs carbasa nautæ, Ad portum quoties paruit Hesmogenes. Virg. 6. Aen. Cui pecudum fibræ, cœli cui sydera parent: id à quo fibræ & sydera cernuntur & peritissimè agnoscuntur ut interpretatur Servius. ¶ Hinc fiunt composita. Apparco, idem significans quod simplex Parco: hoc est, video. Virg. Aen. 1. Apparent rari nantes in gurgite vasto. Compareo, videor inco. Dispareo, ἀφανίζομαι, à conspectu recedo. Transparco, διαφαίνομαι. Translucco. ¶ Interdum parēre est obedire. [שמע *shamah. ὑπακούω.* Gall. *Obeir.* Ital. *Vbidire.* German. Gehorsam vnd gehörig seyn. Hisp. *Obedescer.* Polon. *Posłuszeństwo.* Vngar. *Engedōk.* Ang. *To obey, to be at commandement.*] Virgil. 1. Aen. Patet amor dictis charæ genitricis. Just. lib. 11: Vix patienter universa, nedum fœminæ parituris. Terent. Hecyr. Sed ego stultior, meis dictis parēre hanc qui postulem. Cic. 7. Phil. Non ut pareret, & dicto audiens esset huic ordini, sed ut conditiones ferret, leges imponeret. Idem de Natur. deor. Eorum imperio Rempubl. amplificatam, qui religionibus paruissent. Virg. 2. Aen. -tu nequa parentis Iussa time, neu præceptis parcre recusa. ¶ Promissis parēre, est præstare promissa. Ovid. 5. Fastor. Parent promissis, dissimulantque deos. ¶ Parēre intercessori, est deferre: id est, ut vulgò dicunt nostri Iurisconsulti, præsenti cedere. Cic. 3. de Leg. Parēre jubet intercessori, quo nihil præstantius. ¶ Parēre gulæ, est servire gulæ, sive indulgere. Horat. 2. Serm. Satyr. 7: Nil servile gulæ parens habet.

Părētur, impersonale. Liv. 9. ab Vrb. Quod postquam consuli nuntiatum est, extemplò tesseram dari jubet, ut prandeat miles, firmatisq; cibo viribus arma capiat, dicto parētur. Habent autem hæc omnia priorem syllabam productam.

Patere pro apparere, veteres dicebant, itaque scriptum est apud Siculum Flaccum, Aliquibus locis lapides, qui in limitibus positi erant, intercidērunt: & limites ipsi id est, rigores, non parentibus lapidibus difficile inveniuntur. Et Frontinus: Ante Iovem limites non patebant, qui dividerent agros. Hyginus autem: Antiquæ mensuræ actus in diversum novis limitibus inciditur. Nam Tetrantum veterum lapides adhuc parent, sicut in Campania finibus Minturnensium. Et apud Cic. in oratione pro Roscio Comœdo.

Părĕphippĭus, παρεφίππιος, Qui præter rationem equestris disciplinæ equos agit: quasi præpostere, sive impetus equi, à præpositione παρά, quæ in compositione frequenter idem significat quod perverse, sive præposterè: & nomine ἱππικός, quod equestrem significat. Vritur hac voce Imperator in l. Parephippium. C. de Curs. publ.

Părergŏn [παρέργον. Ang. *All thing besyde the principall purpose.*] Dicitur quod alicui rei præter propositum additur: ut si pictor imaginem pingens, ornandæ tabellæ gratia, arbusculas, & aviculas, & hujusmodi addiderit. Plin. lib. 35. cap. 10. Protogenes, quum Athenis celeberrimo loco, Minervæ delubro propylæum pingeret, adjecit parvulas naves longas, in his quæ pictores parerga appellant. Sunt etiam (inquit Budæus) parerga corollaria operis locati, quæ fiunt ultra id quod in stipulatione comprehensum est. Nam τὸ ἔργον, est opus ipsum de quo actum est: Parergon autem, operis appendix, de quo nihil actum erat.

Părĕsis, πάρεσις, Græca vox est, qua significatur remissio, vel negligentia: corporis & animi defectio, & languor, virtutis & corporis & animi extenuatio. Budæus in Comment.

Paretonium. Vide PARAETONIVM.

Părĭes, parietis, pen. corr. m. t. Propriè est qui in utroq; ædium latere domum unam ab altera dirimit: differtq; à muro, quòd hic propriè est lapideus urbis ambitus. [חומה *chomah* קיר *kir. τοῖχος.* Gall. *Parey, vn mur.* Ital. *Parete, muro.* German. Ein Schidwand. Hispan. *Pared.* Pol. *Scyana.* Vngar. *Fal, Hàz fal.* Ang. *A wall of an house.*] Cic. 6. Verr. His autem tabulis templi interiores parietes vestiebantur. Ovid. 4. Metam. Fissus erat tenui rima, quam duxerat olim, Quum fieret paries, domui communis utrique. Plinius lib. 35. cap. 14: Quid non in Africa, Hispaniaq; ex terra parietes, quos appellant formacios, ævo durant? incorrupti imbribus, ventis, ignibus, omnique tectorio firmiores?

simiores? ¶ Intra domesticos parietes aliquid fieri dicimus, quum significare volumus aliquid domi nostræ fieri. ¶ Intra parietes disceptare, vel experiri, est amicis domi, & extra cancellos forenses controversiam componendã permittere. Cic. pro Quintio: Siquid in controversiam veniret, aut intra parietes, aut summo jure experiretur. ¶ Paries intergerinus quis dicatur, vide in dictione INTERGERINVS. ¶ Paries craticius dicitur ab asseribus, qui arrecti, transversique in modum crates texuntur: unde Vitruvius: Arrectarios parietes, & transversarios appellat.

Pārĭĕtīnă penult. prod. f. p. Murus vetus, ac semirutus. [τοῖχος ἐπιπεπτωκὼς. Gall. *Vieille paroy ou mur, masure.* Ital. *Parete ò muro vecchio.* German. Ein alte baufellige Wand. Hispan. *Pared vieja ò ruyda.* Polon. *Stárá ściana.* Vng. *Rom ladozat kőfal.* Ang. *An old wall half broken down.*] Plin. lib. 22. cap. 17: Astericum herba est nascẽs in tegulis, parietinisq;, folio similis ocimo. Idem lib. 26. cap 8: Nascitur maximè circa vetera monumenta, parietinasque, & inculta itinerum.

Pārĭĕtāl, is, n. f. p. Herba à parietibus in quibus nascitur dicta muralis. [καπρίνον, ὀλίζον. Gall. *Pariotaire.* Ital. *Herba che nasce sopra i muri. parietaria, vitriuola.* Germ. Kraut/das auß der Mauren wächst. Hispan. *Albaracha de vio ò yerua de vidrio.* Pol. *Nowdym.* Vng. *Fórse fu'.* Ang. *Feuerfew.*] Plin. lib. 22. cap. 17: appellatur parthenion, & perdicium, quoniam perdices ea vescantur. Dioscorides Helxinen appellat.

Parilia, pariliorum, vide PALILIA.

Pārĭlis, parile, pen. corr. om. t. Aequalis. [בשתוה *mishtavĕh, ὅμοιος.* Gall. *Pareil, egal, semblable* Ital. *Pari, vguale.* Germ. Gleiche/gutförmig. Hisp. *Cosa vgual, ò cosa parexa.* Pol. *Rowni.* Vng. *Igenlő.* Ang. *Equall, like.*] Lucr. libr. 2: Concharumque genus parili ratione videmus Pignore telluris gremium. Ovid. 1. Trist. Eleg. 8: Accipere, & parili reddere voce vale. Idem 3. Metam. Quosq; alios parili fuerat dignatus honore. Ibidem: Sed pia Baucis anus, parilisq; ætate Philemon.

Pārĭlĭtās, ātis. Aequalitas. [ἰσότης. Gall. *Egalité, pareille condition.* Ital. *Vguaglianza.* Ger. Gleichigkeit/gleichförmigkeit. Hisp. *Vgualdad.* Pol. *Rownosc.* Vng. *Igyenlőség.* Ang. *Equalitie, lykenesse.*] Gell. lib. 14. cap. 3: Paritas virtutum inter se consimilium.

Pārĭlĭtium, sydus, sive Palilitium, ὑάδες. Signum cœleste, ex septem constans stellis, quas Græci ὑάδας. Latini Suculas appellarunt. Rationem nominis, vide suprà in dictione PALILITIVM.

Pārĭo, is, peperi, partum, vel paritum, parere, act. 1. hodie tantũ quartæ conjugationis. olim etiam tertiæ. [τίκτω, γεννῶ. Gall. *Enfanter.* Ital. *Partorire.* Germ. Gebären Belg. Eens. Hisp. *Parir la muger.* Pol. *Rodzic.* Vng. *Zwlék ellik.* Ang. *To bring forth children.*] Ennius: Ova parite soler genus pennis concoloratum. Cato de Re rust. cap. 89: Gallinas teneras, quæ primùm parierint, concludat. Est autem parere, fœtum emittere quod propiè ad fœminas pertinet. Lucr. lib. 5: sicut nunc fœmina quæque, Quum peperit, dulci repletur lacte. Cic. 2. de Orat. Ex quo genere etiam illud est quod Scipio apud Numãtiam, quum Nomacharetur cum C. Metello, dixisse dicitur: Si quintùm pareret mater ejus, asinum fuisse parituram. Ovid. Metamorph. Quæ voveam duo sunt, minimo ut relevẽre dolore, Vtque marem parias, &c. ¶ Accipitur aliquando parere pro generare, ut etiam de viris dicatur: sed hoc ratissimè, idq; apud vetustissimos. Cæcilius: Hic vicinus noster peperisse se filium memoratid est, genuisse. ¶ Per translationem etiam accipitur Pro Acquirere, & cũ magno labore comparare. [κτᾶσθαι, κτήσασθαι. Gall. *Acquerir, acquester.* Ital. *Acquistare.* Ger. Vbertommen. Hispan. *Adquirir.* Ang. *To gett or purchasse.*] Cic. 2. Offic. Maximè autem & gloria paritur, & gratia defensionibus. Colum. lib. 8. cap. 1: Sequitur ut examina desideremus, ea pretio vel ære parta, vel gratuita contingunt. Virg. 11. Aen. Ite age, egregias animas, quę sanguine nobis Hanc patriã pepererũq;. ¶ Parere ova dicũtur aves, pro ponere, & quod Varr. de Re rust. Facere ova dicit. Plin. li. 10. cap. 52: Plurima ova pariunt struthiocameli. ¶ Parere verba, est nova fingere. Cic. 3. de Fin. Idq; cùm Græcis, tum magis nobis, quibus etiam verba patienda sunt, imponendaq; nova novis rebus nomina.

Pārĭŏr, eris, pen. corr. passiv. [נולדתי *noladh.*] Plin. lib. 10. cap. 32: Ova exsunt à rotundissima sui parte, dum pariuntur.

Pariare, apud Iurisconsultos significat patia facere: hoc est, ita rationes reddere, ut paria expensa sint acceptis. Ejusmodi servum pariatorem appellat Paulus in l. Iulius, de condit. & demonst. Pariationẽ verò Scævola appellat eam scripturam, qua rationibus redditis satisfactum esse creditori, aut domino apparat. Vide Anton. August. lib. 14. Emendat. cap. 12.

Pārĭtŭs, a, um, participium à Pario. In lucẽ editus. [נולד *noladh, τεχθείς.* Gall. *Enfanté* Ital. *Partorito.* Ger. Geboren. Hispan. *Parido.* Pol. *Narodzony.* Vng. *Zwlekt ellebe.* Ang. *Borne.*] Virg. 6. Aeneid. -alius Latio jam partus Achilles. Lucret. lib. 5: Et genus omne quod est veterino semine partum. ¶ Aliquãdo ponitur pro laboriosè comparatus, acquisitus. [בקנה *nikneh, κέκτημένος.* Gal. *Acquis, acquesté.* Ital. *Acquistato.* German. Vbertommen. Hisp. *Adquirido.* Polon. *Dostał.* Vngar. *Gyvytt keresbe.* Ang. *Gotten or purchassed.*] Apul. Partamque à multo tempore, & multo tempore, & multo labore pecuniam, uno die consumpsit. Terent. in Andr. Nam mihi immortalitas Parta est, si nulla ægritudo huic gaudio intercesserit. Cic. de Leg. Agrar. contra Rullum: Libertas plurimo sudore, & sanguine majorum nostrorum parta, nobisq; tradita. Idem 2. de Orat. Vt ipsum quod erat hominis proprium, non partum per nos, sed divinitus ad nos delatum videretur.

Pārĭtŭs, hujus partus, nomen, m. q. Pro ipso pariendi actu. [לדה *ledhãh, τόκος, τόκετος, γένεσις.* Gall. *Enfantement.* Ital. & Hispan. *Parto.* German. Ein Gebürt. Polon. *Rodzenie.* Vng. *Zwletes ellés.* Ang. *Deliverance of a women with child.*] Cicero 1. de Nat. deor. Diana adhibetur ad partus, quòd ii matureſcunt aut septem, aut novem lunæ curſibus. Plin. Quòd à prægnantibus commanducatum, partum faciliorem facit. Propert. libr. 2. Eleg. 31: Non, non humani sunt partus talia dona. Ista decem menses non peperêre bona. Virgil. 1. Aeneid. Marte gravis geminam partu dabit Ilia prolem. ¶ Per translationem etiam de arboribus dicitur. Plin. lib. 12. cap. 5: Autumno legitur ex æstivo partu. ¶ Aliquando accipitur pro fœtu ipso. Martial. lib. 1: Nec jacuit partus, sed matre cadente cucurrit. Plin. lib. 8 cap. 32: Editos partus exercent cursu. Ovid. 6. Metam. Et genitrix facta est, partus enixa gemellos.

Pārĭtŏr, oris, m. t. Qui peperit, & acquisivit. [קנה *konẽh, ὁ τεκὼν, κτησάμενος, κεκτημένος.* Gall. *Acquesteur, qui a acqueste.* Ital. *Chi acquista.* Ger. Ein vbertommer. Hisp. *Adquiridor.* Pol. *Ten ktori dostał.* Vngar. *Aczki szerzett, szerezett.* Ang. *A purchasser.*] Plautus Trucul. Quos quum celamus, sic facimus consicios: Qui nostræ ætati tempestivè speraverant, unde antè parta Demus pòst paritoribus.

Pārĭtūrā, æ, f. p. est ipse pariendi actus. [לדה *ledhãh, τόκος.* Gall. *Enfantement.* Ital. *Parto.* German. Ein Gebärung. Hispan. *Parto.* Polon. *Rodzenie.* Vng. *Zwles.* Ang. *Bringing forth of children.*] Varr. lib. 2. de Re rustic. cap. 1: Demes, si vis, duas res de mulis, admissuram & parituram.

Pārĭtŭo, onis, f. t. Ejusdem apud veteres notionis. Plaut. Trucul. Horresco misera, mentio quotiea fit partionis. Gel. lib. 10 cap. 2: Eumque finem esse, dixit, multijugæ hominum partionis. Idem lib. 3. cap. 16: Sed nono mense aut decimo, neq; præter hos alio, partionem mulieris fieri existimasse.

Pārĭtŭdo, dinis, f. t. Pariendi actus, antiquum. Plaut. in Aulul. Propinqua paritudo cui appetit.

Pārĭtūrĭo, is. pen. corr. n. q. Desiderativum à pario, In pariendo laboro, laboro ut pariam. [לדת *choliõ, ὠδίνω.* Gall. *Estre en travail d' enfant, s' efforcer de produire.* Ital. *Partorire.* Ger. Gern wöllen gebären/ in Kindsbandt oder Kindsnöthen ligt. Hisp. *Estar la muger de parto.* Pol. *Pracuie w porodzeniu chcze porodzenie chcze.* Vng. *Zwelesre törekedem.* Ang. *To travaill, to be in labour.*] Plin. lib. 20. cap. 21: Vtiq, constat parturientes foliis substratis celeriùs parere. Varr. lib. 3. de Re rust. cap. 9: In cubilibus quũ parturient, acus substernendum: quum pepererint, tollere substramen. Cic. 2. Phil. Vtinam aliquando dolor pop. Romani pariat, quod jamdiu parturit.

Parippi. Canes Athenienſium ſic dicti, quaſi qui equis curſu æquari contenderent.

Parĭstmĭă. Partes quędam in corpore appellantur à Medicis circum fauces, quæ Latinè Tonsillæ dicuntur.

Pārĭtĕr, adverbium. Ex æquo, æquabiliter. [יחד *jachãdh, ὁμοῦ.* Gal. *Pareillement, semblablement.* Ital. *Parimente, vgualmente.* Ger. Zugleich/gleichlichen. Belg. Teſamen. Hiſpan. *Vgual y semejantemente.* Pol. *Rownie.* Vng. *Egyenlő keppen.* Ang. *Equallie, alik.*] Nęvius: Vt pariter dispartiantur bona patris. ¶ Aliquando cõvenienter. *εἰκότως.* Titin. Næ tu istam ædepol inedia extulisti pariter ut dignum fuit. ¶ Aliquando similiter. *ὁμοίως.* Plaut. in Aulul. Is ex se hunc reliquit, qui hìc habitat filium pariter moratum ut pater atque avus ejus fuit. ¶ Est & adverbium congregandi, significans unà, simul. Cic. 1. Tuscul. Pariter cum vita sensus amittitur.

Pārĭtūrā. Paritudo, Vide PARTVS.

Pārmă. parmæ, f. p. Breve scutum rotundum, quo milites utebantur: [לבנה *tsinnãh. πέλτη*, Suidæ. Gall. *Targue. rondelle, bouclier.* Ital. *Targa, brochiero.* German. Ein runder Schut der Fußknechten/ein Rondt. Hisp. *El broquel.* Pol. *Radella, puklerz.* Vng. *Tatar pan, kerekdeg pan.* Ang. *A buckler which men of warre vseth.*] dictũ quòd à medio in omnes partes esset par, ut inquit Varr. Virgil. lib. 11: Ense levis nudo, parmaque inglorius alba. Hoc scutum Græci, autore Plinio, vocant *peltam, πέλτην.* Livius 8. ab Vrbe: Quem cuspide parmaque innixum, attollentem se à gravi casu Manlius à jugulo, ita ut per costas ferrum emineret, terræ affixit.

Pārmātŭs, a, um. Parma tectus. [ὁ ἐξ ἀσπίδος πελτοφόρος, ἀσπιδοφόρος. Gall. *Garny ou armé de rondelle.* Ital. *Armado di rondella.* Ger. Mit einer

einer Rondell gerüstet oder bewaffnet. Hisp. *Armado de broquel.* Pol. *Rodella albo pawęza tarcza okrąty.* Vng. *Paisos.* Ang. *Armed with a buckler.*] Liv. 4. ab Vrb. Dat signum Volscis Imperator, ut parmatis novæ cohorti hostium locus detur.

Pārmŭla, f. parmulæ, pen. cor. Diminutivum. [*τὸ πελτάριον, τὸ ἀσπίδιον.* Gall. *Petite rondelle.* Ital. *Piccola rondella.* Germ. Ein kleines runde Schuttin der Kriegsknechten. Hisp. *Pequeno broquel.* Pol. *Rodelka.* Vngar. *Tatar paisotska.* Ang. *A little buckler or targate.*] Horat. 2. Carm. Ode 7: Tecum Philippos & celerem fugam Sensi relicta non bene parmula.

Parmŭlārĭus, parmularii, m. f. Gladiator, qui parmula utebatur, quique parmulas facit & vendit. [πελτάριος. Gall. *Vn rondelier.* Ital. *Maestro de rondelle.* German. Der solche runde Schitt zu dem Ritter brauchet oder macht. Hisp. *El que vsa mucho del broquel.* Pol. *Pawęznik, rzemieślnik tarczy prządnia.* Vngar. *Paisos.* Ang. *That vseth a buckler.*] Quintilian. lib. 2. cap. 11: Alius percontanti, Theodoretus, an Apollodorus esset: Ego (*inquit*) parmularius sum. Vbi interpres Parmularius dicitur parmarum: hoc est, scutorum faber. Porrò gladiatores parmulari etiam Thraces appellabantur, eò quòd ejus regionis homines præcipuè parmulis utebantur. Festus: Thraces (*inquit*) gladiatores, à similitudine parmularum Thraciarum vocati.

Parmularius. Vide PARMA.

Pārnăcĭdæ. Vestes appellabantur puellares. Varro de liber. educ. Vt puellæ habeant potiùs in vestitu chlamydas, encombomata, & parnacidas quàm togas. Nonius.

Pāro, ras, act. p. Instruo, apparo, præparo. [תכן *hechin tichchin. meyaadiaZo.* Gal. *Appareiller, appreller* Ital. *Apparecchiare, mettere à ordine.* Ger. Rüsten/bereiten. Belg Bereyden. Hisp. *Apparejar.* Polon. *Nayszykam gotuie.* Vng. *Tsinalok.* Ang. *To prepare, to make ready.*] Plaut. in Mil. Itaq; ego paravi hic intùs magnas machinas. Terent. in And. Revertor postquam quæ opus fuere ad nuptias Gnatæ, paravi. Cæsar 5 belli Gal. Nervios Advenienq; belli Romanis parare. Ita paratum est, inquit Plaut. in Pœnulo: id est, ita deliberatù est. ¶ Significat aliquando idē quod comparo, acquiro, κτάομαι, ἐπιτηδεύω. Terent. in Eunuch. Cupio aliquot parare amicos beneficio meo. Curtius: Quid tibi divitiis opus est, quæ te esurire coguntˀ Primus omnium sanctate parasti famem, ut quò plura haberes, acriùs quàm si non haberes cuperes. ¶ Hujus composita sunt, Apparo, Comparo, Reparo, Separo, Disparo, quod est Separo, Aequiparo, Præparo: quæ habent penultimam correptam.

Părātŭs, particip. aut nomen ex participio. [תכון *muchin. meyaadiaZo.* Gal. *Apparelle* Ita. *Apparecchiato, preste.* German. Gerüstet/bereitet. Hisp. *Aparejado.* Polon. *Przygotowany.* Vngar. *Kesz, meg csinaltatot.* Ang. *Ready or made ready.*] Terent. in Andr. Omnia parata jam sunt intùs. Ibidem: Summum bonum esse heræ putabam hunc Pamphilum, Amicum, amatorem, virum, quovis in loco paratum. Vbi Donatus: Paratum dixit ad omnes affectus, quicunq; de proximo esse possunt. Cic. 2. de Leg. Fuit enim hic vir, ut scitis, nō solùm eruditissimus: sed etiam civis è Republica maximè, tuendæq; civitatis paratissimus. Paratissimo animo sustinere. Hirtius 8 bell. Gal. Jungitur aliquando infinitivo. Cæs. 3. bell. Civil. Paratus omnia perpeti. Aliquando accusativo cum præpositione ad. Cic. ad Torquatum lib. 6: Paratus ad omnem evēntum. Aliquando dativo. Quintil. lib. 8. cap. 3: Idem certaminibus paratior.

Părātŭs, us, substantivum, m. g. Apparatus. [תכונת *mathichdoth. meyaeudoi, ετοιμασία.* Gal. *Appareil.* Ital. *Aparecchio.* Germ. Rüstung/bereitung. Hispan. *Aparejo.* Polon. *Nayszykowanie, przygotowanie.* Vn. *Keszoles.* Ang. *A making ready.*] Quint. lib. 10. cap. 1: Copiosus verborum sit paratus: id est, apparatus. Tacit. lib. 13: Proviso antè funebri paratu, qui modicus erat. Opus impar vestris paratibus. Ovid. 3. de Ponto, Eleg. 4.

Părātum, in neutro genere. Terent. in Eunuch. Parati nihil est.

Părātē, adverbium, Promptè, & expeditè. [*ἑτοίμως.* Gall. *Assez appareil.* Ital. *Prontamente, apparecchiatamente.* Ger. Mit bereitung/bereitschafft. Hisp. *Con aparejo.* Pol. *Gotowie.* Vng. *Keszen.* Ang. *Readily.*] Plautus in Epid. Vt paratè eam præmeditatam meis dolis, astutiisque Onustam mittam. Cicero de Clariis Orat. Is tamen ad dicendum veniebat magis audacter, quàm paratè. Idē 1. Offic. Dimicareq; paratiùs de honore, & gloria, quàm de cæteris commodis. Paratissimè respondit: hoc est, promptissimè Plin. Epist. 9. lib. 1.

Părĭto, ras, frequent. Plaut. in Merc. Quid tu aïasˀ quid cùm illuc, quò nunc ire paritasˀ, veneris.

Părābĭlis, le, om. t. Quod in promptu est, & citò haberi potest. [*τὸ εὐπορον, ἑτοιμος, ευπορος.* Gall. *Qui se peut appreller, ou acquerir* Ital. *Che si può acquistare, che si può apparecchiare.* Ger. Das wol zu erlangen ist. Hisp. *Cosa que se puede aparejar.* Pol. *Łatwo do dostania.* Vngar. *Können szerezhető.* Ang. *That is in readinesse, or that is readie, or easilie gotten.*] Seneca: Ad manum est, & parabile, quod satis est: qui ad naturam vivit, nunquam est pauper. Cic. 1. de Finib. Ipsa natura divitias, quibus contenta est, & parabiles, & terminatas habet. Horat. 1. Serm. Satyr. 2: Non ego, nanque parabilem amo venerem, facilemque. Cert. lib. 6: Tenaces quippe disciplinæ suæ, solitosque parco ac parabili victu ad implenda naturę desideria defungi, an peregrina, & evictarum gentium mala impulerat.

Părŏchŭs, chi, pen. corr. m. f. παροχος. Qui & Xenoparochus, teste Budæo, ἀπὸ τῦ παρέχειν: hoc est, à præbendo dictus. [Ger. Der einem mit aller notturfft auff einer Zehrt verficht: frolaat vnd sein behabt. Pol. *Furaż.* Ang. *A neighbour or parishioner.*] Erant enim Parochi, qui legatis publicè Romā missis, cæterisq; alicujus dignitatis hospitibus, salem & ligna præbebant: ut annotavit Acron in illud Horatii ex lib. 1. Serm. Satyr. 5: Tum parochi, quę debent ligna, salemq;. Hi Latino verbo Copiani dicti sunt, teste Porphyrione, quòd omnium rerū necessariarum copiam, regum, populorumq; Legatis suppeditabant. Nam quanvis Horatius salis tantùm & lignorū meminerit, eorum tamen appellatione videtur esse complexus quæcūq; sunt hospitibus necessaria. In hac significatione hoc nomine usus est Cic. lib. 13. Epist. ad Atticum: Atiarathes (*inquit*) Ariobarzanis filius Romam venit: vult, opinor, regnum aliquod emere à Cæsare. Nam quomodo nunc est, pedem ubi ponat in suo nō habet. Omninò cum Sestius nosset parochis publicis occupatis quod quidē facile patior: veruntamen quòd mihi summo beneficio meo magna cū fratribus illius necessitudo est, jevoeum per literas ut apud me diversetur. Horat. lib. 1. Serm. Sat. 8: Parochum videtur potuisse pro convivatore. Vertere pallor Tum parochi facie, nil sic metuentis, ut acres Potores. ¶ Sunt qui Parochon etiam accipi putent pro auspice nuptiarum, seu paranympho: ejus originē referentes ad verbum παρέχειν, eò quòd in curru nuptiali unà cum sponso & sponsa vehereatur. Nam ut Pausanias scribit in Græcia moris fuit ut in curru nuptiali tres tantū sederent, sponsa media, cujus alterū latus claudebat sponsus, alterū quem vocabant παράχον, vel qui amicitia vel sanguine esset conjunctissimus, vel cui ob dignitatem plurimū deferrent. Hæc Cælius. Sunt qui Parochias (ait Budæus) appellatas inde censeant, quibus singuli sacerdotes sacra administrent. Ego verò, (inquit Budæus) non parochias primū, sed Parœcias, appellatas esse censeo, quasi vicinias.

Parodontĭdes, παροδοντίδες, sive Parulides, παρουλίδες, Tubercula juxta gingivas, quum caro in gingiva excrevit. Vide Celsum lib 6. cap. 13.

Păroecĭa, παροικία, cum œ diphthongo, Accolarum conventus sacraq; vicinia, ἀπὸ τῦ παροικεῖν: hoc est, ab accolendo, vel juxtà habitando. [Pol. *Lond do sodsiedzi fari y chodzenie.* Ang. *A parish.*] August. lib. 14. de Civit. Presbyter fuit quidā nomine Restitutus in parœcia Calamensis ecclesiæ. Parœci dicuntur ipsi accolæ: quare qui fanum aliquod accolunt, parœci dicti sunt, ejusdem scilicet fani cōsortes. Quòd si Latinè loqui magis placet, Latinè scientibus Curiæ dici possunt: unde curiones olim dicti, & παροικοι ipsi curiales. Ex Budæo.

Părœmĭa, æ. [παροιμία. Ger. Ein gemein Sprichwort.] Definitore Donato, est accommodatum rebus, temporibusq; proverbium. Diomedes sic definit: Parœmia, *inquit*, est proverbii vulgaris usurpatio, rebus, temporibusque accommodata. Vide Erasmum in principio Adagiorum.

Părŏmœŏn, παρόμοιον, Est similitudo verborum in oratione: quēmadmodum Paronomasia nominum dicitur similitudo: ut si dixeris aliquem arare, non orare, est paromœon: si verò non Oratorem esse dixeris, sed aratorem, paronomasia est. ¶ Alii Paromœon interpretantur vitium orationis, quum ab iisdem literis diversa verba sumuntur: cujusmodi est illud: O Tite tute Tati tibi tanta tyranne tulisti.

Părŏmŏlŏgĭa, παρομολογία, Dici potest confessio: figura quā aliquot res concedimus adversario: deinde inferimus aliquid quod aut majus sit quàm superiora, aut etiam omnia, quæ posuimus, infirmet. Exemplum esse potest illud Ciceronis pro L. Flacco: Veruntamen hoc dico de toto genere Græcorum: mihi suo illis literas, do multarum artium disciplinam, non adimo sermonis lepōrem, ingeniorū acumen, dicendi copiam denique etiam, si qua alia sibi sumunt, non repugno: testimonium religionem, & fidē nunquā illa natio coluit: totius q; hujusce rei quæ sit vis, quæ auctoritas, quod pondus ignorant.

Părōn, onis. [πάρων. Ger. Ein klein Kaufschiffen oder Boten.] Navigii genus à Patriis primùm excogitatum, ut refert Aristophanis interpres. Vnde & Myoparones quidam appellatos putant, quod genus navigii piratici esse creditur, mediam autem habet formam earum navium quæ in Myunte & Paro insulis fieri solent. Vide Bayfium de re navali.

Părōnŏmăsĭa, παρονομασία, Latinè agnominatio, quum aliquod nomen ab alio voce quidem simili, verùm significatione diversissimo petimur. Terentius in Andr. Nam inceptio est amentium, haud amantium. Quando autem hoc non ex nominum, sed verborum similitudine copiosius. Paro-

romœon à quibusdam appellatur. Vide suprà.
Pārōnÿchĭă,ę.pen.corr.f.p.vel Paronychium,paronychii,n.s. Abscessus circa radices unguium,reduvia. [παρωνυχία. Gall. *Apostume qui vient à la racine des ongles.* Ital. *Panaricio.* German. Ein Fingerwurm so zu zeyge vmb den Nagel frisst das er mit schmertzen abgehn muß. Hisp. *Panarizo ò vnniero.* Pol. Zanokcica. Vngar. Kö-rös meregh. Ang. *A felon or in posthumation that cometh vnder the roote of the nayle.*] Plin.lib.23.cap.3: Gingivarum inflationibus paronychiis, sordidisq; ulceribus, & putrescentibus. ¶ Dicta paronychia à παρά ad, & ὄνυξ unguis, quasi ad unguem. ¶ Est item paronychia frutex quidã in petris nascens, peplo similis, breviore tamen stipite, & foliis majoribus. Nomen habet à re ipsâ, propterea quod paronychiis medeat. Autor Dioscor.lib.4.
Pārōnymŏn,παρώνυμον. Nomẽ ab alio derivatum: Grammaticorum vocabulum Denominativum.
Pārŏpsĭs,f.i. Vas escarium à rotunditate sic dictũ. [παροψὶς. Gall. *Plat ou escuelle.* Ital. *Piatto ò scudella.* Ger. Ein runde Platten/ oder schüssel. Hisp. *El plato grande para el manjar.* Pol. *Misa jaruska.* Vng. *Tal.* Ang. *A dishe or potenger.*] Martial.lib. 11: Cui portat puerus ancilla paropside rubra Halecem. Suet. in Cal. cap. 11: Ordinario quidem dispensatori brevi arium rationum offerenti, paropsidem leguminis pro sedulitate ac diligentia porrexisse. ¶ Pollux libro 10. tradit etiam juris quoddam genus esse, vel maxæ, vel opsonii vilis, quod suo tempore παροψημα dicebatur.
Pārōtis,ĭdis, Apostema ad aures. [παρωτὶς. Gall. *Apostume entre l'oreille et l'oreille.* Ital. *Apostema dentro le orecchie.* Germ. Ein tumpf oder geschwulst so hinder den Ohren wechst. Hisp. *Hinchaçon detras orejas.* Vng. *Fuel ið mirigy. fuel meg kelet.* Ang. *A felon or apostume behind the eares.*] Cels. lib. 6. cap. 16: Sub ipsis verò auribus omni parotides solent, modò in secunda valetudine ibi inflammatione orta: modò post lõgas febres, illuc impetu morbi converso: id abscessus genus est. ¶ Dicuntur etiam parotides (inquit idem Cels.) arteriæ duæ dextra sinistraq; juxta guttur, quæ sursum procedentes ultra aures feruntur. ¶ Quin & ipsi autumn cinnni, apud Iul. Pollucem vocantur parotides. Idemque partes his subjectæ, quæ à faucibus ad malas pertinent. Geçi enim παρὰ ad, & ὠτα aureis dicit. Solent etiam juxta dentes in gingivis oriri dolores, quos Græci παρωδόντας appellant. Plin lib 20. cap. 1: Parotidas & panos sanat.
Pāroxysmus,m.f. παροξυσμὸς, Stimulatio, concitatio, exacerbatio, παροξύνω enim est incitare. [Pol. *Ogrãskenyenye.* Ang. *A fytte, or ouerfet of feuer or other disease.*] Hoc etiam nomine Græci appellant Accessum febris: hoc est, exasperationem, quæ statis temporibus fieri consuevit.
Parra, Genus avis inauspicatæ. Horat. 3. lib. Carm. Impios parræ recinentis omen Ducat, & prægnans canis, aut ab agro Rava decurrens lupa Lanuvino. Plin. lib. 18 & 19: Avem parrã oriri Sirio, ipso die nõ apparere donec occidat. ¶ Est etiam parra avicula, aliàs pardalus vocata, quę magna ex parte gregum volat, coloris tota cinerei, minor turdo. Plin. li. 18. c. 29.
Parricidã,ę.pen.prod.com.p. [παρρικίδης, παρρικίδιον. Gall. *Parricide, qui a tué son Pere ou sa Mere, ou autre parent.* Ital. *Parricida.* Ger. Ein Vatter mörder/ der sein Vatter oder Mutter ertödet. Hisp. *El que mata padre ò madre.* Pol. *Morderca ociczowsky.* Vng. *Zuleue gyilkos.* Ang. *That killeth father or mother.*] A patre deducitur, t in c commutato. Alii volunt parricidam per syncopam dici, quasi parricidam à nomine parens. Propriè enim parricida dicitur parentum interfector, aut qui patriæ (quæ parentis loco pietatisq; est hominibus colenda) excidium aut vim attulerit. Cic pro Rosc. Amer. Iubet in culeum parricidas vivos, atq; ita in flumen dejici voluerunt. Idẽ in Paradox. Patrẽ vita privare, si per se sceleris est, Saguntini qui patres suos liberos emori, quàm servos vivere maluerunt, parricidæ fuerunt. Idem in Catil. Certè verendum mihi non erat, nequid hoc parricida etiam interfecto invidiæ mihi in posteritatẽ redundaret. Horat. 3. Carm. Ode 29: Telegoni juga parricidæ. Postea tamen lege Pompeia cautũ est, ut is parricidii teneatur, nõ solùm qui patrẽ & matrẽ interfecerit, sed qui fratrẽ, sororẽ, patruelem, filium, filiam, nepotem, nurum, aliosq; propinquos occiderit. ¶ Usurpatur interdũ pro quovis, qui hominis cædẽ faciat, sive sit propinquus sive alienus sit. Vnde extat lex Numæ Pompilii: Si quis ob rem hominem mortis sciens duit, parricida esto.
Pārricidĭum,cidii,n.s. Parentis vel cognati cædes: [παρρικίδιον. Gall. *Parricide, meurtre ou homicide de pere ou mere, ou autre parent.* Ital. *Parricidio.* Germ. Ein ermördung des Vatters oder Mutters. Hisp. *Matança de padre ò madre.* Pol. *Mord nad rodzicem.* Vngar. *Zuleonek meg ölese.* Ang. *A killing of parentes.*] quãvis etiam pro eo accipiatur qui impiũ aliquod nefas in patriæ pernitiem sit machinatus. Cicer. lib. 3. Offic. Potest enim, dii immortales, cuiquam esse utile fœdissimum & deterrimum parricidium patriæ, quamvis is, qui se eo obstrinxerit, ac oppressis civibus parens nominetur? Idem 3. de Nat. deor. Sibi salutem ut familiæ pararet parricidio. Idẽ pro Cluẽt. In ipso fraterno parricidio nullum scelus prætermissum videtur. Melius Patricidium.
Parrhisii, Vide PARISII.
Pars,hujus partis,à pario, is. Quòd partes simul junctæ, pares: id est, æquales sint toti. [μέρος. *chelek.* μέρη, μέρεσι. Gall. *Part, portion, partie.* Ital. *Parte.* Ger. Ein theil. Belg. Een deel. Hisp. *La parte de algun todo entero.* Pol. Czyść. Vng. *Resz. darab.* Ang. *A part or portion.*] Alii malunt partem dicta ab adverbio parum, eò quòd pars sit quid parùm, si quis totum respiciat. Dicuntur verò partes, in quas dividitur totum. Plaut. in Rud. Equidem neq; ego partem posco mihi istinc de illoc vidulo. ¶ Pars magna, idem quod bona pars: id est, multi: sic pars major id est, plures: & pars maxima, plurimi. Cic. 1. Offic. Quæque majori parti pulcherrima videntur, &c. Terent. in Prolog. Heavt. Ni partem maximã existimarem scire vestrũm, &c. Plaut. in Most. Magna pars morem hunc sibi induxerũt, &c. ¶ Pars multa idẽ quod pleriq;. Horat. 2. Serm. Satyr. 7: Pars multa natat nõ recta capescens. ¶ Magna ex parte, pro plerunq;. Plin. lib. 8. cap. 54: Itaq; magna ex parte complectendo necant. Aliàs significat ut sonat. Quintil. libr. 10. cap. 1: Ex magna parte Ciceronem, quantus est, fecit. ¶ Ex parte, & in parte aliquando pro partim usurpantur. Quintil. lib. 6. cap. 4: Pisces ex parte adusti, & versati. Idem lib. 5. cap. 7: Patronorum in parte expeditior, in parte difficilior interrogatio est. ¶ Partes aliquas tenere, est per illã regionem iter habere. Cic. ad Att. lib. 3: Sine te autem non nobis illas partes tenendas propter Antonium. ¶ Ponitur interdum Pars pro factione: sed hoc fere in plurali numero. Cicer. pro Quintio: Erat (inquit) illarum partium. Idem 13. Philip. Tenuerunt partes Cæsaris. ¶ Pro sua quisque parte: id est, pro virili. ¶ Parte ablativus, ponitur aliquando pro partim. Plautus in Rud. Sed id si parte curavi, ut caverem, &c. Interdum geminatur. Plin. lib. 37. cap. 11: Melichloron est geminus, parte flavus, parte melleus. ¶ Duabus partibus alicujus rei amplius habere, idem est quod duplo plus. Cicero 5. Verr. Quid si duabus partibus docco te amplius frumenti abstulisse, quàm populo Romano misisse? Sic, Multis partibus plures, pro multo plures. Cæl. Cicero. libro 8. Epist. Famil. Turpe tibi erit, Patiscũ Curioni decem pantheras misisse, te non multis partibus plures. ¶ Pars aliquando pro initio. Celsus: Parsque sanitatis est vomitum esse suppressum. Virgil. 7. Aeneid. Pars mihi pacis erit, dextram tetigisse tyranni. ¶ Ponitur quandoque pro partim. Suetonius: Milites pars victoriæ fiducia, pars ignominiæ dolore, ad omnem lætitiam, audaciamque processerunt. Budæus. ¶ Aliquando ponitur pro uxore. Plaut. in Menæch. Satur nunc loquitur de me, & de parte mea. ¶ Dicimus pulchrè, Partes alicujus agere, pro fungi alicujus munere & officio. Similiter, Partes alicujus suscipere. ¶ Priores partes alicui tribuere, est eum pluris facere, & magis laudare. Priores partes habere apud aliquem, est plus apud illum posse, & plus autoritatis apud aliquem obtinere. ¶ Dicimus etiam, Facere partes: id est, totum in partes dividere. Cic 2. de Orat. Quis Antonio permisit ut & partes faceret, &c. ¶ Audire utranque partẽ in litibus, est reo defensionis, ut accusatori actionis copiam facere. ¶ Pars diversa, vel adversa, idem quod adversarius. Quint. lib. 4. cap. 1: Partis adversæ patronus. Idem lib. 5. cap. 12: A patronis diversæ partis inducuntur in laqueum. ¶ Partes primas agere, dicitur in Comœdiis, qui sæpissimè prodit in scenam. Asconius Pædianus: Primarum partium actores sæpiùs in scenam progrediebantur: secundarum, qui minus, minusque. Porphyrio in Horatium autor est, primarum partium actorem omnia clariùs, secundarum omnia submissiùs agere consuevisse. ¶ Quandoq; etiam in plurali numero Partes pro officio poni consuetum est: ut Meæ partes sunt, & mearum partium est: hoc est, meum officium est. Cic. 6. Verr. Non sunt meæ partes id facere. Vnde etiam, Alicujus partes desiderare, est ejus diligẽtiam postulare. Cic. ad Att. lib. 7: Sine est bellum, meæ partes non desiderabuntur. ¶ Hinc fit compositum Expers, ἄμοιρος. quod est, sine parte.
Pars, Multis partibus plures, pro multo plures, veteres dicebãt. Cic. lib. 1. Epist. Fam. Perspiciebant, inquit, multis partibus plures in Hortensii sententiam ituros: & lib. 3. de Finib. Multis partibus malit: dixit, pro multo malint. Idem M. Cælius in Epist. ad Cicer. Turpe tibi erit, Patiscum. Curioni decem pantheras misisse, te non multis partibus plures: etiam apud Cæsarem in commentariis illa novimus: Quoniam numero multis partibus esset inferior. Sueton. quoque non malus Latinitatis autor, in Iulii vita eodem loquendi modo usus est. Ex Pauli Manutii scholiis in Epist. Fam.
Pārtĭcŭlă,æ, diminut. f.p. Parva pars. [μοῖρα. Gall. *Parcelle, petite partie.* Ital. *Particella.* Ger. Ein klein theil/ stücklin. Hisp. *Particella.* Pol. *Cząstka, ſtoczka.* Vng. *Darabotska, reſzetske.* Ang. *A litle part or portion.*] Cic. 3. Ver. Hinc illæ extraordinariæ pecuniæ, quas nullo duce, tamen aliqua ex particula investigamus, redundarunt. Idem 2. de Nat. deor. Ipse autem homo ortus est ad mundum contemplandum, & mirandũ, nullo modo perfectus, sed

particula quædam perfecti. Quint. lib.4. cap.3: Deinde quum fecerunt mille particulas, in eandem incidunt obscuritatem.

Pārticŭlārim, adverbium. Membratim, nominatim, per particulas. [*megzelle.* Gall. *Par parties, par parcelles, par le menu.* Ital. *Per parti, parte à parte.* Ger. Theilhafftig sein / oder theilhafftig machen. Hisp. *De parte à parte.* Polon. *Po cząstkach.* Vngar. *Darabonkent, reszinkent.* Ang. *Particularlie, by oneric part and member.*] Autor ad Heren. lib. 1: Si summatim, non particulatim narrabimus. Col. lib. 7. cap. 5: Nam particulatim facilius quàm universus convalescit. Lucr. lib. 3: Lumina qui linquunt moribundi particulatim.

Pārticĕps, hujus participis, omn. gen. Qui partem capit. [*μετοχος, κοινωνος.* Gall. *Participant, qui a part.* Ital. *Partecipe.* Germ. Theilhafftig. Belg. Deelachtich. Hisp. *Participero de parte.* Polon. *Vczestnik.* Vng. *Reszes.* Ang. *A partaker or departaner, a complice.*] Terent. in Heaut. Nisi ubi ille huc salvos redierit meus particeps. Participem facere aliquẽ rei alicujus, eũ ei communicare & rei partem tribuere. Plaut. in Epid. Gratiam habeo, fac participes nos. Terent. in Heaut. Cujus maximè te fieri participem cupis. ¶ Particeps consilii. Cæs. 3. bel. Civil. Quos sui consilii participes habebant. ¶ Particeps in pericu. is. Curtius libr. 6: Quòd fuisset illi in periculis particeps.

Pārticĭpo, act. p. Partem tribuo aut capio: sive participem facio, aut particeps fio. [*κοινωνῶ τινὶ τινος, κοινωνὸν ἀδειν, μετεχω.* Gall. *Participer, rendre participant.* Ital. *Participare.* German. Theilhafftig seyn oder theilhafftig machen. Belg. Deelachtich zijn. Hisp. *Participar en parte.* Pol. *Udział wzięć komu, uczynić, udzielam.* Vng. *Reszesnecsök, reszesseteszem.* Ang. *To ginc or take part.*] Quum significat participem fieri, jungitur accusativo tantùm. Gel. lib. 15. cap. 2: Si forte ad participandas ejusmodi voluptates aut voluntas tulerit, aut casus induxerit. Cic. 2. Tuscul. ex poëta: Qui alteri exitium parat, Eum scire oportet sibi paratum, pestem ut participet parem. ¶ Quum significat participem facere, jungitur interdum genitivo cum accusativo. Plaut. in Cistel. Paternum servum sui participat consilii: Id est, facit participem, vel servo consilium communicat. Interdum ablativo cum accusativo. Plaut. in Mil: Nam non potuit quin suo sermone aliquem familiariũ participaverit de heri amica. Interdum accusativo & ablativo cum præpositione Cum. Liv. 3. ab Vrb. Suas laudes participare cum Cæsone, memorare pugnas, &c.

Pārtĭcĭpĭum, pii, n. g. [Ger. Einer aus den theylen der reden.] Pars orationis apud Grammaticos, ita dicta, quòd partẽ capiat nominis & verbi. *μετοχη.* Hinc ab iisdem participalia, *μετοχικὰ* nomina dicta Gerundia, quæ licet nõ sint participia, similia tamẽ participiis sunt. Nam quũ à verbis deriventur more participiorum, habent etiam casus aliquot, quanvis non omnes, quos habent participia: nisi generaliter accipias gerundium, ut etiã complectaris nomen gerundium: quemadmodũ accipit Valla. Sic enim non modò casus habebunt quũ sint mera nomina, verumetiã genera & numeros: sed admittunt regimen sui verbi. Gerũdia enim propriè dicta habẽt post se eundẽ casum, quem habent verba à quibus descendunt. Gerundiva autem nullum omninò habent casum: suntq; voce omninò similia participiis futuri tẽporis. Differunt tamẽ significatione, quòd Gerundiva, sive (ut Valla loquitur) gerundia, rei administrationẽ significant sine tempore: ut tenet me occupatio juris dicendi. Quo in loco DICENDI gerundium est, nec tempus significat futurũ, sed rei administrationẽ in jure dicendo. Illa verò tempus sine rei administratione: ut Tenet me cura dotis numerandæ, participiũ est futuri temporis significativum sine rei administratione. Præterea gerundia duplicem significationem habent, participia unam tantum. Sed secundũ quod gerũdia quæ sociata sunt substantivis, passivè accipiuntur disjuncta verò modò activè, modò passivè: sed passivè quũ sine præpositione, & sic genere in ablativo, & quasi absolutè ponuntur. Quintil. Sed memoria excolendo, sicut omnia alia, augeturid est, dum excolitur. Virg. -alitur vitiũ, crescitq; tegendo. Idẽ: -ægrescitq; medendo, & utrũq; videndo: Fœmina: hoc est, quum regitur vitium, quũ curatur æger, quũ videtur fœmina. Sallustius etiam gerundium accusativi casus passivè posuit: Pauca (inquit) suprà repetam, quo ad cognoscendũ omnia illustria magis magisque in aperto sint. Id est, ut cognoscantur. Iunguntur & gerundia cum plurali numero, singulari voce. Plin. Quum illorum videndi gratia me in forum contulissem.

Pārtim, adverb. Ex parte, pro parte. [*מקצת, מקצתו, מקצתה, מקצתן, מקצתם, מקצתן.* Gall. *En partie.* Ital. *En parte.* Ger. Zum theil. Hisp. *En alguna parte.* Pol. *Częścią.* Vng. *Részszerint.* Ang. *Partlie.*] Et ferè imperio orationẽ geminatur. Cicer. Cælio lib. 2. Epist. Ut eos partim fecerum suorum, partim etiam ineptiarũ pœniteret. ¶ Aliquando non geminatur. Cic. de Amic. Sed nihil est quod illi nõ prosequantur suis argutiis, partim fugiendas esse nimias amicitias, ne necesse sit unũ foliciũm esse pro pluribus. Invenitur etiam quater repetitum. Cic. pro Cluent. Partim nihil cõtra Habitum valere, partim etiam pro hoc esse, partim, &c. ¶ Aliquando Partim, reste Gell. lib. 10. cap. 13: Idem est quod partitur. Partim hominum id est, pars hominũ venit, sive quidam homines ex pluribus. Partim autem hoc in loco adverbium est: nequeun casus inclinatur, & genitivum regit. Interdum etiam adverbio partim, atque ejus genitivo præponitur præpositio Cum, ut probat Gellius Catonis exemplo: Ibi (inquit Cato) pro scorto fuit, in cubiculum surreptavit & convivio, cum partim illorum jam sæpè ad eundem modum erat. Cum partim eorum, dixit pro, cum quibusdam eorum, vel cum parte. ¶ Nonnunquam partim non geminatum, in priore orationis parte locatur, in posteriore alius. Sallustius in Iugurtha: Rursus Imperator contra postulata Bocchi nuncios mittit: ille probare partim, alia abnuere. Ibidem: Hoc regationi partim conscii sibi, alii ex partium invidia periculum metuentes, &c.

Pārtĭor, partiris. & Partio, partis, partivi, partitum, futuro partiam. & partiar, & apud antiquos partibo, & partibor. Divido, cõmunico, partes facio. [*μερίζω, μεριστὴν ποιῶ, μεριστὴν ποιοῦμαι.* Gall. *Partir, departir.* Ital. *Partire, dividere.* Germ. Theilen. Belg. Deelen. Hisp. *Partir en partes.* Pol. *Dzielić.* Vng. *Elosztom, darabolom.* Ang. *To part, or devide.*] Plaut. in Asin. Hanc quam nactus sum prædã, cum illis partiam. Tacit. lib. 18: Discrimen ac periculũ ex ejus partiemur. Cic. pro Syll. Neque hoc partiendæ invidiæ, sed cõmunicãdæ laudis causa loquor. Idem in Orat. Genus universum in species certas, ut nulla neq; præmittatur, neq; redundet, partietur ac dividet. ¶ Præterpropter accusativum, habet aliquando ablativum cum præpositione Cum: aliquando alium accusativum cum præpositione In: aliquando cũ præpositione Inter. Virg. 11. Aeneid. Accam ex æqualibus unam Alloquitur, fida ante alias quæ sola Camillæ Quicum partiri curas atque hæc ita fatur. Partiri honorem. Cæs. 3 bell. Civil. Cum Scipione honorem partiuntur. Virg. 1. Aeneid. -socios partitur in omnes. Sallust. in Iugurtha: Provincias inter se partiverant. ¶ Ab his fiunt cõposita, Impertio, Dispertior, Bipertitus, Tripertitus, Quadripertitus, participia.

Pārtĭtĭo, onis, verb. f. t. Divisio, distributio. [*חלוקה mechelkeh, μεριστὴς.* Gall. *De partement, division.* Ital. *Partimento, divisione.* Ger. Theilung. Hisp. *Partimiento, obra de partir.* Pol. *Dzielenie.* Vng. *Osztas.* Ang. *A parting, or dauiding.*] Cic. 2. de Nat. deor. Hæc, si rectè memini, partitio fuit. Idem 1. de Orat. Græcos partitionem quandam artium fecisse video. Idem pro Cecin. Quum præsertim, pecunia ex partitione deberetur.

Pārtĭtŏr, pen. prod. m. t. Distributor. [*חלק mechalek, μεριστὴς.* Gall. *Partisseur.* Ital. *Chi divide.* Ger. Ein theiler. Hisp. *Partidor.* Pol. *Dzielnik.* Vng. *Elosztó.* Ang. *He that deuideth, or diuideth with to parties.*] Cic. in Vatin. Quũ te non custodem ad continendas, sed partitorem ad partiendas merces missum putarit.

Pārtĭtē. Divisè. [*μεριστῶς, μεριστῶς ἐχόντως.* Gall. *Par parties, distinctement.* Ital. *Per parti, distintamente.* German. Zertheilt / mit theilen. Hispan. *En alguna parte, particularmente.* Polon. *Podzielnie.* Vng. *Elosztua.* Ang. *By parties.*] Cicer. in Orat. Qui enim nihil potest tranquillè, nihil lenitèr, nihil partitè, definitè, distinctè, facetè dicere, præsertim, &c.

Pārtĭcŭlōnes: Dicuntur cohæredes, & qui partem patrimonii sumunt. *συμμερισται.* Pomponius Præcone posteriore: Aut modò Stagari, particulones producam tibi. Nonius.

Pārtĭārĭus, ii, m. s. cum quo aliquid cõmune habemus, & partimur. [*κοινωνὸς.* Vng. *Reszes tars.* Pol. *Spolni dział, spoleczny.*] Ut partiarius colonus, qui certa fructuũ parte agrũ colit. Cato cap. 144: Vineã curandã partiario, bene curet, fundũ, arbustũ, agrum frumentarium: partiario fœnũ & pabulum, quod bobus satis siet qui illic sient: cætera omnia pro indiviso. Idem cap. 16: Calcem partiario coquendã qui dant, calcarius conficiet & coquit. Et cap. 136: Redemptorem partiarium dicit esse, quem paulò antè dixit colonum partiarium. ¶ Partiarius legatarius, cui pars bonorum legabatur, cum quo hæres hæreditatem partiebatur. ¶ Sic partiaria pecora dicuntur, quæ ita pastori tradũtur, ut fœtus eorum certis portionibus inter dominum & pastorem dividantur. Imp. in l. 2. C. de pact.

Parsimonia, *Vide* PARCO.

Parthĕnĭum, n. s. *παρθένιον.* Herba est, teste Ruellio, quam vulgus *matricariã* appellat, vel potiùs, ut Amato Lusitano, & aliis visum est, *Cotula fœtida* vulgo dicta, quam [Ital. *Breschola.* Ger. Mutterkraut / oder Chamill oder Kreutdill. Gall. *Camile sauuage.* Hisp. *Magana* vocant. Pol. *Matruná.* Vngar. *Ebkapor.* Ang. *Feuerfew.*] Descriptionem ejus vide apud Dioscor. lib. 3. cap. 146. Est item Parthenion, teste Plinio, aliud herbæ genus, quod & perdicium, & helxine, & urceolaris herba appellatur: nomen à Minerva deducto, quæ illam Pericli in somnis tradidit ostendisse, quum verna illi charus de fastigio templi delapsus esset. Minervam enim Athenienses *παρθένον ἐξοχὴν, παρθένον* appellant. Vulgus *Parietariam* appellat, eò quòd circa parietes præcipuè nascatur. ¶ Est & nomen duarum urbium, Lesbi unius, Thraciæ alterius. Stephanus.

Pārtĭcĕps.

Particeps, Participium. Particulatim, Partim, Partior, Vide PARS.

Partio, Partus. Vide PARIO.

Parvifico, Parvifacio, Vide PARVVS.

Pārvŭlus, a, um, Exiguus, non magnus. [קָטָן *katón*. μικρός. Gall. *Petit.* Ital. *Picciolo.* Ger. *Klein.* Hisp. *Pequeno.* Pol. *Maly.* Vng. *Kitsin, kisded.* Ang. *Little or small.*] Plin. lib. 11. cap 37: Ab iisdem qui altero lumine orbi nascerentur, coelites vocabantur: qui parvis uttisq; ocellæ. Idē lib. 12. cap. 13: Parvi odoris amomū: Id est, pauci & imbecilli odoris. Horat. 2. Ser. Sat. 6: Neq; ulla est Aut magno, aut parvo lethi fuga. Cic. 1. de Orat. Sic etiam in parvis, aut mediocribus rebus doctores assequi possunt, &c. ¶ Parvum, pro re minimi precii. Plin. in Paneg. Nihil antè tam vulgare, tam parvum in Senatu agebatur, ut nō laudibus principū immoraretur. Cic. 1. Offic. Parvi sunt foris arma, nisi est cōsilium domi. ¶ In parvo, usus est pro ferè Plin. lib. 8. cap. 33: Eminet rostrum, ut in parvo sit haud absimile suillo.

Pārvī dūco, cis, Parvifacio. Cic. pro Arch. Pericula mortis parvi esse ducenda. Et de Finibus: Sed quia parvi id ducere.

Pārvīssĭmŭs protulit Lucr. lib. 3. pro minimo: igitur parvissima quanto Et levissima sunt, ita mobilitate fruuntur.

Pārvĭtās, atis, f. r. [קָטָן *katón* מְעַט *mehát* מִצְעָר *mitzhár.* μικρότης. Gall. *Petitesse* Ital. *Piccolezza.* Ger. *Die kleine.* Hispan. *Aquella pequenna quantidad.* Pol. *Maloſć.* Vng. *Kisinseg.* Ang. *Littlenesse, smallnesse.*] Cicer. de Univers. Haud iisdem vinculis quibus ipsi erant colligati, sed talibus quæ cerni non possent propter parvitatem, &c.

Pārvŭlŭs, diminut. [μικρὸν σμικρὸς, τυτθός. Gall. *Fort petit.* Ital. *Forte picciolo.* Ger. *Baß klein.* Hisp. *Muy pequenno.* Pol. *Mal-luśienki.* Vng. *Kitsinetske.* Ang. *Verie little or small.*] Terent. in Eunuch. Matri parvulam puellam dono quidam mercator dedit. Parvula res, est nullius momenti. Terent. in Adelph. Tam ob parvulam rem penè ex patria, &c. ¶ Parvula pecunia, & immanis opponuntur. Cic pro Rosc. Comœdo: Et illa fuit pecunia immanis, hæc parvula. ¶ Parvulus pro puerulo. Quint. lib. 3. cap. 7: Excepta parvulorum judicia.

Pārvŭlŭm, adverb. Plin. Epist. 170: Nam parvulùm differt patiaris adversa, an expectes: id est, minimum. Hinc etiam paucus ὀλίγος, à quo Pauculus, & pauxillus.

Mĭnŏr, oris, & hoc minus, cōparativum à parvus. [ἐλάττων. Gal. *Moindre.* Ital. *Minore.* Ger. *Kleiner/minst.* Hisp. *Menor.* Pol. *Mnieyſzy.* Vng. *Kisseb.* Ang. *Lesse.*] Ovid. 2. de Arte: Nō minor est virtus, quàm quærere, parta tueri. ¶ Interdum idem est quod junior, præsertim si addatur ablativus natu, annis, ætate. Cic. de Amic. Tu verò perge Læli: pro hoc enim, qui minor est natu, jure meo respondeo. Idem 4. Ver. Nequis minor triginta annis natu. Idem 4. Acad. Te hominem amicissimum, & aliquot annis minórem natu. ¶ Interdū absolutè ac nullo adjecto nomine. Terent. in Eun. Sed video herilē filium minorē huc advenire.

Mĭnĭmŭs, a, um, superl. à Parvus. [הִקְטִין *hakkatán.* ἐλάχιστος. Gall. *Moindre de tous, tres-petit.* Ital *Piccolissimo, minimo.* Germ. *Das kleinſt oder mindſt.* Hisp. *Pequisso.* Pol. *Namnieyſzy.* Vng. *Legkisseb.* Ang. *Least of all.*] Cic. 3. Offic. Ex malis eligere minima oportet. Plaut. Aul. Accessit animus ad meam sententiam, Quàm minimo sumptu filiam ut nuptum darem. ¶ Minimus natu. Liv. 2. ab Vrb. Minimus quisque natu patrum.

Mĭnĭmē, pen. cor. adverb. negandi, Nullo modo. [אַיִן *áyin* לֹא *lo.* ἐλάχιστα, οὐδαμῶς, οὐκοῦν. Gall *Nullement.* Ital. *Per niente.* Ger. *Gar nicht/keins wegs.* Hisp. *En ninguna manera.* Pol. *Zadnim sposobem.* Vng. *Semmikeppen nem.* Ang. *Nowise, no.*] Cicer. de Amic. Turpis enim excusatio est, & minimè admittenda, cùm in cæteris peccatis, tum si quis cōtra Rempublicam se amici causa fecisse fateatur. ¶ Minimè gentium, Vehemētius negantis est, ut quū quis velit significare quippiam omnium gentium judicio minimè esse faciendum. [οὐδαμῶς οὐδαμῶς. Gall. *Nullement.* Ital. *Per niente, in niuna maniera, à niun modo.* Germ. *Ganz und gar nicht/in keinerley weiß noch weg.* Hisp. *No á ninguno de todos.*] Alii censent vocem Gentium redundare, itaque dici ut Vbiq; gentium pro ubiq;, Nusquam gentium, pro nusquam.

Mĭnĭmŭm, Superl. est à Parū, adverb. quātitatis. [ἐλάχιστον. Gall. *A tout le moins, pour le moins.* Ital. *Pochissimamente per lo meno, al meno.* Ger. *Ganz wenig.* Hisp. *Alomenos.* Pol. *Barzo mal'o zgoł'a nicz.* Vng. *Egy czen kemessẽ.* Ang. *At the least.*] Minimè verò negatio est, quasi nequaquā οὐδαμῶς. ut Minimū doctus, cujus est minima eruditio: ut, Minimè doctus, q̄ prorsus est indoctus. Plus enim est Minimè, quàm nō. Cic. lib. 1. Offic. Minimeq; artes hæ probandæ quæ ministræ sunt voluptatū. ¶ Minimùm ad minus, ut minimùm, τὸ ἐλάχιστον. Varr. Harum singula genera minimū in binas species dividi possunt. Quę ratio eadem est adverbii, Minimè. Col. lib. 11: Lata bubilia esse oportebit pedes decem, vel minimè novem, quæ mensura & ad procumbendum pecori, & jugario ad circumeundum, laxa ministeria præbeat. ¶ Iungitur aūt Minimùm cū genitivo, ut cætera adverbia quātitatis. Cic. de Amic. Quòd si ita esset, ut quisq; valetudinis minimum, in se arbitraretur, ita ad amicitiam esset aptissimus.

Mĭnĭmŏpĕrĕ, dixerunt veteres, uti Maximopere. Licinius apud Prisciān.

Priscian. Non minopere milites quietos volebant esse.

Mĭnŭs, oris, Compar. à Parvŭ, neutri generis, sicut Minor masc. & fœminini [ἧττον, ἔλαττον. Gall. *Moindre, moins.* Ital. *Minore, meno.* Ger. Minder. Hisp. *Menor, menos.* Pol. *Mnyey.* Vn. *Kissseb.* An. *Lesse.*] ¶ Aliquãdo vim comparandi habet à Parum, nõ à Parvŭ deductũ: ut minus spei in dies adversari habent. Idem positivo adjunctum, contrarię significationis comparationẽ habet: ut, Minus stultus: id est, prudentior, Minus prudens: id est, stultior. Terẽt. in Evnuch. Hoc nemo fuit minus ineptus: id est, aptior. ¶ Frequenter accipitur pro non, præsertim conjunctum cum hac particula sin, & cum quo: ut, Sin minus, idem est quod si verò non. Quo minus: hoc est, ut non. ¶ Minus quindecim anni sunt. Plaut. in Trinum. Minus quindecim dies sunt, quòd pro his ædibus minas quadraginta Accepisti à Callicle. Liv. Minus duo millia hominum effugerunt.

Mĭnŭscŭlŭs, la, lum, diminutivum à Minus. [ἐλαττίων. Gall. *Vn peu plus petit, plus petiot.* Ital. *Minoretto.* Ger. Gar klein. Hisp. *Cosa vn poco menor.* Pol. *Maliuchny.* Vng. *Leg kissebberike.* Ang. *Little, or a little lesse.*] Varr. Ex hoc aviario ut jumantur idoneæ, excludantur in minusculum aviarium. Ad eundem modum. Minuscula epistola, Minuscula villa. Plaut. Amph. Si minusculo digito increpuerint fores, hac tegula Tuum diminuam caput. Cic. ad Quin. Frat. Rescripsi epistolæ maximæ, audi nunc de minuscula. Idem ad Atticum: Scribis enim esse rumores, me ad lacum quod habeo venditurum, minusculam verò villam utique Quinto traditurum.

Pascĕŏlŭs, pen. cor. ut inquit Nonius, Saeculus est ex aluta factus. Plaut. in Rud. Præterea centũ denaria Philippea in pascĕolo seorsũ. Ita autem emendandus est ex Nonio Plauti locus.

Paschă, hujus Paschę, vel Pascha, atis, n. t. [טסח *pesach. vè veiz.*] Ger. Ein vberschritt.] Ausonius: Nos etenim primis sanctũ post Pascha diebus. Quod planè nomẽ Hebræũ esse, ac trãsitũ signare docet Hieronymus, sic inquiens: Pascha quod Hebraice dicitur *Phase*, non à passione (ut pleriq; arbitrantur) sed à transitu nominatur, eò quòd exterminatur videns sanguinem in fonibus Israelitarum, pertransierit, nec percusserit eos. Quidam ex recentionibus genitivum Paschatis efferũt, manifesto errore, quũ sola Græca verbalia in ma terminata, à prima personã rũ παγχοντῶν πάσχοντῶν derivata, in atis mittãt genitivũ.

Pascŏ, is, pāvi, pastum, Vescor, comedo. [רעה *rahàh. vi ayyuoç.* Gall. *Paistre, repaistre.* Ital. *Pascere, mangiare.* Germ. Sich weiden. Belg. Weyden. Hisp. *Apasientar el ganado, comer.* Pol. *Karmic, pasc se, iem.* Vng. *Legelèk.* Ang. *To feede, to nurish, to be at pasture.*] Cic. Epist ad Att. lib. 1: Sed heus tu quid cogitas infelicitatis? lancibus & splendidissimis canistris, non oluisculis nos soles pascere. Virg. 3. Aeglog. pascentes servabit Tityrus hœdos. Ovid. 4 Metam. Millĕ greges illi, totidemq; armenta per herbas Pascebant. ¶ Quandoq; construitur cũ accusativo. Ovid. 2. Fast. Pavit ovis pratum, verbenas improba carpsit. In hac significatione etiam sumitur Pascor deponens, de quo in sequenti dictione dicemus. ¶ Aliquãdo Pasco verbum est activum, idem significans quod cibum præbere, *ἐμπαιω βόσκω* & quasi cibo saginare: & sic dicimus, Herba pascit equum, & pasco equum herba. Virg. 3. Georg. Velocer Spartæ catulos, acremque molossum Pasce sero pingui. Plaut. in Mercat. Nam ædepol equidem, mi senex, non didici bajulare, Nec pecua ruri pascere, neque pueros nũtricare. Cic. 1. de Divinat. Qui quũ propter paupertatem suos puer pasceret. ¶ Per translationem pro Delectare. *ἰοῦσ.* Virg. 1. Aen. - atq; animũ pictura pascit inani. Sic Pascere oculos, est visu alicujus rei gratæ eos oblectare. Terent. in Phorm. Restabat aliud nihil nisi oculos pascere. ¶ Interdum pro Fovere, alere. Virg. 3. Georg. Et qualĕ infelix amisit Mantua campum Pascentem niveos herboso flumine cygnos. Iuvenal. Satyr. 3: - quot pascit servos, tot possidet agri Iugera. ¶ Hujus compositæ sunt, Compasco, Depasco, Dispesco, Expasco, Perpasco. Vide suis locis.

Pascŏr, eris, deponens, Comedo, edo, vescor. [רעה *rahàh* בער *bahr* אכל *achal. vi ayyuai, ἐσθίω.* Gal. *Estre repeu, se repaistre, manger.* Ital. *Mangiare.* Ger. Weiden. Belg. Eten. Hisp. *Comer pastar, el ganado.* Pol. *Karmisic possisic.* Vng. *Legelèk, eszem.* Ang. *To feede as beastes do.*] Virgil. 3. Georg. Pascuntur verò sylvas, & summa Lycæi, Horrentesque rubos, & amantes ardua dumos. Idem ibidem: Pascitur in magnã sylva formosa juvenca. ¶ Hinc composita, Depascor. [רעה *rahah* בער *bahr* אכל *achal. vi ayyuai, ἐσθίω.* Pol. *Zpassam.* Vng. *Leesem.*] Virg. 1. Georg. Luxuriem segetum tenera depascit in herba. Impascor, Intùs pasco. *ἐνσίγγω.* Col. lib. 2: Neque suem velimus impasci pratum, quoniam rostro suffodiat, & cespites excitet.

Pascisco, as, pen. corr. Frequentativum à Pasco. [*Δαπανῶ.* Gall. *Repaistre, paistre.* Ital. *Pascolare.* German. Stätts oder offt weyden. Hisp. *Apasientar el ganado.* Pol. *Vilamnie passe karmic.* Vngar. *Legel de gelen, eddegelem.* Ang. *To feede often, or go to feede.*] Varr. 1. de Re rust. cap. 16: Nunc feras dico, quæ in sylvestribus locis pascitant: cicures, quæ cultis.

Pāstŭs, a, um, participium, à Pascor, Saturatus. [רעה *rahàh.* אכל *achal.* Gall. *Repeu.* Ital. *Pasciuto.* German. Gemeydet. Hispan. *Apasentado.* Polon. *Nakarmiony, napasiony.* Vngar. *Legelt, lot.* Ang. *Fedde, pastured.*] Cicer. pro Cluent. Vt etiam bestiæ fame dominante, plerunque ad eum locum, ubi pastæ aliquando sint, revertãtur. Virg. 5. Aeglog. Non ulli pastos illis egĕre diebus Frigida Daphni boves ad flumina.

Pāstŭs, us, m. q. Cibus, pabulũ. [מרעית *marbith* מרעה *mirbèh, vòmai, νομὴ.* Gall. *Paisture, pasturage.* Ital. *Pastura.* Ger. Ein weyd, mung, füterung. Hisp. *Apascentamiento.* Pol. *Pastwa, karmia.* Vng. *Jeledel.* Ang. *Feeding, meet, pasturing.*] Gell. lib. 2. cap. 29: Alia lacte orta, avis in pastum profecta est. Virg. 4. Georg. - iamque cadĕ Vesper ubi è pastu tandem decedere campis Admonuit, nunc tecta petunt, tum corpora curant. Idem ibidem: Vesper ubi è pastu vitulos ad tecta reducit. Cicer. 1. Offic. Principio generi animantium omni est à natura tributum, ut se, vitam, corpusque tueatur, declinetque ea quæ ei nocitura videantur, quæque sint ad vivendum necessaria inquirat, & paret ut pastum, ut latibula, ut alia ejusdem generis.

Pāstŭra, æ, f. t. verbale est à Pasco, Pascendi actus. [מרעית *marbith* מרעה *mirbèh. νομὴ.* Gall. *Paisture, pasturage.* Ital. *Pastura.* German. Weidung/etzung. Hispan. *Apascentamiento.* Polon. *Pastwisko, karmienie.* Vng. *Legelès.* Ang. *Feeding, pasturing.*] Varr. 2. de Re rust. cap. 10: Qui pascunt in saltibus, greges cogere oportet, in pastione diem totum esse. ¶ Accipitur etiam pro ipso pecudum alimento. Cicer. pro lege Manil. Asia verò tam opima est & fertilis, ut & ubertate agrorum, & varietate fructuum & magnitudine pastionis, & multitudine earum rerum quæ exportantur, facilĕ omnibus terris antecellat. Valla lib. 4. Pastio videtur significare cibum, sed tamen potiùs ad alimenta pecudum pertinet, quæ pasci dicimus: quanquam saepe natura significat ipsam actionem pascendi: nunc frequentius cibum. Colum. lib. 1. in Præfat. Porculatoris verò & subulci diversa professio, diversæ pastiones.

Pāscŭus, a, um, Quod Pastui aptum est: [*νομὴ ἐσσιν.* Gall. *Qui sert de pasturage.* Ital. *Abondante de pascoli, pascolatiuo.* German. Zur weid tüglich. Hispan. *Campo ò cosa que se pasce.* Polon. *Dobre do pasienia.* Vng. *Legelò.* Angl. *That feedeth to feede cattell.*] unde Paulus Sylvam pascuam appellat quæ est pascuis pecudũ destinata. Plaut. in Truc. Non arvus hic qui arari soleat, sed pascuus est ager. Lucr. lib. 5: Sive quod inducti terræ bonitate volebant Pandere agros pingues, & pascua reddere cura. Hoc est, colere ruta ut apta essent pascendis armentis.

Pāscŭum, pascui, à quo plurale Pascua, orum, n. s. In quibus pecudes pascuntur, sive ager pascuus sit, sive pratum, sive mons aut colles. [מרעית *marbith* מרעה *mirbèh. νομὴ.* Gall. *Pasturage, ou pastu, herbage.* Ital. *Pascolo.* German. Ein weyd, wenn da man das Vych weidet/etc. Anyweid. Belg. Een Weyde. Hisp. *Cosa que se pasce ò pastenta.* Pol. *Pastwa.* Vng. *Legelò mezò.* Ang. *A pasture or place where beastes feede.*] Col. lib. 8: In eo rure quod pascuo caret, contineri potest, exiguo, & qualicunq; pabulo contentus. Idẽ lib. 2. cap. 14: Furiens mittatur in pascuum. Itidẽ cap. 3: Nec tamen ulla tam blanda sunt pabula, aut etiam pascua, quorum gratia non exolescat usus continuo. Herbosa pascua. Ovid. 2 Metam. Læta pascua. Horat. 4 Car. Ode 4. ¶ Pascua, (inquit Plin. li. 18. ca. 3.) in Censorius tabulis dicebãtur omnia ex quib. populus reditus haberet, ga diu hoc solũ vectigal fuerat.

Pāscŭles, Oves & gallinæ dicuntur, quæ passim pascuntur à pasco, sive à pascuis, quasi pascuales. [*νομὴ.* Gall. *Qui repaissent eà & là.* Ital. *Che pascolano qua & là.* Ger. Das hin und her weidet. Hisp. *Cosas de pasto.* Pol. *Bidlo pasiące sie.* Vng. *Beleslegelò.* Ang. *Sheep and hennes or other beastes that feedeth hither and thither.*] Lucil. Pascali pecore, ac montano hirco, &c. Nonius.

Pāstŏr, oris, m. t. Cui pascendi pecus cura mandata est: vox iapiùs repetita apud Varr. Catonem, Colum. [רעה *rahàh. vompàni.* Gall. *Pasteur, berger.* Ital. *Pastore.* German. Ein Hirt der Vych/ so man auff die weid treibt. Hispan. *Pastor.* Pol. *Pasterz.* Vng. *Pasztor, bèrès.* Ang. *A sheephead, a keeper of cattaill.*] Cicer. pro Flac. O pastores nescio quos cupidos literarum. Virg. 3. Georg. - desertaq; regna Pastorum, & longè salius, latèq; vacantes. Iuven. Sat. 11: Pastoris duri est hic bilus, ille bubulci.

Pāstŏrālĭs, & hoc pastorale, om. t. Quod est pastoris, vel quod ad pastorem pertinet: [*νομὴ ἐσσιν, νομικὸν ἐσσιν.* Gall. *De pasteur.* Ital. *Pastorale.* German. Des Hirten. Hispan. *Cosa pertenesciente à pastor.* Polon. *Pasterzikì, pasterskì.* Vngar. *Pasztori.* Ang. *Pertaining to a sheep heard or keeper of cattaill.*] ut Pastoralis cura, Pastorale officium. Varro: Tertio gradu a vita pastorali ad agriculturam descenderunt. Cicero 1. de Divinat. At ille Romuli auguratus pastoralis, non urbanus fuit nec fictus ad opiniones imperitorum. Virg. 7. Aen. Et pastoralem præfixa cuspide myrtum. Colum. lib. 6. cap. 23: Ad quem saturæ pabulo libenter recurrunt, quum pastorali signo quasi receptui canitur. Ovid. 2. Fast. Romulus, & frater, pastoralisque juventus Solibus, & campo corpora nuda dabant.

Pāstŏrĭlĭs,

Pāstōrĭālĭs, e, um. Pastoralis. [ποιμενικὸς, βουκολικὸς. Gall. De pasteur, de pastre. Ital. De pastore, pastorale. Germ. Hirtisch/einem hirten. Hisp. Cosa pertenesciente à pastor, pastoral. Pol. Pasterski. Vng. Pasztori. Ang. Of a sheepheard or keeper of cattell.] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 2: Quũ homines pastoritiam vitam agerent, neq; forent etiam arare terram. Cic. ad Attic. lib. 1: Itaq; & ludos, & gladiatoribus mirandas immanitates sine ulla pastoria fistula auferebamus. Idem pro Cœlio: Fera quædam pastoralis fistula auferebamus. Idem pro Cœlio: Fera quædam sodalitas, & planè pastoritia atq; agrestis germanorum Lupercorum.

Pāstōrĭus, a, um. Quod ad pastorem pertinet. [ποιμενικὸς. Gall. Appartenant à pasteur. Ital. Ciò che s'appartiene à pastore. Ger. Dem hirten zugehörig. Hisp. Cosa perteneciente à pastor. Pol. Pasterski, Vng. Pasztori dologhoz valo. Ang. Belonging to a sheepheard or keeper of cattell.] Varro lib. 2. de Re rust. An ea quæ tria heri dixisti mihi de pastoria re. Ovid. 2. Metam. Illud erat tempus, quo te pastoria pellis Texit, onusq; fuit baculus sylvestris olivæ. Sibilla pastoria. Idem 13 Metam.

Pastrina. Leucoion vel alba viola, apud Dioscor. li. 5. cap. 129.

Passer, eris, dubii gen. Avis est vulgo nota, quam nonnulli à passando dictam putant, quòd morbum caducum patiatur. [στρουθὸς, σπιζα. Gall. Passereau, moineau. Ital. Passere. Ger. Ein sperr oder spatz. Hisp. El gorrion. Pol. Wrobl. Vng. Veréb. Ang. A sparrow.] Plin. lib. 10. cap. 36: Contrà passeri minimum vitæ, cui salacitas par: mares negantur anno diutiùs durare, argumento, quia nulla veris initio apparent nigritudo in rostro, quæ ab ætate incipit. Fœminis longiusculum spatium. Cic. 1. de Divinat. Calchas ex passerum numero belli Trojani annos auguratus est. Horat. 2. Serm. Satyr. 8: quum passeris atq; Incocta ova sper. Hisp. El gorrion. Pol. Wrobl. Vng. Veréb. Ang. A sparrow.] Plin. lib. 10. cap. 36: Contrà passeri minimum vitæ, cui salacitas par: mares negantur anno diutiùs durare, argumento, quia nulla veris initio apparent nigritudo in rostro, quæ ab ætate incipit. Fœminis longiusculum spatium. Cic. 1. de Divinat. Calchas ex passerum numero belli Trojani annos auguratus est. Horat. 2. Serm. Satyr. 8: quum passeris atq; Ingulata mihi porrexerit ilia rhombi. ¶ Est passer nomen pisces marini, ex genere pelamidum, ut ait Plin. lib. 32. cap. 11, ψῆττα. ¶ Est præterea passer loci nomen nũ procul à Terracina. Mart. lib. 6 Non mollis Sinuessa, fervidiq; Fluctus Passeris, aut superbus Anxur. ¶ Passer solitarius, σπουδὸς μονάζων, Avis aliquanto grandior passere, ac subnigrior, solus per domorũ culmina incedens, cantu suavis. Sipontinus.

Passerculus, diminutivum. [στρουθίον. Gall. Petit passereau. Ital. Piccolo passero. Ger. Ein sperlin. Hisp. Pequeño gorrion. Pol. Wroblik. Vng. Verebecske. Ang. A little sparrow.] Plaut. in Asin. Dic igitur meum passerculum, gallinam, coturnicem. Cic. 2. de Divinat. Cur autem de passerculis conjecturam facit, in quibus nullum erat monstrum, &c.

Passernices, Cotes sunt, quæ trans Alpes inveniuntur aqua nõ habentes. Plin. lib. 36 cap. 22: Repertæ sunt in Italia, quæ habentes aciem acerrimo effectu, necnõ & trans Alpes, quas Passernices vocant.

Passim, adverbiũ, à passo, Sparsim, veluti per singulos passus, omni loco. [κατὰ, διὰ πολλῶν χώρων, πανταχοῦ. Gall. Par tout, de tous costez. Ital. Tutta, quà, là. Ger. Hin vñ her allenthalben. Hisp. De passo en passo. Pol. W'ów y tém dzyn, w'ówdzie. Vng. Széllel. Ang. Here and there, manyfolde.] Vbiq; dicitur de eo loco in quo nullum est intervallum: ut, Herba est in prato ubiq;, grex verò passim pascitur, quia aliquid intervalli est inter pecudem & pecudem, non inter herbam & herbam. Cic. pro Fonteio: Hi contrà vagantur læti, atq; erecti passim toto foro. Sed hæc sæpè confunduntur. ¶ Lactantius usus est pro undique, πανταχόθεν, Constituit asylum, eò passim confugerunt ex finitimis locis. ¶ Pro nullo aut loci, aut personæ discrimine, & ut cuique libet. Virgil. 1. Aeneid. Passim in littore sicco Corpora curamus id est, ut quisque vult, sive indifferenter. ¶ Pro ubique, πανταχῆ, πανταχῇ, Lactãtius: Creditur ei passim tanquam communi veritati.

Passum, i, n. ſ. Vini dulcis genus, quod ex uvis passis exprimitur. [ψιθιον. Gall. Du vin cuit, vin doux. Ital. Sapa. Ger. Süsser Wein auß Mostrauben gemacht. Hisp. Vino bastardo de uvas passas. Pol. Słodkie miodu. Vng. Edes bor. An. Sodden or sweet wine.] Vva autem passa ea dicitur, quæ ad solem suspenditur, ut majorem contrahat dulcedinem. Quomodo autem fiat passum, docet Colum. lib. 12. cap. 39: Vvam (inquit) præcoquam bene maturam legito, acina arida aut vitiosa rejicito, & furcas vel palos qui cannas sustineant, inter quaternos pedes figito, & pertica jugato. Tum insuper cannas ponito, & in sole pandito uvas, & noctibus tegito ne inrorentur. Quũ deinde exaruerint, acina decerpito, & in dolium, aut in scriam conjicito: eodem mustum quàmoptimum, sic ut grana submersa sint, adjicito. Vbi combiberint uvæ, seq; impleverint, sexto die in fiscellam conferto, & prælo premito, passumq; tollito. ¶ Passum secundarium, quod fiebat post passum, brisa musto madefacta. Col. ibidẽ. Postea vinaceos calcato, adjecto recentissimo musto, quod ex aliis uvis factũ fuerit, quas per triduum insolaverunt, permisceto, & subactam brisam prælo subjicito, passumq; secundarium statim vasis oblinitis includito. ¶ Passum aliquando idem est quod siccũ & rugosum. Plaut. in Stich. In pœnum vetulo secundo, velo passo pervenit: id est, laxo & rugoso. Vnde & uva passa dicta est, quòd sit rugis implicata. ¶ Item hinc dicuntur passi senes. Lucil. Sat. 9: Rugosi passiq; senes eadem omnia quærunt. Ex Nonio.

Pāssŭs, à verbo Patior, Vide PATIOR.

Pāssŭs, à Pando, dis, Vide PANDO.

Passus, sus, m. q. Propriè est extensio pedum in progrediendo. [צעד tsahadh מצעד mitzhaádh. βῆμα. Gall. Vn pas. Ital. Passo. Ger. Ein tritt/ oder schritt. Bel. Den schreede. Hisp. Passo, passada tendida de cinco pies. Pol. Krok. Vn. Egy lepes. An. A pace in going, a steppe.] Virg. 2. Aen. sequitúrq; patrem non passibus æquis. ¶ Dicitur præterea passus mensurâ duorum pedum, & semissis: à passis: hoc est, extẽtis pedibus. Tantum enim ferè in progrediendo spatii est inter digitos prioris pedis & calcaneum posterioris. Hic aũt passus minor, vel passus simplex dicitur, à nonnullis etiã gressus. ¶ Passus aũt major, qui & passus Geometricus dicitur, quòd eo præcipuè Geometræ utantur, constat ex quinq; pedibus: hoc est, ex passu minore geminato. Et hoc passu cõstare milliaria dicũtur: quẽ uno nomine, quoties passus mentio apud scriptores veteres occurrit, Geometricũ passum accipere debemus. Plin. lib. 11. cap. 7: Apes operantur intra sexaginta passus. Vide Cosmographiam Appiani.

Pāstillum, n. ſ. (sicut docet Festus) Genus libi rotũdi quo utebantur in sacris.

Pāstillŭs, li, m. ſ. Est massula cujuscunq; materiæ in formã panis parvi cocta. [πεσσὸς. Gall. Troubisque. Ital. Pastello. Ger. Ein tugelin oder täfelin auß man in den Apotecken hat zur Artzney tomlich / die man wider zertreiben kan. Hisp. Panezillo, trochisco. Pol. Waf'erek apteckarski. Vng. Kenier modra sweet in eagle. An. Pomanders or other lyk sweet balles, washing balles.] Diminutivum videtur à pasta, quamvis fiat mutatio generis. Festus à pane deducit. Hinc Pastilli medicinales, & qui odoris gratia conficiuntur. Horat. 1. Serm. Satyr. 2: Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum. Græcè trochisci dicuntur ab orbiculati forma. ¶ Pastilli (inquit Celsus lib. 5. cap. 17.) medicis aridæ sunt medicamenta, contrita humore non pingui, aut vino, vel aceto incocta, quæ à coctione rursus inaruerunt: quæ quoties usus poscit, subinde ejusdem generis humore diluuntur: deinde vulneribus illinuntur, non autem imponuntur ut emplastra. Plin. lib. 33. cap. 6: Quod ubi subsidit, flos intelligitur, ac linteolo interpolito, in sole siccatur, non ut perarescat: iterumq; in mostario teritur & in pastillos dividitur.

Pāstillĭcātĕ, & patulicare, In formam pastilli redigere. Vide BARBARVM in Censura Plinianã.

Pāstinācă, æ, f. p. Genus radicis, virtutis calidæ. [σταφυλῖνος. Ital. Pastinaca. Ger. Pasterney. Hisp. Canahoria. Pol. Pasternak. Ang. A parsnep or carret.] Hujus duæ sunt species, agrestis, quã Græci propriè vocant σταφυλῖνον. Galli Des panets. Altera hortensis, quam iidem paucis literis immutatis vocant Pastenades. Plin. lib. 39. cap. 5. & Diosc. lib. 3. cap. 57. & 81. ¶ Item pastinaca, piscis venenatus ex planorũ genere. σφυραινα. Plin. lib 9. cap. 42: Nam pastinaca latrocinatur ex occulto, transeuntes radio (quod telum est ei) figens. Argumenta solertiæ hujus, quòd tardissimi piscium hi, mugilem velocissimum omnium habentes in ventre repertiantur. Celsus lib. 6. cap. 9: Et plani piscis quem nostri pastinacam, Græci σφυραιναν vocant, aculeus torretur.

Pāstĭnum, ni, pen. cor. n. ſ. [מעדר maádher, τὸ σκαφεῖον. Gall. Vne houe de vigneron. Ital. Forcella di ferro. Ger. Ein tarst. Hisp. El acada ò el acadon. Pol. Motyka. Vng. Vas villastka. Ang. A dibla to set herbes in a garden.] Colum. lib. 3. cap. 18: Ferramentum bifurcum esse ait, quo semina panguntur. ¶ Palladius accipit pro pastinato: hoc est, pro terra pastinatione renovata, Pastinum fieri nunc tempus est. Mensura pastini hæc est, in tabula quadrata jugerali, ut centeni octogeni pedes per singula latera dirigantur.

Pāstĭno, ās, are, act. p. Est agrum fodere. [עדר hadh'ar βοτανεύειν. Gall. Houer. Ital. Zappare. Ger. Hacken mit einem tarst. Bel. Epiner/spaeyen. Hisp. Cauar vinnas ò arboles. Pol. Motykopam. Vng. Kapalokt szantok. Ang. To delue in a garden.] Columell. lib. 3. cap. 13: Tum in tertam bene pastinatam, & stercoratam rectum sarmentum defigito. ¶ Hujus compositum est, Repastino, as. Repastinari dicebant veteres vineas quę refodiebantur. Hæc enim propria appellatio restibilis vineti erat: nunc antiquitatis imprudens consuetudo quicquid emoti soli vineis præparatur, repastinatum vocat. Vnde quidam Repastinari agrum dicunt, cujus natura fodiendo mutatur. Plin. lib. 19: Præcipuus fit caulis sapore ac magnitudine, primum omnium, si in repastinato seras. Hinc repastinatio, pro renovatione quandoq; capitur.

Pāstĭnātĭo, onis, f. t. [βοτανοφυσία. Gall. Heurement. Ital. Il Zappare. Ger. Hackung/oder umbkürung mit dem tarst. Hisp. Aquella obra de cauar vinnas ò arboles. Pol. Okopiwanie. Vng. Kapalas, szantas. Ang. A delueing.] Columell. lib. 3. cap. 12: Quibus omnibus diligenter exploratis, tum pastinationem suscipiemus.

Pāstīnātūs, us, m. q. Ipsa pastinatio βωλοτομία. Plin. lib. 17. cap. 20: Alba populus serrat bipedanco pastinatu.

Pāstīnātŏr, oris, m. t. [עדר *hodhir. σκαπτής.* Gall. *Houeur.* Ital. *Zappatore.* Ger. Ein hacker. Hisp. *Cauador de vinnas ò arboles.* Pol. *Kopacz.* Vng. *Kapo, gato.* Ang. *A deluer.*] Colum. lib. 3. cap. 13: Nam duas regulas ejus latitudinis, qua pastinator fulcum facturus est, in speciem Græcæ literæ X. decussabimus.

Pāstīnātum, ati, n. s. Solum fossione renovatum. [עדר *nehdir. τὸ σκαπτόμενον.* Gall. *Houé & labouré.* Ital. *Campo Zappato.* Ger. Das vmbgehacket ſt. Hisp. *Campo cauado.* Pol. *Grunt skopany.* Vng. *Megh kenert, mazodzot zantatot.* An. *A place that is delued.*] Columel. lib. 4. cap. 4: Facta in pastinato scrobe. Idem lib. 3. cap. 3: Et adhuc tamē sic computavimus, quasi nullæ sint vivi radices quæ de pastinato eximantur.

Pāstĭo, Pastus, Vide PASCO.

Pastŏmis, idis, f. t. [*στομίς.* Ger. Ein kluppl die man dē pferdem an die Naſen oder an das Maul legt. An. *Barnacles, an instrument sett on the nose of vnruly horses.*] Instrumentū ferreum, ligneumve quod ad cohibendā equorum tenacitā naribus vel morsui imponitur. Lucil. Pastomides huic de naribus ingentes pendent.

Pāstŏphŏrĭum, *πανδοχεῖον*, Pastophori domicilium. [Pol. *Kuchnia pasterska.*] Apud Esdram sic legitur: Exurgens Esdras in pastophorium Ionathæ, & hospitatus illic, non gustavit panem, nec bibit aquam. Hieron. in Iesaiam: Pastophorium est thalamus, in quo habitat præpositus templi. Et in lib. Machab. Viderunt sanctificationem desertam, & altare profanatū, & portas exustas, & in atriis virgulta nata sicut in saltu, vel in montibus, & pastophora diruta. Dicitur autem pastophorium *παρὰ τὸ τὰς πάστας φέρειν.* Pastos aūt Græcis modò pallium sacerdotale significat, modò thalamum nuptialem, nonnunquam etiam convivii locum in quo sacerdotes solent epulari.

Pastŏr, Pastoralis, Pastoritius, Pastorius, & Pastus. Vide PASCO.

Pāstrăgălum, gii, n. s. *πανύχιον*, Aurea chlamys, quæ pretiosis tunicis superindui solet: & qui ita induti sunt, Patagiati dicūtur. Et patagiatii, qui hujusmodi vestes conficiunt. Plaut. Epidic. Indusiatum, patagiatū. Nævius Lycurgo: Pallis, patagiis, manicis mortualibus. Alii, malacis mortalibus legūt. Apuleius: Vberes enim crines leniter demissos, & cervice depēdulos, ac deinde per colla dispositos, sensimq; sinuatu patagio residentes, paulisper ad finem cōglobatos in summum verticem nodus astrinxerat. Festus: Patagium est quod ad summam tunicam assui solet, quæ & Patagiata dicitur.

Patagus, gi, Morbi genus est apud Festum in commentariis, neq; præterea quicquam reperitur. Turnebus verò dicit morbum esse vitis, qui *πάτταγος* apud Theophrastum scribitur: ejus verba sunt: *γενόμενος οἶνος κελεύει πάτταγον ἀπολύσθαι*: ubi Theodorus *πάσσαλον* legisse videtur, cùm papillum interpretetur. Sed videtur hoc morbi genus esse, cùm tauciatur ligone in allaqueatione, ut sit petagus plaga & percussio.

Pătĕfăcĭo, Vide PATEO.

Pătella, æ, f. p. [מחבת *machabāth*: קערה *kehārāh*. *τήγανον.* Gal. *Vne paelle.* Ital. *Padella.* Ger. Ein pfannen oder auch ein schüſſel oder platten Hisp. *Plato.* Pol. *Miska.* Vn. *Szeles tal.* An. *A dish or plate.*] à patulo, vel *πατάνη*, fingo: vel *ἀπὸ τοῦ πατανίου*: hoc est, à latitudine: aut certè à nomine Patina, cujus videtur esse diminutivum: Vas latum est, cōdiendis opsoniis aptum, lanx, seu paropsis, *λεκανίς*. sive vas escarium ad olera & pulmenta imponenda. Horat. lib. 1. Epist. 5: Nec modica cœnare times olus omne patella. Ovid. 2. Fastor. Nutriat intinctos missa patella cibos. Cic. 2. de Finib. Atqui reperiemus asotos primùm ita non religiosos, ut edant de patella: deinde ita mortem nō timentes, ut illud in ore habeant ex Hymnide: Mihi sex menses satis sunt vitæ, septimū Orco spondeo. Mart. lib. 13: Quanvis lata gerat patella rhombum, Rhombus latior est tamē patella. Sunt qui velint patellam eandē esse cū sartagine: sed Iuven. diversa esse ostendit, quum inquit: urceoli pelves, sartago, patellæ. ¶ Est etiam morbus arborum: hoc est, Solis exustio. Plin. lib. 17. cap. 24: Olea clavum etiam patitur, sive fungū placet dici, vel patellam. ¶ Patella item dicitur commissura in cruribus, ubi coxarum capita media sinuantur, quō facilius excipi à cruribus possint.

Pătellārĭus, a, um, adjectivum, ut Patellarii dii. Plautus Cistell. Dii me omnes magni, minutiq; & patellarii, Faxint, ne ego vivos dem suavium Silenio.

Pătĕo, es, patui, absq; supino: quanvis nonnulli putent supinū esse passum quod magis est, à pando, Apertus sum. [בטחת *niphtāch* נגלה *nigheldh*: ברחב *barchab. ἀνεῳγμένος εἶναι, ἀνοίγεσθαι εἶναι.* Gall. *Estre ouuert, apparoir.* Ital. *Essere patente, aperto, manifesto.* Ger. Offen ſeyn Bel. Open ſyn. Hisp. *Ser manifiesto y abierto.* Pol. *Otwarty iestem.* Vng. *Nitua vagiok.* Ang. *To be open or patent, to be manifest.*] Plaut. Ingredere tu, fores jamdiu patent. Teren. in Evnuch. si hoc efficio, postulo ut mihi tua domus Te præsente absente pateat, invocato ut sit locus. Cæs. 6. bell. Gall. His omniū domus patent, victusq; cōmunicatur. Virg. 6. Aeneid. Noctes atq; dies patet atri janua Ditis. Vsus est crebrò Cæsar pro Extendor. 7. bell. Gallic: Ante id oppidū planities millia passuū tria in longitudinem patebat. ¶ Aliquando valet idē quod, In potestate esse: ut omnia mea tibi parēti id est, sint in tua potestate. Salust. in Catilin. Vbi cuncta maria, terræq; patebant Romanis: id est, erant in cujusq; potestate, cuilibet tutum erat & mari & terra iter facere. Contrà mare occlusum dicitur, quū prædonibus est infestum, & nemini turū. ¶ Aliquando pro obnoxiū sive opportunū esse. Celsus lib. 2. cap. 1: Longis morbis senectus, acutis adolescentia magis patet. ¶ Aliquādo pro Constare, sive manifestū esse, & hoc in tertiæ personis tā singularibus, quàm pluralib. Plaut. in Capt. Operta quæ fuēre, aperta sunt, patēt præstigiæ. Plin. li. 10. cap 13: Pisces audire palām est, ut patet. ¶ Aliquando cum dativo significat expositum esse. Liv. 31: In patentem vulneri equum, equitemq; sagittas conjicere poterat.

Pătens, Apertus. [ברחב *nirchāb. ἀνεῳγμένος, ἀνεῳγμένῳ.* Gal. *Manifeſte, apparoiſſant, ouuert.* Ital. *Patente, aperto, manifesto.* Ger. Offen. Hisp. *Abierto, manifesto.* Pol. *Otwarty.* Vn. *Meg nyit, nyitua.* Ang. *Open, patent, manifest.*] Differt autem Patens & Patulus, quòd patens sit ad tempus, patulum in perpetuum. Virg. 1. Aeglog. Tityre tu patulæ recubans sub tegmine fag. *Nocte* patulæ, Ovid. 3. Metamor. Os patulum, Ovid. Epist. 15. Vias patulas aperite, Silius lib. 17. Campi patuli, Claud. de rapt. Proserp. Hinc Plautus Bovem patulum appellat, cujus cornua diversa sunt, ac latè patent. Virg. 9 Aeneid. perfertur nuntius, hostem Fervere cæde nova, & Portas præbere patentes. ¶ Invenitur tamen etiā patens pro patulo positū: hoc est, pro eo quod semper patet. Idem 4. Georg. Ergo ubi ver nactę lucem, camposq; patentes, Erumpunt portis, concurrunt, æthere in alto Fit sonitus, *&c.* Liv. 7. ab Vrbe: Iussæ legiones arma capere, egressæq; castris, quum per exploratores notior jam salus esset via patentiore ad hostē ducuntur. Colum. lib. 12. cap. 6: Dolium quam patentissimi oris locato in ea parte villæ quæ plurimum Solis accipit, id dolium aqua cœlesti replero, *&c.*

Pătentĕr, adverbiū. [*φανερῶς, ἀνοιχτῶς.* Gall. *Manifeſtement, ouuertement.* Ital. & His. *Manifestamente.* Ger. Offentlich. Pol. *Iawnie, iasnie.* Vng. *Nyluan, meg nitua.* Ang. *Plainelie, openlie.*] Cic. 2. de Invent. Absoluta est, quæ ipsa in se non ut negotialis implicitè & absconditè, sed patentiùs & expeditiùs recti & non recti quæstionem continet.

Pătĕfăcĭo, is Aperio, recludo, patentem facio. [פתח *pathāh* רחב *rachab* גלה *ghillāh. ἀνοίγω.* Gall. *Ouurir, manifeſter.* Ital. *Aprire, manifestare.* Ger. Offnen Bel. *Openen, openen* Hisp. *Abrir, manifestar.* Pol. *Obiawiam.* Vng. *Meg nitam.* Ang. *To open vp and make plaine.*] Liv. 2. ab Vrbe: Ita induxisse se animum, hostibus potius quàm regibus portas patefacere. Ovid. 2. Metam. Cœlestiq; fores virga patefecit. Liv. 2 ab Vrbe: Et ad extrema ventum foret, ut legati rapto Consulis corporis patefecissent una porta hostibus viam. ¶ Nonnunquam valet idem quod declarare, detegere, manifestare, palām facere. *ἀναγκαίως.* Terent. in Hecyra: Pertulit tot meas injurias, quæ nunquam ullo patefecit loco. Cicer. ad Quint. Fratr. lib. 2: Racilius qui unus ex hoc tempore Tribunus plebis, rem patefecit. Idem ad Attic. li. 11: Sed neq; hoc tempore, nec antea patefecisset odium suum in me, nisi omnibus rebus me esse oppressum videret.

Pătĕfăctĭo, onis, verbale, f. t. [פתחון *pithchōn. ἀνοῖξις.* Gal. *Ouuerture.* Ital. *Apertura.* Ger. Eröffnung. His. *Aquella obra de abrir, abrimiento.* Pol. *Obiawienie.* Vng. *Meg nitas.* Ang. *A making open or opening vp.*] Cic. de Finibus: Atqui hæc patefactio, quæstorum opertarum quum quid, quidq; sit, aperitur, definitio est, qua tu etiam imprudens utebare nonnunquam.

Pătĕfĭo. Apertus & palām fio, innotesco [נגלה *nighlāh* נפתח *niphtāch* ברחב *nirchāb. ἀνοίγομαι, ἀνοίγεσθαι.* Gal. *Estre descouuert.* Ital. *Essere scoperto.* Ger. Geöffnet oder offenbar werden. Hisp. *Ser descubierto.* Pol. *Obiawiam sie.* Vng. *Meg nylom.* Ang. *To be manifest and knowen.*] Terent. in Phorm. Ego nullo remedio possum me evolvere ex his turbis, Quin si hoc celetur, in metu sim patefi, in probro siem.

Pătesco, scis, Aperior, patens fio. [נגלה *nighlāh* נפתח *niphtāch* ברחב *nirchāb. ἀνοίγομαι.* Gall. *Estre descouuert & manifeſte.* Ital. *Essere aperto, scoperto, manifestarsi.* Ger. Sich öffnen: ſich auffthun. Hisp. *Ser manifiesto.* Pol. *Otwieram sie.* Vng. *Meg nylok-xom.* Ang. *To make patent or open.*] Plin. lib. 22. cap. 22: Si patescentes primò adhalaverit. Liv. 2. belli Pun. Deinde paulò latior patescit campus, inde colles assurgunt. ¶ Quandoq; tamen pro primitivo ponitur. Salust. Hinc latè patescentibus campis, exercitum tutò emittit. Virgil. 2. Aeneid. Danaumq; patescunt Insidiæ. Id est, manifestæ fiunt, apparent, patent. Atria patescunt, Idem 1. Aeneid. Portus patescit jam propior, Idem 3. Aeneid.

Pătŭlus, a, um, Apertus, latus, diffusus. [ברחב *nirchāb. ἀνοικτός.* Gall. *Ouuert.* Ital. *Aperto, patente.* Ger. Aufgesperrt/ das ſtets offen

ede yerth an ist Hisp. *Casa que esta siempre abierta.* Pol. *Otworzysti.* Vng. *Meg nyitt, fogadot.* Ang. *Wide open, large, broade, that is alwayes open.*] Differtq; à patenti, quòd patula dicantur, quæ semper aperta sunt. Patentia autem quæ ad tempus patent, postea claudenda. Vide latiùs suprà in verbo PATEO.

Pătĭsco, as, penult. corr. Aperior, patulus fio. [נִבְהַל *nibhlah* נִבְהָל *nibhab* בָּרַח *nirbah* *מִתְפַּתֵּחַ mipthtsah.* Gall. *Estre ouuert.* Ital. *Esser aperto.* Ger. *Sich auffthun.* Hisp. *Ser abierto,* Pol. *Otwrzeć sie.* Vng. *Meg nyilom, my latkozom.* Ang. *To be wide open.*] Plin. lib. 11. cap. 8: Luteus & bellio patulicantibus quinquagenis quinis barbulis coronatur. Hermolaus legit Paltilicantibus.

Pătĭor, hujus patoris, pen. prod. Hiatus, & apertio. [מִתְפַּתֵּחַ *pithtsah* מִתְפַּתֵּחַ *mipthtsah.* Gall. *Ouuerture.* Ital. *Apertura.* Ger. *Auffthuung oder auffthuen.* Hisp. *Abrimiento.* Pol. *Rozwarcie, przepuszczenie.* Vng. *Hasadas, my latkozas.* An. *An opening.*] à patendo notionem deductum: sicut Vagor pro vagitu, & fluor pro fluxu. Apul. lib. 3. Quod alterinsecus ædium patore perflabili, *&c.*

Pătĕr, hujus patris, Parâs qui aliquem genuit. [אַב *ab* *πατήρ πατρός.* Gall. *Pere.* Ital. & Hisp. *Padre.* Ger. *Ein Vatter.* Bel. *Een Vaeder.* Pol. *Ojciec.* Vng. *Attia, apa.* An. *A father.*] Terent. in Adelph. Tuus hercle verò & animo & natura patet. Deduxit autem à Græco nomine πατὴρ: quâvis Varr. lib. 4. de lingua Latina patrem à patefaciendo femine dictum velit. Et Comutus in Persiû à pattatione: id est, rei venereæ perfectione & consummatione dictum putet, quòd pates pattatione facta filios procreet. Ovid. 9. Metamor. Nec nos aut durus pater, aut reverentia famæ, Aut timor impediet. Horat. 2. Epist. 1: pueri, patresq; severi Fronde comas cincti cœnant. ¶ Patris nomine avi, abavi, proavi, atavi continentur, non aût tritavi, ut vult Valla. Hinc quum patrum nostrorû memoria dicimus aliquid esse factum, proxima ante nostram ætatem intelligimus, non autem illa sexta. Cic. 1. de Orat. Quid quod usu memoria patrum venit, ut, &c. Patres majoresq; nostri, Idem 1. Verr. Virg. 2. Georg. Sacra Deûm, sanctiq; patres. ¶ Pater etiâ nomen religionis est: unde dii omnes patres vocabantur, peculiariter tamen Bacchus hoc sibi nomen vendicavit. Virgil. 2. Georg. Huc pater ô Lenæe veni. Vbi Servius: Pater licet generale sit omnium Deorum, tamê propriè Libero semper coharet. nam Liber pater vocatur. Idem 2: alio loco: Pater propriè omnium Deorum est epitheton. ¶ Divûm pater: hoc est, Iupiter. Virg. 1. Aen. divûm pater, atq; hominum rex. ¶ Oceanus pater rerum. Idem 4. Georg. simul ipsa precatur Oceanumq; patrem rerum, Nymphasq; sorores. ¶ Gradivus pater: hoc est, Mars. Idem 3. Aen. Multa movens animo, Nymphas vocat agrestes, Gradivumq; patrem, Geticis qui præsidet arvis. ¶ Pater absolutè pro Iove. Virgil. 1. Georg. Ipse pater mediâ nimborum in nocte, coruscâ Fulmina molitur dextra. Ibidê: Terpater extructos disjecit fulmine montes. ¶ Similiter Patre nomê est reverentiæ, quæ causa Romulo fuit, ut centum Senatores, quos ad Respub. curam elegit, sive quia is numerus satis erat, sive quia soli centum erât qui ad id idonei essent, Patres vocaverit, sive ab ætatis vel cuiæ similitudine. Festus: Patres Senatores ideò appellati sunt, quia agrorum partes similabant tenuioribus, acsi liberis propriis. Dicitur autem πατὴρ Græcè, quasi πάσῃ ἀρχῇ. hoc est, ex se genitos servans. ¶ De patre & liberis, aliquando nô satis constare, docere voluit Poëta, introducens Telemachum interrogatum an Vlyssis esset filius, respondere:

Μητὴρ δέ τε μοι φησὶ τόδε γε σάφα εἰδέναι ἔμμεν
Οὐκ οἶδ' αὐτὸς γὰρ πῶς ἐὸν γόνον αὐτὸς ὀίσσω.

¶ Liberos quandoq. à parentibus degenerare, poëta his verbis recinit:

Πολλοὶ γάρ τε κακοὶ ἐμφὼς πατρὸς ἀμείνω
Ὀλίγοι δέ τε ἐσθλοὶ παῖδες πατέρος χερείω

Pătĕr familĭas, genitivus patrisfamiliâs, vel patrisfamiliæ, dicitur qui primus est, & imperium habet in familiam, sive puber sit sive impuber. [בַּעַל הַבַּיִת *baal habbaiith, alegdomvros.* Gall. *Pere de famille.* Ital. *Padre di famiglia.* Ger. *Ein Hausvatter.* Hisp. *Senor de casa entera.* Pol. *Gospodarz ociecz.* Vng. *Tsaladas ember.* Ang. *A good man of the house or householder.*] Cic. 2. de Leg. Vtne mortis patrisfamiliâs sacrorum memoria occideret. Liv. 1. ab Vrbe: Nos in Sabinis nata cuidam patrifamiliæ dicitur, miranda magnitudine ac specie.

Patres conscripti, οἱ ἀγορανομικοὶ καὶ γερουσιασταί, Festus: Patres dicti sunt, qui sunt patriti generis conscripti, qui in senatu patribus erât scriptis annotati. Ab initio, ut ait Plutarchus in Romulo, tantum patres dicti sunt, postea ascriptis in eum ordinem pluribus, Patres conscripti vocati sunt.

Pătĕr patrātus, Fœciâû sacerdotum antistes, per quem & bella denunciabantur, & fœdera percutiebantur: ita dictus quòd ad jusjurandum patrandû: id est, sanciendum fieri soleret. Liv. li. 1. Ab Vrbe: Fœcialis erat M. Valerius, patrem patratum Sp. Fusium fecit, verbena caput capillosq; tangens. Pater patratus ad jusjurandum patrandum: id est, sanciendum fit.

Pătĕr patrimus, *mutatis mutandis* ἐκγονος, Qui quum ipse pater sit, adhuc viventem habet patrem. Vide PATRIMVS.

Patrĭi, Senatorum progenies: hoc est, qui à primis Senatoribus à Romulo institutis oriundi erant. [בְּנֵי אִישׁ *bene ish.* *Εὐπατρίδαι.* Gall. *Patriciens.* Ital. *Patricij.* Ger. *Von Rhats geschlechteren her gebornen/deren Eltern Rhatsherren gewesen sind.* Hisp. *Hijos de senadores.* Pol. *Potomkowie radnich panow.* Vng. *Fő nemböl valok.* Ang. *Patricians, come of a noble stocke.*] Livius lib. 1: Romulus centum creat Senatores, qui Patres ab honore: Patrini quoq; progenies eorum appellati. Idem lib. 10: Eo unquam fando auditis Patritios primò esse factos, nô de cœlo dimissos, sed qui patrê ciere, avumq; possent? Suidas patritios esse tradit, communis Reip. patres, qui in suprema dignitate sunt Senatorii ordinis. Non tamê omnes Senatores erant patritii: quod apertissimè ostêditur ex his verbis Taciti: Isdem (*isquoti*) diebus in numerû patritiorû ascivit Cæsar vetustissimû quenque ex senatu, aut quibus clari parentes fuerât. ¶ Exire è patritiis, est fieri plebeiû. Cic. pro domo sua: Patritii Frãciæ sunt, quos Pares Franciæ vocant: suntq; quasi duodecim viri Reipub. constituendæ. Sunt enim numero duodecim: sex quidem Pontifices, & sex Duces militares. Budæus.

Patrĭcĭus, a, um, *ὁ ἐκ πατρικίων ὤν* ut Patritius magistratus. Cic. ad Brut. Dum enim unus erit patritius magistratus, auspicia ad Patres redire non possunt. ¶ Patritia familia, Cic. 2. de Legib. Indoles patritia, Stat. 3. Syl. ¶ Honos patritius, Claudianus.

Patrĭcĭātus, Dignitas patritiorum, *τὸ πατρικίους εἶναι* seu *τάξις.* Suetonius in August. A. Tarquinio Prisco rege inter Romanas gentes allecta in Senatû: mox à Servio Tullio in patritias traducta, procedênte tempore ad plebem se cõtulit, ac iterùm magna vi per Divum Iulium in patritiatum rediit. De patritiatus honore vide Hotomanum in Lexico, qui tametsi multa de co docte & diserte dicat, ea tamen quòd minus ad institutû pertineant, volentes missa facimus.

Patrĭtĕ, pen. corr. adverbium antiquum, More patritio, ac nobiliter, *ἀγροῖκως, ἀστειοπρεπῶς dicto.* Plautus Casin. Atat cesso magnificè, patriteq; amiceq; Hero meo Ire adversum. Et hic locus corruptus est: nam patricè non patritè est legendum.

Patrĭnus, a, um, pen. prod. Quod est patris, sicut avitus quod est avi, vel ab avo. [πατρῷος. Gall. *De pere.* Ital. *Di padre.* Ger. *Vätterlich.* Hisp. *Cosa de padre.* Pol. *Ojczysty.* Vng. *Attay, attiaitol valo.* Ang. *Of the father.*] Cicer. 1. Tusc. Quæst. Hæc enim pulchritudo etiam in terris patritam illam & avitam (ut ait Theophrastus) Philosophiam cognitionis cupiditate incensam excitavit.

Patrimus, patrima, pen. corr. Qui vel quæ patrem adhuc viventem habet. [ὁ vel ἡ πατρῷος. Gall. *Celuy ou celle qui a encor son pere.* Ital. *Colui ò colei ch'a suo padre vivo.* Ger. *Der oder die dz Vatter noch bey leben hat.* Hisp. *El que tiene padre.* Pol. *Ktori albo ktora ieszcze przy ma.* Vng. *Akinek attia még el.* Ang. *He or she whose father liveth.*] Livius lib. 37: Patrimi omnes, matrimiq; ad id sacrificium adhibiti. Calepinus putavit penultimam hujus dictionis produci, sed nullum profert testimonium. Angelus Politianus primæ Centuriæ, cap. 52. corripit: Concelebranto choros: verum hæc sit patrima proles, Matrimaq;: ac nuptæ genibus Iunonis ad aram Oranto. Pater patrimus, qui quum ipse pater sit, adhuc viventem habet patrem.

Pătĕrnus, a, um. Quod est patris, patrius. [πατρῷος, πατρικός. Gall. *Paternel.* Ital. *Paterno.* Ger. *Vätterlich.* Hisp. *Cosa perteneciente à padre.* Pol. *Ojczysty.* Vng. *Attai.* An. *Fatherlie.*] Terentius in Adelph. Pol haud paternû illuc dedisti. Vbi Donatus: Paternû, deest facinus: & Dedisti, pro Fecisti. Cic. 1. de Orat. Cùm miles domû reveniset, egissetq; lege in hæreditatem paternam testamento exhæres, filius. Ibidem: Possêne paternorum bonorum exhæres esse filius? Domus paterna, Ovid. 11. Metamorph. Amicus paternus, Cic. ad Attic. lib. 14. Animus paternus, Horat. 2. Carm. Ode. 2. Inimicitiæ paternæ, Cicero 4 Academ. Opes paternæ, Ovid. 4. de Ponto, Eleg. 15. Paternus, imaternusq; sanguis, Cicero pro Roscio Amerino.

Patrizo, as, vel patrisso, as, Paternos mores imitor. [πατρίζω, πατρικίζω. Gall. *Ressembler à son pere, faire comme son pere.* Ital. *Imitar el padre.* Ger. *Dem Vatter nachfolgen.* Hisp. *Remedar à semejar à su padre.* Pol. *Oyczya naśladuie.* Vng. *Attamat követem.* An. *To resemble his father, to follow the fathers steppes.*] Terent. in Adelph. Laudo, ô Ctesipho patria: tibi te virum judico.

Patrĭus, a, um. Quod est patriæ, vel patris, paternus: [πατρῷος, ἐγχώριος. Gall. *De pere, paternel, natif.* Ital. *Patrio, natio.* Ger. *Des Vatters todts/oder des Vatters.* Hisp. *De padre, ò de la tierra ò naturaleza.* Pol. *Oyczysty, ojczysci.* Vng. *Attai, vagy hazai.* Ang. *Belonging to my father.*] ut Mos patrius. Cic. de Senect. Vigebat in ea domo mos patrius, & vigebat in eo animus patris & disciplina. Virgilius libro 12: patrio mucrone relicto. Terent. in Evnuch. Hominem haud impurum, itidem patria qui abligurierat bona. Res patriæ, & aviæ, Cicero 2. Verr. Patria & avita philosophia, Cicer. 1. Tuscul. Mos patrius, Cicer. 1. de Orat.

Hic enim

Autores Poëtica Gies. Senfit p. 68. etiam penultimã produxerunt. Efferunt testimonium Catelli: Qualecunq; sit, ô patrima virgo.

Hic enim est mos patrius Academiæ, adversari semper omnibus in disputando. Artes patriæ, Ovid. Epist. 1. Metus patrius, Ovid. 2. Metamorph. Amor patrius, Virg. 1. Aeneid.

Patriè, adverb. Affectu paterno. [πατρικῶς, τῇ πατρικῇ. Gall. *Paternellement, comme pere.* Ital. *Con affetto paterno.* Ger. Väterlichem. Hisp. *De affection de padre.* Pol. Ojcowsku. Vng. *Attam modra.* Ang. *Fatherlie, as a father.*] Quint. lib. 11. cap. 1: Utimur hac moderatione. Cic. pro Cæl. contra Atracinum: Ne cum non iniuriè coripere, sed patriè monere videatur.

Patricīdă, pen. prod. Vide Parricida, πατροκτόνος.

Patrimōnium, nii, n. s. Bona paterna, hæreditas à patre relicta. [ירשה *achuzath. heim.* Gall. *Patrimoine, succession de pere defunct.* Ital. *Patrimonio, beni paterni.* Ger. Das Vätterlich Erbgut. Bel. Dat Väderlick Erve. Hisp. *Patrimonio, hazienda patrimonial.* Pol. Ojcowizna. Vng. *Orbsig.* Ang. *That is left by the father to the sonne, patrimonie, hearisper heritage.*] Cic. pro Domo sua: Liberis autem nostris satis amplum patrimonium paterni nominis, ac nostræ memoriæ relinquemus. Idem de Orato. Propugnator patrimonii sui, & defensor juris paterni. Iuvenal. Satyr. 12: Nō propter vitam faciunt patrimonia quidam: Sed vitio cęci propter patrimonia vivunt. ¶ Devorare patrimonium, dissipare, effundere, vel exhaurire, est hæreditatem à parentibus relictā consumere.

Patrŭus, patrui, Frater patris, quòd quasi patris loco sit. [דוד *dodh. דוד* ἐκ πατρὸς, πατρόθεν. Gall. *Oncle paternel, le frere du pere.* Ital. *Zio.* Ger. Des Vatters Bruder. Hisp. *El tio hermano del padre.* Pol. Stryj. Vng. *Attam batya.* Ang. *The fathers brother, an uncle by the fathers side.*] Cic. 3. Verr. Patruo testimonium dicente. Terent. Phorm. Atq; nihil fecit patruus quòd succenseas. Patruus magnus, frater avi: Patruus major, frater proavi. Patruus maximus, frater abavi: qui & propatruus & abpatruus dicitur. ¶ Patruissimus superlativū. Plautus in Pœnulo: Patrue mi, inquit, patruissime.

Patrŭus, a, um, adjectivum, à patruo deductum, pro severo per translationem accipitur. πατρικὸς, ἀπαθὴς. Horat. 3. Carmin. Miseratum est, neq; amori dare ludum, Neq; dulci mala vino lavere, aut exanimari metuentes patruæ verbera linguæ.

Patrŭēlis, pen. prod. [ἀνεψιὸς. Gall. *Cousin germain.* Ital. *Fratelli cugini.* Ger. Zuerst Brüderen Kind / so man nennet Geschwisterte Kind. Hisp. *Primos hijos de hermanos.* Pol. Dwu braterzeńcow. Vng. *Attam batya fiaj.* Ang. *Brothers children, cosens germanes.*] Patruorum filii: hoc est, ut ait Nonius, matrium fratrum filii: quoniam qui pater alteri est, alteri est patruus. Plaut. in Pœn. Pater tuus is erat frater patruelis meus. Sic Sorores patrueles nuncupantur, ex duobus & ipsæ fratribus genitæ. Autor Iureconsult. Sororum verò duarum aut plurium filii, inter se Sobrini dicuntur, quasi sororini. Cic. 5. de Finib. Unaq; nobiscum Quintus Frater, & T. Pomponius, & L. Cic. frater noster, cognatione patruelis, & socer T. Torquatus illi omni virtute & laude par. Ovid. 13. Metam. Nec minus est illo Teucer patruelis Achilli.

Patrŭēlis, & hoc patruele, adjectivum. [ἀνεψιὸς, ἀνεψιὰ, ἀνεψιακὸς. Gall. *De cousin germain.* Ital. *Di fradel cugino.* Ger. Das des Vatters Bruders sind ist. Hisp. *Cosa de primos hijos de hermanos.* Pol. W'ciotnosci dzieci dwoch braciej. Vng. *Attafiuy.* Ang. *Belonging to brothers childrene to sonnes germanes.*] Martialis lib. 5: Quum sibi redire de patruelibus fundis Ducenta, clamat coccinatus Euclides. Ovid. 1. Metamorph. Quam commune mihi genus & patruelis origo, &c. Idem Epist. 14. Quid! meruere necē patruelia regna tenendo?

Pătĕr, I, pen. corr. Poculi genus latum ac patens: unde & nomē accepisse videtur, quasi patula. [בזיז *ghabiah. negrig.* Gall. *Une coupe ou tasse à boire.* Ital. Tazza, coppa. Ger. Ein weite trunckschalen. Hisp. *Copa.* Pol. Czasza, kubek. Vng. *Tsere, pohar.* Ang. *A broade peece or boule of gold or silver.*] Virgil. 1. Aeneid. impiger hausit Spumantem pateram, ac pleno se proluit auro. Cic. 6. Verr. Patera qua mulieres ad res divinas uterentur. Idem de Clar. Orat. Mercurius è patera sanguinem visus est fundere. Idem in Part. Excipere sanguinem patera. Virg. 1. Aeneid. Implevitq; mero pateram.

Pathemata, tum, n. t. sensuum alterationes, in visu, in motu, & reliquis omnibus. Vocat etiam & voluptatem Pathema Galen. lib. de Symptomatū differentiis, atq; in totum omnē motum, quicunq; procedit ab altero in alterum. Vide Pathos.

Păthĭcus, a, um, παθικὸς, à Græco verbo πυθάω: (vel ut nonnullis placet) Paticus sine aspiratione, à patiendo, qui præpostera libidine se inire patitur, unde Pathici pueri, & pathicę puellæ dicuntur, qui ad præpostera libidinē pædiconibus obsequuntur. Iuvenal. Sat. 6: Ille tenet speculum pathici gestamen Othonis. Drauci verò dicuntur, qui alterū incunt non propria libidine, sed ut illi obsequātur, qui subigitur. Qui aūt à Draucis subigi delectantur, Cinædi appellantur. ¶ Per translationē Pathicus etiā dicitur de rebus inanimatis. Unde pathicissimos libellos, dixit Martialis: hoc est, lascivos & obscœnos.

Păthŏs, [πάθος. Gall. *Passion, perturbation d'esprit.* Ital. *Passione, perturbatione d'animo.* Ger. Ein bewegung oder anfechtūg des gemüts. Hisp. *Passion, ò perturbation de animo.* Pol. *Poruszenie umysłu.* Vng. *Indulat, fil halorodas.* Ang. *Passion, perturbation of the spirit.*] à Cicer. 3. Tuscul. dicitur perturbatio, seu ægritudo animi: à Gellio affectus, vel affectio: à Lactantio modò affectus, modò vitium. Ejusmodi sunt ægritudo, dolor, gaudium, metus, tristitia, cupiditas, itą. Quos animi motus Platonici & Aristotelici dicunt etiam in sapientem cadere, sed moderatos, rationiq; subjectos. Stoici verò negant in sapientem cadere: dicuntq; esse sapientem ἀπαθῆ: id est, qui nullis animi perturbationibus obnoxius sit: talemq; ejus animum, qualis est mundus supra Lunam, scilicet imperturbatum, quem nulla perturbatio obnubilet, nulla tristitia obturbet. Adversus quos reclamat ipsa natura.

Păthētĭcă oratio, παθητικὸς λόγος, Dicta est quæ aut ad indignationem, aut ad misericordiam dirigitur: ita dicta quòd tota constet affectibus.

Pătĭbŭlum, li, n. s. Sera lignea, qua ostia clauduntur: à Pateo, tes. Nonio, quòd hac remota valvæ pateant. [שׁוֹמֵם *mashal. μοχλὸς.* Gall. *Vn gibbet.* Ital. *Stanga, croce.* Ger. Ein starcker eichener riegel / mit dem man die thüren verschleusst: item, Ein galgen. Hisp. *Lugar de los malhechores padesim, horca, cruz.* Pol. *Zdpadź, Szubienica.* Vng. *Fa lakat.* Ang. *A dorebarre.*] Titin. Si quisquā hodie præter hanc posticū nostrū pepulerit, patibulo hoc ei caput defringam. ¶ Interdū significat crucem, & sic à patendo fieri manifestū est. [עֵץ *hets. ξυλέα.* Vn. *Akasto fa.* An. *A gibbet or gallowes.*] Salust. lib. 4. Histor. ut citat Nonius: Patibulo eminens affigebatur. ¶ Est præterea Patibulum, instrumentum vindemiatorū, sive legulorum: hoc est, eorum qui olivas colligunt. Cato de Re rustica, cap. 68: Ubi vindemia & olearia facta erit, fiscinas, corbulas, quala, scalas, patibula omnia, quicunq; usus erit, in suo quodq; loco reponito. ¶ Patibulus apud antiquos genere masculino lectum est, teste Nonio. Lucil. Rerū humanarum lib. 21: Deligata ad patibulos deligantur, & circumferuntur: cruci defigantur.

Pătĭbullātŭs, dicitur à Plauto in Most. id est, patibulo affixus. Ita (inquit) te forabunt patibulatum per vias Stimulis. [תלוי *talūi. κανοσθῆς, ἀνασταυρόω.* Gal. *Pendu ou mis au gibbet.* Ital. *Impiccato, impicato.* Ger. An galgen gehenckt. Hisp. *Ahorcado.* Pol. *Obieszony.* Vng. *Felakasztatot.*]

Pătĭentĭă, Vide PATIOR.

Pătrĭnă, næ, pen. corr. Ep. Vasis genus, quo dapes elixę & jurulentę in mensam feruntur. [λεκάνη, λοπάς. Gall. *Vne sorte de vaisseau large comme vn plat à servir sur table.* Ital. *Piato.* Ger. Ein platten. Hisp. *El plato grande à sacuela.* Pol. *Misa.* Vng. *Tal.* Ang. *A platt or dishe.*] Terentius in Eunucho: Iamdudum animus est in patinis. ¶ Dicitur & Patena, per e. Columel. lib. 12. cap. 43. de uvis servādis loquens: Columella patruus meus ex ea creta quæ sunt amphoræ, lata vasa in modum patenarum fieri jubebat. Ex quo loco, inquit Budæus, patet patenam, latera grandia habere. Dicta Patina, ab eo quòd pateat.

Pătĭnārĭŭs, ria, rium, Quod est in patina conditum vel repositum. λεκανοθετικὸς. Plaut. in Asin. Vel patinarium, vel assum verses, quo pacto lubet.

Pătĭor, pateris, passus, passum, verbum com. Sustineo, tolero, æquo animo fero. [לָבַל *labal. πάσχω, ὑπομένω.* Gall. *Endurer, souffrir.* Ital. *Patire, sofferire.* Ger. Leyden. Bel. Lijden / verdragen. Hisp. *Padescer, sosffrir.* Pol. Cierpie. Vng. *Szenvedem, szenvedek.* Ang. *To suffer, to endure, to abide or beare.*] Terentius in And. Tum patris pudor, qui me tam leni passus est animo usque adhuc. Cic. 7. Verrin. Non feram, non patiar, non sinam. ¶ Pati agit. Plaut. in Asin. Possum equidem inducere animum ne egē patiar quòd tecum accubat. Cic. pro Rosc. Amer. Quæ omnes facilè patimur esse quamplurimos accusatores. ¶ Hoc non patietur ævum: id est, non durabit. Colum. lib. 2. cap. 10: Repositum in granario patitur ævum. ¶ Hoc patitur consuetudo: hoc est, id fieri consuevit. Cic. ad Attic. lib. 12: Quem jam etiam gravius accusas, quàm tua consuetudo patitur. ¶ Patior te esse destitum: id est, relinquo, desituo, Cic. 1. Offic. Ut eos quos tutari debeant, destitos esse patiantur. ¶ Composita hujus verbi sunt Cōpatior quod est miseros, & conflictari dativo Perpetior, vehementiùs patior.

Pătĭēns, participium & aliquando nomen. [נִשָּׂא *nasa. ὑπομονητικὸς, ἀνεκτικὸς.* Gall. *Patient.* Ital. *Paziente.* Ger. Leidend / duldig. Hisp. *Paciente, sufridor.* Pol. *Cierpliwy.* Vng. *Szenvedő, tsendes.* Ang. *Patient, that suffereth.*] Colum. lib. 3. cap. 29: Omnis incommodi patientes præter caloris. Virgil. 2. Georg. Et patiens operum, parvoq; assueta juventus. Quintil. lib. 2. cap. 12: Et patientior est laboris natura pueris, quàm juvenibus. Cæsar 3. belli Civil. Atque ii miserrimo ac patientissimo exercitui Cæsaris luxuriam objiciebant. Cic. ad Quint. Frat. lib. 1: Meæ quoq; literæ patientiorem, lenioremq; fecerunt. ¶ Aures patientissimæ. Cic. pro Ligar. Saxo patientior. Propert. lib. 1. Eleg. 14.

¶ Tellus

¶ Tellus patiens vomeris, Virgil. 2. Georg. Pulveris atq; solis patiens, Horat. 1. Carm. Ode 8.

Patienter, patientiùs, patientissimè, adverbium, Cõstanter, fortiter, moderatè. [ὑπομονητικῶς, καρτερικῶς. Gall. *Patiemment.* Ital. *Pazientemente.* Ger. Lodmuth/gedultiglich. Hisp. *Pacientemente y sufridamente.* Pol. *Cierpliwie.* Vng. *Alhatatosan, Bekesegesen.* Ang. *Patiently.*] Cicer. de Amicitia: Vt igitur & monere & moneri proprium est veræ amicitiæ: & alterum liberè facere, nõ aspernari alterum patienter accipere, non repugnanter. Plin. epistol. 140: Neque enim ulli patientiùs reprehenduntur, quam qui minimè laudari merentur. Ovidius epistol. 18: Ferre tamen possum patientiùs omnia, quàm si Otia nescio qua pellice cassus agas.

Patientia, Est honestatis aut utilitatis causa rerum arduarum ac difficilium voluntaria ac diuturna perpessio, inquit Cic. 2. de inuent. [ὑπομονή, καρτερία. Gal. *Patience.* Ital. *Patientia.* Ger. Gedult. Bel. Lydsaenheyt. Hisp. *Paciencia y sufrimiento.* Pol. *Cierpliwość.* Vng. *Tures, Zenuedes.* Ang. *Patience, suffering.*] Idem in Catil. Habes, ubi ostentes illam præclaram tuam patientiam famæ & fortunis, inopiæ rerum omnium. Idem pro Domo sua: Eorum bonorum & in utendo rationem, & in acquirendo patientiam semper experendam putavi. Idem 1. Offic. Adolescentia à libidinibus arcenda est, exercẽdaq; in labore, patientiaq; & animi & corporis. ¶ Patientia etiam obscœnè de pathicis sive paschicis dicitur. Seneca Controvers. lib. 10. in 4: Præceps quidam, viri contra naturam divitias suas exercent, catharorum greges habent, exoletos suos, ut ad longiorem impudicitiæ patientiam idonei sint, amputant.

Passibilis, a, um, à Patior, Perpessus. [παθητός. Gall. *Qui a souffert, qui a enduré.* Ital. *Che è patito.* Ger. Erlitten oder gelitten. Hisp. *Padecido.* Pol. *Ten który wycierpiał.* Vng. *Szenuedet.* Ang. *That hath suffered or indured.*] Virgil. 1. Aeneid. O' passi graviora, dabit Deus his quoq; finem. ¶ Vnde Uva passa, quæ in siccando passa est Solem. Plin. lib. 14. cap. 11: Quin & à patientia nomen acinis datur passis. Hinc & vino nomen datum quod passum vocatur. Lac passum. Ovid. 14 Metamorph. & cum lacte coagula passo.

Passio, onis, f. t. Animi perturbatio, quam Cicero affectionem vocat, cujusmodi sunt amor, odium, iracundia, invidia, timor, lætitia, spes, & similes. [πάθος. Gall. *Passion.* Ital. *Passione.* Ger. Eine bewegung oder betrübung des Gemüts. Hisp. *La passion.* Pol. *Mękа.* Vng. *Indulat, fel haborodat.* Ang. *Passion.*] Augustinus 2. de Civitate: Quæ sunt sententiæ philosophorum de his animi morbis: quos Græci πάθη: nostri autem quidam, sicut Cicero, *affectiones* vel *affectus*: quidam verò de Græco expressiùs *passiones* vocant. Barbara vox & minimè Latina.

Passivus, a, um, Quod passionem denotat. [παθητικός. Gall. *Qui signifie passion.* Ital. *Che significa passione.* Ger. Das ein bewegung oder ein leidens anzeiget. Hisp. *El que declara passion.* Pol. *Cierpiący, znaczący.* Vng. *Zenuedesnek tegye.* Ang. *That signifieth passion.*] Hinc passiva verba apud grammaticos. Passiva Veneris apud Iulium Firmicum accipitur pro obscœna parthicorum libidine.

Passibilis, & hoc patibile, om. t. Quod perferri potest. [παθητός. Gall. *Qui peut endurer.* Ital. *Che può patire.* Ger. Leidentlich/das zu leiden ist. Hisp. *Que puede padescer.* Pol. *Ktore może cierpieć, cierpliwe.* Vng. *Zenuedhetőd, tsenhetőd.* Ang. *That may sufferre or indure.*] Cicer. 4. Tuscul. Negligenda mors est, patibiles & dolores & labores putandi. Idem 3. de Natur. deor. Quumve omne animal patibilem naturam habeat, nullum est eorum quod effugiat, &c.

Pathicus, vel Pathicus, vel Paschicus, vel ut vult Senec. Passienus, πάθος, qui multa libenter patitur. Seneca lib. 1. Declam. 10: Nulli non impetitum aliquid quod effugere non posset. Ille pathico prima ejus syllaba in Græcum mutata, obscœnũ nomen imposuit.

Patissimus à Patico, superlativus, adjectivum, ut apud Catullum Cinædior à Cinædo. Martial. in 12. ad Ruf. Musæi patissimus libellos.

Patior, vide Pateo.

Patos. Cœnum atq; lutum ceromati permixtum, cui si sudor accesserit, Conisalon vocari dicunt, ab iis qui nimis Attici videri volunt. Vide CEROMA.

Patria, æ, f. p. Vrbs sive alius quivis locus in quo nati sumus: ita dicta quod communis omnium parens sit. [אֶרֶץ מוֹלֶדֶת *eretz molédeth.* πατρίς, γενέθλιον, πατρίδιον. Gal. *Le pays, la ville, la patrie ou il est nay.* Ital. *Patria.* Ger. Ein Vatterlandt/heimat. Bel. Een Vatterlant. Hisp. *La tierra naturaleza de cada uno.* Pol. Oyczyzna. Vng. *Hasza.* An. *A towne or place where any man is borne, ones country.*] Virgil. 1. Aeglog. Nos patriæ fines & dulcia linquimus arva. Nos patriam fugimus, &c. Idem 1. Aeneid. Tum celerare fugam, patriaq; excedere suadet. Cicer. 1. Offic. Chari sunt parentes, chari liberi, propinqui, familiares: sed omnes omnium charitates patria una complexa est, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere si ei sit profuturus? Quo est detestabilior istorum immanitas, qui laceratunt omni scelere patriam: & in ea funditùs delenda occupati & sunt & fuerunt. Idem 3. de Finib. Ex quo fit ut laudandus sit is qui mortem oppetat pro Repub. quòd deceat chariorem esse patriam nobis quàm nosmet ipsos. ¶ Aliquando & provincia ipsa ex qua orti sumus, patria vocatur, sed improprié. Vnde Sallustius Hispaniam sibi antiquam patriam duxit. ¶ Proverbii speciem habent, Quævis terra patria: & patria ibi ubi bene vixeris. De quibus vide Erasmi Chiliadas.

Patriarcha, πατριάρχης, patrum princeps: hoc est, pontificum primus. Hi quatuor principio fuêre, Romanus, Antiochenus, Alexandrinus, Hierosolymitanus: postea translata Byzantiũ imperii sede, additus est & Constantinopolitanus.

Patricida, Patricius, Patrimonium, Patrisso, Patritius, Patrius, Vide Pater.

Patro, as, propriè significat liberis operam do. [עָשָׂה *pahal* עשה *hasah*. ἀναπλάττω, ποιῶ. Gall. *Engendrer.* Ital. *Generare.* Ger. Eines Vatter werden eines Kinder zu zeugen. Hisp. *Engendrar.* Pol. *Dziecię płodzić.* Vng. *Nemzek.* Ang. *To engender and begette children.*] Quintil. lib. 5. cap. 3: Ductare exercitus & patrare bellum, apud Sallust. Dicta sanctè & antiquè, ridentur à nobis, si diis placet: quam culpã non sentientium quidem judico, sed legentium: tamen vitanda. Ex quibus verbis colligitur priscos patrare posuisse pro perficere, non solùm quum opera liberis daretur, sed etiam quum aliud quippiam jam inceptum ad finem perduceretur. [עָשָׂה *pahal* עשה *hasah*. ἀναπλάττω, ποιῶ. Gall. *Faire.* Ital. *Fare.* Ger. Außmachen/vollenden/verbringen. Hisp. *Hazer.* Pol. *Odprawuie, kończę.* Vng. *Vegbe vigem.* Ang. *To do, to achieue and bring to an end.*] Sallust. in Catil. Sperabat propediẽ magnas copias sese habiturum, si Romæ socii incepta patravissent. Idem de Rep. ord. ad Cæsarem: Atq; ea magis fortibus consiliis, quam bonis præliis patrata sunt. Plaut. Asin. Quin te quoq; ipsum faciam haud magni: si hoc patro. Liv. 23: Te id priùs scire volui, si fortè abesse, dum facinus patratur malis. Tacit. lib. 2: Si patrandæ neci venenum mitteretur. ¶ Hujus verbi composita sunt, Impetro, Expatro, Perpetro, Propetro: quorum significata vide suis locis.

Patratio, onis, f. t. Consummatio est vel rei venereæ perfectio. Vnde & patres dicti, eò quòd patratione facta filios procreant. Cornutus in Persium. ¶ Interdum pro consummatione rei, ut Vellcius Paterculus 2. Historiar. Nũc expugnationibus in pristinum pacis redegit modum, ejusq; patratione Asiæ securitatem, Macedoniæ pacem reddidit.

Patrator, ris, ut Necis patrator id est, interfector. [Vn. *Szakrzó.*] Cornel. Tacit. lib. 14: Et visus idoneus maternæ necis patrator Amicetus.

Patratus, a, um, participiũ, [נעשה *naasáh.*] Tacit. lib. 2: Maluit patrati quàm incepti facinoris reus esse. Bella patrata, Claud. 4. Paneg. Cæde ejus patrata. Tacitus lib. 4. Vnde & Patres patrati dicebantur, quòd ad patrandũ: hoc est, peragendum juramentum, ubi de fœdenbus conveneràt, mitterentur. Plutar. in Probl. Fœcialibus sacerdotibus, qui fœdenbus faciendis præsunt, pater patratus præest: inde dictus, quòd ipse pater patrem haberet: sicq; filius provideret, & patrem consuleret.

Patrocinor, Patrocinium, vide Patronus.

Patronus, i, Qui aliquem in periculo defendit. [עֵזֶר *bábal.* ἀντίδικος, ὁ τῶν ἄλλων λόγων, συνήγορος. Gall. *Patron, advocat, defenseur.* Ital. *Tutore, defensore.* Ger. Ein Beschirmer/der einem in einer gefahr beystehet/sein vñ sein sach zu beschirmen. Bel. Eenen patroon. Hisp. *Aquel que defiende en cosa criminal.* Pol. *Patron, obrońca mey sprawy.* Vng. *Oralmazo vnnd viselő, patronus.* Ang. *An attourney, a patrone or protector, a defencer.*] Pedianus, qui defendit aliquẽ in judicio, aut patronus dicitur si orator est: aut advocatus, si jus suggerit, aut præsentiã suã cõmodat amico: aut procurator, si negotiã suscipit: aut Cognitor, si præsens causam novit, & sic tuetur ut suã. Plaut. in Mostel. Qui pro me causam diceret, patronũ liberavi. Valla: Patronus propriè est qui agit causam, sed accusati non accusantis. Cicer. pro Sestio: Qua de causa & tum conventus ille Capuæ, qui propter salutem illius verbis Consulatu conservatam meo, me unum patronum adoptavit. Ovid. 1. de Arte: Qui modò patronus, jam cupit esse cliens. ¶ Patronus ad libertum refertur, qui scilicet servum libertate donavit. Mulier etiam dicitur patrona. Terentius in Eunucho: Te mihi patronam cupio Thais.

Patrocĭnor, pen. cor. atis, Tego, defendo, defendendũ aliquem tuendumq; suscipio. [συνηγορῶ, ὑπερασπίζομαι, συνοπάω. Gall. *Defendre autrui, soustenir son droit & querelle.* Ital. *Diffendere ogni in fatto come in parole.* Ger. Beschirmen vnd beschirmen/einer sach sich annemmen die zu handt haben vnd zu versprechen. Bel. Beschermen/verantwoerden. Hisp. *Defender.* Pol. *Bronić czyiey sprawy y przyiaciela.* Vng. *Oralmazom.* Ang. *To defend anes right and quarrell.*] Quintilian. lib. 1. cap. 4: Et eo interim, paralitusq; defertur: sic ut non homini patrocinemur, sed fidei. Plinius lib. 2. cap. 4:

cap.41: Patrocinatur vastitas cœli immensa, discreta altitudine in duo atq; septuaginta signa.

Patrōcĭnĭum, nii, præsidium, tutela & defensio. [מָעוֹז *maghên* מָגֵן *machabh.* σκεπη. Gall. *Defense, protection, sauvegarde.* Ital. *Defesa, tutela.* Ger. Beschirmung/ handthabung/ versprechung. Hisp. *Ayuda ò defensa.* Pol. *Obrona.* Vng. *Oralom, good visitet.* Ang. *A defending or maintenance of ones right and quarrell.*] Salust. in Catil. Cujus patrocinio civitas plurimùm utebatur. Festus: Patrocinia appellari cœpta, sunt quum plebs esset distributa inter patres, ut eorum opibus tuta esset. Hujus nominis varii sunt in oratione usus. Dicimus enim Arripere patrocinium, Tueri patrocinium, Suscipere patrocinium, Repudiare patrocinium: quorum testimonia sunt inventu facilia.

Patrōnālis. [Vn. *Patronusi, patronnalbeg vilendi.*] Marcel. D. lib. 39. tit. 5. l. 2. Ne pars ex legibus verecundiæ patronali debita minuatur.

Patrōnātŭs, us, ui, m. q. [Vn. *Patronussag.*] Paulus D. lib. 19. tit. 1. l. 45: Si non Arescusa elegerit emptoris patronatum.

Patrōnўmĭcum, *πατρωνυμικὸν*, à Grammaticis appellatur nomẽ, quod formatum à nomine patris, filium significat: quanvis abusivè etiam à nominibus avorum, proavorum, fratrum, matrum, sororum & ipsarũ etiam regionum deducantur patronymica. Inventa sunt autem patronymica à poëtis carminis gratia, ne idem semper nomẽ inculcare cogerentur. Quare in oratione soluta iis non utimur. Dicitur autem patronymicum quod propriè, ut diximus, fiat à nominibus patrum. *λόγος ὃν ἀπὸ πατρὸς ποιοῦσιν*, ut Priamides propriè intelligitur Hector vel alius quivis ex filiis Priami.

Patruelis, Patruus, vide PATER.

Patulĭco, Patulus, vide PATEO.

Pava, vide Pavo.

Pauci, æ, a, multitudinis numero, cujus vocis cõtraria est multi, æ, a: tametsi hujus usus etiam est in numero unius. [מְעָט *mehát. ὀλίγος.* Gal. *Peu.* Ital. & Hisp. *Poco.* Ger. Wenig. Bel. Weynich. Pol. *Mal'o ich niektorzy.* Vng. *Kewesen.* An. *Few.*] Plaut. in Curc. Respondit mihi paucis verbis atq; adeò fideliter. Cic. de Amic. Quum & ego essem unà, & pauci admodum familiares, in eum sermonem illum incidere. qui tum ferè erat multis in ore. Idẽ 5. Tusc. Aperta enim res est & quotidie nos ipsa natura admonet, quàm paucis, quàm parvis rebus egeat, quàm vilibus. Virg. Aeglog. 10: Pauca meo Gallo, sed quæ legat ipsa Lycoris Carmina sunt dicenda. Idem 1. Aeneid.: huc pauci vestris adnavimus oris. ¶ Paucis frequenter solũ poni solet, ita ut in eo subaudiatur substantivum Verbis. Terent. in And. Ausculta paucis. Plaut. in Aulul. Da mihi operã parũper, paucis est quod te volo. Virg. 4. Aen. paucis, adverte, docebo. Idem 6. Aeneid. Atq; hic responsum paucis ita reddidit heros. ¶ Pauci apud antiquos pro bonis ponebantur, ut Multi pro malis, autore Nonio. Cic. in Orat. Iactationem habuit in populo, nec paucorum judicium reprehensionemque pertimuit.

Paucŭlus, diminut. [ὀλίγος *vere, πάνυ ὀλίγος.* Gall. *Fort peu.* Ital. *Pochetto.* Ger. Wenigtin. Hisp. *Muy poco.* Pol. *Troszeczke.* Vng. *Kewecsked.* Ang. *Very few.*] Terent. in Heaut. Quod imperrat facito, loquitor paucula. Cic. ad Atticum lib. 5: Quint. Volusium tui Tyberii generum, certum hominẽ, sed mirificè abstinentem, misi in Cyprum, ut ibi pauculos dies esset.

Paŭxillŭs, pauxillulus, & pauxillatim, diminutiva à dimin. Vide paulò pòst.

Paucĭtās, f. t. denominativum, Inopia, penuria. [מְעָט *mehát. ὀλιγότης.* Gall. *Petit nombre, brefueté.* Ital. *Poco numero.* Ger. Die wenigkeit. Hisp. *Pequedad en numero.* Pol. *Małkość, mal'osć.* Vng. *Kewes, gwrk.* Ang. *Fewnesse or smal in number.*] Cic. 1. de Orat. Sic facillimè quanta oratorum sit, semperq; fuerit paucitas judicabit. Idem ad Cælium: De pantheris per eos qui venari solent, agitur mandato meo diligenter: sed mira paucitas est.

Paucĭes, quo veteres pro ratò utebantur, teste Nonio. Titin. Vxorem meam pauciès videbo.

Paŭxillŭs, adject. diminut. à paulum. [מְעָט *mehát. ὀλίγος.* Gal. *Bien peu, tant soit peu, le moins du monde.* Ital. *Pocisimo.* Ger. Wenigstein. Hisp. *Poquiño.* Pol. *Maliuchni.* Vng. *Kisded.* Ang. *Verie few or little.*] Plaut. in Aul. Nam verisimile non est, hominem pauperem pauxillum parvifacere, qui nummum petat.

Paŭxillŭm, adverb. Parum admodum. [מְעָט מְעָט *mehát mehát, κατ' ὀλίγον.* Gall. *Fort peu.* Ital. *Pochetto.* Ger. Gar wenigtin. Hisp. *Muy poco.* Pol. *Troszeczke.* Vng. *Egi kewesce.* An. *Verie few or little.*] Plaut. in Capt. sed si pauxillum potes contentus esse.

Paŭxillŭlŭs, adject. diminut. à pauxillus, Admodum parvus. *ὀλίγος ὑπερβολῇ, πάνυ ὀλίγος.* Plaut. in Ruden. Hoc colore capiuntur pauxilluli, Terentius Phorm. Iampridem apud me reliquũ pauxillulum Nummorum, id ut conficerem.

Paŭxillātim, Paululùm, sensim, pedetentim. [מְעָט מְעָט *mehát mehát. κατὰ μικρόν.* Gall. *Peu à peu.* Ital. *A poco à poco.* Ger. Gemächlich. Hisp. *Poco à poco.* Pol. *Potroszu, po mal'u.* Vng. *Igen lassan.* Ang. *By litle, and litle.*] Plautus Epid. Cœpi sursum versum ad illas pauxillatim accedere.

Paŭxillātĭm, Idem quod pauxillatim. Plaut. in Truc. Plus decẽ pondo amoris pauxillatim perdidit: id est, pedetentim & per particulas. Nonius.

Paucĭlŏquĭum, quii, n. s. Paucitas sermonis, multiloquio contrarium. [*βραχυλογία, ὀλιγολογία.* Gall. *Peu de parolles.* Ital. *Poche parole.* Ger. Wenige vnd kurtze der Red. Hisp. *Pequedad de palabras.* Pol. *Mal'a u krotka mowa.* Vng. *Kewes Zollas.* Ang. *Fewnesse of wordes, little talk.*] Plaut. Mercat. Inhæret etiam aviditas, desidia, injuria, inopia, cõtumelia, & dispendium, Multiloquium, pauciloquium.

Pāvĕo, es, pavi, n. s. Timeo. [פָּחַד *pachâd* יָרֵא *jaré* חָרַד *charádh* חָת *châth. φοβεῖσθαι.* Gall. *Avoir grand peur & frayeur.* Ital. *Havere paura, temere.* Ger. Sich förchten/ vor forcht erzittern. Bel. Benesc. Hisp. *Hauer panor ò miedo.* Pol. *Lękam się.* Vng. *Felik, rettegek.* Ang. *To be in great feare, to be troubled in spirit.*] Plautus in Amphitr. Ne pave. Terent. Andr. Id paves, ne ducas tu illam: tu autem, ut ducas. Ovid. 9. Metamorph. - sed enim ne pectora vano Fida metu paveant, Oeteas spernite flãmas. Lucan. lib. 1: nec solùm vulgus inani Percussum terrore pavet: sed cuncti, & ipsi Sedibus exilière patres. Cic. 5. Phil. Pavet animus apud concilium illud pro reo dicere.

Pāvendŭs, a, um. Timendus. [יָרֵא *norá.*] Plin. li. 9. cap. 23: Nec pedibus tantùm pavendas serpentes, sed & missili volare tormento.

Pāvendo, gerundium, Timendo. Lucan. lib. 1: sic quisq; pavendo Dat vires famæ.

Pāvens, Qui ad tempus, vel ex causa timet. [חָרֵד *charidh. φοβούμενος.*] Ovid. 2. Metamorph. Colligit amentes, & adhuc terrore paventes Phœbus equos.

Pāvesco, scis, n. t. Timidus fio, timeo. [פָּחַד יָרֵא *pachâdh jaré* חָרַד חָת *charádh châth. φοβεῖσθαι.* Gall. *Avoir grand peur & frayeur.* Ital. *Temere.* Ger. Erschrecken. Hisp. *Hauer pavore miedo, temer.* Pol. *Perzisam sie lekacz.* Vng. *El sedek, meg felemlem.* Ang. *To waxe verie fearfull, or troubled in spirit.*] Columel. lib. 7. cap. 2: Ventri quoq; & sub femina manũ subjicere, ne ad hujusmodi tactum possimodum pavescant. ¶ Hujus compositum Expavesco, de quo suprà.

Pāvĕfio, Timidus fio. [פָּחַד יָרֵא *pachâdh jaré* חָרַד חָת *charádh chath. φοβεῖσθαι, πτοεῖσθαι.* Gall. *Estre effrayé.* Ital. *Essere smarito.* Ger. Erschrocket werden. Hisp. *Ser atemorizado.* Pol. *Zlękniona.* Vng. *Meg iedek.* Ang. *To be effrayed or troubled in spirit.*] Gell. lib. 19. cap. 1: In tanta violentia tempestatum videor paulum pavefactus. Ovid. 13. Metamorph. Ast ego vicino pavefacta sub æquore mergo.

Pāvīto, tas, pen. corr. n. p. Frequentativum à paveo. Valde timeo, valde horreo. [*φοβοῦμαι.* Gall. *Estre effraiant, estre effrayé, trembler de peur.* Ital. *Tremere molto.* Ger. Hefftig förchten/ zittern/ grawsen/ vnd schawderen von forcht vbertrumen. Hisp. *Mucho temor y haver mucho miedo.* Pol. *Srodze się boye.* Vng. *Retteghek.* Ang. *To tremble through feare.*] Plaut. Bacchid. Quis hic horror est? quid pavitas? Teren. in Heeyra: Vxorem Philumenam pavitare nescio quid dixerunt: id est, laborare ex frigoribus, ut exponit Donatus. Habent enim frigus & pavor reciprocam quandam translationem: nam & frigus accipitur pro pavore, & pavor pro frigore: ut annotavit Servius in illud Virgil. 1. Aeneid. Extemplò Aeneæ solvuntur frigore membra. Lucret. lib. 2: Quæ pueri in tenebris pavitant, finguntq; futura. Virgil. 6. Aeneid. Vix adeò agnovit pavitantem, & dira tegentem Supplicia. Idem 2. Aeneid. Prosequitur pavitans, & ficto pectore fatur.

Pāvītātĭo, trepidatio. [*πλοιόν.* Vn. *Retteges.*] Apuleius lib. de Mundo Palmatiæ (venti) appellantur, quorum pavitationibus quæ trepidant, sine inclinationis periculo nutant.

Pāvŏr, oris, m. t. ut ait Cicer. 4. Tuscul. Est timor loco movens mentem. [פָּחַד *pachádh* חִתָּה *chittáh. φόβος, δέος.* Gall. *Peur, grand crainte, peur.* Ital. *Paura, sbema.* Ger. Schrecken/ forcht. Bel. Vreese. Hisp. *Panor, miedo demasiado.* Pol. *Strach.* Vng. *El remedes, el iedes.* Ang. *Great feare, and troubling of the spirit.*] Ex quo illud Ennii apud Ciceron. de Oratore 3: Tum pavor sapientiam omnem mihi ex animo expectorat. Livius liber 24: Pavorque circa eam ceperant milites, ne mortuferum vulnus esset. Ovidius 10. Metamorph. Isque metu vacuus, natalisque pavore Depositò, &c. Virgilius 3. Georg. Exultantiaque haurit Corda pavor pulsans. Idem 3. Aeneid. - postquam pavor ossa reliquit.

Pāvĭdŭs, vidi, Timidus, meticulosus, qui natura timidior est, inquit Servius. [חָרֵד *charidh. φοβούμενος, δειλός.* Gall. *Peureux, fort craintif.* Ital. *Timido.* Ger. Forchtsam/ erschrocken. Bel. Bevend. Hisp. *Temeroso.* Pol. *Lękliwy, bojaczliwy.* Vng. *Felelek, retegek.* Ang. *That feareth greatlie.*] Virg. 9. Aeneidos: Stant pavidæ in muris matres. Ovid. Epist. 3: Quod scelus sit pavidas mentiri mihi contigit aures, Sanguinis atque animi pectus inane fuit. Virgilius 9. Aeneidos: Interea pavidam volitans pennata per urbem

urbem Nuntia fama ruit. Horatius 2. Epod. Pavidumq; leporem, & advenam laqueo gruem lucunda captat præmia. Silius lib. 10: talin' pavidissime dignum Me vita, pulchraq; indignum morte putasti?

Pavidè, adverbium, Timidè, meticulosè. [δεδιότως, φοβερῶς. Gall. *Pauvrement, en grand'crainte.* Ital. *Paurosamente.* Germ. Forchtsamlich. Hisp. *Temerosamente.* Pol. *Bojaźliwie.* Vng. *Felsz, retegesz.* Ang. *Fearefully, with great feare.*] Liv. 5. ab Vrbe: Nequaquam tamen ea nocte neq; insequenti die similis illi, quæ ad Alliam tam pavidè fugerat, civitas fuit.

Pāvicŭla, æ, f.p. Instrumentum quo coæquatur, & condensatur area: à paviendo dicta. [ἑρμάλιον πλινθοστρωτὸν, ἢ ἰδωφόριον. Gal. *Vn instrument dequoy on bat les aires, vne batte.* Ital. *Instrumento da pianare il terreno nelle aie.* Ger. Ein breiter schlegel mit welchem man den estrich in den neuwen tennen wol auff einander vnd eben schlecht. Hisp. *El pisón para pesar è tapiar.* Pol. Kuzuka kuzu pomi vivaia. Vng. *Szaporo vizmatso.* Ang. *An instrument to make a floore or pauement euen and fadde.*] Cato de Re rust. cap. 129. Vbi bene comminuta terra fuerit, & amurcam combibere coepiudro, aut pavicula coæquato.

Pāvimentum, ti, n.s. Domus stratum solum, aut lateribus, aut lapidibus, quod gradiendo calcamus: [דרקע *karkâb.* ἔδαφος. Gall. *Le pauè d'vne place, parterre, paue.* Ital. *Pauimento, suolo, terreno.* Ger. Ein estrich oder beseyte bune. Bel. Eenen vloer. Hisp. *Suelo de casa.* Pol. *Tła, pauiment, ialtrich.* Vng. *Padimentum.* Ang. *A pauement, a floore, a place paued.*] à paviendo: hoc est, tundendo, sive feriendo dictum, quòd dum fiunt pauimenta, pluribus simul diebus feriuntur: id est, percutiuntur, muniuntur fistucis, seu marculis, ut solidiora sint, nec rimas faciant. Iuvenal. Sat. 14: Verre pavimentum, & nitidas ostende columnas. Cato cap. 18. de Re rustic. Pavimenta ad hunc modum facito, De testa anda pavimentum struito: ubi structum est, pavito, siccatoq;, oleoq; perungito: ut pavimentum bonũ fiet. ¶ Multa autem pavimentorum genera fuerunt apud veteres. Erant imbrutata parvulis coagmentata crustis. Erant subdialia à Græcis inventa, quæ sub dio erãt, & in aperto, pluviis & tempestatibus exposita. Erant & asarota de quibus Pan. in Sylvis: suberantq; novis asarota figuris. Dicta autem sunt asarota, ab ἀ privativo, & verbo σαίρω, sive σαρόω: hoc est, purgo, vel verro: sive quòd scopis non verrerentur, sed collecta minu analectis (ita vocant cœnarum reliquias) ipsa spongia mundarentur: sive (ut autor est Plin. lib. 36. cap. 25.) quòd in hoc pavimentorũ genere tam artificiosè minutis quibusdam tritulis expressæ erant cœnarum reliquiæ, quæ scopis solent everri, ut semper viderentur non esse purgata, eaq; quæ in pavimento depicta erant, vera viderentur analecta. Vide Asarotum. ¶ Fuerunt & pavimenta Barbarica, subtegulanea, scalpturata, & Græcanica. Vide Plin. lib. 36. cap. 25: Pavimenta Punica, inquit Festus, marmore Numidico strata significat. Cato in ea oratione quam habuit, Nequis Consul bis fieret: Dicere possum, *inquit*, quibus villæ, atq; ædes ædificatæ, atq; expolitæ maximo opere, citro atq; ebore, atq; pavimẽtis Pœnicis essent.

Pavimentātus, a, um. ἰδωφόρητος, quod ex pavimentis constat.

Pavimento, as, āvi, ātum, v.p. Pavimentum facio, seu pavimentum sterno. [ἐδαφίζω. Gall. *Paver, dresser le parterre.* Ital. *Far pauimento.* Ger. Ein estrich machen: oder beseyten oder gey flasterte bune machen. Hisp. *Hebar, ó hazer suelo.* Pol. *Pokładánia pawimentuiąc czymie, ale pokładá.* Vng. *Padimentomozni.* Ang. *To paue.*] Vnde Pavimentata loca dicuntur in quibus strata sunt pavimẽta. Cic. pro Domo sua: Impulsio, pulchertimo prospectu porticum cum cõclavibus pavimentatam, trecentum pedum concupiverat. Plin. lib. 27. cap. 4: Ego pavimentandum ubi fata sit, censent, ut lacryma non absorbeatur.

Pavio, pavis, vi, itum. Verbum antiquũ. Ferio, percutio, tundo. [δαίω. Gall. *Paver, battre la terre pour l'affermir, dresser le parterre.* Ital. *Percuotere, battere la terra per fermarla.* Ger. Schlahẽ. Hisp. *Herir, ferir con pisones.* Pol. *Vbijam.* Vng. *Vdni vertõ.* Ang. *To paue.*] Sumptũ est à Græcis, quibus πάιω est percutere. Cic. 2. de Divin. Sed quia quum pascunt, necesse est aliquid ex ore cadere, & terram pavire, terripavium primò pòst terripudium dictum est: hoc quidem nunc *tripudium* dicitur. Cato cap. 18: Dis de testa anda pavimentũ struito: ubi structum est, pavito, siccatoq;, oleo perungito, uti pavimentũ bonum fiet. Colum. lib. 1. cap. 6. Sed utrunq; more piscinarum devexum leni clivo & structum, pavitumq; solum habeat, ne humorẽ transmittant. ¶ Hinc sunt composita Depuvio: hoc est, percutio, a, in usurato. Lucil. apud Festum: Palmisq; misellam depuvit me. Ejusdem significationis est Oppuvio, unde oppuvia, dicũtur verbera. Afranius: Oppuviis pueri coërcentur.

Paulatim, Pauliper, Paulum, Paululum. Vide PARVM.

Paulinum, Antidotum ferunt ab excellentia sic inscriptum.

Pāvo, onis, m.t. & Pavus, vi, m.s. Avis nota, vario pennarũ fulgore conspicua, quam Poetæ Iunonis tutelæ assignarũt. [תכי *tuchi, mûr.* Gall. *Vn paon.* Ital. *Pauone.* Ger. Ein pfauw. Hisp. *El pauon.* Pol. Paw. Vng. *Pava.* An. *A peacocke.*] Gell. li. 7. cap. 16: Pavũs è Samo præstãtior est. Tradunt hanc avem esse nũ gloriosam solùm, sed & malevolã. Laudata expandit colores adverso maximè sole. Fimum suum resorbet, invidens hominũ utilitati. Caro ejus diutissimè incorrupta servatur. Vnde etiã in ventriculo ægerrimè cõcoqui putatur. Ad quod & Iuvenalis videtur alludisse Satyr. 15. & crudum pavonẽ in balnea portas. De avis hujus natura vide plura apud Plin. lib. 10. cap. 20.

Pāvā, ejus fœmininum est, quo usus est Ausonius Sectione 11: Fœminẽ (*inquit*) in speciem se vertit masculus ales, Pavaq; de pavo cõstitit ante oculos. [Pol. *Pawica.* Vn. *Nõtem pana.* An. *A peahen.*] Columella tamen utrunq; sexũ Pavonem appellat: sed cum distinctione horum nominum masculus & fœmina. Vtriusq; exemplum habes lib. 8. cap. 11: Masculus (*inquit*) pavo gallinaceam salacitatem habet, atq; ideo quinq; fœminas desiderat. Et paulò pòst: Nam fœminæ pavones quæ non incubant, ter anno fere partus edunt.

Pāvōnīnus, a, um. adjectivũ, Quod ex pavone est: [ἐκ τοῦ παῶνος. Gall. *De paon.* Ital. *Di pauone.* Ger. Pfawin, von einem pfawen. Hisp. *Cosa de pauon.* Pol. Pawi. Vng. *Pavabol valo.* Ang. *Of a peacocke.*] ut. Pavoninum ovum, apud Col. lib. 8. cap 5. & Muscarium pavoninum, ex pavonum caudis confectum, apud Martialem in Distichis.

Pavor, Vide Paveo.

Paupĕr, hujus pauperis, g.c. vel ut nõnullis placet, omnis: habet enim neutrũ genus præcipuè in obliquis: ut apud Stat. lib. 1. Theb. -lis est de paupere regno. [אביון *ebiõn* עני *hani* רש *raśch. weder, wenigers.* Gall. *Pouure.* Ital. *Pouero.* Ger. & Bel. Arm. Hisp. *Pobre.* Pol. *Vbogi.* Vng. *Zegeny.* An. *A poore.*] Dicitur aũt pauper (ut Varro putavit) à parva pecunia, sive ut alii malunt, à parvo lare. Cic. in Parad. M. Manilius pauper fuit: habuit enim ædiculas in Carinis, & fundũ in Labicano. Ibidem: Non modò nõ copiosi ac divites, sed etiã inopes ac pauperes existimandi sunt. Horat. 1. Serm. Sat. 1: neq; se majori pauperiorum Turbæ comparet. Ovid. 1. Fast. In pretio pretium nũc est, dat census honores, Census amicitias: pauper ubiq; jacet. ¶ Pauper cum genitivo. Horat. 2. Ser. Sat. 3: Pauper Opimius argenti positi intùs, & auri.

Pāupĕrrĭmus, superlativũ. Horat. 2. Serm. Sat. 1: Horum semper ego optarim pauperrimus esse bonorum. Plin. lib. 24. cap. 13: Quum remedia vera quotidie pauperrimus quisq; cœnet.

Pāupĕrā. Apud antiquos etiam dicebatur in fœmimino genere. Plaut. Paupera hæc res est.

Pāupercŭlus, a, um, & Paupercula diminutiva. [ὀλιγοστὸς, ὀλίγον τι πένης. Gall. *Pouret.* Ital. *Poueretto.* Ger. Zimlich arm. Hisp. *Pequenno pobre.* Pol. *Vbogachni.* Vn. *Zegenieszke.* An. *A litle poore bodie.*] Ter. in Heaut. Est è Corintho hic advena anus paupercula. Varr. li. 1. de Re rust. cap. 17: Vt pleriq; pauperculi cum sua progenie.

Paupĕrĭtās, tatis, f.t. Penuria, egestas, tenuitas. [רישׁ *resch* אחסר *machsór, wenia.* Gall. *Pouurete.* Ital. *Pouertà.* Ger. Armut. Bel. Armoede. Hisp. *Pobreza.* Pol. *Vbostwo.* Vn. *Zegenstwo.* Ang. *Pouertie.*] Varro lib. 4. de ling. Lat. Pecunia quæ erat parva, ab ea paupertas dicta est. Plaut. Persa: Nam ubi ad paupertatẽ accessit infamia, gravior paupertas fit. Cic. 3. Tusc. Vt de paupertate nonnunquã, cujus onus disputando levamus, docentes quàm parva, & quàm pauca sint quæ natura desideret. Iuvenal. Satyr. 3: Nil habet infœlix paupertas durius in se, Quàm quòd ridiculos homines facit. ¶ Paupertatẽ quidam ab egestate ita distinguunt, ut egestas sit quando ad victũ necessaria desunt: paupertas, quando licet nõ sint opes, tamẽ necessaria suppetũt. Cic. in Parad. Itaq; istam paupertatẽ, vel potius egestatẽ, ac mendicitatẽ tuam nunquã obscurè tulisti. ¶ Paupertatis encomion amplũ, vide in Apuleio, in Apol. 1. circã medium vers. Enimverò paupertas per aliquot paginas. Itẽ Iuve. Sat. 3:

Nil habet infœlix paupertas durius in se,
Quàm quòd ridiculos homines facit. Et paulò pòst:
Haud facilè emergunt, quorum virtutibus obstat
Res angusta domi. Idem paulò pòst:
— libertas pauperis hæc est,
Pulsatus rogat, & pugnis concisus adorat.
Vt liceat paucis cum dentibus inde reverte.

Pāupĕrĭes, hujus pauperiei, f.q. Paupertas. [רישׁ *resch* אחסר *machsór, wenia.* Gal. *Poureté* Ital. *Poueretà* Ger. Armut. Bel. Armoede. Hisp. *Pobreza.* Pol. *Vbostwo.* Vn. *Zegenstwo.* An. *Pouertie.*] Horatius li. 1. Epist. Impiger extremos curris mercator ad Indos, Per mare pauperiẽ fugiens, per saxa, per ignes. Virg. 6. Aeneid. -quã vellent æthere in alto Nunc & pauperiem, & duros perferre labores. Horat. 3. Carmin. Ode 24: Magnũ pauperies opprobrium, jubet Quidvis & facere, & pati, Virtutisq; viam deserit arduæ. ¶ Pauperies item apud Iureconsultos damnum est à quadrupede datum: quod si ab homine illatum esset, injuria diceretur. l. j. D. si quadrup. pauper. fecisse dic.

Paupĕrtĭnus, penult. prod Pauper. [רש *resch. wenigeis.* Gall.

Tonte.

Poure. Ital. Povero. Ger. Arm/dürfftig. Hisp. Pobre. Pol. Potrzebni. Vng. Zegeny. Ang. Poore.] Varro de Vita pop. Rom. lib. 1: Quod si paupertina sit elegãtia, ac cum castimonia. Sidonius: Quin potiùs pauperinus flagitatæ cantilenę culmus immurmuret. Nonius.

Pāupĕro, ās, act. p. Pauperē facio. [רושש *roshshesh. wo ayns reych.* Gall. *Faire pouure ou chetif.* Ital. *Impouerire.* Ger. Arm machen/zů armen tagen bringen. Hisp. *Empobrescere à otro.* Pol. *Vbożyć.* Vng. *Meg szegyenitem.* Ang. *To make poore.*] Plautus in Milite: Quæ improba est, pro mercis vitio dominum pretio pauperat. Idem in Pseudolo, ex persona lenonis: Boni viri me pauperant, improbi alunt. Horat. 2. Serm. Satyr. 5: Eripiet quivis oculos citiùs mihi, quàm te Contemptum cassa nuce pauperet. ¶ Hinc Depaupero. Varr. Priusquam domum depauperaret sumptu suo.

Paup ĕrātŭs, pauperiot effectus. [Vn. *Meg szegyenyżdött.*] Iulius Firmicus Matheseos lib. 1. de Luna: Quando pauperata luminibus jacturam propriæ majestatis agnoscat.

Paŭsātĭo, ōnis, f. p. Requies, intermissio, atq; otiũ à re aliqua. [שׁבָת *pushbat.* שׁפוֹ *shiph. waũw. w. wo. w.* Gall. *Pause, repos qu'on prend en faisant quelque chose.* Ital. & Hisp. *Pausa.* Ger. Ein rast/ein underbrechung/stillstattung. Pol. *Przestanie.* Vng. *Nyugvas, felbe hagyatas.* Ang. *Rest, intermission, ceasing.*] Lucil. lib. 1. Satyr. Hæc ubi dicta dedit, pausam facit ore loquendi. Plaut. in Rud. Aliquando oculando melius est uxor pausam fieri. Lucret. lib. 2: nec dare pausam Conciliis, & dissidiis exercita crebris. Deducitur à verbo Græco *waũoμαι*, quod est cesso: unde & *waũoις* ejusdem significationis cum Latino pausa.

Paŭsārĭus, A' Senecâ vocatur qui remigibus modos dat, & remigandi officium quadam quasi pausa moderatur. *κελευστης.*

Paŭso, sās, Quiesco. [שׁבת *nach* שׁקט *shuk. waũoμαι.* Gall. *Pauser, se reposer.* Ital. *Pausare, ripausare.* Ger. Ruhen/stillhalten. Hisp. *Descansar, reposar.* Pol. *Odpoczywam, stoyę.* Vng. *Nyugszom.* Ang. *To rest, to cease from doing any thing.*] Plaut. in Trin. Pausa, vicilli castigatorem tuum.

Paŭsĭa. Genus olivæ, à paviendo, quòd nonnisi paviendo: id est, tundendo oleum emittat: seu quòd antè quàm molæ subjiciatur, rũdatur. Virg. 2. Georg. -& amara pausia bacca. Apud Colum. lib. 12. cap. 48, nisi corrupta sint exemplaria, legitur pausea per secundam vocalem in penultima syllaba.

Pausilypus. *waυσίλυπος*, Poculum erat in convivis tertium, Jovi servatori dicatũ: ita dictum, quòd curas abigeret. Quinetiam Jovem ipsum Sophocles Pausilypum cognominat.

Paŭso, Pausas, Vide Pausa.

Pauxillŭs, Vide Paucus.

Pāx, hujus pacis, f. t. A' pactione dicitur: quod nomen etiam pluraliter declinatum legitur. [שׁלום *shalom. εἰρήνη.* Gall. *La paix.* Ital. *Pace.* Ger. Frid. Bel. Vrede. Hisp. *La paz.* Pol. *Pokoy.* Vng. *Bekeség.* Ang. *Peace.*] Plautus in Persa: Hostibus victis, civibus salvis, re placida, pacibus perfectis. Horatius lib. 2. Epistolarum: Hoc paces habuêre bonæ, ventiq; secundi. Var. 10: Animadvertendum primùm quibus de causis, & quemadmodum constituerunt paces: secundùm, qua fide & justitia eas coluerunt. Est autem pax propriè publica tranquillitas, otium. Cicero de Senectute: Quum sententia Senatus inclinaret ad pacem, & fœdus faciendum cum Pyrrho. Pax (inquit Cic. 2. Philip.) est tranquilla libertas. ¶ Aliquando etiam accipitur pro venia. Virgil. 3. Æneidos: Sed votis precibusq; jubeat expossere pacem. ¶ Nonnunquam etiam pro propitiatione. Idem 4. Æneidos: -pacemq; per aras Exposcunt. ¶ Habet autem hoc nomen varios in oratione usus. Dicimus enim, Pace advenio, Pacem affero, Cõciliare pacem inter aliquos, Conficere pacem, Consulere paci, Cum pace aliquem dimittere, Cum pace aliquid agere. Cui cõtrarium est iracundè, vel cum ira agere. Confirmate pacem, Dare pacem, Petere pacem, Esse in pace, Pacẽ exploratam habere, Facere pacẽ, Servare pacẽ, Trahere pacẽ. Vti pace. Testimonia legenti veteres autores nullis nõ sunt obvia. Pace tua, honestus est reprehendendi modus, priùs captata venia: id est, tua venia, & te nõ irascente. Terentius in Eunucho: Quæso hercle ut liceat, pace quod fiat tua. Similiter, Pace tua dixerim. Pace omnium dixisse liceat. ¶ Pax etiam adverbiqm Comicum est, significat Tantummodo: vel silentium quoddam imperantis vim habet. Terent. in Heaut. Dum argentum capio, pax nil amplius.

Pācĭfĕr, Pacem ferens: ut Laurus pacifera. [*εἰρηνοφόρος.* Gall. *Qui porte paix.* Ital. *Ch' apporta pace.* Ger. Das frid bringt. Hisp. *El que trahe paz.* Pol. *Pokoi przynoszący.* Vng. *Bekeség hozo.* Ang. *That maketh or bringeth peace.*] Plin. lib. 15. cap. 37: Laurus ipsa pacifera, ut quam prætendi etiam inter armatos hostes quietis sit indicium. ¶ Virga pacifera Mercurii, Valer. Flaccus 4. Arg. ¶ Cyllenius pacifer, Ovid. 14. Metam.

Pācĭfĭco, cas, act. p. Controversias compono, quasi pacem facio, reconcilio. [השׁלים *hisshlim. συνδιαλλάσσω.* Gall. *Pacifier, faire paix, appaiser.* Ital. *Pacificare, far pace.* Ger. Frid machen/

ein/befridigen. Bel. Vreds maken. Hisp. *Pacificar, hazer paz.* Pol. *Vspokoiam.* Vng. *Bekeségget szerzek.* Ang. *To make peace, to appease.*] Cic. ad Att. lib. 15: Servius verò pacificatus cum libertino suo, videtur obiisse legationem. ¶ Quidam hæc ita legunt ut Pacificatus sum, significet idem quod in concordiam reductus sum: Pacatus sum, in pace sum, ab armis desciti: Placatus sum, ab indignatione animi ad lenitatem redii, vel animo leni sum. Pacificans divos, Sil. lib. 13.

Pācĭfĭcātĭo, f. t. Reconciliatio. [*εἰρήνευσις.* Gall. *Pacification, appaisement.* Ital. *Pacificatione.* Ger. Frid machen/befridigung. Hisp. *Pacificamiento.* Pol. *Vspokoienie.* Vng. *Bekeség szerzés.* Ang. *A making of peace, appeasing.*] Cicero Lepido lib. 10: Itaq; sapientiæ, meo quidem judicio, facies, si te in istam pacificationem non interpones. Id est, pacem faciendam.

Pācĭfĭcātŏr, ōris, m. t. Dissidii diremptor, & conciliator pacis. [משׁלם *mashlim. εἰρηνοποιός.* Gall. *Qui fait la paix entre autruy.* Ital. *Chiunque fa pace.* Ger. Ein Fridmacher. Hisp. *El que haze paz.* Pol. *Pokoi czyniący.* Vng. *Bekeség szerző.* Ang. *That maketh peace or appeaseth, that taketh away strife.*] Cic. Attic. lib. 10: Iam enim illum emptum pacificatorem peroraſſe puto, jam vêlâ aliquid esse in concessu Senatorum. Liv. 7. bell. Pun. Adhibitus ab Arcolis ex finitimis pacificator Animander.

Pācĭfĭcātōrĭus, a, um. Quod ad pacificationẽ pertinet. [*εἰρηνοποιός, εἰρηνοποιητικός.*] Cic. 12. Philip. Postquam nos pacificatoria legatione implicatos putant.

Pācĭfĭcus, a, um, pen. corr. Paci studens. [שׁלֵו *shaleu* (vel) *shalêv. εἰρηνικός.* Gall. *Pacifique, paisible.* Ital. & Hisp. *Pacifico.* Ger. Frid sam/der nach frid stellet. Pol. *Spokoiny.* Vng. *Bekeség szerző.* Ang. *Given to peace, or that maketh peace.*] Cic. ad Attic. lib. 8: Hic quæ pacifica persona desideretur, an in bellatore sit omnis. Ovid. 4. Fast. -& vos orare coloni Perpetuam pacem, pacificumq; ducem. Lucan. lib. 31. -duramq; viri deflectere mentem Pacifico sermone parant.

Pāco, ās, act. p. A' pace fit, & significat mitigo, lenio, placo, tranquillum, lenem, & mitem reddo. [שׁבח *shibbiach.* השׁכח *hishbiach. ἡδύνω, ἡδομοιῶ.* Gall. *Appaiser, pacifier.* Ital. *Placare, mitigare.* Ger. Befridigen/begüttigen/stillen. Hisp. *Apaziguar, placar.* Pol. *Vspokoiam, vsmierzam.* Vng. *Bekesegre hozom, lecsillapitom.* Ang. *To appease, to mitigat.*] Cæs. 1. bel. Civil. Hortatur ut jussu imperatoris ductu Remp. novem annis fœlicissimè gesserint, plurimaq; prælia secunda fecerint, omnem Galliam, Germaniamq; pacaverint, &c. Tibullus lib. 4. Eleg. 1: Parvaq; cœlestes pacavit mica: nec illis Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.

Pācātŭs, a, um. Reconciliatus, placatus, exoratus, & tranquillus redditus. [משׁלם *mushlam.* שׁלוֹם *shalom. εἰρηνικός, ἡσυχαστός.* Gall. *Appaisé, pacifié.* Ital. *Pacificato.* Ger. Begüttet/gestillet/zufriden und zu ruhen gebracht. Bel. Tebreden gestut. Hisp. *Pacificada, apaziguado.* Pol. *Vsmierzony, Vspokoiony.* Vng. *Bekesegre hozatot, lecsendesitteret.* Ang. *Pacified, appeased.*] Cic. 3. Verrin. Civitates non modò pacatæ, verumetiam sociorum, & amicorum ad vim atq; ad arma confugient. Idem antequam arma ceciderunt. Si denique Cn. Pompeio, quod terra mariq; hostes reddidit pacatos, &c. Ovid. 1. de Ponto: Denique si moriar, fiebam pacatius arvum, Æquora pacata, Ovid. Epist. 10. Aëris pacati status, Lucr. lib. 3. Vultu pacato excipere aliquid, Ovid. 1. Fast.

Pācātŏr, ōris, m. t. Pacis conciliator, qui tumultus & rumbos sedat. [משׁלם *mushlim. ἡδομοιῶν.* Gall. *Appaiser.* Ital. *Pacificatore.* Ger. Ein stiller/Fridmacher. Hisp. *Apaziguador, que haze paz.* Pol. *Vsmierzyciel, vspokoiciel.* Vng. *Lecsendesitő, bekesegszerző.* Ang. *An appeaser.*] Senec. Hercul. Œteo. Sed tu domitor magne ferarum, Orbisq; simul pacator ades.

Pācātè, Tranquillè, sedatè, pacificè. [*ἡδέως.* Gall. *Doucement.* Ital. *Pacificamente.* Ger. Rüwiglich/stetiglich/still. Hisp. *Apaziguadamente, pacificamente.* Pol. *Spokoynie.* Vng. *Csendesseggel.* Ang. *Mildly, peaceably.*] Vt Pacatè per provinciam ire facere, apud Cæsarem 1. bell. Gall.

Pācālis, pen. prod. adject. *ἡσυχος, ἡδομοιός*, Pacifer, sive pacem significans: ut Oleæ pacales, Ovid. 6. Metamorph. Flamma pacales, Ovid. 1. Fastor. ad finem.

Pāxillŭs, Palus. [πασσάλιον *passhalion. πασσάλιον.* Gall. *Un pau, un pieu.* Ital. & Hisp. *Palo.* Ger. Ein steiner pfal. Pol. *Kołek.* Vng. *Karo, veszsző, peszma.* Ang. *A pale, prop, or stake.*] Hoc nomen Pelasgos credidit per diminutionem à palo factum: quod tamen ut Ciceronẽ tetle, falsum esse constat, qui palum contrà ex paxillo contractum esse asserit, fuga literæ vaferrimi. Sic enim scribit in Orat. Quinetiam verba sæpè contrahuntur, non eius causa, sed aurium. Quomodo autem vester Axilla Ala fudas est, nisi fuga literæ vaferrimi, quam literam etiam è malis, è taxillis, & vexillo & paxillo consuetudo elegans Latinitatis evellit?

P ante E.

PEC. In notis antiquorũ, peculium, vel pecunia. P.E.R.T. primanax. P.F. Publii filius. P.F. Pius, felix. P.E.F. publicè fecit.

Peccatus.

Pĕccātŭs, hujus peccatus, vide in Pecco.

Pecco, as, act. p. Propriè significat adulterium committo: dictũ quasi pellico, ut putat Sipontinus: id est, cum pellice coëo. [NDH *chatá* YWV *paschah. ánapenon, wlaiw.* Gall. *Pecher.* Ital. *Peccare.* Ger. Eigentlich hurey vnd Ehebruch begehn / sunst aber sündigen etwas unrechts thun. Bel. Sündigen. Hisp. *Pecar.* Pol. *Wżasnie/ splośnie/ grzeszyć.* Vng. *Vetkezem.* Ang. *To sinne, to offend.*] Vnde peccatus, pro adulterio, quasi pellicatus. Apud veteres enim peccatus, us, usq; ad Ciceronis ætatem duravit, qui voce ea usus est quarta Verrina: Nemo (*inquit*) ita vivebat, ut nulla ejus vitæ summæ turpitudinis esset expers, nemo ita in manifesto peccatu tenebatur, ut quũ impudens fuisset in facto, tum impudentior videretur si negaret. Postea invaluit usus, ut peccatũ tantùm neutro genere efferretur, & uno nomine de omnibus quæ malè, impiè, injustè & flagitiosè fierent, diceretur. Ita Peccare quomodocunq; labi, offendere, delinquere. Ter. in Andr. Ego me amare hanc fateor: si id peccare est, fateor id quoq;. Cic. lib. 1. Offic. passivo usus est: Quo in genere etiam in Rep. multa peccantur. Idem de Offic. Quo magis cavendũ est quid in eo genere pecce tur. In rem peccare. Ter. in Adel. Venio in istam partem potiùs peccato tamen. In re peccare. Cic. 3. Ver. Si deniq; uno aliquo in genere peccavisset. Peccare aliquid. Plaut. in Bacch. Si unam peccavisses syllabam, Fieret totum tàm maculosum, quàm est nutricis pallium.

Pĕccĭnum, n. s. & nomen & participiũ esse potest. Teren. in Prol. Eunuchi utrunq; complexus est. Si id (*inquit*) est peccatũ, peccatum imprudentia est. Prius est nomen. [NDH *chéte. wisúpo.* Gall. *Prebi.* Ital. *Peccato.* Ger. Ein sund / missethat. Hisp. *Pecado.* Pol. *Grzech.* Vng. *Vetek, hiba.* Ang. *A sinne, an offence, a fault.*] Posterius participium, *ἁμαρτημάτων.* Est aũt peccatum, quicquid fit contra officium: quæ etiam culpa appellatur. Cic. 3. Offic. Si gladiũ quis apud te sana mẽte deposuerit, repetat insanitos, reddere peccatum sit: non reddere, officium. Idem de Amicit. Nulla est excusatio peccati, si amici causa peccaverit. Cicero Attico lib. 3: Scio nos nostris multis peccatis in hãc summam incidisse. Virg. 10. Aen. Si fine pace tua atq; invito nomine Troës Italiam petiêre, luant peccata, neq; illos juvent auxilio. Peccatum autem à delicto ita differt, ut peccatum sit, cùm aliquid factum est, sed minus rectè. Delictũ verò cùm aliquid prætermissum & neglectum quod fieri debuit, Cornelius Fronto de diff. voc.

Pĕccātŏr, Omnes homines esse peccatores, testatur quoq; Salomon 2. Paral. 6. dum inquit: Neq; enim homo est, qui non peccet.

Pĕchўs, Major cubitus dicitur, similiter & Parapechyon, finem verò ejus Carpum. Plinius vocat brachiale, ossibus compactum octo cuiq; præjacet, vocant Procarpion.

Pĕcŭdo pro peccato à Cicerone dictum, ut auribus inserviret: adoptavit Gell. lib. 13. cap. 19.

Pĕcŏrārĭus, Pecorinus. Vide Pecus.

Pĕctĕn, inis, m. t. Instrumẽtum textorum, quo subtegmen stamini immittitur. [*κτείς.* Gall. *Vn peigne.* Ital. *Pettine.* Ger. Ein Weberlad durch das der zeug gezogen wird. Hisp. *El peine.* Pol. *Krosna.* Vng. *Szovéta.* Ang. *A combe.*] Virgil. 1. Georg. Arguto conjux percurrit pectine telas. Idem lib. 7. Aeneid. tectisq; superbis Vrit odoratam nocturna in lumina cedrũ Arguto tenues percurrẽs pectine telas. Iuvenal. Satyr. 7: Et malè percussas textoris pectine Galli Accipimus. Ovid. 3. Fast. & rarum pectine denset opus. ¶ A' cujus similitudine & pecten dictus qui explicat capillos. [Pol. *Grzebień.* Vn. *Fesser.*] Plaut. in Capt. Sed unum strictim me attonsurũ dicam esse, an per pectinem, Nescio. Ovid. 4. Metamorph. Sæpè Cytoriaco deducit pectine crines. ¶ Est quoq; cratis dentatæ genus, stylis ferreis, ad colendam terram. ¶ Item ferreum instrumentũ, quo rustici segetes metebantur. Colum. lib. 2. cap. 21: Alii pectinibus spicam ipsam legunt, &c. ¶ Est item pubes: hoc est, locus ubi pili ad verenda nascuntur, quem & Græci *κτένα* appellant. Iuven. Satyr. 6: Inguina traduntur medicis jam pectine nigro. Dictus pecten, quia ut barba indecorosa pectine indigeat. ¶ Est & instrumentum quo citharam pulsamus, *πλῆκτρον*, Virg. lib. 6: jam pectine pulsat eburno. ¶ Item pectines, sive pectunculi, *κτένες*, pisces sunt qui se ex aqua jaculantur figuræ modo, quemadmodum loligo facere dicitur. Horatius 2. Serm. Satyr. 4: Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum. ¶ Pectines item à Plinio in arboribus dicuntur rectæ per longitudinem pectinum modo lineæ & intervalla, quæ Græcè *στοῖχοι*, & *διαφόρους* appellantur: hoc est, discursus ille venarum rectus, in longitudinem porrectus: cujusmodi in pectine conspiciantur dentes. In quibus autem hic meatuum ductus aliquo modo variat: neq; rectus in longitudinem porrigitur, non solet eos Plinius absolutè pectines appellare, sed aliquid adjicere, quo varietas illa explicetur, obliquos, crispos, nodosove pectines appellans. ¶ Pecten Veneris, herba est, à pectinis similitudine dicta: cujus radix cum malva tusa, omnia tela corpori infixa extrahit. Autor Plinius libro 24. cap. 19.

Pĕctĭno, as, pen. corr. Ferreo instrumento, quod pectinem vocant, spicas lego, vel segetem meto. [*κτενίζω, κτένω.* Gall. *Peigner.* Ital. *Pettinare.* Ger. Den jung herfür gewachsenen Saamen etc. Hisp. *Peinar.* Pol. *Zne.* Vng. *Le aratom.* Ang. *To kembe or carde.*] Plin. lib. 18. cap. 21: Sunt genera tritæ, quorum ubertas pectinari segetem in herba cogat.

Pĕctĭnātŭs, a, um, Quod pectinis instar factum est. [*κτενοειδὲς.* Gall. *Peigné.* Ital. *Pettinato.* Ger. Das gemacht ist wie zwen strẽl in einander gesteckt. Hisp. *Peinada.* Pol. *Jako grzebień wczyniony.* Vng. *Fvvmc, formatus.* An. *Kembed, carded.*] Inde pectinatũ tectũ dicitur, teste Festo, quod in duas partes devexum est: quemadmodum testudinatum, quod in quatuor.

Pĕctĭnātŭs, a, um, adject. Idem quod pexus. Cornut. in Persio.

Pĕctĭnātim, adverb. Significat ad pectinis similitudinem factũ, & quasi denticulatim. [*κτενοειδῶς.* Gall. *A denteleure.* Ital. *A guisa di pettine.* Ger. In strãlweis: das ist / als zwen strẽl so mit den zähnen in einander gesteckt sind. Hisp. *Enclauijando las dedos.* Pol. *Zębato.* Vn. *Fogasson.* Ang. *Like a combe.*] Plinius lib. 9 cap. 35. Cuniculatim, pectinatim, imbricatim undata. Sic dicimus Manus pectinatim junctas, quum utriusq; manus digiti inter se compliciti, pectinis figuram videntur referre, eminentibus utrinq; digitis, veluti pectinis dentibus. Idem li. 8. cap. 25: Pectinatim stipante se dentium serie.

Pĕcto, is, pexui, vel pexi, pexum, n. t. Explico & pando capillum. [*κτενίζω.* Gall. *Peigner.* Ital. *Pettinare.* Ger. Strälen. Bel. Kemmen. Hisp. *Peinar, desenbuelrar.* Pol. *Czesze.* Vng. *Fvvsullom.* Ang. *To kembe or carde.*] Cicer. 2. in Catil. Quos pexo capillo nitidos aut imberbes aut bene barbatos videtis. Ovid. 1. de Arte: Hãc matutinos pectens ancilla capillos Incitet. Hor. 1. Carm. Ode 15: Nequicquam Veneris præsidio ferox Pectes Cæsariem. ¶ Iumenta quoq;, aliaq; animalia pecti dicũtur, quum sordes eorum & pili decidui, strigili distringuntur. Virg. 7. Aeneid. de cervo: Pectebatq; ferum, puroq; in fonte lavabat. ¶ Transfertur etiam ad alia: nam & pectere citharã dicimus: hoc est, percutere: & Distendere pectine chordas: id est, plectro chordas movere. ¶ Item Pectere lanam, & vestes dicimus, à quo & vestes ipsæ, pexæ dicuntur: hoc est, quæ in superficie quasdã veluti lanosas extuberantias ptæ se ferunt, quales sunt vestes quas *Catonnatas* & *Frisatas* vulgus vocat. Plin. li. 8. cap. 48: Istric Liburniacq; pilo propior quam lanæ, pexis aliena vestibus. Idem lib. 9: Et ipsa stuppa pectitur ferreis hamis, donec omnis membrana decorticetur. ¶ Pexa folia: hoc est, crassa, & in medio extuberantias quasdã habentia in modũ panni pexi. Col. lib. 11. cap. 3: At Cappadocia quę pallido & pexo, densoq; folio viret mẽse Februario. Pexa munera. pro togis pexis, apud Martialem lib. 7: Divitibus poteris Mutas elegosq; sonantes Mittere: pauperibus munera pexa dato. ¶ Hujus verbi composita sunt Depecto, Propecto, in longum pecto. Ovid. 1. Fastor. Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam. Repecto, tursus pecto. *ἀναπεκτέω.* Claud. Sparge diem meliore coma, crinemq; repexi Blandius elato surgent temone jugales.

Pĕxĭtās, atis, f. t. [*τὸ τῶ ἱστῶ ὑφασμένον, ὑφασμα.* Gall. *Tissure, contrelassement de laine.* Ital. *Spesse Vrdi pelo in tela o in altro.* Ger. Ein richtung da ein ding so ordenlich nacheinander ligt / oder gehet alß ob es gestrält wär: alß in einem gewep die fäden so den langen weg vnd vberzwerg gehn / alß ob es ein fuß wäre. Hisp. *Raso.* Pol. *Sukno wełniste z włokien belszczenie.* Vng. *Meg nyırt szőrszöl es.* Ang. *Twisting or carding of wool.*] Plin. lib. 11. cap. 24: Quam non ad hoc pertinere videtur crebrata pexitas telæ.

Pĕxātŭs, adjectivum: Veste pexa indutus. [*μαλακοῖς ἐσθῆσι μαλακῶς ἐσθημένος.* Gall. *Vestu de robbe à long poil.* Ital. *Vestido d' habito di longo pelo.* Ger. Mit einem fochteten anaethan. Hisp. *Vestido de raso.* Pol. *Wżukuie wełnistemi obleczony.* Vng. *Megh nyırt ruhaban öltözött.* Ang. *Clothed in a roughe garment.*] Martial. lib. 1: Pexatus pulchrè, &c.

Pĕctĭtŭs, a, um, pen corr. idem quod pexus. [*εὐπεπλος.* Gal. *Peigné.* Ital. *Pettinato.* Ger. Gebürst / oder gekemmet. Hisp. *Peinado.* Pol. *Zgrzebiony.* Vng. *Fvvsvelt.* Ang. *Krmbed.*] Columell. libro 2. capite 3: Præparatæ sint & pectitæ lanæ, quò facilius justa lanificio persequi atque exigere possit. ¶ Per translationem accipitur pro culto, polito, & subacto. Idem libro 10: Verùm ubi jam puro discrimine pectita tellus Deposito squalore nitet.

Pectŭs, oris, n. t. Anterior pars animalis, à gula usque ad ventrem. [*στῆθος, ἀγκὼν, εὐθὺ.* Gall. *La poictrine.* Ital. *Petto.* Ger. Die brust so von dem Hals gẽht biß auff den Bauch. Bel. Die Borst. Hisp. *El pecho.* Pol. *Piersi.* Vng. *Mely.* Ang. *The breaste.*] Hoc hominis tantum latum est, reliquis animalibus carinatũ, ut ait Plinius lib. 11. cap. 37. Dictum autem putatur pectus à compactis costis. Est enim pectus costis compactum, quæ velut firmamentum pectoris sunt. Virgil. 9. Aeneid. Pectore in adverso totum, cui cominus ensem Condidit assurgenti, &

multa morte recepit. Horat. 2. Serm. Sat. 2: - tum pectore adusto Vidimus & merulas poni. Quintil. lib. 2. cap. 15: Nam & M. Aquilium defendens Antonius scissa veste, cicatrices quas is pro patria adverso pectore susceperisset, ostendit. ¶ Accipitur nonnunquam pectus pro corde quod sub pectore latet: vel pro ipso animo quem in corde residere, nonnulli antiquorum putaverunt. Iuven. Satyr. 13: Nocte dieq; suum gestare in pectore testem. Horat. lib. 1. Epist. Non tu corpus eras sine pectore. Accipere toto pectore, pro cõplecti toto animo, amore, benevolentia, studio. Virgil. 9. Aeneid. Te verò mea quem spatiis propioribus ætas insequitur, venerande puer, jam pectore toto Accipio, & comitem casus complector in omnes. Cicero de Amicitia: In Amicitia nisi (ut dicitur) apertum pectus videas, tuumq; ostendas, nihil fidum, nihil explorátum habeas.

Pectusculum, diminut. parvum pectus, *exigidior.*

Pectŏrālis, pectorale, omn. Quod ad pectus pertinet: ut Fascia pectoralis. [*κατὰ στηθος, ἐπιστηθιος.*] Gall. *Appartenant à poitrine.* Ital. *Pettorale.* Ger. Das zu der Brust gehört. Hisp. *Cosa perteneciente al pecho.* Pol. *Przestawa.* Vng. *Melyre valo.* Ang. *Pertayning to the breast.*] ¶ Est & pectorale substantivum, genus armaturæ quo pectus munitur. [*τὸ στηθοδυτον, στηθοδυτης.*] Gall. *Poitral, armure de la poitrine.* Ital. *Armatura del petto, pettorale.* Ger. Der Brust harnisch, wird sunst genennt der Krebs. Hisp. *El pecho, armadura del pecho.* Ang. *A breastplate.*] Plin. lib. 37. cap. 7: Sacrata lege pugnantibus & pectoralibus eorum, ocreisq; & galeis.

Pectŏrōsŭs, a, um, Qui est magni & validi pectoris. [*στηθώδης.*] Gall. *Qui a large & longue poitrine.* Ital. *Petterato.* Ger. Das ein grosse und starcke Brust hat. Hisp. *Cosa de gran pecho.* Pol. *Przestáły.* Vng. *Nagy mellyue, melyes.* Ang. *That hath a broade and strong breaste.*] Autor Priapeæ: Nemo est feroci pectorosior Marte. Colum. lib. 8. cap. 2: Sint ergo matrices probi coloris, robusti corporis, quadratæ, pectorosæ, magnis capitibus.

Pĕcŭārĭus. Pecuarius. Vide Pecus.

Peculiaris. Peculiosus. Vide Peculium.

Pĕcŭlĭum, lii, n. s. Dicitur quicquid alicujus labore & industria partum est. [רכוש *rechûsh* סגלה *segulláh. vt idem, τὸ ἴδιον, τὸ ἐκτητον, τὸ κτῆμα.*] Gall. *Le bien propre à chacun.* Ital. *Peculio* Ger. Ein Eigenthumb / oder eigen Gut / etwas so einer mit seiner arbeit zu eigen vbertommen hat. Hisp. *El peculio.* Pol. *Własność mayą prácą nabyta.* Vng. *Munkával gyiytt, keresett marha.* Ang. *The proper goodes of any man.*] Apud veteres peculium dicebatur quodvis patrimonium, eò quòd pecoribus omnis eorum substantia constabat: unde & peculii nomen deductum est. Postea tamen consuetudine loquendi factum est, ut peculii nomine illud præcipuè comprehenderetur quod servus vel filiusfamilias, dum adhuc in domini potestate esset, vel patris, industria sua, vel labore lucrifecisset. Cicero in Paradox. An eorum servitus dura est, qui cupiditate peculii nullam conditionem, recusant durissimæ servitutis? Plaut. in Asinar. - quanquam ego sum sordidatus, Frugi tamen sum, nec potest peculium enumerari. Ibidem: Largitur peculium omne in terga thesaurum gerit. Florent. Iurisconsul. in l. peculium. ff. de peculium, *inquit*, ex eo constitit, quod patrimonia sua quis paravit, vel officio suo meruit sibi donari, idque velut proprium patrimonium servum suum habere quis voluit. Tubero autem, referente Celso libro 6. ff. sic definivit peculium, quod servus domini permissu separatum à dominicis rationibus habet. ¶ Peculium castrense dicitur quod à parentibus aut agnatis in militia degenti donatum est, vel quod filiusfamilias in militia acquisivit, quod nisi militasset, non haberet. Vide de hoc latiùs in dictione Castrensis. ¶ Sunt præterea tria peculii genera, Quasi castrense, profectitium & adventitium, de quibus vide Hotomanum in Lexico. A peculio fit diminut. peculiolum.

Pĕcŭlĭāris, re, omn. Quod ad peculium pertinet, vel quod peculio deputatur, seu quod peculii proprium est. [*ἰδιος.*] Gall. *Propre, particulier, appartenant à aucun.* Ital. *Peculiare, particolare.* Ger. Das zu dem Eigenthumb gehört / das eines eigen ist. Hisp. *Propio, cosa pertenesciente à peculio.* Pol. *Własny.* Vn. *Tulaidun, tzeghoz valo.* Ang. *Particular, proper to our.*] Plaut. in Asin. Etiam opilio qui pascit inter alienas oves aliquam habet peculiarem, quæ spem solent suam. Sed in usu jam receptum est ut peculiaris, propius sive præcipuus dicatur, nec cum aliis communis. Sue[illegible]. in Cæs. Præterea monetæ publicisq; vectigalibus peculiares servos præposuit. ¶ Peculiare edictum, dicitur quod peculiariter ad certam rem est propositum. Cic. 5. Verrin. Exoritur peculiare edictum repentinum, ne quis frumentum de area tolleret, antequam cum Decumano pactus esset. ¶ Vsurpatur aliquando peculiare pro re servili. Vlpian. l. si quis vinũ. ff. de tritico, vino & oleo leg.: Si peculiare vinum legatum sit, id continere quod servi habuerunt.

Pĕcŭlĭārĭtĕr, adverb. propriè, præcipuè. [*ἰδίως, ἰδίως, ἰδιοτατα.*] Gall. *Particulierement, sfpecialement.* Ital. *Particolarmente, sfpecial-*

mente. Germ. Sonderlich / eigentlich. Hisp. *Propiamente, especialmente.* Pol. *Własnie.* Vng. *Kiuáltképpen.* Ang. *Particularlie, specially.*] Plinius lib. 27. cap. 4: Epiphoris peculiariter imponitur. Quintil. lib. 8. cap. 2: Quod commune est & aliis nomen, intellectu alicui peculiariter tribuitur, ut Verbem, Romam accipimus: Venales, novitios: & Corinthia æra: quum sint aliæ urbes quoque, & venalia multa, & tàm aurum & argentum, quàm æs Corinthium.

Pĕcŭlĭōr, ārĭs, comparat. Magis propriè: *ἰδιοποιεω*, qua voce utitur Vlpian. l. 4. in fi. D. de doli except.

Pĕcŭlĭōsŭs, a, um, Qui peculii multum habet. [*χρηματωδης.*] Gall. *Qui a bien de quoy.* Ital. *Ricco, facoltoso & che ha molte possessioni.* Ger. Der viel eigens hat / wol haben. Hisp. *Cosa de grande peculio.* Pol. *Maiący wielka własną.* Vng. *Marhas.* Ang. *That hath abundance of proper goodes.*] Plautus in Rudens. Peculiosum esse decet servum & improbum, Quem hero præsente præterat oratio.

Pĕcŭlĭātŭs, a, um, idem quod peculiosus. [*πολυχρήματος.*] Gal. *Pecunieux, riche, qui a bien dequoy.* Ital. *Denaroso, ricco.* Ger. Reich an gutt / guttreich. Hisp. *Rico, que tiene gran peculio.* Pol. *Bogaty.* Vng. *Marhas, kazdag.* Ang. *Riche, well fauored.*] Asinius Pollio ad Ciceronem: Planè bene peculiatus Budæus. Caius in l. 2. in fin. Digest. de ædilit. edict. Atquè si quis simpliciter dixerit peculiatum esse servum, sufficit si is vel minimum habeat peculium.

Pĕcŭlĭo, as, act. p. Quempiam pecunia multo, aut peculium aufero. *ἀχρηματίαν ποιῶ.* Plaut. in Pers. Arq; ob istam rem ego aliquid te peculiabo.

Pĕcŭlŏr, ārĭs, & Depeculor, Quæ ad Remp. seu principem pertinent, furor. *κλέπτω τὰ δημόσια.*

Pĕcŭlātŏr, & Depeculator, m. t. Qui hujusmodi furtum facit, autore Asconio. [*κλέπτης τῶν δημοσίων.* Gall. *Celuy qui desrobbe l'argent du prince ou de la Republique.* Ital. *Che rubba il publico.* Ger. Ein dieb / der in ein gemeinen Seckel oder eines Fürsten Gut ein eingriff thut. Hisp. *El ladron de las rentas del rey y publicas.* Pol. *Kradzieży rzeczy possolite albo pankie debra kradnie.* Vng. *Közönségen tolvaj.* Ang. *He that robbeth the common treasure or kinges exchequer.*] Cicer. 3. Officior. Neq; enim de sicariis, veneficis, testamentariis, furibus, peculatoribus hoc loco dicendum est.

Pĕcŭlātŭs, tus, m. q. peennia publicæ, aut fisci furtũ, sicut sacrilegium rerum sacratum. [*τὰ τῶν δημοσίων κλέμματα.* Gall. *Larcin de bien du commun & public.* Ital. *Furto che si fa del publico.* Ger. Ein dieb stal auß dem gemeinen Seckel / oder eines Fürsten Schatz. Hisp. *Hurto de las rentas publicas.* Pol. *Kradzież rzeczy possolitey albo pankiego.* Vng. *Tar haz meg lopas.* Ang. *Robbrie of the common treasure or kinges exchequer.*] Cic. 5. Verr. Non intelligit hæc ea jamdudũ loquor, ad aliam quæstionẽ atq; ad peculatus judicii pertinere. Plinius de Viris illustribus Livius: Salinator primo Cõsul de Illyriis triũphavit. Deinde ex invidia peculatus reus, ab omnibus tribubus, excepta Metia, condẽnatus. Plaut. in Cistel. Ergo in me peculatum facit.

Pĕcŭlātŭs, principio capitalis Romæ non fuit, & pecuniæ pœna, non capitis diminutione notabatur. Id significat Livius lib. 27. quũ ait: M. Livius erat, multis annis ante ex consulatu populi judicio damnatus: quã ignominiã adeò ægrè tulerat, ut & rus migraret, & per multos annos & urbe & omni cœtu careret hominum. Ex his verbis non esse M. Liv. aqua & igni interdictum, sed affectum animo graviter ex eo judicio, iratum populo, sua sponte urbe cessisse, animadverto. Eum autem peculatus nomine esse damnatum ex eo libello constat, quem nescio quis de Viris illustr. composuit. Et apud Livium lib. xxxvii. damnato de peculatu L. Scipione Asiatico, Africani majoris fratre, litis æstimatæ & carceris, nisi solveret, mentio fit: aquæ verò & ignis interdictio nulla nominatur. Est etiam exemplum M. Camilli, qui urbem Romam obsidione Gallorum liberavit. Hic ob Vejentanam prædam, ut ait Liv. à L. Apuleio accusatus xv. millibus gravis æris damnatus est: abiit autem in exilium ante judicii diem: quia quum se damnatum iri de suis tribulibus & clientibus cognovisset, de patria maluit decedere, quàm iniquissimam multam populi suffragiis irrogatam exolvere. Nam damnatis de peculatu vel quanti esset lis æstimata, solvendum erat, vel in vinculis donec solverent, miserrimè vivendum, quod in Scipionis Asiatici judicio Livius significat, quòd si reus judicio non expectato, in exilium voluntarium abiisset, tunc accusatorem quidem is qui cœperat persequebatur, reum tamen absentem non alia quàm pecuniaria pœna populus condemnabat: eamq; pecuniam solvere, si rediret, damnatus cogebatur, aut si solvendo non esset, in carcerem ire. Hoc de crimine lex nulla nominatur: sed ante M. Aemilium Lepidum. C. Flaminium Coss. quo anno superior Asiaticanus à duobus Petilliis trib. pleb. est accusatus, judicem senatum fuisse. Livius libro xxxvi. significat: me tamen idem Livius in dubitationem adducit: senatúsne an populus ante eos Consules quos nominavi,

nominavi de peculatu quæsierit. Scribit enim duabus libris XXVII & XXIX. M. Livium Salinatorem, post priorem consulatum à populo esse condemnatum: eam porrò damnationem peculatus nomine fuisse jam ostendimus. Sed videlicet exhonorare possumus quovis de crimine, si tribun. pleb. aliquis esset accusator, populum judicare potuisse ne gravis autor Tit. Livius damnetur incōstantię. Post Africani, ejusq; fratris Asiatici accusationem, prætor cum judicum consilio de iis qui peculatus arguerentur, quæstionem exercuit: id opinor lege ab aliquo magistratu lata institutum: alioqui, quod sinatus universi munus erat ad prætorem certumq; judicum numerum, senatu negligente translatum, vix putarim. Lege postea Iulia capitalis peculatus factus est, quod Iurisconsulti declarant. Peculatus pœna, inquit Vlpianus ad legem Iuliam peculatus, aquæ & ignis interdictionem continet, in eam hodie succedit deportatio. Porrò qui in eum statum dedicitur, sicut omnia pristina jura, ita & bona amittit. Lege autem peculatus tenebatur, si quis pecuniam publicam furripuisset, vel ut furriperetur curasset: si quis in aurum, argentum, aut æs publicum quid indidisset, vel immiscuisset, fecisset; dolo malo, quo id pejus fieret: hæc apud Venuleium scripta sunt. Quod autem addatur eadem Iulia lege obstrictos fuisse qui æs, in quo leges incisæ erant, refixisset, vel quid immutasset, aut in publicis tabulis delevisset, induxissetve, hæc ego non ad peculatum, sed majestatem retulerim. Quòd si pretio commissum id fuisse: ne sic quidem peculatus mihi videtur, sed damnati potiùs majestatis, & corruptus, & corruptor: quædam enim incerta crimina in majestatem conferebantur: neq; aliud crimen patebat latiùs: atq; etiam, quod in lege Iulia peculatus ait Vlpianus scriptum fuisse, ne quis ex præsidia sacra religiosaq; auferret, intercideret, in rem suam verteret, non peculatum magis, quàm sacrilegium, fuisse existimarentur. Hæc præterea sunt in crimine peculatus: si quis imperator pecuniam ex præda captam penes se privatim retinuisset, eamq; nec in triumpho tulisset, nec in ærarium retulisset. Pœna peculatus vel pecuniaria fuit, vel capitalis: nam qui prædam ab hostibus captam furripuerat, in quadruplum damnabatur: cæteris autem aqua & igni interdicebatur. Postea rogata est alia lege deportatio, abrogata interdictionis pœna. Et quoniam, ut repetundæ, ita peculatus publicum furtum fuit: propterea, ut in repetundis, sic in peculatu æstimationes fiebant litium, contraq; hæredes, ut scripsit Papinianus ad legem Iuliam peculatus, actio dabatur: peculatum tamen, quod ante quinquennium esset admissum, objici non oportuit, si Venuleio credimus. Ex Pauli Manutii lib. de Legibus Romanis.

Pecūs, ŭdis, ſ. c. A pecore, sive pecu dicta est: quia apud antiquos omnes divitiæ in pecudibus erant sitæ. [שׂה *chiſeph.* πρόβατον. Gall. *Argent, ou ce qui vaut argent.* Ital. *Pecunia, danaro.* Ger. & Bel. Gut. Hiſp. *El dinero, ò generalmente todo lo que vale dinero.* Pol. *Pieniądze.* Vng. *Penz.* Ang. *Siluer or other goodes worth siluer, money.*] Columell. lib. 6. in præfat. In rusticatione vel antiquissima est ratio pascendi, eademq; quæstuosissima: propter quod nomina quoque pecuniæ, & peculii tracta videntur à pecore. Quod non solùm veteres possederunt, sed adhuc apud quasdam gentes unum hoc usurpatur divitiarum genus. Plin. lib. 33. cap. 3, scribit: Pecuniam sortitam esse nomen à nota pecudis, eò quòd primum æs nota pecudis signatum fuit. Hinc Plutarchus in Poplicola asserit, in vetustissimis nummis signum fuisse ovis, & suis, bovisq; conspectum. Pecuniæ verò nomine (ut inquit Hermogenianus, l. pecuniæ. ff. de Verb. signific.) non modò numi: hoc est, numerata pecunia: sed omnes res tàm solidæ quàm mobiles, & tàm corporales quàm jura continentur. Cicer. 2. de Finib. Magni æstimabat pecuniam, non modò non contrà legem, sed etiam legibus partam: quæ quidem vel cum periculo est quærenda nobis: est enim effectrix multarum & magnarum voluptatum. Horat. 1. Epistol. 6: Et genus, & formam regina pecunia donat. Idem 4. Carm. Ode 9: Vindex avaræ fraudis, & abstinens Ducentis ad sectacta pecuniæ. ¶ Horat. Scilicet uxorem cum dote fidemque & amicos: Et genus & formam regina pecunia donat. Idem: Nam genus & virtus, nisi cum revilior alga est. Idem per ironiam Satyricum: O' cives cives quærenda pecunia primùm: Virtus post nummos. Pecunia quantum apud veteres sperata fuerit, ostendit Erasm. in Milite suo can. 6. ubi sic legitur: Non tulerunt theatra Athenienſium, &c. Pecuniam ad loco negligere, lucrum esse testatur Propheta 2. Paralip. 26: Habet dominus unde det nobis posse his multa plura, &c. Interpecuniam & sapientiam ita distinguit Salomon: Vultet ergo, sapientia cum divitiis, & magis prodest videntibus illam. Sicut enim protegit sapientia, sic protegit pecunia. Hoc autem plus habet eruditio & sapientia, quod vitam tribuunt possessori suo. Eccles. 6: Pecuniæ, inquit Ecclesiastes, obediunt omnia, cap. 10. Iuxta illud: Auri sacra fames, &c. Pecuniæ tum usum ad vitæ nostræ sustentationem necessarium esse, Hesiod hoc carmine docuit:

χρήματα δ' ψυχῇ πέλεται, δύλοῖσι δ' ἄρεστῖν.

Pĕcūnĭŏlă, hujus diminutivum est. πρόβατον.

Pĕcūnĭārĭŭs, a, um, Quod ad pecuniam pertinet, vel quod est de pecunia. [χρηματικός. Gall. *Appartenant à argent.* Ital. *Che s'appartiene à denari.* Ger. Das zu dem Gelt gehört. Hiſp. *Cosa perteneſciente à dineros.* Pol. *Pieniądzowi.* Vng. *Penzhez valo.* Ang. *Belonging to money.*] Cic. ad Brutum: Nodus est inopia rei pecuniariæ. Idem pro Cluent. Neminem voluerunt majores nostri non modò de existimatione cujusquam, sed ne pecuniaria quidem de re minima esse judicem, nisi qui inter adversarios convenisset. Lis pecuniaria, Quintil. lib. 6. cap. 1.

Pĕcūnĭārĭs, e, idem quod pecuniarius. Sic pecuniaris damnatio dicitur pro pecuniaria apud Macrum l. 10. in fin. D. de pœn.

Pĕcūnĭōsŭs, a, um, Qui abundat pecunia. [πολυχρήματος. Gall. *Pecunieux, riche.* Ital. *Ricco, danaroſo, che abonda di pecunia.* Ger. Gettreich, der viele des Gelts hat. Hiſ. *Cosa de muchos dineros.* Pol. *Pieniężny.* Vng. *Penzes.* Ang. *That abundeth of money, riche.*] Nonius: Pecuniosorum, & locupletum proprietatem aperuit M. Tullius de Senect. à pecore pecuniosos, & à possessionibus locorum locupletes appellatos asserens, multaq; ditione ovium, & boum: quòd tunc erat res in pecore, & locorum possessionibus, ex quo locupletes & pecuniosi vocabantur. Cic. 2. Verr. Pecuniosum hominem, quanvis sit nocens, neminem posse damnari. Idem 1. de Invent. In fortuna quæritur, servus sit, an liber: pecuniosus, an tenuis. Artes pecuniosæ. Martial. lib. 3: Artes discere vult pecuniosas.

Pĕcŭs, pecudis, fœminini generis, & Pecus, pecoris, neutri, omne animal quod sub hominis imperio è pabulo terræ pascitur: ut boves, asini, equi, cameli, oves, capræ, & hujusmodi. [בְּהֵמָה *ſon* מִקְנֶה *miknah* בָּקָר *bohir* קִנְיָן *kinjan.* πρόβατον. βοσκήματα. Gall. *Beſtiail.* Ital. *Beſtiame.* Ger. Alles ley Vech dem Menſchen dienſtlich. Hiſp. *Hato ò manada de ganado.* Pol. *Bydło.* Vng. *Barom.* Ang. *All maner of cattail.*] Varro lib. 2. de Re rustica cap. 5: Qui gregem armentorum emere vult, observare debet primùm, ut sint hæ pecudes ætate potius ad fructus ferendos integræ, quàm jam expertæ. Plinius etiam elephantos pecudes vocat: Qui (inquit) cū elephanto cōgressus, gemino ictu pecudem exanimavit. ¶ Invenitur etiam pecus, coris, pro multitudine pecorum, seu pecudum. Virg. 3. Aeglog. Dic mihi Dāmœta, cujum pecus, an Meliboei? Idem: Caprigenumq; pecus nullo custode per herbas. ¶ Interdū pro ove. πρόβατον. Plin. lib. 8. cap. 49: Est & in Hispania, & maximè Corsica, non dissimile pecori genus musimonum, caprino villo, quàm pecoris vellere propius. Quintil. Cur in usum vestium sæpè pecori lanæ detrahuntur! ¶ Interdum dicitur de quovis animante, quod humana lingua & effigie caret. ἀνθρωπόμορφον. Virgil. 4. Georg. Ignavum fucos pecus à præsepibus arcent. Horat. lib. 1. Carm. Omne quum Proteus pecus egit altos, Visete montes. ¶ Pecus autem, quum in genitivo facit pecudis, nunquam accipitur collectivè: alioqui omninò eadem habet significationes. Dicitur enim de quovis animali excepto homine. Plinius lib. 8. cap. 7: Ipsius animalis tanta narratur clementia adversus minus valida, ut in grege pecudum occurrentia manu dimoveat, nequid obterat imprudens. Virgil. lib. 4. Georg. de apibus loquens: - & pecudum custodia fallere. Lucret. de piscib. Præterea genus humanum, mutæq;, natantes, Squamigeræ pecudes. Columell. lib. 8. cap. 3: Volatile pecus facilè custodiam decipit. Dicturq; pecus (ut docet Varro) à pes, quòd pedibus sine ratione bruta ferantur. ¶ Sunt qui dicant pecus, pecudis, olim fuisse masc. gen. quòd apud Ennium lectum sit, Pecudi marito: poterimus tamen dicere, Mario, ibi esse substantivum, & figuratè eum alterius generis substantivo cohærere. Legitur etiam pro eodem Pecu, & in numero plurali pecua: de quo supra. ¶ Pecuda etiam neutro genere in usu fuisse, veterum affirmat autoritas. Sisenna: Iumenta, & pecuda locis trepidare cōpluribus. Item Cic. de Repub. apud Nonium: Quum adhibent in pecuda pastores.

Pĕcŭ, hujus pecu, in plurali: pecua, pecuum, pecubus. Antiqui dixerunt pro pecore. Plautus Ruden. Nō vides me referre uvidum rete, sine squamoso pecu? Idem Mercat.: Nec pecua ruri pascere, neq; pueros nutricare, &c.

Pĕcŏrīnŭs, a, um, Quod est ex pecore: [προβάτινος. Gall. *Beſtial.* Ital. *Pecorino.* Ger. Das vom Vech kumpt. Hiſp. *Cosa de ganado.* Pol. *Zbydlęcy.* Vng. *Barombol valo.* Ang. *Of cattail.*] ut Pecorina caro: quam & pecoream pecudinam, & pecuinam possumus appellare.

Pĕcŏrōsŭs, a, um, Quod pecore abundat: [προβατώδης. Gall. *Abondant en beſtail.* Ital. *Ch' abonda di pecore.* Ger. Vell Vechs. Hiſp. *Cosa de mucho ganado.* Pol. *Dostatni w bydło.* Vng. *Barmos.* Ang. *Riche in cattail.*] ut Pecorosa palatia, apud Propertium libro 4: Venit ad invictos pecorosa palatia montes, Et statuit

fessos, fessus & ipse, boves. Statius 10. Thebaid. Cui fœtura gregem pecoroso vere novavit.

Pecorārius, m.s. Qui pecus, sive pecora publica redimit, ut inquit Asconius. [נקד nokédh. κτηνοτρόφος.] Romani enim vetustiores nihil in bonis aliud præter pecudes habebant. ¶ Est etiam pecorarius, qui pecorum curam habet, pecuarius. [נקד nokédh. νομεύς. Gall. *Gardien de bêtail, berger.* Ital. *Pecoraio.* Ger. Ein Byehhirt/oder der zu dem Vych sorg hat. Hisp. *Ganadero.* Pol. *Stroż bydlęcy.* Vng. *Barom gond viselő.* Ang. *A grasyer, that feedeth cattail.*] Augustin. lib. 15. de Civit. Hic erat pater habitantium in tabernaculis pecoratiorum.

Pecŭārius, rii, m.s. Qui pecora pascit, pecorarius. [נקד nokédh. κτηνοτρόφος, νομεύς. Gall. *Berger.* Ital. *Pecoraio.* Ger. Ein Byehhirt. Hisp. *Ganadero, ò pastor de ganado.* Pol. Krowiarz. Vng. *Barom bvch*, Ang. *A feeder of cattail.*] Cic. 4. Verr. Mercator, an arator, an pecuarius.

Pecŭārĭus, a, um, Quod ad pecus pertinet. [Βοσκηματικός. Gall. *Appartenant à bêtail.* Ital. *Che serue à bestiame.* Ger. Zu dem Vych gehörend. Hisp. *Pertenesciente à ganado.* Pol. *Bydlęcy.* Vng. *Barombos tartozo.* Ang. *Belonging to cattail or bestiall.*] Plautus in Truculento: Malè vertit res pecuaria mihi apud vos. Colum. lib. 7. cap. 12: Pecuarius canis neq; tàm strigosus aut petnix debet esse, quàm qui damas, cervosq;, & velocissima lectantur animalia: est autem Pecuarius canis, qui pecora, vel pecudes custodit à luporum voracitate, & injuria.

Pecŭārĭa, orum, n.s. Dicūtur à pecu. [עדרים hadhārim מקנים miknim Βοσκήματα. Gall. *Troupeau de bêtail.* Ital. *Greg gi grandi di pecore.* Ger. Grosse schaaren oder hauffen Vych. Hisp. *Hato de ganado.* Pol. *Stada bydlęce.* Vng. *Tsorda.* Ang. *Flockes of cattail.*] Nominativus singularis est pecuare, vel pecuar per apocopen. Propriè autem pecuaria dicuntur magni pecudum greges. Persius: Findor, ut Arcadiæ pecuaria rudere credas. Virgil. 3. Georg. Solve mares, mitte in venerem pecuaria primus. Autor ad Herenn. lib. 4: Nam quum canes funguntur officiis luporum, cuinam præsidio pecuaria credemus? ¶ Nonnunquam pecuaria pro vectigalibus accipiuntur, aliisq; rebus omnibus, ex quibus populus habet provĕtum. Diu enim hoc uno vectigali populus Romanus contentus fuit. Cicero de Claris Oratoribus: Infimularetur q; familia partim etiam liberi societatis ejus, quæ pecuaria de P. Cornelio L. Mummio COS. redemisset, &c.

Pecŭārĭa, æ, f. p. Dicitur ratio parandi, ac pascendi pecoris ut fructus ex eo percipiatur, quæ & Res pecuaria dicitur. [κτηνοτροφική. Gall. *Pasture, art de paturage.* Ital. *Pastura.* Ger. Der Gewerb mit dem Vych vmbzugehn / die Genutzung vnnd vycherhaltung. Hisp. *El arte de criar ò ganado.* Pol. *Pasterstwo wchowanie bydła.* Vng. *Barommal valo kereskedes.* Ang. *The feeding or pasturing of beastes.*] Varro libro 3. de re rustica, capite 1: Tres libros instituī, è quibus duos scripsi, primum ad Fundaniam uxorem de agricultura: secundum de pecuaria, ad Turannium Nigrum. ¶ Est & pecuaria, locus in quo pecorum greges constituunt. [נאות noith.] Varro libro 2. capite 1: Cujus nobiles pecuariæ in Illyriis habentur. Idem in Præfat. libri 2: Quòd eò facilius faciam quòd & ipse pecuarias habui grandes, in Apulia ovarias. Non malè quis possit ex hisce Varronis exemplis pecuarias intelligere, ipsos pecudum greges: quemadmodum apud eundem Pecuariæ videntur accipi lib. 3. cap. 2: Ubi sic ait: Duo quum sint genera pastionum: unum agreste, in quo sunt pecuariæ: alterum villaticum, in quo sunt gallinæ, & columbæ, &c. ¶ Pecuariam rem facere, significat armenta, greges q; alere, quæ res ad scientiam pastoris pertinet. κτηνώδη ἐπιστήμη.

Pecŭum, Cato genitivo plurali protulit, ab eo quod est pecu. Autor Festus.

Peda. Vide PEDES pedum.

Pedagium, & Guidagium, barbara vocabula, exponuntur in C. super quibusdam. ext. de Verb. sign. & ibidem Abbas. & in C. Innovamus de censibus.

Pedalion. Polygonium apud Dioscor. lib. 4. cap 5.

Pedalis, Pedamen, Pedaneus, Pedarius. Vide PEDES pedum.

Pedatim, Pedatio, Pedatum. Vide PEDES pedum.

Pedem, s. pen. prod. hujus Pedemanis, πήδησις, Genus saltationis Laconicæ in quâ pedes in orbem ad nates torquebantur: de qua Lucia. in libello περὶ ὀρχήσεως. Iuven. Satyr. 11: Qui Lacedæmonium pedemate lubricat orbem. Alii legunt pyrrhismate.

Pedeprefim, Pedes, ĭtis, Pedester, Pedetentim, Pedica, Pediculus, Pedisolus, Pedisequus, Peditatus. Vide PEDES pedum.

Pĕdes [נ] regl. πόδες. Gall. *Les pieds.* Ital. *Piedi.* Ger. Die Füss. Bel. Benen. Hisp. *Los pies.* Pol. *Nogi.* Vng. *Lab.* Ang. *The feet.*] Dicuntur quibus utimur in gradiendo, cujus nominativus singularis est Pes, à Græco πούς. Pes autem totum dicitur quod est à femore ad calcem: dividiturq; in coxendicem, femur, genu, femen, poplitem, crus, suram, & imum pedem, qui talus appellatur: dividiturq; in convexum pedis, quæ pars superior est: & calcaneum, quæ est pars posterior: item in volam, quæ est pars medii pedis cava: & plantam, quæ pars tota inferior est: præterea in digitos & ungues. A' vola pedis indita sunt cognomina Plancis, Plotiis, Scauris, Pansis: de quibus satis docuit. Ovid. 3. de Pont. Hæc dea nō stabili quàm sit levis orbe figurat, Quæ summum dubio sub pede semper habet. Idem 12. Metamorph. pedibusq; virum proculcat equinis. Virgil. 8. Aeglog. Quò te Mœri pedes? an quò via ducit in urbem? Ad pedes servus, Ante pedes, à pedibus. Vide ad præpulit. ¶ Suo se pede metiri: hoc est, facere sumptum pro facultatum suarum modulo. Horat. 1. Epist. 7: Metiri se quenq; suo modulo ac pede, verum est Quoniam verò stabilis fundamentum pedis est, factum est ut in ædificiis area, pes magnus dicatur. ¶ Pes etiam mensuræ genus est quo mensurantur terræ, & continet quatuor palmos: hoc est, digitos sedecim. ¶ Item funis qui in navi tenditur velum. Virgilius lib. 5. Aeneid. Vna omnes fecêre pedem. Plautus etiam remos navium pedes appellavit. ¶ Pedes etiam dicuntur legitimæ carminum dimensiones: ut dicimus carmen Heroicum sex habere pedes: Pentametrum, Phaleucium, & Saphicum, quinq; Metaphora videtur sumpta ab animalium pedibus. Nam quemadmodum illa suis pedibus moventur, ita etiam carmina suis quibusdam incedunt pedibus. Aut certè à mensuræ genere, quod pedem vocari diximus, quòd carmina suis pedibus veluti mensuris quibusdā dimetiantur. ¶ Præterea pes vocatur fœdum capitis animal, à multitudine pedū. Plaut. in Curc. Vt muscæ, culices, pedes, pulices q;, Odio, & malo, & molestiæ, bono usui cîtu nullo. Hujus diminutivum frequentiùs in usu habetur, scilicet Pediculus, sive pedunculus.

Pĕdĭcŭlus, li, diminutivum, m.s. Parvus pes. [πόδιον. Gall. *Petit pié.* Ital. *Piccial piede.* Ger. Ein klaine Füsslin. Bel. Een Voetien. Hisp. *Pie pequeno.* Pol. *Nożka.* Vng. *Labotska.* Ang. *A litle foote.*] Plin. lib. 9. cap. 28: Mollia sunt soligo, sepia, polypus, & cæteri ejus generis. His caput inter pedes & in ventre: pediculi octoni omnibus. ¶ Hinc pediculi vocantur, quibus fungi, pyra, mala, & hujusmodi sustinentur φόρμοι. Plin. lib. 22. cap. 23: Tutiores fiunt fungi cū carne cocti, aut cum pediculo pyri. ¶ Item pediculus vermis in capite hominis, & in cæteris animalibus. [כנם chinnām. φθείρ. Gall. *Vn pou.* Ital. *Pédecchio.* Ger. Ein Laus. Hisp. *Piojo.* Pol. Wosz. Vng. *Tetue.* Ang. *A louse.*] Colum. lib. 8 cap. 7: Pluma omnis è capite, & sub alis, atq; clunibus demetur: illic ne pediculum creet, hic ne stercore loca naturalia exulceret. ¶ Pediculi quoque terræ scarabei terrestres nigri similes. Sunt & maris pediculi, teste Plin. lib. 32. cap. 7. & 8. ita dicti à similitudine pediculorum capitis, quibus ad varia medicamenta utuntur.

Pĕdĭcŭlāris, a, um, ut Pediculata poma, quę pediculos habent, quibus suspendi possunt.

Pĕdĭcŭlārĭs, lare, Quod ad pediculos capitis vermes pertinet. [φθειριᾶσις. Gall. *Appartenant à pouz.* Ital. *Pertinente à pidochio.* Ger. Das zu den lausen gehört. Hisp. *Perteneciente à pioio.* Pol. Wszywy. Vng. *Tetues.* Ang. *Of lice.*] Hinc pediculāris morbus dicitur, quum corpus pediculis scatet. Græci φθειρίασιν appellant. Nam φθεῖρα, pediculum dicunt. De hoc Serenus: Nonnullis corporibus quædam de corpore nostro Progenuit natura, volens abrumpere somnos Sensibus, & monitis vigiles inducere curas. Hoc morbo interiit Sylla Dictator.

Pĕdĭcŭlōsus, sive Pediculosus, Qui capitis vermibus scatet, qui pediculi & nonnunquam pedes appellantur. [φθειριῶν. Gall. *Pouilleux, plein de pouz.* Ital. *Pedocchioso.* Germ. Lausig/voll lauss. Hisp. *Cosa llena de piojos.* Pol. *Pełen wszy.* Vng. *Tetues.* Ang. *Lousie.*] Plautus: Pedicosus, squallidus, ubi me vidit, caput scabit. Apud antiquos, teste Festo, aliquando invenitur pedeculosus, per secundam vocalem in antepenultima. Tuinnius: Rus detrudetur pedecosus, squallidus.

Pĕdĭŏlus, dimin. Parvus pes, Nonius. πόδιον. Afranius: Excepto atq; adeò nolo, nudo pediolo est pus.

Pĕdŭscŭlus, li, dimin. Parvus, pes. [πόδιον. Gall. *Petit pié.* Ital. *Piccial piede.* Ger. Ein kleins Füsslin. Hisp. *Pequeno pie.* Pol. Nożka. Vng. *Kis lab.* Ang. *A litle foote.*] Plin. lib. 11. cap. 28: Si cooriatur procella, apprehensis pedusculo lapillis se librant. ¶ Quo tamen in loco castigatiora exemplaria legendum docent, Apprehensi pondusculo lapilli.

Pĕdă. Vestigium humanum præcipuè pedis, inquit Festus. [עקבה hikkebh. ἴχνος. Gall. *Vestige, pas ou trace.* Ital. *Pedata humana.* Ger. Ein fusstritt/fussstapff. Hisp. *La pisada del pie.* Pol. *Slad czyiś stopy.* Vng. *Lab nyom.* Ang. *A pace or steppe.*]

Pĕdālis, ale, om. t. Quod est pedistri. Mētura pedalis. [ποδιαῖος. Gal. *D'vn pié.* Ital. *D'vn piede.* Ger. Ein Schuch/das eines schuchs lang oder breit ist. Hisp. *Cosa de longura de vn pie.* Pol. *Na stopę ierzki.* Vng. *Egi lab nyomni.* An. *Of a foote, or of the measure of a foote.*] Columel.

Columel. lib. 3: Pedale quoquoversus spatium sat erit inter semina relinqui. Idem Scrobiculis pedalibus factis. Cic. 4. Academ. Quid potest esse sole majus, quem Mathematici ampliùs eodemgenti partibus confirmant majorem esse quàm terram? quantulus nobis videtur? mihi quidem quàli pedalis. Cæsar 2. bell. Civil. Pedalibus lignis conjunctis inter se portas integebantur.

Pĕdāle, Scabellum, id quod sub pedibus præstat utilitatem. [שמיכה *semichâ*. Gall. *Scabeau, tabelle, ou petit banc.* Ital. *Banchetta, scabello, deliberio.* Ger. Ein Schemel / oder Stätin / das man vnder die füß legt. Hisp. *Escamochico, banquillo.* Pol. *Podnożek.* Vng. *Szemely, labatar vala.* Ang. *A foote stoole.*] Cornelius Fronto de vocab. differ. Pedale mensura est pedis. Pedule verò quod sub pedibus præstat utilitatem. Pedules fasciæ apud Vlpian. l. 25. D. de aur. & arg. dici videntur eæ, quibus pedes vinciuntur. Cicero in Clodium ostendit apud Nonium: Tùne cùm vincirentur pedes fascia, quum calanticam capiti accommodares.

Pĕdāmĕn, ĭnis, n. t. & Pedamentum, ti, n. s. Fulcimentum, sive adminiculum quod arbusculæ adhibetur: sicut palus quo vitis sustinetur. [משענת *mishbénéth*, χαράκωμα. Gall. *Vn eschalier ou vigne en autre appuy.* Ital. *Pedamēto, sostegno, appoggio.* Ger. Ein Baumstangen / oder ein rebstick. Hisp. *El rodrigon dela vid o otros arbolesy otras cosas.* Vng. *Karo, tamasz.* Ang. *A proppe set to hold vp any thing.*] Plinius lib. 17. cap. 20: Castanea pedamentis omnibus præfertur. Columella lib. 4. cap. 30: Pedaminum, jugorumq;, & viminum prospiciendorum tradenda ratio est. Varro lib. 1. de Re rustica cap. 8: Quibus stat recta vinea, dicũtur pedamenta: quæ transversa junguntur, juga: ab eo quoq; vinctæ jugatæ.

Pĕdānĕus, a, um. Pedalis. [מחצה. Gall. D'vn pié. Ital. D'vn piede. Ger. Schůh. Hisp. *Cosa de longura de pié.* Pol. *Na łopie ſzeroki.* Vng. *Egy labnyi.* Ang. *Of a foote.*] Columella lib. 5: Et ideo in mandis arboribus nemo minorem pedanea scrobem vitibus comparat. ¶ Hinc Bipedaneus, a, um, Tripedaneus, & hujusmodi. דו חצי. Colum. lib. 1: Bipedanea humus arbonibus quatuor pedum abundè est. Et lib. 4: Tripedaneis relictis spatiis, per quæ semina excoluntur. Et lib. 5: Semipedaneam consitis resolutâ vitibus terram subjicere. ¶ Pedaneus judex. Qui à prætore constituitur, ut minora judicia discernat: ita dictus quòd is magistratus non vehatur curru, sed pedibus proficiscatur in forum. Gell. tamen lib. 3. cap. 18, negat pedaneum in hac significatione Latinum esse, Senatoresq; pedaneos hosce dicendos contendit, non pedaneos.

Pĕdārii, Senatores dicti sunt qui in Senatu sententiam non dicebant, sed ab alio dictam comprobabant, moventes se loco, & in partem ejus cujus sententiam approbabãt, ambulantes: Propter quod qui ita faciebant, ire in sententiam pedibus dicebantur. Et ab hoc instituto transeundi pedibus, pedarii sunt appellati. Cicero ad Attic. lib. 1: Est illud senatusconsultum summa pedariorum voluntate, nullius nostrũm autoritate factum. Ibidem: Et raptim in eam sententiã pedarii cucurrerunt. Sententia eorum, pedaria appellatur. Gellius pedarios existimat dictos fuisse Senatores, quòd qui magistratum curulem nondum ceperant, pedibus in curiam proficiscebantur. Nam qui curulem magistratum gessissent, curru vehi solebant. Vide Gellium hac de re diffusè tractantem lib. 3. cap. 18.

Pĕdātim, adver. à verbo pedo, as. [עמוד עמוד *amôd amôd*. Gall. *Pas à pas.* Ital. *A passo, à passo.* Ger. Fuß auff fuß. Hisp. *Passo à passo, de dos en dos.* Pol. *Powoli.* Vng. *Laban.* Ang. *Steppe and steppe.*] Plin. lib. 11. cap. 45: Leo tantùm & camelus pedatim gradiuntur. hoc est, ut similiter pes non transeat dextrum, sed subsequatur.

Pĕdātum, pedati, apud antiquos legitur pro repetito accessu: à verbo pedo, as, quo antiqui utebantur. Nonius: Pedato, positum invenitur pro repetitu, vel accessu, quasi per pedem: sicut tumc vulgò dicitur, Tertio pedato. Cato Orig. lib. 1: Igitur tum pedato bellum nobis fecêre: hoc est, tertio reversi, ut interpretatur Perottus. Cato Senex: In his duobus bellis alteras hyemis agriq; parte multati, alteras oppidum vi captum, alteras primo pedato & secundo. Sospater lib. 11. Instit. Gram. Item Cato in dissuasione fœnotis. Tertio autem pedato, item ut priore discordia excrescebat: hoc est, tertia vice.

Pĕdĕtentim, Tardè, paulatim, quasi lenta & tarda itione. [דן *al hâlaḳ*. Nonius.

Pĕdĕs, peditis, Qui pedibus incedit: [רגלי *raghli*. πεζός. Gall. *Pieton, qui va à pié.* Ital. *Pedone.* Ger. Ein Fußgenger / Fußknecht. Bel. Ein Bueckecht. Hisp. *El peon hombre de pie.* Pol. *Pieszy.* Vn. *Gialog.* An. *A foote man.*] situr eques, qui equo vehitur. Vnde milites qui pedibus stipendia faciunt, pedites appellamus. Cæsar 8. belli Gall. Equitatum omnem, Germanosq; pedites, summa velocitate omnes, ad castra hostium præmittit. Virgil. 6. Aeneid. seu quum pedes iret in hostẽ. Idem 10. Aeneid. Quũ pedes incedit, &c. Curtius: Pedes agmen circumibat.

Pĕdĭtus, (Vn. *Labor.*) Suetonius in Othone: Fuisse etiam traditur & modicæ staturæ & malè pedatus, pedibus male fultus.

Pĕdĭtātŭs, tus, m. q. Peditum copiæ: sicut equitatus, equitũ copiæ [רגלי *raghli*. πεζότης, τὸ πεζόν. Gall. *Bande, ou armée de gens à pié.* Ital. *Essercito a piedi.* Ger. Ein Fußvolck / ein hauffen Kriegsleuten zu fuß. Hisp. *El pennaje de hombres de pie.* Pol. *Pieszy zołnierz.* Vng. *Gialog sereg.* Ang. *A bande of footemen.*] Cic. 5. Philip. Tu civem sceleratum & peditum Gallorum & Germanorum exercitu, pecunia, peditatu, equitatu, copiis instrues?

Pĕdĕstĕr, Qui pedibus iter facit. [רגלי *raghli*. πεζός. Gall. *Pieton.* Ital. *Pedone.* Ger. Ein Fußgenger / der zu fuß gehet. Hisp. *El peon.* Pol. *Pieszo chodzący.* Vng. *Gialog.* Ang. *A foote man.*] Martial. lib. 1: Abnuit in liquidis ire pedester aquis. Apul. Qui modò in exercitum profectus est pedester. ¶ Dicitur etiam hic & hæc pedestris, & hoc pedestre. πεζός: ut pedestris exercitus, qui peditibus tantùm constat, non etiam equitibus. Pedestres copiæ, Pedestria agmina. πεζαὶ δυνάμεις. Cic. 2. de Finibus: Vt si Xerxes cum tantis classibus, tantisq; equestribus & pedestribus copiis Hellesponto juncto, Athoq; perfosso, maria ambulavisset, terramq; navigasset, &c. ¶ Pedestris oratio prosa, & oratio soluta: ita dicta ab humilitate & simplicitate apparatus, quod ad gravitatem, & majestatem carminis non assurgat. πεζὸς λόγος. Quintil. lib. 10. cap. 1. de Platone: Multùm supra prosam orationẽ, & quam *pedestrem* vocant Græci, exurgit. Horat. ad Mecœnatem lib. 2. Carm. tuq; pedestribus Dices historiis prælia Cæsaris. ¶ Pedestre iter, idem quod terrestre. Vlpian. lib. 1. D. de fluminibus. Cicero item ad Attic. Si pedestre iter impediatur, non ideo minus iter navigio detentius fit. ¶ Pedestria auguria dicebantur quæ à lupo, vulpe, serpente, equo, & cæteris animalibus quadrupedibus sumebantur, πεζοὶ οἰωνοί.

Pĕdĕtentim, adverbium compositum à pede, & tento, tas. Idem quod sensim, vel paulatim. [דן *at ḳṭn ṭṭ at, ḥâṭ ḥn*. Gall. *Peu à peu, tout bellement, par à pas.* Ital. *Pian piano, poco à poco.* Ger. Fuß für fuß / gemächlich / hubschlich. Hisp. *Pie ante pie, poco à poco.* Pol. *Lekko, noga naczas.* Vng. *Lassan lassan.* Ang. *Steppe by steppe, litle and litle.*] Cic. lib. 1. Offic. Sin minus, sensim erit, pedetentimq; faciendum. Tere. in Phor. Dii bene vertant quod agas, pedetentim tamen, quod Donatus exponit pro cautè.

Pĕdĭca, penult. corr. f. p. à pede, Laqueus quo pedes illigantur. [מוקש *mokêsh, vide*. Gall. *Piege, lacs à prendre les bestes par le pié.* Ital. *Laccio, vuoglia.* Ger. Ein harren / fußstrick. Hisp. *La polvoela, ò lazo.* Pol. *Sidło.* Vng. *Kaloda, beko.* Ang. *A snare to catch the feet, a fetter or shackle, a gyue.*] Virgil. lib. 1. Georg. Tunc gruibus pedicas, & retia ponere cervis. Livius lib. 21: Velut pedica captâ hærerent.

Pĕdĭcŏr, ārĭs. Prisca dictio est, cujus hodie significatio ignoratur. Legitur apud Catonem de Re rust. cap. 18: Verba ejus sunt hæc: Ibi foramen pedicinis duobus facito, bique; arbores pedicino in lapide statuito. Sunt qui putent diminutivum esse à nomine pes: sed huic loco hoc non satis videtur congruere.

Pĕdĭcŭlārĭs, Pedicosus, Pediculus, Pediolus, vide suprà post vocem Pedes.

Pĕdĭsĕquŭs, unico s, m. s. Qui dominũ sequitur: & pedisequa, quæ dominam sequitur. [ἀκόλουθος. Gall. *Vn valet qui va apres son maistre.* Ital. *Che seguita il patrone.* Ger. Ein Diener so seinem Herren auff dem fuß nachtrenet. Hisp. *El que acompanna el su ſennor.* Pol. *Sługa pieszy za panem chodzący.* Vng. *Vr vtan iaro jaro.* Ang. *A seruand alway following his maister.*] Plautus in Mil. Pedisequus tibi sum. Cicero ad Attic. lib. 2: Quæ mihi videtur una conciũcula clamore pedisequorũ nostrorum esse peritura. Idem pro Domo sua: Conculcari hũc à pedisequis jussit. Terent. in And. Accedo ad pedisequas, quæ sit rogo. Autor ad Heren. lib. 4: Virtutis pedisequæ sunt divitiæ.

Pĕdĭtātŭs, vide Pedes, peditis, in Pedes, pedum.

Pĕdo, as, Vado, à quo Repedo, quòd est quasi pedem refero, redeo. [הלך *hâlaḳ*, ἀναχωρῶ. Gall. *Aller, cheminer.* Ital. *Andare.* Ger. Gehn. Hisp. *Andar, ir.* Pol. *Ide.* Vn. *Iarok.* Ang. *To go, to walk.*] Lucil. Rediisse, ac repedasse, ut Romam vitet. ¶ Pedare ponitur etiam, pro viti vel alteri arbusculæ sustentaculum adhibere. [χαρακῶν. Gall. *Eschalasser vne vigne.* Ital. *Mettere pali alle viti.* Ger. Die Reben oder etwas andere stützen. Hisp. *Poner rodrigon à la vid.* Pol. *Przywieszonacz latorośly.* Vn. *Meg karoszom, tamogatom.* An. *To prope vp a vine.*] Vnde vineæ pedatæ dicuntur. Plin. lib. 17. cap. 21: Aut pedatæ vineæ simplici jugo. Colum. lib. 4. cap. 12: Putationem sequitur jam pedandæ vineæ cura.

Pĕdātŭs, a, um. Sustentaculo sive pedamento firmatus, ut vinea pedata. [משען *mishbân*. κεχαραγωμένος. Gall. *Soustenu, appuyé.* Ital. *Sostenuto.* Ger. Gestützet. Hisp. *Sostenido.* Pol. *Do tik przywiązany.* Vng. *Meg karoszott.* Ang. *Prop ped, holden vp with a proppe.*] ¶ Quandoq; etiam pedatus dicitur cui sunt pedes: sicut ã manu Manuleatus. χειρωνάξ. Sueton. de Othone: Fuisse traditur & modicæ staturæ & malè pedatus, calvusq; id est, distortis pedibus.

Pĕdātŭs, f. t. Dicitur quum pedamentis vinea fulcitur. [χαραγώσις.

os. Gall. *Soutlenement appuy, eschalassement.* Ital. *Sustentamento, pedamento.* Ger. Stickung/oder der stucket. Hisp. *Obra de sostener la vid, y de poner rodrigon à la vid.* Pol. *Nathuienie.* Vng. *Karoczat.* Ang. *A propping of vines.*] Colum. lib. 4. cap. 12. Idq; jugum intra quartum pedem conveniet allevari, dum se vinea corroboret in pedationem.

Pĕdum, di, n. s. Pastorale baculum, seu virga incurva qua pecudum pedes detinentur. [מקל *mattsch*, ποιμενικὸν ῥόπαλον. Gall. *Vne houlette.* Ital. *Bastone da pastori.* Ger. Ein Hirtenstäbl. Hisp. *El gancho ò cayado de pastor.* Pol. *Slopsia pasterska.* Vng. *Baraza fügö.* Ang. *A sheephooke or crooke.*] Virgil. 5. Aeglog. At tu sume pedum, quod me quum sæpè rogaret, Non tulit Antigenes.

Pedo, dis, pepedi, n. t. Crepitum ventris emitto. [πέρδω, βδέω. Gall. *Peter, faire vn pet.* Ital. *Petereggiare.* Ger. Furtzen/ein furtz oder schuß lassen. Hisp. *Peer.* Pol. *Pierdzieć bzdzić.* Vng. *Fingyom.* Ang. *To fart.*] Horat. 1. Serm. Satyr. 9: Nam displosa sonat quantum vesica, pepedi. Martialis: Nil aliud video quo te credamus amicum, Quàm quòd me coram pedere Crispe soles. Hinc peditus, crepitus ventris apud Sosipat. libro 2. Grammat. ☞ Hujus composita sunt, Impedo, & Oppedo: de quibus suis locis.

Pedo, pedas, Pedum, Pedusculus, vide Pes.

Pedulus, Vlpian. in tit. de Aur. & argent. leg. l. argumento, fascias curiales appellat.

Pegănŏn, πήγανον, Herba est Dioscor. lib. 3. quam Latini rutam appellant.

Pĕgma, matis, pen. cor. n. t. πῆγμα ἀπὸ τοῦ πήγνυμι: Hoc est, à pangendo, sive componendo. Machina quædam est lignea in qua thesaurus collocantur, & quasi figuntur ad illas sustinendas. Interdum πήγματα cum ludicris producebantur in scenam, cum pueris etiam cõludentibus, ex linguis & tabulis quæ cõflabant vario picturæ genere. Pegmatis formam Seneca ad Lucilium his verbis describit: His (*inquit*) annuniceres licet machinatores qui pegmata ex se surgentia excogitant, & tabulata tacita in sublime crescẽtia, & alias ex inopinato varietates, aut dehiscentibus quæ cohærebant: aut quæ distabant, sua sponte cohærentibus: aut iis quæ eminebant, paulatim in se residentibus. Ioseph. lib. 7. de Bello Iudaico: Maximè aũt erat stupor machinarum quæ portabantur, sive pegmatum fabricatio, pro quorum magnitudine viribus portantiũ occurrentes timebant. Multa enim in tertium nidum quartumq; surgebant, & magnificentia fabricæ cum admiratione delectabat. In illis machinis simulacrum belli repræsentatum fuisse significat, ut alii capere viderentur, & per singula pegmata dux captæ urbis agebatur, ita ut captus fuerat ordinatus. Qui aũt in his machinis depugnabant, à Suetonio pegmates vocantur. Traduni Claudium objecisse aliquando bestiis, qui pegmata in scenam parum feliciter produxissent. Plin. li. 33. cap. 3: Princeps Cæsar in circo pegma duxit, in quo centũ & viginti quatuor argenti pondo fuere. Festus scribit, pegmata esse ex ære, aut marmore aut machinata, quæ ut plurimum in artis, quandoq; in porticibus auleis, aliisq; adhibebantur, majorum, aliorumq; fortium virorũ gesta certius quàm pictura ostendentia. Martial. lib. 12: Et crescunt media pegmata celsa via.

Pegrina vitis nigra apud Dioscor. lib. 4. cap. 195.

Pejero, ras, pen. cor. n. p. Falso & animo fallendi juro, juramẽtum nõ servo. [משבע שוא *nisch bah lescháv* אלה *alah vesheqer.* Gall. *Se parjurer.* Ital. *Giurare il falso.* Ger. Ein falschen Eydt schweren. Bel. Einen valschen Eydt sweren. Hisp. *Jurar falsamente.* Pol. *Fałszywie przysięgám.* Vng. *Hamissan eskünyem.* Ang. *To forsweare himself by a false othe.*] Cic. 3. Offic. Non enim falsum jurare, pejerare est: sed quod ex animi tui sententia juraris, sicut verbis concipitur more nostro, id non facere, perjurii est. Idẽ pro Rosc. Comœ. Qui mentiri solet, pejerare consuevit. Martial. lib. 7: Nec erubescis pejerare de turdo, Et ostreorum rapere lividos cirros. Iuris pejerati pœna. Horat. 2. Carm. Ode 8. Plaut. in Asin. Nam si quid fecit scelestè, pro illo lingua pejerat. Lactant. libro 1: Ergo aliqua potestas est quæ pejerantes deos puniat.

Peiŏr, pejoris, & pejorare, vide Malus.

Pĕlăgus, pen. corr. tàm masculini quàm neutri generis, propriè profundum maris significat. [ים *yam* πέλαγος. Gall. *La mer creuse, la haute mer.* Ital. *Mare.* Ger. Die tieffe des Meers. Hisp. *Mar.* Pol. *Głębokość morska.* Vng. *A tengernek mellysege.* Ang. *The sea or bottome of the sea.*] Etymologici pelagus dictum volunt, quasi πόλαγος, quòd sit πόλος τῆς γῆς id est, procul à terra. Tametsi etiam pro quovis mari accipiatur. Valer. Flac. lib. 1. Argon. O quantum terræ quantum cognoscere cœli Permissum est, pelagum quantos aperimus in usus! Plin. lib. 10. cap. 12: In reliquis partibus est quidem mitius pelagus. Virg. 5. Aeneid. hic pelagi tot tempestatibus actus, &c. ibid. Tecta adeò incerto cœca caligine soles Erramus pelago.

Pĕlăgĭcus, a, um, [πελαγικός. Gall. *De mer.* Ital. *Di mare.* Ger. Des Meers/oder auß dem Meer. Hisp. *Cosa de mar.* Pol. *Morski.* Vng. *Tengeri.* Ang. *Of the sea.*] Quod in mari vivit, sive etiam quod est ex mari. Colum. lib. 8. cap. 17: Cæteri saxatiles, aut pelagici satis ex his, sed ex receptibus melius pascuntur.

Pĕlăgĭus, a, um, πελαγῖος. Idem Varr. 3. de Re rust. cap. 3: Sic nostræ ætatis luxuria propagavit leporarias: at piscinas protulit ad mare, & in eas pelagios greges piscium revocavit.

Pĕlăgĭum, i. p. πελαγία, Piscis est ex genere conchatum, qui & purpura dicitur, in medius faucibus saccum habens ringendo lanis laudatissimum, qui ab eo pelagium dicitur: sicut à buccino alio conchatum genere, buccinum appellatur. Plin. lib. 9. cap. 37. Purpuræ alio nomine Pelagiæ dicuntur earum genera plura, pabulo & solo discreta. Idem lib. 9. cap. 38: Buccinum per se damnatur, quoniam fucum remittit. Pelagio admodùm allrgatur, nimiæq; ejus nigritiæ dat austeritatem illam, atramentumq; qui quæritur cocci.

Pĕlămys, dis, f. t. Thynnus qui nondum excessit annũ. [πελαμύς, ύδος. Gall. *Pelamide ou thon.* Ital. *Palamita pesce tonno.* Ger. Ein jungst vnerwachßner Meerfisch von der art des *Thonni.* Hisp. *Especie de atun.* Ang. *A tunnie fish.*] Nam pelamides primo, post annum thynni vocantur. Dictam autem volunt pelamidem, παρὰ τὸ εἰς τὸν πηλὸν ῥέρυσθαι, quòd in luto moretur. Plin. lib. 9. cap. 15: Limosæ à luto pelamides incipiunt vocari, & post annũ thynni. Iuven. Satyr. 7: Quod vocis pretium? Siccus petalanciat, & vas Pelamidum. Varia pelamidum genera enumerantur à Plin. lib. 32. cap. ult. ex quibus reliqua omnia magnitudine excedit orcynon.

Pelani, Panes communes, qui diis omnibus sacrificabantur: fiebant illi ex tenuissima farina.

Pĕlărgus, m. s. [חסידה *chasidáh* πελαργός Græcè, Latinè ciconia dicitur. Gall. *Cicogne.* Ital. *Cicogna.* Ger. Ein storck. Hisp. *Cigueña.* Pol. *Bocian.* Vng. *Eyrag galia.* Ang. *A stork.*] Inde Pelargici nomi ab Aristophane dicti, quasi ciconiæ leges quibus liberi parentes alere jubentur: id quod in jure quoq; cautum est. Ideo in sceptris regiis antiqui ciconiam sculpere solebant in summo: in infimo autem hippopotamum animal impiissimum, significare volentes justitiæ obnoxiam esse violentiam: cujus justitiæ symbolum est ciconia, quæ parentes senio confectos alere, humerisq; gestare in volatu creditur. Vide quæ de hoc annotavimus in dictione ANTIPELARGESIS.

Pĕlăsĭcŏs, πελάσιος. Frutex est lauri foliis rotundè à Græcis δαφνοειδὴς appellatur. [Ger. Singrün/oder Jngrün.] Quo nomine etiam Latini utuntur. Vide Plin. lib. 15, cap. ult. Herbam *Laureolam* appellant.

Pĕlĕchīnus, πελέκινος. Herba est in segetibus nascens, quæ alio nomine Securidaca appellatur. Plin. lib. 27. cap. 12.

Pĕlĕcanus, m. s. [πελεκάν. Gall. *Pelican.* Ital. & Hisp. *Pellicano.* Ger. Ein Pelican/oder Löffelgans. Pol. *Pellica.* Vng. *Pelikan.* Ang. *A pelican.*] Avis Ægyptia. Nascitur in solitudinibus, maximè Nili fluminis. Duo autem sunt pelicanorum genera, ut docet Hieronymus: unum volatile, aliud aquaticum. Has aves crebris ictibus rostrorũ dicũtur occidere parvulos suos, eosdemq; in nido occisos à se, lugere per triduum. Postremò matrem ipsam graviter vulnerare ajunt, & sanguinem suum super filios fundere, quo illi perfusi revivisc unt. A Græcis tamen ἀνάπαλιν λέγεσθαι dicitur, quòd rostris ictibus arbores petendas. Aelianus lib. 15 pelicanos eosdem facit cum platicis.

Pelomata, Ea ferè, quæ & Hypopta & fugillata apud Paul. Aegin. lib. 3. cap. 24.

Pellax, pellacis, adjectivum, pen. prod. genitivi, om. t. Qui per blanditias aliquem decipit. [מסתה *mesathtáh* ἐπιχειρῶν μεταγειν, πειθανάγκης. Gall. *Affronteur, qui trompe par belles paroles.* Ital. *Lusingatore, ingannatore.* Ger. Betrüglich mit schönen worten. Hisp. *El que mucho attrahe halagando, lisongea.* Pol. *Oszukaniec, zgubne ziele.* Vng. *Hizelködö ember.* Ang. *That allureth and deceiueth by faire words.*] A verbo pellicio, quod est fraudandi causa aliquem allicio. Virgil. 2 Aeneid. invidia postquam pellacis Ulyssi (Haud ignota loquor) superis concessit ab oris.

Pellăcĭa, æ, f. p. Fallacia, illecebræ. [מרמה *mirmáh* תחבולות *tachbulot* ἐπιχειρήσεις. Gall. *Tromperie, allechement decevant.* Ital. *Inganno.* Ger. Betrũgung/verführung in betrug/vbertrũng. Hisp. *Halago, engaño.* Pol. *Obłudzenie, oszukanie.* Vng. *Hizelködés fogsággal.* Ang. *A fair speaking to deceive.*] Virgil. lib. 4 Georg. Verùm ubi nulla fugæ reperit pellacia. Lucret. lib 2: Subdola quum ridet placidi pellacia ponti.

Pellex, pellicis, f. t. ut inquit Iureconsultus. Ita vulgò appellatur, quæ cum eo cui uxor sit, corpus miscet. [פלגש *pilegásh*, παλλακή, παλλακίς. Gall. *Celle qui abuse de la partie impudique d'vn marié.* Ital. *Adultera.* Ger. Ein Kebsweib/die bey einem Ehemañ ynehrlich sitzet/eines Ehemañs hur. Hisp. *La ramblica de la muger agena.* Pol. *Kurwa, nałożnica, ziegarica.* Vng. *Szaszirna kurua.* Ang. *A wedded mannes harlot.*] Inde apud Oratores & Poëtas, pellex nõ tàm viri, quàm uxoris nuncupatur. Cic. in Orat. pro Cluent.

Vxor

Vxor generi, noverca filii filię pellex. Declam. in Cic. Filia matris pellex, tibi jucūdior atq; obsequentior quàm parenti parell. Ovid. Epist. 9: Nomine depositio pellicis, uxor erit. Concubina verò est, quæ cum cælibe viro sine nuptiis locum tenet uxoris, quam Græco vocabulo παλλακὴν, pallacā appellamus. Suetonius de Vesp. Inde quieti vacabat, accubāte aliqua pallacarū, quas in locum defunctæ Cænidis plurimas constituerat. Iustinus quoq; Cyri pallacem nominat, licet vitio librariorum pellicem scriptum reperiatur. Dicitur quoq; pellex de masculis, cum quibus mariti relictis conjugibus concūbunt. Cic. in Sallust. Omnium cubiculorum pellex, & idem postea adulter. Sueton. in Cæs. Prætereo actiones Dolabellæ, in quibus eum Dolabella pellicem reginæ dicit. ¶ Pellex Latinum nomen est à pellicio, quod est blandiendo decipio: quia blandiendo virum ab uxore seducit.

Pellĭcātŭs, tus, m. q. Actus quem pellex exercet: sicut concubinatus quem concubina. [παλλακεία. Gall. *Sollicitation du mariage d'autruy.* Ital. *Il tener donna à sua posta, che si dice proprio di marito.* Ger. Das Hurn vnd Buben wesen eines Ehemanns mit einem Kebsweib. Hisp. *Maldad de cumbleca de muger casada.* Pol. *Korzystanie.* Vng. *Szaszmasag, kornalkodas.* Ang. *Alluring or ill lyf of companying a wedded man lineth with a strumpet, adulterie.*] Cicer. 2. Offic. Ab ea enim est ipse propter pellicatus suspicionem interfectus.

Pellĭcĕo, ces, pellicui, quanquam ratissimè legitur: invenitur tamen apud Columellam in Præfatione lib. 8, pro blandiris imperare, nisi locus corruptus est. [Ger. Einen mit glatten worten bereden, vberreden, betören. Pol. *Łagodnie namawiam.* Vn. *El tsalogatom el birkĭzlom el gbyvbetĕm.*] Nunc verò (*inquit*) quum plerumq; sic luxu & inertia diffluant, ut ne lanificii quidem curam suscipere dignentur: sed domi sedentes confectas vestes fastidio habeant, perversaq; cupidine pretiosiores alias à vitris pelliceant, quæ grandi pecunia, & totis penè censibus redimuntur, nihil mirum est easdem rutis & instrumentorum agrestium eas gravari.

Pellĭcĭo, is, pellexi, pellectū, act. t. Blanditiis in fraudē induco, allicio, illicio. [מתה *pittāh.* ἀπατάω, ἐξαπατάω, ἀγοπάζω, ἀναπείθω. Gall. *Induire & attraire par belles parolles, amadouër.* Ital. *Ingannare lusingando.* Ger. Anreitzen, locken. Bel. Aenlocken. Hisp. *Atraher à bolver, enganar halagūdo.* Pol. *Do vpatku przywodzę, zwodzę.* Vn. *Edĕsseszĭl el birkĭzlom el tsalogatom el gbyvbetĕm.* Ang. *To intysand allure by faire wordes.*] Terent. in Phorm. Is senem per epistolam pellexit. Cicer. 1. de Orator. Majorem partem sententiarum sale tuo, & lepōre, & politissimis facetiis pellexisti. Componitur q; ex per, & lacio, mutatis l in r, & a in e. Festus: Lacit, decipit, inducit. Lax, lacis verò fraus est. A' lax, lacio fit unde & Lacio, as: & composita. Allicio, Elicio, Illicio, & alia. Legitur quoque Perlicio apud Liv. 4. pro eodem: Negotium (*inquit*) datur, ut quos quisq; posset ex collegio Tribunorum ad intercessionem perlicerent. Pellicio tamē, & pellexi & pellectas magis in usu sunt quàm perlicio, aut perlexi. Perlectus verò in alia significatione nequaquam haberi puto, sed Pellectus tantūm, ne à perlego putaretur.

Pellĭcĭātŏr, ōris, m. t. Qui blanditiis aliquem in fraudem pellicit. [מתעה *mephattēh.* ἀπατεὼν, ἀναπείθων. Gall. *Trompeur sous beau semblant, enamoureur, enjaulleur.* Ital. *Lusinghiero.* Ger. Ein anreitzer, locker, der einen mit süssen worten vberredet. Hisp. *El que atrahe con halagos.* Pol. *Ten ktory łagodnie do vpatku inszych przywodzi, zwodzi.* Vn. *Edĕsszĭl birkĭzlo, tsalogato, gbyvbetŏ.* Ang. *An allurer or intysser by faire wordes.*] Festus.

Pellis, hujus pellis, &c. dicitur quum est à carne separata, quæ cutis antea dicebātur. [עור *hor.* δέρμα, δορά. Gall. *Vne peau, vne peau.* Ital. *Pelle.* Ger. Ein haut oder fäll. Bel. Een vel. Hisp. *La pelleja buena.* Pol. *Skora.* Vng. *Bőr.* Ang. *The skinne, an hide, a pelt.*] Iuvenal. Sat. 10: Dissimilemq; sui deformem pro cute pellem. Cic. 1. de Natur. deor. Quam tu nunquam, nec in somnis quidem vides, nisi cum pelle caprina, cum hasta, cum scutulo. Virg. 8. Aeneid. - quem fulva leonis Pellis obit totum. Idē 11. Aeneid. Cur pellis latos humeros erepta juvenco Pugnatori operit. ¶ Quiescere in propria pelle, est contentum esse sua sorte, nec quicquam supra vires affectare. Horat. 1. Serm. Satyr. 2: Vel meritò quoniam in propria non pelle quiessem. ¶ Sub pellibus esse, hoc est, in castris stativis. Cic. 4. Academ. Vinò multum imperatori sub ipsis pellibus otii relinquatur. ¶ Dicta pellis (ut quidam putant) à pellendo, quòd externas injurias tegendo repellat. Hæc postquam concinnata est ad calceos, & cætera opera facienda aluta dicitur. Varro: Pasceolus, saccus est ex aluta factus.

Pellĭcŭla, æ, diminut. Parva pellis. [δερμάτιον. Gall. *Petite peau.* Ital. *Pelluzza.* Ger. Ein heutlin oder fälin. Hisp. *Peleja pequeñuela.* Pol. *Skorka.* Vng. *Bőrke.* Ang. *A thinne skinne or rine.*] Cicer. pro Murzen. Atque ille homo eruditissimus, ac Stoicus stravit pelliculis hordeis lectos Punicanos, & exposuit vasa Samia: quasi verò Diogenes Cynicus esset mortuus, &c. ¶ Contine-

re se in pellicula, proverbiū est, intra suā sortem se continere. Martialis lib. 3: Lusisti, satis est: sed te mihi crede, momento, Nunc in pellicula cerdo tenere tua. ¶ Curare pelliculam, est corpus suum molliter tractare. Horat. 2 Serm. Satyr. 5: ire domum atq; pelliculam curare jube. ¶ Veterem pelliculam retines: hoc est, pristinos mores. Persius Satyr. 5: Sin tu quum fueris nostræ paulò antè farinæ, Pelliculam veterem retines, & fronte politus Astutam vapido servas sub pectore vulpem. Quæ dedĕram supra repeto, funemq; reduco.

Pellĭcĕus, a, um, Quod est ex pelle, ut Vestis pellicea. [δερμάτινος. Gall. *De peau, fait de peau.* Ital. *Di pelle.* Ger. Von häuten, leder. Hisp. *Cosa de materia de pelleja.* Pol. *Kożuch.* Vng. *Kodmen kosĕk.* Ang. *Of a skinne.*] Hieron. contra Iovin. Dejecti in vallē lacrymarum, tunicis consutis & pelliceis vestirentur. ¶ Dicitur & pellicius eadem significatione. Lampridius in Heliogab. Sella pellicia.

Pellĭcĭus, ta, tum, pen. prod. Quod pelles habet, vel pellibus tectum est. [δερμάτινος ὤν. Gall. *Qui est couvert de peaux, ou fourré de pannes.* Ital. *Pelluzzato.* Ger. Mit heuten oder fälen bedeckt. Hisp. *Vestido de pelleja.* Pol. *Wskore albo wkożuch obleczony.* Vng. *Bőrbe kődmenes.* Ang. *That is covered or furred with skinnes.*] Propertius li. 4: Pellitos habuit rustica chorda patres. Horat. 2. Carm. Ode 6: Dulce pellitis ovibus Galesi & Flumen, & regnata petam Laconi Rurà Phalanto.

Pellĭcŭlo, as, pen. prod. Pellibus alligatis obturo. [δερμάτινον ποιῶ. Gall. *Couvrir, ou s'iouppper de peaux ou de cuir.* Ital. *Coprire con pelle.* Ger. Mit einem fäl vermachen oder verstoyffen. Hisp. *Cubrir ò tapar con pellejas.* Pol. *Skora kożuchem zatykam.* Vng. *Bőuel meg burizom: meg bőrözőm.* Ang. *To furre or cover with skinnes.*] Columell. lib. 12. cap. 46: Vas operculatum pelliculant. Ibidem cap. 39: In alia vasa deliquare, & confestim opercula gypsare, & pelliculare.

Pellĭo, m. t. Qui vestes pelliceas & alia ex pellibus opera facit. [δερματοπώλης, σκυτεύς. Gall. *Pelletier, peaucier.* Ital. *Pellizzaro, valentaro.* Ger. Ein Kürsner, Bettmacher. Hisp. *Pellejero.* Pol. *Kuśnierz.* Vng. *Szőrős.* Ang. *A skinner or furrier, a peltmunger.*] Plaut. in Menæch. Quasi supellex pellionis, palus palo proximus est.

Pello, lis, pepuli, pulsum, act. t. percutio, ferio. [הדה *hadhūah* דחף *dachāph.* ὠθέω, κόπτω. Gall. *Pousser, debouter, chasser.* Ital. *Percuotere, scacciare.* Ger. Schlahen, stossen, treyben, hinstossen. Bel. Slaen, cloppen, verdruyven, wtjagen. Hisp. *Herir, empuxar.* Pol. *Wepichamm, wiganiam, wibyam.* Vng. *Wőm, vetőm.* Ang. *To expeller put out.*] Ter. in And. Tùne has pepulisti fores? ¶ Aliquando ponitur pro abigo, extrudo, ἐλαύνω, ὠθέω. Pelle animo timorem: mox aderit gnatus. ¶ Jungitur etiam ablativo cum præpositione à: ut Pelle hunc à foribus, apud Plautum in Amphit. Item cum præpositione de, ut Non potuit pelli de ea sententia: Item cum è vel ex: ut Pellere aliquem è foro vel ex templo. Nonnunquam etiam sine præpositione: ut Pellere patria, civitate, regno, agro, sedibus, &c. Jungitur etiam accusativo cum præpositione in Cicer. 2. de Oratore: In exilium pulsus est. ¶ Ponitur interdum pro exagitare, affligere. Cicero ad Nigidium lib. 4. Epist. Quanquam enim nulla meipsum privatim pepulit insignis injuria. ¶ Hinc fiunt Pulso, pulto, pulsus, & nonnulla alia quæ suis locis explicantur. Item composita Appello, Compello, Depello, Expello, Impello, Propello. ¶ A' supino pulsum fit frequentativū Pulso, as, de quo mox.

Pulsŭs, hujus pulsus. m. q. Impulsio, motus, ictus, verberatio. [מדוה *maddūach* דכי *dechi* מדחפה *madhhephāh.* ὦσις, πεῖσις. Gall. *Poussement, battement, chassement.* Ital. *Percossione.* Ger. Ein trib oder stoß. Hisp. *Empuxon.* Pol. *Wpychanie.* Vng. *Verĕs, meglevegés, erőltetés.* Ang. *Any expelling or putting out.*] Cicer. 1. Tusculan. Inanimū est omne quod pulsu agitatur externo. Idem 1. de Orat. Impetus, pulsusq; remorum. Virgil. 12. Aeneid. - pulsuq; pedum tremit excita tellus. ¶ Pulsus item, [σφυγμὸς. Gall. *Le poulx.* Ital. *Polso.* Ger. Das schlahen der pulsadern. Hisp. *Pulso.* Ang. *The pulse, the mauing of the arteries.*] à medicis appellatur motus arteriarum ex spiritus reciprocatione, & exystole, diastoleq; cordis proficiscens. Plin. lib. 11. cap. 37: Arteriarum pulsus in cacumine maximè membrorū evidens, index ferè morborū, in modulos certos legesq; metricas per ætates stabilis aut citatus, aut tardus. Idem libro 7. capite 51, venarum percussum appellat, κατατενοῦς, venas sumens pro arteriis. Venarum (*inquit*) inæquali, aut formicante percussu.

Pulso, sas, act. p. frequentativum, à pello, percutio, verbero. [הכה *hichchah* התקף *hithdakkĕph* תשש *taphăs.* κόπτω, κρούω, ἀναίσσω, σφάττω. Gall. *Pousser, heurter, frapper.* Ital. *Battere, percuotere.* Ger. Hefftig schlahen oder stossen, treyben. Hisp. *Herir.* Pol. *Tego bye, tł'uke, kol'aye.* Vng. *Ződ bzeidm, verbzeidm, zbrgeidm.* Ang. *To thumpe, to strike, to knocke.*] Cicer. 6. Verr. Sex lictores circumsistunt, valentissimi ad pulsandos verberandosq; homines exercitatissimi. Terent. in Adelph. Sed quis hoc ostium pulsavit?

pulsavit? Virgil. 4. Aeneid. cui nubibus atris Piniferum caput & vento pulsatur & imbri. ¶ Transfertur & ad animum. Plautus in Epid. Id egò experior, cui in unum multa confluunt quæ meum pectus pulsant. ¶ Interdum pulsare ponitur pro violare, lædere. Virgil. lib. 12. Aeneid. Pulsatos referens infecto fœdere divos. ¶ Pulsari item dicuntur fides vel instrumenta musica, quum chordæ digitis, vel plectro attrectantur, ut sonum edant, κρούεσθαι. Virgil. 6. Aeneid. Iamq; eadem digitis, jam pectine pulsat eburno. Campana quoque pulsari dicitur, quum aut rostris, aut pedibus impulsa, aut malleo icta sonitum reddit. Pulsari ponitur aliquando pro convenire, & in judicium vocari. Cicero Verr. 5: Pro decuma quum pulsatus à Venerio esset, dedit H. S. sedecim millia. Vlpian. l. 11. §. 10. D. de interrog. in jur. fac. Qui interrogatus respondet: sic tenetur quasi ex contractu obligatus, pro quo pulsabitur. Horom.

Pulsans, tis, part. [תשש tophés נקף nogbéa.] Iuven. Sat. 9: & cum lusore catello Cymbala pulsantis legatus fiet amici. Virg. lib. 3. Georg. exultantiaq; haurit Corda pavor pulsans.

Pulsātus, a, um, aliud part. Verberatus. [מכה muchchéh. κρουόμενος, ἐκκρουόμενος. Gall. Frappé. Ital. Percosso. Ger. Hefftig geschlagen: geschlagen getriben. Hisp. Herido. Pol. Zle uczyni, zbity. Vn. Mog witegerbt, verettenbt, Zbrgetteebt. Ang. Stricken, knocked, beaten.] Plinius lib. 12. cap. 9: Pulsatæ fluctibus arbores. Aequor pulsatum remige. Ovid. 3. de Ponto. Saxa pulsata. Virg. 3. Aeneid.

Pulsandus, a, um, κινητέον, βλητέον, ut Area pulsanda equis, Ovid. 3. Amor. Eleg. 14.

Pulsātio, onis, f. t. pulsandi actus. [κρουσμός. Gall. Frappement, heurtement. Ital. Percuotere, percossa. Ger. Das schlahen / stossung. Hisp. Herimiento, herida. Pol. Ti uczenie, kol acanie. Vng. Zörgetes wiegetes, veres. Ang. A thumping or knocking.] Liv. lib. 31: Ea majore cum sonitu quàm vulnere ullo, pulsatio scutorum paruper succedentes Romanos tenuit. ¶ Cæterùm inter pulsationem & verberationem hoc interesse Ofilius docet: verberare est cum dolore cædere: pulsare sine dolore.

Pulsātor, oris, m. t. [תשש tophés נקף nogbéa. κρουστής. Gall. Frappeur. Ital. Chi percuotere. Ger. Ein schlaber. Hisp. Heridor. Pol. Bijacz, brzakacz. Vng. Zorgetö, vtögetö verö. Ang. A thumper or knocker.] Valer. Flac. 5. Argon. citharæ pulsator Apollo. ¶ Hujus composita sunt Compulsor, Expulsor: quorum significata suis locis traduntur.

Pulsātrices venæ, à quibusdam appellatæ spiritus semitæ: quas medici Græco vocabulo Arterias vocant: ἀρτηρίας. Agitantur enim illæ perpetuo quodam pulsu ex systole & diastole cordis proficiscente.

Pulto, as, n. p. pulso, firq; à supino pultũ, quo antiqui utebãtur. [הכה hichchah התקן hithdakképh תשש tephá. κρούειν, κόπτειν, πατάσσειν. Gal. Frapper, frapper, heurtẽr. Ital. Percuotere, picchiare, sbattere. Ger. Hefftig oder vil tieffen. Hisp. Herir. Pol. Vderzenie, stukkol'acie. Vng. Zorgetök, vtökvtögetök. Ang. To beate or knock at.] Plaut. Pultando confregi foces. Terent. Cessò jam pultare ostium?

Pellos, sive pellus, i. πέλλος. Avis est ex genere ardeolarum, ita dicta, ut putant, ab adverbio πέλας, quod est propè, quòd minùs altè volet quàm cæteræ ardeolarum species. Plin. lib. 10. cap. 60.

Pellucĕo, ces, antepen. prod. luxi, n. f. Translucco, quasi perluceo. [הושיע hoshiah. λαμπάδιον. Gall. Reluire, estre clair en sorte qu'on voye à travers. Ital. Trasparire, risplendere. Ger. Durchscheinen / durchsichtig seyn. Hisp. Transluzir. Pol. Przezroczystość, świecić. Vng. Világoskodom, tsillámlom. Ang. To shyne and give light through.] Iuvenal Satyr. 2: Acer & indomitus, libertatisq; magister, Cretice pelluces. Plaut. in Aulul. Quin extà inspicere in sole etiam vivo licet. Ita is pellucet, quasi laterna Punica. Idem Rudente: Nam nunc pellucet ea, quàm cribrum crebrius. ¶ Oratio pellucens: id est, clara & aperta. Cicer. de Clar. Orat. Ita recondituas exquisitasq; sententias mollis & pellucens vestiebat orato.

Pellŭo, idem quod perluo, de quo infrà, περιπλύνω.

Pellūcĭdus, vide Perlucidus.

Pellŭvium, vii, n. f. & Palluvia, æ. f. p. Vas in quo lavantur pedes: sicut Malluvium & Malluvia, vas in quo lavantur manus. [ποδονιπτήρ. Gall. Vn bassin à laver les pies. Ital. Vaso dove si lavano i piedi. Ger. Ein Fusbecken in welchem man die füss wäschet. Hisp. El bacon para lavar los pies. Pol. Nadobie wktorym myią rynnacie. Vng. Lab mosó edeny. Ang. A bassin to wash ones feete in.] Dictum pelluvium à pelluendo. ¶ Hoc idem polubrũ dicitur. Labrum autem commune est, quemadmodum & pelvis.

Pĕlŏris, dis, pen. prod. f. t. [πίνναξ. Ger. Ein gattung der Meermuscheln.] Genus conchæ. Horat. 2. Serm. Sat 4: Muricæ Bajano melior Lucrina peloris. Plin. lib. 31. cap. 11. videtur inter cancrorum genera annumerare.

Pelti, æ, f. p. [סוחרין sohereth. πέλτη. Gall. Vne targe en pauois en fason de croissant. Ital. Targhetta, brocchiero. Ger. Ein kleines halbrun-

det schild. Hisp. Adarga ò escudo redondo. Pol. Tarcza. Vng. Páiz, tatar pais. An. A bukler or targe like an half moone.] Scuti cinguũ, lunæ semiplenæ imaginẽ referẽs quo genere Amazones præcipuè in præliis uti solent. Virgil. 1. Aeneid. Durate Amazonidum lunatis agmina peltis. Scuta Amazonica vocat Nonius. Plin. lib. 12. cap. 5: Foliorum latitudo peltæ effigiem Amazonicæ habet.

Pĕltātus, a, um, adjectiv. Pelta armatus. [ὁ πέλτην ἔχων ἢ πεπλασμένος. Gall. Armé de targe ou pauois. Ital. Armato di targa ò brocchiero. Ger. Der ein solchen kleinen vnd halbrunden schild fürn jm Streit. Hisp. Armado de adarga, ò escudo redondo. Pol. Vzbroion tarczą ią lekko ma. Vng. Pelkus paiást tutar paiást. Ang. Armed with a bukler or targe.] Livius lib. 28: Menippum item quendam ex regiis ducibus, cum mille peltatis (pelta cetræ haud dissimilis est) Chalcidem mittit. Hi etiam Græco nomine appellantur peltastæ, πελτασταί. Liv. lib. 31: Nocte cetratos, quos peltatos vocãt, loco opportuno inter bina castra in insidiis abdiderat.

Pĕlvis, f. t. Vasis genus pedibus abluendis præcipuè destinatum, pelluvium. [אגרף migrak. λουτήρ, νιπτῆρ. Gall. Vn bassin à laver, vn lauoir. Ital. Conca. Ger. Ein becken sonderlich auff dem man die füss wäscht. Hisp. Bacin para lauar los pies. Pol. Miednica dla vmiwania nog. Vng. Lab mosó edeny, medence. Ang. A lauer or bassin to wash in.] Varro 4. de Ling. Lat. Pelvis, impositi, quasi pedilavis, à pedum lavatione. Alii pelvim à pelluendo dictum tradunt, putantq; sinum esse aquarium in quo variæ res pelluuntur. Iuven. Sat. 3: Vt sint contentæ patulas effundere pelves. Cato cap. 10. Pelvis una. Vide Baysium.

Peminōsus, a, um, vel potiùs Pœminosus per æ diphthongum in prima syllaba, Quod mali est odoris: ita dictum à pœdore. [δυσώδης. Gall. Crasseux, ord & sale, qui sent mal. Ital. Di cattiuo odore. Germ. Stinckend. Hisp. Cosa de mal olor. Pol. Smrodliwi, śmierdzący. Vng. Zagyi bodbi nehez szagu. Ang. That hath an ill sauour and stinketh.] Varro de Re rust. lib. 1. cap. 31: Hanc esse modicam oportet pro magnitudine segetis, potissimum rotundam, & ad medium paulùm extumidam (ut si placuit) non consistat aqua, sed ut quàm brevissimo tempore extra aream defluere possit, omne porro brevissimum in rotũdo è medio ad extremum) solida terra pavitam, maximè si est argillosa, ne situ peminosa in rimis ejus grana obliteścant. Sic enim legit Festus. In castigationibus tamen Varronis exemplaribus legitur, Ne æstu rimosa.

Penarius. Vide PENVS.

Penatores. Vide PENVS.

Pendĕo, des, pependi, pensum, n. f. In sublimi sum, suspensus sum. [תלה talah. κρεμάννυμαι, κρέμαμαι. Gall. Estre pendant, pendre. Ital. Pendere. Ger. & Bel. Hangen. Hisp. Estar colgado ò suspenso. Pol. Zawisnąć. Vng. Függök. Ang. To be hanged or to hang or be hanging.] Tractum à pennis avium. ¶ Absolutè est ille Terentius in Eunucho: Tu jam pendebis, qui flutium adolescentulum nobilitas flagitiis. ¶ Aliquando ablativo jungitur cum præpositione à, vel ab: ut Sagittæ pendebant ab humero. Cic. 6. Verr. Aliquando cum præpositione de, ut Pendere de rupe, Virgil. 1. Aeglog. Item cum præpositione ex, ut Pendere ex arbore, Cic. 5. Verr. Nonnunquam etiam sine præpositione. Virgil. 4. Aeglog. Incultis q; rubens pendebit sentibus uva. ¶ Aliquando jungitur accusativo cum præpositione per. Plaut. in Asin. Nudus vinctus centũ pondo ex, per pedes quando pendes. ¶ Per translationem Pendeo ponitur pro dependeo. Incumbo. ἐξαρτῶμαι, ἐξήρτημαι. Ovid. 3. de Ponto: Pendet & à vestra nostra salute salus. ¶ Pendère ex nutu alterius dicitur qui per omnia alterius addictus est volũtati. Liv. 5. bel. Maced. Ea autem in libertate posita est, quæ suis stat viribus, non quæ ex alieno pendet arbitrio. ¶ Pendére ex fortuna dicitur quod omnes fortunæ flatus circũagitur. Cic. in Paradoxis: Cuiquam omnis, & ratio & cogitatio pendet ex fortuna, huic nihil esse potest certi, nihil quod exploratum habeat permansurum vel unum diem. ¶ Quandoq; ponitur pro cruciari, & in pœna esse, sive dubium esse, aut animo suspensum esse: hoc est, dubitare, hęsitare. ἀπορεῖσθαι, & sic construitur cum genitivo vel ablativo, & interdum ponitur absolutè. Cic. 1. Tuscul. Quod si expectando, vel desiderando pendemus animis, cruciamur & angimur. Idem in Hortensio: Et qui expectat, pendet animi. ¶ Pendére etiam dicitur qui nimio desiderio alicujus rei intentus, cessat ab omni alio opere, & id unum solicitus expectat. Ovidius in Epist. Penelopes: Narrantis comes pendet ab ore viri. Virgil. 6. Aeneid. Dum consulta patrũ, nostroq; in limine pendes. ¶ Item pro cessare. κωλύω. Virg. 4. Aeneid. pendent opera interrupta, minæq; Murorum ingentes. ¶ Ponitur aliquãdo pro ponderare, hoc pondus ethcere, ait Budæus. Plin. lib. 21. cap. ult. Cyathus pendet per se drachmas decem. In eadem significatione legitur & Pendo, is, pertextum conjugationem. ¶ Pendere tres dicebantur, quorum nomina in programmate: id est, tabula pendula publicè proposita, aut suspensa erãt. Sueton. in Domitian. cap 9: Reos, qui ante quorum

ceteralem proximum apud ærarium pependissent universos ultimo liberavit. ¶ Hujus composita sunt, Appendeo, Dependeo, Impendeo, Propendeo, & Suspendeo: quorum significata vide suis locis.

Pendens, participium, & aliquando nomē ex participio. [תלוי *talôi* κρεμάμενος, κρεμαστός. Gall. *Pendant, qui pend.* Ital. *Pendente.* Ger. Hangend. Hisp. *Suspenso, qui pende.* Pol. Wiszący. Vng. Függő. Ang. *He that hangeth.*] Pendētes alas dixit Plin. li. 10. cap. 18. & Pendēs vinū. Cato cap. 147: hoc est, vinū quod adhuc in ipsa vite pendet, & nondum ex uvis expressum est. *Pendens in verbera.* Virg. 10. Æneid. ucagus, ut pronus pendens in verbera telo, Admonuit bijugos.

Pendŭlus, la, lum, Quod pendet. [תלוי *talôi* κρεμάμενος, κρεμαστός. Gall. *Pendant, pendoient, qui pend.* Ital. *Pendente.* Ger. Hangende. Hispan. *Colgado enel ayre, suspenso.* Polon. Zawieszony. Vn. Függő *függő.* Ang. *That hangeth.*] Ovid. Epist. 1: Lassaret viduas pendula tela manus. Columel. lib. 2. cap. 21: Tum deinde macriora & pendula loca, mense Februario Luna crescente, fimo juvanda sunt.

Pensĭlis, pensile, pen. corr. om. t. Quod suspensum & sublime est. [תלוי *talôi* κρεμάμενος. Gall. *Pendu en l'air.* Ital. *Sospeso & pendente.* Germ. Das hanget oder gehendt ist. Hispan. *Cosa colgada.* Pol. Zawieszitu. Vng. *Ahol függeszteb.* Ang. *That is highe and hangeth in the ayr.*] ut Pensilis hortus, qui in summa ædium cōtignatione, vel in solario, vel in aere sublimis constitus sit. Plin. lib. 19. cap. 3: Pensiles eorum hortos promoventibus in soles suos olcombus, &c. Sic Pensilis uva. Horat. 2. Serm. Satyr. 2: ...tum pensilis uva secundas Ornabat mensas. ¶ Pensilis homo, qui suspensus est. Plaut. in Pseud. Restim volo mihi emere. P. quamobrem? C. qui me faciam pensilem. ¶ Pensilis lectus, pensiles lychni, qui suspensi sunt, & in aëre pendentes. ¶ Pensilis urbs, quæ subter cavata est. Plin. lib. 36. cap. 14: Leguntur & pensiles hortos, imò verò totum oppidum fecisse Aegyptiæ Thebæ exercitus armatos subitò educere solitis regibus, nullo oppidanorū sentiente. Idē: Magnitudo & frequentia cloacarum urbem pensilem fecit. ¶ Pensile horreum, quod nos vocamus *Granarium*, quòd fiat in altiore domus loco. Columel. lib. 1: Sed not in nostris regionibus, quæ redundant aligine, magis illam positionem pensilis horrei probamus.

Pensum, pensi, n. s. Dicitur manipulus lanæ, vel lini, aut cannabis, qui ex colo pendet, & fuso trahitur. [ἔριον. Gall. *Quenoille, filasse.* Ital. *Il pennachio de lino: canapa è lana per mettere in su la rocca.* German. Ein runckeln Werck oder Flachs. Hispan. *La mazorca è tarea del hilado.* Pol. Kądziel. Vng. Rokka gusal. Ang. *The flaxe that hangeth frome the distaffe to be spunne.*] Vnde Trahere pensa, idem est quod nere. Ovid. libro 2. Fastor. Lumen ad exiguam famulæ data pensa trahebant. Iustinus lib. 11: Pensa inter virgines partiuntur. ¶ Pensum per translationem est cujusq; officium, & negotium unicuique datum. [חק *chok.*] Cic. lib. 3. de Orat. Nunc ad reliqua progrediar, meque ad meum munus, pensumque revocabo. Translatio sumpta est ab ancillis pensa deducendis à matronis capiendis. ¶ Dicimus autem venalē, Absolvere pensum, Conficere pensum, peragere pensum, quòd Gallice dicimus, [*Faire son profaict, son office, & ce qu'on doit entreprendre.* Ital. *Fornire il suo officio, far la sua tasca.* German. Sein verordten Ampt oder Geschäfft verrichten / sein Tagwerck thun. Hispan. *Hazer el su officio.* Polon. *Swoi vrząd odprawuie.* Vngar. *Makabeli reetiztbeli munka.* Ang. *To end a taske.*] Varro de Rerust. cap. 2: Sed quoniam nos nostrum pensum absolvimus, ac limitata est pecuaria quæstio, &c. Plaut. in Persa: Pensum meum quod datum est confeci. Colum. lib. 3. cap. 10: Vnumque ei propositum, peragere sui pensum. ¶ Accurate pensum, est diligenter, accurateque suum officium facere. Plautus in Bacch. Ego pensum meum lepidè accurabo? Exigere pensum ab aliquo, est utrum quis suo sit functus officio, rogare. Cic. 5. Verr. Pensum magis in Leontino agro est exigendum, propter hanc causam, quòd ipsi Leontini publicè non facere mulum adjuverunt. Et in hac significatione pensum dicitur à verbo pendeo per translationem, quòd ex colo lanam vel lana pendeat. ¶ Quandoque pensa dicuntur de ipsis filorum apud Virgil. 9. Aen. de textrice loquentem: Excussi magnos radii, revolutaque pensa.

Pensum, pensi, in alia significatione, Vide PENDO.

Pendo, dis, pependi, pensum, act. t. Ponderō à pendeo, quòd quæ ponderantur, ex libra pendeant. [שקל *shakál*, ζυγοῦν, πλήθειν. Gal. *Peiser, balancer.* Ital. *Pesare.* Ger. & Belg. Wägen. Hisp. *Pesar en peso.* Polon. Ważyć. Vngar. *Meg merdm.* Ang. *To weye, or poyse.*] Plin. lib. 9. cap. 15: Præcipua magnitudine thynnorum maxima talenta quindecim pependisse. ¶ Per translationem significat considero, æstimo. [חשב *chashab.* ἐνθυμεῖσθαι.] Cicero pro Quintio: Si apud hoc consilium ex opibus, non ex veritate causa penderetur, profectò nihil est tam sanctum atque firmum in civitate. Idem 6. Verr. Ego quo nomine appellem actionem vobis proponam, vos eam suo nominis pondere

pendistote. Eandem autem rationem constructionis habet, quàm cætera verba, quæ pretii significatiua sunt: ut Magni pendo, Parvi pendo, Nihili pendo, Flocci pendo, & hujusmodi: hoc est, in magna, aut parva æstimatione habeo, ἐλαχιστου, ὀλιγου, πολλου ποιουμαι. Plaut. in Bacch. Rogas? imò unicè unum plurimi pendit. Terent. Heaut. Tu illum nunquam ostendisti quanti penderes. ¶ Pendere, etiam ponitur pro solvere, ἀποτινω, ἀποδιδωμι, quæ significatio inde ducta est, quòd antequam signatus esset numus, ejusmodi Romani adhuc gravi ære uterentur, non numeratione, quemadmodum hodie, sed pondere fieri solebat solutio. Plin. lib. 33. cap. 3: Popul. Roman. ne argento quidem signato ante Pyrrhum regem devictum usus est: liberalis (unde etiam nunc libella dicitur) & dipondius appendebatur assis. Vnde etiam æris gravis pœna dicta est. Hinc etiam hodie manet usus ut dicamus Pendere pro solvere, Liv. lib. 1. ab Vrbe: Ad equos emendos dena millia æris ex publico data, & quibus equos alerent, viduæ attributæ quæ bina millia æris in annos singulos penderent. Salust. Semper illis reges, terrarchæ vectigales erant, populi, nationes stipendia pendere. ¶ Hinc etiam Pœnam pendere propriè dicitur qui ob delictum pecuniam solvit: tametsi latiùs postea hic usus emanavit, & Pœnam pendere dicūtur quibus capitalis pœna imponitur. Plinius libro 29. cap. 4: Eadem de causa supplicia annona canes pendunt inter ædem Iuventutis & Summani vivi in furcas sambuci arbore fixi. Virgilius 6. Aeneidos: ...tum pendere pœnas Cecropidæ jussi. ¶ Penditur, impersonale. Plinius libro 12. cap. 14: Iterumque imperii nostri publicanis penditur. ¶ Pensus participium, ponderatus. Ovidius 14. Metamorph. ...& advertens pensas examinat herbas: Id est, ponderatas: neque enim pharmaca nisi ponderentur, rectè componi possunt. ¶ Composita sunt, Appendo, Compendo, unde compendium, Dispendo, Dependo, Expendo, Perpendo, Impendo, Propendo, Rependo, Suspendo: quorum significata vide suis locis.

Pēnso, sas, à pendo frequentativum, Sæpè pondero, æstimo. [חשב *chashab.* ἐνθυμεῖσθαι, ἀριθμεῖσθαι. Gall. *Peiser, penser, estimer.* Ital. *Pesare, pensare, estimare.* Germ. Wol erwägen / achten. Belg. Schatten / achten. Hispan. *Pesar, pensar.* Polon. *Pilnie ważę.* Vng. *Meg merdlyelbm meg bdesuelbm.* Ang. *To weigh or consider.*] Liv. lib. 34: Reliquas civitates monere, ut factis, non ex dictis amicos pensent, intelligantque quibus credendum, & à quibus cavēdum sit. ¶ Significat aliquando compenso, sive compensando rem æquo, pari paribus reddo. [שלם *shillém.*] Valer. Maxim. lib. 1: Deductus, ac missus ad Senatum legatus, ut ex sc. & uno sene complures Pœnorum juvenes pensarentur, in contrarium dato consilio Carthaginem petit. Pensare crimē una laude, apud Plin. lib 9. cap. 25. Pensare lætitiam mœrore: id est, parem facere lætitiam mœrori. Plin. lib. 7. cap 40: Nec lætitia ullo maximo mœrore pensanda. ¶ Valet aliquando idē quod supplere. Plin. lib. 31. cap. 8, de muria loquens: Fotu quoque apud mediterraneos, aquæ marinæ vicē pensat. ¶ Hinc Compenso, Dispenso, Repenso.

Pēnsātŏr, Ponderator, æstimator. [משען *mephallés.* ζυγοστάτης. Gall. *Peiseur.* Ital. *Pesatore.* German. Ein Wäger / oder Wagmeister. Hispan. *Pesador.* Polon. Wāgarz. Vngar. *Merō, lō-feleō.* Ang. *He that weigheth.*] Plinius libro 33. cap. 3: Pensatores, libripendes dicuntur.

Pēnsĭto, tas, act. p. Sæpè vel exactè pondero, examino. [בחן *bachán.* ζυγοῦσθαι. Gall. *Peiser & fort penser, diligemment considerer.* Ital. *Pesare, esaminare.* German. Oft vnd fleissig erwägen. Hisp. *Pesar, estimar, pensar.* Polon. *Vżywanie rozważam.* Vngar. *Tākelleteszsza meg merdm meg bdesuelbm meg vesgalom.* Ang. *To weigh and consider often.*] Plin. lib. 7. cap. 6: Is demum vitam æqua lance pensitabit, qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit. Gel. lib. 1. cap 4: Aut virtutes pensitabat, aut vitia æstimabat, ut judicium esse factum ad amussim diceres. ¶ Pensitare etiam accipitur pro solvere [שקל *shakál* חשיב *heshbîl.* ἀτελῆ, εἰρηνα, ἀνεφορα.] Cicero pro Lege Manilia: Quo tandem animo esse existimatis aut eos qui vectigalia vobis pensitant, aut eos qui exercent, aut exigunt?

Pēnsĭtātĭo, f. t. Solutio. [שלם *shillém.* ἔκτισις, ἀπολογισμός. Gall. *Recompense.* Ital. *Recompensa.* Germ. Ein abtragung, Ein fleissige erwägung. Hispan. *Recompensacion.* Polon. Rozważanie. Vngar. *Fel tetdas, meg bdesuelés meg merés.* Ang. *A paying or recompense.*] Plinius lib. 19. cap. 6: Et tunc properare præteriti temporis pensitatione.

Pēnsĭtātŏr, m. t. Ponderator, examinator, pensiculator. [משען *mephallés.* ζυγοστάτης, ἐξεταστής. Gall. *Peiseur, estimeur.* Ital. *Pesatore, estimatore.* Ger. Ein fleissiger erwäger. Hisp. *Pesador, estimador.* Pol. Rozważaiący, polmi. Vng. *Abbsuelb, meréb vesgalo.* Ang. *A weigher.*] Gel. lib. 17. cap. 1: Verborum pensitatores subtilissimi.

Pēnsĭcŭlātĭo, pensiculas, Pensito. [בחן *bachán.* ζυγοῦσθαι. Gall. *Peiser diligemment.* Ital. *Pesare diligentemente.* Germ. Fleissig erwägen / wol bedencken. Hisp. *Pesar con mucha diligencia.* Pol. Dobrze rozmyślam, rozważam.

רעותנם. Vngar. Tékéllettessen meg vissalam meg merdm. Ang. To weigh with diligence.] Gell. Pensicula utrunque moderatè, reperies suo quodque in loco sonare aptissimè.

Pēnsĭcillātŏr, oris, m.t. Qui dicta, factáve, quadam quasi trutina examinat. [סמת mephallis. ἐξεταστὴς.]

Pēnsĭculātĕ, adverb. Cum pondere, justo que examine. ἀκριβῶς. Gellius libro 1. cap. 3: Quæ à Theophrasto pensiculatè atque enucleatè scripta sunt.

Pēnsĭtātŭs, participium, Ponderatus, sive examinatus: [מתכן mithpháin. σταθμηθείς, ἐξεταστάθεις. Gal. Pesé, examiné. Ital. Pesato, essaminato. Ger. Wolbedacht/stattig erwägen. Hisp. Pesado, examinado. Pol. Rozmyślony, rozmyślenie. Vng. Meg mereteztett meg vissgaltatot. Ang. Weyshed, examined or considered.] ut Res pensitata. Plin. Epist 8: Nos contrà, multum ac diu pensitatus amor liberalitatis communibus avaritiæ vinculis eximebat.

Pēnsĭo, onis, f.t. Dicitur id quod pro re aliqua cōducta solvitur: id est, quod datur pro rei alicujus usu. [χρεωμίσθιον, δόσιφορος. Gal. Pension, payement. Ital. Pensione, pagamento. Ger. Ein zinß/zin bestandt. Belg. Rent. Hisp. El alquile que se da de cosa alquilada. Pol. Czynsz, Zapłata. Vngar. Fizetes bér. Ang. Payment, pension.] Cic. Lepræ lib. 6 Epi. Tencor tamen, dum à Dolabellæ procuratoribus exigam primam pensionem. Liv. 8. belli Macedon. Ea stipendium quod prioribus pensionibus in multos annos deberent, præsens omne daturos. Hæc tamen ferè distinctio observatur, ut Pensio dicatur pecunia, quæ ex prædiorum urbanorum locatione percipitur: quæ verò ex rusticorum, Mercet. Vide L. 23. & 29. D. de hæreditat. petit. ¶ Hinc Pensionarius, qui pensionem alicui solvere tenetur.

Pēnsĭuncŭlă, diminutivum. [τὸ ὀλίγον νεφος χρυσοῦ ἢ ἀργύρου δόσιφορος. Gall. Petite pension. Ital. Picciola pensione. Germ. Ein zinßlin/oder kleine besoldung. Hisp. Pequenna pension. Pol. Mał'a zapł'ata. Vng. Vékétskeh berenike. Ang. A little pension.] Colum. lib. 12. in Præfat. Fœnoris tui Sylvine, quod stipulanti spoponderam tibi, reliquam pensiunculam percipe.

Pēnsum, n. s. à Pensus, a, um, participio verbi pendo, quod inter cæteta significat æstimo, mediror, curo. Hinc nihil pensi habere, est contemnere & nihili facere. Salust. in Catil. Neq; dicere, neque facere quicquam pensi habebat. Quintil. Nihil pensi habere videas quosdam.

Pensĭŏr, & hoc pensius, comparativum, Carius & pretiosius: nam quæ maximi facimus, sæpè nobis pensa sunt: id est, meditata, cogitata, ponderata atque examinata. Venire autem videtur deductum à Pensus, a, um, quod nomen est ex participio factum: significat cogitatum, medicatumque. Plaut. in Stichō: Age tu, altera utra sit conditio pensior, virginem, an viduam habere? Gell. lib. 12. cap. 5: Vt nihil quicquam esset carius, pensiusque nobis, quàm nosmetipsi.

Pēnĕ, adverb. Ferè, propemodum. [כמעט chimhát. σχεδὸν. Gall. Presque, à peu près. Ital. Quasi. Ger. Schier/ gar nah. Belg. Bijna. Hisp. Poco mas à menos. Pol. Bez mał'a. Vng. Csak nem mond. An. Almoſt.] Plaut. in Epi. Penè in cursu cōcidi. Hinc Penitissimè superlativū formavit Plaut. in Aul. ut placet Prisc. lib. 15. licet alii à penitùs formari velint. Me (inquit Plautus) inùs gallus gallinaceus, Qui erat anni peculiaris, perdidit penitissimè: id est, penè nihil defuit, quin me perderet.

Pēnĕlŏpēs, ωλοπόδων, Aves sunt quæ alio nomine dicuntur meleagrides. Plin. lib. 35. cap. 2: Et Cratim amnem in Oceanū effluentē è lacu in quo aves, quas meleagridas, & penelopas vocant, ferunt vivere. Vide suprà MELEAGRIDES.

Pĕnĕs, Prępositio est accusativum exigens, significatq; dominium, vel personā, aut potestatem. [παρά. Gall. En la puissance. Ital. Appresso. Ger. Bey/im gewalt. Hisp. Cerca. Polon. Wmoczy. Vng. Mellette. Ang. In the power.] Vlpian. l. Penes ff. de Verb. significat. Penes te amplius est quā Apud te: nam Apud te est, quod qualitercunque à te tenetur: Penes te est, quod quodammodo à te possidetur. Cicero 4. Verrina: Quum omnis copia frumenti penes istum esset redacta. Idem de Leg. Agrar. contra Rul. Agri, quorum adhuc penes Pompeium omne judicium & potestas more majorum debet esse.

Pĕnĕtro, as, act. p. Pervado, transeo, ad interiora accedo, quasi penitùs intro. [חברית hebriach. διαπείρω, εἰσέρχομαι, ἐμβάλλω, ἐνδύω, ἐπείγω, περάω. Gal. Penetrer, percer tout outre, entrer dedās bien avant. Ital. Penetrare, entrar dentro. Ger. Durchtringen/ganz und gar hinein gehen. Belg. Doortringen/doorgaen. Hisp. Penetrar, meter à entrar à dentro. Polon. Przenikam, przepadam. Vngar. Altal hatom behatok. Ang. To pearce or enter.] Cicero 1. Tuculan. Qui si permanet incorruptus, suiq; similis, necesse est ita feratur ut penetret, & dividat omne cœlum hoc, in quo nubes, imbres, ventiq; coguntur. Sic Penetrare Atlantē, pro Atlantem montē superare, & prętergredi, apud Plin. lib. 5. cap. 1. ¶ Aliquādo cū prępositione ad. Plin. lib. 13. cap. 3: Quando id primùm ad Romanos penetraverit, non facilè dixerim. ¶ Aliquando cum præpositione in: ut Penetrare in cœlū, apud Cic. 4. Acad. Penetrare in portū apud eundem 7. Verr. Sic Penetrare in urbē, apud Liv. 2. ab Vrb. Penetrare in animos, apud Cicer. de Clar. Orat. ¶ Aliquando cum prępositione sub: ut Penetrare sub terras, apud Cicer. 6. Verr. ¶ Ponitur aliquando transitivè cum accusativo. Gell. lib. 3. cap. 14: Specum quādam nactus remotam latebrosamq;, in eam me penetro, & recondo. Penetrare se in fugam, est fugere, apud Plautū in Amph. Plaut. in Menæch. Intra portam, inquit, penetravi pedem. Ibidem: Si intra ædes hujus unquam, ubi habitat, penetravi pedem: quanvis in posterioribus exemplis pedem accusativus mensuræ esse possit.

Pĕnĕtrābĭlĕ, adjectivum, Quod facilè penetrat. [ברית beriach. περατικὸν, διαπερατικὸν. Gall. Penetratif, qui entre & perce tout outre. Ital. Che entra, & passa per tutto. German. Durchtringig/das hindurch geht. Hispan. Cosa que puede penetrar. Polon. Przenikliwy, przepadaiący. Vngar. Altal hato be hato. Ang. That entreth and peatreth easilie.] Virg. 10. Aen. Aspice num mage sit nostrum penetrabile telum. Martial. lib. 4: Ne madidos intret penetrabile frigus in artus. ¶ Interdum sumitur passivè, pro eo quod facilè penetratur. [διαπερατὸς. Gall. Qu'on peut penetrer & percer. Ital. Penetrabile. Germ. Das wol zu durchtringen ist. Hisp. Cosa que puede ser penetrada. Ang. That may be pearced.] Ovid. 12. Metam. corpus nulli penetrabile telo.

Pĕnĕtrāle, hujus penetralis, n. t. nomen substantivum, significat omnem partem interiorem domus, vel templi, licet sit intecta quicquidve in intimis partibus est. [דביר debir. μύχιον. Gall. Le dedans & le lieu le plus secret & retiré. Ital. Luogo ben dentro in casa. German. Das zum allerinneristen in einem Hauß/ein jeder Gemach. Hispan. El retraimiento en la casa. Polon. Gnaciwskosc zakrit i na zadzie. Vngar. Ritek hely, belső hamara, zordok. Angl. The inner part of an house.] Virgil. 6. Aeneid. Te quoque magna manent regnis penetralia nostris. Martial. libro 10: Nec Capitolini summum penetrale tonantis. Virg. 2. Aeneid. Apparent Priami, & veterum penetralia regum. Liv. 5. Deca. 3: Et quum omnis præfatio sacrorum eos quibus non sint puræ manus, sacris arceat: vos penetralia vestra contaminari cruento lanionis corpore sinetis? ¶ Adjectivū pro interiore parte accipitur, ἐνδόμυχος. ut apud Virg. 2. Aen. Æternūq; adytis effert penetralibus ignem: quasi penitùs remotis. Idē 1. Georg. Seposita & tectis penetralibus extulit ova Angustum formica terens iter. Idem 4. Aen. At regina pyra penetrali in sede sub auras Erecta, &c. Dii penetrales, Cic. 2. de Nat. deor. Itē: Penetrale sacrificii, autore Festo, quod in intima parte sacrarii conficitur. Penetralis Germania: hoc est, penitior & interior, Tacit. lib. 2.

Pĕnĕtrāl pro penetrale posuit Macrob. Saturnal. lib. 7. cap. 1. [Vngar. Ritek hely. Ang. Enyzeg'tarto hely.]

Pĕnĕtrālĭtĕr, adverbium. Lucr. lib. 2: Persacile est animi ratione exolvere nobis, Quare fulmineus multò penetralius ignis, Quam noster fluat è tædis terrestribus ortus.

Pĕnĕtrātĭo, nis, f.t. [περατικὸν. Vngar. Telyatás, altal hatas.] Apuleius Florid. lib. 4: Vice spinarum, quas ventus cùm volutit inter se cohercere, paribus utrinque aculeis, similis penetratione mutuo vulnere.

Pĕnĕtrātŭs, particip. ut Limina penatrata mortis, Stat. 4. Syl.

Penicillum, Vide PENICVLVS.

Penicŭlŭs, li, m. s. & penicillus: sive Peniculum, & penicillum. [σκιάζω. Gall. Vn torchon à torcher. Ital. Scova. Ger. Ein wischlin oder bürst damit man etwas außkehret oder außwischt. Hispan. Escoba. Pol. Szmata albo szczotka do zcierania. Vngar. Tisztito szungia, sóprim. Ang. A drage or mawlkin to make thee sleeve of the ouen cleane.] Quanvis diminutiva videantur à penis, significant tamen ea, quibus calceamenta, vasaque terguntur, velle Fabricia dicta quòd olim fierent ex pene: id est, ex cauda animalium. Nam, ut ait Cic. lib. 9. Epistol. ad Pætum: caudam quidā penem vocabant: ex quo est propter similitudinem, penicillus. ¶ Penicilli item & penicilla dicuntur quibus pictores pingunt, quoniam ex caudarum extremitatibus fiunt. [ζωγράφικον. Gall. Vn pinceau. Ital. Pennello. German. Ein Mahlerbesa. Belg. Eenen verfset/einen tiere bessem/staddet. Hispan. Pincel. Pol. Pendzlik. Vngar. Kep iro penna, pogyuis fark festő penna. Ang. A pensell for a painter.] Plin. lib. 35. cap. 10: Arreptoque penicillo lineam ex colore duxit summæ tenuitatis per tabulam. Ibidem: Visus ad penicillum, aut si lignum colorare libeat. Quintilian. lib. 2. Instit. cap. 22: Vt exlator cœlum, & pictor penicilla deflderant. ¶ Item quibus albarium tectorio parietum instrumento Plinius libro 28. cap. 17: Serarum ex his è penicillis tectoria cenis cum adipe tritus. ¶ Item quibus vulnera stipantur, στύμματα: ne prępropere claudantur priusquam probè fuerint purgata, ut sunt penicilli ex linteolis concerpti, ex medulla sambuci, & ex spongia. Idem: Tum peniculo vulnus apertum. Celsus: Tum exigua penicilla interponenda. Omne præterea quod ad aliquid mundandum, detergendum, illinendumve unumus, penicillum, vti peniculum vocamus, præsertim si ex spongia sit factū. Terent. in Eunuch. Quid ignave, peniculone pugnare, qui istuc huc portes, cogitas? Plin. Hyssopumque cum myrrha calidum penicillo illitum.

Pĕnĭcŭl.

Pēnĭcillāmĕntum, ti, n. s. Pars vestis quæ terram attingit, autore Festo. *penaria*. Ennius lib. 11. Annalium: Pendent penicularmenta unum ad quenque pedem.

Pēninsŭla, sulæ, f. p. Terra est undique ferè aquis clausa, & exiguo tantùm angustiis, quæ dicitur isthmos, continenti adnexa dicta quasi pene insula. [χερσόνησος. Gall. *Vn lieu presque environné d'eau.* Ital. *Luogo quasi isola.* German. Ein ort das gemach wie ein Insel mit wasser vmbgeben vnnd beschlossen ist. Hisp. *La casi isla.* Polon. Wyspa prawie woda obmierzyona. Vngar. Belegzin. Ang. *A place almost enuironed with water.*] Nam insula dicitur quæ undique aquis clauditur, propriè autem mari. Livius libro 31: Et oppidum Celetrum est aggressus, in peninsula situm. Plin. lib. 9. cap. 3: Cadara appellatur Rhodi maris peninsula ingens.

Pēnis, hujus penis, m. t. Antiquis erat caudarà pendendo (ut quidam volunt) ita dicta, eò quòd à posteriori animalium parte dependeat. [זנב *Zanab.* κέρκος. Gall. *Queue.* Ital. *Coda.* German. Ein Schwantz. Belg. Eenen stert. Hispan. *Cola.* Pol. *Ogon.* Vng. *Farck.* Ang. *The tayle.*] Hinc etiam peniculos dicimus, quibus pulvis sordésve solent detergeri: quòd primùm ex animalium caudis solebant confici: quemadmodum etiam hodie vulpinis caudis pulverem decutimus. Ab hac item significatione penitâ offam dicimus quæ est ex ea parte carnis suillæ confecta, cui cauda adhæret. ¶ Pòst autem penis, virile membrum dici cœptum est. πέος, πέους, sicut & salax cauda. Cicero libro 9. Epistol. ad Petum: Caudam antiqui penem vocabamus quo est propter similitudinem penicillus: at hodie penis est in obscenis. At verò Piso ille frugi in annalibus suis queritur adolescentes peni deditos esse. Iuven. Satyr. 6: Nostrorum Mauri, atque Indi, quæ psaltria penem Majorem, quàm sint duo Cæsaris Annicatones, Illuc intulerit, &c. Nævius apud Festum. Peni pinxit bubulo.

Pēnĭnus, a um, pen. prod. Quod penem habet: hoc est, caudam. [κερκώδης. Gall. *Qui a queue.* Ital. *Che ha la coda.* Germ. Der ein Schwantz hat. Hisp. *Lo que tiene cola.* Pol. *Ogoniasti.* Vn. *Farkas saus farka.* Ang. *That hath a tayle.*] Vnde penita offa dicta est, uti fertò, quę constabat ex ea parte carnis suillæ cui cauda adhærebat. Plaut. in Milit. Aufer hinc illam offam penitam.

Pēnĭtus, a, um, penultima correpta, Quod intùs est, & in abditis partibus situm. [ἔνδον *Endon*, πέσσω. Gall. *Qui est bien avant.* Ital. *Cio che è dentro.* German. Das wol da innen ist/ zu innerst. Hispan. *Cosa muy entrannable.* Polon. Wewnątrz na zadzie. Vngar. *Belül.* Ang. *That is farre in.*] Plaut. in Asin. Age quæso execa usque ex penitis faucibus. Inde fiunt penitior, interior. Ἔνδον & penitissimus, intimus. Plaut. Cistel. . in latebras abscondas pectore penitissimo Tuam stultitiam. Idem Persa: Abductam ex Arabia penitissima.

Pēnĭtŭs, adverb. Planè, omninò, prorsus, in universum, in intimis partibus, ad intima usq; penetralia, & quod proverbio dicit lucas & in cute. [בתוך *Batoch.* ἔνδον. Gal. *Tout à fait, bien avant.* Ital. *Al tutto, molto è dentro.* Ger. Gantz vnd gar. Belg. Ganschenck. Hisp. *De todo punto, extrannabilmente.* Pol. *Przednie do kresa.* Vng. Mindenkiben/ fogua, teliyetsegel. Ang. *Deepely & farre in.*] Cic. 2. de Orat. Omnes animorum motus penitùs pernoscèdi. Idem de Clar. Orat. Totam enim Rempublicam tenebat, pennusq; coprorat. Idem in Catil. Periculum autem residebat, & erat inclusum penitùs in venis atque visceribus Reipub. Virgil. 1. Aen. penitusque sonantes Accestis scopulos. ¶ Usus est pro longè, aut procul, Virgil. 1. Aen. . ater quos æquore turbo Disputat, penitusque alias advexerat oras.

Penna, æ, f. p. In avibus propriè dicitur quę major est & durior, quales sunt ex quibus cauda & alæ constant: Plumæ autem minores sunt & molliores, quibus reliquum corpus tegitur. [אברה *Ebrah* כנף *Chanaph.* πτέρυξ. Gall. *Plume.* Ital. *Penna.* German. Ein Fäder. Belg. Een veder. Hispan. *La pluma propriamente del ave.* Polon. Pierko. Vngar. Toll. Ang. *A quill, or hard feather of the winges.*] Itaque pennis volare dicimus non plumis. Ovid. 3. de Arte amandi: Terretur minimo pennæ stridore columba. Vnguibus accipiter saucia facta tuis. Colum. lib. 8. cap. 2: Mercari porrò, nisi fœcundissimas aves non expedit: ex his rubicundæ, vel fuscæ plumæ, nigrisq; pennis. Quæ sic à Columella pennæ vocantur, à Varrone lib. 3. cap. 9. appellantur pinnæ: In parando (inquit) eligat fœcundas plerunq; rubicundâ pluma, nigris pinnis. ¶ Accipitur penna nonnunquam latiore significatione, ut etiam Plumas comprehendat. Cic. 2. de Nat. deor. In quibus pullos quū excluserint, ita tuentur, ut & pennis foveant ne frigore lædantur. ¶ Pennæ renascuntur, metaphoricè dicitur de his qui pristinâ recuperant autoritate. Cic. ad Att. lib. 4: Idem inquâ illi quos ne tu quidē ignoras, qui mihi pennas inciderant, nolunt easdem renasci. ¶ Majores nido pennas extendere, proverbii metaphora est, pro se ampliùs efferre quàm ferat fortunæ tenuitas. Horat. lib. 1 Epist. Melibœum natum patre & in tenui re Majores pennas nidò extendisse loquetis.

Pĕnnŭla, æ, diminut. est à penna. [πτερύγιον. Gall. *Petite plume.* Ital. *Pennetta.* Ger. Ein Fädertin. Hisp. *Pluma pequenna.* Pol. *Pierzeiko.* Vngar. *Tollatska.* Ang. *A little feather.*] Cicero libro 3. de Nat. deor. Quum autem pennulis uti possunt, tum volatus eorum matres prosequuntur.

Pĕnnātŭs, a, um, Qui pennas habet: ut Volucres pennatæ. [πτερωτός, πτερωτὸς. Gall. *Empenné.* Ital. *Pennato, che ha le penne.* Ger. Gefideret/ das Fäderen hat. Hisp. *Cosa vestida de plumas.* Polon. *Pierzyste.* Vng. *Tollas.* Ang. *Feathered.*] Plin. lib. 10. cap. 32: Pennatorum autè infœcunda sunt quæ aduncos habent ungues. ¶ Pennatum ferrum dicitur pennis munitum, ut levius fiat & aëtem facilius penetret, quemadmodum in telis & sagittis videmus. Plin. lib. 34. cap. 14. de ferro: Sed eodē ad bella, cædes, latrocinia, non cominus solùm, sed etiam mittilt, volucrique nunc tormentis excusso, nunc lacertis, nunc verò pennato, quam sceleratissimam humani ingenii fraudem arbitror.

Pĕnnĭgĕr, a, um, Qui gerit pennas, pennatus. [πτερόφορος. Gall. *Qui a plumes & aisles.* Ital. *Ch' a penne & ale.* Germ. Gefideret/ das Fäderen treget. Hisp. *Cosa que trahe o tiene plumas.* Pol. *Pierzą noszący.* Vng. *Tollat hordozo, tollas.* Ang. *That hath feathers or winges.*] Cic. de Universitate: Alterum pennigerum & aëreom, tertium terrestre, &c. Plinius libro 11. cap. 16: Rex statim mellei coloris, ut electo flore ex omni copia factus, neque vermiculus, sed statim penniger.

Pĕnnĭpŏtens, pen. corr. proprium est avium epitheton, quod illę pennis plurimùm valeant. [ὁ ἢ πτερύγων ἰσχύων, ὁ ἢ πτερύγεσσι. Gall. *Qui a puissantes aisles, puissant en aisles, bien empenné.* Ital. *Necello, che ha forte ale.* German. Ein Vogel so mit Fäderen fliegen kan. Hispan. *Poderoso en volar.* Polon. *Mogąc wiatanty.* Vngar. *Madar tollas zamyas.* Ang. *Mighter in winges, well feathered.*] Lucret. libro 2: -& nostro de corpore sæpè ferarum Augescunt vires, & corpora pennipotentum. Idem lib. 5: Ut pluma atque pili primum setæque creantur Quadrupedum in membris, & corpore pennipotentum.

Pĕnnĭpĕs, pennipedis: [ὁ ἢ πτερύγων, πτερύγων πόδας ἔχων. Gall. *Qui a aisles ò pies, legier de pié.* Ital. *Che ha i pedi pennati.* Germ. Der gefideret Füß oder flöcken an Füssen hat. Hispan. *Que tiene alas en los pies.* Polon. *Pierzonog.* Vngar. *Tol tak.* Ang. *That hath feathers on the feete, light footed.*] ut Perseus pennipes, apud Catul. Epig. 5. in Camerium.

Pennārium, n. s. in quo pennę reponuntur: sicut calamarium, in quo calami. [κηλαμογράφιον. Gall. *Calemar, lieu à tenir les plumes.* Ital. *Pennaiuolo.* Germ. Etwas darinn man die Fäderen behaltet: als der rohr der Schreibzeugen. Hisp. *La caxa de las pendolas.* Polon. *Szkatuł kadzia chowamna pierza penał.* Ang. *A penner.*]

Pennĭcŭlum, li, pinna illa quę in fastigio ædificiorum sita, facili motu ventorum indicat flatum. Vocabulum est vulgò Italis usurpatum, non Latinum. πτερύγιον. Plin. Petasum vocat.

Pensĭcŭlātŏr, Pensiculo, vide PENDO.

Pensĭlis, vide PENDEO.

Pēnsŏ, Pensitator, Pensito, Penso, vide PENDO.

Pēnsum, & Pensus, vide PENDEO & PENDO.

Pentăctўles, Pisces sunt ex genere concharum apud Plinium libro 32. cap. ult.

Pentădorŏn, πεντάδωρον, Lateris: id est, terræ coctæ species, quinque palmos continens. Græci enim veteres δῶρον palmum dicebant: & δῶρα munera, quæ manu darentur. Vide Plin. lib. 35. cap. 14.

Pentăglottŏs, πεντάγλωττος, Latinè Quinquelinguis dicitur.

Pentăphyllŏn. [πεντάφυλλον. Germ. Fünffinger kraut.] quod & Pentapetes, herba quinque folia habens. Plin. vocat Quinquefolium: quo nomine etiam medici hodie utuntur. Plin. lib. 25 cap. 9. Dioscor. lib. 4. cap. 45.

Pentaprorias, Græca vox est, & significat Quinque primorum munus, quos alibi sacræ constitutiones Quinque summates vocant. Ipse Quintum vires appellari puto in l. de Cubiculis nostris. C. de privileg. eorum qui Sacr. pal. mil. libro 11.

Pentarchus, πενταρχος, Qui quinque viris præest.

Pĕntāstĭchæ, πεντάστοιχοι, Porticus dicuntur, à quinque columnarum ordinibus.

Pĕntāteŭchŏn. [πεντατεύχου. German. Ein groß Buch in fünff Bücher getheilt / als die fünff Bücher Moysi.] Volumen quinque librorum. Nam πέντε quinque, τεῦχος volumen significat. Sic vulgò libros Mosis vocant.

Pĕntăthli, πένταθλοι, Qui quinquē certaminum generibus congrediuntur, πυγμῆς, δίσκου, ἅλματος, δρόμου, πάλης: hoc est, cæstu, cursu, saltu, disco & lucta. Latini à quinque hisce artibus Quinquertiones vocant, eamque exercitationem Quinquertium, quod Græci πένταθλα appellant. Plinius de Myrone lib. 34. cap. 8: Hic fecit Delphicos pentathlos.

Pentĕ, Græcè πέντε. Latinè quinque dicitur, à quo multa per compositionem fiunt.

Pentĕcōstē,

Pĕntĕcōstē, es. [חג שבעות *chagh ſhabahōth.* πεντηκοστή. Ger. Pfingſten. Pol. *Swiatko.* Ang. *Whitſunday.*] dies quinquageſimus à feſto Paſchæ. Eſt etiã tributi genus quod Latinè Quinquageſimas poſſumus appellare.

Pentecontārchus, πεντηκοντάρχης, Qui præeſt quinquaginta militibus: quorum munus Pentecontarchia appellatur.

Penthaomĕon. Glycyrrhiza, apud Dioſc. lib. 3. cap. 6.

Pĕnthĕmĭmĕrĭs. pen. cor. πενθημιμερής, Semiquinaria cęſura eſt, quoties poſt duos pedes ſyllaba relinquitur partẽ orationis terminans, quæ etiamſi brevis ſit, ratione tamẽ cęſuræ licẽter poteſt produci, ut, Omnia vincit amor & nos cedamus amori. Dicit' à πέντε quinq;, ἡμίσεια ſemis, & μέρος diviſio vel pars.

Pĕntirēmis. [πεντήρης. German. Ein Schiff/ das auff jedem ſpichbanck oder ĩn funff Ruder hat.] Navis quinque remos in quolibet ordine habens. Latini Quinqueremem vocant. Hirtius de bello Africo, libro 42. Capit ex eo prælio pentiremem unam, triremes duas, &c.

Pĕntŏrŏbŏn. [πεντόρυβον. Pol. *Pięciornik.*] Herba inſignis quæ notiore nomine pæonia appellatur. Dictum pentorobon, ab eo quòd inter cætera quinque aut ſex grana habeat, erui ſemẽ (Græci ῥίζωσιν appellant) non magnitudine tantùm, verumetiã colore referentia. Vide Plin. lib. 25. cap. 4.

Penuarium, vide PENARIVM.

Pĕnŭla, æ, pen. cor. unico n, f. p. Veſtis denſa ac vilis, quę nebuloſo ſeu pluvioſo tempore ſupra tunicã aſſumitur loco pallii ad arcẽdas à corpore pluvias. [מטיל שמלה *ſimlah mathil. pſalm. 104.* σαγίδιον. Gall. *Vn manteau qu'on porte contre la pluye, vn reuestement.* Ital. *Gebano, tabaro, mantello da pioggia.* Germ. Ein Fitzmantel/ Regenmantel. Hiſp. *Veſtidura de cuero para el agua.* Pol. *Opończa.* Vng. Köpenyeg. Ang. *A cloke for rayne.*] Pomp. in Penicea: Penulam in caput induce, ne te noſcat. Quint. lib. 6. cap. 4: Galba penulam roganti amico reſpondit: Si nõ pluet non opus tibi, ſi pluet, ipſe utar. Iuven. Sat. 5: -& multo ſtillaret penula nimbo. Hæc ſi ex pellibus erat ſcortea vocabatur. Martial. lib. 14: Ingrediare viam cœlo licet uſque ſereno Ad ſubitas nunquam ſcortea deſit aquas. Scorta enim veteres pelles nominabant. Penula ſcortea utuntur ii qui ſolenne habent viſere ædem D. Iacobi Galeci, & qui per diſpoſitos equos curſu concitatiore ultro citroq; commeant: atque adeò quicunq; procul ab domo iter inſtitutum habent, pluviæ arcendæ cauſa. Vlpian. lib. recon. inter communia veſtimenta quibus vir & mulier promiſcuè utuntur, penulas annumerat. Varro dixit non quærendam eſſe penulam homini qui habet virtutẽ. Scribit Lampridius Alexandrum conſtituiſſe ut Senatores penulis intra urbẽ frigoris cauſa uterentur, quum id veſtimentum itinerarium & pluviæ fuiſſet. ¶ Erat etiam penula gauſapina, candida ac villoſa, quâ hyberno tempore utebantur: de qua extat diſtichon apud Martial. lib. 13: Is mihi candor ineſt, villorum gratia tanta eſt: Vtme vel media ſumere meſſe velis. Quo carmine quidam putaverunt penulam gauſapinam inter æſtiva veſtimenta annumerari, quos falli puto. Senſus enim Martialis eſt, penulæ tantum ineſſe candorem, tantam villorum gratiam, ut etiamſi hybernо uſui ſit deſtinata, tamen quis penulæ ſpecie captus, eam vel media ſumere meſſe velit. Hæc ex Bayfio.

Pĕnŭlātus, m. f. penula indutus. [ὁ φαινόλην. Gall. *Emmanteló.* Ital. *Mantellato.* Ger. Der ein Fugmantel oder Regenmantel an hat. Hiſp. *Veſtido de tal veſtidura.*] Cic. pro Milon. Milo cum uxore veheretur in theda penulatus.

Pĕnŭlārĭum, ii, Locus in quo penulę reponuntur. Nonius φαινολοθήκη.

Pĕnŭs, us. [אכל *ochel* שבר *ſhebher.* βίος, τὸ σῶμα: vide ἔδεσμα. Gall. *La prouiſion d'vne maiſon, victuaille.* Ital. *Vettouaglia.* Ger. Alles/ ſo man zu dem vorrath einkaufft/ vnd auff die nacht hinder ſich behaltet/ zur Speiß vnd Tranck. Hiſpan. *La prouiſion de caſa para comer, vitualla.* Polon. *Spiża ſpiżarnia komnata wdom na Ludzie.* Vng. *Eleſtul eledel.* An. *The prouiſion of an houſe as meate, drink.*] hic vel hæc quartæ declinationis: & hic penus, peni ſecundum Priſcianum: & hoc penus, penoris, & hoc penum: & hoc penu indeclinabile: ſignificat omne eſculentum poculentumque quo veſcuntur homines: non ipſos quidem cibos in ſingulos dies in cœnæ aut prandii uſum paratos, ſed quicquid ad futuri temporis uſum in loco aliquo (quem inde penarium vocamus) ſervamus reconditum. Dictum penus quòd ea quæ longæ victionis gratia cõtrahuntur & reconduntur, nõ in promptu ſint, ſed imùs & penitus habeantur. Feſtus: Penora, *inquit*, dicuntur res neceſſariæ ad victum quotidianum. Plautus in Perſa: Nam niſi penus ad vnus hodie convenerit, cras populo proſtituam vos. Terent. in Eunuch. Quum in cellulam patris ad te penum omne congerebam clanculum. Lucilius: Magna penus parvo ſpatio conſumpta peribit. Horat. lib. 1. Epiſtolarum uſus eſt nomine penus in neutro genere: Annonæ, *inquit*, proſit oportet frumenta, penumque. Penum in neutro genere per ſecundam declinationem extulit Terentius, in exemplo quod jam ex Eunucho citavimus: & Afranius, referente Nonio: Vos quibus cordi eſt intra tunicam manus lævа: dextra la penum herile. Gellius ex Maſſurii automate demonſtrat thus & cereos, ligna quoque penori aſcribi poſſe. Nos verò aromata, calceos, carnes ſalitas, & alia eſculenta etiam penum commodè appellabimus.

Pĕnārĭus, a, um, Quod ad penum pertinet: [πανδοκεῖος Gall. *Appartenant à la prouiſion d'vne maiſon & victuaille.* Ital. *Che'l appartiene à vettouaglia.* Germ. Das zu dem vorrath mit Speiß vnd Tranck gehört. Hiſpan. *Coſa para deſpenſa.* Polon. *Do ſpiżarnia przynależący.* Vngar. *El rakot illedelhez valo.* Ang. *Belonging to the prouiſion of an houſe.*] ut, Penaria cella dicitur in qua penus aſſervatur. Cicero 4. Verrin. Itaque ille M. Cato ſapiens cellam penariam Reip. noſtræ, nutricem plebis Romanæ, Siciliam nominavit.

Pĕnārĭus, ii, m. ſ. Feſto, vel penaria, æ, f. p. Varr. lib. 4. de Ling. Latin. ut verò alii Penarium, rii, n. ſ. locus eſt ubi penus: id eſt res ad quotidianum victum neceſſariæ conduntur. [ταμεῖον. Gall. *Cellier, deſpenſe où on garde la prouiſion d'vne maiſon.* Ital. *La diſpenſa, luogo da ſerbare le coſe da mangiare.* German. Ein Speſekammer/ ein ort da hin man allerley ding zur Speiß vnd Tranck zurichten behaltet. Hiſpan. *La diſpenſa de guarda.* Polon. Spiżarnia. Vngar. *Terhes haz.* Ang. *A cellar or place to keepe all manner of victuailes in.*]

Pĕnātōres, Qui penum geſtant. Cato adverſus M. Acilium, quarta: Poſtquàm nautas è navibus eduxi, non ex militibus atque nautis piſcatores, penatores ficedularum dedi. Ita apud Feſtum locum Catonis emendat Anton. Auguſt. qui corruptus antea huc adducebatur.

Pĕnŭrĭa, æ, f. p. vox eſt à penu deducta, ſignificatq; omnẽ rei inopiam, præſertim earum quę ad penum pertinent: quã ſcilicet deſunt ea quæ ad victũ ſunt neceſſaria. [חסרון *cheſrõn.* λιμός. Gall. *Diſette, faute.* Ital. *Penuria, carẽtia.* Germ. Armut vnd mangel/ beſonders an Speiß vnd Tranck. Belg. Armoede/ gebrech. Hiſpan. *Mengua.* Polon. *Niedoſtatek wiadłey y żywnośći.* Vngar. *Zukſeg.* Ang. *Lack, ſcarſitie.*] Vſitatiſſimè tamen accipitur pro cujuſvis rei egeſtate. Terent. in Adelph. Næ illiſmodi jam nobis magna civium penuria eſt: homo antiqua virtute & fide. Cicero 7. Verr. Ne diutiùs in tanta penuria virorum fortium talem imperatorem ignorare poſſitis. Virg. 7. Aen. Conſumptis hic fortè aliis, ut vertere morſus Exigeam in Cererem penuria adegit edendi.

Peplĭŏn, πέπλιον, Hippocrati πέπλις, Dioſcoridi portulaca ſylveſtris. [Germ. Ein purgierend Milchkraut/ wie die Weiſſen. Polon. *Kurzanega.*] Plin. lib. 20. cap. 20: Portulaca quam peplion vocant, non multum ſativa eſt efficacior, cujus memorabiles uſus traduntur, ſagittarum venena & ſerpentium hæmorrhoidum & præſterum reſtinguit, quo cibo ſumpta & plagis impoſita, extrahit.

Peplŏs, πέπλος, Frutex eſt, inquit Dioſc. lib. 4. cap. 179, quẽ nonnulli ſycem, alii μήκωνα ἀφρώδη: hoc eſt, papaver ſpumeum, fructi ſuccì plenus, foliis rutæ, paulò latioribus, rotunda coma dodrantali, humi reſperſa, ſemine ſub foliis rotundo, minuto, quàm candidi papaveris. Ruellius putat eandẽ eſſe cũ ea quæ officinæ hodie *Eſulam rotundã* vocant. Vide Plin. lib. 27. cap. 11.

Peplŭs, m. ſ. ſive Peplum, n. ſ. πέπλος, Sindon, ſive veſtis pretenuis, propriè mulierum, quemadmodum χιτὼν virorum, ut annotavit Euſtathius. [Pol. *Ramuch.* Ang. *A kerchefe.*] Vnde βοῶπις πότνια Θεὰ, πέπλοις ποικίλοις Θεὰ, ἐλκεσίπεπλος Θεὰ, mulierum epitheta ſunt apud Homerum. Euripides tamen etiam viris peplum tribuit. Donatus ad ſacrorum ritus pertinere ait. Servius in illud Virgil. 1. Aeneid. Interea ad templum non æquæ Palladis ibant Crinibus Iliades paſſis, peplumque ferebant. Peplum, inquit, Minervæ conſecratum erat. In hoc depingebantur exempla apud Athenienſes qui ſtrenuè ſe in bello geſſiſſent. Plautus: Nunquam in civitatẽ venio, niſi quum inferitur peplum Claudianus maſculino genere extulit in Epithalamio Honorii: Et cineres feſtina ligat, peplumque fluentem Alleват.

Pĕpo, onis, m. t. [אבטיח *abattiach.* πέπων. Gall. *Vn pompon.* Ital. *Pepone, mellone.* German. Ein geſchlecht der Melonen oder Cucumeren. Hiſpan. *Melon ò pepon.* Polon. *Melon.* Vng. Dinnye. Ang. *A milion fruite.*] Teſte Plinio libro 19. cap. 5: Cucumis genus eſt, magnitudine cætera excedens, concoctu difficile. Eſt & alterum Cucumeris genus multo minus: quod quia mali cotonei ſpeciem referre videtur, Melopeponem vocant. Vide Ruell. lib. 2. cap. 68.

Pepsis, πέψις, Latinè cõcoctio: hoc eſt, nutrimẽ cibi in qualitatem naturæ noſtræ convenientẽ, à verbo Græco πέσσω, coquo.

Per, præpoſitio eſt quę ſeparata quandoq; localem, quandoq; temporalem habet ſignificationẽ. [דרך *derech.* διὰ. Gall. *Par.* Ital. *Per, per mezzo.* Ger. Durch. Belg. Door. Hiſp. *Por.* Pol. *Przez.* Vng. *Keresztűl.* Ang. *By.*] ut Per urbem vado, per medium diem operor. ¶ Quandoq; denotat perſonam, ut Per medios ruit, ac morientes nomine clamat. ¶ Quandoq; jurandi eſt, ut ut Per Pollũ eſt, Polluce. ¶ Quandoq; obteſtandi. Virg. 4. Aen.

Per-

ter te qui te talem genuêre parentes. ¶ Quandoque medium quendam, & quasi intercessorem significat ut per meos amicos obtinui. Cicero: Quando per me certior fias: id est, mea opera. ¶ Per adoptionem pater dicitur, qui me adoptavit. Plinius iunior Epist. lib. 3: Avunculus meus, idemque per adoptionem pater. ¶ Per ætatem etiam pulchrè dicimus pro eo quod est permittente ætate, vel dum ea ætas adest in qua fieri potest. Terent. in Eunuch. Cætera signa neque sciebat, neque per ætatem etiam poterat. Idem in Adelph. Si esses homo, sineres nunc facere dum per ætatem licet: id est, dum ætas adest in qua id potes facere. ¶ Per eos annos, vel dies venisse dicimus, quod vulgus indoctum diceret: *Duranthos hos dies vel annos.* Cic. 3. Verr. Ac per eos dies quum iste cum pallio purpureo, talarique tunica versaretur in convivijs muliebribus, &c. Per id tempus: id est, pendente eo tempore. Liv. 2. ab Vrbe: Multa igitur blandimenta plebi per id tempus ab Senatu data. ¶ Per deos, Per dextram, Per fortunas, Per fidem, Per homines, Per Deum immortalium fidem, Per jura, Per genua: elegantes sunt obtestandi formulæ. Cic. Attico: Subveni igitur per deos, idq; quamprimum. Plaut. in Menæch. Per ego te hæc genua obtestor, &c. ¶ Per fas & fidem deceptus dicitur, qui nimiùm fidendo alicui in re bona, honestaque falsus est. Liv. 1. ab Vrb. Cæso ad solemne, ludosq; per fas ac fidem decepti venissent. Plaut. in Most. Per fidem deceptus sum. ¶ Per gratiam bonam abire ab aliquo, est aliquem non malè contentum ab aliquo discedere. ¶ Per ludicrum, per jocum, Per ludum & jocũ: id est, ludendo, & jocando aliquid facere. Cicer. 3. in Verrem: Qui Opimium per ludũ & jocum fortunis omnibus everti sse. Sic per ludum & negligẽtiam pervenire ad honores, dixit idẽ 5. Verr. ¶ Per me licet tibi hoc facere: id est, te non impedio. Sic Per te, & per illos, &c. Per me nulla est mora, ait Terentius in Andria. Per me didici legere: hoc est, ex meipso, nullo adjutore, aut docente. Sic per te, & per se, &c. Per me etiam, Per se, & aliquando valent quantum ad me attinet, quantum ad se attinet, &c. Idem: Trahantur per me pedibus omnes rei. Aliquando Per se, significat ex sese, sua natura, naturæ instituto. Cic. de Amicit. Sed quòd per se sibi quisque charus est. Cic. 1. de Finibus: Ista sua sponte & per se expetenda. Per se, aliquando significat propter præstantiam sui. Ibidem, Cic. Per se esset & virtus, & cognitio rerum, quod minimè ille vult, expetenda. Iungimus nonnunquam in eadem oratione Per se, & propter se. Cicero de Amic. Carent amicitia per se, & propter se expetenda. ¶ Per speciem: id est, simulata occasione, per simulationem. Livius 1. ab Vrbe: Per speciem alienæ fungendæ vicis suas opes firmavit. ¶ Per otiũ est, quod [Gallicè, dicitur *tout oisif.* Ital. *A sfarbell ozio.*] Liv. 6. bel. Pun. Vni nemo hostium adversus prodit, spolia per otium legêre. ¶ Per te stetit quominus hæc fierent nuptiæ, ait Terent. in Andr. id est, *tenuit per te*, ut herari loquuntur. Sic Per me stetit, per eum stetit, &c. ¶ Per tempus id est, in tempore, tẽpestivè, opportunè. Plaut. in Menæch. Per tempus advenis. ¶ Per vinũ exortum est dissidium: id est, per ebrietatem. Plaut. in Milit. ¶ Per vos, per me, per alios, aliquando significat beneficio vestro, beneficio meo, beneficio alicuius. Cic. pro Rosc. Amer. Per vos vitam & famam potẽs obtinere. Idẽ ad Terentiam: Romæ, vos esse tutos posse per Dolabellam, &c. ¶ Aliquando valet inter. Virgil. 1. Georg. His inter, mediamque duæ mortalibus ægris Munere cessisse divûm, & via secta per ambas. ¶ In compositione augendi vim atq; amplificãdi habet, cujus notionis cùm sit cõstructum, Sub præpositionẽ habet, ut Perfectus, Pereruditus, & in malam partẽ Perinquus, Permolestus, Pergravis. Cic. Pergrave mihi visum est, &c. Col. lib. 4: Nam credidisse villicis, vel etiam vinitori, socordiæ est, cùm, quòd longè sit facilius, adhuc perpaucissimis agricolis cõtigerit, ut nigri vini stirpe careant. Ita Perinde ad finẽ mihi propositum fero. Perficio, planè atq; omnibus facio, & absolvo. ¶ Aliquando negantis est, ut Perfidus, Perjurus: hoc est, qui fidem & jusjurandum fregit. ¶ Aliquando significat idem quod trans: ut, Perfluo, Perpluo, Perspicuus, & quicquid pellucidũ est, ut crystallus. ¶ Aliquando punctum. Virg. 1. Georg. Circum perq; duas in morem fluminis Istros. Vide Macrob. Comment. lib. 2. cap. 8. ¶ Aliquando habet vim adverbii, & pro valde ponitur, tamque superlativo quam positivo jungitur. Colum. lib. 4: Nam credidisse villicis, vel etiam vinitori, socordiæ est, quum quod longè sit facilius, adhuc perpaucissimis agricolis contigerit, ut nigri vini stirpe careant. Cic. Pergrave mihi visum est. ¶ Vbi Per additur quàm, significat maximè, *ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ*, ut, Perquã bonus: id est, optimus. Perquam magnum id est, maximus. Iungitur etiã superlativo. Cæsar: Perquam maximo potest exercitu comparato. ¶ Aliquando significat nimis, vehementer, & in bonã & in malã partem: ut Pertinax, qui nimis tenax est, durus, & inexorabilis. de quo infrà. ¶ Componitur autem cũ dictione incipiente ab a, ut Peragito: b, ut Perbibere, ut Percurro: d, ut Perduro: e, ut Peregre: f, ut Perfero: g, ut Pergratus: h, ut Perhibeo: i, ut Perjurus: l, ut Perlego: m, ut Permitto: n, ut Pernocto: o, ut Peroro: p, ut Perpendo: q, ut Perquiro: r, ut Pergo (quod ex per, & rego cõponitur unde & præteritum perrexi facit) cum s, ut Persuadeo: t, ut Pertinax: u, ut Perverto.

Pĕrā, ræ, f. p. Sacculus ex alata è collo ad lumbos pendens. [*ילקוט chelli* דִּסְ *jalkût.* πήρα. Gall. *Vne besace, vne pochę.* Ital. *Bisaccia, tasca.* German. Ein Lädertäsch so man an den Hals henckt / wie die Hirten haben / ein Lädersack. Hisp. *El cuerno o esclauina o talega.* Pol. *Kalicza, tobołek.* Vngar. *Bőrtsuka Kinyeres tasska.* Ang. *A scrippe, bagge or satchell.*] Hinc Peram viatoriam vocamus qua panem & aliquid opsonii gestare viatores solent: quemadmodum poculum viatorium, quo vinum Martial. lib. 14: Nec mendica ferat barbati prandia nudi, Dormiat & tetrico cum cane pera, rogat. Ejus diminutivum est pertula. πηρίδιον.

Pĕrabsurdus, adject. [*πάνυ ἄτοπος, πάνυ ἄτοπος.* Gall. *Fort absurde, fort sot, fort estrange.* Ital. *Cosa sconcia, contraria à sofferenza.* German. Ganz vngereimpt. Hisp. *Cosa muy fuera de proposito, muy differente y differente.* Pol. *Niezgrzeczny.* Vngar. *Igen balga tag.* Ang. *Very strang, against rime and reason.*] Valdè absurdum significat. Cic. lib. 4 Acad. Illud verò perabsurdum quod dicitis, probabilia vos sequi, si re nulla impediremini.

Pĕrācer, hæc peracris, hoc peracre, pen. prod. Valde acer & vehemens. [*πάνυ ὀξύς, πάνυ ὀξύ.* Gall. *Fort aigre.* Ital. *Forte agro.* Ger. Hefftig sũ sawr. Hisp. *Mucho agro.* Pol. *Barzo ostry.* Vngar. *Igen eros sirosy.* Ang. *Verie sower or sharpe.*] Cic. ad Papyrium, lib. 9: Sed tamen ipse Cæsar habet peracre judicium. Hoc est, acerrimum, & optimum & peracutum.

Pĕrācerbus, adject. [*πικρότατος, πάνυ πικρός.* Gall. *Fort aigre, aigre comme vn fruict qui n'est pas meur.* Ital. *Molto acerbo, agro, come cosa non matura.* Germ. Hefftig sawer. Hisp. *Mucho agro, agro.* Pol. *Kwaśny ostrykl.* Vng. *Igen keserv.* Ang. *Verie sower or tart.*] Valde acerbus. Cic. de Senec. Primò est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit. De uva.

Pĕrācēsco, is, ere, n. t. Peracui, Valde acidus fio, valde acesco. [*מר mar.* πικρόομαι. Gall. *Deuenir aigre.* Ital. *Diuenire agro.* Ger. Wast sawer oder essichtig werden. Hisp. *Azedarse mucho.* Pol. *Barzo kwaśnieie.* Vng. *Igen megh ecetesűlik.* Ang. *To waxe verie sower.*] Plaut. Bacch. hoc est quod peracescit, hoc demum est quod percrucior, Me hoc ætatis ludificati. Idem Aulul. mihi pectus peracuit.

Pĕrācūo, is, Valde acutum reddo. [*παροξύνω.* Gall. *Aguiser fort, faire bien agu & pointu.* Ital. *Fare agutzo.* German. Wol scharff machẽ. Hispan. *Aguzar.* Polon. *Barzo ostrzę.* Vngar. *Igen ki fenẽlem igen meg elesitem.* Ang. *To make verie sharpe.*] Cato de Re rust. Sumito tibi furculum durum, cum peracuito, falicem Græcam discindito.

Pĕrācūtus, a, um, Valde acutum. [*ὀξύτατος.* Gall. *Fort agu, bien, trenchant.* Ital. *Bene tagliente, agutzo, sottile.* Germ. Wol gespitzet. Hispan. *Muy agudo.* Polon. *Barzo iakonczysty.* Vng. *Igen eles.* Ang. *That is verie sharpe.*] Martial. lib. 5: Vt citò testiculos peracuta falce secaret.

Pĕrācūtē, adverb. [*ὀξέως, ὀξύτατα.* Gall. *Fort agrement, ingenieusement.* Ital. *Ingeniosamente.* Germ. Scharffsinnigklich. Hisp. *Ingeniosamente.* Pol. *Ostrze.* Vng. *Igen eleẽsen.* Ang. *Verie sharpelie or quicklie.*] Cic. 1. Acad. Sed Zeno quum Arcesilam anteiret ætate, valdeq; subtiliter differeret, & peracutè moveretur, corrigere conatus est disciplinam.

Pĕræquus, a, um, Vide Æquus. [*ὁμαλὸς ἴσος, πάνυ ἴσος.* Gall. *Fort esgal & iuste.* Ital. *Molto vguale.* German. Ganz billich oder gleichlich. Hispan. *Mucho ygual.* Polon. *Sprawiedliwy, rowny.* Vngar. *Igen rendẽ igen igaz.* Ang. *Verie equall, iust and euen.*] Cic. 6. Verr. Vt hoc liceret suspicari, fuisse aliquando apud Siculos peræquas proportione cætera.

Pĕræquè, adverb. [*ἴσως.* Gall. *Fort esgalement.* Ital. *Molto vgualmente.* German. Gar gleichlich. Hisp. *Muy ygualmente.* Polon. *Iednako.* Vng. *Igen egyenlẽ igen igazan.* Ang. *Verie equallie and euenlie.*] Cic. in Pison. Quod cùm peræquè omnes, tum acerbissimè Bœoti tulerunt.

Pĕræquo, as, are, Æquũ facere. [*שוה shivvah.* ἰσόω, ἐξισόω. Gall. *Esgaler, faire bien esgal.* Ital. *Vguagliare.* Ger. Vergleichen / zů gleich oder gerad bringen. Hispan. *Igualar.* Pol. *Rownam.* Vng. *Egyenarant valoua, egy emlẽre teszẽm.* Ang. *To make euen and equall.*] Col. libr. 3. cap. 3: Et apud me octogenæ stirpes insitæ intra biennium septenos culeos peræquarent.

Pĕræquātōres, Dicuntur exactores censuum, qui in capita sunt constituti: ita dicti quòd æqualitẽ ab omnibus exigant. Alciatus.

Pĕrārĭcum, teste Plinio lib. 12. cap. 9: Is dellii genus est quod in Media defluit ex arbore, quam nonnulli brochum, alii malachiram, aliqui etiam maldacon appellant.

Pĕrāgo, penultima correpta, peregi, peractum, Perficio. [*שלם shalam* כלה *chalah.* τελέω, ἀπαρτίζω. Gall. *Achever, accomplir, parfaire.* Ital. *Compire.* German. Zůmachen / vollenden. Hispan. *Acabar de hazer.* Polon. *Wykonywam, wypełniam.*

Vng.

Vng. *El vegezdm meg tſelekezdm.* Ang. *To perfyte and accomplish, to do out and end.*] Seneca: Omnia inchoat, nihil peragit. ¶ Interdum ponitur pro perduco. Plautus: Navem peregit in portum. ¶ Aliquando pro transigo. Apul. Et multas noctes peregit insomnes. ¶ Interdum pro pertracto, & mecum reputo. Virgil. Aeneid. 6: Omnia percepi, atque animo mecum antè peregi. ¶ Interdum pro pertrabo, *συνεκζευγνυμι*, ut, Hic me ad carceres, ad mortem usque peregit. ¶ Peragere reum, significat reum usque ad condemnationem persequi & efficere ut condemnetur, quod & aliquando condemnare reum dicitur: [הוכיח *hochiach, διελεγχειν, κατακαλυπτειν, αιτιᾶν, κατηγορειν, κατακρινειν.*] sed Facere reum, est accusare. Vnde ait Iureconsultus: Peregisse reum non aliàs quis videtur, nisi & condemnaverit. Plin. Iunior in Epist. Dum peragitur reus. Peragere reum, inquit Budæus, est ita rei accusationem persequi, ut tandem damnetur. ¶ Peragere partes suas, est officio suo fungi. ¶ Peragere pensum laboris. Colum. libro 3. cap. 10: Nihil curiosè, nihil religiosè administrat, unumque est ei propositum, peragere laboris pensum; Id est, tantùm perfunctoriè facere id quod imperatum est.

Pĕrăgĭto, frequentativum. *Διαγειν, διελαυνειν.* Cæsar 3. bell. Civil. Vehementiusque peragitati ab equitatu, montem excelsum capiunt.

Pĕrāctĭo, ōnis. Est perfectio, & absolutio. [כלון תכלה *chillajón tachlith* תכליה *tachlith.* *Διαπερασις, συντελεια.* Gall. *Achevement, accomplissement.* Ital. *Compimento.* Germ. Außmachung/ vollendung. Hisp. *Acabamiento.* Pol. *Wypełnienie.* Vngar. *El vegezes meg tſelekedes.* Ang. *A performing or finishing.*] Cicero de Senect. Senectus peracti temporis ætatis est.

Pĕrĭgro, as, penult. correpta, ex per, & hoc nomine ager ăgri, componitur, Perlustro, abeo, discurro. [נסע *naſaſ* הלך *halach* התהלך *hithhallech.* *Διερχομαι.* Gall. *Aller par le pays, passer par un pays.* Ital. *Andare errando.* German. Durchgehn/ durchstreichen. Belg. Doortrecken. Hispan. *Peregrinar andando camino.* Polon. *Przechodzę.* Vngar. *El iarom el budosom.* Ang. *To go about, to travaill over.*] Cicero 3. Offic. Et ob eam causam, urbe relicta, rura peragrantes sæpè soli fumus.

Pĕrăgrātŭs, partic. Cicero 5. de Finib. Videmus ultimas terras esse peragratas.

Peragratio, verbale, f. t. Profectio. [נסע *naſaſ* הליכה *halichah, διοδευσις.* Gall. *Voyagement, allée par le pays.* Ital. *Andare quà & là.* German. Durchraisung/ durchstreichung. Hispan. *Peregrinacion.* Polon. *Przeiſdże.* Vngar. *El iaras el budosas.* Ang. *Going about or travailing over.*] Cicero 2. Philip. Quæ fuit ejus peragratio itinerum.

Pĕrāmbŭlo, as, are, ad finem usque ambulo, ambulando circumeo. [נסע *naſaſ* הלך *halach* התהלך *hithhallech.* *διαβαινω, περιερχομαι.* Gall. *Passer à travers.* Ital. *Passeggiare, caminare.* Ger. Durchwanderen/ durchgehen. Hispan. *Passearse al travers.* Pol. *Przechodzę.* Vng. *Meg iarom.* Angl. *To walk thorough and about, over and over.*] Varr. de Re rustic. lib. 1. cap. 2: Voi qui multas perambulavistis terras.

Pĕrāmo, as, act. p. Ad finem usque amo, perfectè & valde amo. [*Υπερφιλειν φιλειν ἐγω, λιαν φιλω.* Gall. *Aimer fort.* Ital. *Amare assaissimamente.* German. Hefftig lieben. Hispan. *Mucho amar.* Pol. *Barzomiel'sie.* Vngar. *Igen ſzeretem tökeletesſen szeretem.* Ang. *To love tenderlie.*] Cicero 1. de Legib. Vbi illa sancta amicitia si nõ ipse amicus peramatur toto pectore? Quædam exemplaria habent, per se amatur.

Pĕrămans, participium, Valdè amans. [*Υπερφιλων.* Gall. *Fort amiable, qui aime fort.* Ital. *Che molto ama.* Ger. Hefftig liebt. Hisp. *Que ama mucho.* Pol. *Barzo miel'a.* Vng. *Igen ſzerető.* Ang. *That loveth tenderlie.*] Cic. ad Att. lib. 4: Homo peramans semper nostri fuit, nec mihi unquam odio.

Pĕrămanter, adverb. [*πολυφιλως, λιαν φιλικως.* Gall. *Fort amiablement, amoureusement.* Ital. *Molto amabilmente.* German. Gantz freundlichen. Hispan. *Muy amorosa y amigablemente.* Polon. *Mielie, barzo chetlimie.* Vngar. *Zeretelmeſſen.* Ang. *Verie lovinglie.*] Cicero Famil. libro 9: Qui me quidem peramanter observant.

Pĕrāmplŭs, adject. Valde amplus. [*πολυ πλατυς, λιαν ἐυρυς, ὁ & ἡ ἐυρυχωρος.* Gall. *Fort grand & spacieux.* Ital. *Forte grande & spatioſo.* German. Gantz weit. Hisp. *Muy grande y espacioſo.* Pol. *Szeroki.* Vng. *Igen ſzeles.* Ang. *Verie wide and ample.*] Cicer. 1. Verr. Signa peramplа.

Pĕrāmputo, as. Perfectè incido. [*πολυ κλαω, κοπτω.* Gall. *Bien & parfaitement poser.* Ital. *Perfettamente potare.* Germ. Gar abhauen. Hisp. *Perfectamente podar.* Polon. *Odcinam.* Vng. *Tökelletesſen el vagom.* Ang. *To cutt of perfectlie.*] Colum. libro 5: Saucia tum venenatam saniem mittit, quæ vulnus ita insanabile facit, ut totum amputandum sit.

Pĕrānguſtus, a, um, Admodum angustus. [*σταθμος, λιαν στενος.* Gall. *Fort estroit & serré.* Ital. *Molto stretto.* Germ. Gar eng. Hispan. *Mucho estrecho.* Polon. *Barzo ciaſny.* Vngar. *Igen ſzoros.* Ang. *Verie streitt and narrow.*] Cic. 7. Verr. Vt ille in dolore cruciatuque moriens, peranguſto fecto divisa servitutis acliberatis jura cognosceret.

Pĕrānguſtĕ, adverb. Valdè anguste. [*πολυστενως, λιαν στενῶς.* Gall. *Fort estroittement.* Ital. *Molto strettamente.* Ger. Gantz enge. Hisp. *Muy estrechamente.* Pol. *Barzo ciaſno.* Vng. *Igen ſzoroſſan.* Ang. *Verie streitlie.*] Cic. 1. de Orat. Sed tu hoc nobis da Scævola, & perfice, ut Crassus hæc quæ coarctavit & peranguste retulit in oratione sua, dilatet nobis atq; explicet.

Pĕrānno, nas, n. p. per integrum anni tempus vivo, annum perago. [*διαπερανω ἐτος.* Gall. *Durer vn an.* Ital. *Durare vn' anno.* Ger. Das gantz jar außleben. Hispan. *Durar vno anno.* Pol. *Przez cżał'rok żyie.* Vng. *Az egesz ſzt allat vegezem.* Ang. *To liull or live one yeare.*] Componitur enim ex per, & anno, nas. Macrob. lib. 1. Saturn. cap. 8. scribit: Priscos Romanos mense Martio & publicè, & privatim ad Annam perennam sacrificatũ ire solitos, ut annare, peranna req; commodè liceret: hoc est, vitam degere incolumem per annum integrum. Sueton. in Vespasiano: Ideoque puella nata non perannavit. Scribitur & perenno, prima vocali in secundam mutata.

Pĕrāntĭquŭs, a, um, Pervetus, valde antiquus. [*ὁ πανυ παλαιος, λιαν ἀρχαιογενης.* Gall. *Fort ancien, ou fort antique.* Ital. *Molto antiquo.* Ger. Hefftig oder vast alt. Hisp. *Mucho antiguo o viejo.* Pol. *Barzo ſtary.* Vn. *Igen regi.* Ang. *Verie old.*] Cic. de Clar. Orat. Atqui hûc proximo seculo Themistocles insecutus est ut apud nos, perantiquus: ut apud Athenienses, non ita sanè vetus.

Pĕrāppŏsĭtŭs, penultima correpta, Adjectivum. [*λιαν αρμοδιος, πανυ ἀρμοδιος.* Gall. *Fort propre, & commodable.* Ital. *Assai commodo atto, & proprio.* German. Gantz bequem ed er fägiich. Hisp. *Conveniente, proprio.* Polon. *Prawie właſny.* Vngar. *Igen alkalmatos.* Angl. *Verie agreable and proper.*] Cicero 2. de Orat. Sunt etiam illa subabsurda, sed eo ipso nomine sæpè ridicula, non solùm minus perapposita, sed etiam quodammodo nobis.

Pĕrārdŭus, adjectivum. Valde arduus, perdifficilis. [*πολυδυσκολος & δυσχερης.* Gall. *Fort malaiſé & difficile.* Ital. *Forte alto, malagevole, difficile.* German. Gar hoch oder ſchwär. Hispan. *Difficil.* Polon. *Barzo trudni, wyſoki.* Vngar. *Igen nehez.* Angl. *Very uneaſie and hard.*] Cic. 3. Verr. Mihi autem hoc perarduum est demonstrare.

Pĕrārēſco, ĕre, n. t. Valde aridus fio. [חרב *charab.* *ἀπεξηραινομαι.* Gall. *Se ſecher du tout, devenir tout ſec.* Ital. *Diventar molto arido.* German. Gar dürr werden. Hispan. *Muchoſecarſe.* Pol. *Barzo ſchnę.* Vng. *Igen el ſzaradock.* Ang. *To waxe verie drie.*] Col. lib. 12. cap. 3: Sed nec patiendum est ut perarescat, aut totum decidat.

Pĕrargūtŭs, a, um. pen. prod. Valde argutus. [*ὁ πανυ ὀξυς, λιαν ὀξυνους.* Gall. *Fort subtil, ingenieux & agu.* Ital. *D' ingegno molto ſottile & acuto.* Ger. Gar klug vnnd geſchwind/ an ſpitzfindigkeit. Hisp. *Sabtil y ingenioſo.* Pol. *Barzo ſpotylas, dowcipny.* Vng. *Igen eles elmevel.* An. *Verie subtill, ingenious & wittie.*] Cic. de Clar. Orat. Quem studebat imitari L. Afranius Poëta, homo perargutus in fabulis quidem etiam, ut scitis, disertus.

Pĕrārĭdŭs, a, um, pen. cor. Prorsus aridus. [*ὁ παντελως ξηρος, ἀνυδρος.* Gall. *Tout ſec, totalement ſeché.* Ital. *Secco al tutto.* Ger. Gar dürr. Hisp. *Seco del todo.* Pol. *Prawie ſuchy.* Vn. *Igen ſzaras.* Ang. *Verie drie.*] Col. lib. 2. cap. 19: Est autem modus in siccando, ut neq; peraridum, neq; rursus viride colligatur.

Pĕrārmo, as, Perfectè & bene armo. Curtius: Hoc modo instructo exercitu & perarmato, Babylone copias movit.

Pĕrăro, as, pen. corr. are, act. p. Funditùs & omninò aro. [*Διαροω.* Gall. *Arer par tout.* Ital. *Arare d' ogni parte.* Ger. Durchrein. Hisp. *Acabar de arar.* Polon. *Przez wſzytko orze.* Vngar. *Igen dolbolnal pegya meg zsant om.* Ang. *To tell or plough thorough out all.*] Per translationem etiam de rugis dicitur, quæ in fronte quandam sulcorum similitudinem referunt. Ovid. 14. Metam. ex ea q; à fronte remissas Contudit, & rugis peraravit anilibus ora. ¶ Seneca in Medea usus est pro peragrare: ut Per arat pontum. ¶ Interdum pro scribere sive pingere. Ovid. 1. de Arte: Ergo tibi blandis peraretur littera verbis.

Pĕrāspĕr, Valde asper, adject. [*πολυτραχυς, λιαν τραχυς.* Gall. *Fort aſpre.* Ital. *Molto aſpro & rozzo.* Ger. Hefftig rauh. Hisp. *Mucho aspero.* Pol. *Barzo chropiatih ſzlim.* Vng. *Igen ſzel darabos.* Ang. *Verie rough.*] Celsus lib. 5. cap. 28. de thymio: At thymion nonnullis natus quod super corpus quasi verrucula eminet, ad cutem tenue, suprà latius, subjacens, in summo peraspernm.

Pĕrāstūtŭs, a, um, Valde astutus. [*πολυπανουργος.* Gall. *Fort ſubtil.* Ital. *Molto aſtuto.* German. Gantz hinterlistig/ mit allerley betrug. Hispan. *Mucho cautelaſo y aſtuto.* Polon. *Barzo chytry.* Vngar. *Igen ravaſz tſalard.* An. *Verie wylie & craftie.*] à quo Peraſtute adverbium. [*πολυπανουργως, λιαν πανουργως.* Gall. *Fort ſubtilement.* Ital. *Molto aſtutamente.* Germ. Gantz listiglich. Hisp. *Mucho cautelaſo y aſtutamente.*] Plaut. True. Vt peraſtutè eum injiciatis in malam fraudem, & præmium.

Pĕrātentŭs,

Pérattentus, a, um. Valde attentus. [*ἰσχυρῶς προσέχων.* Gall. *Fort attentif.* Ital. *Molto attento.* Ger. Mit fleiß aufmercken. Hisp. *Mucho atento.* Pol. *Bardzo baczący.* Vngar *Igen figyelmetes.* Ang. *Very attentive.*] Cic. 5. Ver. Superiore omni oratione perattentas retros animos habuimus.

Pérattentè, adverbium. Valde attentè. [*σφόδρα προσεκτικῶς.* Gall. *Fort attentivement.* Ital. *Molto attentamente.* German. Mit gantz fleissem aufmercken. Hispan. *Mucho atentamente.* Polon. *Zpilnie bardzo.* Vngar. *Igen figyelmetesseu.* Ang. *Very attentively.*]

Perbacchor, charis, d. p. Perpoto, & lusito convivio frequentia. [*ΠΙΟ saba. συμποσίου.* Gall. *Vivre fort dissolument.* Ital. *Bacare, vivere molto dissolutamente.* German. Voll vnd toll seyn/ in saus leben/ die Zäche hier aufbarten/ im Luder ligen. Hispan. *Embriagarse.* Polon. *Opalać xye rozpustnie.* Vng. *Igen toppongdom igen dizsuk bolondsagokodom.* Ang. *To be riotous, to vse scatling greatlie.*] Cicero 2. Philip. At quàm multos dies in ea villa turpissimè ea probrachatur? ab hora tertia bibebatur, ludebatur, vomebat.

Perbéatus, a, um, Valde beatus. [*σφόδρα μακάριος.* Gall. *Fort heureux.* Ital. *Molto beato.* German. Gar gluckselig. Hispan. *Mucho bienaventurado.* Polon. *Bardzo szczęśliwi.* Vngar. *Vdvözlette igen boldog.* Ang. *Very blessed.*] Cicero 1. de Orator. Cogitanti mihi sæpenumerò, & memoria vetera repetenti, perbeati fuisse, Quinte fratres, illi videri solent, qui in optima Republica quum & honoribus, & rerum gestarum gloria florerent, eum vitæ cursum tenere potuerunt, &c.

Perbéllus, a, um, Valde bellus. [*σφόδρα καλός.* Gal. *Fort beau.* Ital. *Molto bello.* Ger. Gantz hübsch. Hisp. *Mucho bello.* Polon. *Prawie jakoni.* Vng. *Igen szep.* Ang. *Very faire.*]

Perbéne, adverb. Valde bene. [*σφοδρὰ, σφόδρα καλῶς.* Gall. *Fort bien.* Ital. *Molto bene.* Ger. Gantz wol. Hisp. *Muy bien.* Pol. *Nadobnie.* Vng. *Igen iol.* Ang. *Passing well.*] Cic. de Clar. Orat. Perbenè loqui Latinè putabatur.

Perbénigne, adverb. Valde benignè. [*σφοδρὰ φιλανθρώπως, σφόδρα χρηστῶς.* Gall. *Fort benignement.* Ital. *Molto benignamente.* Ger. Gar gütiglich. Hisp. *Mucho liberalmente.* Pol. *Przemiel sakawie.* Vng. *Igen kegyesen.* Ang. *Very gentlie and graciously.*] Cic. ad Quint. Fratrẽ 2. Perbenignè mihi respondit.

Perbíbo, is, pen. corr. n. t. Totum bibo. [*ὅλον πίνω.* Gall. *Boire tout à fait.* Ital. *Bevere bene.* Ger. Gar außtrincken. Hisp. *Mucho beber.* Polon. *Wypiiᵭ wszystko.* Vng. *Mindenbõl iol figyra meg igyam.* Ang. *To drink out all, to quaffe.*] Plaut. in Stich. At ego peris, cui meracam lassitudo perbibit. Colum. lib. 7. cap. 4. Vbi per triduum delibuto tergore medicamenta perbiberit.

Perbíto, is, ere, Verbum antiquum ab antiquo Beterc, Ennius in Hecuba: Sed non scripsisti quis parentem aut hospitem Necasset, quo quis cruciatu perbiteret. Plaut. in Captivis: Quj virtutem perbitat non interit. Plaut. Astraba: Quæ nisi sic beteris eximum is vegranit gradu. Vide Scaligerum in Varronem, & Nonium in verbo Perbitere.

Perblándus, a, um, Valde blandus. [*σφόδρα κολακευτικὸς, λίαν ἐπαινετός.* Gall. *Fort doux & gracieux.* Ital. *Molto piacevole.* German. Gantz freundlich / vnd holdselig. Hispan. *Mucho blando y halagueno.* Pol. *Bardzo łagodny.* Vngar. *Igen hizelkedo gyonyörködtetõ.* Ang. *Very pleasant or faire spoken.*] Cic. ad Quint. Fratr. lib. 1: Successorem habes perblandum.

Perblándè, Adverb. [Vng. *Igen hizelkedue.*] Macrob. Satur. lib. 1. cap. 2: Obviam procedere, ac perblandè salutare.

Perbónus, a, um, Valde bonus. [*ὑπέρλιαν ἀγαθὸς.* Gall. *Fort bon.* Ital. *Molto buono.* German. Hefftig gut. Hispan. *Mucho bueno.* Polon. *Bardzo dobry.* Vngar. *Igen io.* Ang. *Very good.*] Cicero pro Flacco: Agros habent & natura perbonos, & diligentia, culturaq; melliores.

Perbrevis, & hoc perbreve, penult. corr. Valde brevis. [*σφόδρα βραχὺς.* Gall. *Fort bref, bien court.* Ital. *Molto breve.* Germ. Vast kurtz. Hisp. *Mucho breve y corto.* Polon. *Bardzo krotki.* Vngar. *Igen rhoud.* Ang. *Very short.*] Livius 8. bel. Puni. Si quidem Scipionem ducem in Africam mittant Romani, satis sperare perbrevi eos Carthaginem esse.

Perbréviter, pen. corr. adverb. Valde breviter. [*σφόδρα βραχέως.* Gal. *Fort brievement, en bien peu de paroles.* Ital. *Brevemente, con molte parole.* Germ. Gantz kurtzlich. Hisp. *Mucho brevemente, con pocas palabras.* Pol. *Bardzo krotko.* Vng. *Igen rhouden.* Ang. *Very shortly.*] Cic. 2. de Orat. Ac ne diutiùs vos demorer, de omni isto genere quid sentiam, perbreviter exponam.

Perca, æ, f. p. [*πέρκη, ἡ περκὶς.* Pol. *Okon.* Ang. *A perche fishe.*] Piscis delicatissimi nomen est, qui à Plin. lib. 9. cap. 16, inter saxatiles numeratur. Duo ejus sunt genera: alterũ in mari capitur, quod marinæ pisci est simillimum: alterum in fluviis & lacubus: quod etiam febricitantibus miram in modũ utile. Hoc genus Galli mã hodie antiquo nomine vocãt *Percam.* Percatũ memi-

nit Ausonius in Mosella, easque vel præstantissimis maris piscibus confert: Nec (*inquit*) te delicias mensarum perca silebo, Amnigenos inter pisces dignate marinis, Solus puniceis facilis contendere mullis.

Percallĕo, es, ere, n. t. Totus callosus sum: & per translationem obduresco, & diuturna malorum consuetudine adversa patienter fero. [*Νῦν τὸ κάμνω, νῦν τὸ πάσχω.* Gall. *Avoir cal de forte da travail.* Ital. *Porre il callo.* Germ. Gar erhertet. Hisp. *Mucho encalescer.* Polon. *Przywiem zgrubiałe.* Vng. *Meg kemenyõdõm.* Ang. *To be maxen hard, to be vsed accustomed to a thing, that he feeleth no more paine thereof.*] Cicero pro Milone: Sed nescio quomodo jam usu obduruerat, & percalluerat civitatis incredibilis patientia.

Percandĭdus, pen. cor. adjectivum, Valde candidus. [*πλανόφρυς, πάνυ λάμπρος, λίαν λευκός.* Gall. *Fort blanc.* Ital. *Molto bianco.* Germ. Gantz weiß. Hisp. *Mucho blanco.* Pol. *Bardzo biały.* Vng. *Igen feher.* Ang. *Very white.*] Celsus lib. 15. cap. 19: Est autem ea percandida compositio.

Percantātrix, pen. prod. f. t. [*γοητεύτρια, ἐπῳδὸς, πολυφάρμακος.* Gall. *Chanteresse, enchanteresse,* Ital. *Cantatrice, incantatrice.* Ger. Ein Singerin. Hispan. *Cantadora, encantadora.* Polon. *Spiewaiąca.* Vngar. *Igen bubi haior.* Ang. *A singer or enchanter.*] Plautus Mid. - da quod dem Quinquatribus, percantatrici, collectrici, ariolæ, atque haruspicæ.

Percārus. Valde carus. [*σφόδρα φίλος.* Vng. *Igen kedues, szeretmetes.*] Cornel. Taci. libro 5: Quem Druso fratri percarum, in cohortem suam transtulerat.

Percautus, adject. Valde cautus. [*πολυδόλιος, λίαν πανοῦργος.* Gall. *Fort fin, & accort.* Ital. *Molto accorto, astuto.* Germ. Gar behutsam. Hisp. *Mucho astuto.* Pol. *Bardzo ostrożny.* Vng. *Igen okos, eles, ravasz.* Ang. *Very ware and circumspect.*] Cicer. ad Quint. Frat. libro 1: Delectus in familiaritatibus & provincialium hominum & Græcorum percautus & diligens.

Percĕlĕbro, as, pen. cor. Divulgo, valde celebro. [*λίαν κοινολογῶ.* Gall. *Semer & publier par tout.* Ital. *Divulgare.* German. Gar auß kunden / oder tauntrecht machen. Hispan. *Divulgar.* Polon. *Wsiędzie wsi rozmiam.* Vngar. *Igen diszitem.* Ang. *To celebrate and publish throughout all.*] Cicero 7. Verr. De qua muliere plurimi versus, qui in illius cupiditatem facti sunt, tota Sicilia percelebrantur: id est, Vulgo canuntur.

Percĕlĕr, penultima correpta, hujus perceleris, Valde celer. [*πάνυ ταχὺς, λίαν ὀξὺς ἐφόδια.* Gall. *Fort soudain.* Ital. *Molto velocc.* Germ. Gar schnell. Hispan. *Mucho ligero.* Polon. *Bardzo prędki.* Vng. *Igen gyors.* Ang. *Very swift and sodaine.*] Cic. pro Cæl. Habuisse ajunt (venenum) domi, unde ejus esse expertum in servo quodam ad rem ipsam parato: cujus perceleri interitu esse ab hoc comprobatum venenum.

Per caŭsam, five Per speciem, Per simulatam causam. [*κατὰ σχῆμα, σχηματικῶς.* Gall. *Pour chose feinte.* Ital. *Per qualche cagione finta.* German. Vnder dem schein/ mit solchen fürwenden. Hispan. *Per cosa alguna fingida.* Polon. *Przez pozorzenie.* Vngar. *Valamenek ziue alad.* Ang. *By a thing fained, by appearance.*] Livius lib. 34. Ut quum appropinquaret januæ rex, per causam aliquam in angustiis sustineret à tergo agmen. Idem libro 24: Nocte per speciem venandi urbe egressi, ad Annibalem proficiscuntur. Vide PER præpositionem.

Percello, is, perculi, vel percelsi, percelsum, act. 1. Everto, percutio. [*פּעם pahám* ם֗ *hálam. πλῆξαι, τύψαι.* Gall. *Abatre, renverser, frapper.* Ital. *Percuotere.* Germ. Schlahen/ niderschlossen/ anstossen, Hispan. *Herir.* Polon. *Wywracam.* Vng. *El hatom el foeditem el verdom.* Ang. *To strike, to ouerthrow, to smite, to pearce.*] Varr. in Parmen. Alius teneram abietem solus percellit. Terent. in Andria: Perculsit illicò animum. Tacitus: Ingens rerum tumultus percellit civitatem. Columel. libro 7. cap. 7: Quamobrem statim quum unam vel alteram pestis perculit, omnibus sanguis detrahendus. ¶ Hinc proverbium rusticorum quo plaustrum perculisse dicuntur, qui negotium aliquod everterunt & perturbarunt. Plaut. in Epid. Perii plaustrum perculi: id est, everti, quo loco Erasmus non satis rectè legit. Austrum perculi. Meminit etiam Donatus in Eunuchum.

Percŭlsus, participium. [ם֗ם֗ *hatúm. ἐπληγὼς.* Gall. *Frappé, abbatu, abatu.* Ital. *Sbattuto, percosso.* German. Erschlagen. Hisp. *Herido.* Pol. *Zbyti.* Vn. *El hattatot.* Ang. *Striken, ouer throwen and abashed and astonied.*] Sæpiùs ad animũ refertur. Percussus verò à Percutio ad corpus. *πατάσσω.* Cic. Pæto, lib. 9 Epist. Repentè perculsus est atrocissimis literis. Virg. 9. Aen. magno laudum perculsus amore. Idem 6. Aen. casu perculsus iniquo. Cic. ad Brutum: Perculsa timore civitas.

Percēnsĕo, es, n. t. Recenseo, nihil præpositio quid addat. [*שׁפר pikkódh* סער *sippér. ἐξαριθμῶ, ἀναπολῶ.* Gal. *Raconter.* Ital. *Commemorare.* German. Zehlen erzehlen. Hisp. *Contar, recordar.* Pol. *Policzyć wyliczam.* Vngar. *Igen elõ szamlalom.* Ang. *To rehearse or make mention.*] Cic. in Partit. Quo in genere percensere poteris plerosque inveniendi locos.

Percĭdo,

Percido, is, Tundo, & vehementiùs cædo, quo verbo utus est Plautus, qui percidere os dixit. Nam præciderè, quod hic antea legebatur, obscœnum verbum est, & hinc removendum.

Percĭĕo, es, cie, Moveo. [הביע *hemiah* הרגיז *hirghiz. נשוא.* Gal *Esmouvoir.* Ital. *Muovere.* Ger. Bewegen. Hisp. *Mover y perturbar.* Pol. *Poruszam.* Vng. *Megzauon ki inditom.* Ang. *to move.*] Lucr. lib. 3: Ocyus ergo animus, quàm res se percĭet ulla.

Percĭtus, Commotus, incitatus: qui ira, ac furore accensus est. [זרחה *marghaz, מרגז מרגז, ανεβρασμένος, ὀργισμένος, ἐκφρονῶν.* Gall. *Esmeu.* Ital. *Commosso.* Ger. Hefftig bewegt. Hisp. *Perturbado.* Pol. *Barzo poruszony.* Vngar. *Fel indulatos ki mozdittatot.* Ang. *Moued, stirred vp.*] Terent. in Hecyr. - corripui illicò Me inde lacrymans, incredibili re, atque atroci percitus. Cic. pro Milone: Sive enim illud animo irato, ac percito fecisset.

Percingo, is, act. 1. Circunquaque cingo, undiq; cingo. [אזר *azar.* Gall. *Enceindre & entourer tout autour.* Ital. *Cingere & intorno.* Ger. Vmbgürten oder vmbgeben. Hisp. *Cenir en derredor.* Pol. *Zewsząd obiaçam.* Vng. *Körvyul verzem.* Ang. *To girde about or compasse on every parte.*] Colum. lib. 10: Sæpè suas sedes percinxit vinibus albis.

Percĭpio, pen. corr. act. 1. Intelligo, capio, sensu apprehendo, sentio, cognosco. [אסף *asaphi:* ראה *raáh* הבין *habin, ידע yadá.* Gall. *Percevoir, comprendre.* Ital. *Intendere, capire.* Germ. Fassen/ergreiffen/mercken. Belg. Ontfangen/verstaen. Hisp. *Recebir por el sentido.* Pol. *Rozumiem.* Vng. *Értemben vezöm.* Ang. *To perceiue, to vnderstand.*] Cic. ad Treb. lib. 7: Sin tibi quædam videbuntur obscuriora, cogitate debebis nullam artem literis sine interprete, & sine aliqua exercitatione percipi posse. Plaut. in Curcul. Ne quod hic agimus, herus percipiat fieri, mea Planesium. Verùm hæ significationes metaphoricæ videntur: nam propriè percipere, est recipere, sive colligere: ut Percipere fructus. Cic. 1. Offic. Vicinum citiùs adjuveris in frugibus percipiendis quam propinquum. Idem de Senec. Serere, percipere, & condere fructus.

Perceptio, verbal. f. t. [יסף *iesiph* אסף *esaphah. συναθροίσεις.* Gall. *Recueillement, prise.* Ital. *Raccoglimento.* German. Einsammlung/einsatzung. Hispan. *Recebimiento, obra de coger.* Polon. *Zgromadzenie, przyięcie.* Vng. *Eszöm vetel meg értés.* Ang. *A perceiuing, vnderstanding.*] Cic. 2. Offic. Neque agricultura, neque frugum, fructuumque reliquorum perceptio & conservatio sine hominum opera ulla esse potuisset.

Percitus, Vide PERCIEO.

Perclamo, as, pen. prod. Vehementer clamo. [*κραυγάζω, κέκραγα.* Gall. *Crier fort.* Ital. *Gridar forte.* Germ. Hefftig schreyen/erschreyen. Hisp. *Gritar mucho.* Pol. *Barzo wołam.* Vngar. *Igen kiáltok rikoztok.* Ang. *To crie lowd.*] Plaut. in True. - quot illic blanditiæ, quot illic iracundiæ sint, quot sunt perclamanda.

Percludĕre. [Vng. *Be szegezny.*] Paulus D. lib. 20. Tit. 2. l. 9: Inhabitantes autem manumittimus, scilicet antequam pensionis nomine percludamur.

Percnos, *περκνός*, Aquilæ genus, teste Plin. lib. 10. cap. 3: ab Homero sic vocatum. Alii vocant morphnum, alii plancum, & anatariam. Inter Aquilarum genera secundam magnitudinem, & vim obtinet, vivitque ut plurimùm circa lacus.

Percnopterus, *περκνόπτερος*, Avis est ex aquilarũ genere, quæ circa lacus versatur, vulturi similis, alis minimis, reliqua magnitudine antecellens, sed imbecillis & degener, ita ut à corvis sæpenumerò verberetur. Autor Plin. lib. 10. cap. 3.

Percŏarcto, tas, act. p. Vehementer constringo. [*συσπειρόω.* Gall. *Fort estraindre.* Ital. *Constringere grandemente.* Germ. Gar nah zusamen trucken. Hisp. *Mucha apprisar.* Polon. *Zęskam.* Vng. *Igen meg szoritom, szoromgatom.* Ang. *To thrust in together and make very streit.*] Colum. lib. 2. cap. 19. de fœno loquens: Tunc demum (*inquit*) convertemus, & utrinque siccatum percoarctabimus in sinam atque ita manipulos vinciemus.

Percognosco, is, act. 1. Perfectè cognosco. [*ἐπιγινώσκω.* Gall. *Connoistre parfaictement.* Ital. *Conoscere perfettamente.* German. Wolt emmentlich/oder gut vnd durch kennen. Hisp. *Conocer perfectamente.* Pol. *Do konca poznawam.* Vngar. *Tökélletessen megesmerem.* Ang. *To knowe perfitely.*] Plaut. Trucul. Sycophantæ publicani D. utrosq; percognovi probè. Plin. lib. 4. cap. 14: Nam Germania multis postea annis nec tota percognita est.

Percŏlo, is, pen. corr. act. 1. Perfectè colo, observo, amo, sive veneror. [*ἀγαπάω.* Gall. *Aimer en grande reverence.* Ital. *Honorare perfettamente.* Ger. Vortrefflich ehrn/in grossen ehrn halten. Belg. Seer vast hebben/oft eeren. Hisp. *Honrar perfectamente.* Pol. *Mam wielkiego poważanie czczę.* Vng. *Igen böcsülöm tiszteöm.* Ang. *To haue in great estimation and reuerence.*] Plaut. in Trinum. Feceris pat tuis cæteris factis, patrem tuum si percoles. ¶ Significat interdum culturam absolvere, perficere, polire, supremam manum addere, complere. Plin. lib. 5. Epistol. Præterea indulsi amori meo: imo enim quæ maxima ex parte inchoavi, aut inchoata percolui.

Percultus, Politus, ornatus. [*ἐπιμελῶς κεκοσμημένος, κεκομψευ-*

μένος. Gall. *Orné, poli.* Ital. *Ornato, polito.* German. Wol gezieret oder außgebutzt. Hisp. *Ornado, afeitado.* Polon. *Przemiękczony, dobiony.* Vng. *Zepen megkesitetet.* Ang. *Trimmed, pol ished, well adorned.*] Plaut. in Pœno. Nam quæ lauta est, nisi perculta est, meo animo quasi invenusta est.

Percŏlo, as, pen. prod. Per colum transmitto. [*διηθῶ.* Gall. *Passer couler & passer parmi.* Ital. *Colare, filtrare.* Germ. Durchseihen. Hispan. *Colar.* Polon. *Przecżyszczam.* Vngar. *Meg szürlöm.* Ang. *To strayne throughe.*] Colum. lib. 12. cap. 41: Deinde quum fecerint decocta, ut non multum juris supersit, refrigerãtur & percolantur: eaque quæ in colo subsederunt, diligenter comminuta lævigantur. Plin. lib. 32. cap. 6: Nam in terra manna aqua attenuata percolata dulcescit.

Percomis, & hoc percome, pen. prod. t. Valde comis. [*ἐπιεικέστατος.* Gal. *Fort doux & gracieux.* Ital. *Molto piacevole.* Germ. Gantz freundtlich/oder holdselig. Hisp. *Mucho cortes y humano.* Pol. *Barzo wdzięczny.* Vngar. *Igen nyaias.* Ang. *Very meeke and gentle.*] Cicer. de Clar. Orat. Qui peritissimus juris, idemque percomis est habitus.

Percommŏdus, a, um, Valde commodus.

Percommŏdè, adverbium, Admodum commodè. [*λίαν ἐπιτηδείως, λίαν ἐπιτυχῶς.* Gall. *Fort commodément, fort bien à point.* Ital. *Molto commodamente.* Germ. Gantz tochtlichen. Hisp. *Mucho provechosamente.* Polon. *Przewiec wygodnie.* Vng. *Igen alkalmatossan.* Ang. *Very commodiously.*] Cicer. pro Cecin. Hoc loco percommodè accidit, quòd non adest is qui paulò antè affuit.

Percondĭtus, a, um, pen. corr. Valde reconditus & abstrusus. [*κρυπτός, κατακεκρυμμένος.* Gall. *Fort caché & obscur.* Ital. *Molto ascoso.* German. Wol behalten vnd verborgen. Hispan. *Mucho escondido.* Polon. *Barzo skryty.* Vngar. *Igen el rejtetett, el fedezett.* Ang. *Very hid and obscure.*] Cic. 1. de Orat. Expono vobis nunc quadam aut perconditam aut valde difficilem, aut magnificam, aut gravem rationem consuetudinis meæ.

Percontor, aris, pen. o & sine c ante t, d. p. Diligenter inquiro: à conto, quo nautæ utuntur ad inquirenda loca navibus opportuna. Nam aquæ altitudinem conto pertentant. Percontor itaque est quasi conto investigare & inquirere. [דרש *schaál* דרש *darásch. ἀνάκρισις, ἀνακρίνω.* Gall. *S' enquerir, & s'enquerir diligemment.* Ital. *Cercare diligentemente.* German. Nach forschen/fleissig ersragt/erkundten. Belg. Onder vragen. Hisp. *Buscar diligentemente, preguntar para saber.* Pol. *Pilnuie się wywiaduie.* Vng. *Tudakozom, szorgalmatossan értekezöm.* Ang. *To searche diligently.*] Terent. in Hecyr. Tua quòd nihil refert, desinas percontari. Cic. in Som. Scipion. Deinde ego illum de suo regno, sicut de nostra Republ. percontatus est.

Percontātĭo, onis, verbale, f. t. Interrogatio, investigatio, inquisitio. [*ἀνάκρισις.* Gall. *Enquelle, interrogation.* Ital. *Interrogazione.* German. Erforschung / nachfragung. Hispan. *Pregunta para saber.* Polon. *Wywiadowanie.* Vng. *Szorgalmatos értekezés tudakozás.* Ang. *Diligent searching.*] Cic. de Veterib. At primum quidem tempus salutationibus, reliquum percontatione consumpsimus.

Percontātor, oris, m. t. Qui percontatur, investigator. [דרש *schoél* דרש *darósch. πυνθανόμενος, ἐρωτῶν.* Gall. *Enquelleur, interrogateur.* Ital. *Dimandatore, inquisitore.* German. Ein felagter / der etwas mit erfragen wissen will. Hisp. *Preguntador, inquisidor.* Pol. *Wywiadowaiący się.* Ang. *Tudakozó, értekező.* Ang. *A searcher.*] Horat. 2. epist. 1: Percontatorem fugito: nam garrulus idem est.

Percontumax, acis, valde Contumax. [*μάλιστα ἀπειθής, ἀπειθέστατος.* Gall. *Fort rebelle & contumax.* Ital. *Sommamente contumace, ribelle.* Ger. Gantz widerspenstig/ oder eigensinnig. Hisp. *Muy rebelde y porfiado.* Pol. *Oczpały.* Vng. *Igen vrzakozo, engedelmes.* Ang. *Very stubborne.*] Terent. Hecyr. Percontumax reduxi huc autem Pamphile.

Percōpiōsus, a, um, Valde copiosus. [*λίαν ἐπιτηδείως, λίαν εὐπορος.* Gall. *Fort copieux & abondant.* Ital. *Abondante.* Germ. Gar lang oder vberflussig. Hispan. *Mucho copioso y abundante.* Pol. *Dostatni.* Vng. *Igen bövölkedö.* Ang. *Very abundant.*] Plin. in Epist. 20: Quæ de me scripsisti, in quibus quidem percopiosus fuisti.

Percŏquo, quis, pen. cor. Perfectè coquo. [*ἑψέω.* Gall. *Bien cuire.* Ital. *Cuocer bene.* Ger. Wolkochen. Hisp. *Cozer bien.* Pol. *Przarnie, vwarjam.* Vng. *Tökélletessen meg fözöm.* Ang. *To seeth perfitely.*] Plin. lib. 23. cap. 7: Bubulas carnes, additis caulibus, magno ligni compendio percoquunt. Plaut. Merc. Coquum alium arripiamus, prandium qui percoquat. Plin. lib. 20. cap. 9: Illos detrahere non percoctam putant.

Percrebresco, is, percrebrui, n. t. Divulgor. [*διαφημίζομαι.* Gall. *Estre divulgué & semé par tout.* Ital. *Divulgarsi.* Ger. Außkommen/gar gemein werden/ gar erschallen. Hispan. *Divulgarse.* Polon. *Wydawam rozgłaszam się.* Vng. *El hiresedem.* Ang. *To be commonly talked of and sound abroade.*] Cic. ad Attic. lib. 11: Ego enim illi putavi perniciosum fore, si ejus hoc tantum scelus percrebruisset. Idem 6. Verr. Præsertim quũ hæc omnino tam a

dr

nostrorum hominum avaritia & cupiditate percrebuerit.
Percrĕpo, as, pen. cor. n. p. Resono, personо, perstrepo. [הוה hawah. βλάπτω. Gall. Retentir fort. Ital. Far molto strepito. Germ. Durchlauten weitschallen. Hispan. Sonar quebrandose, hazer mucho ruydo. Pol. Przebrzmie. Vng. Zörgök. An. To mak a great sound.] Cic. Ver. 7: Neq; molestè ferebant, abesse à foro magistratum, non jus dici, non judicia fieri: lucum illū littoris personare totum mulierum vocibus, cantuque symphoniæ.
Percrĭcĭo, as, act. p. Valde crucio. [πάνυ πολύ, πολὺ βλάπτω. Gall. Fort tourmenter. Ital. Crucciare molto. Germ. Hefftig peinigen. Hisp. Mucho atormentar. Pol. Barzo trapie. Vn. Igen kenzem. An. To torment greatlie.] Plaut. Bacch. Hoc est quod peracescit: hoc itaque est quod percrucior, me hoc ætatis ludificari.
Percrūdus, a, um, Immaturus & valde crudus. [πάνυ ὠμός, ἀνώριμος. Gall. Fort cru. Ital. Molto crudo. German. Gar rauw. Hisp. Mucho crudo. Polon. Barzo surowy. Vng. Igen nyers, eretlen. Ang. Very raw.] Col. lib. 12. cap. 10: Pruna purpurea quum immatura, non tamen percruda legeris, diligenter inspicito, ullum integra sine vitio, aut vermiculo.
Percūdo, is, pen. prod: Pertundo. [הלם halam. βλαπτόλιθος. Gall. Rompre en frappant, frapper. Ital. Sbattere, rompere sbattendo. Germ. Durchstossen: durchbicken. Hisp. Herir, ò quebrantar hiriendo. Pol. Przebyam. Vng. Igen meg tompitom meg tapasitom. Ang. To knock and break in knocking.] Col. lib. 8. cap. 5: Animadvertat magister an pulli rostellis ova percuderint.
Percinctŏr, aris, per u & c ante t, d. p. fit à cunctus, a, um, teste Donato, quòd is qui curiosus est, per cuncta interroget, & significat diligenter interrogo. [שאל shaal. דרש daraish. ἐπερωτάω. Gall. S' enquerir fo ignorement. Ital. Interrogare con diligenza. German. Mit fleiß nachfragen / erforschen. Hisp. Preguntar diligentemente. Polon. Pilnie sie nawiadnie. Vngar. Sorgalmasson tudakozom ottkozom. Ang. To searche diligently.] Plaut. in Epid. Quid illud in mente est tibi, ex me mi vir percunctare? id est, morari quærendo, sive per cuncta inquirere. Plin. lib. 33. cap. 10: Percunctantique quanti licitaretur opera effecta, parvum nescio quid dixerat. Vide Percontor, quemadmodum docuimus legendum.
Percinctātio, onis, f. t. Inquisitio. Liv. lib. 3 bell. Pun. Ex captivis percunctatio facta. [ἐπιζήτησις, ἐρώτησις. Gal. En quête, inquisition, demande. Ital. Domanda, inquisitione. Germ. Nachfragung / nachsuchung. Hisp. Pregunta, enquisition. Pol. Wywiadowanie. Vngar. Sorgalmasson tudakozas ottkozes. Ang. Searching.] Alii tamē malunt hinc derivare percontor & percōtatio, à nomine Contus. Nam percunctor & percunctatio, putant esse à verbo Cunctor, quod significat moror vel expecto.
Percupio, is, penult. corept. Valde cupio. [חמד chamadh. ἐπιθυμέω. Gall. Fort desirer & convoiter. Ital. Desiderar molto. Germ. Hefftig begirn. Hisp. Codiciar mucho. Polon. Serdecznie żądam. Vng. Igen kivanom. Ang. To covet or desire greatly.] Terent. in Eunuch. Visne interea dum is venit, domi opperiamur, potius quàm hic ante ostium? C. imò percupio. Plaut. Asin. Percupio obsequi gnato meo.
Percupĭdus, penult. corept. adject. Valde cupidus. [ὑπερεπιθυμητικός, πάνυ ἐπιθυμητής. Gall. Fort desireux, fort convoiteux. Ital. Molto vago. German. Ganz begirig. Hisp. Mucho codicioso. Pol. Barzo pożądliwy. Vngar. Igen kivanó. Ang. Very coveteous or desirous.] Cic. Lentul. lib. 1: Cognovi Hortēsium percupidum tui, studiosum Lucullum.
Percūrĭōsus, a, um, Valde curiosus. [πολυπράγμων, ὑπερβολικῶς ἐπιμελής. Gall. Fort curieux & soigneux. Ital. Molto curioso. Germ. Ganz fleissig und gefliessen: item, Ganz fürwitzig und geschefftig. Hispan. Mucho curioso y diligente. Pol. Barzo pilny, dbały. Vng. Igen mester tudakozo. Ang. Very curious and busie.] Cicero pro Cluent. Nicostratus quidam fidelis Oppianici servulus percuriosus, & minimè mendax, multa dicitur renunciare domi solitus esse.
Percuro, as, pen. prod. Perfectè sano, perfectè curo. [κατὰ τέλος ἰάομαι. Gall. Guarir du tout, achever de guarir. Ital. Sanare perfettamente. Ger. Wol heilen / oder gar heilen. Hisp. Curar y sanar perfectamente. Pol. Przednie wyleczam. Vng. Zorgalmatossan meg gyogyitom, gyogyitsom. Ang. To cure and heale perfitely.] Curtius: Percussio vulnere actius obsidioni institit. Plin. lib. 24. cap. 15: Strumas imposita ad suppurationem perducunt: deinde axungia aliena percurant.
Percurro, ris, act. 1. Currendo pervenio, sive currendo persevero. [διατρέχω. Gall. Percourir, courir à travers. Ital. Percorrere, correndo, scorrere. Germ. Etwan hin lauffen ohn anfhören, durchlaufen. Belg. toppen. Hisp. Correr hasta el cabo. Pol. Przebiegam. Vng. Barzo el futok fotassal el vegik. Ang. To runne apase to a thing.] Terent. in Andr. Continuò ad te properans, percurro illorum. Donatus: Vide quantum dixerit, properans & percucurri, at continuationem cursus ostenderet. ¶ Per translationem est multa cursim, & celeriter, mente, animo, oratione, scribendo, explicādo, commētando exequi. Quid opus est multa percurrere? Cicer lib. 1. de Orat. Multa etiam legendo percurrisse, neque ea ut sua possedisse, sed ut aliena libasse. Idem lib. 2. de Orat. Et multo apertiùs ad intelligendum, si sic constituitur aliquando, ac non ista brevitate percurritur. Hic percurritur impersonale est.
Percūrsūs, a, um, particip. διοδεύω. Cicer 2 de Orat. Ut omnes eas diligētes & memores & sobrii oratores percursas animo & propè decantatas habere debeant.
Percūrsātio, onis, f. t. [טוט sphar. ἀλφησμός. Gall. Course. Ital. Corso. German. Durchlauffung. Hispan. Corrida. Pol. Przebiegnienie. Vng. El fatas, mind futua valo el ees. Ang. A running over.] Cic. 4. Tusc. Velocitas autem corporis, celeritas appellatur quæ eadem ingenii etiam laus habetur propter animi multarum rerum brevi tempore percursionem.
Percūrso, as, frequentat. [דהר dhahal. διεξέρχομαι, διεξοδεύω.] Liv. lib. 23: Iam ne manipulatim quidem, sed latronum modo percursant totis finibus nostris negligentiùs, quàm si in Romano vagarentur agro.
Percursātio, onis, f. t. [ἀλφησμὸς, ἐπιπεζοπορία.] Cic. 1 Philip. O' præclaram illam percursationem mente Aprili atque Majo!
Percŭtio, is, pen. cor. act. t. percussi, percussum, ex per & quatio, q in c mutata, & abjecta a, significat ferio. [הכה hachah, πατάσσω. ἀλφάω, πατέω. Gall. Frapper, battre. It. l. Percuotere. Ger. Schlahen. Belg. Slaen. Hisp. Herir. Pol. Bye / tuke. Vng. Verbom. Ang. To strik, to smite.] Cic. 7 Verr. Quæsisse Domitium qui tantam bestiam percussisset: illum respondisse. Venabulo. Virg. 12. Aen. Terq; quaterq; manu pectus percussit honestū. ¶ Percutere aliquē palpo, est verbis adulari & blande suadere. πλαλαθέω. Plaut. in Amph. Timidam palpo percurit. Hist. de bel. Alexan. Percutere fœdus, est ferire fœdus, vel facere.
Percūsĭor, oris, m. t. Qui percutit vel occidit. [מכה machahēr. πλήκτης, πλοκεύς. Gall. Batteur, frappeur. Ital. Battitore. Germ. Ein Schlaher / oder Todtschleger. Hisp. Heridor. Pol. Ten który bye, zabyak. Vngar. Verb. Ang. A smiter, a striker.] Plin. lib. 8. cap. 16: Vulneratus observatione mira percussorē novit. Iuvenal. Sat. 8: Invenies aliquo cū percussore jacentē. Cic. 2. Philip. Deprehensus cum sica percussor Cæsaris. Idem pro Sext. Rosc. Amer. Ii quos qui leniore nomine appellant, percussores vocant.
Percūssĭo, onis, f. t. [מכה machahah. πλῆξις, τύπτω. Gall. Frappement, battement. Ital. Percossa, battitura. Ger. Schlahung / oder streich. Hispan. Herida, herimiento. Polon. Vderzenie, sztuk. Vngar. Veres. Ang. A smiting or striking.] Cicero 3. Tusc. Ex hac opinione sunt illa varia & detestabilia genera lugendi, pædores, muliebres lacerationes genarum, pectoris, feminum, capitis percussiones. ¶ Percussio pro ictu, de dimensione temporum in pedibus aut Musica. Cic. 3. de Orat. Sed sunt insignes percussiones eorum numerorum & minuti pedes.
Percussĭus, a, um, particip. [מכה machebēh. πεπληγώς, τετυπώς. Gall. Batu, frappé. Ital. Battuto, percosso. Germ. Geschlagen. Hispan. Herido. Polon. Vderzony. Vng. Verettebe. Ang. Smiten or striken.] Virgil. 7. Aen. -quem capta cupidine conjunx Aurea percussum virga, versumque venenis Fecit avem Circe sparsitque coloribus alas.
Percussus, us, ui, m. q. Percussio, accipiturque pro arteriarum pulsu. Plin. lib. 7. cap. 51: Venarum inæquabili aut formicante percussu.
Perdĕcōrus, a, um, Valde decorus. [πάνυ εὐπρεπὴς, λίαν εὐπρεπής. Gall. Fort beau & honneste, fort decent. Ital. Molto honorevole. Ger. Ganz hübsch und wolstendig. Hispan. Mucho hermoso y honrado. Pol. Barzo piekny. Vngar. Igen ekes, szep. Ang. Very honest or comlie.] Plin. Epist. 9: Est aliquis perdecorum.
Perdēnsus, a, um, Valde densus. [ὑπὲρ λίαν πυκνός, πάνυ πυκνός. Gall. Fort espais. Ital. Molto denso. Ger. Gar dick. Hisp. Mucho espesso. Polon. Barzo gęsty. Vng. Igen sűrű. An. Very thicke.] Col. lib. 3. cap. 12: Perdensam humum cœlestes aquas non sorbere.
Perdespŭo, is. [זבל zabal. κόπρον πτύω. Gall. Mespriser. Ital. Disprezzare alcuno. Ger. Gar etwer abspeuwen / ein. Einen verachten und verschmehen. Hisp. Menospreciar. Pol. Opluwac em. Vngar. Megpökdösöm, el pökdösöm. An. To loghlie, to contemne.] Catul. in Gel. Epig. 69: patrui perdespuit ipsam Vxorem.
Perdicium, n. t. [πηγάνιον. Ger. & Peters kraut / Grienkraut / Rautenkraut / Ruta. Hisp. Ruda. Pol. Rutha. Vng. Rutha. Ang. Rue.] Herba est qua perdices præcipuè vescuntur. Alio nomine Helxine dicitur, & Parthenium, vulgò Parietaria. Plin. lib. 21. cap. 10.
Perdifficĭlis, le, om. t. Valde difficilis. [πάνυ χαλεπὸς, πάνυ χαλεπός. Gall. Fort difficile. Ital. Molto difficile. Ger. Gar schwär. Hisp. Cosa muy difficultosa. Pol. Barzo trudno. Vng. Igen nehez, neheszeges. Ang. Very difficult and uneasie.] Cic. in Parti. Nam quæ perdifficilia sunt, perinde habenda sæpè sunt, ac si effici non possint.
Perdĭfficĭlĭter, vel Perdifficulter, adverb. [πάνυ χαλεπῶς, λίαν δυσχερῶς. Gall. Avec grand' difficulté. Ital. Con molta difficultà. German. Gar schwärlich / oder kümmerlich. Hispan. Con mucha dificultad. Polon. Barzo trudno. Vngar. Igen nehezen. Angl. With great difficultie.] Cicero 4. Acad. Aut si ea quoq; possit, cur

illa non possit, quæ perdifficiliter internoscantur tamen.

Pĕrdignus, a, um, Valde dignus. [מאד יקר. Gall. *Fort digne.* Ital. *Molto degno.* Ger. Ganz würdig. Hisp. *Muy digno.* Pol. *Barzo godzien.* Vn *Igen méltó, méltóságos.* Angl. *Very worthie.*] Cic. ad Vat. lib. 5: Sed tamen suspicor ipsum hominem quem tibi commendo, perdignum esse tuâ amicitia.

Pĕrdilĭgens, tis, Valde diligens. [שקד *shokédh.* ἐπιμελές. Gall. *Fort diligent.* Ital. *Molto diligente.* German. Vberauß fleissig. Hisp. *Muy diligente.* Pol. *Barzo pilne.* Vngar. *Igen szorgalmatos.* Ang. *Busie and diligent.*] Cic. ad Qu. Frat. lib. 3: Sed res operosa est, & hominis perdiligentis.

Pĕrdilĭgentĕr, adverb. [ἐπιμελῶς. Gall. *Fort diligemment.* Ital. *Diligentemente.* Ger. Ganz fleissiglich. Hisp. *Mucho diligentemente.* Pol. *Barzo pilnie.* Vng. *Igen szorgalmatosson.* An. *Very diligentlie.*] Cic. ad Att. lib. 1: Et mea sponte faciebam antea, & post duabus epistolis tuis perdiligenter in eandem rationem scriptis magnopere sum commotus.

Pĕrdisco, is, n. t Perfectè disco. [πρὸς μαθεῖν, ἐντελῶς μαθεῖν. Gall: *Apprendre tout de long & entierement.* Ital. *Imparare perfettamente.* German. Wol lernen/ gar erlernen. Hispan. *De prender bien la el cabo.* Polon. *Do konczenie wyuczam.* Vng. *Jol meg tanulom.* Ang. *To learne perfitelie or to the end.*] Cicero pro Corn. Balb. Omnia jura belli perdiscere, ac nosse potuisse. Plaut. Asin. Perdidici istæc esse vera damno cum magno meo. Ortus obitusque signorum Perdiscere, Cic. de Fato.

Pĕrdiū, adverbium, Admodū diu. [πάνυ μακρὸν χρόνον, ἐπὶ πολλῶν. Gall. *Fort long temps, fort longuement.* Ital. *Molto longamente.* Ger. Vast lang. Hisp. *Muy lacongamente.* Pol. *Barzo dawno.* Vng. *Igen regen.* Ang. *A great while, or a long tyme.*] Cicer. ad Att. lib. 3: Ego quòd per Thessaliam si irem in Epirum, perdiu nihil eram auditurus, &c. Varr. 1. de Re rust. cap. 58: Faba & legumina in olearias vasis oblita cinere perdiu incolumia servantur.

Pĕrdiuturnus, a, um, Quod diu vel valde durat. [πολυχρόνιος, πολυχρόνιος. Gall. *De fort longue duree, qui dure longuement.* Ital. *Che dura lungamente.* German. Gar langwirig. Hispan. *Cosa que dura mucho tiempo.* Polon. *Barzo trwały.* Vngar. *Igen tartos.* An. *That doreth very long.*] Cic. 2. de Nat. deor. Quæ aut sempiterna sit, necesse est hoc eodem ornatu quê videmus, aut certè perdiuturna, permanens ad longinquum & immensum penè tempus. Idem pro Sest. Cum Armeniorum rege Tigrane grave bellum perdiuturnumque gessimus.

Pĕrdīves, pen. prod, hujus perdivitis, om. t. Valdè dives. [πλούσιος. Gall. *Fort riche.* Ital. *Molto ricco.* Ger. Vberauß reich. Hisp. *Muy rico.* Pol. *Barzo bogaty.* Vng. *Dus igen kazdag.* Ang. *Very riche.*] Cic. ad Att. lib. 6: Amici regis duo trésve perdivites, sed ii suum tàm diligenter tenent quàm ego autu.

Pĕrdĭvus, ex per & dies, Qui per diê vigilat. [ὑπνηλιός. Gall. *Qui dure tout le iour* Ital. *Che dura un giorno.* German. Den gantzen Tag Hisp. *Cosa que dura todo el dia.* Polon. *Cały dzyen trwaraci.* Vng. *Napellig vigyaczy.* Ang. *That doreth all the day.*] Gell. libro 2. cap. 1: Stare solitus Socrates dicitur, pertinaci statu perdius atque pernox, à summo lucis ortu ad solem alterum orientê, inconnivens, immobilis, isdem in vestigiis, & ore atque oculis in eundem locum directis, cogitabundus tanquam quodam secessu mentis atque animi facto à corpore. Id est, per diem, & per noctem. Seneca: Id perdius pernoxque agebat. Sic interdiu, intra diem, pro quo etiam dicimus diut sicut noctu, pro eo quod est per noctê. Plaut. in Merc. Neq; conquiescam usquam noctu, neque diu, prius profectò quàm aut amicam, aut mortem investigavero.

Pĕrdix, icis, f. t. [קרא *koré.* πέρδιξ. Gall. *Vne perdrix, ou perdreau.* Ital. *Pernice.* Ger. Ein Rebhun. Hispan. *Perdiz.* Pol. *Kuropatwa.* Vng. *Fogoly madar.* Ang. *A partrich.*] Avis nota, quam Ovid. fabulatur à Perdice Dædali nepote ita fuisse appellatam, quê quum ferræ usum primus reperisset, à patruo invidia percito ab excelsa turri ferunt præcipitatum, deorumque misericordia in avem sui nominis transformatum: quæ etiam nunc ruinæ illius memor vitat sublimia, humi nidum construens. De avis hujus astutia sic scribit Plin. lib. 10. cap. 33: Si ad nidum aucépi cœperit accedere, procurrit ad pedes ejus fœda prævem aut delumbem sese simulans, subitoque in procursu, aut brevi aliquo volatu cadit, fracta aut ala aut pedibus: procurrit itetû, jamjam prehensurum effugiens, spemq; frustrans donec in diversum abducat à nidis. Eadem jam pavore libera, ac materna vacans cura, in sulco resupina, gleba se terræ pedibus apprehensa operit. Hæc ille.

Pĕrditio, Perditor, Perditus, Vide PERDO.

Pĕrdo, dis, didi, ditũ, act. t. ex Per, & Do. Amitto. [אבד *ibhádh.* ἀπόλλυμι. Gall. *Perdre.* Ital. *Perdere.* German. Verlieren. Belg. Verliesen. Hisp. *Perder.* Pol. *Tracic.* Vng *El vesztem.* Ang. *To lose.*] Plaut. in Amph. Hunc non reperi, & illos perdidi. ¶ Accipitur aliquãdo pro damnũ vel jacturam accipio: cui opponitur Lucror. Cic. 2. Offic. Vt locupletes suũ perdant: debitores lucrentur alienum. ¶ Perdere item est perimere: quoniam quæ amittuntur, quasi mortua nobis esse videntur. [ἀπόλλυμι. Gall. *Tuer.* Ital. *Vccidere.* Ger. Verderben. Hisp. *Matar.* Pol. *Kaze.* Vng. *Meg ölöm el vesztem.* An. *To kill.*] Terent. in Andr. Dii te perdant. ¶ Perdere aliquem, est corrumpere, malis moribus inficere. Terent. in Adelph. Cur perdis adolescentê nobis? ¶ Aliquẽ in est mortis periculo exponere. Terent. in Andr. Vbi ille lœtus est, qui me perdidit? ¶ Perdere autem est tempus datum frustra conterere, quum ad clepsydram dicitur. Quint. lib. 11: Et temporibus præfinitis aquam perdit. ¶ Hujus compolita sunt Peperdo, περιαπόλλυμι ejusdem significationis cum simplici, Disperdo, conumo, de quibus vide plura suis locis.

Pĕrdŭo, perduit, perducre dixerunt antiqui pro perdo: ut Plaut. Amph. Perduis, pro perdas, Amphitruo es profectò, cavelis ne tu te usu perduis.

Pĕrdĭtio, onis, f. t. [אבדה *abedhdah* אבדן *ebdán.* ἀπώλεια, λοιμὸς. Gall. *Perte, ruine* Ital. *Perdita, rouina.* Ger. Verderbung Hisp. *Perdida ò perdicion.* Pol. *Zguba, zkaza.* Vng. *Nagy kár, vesztöbe.* Ang. *A losing, killing.*] Plin. lib. 9. cap. 57: Subeunt luxuriæ ejus nomina & tædia, exquisita perditione portata.

Pĕrdĭtŏr, oris, m. t. [מאבד *meabhédh.* ἀπολλύων, ὀλοὸς. Gall. *Qui a perdu* Ital. *Che ha perdido.* Ger. Ein verderber/ jemmer. Hisp. *Que ha perdido.* Pol. *Zkaznik.* Vng. *Kar tevõ, vesztõ tanto.* Ang. *He that loseth any thing.*] Cic. pro Planc. Committerem ut idê perditor Reipub. nominarer, qui servator fuissem?

Pĕrdĭtus, a, um, Amissus, deploratus, profligatus. [אבד *abhíd,* ἀπολωλεκὼς, ἀπολλύμενος. Gall. *Perdu.* Ital. *Perso.* Ger. Verdabt. Hisp. *Perdido.* Pol. *Skazony, stracony.* Vng. *El vesztett vesztet.* Ang. *Lost, desperatlie naughty.*] Terent. in And. Tu rem impeditam & perditã restituas? Cic. pro Murœna: Confectus morbo, perditus mœrore ac lacrymis. Idem 2. Philip. Quum esset summa senectute, & perdita valetudine. ¶ Perditus item dicitur qui ita alicui morbo obnoxius est, ut inde se eximere non possit: & qui vitio aliquo ita contaminatus est, ut de eo nulla spes habenda sit. ἀνήκεστος. Cicer. lib. 1. Offic. Dum homines perditi hastam illam cruentam & meminerint, & sperabunt. ¶ Perditior, Perditissimus. Horat. 1. Serm. Satyr. 2: Quãtò perditior quisq; est, tantò acrius urget. Cic. ad Quint. Frat. lib. 3: Nihil est enim perditius his hominibus, his tẽporibus. Idẽ pro Rosc. Amer. Perditissimus homo. Idẽ 5. Verr. Profligatissimus, & perditissimus omnium. ¶ Perditũ perdere, est jam afflictum & jacentẽ planè evertere. Est enim exaggeratio quędã. Cicer. ad Terent. lib. 13. Epist. Per fortunas miseras nostras vide ne puerũ perditè perdamus: hoc est, ne ex infœlicissimo infœliciorem faciamus.

Pĕrdĭtè, adverbium, Corruptè. [ἀσχέτως. Gall. *Mesbaurer, outre mesure.* Ital. *Corrottamente, sgratiatamente.* Ger. Verdorben oder lasterlich. Hisp. *Perdidamente* Polon. *Skazenie.* Vngar. *Veszötsel.* Ang. *Extremelie, desperatelie, wretchedlie.*] Cic. ad Att. lib. 9: Qui hic potest se gerere non perditè? Perditè, pro vehementer aliquando dicitur: ut, Perditè amare, (hujusmodi *ἐρωτομανεῖς* appellantur) hoc est, amare vehementer. Terent. in Heaut. Ejus filiam ille amare cœpit perditè. ¶ Perditè canari. Quinti. lib. 2. cap. 12: Illud quoque alterum quod est in elocutione ipsa periculum, minus vitiat, conaturque perditè.

Pĕrdŏcĕo, perdocĕs, pen. cor. act. 1. Perfectè doceo. [διδάσκω. Gall. *Enseigner entierement ou parfaitement.* Ital. *Insegnare, perfettamente.* Germ. Wol oder eigentlich lernen. Hisp. *Acabar de ensenar.* Polon. *Prawie wyuczam.* Vngar. *Jol meg tanitom.* Ang. *To teache perfitelie, or to the end.*] Cicero pro Sest. Rem quæris prædarum juventuti ad discendum, nec mihi difficilem ad perdocendum. Plaut. Pseud. Hem mane, quanti illuc unum coquent perdoces? Terent. Heaut. Verùm illa nequid titubet. 5. perdocta est probè.

Pĕrdŏctŭs, participium. [πάνυ διδαχθεὶς. Gall. *Fort docte.* Ital. *Molto dotto.* Ger. Wol gelehrt oder berichtet Hisp. *Muy docto.* Pol. *Prawie wyuczony.* Vn. *Jol meg tanitatot.* Ang. *Verie cunning.*] Cic. pro Corn. Bal. Acti mea auctoritas satis apud illos in hac ponderis haberet, quum me præsertim rerum varietate atque usu ipso jam perdoctum viderent, etiam ab illis majoribus discordiis avocaret. Exitio multorum perdocti, Luc. lib. 3.

Pĕrdŏctè, adverbium, Valdè doctè. [πάνυ ἐμμελῶς. Gall. *Fort doctement.* Ital. *Molto, dottamente.* Germ. Ganz tunstlich. Hispan. *Muy doctamente.* Vngar. *Igen böltsen, tudossan.* Ang. *Very cunninglie.*] Plautus Most. Vt perdoctè cuncta callet nihil hac docta doctius.

Pĕrdŏlĕo, perdoles, pen. corr. n. f. Vehementer dolco. [λυποῦμαι. Gall. *Estre fort marry.* Ital. *Dolersi grandemente.* Ger. Gar übel sein/ was vnd vbet zu mut oder bekummert sein. Hisp. *Mucha dolor.* Polon. *Barzo, żaluie, bolesie.* Vng. *Igen banom.* Ang. *To be very sorrowfull.*] Terent. in Eunuch. Heu noster, laudo: tandem perdoluit: vic es. Cæsar 2. bel. Civil. Nam ubi tantos suos labores, & apparatus malè cecidisse viderunt, inductique per scelus violatis, suam virtutem irrisui fore perdoluerunt.

Pĕrdŏmo, as, pen. cor. act. p. Domo, vel omninò & planè domo. [κατακόπτω. Gall. *Dompter entierement.* Ital. *Domare interamente.*

nomen. Germ. Wol dannm vnd zemmen. Hisp. Domar ō acabar de domar. Pol. Prawie vokrōtnim. Vng. Mindēhōsūlmi fegua meg eny hāsa fejlēdēm. Ang. To subdue and tame vtterlie.] Martial. lib. 1: fierculeæ laudis numeretur gloria: plus est Bis denas pariter perdomuisse feras. Tibul. lib. 1. Eleg. 2: Sola feros Hecates perdomuisse canes. ¶ Provinciam aliquam perdomare. Liv. 9. ab Vrbe: Quin eum parem destinant animis magno Alexandro ducem, & arma Asia perdomita in Europam vertisset.

Perdŏmĭtŭs, a, um, particip. Planè domitus. [κατεδαμασμένος. Gall. Dompté. Ital. Domito. Ger. Wolgedempt vnd gezempt. Hisp. Domado. Pol. Vkrocōny. Vng. Mindēnōsūlmi fegua meg enybitetēt feldenēk. Ang. Vtterlie subdued or tamed.] Colum. lib. 6. cap. 2: Perdomito boves mox ad aratrum instituantur. Lucan. libr. 3: Inque urbes agitabis in orbe Perdomitas.

Perdormisco, is, ere, Somnum in certū aliquod tempus consumo. [כדם nirdam. κατακοιμίζομαι. Gall. Acheuer son sommeil, dormir beaucoup. Ital. Fare vn sonno solo. German. Durchaus schlaffen. Hispan. Mucho adormescerse. Polon. Prawie despiam. Vng. Valamēnyēt alcal alunom. Ang. To sleepe a full sleepe.] Plautus Menech. Perdormiscin' usque ad lucem?

Perdūco, is, duxi, ductū, act. 1. Ad finē usq; duco. [הלך hilleth. Χρόνον διάγω. Gal. Mener iusques à la fin. Ital. Condurre, menare, guidare. Ger. Biß an das end außführen/ vollführen. Belg. Tonen/ een eynde doen. Hisp. Guiar hasta el cabo. Pol. Do kanca przywodzę. Vng. Vegbēn vigēm el vigēm. Ang. To bring to an end.] Cicero in Cat. M. quidem Valerium Corvinum accepimus ad centesimum annum vitam perduxisse. ¶ Perducere ad exitum, significat complere, absolvere. Cic. 2. de Finib. Nec enim absolvi vita beata sapientia neq; ad exitum perduci poterit. ¶ Aliquando & per vim ducere. κατάγω. Inde Perductores: qui in hoc differunt à lenonibus, quòd lenones sunt scortorum κατάγωγοι: perductores etiam invitarum personarum: ut annotavit Asconius in illud Ciceronis 3. Verr. Sileatur de nocturnis ejus bacchationibus, ac vigiliis: lenonum, aleatorum, perductorū nulla mercis fiat damna, dedecora, quæ res patris ejus ætas ipsius pertulit, prætereantur.

Perdūcto, as, re, Frequentativum, κατάγω, κατάγομαι. Plaut. Most. Vin' quite perductet? T. T. apage istū perductorem, nō placet.

Perduellis, hujus perduellis, m. t. Apud antiquos dicebatur quem nos vocamus hostem: ab eo (ut Festo placet) quòd pertinaciter reincat bellum. Hostem autem illi vocabant quem nunc dicimus peregrinum. [איב ojeb. πολέμιος. Gall. Ennemy. Ital. Inimico. Ger. Ein abgesagter Feind. Hisp. Enemigo. Polon. Nieprzyiaciel kterēmi odprowadzaią. Vngar. Ellenseg. Ang. An enemie.] Plaut. in Amph. Ego idem illic fui cum Amphitruo Gorgophonis nepos, imperator Thebanorum, Et Creontis unicus Thebanorum perduellis. Caius l. Quos nos. ff. de Verb. sign. Quos nos hostes vocamus, eos veteres *perduelles* vocabant. Plaut. Amph. perduelles penetrant se in fugam: ibi nostris animis additur est. Cic. 1. Offic. Et quidē illud animadverto, quòd qui proprio nomine perduellis esset, is hostis vocaretur, lenitate verbi tristitiam rei mitigante. Idē 2. Offic. Nam pirata non est ex perduellium numero definitus, sed communis omnium hostis. Postea autem perduelles dicti sunt patriæ hostes, qui contra aliquod adversus majestatem principis, aut Reipub. commisissent.

Perduellĭo, onis, m. t. Est crimen læsæ majestatis aut principis aut Reipublicæ. [προδοσία. German. Verletzte Majestet oder verrāt. An. Treason.] Vlpian. l. ult. ff. ad legem Iul. majest. Qui perduellionis reus est, hostili animo adversus Rempublicam, vel principem animatus est. Cicero pro Rabirio Posthumo: Num de perduellionis judicio quod à me sublatum esse criminari soles, meum crimen est, non Rabirii.

Perduellio, Criminum omnium de majestate fuit atrocissimū: namque est, cùm in ipsam Rempub. vel in personam magistratus, aut principis infertur injuria: cognoscebatur autem non à prætore, sed à 11. viris, deinde ad populum erat provocatio. Itaque & Horatium illum, qui sororem occidit, & Sp. Cassium Vicellinum, qui de regno cogitavit, perduellionis arcuisse, alterum à populo esse absolutum, alterum cōdemnatum, & bonis publicatis, necatum, Livius monimentis hisce verbis prodidit: quanquam Horatii factum, parricidium, non perduellio, videtur fuisse: & lege parricidii, quam Numa Pompilius fecerat, judicatū esse, Hostilii regis jussu, Pompeius docet. Corrigitur perduellionem Livius nominat? ait enim: Rex concilio populi advocato, 11. viros, *inquit*, qui Horatio perduellionem judicent secūdum legem, facio: causam hanc, fortasse veram, licet opinativel quia Numa, vir sanctissimus, parricidium omne perduellionem voluit esse, vel quia, si non omne parricidium, saltem illud, quod in cognatos, affinésve committeretur. Lege perduellionis, primùm 11. viri judicabant, deinde ad populū erat provocatio, declarat hoc oratio pro Rabirio perduellionis reo: ex qua primùm à 11. viris, deinde à populo de Rabirio judicatum esse cognoscitur, quod etiam Suetonius tradidit: quanquam, multo antè judicem hoc de crimine populum fuisse, non modò Horatii proximo demonstratur exemplo, verùm etiam ex eo, quod à Plutarcho in Poplicola de Vitellio, & Aquilio, qui Tarquiniæ gentis utrique fuerunt, proditum est: nam, cùm de Traquinio rege restituendo cogitassent, damnati à populo pœnas morte debitas luerunt. Atq; hoc uno crimine damnatos necare cives Romanos licuisse, cum eo tamē, si populus ita judicassēt, (nam aliquin ne liceret, Sempronia, C. Gracchi tribunitia lege sancitum est) satis planè constat: quippe, cùm & crucem Rabirio à Labieno accusatore in campo cōstitutam Cicero dicat, & mortem lege Iulia irrogatam, posteriores etiā jurisconsulti tradiderint, rei quoq; memoria post mortē condēnata. Notat Vlpian. purgandum fuisse crimē perduellionis etiam successoribus, si fortè reus obiisset antequam de eo judicatū esset. Quēadmodum autē omnium de majestate criminum perduellio gravissimum fuit: sic à populo iis comitiis, quæ maxima omnium erant, centuriatis inquam, judicabatur: quod in ea, quā proximè nominavi, oratione pro Rabirio declaratur, idemq; Livius, Valeriusq; significant, qui centurias nominant in eo perduellionis judicio quod de Ti. Gracchō, & C. Claudio cēlonibus, accusante tribuno pleb. fiebat: nec dubito, quin Attilius ille Calatinus, Q. Fabii Maximi socer, quē scribit Valerius oppidi Soranorum proditione reum ad populum esse factū, centuriatis & ipse comitiis causam dixerit, cùm oppidi proditio, quę in Rempub. gravis injuria est, videatur esse perduellio: itaq; miror (ut aliud ex alio) cur proditionem & majestatē Pędianus quodā in loco separatim nominaverit: cū proditio certè in majestatem includatur, atq; etiā, ut ego existimo, perduellio sit, nisi fit ut speciē, quomodo philosophi loquuntur, à genere sejunxit, perduellionem scilicet à majestate: nam & vocabulū ipsum prodere videtur proprie ac directè perduellionē spectare: est enim ubi quis cū hostibus adversus Remp. conspirat. Ex lib. de Legib. Romanis.

Perdŭo, Vide PERDO.

Perdūro, as, prn. prod. Vsq; ad finem duro. [διαρκῶ. Gall. Durer iusques à la fin. Ital. Durare fino alla fine. Ger. Verharren/ verdrossen. Hisp. Durar hasta el cabo. Polon. Trwām. Vngar. Vegig meg maradok. Ang. To last or indure vnto the end.] Plaut. Curc. quin tu aliquot dies Perdura, dum intestina exputrescunt tibi. Terent. Hecyra: sanctè adjurat, Non posse apud vos Pamphilo se absente perdurare. Ovid. de medic. facici: probitas longum perdurat in ævum.

Perdūrēsco, is, Valde durus fio. [σκληρύνομαι. Gall. Deuenir fort dur. Ital. Diuenir molto duro. Ger. Gar erhertet. Hisp. Endurescerse mucho. Pol. Twardzieie. Vngar. Igen meg kemeny edēm. Ang. To waxe very hard.] Colum. lib. 8: Verùm neq; ante tertium, neque post quintum annum juvencos domare placet, quum illa ætas adhuc tenera est, hæc jam perduruit, Id est, nimis dura facta atq; intractabilis adeò est.

Perēdo, pen. cor. ex per & edo, es, Totum edo, edendo consumo. [אכל achāl. κατεσθίω. Gal. Manger tout. Ital. Consumare māgiando, deuorare. Ger. Gar fressen. Hisp. Gastar ō comer hasta el cabo. Pol. Do kōsūmowāda. Vng. Meg ezēm, meg emesztēm. Ang. To eat and spend all.] Cicero 3. Tusc. ex vetere poëta: Lacrymæ peredere humore exanguēs genas. Virgil. 6. Æn. Hic quos durus amor crudeli tabe peredit.

Perēsus, pen. prod. particip. [אכל nechāl. κατεσθιόμενος. Gall. Fort mangé & rongé. Ital. Rodato, mangiato. Germ. Gar gefressen. Hisp. Comido gastado hasta el cabo. Pol. Prawie ziedzony. Vngar. Meg ette, meg emesztebe. Ang. Wasted, or all eaten vp.] Virgil. 3. Georg. Nec tondere quidem morbo, illuvieque peresa Vellera, nec telas possunt attingere putres.

Perēdĭă, diæ, Ipsa edendi cupiditas: sicut bibesia, bibendi desiderium, vel ingens sitis. Vocabula sunt à Plauto conficta. Festus. περιττοφαγία.

Pĕrĕgrīnus, m. s. Advena qui procul à patria agit, atq; extra solum patrium vagatur dictus à peragrando. [גר ger. ξένος. Gall. Estrange, estranger, d'estrange pais. Ital. Forestiero, peregrino. Ger. Ein Frembdling oder Außländer. Belg. Vremde. Hisp. Forastero, ne leves de su casa. Pol. Obcy cudzyziemiec. Vngar. Iduenmeny edēm. Ang. A stranger.] Et differt ab hospite, quòd peregrinus simpliciter eum significat qui in sua civitate non est, hospes qui in aliena civitate est. Varr. lib. 4. de ling. Lat. à pergendo: id est, progrediendo dici peregrinum scribit. Plaut. in Asin. Peregrinus ego sum, Sauriam non novi. Cicer. pro Sylla: At si tibi nos peregrini videmur, quorum jam & nomen & honos inveteravit, & huic urbi, & hominū famæ ac sermonibus: quam tibi illos competitores tuos peregrinos videri necesse erit, qui jam ex tota Italia delecti, tecum de honore, & de omni dignitate contendunt? Idem de Amic. Itaq; cives potiores sunt quàm peregrini, & propinqui quàm alieni. ¶ Transfertur ad aliarum peregrinas arbores, quæ ad nos aliundè sunt advectæ: peregrinas aves, peregrinā faciem, quæ à quotidianis nostris

differat, & quam apud nos non simus soliti videre, dicere consuevimus. ¶ Mercatrices olim, teste Donato, peregrinæ dicebantur. Terent. in Andr. Adeone est demens ex peregrina? ¶ Peregrina sacra, ἐξώθεν ἱερά, dicta sint quæ ex aliis urbibus religionis gratia sunt adscita: utq; evocatis diis in oppugnādis urbibus Romam sunt delata: aut quæ ob quasdā religiones per pacem sunt petita: ut ex Phrygia, Matris Magnæ: ex Græcia, Cereris: ex Epidauro, Aesculapiique coluntur eorum more a quibus sunt accepta.

Pĕrĕgrīnŏr, pen. prod. ātus, deponens p. absolutum. Per aliena loca peragrans proficiscor. [גור ghar. ἐπιξενόομαι, ξενδομαί. Gall. *Peregriner, aller ou estre en pays estrange.* Ital. *Pellegrinare, andare in pellegrinaggio.* Ger. Fremde ort durchreisen? An die fremde gieben. Belg. Voeten den vande treysen. Hispan. *Andar lexos de su casa.* Pol. *Cudze kraie przechodzic, pielgrzymuie.* Vng. *Iszdeseu idegen helyen iaro.* Ang. *To pilgrimme, to go to a strange contrey and exell.*] Cic. pro Rab. Vt peregrinari in aliena civitate, non in tua magistratum gerere videare. Peregrinari dicuntur aures, quę rem non audiunt, nec attendunt. Cic. pro Mil. Vestræ peregrinantur aures? Peregrinatur animus: id est, expatiatur, divagatur, recreatur. Plinius in Præf. lib. 5: Nec qua peregrinari animus expetat.

Pĕrĕgrīnātĭo, tionis, f. t. [גרות gherüth יגור maghur. ξενιτεία, ξενία. Gall. *Peregrinité, voyagement.* Ital. *Pellegrinaggio.* Germ. Wanderung/reisung in frembde ort. Hispan. *Aquello lexos de su casa.* Pol. Wedrowka. Vng. *Iszdeseu idegen helyen taruo.* Ang. *Pilgrimage, going into a strange contrey.*] Cicer. 5. Tusc. Iam vero exilium, si rerum naturam, non ignominiam nominis quærimus, quantum demum à perpetua peregrinatione differt? Transmarina peregrinatio, Quintilian. lib. 7. cap. 4. Peregrinationes, & rusticationes, Cic. de Amic. ¶ Magnam laudem veteres philosophi tribuere Democrito, qui ultra 80. annos amore philosophandi peregrinatus est, multasq; regiones, & urbes ad centum & octo annos perveniens, vidit, &c. Osiris quoq; Rex Aegypti terrarum orbem magna ex parte lustravit. Vnde in columna sepulchri sui inscribi jussit: OSIRIS Rex sum Saturni antiquissimus, qui nullum orbis locum reliqui ad quem non penetraverim, docens ea omnia quæ pro humani generis utilitate inveni. Diodor. Sicul. lib. 1. Alexand. Magn. tertium exemplum longissimæ peregrinationis, &c.

Pĕrĕgrīnātŏr, oris, m. t. Qui solet peregrinari, fereq; semper peregrinatur. [גור ghar [vel] gher. ξένος. Gall. *Voyageur hors du pays.* Ital. *Chi va di continuo per altrui paesi.* Ger. Ein Wanderer/ein Bürger. Hispan. *El que peregrina.* Polon. Wedrownik, pielgrzym. Vngar. *Iszdeseu vzorandok idegen helyeu iaro.* Ang. *A pilgrimme.*] Cicero ad Lept. lib. 6: Mehercle non tām suus peregrinator jām, quām solebam.

Pĕrĕgrīnābundŭs, Qui solitus est peregrinari. [ξενοπαθῶν, ἐπιδημητικὸς ξένος. Gall. *Errant par les champs en pais lointain.* Ital. *Chi va di continuo in altrui paesi.* German. Der vist oder stets an frembden orten herumb reiset. Hispan. *El que mucho peregrina.* Polon. *Kto wedrowiacy.* Vngar. *Iszdeseu vzorandok taro idegen orszaghan iaro.* Ang. *He that is wont to go to strange countreys.*] Liv. lib 28: Non peregrinabundum, neq; circa amœnas oras vagantem tantum ducem Romanum, &c.

Pĕrĕgrīnĭtās, f. t. Alieni soli habitatio. [גרות gherüth אגור maghur. ξενιτεία, ξενία. Gall. *Peregrinité, l'estat & condition de ceux qui sont en estrange pais.* Ital. *Habitatione in paesi lontano.* Ger. Wohnung an der frembde. Hispan. *Aquella lexura de su casa.* Pol. Zobrzymi mieyskanie. Vngar. *Idegen orszaghan lakas.* Ang. *Strange nesse.*] Vlpian. in l. sed si ff. De in jus vocan. Si per pœnam deportationis, ad peregrinitatem redactus sit patronus. Hoc est, sit relegatus in aliud solum.

Pĕrĕgrĕ, pen. corr. Extra patriam. [ξενίτευε. Gall. *Hors du pays, dehors, en estrange pais.* Ital. *In viaggio, fuor di casa sua, del paese, in strane regione.* Germ. In der frembde oder auß der frembde/ vberseid. Hisp. *Lexo de su casa, en peregrinacion.* Pol. Wzgodzym kraiu. Vn. *Idegen/ Idöllu mezöy.* Ang. *Farre of, in a strange contrey.*] Et est commune tām significantibus quietem quām motumut, Peregrè fuam, Peregrè veni, Peregrè vado. Quietem in loco. Plaut. in Amph. benefacit quia nō eramus peregrè. Idem in Casin.: peregrè est Ad locum. Tuinn in Tibic. Vt hic legatus abit peregrè publicè. De loco. Plaut. in Amph. Ita peregrè adveniens honorifice publicitus accipitur. Idem in Bacch. Cœnam peregrè adveniens. Terent. in Phorm. Exilia peregrè rediens semper cogitat. ¶ Dicitur etiam peregrè adverbialiter. Semper autem quietem in loco significat. Plaut. in Pers. Quia herus peregrè est. Nævius in Tarentilla: Primùm ad virtutem ut redeatis, abeatis ab ignavia, domo præsens patriam ut colatis potiùs quām peregrè probro.

Pĕrĕlĕgans, tis. Valde elegans. [ὑπέρκομψος, λίαν ἐξησκημένος. Gall. *Fort poli & orné.* Ital. *Molto elegante.* Ger. Gantz hübsch vnnd nehrisch/ gantz zierlich. Hisp. *Muy hermoso.* Pol. *Barzo pieknie.* Vng. *Igen szepen.* Ang. *Very trimme and trick.*] Cic. 2. de Orat. Genus est perelegans, & cum gravitate salsum. Idem pro Plant. Et quoniam tua fuit perelegans ac perlubtilis oratio, digna Romani vel studio, vel pudore.

Pĕrĕlĕgāntĕr, adverb. [κόσμιον καγκελικῶς, ἐλεγχρώμως. Gal. *Dessert bien, net, gracie, fort elegamment.* Ital. *Di molta gratia.* Germ. Gar fein vnd zierlich. Hisp. *Con mucha hermosura.* Pol. *Pieknie, nadobnie.* Vng. *Ekessen szepön.* An. *Verie trimmelie.*] Cic. de Clar. Orat. Quæ quidem omnia quum perite & scitè, tum ita breviter, & præcisè, & satis ornate, & perelegantèr diceret.

Pĕrĕlŏquens, tis, Valde eloquens. [λίαν ῥήτωρ. Gall. *Fort eloquent.* Ital. *Molto eloquente.* German. Hefftig wortberedt. Hispan. *Muy eloquente.* Pol. *Barzo wimowny.* Vngar. *Igen ekessen Szolo.* An. *Verie eloquent and well spoken.*] Cicer. de Clar. Orat. Caius autem Lentulus Marcellinus, nec unquam indisertus, & in Consulatu pergloquens visus est: non tardus sententiis, non inops verbis, voce canora, facetus satis.

Pĕrĕmptālĭa. fulgura, Prisci appellavēre quæ superiora portenta perimunt: id est, tollunt. Festus.

Pĕrĕmptōrĭŭs. Vide PERIMO.

Pĕrĕndĭe. adverbium, Quod vulgò dicitur *Post cras.* Die abhinc tertio, quasi perempta die. [μετὰ αὔριον, τῇ ὑστεραίᾳ. Gall. *Apres demain.* Ital. *Posdimane.* German. Vbermorgen. Hispan. *Vn dia despues de mannana.* Polon. *Pozawczo.* Vngar. Holnap vtan. Ang. *The day after to morrow.*] Cic. ad Attic. Scies igitur cras, ad summum, perendie. Plaut. Aulul. Quæ cras veniet, perendie foras feratur foror.

Pĕrĕndĭnŭs dies, Dicitur dies abhinc tertius. [ἡ μεθαύριον ἡμέρα. Gall. *Le iour d'apres demain.* Ital. *Il giorno dopoi de trodi.* Ger. Der vbermorgerig tag. Hisp. *Cosa trespassannana.* Pol. Dzien przyszły. Vn. *Honap vtanut.* Ang. *The next day after to morrow.*] Caesar 3. bel. Gal. Qui, si per te liceat, perendino die cum proximis hybernis conjunctim communem cum reliquis casum belli sustineat. Cic. pro L. Muræna: Iam illud mihi quidem mirum videri solet, tot homines tam ingeniosos, per tot annos eam nunc statuere non potuisse, utrum diem tertium, an perendinum: judicē, an arbitrum: litem, an rem dici oporteret. ¶ Hinc comperendino: de quo suo loco.

Pĕrennis, perenne, ex per, & annus, mutato a in e, quasi per annos omnes durans: Perpetuus. [תמיד tamidh. ἀεί. Gall. *Continuel, perpetuel.* Ital. *Perpetuo, continuo.* German. Immerwerend. Hispan. *Cosa que siempre dura.* Pol. Wieczny. Vng. *Iolleti valo.* Ang. *Perpetuell/euer indureng.*] Plaut. in Amph. Lactum ut perenne vobis suppetat. Cicer. in Bruto: Contine te in iis perennibus studiis. ¶ Perennes & perpetui cursus stellarum. Cic. 2. de Natur. deor. Aquæ perennes, Cic. 6. Verr. Fons perennis, Hirt. 8. bel. Gall. Perennis fluvius, Plin. lib. 5. cap. 28. Lacus manant perennes, Lucret. lib. 5.

Pĕrēnnĭă, orum. n. t. Sunt ceremoniæ in auspiciis servari solitæ. Cic. 2. de Nat. deor. Itaq; maximè Reipublicæ partes in iis bellis quibus Reipublicæ salus continetur, nullis auspiciis administrantur, nulla perennia servantur.

Pĕrēnnĕ, adverb. Perpetuò, continuò ἀιδίως. Colum. lib. 12. cap. 18: Si ager amplius, aut vineta, aut arbusta grandia sunt, perinde fabricandæ decimodiæ, & trimodiæ, &c.

Pĕrennō, Per multòs annos, aut certè per multum tempus duro. [διαχρονίσω. Gall. *Durer toute l'annee, ou longues annees.* Ital. *Durare molto tempo.* German. Immerdar wären/ langwirig sein. Hispan. *Durar para siempre.* Pol. Wieczuie trwam. Vng. *Sokaig tartok.* Ang. *To last or indure formany yeares or for ever.*] Col. lib. 1. cap. 9: Sed temperet vires clementia: quorum & tenuior debet esse quàm sævior, ut & obsequantur ejus imperio, & diutiùs perennent, boves, non confecti vexatione simul ac verberum, operumque. Idem lib. 3: Rosa hoc modo culta multis annis perennat. Ovid. 3. de Arte: Defuit ars vobis: arte perennat amor.

Pĕrennĭtās, tis f. t. Aeternitas, multorū annorum tempus. [עד hadh. ἀεί, ἀίδιον. Gall. *Continuité, & perpetuité, longue durée.* Ital. *Eternità, perpetuità.* Ger. Langwirigkeit. Hisp. *Aquella eternidad perpetual.* Pol. Wieczność, vilamicz. Vng. *Orökke valosag.* Ang. *Perpetuitie, eternitie.*] Col. lib. 1. cap. 6: Nam ea cœli positio maximè frigida, & minimè humida est, quæ utraq; perennitatem coelo frumentis affecrunt. Cic. 2. de Nat. deor. Adde huc fontium gelidas perennitates, liquores perlucidos amnium.

Pĕrennĭsĕrvĭlis, perennĭservi, Qui perpetuò servit uni domino. [ἀειδούλιος. Gall. *Perpetuel seruiteur.* Ital. *Seruo che continuamente serue à un signor solo.* German. Ein Knecht so immerdar bey einem Herren oder Meister dienet. Hispan. *Siervo que siempre sirue vn señor.* Polon. *Sługa vstawnie wiednego pana służący.* Vngar. *Vnalig vr-nak szolgaia.* Ang. *That is euer seruand.*] Antiquum est. Plaut. in Pers: Perennisérve, lurco, edax, furax.

Pĕrĕo, ĭs, ĭi, vel pĕrĭi, cujus supinum debet esse peritum, per. corr. secundum analogiam, a. q. Componitur enim ex per & eo, quod facit itum. Quod etsi in usu non sit, est tamen inde participium perituru, Perdor, consumor, intereo, occido.

[ΠΔΝ

[חלל *chālāl.* ἰᾶσθαι, λοιμώσσειν, φθείρειν. Gall. *Perir, mourir, estre perdu.* Ital. *Perire, morire.* Germ. Verderben/zu grund gehen. Belg. Verderven/verteren gen. Hisp. *Perecer ó morir.* Pol. Gyne. Vng. *El veszek.* Ar. *To die, to perish, to be lost.*] Plaut. in Trucul. Illis perit quicquid datur, neq; ipsis apparet quicquā. Terēt. in Adelph. Nempetua arte viginti minę pro psaltria periēre. ¶ Hinc & pro non sumitur, quòd qui moritur prorsus abit. Plin. lib. 7. ca. 7: Tu quitè deum credis, aliquo successu tumēs, tāu perire potuisti? Atqui etiā hodie minoris potes, quātulo serpentis ictus dēte: aut etiam, ut Anacreon poēta, acino uvæ passæ: aut, ut Fabianus Senator Prætor, in lactis haustu uno pilo strangulatus. ¶ Peream, jurantis, vel imprecantis vox quemadmodū & Dispeream. Varro 3. de Re rust. cap. 3: Peream, nisi piscem putavi esse. ¶ Petire mulierē, ea forma dicitur quā depeuire, & amādo uti. Plaut. in Truc. Tres unam pereunt adolescentes mulierem.

Pĕrĭo, ĭi, pen. cor. Frequētativum λοιμώσσειν, οὐλλύειν. Plaut. Qui per vinurem peritat, non interit.

Pĕrĭquito, as, pen. cor. Circumequito, equitādo omnia loca visito. [περιπωτᾶσθαι. Gall. *Chemancher tout aut travers un autour.* Ital. *Cavalcare intorno.* Germ. Durchreiten oder vmbreiten. Hisp. *Cauālgar en derredor.* Pol. Wßiedzie obiezdzam. Vng. Körül-körösztül *illanni lik.* An. *To ride through or about.*] Cæs. 4. bel. Gall. Primò primores partes perequitāt, & tela conjiciunt. Liv. 5. ab Vrb. Quam perequitasset aciem, promissā repetens, tantum injecit pavoris, ut non ultrà sustinuerint impetum Æqui.

Pĕrĕro, as, Errādo circumēo, huc vel illuc erro. [תעה *tahāh.* ἀστατεῖν. Gall. *Aller çà & là, errer & vaguer de cāsté & d'autre.* Ital. *Errare intorno, circundare.* Ger. Durch schweiffen. Hisp. *Andar muy perdido.* Pol. Wßiedzie przechadzᵉ. Vng. *El bodorkom.* Angl. *To wander and goe astray, to hither and thither.*] Col. in Præfat. lib. 1: Semper ejus ritu volucrum longinqui littoris peregrinus ignotam peterret orbem. Virg. 5. Aen. Nunc hos, nunc illos aditus omnemq; peterrāt Arte locum.

Pĕtĕrātus, a, um, participium. ἀβεβηκώς. Virg. 1. Aegl. Ante peterratis amborum finibus, exul Aur Ararim Parthus bibet, aut Germania Tigrim. Virg. 2. Aen. his mœnia quęre Magna, peterrato stantes quæ denique ponto.

Pĕrĕrŭdītus, pen. prod. m. f. Valde eruditus, perdoctus. [πολυμαθής. Gall. *Fort sçauant, bien aprins.* Ital. *Molto erudito.* Germ. Wol gelēret. Hisp. *Muy docto.* Pol. Barzo vczoni. Vng. *Igen tudos bölcs.* Ang. *Very learned and cunning.*] Cicer. ad Att. lib. 4: Sed vereor ne lepōre suo detineat diutiùs P. Clodius, & homo pereruditus, ut ajunt, & nunc quidem deditus Græcis litteris.

Pĕrexcrŭcio, as, Cruciatu eneco. [βασανίζω. Gall. *Fort tourmenter.* Ital. *Tormentare fieramente.* Ger. Hefftig peynigen/ zu tod peinigē oder martern. Hispan. *Mucho atormentar.* Pol. Barzo drecze. Vng. *Nagyonal meg bántom.* Ang. *To torment greatlie.*] Plaut. Sticho: Meam culpam habeto nisi perexcruciavero.

Pĕrexĭguus, a, um, Valde exiguus, perexilis. [ὑπερμικρός. Gall. *Fort petit, bien court.* It. *Molto piccolo.* Ger. Gar klein/ sehr klein. Hisp. *Muy pequeno.* Pol. Barzo mal'y. Vn. Igen kissin piczinek. Ang. *Very little or small.*] Cæs. 5. bel. Gal. Quū hæ intermisso perexiguo loci spatio inter se cōstitissent, novo genere pertentis nostris, per medios audacissimè perruperunt. Cic. 2. Verr. Itaq; quū ego diē in Siciliā inquirēdi perexiguā postulavissē, invenisse qui sibi in Achaiam biduo brevioré diē postularet.

Pĕrexilis, le, pen. prod. Perexiguus, valde exilis. [πάνυ λεπτός. Gall. *Fort mince, fort grosle, fort menu.* Ital. *Molto tenue.* Ger. Vberaus klein vnd rar. Hispan. *Muy flóbe, sutil, y delgado.* Polon. *Nabit bardzo cienki.* Vng. *Igen vekony.* Ang. *Very leane and slender.*] Col. lib. 11. cap. 2: Hoc eodem tempore priusquam vineæ pulverēnt, si perexilis est, vel rara ipsa vitis, lupini modii tres vel quatuor in singula jugera sparguntur.

Pĕrexpĕdītus, penult. prod. adjectivum. Valde expeditus. [πάνυ ἐτοιμότατος. Gall. *Bien prest & apparoillé.* Ital. *Molto presto, apparechiato.* Ger. Ganz gestlig/ ganz ring vnnd fertig. Hisp. *Muy expedido y aparejado.* Pol. Barzo gotowi. Vngar. *Igen kész gyors fenny.* Ang. *Very ready.*] Cicer. 3. de Finib. Sed hæc quidem est perfacilis, & perexpedita defensio.

Perfăbrĭco, as, pen. corr. Fabricam absolvo: quāvis etiam per metaphoram sumatur pro technis & dolis fallere. [κατασκευάζομαι, κατεργάζομαι, ἀπεργάζομαι. Gall. *Achever de bastir, tromper.* Ital. *Fornir la fabrica, ingannare.* German. Außzimmeren/ außrichten. Hispan. *Acabar la fabrica, enganar.* Polon. *Przewie wrzchnim.* Vngar. *Meg faragom faragasat el végezhm.* Ang. *To end and perfect a building, to deceive.*] Plaut. Perfa: - perii, interii: pessimus hic mihi dies Hodie illuxit, corruptor: ita me Toxilus perfabricavit, atque Meam rem divexavit.

Perfācētus, a, um. Admodū facetus. [πάνυ ἀστεῖος. Gall. *Fort plaisant & recreatif.* Ital. *Molto facete.* Ger. Gantz schimpfflich vnd kōstlige Gespreche. Hisp. *Muy donoso.* Pol. Barzo zartowni. Vngar. *Igen tréfas, élesz.* Ang. *Very merrie and pleasant.*] Cic. de Clar. Orat. Atque eundem & vehementem, & valde dulcem & perfacetum fuisse dicebat.

Pĕrfācĭlĕ, adverb. Perjucundè. [πάνυ ἡδέως. Gall. *Fort plaisāmment.* Ital. *Molto piacevolmente.* Germ. Lechlich/ holdseligklich, Hisp. *Muy donosamente.* Pol. Barzo zartownie. Vng. *Igen tréfásan gyönyörrel szegessen.* Ang. *Very merelie.*] Cic. 3. Verr. Neq; enim perfacetè dicta neq; porrò hac severitate digna sunt.

Perfăcilis, le, penult. corr. om. 1. Valde facilis. [πάνυ ῥᾴδιος, ἐυπετής. Gall. *Fort facile, fort aisé à faire.* Ital. *Molto facile.* German. Gar leicht vnd gering. Hispan. *Muy facil.* Pol. Barzo łatwe. Vng. *Igen könyü.* Ang. *Very easie, very easie to please.*] Cic. 4. Tusc. Cujus libris editis commota multitudo, contulit se ad eandem potissimum disciplinam: sive quòd erat cognitu perfacilis, sive quòd invitabatur illecebris blandis voluptatis. Cæsar. 1. bell. Gall. Perfacile esse quum virtute omnibus præstarent, totius Galliæ imperio potiri.

Perfăcĭlĕ, adverb. Valde facilè. [πάνυ ῥᾳδίως, ἐυπετῶς. Gall. *Fort facilement.* Ital. *Facilmamente.* German. Gar leichtlich. Hispan. *Muy facilmente.* Pol. Barzo łatwie. Vng. *Igen könnyen.* Ang. *Very easilie, or lightlie.*] Cic. pro Rosc. Amer. Demonstrant, quum pater hujus Sext. Roscius homo tam splendidus & gratiosus, nullo negotio sit occisus, perfacilè hunc hominem incautum & rusticum, & Romæ ignotum, de medio tolli posse.

Pĕrfăcŭl, Veteres dixēre pro facilè. Autor Festus.

Perfăcundus, [ἐξυβρίζων. Vng. *Igön ékössen szóló.*] Apuleius Florid. lib. 4: Protagoras qui Sophista fuit longè multiscius & cum primis Rhetoricæ repertoribus perfacundus. Justinus Hist. lib. 22: In concionibus perfacundus habebatur.

Perfămĭlĭāris, re, Valde familiaris. [ἐ πάνυ οἰκεῖος. Gall. *Fort familier.* Ital. *Molto famigliare.* Germ. Gar gehein. Hispan. *Muy familiar.* Pol. Barzo towarzyski. Vngar. *Igen balatsagos.* Ang. *Very familier.*] Cic. ad Quint. Frat. lib. 2: Ipse est enim veterator magnus & perfamiliaris Philisto.

Perfārtus, a, um. [ἐ πάνυ γεμᾶτος. Gall. *Fort sot.* Ital. *Grande sciocco, gran pazzo.* German. Gar torechtig. Hispan. *Muy loco.* Polon. *Nazbit bl'azen.* Vngar. *Igen bolond.* Ang. *Very foolish.*] Mart. lib. 10: Heu quàm fatuæ sunt tibi Roma togæ.

Perfĕro, perfers, pen. corr. act. inconseq. Vsque ad finem fero. [נשא *nasa* סבל *sabāl.* αἴρειν, φέρειν. Gall. *Porter usques au lieu, ou usques à la fin.* Ital. *Portare fin' ad un luogo, ò fin' al fin.* Ger. An sein ort tragē. Belg. Doortragen. Hisp. *Traer ò llevar hasta el cabo.* Pol. *Nasmoie miescze odnosze.* Vngar. *El vitetlem el vigzhm.* Ang. *To bring to a place or suffer to the end.*] Cicer. Curioni lib. 2. Epist. Sed nuntius ille qui literas accepit, nō pertulit. ¶ Alibi pro nuntiare posuit, ut in Epistola ad Cæliū: In his sum locis, quò & propter longinquitatem, & propter latrocinia tardissimè omnia perferuntur: id est, nuntiantur. ¶ Aliquādo patior, sive patienter fero. Terent. in Adelph. Paupertatem unā pertulimus gravem. ¶ Dicimus aūt Perferre literas, Perferre clamorem, Perferre famam, Perferre fructum, Perferre mandata, Perferre rumore vel nuntiis, Perferre sermones. Quarū omnium formularum legenti bonos autores testimonia passim occurrent.

Perfĕrens, penult. corr. [סבל *sabal.*] Nomen ex participio, Cic. 2. de Orat. Horum igitur exprimere mores, orationes, justos, integros, religiosos, timidos, perferentes injuriarum mirum quiddam valet, &c.

Perfervĭdus, pen. cor. adject. Vehementer fervidus: [ξεστός, πολύθερμος. Gall. *Fort ardent, bruslant.* Ital. *Molto ardente.* Germ. Gar heiß oder hitzig. Hispan. *Cosa muy hirviente.* Polon. *Bardzo gorąco.* Vng. *Igen hévséges.* Angl. *Very hoat, burning hoat.*] ut, Perfervida æstas. Col. lib. 5. cap. 5.

Perfĭcĭo, perficis, act. 3. Absolvo, compleo, perficio, quod incœptum est ad finē & exitum perduco. [כלה הִשְׁלִים *hischlim chālāh.* ἀποτελεῖν. Gall. *Parfaire, achever, accomplir.* Ital. *Compire, far perfettamente.* Ger. Außmachen/ vollenden/ verbringen. Hisp. *Acabar de hazer.* Pol. *Konczye.* Vngar. *El végezhm.* Ang. *To end, to perfourme, to accomplish.*] Terent. in Hecyr. Quod si perficio, non pœnitēt me famę. ¶ Perficere promissa, est implere quod promiseris. Perficere cibum, est concoquere. Plin. lib. 11. cap. 55: Ideo athletas malunt cibum ambulatione perficere. ¶ Aliquādo est efficere, ac nitendo, conando q; obtinere. Plaut. in Asin. Perficio argentum hodie, ut habeat filius amicæ quod det.

Pĕrfectus, a, um. Ad exitum perductus, absolutus, elaboratus. [שלם *shalām.* τετελεσμένος. Gall. *Parfait.* Ital. *Perfetto.* Germ. Außgemacht/ zum end bracht. Hispan. *Acabado, perfecto.* Polon. *Dokonczony.* Vngar. *El végezetlen tökelletes.* Ang. *Ended, performed, perfyted.*] Cicero de Clar. Orat. Manus extrema non accessit operibus ejus præclarè inchoata multa, perfecta non planè. ¶ Ex participio etiam aliquando fit nomen. τέλειος. Cic. 1. de Finib. Sol Democrito magnus videtur, quippe homine erudito, in Geometriaq; perfecto.

Pĕrfectē, Adverbium, Absolutè. [πάνυ, τετελεσμένως. Gall. *Parfaictement.* Ital. *Perfettamente.* German. Vollkommentlich. Hispan. *Perfectamente.* Polon. *Dokonale.* Vngar. *Tökelletessen, eppen.* Ang. *Perfectlie.*] Cicero 4. de Finib. Quibus perfectè ratio & oratio compleatur.

Perfectissimē. [πλεονάκις. Vngar. Igen tökéletesseu.] Gell. lib. 11. cap. 16. Quod à Græcis perfectissimè uno verbo & planissimè dicitur.

Perfectio, onis f. t. [תכלית tachlith. τελείωσις, τελείωμα. Gall. Perfection Ital. Perfettione. Germ. Außmachung/vollendung/vollkommnuß. Hispan. Perfecion, acabamiento. Pol. Dokonanie, dokonywanie. Vng. Tökéletesség. Ang. A perfytynge or endinge.] Cic. 1. de Orat. Hanc ego absolutionem perfectionemq; in oratione desiderans, à qua ipse longè absum, facio impudenter. Idem pro Marcel. Tantum abes à perfectione maximorum operum, ut fundamenta quæ cogitas, nondum jeceris.

Perfector, oris, m. t. [משלים maschlim. ὁ τελειωτής, ὁ τελειωτὴς. Gall. Parfaiseur. Ital. Che formisce & compie. Ger. Ein anfurnacher/vollender. Hisp. Acabador. Pol. Dokonuiący ojciec. Vngar. El végezö tökéletö. Ang. A perfycer a performer.] Cic. 1. de Orat. Ac stylus ille tuus, quem tu vere dixisti perfectorem dicendi esse ac magistrum, multi sudoris est. Terent. Eunuch. O Parmeno mi, ô mearum voluptatum omnium inventor, incœptor, perfector.

Perfido, dis, pen. prod. Valde fido. [Δόλῳ πείθω. Gall. Se confier beaucoup. Ital. Fidarsi molto. Ger. Hefftig trauwen. Hisp. Mucho confiarse de alguno. Pol. Barzo sobie vfacac. Vng. Igen bizom. Ang. To have great trust and confidence.] Cic. lib. 3. Offic. Sic homines secundis rebus effrænatos, sibiq; perfidentes, tanquam in gyrũ rationis duci oportet. Sic enim legit Calepinus, sed malè: Nam casligatiora exemplaria habent præfidentes.

Perfidelis, le, om. t. Valde fidelis. [ὁ πάνυ πιστὸς, πάνυ πιστός. Gal. Fort fidele Ital. Molto fedele. German. Vast trew. Hisp. Cosa mucho fiel. Polon. Barzo wierny. Vngar. Igen hiw hiuseges. Ang. Very faithfull.] Cic. ad Att. Posthac autem ad te, si perfidelem habeo cui dem, scribam omnia planè.

Perfidus, a, um, pen. cor. Qui fidem violat, sive prodit. [שטאי poshchiah. ἄπιστος. Gal. Traistre & desloyal. Ital. Infedele, perfido, sleale. Ger. Treuwloß/glaubbruchig. Belg. Ontrow/meyneedich. Hisp. Quebrantador de fe. Pol. Wiary nie trzymaiący. Vng. Hitz zegyt, hütelen. Ang. Traitterous and disloyall.] Virgil. lib. 10: Nunc pelagi Nymphæ, classis tua, perfidus ut nos Præcipites ferro Rutulus, flammaq; premebat. Cicer. 3. Offic. Ergo & Pythius & omnes alius agêtes, aliud simulantes, perfidi, improbi, malitiosi sunt. Amicus perfidus, Cic. post red. ad Quirites. Arma perfida Iubæ, Ovid. 4. Fast. Hostes perfidi, Horat. 3. Carm. Ode 5. Verba perfida. Ovid. 4. Fastor.

Perfidiă, æ, f. p. [שטאי pöshchiah. ἀπιστία. Gal. Desloyauté Ital. Slealtà. Ger. Treuwloseß. Hisp. Quebrantamiento de la fe. Pol. Wiarą ią łamanie. Vn. Hitz zegy es hüteleuség. Ang. Disloyaltie, falsehood.] Cic. 11. Philip. Dextræ, quæ fidei testes esse solebant, perfidia sunt & scelere violatæ. Tacit. lib. 20: Quum accusu tot provinciarum extingui repens perfidia potuerit. Plaut. Capt. Neq; peccatio perfidiis meis, neque malefactis fuga est.

Perfidiōsus, a, um. Plenus perfidiæ. [ἄπιστος. ἄπιστος. Gall. Plein de desloyauté. Ital. Pieno di perfidia. Ger. Voll treuwloseß. Hisp. Quebrantador de fe. Pol. Pełen wiarołomstwa. Vng. Hitetlen fegyel tellyes. An. Traitterous, disloyall.] Cic. in Pison. Quod fallax, quòd perfidiosus, quòd impudens, quòd audax esse videatur. Idem 3. de Nat. deor. Cur omnium perfidiosissimus C. Marius Q. Catulum præstantissima dignitate virum mori potuit jubere?

Perfidiōsè, adverb. [ἀπίστως, ἀπιστικῶς. Gall. Desloyaument, Ital. Perfidiosamente. Ger. Gar treuwloseß. Hisp. Con quebrantamiento de fe. Pol. Zdradliwie. Vng. Hitetlenegyenl, hütetlenül. Ang. Traitterously.] Autor ad Heren. lib. 1: In odium adducemus, si quid eorum spurcè & superbè, perfidiosè, crudeliter, confidenter, malitiosè, flagitiosè factum proferemus.

Perfixus, a, um, part. à verbo figo, & præpositione per. Trãsfixus. [מדקר midkär. διάτορος, ἀνασκολοπισμός. Gal. Transpercé, percé de part en part. Ital. Trafisso. Ger. Durchbeschossen durchgestochen Hisp. Horadado, traspado. Pol. Przepełniony. Vngar. Atal szegzetöt. Ang. Pearsed through.] Lucr. li. 2: & crebra revisit Ad simulacrã desiderio perfixa juvenci. Idẽ lib. 3: Nec gelidis torpet telis perfixa pavoris.

Perflo, as, are, act. p. Flando peragro. [רוח πνεύω. διαπνέω. Gall. Souffler par tout, fort souffler. Ital. Soffiare per tutto. German. Durchblasen: durchwehen. Hispan. Mucho soplar. Polon. Przedmam. Vngar. Elfuuom. Ang. To blowe through or throughe.] Virg. 1. Aeneid. - & terras turbine perflant. Colum. lib. 2. cap. 21: Ad eam rem Favonius habetur eximius, qui lenis, æqualisque a festivis mensibus perflat. Ovid. 1. de Reme. Amor. Summa petit livor, perflant altissima venti.

Perflatus, us, pen. prod. m. q ipsa perflatio. [διάπνευσις, διάπνευσμα. Gall. Grand soufflement. Ital. Grande soffio. Germ. Durchwehung. Hisp. Grande soplo. Pol. Przedmuch. Vng. El fuuas. Ang. A great blowinge.] Plin. lib. 16. cap. 40: Vlmus in perflatu firma.

Perflabilis, le, om. t. Quod perflari potest. [πνευστὸς διαπνευστός, πνευστὸς διὰ τοῦ. Gall. Aysé à estre soufflé. Ital. Accomodo da esser soffiato. Ger. Durch windig/das da mag durchwehet werden. Hisp. Cosa que puede ser soplada. Pol. Łatwo do przedmuchu. Vng. El fuuato. Ang. Easie to be blowen.] Cic. 2. de Divina. Deos enim ipsos jocando causa induxit Epicurus perlucidos, & perflabiles, & habitare, tanquam inter duos lucos, sic inter duos mundos propter metum ruinarum.

Perfluo, is, ui, t. Liquorem transmittere ut, Lagena malè compacta perfluit. [διὰ τοῦ. Gall. Couler à travers ou parmi, couler le tout coulez. Ital. Gocciare, sorrere. German. Durchrinnen/durchfliessen. Hispan. Salirse del vasilo liquido. Polon. Przepuszczam. Vngar. Elszarek tsurgok. Ang. To locke, to runne forth as water of broken vessels.] Lucret. lib. 2: Et quamvis subito per cælum vina videmus Perfluere, at contrà tardum cunctatur olivum. ¶ Per translationem etiam perfluere dicitur de hominibus fugibus, qui arcana continere non possunt. Terent. in Eunuch. Homini timarum sum. hâc atq; illâc perfluo. ¶ Perfluere voluptatibus. Cicero 2. de Finib. Percontare ipse te, perpetuine mihi voluptatibus perfluens in ea quam sæpè usurpabas tranquillitate degere omnem ætatem sine dolore, &c. ¶ Aliquando nil Perfluo accipitur pro præterfluo. Livius 1. ab Vrbe: Infima valle perfluit Tyberis. Horat. 4. Carm. Ode 3: Sed quæ Tyberaquæ fertile perfluunt.

Perfluctuo, as, Fluctuum more huc illuc impellor. [διακυματίζω. Gall. Flotter parmi quelque chose. Ital. Onder giare da ogni parte. Ger. Durchfahren/durchwunsein. Hisp. Que vadea de todo punto. Vngar. Hab meggyara hanattatem. Ang. To flott, to be tossed and carried hither and thither.] Lucret. lib. 1: atq; unde animi manat copia tanta Eros, & exanguis tumidos perfluctuat artus.

Perfodio, is, pen. cor. act. t. Perrũpo, transfigo. [ניקר nikkär. διορύττω, διατιτράω. Gall. Fouir à travers, percer outre. Ital. Forare, trasforare. Ger. Durch graben. Hisp. Cauar, trasbassar, foncar. Pol. Przepycham przekopywam. Vng. Atal vöm, atal ugrom. Ang. To delue or poarse through.] Plaut. in Asin. Vbi parietes perfodiunt. Col. lib. 10: Tu gravibus rostris cunctantia perfode terga.

Perfossor, ris, qui parietes perfodit. [τοιχωρύχος. Vng. Fal lik asa.] Apuleius in Apologia: Eo quidem pacto, & quam operones quæsierit. Pyrata erit & qui vectem perfossor?

Perfŏro, pennult. corep. Planè futurum esse. Cicer. Appio Pulchro, libro 3: Tunc mihi ille dixit, quòd classe tu velles decedere, perfore accommodatum tibi si ad illam maritimam partem provinciæ navibus accessissem. Hoc est fore tibi percommodatũ. Nam per particulam quæ adjectivo debebat coaptari, verbo junxit.

Performidātus, pen. prod. participiũ, Multùm formidatus. [הממרא hamuräa. πάνυ φοβηθείς. Gall. Fort craint & redouté Ital. Molto temuto. Ger. Vbel geförchtet oder entsessen Hisp. Muy temido. Pol. Przestraszony. Vng. Igen felenk. Ang. Greatlie feared.] Silius lib. 3: Iam puer auricomo perfomidate Batavo.

Performo, as, are. Formam absolvo. [διαμορφόω. Gall. Achever de former. Ital. Formir di formare. Ger. Ein form oder gestalt machen. Belg. Ge vollen gestelt. Hisp. Acabar de formar. Pol. Formuie kończę. Vng. Ki formalom, formiat el végezöm. Ang. To performe.] Quint. lib. 2. cap. 5: Performata materia.

Perfŏro, as, are, pen. cor. [נקב nakab. διατορύνω. Gall. Percer tout outre. Ital. Fonio de pertugiar. Ger. Durchbosen. Hisp. Acabar de horadar. Pol. Przemierzam. Vng. Atal furom. An. To pearce through, to bore.] Colum. lib. 5: Sed aliud est ferramentum, quo priores vitem perforabant.

Perfŏrātus, participio [נקוב nakab. διατορυνόμενος. Gall. Percé tout outre. Ital. Forato, pertugiato. Ger. Durchbrent. Hisp. Horadado. Polon. Przepchniony. Ang. Pearced through, bored.] Unicuiq; duo ab animo ad oculos perforata. Cic. 5. de Nat. deor.

Perfortĭter, adverb. Valde fortiter. [πάνυ ἰσχυρῶς. Ἀνδρείως σφόδρα. Gall. Trefaillamment. Ital. Molto fortemente. Ger. Durch gewaltiglich oder dapfferlich Hispan. Muy fuerte y recio. Polon. Barzo mocno. Vng. Igen erössen. Ang. Very mightilie.] Terent. Adelph. - miseram mulierem & me servulam, Quorum neuter non audebam, vicit hui perfortiter.

Perfrĕmo, perfremis, pen. cor. Vehementer fremo. [διαφρύαττομαι. διαφρύαγμα. Gall. Faire grand bruit. Ital. Fare gran romore. Ger. Hefftig rumen oder tösen. Hisp. Hazer grande bramido. Pol. Barzo ryczę ryczan. Vngar. Igen riköyöck, riköszöm. Ang. To make a great noise.] Cic. 2. de Nat. deor. Sicut incitæ aræ, alacres rubræ perfremunt delphini.

Perfrĭco, as, pen. cor. Valde frico. [διαφλάω. Gall. Frotter fort. Ital. Fregare molto. German. Durchreiben: wol reiben oder klopffen. Belg. Sier crauwen. Hisp. Mucho fregar. Pol. Przepocieram. Vng. Igen meg sörözöm meg dörzsölöm. Ang. To rubbe greatlie, or fine.] Varro 2. de Re rust. cap. 9: Qui hæc volunt diutiùs servare, perfricant sale minuto. Plin. lib. 20. cap. 16: Vulnera ab iis tacta perficantur. Cic. 5. Verr. Quum interea Apronius caput atq; os suum unguento perfricaret. ¶ Perfricare verò os, seu frontem, significat pudorem deponere, amandare. Nam quum in pudibundo sanguis ex corde tanquã velamentũ in os diffundatur: qui impudibundi sunt, & irverecundi, & erubescere videri nolunt, hi solent os & frontem perfricare, ad ruborem illum detergendum, & sanguinem ad interiora repellendum.

Hist

Hinc orum proverbium de inverecundo, Perfricuit os, Perfricuit faciem, Perfricuit frontem, pro eo quod eſt pudorem abjecit. Cicer. 3. Tuſc. Quid cergiverſamur, Epicure, nec fatemur eam nos dicere voluptatem, quam tu idem quum os perfricuiſti, ſoles dicere? Plin. in Præfat. 2. libri: Perfricui faciem, nec tamen profeci. Martial. lib. 11: Aut tum perfricuit frontem, poſtibq; pudorem.

Perfrigĕo, es, antepe. prod. n. f. Valde frigeo. [ψυχρίαγυλ. Gal. *Auoir grand froid.* Ital. *Hauer gran freddo.* Ger. Hefftig frieren oder erſtarret ſeyn. Hiſp. *Reſriarſe mucho.* Pol. *Barzo ziębnę.* Vngar. *Igen fagyn.* Ang. *To be very cold.*] Mart. lib. 3: Perfrixiſſe tuas queſta eſt præfatio fauces, Quum te excuſaris Maxime quid recitas? Iuven. Sat. 7: Et ſi perfrixit, cantat bene.

Perfrigĕro, as, pen. corr. Refrigero. [ἀναψύχω, ἀναζάω. Gall. *Faire refroidir.* Ital. *Raffredare.* Ger. Wol teilten. Hiſp. *Reſriar otra vez.* Pol. *Odziębiam.* Vn. *Meg hidegitdm.* An. *To make very cold.*] Plin. lib. 23: Omnium harũ vis eadẽ perfrigerare & aſtringere.

Perfrigĕſco, Valde frigidus fio. [ψυχανψύχομαι. Gall. *Se fort refroidir.* Ital. *Raffredarſi molto.* Ger. Gantz vnd gar erteilten. Hiſp. *Reſriarſe mucho.* Pol. *Barzo przeziębiam.* Vng. *Igem meg hidegedem.* An. *To wax very cold.*] Plin. lib. 31. cap. 6: Difficiliùs perfrigeſcunt mamæ calefactæ.

Perfrigĭdus, a, um, Valdè frigidus. [ὑ πάνυ ψυχρός. Gall. *Fort froid.* Ital. *Molto freddo.* Germ. Grim̃ kalt/hefftig kalt. Hiſp. *Mucho frio.* Pol. *Barzo zimny.* Vng. *Igen hideg.* Ang. *Very cold.*] Cicer. 6. Verr. Erat hyemis ſumma tempeſtas (ut ipſum Sopatrum dicere audiſtis) perfrigida.

Perfringo, is, act. 3. Perrumpo, violo. [שבר *ſchibbĕr.* ἀλλοιόω. Gall. *Rompre en pieces, briſer du tout.* Ital. *Rompere, frangere, violare.* German. Zerbrechen oder durchbrechen. Hiſpan. *Quebrantar, violar.* Polon. *Przełamuie.* Vngar. *El rontom el rõbõm.* Ang. *To break into peaces.*] Plin. Epiſt. 101: Campi, quos monuiſti, ingentes boves, & fortiſſima aratra perfringunt. Terentius in Adelph. - ne aut ille aſſerit, Aut uſpiam ceciderit, ac perfregerit aliquid. Cicero pro Milone: Polluerat ſtupro ſanctiſſimas religiones, ſenatus graviſſima decreta perfregerat. Idem 7. Verr. Vt earum rerum vi & autoritate omnia repagula juris, pudoris, & officii perfringeres.

Perfractŭs, a, um, participium, Perruptus. [משבר *meſchubbár.* λοιμογόω, ἀλλοιόω. Gall. *Tout rompu, & briſé en pieces.* Ital. *Rotto in pezzi.* Germ. Zerbrochen/durchgebrochen. Hiſp. *Rompido y quebrantado del todo.* Pol. *Przełamany.* Vng. *El rontatot, el tsrebtt.* Ang. *Broken in peaces.*] Axe perfracto volvitur, Silius lib. 16. Fores perfractæ, Tibul. lib. 1. Elegia 10.

Perfrictĕ, adverb. Obſtinatè, pertinaciter. [ἀναιδῶς. Gall. *Obſtinément.* Ital. *Oſtinatamente.* Ger. Eigenrichtigtlich/ſtreigtlich. Hiſp. *Porfiadamente.* Pol. *Vporznie.* Vng. *Meg atalkodna.* Ang. *Obſtinatlie, ſtubbornlie.*] Cic. 3. Offic. Ego etiam cum Catone noſtro ſæpè diſſenſi, nimis mihi perfrictè videbatur ærarium, vectigaliaque defendere.

Perfrŭor, pen. cor. perfrueris, d. p. Diu, multùm & conſtanter fruor. [ἀπολαύω. Gall. *Iouir totalement de quelque choſe.* Ital. *Godere lungamente.* Ger. Wol nutzen vnd brauchen/wol genieſſen. Hiſp. *Mucho gozar.* Pol. *Dobrze używam.* Vngar. *Sokaig valamuelelek.* Ang. *To inioye thoroughlie.*] Plin. Epiſt. 4: Quod velim facias, primùm ut perinde noſtris rebus, ac nos tuis, perfruaris. Cic. 5. de Finib. Sequamurque eam vitam, quæ rebus ipſis perfruatur. Idem 1. Offic. Expetuntur autem divitiæ, tum ad uſus vitæ neceſſarios, tum ad perfruendas voluptates.

Perfŭgio, gis, pen. corr. n. t. Deſciſco, ad aliquem confugio. [προσ *chaſáh ad me.* φεύγω. Gall. *Fuir en quelque lieu à refuge.* Ital. *Ricorrere ad alcuno per aiuto.* Ger. Hinzu fliegen/etwan hin vnd hilff vnd ſtewr wollen ſtehen. Hiſp. *Huir à lugar por ayuda.* Pol. *Dźia alcuna vcieczkę.* Vngar. *El baylak valakihez, altal futok.* Ang. *To flie to ſome place for ſuccour.*] Cæſar 1. bell. Civil. Itaque magnus eorum quotidie numerus ad Cæſarem perfugiebat. Cicer. 7. Verr. Hic locus eſt igitur unus quò perfugiant, hic portus, hęc ara, hoc ara ſociorum: quò quidem nunc non ita confugiunt, ut antea in ſuis repetendis rebus ſolebant.

Perfŭgium, gii, n. ſ. Aſylum, vulgò etiam dicunt *refugium*, locus tutiſſimus, quò rebus adverſis jactati nos recipere contendimus. [מסתר *machaſéh.* καταφύγιον, καταφυγή. Gall. *Refuge, lieu propre pour ſe ſauuer.* Ital. *Perfugio, luogo dove ſi ſaluiamo ne i pericoli.* Ger. Ein zuflucht/ein ſluchthauß. Belg. Een toevlucht. Hiſp. *Lugar de vn refugiarſe.* Pol. *Obyrona dokthreiſze vcieczkami.* Vng. *Nyugodal emnek helye.* Ang. *A ſanctuarie, a place to flie vnto for ſuccour.*] Liv. lib. 2. ab Vrbe: Ita in medio propè jam victores cæſi Hetruſci: pars pereigua, duce amiſſo, quia nullum propius perfugium erat, Romam inermes, & fortuna & ſpecie ſupplicum delati ſunt. Cæſar 4. bell. Gall. Quo perfugio ſuperiore anno fuerant uſi. ¶ Transfertur etiam ad alia, ut ad literas quæ ſuis exhortibus in rebus adverſis ſolent eſſe loco perfugii. Cicero ad Att. Itaq; utor eodem perfugio quo tibi utendum cenſeo, literulis noſtris.

Pĕrfŭgă, gæ, pen. cor. m. p. Qui ad hoſtes perfugit, ſive defecit. [נטל *nephĕl* αὐτόμολος. Gall. *Rebelle, qui s'eſt allé rendre aux ennemis.* Ital. *Rebello.* Germ. Ein Zů flüchtiger/der auff des Feinds to ſeitẽ fallt. Hiſp. *Tornadizo.* Pol. *Zbieg.* Vng. *Pribek el partolo el hayta.* Ang. *A renolter to the enemeis.*] Cicero lib. 3. Offic. Perfuga ab eo venit in caſtra Fabricii. Cæſ. 7. bell. Gall. Admiratus quærit ex perfugis cauſam. Idem & tranſfuga dicitur. Liv. libro 2 ab Vrbe: Deinde metuens ne ſi conſulum injuſſu, & ignaris omnibus iret, deprehenſus fortè à cuſtodibus Romanis, retraheretur, ut tranſfugà: fortuna tum urbis crimen affirmante. Senatum adit. Differentiam tamen tradit Corn. Front. de differ. vocabul. meo judicio non ineptam: Tranſfuga, *inquit*, ſuos reliquit, & ad alios venit. Perfuga ſupplex eſt. Tranſfugà igitur venit ut juvet, perfuga ut juveturẽ.

Perfulcĭo, is, ire, act. 4. Bene fulcio, & roboro. [ἐρείδω, ἐνείζω. Gall. *Fortifier.* Ital. *Fortificare.* Ger. Wol vnderſtützen oder ſtercken. Hiſp. *Fortaleſcer.* Pol. *Dobrze podpieram.* Vn. *Igen meg tamaſzom.* Ang. *To proppe and fortifie.*] Ovid. ad Piſon. Eloquio ſanctum modò perfulcire ſenatum.

Perfundo, is, act. 3. Humore affuſo madefacio, aſpergo. [נזה *nazáh* שטף *ſchatáph.* ἀναχέω. Gall. *Ietter ou verſer vne liqueur par deſſus, mouiller.* Ital. *Spargere, bagnare.* Ger. Begieſſen/beſchumen netzen. Hiſp. *Derramar, mojar.* Pol. *Polewam namakrzam.* Vng. *Meg vtöczẽm meg hintöm.* Ang. *To poure out or abroad.*] Virgil. 3. Georg. Dulcibus idcirco fluviis pecus omne magiſtri Perfundunt: undisque in gurgite villis Merſatur. ¶ Artus perfundere rore, Ovidius 3. Metamorph. Cicero 3. Verr. Aqua denique ferventi à Rubrio ipſo Philodamus perfunditur. Enſis perfunditur ſanguine, Ovidius 7. Metamorph. ¶ Perfundere animum religione, per tranſlationem, pro imbuere. Livius 10. ab Vrbe: Erat cùm alius apparatus ſacri, qui perfunderet religione animum poſſet: tum, &c. ¶ Perfundere animos ſuavitate. Cicero de Clar. Orat. Animum voluptate perfundere. Idem 4. Tuſcul.

Perfūſŭs, particip. [משפך *miſchtáph.* ἀναχυθείς, ἀλλοιωθεὶς ἐγγαθεὶς.] Livius 10. bell. Pun. Perfuſum millies cruore Romano: id eſt, aſperſum cruore, ſive cruentatum.

Perfūsōrĭē, adverbium. Idem quod obſcurè, diſſimulanter, non diſertè. Vlpianus l. 5. D. quod vi aut clam. Debebit enim & diem & horam denuntiatione complecti, & ubi & quod opus futurum ſit, neque perfuſoriè aut obſcurè dicere aut denuntiare. Scævol. l. 69. D. de evictio. Sed & ſi quis in venditione ſtatu liberum perfuſoriè dixerit, conditionem autem libertatis celaverit. Ex Hotomano.

Perfŭngŏr, perfungeris, perfungi, d. r. Munus ſuum ad finem perducere, & ad exitũ perferre. [עשה *baſáh.* τερματίζω. Gall. *Achever de faire, faire deuoir & office iuſques à la fin.* Ital. *Fare perfettamente.* Germ. Sein Ampt verrichten/ſein Pflicht vollenden. Hiſp. *Acabar el officio.* Pol. *Vczynd ſwoie pel nie koncze.* Vngar. *Mukamat, tiszthoez el vegezdm.* An. *To do fullie a dewtie, and office vnto the end, to be deliuered of his office.*] Cic. pro Cluent. Aut quòd ſe perfunctos jam eſſe arbitrantur quũ de reo judicarunt, negligentiùs attendunt cætera. Idem de Senect. Nam dum ſumus in his inclusi compagibus corporis, munere quodam neceſſitatis & gravi opere perfungimur. Terent. in Hecyr. Dum ætatis tempus tulit, perfuncta ſatis ſum: ſatietas me jam tenet Studiorũ illorum. Cicero Lentulo lib. 1: Quum & honoribus amplisſimis & laboribus maximis perfuncti eſſemus.

Perfūnctĭo, onis, verbale, f. t. [משאה *maſaáh.* λειτουργία. εὐεργεσία. Gall. *Acheuement.* Ital. *Fornimento.* Ger. Vollendung mit fleiß vnd müh/ auffrichtung. Hiſp. *Acabamiento.* Pol. *Odprawienie ſpełnienie.* Vng. *Nuka auagy tiszt el vegezes.* Ang. *The full doing of a dewtie, to the end.*] Cicero 1. de Finibus: Nam neque laborum perfunctio, neq; perpeſſio dolorum per ſe ipſa allicit, nec patientia, nec aſſiduitas, &c.

Perfūnctŭs, a, um, paſſivè. Cicero in Sext. Recito memoriam perfuncti periculi.

Pĕrfūnctōrĭŭs, a, um, Defunctorius: hoc eſt, lãguidus, remiſſus, leviter & oſcitanter, non toto conatu factus: [ἀφροντιστικῶς. Gall. *Achevé, remis.* Ital. *Fornito, aguittato.* Ger. Das ſchlechtlich an hin mit kleinem ernſt gethan wird. Hiſp. *Acabado, flaco.* Pol. *Przez rzecz wczynione, lenstwo.* Vng. *Tunia, ſzunyadagos.* Ang. *That is done lightlie or ſlacklie, suerlie.*] ut Perfunctoria opera quam veluti aliud agentes rei alicui impendimus.

Pĕrfūnctōrĭē, Tranſitoriè, & inaniter, oſcitanter, nec toto conatu. [ἀπὸ ἀφροσύνης. Gall. *Par maniere d'acquit, ſommairement.* Ital. *Di ſopra via.* German. Nur ſchlechtlich oben anhin/bloß vberloſſen. Hiſpan. *Summariamente.* Pol. *Zwierch, ledaiaka przebiegaiąc.* Vng. *Tunyan szunyadagoſſan.* Ang. *Lightlie, ſlaklie.*] Vlpianus: Neque quidem perfunctoriè, aut obſcurè dicere, aut denuntiare debet.

Pĕrfŭro, perfuris, penult. cor. Vehementer inſanio. [μαίνομαι. Gall. *Eſtre furieux, & enragé.* Ital. *Infuriare grandemente.* Germ. Hefftig wüten. Hiſp. *Mucho enloqueſcerſe.* Pol. *Barzo ſzaleie.* Vng.

Izen boloudeikodom dwis bikōdim. An. To be merie mad and wood.] Virg. 9. Aen. -incensus & ipse perfurit. Silius lib. 4: Necnon cū Venetis Aquileia perfurit armis. Lucr. lib. 1: -ita perfurit acri Cum fremitu.

Pĕrgaudĕo, es, n. p. Vehementer gaudeo. [πανηγυρίζω, πάνυ ἀγαλλιάομαι. Gall. Se resiouir fort, estre bien aise. Ital. Allegrarsi molto. German. Sich hefftig freuwen. Hispan. Mucho gozarse. Pol. Bardzo sie radowie. Vngar. Igen bewōlk. Ang. To reioyce greatlie.] Cicero ad Quint. Frat. lib. 3: Trebonium meum à te amari, teq; ab illo pergaudeo.

Pĕrgigno, is, Gigno. [יָלַד bolidti, ἐγείρω. Gall. Engendrer. Ital. Generare. German. Gebären/herfürbringen. Hispan. Engendrar. Polon. Rodzę.] Catul. Argon. Quales Eurotæ pergignunt flumina myrtos.

Pĕrgnārŭs, [Vng. Igen tudos.] Apuleius in Apologia: Magia ars colendi deos ac venerandi perguara.

Pergo, pergis, perrexi, n. t. Ex per & ago, quasi perago, vado, vel iter facio. [הָלַךְ halách, πορεύομαι. Gall. Aller, continuer. Ital. Andare, ire, gire, far viaggio. Germ. Gehn oder hingehn. Belg. Gaen. Hispan. Ir, ò andar camino. Pol. Ide. Vn. Megiok, hirme el megyōk. An. To proceede, and go on.] Plaut. in Capt. Nunc ad eum pergam. Terent. in Hecyr. Sed quis est qui huc pergit? Plinius: Mox ubi pluribus eodem modo se coriis loricavit, in dimicationem pergit. ¶ Aliquando ponitur pro persevero, & procedo, προχωρέω, διατείνω. Terentius in Adelph. Nam si molestus esse pergis, jam intro abripiēre. Virg. 1. Aeneid. O dea, si prima repetens ab origine pergam, &c. ¶ Aliquādo accipitur pro ago: ut in illo Virgil. 6. Aegloga: Pergite Pierides. ¶ Quandoque pro feilino. Terent. Phorm. Domum ire pergam, ubi plurimum est. ¶ Quandoque pro conor. Ibidem: Hoc ubi ego audivi, ad fores suspenso gradu, placidè ire perrexi. ¶ Ponitur aliquando pro præterire. Cicero Attic. libro 3: Sed pergo præterita. ¶ Perge in virum, dixit Plautus in Menæch. Id est, ostende te virum fortem & animosum. ¶ Negant plerique ex per & ago componi: quia non peregi præteritum facit, sed perrexi, eamque ob causam à rego deduci existimant. Vnicuique suū sit judicium, nos Siponinum sequimur. Non enim semper simplicis analogia retinetur. ¶ Hinc componitur Expergo, quod significat expergefacio. Accius: Heus vigiles properate, expergite tarda sopore Pectora.

Pĕrgrăcĭlĭs, le, om. t. Valde gracilis. [πάνυ λεπτός, λεπτολογός. Gall. Fort grosle, fort deffie. Ital. Molto sottile. German. Gantz rar. Hispan. Muy magro y sutil. Polon. Szczupliuch. Vngar. Igen vekony. Ang. Very slender.] Plinius lib. 25. cap. 13: Longiore caule, sed pergracili.

Pĕrgræcor, āris, d. p. Epulis, & potionibus inservio, quod est Græcorum proprium. [סָבָא sabá ἐπιθυμῶ, ἥδομαι πολυτελῶς, κωμάζω. Gall. Gaudir & faire grand chere, yurongner. Ital. Crapulare. German. Ein voll vnnützes wēsen führen mit Fräßen vnd Sauffen wie die Griechen. Hisp. Vivir à modo de Griegos y viciosamente. Pol. Biesiaduie kol' acyz strosie. Vn. Tobzedom re ẓyzekbdom. An. To make riotous cheare and great feastes.] Titinnius: Hominem impium: nunc ruri pergræcatur. Plaut. Truc. Atque ut cum solo pergræcetur milite. Idem in Bacch. Propterea hoc facio, ut suadeas patri meo Vt pergræcetur tecum, ter venefice.

Pergrandis, pergrande, om. t. [μεγαλοπρεπής, πάνυ μέγας. Gall. Fort grand, fort auge. Ital. Molto grande. Germ. Vast groß. Hisp. Muy grande. Pol. Bardzo wielki. Vng. Igen nagy. An. Very great or old.] Cic. 6. Verr. Erat etiam vas vinarium ex una gemma pergrandi, trulla excavata, cum manubrio aureo. Idem de lege Agraria contra Rullum: Iubet eosdem Decemviros omnibus agris publicis, pergrande vectigal imponere.

Pergraphĭcus, adjectivum: Id est, lepidus, ad unguem factus, absolutus, & quasi pictoris manu expolitus. [πάνυ γραφικός. Gall. Fort bien fait, comme qui l'auroit peinct. Ital. Fatto à pennello. German. Gantz eigentlich oder wōlmüsch. Hisp. Hecho al pinzel. Pol. Mylterni, wiprawny. Vng. Ekes, alyzep minha meg irtak volna. Ang. Made as it were painted.] Plaut. in Truc. Nimis pergraphicus sycophanta.

Pergrātŭs, a, um, Admodum gratus. [πάνυ ἡδύς, λίαν ἐπιχαρής. Gall. Fort agreable. Ital. Molto grato. German. Gar oder vberauß angenem. Hispan. Muy agradecido. Polon. Bardzo wdzięczny. Vngar. Igen kedues. Ang. Very acceptable.] Cicero de Amicitia: Sed quoniam amicitiæ mentionem fecisti, & sumus otiosi, pergratum mihi feceris (spero etiam Scævolæ) si, quemadmodum soles de cæteris rebus quum exte quærantur, sic de amicitia disputaris quid sentias. Idem ad Brutum: Pergratum mihi erit, si eum ita tractaris, ut merito tuo mihi gratias agere possit. ¶ Interponitur aliquando dictio aliqua inter per & gratum, idque elegantissimè. Cicer. ad Attic. lib 1: Per mihi per jucundum, gratum feceris, si in hoc tam diligens fueris, &c. Idem lib. 3: Per mihi gratum erit, si id curaris ad me perferendum.

Pergrăvis, & hoc pergrave, penult. corr. om. t. Valde gravis. [πάνυ βαρύς. Gall. Fort grief. Ital. Gravissimo. Ger. Gar schwer. Hisp. Mucho grave y pesado. Pol. Bardzo ciężki. Vngar. Igen nehez. Ang. Very heavie and weightie.]

Pergrăvĭter, adverb. Admodum graviter. [πάνυ βαρέως. Gall. Fort grievement. Ital. Molto gravemente. German. Gar schwērlich. Hispan. Muy grave y pesadamente. Pol. Bardzo ciężko. Vng. Igen nehezen. Ang. Very grievously.] Cic. ad Att. lib. 1: Hoc te intelligere volo pergraviter illum esse offensum.

Pergŭla, æ, f. p. Locus apertus à multis lateribus aërem extrīpiens, aliquando extra parietem porrectus, & modò tectus, modò sub dio expositus: à pergēdo dicta, quòd in ea deambulare soleamus, forūq;, aut hortū, aut plateas, aut vias perspectare, & quandoq; cœnare æstivo tēpore. [προστῶον. Gall. Vne faillie de maison ou galerie, soit couverte ou non. Ital. Luogo da poi posto aperto, ò coperto ò scoperto one gli antichi tal volta desinarono. Germ. Ein Ercker oder sunst ein Laubt an einem Hauß/ein Vorschopff. Hisp. El tablada ò corredor. Polon. Salka item podsienek ganek. Vngar. Tornacz fetalo vagy tornacz. Ang. A gallerie, or private place to walk in.] Plin. lib. 21. cap. 3: Cum corona rosacea interdiu ē pergula sua in forum prospexisse dictus. ¶ In pergulis præceptores discipulos erudiebant, artifices item opera sua velut in propatulo habebant. Vnde Suetonius de Crassitio Grammatico: Deinde in pergula docuit. Plin. lib. 35. cap. 10, de Apelle: Idem perfecta opera proponebat in pergula transeuntibus: atque post ipsam tabulam latens, vitia quæ notarentur auscultabat. ¶ Pergula etiam dicebatur locus accommodatus exponendis venalibus rebus. [ἐμπόριον. Gall. Lieu ou on villale la marchandise. Ital. Luogo da porsi in mostrale mercatantie. Ger. Ein Ort da mā etwas kan feil haben. Hispan. La mesa do se ponen algo para vender. Pol. Ruda do przedawania, kramarska. Vng. Kalmar aru bolt, sator. Ang. A merkat place.] Vlp. l. Hæres. de Iudiciis: At si quo in loco constitit, non dico jure domicilii, sed tabernulam, pergulam, horreum, armarium, seu officinam conducens: ibiq; distraxit, vel egit: defendere se ex eo loco debebit. ¶ Legitur & figuratè Pergula, pro iis qui in pergula versantur. Iuven. Satyr. 11: Sed nec structor erit, cui cedere debeat omnis Pergula discipulus Tripheri doctoris, apud quem Sumine cum magno lepus, atque aper, atque pygargus, Et Scythicæ volucres, & Phœnicopterus ingens, Et Getulus oryx, hebeti lautissima ferro Cædtur, & tota sonat ulmea cœna Saburra. Quo in loco nonnulli Pergulæ nomine accipiunt eos, qui in pergula æstivo tempore discumbunt. Alii ordinem & cœtum ministrorum qui in pergula discumbentibus inserviunt, unique parent structori. Alii cursus fabulam eorum qui chironomiam: hoc est, gesticulationis legem, profitebantur, quam etiam in dissecandis cibis solent observare. ¶ In vineis verò topiariū opus significat. [ἐρεῖδος ἀμπέλου. Gall. Vne treille de vigne. Ital. Pergula di vite. German. Ein Rābengehēlt. Hispan. El tablado por donde anda la parra. Pol. Ganek winiaprowemu.] Columella libro 11. cap. 2: Siquæ pergulæ vitium generosarum à putatoribus relictæ sunt, ante Calendas Aprilis utique deputari debent. Plinius etiam lib. 17. cap. 4, vitium generosarum pergulas præcipit quinquenibus esse putandas.

Pergŭlānŭs, Adject. ut Pergulana vitis, quæ pergulis adjungitur, & sustinetur. Colum. lib. 3. cap. 2: Nam has nuper mihi cognitas, pergulanam dico, & insulam, &c.

Pĕrhĭbĕo, es, pen. cor. act. f. ex per, & habeo, significat dico & affirmo. [יָהַב amár, πρόφασις, λόγος σοφός. Gall. Dire, affermer. Ital. Dire, affermare. Ger. Fürgeben/ für ein Warheit sagen. Belg. Seggen. Hisp. Decir, affirmar. Pol. Przedāwanie mowie. Vng. Mondom vallom. An. To say, to alledge, or affirme.] Col. lib. 4. India prohibetur molibus ferarum mirabilis. Plaut. in Sticho. Persarum montes, qui esse aurei perhibentur. Cic. 2. de Divin. Brutus qui conjiciet, vatem hunc perhibeto optimum. ¶ Interdum Perhibere ponitur pro dare. παρέχω. Plautus in Pseud. -cur ego vestem, Aurum, atque ea quibus vobis usus, perhibeo? Idem in Merc. -diem unum oravit, Vt apud me perhiberem sibi locum. ¶ Perhibere testimonium: hoc est, dicere. Col. lib. 4. Ejus rei testimonium tu præcipuè Sylvine perhibere nobis potes. ¶ Quibdoque pretium exprimit eo modo quo vendo. Plaut. in Fenit. Eodem mihi pretio sal perhibetur quo tibi.

Pĕrhŏnorĭfĭcus, a, um, Valde honorificus. [πάνυ τιμητικός, πάνυ σεμνός. Gall. Fort honorable. Ital. Molto honorevole. Germ. Gantz ehrnhafft oder ehrlich. Hispan. Muy honorable. Pol. Bardzo poważny. Vng. Igen tiszteseges. Ang. Very honorable.] Cic. ad Att. Consalutatio forensis perhonorifica, signa præterea benevolentiæ permulta nobis impertiuntur.

Pĕrhŏnorĭfĭcē, Adverbium. [πάνυ τιμητικῶς. Gall. Fort honorablement, avec grand honneur. Ital. Honorevolmente, con molto honore. Germ. Gantz ehrlichen. Hisp. Muy honradamente, con mucha honra. Pol. Bardzo poważnie. Vng. Igen tiszteseggesen. Ang. With great honour.] Cic. ad Att. lib. 14: Hic perhonorificè & amicè Octavius, quem quidem sui Cæsarem salutabant.

Pĕrhŏrro.

Pĕrhŏrrĕo, ēs, n.f. sive Perhorresco, is, n.t. Horrore permoveor, exhorresco. [περὶφοβέω. Gal. Avoir grand' peur et frayeur, trembler de peur. Ital. Sentir horrore & vibrezzo, tremare. Ger. Von forcht ein hoffens grausen oder schawdern haben/ vber etwas. Hisp. Mucho temer. Pol. trzędsić lękam. Vng. Igen igenyodom rettegem. Ang. To have a great feare, to tremble for feare.] Cic. ad Att. lib. 9. Sed genus belli crudelissimi & maximi quod nondum vident homines quale futurum sit, perhorrui. Idem lib. 13: Sed quid est tandem quod perhorrescas.

Pĕrhŏrrĭdŭs, a, um. pen. corr. Valde horridus. [πάνυφρικώδης, λίαν φοβερός. Gall. Fort hideux & horrible. Ital. Molto horrido, spaventevole. Ger. Gar schawnich. Hisp. Muy espantable ò espeluzado. Pol. Mierzący, straszny. Vng. Igen rettenyes. Ang. Very fearfull and hideous.] Livius lib. 2. beli. Pun. Pœnus contrà intra Formianas saxa ac Literni arenas, stagnaq; perhorrida situ hybernaturus esset.

Pĕrhospĭtālis, le, om. t. Valde hospitalis. [λίαν ξενικός, φιλόξενος. Gall. Fort humain & courtois à recevoir les estrangers & ses amis. Ital. Cortesissimo à ricevere, & accarezzer gli amici. Ger. Gar gastfrey/ gern bereit Gesst zuempfahen. Hisp. Muy humano y cortes para recebir los amigos y otros. Pol. Barzo ludzki, rad widom przyimuiący. Vng. Igen vendeglő kedo. Ang. Very courteous to strangers.] Cicero 6. Verrina: Hujus domus est vel optima Messanæ, notissima quidem certè, & nostris hominibus apertissima, maximeque perhospitalis.

Pĕrhūmānus, a, um, Admodum humanus. [πάνυφιλάνθρωπος. Gall. Fort humain. Ital. Molto humano. Ger. Gantz freundtlich/ etwas freundtheld. Hisp. Muy cortes y humano. Pol. Barzo ludzki. Vng. Igen emberséges. Ang. Very humain and courteous.] Cicero ad Quint. Frat. lib. 2: Multumq; hic mecum sermonem habuit, & perhumanum de discordiis mulierum nostrarum.

Pĕrhўĕmo, as, are, Totam hyemem transigo. [διαχειμάζω. Gall. Passer ou demourer tout l'hyver. Ital. Invernare. Ger. Durch wintern/ durch den gantzen Winter bleiben. Hisp. Invernar ò tener invierno. Pol. przezimować, przyzimować. Vng. Az telet altal vesznem. Ang. To passe over or tarie a winter.] Colum. lib. 11. cap. 3: Sed eos vacuos perhyemare patiemur.

Pĕrhŏnĕstŏs. [כבוד nichbadh. εὐδόκιμος. Gall. Noble, fameux, insigne. Ital. Celebre, nobile. Germ. Berümpt. Hisp. Noble, famoso. Pol. Zacny, sławny, znaczny. Vng. Hires, neves. Ang. Famous, of great renowne.] Græcis celebrem, famigeratúq; significat: quo nomine etiam nobilem quendam Satyrum illi cognominant, perpetuam Liberi patris comitem. Plin. lib. 34. cap. 8, de operibus ex ære: Item Catagusam, & Ebrietatem, & Liberum patrem, nobilemque una Satyrum, quem Græci Periboetben cognominant.

Pĕrĭbŏlus, pen. corr. περίβολος, Latinè ambitus, lorica muro tumrab ambio circundo. [περιβάλλω. Pol. Ganek.] Et accipitur pro sepio & corona domus, ideo extructa nequis delabatur: quæ lorica, loricúlave alio nomine dicitur, vide LORICA.

Pĕrĭcārdĭon, περικάρδιον, Membrana est cor circunquaq; amplectens tantum ab eo dissita, tantumq; spatii vacui omni ex parte relinquens, quantum ad cordis diastolem maximè est necessarium, vulgus Capsulam cordis appellat.

Pĕrĭcārpium, περίκαρπον, Bulbi genus est. Ejus duæ sunt species: cortice rubro alterum, alterum nigro, papaveri simile. Vtrunq; habet vim excalfaciendi: unde & contra cicutam datur Autor Plin. lib. 25. cap. 10.

Pĕrĭcārpium, n.f. περίκαρπον, Est involucrum seminis, quò illud amictum, & adversus cœli, animaliumq; injurias defenditur: ut in singulis spica, in castaneis echinus. [Pol. Okrzęcie dziatkowe owocu. Vn. Az hunkor leuil of corne or other graynes.] ¶ Est item pericarpium brachii ornamentũ, cingens junctură illam quæ summa manus cubito jungitur, quam anatomicæ empiri Græco vocabulo κάρπον appellant.

Pĕrĭclītor. Vide PERICVLVM.

Pĕrĭclўmĕnŏs, sive Periclymenon, pen. corr. [περικλύμενον Dioscoridi. Gall. Herbe appellee matrisilua. Ital. Matrisilua. Ger. Geißlat oder Waldtgam/ Speckgutgen. Hisp. Madresilua. Vng. Zelek. Ang. Woodbind, that beareth the honysuckle.] Herba est frutícans, ex intervallo duo habens fila, subcandida, mollia: in cacumine autem semen inter folia durum, & quod difficilè evellatur. Nascitur in arvis & in sepibus convolvens se adminiculis quibuscunq;. Hæc Plinius lib. 27. cap. 12. Hodie, teste Ruellio, vocatur caprifolium, à quibusdam etiam matrisylva.

Pĕrĭcŏpe, pen. corr. Amputatio, circumcisio: [περικοπή. Gall. Coupure. Ital. Taglio. Ger. Ein abschneidung/ ein vnderschnd oder gar einer gantzen Red. Hisp. Taiadura, cortadura. Pol. Przecięcie rzeczy, przymowki. Vng. Környi valmetszes. Ang. A cutting of or about.] à verbo Græco περικόπτω, quod est amputo, vel circunsáo. Hiero. ad Pamma. Aut si tu quoq; natem cõtraxeris, illã Apollo περικοπὴν id est, ampurationem in qua de virginitate & nuptis disputat, aliter differere compellens.

Pĕrĭcrānĭŏn, περικράνιον, Membrana est tenuis & nervosa, sub capitis cute ex crassa meninge enascens, totúmq; cranium extrinsecùs ambiens: unde & nomen accepit.

Pĕrĭcŭlŭm, li, n. f. à pereo deduci videtur, Discrimen, tempus adversum. [πῆμα, κίνδυνος. Gal. Peril, danger. Ital. Pericolo. Ger. Ein gefahr oder gefährligkeit. Bel. Perycket. Hisp. Peligro. Pol. Niebezpieczeństwo. Vng. Veszedelem. Ang. Danger, peril, ieopardie.] Virgilius 3. Aeneid. Obscœnamq; famem, quæ prima pericula, vito. Variis autem modis hoc nomine in oratione utimur. Dicimus enim, Subjicere aliquem periculo. Creare periculum alicui, Negligere periculum, In periculo esse, Periculum subterfugere, Periculum adire, Abesse à periculo. Afferre periculum, Adducere in periculum, Conflare periculum, Committere se periculo, Facessere periculum alicui, Inferre se in periculum capitis, Injicere periculum, Intendere periculum, Intẽtare periculum, Liberare periculo, Procurare periculum, Vocari in periculum, Venire in periculum. ¶ Aliquando periculum accipitur pro experimento: quia rarum est tentamentum sine periculo. πῆμα. Terentius in Eunuch. Fac periculum in literis.

Pĕrĭcŭlōsŭs, sa, sum, Quod est cum periculo conjunctum. [κινδυνώδης, ἐπικινδύνως, ἐπιφοβῶς. Gall. Perilleux. Ital. Pericoloso. Ger. Gefährlich. Hisp. Peligroso. Pol. Niebezpieczny. Vng. Veszedelmes. Ang. Perilous, dangerous.] Cicero lib. 1. Offic. Gravioribus autem morbis periculosas curationes, & ancipites adhibere coguntur. Cæsar 7. bell. Gall. Intrare intra præsidia periculosum putabat. Cicer. 5. Verr. Turpis est enim & periculosa confessio.

Pĕrĭcŭlōsē, adverbium. [ἐπικινδύνως, ἐπιφόβως. Gall. Perilleusement. Ital. Pericolosamente. Ger. Gefährlichen. Hisp. Peligrosamente. Pol. Niebezpiecznie. Vng. Veszedelmesseen. An. Dangerously, perillously.] Cicer. Tironi: Periculosè hyeme navigatur. Idem pro Mil. Facere enim probus adolescens periculosè, quàm petere turpiter, maluit.

Pĕrĭcŭlŏr, laris, d.p. periculum subeo, periculo me expono. [κινδυνεύω. Gall. Estre en danger. Ital. Periclare. Ger. In gefahr seyn. Hisp. Ponerse en peligro. Vng. Veszedelembenen eliem. Ang. To be in danger or peril.] Vade periculatus sum apud Catonem lectum est, teste Festo.

Pĕrĭclītŏr, pen. cor. aris, d.p. Periculum subeo, in discrimen me conjicio. [κινδυνεύω, παραβολευόμαι. Gall. Se mettre ou estre en danger. Ital. Periclare, andare à pericolo. Ger. In gefahr stehn/ ein gefährligkeit besehn. Bel. In peryckel staen. Hisp. Ponerse en peligro. Pol. Niebezpieczyć się, podlegać, bydź w niebezpieczeństwie. Vng. Veszedelemben nyomorgok. Ang. To put him self in danger.] Vt periclitor famæ, capiti: hoc est, periculum est, ne caput aut famam amittam. Dicitur etiam periclitor siti: id est, in periculo positus sum moriendi propter sitim. Plin. lib. 17. cap. 24: Arbores gelu periclitabantur. Martial. lib. 6: Periclitatur capite Sorades noster. ¶ Periclitari etiam significat experiri, πεῖραν ποιῶ, κινδυνεύω πειρῶμαι. Cic. lib. 1. de Orat. Subeundus usus omnium, & periclitãdæ vires ingenii. Plancus ad Ciceronem: Itaq; potiùs periclitari volui, si posset mea præsentia & Lepidũ tueri, & exercitum facere meliorem, quàm nimis cautus videri.

Pĕrĭclĭtātĭo, onis, verbale, f.t. Experimentum, tentatio.] κινδύνευσις. Gal. Peril. Ital. Pericolo. Ger. Versuchung mit gefahr. Hisp. Peligro. Pol. Doświadczenie niebezpieczeństwem. Vng. Veszedelemben valo nyomorgas. Ang. An adventuring or ieoparding.] Cicer. 1. de Nat. deor. Quarum utilitatem longinqui temporis usu & periclitatione temporis percipimus.

Pĕrĭdōnĕus, a, um, Valde idoneus. [πάνυ ἐπιτήδειος. Gall. Fort idoine, propre & convenable. Ital. Molto atto. Ger. Gar fügtich oder tauglich. Hisp. Muy idoneo, y atanjado. Pol. Dobrze sie godzący. Vng. Igen alkalmatos. Ang. Very fitte and convenient.] Cæs. 2. bell. Civil. Quòd is locus peridoneus castris habebatur. Suet. de Clar. Gram. Peridoneus præceptor.

Pĕrĭdrŏmis, pen. corr. peridromidis, f.t. περίδρομις, Hypæthra ambulatio ambiens palæstras, apud Vitruvium lib. 5.

Pĕrĭĕrgĭă, æ, f.p. [περιεργία. Gall. Curiosité. Ital. Curiosità. Ger. Vberflussige sorg durch welche man nur zuviel flissig vnd gefärdig ist. Hisp. Curiosidad. Pol. Zbytnia pilność. Vng. Fölöttelo valo szorgalmatossag. Ang. Curiositie.] Curiositas, sedulitas, nimia anxietas, & veluti redundans diligentia, qualem in Protogene reprehendit Apelles, quòd manum de tabula tollere nõ posset. Diomedes, περιεργίαν inter tropos seu potiùs inter vitia orationis annumerat, quum scilicet oratio plus satis elaborata & satietatem parit, & obscuritatem.

Pĕrĭegesis, pen. prod. περιήγησις, Ambitus, sive circuitus: à verbo Græco περιηγέομαι, quod est circumeo, vel circunduco. Hinc Dionysius Afer, opus suum geographicum γῆς περιήγησιν inscripsit.

Pĕrĭlĕucŏs, περίλευκον, Gemma filum habens candidum ab ipso ore ad radicem usq; descendens. Plin. lib. ult. cap. 10.

Pĕrĭllŭstrĭs, stre, om. t. Admodum illustris. [πολύλαμπρος, μάλα λαμπρός. Gal. Fort illustre, et renõmé. Ital. Molto illustre. Ger. Durch

teuchtig/hochberümpt. Hisp. *Mucho esclarecido y famoso en bien.* Pol. *Barzo sl'awny, osławiony.* Vng. *Tekintetes.* Ang. *Greatlie renowmed, very noble.*] Cicero ad Attic. lib. 5: Ibi morati biduum perillustres fuimus, honorificisq; verbis omnes injurias refecimus.

Pĕrimbĕcillus, a, um, vel perimbecillis, le, Valde imbecillus. [πάνυ ἀσθενὴς, ἐλιγοδύναμος. Gall. *Fort debile.* Ital. *Molto debole.* Ger. Gar schwach vnd blöd. Hisp. *Muy flaco.* Pol. *Barzo sl'aby.* Vng. *Igen erőtelen.* Ang. *Very weak and feeble.*] Cic. ad Att. lib. 10: Quod quidem est natu, perimbecillum est. Varr. 3. de Re rust. cap. 10: Perimbecillum enim id, ut caput molle.

Pĕrĭmo, is, à per & emo, act. 3. Deleo, interficio, tollo. [הֹמִית *homith.* ἀναιρῶ. Gall. *Tuer, mettre à mort, assautir.* Ital. *Vccidere, destruggere.* Ger. Todtschlagen/vmbbringen/tödten. Hisp. *Matar destruir.* Pol. *Zabyam, wygładzam.* Vng. *Meg nyomaztom meg ölöm.* Ang. *To slay, to kill.*] Plaut. in Menæch. Virum hunc ego perimam impurissimum. Cic. 4. Tusculan. Sin autem perimit ac delet omninò, quid melius? Idem de Aruspic. respons. Si ludi non intermissi, sed perempti atq; sublati sunt. ¶ Perimere reditum est intercludere, adimere. Cic. pro Plancio: Si mihi vis major aliqua reditum peremisset.

Pĕrĕmptŭs, Interfectus. [הֲמִית *mumdith.* ἀναιρεθείς. Gall. *Tué.* Ital. *Ammazzato.* Ger. Getödt/vmbbracht. Hisp. *Matado.* Pol. *Zabyti.* Vng. *Meg nyomaztatot meg öletös.* Ang. *Killed.*] Virgil. 9. Aeneid. Nec minor in castris luctus, Rhamnete reperto Exangui, & primis una tot cæde peremptis.

Pĕremptōrĭus, a, um. Quod perimendi vim habet: [θανατήσιος. Gall. *Chose pour tuer.* Ital. *Perentorio, ch' vccide.* Germ. Tödtisch. Hisp. *Cosa para matar.* Pol. *Smiercią, zgładzaiący, przynoszący.* Vng. *Meg nyomaztó, meg ölő.* Ang. *That hath force to kill.*] à perimendo: ut venenum peremptorium, apud Apulcium lib. 10. Sic apud Vlpianum. ff. de Iudiciis. l. Et tertium, Peremptorii edictum dicitur, cò quòd tribus edictis propositis, vel uno pro tribus fieri solebat, & quòd perimat disceptationem inter litigatores: hoc est, non patiatur adversarium tergiversari: qui verò sperabat, contumax dicebatur. ¶ Et Peremptoriæ exceptiones dicuntur quæ semper agentibus obstant, & rem de qua agitur, perimunt.

Pĕrincertus, a, um, Valde incertus. [πάνυ ἄδηλος. Gall. *Fort incertain.* Ital. *Molto incerto.* Ger. Gar vngewiß. Hisp. *No cierto, muy dudoso.* Pol. *Niepewny.* Vng. *Igen bizontalan.* Ang. *Very uncertaine.*] Gell. lib. 18. cap. 4. ex Sallustio: At Cn. Lentulus patritiæ gentis, collega ejus cui cognomẽtum Clodiano fuit, perincertum stolidior an vanior, legem de pecunia quam Sylla emptoribus bonorum remiserat exigenda, promulgavit.

Pĕrincŏmmŏdŭs, a, um, penult. corr. Valde incommodus. [πάνυ ἀσύμφορος, λίαν ἄκαιρος. Gall. *Fort incommode.* Ital. *Molto incommodo.* Ger. Gar vnbequäm oder vnfüglich. Hisp. *No provechoso, muy dannoso.* Pol. *Niepożyteczny, nie wygodny.* Vng. *Igen hazontalan.* Ang. *Very incommodious.*] Liv. li. 37: Quæ nihil admodum Romanis ea perincommoda regiis erant.

Pĕrincŏmmŏdè, adverbium, Valde incommodè. [πάνυ ἀκαίρως, πάνυ ἀσυμφόρως. Gall. *Fort incommodément.* Ital. *Molto incommodamente.* Ger. Gantz vnbequämlichen/gar vngelegen. Hisp. *Muy dannosamente.* Pol. *Niewygodnie.* Vng. *Igen hazontalanul.* Ang. *Very incommodiously or vnhandsomely.*] Cicero ad Atticum lib. 11: Sed accidit perincommodè, quod eum nusquam vidisti.

Pĕrinconsĕquens, pen. corr. Valde inconveniens, valde absurdum. [ἀσυμβλητός. Gall. *Fort absurde.* Ital. *Molto sconuenevole.* Ger. Vngereumpt. Hisp. *Muy inconueniente.* Pol. *Niedorzeczny.* Vng. *Igen balyegatag, igen illetlen, helytellen.* Ang. *Very absurde and inconvenient.*] Gellius lib. 14. cap. 1: Per autem, inquit, inconsequens ipsum quidem corpus, & habitum tam profundi aëris sub alio atque alio cœli curvamine non eundem manere.

Pĕrindĕ, ex Per & inde, compositum adverbium similitudinis, Eodem modo, similiter, æquè. [ὁμοίως. Gall. *Ainsi, pareillement.* Ital. *Così, quasi.* Ger. Der gleichen/gleich/gerad. Bel. Gelyck. Hisp. *Semejantemente, como.* Pol. *Rownie, takoż.* Vng. *Zinten annyi, azon képpen, azonkép.* Ang. *So, alyk, all a lyk.*] & habet post se ferè aliquam harum particularum, Vt, quasi, acsi vel atq; Plautus in Pseud. Nam omnes res perinde sunt ut eas magni facias. Cic. 3. Tusc. In quo facetum illud Bionis, perinde stultissimum regem in luctu capillum sibi evellere, quasi calvitio mœror levaretur. Cicero 5. Tusc. Philosophia non perinde ac de hominum vita est mersta, laudatur. Cic. Attic. lib. 6: Quos ego perinde tuebar acsi usus essem. Idem pro M. Marc. Vereor ut hoc quod dicam, non perinde intelligi audiri possit, atque ego cogitans sentio. ¶ Aliquando sequitur particula quàm. Sueton. in Domitiano: Nulla tamẽ re perinde motus quàm responio casuq; Asclerationis Mathematici. ¶ Aliquando significat pariter, æquè, si nulla sit negatio, nec sequatur acsi, vel atque si, aut similis particula. Plinius libro 1. Epist. Funus Rufi clarissimi, & perinde fœlicissimi. Sueton. in Cæs. Quæ si quis investigare & persequi vellet, quantam elementorum literarumid est, d, pro a, & perinde reliquas commutet. Cicero Terent. Te & Dolabellam perinde diligo. ¶ Aliquando significat Per hunc modum. Terentius in Phormione: Sexcentas perinde potiùs scribito mihi jam dicas. ¶ Aliquando post perinde sequitur tanquam pro acsi. Gell. lib. 13. cap. 29: Hoc perinde est tanquam si ego dicam, Est mihi nomen Iulium. ¶ Aliquando perinde & adeò simul junguntur, idemque significant quod ita. Plautus in Amphitr. Facăt perinde adeò ut me velle intelligis. ¶ Aliquando post perinde sequitur prout. Plin. in Panegyr. Meminerint perinde conjecturam de moribus suis homines esse facturos, prout hoc vel illud elegerint.

Pĕrindulgens, tis, adjectivum, Valde indulgens. [ἐπιεικὴς ἐξόχως. Gall. *Qui permet beaucoup & baille grand abandon.* Ital. *Che compiace molto.* Ger. Nachtessig vnd vertragen. Hisp. *El que mucho regala.* Pol. *Wielce dopuszczaiący, pobłażaiący.* Vng. *Igen kedvező.* Ang. *That permitteth much, and giveth very great liberrie vnbridled.*] Cic. 3. Offic. Magnus vir in primis, & qui perindulgens in patrem, idem acerbè severus in filium.

Perineon, Intercapedo, inter anum & pudendum.

Pĕrinfāmis, & hoc perinfame, pen. prod. [πάνυ ἄδοξος. Gall. *Fort infame.* Ital. *Molto infame.* Ger. Gar verschrait vnd vnleumbte. Hisp. *Muchо infame y infamado.* Pol. *Barzo sł'ei sł'awny.* Vng. *Igen gyalazatos.* Ang. *Very vnfamous, without renowme.*] Valde infamis. Suet. in Vitel. cap. 2: Curam quoque imperii sustinuit absente eo, expeditione Britannica, vir innocens, industrius, sed amore Libertinæ perinfamis.

Pĕrinfirmŭs, a, um, Valde infirmus. [σφόδρα ἀσθενής. Gall. *Fort foible, bien debile.* Ital. *Molto debole.* Ger. Vberauß schwach. Hisp. *Muy flaco.* Pol. *Barzo słaby.* Vng. *Igen erőtelen.* Ang. *Very feble and weak.*] Cic. 2. de Fin. Sunt enim levia & perinfirma, quæ dicebantur à te.

Pĕringĕnĭōsŭs, sa, sum, valde ingeniosus. [λίαν εὐφυὴς, πάνυ δεξιός. Gall. *Fort ingenieux.* Ital. *Molto ingeniosо.* Ger. Gar fleissig. Hisp. *Muy ingenioso y agudo de ingenio.* Pol. *Barzo dowcipny.* Vng. *Igen elmes.* Ang. *Very ingenious and witte.*] Cic. 2. de Clar. Orat. Alios quòd melius putent dicere se posse quàm scribere, quod peringeniosis hominibus, neq; satis doctis plerumq; contingit.

Pĕrĭnīquŭs, a, um, pen. prod. Valde iniquus. [ὑπερβαλλόντως, λίαν ἄδικος. Gall. *Fort inique.* Ital. *Molto iniquo.* Ger. Gar vnbillich. Hisp. *Muy iniusto.* Pol. *Barzo mel'sżywy.* Vng. *Igen hamis, hibás.* Ang. *Very vniust and partiall.*] Cicer. de lege Manil. Quam videant ne sit periniquum & non ferendum. Liv. 1. bel. Pun. Pœnus periniquo animo ferebat, à Gallis accitum se venisse ad liberandum eos dictitans.

Pĕrinjūrĭus, valde injuriosus. [Vn. Igbonagy bosszúsnak] Apuleius in Apologia: Atqui perinjurium est ei fidem in pejoribus habere, cui in melioribus non haberes.

Pĕrinsignĭs, perinsigne, om. 1. Valde insignis. [πάνυ ἐπίσημος. Gall. *Fort apparent & notoire, fort noble.* Ital. *Molto nobile, molto illustre.* Ger. Gar wol bekañt/vast teutlich. Hisp. *Muy nobley famoso y famoso.* Pol. *Barzo sławny, sł'awny.* Vng. *Igen ieles.* Ang. *Very notorious.*] Cic. de Legibus: An corporis prævitates si sunt perinsignes, habebunt aliquid offensionis, animi deformitas non habebit?

Pĕrintĕgĕr, gra, grum. Omninò inviolatus, planè integer. [πάνυ ἀκέραιος, ὁλόκληρος. Gall. *Fort entier.* Ital. *Molto intiero.* Ger. Gantz vnverschrt. Hisp. *Muy entero.* Pol. *Prawie cząstkowy, nie pomazany.* Vng. *Igen ép egész.* Ang. *Very whole and entire.*] Gell. lib. 3. cap. 5: Casitatis perintegræ dicebatur.

Pĕrĭŏchŭ, f. p. [περιοχή. Gall. *Argument.* Ital. *Argomento.* Ger. Ein kurtzer summarischer begriff oder inhalt eines dings. Hisp. *Argumento.* Pol. *Krotko opis, summa.* Vng. *Summa.* Ang. *A briefe argument.*] A Græcis dicitur quod à nobis *argumentum*: hoc est, brevis totius rei alicujus explicatio, à verbo Græco περιέχω, quod est cõtineo, complector. Hinc Sulpitius Apollinaris in Terentii Comœdias argumenta, Periochas inscripsit. Cicero Attic. lib. 13: At ego ne Tironi quidem dictavi, qui totas periochas persequi solet, sed Spinteri syllabatim. Sic enim vulgò legunt, quum fortassis non absurdè ibi periodos legere possimus.

Pĕrĭŏdŭs, di, f. f. & pen. corr. περίοδος. Latinè ambitus dicipotest, vel circuitio. Vnde in oratione circuitus ille verborum tricolis & cõmatibus in orbẽ quendam circunductus, periodus appellatur. Cic. in Orat. Circuitus orationis, quẽ Græci περίοδον, nos tum *ambitum*, tum *circuitum*, tum *comprehensionem* aut *continuationẽ*, aut *circumscriptionem* dicimus. Idem de Clar. Orat. Quinetiam comprehensio, & ambitus ille verborum (si periodum appellari placet,) erat apud illum contractos & brevis. ¶ In febribus item intermittentibus medici Periodon appellant spatium illud à principio unius paroxysmi ad initium alterius: unde Periodicæ febres nomen sumpserunt, de quib. in FEBRIS. In sacris quoq; Græciæ certaminibus periodo vicisse dicebãtur, qui quatuor illa certamina obivisset, Pythia scilicet, Isthmia, Nemæa, & Olympia, & ex omnib. hoc victoriam

victoriam reportassent. Hisce honor talis habebatur, ut triumphantium more quadrigis per ruinas murorum in patriam reveherentur, & perpetuò ex publico alerentur.

Pĕrĭŏdĭcŭs, a, um, *περιοδικὸς*. Quod certa statáq; quadam periodo recurrit. Vnde periodicæ febres dictæ sunt tertianæ & quartanæ, quòd spatio nonnullo intermittentes, quadã quasi periodo facta, certis temporibus recurrant. Plinius lib. 20. cap. 3: Semina ejus si fuerint pari numero adalligata, febres fugare dicuntur, quas Græci dicunt *periodicas*.

Pĕrĭŏstĕŏn, *περίοστεον*, Membrana tenuis ossa in quacunq; corporis parte immediatè ambiens.

Pĕrĭpĕtĕsmătĭ, tum, n.t. Aulæa sive tapetia quæ ad parietes extenduntur ornatus gratia, unde & nomen habent. [תכה *mesāk*. *περιπετασμα*. Gall. *Tapisserie*. Ital. *Razzo tapezzaria*. Ger. Tappich oder gemürckte tücher mit welchen man ein ort verhencket. Hisp. *Las mantas de pared, paramentos de cama*. Pol. *Obycye, kobierce*. Vng. *Karpit*. Ang. *Tapellrie*.] Nam *περιπετάζειν* est extendere. A Lucretio Babylonica dicuntur: ab aliis Attalica, à Capitolino Scromata, & Peristromata: à Varrone belluata: hoc est, belluis variegata: à Plauto cnam peristromata. Cic. 6. Ver. Quid illa Attalica, tota Sicilia nominata ab eodem Heio petitissimata, emere oblitus es?

Pĕrĭpĕtĭă, [*περιπετεία*. Ger. Das hin vnd wider tragen oder weltzt.] A Græcis dicitur quam nos *fortunæ temeritatem* dicimus, vel rerum errorem.

Pĕrĭphĕrĭă, pen. prod. f.p. verbum ex verbo, Circunferentia, circumductio. [חוג *ghalgbāl* סבב *mesāb*. *περιφέρεια*. Gall. *Circonference, rondeur*. Ital. *Circonferentia*. Ger. Ein vmbkreiß. Hisp. *Redondez*. Pol. *Okrąg*. Vng. *Környek*. Ang. *The roundnesse of a circle*.] Peripheria circuli: hoc est, circuli ambitus: Peripheria terræ: hoc est, terræ superficies. ¶ Interdum idem quod hallucinatio, & pervagatio: à verbo Græco *περιφέρω*, quod inter cætera significat errо, vagor, palor, animumq; variis cogitationibus huc illuc ago.

Peripheroma. Vide PERIPLEROMA.

Pĕrĭphrăsĭs, hujus periphrasĕos, f.t. [*περίφρασις*. Ger. Ein verbreit / oder beschreibung eines dings mit viel worten.] Latinè circumlocutio, vel circuitio. Figura est, teste Quint. lib. 8. cap 6, quum id quod uno, aut certè paucioribus verbis dici poterat, plenius explicatur. Fit q; interdum necessitatis causa, quoties dicta deformia operimus: ut apud Sallustium, quum requisita naturæ, dixit pro eo quod honestè unica dictione explicare non poterat. Interdum etiã solius ornatus causa: quod genus frequentissimum est apud Poëtas. Virg. 2. Aeneid. Tempus erat quo prima quies mortalibus ægris Incipit, & dono divûm gratissima serpit. Hæc ferè Quintilianus; licet non iisdem verbis.

Pĕrĭplĕrōmă, pen. prod. periplerōmatis, n.t. [*περιπλήρωμα*. Ger. Erfüllung / Auffüllung.] Figura est quam ex Grammaticis nonnulli Supplementum vocant, quum scilicet particula aliqua ad sensum minimè necessaria, carminis causa adjicitur: à Græco verbo *περιπληρόω*, quod est expleo. Exemplum potest esse illud apud Virgil. *Hic fortè precatur*. Vbi FORTE particula vacat, teste Servio, ad solum versus hiatum fulciendum ingesta. Latini id genus redundantes particulas, tibicines solent appellare: translatione sumpta ab ædificiis, in quibus columellæ quædam recta subtilineates, tibicines appellantur.

Pĕrĭplŭs, *περίπλους*, Latinè circũnavigatio dici potest: quo nomine ex Geographis nonnulli opera sua inscripserunt, oræ alicujus maritimæ lustrationem continentia.

Pĕrĭpnĕumŏnĭă, æ, f.p. [*περιπνευμονία*. Gall. *Inflammation, exulceration des poulmons*. Ital. *Infiammazione, & ulcerazione del polmone*. Ger. Lungensucht: so einem schwerlich macht zu athmen. Hisp. *Dolencia de los pulmones*. Pol. *Dychawica dla zapalenia płucy*. Vng. *Tüdőfulladás, tüdő gyuladás*. Ang. *An inflammation or disease in the lights*.] Est inflammatio pulmonis cum febri acuta, & difficultate spirandi.

Pĕrĭpnĕumŏnĭcŭs, morbus dicitur à Celso lib. 4. cap. 7. & qui hunc morbum patiuntur, peripneumonici dicuntur. [*περιπνευμονικὸς*. Gall. *Qui a les poulmons enflez*. Ital. *Chi ha tal malattia*. Ger. Lungensüchtig / der so von nöten einen geprästen der Lungen schwerlich athmen kan. Hisp. *El doliente de los pulmones*. Pol. *Dychawiczny, płucznemi zapalony, ziadły*. Vng. *Nehezen lélekzik az ember tüdő betegsége miatt*. Ang. *Purfey, or short breathed: pain fullie for the exulceration of the lights*.] Plin. lib. 22. cap. 24: Mellis quidem ipsius natura talis est, ut putrescere corpora non sinat jucundo sapore, atq; non aspero, alia quàm salis natura faucibus, tonsillis, angi-næ, omnibusque oris desideriis utilissimum, arescentique in scabras linguæ. Iam verò peripneumonicis pleuriticisque dexotum.

Pĕrĭpsēmă, pen. prod. n.t. quod Græci *περίψημα* scribunt à *περιψάω*, quod est circumrado, vel circunlino, abstergo, & repurgo. Propriè limatura, sive rasura, scobs, ramentum, vel purgamentum dicitur. [Ger. Abgeriebens / außtrichten / außwischetes / abschnitzing / schetzlen: alles das man ring hinweg wirfft.] Antiqui olim, peste, alióve malo grassante, quum sacros homines quos in expiationis usum alebant, in victimarum morem redimitos, ex loco præcipiti in mare dejiciebant, Neptuno immolantes: inter dejiciendum, solennia verba effari solebant: *περίψημα ἡμῶν γένου*, sis pro nobis peripsema: ac si dixissent: Sis pro nobis piaculum: esto lustio nostra & servatrix urbis victima: id quod Suidas annotavit. Quod itaq; apud D. Paulum primæ ad Corinthios capite 4, *περίψημα* legitur, nos *piaculum* vertere possumus, ut sit: Nos tanquam piacula mundi facti fuimus, & succidaneæ pro populo victimæ. Ac si diceret: Non minus apud Gentium vulgus detestabiles sumus, quàm illi qui diris execrationibus onerati atque obruti, pro salute publica objici olim solebant. Quæ sententia congruit iis quæ præcedunt. Peripsema enim etiã ramenta vestigiorum significat, quæ ut sordida abjiciuntur. Hæc Budæus.

Pĕrĭsseŭmă, atis, n.t. Dici potest, quod abũdantia rerum suppetit. Hinc *περίσσευμα*, copia rerum superare significat. Est & congiarium propriè quod plebi datur, sicut quod militibus donativum. Aelian. Spartianus in Aelio Vero, & Iul. Capitolinus in Pio: Solebant autem ultra stipendium dari liberalitatis causa, ut milites magis addicti Imperatoribus essent. Alciat. C. de An. civilibus, l. centum perisseumatis. lib. 11.

Pĕrĭscĕlĭs, idis, f.t. [אלמנה *elmānāh*. *περισκελὶς*. Ger. Eingezierd: item, ein spangen / vmbspurtz der Weyberen. Rudæus etiã exponit, ein hosenband.] Ornamẽti genus circa crura, quo mulierum gressus componi solebant, ut docet Porphyrion enarrãs illud Horat. lib. 1. Epist. Nota refert meretricis acumine, sæpè catellam, Sæpè periscelidem raptam sibi flentis. Fit autem ex *περὶ* circum, & *σκέλος* crus.

Pĕrĭssŏlŏgĭă, *περισσολογία*, Sermonis redundantia, quum scilicet superflue repetitur quod jam dictũ est. *Περισσὸς* enim Græci superfluum dicunt, sive redundans, & *λόγος* sermonem. Virgil. 1. Aeneid. faciem mutatus & ora Cupido. Vbi Servius: Et ora, perissologia est.

Pĕrĭssŏn, [*περίσσιον*. Pol. *Dziwki, przywiśliwiec*.] Herba est ex strychni generibus, quæ alio nomine doryenium appellatur, vulgò *Solatrum mortale*. Vide Plin. lib. 21. cap. 31, & suprà in dictione DORYCNIVM.

Pĕrĭstĕrĕōs, peristerii, f.f. vel Peristereon, onis, pen. prod. m.t. vel Peristerium, peristerii, n.t. [*περιστερεών*. Gall. *Herbe appellée vervaine, que les pigeons aiment fort*. Ital. *Verminacola, verbena*. Ger. Eisenkraut. Hisp. *Verbena*. Pol. *Zielezik, werbená*. Vng. *Szapora fű*.] Dioscor. Herba est, quam alio nomine Verbenam & Verbenacam appellamus: ita dicta, quòd Columbæ unicè hac herba delectentur. Plin. libro 25 capit. 10: Peristereos vocatur caule alto, foliato, cacumine in alios caules se spargente, columbis admodum familiaris: unde & nomen. Idem libro 26. cap. 4: Alceæ folia habet similia verbenacæ, quæ & peristereon cognominatur. Dioscorides duo ejus facit genera, *ἄρσεν, καὶ θῆλυ*: hoc est, rectum & supinum. Plinius marem & fœminam vocat.

Pĕrĭstĕrŏtrŏphĭum, pen. prod. n.t. Columbarium, locus in quo columbæ alũtur. [אורבה *arubbāh*. *περιστερωτρόφιον*. Gall. *Vn colombier*. Ital. *Colombaia*. Ger. Ein Taubenhauß. Hisp. *Palomar*. Pol. *Gołębiennik*. Vng. *Galambház, galambos*. Ang. *A place or house where doves are fed, a dovecote*.] Columbarium tamen significat propriè loculamentum in peristerotrophio singulis columbarum paribus præparatum. Varro libro 3. de Re rust. cap. 7: Duo genera earum in peristerotrophio esse solent, unũ agrestæ, quod habetur in turribus, ac culminibus villæ.

Pĕrĭstĕrĕōn, [*περιστερεών*. Gall. *Colombier, pigeonnier*. Ital. *Colombara, columbia*. Ger. Ein taubenhauß / ein ort in welchem man taubet zucht. Hisp. *Palomar, lugar de palomas*. Pol. *Gołębiennik*. Vng. *Galambos, galamb hoz*. Ang. *A dove cote*.] Idem quod peristerotrophium: hoc est, locus ubi columbæ educantur, quas Græci vocant *περιστερεῶνας*. Varro de re Rustica lib. 3. cap. 7: Incedunt in locum unum, quod alii vocant peristereona, alii peristerotrophion, in quo uno sæpè vel quinq; millia sunt inclusa. Peristereon fit ut testudo, magna camera tectus, uno ostio angusto. ¶ Est præterea Peristereon herba columbis gratissima, quam & verbenam & verbenacam dicimus. Vide PERISTEREOS.

Pĕrĭstrōmă, pennlt. prod n.t. Peripetasma, aulæum, quasi circumstratum. [מסך *masāk*. *περιστρωμα*. Gall. *Tapisserie*. Ital. *Razzo, tapezzaria*. Ger. Ein fürhang / Heidnischwerck / oder der gleichen tücher so man auffhengt ein ort damit zu bezieren. Hisp. *Paramento de cama*. Pol. *Obycye, Zasłona*. Vng. *Karpit*. Ang. *Tapestrie*.] Plaut. in Pseud. Ita ego vestra latera loris faciam ut validè varia sient, Vt ne peristromata æquè picta sint Campanica. Cic. 2. Philip. Conchiljatis Cnei Pompeii peristromatis servorum in cellis lectos stratos videres.

Pĕrĭstўlĭum, n.t. [*περιστύλιον*. Gall. *Vn lieu environné de piliers ou colomnes, comme les cloistres*. Ital. *Chiostro, claustro, luogo circondato di*

dato di colonne. Ger. Ein gebeuw das zu rings herumb feul vnd schwibögen hat / wie die Creutzgäng in den Clöstern. Hisp. *El patio entre columnas.* Pol. *Ganek takí wdoſki wkłaſzczech.* Vng. *Oſzlopokkal be kerittet hely.* Ang. *A cloiſter, a place ſet with pillers.*] Locus est columnis clausus, circunquaque porticum habens, vel saltem à tribus lateribus. Peristylium dictum, quasi circumcolumnium. ἀπὸ τοῦ κίονας: hoc est, à columnis circunquaque dispositis. Vitruvius lib. 5. cap. 11: In palæstris peristylia quadrata, sive oblonga ita sunt facienda, uti duorum stadiorum habeant ambulationis circuitionem. Pro eodem etiam peristylium per quatuor syllabas legitur. Cicero in Oratione pro Domo: In palatio pulcherrimo prospectu porticum cum cœnaculis pavimentatam trecentum pedum concupierat, amplissimum peristylium, cætera ejusmodi, facilè ut omnium domos & laxitate & dignitate superaret. Varr. 3. de re Rust. cap. 5: Igitur testudo (ut peristylium tectum tegulis, aut rete) sit magna, in qua millia aliquot merularum ac turdorum includi possint. Ex Budæo.

Pĕrĭto, Vide PEREO.

Pĕrĭtōnæum. [περιτόναιον. Ger. Das Netze.] Membrana est tenuissima, sed firmissima omnibus tum viscenibus, tum intestinis, reliquisq; partibus infectionis ventris circuntensa: unde & nomen accepit, ἀπὸ τῦ περιτείνεσθαι, quod est circunquaque extendi.

Pĕrĭtŭs, a, um. Nomen est ab antiquo verbo Perio derivatum, ut quidam existimant, unde & compositum Experior esse existimant. Experiens, doctus. [ידע *jodhéah. imnoscens.* Gall. *Experte & sçauant.* Ital. *Ammaestrato, perito, dotto.* Ger. Erfahren, wolberichtet. Bel. Ghetoert. Hisp. *Sabio, docto y experimentado.* Pol. *Swiadomi, nauczony, doświadczony.* Vng. *Tudos.* Ang. *Cunning, perfect in a science.*] Interesse tamen nonnihil inter doctum & peritum ex Nonio discimus. Doctum, *inquit*, & peritum quum simile videatur, à M. Tullio discretum est: ut sit peritum plus quàm doctum. De Offic. lib. 3: Itaq; quum sint docti à peritis, desistunt facilè à sententia. Hæc Nonius. ¶ Construitur aliquādo cum genitivo. Plin. Epistol. 22: Quàm peritus ille & privati juris & publici. ¶ Aliquando cum accusativo, cum præpositione Ad. Cic. pro Font. Ad usum, ad disciplinam peritum, ad consilia prudentem. Aliquando cum ablativo cum præpositione De. Varro 1. de re Rustica, cap. 2: Qui de agricultura Romanus petitissimus existimatur.

Pĕrĭtè, adverbium, Scitè, doctè. [σοφῶς, ἐμπείρως. Gall. *Bien, sçauamment, en homme entendu.* Ital. *Sauiamente, da huomo esperto.* Ger. Verstendiglich / geschicklich. Hisp. *Sabiamente.* Pol. *Swiadomie.* Vng. *Tudoſan.* Ang. *Skilfully, cunningly.*] Cic. 2. de Leg. Quod institutum peritè à Numa, posteriorum Pontificum negligentia dissolutum est.

Pĕrĭtĭa, æ, f. p. Scientia [דעת *dáath. ἐμπειρία πᾶσης τέχνης.* Gal. *Experience, sçauoir.* Ital. *Scienza & esperienza grande.* Ger. Erfahrnuß. Hisp. *Sabiduria con esperiencia.* Pol. *Umieiętność, wiadomość.* Vng. *Tudoſſag, tudomany.* Ang. *Cunning, skill, fulnesse in any science.*] Plin. li. 14. cap. 1: Aliæ penitia domini amplo discursu atria media complentes.

Pĕrjucundŭs, a, um. Valde jucundus. [ὑπερήδυς, σφόδρα χαρίεις. Gall. *Fort plaisant & recreatif.* Ital. *Molto grato & caro.* Ger. Ganz lüstig oder kurtzweilig. Hisp. *Muy placentero.* Pol. *Barzo wdzięczny, miły.* Vng. *Igen gyönyörüſeges, kedues.* Ang. *Very pleasant, and sport full.*] Cicero ad Lentulum lib. 1: Cui quidem tuæ literæ quas proximè miseras, quod facilè intellexerim, perjucundæ fuerunt.

Pĕrjucundè, adverbium, Valdè jucundè. [ὑπερηδέως. Gall. *Fort ioyeusement.* Ital. *Compiacer molto, dolcemente molto.* Ger. Kurtzweiliglich / ganz lüstiglich. Hisp. *Muy placenteramente.* Pol. *Barzo wdzięcznie, miło / ſoſe.* Vng. *Igen gyönyörüſegesſen.* Ang. *Very pleasantly and merrily.*] Cicero ad Atticum li. 13: O hospitem mihi tam grávem ἀστομώλεμον: fuit enim perjucundè.

Pĕrjūrŭs, penult. prod. m. f. Qui jus jurandum violat, vel qui jurando jus perverit. [אלה *eléh. iniqua.* Gall. *Parjure, qui a fauſſé ſon serment.* Ital. *Che non oſſerua il giuramento.* Ger. Meineydig / eydbrüchig. Hisp. *El que ſe perjura.* Pol. *Krzywoprzyſięzca.* Vng. *Hamis zeget, hitetlen.* Ang. *Periurd that sweareth untruely.*] Virgilius 2. Aeneid. Talibus infidus, perjunq; arte Sinonis. Silius libro 16: Perfidiam fugio, & perjuram ab origine gentem. Ovid. 2. Amor. Eleg. 10: Quærat avarus opes, & quæ lassa secundo Aequora, perjuro naufragus ore bibat. ¶ Perjurior comparativum. Cicer. 1. de Natura deorum: Perjurior hoc homine non est. ¶ Perjurissimus superlativum. Plaut. in Mil. Perjurissime hominum. Cicero pro Rosc. Comœd. Nam Ballionem illum improbissimum & perjurissimum lenonem quum agit, agit Chæream.

Perjūrium, rii, n. s. Est jusjurandum violatum, aut juramentum falsum. [אלה *aláh. imprecatio.* Gall. *Parjurement.* Ital. *Giuramento falſo ſpergiuro.* Ger. Ein meineyd. Bel. Een valſchen Eedt. Hisp. *Falſo juramento.* Pol. *Krzywoprzyſiężenie.* Vng. *Hamis eskuues, hamisſagot.* Ang. *Periurie, breaking of an othe.*] Quid autem sit jusjurandum Cic. lib. 3. Offic. declarat: dicens quòd sit affirmatio religiosa. Ibidem: Regulus non debuit conditiones, pactiones q; bellicas, & hostiles perturbare perjurio.

Pĕrjūrĭōsŭs, a, um, Qui pejerat [ἐπιορκικός. Gall. *Accoſtumé de ſe pariurer.* Ital. *Anezzo à ſpergiurare.* Ger. Meineydig, der ein falſchen Eydt schweret. Hisp. *Acoſtumbrado de perjurarſe.* Pol. *Krzywoprzyſięzki.* Vng. *Hamiſſan eskuuő.* Ang. *That is accuſtomed to break his othes.*] quod Salustius in Ciceronem, dixit Perjurum delibutum. Plautus in Trucul. Procaciores ellis vos, sed illi perjuriosi.

Pĕrjūro, perjuras, penult. prod. Pejero. [נשׁא *alláh. imprecor.* Gall. *Se pariurer, fauſſer ſon serment.* Ital. *Giurare il falſo.* Ger. Ein falſchen Eydt schweren / oder meineydig werden. Hisp. *Perjurar.* Pol. *Krzywo przyſięgam.* Vng. *Hamiſſan eskuuőm.* Ang. *To forſweare wilfully, to be periured.*] Plaut. in Bacch. Ne perjurem cura. Horat. 2. Ser. Satyr. 3: quare Siquid vis, satis est perjurat, sumpsi, tulers Undique. Plaut. Asin. Vbi verbis conceptis sciens libenter perjuranis.

Pĕrjūrātĭo, f. t. [נשׁא *alláh. imprecatio.* Gall. *Pariurement.* Ital. *Spergiuro.* Ger. Ein meineydt oder falſcher Eydtschwur. Hisp. *Falſo juramento.* Pol. *Krzywo przyſięganie.* Vng. *Hamiſſan eskuués.* Ang. *The breaking of an othe.*]

Pĕrjūrātĭuncŭlă, diminutivum. *imprecidor.* Plautus in Sticho. Ac perjuratiunculas parasiticas.

Pĕrizōmă, tis, n. t. [מכנסים *michnesájim.* περίζωμα. Gall. *Des brayes.* Ital. *Brache.* Ger. Ein brüch / ein jedes so man vmbtut die Scham zu decken. Hisp. *Las bragas.* Pol. *Gacie, ſpodnie.* Vng. *Gattia, bereie, alſo ing.* Ang. *A breeche.*] Dicitur omne quo circunciugimur, pudendorum velamen, quod à Varrone etiam dicitur Subligaculum, à Cicerone Subligaculum. Vsus est hac voce interpres Geneseos: Fecerunt (*inquit*) sibi perizomata.

Pĕrizōnium, nii, n. s. [περίζωνιον. Ger. Badehs / Schamschurtz.] Palliolum præcinctum, quo nudæ virgines infra papillas præcinguntur. Hoc & Præcinctorium, & Cæstura dicitur. Sponsinus.

Pĕrlabŏr, eris, d. t. Lapsu ingredior, incedo, veho, perrepo. [ὀλισθαίνω. Gall. *Couler & gliſſer parmi.* Ital. *Paſſare ſcorrendo.* Ger. Durchfallen / durchfahren. Hisp. *Deslizarſe, deslizarſe.* Pol. *Przepadam, przeſlizgam.* Vng. *Folyok.* Ang. *To ſlide and ſlip over all thereout.*] Cicero 2. de Natura deorum: Per quas lapsus linguæ, ex hoc ipso loco in eam venam quæ cava appellatur, confunditur: per q; eam ad cor confectus jam, coctus q; prolabitur. Virgil. 1. Aeneid. Atq; rotis summas levibus perlabitur undas.

Pĕrlætŭs. Vehementer lætus. [πάνυ εὐφραινόμενος. Gall. *Fort ioyeux.* Ital. *Molto allegro.* Ger. Gar frölich. Hisp. *Muy allegre.* Pol. *Barzo weſoły.* Vng. *Igen vigh.* An. *Very glade.*] Liv. 10. ab Vrbe Supplicationes perlætæ fuit.

Pĕrlārĭtĕr, Valde latè: unde Perlatè, [πάνυ πλατέως. Gall. *Fort largement.* Ital. *Largiſſimamente.* Ger. Weitbrat oder weit. Hisp. *Muy largamente.* Pol. *Barzo ſzeroko.* Vng. *Igen ſzeles.* Ang. *Very broade.*] adverbium: ut, Perlatè patere. Cic. 2. de Orat. Sed in sermonis nostri consuetudine perlatè patet.

Pĕrlĕcĕbrā, bræ, pen. corr. Illecebra. [ἐπαγωγεύς. Gall. *Allechement, & attraict.* Ital. *Carezze, luſinghe.* Ger. Anreitzung / verbildung. Hisp. *Halagos.* Pol. *Vabudka do rozkoſzy przyſmaku.* Vng. *Edeſgetes, gyönyörgetes.* Ang. *Allureing, inticement.*] Plaut. Alnar. te perdam ego & filiam. Perlecebræ, pernicies, adolescentium exitium.

Pĕrlĕctō, Vide PERLICIO.

Pĕrlĕgo, gis, pen. corr. A principio ad finem usq; lego. [ἀναγιγνώσκω, διεξέρχομαι ἐπιμελῶς. Gall. *Fair lire, achever de lire.* Ital. *Leggere perſeuerantemente.* Ger. Durchleſen. Bel. Dorleſen. Hisp. *Acabar de leer.* Pol. *Od początku do końca przeczytawam.* Vng. *Alattol végigolwaſom.* Ang. *To read over and to the end.*] Plaut. in Aulularia, lege, perlege. Quint. Quod videre nō est satis, sed perlegenda erit. ¶ Perlegere oculis, oculis omnia contemplari & intueri. ¶ Virg. 6. Aeneid. . quin protinus omnia Perlegerent oculis.

Pĕrlĕpĭdŭs, a, um, pen. corr. In primis lepidus. [πάνυ κομψός, ἀστεῖος. Gall. *Fort plaiſant, de bien bonne grace.* Ital. *Molto piacevole, molto grato.* Ger. Gar höflich / tüchtig oder leutſelig. Hisp. *Muy donoſo, muy graciosa en demasia.* Pol. *Barzo wdzięczny, miły.* Vng. *Igen kedues.* An. *Very pleasant, and of a good grace.*] Plautus Eugε perlepide Charine, me meo ludo jam beat.

Pĕrlĕvĭs, hoc perleve, om. t. Valde levis. [πάνυ κοῦφος, ἀκαταστατος. Gall. *Fort leger & ſoudain.* Ital. *Leggieriſſimo & preſto.* Ger. Gar leicht vnd gering. Hisp. *Muy ligero.* Pol. *Barzo lekki / miły, ſzybki.* Vng. *Igen könnyw.* Ang. *Very light and ſwift.*] Cic. de legt Agr. An ignoratis cæteris illa magnifica populi Romani vectigalia perlevi sæpè momento fortunæ, inclinatione temporis pendere? Liv. lib. 24: Quibus ea quæ hostes ingenti mole agerent, ipse perlevi momento ludificaretur. Idem lib. 21: Et in civi populi regesq; perlevi momento victi sunt.

Perlicio,

Perleviter, Valde leviter. [πάνυ ἀκριβῶς, λίαν κάλλος. Gall. *Bien legerement, fort soudainement.* Ital. *Molto leggermente.* Germ. Gar leichtlich. Hisp. *Muy presto, y ligeramente.* Pol. *Bardzo lekko, szybko.* Vng. *Igen kbuyon.* Ang. *Very lightlie and suddainelie.*] Cicer. ad Quintum Fratr. libro 2: Quòd perleviter permotus fuerat.

Perlibens, pen. cor. Minimè invitus. [πάνυ ἀκριβῶς. Ger. Sehr gern und willig.]

Perlibenter, adverbium, Admodum libenter. [πάνυ ἀκριβῶς. Gall. *Fort volontiers.* Ital. *Spontaneamente.* Germ. Baß gern. Hisp. *Muy gustosamente.* Pol. *Bardzo rad.* Vng. *Igen bèmesti.* Ang. *Very right good will.*] Cicero ad Atticum lib. 2: Sed ut suprà dixi, tecum perlibenter loquor. Idem de Vniversi Perlibenter & Nigidium vidi, & cognovi Cratippum.

Perliberalis, le, om. t. Admodum liberalis. [πάνυ ἐλευθέριος, μεγαλοψυχος. Gall. *Fort liberal, fort honneste.* Ital. *Molto franco e liberale.* Germ. Vberauß freygebig. Hisp. *Muy franco y liberal.* Pol. *Bardzo hoino szczodry.* Vng. *Igen bökezö.* Ang. *Very liberall and free harted.*] Terentius Hecyr. Perliberalis visa est.

Perliberaliter, adverbium. [πάνυ ἐλευθερίως, μεγαλοψύχως. Gall. *Fort liberalement.* Ital. *Molto liberalmente.* Ger. Vberauß freygebiglich. Hisp. *Muy francamente.* Pol. *Szczodrze.* Vng. *Bökezöen kegyes.* Ang. *Very liberallie.*] Cic. ad Att. lib. 10: Hoc loco multa perliberaliter.

Perlibro, as, penult. prod. act. p. Diligenter, perfectè atq; exactè emendo, & ad libram æquo, sive æquale facio. [תכן techên. Ἰσοστάσιον, πάνυ ἀκριβῶς. Gall. *Niveler.* Ital. *Nivellare.* Ger. Nach der Richtschnur eben / eigentlich vnd fleissig abmessen. Hisp. *Nivelar.* Pol. *Równo odmierzam admierzam.* Vng. *Igazan meg mereszlem.* Ang. *To even diligentlie.*] Colum. lib. 3. cap. 13: Nam stella quam dominus Græcæ literæ faciem obtinere, pariter imæ foliæ solum metitur, atque perlibrat: quia sive pronum, sive resupinum est, positione machinæ deprehenditur. Et paulò pòst: Sic permensum, & perlibratum opus in similitudinem vervacti semper procedit. ¶ Interdum accipitur Perlibrare, pro librando torquere. Silius lib. 13: - jaculum à tergo perlibrat ad ossa.

Perlicio, perlicis, penult. corr. act. t. perlexi, perlectum, perlicere, act. t. (quod frequentiùs Pellicio dicitur euphoniæ causa) Allicere, inducere. [תורע pietâh. Ἐφέλκειν. Gall. *Attraire, alleder.* Ital. *Attrahere, adescare.* Ger. Einen etwas zu thun oder thätlen. Hisp. *Atraher con halagos.* Pol. *Przynabiam, łudzę.* Vng. *Hitegetem, edèsgetem.* Ang. *To allure, to intyse.*] Liv. 4. ab Vrbe: Ciboq; edocendo tatum victorem finitimorum omnium populum in servitutem perlici posse. Ibidem: Vt quos quisq; posset ex collegio Tribunorum ad intercessionem perlicerent. Idem lib. 15: Quas neq; vi expugnare ad eam diem poterat, neque conditionibus in amicitiam perlicere.

Perlecto, as, are, Frequentativum. [πολὺ ἐπαγγέλλω. Gall. *Souvent alecher.* Ital. *Spesse adescare.* Ger. Mit fleiß oder offt zu einem ding reitzen oder locken. Hisp. *Atraer por halagos muchas veces.* Pol. *Vilcznie nabrac.* Vng. *Edesgetsdegzlem.* Ang. *To allure often.*] Cicero pro Hacc. Egentes & leves, spe legationis, & viatico publico, privata etiam benignitate perlectat.

Perligo, perligas, penult. corr. Constringo. [Δέω. Gall. *Lier fort & estraindre.* Ital. *Constringuere.* Ger. Zusammen binden / gefangen. Hisp. *Apretar.* Pol. *Związuie.* Vng. *Meg kötözöm.* Ang. *To tie fast and streitl.*] Plaut. Bacch. O' perligatum pectus.

Perlinio, perlinis, penult. corr. perlinivi, perlinitum, perlinire, act. q. Totum oblinire, perungere. [Δέω, ἀλείφω. Gall. *Oindre fort.* Ital. *Vnger molto.* Ger. Durch saluen / gar bestreichen. Hisp. *Muncho untar.* Pol. *Obmazuie.* Vng. *Meg kenem.* Ang. *To anoynt or smere over.*] Columella libro 9. capite 9: Protinus cutis ovorum loculamentum in hoc præparatum perliniat intritis prædictis herbis.

Perlino, perlinis, perlini, perlivi, vel perlevi, penult. prod. Perlaco. Colum. lib. 7. cap. 3: Mox ulcera lavantur aceto, & tunc pice liquida cum adipe suilla perlinuntur.

Perlitus, a, um, penult. corr. participium. [πεπλυμένος. Gall. *Fort lavé.* Ital. *Molto vnto.* Ger. Wol gesalbet. Hisp. *Mucho untado.* Pol. *Dobrze pomazani.* Vng. *Meg kenetet.* Ang. *Anoynted or smered, ouer.*] Plaut. Casi. Senecta ætate unguentis perlitus iguave inedia. Apuleius lib. 1: Et oleo perlitus.

Perlito, as, pen. corr. Perfectè lito, sacrificium absolvo. [πάνυ καθαίρω. Gall. *Impetrer & obtenir sa demande par sacrifices.* Ital. *Impetrare la sua dimanda con sacrificij.* Ger. Das Opffer vollbringen vnd Gott versünen. Hisp. *Alcançar lo que pedimo, con sacrificios.* Pol. *Bogu vmierzam prząc ofiare, y otrzymuie czym żądał.* Vng. *Az áldozatot el végzem.* Ang. *To obteine a requeſt by sacrifice.*] Gellius lib. 1. cap. 7, ex Valerio Antiate: Si hæ res divinæ factæ, ritèq; perlatæ essent, Aruspices dixerunt omnia ex sententia processuram esse. Livius 7. ab Vrbe: Diu non perlitatum tenuerat Dictatorem, ne ante meridiem signum dare posset.

Perlongus, a, um, Admodum longus. [Μῆκος πάνυ μακρόν. Gall. *Fort long, ou loin.* Ital. *Molto lungo.* Germ. Baß lang. Hisp. *Muy luengo.* Pol. *Bardzo długi.* Vng. *Igen hozzu.* Ang. *Very long.*] Cic. ad Attic. lib. 5: Perlonga, & non satis tuta via. Plaut. Trinum. nùc si operiri vis adventum Charmidis, Perlongum est. Quasi dicat, diu tibi expectandum est.

Perlongè, adverbium. [πάνυ μακρὰν, μακρόθεν πάνυ. Gall. *Fort loing.* Ital. *Molto lontano.* Ger. Zimlich fern. Hisp. *Mucho lueogamente.* Pol. *Bardzo dalecko.* Vng. *Igen hozzan.* Ang. *Very farre of.*] Terent. Eunuch. Perlongè est, sed tanto ocyus properemus. Id est, longiùs distat.

Perlonginquus, a, um, Valde longinquus. [πάνυ μακρὰν ὤν. Gall. *Fort lointain.* Ital. *Forte lontano.* Ger. Baß fern oder weit gelegen. Hisp. *Muy delexos.* Pol. *Bardzo dalecki.* Vng. *Igen mozzo valo.* Ang. *Very farre of.*] Plaut. Bacch. Non tibi benefaciam, Iam pol id quidem esse haud perlonginquum!

Perlubet, pen. corr. Vehementer lubet. [πάνυ ἥδομαι. Ger. Ein guten lust zu einem ding haben.] Plautus Capt. Perlubet hunc hominem colloqui. Hoc est, vehementer cupio hunc alloqui.

Perlubens, pen. corr. participium, aut nomen ex participio. Cic. ad Quint. Frat. lib. 2: Sed hoc incommodum cõsolantur quotidie damnationes inimicorum, in quibus me perlubente Servius allisus est, cæteri conciduntur.

Perlucco, perluces, antepen. prod. perluxi, perlucere, n ſ Trãslucere, & lucem transmittere, idem quod pellucere. [תוהט hophiâh. Λαμπρύνω. Gall. *Fort luire, rendre grande lueur.* Ital. *Traslucere.* Ger. Durchscheinē. Hisp. *Trasloçirse, alguna cosa clara que luce.* Pol. *Przebya światł oświca.* Vng. *Világos vagyok, azkiu altal latbatok.* Ang. *To shyne, to give a great light.*] Plin. lib. 10 cap. 54: Si contra lumen cacumine ovorum apprehensio una manu, purus & uniusmodi perluceat color, sterilia existimantur esse. Martialis lib. 2: Sic tua suppositis perlucent præla lacernis, Vsuratiùs tamen pro eodem Pelluceo, r in l, commutato, euphoniæ causa dicitur.

Perlucidus, a, um, & Pellucidus, à perluceo vel pelluceo, per mutationem r in l, sicut perluo & pelluo, perlicio & pellicio. [תוהט mophiah. Διαφανὲς, λαμπρὸν. Gall. *Diaphane, clair, luisant.* Ital. *Lucido, chiaro.* Ger. Durchscheinig / durchleuchtig. Bel. Durchtig. Hisp. *Claro, lucio.* Pol. *Jasny, jasnością na drogą, strone przebywaiący.* Vng. *Világos, altal latbato.* Ang. *That giueth a great light or shyneth through.*] Est autem pellucidum idem quod translucidũ, quod scilicet per medium lucem transmittit: ut aqua, laterna, vitrũ. Columella lib. 11. cap. 2: Quidam quum coloratas & perlucidas uvas animadvertissent, &c. Martialis lib. 12: Crine nitens, niger unguento, perlucidus ostro. Ovidius Epistol. 21: Est nitidus, vitroq; magis perlucidus amnis. ¶ Membranæ oculorum perlucidæ. Cic. 2. de Nat. deor. Ovid. 3. Metamorph. Fons sonat à dextra tenui perlucidus unda. Horat. 1. Carm. Ode 12: Arcanique fides prodiga perlucidior vitro.

Perlucidulus, diminutivum, Διαφανέστερος. Catullus in Rufum, epigram. 64: Non si illam raræ labefactes munere vestis, Aut perluciduli delicijs lapidis.

Perluctuosus, a, um, Valde luctuosus. [πολὺ θλιβερὸς, πολυπενθὴς. Gall. *Fort douloureux, fort plein de deuil.* Ital. *Molto pieno di pianto.* Ger. Baß leidig / oder trägig. Hisp. *Cosa llena de llanto.* Pol. *Bardzo smutny żałosny.* Vng. *Igen siralmas.* Ang. *Full of sorrow and dolour.*] Cicer. ad Quint. Frat. lib. 3: Serrani domestici filii funus perluctuosum.

Perludo, is, penult. prod. Ludo. [παίζω. Gall. *Parioner, jouer vainement.* Ital. *Giuocare, sbeffare.* Germ. Schimpffen / tantzen. Hisp. *Jugar à burlar.* Pol. *Zartuie, gram.* Vng. *Iatszodzom.* Ang. *To play often or all about.*] Propert. libro 4. Eleg. 4: Vidit arenosis Tatium perludere campis, Pictaque per flavas arma levare jubas.

Perlusorius, a, um, pro Collusorius, ut perlusorium judicium, quod collusionis causa institutum est. cùm aliud agitur, aliud simulatur. Vlpian. l. 14. D. de appell. Si perlusorio judicio actũ sit adversus testamentum an jus faciat judex videndum. Exhæredatus filius querelam inofficiosi si adversus institutum per collusionem moverat, ut cùm inofficiosum esse testamentum per instituta conniventiam ac dissimulationem probasset, & legata & libertates intercidebant. Budæus tamen Prolusorium corrigendum putat. & de prolusione multa tractat, sed nihil ad mentem Vlpian. Hæc ex Hotomano.

Perluo, act. t. Multum lavo. [Λούω. Gall. *Fort laver & nettoyer.* Ital. *Lauare molto.* Ger. Wol waschen. Hisp. *Mucho lauar.* Pol. *Dobrze umiwam.* Vng. *Meg mosom.* Ang. *To wash ouer all and make cleane.*] Columell. lib. 6. cap. 8: Tum vino perluitur os. Ovid. 4. Metamorphos. Sed modò fonte suo formosos perluit artus. Idem 5. Epist. Quumq; manus purè fontana perluit unda. Horat. 1. Epistol. 15: - gelida quum perluor unda Per medium frigus.

Perlutus, a, um, participium. [πεπολλαπλασιασμένος. Gall. *Fort lavé.* Ital. *Molto lauato.* Ger. Wol gewäschen. Hisp. *Mucho lauado.* Pol. *Dobrze*

Debeje omiti. Vng. Mey mossitt. Ang. Washed all ouer.] Colum. lib. 9. cap. 16: Expressæ lavorum reliquiæ postea quam diligenter aqua dulci perluræ sunt, in vas æneum conjiciuntur.

Pĕrlustro, as, act. p. Diligenter lustro, peragrando perspicio, omnia lustro. [πᾶσαν περιοδεύω. Gall. Regarder de tous costez. Ital. Riguardare da ogni banda. Germ. Wol besichtigen/ durchlauffen. Hisp. Mirar de todas partes. Pol. Wyssl, prime przeglądam. Vng. Eliaron, meg nezzegetem fel fitelem. Ang. To behold all about diligently.] Livius septimo ab Vrbe: Perlustravitq; hostium agros, nulla armâ, nullam vim nec apertam, nec insidiis expertus. Idem libro 35: Vt discurrerent circa vias, perlustrarentq; omnia oculis, nequis, &c. ¶ Interdum idem quod recenseo. ἐπεξέρχομαι. Liv. lib. 1. ab Vrbe: Hercules ad primam auroram excitus quum gregem perlustrasset oculis. ¶ Transfertur & ad animum. Cicero in Parti. Hujus igitur materiæ ad argumentum subjectæ, perlustrandæ animo partes erũt omnes: & ad id quod agetur ex singulis conjectura capienda.

Permăcĕr, cra, crum, penult. prod. Valde macer. [πάνυ ἰσχνὸς, εὐτραπέλος. Gall. Fort maigre. Ital. Molto magro. Ger. Gar mager. Hisp. Muy magro. Pol. Chud. Vng. Igen kövér. Ang. Very leane.] Plin. lib. 18. cap 6: Omnis creta coquit, nisi permacra.

Permădĕo, es, antepen. cor. Totus madeo, unde permadesco, totus madidus fio.] διαγεμίσομαι. Gall. Estre fort mouille. Ital. Essere tutto humido. Ger. Gantz nass seyn. Hisp. Ser mojado del todo. Pol. Przemokam. Vng. Nedves vagyok. Ang. To be very wett or through wett.] Colum. lib. 2. cap. 19: Quòd si permaduit, inutile est udum movere. Mart. lib. 5: & effuso permaduisse croco. Colum. libro 2. capite 4: Nisi si magnis (ut fit nonnunquam) ac subitaneis imbribus, quasi hybernis fluviis terra permaduerit.

Permagnus, a, um, Ingens, valde magnus. [σφοδρὸς, πάμμεγας. Gall. Fort grand. Ital. Molto grande. Ger. Vast gross. Hisp. Muy grande. Pol. Barzo wielki. Vng. Igen nagy. Ang. Very great.] Cicer. 1. de Finibus: Fieri tamen permagna accessio potest, si, &c. Idem pro Roscio Amer. Vide ne tibi desis: tua quoq; res permagna agitur. Idem 5. Verr. Quid? tu ista permagno æstimas. Teren. Heaut. si certum est tibi Sic facere, illud permagni refert arbitror, Vt nescientem sentiat te id sibi dare.

Permănĕo, permanes, penult. corr. n. I. Usq; ad finem maneo, persisto, persevero. [עמד hamadh. διατελέω, καρτερέω, διαμένω, ἐμμένω. Gall. Demeurer iusques à la fin, perseverer, continuer. Ital. Durare, perseverare. Ger. Verbleyben/ biß zu dem end bleyben. Bel. Tene vende toe bliven. Hisp. Quedar hasta el cabo. Pol. Do konca trwam. Vng. Alhatatosson meg maradok, meg allok. Ang. To abide, vnto the end, to persist or persevere.] Plin. Iunior: Tũc demum lentè, cunctanterq; veniunt, nec tamẽ permanent, sed ante finem recedunt. Cic. de Amic. Aliter enim amicitiæ stabiles permanere non possunt. Ovid. 14. Metamorph. - contempto munere Phœbi, Inquba permaneo. ¶ Per translationem ponitur pro perseverare. Terent. in Hecyra: Vnde ira inter eas intercessit, quæ tamen haud permansit diu. Cæs. 8. bell. Gall. Solusq; ex Heduis ad id tempus permanserat in armis. Idem 5. bel. Gall. Consolatus Inductomarum, hortatusq; est ut in officio permaneret.

Pĕrmānsio, onis, f. t. Cicero Lentulo, lib. 1. epist. Nunquã præstantibus in Republica gubernanda viris laudata est in una sententia perpetua permansio. [διαμονή. Gall. Perseverance. Ital. Perseveranza. Ger. Verbleibung/ verharrung. Hisp. A quella obra de perseverar y quedar hasta el cabo. Pol. Przetrwanie. Vng. Meg maradue, meg allas. Ang. A continuing or abiding in a place.]

Pĕrmāno, as, penult. prod. Manando penetro, aliquò pervenio: & habet ferè post se accusativum cum aliqua harum præpositionum, ad vel in. [בא אל עבר habár, ἐμπίπτω. Gall. Couler parmi & descendre iusques. Ital. Colare fiendere. Ger. Durchfliessen / durchtringen. Hisp. Manar por otra cosa. Pol. Przepływam, przenikam sie. Vng. El folisek, el erkezem. Ang. To flow through and vnto.] Cicer. lib. 1. de Natura deorum: Nec est quod ab his ad hominum vitam permanare possit. Idem 3. Tuscul. Nam quũ est concupita pecunia, nec adhibita cõtinuò ratio, quasi quædam Socratica medicina, quæ sanaret eam cupiditatem, permanat in venas, & inhæret in visceribus illud malum. Id est, descendit & penetrat. Idem 2. de Oratore: Vt ad eorum mentes, apud quos agitur, movendas permanare possint. Idem pro Cluentio: Celerius potuit comesum, quàm epotum in venas atque in omnes partes corporis permanare. Lucretius lib. 3: Permanare animam nobis per membra solere. Plautus in Captiv. venusta translatione usus est pro divulgari: Ne arbitri dicta nostra arbitrati queant, néve permanat palàm hæc nostra fallacia. Terent. Adelph. - ne si magis irritatus siet, Aliquà ad patrem hoc permanet, atq; ego tunc perpetuò perierim: Id est, ne pater resciscat.

Pĕrmănans, tis, particip. [ἐμμένων. Gall. Qui passe d'vn à autre. Ital. Che passa da vno ad vn' altro luoco. Ger. Durchfliessend. Hisp. Que mana por otra cosa. Pol. Ten ktory przepływa' przenikaiąc. Vng. Et folio, el erkezõ. Ang. That goeth from one to another.] Cic. 3. Tusc. Conclusiunculæ non permanantes ad sensus.

Pĕrmănănter, adverb. [διαμονικῶς. Gall. En passant de l'vn à l'autre. Ital. Passando da vno ad vn' altro. Ger. Mit durchfliessung durchtringen. Hisp. Manando por otra cosa. Pol. Przez przemianę. Vng. El folio keppen. Ang. By going from one to another.] Lucr. lib. 6: Vsque adeò permananter vis pervalet ejus. De magnete.

Pĕrmănesco, is. [πάλιν διαμένω. Gall. Venir à la cognoissance de quelqu'vn. Ital. Venire à notitia d'alcuno. Ger. Einem fürkommen/ innen werden. Hisp. Venir al conocimiento de alguno. Pol. Do miadomości przychodzę. Vng. Értesüre iutok. Ang. To come to knowledge of any one.] Plautus Trinu. Id solus, solum per amicitiam, & per fidẽ flens obsecravit, Suo ne gnato crederem, néve cuiquam unde ad eum id posset permanescere. Id est, unde posset resciscere.

Pĕrmātūrĕsco, is, n. t. Prorsus maturus fio. [πάνυ πρόϊμος, πάνυ ὀψίγονος. Gall. S'acheuer de meurir. Ital. Diuenir perfettamente maturo. Ger. Gar zeitig werden. Hisp. Ser à hazerse muy. Pol. Przeyrzeć dojrał. Vng. Zinte meg erem. Ang. To waxe very ripe.] Colum. lib. 2. cap. 10: Et hoc quidem semen Ciliciæ, Syriæq; regionibus ipse vidi mense Iunio Iulioq; conseri, & per autumnum quum permaturuerit, tolli. Ovid. 4. Metam. Nam color in pomo est, ubi permaturuit ater.

Permĕdiocris, permediocre, prn. corr. Admodum mediocris. [μετριώτερος, ἐμμέτρως. Gall. Fort mediocre, bien mesuré. Ital. Molto mediocre. Germ. Gar mittelmässig. Hisp. Muy mediano. Pol. Barzo mierni. Vng. Igen közép sserrue. Ang. In very good measure.] Cic. 1. de Orat. Partim qui tolerabiliores voluntate sic, & veritatem vitæ propiùs accedere, permediocres ac pœnis leves motus debere esse dicunt.

Pĕrmĕo, as, are, Transeo, penetro, permano, peragro. [עבר habár הבריח hebriach בלג'ו mów. Gall. Passer outre, passer permer. Ital. Passare penetrare. Ger. Durchgehn/ durchtringen. Hisp. Penetrar andando. Pol. Przechodzę przez, przechodzę. Vng. Altal iarom. Ang. To passe ouer, to go beyonde.] Cic. 4. Academ. Est persuasum etiam Solem, Lunam, stellas omnes, terram, mare, deorsus, quòd quædam animalis intelligentia per omnia ea permeet & transeat. Ovid. 4. de Ponto, Elegia 11: Dum tua pervenit, dã litera nostra recurrẽs Tot maria, & terras permeat, annus abit. Plinius lib. 31. cap. 5: Quoniam Alpheus in ea insula sub ima maria permeet.

Permerdo, Fœdo, conspurco. [מאס timmé.] Albinus: Pueri omnia perminguntat q; permerdant. Petronius.

Pĕrmĕtĭor, permetitis, d. q. Metior. [מדד madádh. διαμετρέω. Gall. Mesurer. Ital. Misurare. Ger. Mässen. Hisp. Medir. Pol. Przemierzam. Vng. Meg mérem. Ang. To measure.] Cicero 4. Academ. Vos ergo hujus magnitudinem quasi decempeda permensi refertis. Livius libro 25: Simul altitudinem muri quantum proximè conjectura poterat, permensus. Virg. 3. Aenoid. Nos tumidum sub te permensi classibus æquor. Item dum permensus. Stat. 1. Syl.

Pĕrmēnsus, passivum. [מאד mamádh. διαμετρέω. Gall. Mesuré. Ital. Misurato. Germ. Gemässen. Hisp. Medido. Pol. Przemierzony. Vng. Meg merettet. Ang. Measured.] Columella libro 3. capite 13: Sic permensum & perlibratum in similitudinem veraci semper procedit.

Pĕrmĕtŭo, is, Valde metuo. [πάνυ φοβοῦμαι, δεδοίκα μᾶλλον. Gall. Craindre fort. Ital. Temere molto. Germ. Hoffig förchten, mässen. Hisp. Mucho temer. Pol. Barzo sie boie. Vng. Igen felek. Ang. To feare greatlie.] Virgil 2. Aencid. Et pœnas Danaûm, & dolum conjugis iras Permetuens.

Pĕrmĭlĭtārĕ. [Vng. Viteznkedni, hadakozni.] Vlpianus D. libro 27. Tit. 1. l. 9: Si Tribunus in cohortibus prætoriis permilitaverit.

Pĕrmĭnūtŭs, a, um, penult. prod. Valde exiguus. [πάνυ ἰσχνὸς, μικροπρεπὴς. Gall. Fort menu. Ital. Molto minuto. Germ. Gar klein. Hisp. Muy menudo. Pol. Barzo mal'y. Vng. Igen kicsid. Ang. Very little and small.] Cicero Tuscul. Vt omnia prætera quæ bona corporis & fortunæ putantur, perexigua, & perminuta videantur.

Permīrus, a, um, Magnopere admirandus. [πάνυ θαυμαστὸς, ὑπερφυὴς ὄντως. Gall. Fort esmerueillable, fort merueilleux. Ital. Da marauigliar sene molto. Ger. Gar wunderlich oder wunderbar. Hisp. Muy marauilloso. Pol. Barzo dziwny. Vng. Igen csuda. Ang. Very wonderfull.] Cicero 2. de Divin. Vt mihi permirum videatur, quenquam extare qui etiam nunc credat iis, quorum præcepta quotidie videat. Cic. ad Appium, lib. 3: Illud verò permirum mihi accidit, tantam temeritatem fuisse in eo adolescente.

Permīscĕo, es, Miscendo confundo. [ערב balál יחד mosách, permyszam. Gall. Fort meslez. Ital. Mistere, mescolare. Ger. Zusammen/ durch einander mischen. Hisp. Mucho mezclar. Pol. Przemięszam. Vng. Össze elegyitem, zauarom. Ang. To mixe or mingle all together.] Cicero 4. Verr. Non modò illa quæ erant ornatus, ordinis, quæstusque permiscuit, sed etiam in his duo-

sit generibus civium novorum, veterumq; delectum, ordinemq; turbavit. Idem in Orat. Ego autē sentio omnes in oratione quasi permistos & confusos pedes. Idem in Vatin. Ne mea sordes cum clarissimorum virorum splendore permisceat.

Permistŭs, a, um, participium. [לוּז *balal. μίγνυμι, κεκραμένος.* Gall. *Meslé.* Ital. *Mescolato.* Ger. Vermischet. Hisp. *Mezclado.* Pol. *Pomieszani.* Vng *Igen elegitetet.* Ang. *Mingled.*] Cic. 1. de Divin. Sic animi hominum, quum aut somno soluti vacant corpore, aut meete permoti per se ipsi liberi incitati moventur, cernunt ea quæ permisti cum corpore animi videre non possunt.

Permistĕ, adverbium, Confusè. [*μιγάδων, κεκραμένως, μίγδην.* Gall. *Pellemesle, l'vn parmi l'autre, tout ensemble.* Ital. *Mescolatamente, insieme vna cosa con l'altra.* Ger. Vermischeter weiß durch einander. Hisp. *Mesladamente.* Pol *Pomieszanie.* Vng. *Igen elegyest.* Ang. *Mixtlie, without order.*] Cicero 1. de Invent. Paucitas in partitione servatur, si genera ipsa rerum ponuntur, neq; permistè cum partibus implicantur.

Permistĭo, onis, f. t. Confusio. [לוּז *mixgh. χρῆσις, ἀνάμιξις.* Gall. *Meslion, meslange.* Ital. *Mistura, mescolanza.* Ger. Vermischung. Hisp. *Mesila, mezcladura.* Pol. *Zmieszanie.* Vng. *Igen elegyites.* Ang. *A mingling all together.*] Cicero de Vniversitate: In qua omnem animum universæ naturæ temperans permiscebat, superioris; permistionis reliquias fundens æquabat.

Permītis, te, penult. prod. om. 1. [*πάνυ μειλίχος*, vel *μαλθακός.* Gall. *Fort doux.* Ital. *Molto benigno.* Ger. Ganz mūt. Hisp. *Muy suave y dulce.* Pol. *Barzo miekki, ſl'aski.* Vng. *Igen engedelmes.* Ang. *Very mild and meek.*] Valde mite, & perfectè maturum significat. Columell. libro 12. capite 41: Et integra mala dulcia grauat, quæ Punica vocantur, & sorba nō permittia divisa exemptis seminibus.

Permitto, is, ait. 1. Sino, concedo, tolero. [הביח *himmīdch. ἐάω.* Gall. *Permettre, & Laisser faire, donner congé.* Ital. *Permettere, consentire.* Germ. Nachlassen / oder zulassen / gestatten. Bel. Toelaten. Hisp. *Permitir y consentir.* Pol. *Dozwoliam.* Vng. *Meg engedelem, szabadsąg adek rea.* Ang. *To suffer, to give leave.*] Cicero 1. Tuscul. Præclarè id quidem, qui & amico permiserit, & se ostenderit de hoc toto genere nihil laborare. ¶ Interdum dedo. *ἐνίστημι, παρέχω, πείθω, ἐκδίδωμι.* Curtius libro 11: Sexaginta dierum inducias pacti, ut nisi intra eos auxilium Darius ipse misisset, dederent urbem: postquam nihil inde præsidii mittebatur, ad præstitutum diem permisēre se regi. Atquè autem dicitur & Permittere se fidei alicujus, & permittere se in fidem. Cæsar 2. belli Gallici: Se, suaq; omnia in fidem, atque potestatem populi Romani permittere. Livius 5. ab Vrbe: Nos ipsos, nostraq; omnia cognitæ permittimus fidei. ¶ Interdum immitto, incito. *ἐφίημι.* Livius 3. ab Vrbe: Concitant equos, permittuntq; in hostem. Sisenna libro 3, apud Nonium: Et inde equum concitatum princeps ad hostium permittit aciem. ¶ Interdum præcipito, *προΐημι.* Idem lib. 4: Multi præmissis armis ex summo se permitterent. ¶ Interdum committo. Salustius: Ea potestas per Senatum more Romano magistratui maxima permittitur. Idem M. Petreio legato exercitum permittit. ¶ Est etiā permittere idem quod manumittere. Colum. li. 1. cap. 8: Hoc genus casei potest etiam trans maria permitti.

Permĭtŭr, impersonale. Plin. lib. 4 cap. 14: Si conjectare permittitur, haud multum orę decrit Gręcorum opinioni, & longitudinis ab Agrippa traditæ.

Permissŭs, a, um, participium. [*συγχωρηθείς, ἀνειμένος.* Gall. *Permis.* Ital. *Permesso.* Germ. Nachgelassen. Hisp. *Permitido.* Pol. *Dopuszczony.* Vng. *Meg engedtetet.* Ang. *Permitted, suffred.*] Cicero Planco, in Epistol. ad Attic. libro 16: Quibus ex lege & Senatusconsulto permissum erat ut de Cæsaris actis cognoscerent. Lucanus libro 1: Pontifices sacri, quibus est permissa potestas.

Permissŭs, us, ui, nomen in singulari numero quartæ declinationis: in plurali secundæ. [רשיון *rischjón. συγχώρημα.* Gall. *Permission, congé.* Ital. *Permissione, concessione.* Ger. Nachlassung / erlaubnus / gestattung / vergönnung. Hisp. *Permission.* Pol. *Dozwolenie.* Vng. *Megedelem, szabadsąg.* Ang. *Permission or sufferance.*] Permissu, ūm. Cic. 1. Offic. Quum enim Annibalis permissu exisset e castris, rediit paulò post. Tacitus libro 2: Vetitis, nisi permissu, ingredi Senatoribus.

Permissĭo, onis, f. t. Permissus, nomen. [רשיון *rischjón. συγχώρημα.* Ger. Zulassung.] Livius lib. 37: Aut ex summa pecunię demerent, aut permissionem extra civium corpora fieri juberent. Ad Herennium lib. 3: Plus valet permissione sanctio. ¶ Est & permissio figura Rhetorū. Lib. 4. ad Herennium: Permissio est cùm ostendimus in dicendo, nos aliquam rem totam tradere, & concedere alicujus voluntati.

Permŏdestŭs, a, um, Admodum modestus. [*ἔμμετρος, λίαν ἥμερος.* Gall. *Fort modeste.* Ital. *Molto modesto.* Ger. Gar züchtig. Hisp. *Muy modesto y templado.* Pol. *Barzo cychi, obyczajni.* Vng. *Igen emberseges.* Ang. *Very modest and demeure.*] Tacitus lib. 12: Verba edicti fuēre pauca, & sensu permodesto. Cicero ad Atticum libro 4: Satis enim acutus, & permodestus, ac bonæ frugi.

Permŏdĭcŭs, a, um, Vnde permodicè, adverbium. Columel. lib. 5. cap. 11. Permodicè findito. Hoc est, valde parum. [*ὀλίγος ἄγαν.* Gall. *Fort peu.* Ital. *Pochissimo.* Ger. Gar wenig. Hisp. *Muy poco.* Pol. *Barzo mal'o.* Vng. *Igy kemes, kitsin.*]

Permŏlestŭs, a, um, Vehementer molestus. [*ὁ πάνυ χαλεπὸς, λίαν ἀνιαρός.* Gall. *Fort fascheux, fort moleste.* Ital. *Molto molestо.* Ger. Hefftig ubertrieben. Hisp. *Muy enojoso y pesado.* Pol. *Barzo przykri.* Vng. *Igen bantasos, ártalmas.* Ang. *Very grievous, that vexeth muche.*] Cic. ad Attic. lib. 1: Atq; hi (nolo enim te permoveri) non sunt permolesti: sed tamen insident & urgent, & nullius amantis consilio aut sermone requiescunt.

Permŏlestè, adverbium, Admodum molestè, admodum ægrè. [*πάνυ χαλεπῶς, δυσχερῶς.* Gall. *Fort fascheusement, avec grand ennuy & fascherie.* Ital. *Molestissimamente.* Ger. Gar beschwerlich oder verdrießlich. Hisp. *Muy enojosamente, con mucho enojo.* Pol. *Barzo przykrze, trudno.* Vng. *Igen bankodua, banatosan.* Ang. *Very grievously.*] Cicero ad Atticum libro 15: De Pletorio vicino tuo permolestè tuli quenquam priùs audisse quàm me.

Permŏvĕo, permoves, penult. corr. ăē. f. Vehementer moveo, commoveo. [הרעיש *hirhisch. ἐξάγω.* Gall. *Fort s'emouvoir.* Ital. *Muovere grandemente.* Germ. Erregen / bewegen. Hisp. *Muchę mover.* Pol *Poruszam.* Vng *Igen meg indítom.* Ang. *To move greatlie.*] Cicero 5. Verr. Quod siquis sociorum incommodis minus movetur, siquem aratorum fugæ, calamitates, exilia, suspendia denique non permovent. Cæsar Bell. Gall. His rebus adducti, & autoritate Orgentorigis permoti, constituerunt ea quæ ad proficiscendum pertinerent, comparare. Cicero in Orat. Miseratione meus judicum permovenda est.

Pērmōtŭs mente, Quasi de mente motus, insanus, de mentis statu dejectus. [משגע *meschugghāh. ἐκφρονητός.* Gall. *Qui est mu hors de son entendement, hors du sens.* Ital. *Cavato di sentimento, impazzito.* Germ. Von sinnen gebracht / dem die vernunfft entwegen ist. Hisp. *Loco sin seso.* Pol. *Bezrozumni.* Vng. *Meg indittatot, ész vesszet.* Ang. *Moved, stirred vp, enraged.*] Cicero 1, de Divinat. Quod maximè contingit aut dormientibus, aut mente permotis.

Pērmōtĭo, onis, verbale, f. t. [רעש *rāhasch. παράφρασις, κίνησις.* Gall. *Esmotion, esmouvement.* Ital. *Smuovimento.* Ger. Bewegung. Hisp. *Mouimento, obra de mucho mouer.* Pol. *Poruszenie.* Vng. *Fel indulas.* Ang. *A moving ad stirring vp.*] Cicero 4. Acad. Mediocritates illi probabant, & in omni permotione naturalem volebant esse quendam modum. Idem 2. de Divin. Mentis permotione magis, quàm natura hæc sentimus.

Pērmulcĕo, es, act. f. Lenio, mollio, mitigo, leniter attrecto. [הרך *herāch* הרגיך *hechelik. κηκιδάω, κατακλῶ.* Gall. *Galanter & frotter en aimignotant, fort flater.* Ital. *Mitigare, ammolire.* Germ. Besenfftigen / ermitteren / dubschuch streichlen. Hisp. *Mucho halagar.* Pol. *Oglaskiwam, vdobruchan.* Ang. *Meg tho bigetem, engentelen.* Vng. *To mitigat or appease, to touch softelie or in strauke.*] Cicero: Concione Metelli permulsa atque recreata. Sallustius lib. 4 Hist. Dein lenita jam ira, postera die liberalibus verbis permulcti sunt. Cicer. de Senectute: Præterita enim ætas, quanvis longa, quum effluxisset, nulla consolatione permulcere posset stultam senectutem. Ovid. 4 Fast. Terq; manu permulsit eum, tria carmina dixit. Cic. in Orat. Sonus & numerus permulcent aures.

Permultŭs, a, um, Valde multus. [*πολυπλοῦς.* Gall. *Beaucoup.* Ital. *Molte assai.* Germ. Gar viel. Hisp. *Muy mucho.* Pol. *Barzo wielie.* Vng. *Igen sok.* Ang. *Very much or greatlie.*] Cicero 2. de Divin. Præterea quum Chrysippus Academicos refellens permultò clariora & certiora esse dicat quæ vigilantibus videantur, quàm quæ somniantibus.

Permultum, aliud adverbium. Cicer. 1. Offic. Sed in omni justitia permultum interest, utrum perturbatione aliqua animi (quæ plerunq; brevis est, & ad tempus) an consultò & cogitatò fiat injuria.

Permundŭs, a, um, Valde mundus. [*ἐκπάνυ καθαρός.* Gall. *Fort net.* Ital. *Molto mundo.* Ger. Ganz sauber vnd rein. Hisp. *Muy limpio.* Pol. *Barzo czysti, chedogi.* Vng *Igen tiszta.* Ang. *Very cleane.*] Varro 3. de Re rustică, cap. 7: Permundæ sunt enim hæ volucres. De columbis.

Pērmunĭo,

Pērmūnĭo, ĭs, antepen. prod. act. q. Valde munio, munimentum absolvo. [בצר *batsar. κρατερῶ, ὀχυρῶ, φρουρῶ.* Gall. *Fortifier.* Ital. *Fortificare.* Ger. Wol verſåhen oder beveſtigen. Hiſp. *Fortaleſcer.* Pol. *Dobrze ogradam, vmacnyam.* Vng. *Igen meg erősitem.* Ang. *To fortifie.*] Liv. 10. belli Punici: Et quæ munimenta inchoaverat permunit. Tacitus libro 5: Locorumque opportuna permunivit.

Pērmūnītŭs, a, um, participium, Valde munitus. [מבצר *metsar. ἐχυρωμένος, ἐπιτετειχισμένος.* Gall. *Fortifié.* Ital. *Fortificato.* Ger. Wol beveſtiget vnd bewert. Hiſp. *Fortaleſcido.* Pol. *Dobrze opatrzony, omurowany.* Vng. *Meg erősitetet.* Ang. *Fortified.*] Liv. 7. ab Vrbe: Privernates quum ante mœnia sua castris permunitis consedissent, vocatis ad concionem militibus, &c.

Permūto, as, pen. prod. act. p. Muto, commuto. [חמיר *hemir חכיליף κάπηλεύω, ἀντιδίδωμι.* Gal. *Eſchanger, traquer.* Ital. *Mutare, cambiare, permutare.* Ger. Verwandlen/ verendern/ verwechſlen. Hiſp. *Mudar, permudar.* Pol. *Odmieniam.* Vn. *El valtem.* An. *To change.*] Cicero in Catil. Si Catilina sententiam permutaverit. Idem 1. Offic. Effectumque, ut dando & accipiendo, & permutandis facultatibus nulla re egeremus. ¶ Permutare pecuniam, est curare ut per trapezitam aut argentarium alio in loco reddatur. Cicero lib. 8. Epistol. Ait se curasse ut cum quæstu, populi pecunia permutaretur. ¶ Permutare Rempublicam, pro perturbare. Cic. 3. de Legibus: C. verò Gracchus ruinis & emissitiis, quas ipse se projecisse in forum dixit, quibus dilaniatentur inter se cives, nonne omnem Reipublicæ statū permutavit? Quis non videt corruptum Ciceronis locum à Calepino ejúsve concinnatore adductū? Ruinis & sicis alii leguat. Quàm rectè docti viderint. Festus ita distinguit inter cōmutare & permutare, ut permutari propriè id dicatur, quod ex alio loco in aliū trāsfertur: cōmutari verò quū aliud pro alio substituitur, quam tamē differentiam fatetur etiam sua ætate fuisse confusam. ¶ Legitur interdum permutare pro emere, quod ante emptionem introductam, & ante æs signatum nō emerent, sed rem cū re permutarent. Plin. lib. 11. cap. 8: Singulis millibus numūm permutantibus congios penè binos. Idē li. 9. cap. 55: Qui cœnis triumphalibus Cæsaris Dictatoris sex millia numero murænarum mutuo appendit: nam permutare quidem pretio noluit, aliáve merce.

Pērmūtātĭo, onis, f. t. Commutatio, varietas. [תמורה *temurah. ἀλλαγή, τὸ ἀλλάττειν.* Gall. *Eſchange, change, ment.* Ital. *Cambio, permutatione.* Ger. Ein verenderung/ abwechſlung. Hiſp. *Cambio.* Pol. *Odmiana.* Vng. *El valtas.* Ang. *A changing.*] Cicero in Parad. Quanti est æstimanda virtus, quę nec eripi, nec surripi potest: neq; naufragio, neq; incendio amittitur: nec tempestatū, nec temporum permutatione mutatur.

Pērnă, æ, f. p. à pede, vel à Græco πέρνη. [Gall. *Pié, ou iambe de pourceau, iambon.* Ital. *Prosciuto.* Ger. Ein ſtinckham. Bel. Een beſpe. Hiſp. *El pernil de tocino.* Pol. *Szynka.* Vng. *Seldet.* Ang. *A peſtill of a porke.*] Dicuntur autem pernæ tàm priores, quàm posteriores coxæ porcinæ salitæ, cum toto pede: quas Martialis, petasones appellat. Plinius lib. 8. cap. 51: Castrantur fœminæ sic quoq; uti cameli, post bidui inedium suipēſæ pernis prioribus. Apud antiquos, testibus Nonio & Festo, perna pedem significabat: (quo vocabulo Hispani nunc vulgò utuntur) unde & Compernes dicuntur qui longis sunt pedibus, genibusq; plus æquo conjunctis. ¶ Ab hujus pernæ similitudine, piscis quoq; genus perna dicitur, ex concharum genere, circa Pontias insulas frequentissimum, quòd stat veluti fusilio crure longo in arena defixus. Vide Plin. lib. 32. cap. 11.

Pērnāvigo, as, Ell per totum aliquem tractum navigo. [διαπλέω. Gall. *Naviger tout le long d'vn lieu.* Ital. *Nauicare tutto vn viaggio.* Ger. Durchſchiffen. Hiſp. *Nauegar haſta el cabo.* Pol. *Przepłynąć.* Vng. *Be hayokazom.* Ang. *To ſayle over all.*] Plin. lib. 2. cap. 67: Sub eodem sidere pars tota vergens in Caspiū mare pernavigata est Macedonum armis.

Pērnecĕssārĭus, a, um, Admodū necessarius: ut, Tempus pernecessarium, quo maximè oportet aliquid fieri. [πάνυ χρήσιμος, ἀναγκαῖος. Gall. *Fort neceſſaire.* Ital. *Molto neceſſario.* Ger. Noch notwendig. Hiſp. *Muy neceſſario.* Pol. *Barzo potrzebni.* Vng. *Igen szukseges.* Ang. *Very neceſſarie.*] Cicero ad Atticum lib. 5: Non esse Romæ meo tēpore pernecessario, submolestè fero. ¶ Pernecessarius, valde conjunctus, & propinquus. [σφόδρα οἰκεῖος, ἐξαιρέτως φίλος. Vn. *Igen haratum.*] Cicero pro Flacc. Contendisse à Lælio patrono amico, ac pernecessario, ut hunc hoc judicio arcesseret.

Pērnĕgo, as, pen. corr. act p. Vehementer, vel omninò nego. [ἀπαγορεύω. Gall. *Renier fort & ferme.* Ital. *Negare al tutto.* Ger. Verleugnen/ hefftig leugnen. Hiſp. *Mucho à del todo negar.* Pol. *Nie przyznawiam, zaprzeczam ſie.* Vng. *El tagadom.* Ang. *To denie vtterlie.*] Terentius in Prolog. Eunuch. sed eas fabulas factas priùs Latinas scisse sese, id verò pernegat. Plautus Menæch. Hercle opinor pernegari non potest. Tibul. lib. 1. Eleg. 6: Sic etiam de me pernegat illa viro.

Pērnĕgātŭr, impersonale Cic. 6. Verr. Itaq; illo tempore, ac primo illius adventu pernegatur.

Pernĭcĭes, ei, f. q. Mors, exitium, à perneco, as neco autē, à nex necis. [אידי *edh.* ὄλεθρος. Gall. *Mort & deſtruction, enfondrement pernicieux.* Ital. *Morte, ruina.* Ger. Ein verderbnus/ todtlich ſchad. Bel. Verderfenisſe/ verliesinghe. Hiſp. *Muerte ò deſtruymento.* Pol. *Szkoda ſmierelna, woda, vpadek.* Vng. *Veszedelem.* Ang. *Death, great damage, deſtruction.*] Nonius: Pernicies, periculum, exitium. Terentius in Adelph. Leno sum, fateor, pernicies communis adolescentium.

Pernĭcĭālĭs, le, or. t. Quod perniciem affert, exitialis, perniciosus. [ὀλέθριος. Gall. *Pernicieux, mortel.* Ital. *Che apporta morte e ruina.* Ger. Verderblich/ todtlich. Hiſp. *Coſa que mata ò deſtruye.* Pol. *Szkodliwy, ſmiertelny.* Vng. *Veszedelmes.* Ang. *Pernicious, that bringeth death or deſtruction.*] Plinius lib. 24. cap. 1: Pernicialis & brassicæ cum vite odia. Pernициales morbi, exitiales. Liv. lib. 27: Eo anno pestilentia gravis incidit per urbem agrosque: quæ tamen magis in lōgos morbos quàm pernициales evasit. Liv. lib. 15. cap. 18: Cato pernициali odio Carthaginis flagrans.

Pernĭcĭābĭlis, Ad necem omnia & interitum trahens. [ὀλεθρώδης. Gall. *Pernicieux, mortel.* Ital. *Pernicioſa, coſa di morte.* Ger. Ganz ſchedlich/ zum verderben reichend. Hiſp. *Coſa que mata ò deſtruye.* Pol. *Szkodliwy.* Vng. *Veszedelem hozo.* Ang. *Pernicious, deadlie.*] Quintus Curtius lib. 7: Multos exanimavit rigor novis insolitus, multorum exussit pedes, plurimorū oculos percipuè pernициabilis fuit. Tacit. lib. 4: Id pernициabile reo.

Pernĭcĭōsŭs, a, um, Pernicialis, exitialis. [ὀλέθριος. Gall. *Pernicieux, mortiferc.* Ital. *Pernicioſo, mortifero.* Ger. Todtlich/ verderblich/ das menſchen nachtheil bringt. Hiſp. *Coſa que mata ò deſtruye.* Pol. *Szkodę y vpadek przynoſzący.* Vng. *Veszedelmes.* Ang. *Pernicious, deadlie.*] Cic. 1. de Inventione: Is inutilis sibi, perniciosus civis patriæ alitur. Horatius 2. Sermon. Satyr. 7: Obsequium ventis mihi perniciosius est, cur? Cicero antequam iret in exilium: Quæ tamen omnia jam non sunt tàm calamitosa quàm mihi sunt subeunda, quàm pernициosa quòd in Rempublicam sunt introducta. Ovid. 2. Trist. Numina cultori perniciosa suo.

Pernĭcĭōsē, adverbium, Damnosè, exitialiter, [ὀλεθρίως, διαφθορικῶς. Gall. *Pernicieuſement.* Ital. *Perniciosamente.* Ger. Schedlicher verderblichen. Hiſp. *Mattando ò deſtruyendo.* Pol. *Szkodliwie.* Vng. *Veszedelmeſen.* Ang. *Perniciouſlie.*] Plin. lib. 17. cap. 22: Sic perniciosè luxuriat. Cic. de Legib. Quo perniciosius de Republica merentur vitiosi principes, quòd non solùm vitia concipiunt ipsi, sed ea infundunt in civitatem.

Pernĭcĭtās, f. t. Velocitas. [זך *kal* מהרה *meherah. ἀκύτης.* Gall. *Legereté, ſoudaineté, viſteſſe.* Ital. *Velocità.* Ger. Schnelligkeit. Hiſp. *Ligereza.* Pol. *Prędkoſć, wartkoſć, zbrota.* Vng. *Hamarſag, giorſaſag.* Ang. *Swiftneſſe, ſpeed, ſuddainneſſe.*] Plin. lib. 7. cap. 2: Alibi cauda villosa homines nasci pernicitatis eximiæ. Livius 9. ab Vrbe: Pernicitas pedum inerat, quæ cognomen etiam dedit. Tacitus lib. 18: Adempta equorum pernicitate.

Pernĭgĕr, gra, grum, adjectivum, pen. corr. Valde niger. [ὑπόμελας, ὑπερμέλας. Gall. *Fort noir.* Ital. *Molto nero.* Germ. Gar ſchwartz. Hiſp. *Muy negro.* Pol. *Przewielce czarny.* Vng. *Igen ſeken.* Ang. *Very black.*] Plautus Pœn. Specie venusta, oculis pernigris.

Pernĭmĭum, adverbium, Nimiò, plus satis. [ὑπερμέτρως. Gall. *Par trop, plus qu'il ne faut.* Ital. *Molto troppo.* Ger. Zu viel. Hiſp. *Muy demaſiadamente.* Pol. *Barzo wielie.* Vng. *Felesigen.* Ang. *To much.*] Terentius Adelph.: nimium inter vos. De mea, (Ac nō quia ades præsens, dico hoc) pernimium interest.

Pernĭo, onis, m. t. Morbus pedū ex nimio frigore provenientis, & calcaneum infestans præcipuè [χίμετλος. Gall. *Vne engelure aux mains ou aux pieds, vne mule au talon.* Ital. *Pedignone, ſperonaglia, bugnone.* Ger. Ein gepräſten der verſen an füſſen ſo von groſſe kelte herkompt. Bel. Een Kachut, ſchoverſſen. Hiſp. *Laſtima ò dolmā de los pies.* Pol. *Odmia bienie nog ò pſ'aſzyc pięt.* Vng. *Az labnak hideg meg vessese.* Ang. *A kibe.*] Plin. lib. 20. cap. 3: Rapum domesticum pernionesferventa impositum sanat, & crudum insum cum sale prodest cuicumq; vitio pedum.

Pernĭūncŭlus, diminutivum χονδίλιον. Idem lib. 26. cap. 11: Pernіunculos curat & cotyledon cum axungia.

Pernix, nicis, pen. prod. à Pernitor, ris, Laboriosus, qui multum nititur, & diu in re aliqua perseverat. [זך *kal* אדיר *nadir. πολύπονος, ἐπίπονος, καρτερικός.* Gal. *Laborieux, vaillant, prompt, ſoigneux.* Ital. *Laborioſo, leggiero, pronto, perſeverante.* Ger. Arbeitiger ernſthafftig/ wirtig. Hiſp. *Trabajoſo, ligero.* Pol. *Trwały, wprawny.* Vn. *Makat, dolgozo.* Ang. *Quicke, ſwift and ſpeedie.*] Virg. 4. Georg. & inter Dura jacet pernix instrato saxa cubili. Horatius lib. 2. Carmin. pernicis uxor Appuli. ¶ Aliquando sumitur pro celeri. [Pol. *Prędzemis, item prędki.*] Virgil. lib. 4. Aeneid. pedibus agilerem, & pernicibus alis.

Pernĭcĭtĕr, adverb. Celeriter. [ἀσπίως, ταχέως, σφοδρῶς. Gall. *Legerement, ſoudainement, promptement.* Ital. *Leggiermente, ſpeditamente, prontamente.* Ger. Schnellglich. Hiſp. *Ligeramente y preſtamente.* Pol. *Prędko.* Vng.

Vsq; Gierson, hemar. An Quickalie, spedelie.] Plinius lib. 8. cap. 24. Vt supervolantes quamvis altè, perniciterq;, alites haustu raptas absorbeant. Liv. lib. 26: Et vehi post terga, & desilire perniciter, ubi datum signum esset.

Pernōbĭlis, le, om. t. Admodum nobilis. [πάνυ ἐνδοξος, πάνυ λαμπρός. Gall. Fort noble. Ital. Molto nobile. Ger. Daß Edel oder berümt. Hisp. Mucho noble. Pol. Bardzo szlachetny. Vng. Igen nemes. Ang. Very noble.] Cic. 6. Verr. Nam tum ipsa fuit egregiè facta, tum epigramma Græcum pernobile incisum habuit in basi.

Pernocto, as, are, Vide PERNOX.

Pernōsco, is, ĕre, act. t. Perfectè nosco. [הכיר bichir. διαγινώσκω, ἀναγνώριζω. Gall. Connoistre parfaictement. Ital. Cognoscere perfettamente. Ger. Wol kennen, eigentlich vnd vollenklich lernen. Hisp. Mucho conocer. Pol. Dobrze poznawam. Vng. Meg ismernem. Ang. To know perfitly.] Plaut. Merc. Vbique amici qui infideles fiunt nequeas pernoscere. Terent. Andr. Non satis me pernosti etiam qualis ilm, Simo. Cicero de Fato: Qui se profitebatur hominũ mores, naturas q; ex corpore, oculis, vultu, fronte pernoscere. Horat. 2. Serm. Sat. 4: Est operæpretium duplicis pernoscere juris Naturam.

Pernōtesco, is, ere, Vnde Pernotuit impersonale, pro Perfectè & cernì cognitum est. Tacit. lib. 14: Atque ubi incolumem esse pernotuit.

Pernox, hujus pernoctis, om. t. Per totam noctem perdurans: [παννύχος. Gall. Qui dure toute la nuict. Ital. Che dura tutta la notte. Ger. Durchnächtig, oder vbernächtig. Hisp. Cosa que dura toda la noche. Pol. Przez noc trwaiący, przez noc gący. Vng. Egesz eyszaka tarto. Ang. That indureth all the night.] unde pernox vigilia dicitur, quæ per totam noctem continuatur. Gell. lib. 2. cap. 1: Acre solitus Socrates dicitur pertinaci statu perdius atque pernox, à summo lucis ortu, ad solem alterum orientem, incoctus, immobilis, iisdem in vestigiis, & ore, atq; oculis eundem in locum directis, cogitabundus, tanquam quodam secessu mentis atque animi facto à corpore. Sic Luna pernox dicitur, quum per totam noctem lucet. Plinius lib. 2. cap. 9: Crescens semper, aut senescens, & modò curvata in cornua, modò æqua porrone divisa, modò sinuata in orbem, maculosa, eademq; subitò prænitens, immensa orbe pleno, ac repente nulla, aliàs pernox, aliàs sera, & parte diei lucem Solis adjuvans, deficiens, & in defectu tamen conspicua. Liv. lib. 5. ab Vrbe: Prælium q; ante lucem (sed luna pernox erat) commissum est, & haud incertius diurno prælium fuit.

Pernŏcto, as, act. p. Noctem totam aliquo in loco transigo. [Ὅλην διαγρυπνῶ, πανυχίζω. Gall. Demourer toute la nuict, passer la nuict. Ital. Star di notte, passare tutta la notte in una impresa. Ger. Die nacht zubringen durch die gantze nacht etwan seyn, die nacht verstinsen. Bel. Vernachten, den gehelen nacht overbrengen. Hisp. Velar toda la noche. Pol. Przenocuie nam, nocpore. Vng. Halak. An. To tary or passe the night.] Terentius in Adelph. Sed si hic pernocto, causæ quid dicam Syre? Idem in Hecyr. Nam negabas nuptam filiam te tuam posse pati cum eo qui meretricem amaret, & pernoctaret foris. Cicero pro Cluētio: Quum esset adolescens apud mulierculam quandam atq; ibi pernoctaret: id est, per totam noctem moraretur. Idem pro Archia: Adolescētiam agunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, adversis perfugium atq; solatium præbent, delectant domi, non impediunt foris, pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur. Idem pro Domo sua: Propter inopiam tecti in foro pernoctant: id est, dormiens, sive per totam noctem morans. Pompon. Pernoctare extra urbem dicitur, qui nulla parte noctis in urbe sit. ¶ Compositum item Abnocto, quod significat per noctem, sive noctu absum: de quo vide suprà suo loco.

Pernūmĕro, as, are, act. p. Numero, recenseo, enumero. [ספר לגמרי ψηφίζω παντάπασιν. Gall. Conter, achever de nombrer. Ital. Annouerare. Ger. Gar zehlen. Hisp. Contar. Pol. Przeliczam. Vng. Meg szamlalom alaszim. Ang. To reckon to the end.] Plaut. in Epid. Age, age, absolve, atq; argentum numera, ne comites morer. S. Pernumeratum est. Catul. ad Lesbiam, Epige. 7: Quæ nec pernumerare curiosi possint. Livius lib. 23: Paucos moratus dies, dum imperatam pecuniam illi gentes pernumerarent. Idem ab Vrbe: Sortem aliam ferte, de capite deducite quod usuræ pernumeratum est: jam nihilo mea turba quàm ullius conspectior erit.

Pĕro, ōnis, m. t. Genus calceamenti rustici ex corio crudo, contra nives, imbres q;, & frigora. [εἶδος ὑποδήματος. Gall. Guestres ou trepons. Ital. Bonetta. Ger. Ein Bundschuh. Hisp. Abarca calçado de cuero crudo. Pol. Kurp. Vng. Bocskor. Ang. A high shooe of rowe leather called a short vp.] Iuvenal. Satyr. 14: -quem non puder alto Per glaciem perone tegi. Virg. lib. 7. priscos Latinos perone in bellis usos ostendit: vestigia nuda sinistri Instituêre pedis, crudus tegit altera pero. Budæus: Perones, tibialia sunt lora, quibus nostrates rustici utuntur: sic dicta (ut arbitror) quòd perà modo sint informia. Peram autem veteres appellarunt sacculum ex aluta à collo ad lumbos dependentem.

Pĕrōnātus, a, um, Peronibus calceatus. [ὑποδούμενος τὸν δεξιὸν πόδα. Pol. Wkurpie obuty. Vn. Bocskoros.] Persius Sat. 11: Navim si poscat sibi peronatus arator.

Pĕrōbscūrus, a, um, Valde obscurus. [πάνυ ἀσαφὴς, ἀδιάγνωστος. Gall. Fort obscur. Ital. Molto oscuro. Ger. Gar finster oder dunckel. Hisp. Muy escuro. Pol. Bardzo ciemny. Vng. Igen homalos. Ang. Very dark and obscure.] Cic. 1. de Natura deor. Tum perdifficilis Brute (quod tu minimè ignoras) & perobscura quæstio est de natura deorum.

Pĕrōdĭōsus, a, um, Valde odiosus. [ἐπίμισητος, πάνυ μισητός. Gall. Fort odieux. Ital. Molto odioso. Ger. Gantz hessich. Hisp. Muy odioso. Pol. Bardzo przykry. Vng. Igen gyűlölettes. Ang. Very odious or hated.] Cic. ad Att. lib. 10: Crebrò refricat lippitudo, non illa quidem perodiosa, sed tamen quæ impediat scriptionem meam.

Pĕrōlĕo, peroles, pen. corr. Valde oleo. [πολὺ ὄζω. Gall. Sentir fort, rendre vne forte odeur. Ital. Oderare molto. Ger. Stark schmecken. Hisp. Mucho oler. Pol. Tęgo cuchnąc, pachnąc. Vng. Igen szagos vagyok. Ang. To haue a strong sauour.] Lucil. lib. 30: Quis totum sic corpus jam peroleisse bitumen?

Pĕrōpportūnus, a, um, pen. prod. Valde opportunus. [πάνυ ἐπιτήδειος, λίαν εὐκαιρος. Gall. Fort opportun, fort à propos. Ital. Molto opportuno. Ger. Gantz tochtlich vnd wolgelegen. Hisp. Cosa cumplida sazon à tiempo. Pol. Bardzo wczesny. Vng. Igen alkolmatos. Ang. Very fitte for the purpose.] Cicero de Clar. Orat. Crassus in dicendo & peropportunus & brevis.

Pĕrōro, as, Orationem finio, orationem ad exitum duco, absolvo, finem dicendi facio. [τελειῶ. Gall. Faire fin à son oraison. Ital. Conchiudere. Ger. Aufreden, die Red enden vnd beschliessen, die Beschlußred thun. Bel. Een reden eynden. Hisp. Orar hasta el cabo, concluyr. Pol. Kończyć mowę dokonczyć. Vng. Bevegdemet el vegezem. Ang. To make an end of an oration.] Compositũ est ab Oro, quod significat dico, vel orationem habeo. Cic. pro Quint. Hæc tria quùm docuero, perorabo. Idem 4. Acad. Quoniam satis multa dixi, est mihi perorandum. Idem 2. de Orat. Alii jubent antequam peroretur, ornandi, aut agendi causa digredi, deinde concludere ac perorare. ¶ Perorare orationem, est sermonem institutum sive scribat quis, sive verba faciat, usque ad finem ducere sine ullâ interruptione. Cicer. 2. de Legib. Video Platonem idem fecisse, omnemq; orationem ejus de Legibus peroratam esse uno æstivo die: id est, dialogum totũ die uno æstivo peractum, inquit Budæus. Cic. pro Quint. Quæritur, priore patrono causam defendente, nunquã peroratum potuisse. ¶ Perorare, pro Affectus commovere. ἐλεεινολογεῖν, Quint. 6. Decla.

6. Decla. Atista legem recitat, & in cadavere filii perorat: id est, indignationem commovet. ¶ Perorare non semper absolutè, sed etiam cum accusativo ponitur, Perorare orationem Perorare causam, m aliquâ. Cicero pro Quintio: Mihi perdifficile esse contra tales oratores non modò tantam causam perorare, sed omninò verbum facere conari. ¶ Aliquando accusativum habet cum præpositione In. Plin. lib. 29. cap. 1: Eadem ætas Neronis principatu ad Thessalum transilivit, delentem cuncta majorum placita, & rabie quadam in omnia ævi medicos perorantem. ¶ Perorare rem aliquam, interdum est eam in peroratione pertractare, & de ea dicere. Cic. 5. Verr. De qua quum dixero, totum hoc crimen decumanum perorabo.

Perōrātĭo, f.t. Dicitur finis & conclusio orationis. [ἐπίλογος. Gall. *La fin ou conclusion d'vne oraison, ou d'vn plaidoyé.* Ital. *Conchiusione d'vn parlare.* Ger. Ein Beschluss red. Hisp. *La conclusion de la oracion.* Pol. *Dokończenie mowy.* Vng. *Beszednek az vege.* Ang. *The conclusion or end of an oration.*] Cicer. de Clar. Orat. Extat ejus peroratio, qui epilogus dicitur, Quintil. lib. 4. cap. 6: An quum ille, qui plerisq; perorationibus petitur, fictus erumpit, nō palàm dicta sententia est?

Pĕrōsŭs, a, um, pen. prod. ex per & osus. Exosus, odio prosequens. [שנא *sané Aborrentio.* Gall. *Qui hait fort.* Ital. *Ch' ha in odio.* Ger. Ganz verhaßt/hefftig hassend. Hisp. *Casa que aborresce.* Pol. *Wielce na cos się krzywiący.* Vng. *Gyülölö.* Ang. *That hat eth or exceedeth much.*] Osus autem participium esse puto verbi Odio, pro quo defectivum odi manſit in usu. Nam sicut à prandeo, prandi us sum (quum tamen & prandi dicamus) ita & osus sum ab odio capimus, cujus loco nunc in usu est odi præsentis & præteriti perfecti tēporis. Terent. in Adelph. Et illud rus nulla alia causa tam malè odi, nisi quia propè est. Plautus in Capt. Odi ego aurū, multa multis sæpè persuasit perperam. ¶ Sunt aūt osus, exosus, & perosus, activæ significationis participia: quod ostendit osurus participium futuri temporis. Festus: Osi sunt ab odio declinasse antiquos, testis Caius Gracchus in ea oratione, quæ est de lege Minutia: Mirū *inquit*, siquid his injuriæ fit: semper eos osi sunt. Quod postea addita Præpositione, per, in usu esse cœpit. Hactenus Festus. Colum. lib. 10: Neq; ea curatorem fraudulentū tantùm, sed etiam immundam segnitiem perosa est. Quint. li. 1: Qui modò legitimam disciplinam non tint perosi. Plautus in Amph. simplici usus est: inimicos semper osa sum. ¶ Hinc deducitur verbale Osor, qui rem aliquam odio prosequitur. Plaut. in Asin. Madidum, nihili, incōstantem, atq; osorem uxoris suæ. ¶ Exosus ejusdem significationis. Virgil. lib. 5: Iuppiter omnipotens si nondum exosus ad unum Trojanos.

Perotta. Genus chartæ nuper inventæ.

Pĕrpĕco, as, pen. prod. Tranquillū & pacatū reddo. [השקיט *hischkit* השביח *hischbiach. Aglaonicus. Jashbiu.* Gall. *Appaiser du tout, rendre du tout paisible.* Ital. *Placare, far tranquilla.* Ger. Gar beruhigen oder stillen. Hisp. *Aplacar, sossegar.* Pol. *Vspokoiam, vspokoiam.* Vng. *Le tsendeszetem.* Ang. *To make great quietnesse and calmnesse.*] Livius lib. 36: Paucosq; per dies omnibus perpacatis, sine ullius noxa, &c. Plinius de viris illustr. M. Curius Dentatus primò de Samnitibus triumphavit, quos usq; ad mare superum perpacavit.

Pĕrpārce, adverbium, Admodum parcè. [μετὰ πολλῆς φειδοῦς. Gall. *Fort chichement ou espargnement.* Ital. *Molto parcamente.* Ger. Gar kündtglich. Hisp. *Muy escassa y avaramente.* Pol. *Skąpie.* Vn. *Igen gyengen.* Ang. *Very nygardelie or sparingelie.*] Terentius in Andr. & quod dicendum hic fuit, Tu quoq; perpacè nimiū.

Pĕrpărum, pen. corr. adverbium, Valde parum. [μικρὸν σφόδρα, ὀλίγως. Gall. *Fort peu.* Ital. *Molto poco.* Ger. Gar wenig oder klein. Hisp. *Muy poco.* Pol. *Barzo mal'o.* Vn *Igen kevesi.* An *Very little.*] Cic. 3. Verr. Perparū exillis magnis lucris ad sese pervenire.

Pĕrpărvŭs, a, um, Admodum parvus. [μικρὸν μικρόν. Gall. *Fort petit, bien petit, petiot.* Ital. *Molto piccolo.* Ger. Gar klein. Hisp. *Muy pequeno.* Pol. *Maluczki.* Vng. *Igen kitsin.* Ang. *Very little.*] Cic. 1. de Legib. Quæ & quum adsunt, perparva sunt: & quandiu affutura sint, certum sciri nullo modo potest. Lucret. lib. 3: Ergo animam totam perparvis esse necesse est Seminibus nexam per venas, viscera nervos.

Pĕrpărvŭlŭs, diminutivum. [σὺ μικρόν σε, ὀλίγος σε, ὁ μικρὸς μικρός. Gall. *Fort petiot, tre-petit.* Ital. *Piccolissimo.* Ger. Vberaus klein. Hisp. *Muy muchò pequeno.* Pol. *Maliuczki.* Vng. *Igen kitsinyke.* Ang. *That is very little.*] Cic. 6. Verr. Duo tamen sigilla perparvula tollunt.

Perpaucus, a, um, Minimè multus. [ὀλίγος σε, ὀλίγος ἐστὶ σε. Gall. *Fort peu.* Ital. *Forte poco.* Ger. Vast wenig. Hisp. *Muy poco.*] Terentius Eunuch. -imò sic homo est Perpaucorum hominū. Cic. 4. Acad. Erat quidem si perpauca mutavisset, germanissimus Stoicus.

Perpauculus, diminutivum. ὀλίγος σε, ὀλίγος ἐστὶ σε. Cic. 1. de Leg. Deduxit, in Academiam perpauculis passibus.

Perpāvĕfăcĭo, is, act. 1. Pavorem incutio, & valde pavefacio. [τρόμον ἐμβάλλω. Gall. *Fort effraier, faire effroyer.* Ital. *Spaventare forte.* Ger. Gar erschrecken; ein angst oder schrecken in das hertz jagen. Hisp. *Mucho atemorizar.* Pol. *Przestraszam.* Vng. *El remitem, el tersem.* Ang. *To affright and feare one.*] Flaccus hinc. Perpetuis liter eatum hodie perpavefaciam pectora.

Perpaulum, adverbium, ex per, & paulum, quod à parum derivatur. [ὀλίγον ἔστι. Gall. *Fort peu.* Ital. *Molto poco.* Ger. Gar wenig. Hisp. *Muy pequeno.* Pol. *Barzo mal'o.* Vng. *Egy kevesi.* Ang. *Very little.*] Cic. 1. de Finib. Declinare dixit atomum perpaulū, quo nihil posset fieri minus.

Perpaŭlŭlum, diminutivum. [ὀλίγιστον. Gal. *Tant soit peu, si petite que rien.* Ital. *Pochissimo.* Ger. Gar wenigste. Hisp. *Muy muchissimo.* Pol. *Troszeńke.* Vng. *Egy igen kevesi.* Ang. *Very little.*] Cicer. 2. de Orat. Inter ingenium quidem & diligentiam perpaulum loci reliquum est arti.

Perpauxillum aliud diminutivum. ἐν ὀλίγοις. Plaut. Capt. Sed si pauxillum potes Contentus esse. E mē. perpauxillū mihi.

Perpaŭpĕr, ra, rum, Valde pauper. [σφόδρα πένης, πενιχρός. Gall. *Fort pouvre.* Ital. *Molto povero.* Ger. Bas arm. Hisp. *Muy pobre.* Pol. *Barzo vbogi.* Vng. *Igen szegeny.* Ang. *Very poore.*] Cicad Atticum lib. 6. de Ariobarzane: Erat enim rex perpauper.

Perpauxillum. Vide PERPAVLVM.

Perpello, is, act. 1. Induco, impello, cogo. [הסית *hosith.* יסת *iasat.* Gal. *Pousser et induire à faire.* Ita. *Indurre, spignere, sforzare.* Ger. Etwat zu thun oder bringen. Hisp. *Mucho constreñir.* Pol. *Przypędzam, przymuszam.* Vn. *Reá kenyszerit, reávezetem.* An. *To compell to constraine or move one to do a thing.*] Plaut. Bacch. Callidis dolis abpuli & perpuli, mihi omnia ut crederet. Terentius in Andr. Suadere, orare usqueadeo donec perpulit. Liv. lib. 1. ab Vrbe Incensam multitudinem perpulit ut imperium regi abrogaret. Idem 2. ab Vrbe: Nec tamen perpelli potuere ut ne domicarent.

Perpēndĭcŭlum, li, n. Instrumentum fabrorum, quo plumbo à filo & gnomone pendēte, rectitudo, seu obliquitas operis perpēditur: id est, examinatur. [אבן *anāh* משקולת. Gall. *Le plomb d'vn maçon ou charpentier.* Ital. *Archipenzolo.* Ger. Ein bleywag oder senckel so die Werckleut brauchen / dass sie schnurrichtig bauwen. Hisp. *El plomo de albani.* Pol. *Olowiana sznurze przymiarowe, wedle ktorego murarze budują, lini al' mularski.* Vng. *Merö czenna; linnya.* Ang. *A leavell, lyne, or carpenters rule.*] Asconius Perpendiculum, linea laterum æqualitatem a summo ad imum altitudine probans. Vitruvius lib. 7: Longitudines ad regulam & lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normam respondentes exigantur. Cicer. 2. Acad. ut utat Nonius: Atqui si id crederemus, non egeremus perpendiculis, non normis, non regula. Perpendiculi inventor fuit Dædalus, teste Plin. lib. 7. cap. 56.

Perpendĭcŭlārĭs, re, Geometræ vocant quod ex superiore loco in inferiorem demittitur ea rectitudine qua plumbū pendet ex perpendiculo. ἰσοσκελὴς. Vnde radios Solis perpendiculares habere dicuntur, qui Solem habent rectè supra caput imminentem.

Perpendĭcŭlātŏr, ris, Qui perpendiculo utitur, ut fabrorum, vel cæmentarius. [Vn. *Mertek ezzenue, mertekö.*] Sex. Aurel. Victor in Adriano: Nam quæ ad speciē legionum militarium, fabros, perpendiculatores, architectos, genusq; omnium extruendorum mœnium, seu decorandorum urbium centuriaverat.

Perpendo, dis, act. 1. Probè examino, diligenter considero, quasi valde pendo. [בחן *bachàn* תכן *tachan. Librare, ponderare.* Gall. *Peser & considerer diligemment quelque chose.* Ital. *Considerare con diligenza.* Ger. Wol erwägen: fleissig bedencken. Bel. Wol overleggen. Hisp. *Pesar con diligencia.* Pol. *Pilnie vważam.* Vng. *Jol hanyam vetē, meg vizsgalom.* An. *To weigh and consider diligently.*] Cic. pro Muræna: Hæc omnia ad rationem civitatis sic dirigenda sunt: sin perpendere ad disciplinæ præcepta velis, reperientur pravissima. Ibidem: Cato vitam ad certā rationem animam dirigens, & diligentissimè perpendens omnia officia rum omnium Iudicio acti perpendere, Lucan. lib. 2.

Perpensātĭo, f.t. [ἐξέτασις. Vn. *Meg hanyas vetes, meg lātás.*] Gell. lib. 2. cap. 2: Cum summa (dii boni) honorum, magistratuumq; perpensatione.

Perpensŭs, participium. [בחן *nibchàn* נבחן *nibchàs. Librare, considerare.* Gall. *Peser, considerer diligemment.* Ital. *Pesato, considerato diligentemente.* Ger. Wol erwäget oder betrachtet. Hisp. *Bien considerado con diligencia.* Pol. *Pilnie vważony.* Vng. *Jol hanyatot, meg vizsgaltatot.* Ang. *Weighed and considered diligently.*] Colum. lib. 3. cap. 3: Vt ante perpensum & exploratum habeamus, an locupletes patremfamiliās vinearum cultus.

Perpensē, adverbium. Examinatē, ponderatē. [ἐξετασμένως. Gall. *Considerément.* Ital. *Ponderatamente, consideratamente, maturamente.* Ger. Mit fleissiger erwägung. Hisp. *Pesadamente.* Pol. *Zpilnim, vważnym.* Vng. *Meg vizsgalua.* Ang. *With weighing and diligent considering.*] Cujus non reperi exemplum.

Perpetŭ

Perpẽnſa,ſæ.p. [Ger. Haſenwurtz.] Dioſcoridi herba quæ à nonnullis vocatur Baccha. βάκχαρις. Plin. lib. 21. cap. 9: Baccharin medicinæ uſu eſt. Quidam ex noſtris *perpenſam* vocant. Auxiliatur contra ſerpentes, capitis dolores fervores q̃j.

Perpẽram, pen. cor. adverbium, Præpoſterè, pravè, perversè, corruptè, vitioſè. [κακῶς, πονηρῶς. Gall. *A tort, fauſſement, mal.* Ital. *Malamente, vitioſamente, falſamente.* Ger. Lãg/ falſchlich/ vbel. Bel. Verkert/ quaitè. Hiſp. *Mala y falſamente.* Pol. *Przeto, złie, daremnie, fałſzywie.* Vng. *Gonoſzal, hotuannal, vrzeka furdulual.* Ang. *Amiſſe, euer thwartlie, wrongfie.*] Plaut. Quidni? ſemper agit perperam. Reſtè, & perperam, contraria: Cic. pro Cæcinna: Seu reſtè, ſeu perperam facere cœperunt.

Perpẽrus, a, um, pen. corr. teſte Nonio, Indoctus, ſtultus, rudis, inhabilis, ſeu ut alii interpretãtur procax, temerarius, præceps, aut etiam levis & inconſtans. [עַוָּל *havêl.* πονηρός. Gall. *Ignorant, indocte.* Ital. *Ignorante, trozzo.* Ger. Vngelehrt/ vnverſtendig/ torechtig oder vnbeſtendig. Hiſp. *Malo, falſo, indocto.* Pol. *Głupi, nieruszony wieber.* Vng. *Tudatlan, bolond.* Ang. *Foolish, rashe.*] Actius in Pragmat. apud eundem Nonium: Deſcribere in theatro perperos populares.

Perpẽrĭtūdo, inis, f.t. Pravitas, ſtultitia. [עַוָּלָה *havêl.* πονηρία. Gall. *Mauuaiſtié, ſottiſe.* Ital *Malvagità, trozzezza.* Ger Boßheit/ vnverſtandt/ torheit. Hiſp. *Maldad y falſedad.* Pol *Głupſtwo, złoſć.* Vng. *Gonoſſag, bolondſag.* Ang. *Rashneſſe, foolishneſſe.*] Accius in Pragmaticis: Et eo plectuntur Poëtæ, quàm ſuo vitio ſæpiùs ductabilitate nimiâ veſtra aut perperitudine.

Perpẽs, etis, pen. corr. om. t. Perpetuus. [תָּמִיד *tamidh.* ἀεὶ. Gall. *Perpetuel, continuel.* Ital. *Perpetuo.* Ger. Ewig. Hiſp. *Perpetuo, continuo.* Pol. *Wiecznie.* Vng. *Zwentelen valo.* An. *Perpetuall.*] Plautus in Amph. Ibi cœnavi, atque ibi quievi in navi noctem perpetem. Idem in Amphitr. Neque ego hac nocte longiorem me vidiſſe cenſeo. Niſi item unam, verberatus quam perpendi perpetem.

Perpetim, pen. cor. adverbium, Perpetuò. [עוֹלָם תָּמִיד *tamidh. âôl.* Gall. *Perpetuellement, continuellement, ſans ceſſe.* Ital. *Perpetuamente.* Germ. Ewiglich. Hiſp. *Continuadamente.* Pol. *Wiecznie.* Vng. *Zwentelen.* Ang. *Perpetuallie.*] Plin. lib. 20. cap. 4. Ira vocatur ulcus aciem hebetans, & in angulo oculi perpetim humore manans.

Perpĕtĭŏr, perpeteris, perpeſſus ſum, d. t. Patior ſive fero. [סָבַל *ſabal.* πάσχω. Gall. *Endurer & ſouffrir.* Ital. *Patire ſupportare.* Ger. Erleiden. Hiſp. *Padeſcer ſoffrir.* Pol. *Cierpiec, znosić.* Vng. *Szenuedem tsurbm.* Ang. *To ſuffer and indure.*] Terentius Eunuch. An potiùs ita me comparem. Non perpeti meretricum contumelias? Cicero ad Cælium lib. 2: Nonne tibi affirmavi, quidvis me potiùs perpeſſurũ quàm ex Italia ad bellum civile me exiturum? Idem 1. de Finib. Idem etiam dolorem ſæpè perpetiuntur ne ſi id non faciant, incidant in majorem.

Perpĕſſi, posterius ſupinũ, à verbo perpetior. Cic. 4. de Finibus: Fortiorem q̃, in patiendo dolore, ſi eum aſperum atque difficilem perpeſſu, & contra naturã. quàm ſi malum dixero. Idem 2. Tuſcul. O' multa dictu gravia, perpeſſu aſpera.

Perpĕſſus, participium à verbo perpetior. [סָבַל *ſabêl.* πάσχων. Gall. *Qui a enduré & ſouffert.* Ital. *Che ha patito.* Ger. Erlitten. Hiſp. *El que ha padeſcido.* Pol. *Ten ktory wycierpiał.* Vng. *Szenuedt, tsurt.* Ang. *That ſuffereth.*] Cicero 12. lib. Epiſtol. Vt mihi tam multa pro te perpeſſo, atque defuncto hoc concederet.

Perpĕſſĭo, onis, f. t. Actus ipſe perpetiendi. [πάθος ὑπομονή. Gall. *Endurement de faſcheries.* Ital. *Sofferenza, patienza.* Ger. Erleidung/ erduldung. Hiſp. *Aquella obra de padeſcer, ſuffrimiento.* Pol. *Mierzenie, wycierpienie.* Vng. *Szenuedes tsurest.* Ang. *A ſuffering.*] Cicero 2. de Invent. Patientia eſt honeſtatis aut utilitatis cauſa rerum arduarum ac difficilium voluntaria ac diuturna perpeſſio.

Perpĕtro, as, pen. corr. ex per & patro, act. p. Perficio, & plerunq; in malam partem. [עָשָׂה *paâl.* ἀποτελέω. Gall. *Venir au bout de quelque entrepriſe, l'achever & mettre à fin.* Ital. *Compire, mandare ad effetto.* Ger. Vollbringen oder begehn/ ſonderlich etwas böſes. Hiſp. *Acabar de hazer.* Pol. *Dopuſzczam ſie, nieczo złego.* Vng. *Végbeſzéllyem.* Ang. *To do or commit an ill act.*] Plaut. in Caſ. Nam cur non ego id perpetrem quod occœpi, ut nubat mihi? Idem Truculent. Malè quod mulier incœpit, niſi efficere perpetrat, Id illi morbo, id illi ſenio eſt. Livius 1. ab Vrbe: Poſtea quam juvenes perpetrata cæde pergere ad ſe gratulantes vidit, extemplò, &c. ¶ Nonnũquam accipitur & in bonam, ut Sacrificio, rite perpetrato apud Livium 4. Decad. 5.

Perpĕtŭus, a, um, Continuus, & minimè interruptus. [תָּמִיד *tamidh.* διὰ παντός. Gall. *Perpetuel.* Ital. & Hiſp. *Perpetuo.* Ger. Ewig/ immerwährend. Bel. Eeuwich. Pol. *Vſtawny, wieczny.* Vng. *Orökke valo, Zwentelen valo.* Ang. *Perpetuall.*] Ovid. 1. Metamor. -primaq; ab origine mũdi Ad mea perpetuum deducite tempora carmen. Plaut. in Aſin. Opto mihi hunc annum perpetuum hujus operas. Cic. 3. in Cat. Atq; ut in perpetua pace eſſe poſſitis, providebo. Hoc eſt, ne pax veſtra interrumpatur. ¶ Accipitur etiam perpetuũ pro perenni: hoc eſt, pro eo quod nunquam perit. ἀίδιον. Cic. 4. Catilin. Ignem Veſtæ perpetuũ & ſempiternum. Plaut. in Ciſt. Vt ſunt humana, nihil eſt perpetuum datum. ¶ Nonnunquam etiam ponitur pro perpetuò verum & obſervandum. Celſus li. 2. cap. 10: Quum ſit autem minimè crudo ſanguis mittendus, tamen id quidem perpetuum eſt. Hoc eſt, non uſquequaq; verum eſt. Paul. l. Quum hæreditas. ff. ad Senat. Trebel. Quum hæreditas ex fideicommiſſi cauſa reſtituta eſt, ſi antè cum hærede cõpromiſſum ſit, puto fideicõmiſſarium cavere debere hæredi. Nam quod dicitur, retinere eum oportere, non eſt perpetuum: Hoc eſt, non perpetuò verum.

Perpĕtŭum, adverb. Aſſiduè, ſemper. [תָּמִיד *tamidh.* ἀεὶ, αἰεί. Gall. *Perpetuellement. à perpetuité, continuellement.* Ital. *Sempre, continuamente.* Ger. Immerdar/ ſtäts ohn vnderlaß. Hiſp. *Sempre, continuadamente.* Pol. *Vſtawnie, bez przeſtanku.* Vng. *Orökke Zwentelen.* Ang. *Perpetuallie.*] Plaut. in Epid. Quid agis? perpetuum valuiſti? Pro eodem dicitur Perpetuò. Idem in Menæch. Sed meliore eſt opus auſpicio, liber perpetuò ut ſiem.

Perpĕtŭo, as, perenno, continuo ſine intermiſſione. [תָּמִיד *tamidh.* ἀιδίζω. Gall. *Continuer, perpetuer.* Ital. *Continouare, perpetuare.* Germ. Stäts vnd eintwander beharren/ nimmer vndertaſſen. Hiſp. *Continuar, perpetuar.* Pol. *Nie przeſtawac.* Vng. *Zwentelenne tenyem.* Ang. *To continue.*] Plaut. in Pſeud. Non eſt juſtus quiſquam amator, niſi qui perpetuat data. Nævius: Miſerum me, cui datum eſt ut hunc ſolus perpetuem laborem.

Perpĕtŭālis, e. om. t. Vniverſalis. [καθολικός. Gall. *Perpetuel, qui eſt general & vniverſel.* Ital. *Vniverſale.* Ger. Algemein vnd ſtäte ding. Hiſp. *Vniverſal.* Pol. *Vſtawni, rzmal's.* Vng. *Kĕtĕuſeges.* Ang. *Vniverſall and perpetuall.*] Quintil. libro 2. capite 14. καθολικόν eſt, (ut dicamus quo modo poſſumus) univerſalia vel perpetua.

Perpĕtŭārĭus, teſte Budæo in titulum de locat. præd. civil. vel fiſc. Conductorem & colonum ſignificat, qui perpetuò rem conduxit. Prædia domus noſtræ ſi ſemel jure perpetuo apud aliquem fuerunt, ad alium transferre perpetuarium nõ oportet. Et ſubinde eodem modo: Sunt etiam alibi fundi perpetuarii. ad diſtinctionem (ut videtur) emphyteuticorum. Hęc ille. Quod falſum videtur eſſe. Nam perpetuarium jus dicitur pro emphyteuſi, toto titul. C. de locat. prędio. Quia ſcilicet ea lege ager fruendus datur, ut quandiu cõductio ſolvatur, nunquam ad dominum redeat.

Perpĕtŭĭtās, pen. corr. perpetuitatis, f. t. [ἀϊδιότης, ἀϊδιότητος, τὸ ἀΐδιον. Gall. *Perpetuité, durée à touſiours, continuation.* Ital. *Perpetuita continuatione.* Ger. Vnunderlaſſung/ immerwährung/ ewigkeit. Hiſp. *Perpetuidad, continuidad.* Pol. *Wiecznoſc, vſtawnoſc.* Vng. *Orökke valoſag, Zwentelenſeg.* Ang. *Perpetuitie.*] Cicero 2. de Finib. Qui autem diffidet perpetuitati bonorum ſuorum, timeat neceſſe eſt ne aliquando amiſſis illis ſit miſer. Sermonis perpetuitas. Cicer. 2. de Orat. Idem 3. de Orat. Perpetuitate & quaſi converſione verborum utendum nõ ſemper eſt. ¶ Perpetuitas pro immortalitate. Cicero de Vniverſitate: Neutiquam tamẽ diſſolvemini, neq; vos ulla mortis fata periment; nec fraus valentior quàm conſilium meum, quod majus eſt vinculũ ad perpetuitatem veſtrã quàm illa, quibus eſtis tum quum gignebamini, colligati.

Perpĭctus, a, um, participiũ, à verbo perpingo. Exactè pictus. ἐξηκριβωμένος. Ovid. 10. Metamorph. Lilia, perpictasq; pilas, &c.

Perplăcĕo, perplaces, pen. corr. n. ſ. Valde placeo. [σφόδρα ἀρέσκω. Gall. *Fort plaire.* Ital. *Piacer molto.* Ger. Wol gefallen. Hiſp. *Mucho plazer.* Pol. *Barzo ſie podobam.* Vng. *Igen tetzem.* Ang. *To pleaſe verie well.*] Terentius Heaut. -egomet habeo propemodum. Quàm volo. 5. nunc laudo gnate. G. L. Archonidis filiam. 3. Perplacet. Cicero Attic. libro 3: Sed ſi eſt aliquid in ſpe, vide legem quam T. Fadio ſcripſit T. Viſellius: ea mihi perplacet.

Perplĕxus, a, um, Involutus, implicitus. [סְבַךְ *ſabúch.* ἐμπεπλεγμένος, ἐμπεπλεγμένον. Gall. *Entremeſlé & barbouillé parmi, dautant.* Ital. *Intricato, imbrogliato.* Ger. Verwicklet/ verwirrt. Hiſp. *Enbetrada, empedida.* Pol. *Pomieſzani, pomotany.* Vng. *Össze kötelezett.* Ang. *Twiſted together, hard to be loſed, doubtfull.*] Plin. lib. 9. cap. 2: Perplexis, & in ſemet aliter atq; aliter nũc flatu, nunc fluctu convolutis ſeminibus. ¶ Per translationem accipitur pro obſcuro, & ita involuto ut commodè intelligi non poſſit. Livius 4. bell. Maced. Ex his Menippus ignorare ſe dixit quidnam perplexi ſua legatio haberet. Livius 10. bell. Macedon. Singulos amicorum patris tentare ſermonibus perplexis inſtitit.

Perplexẽ, adverbium, Obſcurè. implicitè. [ἐμπεπλεγμένως, ἐμπεπλεγμένον. Gall. *Douteuſement.* Ital. *Dubbioſamente.* Ger. Verwicklichen/ zweifelhafftiglich. Hiſp. *Dudoſamente.* Pol. *Pomieſzanie, mikrenie.* Vng. *Homaſiſon.* Ang. *Intricatlie, obſcurelie.*] Terentius in Eunucho: Pergin' ſceleſta mecum perplexè loqui?

Pĕrplĕxim, aliud adverbiũ. κεκυκημένως. Plaut. in Sticho: Vtũ ego perplexim lacessam oratione, &c.

Pĕrplĕxŏr, aris, d.p. Aliquid perplexũ facere, & in dubium vocare, κεκυκίνειν. Idem in Aulul. At scio quo vos pacto soleatis perplexarier.

Pĕrplexābĭlis, adjectivũ, Perplexus, quum scilicet aliud audiatur, aliud sentiatur. κεκυκημένος. Idem in Asin. Neq; ullum verbum faciat perplexabile.

Pĕrplexābĭlĭtĕr, adverbiũ, Perplexé. πολυπλόκως. Idem in Sticho: Perplexabiliter hodie earum pavefaciam pectora.

Pĕrplĭcātŭs, ἐπεκτατικῶς. Interjecta conjũctione per tmesim extulit Lucretius lib. 2: Aut magis hamatis inter se, perq; plicatis.

Pĕrplŭo, is, ere, n. t. Transmittere pluviam. [מטר mĕtăr. Gall. *Plouvoir a travers ou parmi.* Ital. *Trapiouere.* Germ. Durch regnen. Bel. Doe regnen. Hisp. *Entrellouer.* Pol. *Przekapiwam.* Vng. *Az eſſöt by boſſatom.* Ang. *To rayne through or into.*] Quintil. lib. 6. cap. 3. Quum cœnaculum perpluceret: id est, per medium pluviam admitteret. Plautus Most. - venit imber, Lavat parietes, perpluunt tigna, putrefacitq; operam fabri. ¶ Perpluit in pectus per translationem. Plautus in Most. Hæc illa tempestas mea, mihi quæ modestiam omnem Detexit, tectus qua fui: quam mihi Amor & Cupido In pectus perpluit meum. Idem Trinu. Benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant.

Pĕrplŭs, perpluris, pen. prod. om. t. Plin. lib. 23. cap. 24: Spondeiq; jugero ejus annuos perplures, vel mediocri solo reditus. [σωμπλούσιος, σωμπλούσιον. Gall. *Beaucoup plus.* Ital. *Molto piu.* Ger. Vast viel. Hisp. *Mucho mas.* Pol. Barzo wielie. Vng. *Igen ſok.* Ang. *Much more.*]

Pĕrplū, i mum, adverbium: [ἐς πλεῖστον. Gall. *Tres fort.* Ital. *Aſſai.* Ger. Vberauß viel. Hisp. *Muy mucho.* Pol. Barzo wielie. Vng. *Feletſeſ kat.* Ang. *Very much.*] ut, Perplurimùm refert. Plinius lib. 2. cap. 54.

Perpŏl, adverbium esse jurandi quidam putavêre apud Plautum in Casina: Perpol sæpè peccas: ita fit ubi quid tanto opere expetas. Et apud Terentium Hecy. - perpol quàm paucos reperias meretricibus Fideles evenire amatores. Verùm Donatus in hunc locum sic ait: Ordo est, Pol perquam paucos reperias: nam perpol non est Latinum, sed ἐκ τύπου perquàm: id est, nimio. Ex quibus Donati verbis videre est, apud Plautũ in præcedenti exemplo ordinem esse talem, Pol perſæpè peccas.

Pĕrpŏlĭo, perpolis, pen. corr. act. q. Valde polio, absolvo, ac supremâ manum addo. [לטש littăsh. Διὰ πολλοῦ ποιοῦμαι, ἐξεργάζομαι. Gall. *Polir & mettre au net, parpolir.* Ital. *Polire molto.* Ger. Wol außpoliren / wol zubutzen oder außbutzen. Hisp. *Mucho polir.* Pol. *Pilnie chcioc, naprawiac, kończyc, polerowac.* Vng. *Igen meg eksiſitem, ſzepegetem.* Ang. *To poliſh perfitelie, and bring to an end or perfiction.*] Cicero 2. de Orat. Tractu orationis lævi, & æquabili perpolivit illud opus Idem Attic. lib. 4: Librum meum illum *minidum* nondum ut volui, perpolivi. Idem 1. de Orat. Perfecti in dicendo & perpoliti homines. Plin. lib. 33. cap. 4. Nec ullum absolutius aurum est, cursa ipso trituq; perpolitum.

Pĕrpŏlītĭo, onis, f. t. Absoluta exornatio. [ἐξεργασία. Gall. *Poliſſure, poliſſement.* Ital. *Eſſo polire.* Ger. Außbutzung. Hisp. *Obra de mucho polir.* Pol. *Wypolerowanie.* Vng. *Meg eksiſites.* Ang. *A perfyt poliſhing.*] Ad Herennium lib. 4: Verborum exornatio est quæ ipsius sermonis insignita continetur perpolitione.

Pĕrpŏpŭlŏr, pen. corr. perpopularis, d. p. Totum populor & vasto. [שדד ſhiddĕd. Διαπορθῶ. Gall. *Piller, galler & deſtruire tout.* Ital. *Depredare.* Ger. Gar vbel verheren / durch vnd durch berauben vnd zerſchtöriſſen. Hisp. *Robar y deſtruir el campo.* Pol. *Do koſt ſa puſtoſzy.* Vng. *Et puſztitem.* Ang. *To waſt and deſtroye ouer all.*] Liv. lib. 22: Annibal emissus è manibus perpopulatur Italiam, vastandoq; & urendo omnia ad Romana mœnia perveniat. Tacit. lib. 14: Cædibus & incendiis perpopulatus.

Pĕrpōto, as, pen. prod. Totum tempus in potationibus consumo. [Διαπίνω, πολὺν ἀκρατον πίνω. Gall. *Ne faire autre choſe qu'yurongner.* Ital. *Crapulare, attendere à bevere.* Ger. Mit ſauffen vnd zutrincken verſchlieſſen. Item, Gar trincken. Hisp. *Mucho beuer ò baſſa el tiempo.* Pol. *Wpiciu czas trawic.* Vng. *El iddogalom.* Ang. *To ſpend much tyme in drinking.*] Cic. 7. Verr. Similiter totos dies, in littore tabernaculo posito, perpotabat. Ibidem: Prætore tot dies cum mulierculis perpotante. Lucretius lib. 1: interea perpotet amarum Absynti laticem.

Pĕrpō:ā:tĭo, onis, f. t. [πολυποσία. Gall. *Yurongnerie ordinaire.* Ital. *Imbriacamento ordinario.* Ger. Das ſtätig ſauffen vnd zutrincken. Hisp. *Embriagues continuas.* Pol. *Vſtawne picie, czeſtuie.* Vng. *Zſzuntelen ital.* Ang. *Drunkenneſſe.*] Cicero in Piso. Quid cum tois sordidissimis gregibus intemperatissimas perpotationes prædicem?

Pĕrprōspĕr. [Vn. *Igen egeſſegĕs.*] Sueton. in Claudio: Valetudine licuti olim gravi, ita princeps perprospera usus est.

Pĕrprūrisco, is, n. t. Admodum prurio. [σφοδρὸς κνησμὸν ἔχω. Gall. *Se demanger fort.* Ital. *Ha'l pizzicore.* Ger. Hefftig beyſſig oder kützig ſeyn. Hisp. *Tener mucha comezon.* Pol. *Barzo ſwierzbie.* Vng. *Igen vrkeſzik.* Ang. *To ich much.*] Plaut. Sticho: & suavem cantationem aliquam occipito Cinædicam, ubi perpruriscamus usq; ex unguiculis.

Pĕrpulchĕr, Valde pulcher. [Καλλίστη, ὑπερχαρίεις. Gall. *Fort beau.* Ital. *Molto bella.* Ger. Baß hubſch. Hisp. *Muy hermoſa, y bella.* Pol. *Barzo ſzpotna.* Vng. *Igen ſzep.* Ang. *Very fayre and bewtifull.*] Terent. Eunuch. Perpulchra credo dona, haud nostris similia.

Pĕrpūrgo, as, Torum, ac planè purgo. [נקה nikkăh. Ἐκκαθαίρω, ἐκκενόω. Gall. *Purger tout au net.* Ital. *Purgare perfettamente.* Ger. Gar reinigen oder ſeubern. Hisp. *Alimpiar ò purgar hallà el cabo.* Pol. *Pilno chedoze.* Vng. *Meg tiſztitem, ſepſzem.* Ang. *To make very cleane.*] Cicero 2. de Natura deor. Cervæq; ante partum perpurgant se quadam herbula, quæ seselis dicitur. ¶ Perpurgatis auribus, per translationem dixit Plautus in Militi: atque à me rursum rationem doli, Quam instituì. P. L. perpurgate ambo damus tibi operam auribus. ¶ Perpurgare locum ἰδιωτικῶς, per translationem, pro absolvere & perficere. Cicero 2. de Divin. Quumq; fundamentũ esset philosophiæ positum in finibus bonorum & malorum, perpurgatus est is locus à nobis quinq; libris.

Pĕrpūsillŭs, a, um, Admodum pusillus: [ἐκλεπτότατος. Gall. *Treſpetit, le moins du monde, ſi peu que rien.* Ital. *Molto piccolo.* Ger. Gar klein. Hisp. *Muy poquillo.* Pol. *Barzo maly.* Vng. *Igen kiſſid.* Ang. *Very little.*] ut, Perpusillus homo. A quo Perpusillum, adverbium. Cicero 2. de Orat. Hic ille, non accusabit, perpusillum rogabo.

Pĕrpŭto, as, Perfectè puto, declaro, vel potiùs profero. [Διαπραγματεύομαι. Gall. *Mettre au net & eſclaircir, donner à entendre.* Ital. *Dare à intendere perfettamente.* Germ. Wol erkleren oder anzeigen. Hisp. *Declarar perfectamente.* Pol. *Przeſwiadczam.* Vng. *Meg ſzemben mutatom.* Ang. *To lett one vnderſtand perfitlie.*] Plautus Casinæ. - nunc operam date, Ut ego argumentum hoc vobis planè perputem.

Pĕrquam, Composita dictio, ferè semper nominibus positivis adjungitur, & verbis: significatq; maximè. [מאד meòdh meòdh. Ἐκφοδρα. Gall. *Bien fort, moult.* Ital. *Molto grandemente.* Ger. Ehr hefftig oder gar. Hisp. *Muy grandemente.* Pol. *Iemſzem.* Vng. *Zerzeſtelen igen.* Ang. *Very much greatlie.*] Plautus in Rud. Populi perquàm indignis modis. Plin. Epist. 14: Perquam velim scire an esse phantasmata, &c. Plura vide in dictione PER. ¶ Aliquando tamen invenitur junctum cum superlativo. Curtius libro 4: Perquam maximo potest exercitui comparato.

Pĕrquīro, ris, pen. prod. act. t. Diligenter quæro, ubique, & per omnia loca quæro. [בקש bikkĕſh דרש darăſh חפש chapăſh. Διαζητέω. Gall. *Cercher diligemment.* Ital. *Cercare diligentemente.* Ger. Durchſuchen / mit fleiß erſuchen. Hisp. *Buſcar diligentemente.* Pol. *Pilno poſzukowac, przeglądam.* Vng. *Zorgalmatolom, meg keſſem.* Ang. *To ſearch for diligentlie.*] Cæsar 6. bell. Gall. Adeunt viasq; in Suevos perquirit. Ovid 3. Metamorph. Quum pater ignarus natam perquirere Cadmo Imperat. Cicero 3. de Fin. Videmusq; ut pueri, ne verberibus quidem à contemplandis rebus, perquirendisque deterreantur. ¶ Perquirere pro interrogare. Cicero pro Cælio: Possum etiam illa & earum patronorum & mea consuetudine ab accusatore perquirere.

Pĕrquīsītŭs, Cic. pro Cluent. Ne multa perquirirur à coædibus, inventur ea fercula ad Stratonem pervenisse.

Pĕrquīsītŭs, a, um, participium, Exquisitus. [מחפש mechuppăs. מחקר mechuppăs. Ἐξεπιτηδευμένος. Gall. *Cerché diligemment.* Ital. *Cercato diligentemente.* Ger. Durchſuchet. Hisp. *Buſcado diligentemente.* Pol. *Przepatrzony.* Vng. *Meg kereſtetet.* Ang. *Searched diligentlie.*] Plin. lib. 18. cap. 4: Et postea invêtis omni cura perquisitis, causaq; rerum & ratione simul erutâ.

Perquisītē, adverbium, Exquisitè, diligenter. [ἐξεπιτηδευμένως. Gall. *Avec diligence inquiſition.* Ital. *Con diligente inquiſitione.* Ger. Mit durchſuchung / mit fleiſſigem nachſuchen. Hisp. *Con diligente buſca.* Pol. *Zpilnim przepatrzeniem.* Vng. *Zorgalmatoſon.* Ang. *With diligente ſearching.*] Cic. 1. de Invent. Quæ perinde autem ad dicendum putamus, eas nos commodius quàm ceteros attendisse non affirmamus, sed perquisitiùs & diligentiùs conscripsisse pollicemur.

Pĕrquīsītŏr, oris, m. t. Exquisitor. [חפש chophĕſh דרש dorĕſh. Ἐξεταστὴς, ἐξερευνητής. Gall. *Cercheur, diligent & ſoigneux.* Ital. *Cercatore diligente.* Germ. Ein durchſucher. Hisp. *Diligente buſcador.* Pol. *Przeglądacz.* Vng. *Zorgalmatos kereſő.* Ang. *A diligent ſearcher.*] Plaut. Sticho: Malevoli perquisitores auctionem perierint.

Perrārŭs, a, um, penult. prod. Valde rarum. [σπανιώτατος. Gall. *Fort rare.* Ital. *Molto raro.* Germ. Gar ſelzam. Hisp. *Muy raro.* Pol. *Barzo rzadki.* Vng. *Igen ritka.* Ang. *Very ſelde or ſeldome.*] Plinius lib. 31. cap. 3: Perrarum est, ut levior sit aliqua Liv. [illegible]

ō, ab Vibe: Tum quòd perraræ per eadem tempora literæ solent.

Perrārō, adverbium, Valde rarò. [πάνυ σπανίως. Gall. *Fort rarement.* Ital. *Molto raramente.* Ger. Gar selten oder seltzamlich. Hisp. *Muy raramente, raras vezes.* Pol. *Barzo rzadko.* Vng. *Igen ritkan.* Ang. *Very seldome.*] Cic. 2. de Finibus: Istorum enim verborum amore quæ perrarò appellantur ab Epicuro, sapientiæ, fortitudinis, &c. Horatius 2. Serm. Satyr. 5: perrarò hæc alea fallit. Cicero pro Roscio Amer. Perrarò venit in oppidum.

Perrepo, is, Rependo transeo, vel rependo aliquò pervenio: & æquè de inanimatis ac de animatis dicitur. [κατερπύζω. Gall. *Ramper ou grimper ou grauir à trauers.* Ital. *Rampare, andar carpon.* Germ. Durchtriechen/ durchschleichen/ etwan hin schleichen. Hisp. *Gatear, andar gateando.* Pol. Wśyrzdzie przechodzę, przesmiewam. Vng. *Altal masszum.* Ang. *To creepe through or into.*] Columel. lib. 8. cap. 15: Sed ea tota maceries opere tectorio lævigatur extra intraq;, ne felis, aut vipera perrepat. Idem lib. 4. cap. 24: At si longiùs quàm ritus agricolarum permittit, & à capitevitis emicuerit, & brachiis in aliena jugorum compluvia perrepserit, &c. Idem lib. 6. cap. 5: Cavendum quoq; est ne ad præsepia sus, aut gallina perrepat. Tibullus lib. 1. Eleg. 2: Non ego tecturem genibus perrepere supplex, &c.

Perrepto, as, frequentativum, Tardè, & cum labore perambulo. [πολλὰ κατερπύζω. Gall. *Se couler ou trainer souuent, cheminer auec peine.* Ital. *Caminare con fatica.* Ger. Embsig vnd mit arbeit durchtrichen oder durchstreichen. Hisp. *Caminar con afan.* Pol. *Z trudem przechodzę.* Vng. *Altal maszlogatom.* Ang. *To creepe about in euerie corner.*] Terent. in Adelph. Perreptavi usq; omne oppidum, ad portam, ad lacum.

Perridĭculus, a, um, Valde ridiculus. [λεγομενιδιώτης, πάνυ γελοῖος. Gall. *Fort ridicule.* Ital. *Molto ridiculo.* Ger. Gar lächerlich vnd spöttisch. Hisp. *Cosa de que en sè haze mucha burla.* Pol. *Barzo smiesznie.* Vng. *Igen neuetseges.* Ang. *Very scornfully, to be laughed at.*] Cicer. 4. Verr. Quid in provincia facturus esset, perridiculi homines augurabantur. Idem 2. de Orat. Sed tamen eorum est doctrina, quantum ego judicare possum, perridicula.

Perridĭcule, pen. corr. adverbium. [λεγομενιδιώτως, πάνυ γελοίως. Gall. *Fort ridiculement.* Ital. *Da ridere.* Ger. Gar lächerlichen vnd spöttlichen. Hisp. *Con mucha burla.* Pol. *Barzo smiesznie.* Vng. *Nevetsegesen.* Ang. *Very scornefullie.*] Cic. 1. de Orat. In quo nō modò illud præcipitur neq; id insulsè, sed etiam si quid perridiculè possit. Vitandum est oratori utrunq;, ne aut scurrilis jocus sit, aut mimicus.

Perrodo, is, pen. prod. act. 1. Rodendo penetro. [אכל *achál.* κατεσθίω. Gall. *Ronger tout à fait.* Ital. *Rodere molto.* Ger. Durchnagen/ essen. Hisp. *Mucho roer.* Pol. *Przekąszuie.* Vng. *Altal rágom.* Ang. *To gnawe through or about.*] Plin. lib. 44. cap. 18: Valet purgare, sistere, excalfacere, perrodere. Idem lib. 30. cap. 16: Vngulas tantùm mularum repertas, neq; aliam ullam materiam quæ non perroderetur à veneno Stygis aquæ.

Perrōgo, as, pen. corr. act. p. Ad exitum rogō. [κατερωτάω. Gal. *Demander l'opinion aux assistans, iuges ou conseillers.* Ital. *Dimandare l'opinione di vn giudice, ò di vn consigliere.* Ger. Vmbfragen/ all nachinander fragen. Hisp. *Demandar las opiniones à los consejeros y jueces.* Pol. *Porządzam sie pytam.* Vng. *Vegig el kerdezem.*] Tacit. lib. 20: Quum perrogarent sententias Consules. Plin. Epist. 27: Quum sententiæ perrogarentur, dixit Iunius Mauricus non esse referendum Viennensibus agona.

Perrumpo, is, act. 1. Per medium rumpo, vado, invado. [קָרַע *karáh* בָּקַע *bakkéah.* διαῤῥήγνυμι, διαῤῥήσσω, διαῤῥαγήσομαι. Gall. *Rompre tout a trauers, entrer par force.* Ital. *Rompere nel mezzo, intrare con impeto.* Ger. Durchbrechen/ zerbrechen. Bel. Doorbreken. Hisp. *Romper enteramente, entrar con atrevimiento.* Pol. *Przełamuie, przekraczam przychodzę.* Vng. *El szakatom.* Ang. *To breake in the middes or a sunder.*] Colum. lib. 2: Sic omnes radices herbarum perruptæ arcentur. Livius lib. 8: Qui aliquoties impetu capto perrumpi non poterat hostium agmen. ¶ Aliquando ponitur pro irrumpere vi, & violentia intrare. Cæs. 6. bell. Gall. Perrumpere nituntur. Idem lib. 7: Ut si eam paludem Romani perrūpere conarentur, hæsitantes premerent ex loco superiore. Iungitur aliquando accusativo cum præpositione Ad. Livius libro 26: Nec per castra eorum perrumpi ad Capuam posse. Aliquando etiam cum præpositione In. Livius 3. ab Vrbe: Iam in vestibulum templi perruperant. Perrumpere leges: id est, violare, effringere. Lucan. lib. 1. Perrumpere milite leges.

Perssæpĕ, adverbium, Valde sæpè. [πάνυ πολλάκις, ὀυ πάνυ πολλάκις. Gall. *Fort souuent.* Ital. *Molto spesso.* Ger. Gar offtermal/ offt vnd viel. Hisp. *Muchas vezes.* Pol. Często. Vng. *Giakor latossaggal.* Ang. *Very often.*] Cic. de Amicitia: Rectè etiam præcipi potest in amicitia, nequis intemperata quadam benevolētia (quod persæpè fit) impediat magnas utilitates amicorum. Horat. 1. Epod. 14: Qui persæpè cava testudine flevit amorem.

Possillus, a, um, Valde salsus. [πάνυ ἁλμυρὸς, σφόδρα γαμφὸς. Gall. *Fort salé, dit par mocquerie & en gabbant.* Ital. *Molto salso ò grazioso.* Ger. Vast gesaltzen oder tückisch. Hisp. *Muy salado y donoso.* Pol. *Barzo sl ony, wdzięczny.* Vng. *Igen sos.* Ang. *Very salt, that is sayde by mockerie.*] Cic. 2. de Orat. Persalsum illud est apud Nævium: Quid ploras prater?

Pērsălsĕ, adverbium. [πάνυ ἀλμυρῶς λίαν γαμφικῶς. Gall. *En se mocquant.* Ital. *Molto accortamente.* Germ. Gar schimpflichen vnd hochsinnisch. Hisp. *Eficazmente/ cō donayre.* Pol. Wdzięcznie, ostrze, dowcipnie. Vng. *Igen trofasson.* An. *Very saltlie or tauntinglie.*] Cic. ad Quint. Frat. lib. 2: Trebatium quòd ad se misérim, persalsè & humaniter etiam mihi gratias agit.

Persăluto, as, pen. prod. Frequenter saluto, vel ad unum omnes saluto. [φιλοφρόνως ἢ ὑπερβολῇ πάνυ ἀσπάζομαι. Gall. *Fort saluer.* Ital. *Molto salutare.* Ger. Offt grüssen oder allsamen grüssen. Hisp. *Mucho saludar.* Pol. *Bardzo pozdrawiam.* Vng. *Vegig ki köszöntöm.* Ang. *To hailse often or imbrase.*] Cicer. pro Flac. Et qui ita sit ambitiosus, ut omnes vos, nosq; quotidie persalutet.

Pērsanctē, adverbium, Valde religiosè. [ἁγνῶς, πάνυ ὁσίως. Gall. *Fort saincterment.* Ital. *Molto santamente, religiosamente.* Ger. Gar hoch vnd theuer. Hisp. *Muy santamente.* Pol. *Nie obś adnie, nabożnie.* Vng. *Igen szentvel.* Ang. *Very holye.*] Terent. Hecy. Phidippe, Bacchis dejerat persanctè. Plaut. Idq; persanctè juravit se facturum.

Persāno, pen. prod. Omninò sano. [ὑγιάσω, ἰάσομαι. Gall. *Guarir entierement.* Ital. *Sanare perfettamente.* Ger. Gar heilen. Hisp. *Acabar de sanar.* Pol. Vlecżam. Vn *Meg giogitom.* An. *To heal vterlie or perfitlie.*] Plin. li. 20. cap. 22: Vomicas rūpere, purgare, persanare promittens.

Persāpiens, tis, om. t. Valde sapiens. [σοφώτατος, πολύφρων. Gall. *Fort sage.* Ital. *Molto savio.* Ger. Vast weiß. Hisp. *Mucho prudente y sabio.* Pol. *Barzo madry.* Vng. *Igen bölcz.* Ang. *Very wyse.*] Cic. de provin. consular. Quod magni cujusdam hominis, & persapientis videtur.

Pērsāpienter, adverbium, Admodum sapienter. [πάνυ σοφῶς. Gall. *Fort sagement.* Ital. *Molto sauiamente.* Germ. Vast weislich. Hisp. *Muy sabiamente.* Pol. *Barzo madrze.* Vng. *Igen bölczen.* Ang. *Very wiselye.*] Cicero pro Milone: Etsi persapienter, & quodammodo tacitè dat ipsa lex potestatem defendendi.

Perscienter, adverbium, Admodum scienter & industriè. [πάνυ ἐπιστημόνως. Gal. *Fort scauamment, en homme bien expert & entendu.* Ital. *Accortamente, prudentemente, industriosamente.* Ger. Gar künstlich. Hisp. *Sabia y sciensificamente.* Pol. *Barzo nauczonie.* Vng. *Igen tudosson.* Ang. *With great skill and vnderstanding.*] Cicer. de Clar. Orat. Et ad infirmitatem laterum perscienter contentionem omnem remiseratisic ad vitium imbecillitatem dicendi accommodabat genus.

Perscindo, is, act. 1. Per medium scindo. [קָרַע *karáh* בָּקַע *bakkeah.* διαῤῥήγνυμι. Gal. *Couper par le milieu.* Ital. *Fendere nel mezzo.* Ger. Durchschneyden. Hisp. *Cortar entremedias.* Pol. *Przecinam, przerznā.* Vn. *Altal metszöm.* Ang. *To cutte in the middes.*] Liv. lib. 21: Nam nec explicare quicquā, nec statuere poterant, nec quod statutū esset manebat, omnia perscindente vento. Tibul. lib. 1. Eleg. 13: Sit satis è membris tenuem perscindere vestem. Lucret. lib. 6. Ergo fervidus hic nubem quum perscidit atram. Ibidem: Interdum perscissa furit petulantibus auris.

Perscribo, is, act. 1. Perfectè, absolutè, & ad finem usq; scribo. [πάνυ γράφω, διαγράφω. Gall. *Escrire tout au long, fort escrire.* Ital. *Scriuere molto, scriuere al longo il tutto.* Ger. Gar auffschreyben/ lang nacheinander beschreyben. Bel. Tonen ende toe schryven. Hisp. *Escriuir hasta el cabo, mucho escriuir.* Pol. *Opisuie.* Vng. *Megirom.* Ang. *To write to the end or through.*] Livius in Præf. lib. 1: Factu-rúsne sim operæpretium, si à primordio urbis res gestas populi Romani perscripsero. ¶ Aliquando est in tabulas publicas, in actaq; referre, quod *in registro scribere*, vulgò dicunt, vocabulo à regestis corrupto. Cicero ad Planc. Id ex ipso senatusconsulto potetis cognoscere: ita est enim perscriptum, ut à me de scripto dicta sententia est. Ita sæpè perscripta Senatus autoritas. Idem de Orat. 3: Et eundem, id, quod in autoritatibus perscriptis extat, scribendo affuisse. Cicero 6. Verr. Primùm mihi literas publicas, quas in ærario sanctiore conditas habebant, proferunt: in quibus ostendunt omnia quæ dixi ablata, esse perscripta. ¶ Invenimus etiam aliquando perscribere cum accusativo, cum præpositione In: ut, Perscribere in tabulas publicas: eadem forma qua Referre in tabulas publicas. Cicero 3. Verr. In tabulas publicas ad ærarium perscribenda curavit. ¶ Perscribere pecuniam, aliquando pro pecuniam creditori restituere. Terentius in Phorm. Næ ego perscripsi porrò illis quibus debui. Vbi Donatus: Perscripsi, multis per scripturam reddidi, multis debui. ¶ Perscriptum dicitur, quod literis consignatum est, & monumentis antiquis continetur. Cicero de Arusp. respon. Quanquam hoc si minus civili jure perscriptum est, lege tamen naturæ, commune jure gentium sancitum est, ut nihil mortales à diis immortalibus usucapere possint.

Perscriptĭo, s. t. Actus ipse perscribendi. [סְטַר *sephár.* διαγραφή.

Gall. *Enregistrement.* Ital. *Esso scriuere.* Ger. Beschreibung oder auffschreibung Hisp. *Aquella obra de escriuir asso.* Pol. *Opu.* Vng. *Meg, irat.* Ang. *A writing out vnto the end, registring.*] Cicero ad Metell. lib. 5: Iam illud Senatusconsultum quod eo die factum est, ea perscriptione est, ut dum id extabit, officium meum in te obscurum esse non possit. ¶ Perscriptiones pro contractibus, & instrumentis pactorum usurpavit Cicero, quod vulgus appellat *Registrum*. Cicero 5. Philip. Illa verò dissipatio pecuniæ publicæ ferenda nullo modo est, per quam septies millies perscriptionibus, donationibusq; avertit. Idem pro Flacco usus est pro syngrapha, sic inquiens: Perscriptiones cum mulierculis aperta circumscriptione fecisti, tutor his rebus Græcorum legibus ascribendus fuit.

Pĕrscrīptŏr, oris, m. t. Qui perscriptiones facit, tabellio seu cautor. [סופר *sophir.* ἀπογραφεύς. Gall. *Notaire, tabellion.* Ital. *Notario.* Ger. Ein Schreiber der täuffen vnd vertäuffen. Hisp. *Notario, escriuano.* Pol. *Pisarz.* Vng. *Meg iro, iro deak.* Ang. *A noter or registrer.*] Cic. 5. Verr. Scribam tuum, dicit Verres, hujus perscriptorem fœnerationis fuisse.

Perscrūtŏr, pen. prod. perscrutaris, perscrutari, Diligenter inquiro. [חפש *chippès.* ἐξερευνάω, ἐκδιηρεύνω. Gall. *Chercher diligemment.* Ital. *Cercar con diligenza.* Ger. Fleissig ergründen/erdauren. Hisp. *Buscar diligentemente.* Pol. *Pilnie szukam, wertuie.* Vng. *Meg tudakozom, meg keresem.* Ang. *To search diligently.*] Plautus in Aulul. Ibo hinc intrò, perscrutabor fanum, si inveniam uspiam Aurum. Cic. 1. Offic. Præmittebatq; de stipatoribus suis qui perscrutarentur arculas muliebres, & ne quod in vestimẽtis telum occultaretur, exquirerent.

Pĕrsĕa, pen. corr. f. p. *ægis*, Arbor est, inquit Dioscorides, fructum ferens stomacho accommodatum, & qui edendo sit, in quo phalangia inveniuntur, quæ κερασοφάλαγγια dicuntur, præsertim in Thebaide Aegypti parte. Hujus arboris meminit & Strabo lib. ult. comam ei perpetuam tribuens, & fructum magnitudine pyri, figura oblonga, amygdalæ modo putamine inclusum, & corio. Plutarchus item autor est, perseam arborem in Aegypto Isidi gratissimam esse, quòd fructum ferat cordi similem, folium verò linguæ. Galenus quoq; in Aegypto perseam se vidisse testatur magnis arboribus comparandam: Cujus (*inquit*) pomum in Perside tam præsentis veneni esse tradunt, ut vescentes interimat. In Aegyptum verò translatam, & peregrinatione mitigatam, poma ferre cibis idonea turbinata pyri facie. Ex quibus omnibus satis constat, perseam arborem sui generis esse, & à nostrate persica omninò diversam.

Pĕrsĕco, persecas, pen. corr. Medium seco, dissecо, & per medium aperio. [חצה *chatsah.* διαχίζω, διαρίνω. Gall. *Trancher & couper tout outre.* Ital. *Tagliare in mezzo.* Germ. Zerschneiden durch die mitte. Hisp. *Cortar entremedias.* Pol. *Przerzebuie.* Vng. *Alkal vagom.* Ang. *To cut through.*] Cic. 4. Acad. Eodem modo rerum naturas persecare, aperire, dividere possumus, ut videamus terra penitùsne defixa sit, & quasi radicibus suis hæreat, an media pendeat. Liv. lib. 40: Id persecare novum Prætorem ne serperet iterum latiùs.

Pĕrsĕctŏr. Vide PERSEQVOR.

Persĕdĕo, persedes, pen. prod. n. f. Persedere. [καθέζομαι. Gall. *Estre tousiours assis.* Ital. *Sedere di continuo.* Ger. Stäts biebem sitzen. Hisp. *Assentarse siempre.* Pol. *Vstawnie siedzę.* Vng. *Gwelök.* Ang. *To sit ouer.*] Liv. lib. 45: Hoc quoq; quod ridetis, in equo dies noctesq; persedendo habeo.

Pĕrsĕgnis, gne, Valde segne. [πάνυ ἀργὸς, σφόδρα ἀδρανής. Gall. *Fort lasche & paresseux.* Ital. *Molto pigro.* Ger. Vberaus faul vnd träg. Hisp. *Muy perezoso flozo y negligente.* Pol. *Lenimi, gnuśni.* Vng. *Igen rest.* Ang. *Very slouthfull, and slaggish or slow.*] Liv. lib. 25: Pedestre prælium fuit persegne, paucis in prima acie pugnantibus Romanis.

Persĕnex, hujus persenis, pen. cor. om. t. Valde senex, decrepitus. [מאד ישים *ba hajomim.* γεγηραμένος, γεγηρακώς. Gall. *Fort vieil.* Ital. *Molto vecchio.* Ger. Vberaus alt vnd mit betaget. Hisp. *Muy viejo.* Pol. *Starzśiuski.* Vng. *Igen ven.* Ang. *Very old.*] Suet. de Claris Gram. Nanque jam persenex pauperem se, & habitare sub tegulis quodam scripto fatetur. Fortè pergulis legendum.

Persentĭo, is, Sentio admodũ, bene sentio. [αἰσθάνομαι. Gall. *Sentir.* Ital. *Sentire.* Ger. Eigentlich entpfinden. Hisp. *Sentir.* Pol. *Dobrze czuie.* Vng. *Igen erzem.* Ang. *To feele or perceiue plainely.*] Virg. lib 4. Aeneid. - magno perscitit pectore curas. Ibidem: Quam simulac tali perscitit peste teneri.

Persentĭsco, is, inchoativum. Percipio, sentio, intelligo. [αἰσθάνεσθαι ἀρχομαι. Gall. *Se donner vn aperceuoir de quelque chose.* Ital. *Auedersi di qualche cosa.* Ger. Anfahen merckẽ/gewar werden/befinden vnd erschmecken. Hisp. *Sentir cosa alguna, y dudar.* Pol. *Zacznam.* Vng. *Ergem, ertem.* Ang. *To perceiue and vnderstand in a part.*] Plautus Merc. Quàm insipiens quæ non poteras persentiscere. Illam esse amicam tui viri bellissimi. Terentius in Heaut. Quot res dedere ubi possem persentiscere, Nisi essem lapis. quæ vidi.

Persĕquŏr, eris, d. t Ad extremum usq; sequor. [ἕπομαι τελείως, παραγγελλω. Gall. *Poursuyure.* Ital. *Perseguire, perseguitare.* Ger. Nachreyten/beharrlich nachfolgen/nachhengen. Hisp. *Seguir, mucho seguir.* Pol. *Naśladuie, ścigam.* Vng. *Vtoszom, kergetem.* Ang. *To persue or follow after.*] Nili quòd quandam vim majorem addere videtur præpositio. Terentius in Andr. Is bellum hinc ingiens, meq; in Asiam persequẽs, proficiscitur. Idem in Phorm. Quoquò hinc asportabitur terrarum, certum est persequi. ¶ Nonnunquã ponitur pro in re cœpta persevero. Cicero ad Quint. Fratr. lib. 2: Facies scilicet ut mea mandata diligenter persequare, conficias. Idem in Pisonẽ: Extrema si persequitur qui inchoavit, jam omnia perfecta videbimus. Secundum hanc significationem dicimus, Promissa factis persequi, pro eo quod est, quæ verbis promisimus, re ipsa comprobare. Persequi imperium patris, pro facere. Persequi jus suum, pro defendere. ¶ Persequi mores patris, pro tentare, mores patris ingemere. ¶ Interdum accipitur in malam partem & significat insectari, ulcisci. ἐκδικεῖν, ἐκδίκησιν. Cic. 11. Philipp. Nunc quoniã hostis judicatus est Dolabella, bello persequendus est. Idem pro Flacco: Hunc æstuantem & tergiversantem judicis ille persequitur.

Persĕcūtĭo, persecutionis, f. t. [ἐκδίκησις, ἀνταγωνίστασις. Gall. *Poursuite.* Ital. *Persecutione.* Ger. Ein nachhengung/verfolgung/verdechtig. Hisp. *Seguimiento, obra de seguir.* Pol. *Prześladowanie dawanie.* Vng. *Kergetes, tsaldozas.* Ang. *Persueing.*] Cicer. in Orat. Quum in altera gratiæ, gloriæ, præsidii plurimum esset, in altera persecutionum, cautionumque præceptio. Vlp. l. Pecuniæ. ff. de Verb. signif. Sive civilis, sive honoraria, sive commissaria fuit persecutio.

Pĕrsĕctŏr, aris, Diligenter sector, perscrutor. πολὺ ἐρευνάω, πολὺν παραγγελλω. Lucr. lib. 2: Nec persectari primordia singula quæque.

Persĕro, ris, Dissemino, sive divulgo. [ἐξαπατάω. Gall. *Semer & diuulguer par tout.* Ital. *Diuulgare per tutto.* Ger. Außstreuwen hin vnd wider lassen außgehn. Hisp. *Diuulgar por todo parte.* Pol. *Rozsiewam, rozsiewam.* Vng. *El beuetem, hirdetem.* Ang. *To diuulge or scatter abroade, to sowe.*] Plautus: Inde venisse perserit.

Persĕvĕro, as, pen. prod. ex per, & severus, a. p Persillo, pemaneo. [דבק *tsadàh.* ἐμμένω, διαμένω. Gall. *Perseuerer, continuer.* Ital. *Perseuerare, continouare.* Germ. Beharren. Bel. Beliuren. Hisp. *Perseuerar, continuar.* Pol. *Trwam.* Vng. *Vegig, megvarok.* Ang. *To perseuere.*] Cicero de Amicitia: Orestes autem, ut erat, Orestem se esse perseveraret. Cæsar 5. bell. Gallico: Cota se ad armatum hostem iturum negat: atque in eo perseverat.

Pĕrsĕvĕrātum est, impersonaliter. Cic. 5. Verr. Quod quum sit qui aderant, indignum: qui audiebant, incredibile videretur non est ab isto primo illo adventu perseveratum.

Pĕrsĕvĕrāns, pen. prod. nomen ex participio. [דבק *tsadàh.* ἐμμένων. Gall. *Perseuerant.* Ital. *Perseuerante.* Ger. Beharrlich. Hisp. *El que perseuera.* Pol. *Trwały.* Vng. *Vegig maradó.* Ang. *Persouering.*] Colum. in Præfat. lib. 1: Hoc modo servatus est perseverantissimo colendorum agrorum studio, &c.

Pĕrsĕvĕrantĕr, Constanter. [ἐπιμόνως. Gall. *Perseueramment, constamment.* Ital. *Perseverantemente, con ferma & salda proposta, constantemente.* Germ. Beharrlichen. Hisp. *Perseueradamente, constantemente.* Pol. *Trwalie.* Vng. *Alhatatosson.* Ang. *Constantly.*] Liv. 4. ab Vrbe: Patres bene cœptam rem perseverantius. Idem lib. 21: Quo lenius agunt, segnius incipiunt, quo cœperint, vereor ne perseverantiùs sæviant.

Pĕrsĕvĕrantĭa, æ, f. p. Constantia. [ἐπιμονή, καρτερία. Gall. *Perseuerance, constance.* Ital. *Perseueranza, constanza.* Ger. Beharrung. Bel. Beständicheyt. Hisp. *Perseuerancia, constancia.* Pol. *Trwałość, stałość.* Vng. *Alhatatossag, vegig meg maradas.* Ang. *Constancie, perseuerance.*] Cic. 5. Verr. Cujus isti fidei, diligentiæ, perseverantiæ nulla ratione eripi possit.

Pĕrsĕvĕrātĭo, f. t. Perseverantia. [ἐμμονή. Vn. *Alhatatossag, alhatatos meg maradas.*] Apuleius in Hermetis Asclepio: Cognoscimus te æterna perseveratio.

Pĕrsĕvĕrus, a, um, penult. prod. [πάνυ αὐστηρὸς, σφόδρα πικρός. Gall. *Fort seuere.* Ital. *Molto seuero.* Germ. Gestrom vnd hart. Hisp. *Muy riguroso.* Pol. *Barzo srogi.* Vng. *Igen kemeny.* Ang. *Very cruell or seuere.*] ut imperium perseverum, apud Livium lib. 15.

Persĭcŭ, f. p. [περσικὸν. Gall. *Pescher.* Ital. *Arbore persica.* Ger. Ein pfersichbaum. Hisp. *Duraznos.* Pol. *Brzoskwinie drzewo.* Vng. *Barack fa.* Ang. *A peach tree.*] Arbor est humilis, folio Amygdalæ paulo majore, flore subpunicco, pomo camoso, succulento, extrinsecùs lanuginoso, duro intus & scabro osse, nucleo habente non dissimilem amygdalæ. Nomen accepit à Persis Orientis regione: unde primùm hoc arboris genus in urbà

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

arbem est advectum. ¶ Pomum ejus, Persicũ malum vocant, foris molli lanugine vestitum: cujus Romę olim tanta fuit caritas, ut singula tricenis denariis venderentur: quod mirum videri debet, quum non sit aliud pomi genus fugacius. Longissima namq; decepto biduo mora est: cogitq; se venundari. Hæc Plin. lib. 15. cap. 12.

Persĕcŭla. Cognomen annulæ campanæ. Græcè περιστόμιον.

Persĭdĕo, es, pen. corr. n. f. ex per & sedeo: id est, permaneo. [διαμένειν. Gall. *Persister, ne se bouger.* Ital. *Persistere, fermarsi, durare.* Germ. Beſtẽdig vnd bleyben. Hisp. *Durar, quedar.* Pol. *Trwam.* Vng. *Meg maradok.* Ang. *To sit still or abide.*] Plin. lib. 17. cap. 24: Prunæ perniciosior natura, quoniam lapsa perĭdet, gelatq; &c.

Persĭdo, dis, penult. prod. Deorsum feror, descendo, penetro. [κατιέναι. Gall. *Penetrer.* Ital. *Penetrare.* Ger. Durch etwas hinein fahꝛen. Hisp. *Penetrar.* Pol. *Przenikam.* Vng. *Ala folyedek.* Ang. *To light downe vpon any thing as birdes.*] Lucret. lib. 1: At neq; quo pacto persederit humor aquai, Visum est: id est, immissus sit, intrarit, penetrarit. Virgil. 3. Georg. ubi frigidus imber Altius ad vivum persedit. Id est (inquit Servius) medullas, & ossa penetravit.

Persigno, as, are, act. p. Obsigno, vel signũ imprimo. [חתם *chathom* κατασφραγίζειν, κατασφράγισμα. Gall. *Seigner, ou seeller.* Ital. *Sigillare.* Ger. Verzeichnen/versigeln. Hisp. *Cerrar con sello, sellar.* Pol. *Pieczętuię pryklada, pieczęć.* Vng. *Be petsetlem.* Ang. *To marke or seale.*] Liv. lib. 25: Quibus creati sunt Quinqueviri muris, turribusq; reficiendis. & Triumviri bini, uni sacris conquirendis, donisq; persignandis: alteri, &c.

Persĭmĭlis, persimile, om. t. Admodum similis. [παπαπαρεσιμος, παραπλησιος. Gall. *Fort semblable.* Ital. *Molto simile.* Ger. Vaſt gleichförmig. Hisp. *Muy semejante.* Pol. *Barzo podobni.* Vng. *Hasonlatos.* Ang. *Very like.*] Cicero in Partit. Nihil sanè præter memoriam quæ est germana literaturæ quodammodo, & in dissimili genere persimilis.

Persĭsto, is, a. t. Duro, persevero. [עמד *hamădh.* ἐμμένειν. Gall. *Persister, persuerer.* Ital. *Durare, perseverare.* Ger. Beſtehn/ſtehn bleyben. Hisp. *Durar, perseverar.* Pol. *Trwam.* Vng. *Meg maradok.* Ang. *To persever.*] Cicero 2. de Divin. Aut pertinacissimus fuerit, si in eo persteteris, ad corpus ea quæ dixi referre: aut deseraris totam Epicuri voluptatem, si negaveris. Livius libro 38: Parum est non erubuisse absentem, quum per legatos frustraretis nos, nisi præsens quoque in eadem impudentia persistas.

Persŏlāta, s. p. Herbæ genus, quam (ut ait Plin. lib. 25. cap. 9.) Græci vocant ἀφανὸν, & aliquando σφονδύλιον, quam nemo ignorat: folia habet majora cucurbitis & hirsutiora, nigriora quæ, & crassiora. [Ger. Das groß Klettenkraut/von etlichen Buchkeren genañt. Pol. *Wielki łopian.* An. *A burre, or the hoarbe clouttes that heareth the great burre.*] Dicta persolata, à persola, quod nomen apud veteres (ut Placidus Grammaticus inquit) significat personam. Solent enim his foliis vestitæ personę nonnunquam in scenam prodire. Officinæ *Lappam majorem* vocant.

Persŏlĭdo, as, pen. corr. act. p. Solido. [πηγνύω. Gall. *Fort affermir, congeler, consolider.* Ital. *Solidare, congelare.* Ger. Hart machen/gefrieren. Hisp. *Hazer macizo, elar.* Pol. *Hartuie, vmarzᵴam, zgęszczam.* Vng. *Meg kemenyitem.* Ang. *To make solide and massie.*] Statius 1. Theb. Diffundunq; imbres: sicco quas asper hiatu Persolidat Boreas. Hoc est, congelat.

Persŏlvo, is, act. 1. Perfectè, & totũ solvo, & ære alieno me libero, beneficiũ planè compenso. [שלם *schillem.* ἐξαγορεύω. Gal. *Achaptar de payer, satisfaire.* Ital. *Pagare affatto, cancellare in tutto.* Ger. Gar bezahlen/abzahlen. Bel. Betalen. Hisp. *Acabar de pagar.* Pol. *Wᵴyᵴcy zapłacᵴam.* Vng. *Meg fizetek.* Ang. *To paye.*] Virgil. 1. Aeneid. ...grates persolvere dignas Non opis est nostræ. D. Brutus Ciceroni: Tantum me tibi debere existimo, quantum possivere difficile est. ¶ Persolvere pœnas, est dare pœnas, punir. Cic. 12. Philip. Pœnas diis, hominibusq; meritas, debitasq; persolvat: id est, puniatur ob peccatum suum in deos & homines. Persolvere promissũ, est perficere promissum. Crassus ad Ciceronem lib. 12: Habeo paululum moræ, dum promissa millibus persolvo.

Persŏlus, adjectivum, Solus & merus: [יחיד *jachidh*, בדד *baddadh.* μόνος. Gall. *Seul.* Ital. *Solo.* Ger. Nur allein. Hisp. *Solo.* Pol. *Sᵴamᵴy, jedynᵴki.* Vng. *Tsak, egyedᵴl.* Ang. *Alone, onlie.*] ut Persolæ nugæ apud Plautum in Curcul. id est, meræ nugæ.

Persŏlūtĭlis, vel Persolyton, περσόλυτον Dioscoridi. Herba hortensis apud Aegyptios, ad texendas coronas utilis: de qua Plin. lib. 21. cap. 11.

Persŏnātus, [Vti. *Igbusu, pompas.*] Suetonius in Nerone: Cum dote & flammeo persolenni.

Persōna, æ, f. p. Personam definiunt philosophi esse naturæ rationalis individuam substantiam. [נשש *nischeshi*, πρόσωπον. Gall. *Personne, personnage.* Ital. & Hisp. *Persona.* Ger. Die Perſon eines jeden vernünfftigen Natur. Pol. *Osᵴoba, kᵴsᵴał t, persona.* Vng. *Szemely.* Ang. *A persone.*] Tria igitur necessaria sunt, ut aliquid persona dicatur, ut sit individuum: nõ enim in universalibus, sed in singularibus tantùm persona dici potest. Vt sit in genere substantiæ: nam accidentia quum per se non existant, nec per se agant, personã constituere nõ possunt. Et ut sit quid rationale: quoniam id est persona, quantum ad ipsam actionẽ, quod in se habet quod possit agere, vel non agere. Et hoc habent solum rationabilia: ideo de ratione personæ est, ut sit quid rationale. Non ergo lapidis vel arboris, vel irrationalis animalis, sed vel Dei, vel angeli, vel hominis persona dicitur. ¶ Persona Latinè dicitur facies conficta, à personando: id est, clariùs sonando. [προσωπεῖον. Gall. *Masque.* Ital. *Maschera.* Ger. Vorgenangeſicht oder Gemacht angeſicht. Hisp. *Lamascara.* Pol. *Maᵴkara, ᵴarua.*] Nam caput (ut Bassius inquit apud Gellium) & os cooperimento personæ tectum undique, unaq; tantùm vocis emittendæ via apertum, quoniam non vaga, nec diffusa est, in unum tantummodò exitum coarctat vocem, & magis claros, canorosq; sonitus facit. Ob eam causam persona dicta est, o litera propter vocabuli formam productiore. Plinius lib. 12. cap. 14: Persona adducitur capiti, densusve reticulus. Hinc personati, οἱ ἐν προσωπείοις, dicuntur, qui hujusmodi personis tecti sunt, cujusmodi erant histriones Attellani, qui soli non cogebantur in scena ponere personam. Personata quoque fabula & citur quæ agitur à personatis histrionibus. Hanc juniores larvam vocant. ¶ Hinc per translationem persona pro qualitate qua alius ab alio differt, tum in animo, tùm in corpore, tùm in extra positis, quę à Rhetoribus numerantur in Attributis personę. Animi, ut quo studio se exerceat, literarumne, an militaris disciplinæ: & iracundusne sit, an mitis, luxuriosus an temperans. Corporis, ut adolescẽsne sit, an ætate adultus: pulcher, an deformis. Extrà positorũ: ut dives, an pauper: clarus an obscurus. Hinc in scena etiam personas appellant, qui modò servi, modò ancillæ, modò patrisfamilias, modò parasiti vestibus ornati, eorum mores, & gestus exprimunt. Terentius in Prolog. Eunuch. Parasiti personam inde ablatam, vel militis. Et in uno homine multæ possunt esse personæ, iracundi, mitis, læti. Item persona præceptoris, mariti, patris. ¶ Hinc Grammatici personas constituunt, primam, secundam & tertiam. ¶ Persona pro homine. Celsus in Proœmio lib. 1: Medicos nihil tentasse judico, quia nemo insplendida persona periclitari voluerit conjectura suaine si nõ servavisset, occidisse videretur. ¶ Personam imponere alicui, est ei provinciam aliquam dare. Cicero de Lege Agrar. Vos mihi Prætori biennio antè Quirites hoc eodem in loco personam hanc imposuistis, ut quibuscunq; rebus possem, illius absentis dignitatem vobiscum unà tuerer. ¶ Imponere alicui personam calumniæ aut alterius rei. Cic. 4. Verr. Imponitur honestæ civitati turpissima persona calumniæ? Idem paulò pòst in eadem oratione: Improbam personam alicui imponere dixit. Vide plura de hac voce apud Vallam lib. 6. ¶ Eminentes quoq; figuræ in ædificiis quæ aquas ore vel mentula fundũt, eoq; varios vultus & gestus exprimunt, personæ dicuntur, ut est apud Vlpianum in l. Fundi de act. empt.

Personātus, m. s. Qui personis: hoc est, larvis indutus est. [ἐπιπροσώπιος, προσωπεῖον φορῶν. Gall. *Masqué, desguisé.* Ital. *Immascherato.* Ger. Der ſich in eines anderen geſtalt verſtaꝛt oder verkleidet. Hisp. *Mascarado ò con cara tula.* Pol. *Maᵴᵴkarnik, ᵴlcarwe vbranᵴ.* Vng. *Alarcᵴᵴᵴᵴ.* Ang. *Disguised, a maske.*] Cicero 3. de Orat. Quo melius nostri illi senes, qui personatum ne Roscium quidem magnopere laudabant. Deniq; generali vocabulo Personatum dici potest, quicquid aliud est intùs quàm foris ostendit, & quicquid deniq; simulatum est. Cicero Attic. lib. 15: Quid est autem cur ego personatus ambulem? Personata vulnera: hoc est, cæca & latentia, quæ altiùs descendunt quàm prima fronte præ se ferant. ¶ Personata fœlicitas, dicitur à Seneca non vera, sed simulata, quæ forinsecùs est decora, intùs verò deformata instar histrionum qui inducta persona simulant, & imitantur quem cunq; velint, ἑτεροπροσωπεῖν, ἀλλοπροσωπεῖν. ¶ Personati, propriè Attellani vocantur, quòd soli hi nõ poterant cogi in scena ponere personam, quod cæteris histrionibus pati necesse erat. ¶ Personatus pater dicitur ab Horatio, Comicus pater, inductus in Comœdia sub persona histrionica. ἀνδροπροσωπεῖν. Horat. in Serm. - quivis stomachetur eodem Quo personatus pacto pater.

Personālis, is, personale, Quod ad personam pertinet. [προσωπικός. Gall. *Appartenant à personne.* Ital. *Pertinente à persona.* Ger. Das zu einer Perſon gehört. Hisp. *Pertenesciente à persona.* Pol. *Do persony przynależny.* Vng. *Zemelyhez valo.* Ang. *Perteaning to a persone.*] Vnde personalis actio, quæ in personam datur: cui opponitur Actio in rem. ¶ Personale verbum quod per personas distinguitur: cujus contrarium est Impersonale, Grammaticorum vox.

Persōnātĭlis. Genus herbæ nascẽtis juxta rivos & flumina: [ἀφανὸν, σφονδύλιον. Ger. Groß Klettenkraut. Pol. *Lopian.*] de qua Col. lib. 16.

lib.16. cap.17: Venena viperæ depellit super scatificationem ferro factam herba quam vocant personatam, trita, & cum sale imposita. Officinæ, teste Ruellio vocant *Lappam majorem*. ¶ Hæc eadem Personata, æ, vocatur Plin.lib.21.cap.15.

Persŏno, nas, penult.correpta. Valde sono, perfecte sono, perstrepo. [תּוּף *toph.* αὐτοχώνευμον. Gall. *Faire ou rendre grand son, resonner, retentir.* Ital. *Sonare perfettamente, sonare grandemente.* Ger. Durch tönen/ gantz vnd gar ertönen. Hisp. *Mucho à perfettamente sonar.* Pol. *Barzo brzmie.* Vng. *Szornyŭk, zörgök.* Ang. *To make a great sowne and noise, to cry lowde.*] Cicero pro M. Cœlio: Illæ verò non loquuntur solùm, verumetiam personant, huc unius mulieris libidinem esse prolapsam, ut ea, *&c.* Virgil. 1. Aeneid. -cithara crinitus Iopas Personat aurata, docuit quæ maximus Atlas. Idem 6. Aeneid. Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci Personat, adverso recubans immanis in antro. Horat. 2 Serm. Satyr. 6: -simul domus alta molossis Personuit canibus.

Persorbĕo, es, n.f. Totum sorbeo. [σὺν ῥοφέω. Gall. *Humer tout & boire en attirant.* Ital. *Sorbire il tutto.* Ger. Durch etwas suppfen. Hisp. *Sorber todo.* Pol. *Wysorbować.* Vng. *Fel lenyelem, meg iszom.* Ang. *To soppe out all.*] Plinius lib.31.cap.1: Alias ex his mares existimavêre, tenui fistula, spissioresque personbentes, quæ tinguntur in deliciis, aliquando & purpura.

Perspĕcŭlor, penult.correpta. d.p. perspecularis, perspeculari, Diligenter speculor, & omnia intueor. [κατανοέω. Gall. *Guetter soingneusement & diligemment.* Ital. *Speculare con diligenza.* Ger. Fleissig besichtigen/ durchschauwen. Hisp. *Diligentemente mirar y contemplar.* Pol. *Przyglądnąć.* Vng. *Zorgalmatosan meg nezzelem.* Ang. *To view, beheld and looke about diligentlie.*] Plin.lib.8.cap. 26: Assidua nanq; satietate obesus exit in litus, recentes arundinum cæsuras perspeculatus. Hircius de bello Africo: Quum de vallo perspecularetur.

Perspergo, is, act.1. Aspergo. [מזה *nazah.* περιπάσσω. Gall. *Espandre & arrouser fort.* Ital. *Aspergere.* Germ. Gar besprengen. Hisp. *Derramar ò rociar.* Pol. *Pokrapiam.* Vng. *Meg szentelem, meg bintom.* Ang. *To sprinkle and cast licour ouer all.*] Cic.1. de Oratore: Libandus est etiam ex omni genere urbanitatis facetiarum quidam lepos, quo tanquam sale perspergatur omnis oratio. Cato cap.130: Codicillos oleaginos, & cætera ligna amurca cruda perspergito, & in sole ponito.

Perspĭcio, perspicis, pen.corr. act.1. At plenum video, cognoscove. [ראה *raah.* συνοράω, κατόπτομαι, διοράω, ἐξοράω. Gall. *Pleinement voir & cognoistre, appercevoir clairement et manifestement.* Ital. *Vedere, cognoscere à pieno.* Ger. Durchsehen/ wol ersehen vnd erkennen. Bel. Doorsien. Hisp. *Mirar y conocer.* Pol. *Przeyrzeć, przeglądam.* Vng. *Altalallom.* Ang. *To beholde perfitelie and vnder stand.*] Cic. in Læl. Quidam sæpe in parva pecunia perspiciuntur quàm sint leves: quidam verò quos res parva movere non potuit, cognoscuntur in magnis. Terent. in Phorm. Cujus tu fidem in pecunia perspexeris. Verêre verba ei credere? Cæs.2.bell. Gall. Quo de causa discederent, nondũ perspexerat. Horat. de Arte: -quem perspexisse laborent, An sit amicitia dignus.

Perspĕctus, a, um, interdum participium, Cognitus, exploratus. [ראה *nireeh.* αἰσθανόμενος, κατανοούμενος. Gal. *Veu & apperceu clairement.* Ital. *Veduto, conosciuto a pieno.* Ger. Eigentlich ersehen/ wol erkönt oder erfandtiget. Hisp. *Mirado y conocido claramente.* Pol. *Pewnie, doświadczony.* Vng. *Meg ismertetet, meg lattatot.* Ang. *Known, tried.*] Cæs.4. de bell. Gall. Eorum dierum consuetudine itineris exercitus nostri perspecta. Interdum nomen fit ex participio, & comparatur, significatq; id quod diligenter animadversum est. Cic. ad Quint. Frat. Vt hic tertius annus Imperii tui, tanquam tertius actus perspectissimus, atq; ornatissimus esse videatur.

Perspĕctè, adverbium, Diligenter, doctè. [ἐξηκριβωμένως, διεξοδικῶς. Gall. *Diligemment & doctement.* Ital. *Diligentemente, dottamente.* Ger. Fürsichtiglich. Hisp. *Docta y diligentemente.* Pol. *Pilnie, dbale.* Vng. *Eszesem, Zorgalmatosan.* Ang. *Diligentlie, cunninglie.*] Plaut. in Mil. Fit pol illud ad illud exemplũ: ut doctè & perfectè sapit.

Perspecto, as, frequentativum. [πολὺ κατόπτομαι, ἐξετασταικῶς. Gall. *Regarder de tous costez & diligemment.* Ital. *Guardare d' intorno con diligenza.* Ger. Fleissig vmsich sehen/ durch alle ort sehen. Hisp. *Mirar de todas partes diligentemente.* Pol. *Wszelkie przepatrzeć.* Vng. *Meg szemlelem.* An. *To view, to beholde and looke diligentlie.*] Plaut. in Mil. Sinite me prius perspectare, ne uspiam insidiæ sient.

Perspicientĭa, æ, f.p. [דעת *daath.* ἐπιγνῶσις. Gal. *Claire cognoissance.* Ital. *Cognoscenza chiara.* Ger. Hitzige erkantnus. Hisp. *Conocimiento claro.* Pol. *Pewność, wiadomość.* Vng. *Altal latas.* Ang. *Perfite knowledge, full perceiuing.*] Cicer lib.1. Offic. Sed omne quod est honestum, id partium quatuor oritur ex aliqua. Aut enim in perspicientia veri, solertiaq; versatur: id est, perfecta cognitione.

Perspicŭus, a, um, Pellucidus, translucidus. [בדאה *bireeh* בח *iseeh* ראה *raáh*, διαφανὴς, ἐμφανὴς, ἔμφωτος, ἔμφως. Gall. *Fort*

clair & manifeste, à travers de qui on voit, diaphane. Ital. *chiaro, lucido, manifesto.* Ger. Durchsichtig/ klar/ offenbar/ scheinbar. Bel. Doorschynich/ klaer/ openbaer. Hisp. *Claro, manifiesto, cosa que se trasluze.* Pol. *Przezroczysty, jasny.* Vng. *Kilatzo vala, vilagos.* Ang. *Cleere and manifest, plaine.*] Mart. lib.4. de calice vitreo: Prodat perspicuus ne duo vina calix. ¶ Per translationem pro claro, manifesto, ac minimè dubio. Plin. Tum claras perspicuasq; sententias. Cicero pro Quintio: Est quædam tamen ita perspicua veritas, ut eam infirmare nulla res possit. Idem pro Domo suâ: Legeram clarissimos nostræ civitatis viros, se in medios hostes ad perspicuam mortem pro salute exercitus injecisse. Sic dicimus perspicuam orationem, σαφῆ, εὐπρεπῆ: id est, claram & apertam.

Perspĭcŭĭtās, atis, f.t. Splendor ac facilitas, evidentia. [εὐκρίνεια. Gal. *Euidence, clairté.* Ital. *Facilità, chiarezza.* Ger. Klarheit/ scheinbarkeit. Bel. Lichticheyt. Hisp. *Claredad, facilidad.* Pol. Jasność. Vng. *Vilagossag, nilvanualosag.* Ang. *Plainesse, euidence.*] Cic.4. Acad. Propterea quòd nihil esset clarius energia, ut Græci perspicuitatem, aut evidentiam nos, si placet, nominemus, fabricemurq;, si opus erit, verba. Quintil. lib.2.cap.3: Nam & prima est eloquentiæ virtus perspicuitas.

Perspĭcŭè, adverbium, Evidenter. [σαφῶς. Gall. *Clairement, euidemment.* Ital. *Chiaramente, euidentemente.* Ger. Klärlichen/ heimlich/ scheinbarlichen. Hisp. *Clara y manifestamente.* Pol. Jasno. Vng. *Vilaon, vilagosan.* Ang. *Plainelie, euidentlie.*] Plautus in Aulul. Anus hercle hoc indicium fecit de auro, perspicuè palàm est.

Perspĭcax, ŏm. t. Consideratus, acutus. [בוֹן *kasen.* ἐμβριθὴς. Gall. *Qui veit bien agoument, & entend fort subtilement.* Ital. *Perspicace, acuto.* Ger. Scharpffsichtig oder scharpffsinnig. Bel. Scherpsinnich. Hisp. *Agudo que mucho mira.* Pol. *Subtilny, bystry.* Vng. *Jeles.* Ang. *That seeth quickely, quick witted.*] Terent. in Heaut. Patrem nostri ad eas res quàm sit perspicax. Cic.1. Offic. Id quod acutum & perspicax natura est.

Perspĭcācĭtās, ciæ, f.p. Acumen, evidentia. [קסם *kesem.* μαντικὴ, ἐξήγησις.] Idem Cic. Attic. lib.15. Quod ipsum perspicacitatem aliquam significaret.

Perspĭcācĭtās, atis, f.t. Acumen, ingenium. [קסם *kesem.* εὐστοχία. Gall. *Bonne & claire veue, quand on voit & entend fort agreablement.* Ital. *Acutezza, perspicacità.* Ger. Scharpffsinnigkeit. Bel. Scherpsinnicheyt. Hisp. *Agudeza de mirar.* Pol. *Bystrość, subtelność.* Vng. *Okossag, eleselme.* Ang. *Quicknesse of sight and vnderstanding.*] Cic. Attic. lib.1: Etsi ex his quæ scripsimus (tantæ perspicacitati) etiam à me non scripta perspicis.

Perspīrātĭo, Est aëris attractio minimè voluntaria, & cient naturali per cutem in ipsas arterias. Aut sic: Perspiratio est à corpore attractio aëris cum appetitu naturali, per totum corpus, & cursum per exitus excretio.

Perspīllo, adverbium. Tardè. Plaut. Quia quod bene promittunt Aruspices, perspisi ò evenit. Nonius. Legitur & prospisa.

Perstĕrno, is, Totum sterno: [ὑποστρώννυμι. Gall. *Couurir & pauer tout.* Ital. *Coprire, lastricare del tutto.* Ger. Gar besprentzen/ bedecken. Hisp. *Cubrir & derribar mucho.* Pol. *Obrzucam.* Vng. *Be tenitem, meg padimontomozom.* Ang. *To strewe all ouer.*] Liv. 8 ab Vrbe: Eodem anno ab Ædilibus curulibus: qui eos ludos fecerũt, damnatis aliquot pecuariis, via à Martis fluvio ad Ædes Vejovis perstrata est.

Perstĭmŭlo, as, Stimulo, extimulo, valde stimulo. [דסיר *besiah.* παροξύνω, παροτρύνω. Gall. *Esguillonner fort, inciter fort.* Ital. *Stimolare.* Ger. Hefftig stupffen/ treiben oder bewegen. Hisp. *Aguijonear ò incitar.* Pol. *Bodce, przybodam.* Vng. *Igen ingerlem fordalom.* Ang. *To stirre or prik vp.*] Tacit. lib.4: Agrippinæ quoque proximi lictebantur, pravis sermonibus spiritus perstimulare.

Perstĭno, as, Quidam usurparunt pro emo. [קנה *kanah.* ἀγοράζω. Gall. *Achetter.* Ital. *Comperare.* Ger. Kauffen. Hisp. *Comprar.* Pol. *Kupuie.* Vng. *Meg vesem.* Ang. *To bie.*] Apul. Expectato pretio, quòd centum numis indicaret, alpernatus, gratis denariis perstinavi.

Perstō, as, n.p. Permaneo, persevero, continuo. [עמד *hamad.* ἐμμένω, διατελῶ. Gal. *Perseuerer, continuer.* Ital. *Durare perseuerare, continouare.* Ger. Beständig/ bleyben/ stehn/ beharren. Bel. Bestaen/ bleyven. Hisp. *Perseuerar.* Pol. *Trwam.* Vng. *Meg maradok, allotes vagyok.* Ang. *To perseuer and continue.*] Gell. lib.2.cap.1. Ita modo perdius, pernoxq; perstabat. Jungitur interdum cum ablativo. Liv.8 ab Vrbe: Vbi quum deprecantibus primoribus patrũ atq; universo Senatu, perstaret in cœpto immitis animus. Interdum ablativo cũ præpositione In. Ibidem: Se tamen perstaturũ in incœpto, *&c.* Sic dicimus Perstare in societate, perstare in sententia, & similia.

Perstrĕpo, is, penult. corr. n.t. Valde strepo. [הוה *hawah.* ἀλαλάζω. Gall. *Faire grand bruit des pieds au marcher.* Ital. *molto strepito.* Germ. Hefftig rauschen oder ein grausam getön machen. Hisp. *Hazer mucho estruendo.* Pol. *Czynić szum.* Vng. *Igen zörgök.* Ang. *To make a great noise.*] Terentius in Eunuch. Abeunt lavatum, perstrepũt ita ut fit domi ubi absint. Stra-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

2. Aebil. Rumor in arcana jamdudum perstrepit aula. Claud. 2. in Eutrop. crebro pulsatus, perstrepit ictu.

Perstringo, gis, act. 1. Valde stringo, claudo, inquit Nonius. [ברר ὑφαίρω, ἐπιγράφω. Gal. *Fort estreindre & serrer.* Ital. *Stringere forte, serrare, chiudere.* Ger. Wol anstrichen/starck zusaubern binden. Belg. Vast binden. Hisp. *Mucho à perfalamente apretar.* Pol. Zaciągam, zamykam. Vng. *Igen meg szoritom.* Ang. *To wring hard.*] Cato de Re rustica, cap. 32: Vites bene nodētur per omnes ramos, diligenterque caveto ne vitem præcipites, & ne nimium perstringas. ¶ Aliquando significat breviter aut summatim dico, vel scribo. Cicer. pro Sexto Roscio: Sed in animo est (quemadmodum antè dixi) leviter trāsire, ac tantummodo perstringere unamquamque rem, &c. ¶ Aliquando ponitur pro leviter taxo, & reprehendo, levique dolore afficio. Cicero pro Scibio: Veteres quorum sceleris furore violatus essem, vocis libertate perstringerem. ¶ Aliquando ponitur pro offuscare, obnubilare, obscurare, obtenebrare, obtundere, ἀποκρύπτω. ut quū dicimus, Perstringere oculos, perstringere aciem mentis, animi, vel ingenii, & perstringere aures sonitu. Horat. lib. 2. Cum lam nunc minaci murmure cornuum Perstringis aures, jam lmi strepunt. Cicer. in Catone majore: Voluptas rationi inimica, mentis (ut ita dicam) perstringit oculos. Cic. 1. de Divin. Eaque parte animi quæ voluptate alitur, nec inopia enecta, nec sauciate affluenti: quorum utrunque perstringere aciem mentis solet. ¶ Terram aratro perstringere. Cic. de Leg. Agrar. Quod solum tam exile & macrum est, quòd aratione perstringi non possit?

Perstudiosus, penultima prod. adjectivum, Valde studiosus, valde diligens. [σπουδαῖος, πολυμαθής, φιλολόγος. Gall. *Fort studieux.* Ital. *Molto studioso.* German. Gar geflissen. Hispan. *Muy studioso.* Polon. *Barzo pilni.* Vng. *Igen szorgalmatos Zeretō.* Ang. *Very studious.*] Cicero 5. Tusc. Musicorum verò perstudiosum accepimus, &c.

Persuādĕo, es, act. 3. Non ab actu, sed ab effectu significationē habemus fit persuadeo, suadendo induco. [הטה *pittah. ἀναπείθω, μεταπείθω.* Gall. *Persuader, faire croire.* Ital. *Persuadere dar' ad intendere.* Germ. Vberreden oder bereden. Belg. Wijs maken. Hisp. *Induzir con razones, atraher con effecto.* Pol. *Namawiam.* Vngar. *Elhitetem.* Ang. *To persuade.*] Autor ad Herennium libro 3: Si animus auditoris persuasus fuerit. Id est, si oratio adversariorum fidem fecerit auditoribus. Cæs. lib 4. bell. Gall. Idoneum quendam hominem & callidum delegit Gallum, ex illis quos auxilii causa secum habebat. Huic magnis præmiis, pollicitationibusque persuadet ut ad hostes transeat, & quid fieri velit, edocet. Qui ubi ad eos venit, timorē Romanorū proponit. Persuadet (*inquit*) id est, suadendo induxit. ¶ Simili modo fit in exoro, quum significat orando impetro: & excogito, quod est cogitando invenio: quòd exorando: id est, perfectè orando, impetratur quod orauit: & excogitando: id est, perfectè cogitando, invenitur quod quæritur. Nec hujusmodi significationes propriè sumuntur ex vi præpositionum, & verborum quæ non progrediuntur nisi quantum significatio eorum protēditur, quæ in persuadeo, est perfectè suadeo, exoro, perfectè oro: sed ex effectu rei quæ ex eis consequitur & perficitur. Verùm non eatenus ipsa à propria eorum significatione recedere dixerim, quum significare possint perfectam suasionem. Nam persuadeo, perfectè, sive maximè suadeo significare docet Terentius in Andr. quum ait: Ipsus mihi Davus qui intimus est eorum consiliis, dixit. Et is mihi persuadet, nuptias quantum queam ut maturem. Idem in Phorm. Sed ubinam Geram invenire possim, ut rogem quod tempus conveniendi patris me capere persuadeat: id est, potissimum suadeat. Similiter Lactant. 6: Quid M. Tullius in suis Officialibus libris, nonne hoc idem persuadet, non esse omninò largiendum? id est, vehementer, totoque conatu suadet. Quod est contra eos qui volunt persuadere tantùm in effectu esse: suadere, in actu, ut est Sipontinus, qui ait: Suadere est hortari aliquem ad id quod intendimus: persuadere est suadendo aut dissuadendo aliquid, hominem in opinionem nostram inducere. ¶ Quomodo mihi persuadeo, per parenthesim venustè usurpat Cicero pro Roscio Amer. Ego contra breviorem postulationem affero, & (quomodo mihi persuadeo) aliquanto æquiorem. ¶ Venustè quoque dicitur, Ita tibi persuadeas, Ita persuasum est omnibus. Cicero ad Brutum libro 11: Quamobrem velim tibi ita persuadeas, me tum Reipublicæ causa, quæ mihi vita ipsa charior est, &c. Idem ad eundem: Ita persuasum omnibus, cum paucis inermibus perterritis metu fugisse Antonium.

Persuāsus, participp. & aliquando nomen ex participio, Creditus. [מהמן *mephattēh.* πειθός, πειστός. Gall. *Persuadé.* Ital. *Che tiene una cosa per certa.* Ger. Vberredt oder beredt. Hisp. *Induzido con razones.* Pol. Namawiony. Vngar. *El hitetēt.* Ang. *Persuaded.*] Cic. in Tusc. Opinio mali, quo viso & persuaso, ægritudo insequitur necessario. Col. lib. 12. cap. 2: Villica porrò persuasissimum habere debebit, aut in totum, aut certè plūrimum domi se morari oportere. Plin. Epist. 20. lib. 1. Persuasum habeo posse fieri ut sit actio bona, non sit bona oratio.

Persuāsĭo, onis, verbale, f. t. Opinio firma, quum planè nobis fides facta est, rem ita esse. [πίστις, πειθώ. Gall. *Persuasion, ferme creance.* Ital. *Ferma credenza que si ha di qualche cosa.* Ger. Beredung. Hisp. *Induzimiento, firma opinion.* Pol. *Namowienie.* Vng. *El hitel.* Ang. *Persuasion.*] Plin. lib. 25. cap. 2: Durat tamen tradita persuasio in magna parte vulgi, veneficiis & herbis id cogi.

Persuāsōrĭus, adjectivum, Quod persuadet, quodq; ad persuadendum pertinet. [מהמן *mephattēh.* πειστικός, πειστός. Gall. *Qui sait à croire, ou qui sert à faire croire.* Ital. *Che vale à far credere qualche cosa.* Ger. Das vberredet. Hisp. *Cosa para assi induzir.* Pol. *Namotwor.* Vng. *El hitelre valo.* Ang. *That persuadeth.*] Suet. in Domit. cap. 8: Recuperatores, ne le semper persuasoris assertionibus accommodarent, identidem admonuit.

Persuasŏr, oris, m. t. Qui persuadet. [מהמן *mephattēh.* πειστής, πειστικός. Gall. *Qui met en teste & persuade.* Ital. *Chi persuade.* German. Ein Vberreder/oder Bereder. Hispan. *Hombre que algo alcanca con razones.* Polon. *Namowca.* Vngar. *El hitetō.* Ang. *A persuader.*]

Persuāsrix, tricis, f. t. [מהמנת *mephattāh.* πειθώ, πειστική. Gall. *Celle qui met en teste & persuade.* Ital. *Donna che persuade.* German. Ein Berederin. Hispan. *La hembra que assi alcanca algo.* Polon. *Namowiaca.* Vngar. *El hitetō azzony.* Ang. *She that persuadeth.*] Plautus in Bacchid. Eccas tandem probri pertecebras, & persuastrices.

Persuāsĭbĭlis, le, om. t. Quod potest persuaderi. [πιστὸς, πειστὸς, ἐυπαίθητος. Gall. *Facile à faire à croire, aisé à persuader.* Ital. *Facile da far credere.* Ger. Deo man einen leichtlich bereden kan. Hisp. *Cosa facil à hazer creer.* Pol. *Latwo namowienia.* Vng. *El hitetō.* An. *That may be persuaded.*] Quintil. lib. 3. cap. 16: Rhetorice, est vis inveniendi omnia in oratione persuasibilia.

Persuāsĭbĭlĭtĕr, adverbium, πειστικῶς, ἐμπίστως. Quint. lib. 2. cap. 16: Qui finem ejus esse ait persuasibiliter dicere.

Persubtĭlis, le, penult. prod. om. t. Valde subtilis. [ἀγχίνους, ἐυσύνετος. Gall. *Fort subtil.* Ital. *Molto sottile.* Ger. Gar subtil. Hispan. *Muy sutil.* Polon. *Subtilni.* Vngar. *Igen vekony, melyes.* Ang. *Very subtil.*] Cic. pro Plancio: Et quoniam tua fuit perelegans ac persubtilis oratio.

Persulto, as, n. p. Passim & crebrò saltos proprieq; ferarum est, aut pecudum, quæ in pabuli ubertate identidem subsiliunt. [דקד *rikkēdh.* ἐυσκιρτάω. Gall. *Sauter ou sauleter de ioye.* Ital. *Saltar per allegrezza.* Ger. Durchgumpen oder springen. Hisp. *Mucho saltar ò regozijar.* Pol. *Potkakuie.* Vng. *Szükel vgordozom Zökdecselek.* Ang. *To leap, and skip for ioye.*] Lucr. lib. 1: Inde feræ pecudes persultant pabula lætaud est, salsant per læta pabula. ¶ Est item persultare, cum peculanti quadam insultatione locum agrúmve peragrare. Liv. 4. bell. Maced. Quorum ubi arma, signaq; Lacetani cognovēre, memores quàm sæpè in agro eorum impunè persultassent. Tacit. lib. 11: Simul libero exercitu campos persultante. Silius lib. 3: At non Sarmaticos attollens Fusana muros Tam levibus persultat equis.

Pĕrsŭo, is, ere, Suendo absolvo. ἀραφίνω. Vide in simplici SVO.

Pertædĕo, des, dui, Tædio vehementer afficior. [לוץ *katz.* ἐξουσιάζω, ἐξαπορέομαι. Gall. *Estre fort ennuyé & faschè.* Ital. *Attedio.* German. Ein groſſen verdruß entpfahen/verdrüſſig werden. Hisp. *Hazer pesar.* Polon. *Tesknie.* Vngar. *Szmte el vnam.* Ang. *To be loth to do a thing.*] Gellius libro 1. cap. 2: Has ille inanes cùm efflatet glorias, jamque omnes finem cuperent, verbisque ejus defatigati pertæduissent. Hujusmodi tamen locutiones raræ sunt: frequentiùs enim hoc verbo utimur impersonaliter, quemadmodum & ejus simplici tædet. Idem lib. 15. cap. 20: Simul duas uxores habuerat, quum id decreto ab Atheniensibus facto, jus esset, quarū matrimonii pertædebat. ¶ Pertæsum est. Cicero ad Quintum Fratrem lib. 1: Pertæsum est enim lenitatis, assentationis amicorum, non officiis, sed temporibus servientium: Virgilius 4. Aen. Si non pertæsum thalami tedæq; fuisset. Ovid 2. Amor. Eleg. 9. Quum bene pertæsum est, animique revanuit ardor.

Pertædĕscĕt, similiter impersonale. Cato de Re rustic. cap. 156: Nolite multum dare ne pertædescat.

Pertæsus, a, um, Participium sine verbi origine, ut inquit Servius, & regit accusativum, quanquam potest esse à Pertædeo. [לוץ *katz.* ἐξουσιαζόμενος. Gall. *Fort ennuyé & faschè.* Ital. *Attediato fastidito.* German. Verdrüſſig. Hispan. *Enbaſſiado, enhadado.* Polon. *Teskliwy.* Vngar. *El vnt.* Ang. *That loatheth, weary of a thing.*] Suetonius in Cæs. Et quasi pertæsus ignaviam suam, quòd nihil tum à se memorabile actum esset. Virgilius libro 4. Aeneidos genitivo junxit: Si non pertæsum thalami, tedæque fuisset.

Pertĕgo, is, pen. corr. act. 1. Diligenter, & omni ex parte tego. [כסה *chissah.* κατακαλύπτω. Gall. *Couurir tout.* Ital. *Coprire d'ogni*

parte. Germ. Zuberecken / allenthalben mit verdecken. Hisp. Cubrir de todas partes. Pol. Nakrywam. Vng. Befedezem. Ang. To cover all over.] Plaut. Rud. Quin tu in paludem is, exagitasq; arundines, Qui pertegamus villam, dum sudum est? Idem Trinum. Benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant.

Pĕrtendo, is, act. t. Ad finem tendo, valde tendo, extendo. [מטה natah, δτείνω, διατείνω. Gall. Estendre, mettre à fin, achever. Ital. Stendere, condurre à fine. German. Gar außstrecken. Hispan. Estender, guiar hasta el cabo. Pol. Rozpiągam. Vng. Vegig nyujtom, ki nyujtom. Angl. To stretch out much.] Cato de Re rust. cap. 52: In arboribus ubi radices capiant, calycem aut qualum perfodito: per fundum ramum, quem radicem capere voles, scărificato, trajicitoque. Sed hic Catonis locus corruptè citatur à Calepino. Non enim ibi pertendito legendum est, sed pertundito. ¶ Aliquando ponitur recta tendere, vel institutam profectionem absolvere. Liv. 5. ab Vrb. Pars maxima, atque ipse Sergius Romam pertenderunt. ¶ Aliquando est contendere. Cicero pro Cornelio Balbo: Cum fœderibus, quorum acerbissima diligentia est, pertendemus. ¶ Aliquando est ad finem ducere id quod intendebamus, aut cœperamus. Terent. in Heaut. Quid istuc? video nŏ licere, ut cœperă, hoc pertendere.

Pĕrtento, tas, act. p. Est sententiam alicujus callidè explscor, & quemadmodum Cicero loquitur, hominem degusto. [בחן bachán, δοκιμάζω. Gall. Attoucher souvent, essayer & tenter, esprouver. Ital. Tentar bene, assagiare. German. Wol versuchen / erfahren. Belg. Proeven. Hispan. Mucho à muy perfectamente tentar. Polon. Kazde probuie. Vng. Meg probalom, belülle ki vezem. Ang. To assay and trie.] Terent. in Andr. Sed ea gratia simulavi, vos ut pertentarem. ¶ Aliquando idem est quod permoveo, sive titillo. Virgilius 5. Aeneid. Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus. ¶ Aliquando idem quod corripio, apprehendo. Virg. 3. Georg. Nonne vides ut tota tremor pertĕtet equorum Corpora? Idem 1. Aeneid. -suspensam blanda vicissim Gaudia pertentant mentem. Idem 7. Aen. Ac dum prima lues udo sublapsa veneno Pertentat sensus.

Pĕrtĕnŭis, pertenue, om. t. Valde tenue. [דק daddk. λεπτός, κάτω λεπτός. Gall. Fort tendre, fort petit. Ital. Molto tenue. Ger. Gar dun. Hisp. Muy delgado, à forit. Pol. Cpieniachni. Vn. Igen vekony. Ang. Very small.] Plin. li. 16. cap. 43: Secatur in laminas pertenues & ilex. Cic. ad Terent. lib. 14: Spes aût salutis pertenuis ostenditur. Idem contra legĕ Agr. Sic ut terra claustra locorũ teneret, & duo maria maximè navigationi diversa penè conjungeret, quum pertenui discrimine separarentur.

Pĕrtĕrĕbro, as, penult. corr. act. p. Terebra perforo. [διατορεύω. Gall. Percer d'vn tarriere tout autre. Ital. Trivellare. German. Durchberen. Hispan. Barrenar. Polon. Przewiercuie. Vngar. Altal furom. Ang. To pearce with a trumble or any pearcing instrument.] Cicero 1. de Divin. Annibalem Cælius scribit, quum columnam auream, quæ esset in fano Junonis Lucinæ, auferre vellet, dubitasseque utrum ea solida esset, an extrinsecùs inaurata, perterebravisse.

Pĕrtĕrgo, is, act. t. Diligenter tergo. [קנח kinkél. ἀπομάττομαι, ἐκμάσσω. Gall. Torcher diligemment, rendre fort net. Ital. Forbire con diligenza. German. Durchwischen. Hispan. Mucho y diligentemente alimpiar. Polon. Przecieram. Vng. Meg törlöm. Ang. To wipe diligently and mak clean.] Lucretius libro 4: Isque ita per nostras acies perlabitur omnis, Et quasi perterget pupillas, atque ita transit. Et paulò pòst: Et nostros oculos perterget longior aura. Rursus eadem pagina: Pòst extraria lux oculos perterget, & aĕr Alter, & illa foris, quæ verè transpiciuntur. Col. lib. 12. cap. 9: Sæpè suffundere jus debebit, nec pati sitire salgama, sed extrinsecùs munda spongia vasa pertergere, & aqua fontana refrigerare.

Pĕrtĕro, pen. cor. act. t. Terendo comminuo. [דרך hedhálc, κατατρίβω. Gall. Fort piler & broyer. Ital. Consumare stregando. Ger. Wol zerreyben oder zerfeyten. Hispan. Mucho gastar por vso. Pol. Zcieram. Vngar. El rontom, meg töröm. Ang. To weare or break in peces by rubbing.] Plautus Menæch. Tum compediti januam lima perterunt. Colum. lib. 8. cap. 5: Vel eadem pertrita, & cum aqua potui data.

Pertĕrrĕo, es, Valde terreo. [החריד hecheridh צהל bihél. κατατρομάσσω. Gall. Fort effrayer, faire grand peur. Ital. Fare spaurire, spaventare, far paura ellremamente. Germ. Wol erschrecken. Hisp. Mucho espantar. Polon. Przestraszam. Vngar. El ierzem, rettentem. Ang. To mak fore afeerde.] Terentius in Eunuch. Pòst exibo atque hunc perterrebo sacrilegum. Cæsar 1. bell. Gall. Quæ copiæ nostras perterrerent, & munitione prohiberent. Idem libro 7: Ut sint reliquis documento, & magnitudine pœnæ perterreant alios.

Pĕrtĕrrĭtus, a, um. participium, Valde territus. [בחרד nichdadh. κατατετρομαγώς, καταπεφοβισμένος. Gall. Fort effrayanté. Ital. Molto espaventato. Germ. Wol erschrekt. Hispan. Muy espantado. Pol. Przestraszon. Vng. Igen meg retteut. Ang. Greatlie afeerde.] Cic. pro Cælio: An timebăt ne tot unum valentes imbecillum, alacres perterritum superare non possent? Ovid. 12. Metam. Visa fugit Nympha, veluti perterrita fulvum Cerva lupum.

Pĕrterrĕfăcio, acis, pen. cor. act. t. Perterreo. [החריד hecheridh בהל bihél. κατατρομάσσω. Gall. Fort effrayanter. Ital. Espaventare, far paura. Ger. Sehr erschrecken / ein schrecken einbringen. Hisp. Espantar. Pol. Barzo straszę. Vng. El remitem, retteutem. An. To cauſe one to feare muche.] Terĕr. in And. Nunc tuũ est officiũ, has bene ut adsimules nuptias, Perterrefacias Davum. Brutus ad Cic. lib. 11: Sperare eos, te perterrefacto, adolescente impulso, posse magna consequi præmia.

Pĕrtĕrrĕfactus, adjectivum, Quod terrorem crepat, & incutit. [κατατρομαγώδης. Gall. Qui rend ou fait vn bruit ou son espouventable. Ital. Cosa che fa suono o strepito espaventevole. Germ. Das mit rauschen oder brauchen erschuckt. Hispan. Cosa que haze sonido de mucho espanto. Polon. Strach czyniący. Vngar. Rettentes zörgesse, el remitö tsattanas. Ang. That maketh a fearfull soundemoise.] Lucretius de tonitru: Tum perterricrepo sonitu dat missa fragorem. Cicero in Orat. Imò verò ista sequamur, asperitatemque fugiamus, Habeo istam ego perterricrepam ex poëta quodam.

Pĕrtexo, xis, Texendo absolvo. [διυφαίνω. Gall. Achever de tistre, parfaire. Ital. Fornire de tessere. Germ. Außweben / ablweben, außmachen. Hisp. Texer hasta el cabo. Pol. Dokiwam. Vng. Vegz schömöm, el vegzem. Ang. To weave out to the end.] Item pertego, perficio, trãslatione sumpta è textoribus, qui primò telam ordiuntur, & orsam deinde texunt. Cic. lib. 2. de Orat. Et pertexe modò Antoni quod exorsus es. Idẽ ad Att. lib. 1: Totum hunc locum quem ego variè meis orationibus, quarum tu Aristarchus es, soleo pingere de flamma, de ferro (nosti illas ἐκφράσεις) valde graviter pertexuit.

Pĕrtĭca, cæ, penult. corr. Baculus oblongus. [δόκη mat. κοντός, κοντίλιον. Gall. Perche, vn long baston. Ital. Pertica. German. Ein ruten oder stang. Hispan. Pertiga, ò el varal. Polon. Zerdź długa. Vngar. Rud, pozma. Angl. A long staff or perch to mat ground with.] Varro 3. de Re rustic. cap. 5: Præterea & pertica inclinatas ad parietem. Plinius libro 15. cap. 3: Qui medium temperamentum in hoc servant, perticis decutiunt. Ovidius de Nuce: Pertica dat plenis immitia vulnera ramis. Plinius libro 8. Epistol. Ex his etiam quos non una (ut dicitur) pertica, sed distinctè, gradatimque tractavi id est, quos non uno uno mensus sum, inquit Budæus: Erasmus verò una pertica, ut id est, eadem opera. Pertica à portando dicta, quasi portica. Et libello variorum autorum de limitibus.

Pĕrtĭcālis, le, om. t. [κοντικός, κοντίλιος. Gal. Appartenant à perche. Ital. Pertinente à pertica. Ger. Stangen mäßig / zu ein mäßruten. Hisp. Perteneciente à pertiga. Pol. Zdatny. Vng. Rudhoz valo. Ang. Pertaining to a long staff or perch.] Colum. lib. 4. cap. 31: Perticalis ferè salix eundem agrum quem summam deliderat. Id est, ex qua fiunt perticæ. Plin. lib. 17. cap. 20: Perticalis & virga, & talea seritur fossura eadem.

Pertimĕsco, is, n. t. Extimesco, valde timeo. [חרד charádh. φοβοῦμαι. Gall. Craindre fort. Ital. Temere molto. Ger. Sehr förchten / vber entsetzen. Belg. Zeer vreesen. Hisp. Mucho temer. Polon. Barzo się boie. Vng. El rettek, meg félemlem. Ang. To feare greatlie.] Non enim habet significationem passivam innatam. Plautus in Curcul. Spectacula ibi ruunt, ego pertimui. Cicero 1. Ver. Siculi Siculos non tam pertimescebant. Ovid. Epist. 9: Diuna & dominæ pertimuisse minas. Idem 1. de Arte: Credimur multum pertimuisse senem. Cicero Lentulo 1: Fama inconstantiæ pertimescenda. ¶ Jungitur aliquando ablativo cum præpositione de, Cicer. 7. Verr. De suis periculis, fortunisque omnibus pertimescunt.

Pĕrtĭmĕscĭtur, passivè dixit Cic. de leg. Agr. Grave est enim (quasi) nomĕ imperii, atq; id etiam in levi persona pertimescitur.

Pĕrtĭnĕo, nes, pen. cor. compositum ex per & teneo, n. t. Pertingo, pervenio: habetque accusativum cum præpositione vel in. [אחה machăl. δίκαιον, διαφέρειν, διατείνω. Gall. Appartenir. Ital. Pertenere, appartenere. Germ. Etwan bis langen / mahen. Belg. Toebehooren / aangaen. Hisp. Pertenescer. Pol. Dosięgam. Vng. El erek, tartozom. Ang. To pertein, or belong vnto.] Cæsar de bello Gall. 5: Isque qui per ætatem in armis esse non poterat, in sylvam Arduennã abditis: quæ ingenti magnitudine per medios fines Trevirorum à flumine Rheno, ad initiũ Rheni pertinet. Et de eadẽ sylva lib. 6: Quæ est totius Galliæ maxima atque à ripis Rheni finibusque Trevirorum ad Nervios pertinet. Idem de Hercinia eodem libro: Oritur ab Helvetiorum, & Nemetum, & Rauracorum finibus, rectaque fluminis Danubii regione pertinet ad fines Dacorum, & Anartium. Idem 1. bell. Gall. Ex eo oppido pons ad Helvetios pertinet. Vipianus de Cloacis, l. Prætor ait: Quo minus illa Cloacam quæ ex ædibus ejus in tuas pertinet ædes de qua agit, purgare, reficere liceat, vim fieri veto. Et paulò pòst: Quòd ait prætor, PERTINET, hoc significat quod ex ædibus ejus in tuas ædes pertinet hoc est, dirigitur, extenditur, pervenit. Cic. in Catil. majore: Terra

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

esse conatos quæ ad posteritatis memoriam pertineret. Nonnunquam etiam in hac significatione admittit præpositionē per. Cic. 1. de Nat. deor. Ratio quædam pertineas, per omnem terrarum naturā. Ibidem lib. 2: Ex quo intelligi debet eam caloris naturam vim habere in se vitalem, per omnem mundum pertinentem. ¶ Accipitur præterea frequentissimè pertinere, pro attinere, & dominio cujuspiā subjectū esse, κρατεῖσθαι, ὑποκεῖσθαι. Pompo. l. Verbum. ff. de Verb. signific. Verbum illud pertinere latissimè patet. Nam & iis rebus petendis aptum est quæ dominii nostri sint, & eis quas aliquo jure possidemus, quanvis non sint nostri dominii. Pertinere ad nos etiam ea dicimus quæ in nulla eorum causa sunt, sed esse possunt. Hæc ille. In qua significatione perpetuò habet accusativum cum præpositione ad, nunquam autem dativum. Neque enim cum impetio vulgo dixeris, Pertinet mihi hęc domus, sed ad me. ¶ Pertinet ad me hoc est, officii mei est, vel partium mearū, vel meæ curationis. Cic. de Amic. Sed eadem bonitas etiam ad multitudinem pertinet. Plaut. Truc. Magis pol hæc malitia pertinet ad viros quàm ad mulieres. Hoc est, magis cadit in viros. ¶ Interdum etiam idem quod refert sive interest mea. Mart. lib. 8: Vxor mœcha tua est, hoc ad te pertinet Olle. ¶ Pertinet ad rem hoc est, non alienū est à re. Cic. ad Brutum lib. 15: Bonus planè vir, & cū virtutibus, tum ea fortuna (si quid hoc ad rem pertinet) ornatus. ¶ Oratio vel sententia eò pertinet: hoc est, cōtēdit vel dirigitur. Cic. pro Corn. Balbo: Nec verò hæc oratio mea pertinet ad infirmandum fœdus Gaditanorum.

Pĕrnĭnax, pen. corr. acis, om. t. Obstinatus, qui scilicet in re aliqua quam semel animo concepit suscepitq; agendam, nimis firmiter persistit. [עז עניים haz panim. αὐθάδης. Gall. *Obstiné, opiniâtre, ferme, tenillant.* Ital. *Pertinace, ostinato.* Ger. Hafftartig/ widerspenning: der sich gar in ein ding ersetzt hat/ vnnd sich nicht weisen lasst. Hisp. *Contante, porfiado en mal ẽtinado.* Pol. Oczyâpl'i, *krnambny, vparty.* Vng. *Meg altalkodot.* An. *Obstinate, wilfull, or stubborne, froward.*] Cic. 1. de Finib. Certè pertinax non ero: tibique, si mihi probabis ea quæ dicis, libenter assentiar. ¶ Pertinax itaque à per, & teneo dici videtur: ut is Pertinax dicatur qui suæ sententiæ nimis est tenax. Varr. lib. 4. de Ling. lat. à pertendendo dictum putat. Nam is qui pertendit in re aliqua in qua pertendere non debet, dicitur pertinax: qui verò perstat in eo in quo mantre oporteat, perseverans dicitur. ¶ Accipitur tamen nonnunquam pertinax in bonam partem, pro perseverante. Valerius Maximus lib. 1: Non mirum igitur si pro eo imperio augendo, custodiendoq;, pertinax eorum indulgentia deorū semper excubuit, quòd tam scrupulosa cura, parvula quoque momenta religionis examinari videntur. Seneca lib. 7. de benefic. Vincit malos pertinax bonitas. Liv. 5. belli Punic. Vicit tamen omnia pertinax virtus. ¶ Pertinax certamen, durum, & difficile. ¶ Pertinax fama, constans, & firma. Sic Pertinax odiū, pertinax pietas. ¶ Pertinacior in differendo vel disputando, dixit Cic. de Finib. ¶ Pertinacem Plautus suo more dixit pro valde tenaci: hoc est, avaro, & rei suæ servadæ plus satis attento. Ita enim habet in Captivis: Quid tu ais? tenáxne pater ejus est? P. Imò ædepol pertinax.

Pertĭnācĭa, æ, f. p. Obstinatio, pervicacia. [ἰσχυρογνωμοσύνη. Gall. *Obstination.* Ital. *Pertinacia, ostinatione.* German. Verhartnung/ halßstarrigkeit/ trotz/ widerspenstigkeit. Hispan. *Porfia en mal.* Polon. *Vpor.* Vng. *Meg altalkodas.* Ang. *Wilfulnesse in opinion, froward nesse.*] Varro à pertendendo dictam, & in malis rebus locum habere ostendit. lib. 4. de Ling. lat. Cùm, *inquit*, in quo non debet pertendi pertenditur, pertinacia est: cum in eo in quo oportet manere quis perstat, perseverantia est. Ex quo intelligitur falsum esse quod antea hic legebatur, in bonā quoq; partem sumi. Nam exempla quæ posita erant omninò diversum ostendebant etiam. Videtur autem à pertinendo potiùs quàm à pertendendo deductum esse, id quod adolescens doctis annotavit, quam notationē Plautus confirmat in Captivis: Quid ais? tenáxne ejus pater? H. Imò pertinax.

Pertĭnācĭtĕr, adverbium. Obstinatè. [αὐθαδῶς, ἐπιμόνως, ἰσχυρογνωμόνως. Gall. *Obstinément, perseverantment.* Ital. *Pertinacemente, ostinatamente.* German. Beharrlich/ widerspenstiglich. Hispan. *Porfadamente.* Polon. *Ociapbie, vporne.* Vngar. *Meg altalkodasiban, akaratosan.* Ang. *Obstinately, wilfully or frowardly.*] Plin. Epistol. 109. lib. 5: Ne desiderio Senatoris, non jam quasi de nundinis, sed quasi de gratia, fama, dignitate certantis, tam pertinaciter, præsertim in Senatu repugnaret.

Pertĭngo, is, pertigi, pen. cor. pertactum, pertingere. Extendor, pervenio. [ἅπτω. *machâh, διήκω, διικνέομαι, διαπίπτω.* Gall. *Toucher en etendre iusques en quelque lieu.* Ital. *Stendersi fin à qualche cosa.* Ger. Sich ausstrecken/ vnnd erreichen. Hisp. *Alcancar perfectamente.* Pol. *Dosięgam, dotikamsie.* Vngar. *El erek.* Ang. *To come vnto and touch.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Venam ab oculis pertingere ad cerebrum peritissimi autores tradunt. Cicer. de Nat. deor. Ex quo intelligi debet eam caloris naturam vim habere in se vitalem, per omnem mundum pertingentem.

Pertŏlĕro, as, Vsque ad finem tolero, perfero. [ὑπομένω, καρτερέω. Gall. *Endurer iusques à la fin.* Ital. *Tolerare fino al fine.* Ger. Erdulten/ volo erleyden. Hispan. *Sofrir hasta el cabo.* Polon. *Znosiam, wszperpiam.* Vngar. *Mind vegig el szenvedem.* Ang. *To indure, and suffer vnto the end.*] Plaut. Amph. Fata isthæc me premunt, pertolerarem vim tantam, cladesq; Exantlarem imparibilem.

Pertorquĕo, es, act. f. Torqueo. [עבט *hitlîtsh.* κατασφενδονάω. Gall. *Fort tourmenter.* Ital. *Torcere fieramente.* Ger. Vast trummen. Hispan. *Mucho atormentar.* Pol. *Kręcę.* Vng. *Vötörhös.* Ang. *To torment forelie.*] Lucret. lib. 2: At contra terra absinthi natura, fetiq; Centauri fœdo pertorquens ora sapore.

Pertrăcto, as, act. p. Manib. frequentiùs tracto, & tango. [משש *mischschésch.* κατάπτομαι. Gall. *Toucher & manier souvent.* Ital. *Maneggiare spesso.* German. Oft handlen/ viel mit vmbgehn. Hispan. *Tratar mucho.* Polon. *Wrekach mamsiallose, obracjam.* Vngar. *Forgatam, tapogatam.* Ang. *To touche and handle often.*] Cicero in Parad. Barbatulos mullulos receptantem de piscina & pertractantem. Plin. lib. 25. cap. 6: Centaurea curatus dicitur Chiron, quum Herculis excepti hospitio pertractanti arma sagitta excidisset in pedem. ¶ Pertractare per translationem, apud se reputare, & diligenter considerare. Cicer. 2. de Finib. Tute introspice in mentem tuam ipse, eamque omni cogitatione pertractans percontare ipse te. ¶ Pertractare, differere, disputare de re aliquā. Cicer 4. Tusc. Qua oratione prætermissa minimè necessaria, ea quæ rem continent, pertractemus.

Pertractātĭo, onis, f. t. Frequens revolutio. [ἀναχείρισις. Gall. *Touchement, maniement.* Ital. *Toccamento, maneggiamento.* Germ. Embsige handlung. Hispan. *Obra de mucho tratar.* Polon. *Vstawne piastowanie, obracjanie nosjenie.* Vn. *Forgatas.* Ang. *Ofien touching and handling.*] Cic. 1. de Orat. In Grammaticis Poetarum pertractatio, historiarum cognitio, verborum interpretatio, pronuntiandi quidam modus.

Pertrăho, is, pen. cor. act. t. Ad destinatum finē trado. [משך *maschâch.* ἕλκω. Gall. *Tirer à force la ou on veut.* Ital. *Strascinare.* Ger. Erwahin ziehen. Hisp. *Arrastrar.* Pol. *Przyciągam.* Vng. *El vonom.* Ang. *To drawe by force, to trayle by the ground.*] Liv. lib. 21: Ea extemplò resolutis quibus leviter annexa erat vinculis, ab actuariis aliquot navibus ad alteram ripam pertrahitur. Idem lib. 25: Et Carthaginensium acies de industria pedem referebat, ut ad terga collis ab equite suo infesti hostem incautum pertraheret. ¶ Pertrahere vitam, prolongare. Plin. lib. 28. cap. 1: Vitam quidem non adeò extendendam censemus, ut quoquomodo pertrahenda sit.

Pertrānsĕo, is, Trāseo, vel planè trāseo. [עבר *habár* διαβαίνω. Gall. *Passer outre.* Ital. *Trapassare.* Ger. Durchgehn. Hisp. *Trasbassar.* Pol. *Przechodzę.* Vn. *Altal megiek.* An. *To passe over, or beyonde.*] Plin. lib. 37. cap. 5: Nebecula enim albicantis est vitium, quum viridis non pertransit aspectus, sed aut intùs occurrit, aut excipit in fine visum candor.

Pertrānslūcĭdus, a, um, pen. cor. Quod valde trāslucet. [πάνυ διαυγής. Gall. *Fort clair & reluisant, en sorte qu'on voye à trauers.* Ital. *Molto trasparente.* Ger. Vberaus durchschtig. Hisp. *Transluziente.* Pol. *Przyprzeźny.* Vng. *Igen vilagossagos.* Ang. *That shyneth throughe.*] Plin. lib. 13. cap. 12: Alias indecoro vitio pertrāslucida.

Pertrĭbŭo, is, ere, act. t. Tribuo, vel do. [נתן *nathân.* δίδωμι. G. Donner. Ital. *Dare.* Ger. Geben. His. *Dar.* Pol. *Daie.* Vn. *Adek, tulaydonisok.* An. *To give.*] Plin. Epi. 307: Apud me & milites & pagani, à quibus justitia ejus & humanitas penitùs inspecta est, certatim ei, qua privatim, qua publicè testimonū pribuerūt.

Pertrīstis, ste, om. t. Valde tristis. [πολυώδυνος, πάνυ λυπηρός. Gall. *Fort triste.* Ital. *Molto tristo, malencenico.* Ger. Gar traurig. Hisp. *Muy triste.* Pol. *Barzo smutni.* Vng. *Igen szomoru.* Ang. *Very sadde or sorowfull.*] Cicer. pro Cælio: Et qui in reliqua vita mitis esset, & in hac suavitate humanitatis, qua propè jam delectantur homines, versari perjucundè soleret, fuit in hac causa pertristis quidam patruus, Censor, magister. Idem 2. de Divin. Sæpè etiam pertriste canit de pectore carmen.

Pertŭmultŭōsus, a, um, Tumultum magnum excitans.

Pertŭmultŭōsē, adverb. Maximo cum tumultu. [πάνυ θορυβωδῶς. Gall. *Fort tumultuensement, avec grand tumulte & bruit.* Ital. *Molto tumultuosamente, con grande strepito.* Germ. Gar vngestümlich. Hispan. *Con muchos bollicios.* Pol. *Z wielkim zamieszaniem.* Vng. *Nagy tsatsparal.* Ang. *With great vprore.*] Cicer. ad Catonem lib. 15: Interim quum exercitu lustrato iter in Ciliciam facere cœpissent, Calend. Septemb. legati à rege Comageno ad me missi, pertumultuosè, nequetamen non verè, Parthos in Syriam transisse nuntiaverunt.

Pertundo, is, act. t. [διαμπάτω. Gall. *Fort frapper, en sorte qu'on rompe & fraisse, enfonce, perce.* Ital. *Rompere, forare.* Ger. Zerstossen/ zerschlahen/ durchboren. Hisp. *Mucho tundir.* Polon. *Przebyam, przestrzelam.* Vngar. *Altal lyukazom.* Ang. *To beat with hammers, to thumpe or knock.*] Colum. lib. 6. cap. 5: Si fortè furculum calcaverit, aut acuta testa, vel lapide ungulam pertuderit. Cato cap. 133: Calicem pertusum fumito tibi. Lucret. lib. 4: Nónne vides etiam

etiam guttas in saxa cadentes Humoris, longo in spatio pertundere saxa?

Pĕrtūsŭs, a, um, participium, Perforatus. [בקוב nakób. εκκεκεντρωμένος. Gall. Percé. Ital. Berato pertugiato. German. Durchboret. Hisp. Horadado. Pol. Przebyty, przemierzgany. Vngar. Likas, feneketlen. Ang. Pearced through.] Cato cap. 157: In vas pertusum congesta omnia. Plautus Pseud. In pertusum ingerimus dicta dolium, operam ludimus.

Pĕrturbo, as, act. p. Valde turbo, confundo, commoveo. [עכר hachár, ταραχω, ἐκταράσσω. Gall. Troubler, perturber. Ital. Perturbare, disturbare. German. Betrüben/verwirren. Hispan. Mucho turbar ò enturbiar. Polon. Mieszam, kalno czynie. Vng. Eszt vezzem, összezauarom. Ang. To vex or trouble.] Terent. in Andr. Nihil est preci loci relictum, jam perturbavi omnia. Cicero 5. Verr. Hæc te vox non pertulit? non perturbavit? Idem 3. Offic. Regulus verò non debuit conditiones pactionesque bellicas & hostiles perturbare perjurio.

Pĕrturbātŭs, a, um, Perculsus, confusus. [נעכר nechchár. ταραχθείς. Gall. Troublé, perturbé. Ital. Perturbato, confuso. Ger. Betrübt/verwirret. Hisp. Perturbado. Pol. Zamieszany, zgrzeszony. Vng. Fel haborodot, eszt vezet. Ang. Troubled.] Cicero contra Rullum: Civitas perturbata seditionibus. Idem 3. de Orat. Nō discerptis sententiis, non præposteris temporibus, non confusis personis, non perturbato ordine. ¶ Migrat & in nomen, unde & comparationem admittit. Cic. ad Att. lib. 6: Sed enim εὐσυνοησία si perturbatior est tibi assignato. Idem lib. 3: Nunquā vidi hominem perturbatiorem metu.

Pĕrturbātissĭmus, Superlativum. [Vng. Igen fel haborodot.] Seneca Quæst. Nat. lib. 7. cap. 10: Violentissimum & perturbatissimum tempestatis genus.

Pĕrturbātē, adverbium, Confusè, inordinatè. [ταραχωδῶς. Gall. Avec trouble. Ital. Confusamente, disordinatamente. German. Verwirrlich/ohn ordnung/durcheinanderen. Hisp. Turbadamente. Polon. Zamieszanie, bez rządu. Vngar. Rendetlenül. Ang. With trouble.] Cic. 1. de Invent. Hic considerandum erit ne quid perturbatè, nequid contortè dicatur.

Pertŭrbātŏr, oris, m. c. Qui perturbat. [עכר hochèr. ταράσσων, ἀναμοχλεύων. Gall. Qui trouble tout, brouillon. Ital. Chi perturba ogni cosa. German. Ein betrüber/oder verwirrer. Hispan. Enturuiador. Polon. Wprowadzaiow. Vngar. Meg haborito, ez vezö. Ang. He that troubleth.]

Pĕrturbātrix, cis, f. t. Quæ perturbat. [עכרת hochèreth. ταράσσουσα, ἀναμοχλεύουσα. Gall. Celle qui trouble. Ital. Donna che conturba. Germ. Ein betrüberin. Hispan. Hembra che enturuia. Polon. Ta która mięsza rządek czyny. Vngar. Ez vezö fel habborito aszszony. Ang. She that troubleth.] Cicero 1. de Legib. Perturbatricem autem harum omnium Academiam hanc ab Arcesila & Carneade recentem exoremus ut sileat.

Pĕrturbātĭo, onis, f. t. Tumultuatio, cōfusio, cōmotio. [בעכרת bechchèreth, ταραχή. Gall. Troublement, perturbation. Ital. Perturbatione, tumulto. Ger. Betrübung/verwirrung. Hispan. Obra de perturbar. Pol. Zamieszanie, zgrzeszenie. Vngar. Fel haboritas, bogy czinalas. Angl. A trouble, a troublous affection of the mynde.] Cic. 6. Philip. Quid est enim tumultus, nisi perturbatio tanta ut major timor oriatur? Idem 2. de Orat. Illud genus orationis non cognitionem judicis, sed perturbationem requirit. Idem in paradoxis: Quicquid peccatur, perturbatione peccatur rationis atq; ordinis. ¶ Perturbationes animi sunt motus & animi cōcitationes rationi non obtemperantes, quę à Græcis πάθη appellantur. Cic. 4. Tusc. Est igitur Zenonis hæc definitio, ut perturbatio sit (quod πάθος ille dicit) aversa à recta ratione cōtra naturā animi commotio. Idem 2. de Fin. b. Perturbationes genere sunt quatuor: partibus plures, ęgritudo, formido, libido, lætitia. Idem 4. Tusc. Partes autem perturbationum volunt ex duobus opinatis bonis nasci, & ex duobus opinatis malis: ita esse quatuor. Ex bonis, libidinem & lætitiam: ut sit lætitia præsentium bonorum, libido futurorum. Ex malis metū & ægritudinem nasci censent: metum de futuris, ægritudiā de præsentibus. Quoniam etiam venientia metuuntur: eadem efficiunt ægritudinem instantia. Lætitia autem & libido in bonorum opinione versantur: quum libido ad id quod videtur bonum, illecta & inflammata rapiatur: lætitia, ut adepta jam aliquid concupitum, efferatur & gestiat. Natura enim omnes quæ bona videntur, sequuntur, fugiuntque contraria.

Pertŭrpĭs, pe, om. t. Valde turpis. [αἰσχρότατος, ἀγενέστατος. Gal. Fort laid & vilain. Ital. Molto brutto. Ger. Gar schandtlich/vnflätig/gar böszlich. Hispan. Feo, deshonesto. Pol. Barzo sprosny. Vng. Igen rut, vndok. Ang. Very filthie or vnhoneſt.] Cicer. pro Cælio: Cum hac aliquid adolescentem hominem habuisse rationis, num tibi perturpe, aut perflagitiosum esse videatur.

Pervādo, is, Pertrumpo, vi aditum & viam facio. [בא בפנים bá bephanim, διαβαίνω. Gall. Aller & passer outre, surpasser. Ital. Trapassare. Germ. Durchgehn. Hisp. Ir por algun lugar. Pol. Przechodzę. Vngar. Vtat nyitok. Ang. To go over all or into, to passe through or by.] Tacitus lib. 2: Nisu tamen corporis & impetu equi pervasit. Liv. 7. ab Vrb. Inter trepidationem tumultumq; Samnitum præsidium Romanorum obviis custodibus cæsis ad castra Consulis pervasit. Idem 5. ab Vrb. Quibus quum amplissimis verbis gratiam ab Senatu actæ essent, famaque ea forum atq; urbem pervasisset, subitò ad curiam concursus fit plebis.

Pervăgo, as, & Pervagor, penult. corr. aris, Per aliquem locum vagor, peragro. [התהלך hithhallèch. διαπερῶμαι. Gall. Vaguer, aller & courir çà & là. Ital. Andar vagando qui & là. Ger. Durchschweiffen/herumb schweiffen. Hisp. Andar vagamundo. Pol. Przechodzę, przebiegam. Vngar. El budosom, el iarom. Ang. To wander about.] Livius 3. ad Herennium: Sed illud facere oportebit, ut identidem primos quosque locos, imaginum innovandarum causa, celeriter animo pervagemur. Liv. lib. 1. ab Vrbe Nunc errabundi domos suas ultimum illas visuri pervagantur. Cic. 1. de Leg. Molestiæ, lætitiæ, cupiditates, timores similiter omnium mentes pervagantur.

Pervăgātŭs, particip. [התהלך mithhallèch. διαπερώμενος. Gall. Qui a couru par tout, qui est divulgué & espreu par tout. Ital. Chi è ito vagabendo, divulgato per tuto. Ger. Durchschweiffet/durchfliegt/durchjogen. Hisp. Vagamundo, divulgado. Pol. Przebiegły. Vng. El budosott, el iart. Ang. That hath wandred and is known through all.] Liv. lib. 38: Inter mitissimum genus hominum ferox natio pervagata bello propè orbem terrarum sedem cepit. ¶ Idē & pervagatus, nomen ex participio, idem ferè significans quod divulgatus. Cicero pro Plancio: Vulgaris & pervagata dictamatio. Idem 3. de Orat. Commune & pervagatū vitium. Hinc Pervagatior, & pervagatissimus. Cic. 2. de Invent. Pars autem est pervagatior, & aut in omnes ejusdem generis, aut in pleraſque causas accommodata. Idem in Orat. Me autem pervagatissimus ille versus qui vetat: Aetatem pudere prologui quā factites, dissimulare non sinit quin delectet, &c.

Pervăgŭs, a, um, pen. cor. Valde vagus, qui multùm vagatur: inconstans. [πλανώμενος. Gall. Qui court çà & là & n'a point d'arrest, vagabond. Ital. Chi corre quà la senza afermarsi. German. Durchschweiffig vnd vnbeteibig. Hispan. Vagamundo. Pol. Tułacz. Vng. Rudoso, alusni iaro, vandorlo. Ang. That wandreth, straynith or goeth far abroade.] Ovid. 2. de Arte amandi:

Magna paro quas possit amor remanere per annes
Dicere, tam vasto pervagus orbe puer.

Pervălĭdŭs, a, um, penult. corr. Admodum validus. [ἰσχυρότατος. Gall. Fort vaillant & puissant. Ital. Molto valido. German. Vast starck. Hisp. Muy valiente, rezio y fuerte. Polon. Barzo mocny. Vngar. Igen vallag erössz. Ang. Very valiant or strong.] Livius lib. 40: Donec ad pervalidam aliam urbem (Certimam appellant Celtiberi) pervenit.

Pervărĭus, a, um. Valde varius. A quo pervariè, adverbium. [πολυτρόπως. Gall. En diuerses sortes. Ital. In diuerse maniere. Ger. Gar in vilerley gestalt. Hisp. En muchas maneras. Pol. Odmiennie. Vn. Igen tarka, kwelömb kwelömbjonn.] Cic. 2. de Orat. Reliqua pervariè, & jucundè narrantur.

Pervāsto, as, act. p. Prorsus vasto. [שדד shiddidh. ἀφανιστικός. Gall. Piller & destruire du tout. Ital. Guastare & dare à guastar tutto. German. Gar verwüsten. Hisp. Gastar de todo punto. Pol. Puszczę. Vng. El pusztitom. Ang. To destroye vtterly.] Liv. ab Vrb. Ad pervastandos fines, nequid ad nova consilia relinquerent virium, duxêre. Tacit. lib. 15: Interea conferendis pecuniis pervastata Italia, provinciæ eversæ.

Pervĕho, is, penult. corr. act. t. Vsque in constitutum locum porto. [הביא hebi. διαφερόμενος, κομίζω. Gall. Porter ou mener par charroy iusques en quelque lieu. Ital. Portare, condurre ad un luogo. German. Etwan hin führen. Hispan. Mucho llevar à alguno. Pol. Przewożę. Vngar. El viszem. Ang. To carie to any place.] Plin. lib. 35. cap. 6: Sed inde non pervehuntur ad nos. Liv. 5. ab Vrbe Virgines sacraque in plaustrum impositi, & Cære, quò ut sacerdotibus erat, pervexit. Cic. 2. Offic. Nam & quum prospero flatu ejus utimur, ad exitus pervehimur optatos: & quum reflavit affligimur. De fortuna.

Pervĕllo, lis, Vellico, mœrore, tristitia, angore animi affligo & torqueo. [מרת marát, συνοχώδω. Gall. Arracher, affoiblir ou poindre. Ital. Cauare, molestare alcuno. Germ. Zupffen/ruffen/plagen. Belg. Rooyen. Hisp. Arrancar, mejar. Pol. Szarpam skubę. Vng. Tsipdosom, gibtrom. Ang. To pouche, to pitch or pull.] Cic. 3. Tusc. Quid mœres? cur succumbis, cedisque fortunæ? quæ pervellere te forsitan potuerit & pungere, non potuit certè vires frangere. Horat. 1. Serm. Satyr. 8: Sapula, lactuca, radices, qualia lassum Pervellunt stomachum.

Pervĕnĭo, is, ire, Ad finem venio. [בא בפנים bá bephanim, διαβαίνω. Gall. Paruenir, venir iusques au lieu. Ital. Peruenire. Ger. Durchkommen. Hisp. Acabar de venir. Pol. Przychodzę. Vng. Kimenyem. Ang. To come, to some place.] Plin. Epist. 25: Perveni ad fontem purissimum. Terent. Eunuch. Ita est, sed sine me pervenire quò volo. Quasi dicat, sine me dicere qđ maximè cupio. Quint. li. 1, c. 3: Illud ingeniorū velut præcox genus nō tamen

quàm pervenit ad frugem. Cic. pro Sest. Vix serò, & tandò ad manus pervenitur. Idem ad Att. lib. 8: Eò autem ad te scripsi, ut sibi fortè reddita esset, mihi curares referendam, ne in illius manus perveniret. Virgil. 4. Georg. Postquàm est in thalami pendentia pumice tecta Perventum. Idem 2. Aen. Ast ubi jam patriæ perventum ad limina sedis.

Pervēnor, pen. prod. pervenaris, pervenari, Diligenter venor, studiosè investigo & inquiro. [ψαυσιχέω, κύνηγέω. Gall. *Chasser aux bestes sauvages, ou chercher diligemment.* Ital. *Cacciare le fere, cercare con diligenza.* Ger. Durchjagen. Hisp. *Montear ò cazar, ò buscar diligentemente.* Pol. *Lowem ssukamie.* Vngar. *Szorgalmatosson valamit.* An. *To hunte and se arche diligentlie.*] Plaut. Merc. Defessus sum utrumque totum pervenarier.

Perverto, is, ere, act. t. [עקש *hikkesh* עקל *hikkil* שוה *hivvah* Ἀποστρέφω, στρέφω, στρεβλόω. Gall. *Tourner au rebours, renverser, renverser en quelque sorte, renverser ce qui est dessus dessous.* Ital. *Rivesciare, voltare, sotto sopra.* Germ. Verkehren. Belg. Omkeeren. Hisp. *Peruertir, subuertir, boluer en mala parte.* Polon. Wywracam. Vng. *Fel forgatni, vigyesztetem.* Ang. *Towrne vpside downe.*] Plaut. in Aulul. Ne cœnet senex, Aulas pervertunt, ignem restringunt aqua. Modò depravare, παρὰ φύσιν ἄγω. Cicero Divin. in Verr. Nunquàm ille me opprimet consilio, nunquam ullo artificio perveniet, nunquam ingenio me suo labefactare, atque infirmare conabitur.

Perversus, a, um, Pravus, præposterus. [מעקש *mehukkal* עקש *hikkesh* Ἀσχήμων. Gal. *Tourné au rebours, peruers* Ital. *Peruerso, malvagio.* German. Verkehrt. Hispan. *Cosa al reues de lo buono.* Polon. Złośliwy, wywrotny. Vngar. *Vissza fordult, gonosz.* Ang. *Turned vp side downe, euill, naughtie.*] Plaut. in Trucul. Illic & hic perversus est. Cic. pro Cluent. Itaque ut erat semper præposterus, atque perversus, initium facit à Bulbo. Brutus ad Cic. lib. 11: Gratiorem me esse in te posse, quàm isti perversi sunt in me, exploratum habes. ¶ Perversus dies à Plauto in Menæch. dicitur ineptus, incommodus, intempestivus.

Perversè, adverbium, Nequiter. [Ἀσχημόνως, πονηρῶς. Gall. *Au rebours de bon, malicieusement, peruersement, mauuaisement.* Ital. *Peruersamente, alla riuescia.* German. Verkehrter weiß/ tück. Hispan. *Con peruersidad al reues del bueno.* Polon. Wywrotnie, Złośliwie. Vngar. *Vissza fordulua, gonoszul.* Ang. *Arsiuersie, backewardlie, naughtilie.*] Plaut. in Amph. Qui perversè adeò pervertit familiæ meæ mentem.

Perversĭtas, atis, f. t. Pravitas, nequitia [עקשות *hikkeshúth* עון *havvah* Ἀσχημοσύνη. Gall. *Mauuaistié' de nature.* Ital. *Perversità.* Ger. Verkehrtheit oder verkehrung Hispan. *Peruersidad.* Pol. Wywrotność, Złość. Vngar. *Vissza fordulas, gonoszag.* Ang. *Shrewdnesse, arsiuersie backewardnesse doing.*] Cicero 2. Tusc. In summa opinionum perversitate versamur. Idem in Orat. Quæ est autem in hominibus tanta pervertitas?

Pervestigo, penult. prod. act. p. Diligenter vestigo, quæro. & quærendo invenio. [ψυχ *chippesh* ἀνιχνεύω. Gall. *Cercher tant qu'on trouue.* Ital. *Inuestigare, trouare cercando.* Germ. Erforschen/ fleissig nachsuchen vnd finden. Belg. Vinden. Hispan. *Mucho buscar por el rastro y aller.* Polon. Szukanie, Wynaidowanie. Vngar. *Igen meg keresny, fel keresny.* Ang. *To searche and find.*] Tractum à vestigiis ferarum, quibus tanquam signis, indiciisque ad ferarum lustra venatores perveniunt. Cicero libro 2. de Orat. Nosce regiones intra quas venias, & pervestiges quod quæras. Idem 6. Ver. Canes venaticos diceres, ita odorabantur omnia, & pervestigabant.

Pervestigātio, onis, f. t. ἀνιχνεύσις, ἀνίχνευσις. Cic. 1. de Orat. Sed omnia quæcunq; essent, vel scientiæ pervestigatione, vel disserendi ratione comprehenderint.

Pervetŭs, pen. cor. huius perveteris, om. t. Valde vetus. [παλαιὸς χρόνῳ, πάνυ παλαιός. Gall. *Fort vieil & ancien* Ital. *Molto vecchio.* Ger. Gar alt. Hisp. *Muy viejo.* Pol. *Barzo stary.* Vng. *ó, igen regi.* Ang. *Very old and ancient.*] Cicer. ad Quint. Frat. lib. 3: Reddita etiam mihi est pervetus epistola, sed serò allata.

Pervĕtŭlus, a, um, Pervetus. Plin. lib. 20. cap. 9: Ad coxendicum dolores cum adipe pervetusto. Cic. de Orat. Vt translatis utamur frequenter, interdumq; factis: rarò autem pervetustis.

Pervĭcax, cis, penultima corr. om. t. Durus, contentiosus, nulli cedens, perseverans cum quadam vi. [עז פנים *haz panim.* ἰσχυρογνώμων, ἰσχυρογνώμος. Gall. *Opiniastre, testu, obstiné'.* Ital. *Duro, ostinato.* German. Hartneckig/ hartsinnig/ hartselig/ trutzig/ der sich nicht auff seins Kopffs bleibt. Belg. Hert/ hertneckig/ hatsterich. Hispan. *Vencedor, mucho porfiado.* Polon. *Vporni, kieyzobeitni.* Vngar. *Verseniec.* Ang. *Obstinat, stubborne, froward, wilfull in opinion.*] Terent. in Hecyr. Adeón' pervicaci esse animo, ut puerum præoptates perire?

Pervĭcācĭa, æ, f. p. Durities, obstinatio. [σκληρογνωμοσύνη. Gall. *Obstination, opiniastreté'.* Ital. *Obstinatione, perseueranza.* Ger. Hartneckigkeit/ eigensinnigkeit/ hartsinnigkeit. Belg. Hertneckichent. Hisp. *Porfia, perseuerancia.* Pol. *Vpor, zasadzenie.* Vng. *Veremiesseg, keménseg alatkodas.* Ang. *Frowardnesse, stubburnesse, wilfulnesse.*]

Plin. lib. 17. cap. 20: Perdurandi pervicacia. ¶ Pervicacia & Pertinacia hoc distant, inquit Nonius, quòd pervicacia est interdum bonarum rerum perseverantia: pertinacia, semper malarum. Colligit hanc differentiam Nonius ex Accii poëtæ carminibus, quæ quum elegantissima sint, & ad hunc locum pertineant, adscribam: Tu pertinaciam esse Antiloche hanc prædicas: Ego pervicaciam ajo, & hac me uti volo. Nam pervicacem dicis me esse & vincere, Perfacilè patior: pertinacem nil moror. Hæc fortes sequitur: illam indocti possident. Tu addis quod vitio est, demis quod probro datur.

Pervĭcis, Veteres dixerunt pro pervicaci, teste Nonio. Plaut. in Aulul. Hic quidam pervicus custodem addidit.

Pervĭdĕo, pervides, penult. corr. act. f. Diligenter & perfectè video. [διανοέομαι. Gall. *Voir par dessus & parfaictement.* Ital. *Videre perfettamente.* Germ. Wol vnd eigentlich ersehen/ durchsehen. Hisp. *Veer perfectamente.* Pol. *Przeyźrzidam.* Vng. *Altal latom.* Ang. *To see through and perfitelie.*] Colum. lib. 2. cap. 1: Videt sine dubio quid eveniat: sed cur id accidat non pervidet. Horat. 1. Serm. Satyr. 3: Quum tua pervideas oculis mala lippus inunctis.

Pervĭgĕo, es, penult. corr. n. f. Vigeo, valde vigeo. [ἀκμάζω. Gall. *Estre en sa grande force & vigueur.* Ital. *Essere nel suo maggior vigore.* Germ. Hefftig blühen. Hispan. *Seruer con mayor esfuerco.* Pol. *Rosse, mnoge sie.* Vng. *Heues vagiok, erömbe vagiok.* Ang. *To be of great force and strenght.*] Tacit. lib. 5: Et uterque opibus quæ atque honoribus perviguere.

Pervĭgil, penult. corr. pervigilis, om. t. Admodum vigil, alacer, semper vigilans. [πανύστατος. Gall. *Qui veille toutsiours.* Ital. *Che vegghia molto.* German. Das durch die gantz nacht wachet/ gar wachbar Hisp. *Cosa que vela hasta el cabo.* Polon. Czuini, ustrożny. Vng. *Igen virasztó, elmenn.* Ang. *That watcheth euer.*] Plinius lib. 33. cap. 4: Eamq; solus intelligit in cacumine montis ejus pervigil. Anguis pervigil, Ovid. 12. Epistol. Canis pervigil, Senec. Herc. fur. Custodia pervigil, Lucan. lib. 4. Ignis pervigil, prò igne Vestali, Statius 2. Thebaid.

Pervĭgĭlĭum, æ, Pervigilium sive pervigilatio. [Vngar. *Szengalmatos virasztas.*] Iustinus Histor. lib. 24: Maximum pervigiliæ malum.

Pervĭgĭlo, las, Semper vigilo, vel totam noctem vigilo. [παννυχίζω. Gall. *Veiller toute la nuict, veiller iusques à la fin.* Ital. *Vegghiare sino alla fine.* German. Durchauß wachen. Hispan. *Velar hasta el cabo.* Polon. *Vstawnie czuie, strzyge.* Vngar. *Sündemker virasztas.* Ang. *To watch all the night.*] Mart. lib. 9: Nam vigilare leve est, pervigilare grave.

Pervĭgĭlātio, onis, f. t. [ἡ σωνεχὴς ἀγρυπνία, ἡ διηνεκὴς ἐγρήγορσις. Gall. *Veillement perpetuel, veille iusques à la fin.* Ital. *Il vegghiare.* Ger. Durch auß wachung. Hisp. *Aquella obra de velar hasta el cabo.* Pol. *Straż ustawna.* Vng. *Eleis ejtszakalom virasztas.* Ang. *A watching all the night.*] Cicer. 3. de Legib. Novos verò deos, & in his colendis nocturnæ pervigilationes.

Pervĭgĭlium, lii, n. s. Diuturnæ vigiliæ. [παννυχίς. Gall. *Veille de toute la nuict.* Ital. *Longa vigilia.* Germ. Ein durchwachet/ oder das lang wachen an einanderen. Hispan. *La velada de toda la noche.* Polon. *Strzyżenie bez przestanku.* Vngar. *Soke ideig valo virasztas.* Ang. *A watching all the night.*] Plinius libro 11. cap. 53: Pervigilio quidem vincuntur cibi. Et pervigilium, sacrum nocturnum quo vigiliæ indicuntur, ut per totam noctem vigiletur. Livius libro 1. belli Pun. Castra Campana ut pervigilio neglecta simul omnibus portis invadit. Sueton. de Calig. Nec alia de causa videtur eo die quo periit, pervigilium indixisse quàm ut initium in scenam prodeundi licentia temporis auspicaretur.

Pervĭlis, le, om. t. Admodum vilis. [πάνυ εὐτελὴς, εὐώνυμος. Gall. *Fort vil, qui est de fort vil prix.* Ital. *Molto vile.* German. Gar wolfeil: *item*, Gar schlecht. Hisp. *Cosa de poco precio.* Pol. *Barzo tani.* Vng. *Igen ala való, rósz.* An. *Good cheape, litle worthe.*] Liv. lib. 31: Annona quoque eo anno pervilis fuit.

Pervĭnco, is, act. t. Contendo, perficio. [Ἀγωνίζομαι. Gall. *Vaincre entierement, surmonter.* Ital. *Fare perfettamente.* Ger. Zuwegē bringen/ behaupten/ erhalten/ erheben. Hisp. *Acabar de hazer.* Pol. *Zwyćzyćzam, Odpędzam.* Vng. *Meg uerem, meg gyözöm.* Ang. *To ouercome vtterlie.*] Cicer. ad Attic. lib. 2: Restitit, & pervicit Cato. Liv. 4. ab Vrb. Neque ut de agris dividendis plebi referrent Consules ad Senatum, pervincere potuit.

Pervĭrĭdis, de, pen. corr. Valde viridis. [χλωρότατος. Gall. *Fort verd.* Ital. *Molto verde.* Germ. Baß grün. Hisp. *Muy verde.* Polon. *Barzo zielony.* Vngar. *Igen zöld.* Ang. *Very greene.*] Plin. libro 6. cap. 22: Mare id colore perviridi, præterea fruticosum arboribus.

Pĕrvīvo, is, penult. prod. n. t. Vsque ad certum aliquem finem vitam produco. [διαγω, διαζῶ. Gall. *Viure.* Ital. *Vivere.* Germ. Durchauß leben. Hispan. *Viuir.* Polon. *Przeżywiam.* Vngar. *Meg elek.* Angl. *To liue.*] Plautus Capt. Et si pervivo usque ad summam ætatem, tamen breve spatium est perferundi quæ minitas mihi.

Pĕrvĭus,

Pĕrvĭus, a, um. Per quod iri potest, penetrabilis. [Διάβατος, διαπερατός. Gall. *Par où on passe aisément.* Ital. *Penetrabile, per dove si può andare.* German. Durchgehend/oder durchgengig/durchwegsam. Belg. Doergaende. Hispan. *Cosa passadera, que se puede passar.* Polon. *Przechodni.* Vngar. *Altal iarchato.* Ang. *Easie to passe.*] Terent. in Adelph. -id quidem angiportum non est pervium. Ovid. lib. 2. Metam. -domus est imis in vallibus antri Abdita, sole carens, non ulli pervia vento.

Pĕrungo, gis, act. 3. Oblino, circunquaque ungo, perlino. [περιχρίω. Gall. *Oindre par tout.* Ital. *Ungere d' ogni parte.* German. Vberschmieren. Hisp. *Untar de todas partes.* Pol. *Obmazuie.* Vng. *Megkenem.* Ang. *To anoynt and smere all over.*] Colum. lib. 11. cap. 3: Si tamen per ignorantiam nuda manu truncaveris, & prurigo atque tumor incesserit, oleo subinde perungito. Cic. 1. Tuscul. Corpora oleo perunxerunt.

Pĕrūnctĭo, onis, f. t. [Ἀλοιφή. Gall. *Onction.* Ital. *Vntione.* Ger. Salbung/oder vbersalbung. Hisp. *Votadura.* Pol. *Pomazanie.* Vn. *Meg kenes.* An. *An anoynting and smering over.*] Plin. libro 28. cap. 16: Perunctione prodesse dicitur.

Pĕrvŏlgo, as, are, Pervagari. [התהלך *hithhallĕch.* Περιφέρομαι. Gall. *Aller & courir par ci par là.* Ital. *Andare vagando.* German. Durchschweiffen. Hisp. *Andar vagabundo.* Pol. *Przebiegam, rossł a-miam.* Vng. *El iaratom.* Ang. *To go and wander hither and thither.*] Lucr. lib. 2: Multiplexq; loci spatium trăscurrere eodem Tempore quo Solis pervolgant fulgura cœlum.

Pĕrvŏlo, penult. corr. pervis, pervult, pervelle, Valde cupio. [Περιπάσχω, ἔκπαλαι. Gall. *Fort vouloir & desirer.* Ital. *Desiderare grandemente.* Germ. Vberauß gern wöllen. Hispan. *Mucho querer.* Polon. *Barzo chcyę.* Vn. *Altal regvoldom.* Ang. *To desire greatlie.*] Curtius lib. 6: Pervelim scire utrum qui discedunt, an qui retinentur, de me querantur.

Pĕrvŏlo, as, pen. cor. Vsque ad certum aliquem, destinatumq; locum volo, celeriter & velociter perferor. [Διαπέτομαι. Gall. *Voler viślement, aller viślement.* Ital. *Volare, andar velocemente.* Ger. Durch fliegen. Hisp. *Volar, andar presto.* Pol. *Przeliatuie.* Vng. *Et repvedŏk.* Ang. *To flie to some place.*] Cicer. in Somn. Scipio. Quibus agitatus, & excitatus animus velociter in hanc sedem & domum suam pervolabit. Pervolito, as, frequentativum. Virg. 8. Aeneid. Omnia pervolitat late loca.

Pĕrvŏlvo, is, penultima producta, act. 1. Verso, magna vi volvo. [Διαγλίσθαίνω. Gall. *Rouller tout à fait, fouilleter.* Ital. *Volgere d' ogni parte.* German. Daher wetzen oder trölen. Hisp. *Bolver de todas partes.* Polon. *Wywracam, obracam.* Vngar. *El bengeritem, hŏmpe liclem.* Ang. *To tumble or roll with violence.*] Plinius libro 33. cap. 4: Et repleto stagno excussis obturamentis, etumpit torrens tanta vi, ut saxa pervolvat. Cicero 2. de Orat. Deinde ut in iis locis, quos proponă paulò pòst, pervolvatur animus, ut se penitùs insinuet in causam, ut sit cura & cogitatione intentus, diligentia est.

Pĕrvŏlūto, as, are, frequentativum. [Ἐκκυλίω, ἀναλίσσω. Gall. *Rouler en fouilletant souvent.* Ital. *Volgere sovente d' ogni parte.* Germ. Wirt hin vnnd her trölen oder bleweren. Hispan. *Bolver mucho de todas partes.* Polon. *Przewracam, Vśiawnie wertuie.* Vngar. *El forgatom.* Ang. *To tumble and roll with force often.*] Pervolutare libros, omni adhibita diligentia evolvere. Cicero ad Atticum libro 5: Quoniam meos cum Thalumeto nostro pervolutas libros. Idem de Oratore: Omnium bonarum artium scriptores ac doctores & legendi, & pervolutandi, & exercitationis causa laudandi.

Pĕrurbānus, a, um, Valde urbanus. [πάνυ ἀστεῖος, πάνυ χαρίεις. Gall. *Fort civil.* Ital. *Molto civile.* German. Gar höfflich/oder stattlich. Hispan. *Muy civil, y gracioso.* Polon. *Barzo obyczayny.* Vngar. *Igen emberseges.* Ang. *Very civil.*] Cicero ad Atticum libro 2: Denique si solus non potuero, cum rusticis potiùs quàm cum iis perurbanis. Idem de Clar. Orat. Etiam L. Torquatus elegans in dicendo: in existimando admodum prudens, toto genere perurbanus.

Pĕrūro, is, act. 3. Comburo, & urendo cōsumo. [Διαφλέγω. Gall. *Bruśler du tout.* Ital. *Abbruggiare, consumare ardendo.* Ger. Verbrennen/durch brennen. Hisp. *Quemar, consumir quemando.* Pol. *Przypaliam.* Vng. *El egetem.* Ang. *To burne vpall.*] Plin. lib. 34. cap. 17: Eadem in aqua calculus æreus, quadrans si addatur, vas peruri. Aestu valido perurimur. Ovid. 3. de Arte.

Pĕrūstus, participium, Combustus. [Διαφλεγής, ἐξεπύρωσε. Gall. *Du tout bruśé, haśé.* Ital. *Abbruggiato.* German. Verbrunnen. Hispan. *Quemado.* Polon. *Zpalony.* Vngar. *El egetet.* Ang. *Burned vp all and consumed.*] Propert. libro 4. Eleg. 10. Cicero ad Cæsar. libro 13: Et jam hominem perustum: etiamnum gloria volunt incendere.

Pĕrūtilis, le, Valde utilis. [πάνυ χρήσιμος, πάνυ ὠφέλιμος. Gall. *Fort vśile.* Ital. *Molto vśile.* Germ. Gar nutzlich. Hisp. *Muy provechoso.* Pol. *Barzo vżyteczny.* Vn. *Igen hasznos.* Ang. *Very profitable.*] Cic. ad Att. lib. 9: In hac enim fortuna perutilis ejus & opera & fidelitas esset.

Pĕrvūlgo, as, act. p. Divulgo, in vulgus fero, dissipo, jacto. [Διαφωνέω. Gall. *Publier par tout, mettre en lumiere.* Ital. *Publicare per tutto.* Ger. Außtunden / außspreyten / offenbar machen. Hispan. *Publicar per todas partes.* Pol. *Obiawiam, Obiawiam.* Vng. *Kiuetem.* Ang. *To divulgat and spreade through all.*] Cic. pro Syllaillias tabulas describi ab omnibus statim librariis, dividi passim, & pervulgari atq; edi populo imperavi. Idem pro Cœlio: Mulier quæ se omnibus pervulget.

Pĕs, pedis, Vide PEDES, pedum.

Pĕs accĭpĭtrīnus, A Romanis dicta est herba, teste Dioscoride, quam Græci λυχνὶδα ἄγριον: hoc est, lychnidem sylvestrem, appellant.

Pĕs mĭlvīnus, Herba est quam Columella colligi & reponi jubet, non tamen explicat quæ sit.

Pĕs gallĭnăcĕus, Herba est ex genere capni sive fumariæ crescens in parietinis, & sepibus, ramis tenuissimis sparsis, flore purpureo, succo suo caliginem oculorum discutiens. Vide Plin. lib. 25. cap. 13.

Pessi. Fœminarum medicamenta, quę in molli lana in naturalibus earum conduntur. πέσσεται, πέσσε ἔριφον. Quæ enim per anum clysteres: per collum matricis, pessi, sive pessaria appellantur. Cels. lib. 5. cap. 21: Sed alia quoq; utilia sunt, ut ea quæ fœminis subjiciuntur, πέσσους Græci vocant. Eorum hæc proprietas est: Medicamenta composita molli lana excipiuntur eaque lana in naturalibus conditur.

Pĕssĭmē, pessimus, Vide MALVS adjectivum.

Pessŭlus, li, pen. corr. m. f. Quasi parvus pes, instrumenti quo ostium clauditur, subditaque mox clave referatur. [בריח *beriach.* μοχλὸς, κατακλείθρον. Gall. *Vn verrouil.* Ital. *Cadena, o doue śtello.* German. Ein Rigel oder dergleichē an einer Thürn. Belg. Eenen grendel. Hispan. *El aldaua con que se cierra la puerta dentro el pestillo.* Polon. *Zapora rigiel.* Vngar. *Zŏr, zauár.* Ang. *A bolte or bare of a dore.*] Apuleius: Tum Myrmex tandem clave pessulis subjecta, pandit fores. Idem subdita clave pessulos reduco. Plautus Aulul. -occlude sis Fores ambobus pessulis jam ego hic ero. Terentius in Evnuch. Pessulum ostio obdo. Idem Heavton. Anus foribus obdit pessulum, ad lanam redit. Vnde Oppessulata janua: id est, pessulis firmata. ἐπικεκλεισμένη θύρα. Festus: Obices sunt pessuli ferrei. Hujus diminutivum est Pessullus.

Pessŭlātæ fores, Dicuntur pessulis clausæ, munitæq;. Et pessulata janua pessulis firmata. [ἐκκεκλεισμένη θύρα ἐχρῶσα. Gall. *Portes fermees au verrouil.* Ital. *Porte serrate, chiuse.* Ger. Verrigelte Thürn. Hispan. *Las puertas serradas con aldaua.* Pol. *Zaparte drzwi.* Vng. *Zauatos ayto.* Ang. *Gates shoote with barres.*]

Pessum, adverbium, Retrorsum, deorsum, ad imam partem, ad pedes, vel sub pedibus. [תחת *tachath, ὀπίσω, κάτω.* Gall. *Droit en bas, sous les piés.* Ital. *A dietro, in giu sotto à i piedi.* Germ. Hindersich/vndersich/vnder die Füß. Hisp. *Hazia atras, hazia lo pos.* Polon. *Podnogami nadol.* Vngar. *Tap ala, alsó resze.* Ang. *Vnto foote, downewarde, backward.*] Vnde pessum premere, et pedibus calcare, sive sub pedibus premere. Plautus in Mostel. Istunc ego suis pro factis pessimis pessum premam. ¶ Plin. in Præfat. lib. 14: Pessum iêre vitæ pretia, omnesque à maximo bono liberales dictæ artes in contrarium cecidêre. Pessum ire hoc est, cedo, vel retrocedo. ὑποχώρησις, κατάπτωσις, πρὸς ἑζῆν. ¶ Aliquando pessum ire, sive abire, est ire in fundum, aut imam partem alicujus rei liquorem in se continentis, ut dolii, alvei, fluminis, maris, aut lacus. Colum. lib. 12. cap. 6: Non ubi dulcem caseum demiseris in eam, si pessum ibit, sorti ista adhuc crudam: si innatabit, maturum. Hinc Plautus in Aulul. Eodem modo servum ratem esse amăti hero æquum cordi, Vt toleret, ne pessum abeat.

Pessundo, as, act. p. Conculco, pedibus calco. [כתת *cathath.* Καταπατέω. Gall. *Mettre en bas, fouler aux piés.* Ital. *Conculcare, calpestare adosso.* Ger. Mit Füssen treten/zu grund richten. Belg. Vermorselen. Hispan. *Hollar ò sopear con los pies.* Polon. *Nogami depce, Stepce.* Vngar. *El tapadom.* Ang. *To cast vnder foote or to the ground.*] Terentius in Andr. Quæ si non astu providentur, me, aut herum pessundabunt. Ovid. de Ponto: Non mihi quærenti pessundata cuncta, peritum Cæsareum caput est, quod caput orbis erat. Plautus Rud. Pessundedisti me blandimentis tuis. ¶ Item decoco, reprimo. Plaut. in Merc. Ita pessumas pessundedi meas amicitias, lacrymas, mœrorem, exilium.

Pestĭfĕr, & Pestĭferè adverbium, vide in nomine PESTIS.

Pestĭbĭlis fundus, Apud Impp. Dioclet. & Maxim. id est ipsi exponunt, pestiferas herbas, aut leniferas ferens. l. penult. C. de Aedil. action. Sanè vocabulum insolens. Cetè deliramus in principum constitutionibus tàm Romani sermonis puritatem, quàm veteres jurisconsulti diligenter conservant.

Pestis, hujus pestis, f. t. Morbus est contagiosus, ab aëre plerunque infectione initium capiens, qui noxam quæ afficiat, in omnium animantium perniciem effundit: quanquàm etiam ex aliis causis pestis nonnunquam gignatur. [דבר *deber.* Λοιμὸς. Gall.

Gall. *Pelle* Ital. *Peste*. Ger. Die peſtilentz. Hiſp. *Peſtilencia*. Pol. *Powietrze, zgnoienie*. Vngar. *Dögh halal*. Ang. *The peſt or botche*.] Plaut. in Amph. Peſtis ſe tenet. Peſtes, in plurali. Plin. lib. 2. cap. 7. Morbiſque & multis etiam peſtibus, &c. ¶ Per metaphoram peſtis pro pernicie, exitio, vel calamitate accipitur. Liv. 2. ab Vrbe: Haud unius familiæ viribus, Veienti populo peſtem minitantes. Cicero pro Sylla: Funeſta Reipub. peſtis. ¶ Dicitur aliquando de homine perdito, nefario, pernicioſo, & qui ſua tanquam contagione corrumpit & perdit cæteros. Terent. in Adelph. Leno ſum, fateor, pernicies cõmunis adoleſcentium, peſtis, pernicies.

Pestilentia, æ. f. p. Peſtis, Plin. l. 2. ca. 96. Locris & Crotone peſtilentiam nunquã fuiſſe, nec ullo terræ motu laboratũ, annotatum eſt. [דבר *deber Hebræis*. Gall. *Peſtilence, peſte*. Ital. *Peſtilenza*. Ger. Die peſtilentz. Hiſp. *Peſtilencia*. Pol. *Mor*. Vngar. *Dögh halal*. Ang. *A peſt or peſtilence*.] Idem lib. 7. cap. 50: Senes minimè ſentire peſtilentiam. ¶ Sæpè etiam peſtilentia accipitur pro aëris corruptione, aut loci inſalubritate, aut cœli inclementia: cui opponitur Salubritas. Cic. 1. de Divin. Vt hoſtiarum immolatarum inſpicerentur exta: quorum ex habitu atque colore cum ſalubritatis, tum peſtilentiæ ſigna percipi: nonnunquam enim quæ ſit ſterilitas agrorum, vel fertilitas futura.

Pestilis, ennis. om. t. Quod peſtem affert: ejus contrarium Salubre. [λοιμώδης. Gall. *Peſtilentieux*. Ital. *Peſtilente*. Ger. Peſtilentziſch/vergifftig/das peſtilentz bringt. Hiſp. *Peſtilencial*. Pol. *Morowi*. Vng. *Dögh*. Ang. *That cauſeth the peſt*.] Cic. lib. 1. de Fato: Inter locorum naturas quantum interſit, videmus alios eſſe ſalubres, alios peſtilentes. Africus, peſtilens, Horat. 3. Caru. Ode 23. Venter horribilis atq; peſtilens, Catullus Epig. 23.

Pestifer, adjectivum. Propriè quod peſtem adfert, ſed translatè accipitur de omnibus quæ mortem aut exitium oſtendunt, autore Feſto. [λοιμώδης. Gall. *Peſtilentieux, qui fait mourir*. Ital. *Peſtifero*. German Das tödtlichen ſchaden bringt. Hiſp. *Coſa que trahe treme peſtilencia*. Pol. *Smiertelni, potworzący przypadek*. Vng. *Dögh halal hozo*. Ang. *That cauſeth the peſt or death*.] Plin. lib. 11. cap. 38. Taurorum ſanguis peſtifer potu maximè. Peſtiferum bellum dixit Cicer. ad Sulp. lib. 4. id eſt, pernicioſum, peſtem, perniciem, exitium, mortem afferens.

Pestifere, adverbium. [ἐπικτηφόρως, ὀλεθρίως. Gall. *Pernicieuſement*. Ital. *Pernicioſamente*. Germ. Verderblichen/ mit mœrdtlichem ſchaden. Hiſpan. *Peſtilencialmente*. Polon. *Szkodliwie*. Vngar. *Dögh ba*. Ang. *Perniciouſly*.] Cic. 2. de Legib. Multa peſtifere & pernicioſè fiſcuntur in populis.

Prælīnas, atis, apud antiquos legebatur, teſte Nonio, pro pelle. Lucret. lib. 6: Hæc igitur ſubitò clades nova, peſtilitatem.

Pērāsum, ſi, n. [μύρον, ῥόδινον ἔλαιον, Vnguenti præſtantiſſimi genus, ex nardi folio confectum, unde & nomen habet. *Mala* enim Græci folia vocãt: Plaut. in Cure. Nam omniũ odor unguentum præ tuo naſea eſt: Tu ſtacte, tu cinnamum, tu roſa, tu crocum, & caſia es: Tu peralium. Latinè Foliarum appellatur. Mart. lib. 11: At mea me librans foliati poſcit amica.

Petuli, Vituli dicuntur, quum patula habere cornua incipiunt.

Petulides, & Larinæ ſues, porci pingues & opimi.

Pētăsites, æ. m. Dioſc. lib. 4. cap. 109: Herba eſt pediculum habens cubito majorem, craſſitudine pollicis: ita dicta à galeri forma quam latum folium pediculo ſuperpoſitum videtur referre, eo ferè modo quo fungorũ ſcapos pediculis videmus adhærere. Ruſtici in Gallia *Bardanam majorem* vocant.

Pētăſo, pen. cor. hujus perſonæ, m. t. Caro porcina, quam alii coxam, alii eam partem ſuis eſſe dicunt, quæ ab aliis incipit, & coſtas comprehendit, quibuſdam veluti virgulis pinguibus diſtincta. [πίων. Gall. *Vn iambon*. Ital. *Proſciutto, perſuto*. Ger. Ein ſchwininer rupffbratten. Hiſp. *El toſino, ò pernil de tozino*. Pol. *Spęd dzik*. Vng. *Tor velet, a diznaknak az lolya*. Ang. *A peſſel of a porke*.] Mart. lib. 13: Muſteus eſt, propera, charos ne differ amicos. Nam mihi cum vetulo ſit petaſone nihil.

Pētăsuncŭlus, diminutivum. [τὸ πίωγείδιον. Gall. *Petit iambon*, Ital. *Piccolo proſciutto*. Ger. Ein klein ſchweinins rupffbrätlin. Hiſp. *Pernil de tozino*. Polon. *Spęd dzika*. Vngar. *Tob ſzeletetzike*. Ang. *A little pellet of a porke*.] Iuven. Satyr. 7: -ſiccus petaſunculus & vas Velamidum.

Pētăsus, petaſi, pen. cor. m. ſ. Galerus, pilei latioris genus, quo adverſus injurias Solis viatores faciem tuentur, qualis Mercurio à poëtis aſſingitur. [πίλος Δ. Gal. *Vn chapeau ou bonnet ample*. Ital. *Capelo*. Ger. Ein breiter hut/ ein ſchaubut. Hiſp. *Sombrero de grande ala*. Pol. *Czapka ſzeroka*. Vngar. *Szeles ſzegi ſzap ſzeg*. Ang. *A broade cappe or hatt*.] Plautus in Amph. Ego habebo aliquem petaſo pinnulas. Fitque à Græco πετάννυμι, quod eſt extendo, cujus aoriſtus eſt ἐπέτασα. ¶ Hinc petaſati, qui galero pro capitis ornamento utuntur. Sueton. in Auguſt. cap. 82: Ædibus apertis cubiculi foribus, ac ſæpè in periſtylio ſaliente aqua atque etiam ventilante aliquo cubabat: Solis verò ne hyberna quidem patiens, domi quoque nonniſi petaſatus ſub dio ſpatiabatur. ¶ Per tranſlationem verò petaſus dicitur quiddam in galeri formam ædificiis ſuperpoſitum, extenſum, & explicatũ, in metæ formã ſe contrahens. Plin. lib. 36. cap. 13: Supra id quadratum pyramides ſtant quinq;, quatuor in angulis, & in medio una: in imo latæ pedum ſeptuageſimo quinũm, altæ centenũm: quinquageſimũm, ita faſtigiatæ, ut in ſummo, orbis æneus, & petaſus unus omnibus ſit impoſitus, ex quo pendeant excepta catenis tintinnabula quæ vento agitata longè ſonitus referant. ¶ Sunt qui petaſum interpretentur pro calciamenti genere, putantq; petaſatum dici qui hoc calceamẽto ſit indutus, adducentes locũ Ciceronis ad Caſſium, lib. 15. Epiſt. Sed petaſati veniunt: comites ad portũ expectare dicunt. Neq; tamen abſurda res ſit, hic petaſatos, pro galero tectis intelligere. Solent enim qui peregrè proficiſcuntur, ſe galero adverſus æſtus injuriam munire.

Pĕtaurum. [πετόμυρον. Ger. Ritter gauckler zeug/ oder gauckelſpolmit ringen/ tobsübungen etc.] Genus ludi, & machina quædam lignea: quo quidẽ ludi genere homines per aëra rotarum pulſu jactabantur. Matt. lib. 11: Quã rota tranſmiſſo totiens impacta petauro. ¶ Dici etiã poteſt pataurũ ſupra quod homines agilitate corporũ inſignes ludunt: ut haſtæ circa quas ſe volvunt: funes ſupra quos etiam reciproci ambulant: circuli per quos ſe more piſcium tranſmittunt, tabulæ è quibus in aëre pendẽt, uno brachio ſe ſuſtinẽtes. Græci dicunt petaurũ eſſe laqueum & aſſeres quibus domos tegunt. Iulius Pollux exiſtimat caveam eſſe in quam ſe canis alites cubitum ituræ conferunt.

Pĕtaurĭſtæ, [πετομυρίσται. Ger. Gaucklar/ der ringe tobsübungen vnd tuffiſprung treibt vnnd braucht.] teſte Nonio, a veteribus dicebãtur qui ſaltibus, vel ſcenis levioribus moverẽtur. Varr. lib. 2 de Vita populi Romani: Nec minus aliquo in genere fuere ludi velites Galli, Germani petauriſtæ, qui & petauri dicuntur, à πετᾶσθαι, volare. Feſtus: Petauriſtas Lucilius à petauro appellatos exiſtimare videtur, quando ait: Sicuti mechanici quũ alto exiluêre petauro. At Aelius Stilo quòd in aëre volent, quum ait: Petauriſta propriè Græcè, ideo quòd ii αὐτὸς ἄνω πετόμενοι.

Pĕtĕſco, ſive Petiſco, Peteſſo, Vide PETO, petis.

Pĕtīgo, pen. prod. inis, f. t. Morbi genus, qui & impetigo dicitur, quòd vicina petat, ſeſe latè ſumma cute diffundẽs. [ψώρα, ψαλίδρωσις, λειχὴν. Gall. *Gratelle, ou feu volage*. Ital. *Volatica*. Ger. Böſe ſpitzige vnd vmbfreſſende raud. Hiſp. *El empeyne*. Pol. *Kroſta ſedząca zdrowemu ſie mowiącze*. Vn. *Zeplo*. Ang. *A tetter or ringwarme*.] Occupat plerunque torum vultum, oculis exceptis. Lucil. lib. 30, referente Nonio: Illuvies, ſcabies, oculos huic denique petigo conſcendere.

Petilanſura, Significat vulgatam equalbam Sipontinam.

Petilius. [Ger. Ein ſchöne vnbekannte Herbſtblum von fünff kleinen blettern/ gefarbt wie die wilden Roſen/ ſie ſtechen mannen/ doch vnberiche/ es ſind Indianiſche oder Portugaleſiſche Negele.] Flos eſt aurumnalis, circa vepres naſcens, quinque foliorum, calyculo verſicolori, inſtar roſæ ſylveſtris: ita dictus à Petilia magnæ Græciæ urbe, ut quidam exiſtimant.

Pētīlus, pen. cor. adject. Tenuis, exilis. [λεπτός. Gall. *Tenue, menu*. Ital. *Tenue*. Germ. Nan vnd dünn. Hiſp. *Delgado*. Pol. *Suchy*.] Lucilius: Inſignis varis crumbus, & petilis. Nonius.

Pētīmĕn, Vicera in humeris jumentorum, quòd imar id eſt, profunda perant. Nominativus ſingularis eſt petimen. Lucil. apud Nonũ: Vt petimen naſo, aut lumbos cervicibus tangat.

Pĕtĭŏlus, li, diminutivũ eſt à pede. [πόδιον. Gall. *Petit pied*. Ital. *Piccol piede*. Ger. Ein füßlin. Hiſ. *Pequeno pie*. Pol. *Nożka*. Vng. *Labotzka*. Ang. *A little foote*.] Afran. apud Nonũ: Atq; adeò nolo nudo petiolo ambules. ¶ Petiolus, p. pediculo ex quo fructus pendet, μίσχος. Col. lib. de Arb. cap. 23: Quũ jam matura mala fuerint, antequã rumpãtur, petiolos quib. pendẽt intorquero.

Pĕto, petis, petivi, vel petii, petitum, Oro ſive obſecro. [שׁאל *ſihaal. ביקש, בקשׁ ואמר*. Gall. *Demander, aller querir*. Ital. *Pregare, chiedere, domandare*. Ger. Bitten/ begeren. Belg. Begheeren/ bidden. Hiſ. *Demandar, pedir*. Pol. *Proſyć*. Vn. *Kerlik, kdnyörögnik*. Ang. *To aſk, to require*.] Valla: Petere dicimur, quũ aliquid humiliter, & precibus petimus. Petere (inquit Varro) propriè eſt aliquid ſupplicitèr, & precariò poſtulare. Habetque in hac ſignificatione ferè ablativum perſonæ cum præpoſitione à, vel ab. Cicero Philip. lib. 13. Epiſt. Quapropter à te etiam atq; etiam pro noſtra ſumma cõjunctione, proq; tua in me perpetua, & maxima benevolentia majorem in modũ peto atq; contendo, ut ejus filius qui in tua poteſtate ſunt, mihi potiſſimùm cõdones. Idẽ 6. Verr. Ille petit à rege, & eum plurimis verbis rogat. Præter ablativum perſonæ admittit & accuſativum rei: ut Petere auxilium, vel Præſidium ab aliquo. apud Ciceronẽ pro Quintio. ¶ Varii præterea ſunt hujus verbi in oratione uſus. Dicimus enim, Petere auxilium, Petere opem, Petere colloquiũ, Petere conſilium, Petere gratiam, Petere amicitiam, Petere oracula, Petere pacem, Petere præmium. Petere reſponſa, Petere ventũ, Petere mutuũ, quorũ omnium teſtimonia in bonis autoribus inventa ſunt facilia. ¶ Jungitur aliquando dativo pro ablativo cum

cum præpositione. Virgil. 9. Aen. O' genitrix quò fata vocas? aut quid petis istis? Vbi Servius: Petis istinc est, pro istis. Nam sic dicimus, Peto tibi id est, peto pro te. ¶ Petere aliquando commemorare est, inquit Nonius. Virg. lib. 2. Aen. Quid causas petis ex alto? id est, commemoras, vel potiùs repetis: ut per aphæresin simplex ponatur pro composito. ¶ Ponitur aliquando pro tenere. Virg. 3. Aeneid. Summi si petimus terram. Cic. ad Att. lib. 3: Et ille incertus ubi ego essem, fortasse alium cursum petivit. ¶ Aliquando pro adipisci. Plin. lib. 12. cap. 14: Cetiam Cæsar Augusti filius inde gloriam petiit: id est, adeptus est. ¶ Petere fugam, est fugere. Petere salutem fuga, Est fugiendo vitam servare. ¶ Aliquando insidias tendere. Plancus Ciceroni: In quo casu hanc capio voluptatem, quòd certè quò magis me petiverunt, tantò majorem his frustratio dolorem attulit. ¶ Aliquando violenter aggredi, Cicer. pro Ligar. Quid enim Tubero tuus ille districtus in acie Pharsalica gladius agebat? cujus latus ille mucro petebat? ¶ Aliquando manere, expectare. Virg. lib. 9. Aeneid. Trojanos hæc monstra petunt. ¶ Aliquando cupere, appetere, desiderare, ut apud eundem lib. 3. Georg. Pulchramque petunt per vulnera mortem. ¶ Aliquando percutio. [βάλλω. Gall. *Frapper, tuer* Ital. *Ferire*. Ger. Schlahen. Hisp. *Herir*. Pol. Bye. Vngar. *Tsapok, vtsök*. Ang. *To strike or smite*.] Liv. lib. 22: Hispano punctim magis quàm cæsim assueto petere hostem. ¶ Aliquando inquirere. ζητῶ. Virgil. 9. Aeneid. Evandrum petimus. ¶ Aliquando eligere, vel capere. Idem 4. Georgic. Principio sedes apibus, statioque petenda. ¶ Aliquãdo proficiscor. στέλλομαι. Sueto. in Vespas. Et Cutilias, ac Reatina rura ubi æstivare quotannis solebat, petiit. ¶ Aliquando influere, ut Campum petit amnis. ¶ Quando verò cõstruitur cum ablativo instrumentum significante, & pro instrumenti diversitate diversa significat, sive in rem, sive in personam referatur. Nam petere manu, teste Nonio, est abducere. Virg. 6. Aen. Tartareum ille manu custodem in vincla petivit. Petere gladio, aut veneno, aut lapide, aut cornu, & hujusmodi, est invadere, ferire, & saluti insidiari. ἐρίζω, στοχάζομαι, ἐπιτίθημι. Virg. 3. Aeglog. Iam cornu petat, & pedibus qui spargat arenam. Ibidem: Malo me Galatea petit lasciva puella. Suet. in Tib. Missum in arenam aprum jaculis desuper petiit. ¶ Petere cursu, adipisci, obtinere. Virgil. 5. Aen. - quę littora proxima cursu Contendunt petere. ¶ Petere blanditiis, est blandiri. Quint. Novercam blanditiis petit. ¶ Petere muneribus, osculis, precibus, est conciliare. Apul. Quum me lacrymis, precibusque petisset. ¶ Petere oculis, est contemplari. ¶ Petere auribus, audire. ¶ Petere naribus, olfacere. ¶ Petere tactu, attrectare. ¶ Hujus composita sunt, Appeto, Competo, Expeto, Impeto, Oppeto, Perpeto, Præpeto, Repeto, & Suppeto, quæ habent penultimam correptam.

Pĕtītĭo, nis, f. t. Postulatio & actus ipse petendi. [שְׁאֵלָה *sheelah*. αἴτημα, ἀξίωσις, ἐγκλημα. Gall. *Demande, requeste*. Ital. *Petitione, domanda*. Ger. Ein begeer oder bitt. Belg. Een begheerte/bidding. Hispan. *Demanda generalmente*. Pol. *Prozba*. Vng. *Keres, kĕoyhegez*. Ang. *An asking or requesting*.] ¶ Aliquando ponitur pro intentione actoris. Quint. lib. 4. cap. 4: Recusatio quoque plures interim propositiones habetur contra petitionem pecuniæ, Malè petis: procuratori enim tibi esse nõ licuit. ¶ Nonnunquã etiam pro incursione vel ictu, & aggressu gladiatorũ: & per translationem, sicariorum, aut insidiatorum. Cic. 1. Cat. Quas ego tuas petitiones ita conjectas, ut vitari posse non viderentur parva quadam declinatione, & ut ajunt corpore effugi. ¶ Petitio pro ambitu: hoc est, studio adipiscendi honoris. Cic. Att. lib. 1: Fuit & mihi, & Quinto Fratri magno usui in nostris petitionibus.

Pĕtītŭs, petitus, petitio. Gell. lib. 18. cap. 3: Illi quę eum cõsensu, petituque omnium eandem illam sententiam diserti viri, cujusmodi posset verbis dicere.

Pĕtītŏr, oris, m. t. Qui petit, & item intendit. [שׁוֹאֵל *shoeil*. αἰτητὴς, διώκτης. Gall. *Demandeur*. Ital. *Domandatore* Ger. Ein begärer: item, Ein auffsprächer oder anlanger mit Recht. Hisp. *Demandador*. Pol. *Gratownik, poczagaiacz*. Vng. *Kerõ, perlõ*. An. *An asker*.] Cic. in Partit. Sed accusatorem pro omni actore & petitore appello.

Pĕtītrix, cis. [Vngar. *Kerõ aszszony*.] Paul. D. l. 56. Tit. l. 74. contra petitricem pronuntiavit.

Pĕtĭtōrĭum judicium in libris Iurisconsultorum dicitur, quo res vindicatur. Caius L. 36. D. de rei vindicat. Qui petitorio judicio utitur, ne frustra experiatur requirere debet, an is cum quo instituat actionem, possessor sit.

Pĕtessō, sis, Antiquum verbum, peto: sicut Impetrasso, reconciliasso, commonstrasso, qualia sunt apud Plautum plurima. περιποιῶ. Cicer. 2. Tusc. Qui hanc gloriam petessunt, nullum fugiunt dolorem. ¶ Hinc expetesso, Plaut. in Trin. Vtram potiùs harum mihi artem expetessam.

Pĕtōrĭtum, ti, pen. cor. n. t. Genus vehiculi quo Belgæ præcipuè utebantur. [φορεῖον. Gall. *Vne sorte de charior, comme vn chariot branslant*. Ital. *Foggia de carro*. Germ. Ein sonderbare gemung eines Karrens oder Wagen. Hispan. *Cierto genero de carro*. Polon. *Kolieszka*. Vng. *Szeker, Kalia*. Ang. *A sort of chariot*.] Horat. lib. 1. Serm. - atq; caballi Pascĕdi, ducenda petorita: nunc mihi carto Ire licet mulo. Idem lib. 2. Epist. Essida sessilnant, pilenta, petorita, naves.

Petrā, æ, f. p. [עפר *silah* גור *tsur, niqua*. Gall. *Pierre, caillou, roche ou rocher* Ital. *Pietra*. Germ. Ein fels. Belg. Een steen Hisp. *Piedra*. Pol. *Skał'a*. Vng. *Kõzikla*. Ang. *A rock*.] Propriè idem est quod rupes. Plin. lib. 10. cap. 32: Gaviæ in petris nidificant. Accipitur nonnunquam pro lapide, vel saxo.

Petrōsŭs, a, um, Quod petris abundat. [πετρῶδες. Gall. *Pierreux, caillouteux* Ital. *Pieno di pietre, sassoso*. Germ. Felsichtig/voll steinwand schrofen. Hisp. *Pedroso, cosa llena de piedras*. Pol. *Skaliſti*. Vng. *Kõvkõs*. Ang. *Full of stones or rockes*.] Plin. lib. 17. cap. 27: Capsificorum laudantur maximè nigræ, & in petrosis.

Petrĭcōsŭs, adjectivum. Idem. Martialis lib. 5. per translationem dixit: Res petricosa est, Cotile bellus homo. Hoc est, difficilis, saxosa ac dura.

Petrōnēs, Rustici dicti sunt à veteribus, (inquit Festus) à petrarum asperitate & duritia. Hinc Plautus petronem, verecundiorem eleganter dixit in Cap. Qui petroni, *inquit*, nomen indunt verveci sectario: Eum ego, si in via petronem publicè conspexero, Et petronem & dominum reddam, mortalem miserrimum.

Petrea, Cognomen capparis.

Petrina, Tussilago vel Bechion apud Dioscor. lib. 3. cap. 14.

Petrĕlæum, πετρέλαιον, Bitumen est liquidum è saxis defluens. Nomen habet ab oleo, non quòd revera oleum sit, sed quòd liquida consistentia ad olei similitudinem accedat: tametsi colore magis ad nigredinem vergat.

Petrōnēs. Vide PETRA.

Petrophyes, Azonum parvum apud Dioscor. lib. 4. cap. 91.

Petrŏsĕlīnum, πετροσέλινον, quasi apium petrinum. Herba est sativo apio multò major, semine nigro, gustu amaricante dicta quòd optimè in petris: hoc est, in rupibus proveniat, præsertim in Macedonia, ubi in crepidine rupium præcipuè nascitur: unde etiam Macedonicum à quibusdam cognominatur. Vide Dioscor. lib. 3. cap. 75. & Plin. lib. 20. cap. 12. & Ruell. li. 3. cap. 49.

Pĕtŭlāns, penult. corr. om. t. Improbus, procax, contumeliosus, impudens. [עשוק *hasshok* זד *zedh*. ὑβριστὴς, ἀναιδὴς. Gall. *Qui tousiours boute l'vn ou frappe l'autre, effronté, petulant*. Ital. *Insultuoso, sfacciato*. Ger. Mutwillig/frech/ feig/ geil/ vnverschampt. Belg. Dertel/ broodtbreeder. Hispan. *Desvergonçado y podençoso*. Pol. *Zuchfal's*. Vngar. *Szilaj, fay talan*. Ang. *Wanton, lascivious, impudent*.] Cic. 2. de Orat. Illud assequor, ut siquis mihi fontem maledicat, petulans, aut planè insanus mihi esse videatur. Idem Salust. Desine bonos petulantissima insectari lingua. ¶ Quandoque accipitur pro libidinoso, impuro. Cic. in Fatad. Lapsa est libido in muliere ignota, dolor ad pauciores pertinuit: si petulans fuisset in aliqua nobili virgine.

Pĕtŭlantĭa, æ, f. p. Est lascivis, sive effrenatio immodici ad quodlibet vitium, à petendo dicta. [עשק *hasshek* זדון *zedhon* חמה *chamá*. ὕβρις, ἀναίδεια. Gall. *Malice effrontee, mauuaistié, lascheté, petulance*. Ital. *Sfacciatezza, prosuntione*. German. Der vnverschambt/feige/geilheit. Hispan. *Aquel desvergonçamiento, lasciua demasiada*. Polon. *Zuchwałość, sfy*. Vngar. *Szilaſság, fegyalanság*. An. *Wantonnesse, dishonestie, fawcinesse*.] Cic. in Cael. maior est petulantia, & libido magis est adolescentium quàm senum, nec tamen omnium adolescentum, sed non proborum. ¶ Dicitur quoq; de pecudibus. Colum. lib. 7. cap. 6: Quamdiu enim fere pernicioſi sunt, propter petulantiam. Et de arborum ramis. Plin. lib. 16. cap. 30: Præcipueq; domibus experimentorum petulantia. Et de morbis. Gell. lib. 12. cap. 3: Itaq; vobis philosophum ratione decreti sui nitrum, cum petulantis morbi dolorisque exultantia colluctantem. Dicitur autem petulantia, autore Cicer. lib. 4. de Rep. à petendo, ut procacitas à procando id est, pascendo nominata est.

Pĕtŭlanter, adverbium. Improbè, procaciter, lascivè [ἀσελγῶς, ἀκολάστως. Gall. *Effrontement, impudiquement*. Ital. *Sfacciatamente, sconciamente, disonestamente* German. Mutwilligklich/ gantz frech vnd vnverschampter weis. Hispan. *Desvergonçadamente*. Polon. *Zuchwalie*. Vng. *Fegyalanul*. Ang. *Wantonlie, shamelie, impudentlie*.] Cicero ad Attic. lib. 2. Diphilus Tragœdus in nostrum Pompeium petulanter invectus est. Ovid. 10 Epist. Pandis ad Hippolytum: Quinetiam ut possem verbis petulantius uti, Non sinit ebrietas est simulata mihi.

Pĕtŭlcŭs, ci, Lascivus. [זורר *zorer*. ἀσελγὴς. Gall. *Lasif, femme de* Ital. *Lasciua*. Ger. Geil/ mutwillig/ frech/ gantzlos. Hispan. *Locano ò retozon*. Polon. *Zuchfal's, hultaiacy*. Vngar. *Buja, fenevad*. Anglic. *Wanton, lascivious, ouer hearting*.] Virgilius 4. Georgic. -hædique petulci. Id est, lascivi, exultantes, ut ait Servius. Columella lib. 7. cap. 3: Itaque capri vel arietis petulci saevitiam pastores hac astutia repellunt. Hinc meretrices quoque petulcas veteres dixerunt, à petendo.

Pęucēdĭnum

Pedcēdānum Plinio, sive Peucedanus, [Ger. Ein traut wächſt in Arcadia / Hauſtrang genañt.] Herba est tenui caule, & oblongo, fœniculoqui non dissimili, juxta terram folioso, radice nigra & crassa, odore gravi. Nomen invenit à pinu, cujus folia imitatur, quemadmodum myrtidanum à myrto. Vnde & pinastellum nonnulli ex recentioribus appellaverunt. Vulgus *Candam suillam* appellat.

Peucina, Resina, nostra vulgaris terebinthina resina non enim genuina illa habetur, ut inquit Manardus.

Pexātus, Vide PECTO. Mart. lib. 2: Pexatus pulchrè, rides mea Zoile tuta.

Pēzitæ, [πεζίται. Pol. Erdſchi.] Fungi qui sine radice, aut pediculo nascuntur, quasi pedestres. Plin. lib. 19. cap. 5: Dicti quòd non tollant sese altiùs à terra. πέζα enim à Græcis dicitur, qui pedibus iter facit: unde etiam calculi illi quos in latrunculorum ludo pedites vocamus, à Græcis vocantur πέζοι.

P ante H.

P. H. C. In notis antiquorum, Publicus honor curandus.

Phacorde. Tertia oculi tunica.

Phacudes. Empetron apud Dioscor. lib. 3. cap. 191.

Phaco, Saliva apud Dioscor. lib. 3. cap. 38.

Phæcāsius, Calcei genus: unde Phæcasiatos sacerdotes & deos vocamus. Seneca ad Lucilium: Si quem palliatum, aut phæcasiatum conspexeris.

Phæ'dr. Equisetum vel Hippuris, Dioscor. lib. 4. cap. 49.

Phagēdæ'nā, æ. cum diphthongo in penul. (Nam Græcè φαγέδαινα (scribitur, ἀπὸ τοῦ φαγεῖν: hoc est, ab edendo.) [An *A running canker or pock, which shorteth eateth the flesh.*] Exulceratio usque ad ossa celeriter depascens, cum inflammatione saniem malè olentem emittens, & ad mortem perducens. Autor Iulius Pollux. Plin. lib. 20. cap. 4: Vlcera quæ phagedænas vocant, folia & radix tenera cum melle sanant. Columella quoque lib. 9. c. 12: Phagedænam inter apum morbos numerat, quum scilicet cetæ partes vacuæ computrescunt, & serpente latiùs vitio, ipsæ quoque apes intereunt. Sæpè etiam (*inquit*) vitio quod Græci ἐκφύσημα vocant, intereunt.

Phlegēdænĭcus, a. um. adjectivum. Plin. lib. 24. cap. 4: Condylomata quæ phagedænica vocantur.

Phlegus. Vide PAGVS.

Phălacrŏcŏrax, pen. corr. Aquaticus corvus. [φαλακροκόραξ. Gall. *Cormorant ou carbeau pescheur.* Ital. *Corvo aquatico.* Germ. Ein Waſſer rappe/etlich nennt dieſen vogel ein Schwemmergans. Hiſ. *Elimero calao.* Polon. *Wodni kruk.* Vng. *Vizicsuru, anacy, karisa.* Ang. *A water crow or cormorant.*] Plin. lib. 10. c. 48: Iam & in Gallia Hispaniáque, & per Alpes etiam, ubi & Phalacrocoraces, aves, Baleanum insularum peculiares.

Phălacrōn. [φαλακρὸν. Gal. *Chauue.* Ital. & Hiſp. *Caluo.* Germ. *Kahlgeſchlag.* Pol. *Lyſy, item goły.* Vng. *Kopasz.* Ang. *Balde.*] Græci *calvum* dicunt. Hinc corvi aquatici phalacrocoraces dicuntur, Balearibus insulis peculiares, ut inquit Plin. lib. 10. cap. 48. ¶ A Græcis etiam loca nuda, nullis herbis, aut plantaribus, phalacræ, φαλάκραι appellantur: quæ à Columella vocantur glabreta. Vnde etiam Corcyræ insulæ promontorium quoddam phalacron appellatur, teste Plin. lib. 4. cap. 11. ¶ Præterea Idæ montis juga Phalacras vocari tradit Stephanus, eò quod ob nivis copiam qua in multam usque ætatem tecta latent, stirpem nullam gignant, iisque veluti capillamento orbata, calva videantur.

Phălæ, ut alii scribũt, Falæ. [Ger. Höltzine Thürn/welche die Römer zu Schauſpilen auffrichteten.] Dictæ sunt turres ligneæ, teste Festo, quæ spectaculorum gratia erigebantur. Festus: Phalæ, ligneæ turres sunt, ob altitudinem dictæ à fallendo, quod apud Romulenses significat cœlum. Ennius: Malos diffindunt, fiunt, tabulata phalæque.

Phălæcium carmen, φαλάικιον μέτρον. A Phalæco inventore nomen accepit. Alio nomine dicitur Hendecasyllabum, à numero scilicet syllabarum. Constat spondeo, dactylo, & tribus trochæis. In prima tamen sede pro spondeo modò trochæus legitur modò jambus.

Phălænæ, φάλαιναι, Quidam pisces in mari, qui Latinis Balænæ dicuntur.

Phălangæ, f. p. [φάλαγξ. Gal. *Rouleaux qu'on met sous les nauires, pour les tirer à terre ou à bord.* Ital. *Stanghe.* Germ. Hebel/walen oder ſchiffwecken man im taſt tregt oder walet. Hiſp. *Las palancas.* Pol. *Wałki, item drągi.* Vng. *Tsöbör rudi es dió hordo rud.* Ang. *Rollers which a ship vseth to roll to the sea or from the sea.*] Sunt quibus bajuli ferendis oneribus utuntur, quæ ἐκφορήματα. Plauto appellat. Plin. lib. 4. cap. 36: Phalangæ, fustes sunt nodis carentes, quibus Afri prælium contra Aegyptios primi fecerunt. Iul. Pollux: Phalanges, *inquit*, sive phalangæ, dicuntur ligna quibus subjectis naves trahi solent. Scribit Herodotus Aethiopas vicenos dentes elephantorum grandes, & è materia hebeni centenas phalangas, tertio quoque anno tributi vice regibus pendere solitos. Nonius abjecta aspiratione vocat palangas. Palangæ (*inquit*) dicuntur fustes teretes, qui navibus subjiciuntur, quum attrahuntur ad pelagus vel quum ad littora subducuntur: unde etiam nunc palangarios dicimus qui aliquid oneris fustibus transvehunt. Var. lib. 4. de vita pop. Rom. Quum Pœnus in fretum obviã venisset nostris, & quosdam cepisset, crudelissimè pro palãgis carinis subjecerat, quo metu debilitaret nostros. Hinc etiam Latini formaverunt verbum Palango, as, quod est onus aliquod hujusmodi fustibus transveho. Afranius: Et capream unam semilaceram quaterni simul palangabant.

Phălangārĭi, φαλαγγῖται, Appellati sunt milites qui erant in phalange, quales habuit ad imitationem Alexandri Magni Alexãder Severus Romanorum Imperator, ut autor est Lampridius. ¶ Sunt etiam phalangarii (ut quibusdam placet) qui onera fustibus transvehunt: sed in hac significatione, apud Nonium legimus palangarios sine aspiratione.

Phălangītes, φαλαγγίτης, Herbæ nomen est, quæ alio nomine phalangium dicitur, à nonnullis etiam leucanthemon. Plinius lib. 27. cap. 12. etiam ab effectu eam nomen accepisse ostendit, quòd phalangiorũ morsibus medeatur: quod & ipsum apertè testatur Aegineta: φαλαγγίτης, *inquiunt*, ἀντιδοτεῖ ὡς μάλιστα τοῖς ὑπὸ φαλαγγίων δηχθεῖσι βοηθῶν.

Phălangium, gii, n. s. [φαλάγγιον. Ga. *Vne sorte d'araigne, de laquelle la morsure est venimeuse & dangereuse* Ital. *Sorte di ragno.* Ger. Ein gattung einer groſſen ſpinnen / ſo in einem jeden füßlin drey gleych hat. Hiſ. *El arauna ponçoniosa.* Pol. *Pająk.* Vn *Merges pók.* An. *A kind of spider whose bite is venimous.*] Genus aranei: ita dictum quòd internodia terna habeat in cruribus. φάλαγξ enim Græcis propriè digitorum internodium dicitur. Plin. lib. 29. ca. 4: Phalangium est Italiæ ignotum, & plurium generum: unum simile formicæ, sed multò magis rufo capite, reliqua corporis parte nigra, albis intercursantibus respersum guttis. Reliqua phalangiorum genera vide ibidem. ¶ Est item phalangium herbæ nomen, quæ & alio nomine phalangites dicitur. Vide Plinium lib. 27. cap. 12. & suprà in dictione PHALANGITES.

Phalangium. Idem quod Phalangium, Dioscor. lib. 3. ca. 121.

Phălānx, gis. [אגם *matisfan* φαλαγξ. Gal. *Armée Macedonique de huict mille homme de pié armez.* Ital. *squadra.* Germ. Ein gar dicke vnd enge Schlachtordnung von acht tauſent kriegsknechten. Hiſp. *Gente de pie puesta en orden sancta.* Pol. *Gesiſyk, mknadra vſy kowani.* Vng. *Kerdeis anagy allo sereg.* An. *An armie of Macedonia of eight thousand armed footmen.*] Dictio Macedonica, qua non propriè legio, sed quadrata acies, & cuneus militaris intelligitur, quãdo scilicet pes pedi, clypeus, clypeo, vir viro in acie conferebatur. Cõtinebat autem octo millia armatorum. Et hoc quidem peculiare fuit Macedonum institutũ, ut autor est Liv. lib. 8. ab Vrbe, quum ait: Et quod aurea inquit phalãges similes Macedonici, hoc postea manipularium structa acies cœpit esse. Curtius: Macedones phalangem vocant peditum stabile agmen, ubi vir viro, armis arma conferta sunt. Cæs. 1. bel. Gal. Milites nostri è loco superiore pilis missis, facilè hostium phalangem perfregerunt. In quo Cæsaris exemplo procul dubiò accipitur phalanx pro armorum connexione, atque testudine, sive pro armatorũ ordine quo perfracto maximè hostibus nocere potest. Hinc per irrisionem illud à Satyrico poëta dictum: junctæque umbone phalanges. ¶ Idem phalanx, si regula continens lanceæ id est, libram. ¶ Phalanx, item Aristotelis genus aranei est, quod & phalangium, φαλλάγιον, dicitur. ¶ Item phalãges dicuntur digitorũ internodia, teste Galeno, in tractato de Ossibus: cujus verba placuit Latinè vertere. Inter digitos & carpon, ossa quæ ad eos tendunt, & palmam explent, μεταξύ, appellant: idque carpo per lynathrosin, aut priori digitorum phalangi, seytalidive (sic enim variè à nõnullis digitorum ossa nominantur) per diarthrosin alligatur.

Phălangītæ, tarum, dicuntur Milites ex Phalange. φαλαγγῖται. Liv. lib. 37: Decem & millia peditum more Macedonum armati fuere, qui phalangitæ appellabantur.

Phălaricē, æ, pen. corr. [φαλαρικὴ. Germ. Ein Kriegsruſtung.] Genus est teli ad modum hastæ, valido præfixum ferro, quod in longitudine habet pedes tres, ut totum cum armis corpus trã-figat: inter cujus tubam & hastile sulphur, resina, bitumen, stuppa cõvolvuntur infuso oleo quod incẽdiarũ vocãt: deinde ballistæ impetu emissi, prærupto munimine ardens figitur ligno, turritamq; machinam incẽdit. Est autẽ magna, & parva phalarica. Vnde Lucanus dixit phalaricam nervis multo tortilibus. Virg. verò lib. 9: Tarnum manu jaculari potuisse phalaricam ostendit. Sed magnum (*inquit*) stridens contorta phalarica venit Fulminis acta modo. Dicta est autẽm phalarica, teste Servio, quòd ea utãtur phalarum hoc est, turrium propugnatores: sive, ut Vegetio placet, quòd turritæ machinæ ea incendantur. Vide de hac machina plura apud Servium in locum Virgilii jam citatum.

Phaleon. Apocynon, apud Dioscor. lib. 4. cap. 84.

Phalĕræ, pen. cor. harũ phalerarum, f. p. [φάλαρα. Gall. *Bardes de cheuaux.*

de cheuaux. Ital. Abigliamenti da caualli. Germ. Allerley roſſzierden. Hiſp. Los jaezes de cauallo. Pol. Rząd nakrenia, albo oſzdoba zwierzcha. Vng. Lo ekeſſeg, ſzerſzet. Angl. Horſe trappers.] Ornamẽta equorũ, ἀπὸ τοῦ φαλὸς Græco adjectivo, quod ſignificat illuſtre. Virg. lib. 6 Aeneid. Primus equum phaleris insignem victor habeto. Non tamen ſola equorum ornamenta phaleræ dicuntur, ſed nonnunquam etiam equitum & virorum nobilium: unde Liv. lib. 9. ab Vrbe tradit comitia Aedilitia Cn. Flavii Scribæ tãtùm habuiſſe indignitatis, ut plerique nobilium aureos annulos & phaleras deponerent.

Phălĕrātŭs, ta, tum, Phaleris ornatus. [φαλαρωτός. Gall. Bardé. Ital. Bardato. Germ. Köſtlich vnnd zierlich behenckt vnnd angelegt. Hiſp. Ornado de jaezes. Pol. Przyſzlodzony, albo y ſtrzchomony. Vngar. Lo diſzitzel meg ekeſſitette. Ang. Bardel.] Sueton. in Claud. Craſſus Frugi equo phalerato, & in veſte palmata. ¶ Per tranſlationem item phaleratum appellamus quod fucatum eſt, & ad ſpeciem ornatum: metaphora ducta ab equis venalibus, ut qui cariùs vendantur, phaleris ſolent exornari. Sic Terentius in Phorm. Phaleratа dicta poſuit pro ornatis, comptis, & fucatis.

Phălĕrĭdes, Aves ſunt ex genere natantium, in Seleucia Parthorum, & quodam Aſiæ tractu præcipuè naſcentes, teſte Plin. lib. 10. cap. 48. Colum. lib. 8 cap. 13: Clauſæ paſcuntur anates, querquedulæ, boſcides, phalcrides, ſimilesque volucres, quæ ſtagna, & paludes rimantur.

Phānātĭcŭs, ci, m. f. dicitur, Qui divino numine aſſlatus eſt, & cui percito furore multæ vanæ apparitiones, & ludibria fiunt: qualem inſanientem Ajacem fuiſſe Poëtæ ferunt quum in pecora ſæviret, Agamemnonem ſe & Vlyſſem occidere ratus. משגע meſchugghàh. cõ hoc. cõ inveniõ. Gal. Furieux. Ital. Furioſo. Ger. Ein ſchwermer/ von einem ſchwindelgeiſt beſeſſen/ ein vnſinniger. Hiſ. Loco furioſo. Pol. Wyſzpiekły. Vn. Feſzeſtvlt. An. He that hath vaine viſions.] Cic. pro Domo ſua: Quid tibi neceſſe fuit anili ſuperſtitione, homo phanaticè, ſacrificium quod alienæ domi fieret, invisere? Hùc morbum, phanaticum errorem vocat Horatius de Arte: Aut Phanaticus error, & iracunda Diana.

Phaneta, φαίνειν, Sol dicitur, quia quotidie renovat ſeſe: ἀπὸ τοῦ φαίνεσθαι τὸ ϑ: id eſt, quoniam apparet novus.

Phanias. [φανίας. Gal. Povre. Ita. Colui che è povero. Ger. Ein armer/ der ſich reichthumb berümpt die er nicht hat. Hiſ. Pobre. Po. Chỳbrzeda. Vng. Mega hanyo kerkedik. Ang. Poore.] A Græcis dicitur qui tenuis fortunæ quum ſit, ſummas tamen divitias jactat, & ſimulat, tractum à Phania quodam ejus ingenii homine. ¶ Fuit etiam hoc nomine Appii Pulchri libertus.

Phāntăsĭă, æ, f. p. Vitium, imago rerum animo inſidientium. [יצר. ſitſer. Φαντασία. Gall. Phantaſie, viſion. Ital. Fantaſia, imaginatione. Ger. Ein geſicht/ ein einbildung oder phantaſey. Hiſ. Imaginacion. Pol. Maiemanie/ fantazja. Vng. Latas. Ang. Fantaſie.] Cic. 1. Acad. In qua primũ de ſenſibus ipſis quædam dixi nova, quos junctos eſſe cenſuit è quadam quaſi impulſione oblata extrinſecus, quam ille *phantaſiam*, nos *viſum* appellemus licet. Idem Caſſio. lib. 15: Qui putant etiam ἀπαντήσεις φαντασιῶν ſpectra Catianis excitari.

Phāntāsmă, ătis, n. t. [חזיון chizzeyõn. Φάσμα, ατος. Gal. Phãteſme, viſion. Ita. Fantaſma. Germ. Ein falſch geſicht oder erſcheinung. Hiſp. Imaginacion falſa, viſion phantaſtica. Pol. Straſzidło. Vng. Lattat latas. Ang. A viſion.] Eſt vitium, ut inquit Macrobius, cùm inter vigiliam & altam quietem in quadam (ut aiunt) primi ſomni nebula adhuc vigilare ſe exiſtimans, qui dormire vix cœpit, aſpicere videtur irruentes in ſe, vel paſſim vagantes formas à natura ſeu magnitudine, ſeu ſpecie diſcrepantes: variaſque tempeſtates rerum vel ætas, vel turbulentas. Differt à phantaſia, inquit Suidas, quòd Phantaſma eſt imaginatio, vel viſio ejus quod non eſt: phantaſia autem ejus ſolùm quod eſt.

Phāntāstĭcŭs, φανερὸν, Imaginativus.

Phanum, phani, n. ſ. Templum, quia φανερὸν, apertum & manifeſtum ſignificat, & omnibus adeuntibus aperta ſunt templa. היכל heihàl. בירת birath. בּוּת bàiyth. בּמה bamàh. ſtúc. Gal. Tẽple. It. Tempio, chieſa. Ger. Ein tempel oder kirch. Hiſ. Templo. Po. Kośćioł, kapl ycza. Vn. Templom, kapolna. Ang. A churche or temple.] Cic. 3. de Finib. Nam ut peccatum eſt patriam prodere, parentes violare, phana depeculari, quæ ſunt in effectu, &c. Cæſar 1. belli Civil. Pecuniæ à municipiis exiguntur, & è phanis tolluntur. Alii fanum, & quidem rectiùs ſcribunt.

Phăretrā, æ, f. p. Sagittarum theca. [אשפה aſchpàh. Φαρέτρα. Gal. Vne treſſe de fleches, ou carquois. Ital. Turcaſſo, pharetra, carcaſſo. Ger. Ein kocher. Hiſp. Carcax ò aljaua. Po. Saidak. Vng. Tegez. Ang. A quiuer of arrowes.] Virg. 1. Aen. Succinctam pharetra, & maculoſæ tegmine lyncis. Dicta pharetra παρὰ τὸ φέρειν τὰ τρώσεως ἐργαλεῖα. ¶ Capax pharetra, Ovid 9. Metamor. ¶ Gravida pharetra ſagittis, Horat. 1. Carm. Ode 22. ¶ Plenæ pharetræ, Ovid 4. de Pon.

Phărĕtrātŭs, dicitur qui phăretram fert. [ὁ φαρετροφόρος. Gall. Garni de carquois. Ita. Fornito di carcaſſo. Germ. Der ein kocher anhat oder tregt. Hiſpan. Ornado de carcax. Polon. Ktori ſaś dakuiſzy. Vng. Tegvel. Ang. That hath or beareth a quiuer of arrowes.] Ovidius 1. Amor. Eleg. 1: Lege pharetratæ virginis arva deæ. Virg. 4. Georg. Quæque pharetratæ vicinia Perſidis urget. ¶ Miles pharetratus, Silius. lib. 7.

Phărĭās, pen. prod. φαγίνω, Serpens eſt, ſulcum dum serpit, cauda in terra faciens. Luc. lib. 9: Et contentus iter cauda ſulcare pharias.

Phăricon. φαγικὸν, Genus veneni eſt, quod Athenæus pharicon nominat, de quo Plin. lib. 28. cap. 10.

Phărĭsæŭs, φαρισαῖος, Nomen ſectæ Iudæorum religioſæ. Erant enim apud Iudæos tres ſectæ, Phariſæorum, Sadducæorum, & Eſſæorum. Dicitur autem Phariſæus, quaſi ſeparatus, ab Hebræo *Pharas*, quod eſt dividere: propterea quòd qui hanc ſectam colerent, à cæteris habitu moribusque diſtinguerentur.

Phărĭsāĭcŭs, a, um, φαρισαϊκὸς. Hieronym. contra Vigilan. Quàm ſepulcra Phariſaica foris dealbata.

Phărmăcum, ci, penult. corr. n. ſ. [רפואה rephuàh. Φάρμακον. Gal. Medecine. Ital. Medicina. Germ. Ein artzney ſie ſey gůtt oder böß. Hiſpan. Medezina. Polon. Lekarſtwo. Vngar. Orſoſagetesb, cantare. Ang. A medicine, a remedie, ta cure.] Vocabulũ eſt mediũ, quod tàm pro toxico quàm pro ſalutifero medicamẽto accipi poteſt: quemadmodum & Veneni appellatio apud Latinos. Caius l. Qui venenum ff. de verb. ſign. Qui (inquit) venenum dicit, adjicere debet in malum, an bonum ſit. Nam & medicamenta venena ſunt: quia eo nomine omne continent quod naturã ejus cui adhibitũ ſit, mutat. Quum id quod nos *venenum* appellamus, Græci φάρμακον dicunt, quod apud illos quoque tàm medicamenta quàm quæ nocent, hoc nomine continentur. Vnde adjectione alterius nominis admonemur ſummus apud eos poëtarum Homerus qui ſic ait: φάρμακα πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μιγέντα πολλὰ δὲ λυγρά. Hæc Caius.

Phărmăcŏpōlă, æ, pen. prod. m. p. Pharmacorum vẽditor. [φαρμακοπώλης. Gall. Vn apothicaire. Ital. Profumiere, ſpeciale che apparecchia le medecine. Germ. Ein Apteckerr/ der allerley artzney nacht vnnd verkaufft. Hiſ. Boticario. Pol. Heptekarſz. Vn. Patikus. Ang. A ſeller of medicine.] Ἐκεῖ τῶν πολλῶν τὰ φάρμακα. Horat. lib. 1. Serm. Sat. 2: Ambubajarũ collegia pharmacopolæ. Cic. pro Cluent. Tum repẽtè Anconitanum quendam L. Clodiũ pharmacopolam circumforaneum, qui caſu tum Larinum venerit, appellitat. Quidam Sepiaſiarios vocant, à Sepiaſia vico, ſeu loco Capuano in quo medicamenta & unguenta conficiebantur.

Phărmăcēūtĭcē, φαρμακευτικὴ, Dicitur ea pars medicinæ quæ pharmacis curat, ad differentiam therapeutices, & chirurgices.

Phărmăcŏdēs, φαρμακῶδες, Odor medicamenti.

Phărmăceutrĭă, [מכשפה mechaſchiſchephiàh. φαρμακεία] Dicitur quam nos *fagam* dicimus, vel *veneficam*. Hoc nomine Virgilius Aeglogam quãdam inſcripſit, in qua Theocriti imitatione veneficæ quædam inducitur, quæ magicis incantationibus animum viri à quo ſpernebatur, ad ſui amorem conatur revocare.

Phărmăcŏthēŏn, φαρμακοθήκη, Medicamentum divinũ, quale eſt rhabarbarum.

Phaſe, פסח pèſach. Hebraicè, Latinè trãſitus dicitur, quam vocem LXX. converterunt πάσχα. Vide PASCHA.

Phaſelus, Vide PHASEOLVS.

Phăsēlŭs, li, pen. prod. [עברה habaràh. φάσηλος. Ger. Ein gůtung eines tiefen ſchiffs/ oder ein weckling. Pol. Dobas. Vn. Küczter. Ang. A galey.] Straboni & Appiano navigii genus fuit, multùm habens formam ex oneraria & longa triremi, quòd tàm velis quàm remis agi poterat. Catul. Phaſelus ille quem videtis hoſpites, Ait fuiſſe navium celerrimus, Neque ullius natantis impetum trabis Nequiſſe præterire: ſive palmulis Opus foret volare, ſive linteo. Georg. 4: Et circumpictis vehitur ſua ruta phaſelis. Saluſt. lib. 3: Et fortè in navigando cohors una grandi phaſelo vecta, à cæteris deerravit. Nonius Phaſelum interpretatur navigium Campanum. Bayfius eandem exiſtimat eſſe myoparonem, aut certè ab illius figura non multùm diſtantem. Nec deſunt qui in Pamphylia primùm inventum ſuſpicati ſint, & à Phaſelide oppido nomen accepiſſe.

Phăsĕōlŭs, per quatuor ſyllabas. [φάσηολος. Gal. Phaſeole eſpece de feve. Ital. Faſeiuole. Germ. Faſolen/ oder neuſchbonen. Hiſp. Faſeles. Pol. Bob. Vng. Tẽ-bõk bob.] Genus legumenis, ſiliquam ferens longiorem quàm ſesamogræcum, quæ unà cum ſemine manducantur viridis ex oleo & garo. Colum. lib. 2. ca. 15: Phaſeolus modo quatuor obruuntur, totidẽ operit. ¶ Legitur & Phaſelus, lib. 1. Georg. Seu pinguem vicia hoc ſerere, velim quo phaſelum. Tu quidem phaſelũ lege 2. Gal. lib. 1. de Aliment. facult. Phaſeolos diſtinguit à phaſelis, vultque phaſeolum plantam hortenſem eſſe eãdem cum ſmilace, cujus fructus ſubducuntur, & dolichi Theophraſto: phaſelum autem eundem eſſe cum cicercula, aut certè ejus ſpeciem, quæ etiam hodie Phaſelorum nomen apud vulgum retinet.

Phăſĭānŭs,

Phaſelīnus, pro. corr. Adject. φασηλικός. Quod ex phaſeolo factū olive phaſelinum oleum, Plin. lib. 23. cap. 4.

Phasgānōn. [φασγανον. Pol. Palma w. ka.] Herba eſt quæ alio nomine xiphion appellatur: hoc eſt, gladiolus, naſcēs in locis humidis, quum primùm exit, gladi ſpeciem præbens, radicem habēs duorum cubitorum, nucis avellanæ modo fimbriatam. Reliquam deſcriptionem vide apud Plin. lib. 25. cap. 11.

Phasiānus, m. ſ. [φασιανος. Gal. Un Faiſan. Ital. Fagiano, è faſiano. Ger. Ein phaſan oder faiſant/iſt ein art vnd gſchl. Hiſ. Faiſa. Po. Bażant. Vng. Faiczan. Ang. A faiſant.] Avis nota, à Phaſi fluvio ita nominata: unde ab Argonautis primùm in Græciam, atque inde ad nos putatur eſſe deportata. Mart. lib. 13: Argiva primùm ſum transportata carina, Ante mihi notum nil nin Phaſis erat. In hanc avem Iyin Terei filium mutatum poëtæ fabulantur.

Phāsiānē, n. æ, idem: ut apud Plin. l. b. 30. cap. 4: Nonnulli etiam phaſianas gallinas vocant.

Phāsiānārĭus, m. ſ. Qui phaſianos paſcit. [φασιανοτροφος. Gal. Vn faiſannier, qui nourrit des faiſans. Ital. Chi nutriſce faſani. Germ. Der faiſanen pracht vnd ſpeiſet. Hiſp. El que cria los faiſanes. Pol. Kurs hodowal ſzcz. Vng. Faiczan tarto. Ang. That feedeth feaſants.] Paulus Iurisconſult. Phaſianarii autem, & paſtores anſerum ne continentur.

Phāsĭdos, Iſopyros, Dioſcor. lib. 4. cap. 122. φάσηλος. Palumbus.

Phāsĭma, ātis, n. t. Apparitio, viſum, monſtrum. [מראה chezzayón. Gal. Monſtre, apparition. Ital. Moſtro, apparizione. Germ. Ein mißgeburt/ein wunderzeychen. Hiſpan. Milagro, aparesçimiento. Pol. Cyw. Vng. Latzi. Ang. A ſight or viſion.] Eſt etiam nomen fabulæ apud Menandrum Græcū comicum. ¶ Phaſma etiam fabula fuit cujuſdam Catulli, ut ex Iuvenale intelligere licet. Satyr. 8: Conſumptis opibus vocem Damaſippe locaſti Supparo, clamoſum ageres ut Phaſma Catulli.

Phasiŏlus, Iſopyros, Dioſcor. lib. 4. cap. 122. φάσηλος. Palumbus.

Phāsĭs, ĭdis, m. & f. g. Fluvius Colchidis, à quo Phaſides aves. [φασις. Gal. Phaſe. Ital. Faſi. Germ. Phaſis. Hiſp. Faſis. Pol. Faſis. Vng. Faſis. Ang. Faſis.] Plin. lib. 6. cap. 5. Phaſis Colchos à dextra relinquit, Iberos à ſiniſtra, Caſpiam ad ſiniſtram. Ab eo Phaſides aves, Phaſianæ gallinæ, Phaſeolus, Phaſelus, Phaſelinum oleum.

Phāsĭtēs, æ, m. g. Qui Phaſi fluvio natus eſt. [φασιτης. Gal. Phaſien. Ital. Faſiano. Germ. Phaſianer. Hiſp. Faſiano. Pol. Faſianin. Vng. Faſiani. Ang. Faſian.] Plin. lib. 6. cap. 5. Phaſitæ ſunt Colchi.

Phāsĭtis, ĭdis, f. g. Phaſi fluvio nata. [φασιτις. Gal. Phaſienne. Ital. Faſiana. Germ. Phaſianerin. Hiſp. Faſiana. Pol. Faſianka. Vng. Faſiana. Ang. Faſian.] Plin. lib. 6. cap. 5. Phaſitæ ſunt Colchi. Phaſitis Colchis.

Phāsŏlus, m. ſ. Genus leguminis, Græcis φασηλος. [φασηλος. Gal. Faſeole. Ital. Faſeolo. Germ. Ein ſpeiß/wie die Erbſen. Hiſp. Faſeol. Pol. Faſola. Vng. Babſzem. Ang. A kind of pulſe.] Plin. lib. 18. cap. 12. Phaſeolus ſatus Auguſto menſe, ſemine ſuo ſe ſerit. Phaſeolus ſatus Auguſto menſe, ſemine ſuo ſe ſerit. Phaſeolus ſatus Auguſto menſe, ſemine ſuo ſe ſerit.

Phāsŏlus, Phaſelus, Dioſcor. lib. 4. cap. 122. φάσηλος. Palumbus

Germ Die geſtiftung ſtebhabung der weiſſheit. Hiſpan. *Amor de la ſabiduria ò prudencia.* Pol. *Chęć do madrości.* Vng. *Błoſſeg nek żeretlme, philoſophia.* Ang. *Philoſophie, loue of wiſdome.*] Cicero 2. Offic. Nec quicquã aliud eſt philoſophia, ſi interpretari velis, quàm ſtudium ſapientiæ. Idem 3. de Orat. Cognitio omnium optimarum rerum, atque in iis exercitatio, philoſophia nominatur. Idem 1. de Leg. Ita fit ut mater omnium bonarum rerum ſit ſapientia, â cujus amore Græco verbo φιλοσοφία nomen invenit. Philoſophia dividitur in tres partes, in moralem, naturalem, & rationalem. Prima componit animum: ſecunda rerum naturam ſcrutatur: tertia bene diſſerendi rationem docet. Moralis Græcè ἠθικὴ dicitur: quæ κατ' ἐξοχὴν philoſophiæ ſibi nomen vendicavit. Cicer. 4. Tuſcul. Eſt profectò medicina animi philoſophia. Seneca: Philoſophia animum format, & fabricat, vitam diſponit, actiones regit, agenda & omittenda demonſtrat. Apuleius Diſciplinam regalem appellat, tàm ad bene dicendum, quàm ad bene vivendum repertam.

Phĭlŏsŏphus, phi, m. ſ. Amator ſapientiæ: [חכם *chacham.* φιλόσοφος. Gal. *Philoſophe, amateur de ſageſſe.* Ital. *Filoſofo amator di ſapientia.* German. Ein liebhaber der weiſſheit / ſo ſich auff die begibt. Hiſp. *Philoſopho, amador dela prudencia ò ſabiduria.* Pol. *Madrość mie lesjuk.* Vng. *Błoſſeſeg żeretb, philoſophos.* Angl. *A philoſopher, a louer of wiſdome.*] quod nomen à Pythagora primùm dicitur eſſe profectum, qui Sophiſtæ appellationem tanquam arrogantiorem refugiens, philoſophum ſe nominari voluit: poſt quem deinceps omnes ſapientiæ profeſſores hoc nominis ſibi vendicarunt. Cic. 1. de Orat. Philoſophi deniqi ipſius qui de ſua vi ac ſapientia unus omnia penè profiteretur, eſt tamen quędam deſcriptio: ut is qui ſtudeat omnium rerum divinarum atque humanarum vim, naturam, cauſaſque noſſe, & omnem bene vivendi rationem tenere & proſequi, nomine hoc appelletur. Idem 3. de Nat. deor. Autores rerum, nõ fabularum philoſophi. Idem 4. Tuſcul. Magiſtri virtutis philoſophi. Philoſophorum genera, & familias deſcribit Cic. 3. de Orat.

Phĭlŏsŏphĭcus, ca, cum. Quod ad philoſophum pertinet. [φιλοσοφικὸς. Gall. *Appartenant à philoſophe.* Ital. *Pertinente à filoſofo.* Ger. Das zu der liebhaberen der weiſſheit gehört. Hiſp. *Pertenecjente à philoſopho.* Pol. *Mędrowniczy.* Vn. *Philoſophoſe.* An. *Belonging to a philoſopher.*] Cic. 5. Tuſc. Ad Brutumque noſtrum hos libros alteros quinque mittemus: à quo non modò impulſi ſumus ad philoſophicas ſcriptiones, verumetiam laceſſiti.

Phĭlŏsŏphāstĕr, φιλοσοφάστης, Philoſophorum imitator, qui philoſophiam à limine ſalutavit.

Phĭlŏsŏphŏr, aris, d. p. [φιλοσοφέω. Gall. *Eſtudier en philoſophie, philoſopher.* Ital. *Studiare in philoſophia, filoſofare.* German. Sich der weiſſheit befleiſſen / von ſachen der weiſſheit vnd Philoſopher reden vnd diſputieren. Hiſp. *Eſtudiar en philoſophia, philoſophar.* Pol. *Vczyć mądrości, pokazywanie ſię z mądrości.* Vng. *Błoſeſik bdem.* Ang. *To ſtudie and giue diligence in philoſophie.*] Sapientiæ ſtudeo, vel philoſophorum more diſputo, rectam vitæ bene inſtruendæ rationem vel rerum naturas perſcrutor. Cic lib. 1. de Nat. deorũ: Et quum minimè videbamur, tum maximè philoſophabamur. Idem 2. de Orat. Ac ſic decrevi philoſophari potiùs (ut Neoptolemus apud Ennium) paucis, nam omninò haud placet. Plautus in Pſeud. Certa amittimus, dum incerta petimus: atque hoc evenit, in labore, atque in dolore, ut mors obrepat interim. Sed ſatis eſt philoſophatum nimis diu, & longum loquor.

Phĭlŏstŏrgĭa, φιλοστοργία, A Græcis dicitur indulgẽtia, amorq; vehemens parentũ in liberos. [Pol. *Miłowanie dzieczy.*] Verùm voces hujuſmodi quę neque Latinis ſcriptoribus ſunt uſitatę, neque noſtris literis ſcribi conſueverunt, rectiùs in Græcum Dictionarium rejicientur. Quare non immeritò pleraſque id genus, (quæ huc non paucæ nullo judicio erant inſertæ) abjecimus, & veluti nothas ex aliena familia ſegregavimus: idq; eodem jure quo Latinas è Græco lexico ex meremus.

Phĭlŏthĕŏrŏs, pen. prod. [φιλοθεωρος. Ger. Einer der gern allerley dingen Naturen vnd vrſach betrachtet vnd ergrundet / Sinnreicher Menſch / Spratiſierer.] Speculationi deditus. Cic. Trebatio lib. 9: Deinde quod in Britannia non nimis te philotheorum præbuiſti, planè non reprehendo.

Phĭltrum, tri, n. ſ. [φίλτρον. Gal. *Poiſon pour faire aimer.* Ita. *Venenu che induce ad amare.* Germ. Ein buleſuppe / ein ſpeiß oder tranck ſo eta but dem anderen zu eſſen oder zu trincken gibt / jhn zu vnſinniger beldtſchafft zu bringen. Hiſpan. *Las echiſos.* Polon. *Miłoſne trunek.* Vng. *Zeretetre indites etnb.* An. *A drink, or anyſuch thing which cauſeth loue.*] Pharmacum amorem concilians (Cicero Amatorium poculum appellat) hoc eſt, quicquid eo animo edẽdum bibendúmve datur alicui, ut inducatur ad alterius amorem: qualia nonnulla commemorantur à Plinio: quæ tamen pleraque omnia ingerendæ potiùs inſaniæ, quàm cõciliando amori videntur convenire. Ovidius, eorum uſum vehementer diſſuadet lib. 2. de Arte: Nec data profuerint pallentia philtra puellis: Philtra nocent animis, vimque furoris habent. ¶ Per translationem philtrum accipimus pro corporis totius vnaſtate, habitu, dignitate, morumque comitate oculis hominum ita grata, ut ſolo aſpectu inire gratiam ab omnibus quis facilè poſſit. Galli ſua lingua *Gratiam* appellant.

Phĭlyrŏdŏſes, Aſplenium apud Dioſc. lib. 3. cap. 152.

Phĭlyra, f. p. [φίλυρα. Gall. *Tedaus tilleul.* Ital. Tiglio. Germ. Ein lindenbaum. Hiſp. *La teja arbol.* Pol. *Lipa.* Vng. *Harſa aranyfa belsb beaz.* Angl. *A thinne skinne betweene the bark and the tree a leaf or ſheet of paper.*] A Græcis dicitur arbor, quã Latini tiliam vocant. Plin. item lib. 16. ca. 14: Philyram vocare videtur membranam tenuiſſimam inter corticem & lignum tiliæ arboris, ex qua coronarum lemniſci conficiebantur. Inter corticem, inquit, & lignum tenues tunicas multiplici membrana, è quibus vincula tiliæ vocantur: tenuiſſimę earum philyræ, coronarum lemniſcis celebres, antiquorumque honore. ¶ Accipiuntur etiam philyræ pro membranis papyri, vel aliarum arborũ, in quibus olim ſcribebatur. Martian. de Nupt. Philolog. Libr. in philyra, cortice ſubnotati. Plinius lib. 13: Præparantur ex eo chartæ diviſæ acu in prætenues, ſed quàm latiſſimas philyras. Alia exemplaria habent philuras, quod in idem recidit. Muſæ enim ſunt Græcæ dictiones, quæ apud Latinos indifferenter ſcribuntur per y vel u. Solebant enim priſci Latini qui peregrinas literas non admittebant, loco y, ſcribere u.

Phĭmus, Præcluſi oſtioli vulvæ curãdi ratio ejus eſt apud Paulum lib. 6. cap. 73.

Phĭmōsĭs, φίμωσις, Dicitur quum glans membri virilis ita tegitur præputio, ut nudari non poſſit. Dicta φίμωσις ἀπὸ τοῦ φιμοῦ, quod nexum in ſuperiore parte ſacci ſignificat, quum ſubitò totus ſacculi oris ambitus funiculo colligatur. ¶ Eſt & φίμωσις, vitium huic prorſus contrarium, quum præputium ſemel deductum, ſuum in locum reduci non poteſt: quod vitium genus etiam ἀποφίμωσις appellatur.

Phlĕbŏtŏmĭa, f. p. [φλεβοτομία. Gall. *Saignee* Ital. *Saloſſo, laſſo.* Ger. Aderlaſſung / öffnung der adern. Hiſpan. *Eſangria, Sacadura de vena.* Pol. *Kiw z poſcznie.* Vng. *Er vagas.* Angl. *Opening of a vaine.*] Inciſio venę quæ fit ad ſanguinem minuendum ſedandi fervoris gratia. φλέβας enim dicunt Græci quas nos venas, & viſceres incidere.

Phlĕbŏtŏmŏn, [φλεβοτόμον. Gal. *Lancette* Ital. *Lancetta.* Ger. Ein laſſeyſen oder ſtechen. Hiſpan. *Lanceta para ſangrar.* Pol. *Bzyſzkalo.* Vn. *Er vago vas.* Angl. *A knife wherewith a paine is cut.*] Scalpellum quo vena ſecatur.

Phlebs, Græcis, dicitur vena Latinis.

Phlĕgmă, atis, n. t. [φλέγμα. Gal. *Flegme, ou fleume.* Ital. & Hiſp. *Flegma.* Ger. Die feuchtigkeit oder auch roz in den Menſchen. Pol. *Flegma.* Vn. *Takony.* An. *Fleume, ſnotuil.*] Humor eſt in corpore animalis frigidus & humidus, quem Latinè pituitã vocamus. Hinc & Phlegmatici dicuntur in quibus humor hic cæteris præponderat.

Phlegmaſias, Intelligit aut inflammationes ſimpliciter, aut eas quæ cum febri ſunt. Gal. Aph. lib. 1.

Phlĕgmōnē, es, [φλεγμονή. German. Ein entzündung oder hitzig Geſchwer.] Inflammatio alicujus partis proficiſcens ex intemperie primarium qualitatum cum affluxu materię calidę & humidæ: hoc eſt, ſanguinis.

Phlĕgontis, huius phlegontidis, φλεγοντίς, Gẽmæ genus quod flamma quadam intùs ardere videtur. Plin. lib. 37. cap. 11.

Phlĕos, φλέως, Dioſcoridi, Herba eſt caulem habens ſcuteatum, & folium hiſpidum, quam nonnulli ſtœchen appellant. Autor Plin. lib. 20. cap. 15. Hermolaus in Dioſc. lib. 4. cap. 141. indicat Phleon dictã ἀπὸ τῆς φλοιοῦ, quod eſt fœcundum eſſe, quod in Orchomenio lacu copioſiſſimè proveniat.

Phletoricum corpus, quod oppletum eſt craſſis humoribus.

Phlomos, Verbaſcum apud Dioſcor. lib. 3. cap. 103.

Phlonitis, Onoſmon apud Dioſcor. lib. 3. cap. 148.

Phlŏx, phlogos, φλόξ, Floris genus, ſolo placens colore, odoris prorſus expers: ita dictum ut ſuſpicor, à colore flammæ, quam Græci φλόγα appellant. Plin. lib. 21. cap. 20: Colore tantummodò placet Iovis flos, odor abeſt: ſicut & ille qui Graecè φλὸξ vocatur.

Phlyctænæ, f. p. [φλυκταῖναι. Gal. *Boutons.* Ital. *Boſſole, bitorzoli.* Germ. Blatten oder poryelen in denen waſſer oder eyter mach ſt. Hiſp. *Puſtillas.* Polon. *Torpedzie mas.* Vng. *Hiba gas kelet.* Angl. *Biſtes or bliſters.*] Puſtulæ ſunt majores, pallidæ, lividæ, aut nigræ, ad alterius coloris à naturali recedentis, humorem in ſe continentes, quæ ubi rumpuntur, infrà caro quædam exulcerata oſtendit. Gignuntur autem vel ex igni, vel ex frigore, vel ex medicamentis: ut tradit Cel. lib. 5. cap. 28. dictæ Phlyctænæ, ἀπὸ τοῦ φλύειν, quod eſt bullire, ſive bullas facere.

Phŏca, æ, [φώκη. German. Ein See oder Meerwelff / ſicht im Meer der gröſſe eines jungen Kalbs / mit ſchwartzem glatten haar.] Bellua marina, corio & pilis tecta, per ſomnum mugiens. Vocatur & vitulus marinus appellatur. Coit canum more, paritque in terra terreſtrium animaliũ ritu. Virg. lib. 4. Georg. - & turpes paſſim ſub gurgite

ſub gurgite phocas. Plin. lib. 9. cap 7: Et vituli marini, quos vocant phocas, ſpiram, & dormiunt in terra.

Phœnicēa. φοινική, Dioſcoridi, Herba eſt quam Latini hordeũ mannum appellant, teſte Plin. lib. 22. cap. ult. Quidam hodie ſimilem aromam vocitant.

Phœnicobalănus, φοινικοβάλανος, Palmæ Aegyptiæ fructus, præmaturitate nigreſcens, veſcentesque inebrians. Qui verò adhuc viridis ante maturitatem decerpitur, adipſos appellatur. Plin. lib. 12. ca 22: Myrobalano ſimilem in unguentis, promumque uſum habet palma in Aegypto, quæ vocatur adipſos, viridis, odore mali cotonci, nullo intùs ligno. Colligitur autem paulò antequàm incipiat matureſcere. Quod relinquatur, phœnicobalanus vocatur, & nigreſcit, veſcentesque inebriat.

Phœnicurus. φοινίκουρος, Avis à caudæ rubedine ita dicta, quę hyberno tẽpore Erithacus appellatur. Autor Plin. lib. 10. c. 29.

Phœnicoptĕrus, ri, pen. corr. φοινικόπτερος, Avis à pennarum rubedine dicta. Græci enim *rubrum* φοινικοῦν appellant, & *alam* πτέρυγα. Iuven. Satyr. 11: Et Scythicæ volucres, & Phœnicopterus ingens. Avis hujus lingua in præcipuis epularum deliciis erat olim apud Romanos. Plin. lib. 10. cap. 48: Phœnicopteri linguam præcipuis ſaporis eſſe Apicius docuit, nepotum omnium aluiſſimus gurges. Martial. lib. 13: Dat mihi penna rubens nomen: ſed lingua gulosis Noſtra placet, quid ſi garrula lingua foret?

Phœnix, cis, m. t. [φοινίξ. Gal. *Phœnix.* Ital. *Fenice.* Ger. Ein vnbekañter vogel dieſes nahmens im Land Arabia/ſoll 500 Jahr leben/ vnd alsdañ Hiſt. *Fenix, que vuica vuei mundo.* Vn. *Phœnix madar.* Angl. *Phœnix.*] Avis eſſe dicitur in Oriente, à phœniceo pennarum colore dicta, toto orbe celeberrima, in Arabia naſcens, Aquilæ magnitudine, quæ annis ſexcentis & ſexaginta vivere dicitur. Plin. lib. 10. cap 2: Aethiopes atque Indi diſcolores maximè, & incognitabiles ferũt aves, & ante omnes nobilem Arabia phœnicem, haud ſcio an fabulosè unum in toto orbe, nec magnopere viſum. Aquilæ narrantur magnitudine, auri fulgore circa colla, cætera purpureus, cæruleam roſeis caudam pennis diſtinguentibus, criſtis faciem, caputque plumeo apice honeſtante. Primus atque diligentiſſimus togatorum de eo prodidit Manilius: Senator ille maximus, nobilis doctrinis doctore nullo: neminem extitiſſe qui viderit veſcentem: ſacrum in Arabia Soli eſſe: vivere annos D C. LX. ſenescentem caſia, thuriſque ſarculis conſtruere nidum, replere odoribus, & ſuper emori. Ex oſſibus deinde è medullis ejus naſci primò ceu verniculum, inde fieri pullum, principioque juſta funeri prioris reddere, & totum deferre nidum prope Panchaiam in Solis urbem, & in ara ibi deponere. ¶ In hac ſignificatione, quidam volunt Phœnix eſſe dubii generis: melius tamen dixeris eſſe maſcul. Nam fœminino genere rariſſimè legitur, idque non ſine figuratè, reſpiciendo ad genus ſuperioris avis. ¶ Eſt item PHOENIX Theſſaliæ, fluvius in Aſopum influens: cujus meminerunt Plinius lib. 4. cap. 8, & Strabo lib. 9. ¶ Phœnix præterea gentile nomen eſt, cum ſignificans qui è Phœnice maritima Syriæ regione ortum traxit: de quo vide paulò antè in dictione PHOENICES. ¶ Arbor item illa nobilis quam Latini palmam appellant, Græco nomine Phœnix dicitur. ¶ Phœnix item nomen proprium præceptoris Achillis, qui quum matris hortatu cum patris concubina rem habuiſſet, Diis imperitas à patre, relicta Hellade, in Theſſaliam ſeſe contulit ad Peleam regem, qui illi Dolopum procurationem commiſit, ſibique Achillem in diſciplinam tradidit, quem etiam ad bellum Trojanum comitatus eſt: ut ipſe narrat apud Homer. libro 1. Iliad.

Phollis, tibuli genus eſt, quod nobiliores quique civitatis prædicant, prout ſecundum habitationes fuerunt compreheſi: ut nobilitas quæ ad bonam fortunam illos perducere debuerat, hoc incommodum ſecum afferret. ¶ Phollis item põdus eſt, alio nomine dicta Balantium: trahit autem Donos 250. hoc eſt, libras 312. & uncias 6. Singuli verò Dom libr. 1. & uncias 11 comprehẽdebant. ¶ Eſt & alius Phollis coactũs ex argenteis lepris, qui militibus, quos Militarios vocabant, dabatur. Lepti autem Certion unum cum dimidio continet. Ita Phollis ipſe argenti, ceratia 208. habet & numinos 9. quæ ſumma nunc valet millia 109. ¶ Eſt & Phollis alius, à duobus zanthis incipiens, & uſque ad octo procedẽs, prout ſolventium ubera ſubſtantiæ patiebantur. Verũm Suidæ Phollis maſculini gen. eſt obulus. Idem in dictione σαρδόνιον, Ducenti ſe decem obuli, quos Pholles vocant. Et hoc ſenſu ab Auguſtino de Civit. Dei ult. lib. capitur. Alc. in Rud. de Prætor. & honore, lib. 12.

Phonascus, φωνάσκος, Ger. Stymmeiſer/ein Lehrer oder Meiſter der Stimme/ſo einen führen vnd lehren ſoll/die wörter recht/klar vnd verſtendig auß zuſprechen/ein Lehrer des Geſangs.] Dictio eſt Græca qua ſignificatur vocis, pronuntiationisque magiſter, & moderator. Quintilianus lib. 11: Sed cura non eadem oratoribus quæ phonaſcis Sueton. de Auguſto: Pronuntiabant dulci, & proprio quodam oris ſono, dabatque aſſiduè phonaſco operam. Is enim vocem intorquere, remittere, lenire, exaſperare docebat: quod artis genus Græci etiam φωνασκίαν appellarunt.

Phŏnos, φόνος, Herba eadem quæ atractylis: ita dicta ab eo quòd ſanguineum fundat ſuccum. Autor Plin. lib. 12. cap. 16.

Phoſphŏrus, ri, pen. corr. [φωσφόρος. Germ. Der Morgenſtern. Pol. *Iutrzenka.*] Stella matutina, quam Latini verbum ex verbo reddentes, Lucifernm appellant. Martial. lib. 8: Phoſphore redde diem, quid gaudia noſtra moraris?

Phrăſis, hujus phraſis, f. t. φράσις, Eloquentiæ corpus, inquit Quintil. lib. 10. cap. 1, & dicendi modus. Dicta λάπο τὸ φράζειν, quod eſt fari, & differere. Macer (inquit Quintil.) & Lucretius legendi quidem, ſed non ut faciant phraſin.

Phrĕnēs, φρένες, à Græcis vocãtur, à Latinis præcordia: hoc eſt, ſeptum transverſum, quod & diaphragma ab illis appellatur: ſive quòd mentem (quam etiam τὸ φρένιμον, nomine illi intelligunt) ea in partibus reſidere nonnulli ex veteribus exiſtimarint, ſive quòd diaphragmate inflammato neceſſe ſit & mentem impedi, ſubſequente nimirum eo morbi genere, quem *paraphrenitidem* appellant medici.

Phrĕnĭtis, idis. [φρενῖτις. Gall. *Phrenoſie* Ital. & Hiſ. *Frenoſia.* Ger. Das hirnwütten/ auß welchem die Taubſucht vnd Wanwitzigkeit erfolget. Polon. *Szaleniec, albo od rozumu odeſcie.* Vng. *Balsud hagymaz.* Ang. *The frenſie.*] Morbus lædens mentem, & ad inſaniam furoremque perducens: unde & nomen accepit. Nam mentem Græci φρένας appellant. Fit autem ex inflammatione membranularum, quas meaingas vocant, idq; vel à pallida bile, eaque levior eſt, vel à flavâ, eaque eſt vehementior: vel ab eadem valde aduſta, quæ eſt omnium teterrima, ut docet Galenus lib. 3. de Locis affectis. ¶ Phrenelis alio nomine appellatur, pen. prod. Iuvenal. Satyr. 14: Quum furor haud dubius, quum ſit manifeſta phrenelis. Martial. lib. 4: Declamas in febre Mathon: hanc eſſe Phrenelim Si neſcis, non es ſanus, amice Mathon. Serenus mediam hujus dictionis ſyllabam corripuit, quem in hoc non imitabimur. ¶ Phreneticus appellatur qui hunc morbum patitur. Plin. lib. 20. cap. 2: Sed & phreneticis auxiliatur cum lacte mulieris.

Phronēſis, f. t. [φρόνησις. Gall. *Prudence.* Ital. *Prudenza.* Germ. Fürſichtigkeit. Hiſp. *Prudencia.* Pol. *Madroſc.* Vng. Eſzſeg. Angl. Wiſdome.] Cic. lib. 1. Offic. Princepsque omnium virtutum eſt illa ſapientia, quam Græci *ſophiam* vocant. Prudentiam enim quam Græci φρόνησιν dicunt, aliam quãdam intelligimus, quæ eſt rerum expetendarum fugiendarumque ſcientia.

Phrygia, Aſplenium apud Dioſcor. lib. 4. cap. 152.

Phrygiones, Phrygius, Phryx, Vide in PROPRIIS.

Phrynĭon, φρύνιον, Herba quæ eadem dicitur paronychia, ita dicta quòd *ſub* φρύνιοις: hoc eſt, rubetis adveſcitur. Autor Plinius lib. 25. cap. 10.

Phrȳnos, [φρῦνος. Pol. *Krolima ſaba.*] A' Græcis ranæ genus appellatur omnium maximum in vepribus tantùm vivens: unde & ruberam Latini appellant. Plin. lib. 32. cap. 3: Sunt quæ in vepribus tãtùm vivunt, ob id rubetarum nomine (ut diximus) quas Græci *phrynos* vocant, grandiſſimæ cunctarum, geminis veluti cornibus, plenæ veneficiorum.

Phthiriăſis, φθειρίασις, Morbus eſt pedicularis, ἀπὸ τοῦ φθειρῶν, quos & pedes, & pediculos vocamus. Plinius lib. 20. c. 1: Sic & contra phthiriaſin bibitur & hydropiſes. Vide Pedicularis in PEDES, pedum.

Phthiroctonon. Steph. Sagria apud Dioſcorid. lib. 4. cap. 158.

Phthĭſis, hujus Phthiſios, f. t. [φθίσις. Gall. *Ulceration des poulmons.* Ital. *Mal ſottile, ſi Tiſico, ulcerazione & impiagamento del polmone.* Ger. Verſehrung der Lungẽ/von welcher ein Menſch von tag zu tag abnimpt/die Schwindſucht. Hiſ. *La tiſica.* Vng. Azo korſeg. Angl. *Ulceration of the lights.*] Morbus eſt totum corpus extenuans, proveniens ex ulcere pulmonis à pituita potiſſimùm generato, quæ à capite delapſa, in pulmonibus computruit. Quanquam interdum & ex proprio pulmonis affecta originem trahit, maximè quidem ex valis diruptione poſt ſputum ſanguinis nõ conglutinata: quod mali genus Græci uſitatiùs *Phthoën*, φθόην, vocant: definiuntque eſſe totius corporis cum parva febre extenuationem, pulmonis inſanabilia ulcera conſequentem. Hoc morbo Theopompum laboraſſe, & ab Aſclepiade curatum tradunt. Sæpenumerò tamen phthiſim pro phthoë poſitam invenimus: ut apud Columellam. lib. 6. cap. 14: Eſt & illa gravis pernicies, quum pulmones exulcerantur: inde tuſſis & macies & ad ultimum Phthiſis invadit. Corripit autem hoc nomen priorem ſyllabam. Iuven. Satyr. 12: Et phthiſis, & vomicæ putres, & dimidium cruz. Qui hunc morbum patiuntur, Phthiſici, φθισικοί, appellantur. In oculo item phthiſim appellant, pupillæ conſtrictionem, quum ſcilicet oculi tabes pupillam contrahit atque anguſtiorem efficit. Definitiones quæ Galeni nomine circumferuntur, phthiſios nomine omnem

corporis extenuationem maciemque complectuntur à verbo φθω, quod propriè dicitur de plantis aliisq; sensim pereuntib.

Phthŏës, φθοη. Corporis totius extenuatio cum exigua febri, incurabilis pulmonis ulcera consequens. Hanc nonnulli, minus tamen propriè phthisin appellant.

Phthongus, m. t. [Ιηρ kol. φθογγος. Gall. Son. Ital. Suono. Germ. Ein thon. Hisp. La voz, ò son y sonido. Pol. Thon albo tkaktò. Vng. Zúngei. Ang. A sowne.] Idem quod sonus, & vox inarticulata: à verbo φθεγγομαι, quod est sonum & vocem edo. In musica autem phthongus dicitur, soni cujuspiam unus & idem tenor: ut in cithara certi alicujus nervi strepitus semper sui similis. Severinus lib. 1. cap. 8: Phthongum definit casum vocis, ἀμετάπτωτον: id est, aptum melo in unam intētionem. Alii harmoniæ minimam partem. Nam quemadmodum unitas numeri, ita phthongus consonantiæ principium est. Ex his facilè intelligi potest locus Plin. lib. 2. cap. 22. ubi de siderum musica loquens ex Pythagoræ sententia ait Saturnum dorio moveri, Iovem phrygio: Mercurium verò phthongo: hoc est, eodem semper & æquabili soni tenore.

Phu. [פּוּ. Germ. Marien Magdalenen kraut / Garten baldrian: die wurtzel heyst Katzenwurtzel / Augenwurtzel / Wendwurtzel.] Vocant aliqui nardō agrio, sive cricum, folio oleris atri, caule cubitali, geniculato, in purpura albicante, radice obliqua, villosaque & imitante avium pedes. Dioscorid. lib. 1. & Plin. lib. 12. c. 12. Officinæ *Valerianam majorem* nominant.

Phỹ, Interjectio mirantis est, teste Donato. Terent. in Adelph. Phy, domi habuit unde disceret. [Germ. Ein stim oder wort des verwunderens / Huy.]

Phycites, φυκιτης, Gemma algæ colorem habens, Plin. lib. ult. cap. 10.

Phỹcŏs, thalassium, φῦκος θαλασσιον, Latinè fucus marinus, herba est similis lactucæ, quæ conchyliis substernitur. Tria ejus sunt genera: latum, & alterum longius, quadantenus rubens: tertium crispis foliis, quo in Creta vestes tinguntur. Hæc Plin. lib. 26. cap. 10.

Phycis, fœminini generis, φυκις. Piscis est verno tēpore varius, reliquis anni partibus candidus, ex alga nidificans, & in nido ova pariens. Autor Plin. lib. 9. cap. 26.

Phygethlŏn, φυγεθλον, Est (ut inquit Corn. Celsus lib. 5. c. 28.) tumor non altus, latus, durus, in quo quidam pustulæ simile est, cum dolore, distentioneque vehementi, majoreque quàm pro magnitudine tumoris: interdum etiam cum febricula, tardè maturescens, neque magnopere in pus se convertens. Latini panum vocant.

Phylăcă, pen. cor. [φυλακη Ger. Ein Gefengnus ob Kercker. Pol. Więzienie. Ang. A warde, a gayle.] Locus custodiæ, carcer. Plaut. in Capt. Illinc est abductus rectà in Phylacam ut dignus est. A' verbo Græco φυλάττω, custodio.

Phylăcistă m. [φυλακιστης. Ger. Ein Kercker meister / Thurnhüter / Meister vber die Gefangnus. Pol. *Oprawca.* Ang. *A gayler or keeper of the prisoners.*] Carceris custos, vel lictor, cujus officium est nocentes comprehendere, & in carcerem abripere. ἀπὸ τῦ φυλακίζειν, quod est ad carcerem trahere. Plaut. in Aulul. Trecenti constant phylacistæ in atriis.

Phylactĕrium, n. s. [כְּנַף *chanáph* סַמְךְ *totáphi.* φυλακτήριον.] Græca dictio ἀπὸ τῦ φυλάττειν: hoc est, à custodiendo, asservando, sive tuendo deducta, significatque antidotum quo nos adversus venena tuemur, & præmunimus: nonnunquam significat locum custodiæ destinatum. Hoc etiam nomine dicebantur Pharisæorum tabulæ, sive membranæ Decalogi præcepta inscripta habentes: quas illi & fronti & brachiis affigebant, ut eorum oculis nunquam non obversarentur. Erasmus in Matthæum: Pharisæi quò viderentur admodum observantes Legis, scribebant Decalogum in membranis, seu duobus voluminibus, quorum alterum fronti coronæ vice circumponebant, alterum brachio, ut sive quò manum porrigerēt, essent in cōspectu: sive quò caput movissent ob oculos essent. Hunc morē testatur Hyeronymus ad suam usq; ætatem duravisse apud Iudæos, Persas, ac Babylonios: atq; eos qui id facerent, apud illos habitos ceu religiosos, quasi sic præstarent id quod Deus jubet per Mosem, servari præcepta sua. Hactenus Erasmus.

Phylarchus, [φυλαρχος. Pol. *Hetman albo rotmistrz konnycz.*] Ordinis, sive dignitatis nomen in equestri militia. Erat enim equitatus divisus in alas quasdā, quas illi φυλὰς appellabant: quibus qui præerant, Phylarchi appellabātur. Omnes autē uni parebant Hipparcho: hoc est, equitatus totius præfecto: quem Latini sub dictatore universo exercitui imperante magistrum equitum appellabant. ❧ Fuit item proprium nomen Historici cujusdam Athenensis, sive Sicyonii, aut, ut alii malunt, Naucratitæ, qui Pythi Epirotæ bellum adversus Peloponnesios libris XXVIII. conscripsit: item alia complura, quæ recensentur à Suida.

Phylĕtæria, Polemonia apud Dioscor. lib. 4. cap. 19.

Phyletĕrion, Clematis, Dioscor. lib. 4. cap. 8.

Phyllanthēs, φυλλανθης, Herba est ex genere aculeatarum, sed minoribus aculeis, ab radice tantùm foliata. Sic eam nominat Plin. lib. 21. cap. 16.

Phyllanthrŏn, φυλλανθρον, cognomento dyticon, Herba est Democrito, purpuram tingentibus utilis. Vide Hermolaum in Caroli.

Phyllira, Vide PHILYRA.

Phyllandrĭon, In pallustribus nascitur, nec plura de ea traditur. Vide Barbarum in Coroll. lib. 3. cap. 141.

Phyllĭtis, φυλλιτις, Herba est foliis lapathi, longioribus tamen aduerioribusque, modò senis, modò septenis, interius lævi, aversa parte quosdam quasi vermiculos appendentes retinentibus. Dioscorides à quibusdam Lapathon agrion id est, inimicem agrestem vocari tradit.

Phyllŏn, φυλλον, Spina est sine caule, sine flore, sine echino, foliis longis, aculeatis, & lactucæ similibus. Alias nominibus Polygonaton appellatur, & Leucacantha. Plin. lib. 22. cap. 16.

Phyllŏn, Musici generis apud Dioscor. lib. 3. cap. 141.

Phyllophares, Prasium. Dioscor. lib. 3. cap. 118.

Phylloscaphylon, Capparis.

Phylŭra, φυλυρα, Vide PHILYRA.

Phyma, Animal, ut inquit Aelian. in quod si quis oculos intendat, ab eoque inspiciatur, in pallorem maciemque incidit, idque in diebus non paucis.

Phymata, φυματα, Phlegmonæ: hoc est, inflammationes latarum partium, teste Galeno lib. 2. Methodi.

Phyranon, Ammoniacum pingue crassumque.

Physa, φῦσα, Piscis quidam ex genere testaceorum, Nilo fluvio peculiaris, teste Strabone lib. ult.

Physalis, Vesicaria, vel halicacabos apud Dioscor. lib. 4. cap. 71. & Aetium Sermone 11. cap. 29.

Physĕter, penul. prod. tertia, m. t. [φυσητης. German. Ein bloßer oder Waltfisch / blaßt so viel wassers ob jm vnd vber jhnen daß die Schiff darvon vol unter vnd versincken.] Bellua marina admirabili magnitudine, quæ aquam faucibus hausam tanta copia in altum efflat, ut veluti densissimus quidam imber decidens, conspectum circumquaque eripiat. Vnde & Physeter dictus est, παρὰ τὸ φυσᾶν καταπίνειν: hoc est, ab emovendis, aut effludis fluctibus. Rufus ex Arato, anhelos physeteras proprio epitheto appellavit. Plinius lib. 9. cap. 4: Maximum animal in Indico Oceano pristes & balæna est: in Gallico Oceano physeter, ingentis columnæ modo se attollens, altioremque navium velis diluviem effundens. Ea bellua Nearchi classi in Arabicum sinum naviganti, maximum terrorem incusserunt, quòd tantos expirarent imbres, ut quæ posita ante pedes essent, videri non possent, donec navigationis ductus edoctus Nearchus, tubarum clangore pristes in profundum abegit.

Physis, Natura. [φυσις. Gal. *Nature.* Ital. *Natura.* Ger. Die Natur. Hisp. *Naturaleza.* Pol. *Przyrodzenie.* Vng. *Termeszet.* Ang. *Nature.*]

Phỹsĭcus, a, um, Naturalis, ad rerum naturam & ad physicam pertinens. [φυσικὸς. Gal. *Naturel, appartenant à nature.* Ital. *Naturale, che s'appartiene alla natura.* Germ. Natürlich. Hispan. *Cosa pertenesciente à la naturaleza.* Pol. *Przyrodzony.* Vng. *Termeszetes.* An. *Naturall, belōging to nature.*] Cic. 2. de Divin. Quæ nos si velim scribere quid, aut legere, aut canere, vel vice vestibus aut geometricū quiddam, aut physicum, aut dialecticum explicare, somniumne expectandum sit. Ibidem: Physicos disputandi subtilitas. Idem 2. de Nat. deor. Rationibus physicis constituere aliquid.

Phỹsĭcus, ci, substantivum, m. s. Qui physicen perdidicit, rerum naturalium investigator. [φυσικὸς. Gall. *Physicien, qui entend les choses naturelles.* Ital. *Che intende le cose naturale, fisico.* Ger. Ein Naturkundiger / ein verstendiger der gehaimnussen der Natur. Hisp. *Fisico.* Pol. *Ktoś przyrodzonych nauk.* Vng. *Termeszet tudo.* Ang. *He that vnderstandeth thinges naturall.*] Cic. 1. de Natur. deor. Sed tu hoc physice nō vides, quàm blanda cōciliatrix, & quàm sit læna natura. Ibidem: Non puderigitur physicum id est, speculatorem, venatoremque naturæ, ab animis consultatores imbutis petere testimonium veritatis? Idem secundo de Divinatione: Quod video physicis placuisse: eisque maximè, qui omne quod esset, unum esse dixerunt.

Phỹsĭcă, corū, n. s. [φυσικα. Ger. Bücher so von Natürlichē dingen handlen.] Ipsa naturalis philosophia, sive opus rerū naturā pertractans. Cic. 1. de Orat. Oratorem ne physicorum quidem artium expertē volo. Idem 1. de Finib. Epicurus in physicis quā maximè gloriatur, totus est alienus. ❧ In eadē significatione dicimus physica, cę. φυσικα, præsertim pro disciplina ipsa naturalī nā pro opere eam pertractāte usitatiùs neutro plurali numero: unde physica Aristotelis, rectiùs dixeris, quàm physicam. Cic. 1. Acad. Sed enitar ut Latinè loquar, etsi in ejusmodi verbis non Philosophiam aut Rhetoricam, aut Physicam, aut Dialecticam malim appellem. Idem 3. de Finib. Ad eas virtutes Dialecticam etiam adjungunt & Physicam.

Phỹsĭcē.

*Phy*ſ*ice*, penult. corr. Naturaliter, phyſicorum more. [*φυσικῶς*. Gall. *Naturellement*. Ital. & Hiſp. *Naturalmente*. Ger. *Natürlicht/* nach *der natürlichen Meynung*. Pol. *Według przyrodzenia*. Vn. *Termeszetnek rendi, természet tudók meggyzése*. Ang. *Naturallie*.] Cic. 3. de Nat. deor. Eodemque tempore illa omnia quæ à te Phyſicè dicta ſunt de vi ignea, deque eo calore, &c. Idem 1. de Divin. Sed id quod phyſicè dicitur.

Phyſiognomi, æ, f. p. [*φυσιογνωμία*. Ger. *Die kunſt/da einer auß anſehung des Angeſichts/eines Menſchen natur und art erforſchen und erlernen kan.*] Ars qua natura hominum ex corpore vultuque cognoſcitur.

Phyſiognōmus, mi, pen. prod. vel Phyſiognomon, onis, [*φυσιογνώμων*. Ger. *Ein kunſtreicher Meiſter der auß dem Angeſicht urtheilt/ was eines natur vnnd art ſey.*] qui hominum mores ex corpore, vultuque cognoſcit. Cic. de Fato: Quid Socratem, nonne legimus quemadmodum notarit Zopyrus phyſiognomon, qui ſe profitebatur hominum mores, naturasq; ex corpore, oculis, vultu fronte perniſceret.

Phyſiologĭa, *φυσιολογία*. Rerum naturæ inquiſitio, diſceptatio de ea cujuſvis natura. Cic. 1 de Nat. deor. Hunc tu cenſes primo ut dicitur labris guſtaſſe phyſiologiã: id eſt, naturæ rationem, qui quicquam quod ortum ſit, putet æternum eſſe poſſe? Phyſiologus, *φυσιολόγος*, rerum naturæ perſcrutator.

Phyſionus, id eſt, bene mentulatus. Nam *φύσις* follem ſignificat, Græcè *ὁ φυσῶν* mentulam.

Phytobaſile, Leontopodion apud Dioſc. lib. 4. cap. 12.

Phython, ſive Phiton, Vide PYTHON.

F ante I.

PICEN. In notis antiquorum Piceni. PIENT. pientiſſimus. P.IR. Populus, vel Publius irrogavit. P.I. R. Populum jure rogavit. P I V. vel I. principi juventutis.

Piabilis, Pincularis, Piaculum, Piamen, Piator, Piatrix, Vide PIO.

Pĭca, æ, f. p. quanvis fœminino videatur à picus, longè tamẽ diverſę ſignificationis eſt. [*κίσσα*. Gal. *Vn oiſeau appellé pie*. Ital. *Gazza, gazzuola*. Germ. *Ein Agſt oder Negerſtem*. Belg. *Een Ekſter*. Hiſp. *La pega à picaça*. Pol. *Sroka*. Vn. *Szarka*. Ang. *A pie birde*.] Nam avis eſt magnitudine palumbę, aliis vario colore, & præſertim cæruleo depictis, humana imitans verba. Mart. lib. 14: Pica loquax certa dominũ te voce ſaluto: Si me nõ videas, eſſe negabis avem. In has ăves fabulantur Poëtæ mutatas eſſe Pierides, indeque illis priſtinam loquacitatem, humanęq; linguæ ſtudium remanſiſſe. Ovid. 6. Metam. Plangere dumq; volunt per brachia mota levatæ, Aëre pendebant nemorum convitia picæ: Nunc quoq; in alitibus facundia priſca remãſit, Raucaque garrulitas, ſtudiumq; immane loquendi. ¶ Eſt & alterum picæ genus quod Plinius teſtatur ſua ætate ab Apennino Romam verſus cerni cœpiſſe, longa inſigne cauda, & à Romanis varium appellatum fuiſſe. ¶ Pica etiam in gravidis dicitur pervertiſſe abitu earum rerum appetitus, qui à Græcis quoq; *πίσσα* vocatur. Vide in dictione MALACIA.

Picatus, a, um, Vide PIX.

Picĕus, a, f. p. [*πίνος*. Gall. *L' arbre d' où decoulte la poix reſine*. Ital. *Pino del quale ſi cava la pece*. Ger. *Ein Rot thannen*. Hiſp. *El pino de que ſe haze la pez*. Pol. *Cyſa*. Vng. *Zurok, amely fenyõ b viaſztermõ ſeyſſa*. Ang. *A reſin tree whereof the reſin droppeth out*.] Arbor eſt lino ſimillima, folio brevi tædæ proximo, craſſiore tamẽ duriore q; ut cupreſſis, immortali virore: ad laricis verò comam cultu, rariore, ſicciore, tenuioreque. Ramos habet ſtatim ab radice modicos, velut brachia, lateribus inhærẽtes: materiem verò abiegi proximã. Frequens in Alpibus Cottiis viſitur, fundens reſinam thuri adeò ſimilem, ut pro eo ſæpè fallat, odore non omninò ingrato. Nuces fert pineis ſimiles, ſed minores, ut & tota arbor pino humilior eſt gracliorque. Vide plura de hac arbore apud Plin. lib. 16 cap. 10. Theophraſtum lib. 3. cap. 10 & Dioſcorid. lib. 1. cap. 86.

Picĕaſter, ſtri, *πίνος ἀγρία*, Picea ſylveſtris, Hiſpaniæ familiaris, ex qua fit reſina parum laudata. Plin. lib. 14. cap. 20: Fit è picea reſina, in Hiſpania autem è piceaſtris minimè laudata.

Piceus, Pico, Vide PIX.

Picrachiera, à Galeno dicitur medicamenti genus amarum. a Nam *πικρὸν* Græci dicunt amarum. A` Barbaris ineptè vocatur *Hiera picra*.

Picras, Andreſace apud Dioſc. lib. 3. cap. 151.

Picris, *πικρίς*, Lactucę vel cichorii agreſtis genus, quod ita appellavere (ut inquit Ptol. lib. 19. cap. 8.) cum exprobratione amaritudinis.

Picrochŏli, *πικρόχολοι*, In quibus abundat flavabilis, quæ amare ſe conſuevit. Hippocrates de ratione victus.

Pĭcta, æ, & Pictura, æ. Picturatus, Vide PINGO.

Picumnus, *πικούμνος*, Avis eadem cum pico Martio, teſte Nonio. Item Deus quidam qui ſacris Romanis adhibebatur. Aemilius Macer in Theogonia, Et nunc agreſtes inter Picumnus habetur.

Pĭcus, m. f. Avis eſt exigua aduncis unguibus, Martiæ ſacra exiſtimata, unde & Martium cognominarũt. [*δρυοκολάπτης*. Gall. *Vn oiſeau appellé pouvert, ou pic, ou piumart*. Ital. *Picozo*. Germ. *Ein Specht*. Hiſp. *El pico*. Pol. *Dzięcioł*. Vng. *Harkaly*. Ang. *A little bird which ſeaketh the meat vnder the bark of trees*.] Hic felium more arbores in ſubrectũ aſcendit, percuſſiq; corticis ſono pabulum ſubeſſe intelligit. Pullos in cavis arborũ educat cuneosq; à paſtoribus cavernæ ori impactos, admota herba quadã expellit. ¶ Præterea picos Romani veteres vocabant quos Græci *gryphas*, beluas quadrupedes, auritasq;, viſu & forma terribiles, corpore leonino, roſtro, alis, pedibus, aquilis ſimiles. Habitare in Hyperboreis mõtibus in Aſiatica Scythia ferũtur, ubi aurum & gemmę naſci perhibentur, ibiq; tanta rabie in homines deſævire, ut terrã ipſam inhabitabilem faciant, quaſi geniti eſſe videantur ad plectendam avaritiæ temeritatẽ. Plaut. in Aulul. Picos divitiis qui aureos montes colunt; ego ſolus ſupero. Plin. lib. 10 cap. 49. fabuloſa exiſtimat quæcunq; de gryphibus commemorabantur.

Pĭĕtas, atis, f. t. Eſt debitus cultus erga Deũ, patriam, & parentes, eosq; qui nobis parentũ loco ſunt colendi. [*ἐυσέβεια, θεοσέβεια, φιλοτεκνία*. Gall. *Pieté, religion, le devoir qu' on doit à Dieu premierement, & apres à ſes pere & mere, enfans, & autres prochains*. Ital. *Pietà, culto debito verſo Dio, padre, madre, figliuoli*. Ger. *Gebürende ehrerbietung vnd liebe gegen Gott inſonders/demnach auch gegen Vatter/Mutter/vnd anderen nehen Menſchen/ Gottesforcht/ frombkeit*. Belg. *Godtvruchtheyt*. Hiſp. *Piedad, religion y acatamiento de Dios, de padre y madre y de la patria*. Pol. *Pobożność*. Vn. *Iſtenfelet, kegyeſſeg*. Ang. *Pietie, godlines*.] Pietas (inquit Auguſtinus) propriè Dei cultus intelligi ſolet, quam Græci *θεοσέβειαν* vocant. Et ſic à Cicerone accipitur, quũ inquit pro domo ſua: Nec eſt ulla erga deos pietas, niſi honeſta de numine eorum, ac mente opinio, quum expeti nihil ab iis quod ſit injuſtum, atq; inhoneſtũ arbitrere. ¶ Sumitur etiam latiùs (ut diximus) nomen pietatis, ut amorem complectatur filii erga parentes & propinquos, & civis erga patriam, quæ cõmunis omnium civium eſt parens. Cic in Somnio Scipionis: Cole Pietatẽ, quę quũ ſit magna in parentibus & propinquis, tum in patria maxima eſt. ¶ Eſt aũt pietas abſtractũ ab adjectivo pius, quod propriè de eo dicitur qui Deũ, patriam, parentes, & qui parentũ loco ſunt, juſto cultu proſequitur. ¶ Hujus contrarium eſt Impietas, quę ab injuſtitia ſic diſtingui ſolet, quòd illa in Deum, hæc dici in homines poteſt. Per illam contemplatione delinquitur: hac opere & factis peccatur. ¶ PIETAS enim à Romanis dea putata eſt: quæ ædem habuit Romæ eo in loco ubi poſtea Marcelli theatrum extructum eſt. Autor Plin. lib. 7. cap. 36.

Pĭus, a, um, Propriè dicitur de eo qui Deũ, patriam, & parentes, & eos qui parentũ loco ſunt, juſto cultu proſequitur. [*ὅσιος, εὐσεβὴς, θεοσεβὴς*, &c. Gall. *Devotieux, religieux qui rend le devoir à Dieu, ſes pere & mere, & autres prochains*. Ital. *Pio, chi ſa ſua debita verſo Dio, padre & madre, come ſi apartiene*. Ger. *Gottſeliche tig/from/der Gott vnnd den Menſchen gebürende pflicht thuet*. Hiſp. *Pio, catholico*. Pol. *Pobożny, dobry*. Vng. *Iſtenfelé, iſtenes*. Ang. *Godlie*.] Virg. 3. Georg. Diu meliora pius. Cic. 3. Offic. Ipſi patriæ cõducit, pios habere cives in parentes. ¶ Accipitur nõnunquam pius pro miti, leni, & miſericorde. Terent. in Hecyr. Pium ac pudicum ingenium narras Pamphili. ¶ Ex qua loquendi conſuetudine factum eſt ut & Deus ipſe dicatur pius: quem tamẽ Græci nullo ſuo ſermonis uſu *ἐυσεβῆ* vocant: quanvis *ἐυσέβειαν* pro miſericordia, illorum etiam vulgus uſurpet.

Pĭe, adverb. Religioſè, ſanctè, caſtè. [*ἐυσεβῶς, θεοσεβῶς*. Gall. *Religieuſement*. Ital. *Piamente*. Ger. *Gottſeliglich/frombtlich*. Hiſp. *Piamente*. Pol. *Pobożnie*. Vng. *Zentül iſtenöſſul*. Ang. *Godly, mitchgodlines*.] Plin. in Panegyr. Civitas religionibus dedita, ſemperque deorum indulgentiam piè merita. ¶ Interdũ ponitur pro benignè & clementer. Cic. ad Martium, lib. 11. Epiſt. Alia quæ defendam à te piè fieri & humanè.

Pĭens, *εὐσεβὴς*, à pio, pias, quum ſignificat piè amo. A` quo pientior, pientiſſimus: Piens tamen in uſu non eſt.

Pigĕr, gra, grum, Tardus, ſegnis, fugitans laboris. [*βαθύλ, ὀκνηρός, ἀργός*. Gal. *Pareſſeux*. Ital. *Pigro, tardo, da poco, ad dormentato, infingardo*. Ger. *Faul/träg/der allerley arbeit fleucht*. Belg. *Luy/ traech*. Hiſp. *Perezoſo, ocioſo*. Pol. *Leniwy, niechętny, gnuśny*. Vn. *Reſtl*. Ang. *Sleuth full, ſlaw*.] Cujus contrarium eſt impiger, ut Pigra familia apud Plaut. in Moſtel. Horat. 1. Serm. Satyr. 4: -arq; piger ſcribendi ferre laborem Scribendi rectè: nam ut multum, nil moror. Perſius Sat. 5: Mane piger ſtertis. Cic. Trebatio, lib. 8: Interdum piger, interdum timidus in re militari videbare. ¶ Ad aquæ curſum tranſtulit Col. lib. 2. cap. 2: Nullum enim temerè videmus locum qui modò pigrum teneat humorem, &c. Jungitur aliquãdo accuſativo cum præpoſitione Ad. Cęlius ad Cic. lib. 8: Et ad literas ſcribendas, ut noſti, pigerrimo.

Pigrĕ, adverb. Pigrius, pigerrimè. [*ὀκνηρῶς, ἀργῶς*. Gall. *Pareſſeuſement*. Ital. *Pigramente*. Ger. *Faultlich/langſamlich*. Hiſp. *Perezoſamente*. Pol. *Niechętnie*. Vng. *Reſtlen*. Ang. *Slouthfullie, ſlawlie*.] Plin. lib. 10.

lib. 10. cap. 34: Pigrius intrante fœmina ad pullos.

Pigritia, æ, p. Ignavia, lentitudo, tarditas. [עַצְלוּת *batslûth.* ἀργία. Gall. *Paresse* Ital. *Pigritia.* Ger. Faulheit/ tragheit/ langsame Hisp. *Pereza, enojo.* Pol. *Gnuśność, niedbałość.* Ang. *Slouthfulnesse, idlenesse, slothfulnesse.*] Cic. 1. Offic. Efficiendum autem est ut appetitus rationi obediant, eamque neque præcurrant, nec propter pigritiam aut ignaviam deserant. Liv. 1. ab Vrbe: Vnde quū pigritia militandi oriretur, nulla tamen ab armis quies dabatur a bellicoso rege.

Pigritĭēs, ei, Pigredo, inis, Pigritudo, & Pigritas, ejusdem sunt significationis.

Pigrŏr, aris, d. p. Moror, cunctor, differo. [עָצַר *pighghêr. ἐκκρίω, μέλλω.* Gall. *Paresser, estre paresseux.* Ital. *Impigrire.* Ger. Von faulheit wägen verziehen. Hisp. *Emperezar.* Pol. *Leniuśmem przedłużam.* Vng. *Reitel, Lódom, molasztyok.* An. *To be slowe in doing of a thing.*] Cic. Att. lib. 14: Tu quæso quicquid erit novi, (multa autè expecto) scribere ne pigrere: id est, ne moreris. Lucr. lib. 1: Quòd si pigraris, paulúmve recesseris ab re. ¶ Invenitur & Pigreo, es, pigui sum. Cornutus in Persium: ô qui tam inepte pigres & ad hanc dissolutionem lapsus es!

Pigrĕsco, is, n. t. Pigrefio, & lentus. [עָצַל *pighghêr. ἀνοκνῶ γίνομαι.* Gal. *Deuenir paresseux.* Ital. *Impigrirsi, diuenir pegro.* Ger. Faul vnd langsam werden. Hispan. *Emperecerse, serotinoso.* Pol. *Lenieie.* Vng. *Meg reitelódik.* An. *To waxe slow and dull.*] Plin. lib. 18. cap. 2: Mox pigrescit, in Virginem transgresso Sole. De Ndo.

Pigro, as, Antiqui dixerũt pro cũctari & tardare. *ἀτίζω.* Accius in Chryse: Melius pigrasse quàm properasse, est nefas. Nonius.

Pĭgĕt, verbum impersonale, piguit, & pigitum est, Dolet sive molestum est. [עָצַב *katz. μεταμέλομαι.* Gall. *Estre paresseux de faire, estre marri & dolent d'auoir fait.* Ital. *Rincrescere, essere molesto.* Ger. Es verdreusst/ es beschwärt oder bedauret. Belg. Het verdriet. Hisp. *Hauer dolor o vergueença.* Pol. *Mierzimie.* Vng. *Ki bellim.* An. *To be loth to do a thing to be sorie or prepent after it is done.*] Stat. lib. 7. Theb. Nec pigitum parvosq; lares, humilesq; subire. Cõstruitur autem ferè cum accusativo & genitivo, nisi loco genitivi infinitum verbum positum sit. Ovid. lib. 2 Metam. pigetque Actorum sine fine mihi sine honore laborũ. Cicer. pro Domo sua: Vt me non solùm pigeat stultitiæ meæ, sed etiam pudeat. Plaut. Non cedisse te pudet: me quia nõ accepi, piget. ¶ Differt autem piget à pudet, teste Donato, quòd pudet de iis dicatur quæ turpiter fiunt. Piget de iis quæ cum damno & malo. Pudere ad dedecus refertur, Pigere ad dolorẽ. Vide plura de hoc in verbo PVDEO. ¶ Pigere interdum pro tardare, interdum pro pœnitere poni solet, inquit Festus.

Pĭgĕo, es, verbum personale, legitur apud Plautum in Menech. Adolescens loquere mihi tuum nomen, nisi piget. Idem Pseudolo: Id quod pudet facilius fertur quàm id quod piget. Terent. in Phorm. Quare obsecro, ne plus minusve faxit, quod nos postea pigeat.

Pĭgendŭs, a, um, Ovid. Epist. 7: Si fuit erraneũ, causas habet error honestas: Adde fidem, nulla parte pigendus erit.

Pigmĕntum, ti, n. t. Quo uruntur puellæ ad gratiam & venustatem oris conciliandam, qualis est cerussa, aliiq; id genus fuci quibus mulierculæ cutis candorem, aut ruborem inducunt. [שָׁרֵק *puch* רֵקַח *rekach* מִרְקַחָה *merkachâh. φάρμακον.* Gall. *Fard, peinture, couleurs, fardement.* Ital. *Belletto, lisscio.* Ger. Farb mit deren sich die Weyber bestreichen/ ein schöne Farb damit zu machen. Hisp. *Color para la pentura.* Pol. *Farmuska.* Vng. *Kendőz, gyönyörűség szer.* Ang. *Painting that women vse.*] Plaut. in Mostel. Nõ illanc æratẽ oportet pigmentum ullum attingere. Plin. lib. 26. cap. 43: Nuperq; portentosis ingeniis principatu Neronis invẽium ut pigmentis perderet se. ¶ Per translationem verò pigmenta dicuntur mendacia & fraudes: quia ejus qui pingitur non est naturalis color, sed artificialis. Cic. lib. 2. de Orat. Tam integræ sententiæ, tam veræ, tam novæ, tam sine pigmentis, fucoq; puerili, ut mihi non solùm tu incendere judicem, sed ipse ardere videaris. ¶ Quandoq; significat colores pictorum, de quibus Plin. lib. 35. cap. 5. Cic. 1. de Divin. Aspersa temerè pigmenta in tabula oris lineamenta efficere possunt. Plaut. Epid. Quem Apelles, Zeuxisq; duo pingent pigmentis ulmeis. ¶ Accipitur etiam quandoq; pro confectione ex diversis speciebus, suavi & odorifera: unde pigmẽtarii dicti, de quibus paulò pòst. ¶ Quãdoq; etiam pro coloribus rhetoricis. Cic. de Clar. Orat. Intelliges nihil illius lineamentis, nisi eorum pigmentorum quæ inventa nondum erant, florem & colorem defuisse.

Pigmĕntārĭus, rii, m. s. qui facit vel vendit pigmenta. [רֹקֵחַ *rokiach. φαρμακοπώλης, μυροπώλης.* Gall. *Parfeur ou vendeur de fard.* Ital. *Accomodatore à vendatore di belletto.* Germ. Der allerley Farben macht vnd verkaufft. Hispan. *Que hace ò vende color para la pintura.* Pol. *Czyn przedawca, albo czyni farmuske.* Vngar. *Kendőz, gyönyörűség szer arus.* Ang. *He that maketh or selleth such painting colour.*] Iulius Firmicus 1: Quicunque habuerit horoscopum in parte Libræ vicesima septima, erit pigmẽtarius, vel thurarius. Cic. Accius pigmẽtarius valde gaudebat se adversarium perdidisse. ¶ Pigmentarius item ponitur pro pharmacopola: id est, medicamentorum venditore. Marcian. l. 3. D. ad leg. Cornel. de Sicar. Alio Senatusconsulto effectum est, ut pigmẽtarii si cui temerè cicutam, salamandram, &c. Fortassis Pharmacopolarum mancipia hæc pars quædam est, ut ea quæ ad pigmenta pertinent, dividendant. Hotom.

Pigmentātŭs, tata, tatum. [Polon. *Barwa oblokiem.*] Quod est pigmentis ornatum. *πεφαρμακωμένος.* Hieronymus ad Paulum: Totum flaccidum, molle, nitidum, atq; formosum, quasi ex hinc inde odoribus pigmentatum.

Pignatoxaris, Veratrum album, apud Dioscor. lib. 4. cap. 151.

Pignŭs, oris, vel pigneris, n. t. Quod creditori ad securitatem datur: [עָבוֹט *habôt* חֲבַל *chabêl* חֶבֶל *chabêl. ἐνέχυρον, ἔκφορον, ἐμφορέσιον, ἐνεχυρασμός, ἐνέχυρα, τὸ ἐπενεχθέν, τὸ ἐπενεχθησόμενον.* Gall. *Gage.* Ital. *Pegno.* Ger. Ein pfand oder vnderpfand. Belg. *Een pandt.* Hisp. *La prenda que se da.* Pol. *Zastawa.* Vng. *Zalog.* Ang. *A gage, or pledge.*] ita dictũ à pugno, ut Caius de Verbor. significat. inquit in l. Plebs: quia res quæ pignori dantur, manu traduntur. Martial. lib. 12: Quum rogo te nummos sine pignore, Non habeo, inquis. ¶ Aliquando pro eo accipitur quod inter duos contendẽtes apud sequestrũ ita deponitur, ut fiat victoris. Virg. 5. Aeglog. Ego hanc vitulam (ne fortè recuses. Bis venit ad mulctram, binos alit ubere fœtus) Depono: tu dic mecũ quo pignore certes. Plautus Casina: Id ni fit, mecum pignus fac quis vult, dato in urnam mulsi. ¶ Per translationẽ pignus pro symbolo, vel argumẽto, vel indicio ponitur quũ aut munus notat, aut aliquid simile pignus esse amoris, benevolentiæque dicimus: id est, indicium vel documentum, & argumentum certum, sive idoneum signum. Virgil. 3. Aen. Ipse parat donum Anchisæ, haud multa moratus, Dat juveni, atq; animum præsenti pignore firmat. Liv. lib. 39: Hæc amoris pignora quam essent, nec quicquam secretũ alter ab altero haberent. Curtius lib. 9: Nullum erga me benevolentiæ pignus atque indicium omisistis. Vlpianus inter pignus & hypothecam hoc interesse scribit, quòd pignus dicitur quũ ad creditorẽ trãsit: hypotheca, quũ non transit. Budæus tamẽ inquit pignus Latinè id esse quod Græcè dicitur *hypotheca*, quasi obligationi suppositum, vel quasi ob fidem debiti depositum, quod Latini pignori ponere dicũt. Pignus enim tàm de immobili quàm de mobili dicitur. Terent. in Phorm. Ager oppositus est pignori ob decem minas, Aedicula item ob decem alias. ¶ Dicitur Latinè, Auferre pignus, Ponere pignori, vel in pignus, Opponere pignori. Accipere pignori, Coërcere pignoribus capiendi: et quod nos, *Cogere per bonorum captionem* dicimus. Cic. 3. de Orat. Philippus graviter exarsit, pignoribusq; ablatis Crassum coërcere cœpit. ¶ Quoniam verò liberi videntur tanquã pignora inter virum & uxorem esse, & firmissima quædam inter conjuges perpetui amoris, & indissolubilis conjugii quasi simula, factum est ut pignora pro liberis capiantur. Ovid. 3. Fast. Dulcia fœtiferæ gestabant pignora matres.

Pignĕro, pigneras, act. p. aut Pigneror, pigneratus, d. p. Rem pignori do, pignori oppono. [עָבַט *chabal* עָבַט *habât.* Gall. *Bailler en gage, engager.* Ital. *Pegnorare, dar pegno.* German. Verpfenden/ zu pfand geben/ für ein pfand einsetzen. Hispan. *Dar alguna prenda.* Polon. *Zastawuie.* Vngar. *Zalog ba vetni.* Ang. *To giue a pledge or gage.*] Suetonius de Vitellio: Vique ex aure matris detractum unionem pigneraverit ad summa impensas. ¶ Accipitur nonnunquam pro eo quod vulgò dicimus, *per executionem capere*: hoc est, pignora capere. [ἐνεχυράζειν, ἐκπράσσειν, ἐνεχυρίζειν, πραττόμενον. German. Pfänder auffragen.] Iuvenal. Satyr. 7: Cujus & alveolos, & tarnam pignerat Atreus. Cicero 14. Philipp. In fuga, fœda mors: in victoria, gloriosa. Etenim Mars ipse ex acie fortissimum quenque pignerari solet: hoc est, pignus accipere, & sibi asserere, quasique obnoxium sibi, debitumque capere: ut ita fusus: Fortissimus enim quisque primus in prælio occumbere solet. ¶ Hujus composita sunt, Oppignero, & Repignero de quibus alibi.

Pignĕrātĭo, nis, f. t. Vngar. *Zalogositás, zalogba vetes.*] Gaius lib. 20. l. 9: Quod emptionem venditionemque recipit, etiam pignerationem recipere potest.

Pignĕrātĭtĭus, qui pignus accipit. [עָבַט *habât.* Gall. *Qui prend gage de quelqu'vn.* Ital. *Chi prende pegno.* German. Ein Pfandherr / der ein vnderpfand nimpt. Hispan. *El que toma prenda.* Polon. *Czyie sławne bierze.* Vngar. *Zalog ba vevő.* Ang. *That receiueth a gage or pledge.*] Cicero quarta Verrina: Quem in his quidem rebus omnibus publicanus peritor ac præparator, non creditor, neque possessor soleat esse, tu de optimo, de justissimo, de honestissimo genere hominum quid est, de nostris, ea jura constituebas, quæ omnibus aliis essent contraria, &c. Edixerat enim Verres, ut publicani possent jure habere ab aratoribus decumarum nomine quantum vellent caperent, non judicis autoritate, ut assolet, pignora eorum capere. In Budæo.

Pignĭtābĭlis,

Pigněrā:tĭtus,tĭx,tium,ex supino verbi pignero nomen deductum. Quod pignori datum est [ὑποθηκῶν. Gall *Engagé,baillé en gage* Ital. *Cosa impegnorata.* Ger. Das zu einem pfand gegeben oder eingesetzt ist. Hisp. *Cosa empeñada.* Pol. *Rzecz zastawiona.* Vng. *Zalogba vetetet.* Ang. *That is given in pledge or gage.*] ut Res pigneratitia, Pigneratitius creditor, cui pignoris capiēdi jus est. Vipianus: Quæritur in pigneratitio creditore, an pignoris persecutio denegetur. ¶ Pigneratitia actio quæ ad pignus persequendum est instituta apud Iurisconsultos.

Pignŏrĭscăpĭo,nis, [Vt. *Zalog vetel, Zalogolás.*] Gellius lib.7. cap.10: Vel hæc usucapio dicitur copulato vocabulo, à litera in eo tractim pronuntiata: pignoris capio junctæ sunt partes & productè dicebantur. Verba Varronis sunt ex primo Epistolicarum quæstionum: Pignoriscapio ob æs militare, quod æs à Tribuno ærario miles accipere debebat, vocabulū seorsum fit per quod dilucet hanc capionem posse dici, quasi hāc captionem & in usu & in pignore.

Pigrĕsco,Pigro,as,Pigror,pigrāris, Vide PIGER.

Pigridiæ,ārum, *αἱ νωθρίδειαι*, sunt olera amara, quæ Hieronymus vocat lactucas agrestes.

Pīla,æ,f.p. à pinso, Vas concavū, quo antiqui siccata frumenta pinsebant hoc est, contundebant. [מדכה *medhuchah. ιγδα.* Gal *Vn mortier.* Ital. *Mortaio.* Ger. Ein Mörsi oder dergleichen hültzin gefäss in welchen man vorzeiten das gedörret getreid zu mähl zerstossen hat. Hisp. *Mortero.* Pol. *Stupa.* Vng. *Mozsar.* Ang. *A mortar wherein things are beaten with a pestell.*] Plin. lib.18. cap.11. Tunditur granum ejus in pila lignea. ¶ Similiter vasa illa concava, medicorum usui apta, in quibus ptisanæ fieri solent, pilæ dicuntur. Est item pila idem quod columna, Græci *κίων* vocant: quanquam revera angustior est *ἡ κίων* significatio quam pilæ. Illo enim nomine proprie denotatur cippus in monumenti erectus: pila aūt quanvis columnā significat quemcūq; in usum confectā. Apul. lib.3. Metam. Pila media quę stabuli trabes sustinebat. Festus: Pila quæ parietē sustētat, ab opponēdo dicitur. Plin. lib.11: Ruētes ceras fulciūt pilarū instar, interius à solo fornicatas, ut sit aditus ad farciendum. ¶ Pilę etiā sunt opera informia, quę in aqua cōstruuntur, cujusmodi magnifica Genuę visitur, Molemi vulgò appellant. Earū usus est ad tuendas à fluctibus naves intra portus & navalia. De quarum constructione vide Vitruv. libro 5. Hujusmodi Virgil. lib. 9. describit his verbis: Qualis in Euboico Bajarum in littore quondā Saxea pila cadit. ¶ Et in his omnibus significationibus pila producit penultimā. Quando verò penultimā corripit, accipitur pro rotunda illa sphærula qua luditur. [כידור *chiddur.* כדר *chaddar. εφαίρα.* Gal. *Vne pauime pelotte, ceiiuf.* Ital. *Palla.* Ger. Ein Ball die man zur kurtzweil hin vñ her schlecht. Hisp. *Pelota para jugar.* Pol. *Piłka.* Vng. *Labda.* Ang. *A ball.*] à verbo Græco πίλειν, quòd forma sphærica sit, quę omni ex parte æqua est vel à pilis quibus impleri solet. Plaut. in Bacch. Ibi cursu, luctando, hasta, disco, pugilatu, pila, saltando se exercebant magis. Cic. 2. de Orat. Sed ut homines labori assiduo & quotidiano assueti, quum tempestatis causa opere prohiberentur, ad pilam se, aut ad talos, aut ad tesseras conferunt, *&c.* Seneca de Benefic. lib. 2 cap. 32: Sicut in lusu est aliquid, scitè ac diligenter pilam excipere: sed nō dicitur bonus lusor, nisi qui apte & expeditè remisit quam acceperat. Celsus lib. 1. cap. 6: Quem verò frequenter citata alvus exercet, huic opus est pila, similibusq; superiores partes exercere. Quatuor aūt sunt pilarū genera, trigonalis, paganica, follis, & harpastum: quæ omnia explicantur suis locis. Pilæ autem primus invētor fuit Pythus, ut ait Plin. lib 7. cap. 56. ¶ A pilæ lusoriæ similitudine etiam pila dicitur quicquid est rotundum instar pilæ. Plin. lib. 12. cap. 10: Cucurbitæ maturitate ruptæ, ostendunt lanuginis pilas, ex quibus vestes pretioso lintео fiunt.

Pīlŭla,æ, f.p. quasi parva pila, globulus. [*σφαιρίδιον.* Gall. *Petite pelote, pilole.* Ital. *Palletta, pilola.* Ger. Ein tugelin. Hisp. *La pildora, pequeña pelotilla.* Pol. *Pigułka.* Vng. *Pilula.* An. *A little ball.*] Plin. lib. 16. cap. 7: Nascuntur in eo pilulæ nucibus nō absimiles intūs habentes flosculos molles, lucernarum luminibus aptos. Idem lib. 30. cap. 11: Scarabæus qui pilulas volvit. Hinc & pharmaca quæ hac forma sumimus, pilulas nominamus. Plin. lib. 28. cap. 9: Vetus axungia phthisin in pilulis sumpta sanat. Hæc Græco vocabulo *καταποτία* dicūtur ab absorbendo: nō enim comminuendæ dentibus, aut gustandæ sunt pilulæ, sed integræ devorandæ.

Pīlāni, *οἱ πιλοφόροι.* Dicti sunt milites qui pilis pugnabant, testibus Varrone & Festo, alio nomine triarii appellatiuante quos qui prælium capessebant, antepilani dicebantur & principes. Vide suprà in dictione ANTEPILANI.

Pīlārii, m. *Οἱ μαγγανικοί.* Dicūtur præstigiatores, qui levi agitatione parvas pilas videtur emittere, aut in vas injicere, quum secus faciant. Quintil. lib. 10. cap. 7: Quo constant miracula illa inscenia pilariorum, ac ventilatorum, ut ea quæ emiserint, ultrò venire in manus credas, & quà jubentur, decurrere.

Pīlātim, adverbium à pila pro columna, Significat per pilas. *κιονηδόν.* Vitruvius: Pilatim struuntur ædificia.

Pīlĕātus, Vide PILEVS.

Pīlĭcrĕpus, pi, prim. cor. apud Senecam lib. 8. Epist. ad Lucilium, ubi notatur balneorum luxuria, intelligendus est is qui pilas: hoc est, sphæras, aut glomos pice illitos in ignem balneorū, sive vaporarii conjiceret, sicubi fortè refrigueretur. Quod manifestat Papinius, Sylvarum primo in balneo Etrusci: Quid nunc strata solo referam tabulata, crepanteis Auditura pilas, ubi languidus ignis inerat, Aedibus, & tenuē volvunt hypocaustа vaporē? Meminit hujusmodi pilarum Vitruvius lib. 5. cap. 10: Suspensuræ, ait, caldariorum ita sunt faciendæ, ut primum sesquipedalibus tegulis solum sternatur inclinatum ad hypocaustum: uti pila quum immittatur, non possit intūs resilire, sed rursus redeat ad præfurnium, ipsa per se ita flamma facilius pervagabitur sub suspensione.

Pīlātus, Vide PILVM.

Pīlentum, ti, n.f. Vehiculi genus quo matronæ vehebantur. [אב *tsir. מרכבה ογιγιον.* Gal. *Char, un coche, litiere.* Ital. *Carretta.* Ger. Ein hangender wagen. Hisp. *Carro.* Pol. *Kolebka, albo kareta.* Vng. *Kolya, hinto.* Ang. *A wagon or chariot with soure wheeles that women were wont to be carried in.*] Horat. lib. 2. Epist. Essēda sessilia, pilenta, petorita, naves. Ex quo Horatii loco patet non omninò idem esse cum petorito, ut nonnulli putaverunt: sed tamen fortassis illi non dissimile. Est enim pilentū Hispanorū inventum, petoritum autem Gallorum. Varro de lingua Latina in consuetudinem sua ætate primùm venisse scribit. Est q; ejus formæ qua nostri temporis principum Italiæ mulieres vectantur, ita libratum ut considentes in pulvinis, in aëre suspensæ agitari videantur. Virg. 8. Aeneid.: -sacræ ducebant sacra per urbem Pilentis matres in mollibus: id est, pensilibus, ut interpretatur Servius Lib. 5. ab Vibe: Honorēq; ob eam munificentiam ferunt matronis habitum: ut pilento ad sacra, ludosq;, carpentis festo, profestoq; uterentur.

Pīlĕus, pilei, m.f. Tegmen capitis: quod & pileum dicitur. [מגבעת *migbaahh. πιλος.* Gall. *Vn chappeau vn bonnet à couurir la teste.* Ital. *Cappello, barretta.* Ger. Ein Hut/baret/kappen. Bel. Ein bonet. Hisp. *Sombrero.* Pol. *Czapka.* Vn. *Sumeg.* Ang. *A cap or bonet.*] Plaut. in Amphit. Vt ego hodie raso capite calvus accipiam pileum. Persius Sat. 5: -hanc nobis pilea donat. ¶ Quandoq; pileus pro libertate usurpatur. Hinc apud rerū Romanarū scriptores, servos ad pileum vocatos legimus: hoc est, ad libertatem, cujus insigne est pileus. Livius lib. 24: Postero die servi ad pileum vocati, & carcere vincti emissi. Suet. in Tib. Servisq; ad pileum frustrà vocatis, in Siciliam profugit. Accipiebant enim servi pileum raso capite, quum manumittebantur.

Pīlĕŏlus, & Pileolum, li, cum accentu in antepenultima, Parvus pileus. [*πιλίδιον, πιλαρίδιον.* Gall. *Petit chappeau.* Ital. *Precciolo capello.* Ger. Ein kleins/zartlins hütlin. Hisp. *Pequeno sombrero.* Pol. *Czapeczka.* Vng. *Sumegetske.* Ang. *A little cap or bonet.*] Horat. libro 1. Epist. Vt cum pueolo fœcas conviva tribulis. Ovid. 1. de Arte: -nec turpe putarit Pileolum nitidis imposuisse comis.

Pīlĕātus, a, um, Qui pileo tectus est. [*πιλίον ἔχων.* Gall. *Couuert d'vn chappeau.* Ital. *Coperto de capello.* Ger. Der ein Hut oder Baret auff hat. Hisp. *Cubierto de sombrero.* Pol. *Czapka nakryty.* Vng. *Sumegos.* Ang. *That is covered with a cap or bonet.*] Liv. 4. bell. Pun. Pileati aut lana alba velatis capitibus volones epulati sunt. Vnde servi pileati qui pileo imposito vendebantur. Gell. lib. 7. cap. 4: Pileatos servos venū ire solitos, quo ipsi nomine venditor nihil præstaret, Cælius Sab. Iurisperitus scriptū reliquit.

Pilicrepus, Pilula, Vide PILA.

Pīlo, as, priore corr. Vide PILVS.

Pīlo, las, priore prod. *πίλειν.* Græcum est, & significat complano. A quo sunt cōposita, Cōpilo, Expilo, Oppilo, & Suppilo.

Pīlum, li, priore producta, n.f. Telum Romanum, à perimendo dictum, quasi perilum, ut inquit Varro. [דרך *chets. πίλον, ῥάβδος.* Gall. *Dard.* Ital. *Dardo.* Ger. Ein dreyspitzig Spiessli[n/welches die Römischen Kriegsleut gegen dem Feynd schussen. Hisp. *Dardo.* Pol. *Oszczep albo włocznia.* Vng. *Dardas.* An. *A dart or iauelme.*] Hujus hastile, teste Vegetio, erat pedum quinque semissis, & ferrum trigonali figura novem unciarum. Erant autem pila (Varrone autore) tela Romanorum, sicut Gesa Gallorum, & fatissæ Macedonum. Lucan. lib. 1: pila minantia pilis. Idem lib. 3: Pila sed in medium venēre trementia pectus. Virgil. 1. Georg. Scilicet tempus veniet, quum finibus illis Agricola incurvo terram molitus aratro, Exesa inveniet scabra rubigine pila. Horat. 2. Serm. Satyr. 1: neq; enim quivis horrentia pila Agmina, nec fracta pereūtes cuspide Gallos, Aut labētis equo describet vulnera Parthi. Plautus in Curcul. Quia ex te hodie faciā pilū catapultarium. Hinc primipilus, *πρωτοπίλος*, & præpilatę hastę: hoc est præfectatę: de quibus infrà. ¶ Præterea pilū, à pinsendo: seu ut placet Servio, à Pilūno, instrumentū quo aliquid in mortario teritur. [לבן *beli. γόγγρος.* Gal. *Pilon de mortier.*

Ital. *Il pistillo co'l quale si pistano le cose nel mortaio.* Ger. Ein Stöſſel eines Mörſels. Hiſp. *El mazo para majar en pila.* Pol. *Tłuczek.* Vn. *Mośarič.* & Ang. *A pestle.*] Plin. lib. 18. cap. 10: Quippe & Hetruria ſpicam farris toſti pinſente pilo præferrato, fiſtula ſerrata, & ſtella imùs denticulata, ut niſi intenti pinſant, concidantur grana, ferroq; frangantur. Pilum Græcè. V. Tolleno. Primùm pilum vocabatur prima centuria in exercitu Romanorũ: quòd circa ſigna gravis armatura cõſtituta eſſet, in qua inter cætera armorum genera haſtile erat pedum quinq; & ſemiſis, quod pilũ nominabant. Cæſar lib. 5. bel. Gall. Tum T. Baluentio qui ſuperiore anno primum pilum duxerat, viro forti, & magnæ autoritatis, utrunq; femur tragula trajicitur. Reliqua vide in dictione PRIMIPILVS.

Pilātŭs, a, um, Pilo armatus. Martialis lib. 10: Et pilata redit jãq; ſubitq; cohors.

Pīlŭs, i, priore corr. m. ſ. generalius eſt quàm capillus. [שער *ſchaär.* גיד. Gall. *Poil.* Ital. & Hiſp. *Pelo.* Ger. Ein haar/es ſey am leib wo es wölle. Bel. Een haeryntt. Pol. *Włoſi dzierkoi włoik nacyſcie* Vng. *Zör.* An. *The heare.*] Propriè enim capillus de iis tantùm dicitur qui caput veſtiunt, quũ pilus omnũ partium corporis ſit cõmunis. Plin. lib. 11. cap. 37: In capite cunctorũ animalium hominũ plurimus pilus. Cic. 2. de Natura deorũ: Muniteq; ſubt palpebræ tanquam vallo pilorum. Iuven. Satyr. 9: Sed fruticante pilo neglecta, & ſqualida crura. Horat. 2 Epiſt. 1: Vtor permiſſo, caudæque pilos ut equinæ Paulatim vello. Hæc tamen differentia nonnunquam conſuaditur. Accipitur enim capillus interdum generaliter in eadem ſignificatione in qua utimur nomine pilus. Gel. lib. 12. cap. 1: Si ovium lacte hœdi, aut caprarũ agni alerentur, cõſtat ferè in his lanam duriorem, in illis capillum gigni tenuiorem. ¶ Pili longiores, prorſum in colla atq; armos veſcientes, jubæ dicuntur: pili verò craſſiores, rigidi, quales habent ſues, vocantur ſetæ. ¶ Pili nõ facio, Nec pilo quidem melior de te nullius momenti. Cic. ad Quint. Fratr. li. 2: Nihil eſt quod vereare: ego enim ne pilo quidem minùs me amabo. Catul. Epigr. 17: Ludere hanc ſinit, nec pili facit uni.

Pīlo, las, pen. corr. n. p. à pilus, Pilos emitto. [ψιλόω. Gall. *Produire du poil.* Ital. *Trare i peli, mandar fuori i peli.* Ger. Haar vbertommen/haar eching werden. Hiſp. *Pelechar.* Pol. *Koſmacieie poraſtam włoſyem.* Vng. Meg ẽrlik ẽdm. Ang. *To bring out heare, to growe hearie.*] Accius: Tunc primùm pilabant genæ. Afranius: Meum præterea corpus nunc pilare primùm cœpit. ¶ Interdum ponitur pro pilos detrahere. [ξυρᾶν *marãt.* ἀποτρίχειν. Gall. *Arracher le poil.* Ital. *Pelar, trare i pelo.* Ger. Das haar außrauffen. Hiſp. *Pelar, quitando pelos.*] Mart. Quòd pectus, quòd crura pilas. Idẽ lib. 6: Extirpa, mihi crede, pilos de corpore toto, Teq; pilare tuas teſtificare nates. Hinc Depilo.

Pīlōſŭs, adjectivum. Pilis abundãs. [שעיר *ſabĕr.* τριχώδης. Gall. *Velu.* Ital. & Hiſp. *Peloſo.* Ger. Haarichtig/voll haars. Pol. *Koſmati.* Vng. *Zörös.* Ang. *Hearie, full of heare.*] Varro 2. de Re ruſtica cap. 3. Oculis magnis, & nigris, piloſis auribus. Cicero in Piſonem: Non enim nos colos iſte ſervilis, non piloſæ genæ, non dentes putridi deceperunt. ¶ Piloſiora folia, quæ in ipſa ſuperficie veluti adnatos quoſdam pilos oſtendere videntur. Plin. lib. 20. cap. 16: E contrario quæ mollis vocatur, piloſioribus foliis ac ramis, & aculeatis, trita mellis odorem habet.

Pīmpĭnellă, Pampinella, & Pennula, & Sanguiſorba ideò vocatur: quoniam vulneribus injecta, ferrum & ſpicula facilè ac citra ſenſum doloris exugat, folio parvo orbiculato.

Pīna. Vide PINNA.

Pinăces, vel Pinaces, πίνακες, Græci dicunt pugillares: id eſt, tabellas ceratas: & per diminutionem πινακίδας id eſt, tabellæ, in quibus capita omnium rerum continentur: Latinè Indices dicimus. Plinius codicillos interpretatur.

Pinăcŏthēca. [Ger. Ein Ort darein man Gebergeſchirr/Hyroniſche tächlr/ gemäl/ vnd dergleichen kleynot behaltet/ Ein tab/tafel/ ſuter.] Locus eſt in quo tabulæ pictæ, argentum cælatum, ſtragula veſtis, ſigna & ornamenta reponuntur. Plin. lib. 35. cap. 2. vocat tablinum. Vtruoq; nomen dictum eſt à tabulis, quæ in hoc loco præcipuè aſſervabantur. Nam quas Latini tabulas, Græci vocant πίνακας. Varro 1. de Re ruſt. cap. 2: Quum hujus ſpeciãi veniant villas, nõ ut apud Luculli, videant pinacothecas, ſed oporotheeas. Plin. li. 35. cap. 2: Et inter hæc pinacothecas veteribus tabulis conſuãr, alienasq; effigies colũt.

Pinaſtallus, id eſt, peucedanum, herba ſataria.

Pinaſter. Vide PINVS.

Pincĕrnă, æ, f. p. Pocillator, qui vinum convivis miſcet, qui eſt à poculis. [משקה *maſchkeh.* οἰνοχόος. Gall. *Sommelier, eſcuyer à coupe.* Ital. *Vincerna, coppiere.* Ger. Ein Tunſchenck. Hiſp. *El eſcanciador, ò copero.* Pol. *Podczaſy.* Vng. *Pohárnok.* Ang. *A butler that waiteth on a mans coppe.*] Talem Poëtæ fabulantur in cœlo eſſe Ganymedem, in Hebes locum, quæ antè eo miniſterio fungebatur, ſuffi:cium.

Pĭndo, ĭs, dere, Fecire eſt & aſſiduè percutere. Cornutus in Perſ. Satyr. 1. unde piſtillũ quo terimus in mortario: de quo infrà.

Pinetum Pineus, Vide PINVS.

Pĭngo, gis, xi, ctum, ĕre. 1. Formam alicujus rei ductis lineis repræſento. [חקה *chakkah.* γλύφω. Gall. *Peindre.* Ital. *Dipingere.* Ger. Malen. Bel. Schilderen. Hiſp. *Pintar.* Pol. *Malować.* Vng. *Kepet irok.* Ang. *To paynte.*] Plin. lib. 35. cap. 8: Adeò coloribus uſus increbruerat, adeo ars perfecta erat, ut in eo prælio Ionicos duces pinxiſſe tradatur. Cicero Lucceio lib. 5: Alexander ab Apelle potiſſimùm pingi, à Lyſippo fingi volebat. Idẽ 2. de Orat. Vtin pictura qui hominis ſpeciẽ pingere perdidicerit, is poteſt cujuſvis vel formæ, vel ætatis, etiã ſi non didicerit, pingere. ¶ Pingere humũ variis floribus, eſt verſicolorum florum varietatem humi ſpargere. Plautus in Scicho: Agrum occyus, pinge humũ, conſperge ante ædes. ¶ Vſus eſt pro deſcribere Cic. ad Attic. lib. 4: Bibliothecam mihi tui pinxerunt conſtructione. ¶ Hujus verbi cõpoſita ſunt, Depingo, & Ellpingo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Pictŭs, a, um. [מחקה *mechokkĕh.* γλυπτὸς *kalnĕh.* γεγραμμένος, ζωγραφηθείς. Gal. *Peint.* Ital. *Depinto.* Ger. Gemalet. Hiſp. *Pintado.* Pol. *Malowani.* Vng. *Ki iratatott.* An. *Painted.*] Plautus in Menæch. Tabulã pictã in pariete. ¶ Aliquãdo nomẽ eſt, & ponitur p ornatus. Cic. de Clar. Orat. Quo nihil poteſt eſſe pictius.

Pictūra, æ, f. p. Ars pingendi. [ψῆφος *mekkabá.* γραφική. Gall. *Peinture.* Ital. *Dipintura.* Ger. Die Malerkunſt. Item, ein gemäl. Hiſp. *Pintura, ò arte de pintar.* Pol. *Malo wanie, malarſtwo.* Vng. *Keppes.* Ang. *Paynthing or the art of paynthing.*] Plin. lib. 35. cap. 9: Quin imò certamẽ picturæ, etiam florente ea inſtitutum eſt Corinthi. ¶ Dicuntur, & picturæ, tabulæ vel aliæ res pictæ. Cic. Verr. Nego illam picturam neq; in tabulis, neq; textilem fuiſſe, quam quæſierit, inſpexerit, & quod placiturũ ſit, abſtulerit. Idẽ in Orat. In picturis alios horrida, inculta, abdita, & opaca contrà alios nitida, læta, colluſtrata, delectãt. Idem in Tuſcul. Homerum tradunt cæcum fuiſſe: at ejus picturam nõ poſſim videmus. Idem 2. Academic. Oculi pictura tenentur, aures cantibus. In pictura olim floruêre Zeuxis, Panhaſius, Apelles, aliíque nõnulli, quorum nomina & opera exequitur Plinius Naturalis Hiſtoriæ lib. 35. De poëſi & pictura Simonidis ſcitè dictum, vide in dictione LEX.

Pictūrātŭs, Varia pictura exornatus. Opus picturatum metallis. Claudia. in 7. Paneg.

Pictŏr, m. i. Qui quid pingit. [מחקה *mechakkĕh.* γλύφων, ζωγράφος. Gall. *Peintre.* Ital. *Dipintore.* Ger. Ein Maler. Hiſp. *Pintor.* Pol. *Maliarſz.* Vng. *Képiro.* Ang. *A paynter.*] Horat. de Arte: pictoribus atq; poëtis Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas. Cic. 4. Acad. Multa vident pictores in umbris, & imminentia quæ nos nõ videmus. Idẽ 2. de Leg. Digniſſima ſunt dona habent & formę ab uno pictore uno abſolutæ die.

Pictōrĭŭs, Adjectivum. [ζωγραφικὸς. Vn. *Irot kép iratoſi.*] Iuliani Digeſt. lib. 38. Tit. 1. l. 23: Hæ operæ quas libertus promiſit, multum diſtant à ſpectabilibus, vel pictoriis operis.

Pinguis, & hoc pingue, gen. t. Contrarium Macro. [אבי דשן *daſchĕn* שמן *ſchamĕn.* πιότης, πιμελὴς. Gal. *Gras.* Ital. *Graſſo.* Ger. Feiſt/voll gebt. Bel. Een. Hiſp. *Graſſo ò gordo.* Pol. *Tłuſty.* Vng. *Kövér.* Ang. *Fatt.*] Plin. lib. 10. cap. 50: Fœminæ quidem nõ omnes ad fœcundã eligantur, nec niſi in cervice pingui cute. Virg. 1. Georg. Tunc agni pingues, & tunc mollissima vina. ¶ Aliquãdo pro fœcundo & ubere. Æquum. Virg. 4. Georg. Et pingues hortos. Idẽ 3. Aeglog. Heu heu, quàm pingui macer eſt mihi taurus in arvo. ¶ Aliquando pro imperato & inepto. Cic. lib. 4. Acad. Quod ipſi Antiocho pingue videtur, & ſibiipſi contrariũ. Pingue, ſubſtantivũ, neutri generis, propriè dicitur quod inter carnem & cutem eſt, ſucco liquidum, ὀγκώδες: differtq; ab adipe quòd hic muſculorum cruoremq; membranisq; adhæreat, & frigefactus durus evadat & fragilis. Qua de re vide plura apud Plin. lib. 11. cap. 37, & ſupra in dictione ADEPS. Virgil. 3. Georg. & omnes Impendum curæ denſo diſtendere pingui. ¶ Pingui Minerva: id quod agreſtis eſt, craſsè, & impoliтè. Colum. in Præfatio. totius operis: Pateſt enim nec ſubtiliſſima, nec pingui (quod aiũt) Minerva ea agreſtis adminiſtrari. ¶ Hinc componitur Prapinguis, ὑπόπιμελος. Columel. lib. 4. Ideoq; non eſt vineis apta, vt enim in bubilis, niſi præpinguis. A' pinguis fit Impinguo, guãs. mãs.

Pinguĭter, adverbium. [λιπαρῶς, παχέως. Gall. *Grossement, ſalement, lourdement.* Ital. *Groſſamente.* Ger. Faiſtigklich/mit faiſte. Hiſp. *Groſſa, ò groſſeramente.* Pol. *Tłuſcie.* Vng. *Kövérön.* Ang. *Fatly, groſſely.*] Colum. lib. 2. cap. 2: Proximum deinde huic pingueſcit denſum.

Pinguēdo, inis, & Pinguitudo, inis, Et licet Servius Grammaticus Latina eſſe negei: à viris doctiſsimis tamẽ uſurpatur plurimis exẽplis docet Beroaldus in Serviũ. [שמן *ſchĕmen* משמנים *meſchmĕnim.* πιμελὴ, παχύτης. Gall. *Graiſſe.* Ital. *Groſſezza.* Ger. Feiſt. Bel. Vetsot. Hiſp. *Groſſura.* Pol. *Tłuſtość.* Vn. *Kövérség.* An. *Fatneſſe or greaſe.*] Plinius: Omni pinguedine detracta, in olla caro decoquitur. Idem lib. 23. cap. 1: Nutri-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

vellanæ capitis dolorem faciũt inflationem stomachi, & pingacedini corporis conferunt plus quàm sit verisimile. Var. 3. de Re rust. cap. 9. de gallinis loquens: Et lux pinguitudini inimica. Colum lib. 2 cap. 15: Ea res admonet nos, ineſſe tali materiæ naturalem pinguitudinem & succum. ¶ Quintil. libro 1. cap. 11: Quarundam enim vel exilitate, vel pinguedine nimia laboramus. Quid autem sit pinguedo, sive pinguitudo, sive etiam pingue neutri generis, & quomodo differant ab adipe & sevo, ex Plinii sententia abundè docuimus in dictione ADEPS.

Pinguiārius, rii, m. s. Qui pinguia amat. [φιλοπίων, φιλόλιπος. Gal. *Qui aime choſes graſſes, graiſſier.* Ital. *Chi ama le coſe graſſe.* German. Der gern feiſte ding hat. Hiſp. *Amador de coſas grueſſas.* Polon. *Miłuiący tłuſte kochaiący.* Vng. Kövarſog ember. Angl. *That loueth fatt things.*] Mart. lib. 11: Carnatius sum, pinguiarius non sum: hoc est, carnosam, & corpulẽtam amicam opto, non nimis pinguem.

Pinguēfio, scis, n. t. à Pinguco, gues. Pinguis fio. [שמן *schamán* [שמן *dasúnein. πιαίνομαι.* Gall. *S'engraiſſer, devenir gras.* Ital. *Diuenir graſſo.* Ger. Fiſt werden. Hiſp. *Engordarſe.* Pol. *Tłuſcieie.* Vng. *Meghoueredem.* Ang. *To waxe fat.*] Colum. lib. 2 cap. 11: Omne emaciatum armentum medica pinguescit: id est, pingue fit. Martial. lib. 5: Pinguescit nimio madidus mihi crinis amomo. Virgil. 1. Georg.: bis sanguine nostro Aemathiam & latos Haemi pinguescere campos.

Pinguēfacio, pinguefacis. Pinguẽ reddo, & passivũ pinguefio. [הבריא *hibri* השמין *hischmin* דשן *dasch schein. πιαίνω.* Gal. *Engraiſſer.* Ital. *Ingraſſare.* Germ. Faiſt machen, meſten. Hiſp. *Engordar vna coſa.* Pol. *Tłuſtem czynie.* Vng. *Meg kouerestem, hizlalom.* Angl. *To make fat.*] Plinius lib. 16. cap. 44: Dein eã pinguefacit.

Pinna, æ. f. p. Propriè penna durior & non pluma. [אברה *ebrah* כנף *chenph.*] Gall. *Plume.* Ital. *Penna.* Ger. Ein grobe fäder. Hiſp. *Pluma.* Pol. *Pipa.* Vngar. *Toll.* Angl. *The great feather or a birde.*] Non penna nomen generale est ad plumas & pinnas. Varro lib. 3. de Re rust. cap. 7. de columbis: Quæ jam pinnas habere incipiunt, in nido relinquuntur, illisis cruribus. Idem de gallinis: Eligat fœcundas plerunque rubicunda pluma, nigris pinnis. Colum. lib. 8. cap. 4: Siccus etiam pulvis & cinis, ubicunque conem ponicus, vel testum protegit juxta parietes reponendus est, ut lit quò aves se perfundant. Nam his rebus pluniam, pinnasque emundant. ¶ Pinna etiam quidvis acutum significat. Unde & pinnæ murorum id est, summitates. [τοξόβολοι Gall. *Creneau de mur.* Ital. *Merlo di muro.* German. Zinnen an der mauren. Hiſpan. *Almena del muro.* Polon. *Kawęs tęſo, albo murſch murow.* Vngar. *Turb hegy.* Angl. *The battlements of walles.*] Livius libro 40: Muris pinnæ aliquot locis decussæ. ¶ Pinnas etiam gestare gladiatores solebant. Unde pinnirapi retiarii dicuntur, quòd pinnas è galeis mirmillonum jacto reti excipiebant. ¶ Sunt etiam pinnæ, quibus innatant pisces, & quarum adminiculis, veluti remis in natando utuntur. [סנפיר *senapir.* Ger. Fiſch fäderen, damit die fiſch ſchwimmen. Pol. *Skrzydło.* Angl. *The fynne of a fiſhe.*] Plinius lib. 9. cap. 14: Pinnis quibus innatant utuntur, humi quoque vice pedum serpunt. ¶ Pinna præterea est conchæ genus, *mina.* vulgò, *Nacra.* Nascitur in limosis, subjecta semper, nec unquam sine comite, quem pinnotheren nonnulli, alii pinnophylacem vocant: is est squilla parva, qui cum pinna quæ rendæ escæ societatem init. Autor Plin. lib 9. cap. 42. Cicero 2. de Natura deorum: Pinna verò (sic enim Græcè dicitur) duabus grandibus patula conchis, cum parva squilla, quasi societatem coit comparandi cibi.

Pinnŭla, diminutivum à pinna. Est summa pars auris, ab acumine dicta. λοβός. ¶ Aliquando parva pinna id est, pẽna. πτερύγιον. Colum. lib. 8. cap. 5: Inhibeturque cupiditas incubandi pinnulæ per nares trajectæ. ¶ Aliquando pinnula dicitur illud quo veluti remigio quodam natant pisces. Plinius lib. 7. cap. 57: Quosdam inde exire ad pabula pinnulis gradientes crebro quadrę motu.

Pinnāculum, li, n. s. Fastigium & summitas ædificii in acumen tẽdentis. [גלה *gheb* גבה *chabh. τοξόβολος, πτερύγιον, ἀκροτήριον.* Gall. *Le plus haut & cime d'vn baſtiment.* Ital. *Cima.* Ger. Die gipffel oder ſpitz eines gebeuws. Hiſp. *Lo mas alto del eſtiſicio, cima.* Pol. *Spicza.* Vng. Tob. Ang. *A pinnacle or hyghest toppe of a thing.*] Dictũ vel ab eo quòd vetetes pinnam dicebant quicquid esset acutum: unde Bipennis, securis quæ utrinque aciem habet, vel quòd pinnaculis addi pinna consuevit, quæ facili motu, ventorum indicaret flatum, quod genus nunc *Pinniculum* vulgò dicitur.

Pinnātus, a, um, adjectivum. Quod pinnas habet: [πτερωτός. Gal. *Qui a des plumes, ou aiſles, aiſlé* Ital. *Pennato.* Germ. Das ein gefider mit groben vnnd harten fäderen hat. Hiſp. *Lo que tiene plumas y alas, alado.* Pol. *Pierzy grube y albo maiący.* Vng. Tollas. Ang. *That hath ſome or great feathers.*] ut pinnatus Cupido, pro aligero, & pinnas habente. Cic. 3. de Nat. deorum: Dianæ item plures: prima Jovis & Proserpinæ, quæ pinnatum Cupidinem genuisse dicitur. ¶ Pinnata folia dicuntur, pinnarum modo aculeata. Plin. lib. 16. cap. 10. de abiete: Folio pinnato densa. ¶ Pinnatus fulgor. Plin. lib. 37. ca. 7: Proximos illis carbunculos, quos vocant pyrristas, pinnato fulgore radiantes.

Pinnirăpus, pi, penult. corr. Gladiator retiarius, qui mirmillonis adversario pinnam: hoc est, aciuram galeæ summitatem rapiebat. [πτερυγολάβος. German. Ein fechter.] Iuven. Satyr. 3: Hic plaudat nitidi præconis filius inter Pinnirapi cultos juvenes, juvenesque lanistæ.

Pinso, sis, sui, pistum, & pinsum, act. t. apud Vitruvium sæpiùs; teste Budæo: & pinsitum, penult. corr. apud Colum. In pila, sive in mortario contundo & conterò, vel potiùs, ut inquit Cornut. pilo tundo. [דך *dach* שחק *schahak* כתש *schathasch. γρίφω, λεαίνω.* Gall. *Piler en vn mortier, broyer.* Ital. *Pestare, frangere.* Ger. *Klein zerſtoſſen / wie man vorzeiten die das meelwerck iſt erfunden worden / das Getreyd zu mähl zerſtoſſen hat.* Belg. *De ſtucken ſlooten eſt ſtampen.* Hiſpan. *Majar en pila.* Pol. *Wtoſuie ſyeryą albo wilgotnie tluke.* Vng. *Sutök.* Ang. *To braye in a morter.*] Antiqui enim ante molarum usum frumenta igni torrebant, & in pilas missa pistillis tundebant, terebantque. Colum. lib. 2 cap 9: Pantcum pinsitum, & evolatum furfure, sed & milium quoque, pulmentum, quavis inopia, maximè cum lacte, non fastidiendam præbet. Pomponius: Quum neque molis molui, neque palmis pinsui. ¶ Aves pinsere dicuntur, quum rostrum rei alicui crebrò impingũt. Unde & Persius metaphoram illam sumpsisse videtur. Satyr. 1: O' Jane, à tergo quem nulla ciconia pinsit: hoc est, rostro tundit, & percutit, ciconiam appellans digitos in formam rostri ciconiæ cõtractos: quod genus olim erat irrisionis apud Italos. Vide CICONIA.

Pīnsus, a, um, participium. Contusus. [דוך שחוק *schachuk dach. θραυσθείς, κατατριβείς.* Gall. *Pilé, broyé.* Ital. *Peſtato.* Ger. Zerſtoſſen / zerſtampffet. Hiſp. *Majado.* Pol. *Stłuczony, wilebie.* Vn. *Smlt.* Ang. *Brayed or grounde in a morter.*] Plin. lib. 28. cap. 10. Si pistæ serantur.

Pinso, sas. In eodem sensu quo pinso, sis. πτάω. Varr. lib. 1. de Re rustica: Promendo diem ut in pistrino pinsetur, ac torreatur: id est, tundatur, vel frangatur.

Pinsĭto, tas, penult. corr. frequentativum à pinso sis, πτάσσω. Plautus in Asinaria: Qui polentam pinsitant: id est, contundunt. Alii ibi legunt, prandirant.

Pīnsŏr, oris, m. t. Qui in pila frumentum comminuit: [שחק *schochek.* כתש *chatasch. γρίφων, γρίφος.* Gall. *Pileur ou broyeur.* Ital. *Chi pesta in mortaio.* Germ. Ein frucht ſtoſſer oder zu mähl. Hiſp. *Majador.* Vng. *Burzsák.* Angl. *He that brayeth or grindeth thinges in a morter.*] postea etiam de eo dici cœpit qui farinam subigit, panemque conficit: quem nunc *pistorem* dicimus. Varro: Nec pinsorem ullum nossent, nisi qui in pistrino pinsaret farinam. Pistorem in melioribus exemplaribus legitur, non pinsorem. Vide PINSO. Antiqui pistare genere aliter sumpserit: pro quovis modo tundere sive percutere.

Pistŏr, oris, m. t. à pinso, sis. [אפה *aphah.* Gal. *Peſtriſſeur, boulenger.* Ital. *Peſtore formaio.* Germ. Der zerſtoſſet den ſtempffer der frucht zu mähl / zu vnſerer zeit heiſt es ein Brodbeck oder ein Pfiſter. Belg. Een Backer. Hiſpan *Panadero o majador.* Polon. *Piekarz.* Vng. *Kinyer ſutő.* Angl. *A baker of breade.*] Olim dicebatur qui ante inventum molarum usum, frumenta in pilis pinsebat: hoc est, contundebat. Postea tamen id nomen ad eos quoque transslatum est, qui subacta farina panem conficiunt, quos Græci vocant ἀρτοκόπους. Plin. lib. 18. cap. 11: Pistores Romæ non fuerunt ad Persicum usq; bellum, annis ab Urbe condita super quingentos octoginta. Sueton. in Cæsare: Domesticam disciplinam in parvis ac majoribus rebus diligenter adeò, severeque rexit, ut pistorem alium, quàm sibi panem convivis subjicientem, compedibus vinxerit. Varro in Satyra de edulijs: Si quantum operę sumpsiti, ut tuus pistor bonum faceret panem, &c. Ateius Capito, pistores tantùm eos qui far pinsebant nominatos esse tradit, eosque coquere solitos panem tostum lautioribus.

Pistōrĭcus, a, um, Pistorius, quod ad pinsendi artem sive ad pistores pertinet. [ἀρτοποιικός. Gal. *Propre au couuenable à boulenger.* Ital. *Da piſtore.* Germ. Das brotbecken oder pfiſters. Hiſp. *Coſa de panadero.* Pol. *Dopiekarſtwa należący.* Vngar. *Kinyer ſutőhöz valo.* Angl. *Belonging to bakers of breade.*] Caius Iurisconsultus: Si quis servos habuerit proprios, sed quorum operas locabat, vel pistoricas, vel histrionicas, servorum appellatione legatos videtur.

Pistōrĭus, a, um. Quod ad pistorem pertinet: [ἀρτοκοπικός. Gall. *De boulenger.* Ital. *Di piſtore.* Germ. Dem Brotbecken oder pfiſter zugehörig. Hiſp. *Coſa de panadero.* Polon. *Piekarſki.* Vng. *Kinyer ſutőhöz valo.* Ang. *Of a baker of breade.*] ut Ars pistoria, Opus pistorium: nomen generale ad omnia delicatiora panum genera, ut quæ saccharum, mel, ova, butyrum, caseum, vel amygdalas recipiunt: cujusmodi erant quas placentas & mazas appellabãt. Plin. lib. 18. c. 11. Quidam ex ovis, aut lacte farinam subigunt;

subigunt, butyro verò gentes etiam pacatæ, ad operis pistorii genera transeunte cura.

Pistrix, hujus pistricis, fœminino à pistor, Quę vel fruges molit, vel panem conficit. [πιτνη *sphah, πτυστος*, ę. Gal. *Boulengere.* Ital. *Fornaia.* German. Ein Beckerin oder Pistrin. Hisp. *Panadera* Pol. *Piekarka.* Vng. *Kinyersuecò aszszony.* Ang. *She that bakeih breade.*] Erat enim id apud priscos Romanos præcipuè mulierum opus, teste Plin. lib. 18. cap. 11. ¶ Est item pistrix, icis, pen. genitivi prod. belua marina ingentis magnitudinis: cujusmodi fuisse feruntur quibus Hesione & Andromeda expositæ fuerunt. ¶ Pistrix ab antiquis pro pistrino quoque usitatum, quod indicat Varro libro 4. de ling. Latinitate ejus rei testem Lucilium poëtam antiquum: Erat autem Lucilii carmen, cujus meminit Varro apud Festum in dictione Mamphula. Pistricem validam si nummi suppeditabūt, Addes empleurum, mamphulas quæ sciat omnes. Hoc cùm Scaliger primus observaverit, ab illo nos sumpsisse fatemur. ¶ Item sidus cœleste, à quadam belluæ hujus similitudine dictum. Cic. in Arato: Spiniferam subter caudam pistricis adhæsit. Ibidem: & fera pistrix Labitur, horribiles epulas funesta requirens. Et rursum: Hac una stella vertuntur quam jacit ex se Pistricis spinæ valida cum luce refulgens. Et paulò pòst: Exinde exiguæ tenui cum lumine muliæ Inter pistricem fusæ, spasæque videntur.

Pistūra, æ, pen. prod. f. p. [*ἀρτοκοπικὴ, ἡ περὶ τοὺς ἄρτους.* Gall. *Pestrissure, boulangerie.* Ital. *Pestamento, arte da pestare.* Ger. Das Beckenwerck oder auffstempffung. Hisp. *Panaderia, arte de majar* Pol. *Pekarstwo.* Vn. *Kinyersutes.* Ang. *Baking of breade.*] Ars pinsendi, sive (ut alii loquuntur) pisendi: hoc est, frumenta tunicis suis exuendi. Plinius lib. 18. cap. 10: Pistura non omnium facilis, quippe & Hetruria spicam farris tosti pinsente pilo præferrato, fistula serrata & stella intùs denticulata, ut nisi intenti pinsant, (aliàs pisant) cōcidantur grana ferroque frangantur. Et paulò pòst: Et ipsa quæ evelluntur, variam pisturam habent.

Pistrinum, ni, n. s. & Pistrina, næ, pen. prod. f. p. Olim dicebatur locus in quo farina molebatur: nomē habens à pinsendo: hoc est, contundendo, quòd ante inventū molarū usum, frumenta in pila cōminuerentur. [*μύλων, ἀλφιτῶν.* Gal. *Moulin à bras, ou le bled estoit pestrit le pain.* Ital. *Pistrino, molino.* Ger. Ein Stampff/ein ort an welchem man vor zeiten das getreid in Mörseren zu mus stieß/ehe die mülen erfunden worden. Hispan. *Atahona, acenia à molino.* Pol. *Zarna.* Vng. *Buzaszò hely, Malom*, idem vulgò, sed falsò, *fuich haz.* Ang. *A mill, or bakehouse.*] Deinde quamvis mutata re, mansit pistrini nomen etiam illi loco in quo molis servorum, jumentorúmve opera circumactis fruges comminuebantur. ¶ Pistrini item nomen postea cœpit usurpari pro officina in qua opera pistoria: hoc est, panes delicatiores fiebant, cujusmodi erant quas placentas & mazas appellabant. Sueton. in August. Et modò unguentariam tabernam, modò pistrinum Anicia exercuisse objicit. Terent. in Andr. Verberibus cæsum te in pistrinum Dave dedam usque ad necem: Ea lege, atque omine, ut si te inde exemerim, ego pro te molam. Cicero 1. de Orat. Oratorem in judicia, tanquam in aliquod pistrinum detrudi & compingi videbam. ¶ Per translationem Pistrinum pro opere ac munere ingentis laboris, & molestiæ & negotii pleno. Cic. de Oratore: Tibi mecum erit, Crasse, in eodem pistrino vivendum.

Pistrīnā, f. p. Idem. Plin. lib. 11. cap. 9: E' siligine lautissimus panis, pistrinarumque opera laudatissima. Item Lucilius 16. fœmininé extulit: Media è pistrina ad tabernam referens. Sosipater lib. 2.

Pistrillā, læ, diminutivum à pistrino, secundum Priscianum, *χατ' ἐξοχὴν.* Nam diminutiva (inquit) quandoque diversa sunt à genere nominum primæ positionis, sicut à scuto scutela. At Donatus à pistrina deducit: nam & id aliquando legitur. Est autem pistrilla, mola trusatilis quæ manibus versatur. Terent. in Adelph. Apud ipsum lacum est pistrilla.

Pistrīnārius, ii, molitor. [*μυλωτὴρ.* Vng. *Malmar, őrlő.*] Ulpianus D. lib. 16. Tit. 3. l. 1: Si quis servum custodiendum conjecerit fortè in pistrinum, siquidem merces intervenit custodiæ, puto esse actionem adversus pistrinarium exconducto.

Pistrīnensis, nense, om. t. Quod ad pistrinum pertinet. [*μυλωνικὸς.* Gall. *Appartenant à moulin.* Ital. *Pertinente à molino.* Ger. Das zu einem Kornstampff gehört. Hisp. *Cosa de atahona à molino* Pol. *Zarnowski-ssad.* Vng. *Malombeli vale.* Angl. *Belonging to a miller bakehouse.*] Apuleius in asinum versus molas pistrinenses per circuitus multivios circumegisse se festiviter ait, describens quales essent ministri in pistrinensi contubernio. Sueton. in Calig. cap. 39: Quicquid instrumenti veteris Aulæ erat, ab urbe repetit, comprehensis ad deportandum meritoriis quoque vehiculis & pistrinensibus jumentis.

Pinsŏr, oris, Vide PINSO, is.

Pinus, fœminini generis, olim etiam masculini: & tàm quartæ quàm secundæ declinationis. Arbor est picei generis, nuces ferens omnium maximas, quas Latini pineas, Græci *κώνους* vocant. [*πίτυς, κῶν.* Gall. *Vn pin.* Ital. & Hisp. *Pino.* Germ. Ein Fichtenbaum/ sein frucht sind die zirbennüßlin. Pol. *Sosna.* Vng. *Fenyö fa.* Ang. *A pyne tree.*] Virg. 7. Aeglog. Fraxinus in sylvis pulcherrima, pinus in hortis. Legitur & pinea, pro hasta arbore. Colum. lib. 5. cap. 10: Eodem tempore juglandem, & pineam, & castaneam serere oportet.

Pīnĕus, a, um, Quod est natū ex pinu. [*πιτυϊκὸς.* Gal. *De pin.* Ital. *De pino.* Germ. Fichtenbaumin/ aus fichtenbaum. Hisp. *Cosa de madera de pino.* Polon. *Sosnowi.* Vng. *Fenyö fabol vale.* Ang. *Of a pine tree.*] Plin. lib. 15. cap. 10: Pinea corona apud Isthmum victoria coronabantur. Virg. 9. Aeneid. Pinea sylva mihi multos dilecta per annos, Lucus in arce fuit summa, quò sacra ferebam, &c. Ovid. 2. Fastor. Februa poscenti, pinea virga data est.

Pīnētum, n. s. Locus pinis consitus. [*πιτυών.* Gal. *Vn lieu planté de pins.* Ital. *Luogo done sono molti pini.* Germ. Ein fichtenwald. Hisp. *El pinar lugar de pinos.* Pol. *Miesce sosnowe, sosnina na sosnowe.* Vng. *Fenyö erdö.* Ang. *A place planted with pine trees.*] Plinius lib. 27. cap. 8. Chrysolachanon in pineto lactucæ simile nascitur. Sacrificia pineta. Ovid. 15. Metamor. Qualia succinctis, ubi tus sentiat Eurus, Murmura pinetis fiunt.

Pīnāstĕr, Pinus sylvestris, miræ altitudinis. [*πίτυς ἄγριος.* Gall. *Pin sauuage.* Ita. *Pino salvatico.* Ger. Ein wilder fichtenbaum. Hisp. *Pino syluestre.* Vng. *Vad fenyöfa.* Ang. *A wilde pine tree.*] Plinius lib. 15. cap. 10: Pinaster nihil aliud est quàm pinus sylvestris.

Pīnĭfĕr, adjectivum, Pinus ferens. [*πιτυόφορος, πιτυοφόρος.* Gal. *Qui croissent les pins.* Ital. *Che porta pini.* Germ. Das fichtenbaum tragt. Hispan. *Que trae pinos.* Vng. *Fenyö fa termö.* Ang. *Which beareth pine trees.*] Virgil. 10. Aeneid. multos Vesulus quem pinifer annos Defendit.

Pĭo, as, are, act. p. Piè colo. [סהר *tihar* כטר *chippér.* πάζω. Gall. *Purger.* Ita. *Purgare.* Ger. Andechtiglich oder mit verehrung dienen, verehren item, Büssen. Hisp. *Alimpiar por sacrificios.* Pol. *Ofiarować, albo uczynić moszcz imieniem.* Vng. *Zeuni tisztöltem, aut ki tisztitom.* Ang. *To purge by sacrifice.*] Plautus in Asin. Ubi piem pietatem, si illo more moratam tibi postulem placere? ¶ Quandoque pollumino pro cōtaminare, polluere, *μιαίνειν*, quod & impiare dicitur quemadmodum factum ponitur pro execrabili. ¶ Quandoque pro piè amare. Nævius apud Nonium: Nemo est qui magis suos pietet liberos. ¶ Aliquando pro purgo, expio. *ἐξιλάσκομαι, ἐξαγίζω.* Virgil. 2. Aen. & culpam miserorum morte piabunt. ¶ Hinc verbi composita sunt, Expio & Impio: quæ vide suis locis.

Piātrix, icis, Sacerdos expiationes peragere solita, quæ & lustratrix & expiatrix dicebatur, teste Festo. *ἀγνοθύτρια.*

Pīāmĕn, inis, n. t. seu Piamentum, ti, n. s. Expiatio, vel actus expiādi, vel ipsum quo ad expiationem utimur. [כטור *chippúr, κάθαρσις, ἐξάγισις.* Gal. *Purgatiō.* Ita. *Purgatione.* Ger. Entsündigung versünung. Hisp. *Purgation.* Vng. *Kitisztitas.* Ang. *A purging.*] Sūt autē, teste Festo, dictiones magis poëticæ quàm oratoriæ. Ovid. 2 Fast. Februa Romani dixēre piamina patres. Plinius lib. 25. cap. 4. Hac evulsa scrobem repleri vario genere fungum, religio est, & terræ piamentum.

Pīācŭlum, li, n. s. Sacrificium, cultus, omne quo fit expiatio. [כטור *chippúr, κάθαρμα.* Gall. *Sacrifice, ou toute chose offerte pour le peché.* Ital. *Sacrificio, ogni cosa che si offerisce per la satisfattione de peccati.* Germ. Ein versünopffer/ein jedes so man leistet zur versünung und abtiegung. Hisp. *Sacrificio ò el pecado de purgar por sacrificio.* Polon. *Ofiara.* Vng. *Meg tisztito aldozat.* Ang. *Sacrifice or all thing offered for sinne.*] Virgil. 6. Aeneid. ea prima piacula sunto. Horatius 1. Carm. neque piacula nulla resolvent: hoc est, nullis hostiis expiabis. ¶ Aliquando dicitur crimen, flagitium. *ἀγος.* Virgil. Aeneid. 6: Distulit in seram commissa piacula mortem. Vel Servius: Piacula commissa, propter quæ expiatio debetur.

Pīācŭlārĭs, re, com. t. Quod ad expiationem pertinet, quod ea expiandi habet. [*μιαστικὸς.* Gal. *Seruant à purger par sacrifice.* Ital. *Che serue à purgare che si fa à Dio offesa.* Ger. Das zur versünung/das zu der reinigung der Sünden gebraucht wird. Hisp. *Cosa de purgar por sacrificio.* Vng. *Meg tisztito aldozathoz vale.* Angl. *That serueth to purge by sacrifice.*] Liv. lib. 1: Itaque ut cædes expiaretur aliquo tamen piaculo lucretur, imperatum patri ut filium impiatet pecunia publica. Is quibusdam piacularibus sacrificiis factis, quæ deinde genti Horatiæ tradita sunt, &c. Plautus in Epid. Mène piacularem oportet fieri ob stultitiam tuam, Et meum tergum stultitiæ tuæ subdas succidaneum: id de. Opottétne tuam stultitiam meis scapulis expiari? ¶ Piacularia auspicia dicebantur; teste Festo, quæ sacrificantibus infausta portendebant, quum aut hostia ab ara profugisset, aut percussa mugitum edidisset, aut in aliam partem corpus quàm oporteret, cecidisset. ¶ Piacularis porta Roma appellata ob quædam piacula quæ ibi fieri solebant, inferendem Festo.

Pīābĭlis, le, om. t. Quod expiari potest: [*λύσιμος, ἐξιλαστός.* Gall. *Qu'on peut purger.* Ital. *Che si può purgare.* Germ. Das durch das versünet werden mag. Hispan. *Lo que se puede purgar.* Polon. *Co może bicz pokutowano albo oczyszczone.* Vngar. *Ki tisztitatik.* Ang. *That

Ang. *That may be purged.*] ut Fulmẽ piabile, apud Ovid. 3 Fast. Cui dea, Ne nimium terrere, piabile fulmen ait, aut, & lævi flectimur ira Jovis. Hujus contrarium est Inexpiabile.

Piparẽn.p. *Garrire.* Gall. *Piper comme une geline, crier en geline.* Ital. *Pipire.* Germ. Gepfen oder pfeyen wie die Hennen. Hisp. *Piar el pollo.* Pol. *Kwokać.* Vn. *Kwyczeć kokatselus.* An. *To cluck lyk a henne.*] Dicuntur gallinæ, quum vocem emittunt. Varro in Orig. Mugiunt boves, ovis balat, equi hinniunt, gallina pipat. Nonius.

Pĭper, piperis, n. t. *Nigrum.* Dioscoridi, Nomen arboris, cujus fructus condimentis aptus, & calidus, ex India ad nos adfertur. [Gal. *Poivre.* Ital. *Pepe pevere.* Germ. Pfeffer. Hisp. *Pimienta, pevre.* Polon. *Pieprz.* Vngar. *Borsa.* Ang. *Pepper.*] Persius Satyr. 5: Rugosumq; piper. Dicitur & piperi invariabile, sicut gummi. Piperis arboris, vel potiùs fruticis, descriptionem vide apud Plin. lib. 12. cap. 7. Theoph. lib. 9. cap. 21. Dioscor. lib. 2. ca. 176.

Pĭpĕrātus, adjectivum, ut Piperatum vinum. [*mescleret.* Gal. *Poivré. Ita. Mescolato con pevere.* Ger. Gepfiffert/mit Pfeffer angemacht. Hisp. *Alobado con pimienta.* Pol. *Przemy, oprzyprawiony.* Vngar. *Borsos.* Angl. *Peppered.*] Quod pipere & melle conditum est. Et piperatum acetum, apud Columm. lib. 12. cap. 47.

Pipĕrītis, Piperitis, f. t. pen. prod. [*πιπερίτις.* Germ. Heydnisch wundtraut/Jrawentraut.] Herba quæ & siliquastrum dicitur, caule cubito & longo, densis geniculis, foliis lauri, gustu piperis. Vide Plin. lib. 20. cap. 17.

Pipĭlo, as, pen. corr. Verbum est quo passerum sonus exprimitur. *Garrire.* Gal. *Piper comme les passereaux ou poussins.* Ital. *Pipire.* Gal. Gepfen/schreyen wie die Sperlin. Hisp. *Piar si gorrion.* Polon. *Świerkać jak.* Angl. *To cheep lyk a sparrow.*] Catullus de passere Lesbiæ: Sed circumsiliens modo huc, modò illuc, ad solam dominam usque pipilabat.

Pĭpĭo, pis, īvi, ītum, pen. prod. Proprium est vocis pullorum. [*τρίζειν.* Gal. *Piper.* Ital. *Pipire.* Germ. Gepfen oder peyen wie die jungen vögel. Hisp. *Piar el pollo.* Pol. *Piszczeć jako kurczę.* Vng. *Sibegik.* Angl. *To cheep.*] Colum. lib. 8. cap. 5: Die undevicesimo animadvertat an pulli rostellis ova percuderint, & auscultet si pipiant. Sunt etiam qui hoc verbum passeribus tribuant ut in carmine de Philomela, quod Ovidio falsò adscribitur: Pessimus et passer mihia flendo pipit.

Pipiōnes, m. t. Columbarũ pullitiqua voce utitur Lampridius in Alexandri vita. [*πιπιόνιον.* Gall. *Petit pigeonneau.* Ital. *Pipioni.* Germ. Junge Taubln oder geepfferling. Hisp. *Palomicos, pollos de paloma.* Polon. *Gołębiątka.* Vngar. *Galamb fi.* Angl. *Yong doves, pigeons.*]

Pipo, Oscorum lingua erat ejulabundè conqueri, ut intelligitur ex Festo. Hinc pipatio clamor plorantis apud Festum, & Pipare apud Varronem lib. 6. de ling. Lat. Nonius pipare esse subit proprium Gallinarum ex autoritate Varronis. Mugit, inquit, bos, ovis balat, equi hinniunt, gallina pipat.

Pupillum, li, pen. cor. n. t. Cõvitium, tractũ à pipatu pullorum. [*πιπίσκη, παιδεία.* Gal. *Injure.* Ital. *Ingiuria.* Ger. Schmähung/ nazag. Hisp. *Injuria.* Vng. *Tsin agoszok.* Angl. *Injurie.*] Plaut. in Aulul. Ita me bene amet Laverna, te jam nisi reddis mihi vis jubet, pipulo hic differam ante ædes. Nonius.

Pīrāta, m. p. Prædo maritimus. [*πειρατὴς, λῃστὴς.* Gall. *Pirate, forsaire, ecumeur de mer, corsaire.* Ital. *Corsale, robbator di mare.* Germ. Ein Meerauber. Bel. Een Zeerover. Hisp. *Cossario, ladron de la mar.* Pol. *Zbóycę morski.* Vng. *Tolvay.* Ang. *A pirate, a robber on the sea.*] ἀπὸ τῆς πειρᾶν, quod est transire vel pervagari: propterea quòd maria pervageotur piratæ, ut in navigantes impetum faciant, insulas, & loca maritima depræ dentur. Cic. 7. Ver. Illudque omnes sic habent persuasum, illum ciãm à piratis ob hunc archipiratam pecuniam accepisse. Lucan. lib. 2: Omne fretum, metuens pelagi, pirata reliquit.

Pirātĭa, æ, fœm. *Latrocinatio maritima, prædonum & piratarum quæstus.* [*πειρατεία, πειρατικὴ.* Gal. *L'estat de corsaire & ecumeur de mer.* Ital. *Arte di corsale di mare.* Germ. Meerauberey. Hisp. *El arte y vida de cossarios.* Po. *Zbóyanie morskie.* Vng. *Tolvajság.* Angl. *Forarie and robbing on the sea.*] Cicer. post. reditum in Senatu: Profectò & egestate, & improbitate coactus, piraticam ipse fecisset.

Pirātĭcus, a, um, adjectivum, Quod ad piratam pertinet: [*πειρατικὸς.* Gall. *De pirate, d'ecumeur de mer.* Ital. *Cosa di corsale di mare.* Ger. Das eines Meerauberes ist/Meerrauberisch. Hisp. *Cosa perteneciente a cossarios.* Vn. *Tolvay hoz valo.* An. *Belonging to a pirat.*] ut Piraticum bellum. Cicero post redit. Qui in magistratu nisi togationem de piratico bello tulisset, profectò & egestate, & improbitate coactus piraticam ipse fecisset. Idem 6. Verr. Myoparone piratico capto, dux liberatus, lymphonia et Romam missi. Pappis piratica, Claud. 4. Paneg. Navis piratica, Quintil. lib. 2. cap. 14.

Pirātĭcum, ci, n. t. *πειρατήριον.* Receptaculum piratarum. Dictio nil Latinis scriptoribus minimè usitata, quare ejus significatio è Græco potius Lexico erat petenda.

Pirum, Vide PYRVM.

Pĭscis, hujus piscis, m. t. Animal quod in aquis degit, & propriè quod tegitur squamis, ut Plinius docet lib. 9. cap. 12. [*ἰχθὺς.* Gal. *Poisson.* Ital. & Hisp. *Pesce.* Ger. Ein fisch. Belg. Visch. Pol. *Ryba.* Vng. *Hal.* Ang. *A fishe.*] Omnia autem in aquis degentia, uno nomine aquatilia dicuntur. Aquatilium (*ingoit*) tegumenta plura sunt: alia corio & pilis tegitur, ut vituli, hippopotami: alia corio tantùm, ut delphini: cortice, ut testudines: silicum duritia, ut ostreæ, & cõchæ: crustis, ut locustæ: crustis & spinis, ut echini: squamis, ut pisces. Virgilius 5. Aeglogæ: Dum juga montis aper, fluvios dum piscis amabit. Idem 4. Georg.: magnum qui piscibus æquor, Et juncto bipedum curru metitur equorum. Ovid. 10. Metamorph. Tertius æquoreis inclusum piscibus annum Finierat. Horatius 4. Carm. Ode 3: O' mutis quoque piscibus Donatura cygni, si libeat, sonum. Terent. in Adelph.: pisces ex sententia Nactus sum. hi mihi ne corrumpantur cautio est. Cicero 2. de Nat. deor. Et si pisces (ut ajunt) ova quum genuerunt, relinquunt: facilè enim illa & sustinentur, & fœtum fundunt. ¶ Magis mutus quam piscis, hyperbole proverbio celebris de vehementer infamibus atque infacundis. Convenit & in hominem immodicè taciturnum. ¶ Piscis nequam est nisi recens, proverbio dicitur in hospitem, aut vulgarem amicum, qui primo quidem adveni non ingratus, cæterùm ante triduum exactũ putet. Plautus: Quasi piscis, itidem est amator lenę: nequam est nisi recens. Vide Chiliadem Erasmi. ¶ Pisces pro signo cœlesti, frequentius pluraliter declinantur. Colum. lib. 11. cap. 2: Quintodecimo Calendas Martii Sol in pisces transitum facit. ¶ Invenitur tamen & in singulari Piscis, pro signo cœlesti. Virgil. 4. Georg. Aut eadem sidus fugiens ubi piscis aquosi Tristior hybernas cœlo descendit in undas. Colum. lib. 11. cap. 2: Quarto nonas Septembris Piscis Australinus desinit occidere.

Pīscĭcŭlus, diminutivũ, Parvus piscis. [*ἰχθύδιον.* Gal. *Petit poisson.* Ital. *Pesce picciolo.* Germ. Ein Fischlin. Hisl. *Pequenno pesce.* Polon. *Rybeczka, rybka.* Vng. *Halotska.* An. *A little fishe.*] Terent. in Andr. Etiam puerum inde abiens cõvent Chremis, Olera & pisciculos minutos ferre obolo in cœnam sent. Varro 3. de Re rust. cap. 5: E quo vivus pervenit in duas, quas dixi, piscinas ac pisciculi ultrò ac citrò commeant.

Pīscāri, d. p. Est pisces venari. [*הדג hadlijeh, ἁλιεύειν, ἰχθυεύειν.* Gall. *Pescher.* Ital. *Pescare.* Germ. fischen. Bel. Vischen. Hisp. *Pescar.* Pol. *Łowić ryby.* Vng. *Halazni.* Ang. *To fishe, to take fishe.*] Plin. lib. 19. ca. 1: Retia in piscando duranda. Cic. 3 Offic. Tum Pythius piscatores ad se convocavit, ab iis petivit ut ante suos hortulos postera die piscarentur. ¶ Piscari in aëre, proverbiũ, idem significans quod operam ludere. Plaut. Asin. Jubeas una opera me piscari in aëre. Ex quo fit compositum Expiscor: de quo alibi.

Pīsc, ātūs, tus, m. q. Piscatio, sive actus piscandi. [*ἁλιεία, ἄγρευσις.* Gal. *Pescherie, pescherie.* Ital. *Pescagione.* Germ. fischung/fischfahung. Hisp. *Obra de pescar.* Pol. *Rzeczytwa.* Vng. *Halazas.* Ang. *Fishing or taking of fish.*] Plinius: Quos venatus, aucupia, piscaturque alebant. Plautus in Rudente: Piscatum hamatilem laxatilemque aggredimur. Plinius lib. 6. cap. 22: Effici in piscatu voluptatem, testudinum maximè.

Pīscātŏr, ōris, m. t. Qui piscatur. [*ἁλιεὺς, ἰχθυεύς.* Gal. *Pescheur.* Ital. *Pescatore.* Ger. Ein fischer. Hisp. *Pescador.* Pol. *Rybak.* Vn. *Halaz.* An. *A fisher.*] Cic. 3 Offic. Piscatores ad se cõvocat. Ovid. 14. Metam. Miles erat gladio, piscator arundine sumpta. Terent. in Eunuch. Coqui, fartores, piscatores, aucupes, &c.

Pīscātrix, f. t. *ἁλιάς, ἁλιεύτρια.* Gall. *Pescheresse.* Ital. *Pescatrice.* Germ. Ein fischerin. Hispan. *Pescadora.* Pol. *Rybaczka.* Vng. *Halaznyo.* An. *She that fisheth.*] Plin. li. 9. cap. 42. Nec minor solertia ranæ, quæ in mari piscatrix vocatur.

Pīscātōrĭus, a, um, Quod ad piscatorem pertinet: [*ἁλιευτικὸς, ἰχθυευτικὸς.* Gall. *De pescheur, appartenant à pescheur.* Ital. *De pescatore.* Germ. Eines fischers/dem fischer zugehörig. Hisp. *Cosa para pescador.* Vn. *Halazhoz valo halasz.* Ang. *Belonging to a fisher.*] ut, Navis piscatoria apud Cæsarem 2. bell. Civil. & ludi piscatorii, qui fiebant pro quæstu piscantium. Piscatoria linea, Plin. lib. 24. cap. 9. Piscatorium forum, Colum. lib. 8. cap. 17.

Pīscārĭus, a, um, Piscatorius, *ἁλιευτικός.* ut, Hamus piscarius. Plaut. in Stich. Antodinem fert sportulamq;, & hamũ piscariũ. ¶ Piscarium forum. Plaut. Cure. Symbolorum collatores apud forũ piscariũ. Piscaria copia, abundãtia piscium, Plaut. Casin.

Pīscārĭus, piscarii, subst. m. t. Qui pisces vendit. [*ἰχθυοπώλης.* Gal. *Vendeur de poisson.* Ita. *Vendidore di pesci.* Germ. Ein Fischverkauffer. Hisp. *Vendedor de pesces.* Pol. *Kterzy przedaie ryby/ przekupien ryb.* Vng. *Halarus.* An. *A seller of fishe.*] Varro: inter piscarios nemo vendebat. Cerarius, idem: quamvis Cerarii potiùs sint qui marinos pisces maiores vendunt.

Pīscātĭlĕ, is, n. p. Locus ubi pisces vẽduntur. [*ἰχθυοπωλεῖον.* Gal. *Poissonerie.* Ital. *Pescaria.* Ger. Ein fischmarcket. Hil. *Pescaderia.* Angl. *The fishe market.*] Var. Nullus in piscatili piscis erat.

Pīscōsus, a, um, Pisculentus, piscibus abundans. [*ἰχθυώδης,*

ἰχθυόεις

ἰχθυόεις. Gall *Plein de poissons*. Ital *Pieno di pesci*. Germ. Fischreich. Hisp *Lleno de pescados*. Pol *Obfituie ryby*. Vng. *Halas*. Angl. *Full of fishe*.] Martial. lib. 10 Illic piscoso modò vix educta profundo. Ovid 3. Fast. Est propè piscosos lapidosi Cratidis amnes Par-vus ager Idem 2. de Arte: Cinctaque pisc. olis Astypalæa vadis. Vvis ager Idem 2. de Arte: Cinctaque pisc. olis Astypalæa vadis.

Piscul'entus, Piscosus, piscibus abundans. *ιχθυώδης*. Cato: Fluviũ magnum, pulchrum, pisculentum. Plaut. in Rud Neptuno has magnum, pulchrum, pisculentum. Plaut. in Rud Neptuno has ago meo patrono gratias, qui salsis Locis incolit pisculentis.

Pisc inæ, pen. prod. f. p. Lacus & stagna ab initio dicta sunt, in quibus vivi pisces coërcebantur. [ברכה *berechâh*. *ιχθυοτροφεῖον*. Gal *Vivier ou estãg ou boutique à poissons, poissine* Ital. *Peschiera, pisci-na*. Germ Fischgruben/ Wever/ oder dergleichẽ örter/ in welchen man Fisch erhaltet Bel Visschereyen. Hisp *Estanque do se crian peces, vi-uero* Polon *Staw, albo jadzioska rib nik*. Vngar. *Halas to*. Ang. *A fishepoonde or stew*.] Varro lib. 3. de Re rust. cap. 3: Piscinas voco eas quæ in aqua dulci aut salsa inclusos habent pisces ad vil-las quæ in aqua dulci aut salsa inclusos habent pisces ad vil-las Jam. Martialis: Piscina rhombum pascit, & lupos vernas, Alio Jam. Martialis: Piscina rhombum pascit, & lupos vernas, Alio nomine vivaria vocantur. Plinius lib. 9 cap. 17: Nec in piscinis nomine vivaria vocantur. Plinius lib. 9 cap. 17: Nec in piscinis v. varisque crescunt. ¶ Sed quoniam in piscinis natare etiam v. varisque crescunt. ¶ Sed quoniam in piscinis natare etiam solebant, invaluit consuetudo, ut omnes in hunc usum collectæ aquæ, sive frigidæ, sive calidæ essent, Piscinæ dicerentur. *κολυμβήθρα* videntur que à piscibus dici, quanvis in his nihil piscium lici nisi quis inde dictas malit, quòd homines piscibus natando similes fiant. Cicero: Latiorem (*inquit*) piscinam vo-luissem, ubi jactata brachia non offenderentur. Plinius Iunior luissem, ubi jactata brachia non offenderentur. Plinius Iunior Epistol. libro sexto: Si natare latiùs, aut tepidiùs velis, in area Epistol. libro sexto: Si natare latiùs, aut tepidiùs velis, in area piscina est, in proximo puteus ex quo possis rursus abstergi. Eædem & natationes appellantur. ¶ Piscinæ pecorum. Co-lumella libro 1. cap. 5: Hæc quoque si deficient, & spes arctior lumella libro 1. cap. 5: Hæc quoque si deficient, & spes arctior aquæ manantis coëgerit, vallæ cisternæ hominibus, piscinæq; pecoribus instituantur colligendæ aquæ tandem pluvialis. ¶ Quin etiam vasa lignea ad tenendum aquam, piscinæ vocan-tur. Gallicum vulgus *cuues* vocat. Plinius: Decoquuntur in aqua, & in piscinas lignceas funditur.

Pisc inā lis, piscinale, om. t. Quod est piscinæ, vel quod ad pisci-nam pertinet. [*ιχθυοτροφικός*. Gall. *Appartenant à l'estang ou vivier*. Ital *Pertinente à peschiera, à piscina*. Ger. Das zur Fischgruben oder dem Fischweyer gehört. Hisp *Perteneciente à estanque o vivar*. Pol. *Rybnika nale-zący*. Vngar. *Halas tohoz valo*. Angl. *Belonging to a fishepond or stew*.] Vnde apud Palladium piscinales celiæ le-guntur. Fa voce est Palladius usus.

Pisc inā tŏr, rii, m. f. Qui piscinas piscibus refertas habet, vel qui piscibus alendis delectatur. [*ιχθυοτρόφος*. Gall *Qui a boucoup ou estang de poissons, ou qui se delecte à les nourrir*. Ital. *Chi tiene vivari o peschiere, o qui se delecta di pescare*. Ger Der viel fisch gru-ben von fische hat/ der gern mit fischweyeren vmbgeht. Hispan *El que tiene estanques o vivar, o que ama de pescar*. Pol. *Kteremu rib dostatek wsady, albo wsiadzy*. Vng. *Halas ember hal pór*. Angl. *That hath fishe ponides and feedeth fishe*.] Cic. ad Attic. lib. 1: Lucullum & Hortensium piscinarios appellat. Mihi verò ut invideant pisci-narii nostri, aut scribam ad te aliàs, aut in congressum nostrum reservabo.

Piso, is, pisi, pisere, n. t. Budæo, significare videtur quod Græcis *πτίσσειν*, hoc est, purgare, decorticare, quod pinsendo fit in hor-deo, & aliis frugibus. [Gall *Purger, oster l'escorce*. Ital. *Mondare, levar la scorza*. Ger. Aus der hülschen stampffen/ enthülschen/ Rumtã. Hispan. *Alimpiar, quitar la cortezza*. Pol *Wyłuskwye*. Vng. *Hia-tul meg tisztitem*. Angl. *To purge, or take away the barke or outward skinne of any thing*.] Plin. lib. 18. cap. 10 Vt nisi intenti pisant, cõ-cidantur grana. Varro de Re rust. Alii ficum & uvam passam quum pisserint, affundunt sapam.

Piso, as, Idem. Varro 1. de Re rust. ca. 63: Far quod in spicis con-dideris per messem hyeme promendum est, ut in pistrino pisce-tur ac torreatur.

Pison. Quiddam veneni quod clàm inest nardo. Indica vox.

Pissa, *πισσα* Græcè. Latinè pix.

Pissasphaltũs, [*πισσάσφαλτος*. Ger. Ein gattung *Petrolei*/ Ein dünne vnd flussige Matery von der art *Asphalti*/ wie es die Artzt nennen: das ist/ Bergwachs.] Medium quiddam est inter piceum, & bitumen, (ut ex ipso statim nomine apparet) sua sponte in Apolloniata-rum agro proveniens: quanquam & arte fiat, pice cum bitu-mine mista præcipuum ad pecorum scabiem remedium. Au-tor: Plin. lib. 24. cap. 7.

Pissĕlæ ŏn, Oleum ex picei generis materia excoctum. [*πισσέλαιον*. German. Ein öl das aus Pech gemacht wird.] quanquam & cedro majore, quam cedrelaten vocant, fieri docet Plin. lib. 24. cap. 5. Cedrus (*inquit*) magna, quam cedrelaten vocant, dat pi-cem quæ cedria vocatur, dentium doloribus utilissimam. De-inde fundit paulò post. Fit & ex ea oleum, quod pisselæon vo-cant, vehementioris ad omnia eadem usus.

Pissŏceron, *πισσόκηρον*, Secundum mellificii fundamentum ex cera & pice, sive gummi resinâve constructum. Plin. lib. 11. c 7: Prima operis fundamenta *camesim* appellant periti: secunda *pissoceron*: tertia *propolim*.

Pistăcium, n. s. [*πιστάκιον*. Gall. *Une sorte de noix en Syrie, semblables à noix de pin*. Ital *Pistacchio*. Germ. Welsche Pinyennuß. Sind lange spitzige nüßlin/ haben in der schalen ein fein weisses nußlin/ in der Apoteck *Pistici* genennet. Hisp. *Alberge fruto*. Vng. *Angyus-dio*. Ang. *A sorte of nuts in Syria*.] Nucis genus apud Alexan-driam Ægypti, & Berithœam Syriæ copiosissimè provenit, parum quidem nutriens, cæterum ad hepar roborandum, & succos in viis ejus infarctos expurgandos in primis utile. Au-tor Gal. lib. 2 de Alimentorum facultate.

Pistillum, li, Instrumentum quo in mortario quippiam tunditur, à pindo, quod est ferio & assiduè percutio. [*ὑδροκόπιον*. Gal. *Vn pilon à broyer en piler en vn mortier*. Ital. *Pestello da mortaio*. Germ. Ein Mörsserstössel. Hisp. *Majadero ò majadillo*. Pol. *Tłuczek*. Vng *Mozsar törö*. An. *A pestell to stampe with*.] Plaut. in Aul. Cul-trum, securim, pistillum, mortarium. Quæ utenda vasa semper vicini rogant. Colum. lib. 12. cap. 55: In mortarium novum aut bene emundatum conjicito, & pistillo contrito.

Pistrillă, Diminutivum à pistrinum. [Vng *Mosar tsikkje*.] Dio-medes Grammat. lib. 1. de diminut. Sunt item quæ non simi-genera, quæ ex nominibus primæ positionis acceperunt, ut ſcurum scutella, pistrinum pistrilla, canis canicula, tam tauru culus. Vnguis, ungula unguellula.

Pistŏlŏchĭa, *πιστολόχια*. Quattum Aristolochiæ genus, tenuius quàm clematitis, densis radicis capillamentis (unde & polie-rhyzos nominatur) junci plenioris crassitudine, odorem ha-bens, ut reliquæ Aristolochiæ species, medicatum. Autor Plin. lib. 25. cap 8.

Pistŏr, Vide PINSO. pinsis.

Pistrīnum, Pistrix, Vide PINSO. pinsis.

Pisum, si, n. s. Genus leguminis, cujus caules sparguntur iam-ram nisi habeant adminicula. [*πίσος, ὁ σπόρος*. Gall. *Pois*. Ital. *Pesato, bisa*. German Erbis. Belg Erbeten. Hisp *Veneno generos de arueias* Polon. *Groch*. Vngar. *Borso*. Angl. *A pease*.] Colum lib. 2: Similis quoque ratio est pisi, quod tum facien-& solutam terram desiderat, Plin. lib. 18. cap. 12: Pisum in agris seri debet frigorum impatientissimum. Hinc Pisones dicti, de quibus in PROPRIIS.

Pithēcium *πιθήκιον*, Apud Græcos diminutivum est à *πίθηκος*, quod illis *simiam* significat. Vnde Plaut. in Milite, cum mulierem deformem significare vellet, pithecium appellat. Ac depol equidem Bellula est. PAL. pithecium hæc est pixidi, & spinthuricium.

Pithion, Tussilago vel Bechion apud Dioscor. lib. 3. cap 124.

Pithœgĭă, æ, *πιθοιγία*, Festum erat Dionysii, tota Græcia ce-lebratum, quo dolia relinebant: unde & nomen accepit, quòd *πίθους οἴγειν* solerent.

Pitiſſo, as, Parum vini paulatim, & quasi tentãdi gratia gusto. [*ὀινογευτέω*. Gall. *Gouster peu à peu, humer*. Ital. *Assaggiare il vino*. Germ. Den Wein antupffen/ oder nur bloß ein wenig versuchen. Hispan. *Beuer poco à poco, gustar el vino*. Pol. *Pomału kosztować*. Vng. *Zsirizsi*. Ang. *To taste little and little*.] Terent. Heaut. Sed ut alia omittam, pitissando modo mihi Quid vini absumpsit hic hodie dicens. Asperum pater hoc est, aliud senium.

Pitticĭum, cii, n. t. [Ger. Ein binden/ als ein Sterbender den man das haupt verbindt.] apud Celsum lib. 5. cap. 19, in-pitur, pro modico panno qui aliquo medicamento illinitur, modò præcordiis, modò capiti dolenti imponi solet ad mingi-dum cruciatum.

Pituīt ă, æ, pen. prod. f. p. [Gall. *Flegme ou fleume, catarre*. Ital. *Flemma, catarro*. Ger. Die feuchte oder wässerichte matery in gli-ederen, Rotz. Belg Stuym en snot Hisp. *La flema humor*. Pol. *Flegma*. Vng *Natha*. An. *Fleume, snevell*.] Vnus ex quatuor humoribus corpus animalis constituentibus, qui à Græcis *χυμὸς* dicitur. Medici definiũt esse sanguinem imperfectè coctum. In quibus autem humor hic abundat, tardiusculi sunt, teste Aristotele, & scipliną quæ apprehendendæ parum idonei. Dividitur autem pituita apud Medicos in naturalem quæ dulcis est, hoc est *ἄνοσμος*: hoc est, saporis expers, quæ unà cum sanguine non permista, alit partes humidas & frigidas, quale est humor & in nõ naturalem, quæ rursus dividitur in acidam, quæ lam-me cruda est, defectuque caloris accessit: & in salsam, ex pi-ta à sale putrescente natam. Impropriè item piruitæ nomen ti-tiùs extendimus, ut etiam eo nomine excrementa ejus mu-gamus: qualis est mucus, modò per nares sese evacuãs, modò in aliam corporis partem decumbens. Hujus autem quatuor sunt species, aquea mucosa, vitrea, & gypsea. Producit autem hoc nomen penultimam syllabam. Horatius libro 2. Epist. Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum Lenabit pituita. ¶ Pituita interdum etiam accipitur pro morbo ex pituitæ fluxu nato quo etiam gallinæ infestantur. Colum. lib. cap 5: Sed jam validioribus factis, atque ipsis manibus evita vitanda pituitæ pernicies erit. ¶ In arboribus item pestilens mi-narur humor lentus ex iis effluens. Plin. lib. 17. cap. Defa-pituita abstergetur.

Pitŭlă,

Pituitōsus, a, um, qui Græcè dicitur *Phlegmaticus*. [φλεγματικός. Gall. *Flegmatique, catharreux*. Ital. *Flemmatico, catarroso*. Germ. Vol mässigs gebūt *item*, vel reo: *Roderechtig*. Hispan. *Flomatico*. Pol. *Flegmatik*. Vng. *Nathas*. Angl. *Full of fleume and snevell*.] Cic. lib. 1. de Fato: Inter locorum naturas quantum interfit videamus, alios esse salubres, alios pestilentes, in aliis esse pituitosos, & quasi redundantes, in aliis exiccatos atque aridos.

Pituitāria, æ. Herba est, quæ à Dioscoride σκόρδιον ἄγριον appellatur, à quibusdam pediculatis dicta. Medetur pituitæ incommodis: unde nomen accepit. Autor Plin. lib. 23. cap. 1.

Plexīssimā, matis, n. t. πεῖλημα, Genus exercitationis, maximè quidem velox, sed extra intentionem, violentiamque. A' πεπλέχθαι, quod est, ut inquit Galenus lib. 2. de tuenda bon. valetud. quum quispiam summis pedibus ingrediens, manus protēdit, ocyssimè movens alteram retrorsum, alteram prorsum. Quo potissimùm exercitii genere ad parietes se exercent, ut ficubi lapsuros, apprehenso mox pariete, facilè resurgant, atque ita & lapsum cavent: & ipsa fit exercitatio imbecillior. Vide Politianum Miscellaniorum cap. 38.

Pityocampæ, [πιτυοκάμπαι. Gal. *Chenilles de pin*. It. *Vermi de pini*. Germ. Gierigs worm so in den tannen oder fichten wachsen. Hispan. *Gusanos de pino ò de las pinonas*. Pol. *Robak zadawiaiący sosnowe szyszki*. Vng. *Fenyō, fabol termo ferec*. Ang. *Wormes breeding of pine tree*.] Vermes à pinu arbore nascentes, venenato, nec dissimili à bupresti morsu. Plin. lib. 23. cap. 2: Vius contra cantharidas, bupestin, pinorum erucas, quas pityocampas vocāt. Græcis pinus est, & κάμπη, eruca: hoc est, vermiculus, qui olera depascitur.

Pityönices, vide PYTHIONICES.

Pityrias, πιτυρίας, Græcis panis genus est, cui nihil furfuris admixtum est, quem nostri *furfuraceum* vertunt. Nam πίτυρον Græci furfur appellant.

Pityusa, Chamæpytis, vel Ajuga apud Dioscorid. libro 3. cap. 179.

Pitvium, Olivæ genus.

Pīulcum. Organum quod pus extrahit. Galen. Meth. lib. 5.

Plis, Vide PIETAS.

Pix, ĭcis, propriè quæ ex picei generis & præcipuè tedæ materia igni excoquitur: differtque à resina quæ sponte exudat. [חֹמֶר *chōmer*. Gal. *De la poix*. Ital. *Pece*. Germ. Päch. Bel. *Pek*. Hisp. *La pez*. Pol. *Smoła*. Vng. *Szurok*. Ang. *Pitch*.] Quomodo autem excoquatur pix, docet Plin. lib. 16. ca. 11 his verbis: Lignum tedæ concisum, fornix undique igni extrà circumdatus fervet, ut primus fudor aquæ modo fluat in canali. Hoc in vino *cedrium* vocatur, cui tāta vis est, ut in Aegypto corpora hominum defunctorum eo pectora fervent. Sequens liquor crassior tam picem fundit. Hæc Plinius.

Pīno, as, act. 1. verbum, quod est picē illino. [מרח. Gal. *Poisser, enduire de poix*. Ital. *Impegolare, impeciare*. Ger. Pechen/verpechen. Bel. *Pitten*. Hisp. *Empegar con pez*. Pol. *Smolic*. Vn. *Meg kenesom*. Ang. *To overcoure and dawbe with pitch*.] Plin. lib. 11 cap. 7: Pessimus super eam venit picantium modo ceu dilutior.

Pīnus, ta, tum, Picē illitus: [מרוח. Gall. *Poissé, enduit de poix*. Ital. *Impegolato, impeciato*. German. Gebechet/mit päch bestrichen. Hisp. *Empegado*. Polon. *Smołowany*. Vngar. *Meg kenesetet*. Angl. *Smeared with pitch*.] ut Dolium picatum, Navis picata. Vinum verò picatum dicitur quod pice conditum est. Solebat enim multo in primo fervore (qui ferè novem diebus peragitur) pix aspergi, ut odor vino conciliaretur, & quoddam saporis nomen. Quæ de re vide Plin. lib. 14. c. 20: Fuit & vini picati genus in agro Viennensi sponte naturæ Picem resipiens. Quod & Plinius memoriæ prodidit lib. 14. cap. 1: Iam (*inquit*) interna vitis, per se in vino picem resipiens, Viennensem agrum nobilitans.

Pīcātus, idem quod picatus. Martial. lib. 2: Ne cōtemne caput, nihil est furacius illo, Non fuit Autolyci tam piceata manus. Vide suprà.

Pixacanthum, (quod hîc alieno loco erat insertum) vide PIXACANTHVM.

P L ante L.

PL. Inscriptionis antiquorum, Publii libertus. PLAEB vel PLF. plebs. PLEBS VRB. ET. HON. V plebs urbana & honore usus. P M. pompa militum. P. M Pontifex Maximus.

Placabĭlis, Placabilitas, Placamen. Placamentum. Placatio. Placatus, Placare, vide in verbo PLACO.

Plăta, Græci vocant crustas, massasque auri, in tabellæ formam congestas. Tabulæ à Græcis πλάκες dicuntur.

Plăcenta, æ. p. Panis sive libi genus quod citra fermentum in furno coqui consuevit, ex farina ferè constans siliginea, caseo & melle adjecto: quanquam & innumeris penè aliis modis confici solet. [חלה *challāh* עוגה *hugháh*, πλακοῦς. Gal. *Gasteau, tourte, ou tarte*. Ital. *Focaccia, torta*. Germ. Ein Küchen/Fladen/oder Zeit. Hisp. *La torta hecha en ciertа manera*. Polon. *Placek*. Vng. *Tekę*. Angl. *A tart, a wafer or iunket, or any thing made in a pail*.]

Nomen habet κατὰ τὸ πλακοῦν, quòd facilius posset percoqui, tenue admodum fiebat & latum, crustatum imaginem duritiamque referens. Plinius lib. 7. cap. 53: A. Manlius Torquatus Consularis, quum in cœna placentam appeteret, &c. Horatius lib. 1. Epist. 10: Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.

Plăcĕo, places, placui, placitum, act. f. Gratū esse, probari: huic opponitur Displiceo. [נעם *nahám* יטה *japhāh* ישר *jashár* רצה *ratsah*. πάσχειν. Gal. *Plaire*. Ital. *Piacere*. Ger. Gefallen. Belg. Behagen. Hisp. *Aplazer*. Pol. *Podobam*. Vngar. *Tetzem*. Angl. *To please*.] Plaut. in Amphitr. Apage non placet me hoc noctis esse cœnavi modò. Plin. lib. 12. cap. 7: Mirum est longius piper sola amaritudine placere. Ovid. 4 Trist. Eleg. 3: omni tibi dore placebam. Idem 2. Amor. Eleg. 4: Illa placet gestu. Cic. pro Domo sua: Nonne fieri poterat ut populo de Cyprio rege placeret, de exulibus Byzantiis displiceret? ¶ Placet ferè in tertiæ personis ponitur pro videtur. Cic. lib. 1. ad Lentul. Itaque postridie placuit, ut breviter sententias diceremus. Idem 1. de Divin. Vt doctissimis sapientissimisque placuit. ¶ Aliquando ponitur pro efferre, gloriari & plĕciarè ac magnificè de se sentire ἐγκωμιαστικῶς, Græcis. ut Ego placeo mihi, tu places tibi, Ille placet sibi. Quintilianus: Placeas licet tibi opum tuarum fiducia dives, si mihi idem invidere non expedit, pares sumus. Ovid. 2. Metam. - adimam tibi nanq; figuram Qua tibi, quaq; places, dolitо importuna marito. ¶ Hinc etiam Complaceo, Displiceo, & Perplaceo: de quibus suis locis.

Plăcentĭa, æ placendi studium. [ἀρέσκεια. Vng. *Kedvessēg kedvetkōdes*.] Apuleius libro de Philosophia: In homine ad placentiam ac mediocritatem libido reflectitur.

Plăcĭtus, a, um, particip. Quod placuit. [ברצה *nirtsāh*. ἀρέσκων. Gal. *Qui a plu*. Ital. *Che ha piaciuto*. Germ. Das gefallen hat. Hisp. *El que aplazo*. Pol. *Podobał*. Vng. *Tetzēt*. An. *That hath pleased*.] Terent. in prolog. Heaut. Vbi tuæ cognitæ, placidæ sunt. Ibidem: Et quæ vobis placida condimo est, datur. Ovid. Epist. 16: Est virtus placitis abstinuisse bonis.

Plăcĭtum, ti. nomen, n. f. Decretum, quòd quæ decreta sunt, ea fiè Senatus vel majoribus placuisse videtur. [רצון *ratsón* ἀρεστόν, ἀρεσκείαι, δόγμα. Gal. *Ce qui a plu, ordonnance, decret, arrest*. Ital. *Decreto, parere, ordinatione, statuto*. Ger. Ein gefallig/ein satzung/edict ertāntnus. Hisp. *Plazo, decreto*. Pol. *Vpodobanie, vchwała*. Vng. *Vegzesēg*. Ang. *That thing which hath pleased, a decree or ordinance*.] Plin. lib. 29. cap. 1: Eadem ætas Neronis principatu ad Thessalum transtulit, delentem cunctorum majorum placita, & rabie quadam in omnes ejus ævi medicos peterantem. Idem lib. 14. cap. 22: Medicorum placitis novitate aliqua sese commendantium.

Plăcendus, adjectivum nomen usurpavit Plautus in Trin. Si illa *inquit*, tibi placet, placenda dos quoque est, quam dare tibi: id est, debet placere & accepta esse tibi.

Plăcĭto, placitas, frequentativum. πολλὰς ἀρέσκω. Plautus in Bacch. Neque placitant mores.

Placĭdus, a, um, Mitis, sedatus: quod illa quę quieta sunt, omnibus placēt. [עמו *hamūm*. πρᾶος, ἥσυχος. Gal. *Paisible & quoy, doux & amiable*. Ita. *Pacevole, sedato, dolce, amole*. German. Stil/rüwig friedrich/mutsinig. Belg. *Saecht/stil/gedurtieren/gerus*. Hisp. *Piazentero, sosiego aplazi*. Polon. *Cychi, spokoyny, pokorny*. Vng. *Engedelmes, tsendes*. Angl. *Patient, quiet, calme, still*.] Terent. in Adelph. Ille semper egit suam vitam in otio, in conviviis, clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus. Donatus: Clemens est circa rectè agentes, placidus etiam circa delinquentes: Clemens animo, placidus vultu. Terentius ibidem: Quum fervit maximè, tàm placidū quàm ovem reddo. Ovid. 1. Fastor. Da mihi te placidū, dederis in carmina vires. Horat. in Arte: Sed non ut placidis coëant immitia. ¶ Arbor placidæ cui sylvestris opponitur. Plin. lib. 16 ca 5: Præterea sunt aliquæ sylvestres, aliæ placidiores: quæ culta obtinent. Cœlum placidum: hoc est, serenum, & tranquillum. Sil. lib. 12: - nec placidò commota tonitrua cœlo. Placidus & serenus dies. Plin. Epist. 101: Accipit ab hoc auras quamlibet sereno & placido die. Lumen placidum, Horat. 4 Carm. Ode 3. Mors placida, Virg. 6. Aeneid. Pax placida, Virgil. 1. Aeneid. Placidissima pax in animo. Cic. 5 Tusc. An delectationis & otii consumendi causa locuti sumus sapientem ab omni concitatione animi (quam perturbationem voco) semper vacare, semper in animo ejus esse placidissimam pacem?

Placĭdē, adverbium. Quietè, sine tumultu. [σταθερῶς, ἡσύχως. Gall. *Paisiblement, bellement, doucement, plaisamment*. Ita. *Dolcemente, pacevolmente*. Ger. Stil/fridsamlich/sinigklich/thugklich. Hisp. *Piazenteramente*. Pol. *Cychо, spokojnie*. Vn. *Tsendesen*. An. *Quietly, stilly, therkely*.] Plaut. in Bacch. Placidè volo unumquodq; agamus: Virg. 5. Aeneid. Amplexus placidè tumulum, lapsusq; per aras. Cic. 2 Tusc. Ad ferendū igitur dolorem placidè & sedatè pluscimū proficit, toto pectore (ut dicitur) cogitare quàm id honestū sit: sumus enim natura studiosissimi appetentissimiq; honestatis; cujus si quasi lumē aliquod aspexerimus, nihil est quod

(ut e¶

(ut eo potiamur) non parati simus, & ferre & perpeti. Idem 4. Ver. Prætoris injurias tacitè, hospitis placidè ferendas esse arbitrabatur.

Plăcĭdĭtās, atis, f. t. Tranquillitas, lenitas, quam Varro in ovibus esse asserit: In queis, *unquis*, primùm non sine causa putant oves esse assumptas & propter utilitatem & propter placiditatem: [עמוה *hanevâh* רצון *ratsón*. πραότης. Gal. *Paisibleté*. Ital. *Piacevolezza*. Germ Stille/zamheit/sinsamkeit. Hisp. *Placentera disposition*. Pol. *Cychosc, pokora*. Vng. *Engedelmesseg, szendesseg*. An. *Quietness, meekness, calmness*.] maximè enim, quietæ & aptissimæ ad vitam hominum. Gel. lib. 13. cap. 21: Aeneid quidem prætermittendum puto cujusmodi est, quod in commentario quodam Servii Claudii scriptum inveni. Nerio dictum, quasi Neirio: hoc est, sine ira & cum placiditate: ut eo nomine mitem, tranquillumque Martem fieri precemur.

Plăco, as, cum accusativo, act. p. Mitem, placidum facio, propitio, sedo, tranquilliorem reddo. [כטר *chippér*. πραΰνω, ἱλάσκομαι, ἐξιλάσκομαι, ἐξιλάσσομαι. Gall. *Appaiser, adoucir*. Ital. *Placare, reconciliare*. Ger. Stillen/versünen/befridigen. His. *Amansar, aplacar*. Pol. *Vbłagam, vspokaiam, vspokoiam*. Vng. *Meg engeszteltetem*. Ang. *To appease or mitigate, to make calme, meeke and quiet*.] Cicero 2. in Catil. Quos quidem ego, si ullo modo fieri posset, non tàm ulcisci studeo, quàm sanare & ipsos placare Reipublicæ. Virg. 1. Aeneid. Sic ait, & dicto citiùs tumida æquora placat. Terent. in Heaut. Neque quod principium inveniam ad placandum scio. ¶ Hujus verbi compositum est Complaco penult. prod. quod vide suo loco.

Plăcātŭs, a. um. Propitius, sedatus. [מכטר *mechuppár*. ἱλασμός, πραΰνσις. Gal. *Apaisé*. It. *Placato*. Ger. Gestillet/versünet/befridet. Hisp. *Aplacado*. Pol. *Vsmierzony, vspokoiony, vbłagłany*. Vng. *Meg engesztelteted*. Ang. *Mitigated, appeased*.] Plin. lib. 12. cap. 18: Nec minus propitii erant mola falsa supplicantibus, imo verò, ut palàm est, placatiores. Placatissima quies, Cic. 1, Tusc.

Plăcātè, adverbium, placidè, æquo animo, patienter, sedatè, leniter, humanè. [πράως. Gal. *Paisiblement sans s'esmouvoir*. Ital. *Piacevolmente, senza sdegnarsi*. Ger. Mit stille/sanftmütigkeit/ohne grissgràmen. Hisp. *Amansado*. Pol. *Spokoynie, pokornie*. Vng. *Engedelmesen, szenderen*. Angl. *Possibly, quietly, meekely, calmely*.] Cicero ad Torquatum lib. 6: Omnia humana placatè & humanè feramus. Idem ad Ligar. lib. 6: Sed hoc ipsum intelligimus cum quotidie remissius & placatiùs ferre.

Plăcātĭo, onis, f. t. Mitigatio. [רצון *ratsón* כטר *chópher*. πραΰνσις. Gal. *Appaisement* Ital. *Pacificatione*. Germ Stillung / versünung / befridigung. Hisp. *Cura de amansar*. Pol. *Vsmierzenie, vspokoienie*. Vngar. *Meg engesztelés, le szendeziteés*. Angl. *Appeasing*.] Cicero 4. Tusc. Sed omnis ejusmodi perturbatio animi placatione abluatur.

Plăcābĭlĭs, Propitiabilis, sive quod placatur. [מתרצה *mitheratsséh*. Εὐμενὴς. Gal. *Facile & aisé appaiser*. Ital. *Facile da placare*. Ger. Das leichtlich zu stillen oder zu begütigen ist / versünlich. Hisp. *Lo que puede ser amansado*. Po. *L'atwi do vspokoienia, do vsmierzenia*. Vng. *Engesztelhetö, le szendezithetö*. Ang. *Easie to be appeased*.] Cic. 4. Ver. Omnia quę habuisset æquiora & placabiliora quàm animum Prætoris, atque hospitis. Cicero ad Atticum lib. 1: Nam si ita esse statueris, & irritabiles animos esse optimorum sæpè hominum, & eosdem placabiles, &c. Terentius in Phormione: Nunc quòd ipsa ex aliis auditura sit Chreme, Id nosmet indicare placabilius est.

Plăcābĭlĭtās, atis, f. t. Lenitas, clementia. [רצון *ratsón* כטר *chópher*. πραότης. Gal. *Facilité d'estre appaisé, douceur placable*. Ital. *Facilità di esser placato*. Germ. Versünigkeit/freidmut. Hisp. *Facilidad para ser amansado*. Pol. *Dobrotliwość, łaskawość*. Vng. *Engedelmesség, kegyelmesség*. Ang. *Gentlenesse, easinesse to be appeased*.] Cicero 1. Offic. Nihil magno & præclaro viro dignius placabilitate & clementia.

Plăcāmĕn, n. t. & placamentum, n. s. Quo quis placatur. [רצון *ratsón* כטר *chópher*. ἱλασμός. Gall. *Appaisement*. Ital. *Pacificatione*. Ger. Ein versünung oder damit man versünet und befridiget. Hisp. *Obra de amansar*. Polon. *Vbłaganie*. Vng. *Engesztelö*. Ang. *That whereby one is appeased*.] Liv. 7, ab Vrbe. Ludi quoq; scenici, nova res bellicoso populo, inter alia cœlestis iræ placamina instituti dicuntur. Plin. lib. 21. cap. 7: Hoc veluti placamento terræ blandiuntur. Tacit. lib. 15: Non largitionibus principis, aut deûm placamentis decedebat infamia.

Placĭtis, *magister*, Cadmiæ species, quæ velut fuligo quædam, aut favilla ex foraceibus ærariis egesta parietibus adhæret: nã propter sui gravitatem ad rectitudinem evolare nõ potest. Dicta Placitis, ideò quòd speciem referat crustæ, quã Græci πλακοῦς appellant. Vide Galenum lib. 9. Simplicium, & Plinium lib. 34. cap. 9.

Plĕrĭquĕ, plærĕque, plĕraque: [רבים *rabbím*. πολλοί. Gal. *Plusieurs*. Ital. *La maggior parte*. Germ. Der mehrer theil. Hisp. *La mayor parte* Polon *Wiersza częśćią* Vngar. *Tobab minnyiaian sokan*. Ang. *Many, the most parte*.] vel potiùs sine diphthongo pleriq. ut hodie à doctioribus ferè scribitur, eò quòd ab obliquis nominis Plus deduci putetur, u in e converso: quanquam alii πλεῖ τὸ πλῆθος, quod plenum significat, fieri volunt. Accipitur enim in ea ferè significatione, in qua dicimus plures vel majore ex parte. Salustius: In divisione orbis terræ pleniq; in tertia parte Africam posuêre: pauci tantùmodo Asiam & Europam. Cic. 1. Academ. Vt contra omnium sententias dicti jam pleriq; deduceret. Idem de Inventione: Nec ratione animi quicquam, sed pleraque viribus corporis administrabant. Horatius lib. 2. Epistol. Si quædam nimis antiquè, si pleraque durè. Idem in Arte: Pleraque differat & præsens in tempus omittat. Salust. Plerosq; senectus dissolvit, nisi qui ferro aut bestiis interiêre. ¶ Aliquando valet idem quod nonnulli. Quintil. Videas plerosq; ita percitos: id est, nonnullos. Plerique omnes, teste Donat. complexus est, idem significans quod plenq; vel maxima ex parte. Terent. in Andr. Quod plerique omnes faciunt adolescentuli. Vbi Donat. Plerique omnes ἀσυνηθὲς est. Nam erant qui plerique, parelcon intelligunt. Hoc cum prima parte orationis dixerunt veteres. Idem in Hec. Plus latis novè: sed intelligitur, Plus quàm satis. Hoc quidam putant: mihi de his videtur esse quæ à veteribus geminabâtur, ut plerique omnes: id est, omnes: & pleraque omnia: id est, omnia. Sic & plus satis, pro satis. Terent. in Phorm. Ita plerique ingenio sumus omnes: nostri nosmet pœnitet. Et in Heaut. Quid rei esset dixti huic? s. dixi pleraque omnia.

Plĕrănquĕ, adverbium, dupliciter sumi potest: nam aliquando valet idem quòd ferè semper. [ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Gal. *Le plus souvent, plusieurs fois*. Ital. *Molte volte*. Germ. Meistmalen/Mehrtheils. Hispan. *Muchas veces*. Polon *Possobiçie, zpolskowy*. Vng. *Sokszor mindenkor, gyakran*. Ang. *Oftentymes*.] Terent in And. Ipsum summum ægrotum ad deteriorem partem plerunque applicat. ¶ Aliquando ponitur pro nonnunquam. Quintilianus: Exuta sunt plerunq; vitia verberibus: id est, nonnunquam. Omnes quoque plerunque omnes, ut plerique omnes. Plautus in Trinummo: Ita plerunque omnes jam sunt intermortui. Invenitur etiam Plerus sine adjectione. Pacuv. Periêre Danai, pleraq; pars perfossa est.

Plăgă, æ, penult. prod. f. p. Ictus, vulnus. [מכה *mechâh* נגיעה *negiáh* מגפה *maghgephâh*. πληγή. Gall. *Playe*. Ital. *Percossa, piaga*. Ger. Ein streich/ein wundt. Belg. Eenen slach. Hisp. *Llaga*. Pol. *Ráná, zgrzech*. Vng. *Tsapas, seb*. Ang. *A wound, stroke, a stripe*.] Virgil. 4. Georg. plagisque peremptum Tonsa pro integram solvuntur viscera pellem. Ovid. 2. Trist. Nec habet in nobis jam nova plaga locum. In hac significatione apud idoneos scriptores his verbis appositum invenitur, Accepere plagam, Facere plagam, Infligere plagam, Imponere plagam, Inferre plagam, Perferre plagas. ¶ Transfertur & ad arborum incisiones, è quibus succus profluit. Plin. lib. 12. cap. 25: Succus è plaga manat.

Plăgæ, arum. priore correpta, Retia dicuntur rariora ad capiendas feras, quòd plagis id est, foraminib. plena sint. [מכתם *mechtsóthim*. ἄγκιστρα. Gal. *Rets à prendre bestes sauvages, filets*. Ital. *Reti da gran maglia da prendere animali selvatichi*. Germ. Die Jägergarn. Hispan. *La red de grandes mallas*. Pol. *Sieci, misterya*. Vng. *Vadfogó háló*. Ang. *Nettes to catch wilde beasties*.] Cic. lib. 3. Offic. Summa igitur iniquitate, tendere plagas, etiàsi excitaturus non sis? Virg. 4. Aeneid. Retia rara, plagæ, lato venabula ferro. Vbi Servius docet, plagas propriè illos funes dici, quibus retia tenduntur in ea imam & summam partem. In hac significatione dicimus Incidere in plagas, pro eo quod est Incidere in insidias. Cic. 1. Ver. Si ex his laqueis te exueris, in illas tibi majores plagas incidendum. ¶ Plagæ item in cœli, terræve divisione dicuntur spatia & tractus, qui modò climata, modò zonæ appellantur. [טאה *peáh*.] Ovid. 1. Metamorph. totidemque plagæ totidem premuntur. Cic. 2. de Divinat. Quod est ante pedes nemo videt, cœli scrutantur plagas: ex poëta. Virg. Aen. 7: Aliquidè tellus extrema refuso Submovet Oceano, & quem extenta plagarum Quatuor in medio dirimit plaga Solis iniqui. ¶ Hoc item nomine veteres appellabant linteum lecti tegmen, amplum, & candidum, quod pelicam lecticariam sindonem, & regale appellitarunt. Varro de Vita pop. Rom. ut citat Nonius. Chlamydes, plagæ, vela, vasa aurea. Idem: Eburneis lectis, & plagis figillatis.

Plăgŭlă, diminutivum, quod pro varia significatione primum diversa itidem sortitur significata. Nam in singulari exiguum vulnus sive exiguam plagam significat: in numero verò multitudinis modò minores casses: modò etiã parvam sindonem, quæ lecto insternitur. ἐπιστρώματα. Liv. lib. 39: Inde primum lectos æratos, vestem stragulam pretiosam, plagulas, & alia textilia, &c. Hinc Vlpian. tit. de aur. & arg. plagulas inter muliebres vestes recenset.

Plăgĭārĭŭs, rii. Qui hominem, quem scit liberum esse emit, vendidit, aut pro servo tenet: vel qui servo aut servæ persuadet, ut à domino, dominâve fugiat: vel cùm eum vel tacito, vel insciente domino

domino celat, vinctum habet, emit, vel vendit. [*ωὸρπωνὸὸς.* Gall. *Qui detient en seruage homme libre, ou soborne le serf d'autruy pour le retenir.* Ital. *Chi tiene huomo libero per seruo, o chi presta aiuto o assegno à tenerlo.* Ger. Ein Menschen raub/ einer der wissentlich ein from getaufft oder verkaufft / oder einen andern hinderrucks jm zuhengen abzeucht/ sie jhm hinderhaltet oder auch verkaufft/ vnnd zu dienstbarer Gefangenschafft vmbzeucht. Hisp. *El que hurta los esclauos libres.* Polon. *Ludzi wolnich poimacz y przedawacz, albo przemacz, albo kogo z wolnego stanu.* Vng. *Ember arrol, szolga biteczeb.* An. *Theefe stealeth a man: seruand to go from him, or keepeth him in secret without wting of his master.*] Dictus plagiarius, quòd qui criminis horum convicti essent, lege Flavia plagis damnarentur. Lex quia Plagiaria: crimen, Plagium vocatur. Mart. lib. 1: Impones plagiario pudorem. Vbi per translationem Plagiarium vocat furem librorum suorum.

Plāgĭgĕr, pen. corr. Quasi genitus ad ferendas plagas. ωληγοφό-ρος. Plaut. in Pseud. Plagigera genera hominum.

Plāgōsus, a, um. Plenus plagis: [ωληγώδης. Gall. *Plein de playes.* Ital. *Impiagato.* Ger. Voll Streychen oder Wunden. Hisp. *Lleno de llagas.* Polon. *Pełni ran, zgrzebien albo siny.* Vngar. *Tsapasos, vereked.* Ang. *Full of wounds and stripes.*] ut Plagosa crura, apud Apulejum. ¶ Aliquàndo dicitur plagosus, qui multas plagas infert, ωληγηφόρος: unde ab Horat. 2. lib. Epistol. ad August. Orbilius Grammaticus plagosus dicitur, quòd nimiùm lævitet in pueros. Non equidem insector, delendaq; carmina Livi Esse reor, memini quæ plagosum mihi parvo Orbilium dictare, &c.

Plāgŭla, Genus piscis, ita dictum, quòd non versus caput, sed in latera natet. Plautus in Rudente: Ostreas, balanos captamus conchas, marinam urticam, Musculos, plagulas striatas.

Plancion. Vngueoti genus, teste Barbaro, πλάγιον, latera.

Plānca, æ, f. p. [נחות *luchóth* קרשים *keraschim.* σανίδες. Gall. *Planche.* Ital. *Tauole piane.* German. Ebne Bretter oder fleckling. Hispan. *Tablas llanas.* Pol. *Gładka tablicza, dyl.* Vngar. *Sima tabla.* Ang. *Planks.*] Tabulæ planæ, interprete Festo, à planitie appellatæ. Plin. lib. 8. cap. 43: Nec pontes asini transeunt, per raritatem plancarum transluccntibus fluviis. Sic enim legit Calpinus: tametsi in castigationibus exemplaribus hunc in modum legatur, Per raritatem eorũ transluccntibus fluviis. Plauti. Qui supra modum pedibus plani sunt: id est, qui pedes imos graciles habent, planosque æqualiter, quasi tabellas, quæ plancæ vocantur. [σχαιοπόδης. Germ. Flachfüssig/ die bretten füss haben. Pol. *Szerokostopowie.* Ang. *Splaye footed.*] Idem & Ploti, sive Plauti vocati sunt, teste Festo: unde & M. Annus Sarsinas Poeta, à pedum planitie initio Plotus, deinde & Plautus cognominatus est. Plin. lib. 11. cap. 45: Vola hominum excepta quibusdam: nanque & hinc cognomina invenere Plauti, Planci, Scauri, &c. ¶ Plancorum Romę celebris familia fuit, ex qua ortus est Numatius ille Plancus, qui Lugdunum coloniam in Gallia condidit: quam Seneca suæ ætate reflatur conflagrasse centesimo anno à quo condita erat.

Plancus. Vide PLANGO.

Plane. Vide PLANVS.

Planetæ, pen. prod. m. p. [πλανῆται. Gall. *Planetes.* Ital. *Planeti.* German. Die Planetsternen so stättes jn vnd von einander eren gehn. Hispan. *Planetas ó estrellas erraticas.* Polon. *Planety.* Vng. *Hadosó csillagok.* Ang. *Planets.*] Dicuntur septem cœlestia corpora terræ proxima, præter motum primi mobilis quo ab Ortu in Occasum rapiuntur, peculiarem quandam, illiq; contrariam habentia conversionem: nomen acceperunt ἀπὸ τῦ πλανᾶσθαι, ab errando, quòd hæ solæ ex omnibus stellis errent & vagentur, reliquis in uno loco consistentibus, unde & fixę dicuntur. Latini Græcorum imitatione errantia sidera, & erraticas stellas, Nigidius etiam errones appellat. Ex his Saturnus summũ locum obtinet, proximum Iupiter, tertium Mars, quem deinde Sol ordine subsequitur, Solem Venus, sub Venere Mercurius sequitur: est: Luna ultimum terræq; citimum, ideoque minimam orbem possidet.

Plango, gis, xi, ctum, act. 1. Tundo, verbero. [הכה *hichchâh* מכה *machah.* κόπτομαι. Gall. *Frapper.* Ital. *Percuotere.* German. Schlahen Hisp. *Herir.* Pol. *Kołacz.* Vngar. *Iaygatok, keserghk.* Ang. *To beate, thumpe or knocke.*] Lucilius: -plangunt littora fluctus. Ovid. 2. Metam. Plangere nuda meis conabar pectora palmis. ¶ Sæpè accipitur pro lamẽtari, & clara voce, pectorisq; percussione, similibusq; signis animi dolorem testari. [קוֹנן קינה *sephâdh. ἰθρῶῦς, ἢ γόους κρούειν.* Gall. *Mener dueil, se lamenter.* Ital. *Piangere.* Germ. Mit heuten vñ weinen an die Brust schlahen. Belg. *Heyten.* Hisp. *Llorar ó herir llorando.* Vng. *Verem, jajatom.* Ang. *To bewaile and weep.*]

Plānctus, ūs, nomen, m. q. Lamentatio cũ pectoris percussione, capitis femorũ, manuũ, pedũ supplosione, evulsione crinũ, variq; multitudinis imperitæ ineptiis, animi dolorẽ indicãtibus. [מספד מספדה *missâphdh* קינה *kinâh.* κρουσίγοος. Gall. *Grand dueil, frappement contre la poitrine ou autre lieu.* Ital. *Battimento di mani per dolore.* Germ. Heulen mit schlahen an die Brust/ wehklagung/ leidgeschrey. Hisp. *Llanto con herida de manos.* Pol. *Lament pł acz ſzarpanie ſie włosów.* Vn. *Iaygatas, ó haytas.* An. *A weeping, hitting or knocking.*] Stat. 10. Thebaid. -vallantur planctibus arę, Fœmineo cũ planctu missus clamor. Senec. Oct. Propriè tamen eam ipsam percussionem qua summo in luctu pectus nostrum, aliamve corporis partẽ cędimus, planctum appellamus: à verbo plango, quod proprie significat percutio. Silius: -livẽtia planctu Brachia. Lucan. lib. 2: Exigit ad fęvos famulatũ brachia planctus.

Plāngŏr, oris, m. 2. Percussus, verberatio. [מכה *machchêlh.* κρουσίς. Gall. *Frappement.* Ital. *Battimento.* Ger. Schlahung Hispan. *Herida.* Pol. *Lamenty kol'at.* Vng. *Iſzonnak vtes.* Ang. *Hitting, knocking.*] Catullus: Procedunt, leviterq; sonant plangore cachinni. ¶ Sæpiùs pro lamẽtatione & planctu ponitur. [מספד *misphdh* קינה *kinah.* ὀλοφυγμός. Gall. *Grand dueil.* Ital. *Gran dolore.* Ger. Ein leidgeschrey/ mit schlahung an den leib. Hisp. *Llanto con herida.* Pol. *Płacz rzewniewy.* Vng. *Siras, iaygatas.* Ang. *A bewayling, sorowing.*] Cicer. 3. de Orat. Plangore & lamentatione complevimus forum. Idem quarta Philipp. Tu diadema imponebas cum plangore populi, ille cum plausu rejiciebat.

Planipes, Planities. Vide PLANVS.

Plānta, æ, f. p. Tota pedis pars inferior cui insistimus, quem & imum pedem vocant. [כף *chaph.* πέζα, πέλμα. Gall. *La planto des pieds.* Ital. *Pianto del piede.* Germ. Die solen vnden an dem füssen. Hispan. *La planta ó bazo del pié.* Pol. *Stopa.* Vn. *Talp.* Ang. *The sole of the foote.*] Virgilius in Moreto: Cruribus exilis, spatiosa prodiga planta. Plin. li. 7. cap. 2: Eudoxus in meridianis Indiæ, viris plantas esse cubitales, fœminis adeò parvas ut struthopodes appellentur. Ovid. 2. Metam. -ut rersis niteant talaria plantis. Iuvenal. Satyr. 14: -ancipiti fingens vestigia planta. ¶ In stirpibus autem plantæ dicuntur surculi transferendi, vel inserendi gratia à matre rapti, vel stirpes adhuc teneriores qui cum radicibus de loco uno in alium transferri possunt. [φύτευμα. Gall. *Vne plantee d'arbre ou d'herbe.* Ital. *Pianta d'arbore.* Germ. Ein zweig/ ein schoss das man einzweiget. Hisp. *La planta para plantar.* Polon. *Latorośl.* Vng. *Oltouany, vetesztes.* An. *A plante, a stirpe of a tree.*] Virg. 2. Georg. Hic plantas tenero abscindens de corpore matrum Deposuit sulcis. Plin. lib. 17. cap. 15: Sativæ plantæ sylvestrium radicibus inseruntur naturâ ficcioribus. Cic. de Senect. Malleoli, plantæ, sarmenta, vites, traduces, propagines nónne ita afficiunt ut quemvis cum admiratione delectent? Virg. 2. Georg. -deinde feraces Plantæ immittuntur.

Plāntārĭa, orum, n. c. Ipsæ plantæ, teste Servio, quæ è semine ortæ cum radicibus & terra propria transferuntur de uno loco in alium. [φυτόσπορα. Gall. *Vne pepiniere, plantes d'arbres ou d'herbes.* Ital. *Piante d'albero.* Germ. Ein setzung so man mit sampt dem wurtzen außgrabet vnnd an ein ander ort setzet. Hispan. *Las plantas que se trasponen con su rayz.* Pol. *Mł odego drzewa przesádzy nie.* Vn. *Palanta, oltouany.* Ang. *Plantes or young spring of trees and hearbes.*] Virgil. 2. Georg. Sylvarumque aliæ pressos propaginis arcus Expectant, & vivâ suâ plantaria terra. ¶ Plantaria etiam dicuntur plantarum loca. Plin. li. 13. cap. 4: Ergo plantaria instituũt, anniculasq; transferunt, & iterum bimas: gaudent enim mutatione sedis. Idem lib. 15. cap. 1: At nunc etiam in plantariis serunt, translatarumque altero anno decerpuntur baccæ. Idẽ lib. 17: Quædam in plantario infita, eodem die transferuntur. Persius Satyr. 4, vocem hanc ad obscœnarum partium vermiculos trãstulit: Quinque (inquit) palæstritæ licet hæc plantaria vellant, Non tamen illa filix ullo manuescit aratro.

Plāntārĭus, hoc plantare, adjectivum à planta, quũ imum pedem significat Stat. lib. 1. Thebaid. Summa pedum propere plantaribus alligat alis.

Plāntātĭlis, le, tium, Quod plantari debet, seu quod est aptum ut plantetur. [φυτόσπορος. Gall. *Qui se peut planter.* Ital. *Che sé può piantare.* Ger. Das man zweigen oder pflantzen kan. Hispan. *Cosa que se puede plantar.* Pol. *Do ſzczepienia dobri, ſzczepni.* Vng. *Plantalnó valo.* Ang. *Meet to be planted, sett or greffed.*] Col. lib. 5. cap. 9: Ipsæ autem arbusculæ hoc modo possunt transferri: antequam plantarias arbusculas effodias solo, rubrica notato partem ejus quæ Meridiem spectet.

Plāntĭgĕr, ra, rum, Plantas gerens: [φυτοφόρος. Gall. *Qui porte plante.* Ital. *Che porta pianta.* Ger. Das zweig tregt. Hispar. *Cosa que trae plantas.* Polon. *Szczepce rodzący.* Vngar. *Palanta hordozo.* Ang. *That hath or beareth plantes.*] ut Plantigeræ arbores, quæ ex sese pullulando plantas emittunt. Plin. lib. 13. cap. 8: Siliqua plantigera est in imis partibus.

Plānto, ras, act. p. Sero. [נטע *nâtah* שתל *schathâl.* φυτεύω. Gall. *Planter.* Ital. *Piantare.* German. Zwegen/ pflantzen. Belg. *Plantt.* Hispan. *Plantar arboles ó plantas.* Pol. *Szczepie.* Vngar. *Plantalok valamit.* Ang. *To plant, to sett, to greff.*] Plin. lib. 17. cap. 10: Hoc modo plantantur punicæ. Hujus composita, Deplanto, quod est contrarium suo simplici, Explanto & Supplanto: de quibus suis locis.

Plānto, ās, act. 1. Satio. [נטע *nâtah* מטע *mattâh.* φύτευσις. Gall.

Plantation, plantement. Ital. *Piantatione, piantamento* Germ. Pflantzung/pflantzung. Hisp. *Plantamiento.* Pol. *Sadzenie.* Vng. *Plantalas meltetes.* Ang. *A setting or grafting.*] Plinius libro 21. cap. 4: Vnde accolæ transferentes cõferunt, ipsaque plantatione proficiunt.

Plantago, inis. f. t. Herba est nota. [Πενύηλοντον. Gall. *Plantain.* Ital. *Piantagine.* Germ. Wegetich. Hisp. *La llantem.* Pol. *Babka, iezyk.* Vn *Vtifue.* Ang. *A plantaine or waybred.*] Duo sunt ejus genera. Quæ minor est angustiora habet folia & nigriora, linguę pecorum simillima, caule anguloso, in terram inclinato. Major, foliis est laterum modo inclusa: quę quia septena sunt, quidam eam heptapleuron vocavêre. Autor Plin. lib. 25 cap. 8.

Planula, ἐγχειρίδιον, à complanando dicta est, pro instrumento fabrili, qua assamenta lævigantur ꝛc. poliuntur. Nam dolabra idem videtur quod ascia, ut inquit Donatus, qui ait: Dolare est ascia cædere. Et planulæ sunt quas nos *lamas* vocamus. Fores enim cum planulis ferreis parietibus & cardinibus conjunguntur, & super illos devolvuntur.

Plānus, a. um. priore prod. Aequalis, in quo nihil eminet: [ישר *iaschâr.* ὀμαλὸς. Gall. *Egal.* Ital. *Piano.* ϒgual. Ger. Eben. Belg. Effen/vlack. Hisp. *Llano* ϒgual. Pol. *Rowni.* Vng. *Igienes, sik.* Ang. *Equall, even.*] ut planum solum, apud Plin. Ept. 161. Mart. lib. 1: Et planis modico tumore vertex. Cic. 2. de Natur. deor. Quumq; duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus (sic enim sphæram interpretari placet) ex planis autem circulus aut orbis. Liv. lib. 34: Et Romani simul à portu, unde aditus planior erat, ut distenderent ab apertiore loco hostes, *&c.* Cicer. pro Cecin. Sed ne æquo quidem & plano loco. Ovid. 3. Trist. Eleg. 4: Qui cadit in plano, (vix hoc tamen evenit ipsum) Sic cadit ut tacta surgere possit humo. ¶ De plano, vel è plano aliquid facere. quid sit, docet Budæus loco Vlpian. lib. 2. de Constit. prin. Vel cognoscens decrevit, (ait Vlpianus) vel de plano interlocutus est. De plano, *inquit*: hoc est, à Iudice non sedente. Solent enim Iudices in tribunalibus editioribus sedere. Paulus de Quæstor. l. Vnius. Custodiæ, nõ solùm pro tribunali, sed & de plano audiri possunt, atq; damnari. Sueton. in Tiber. Iudicesque aut è plano, aut è Quæstoris tribunali admonebat: id est, è solo in quo populus stabat. Papin. in l. Miles. ad leg. Iul. de adult. Libellus (*inquit*) de plano dari potest: id est, Iudice nõ sedente, vel diebus feriatis. ¶ Plani pisces dicuntur qui superficiem planã, non rotundã habent, ut sunt rhombi, & raiæ. Plin. lib. 9. cap. 24: Planorum piscium alterum est genus quod pro spina cartilaginẽ habet. ¶ Planũs accipitur aliquando pro aperto, & manifesto: quòd quæ plana sunt, nullum impedimentum habeant quin undicunq; videri possint. [נכח *nochâh.* ἐναντίος. Gall. *Clair & evident.* Ital. *Piano, chiaro.* Germ. Dũnckel vnd klar/verstendlich/gut zu merckẽ vnd zu verstehn. Hispan. *Claro, manifiesto.* Pol. *Iasni, swierzchi.*] Plaut. in Persa. Satin' hęc tibi sunt plana & certa? Planum facere, est declarare, & rem difficilem aut dubiam solvere, & ante oculos verbis explanando ponere, & patefacere, translatione sumpta à loco inæquali, qui cultu adhibito, aut opera, planus fit. Cic. 2. Verrin. Hoc planum factum est. Idem pro Rosc. Amer. Planum fac. ¶ Apud eundem pro Flacco: Plana & stabilis via, viæ præcipiti & lubricæ opponitur.

Plānē, adverbium, Certo, omninò. [ἀναμφιβόλως, σαφῶς. Gall. *Plainement, clairement, certainement.* Ital. *Certamente, chiaramente.* Ger. Eigentlich/Gewißlich/gar wol. Hispan. *Ciertamente, llanamente, claramente.* Polon. *Zapewne wl. iasnie.* Vng. *Tellyesseggel vigyan.* Ang. *Plainelie, evenly.*] Terent. in Heaut. Sed te miror, qui alia tam planè scias. ¶ Aliquando ponitur pro clarè. aperiè, manifestè. σαφῶς. Plautus in Menæch. Non potuit paucis plura planè proloqui. ¶ Quandoque omninò, funditùs, prorsus. [παντελῶς. Gall. *Totalement.* Ital. *Al tutto, à fatto.* German. Gantz vnd gar/Gentzlich. Hispan. *Del todo.*] Cic. Treb. Quare si planè à nobis desicis, molestè fero.

Plānissimus, & Planissimè. Plaut. in Cap. Est' ne invocatum, an non? planissimè. Verum hercle, verùm vos paratis, planius. Quos nunquam quisquã neq; vocat, neq; invocat. Cic. 3. Verr. Non possum illa planius cõmemorare, quàm ipsum Ligurem protestimonio dicere audistis. Idem 2. de Divin. Multi etiam naturę vitium meditatione atque exercitatione sustulerunt: Demosthenem, ut scribit Phalereus, quum Pyrrho dicere nequiret, exercitatione fecisse ut planissimè diceret.

Plānĭlŏquus, a, um, Qui planè, & apertè dicit quod sentit, & libere. [φανερὰ λέγων, φανερολόγος. Gall. *Qui dit plainement & apertement ce qu'il veut.* Ital. *Che parla chiaramente.* Germ. Der frey redet/der gantz verstendlich. Hispan. *El que habla llanamente.* Polon. *Mowiący iawnie.* Vng. *Magyarúl, tiszán, tsudalom beszéllő.* Ang. *That speaketh plainlie and freelie.*] Plaut. in Truc. Planiloqua est: paucis ut tem ipsam attigit?

Plānārius, a, um, à Plano, quod de plano fiunt planaria interpellatio pro compellatione magistratus quæ fit de plano: id est, antequam in tribunal ascenderit. Conflat. l. 4. C. de dilat.

Et cognitio causæ non interpellatione planaria, sed confessorẽ judice colligatur.

Plānĭpēs, hujus planipedis, om. t. Qui pedes planos habet, πλατύπους. Diomedes scribit planipedem Græcè πίναξ significare. Vnde comœdiæ sive fabulæ genus dicebatur Planipedia, ubi nullo procedebatur cultu, quod actores pedibus planis id est nudis proscenia intrarent: non ut tragici actores, cum cothurnis: neq; ut comici, cum soccis. Ideo ob vilitatem actorũ qui plano pede in scena erant, & ob humilitatem argumenti, ut inquit Donatus: Planipedia dicta est. Sive quòd ob nova in suggestu scenæ, sed in plano orchestræ, positis instrumentis mimicis actitarent.

Plānĭtĭes, planitiei, f. q. Aequalitas, vel locus planus. [מישור *meschâr* בקעה *bikkâh* ככר *cicchchâr.* ὁμαλότης, πεδίον. Gall. Vne *plaine, vn lieu vni & esgal.* Ital. *Pianura* ϒg. *pianura.* Ger. Ebn heyt. Belg. Effenheyt/vlackeyt. Hispan. *El llano, llanura.* Pol. Równość. Vngar. *Zellet, sik mezõ.* Angl. *A plaine, or even place.*] Salustius Catil. Nam uti planities erat inter sinistros montes & dextrũ rupem asperam, octo cohortes in fronte constituit. Liv. 7. ab Vrb. Duûm millium planities castra Romana ab Hernica finiebat. Cæs. 7. bell. Gal. Legiones ut primùm planitiem attigerunt, infestis contra hostes signis constiterunt.

Plānĭtudo, inis, f. t. planities. [מישור *meschâr* ישר *jeschâr.* ὁμαλότης.] Col. lib. 4. cap. 30: Perticæ cacuminum modicæ planitudinis, quæ tamen dipondiarii orbiculi crassitudinem non excedant, optimè pangũtur: hoc est, quæ sint aliquantùm planæ.

Plānus, priore corr. [מוֹקֵשׁ. Gall. *Vn affronteur, un abuseur, trompeur.* Ital. *Ingannatore, barro.* Ger. Ein Betrieger. Hisp. *Engañador.* Pol. *Sydzel.* Vngar. *Hitetõ csalard.* Ang. *A deceiver.*] Teste A. Gellio lib. 16. cap. 7. commemoratur inter voces inusitatas, quibus usus sit Laberius Mimus: quo nomine significari existimant sycophantam. Budæus autem ait impostores à Græcis planos dictos, sed certi cujusdam generis impostores, nõ gyrversatia præditos: quo vocabulo potiùs quàm Latino Cicero pro Cluentio usus est: Hic ille planus, *inquit*, improbissimus, quæstu judiciario pastus, *&c.* Horat. quoque lib. 1. Epist. Nec semel irrisis triviis attollere curat Fracto crure Planũ: fortilli Plurima manet Lacryma, per sanctũ juratus dicat Osirim. Cedite, nõ ludo, crudelem tollite claudum: Quære peregrinũ, vicinia tota reclamat. Quo in loco Planus (ut Acron annotat) nomen est notissimi sui temporis impostoris, qui se in vehicula tolleretur, fingebat se crus fregisse, sed quum postea vehiculo in urbem revehereretur, rogareq; ut vehiculo in urbem reveherem, cõ est ei creditum. Eustathius Homeri interpres in Odysseam ita inquit, interpretẽ Budæo: Planus est, qui artem quandam professitetur imponendi etiam spectantibus: quales fuerunt Cephisodorus, & Pantaleon, & Matreas apud Alexandrum.

Plāsmă, ătis. [יצר *jetzer.* πάσσειν.] Figmentum sive commentum: ἀπὸ τοῦ πάσσειν, quod est fingere, sive simulare. ¶ Pelagius plasma pro quodam medicamento usurpavit, quod exinde liquidos adjuvandæ vocis gratia confici solet. Satyr. 11: Liquido dum plasmate guttur, Mobile colluerit.

Plasmo, Figmentum aliquod efficio.

Plastēs, plastæ, m. p. [יצר *jetzer.* πάσσειν. Gall. *Potier de terre, qui fait ouvrages de terre.* Ital. *Colui che lavora di terra, vasaio.* Germ. Ein Hafner/der etwas Bildwercks auß erden machet. Hisp. *El que haze alguna cosa de barro, alcadar de los vasos de tierra.* Polon. *Garncarz.* Vng. *Sar mives, fazekas.* Ang. *A potter, that maketh pots or other vessell of earth.*] Fictor qui figlinam artem exercet, & figulus dicitur: item qui ex argilla statuas conficit. Plin. lib. 35 cap. 12. Plastę laudatissimi fuêre Damophilus & Gorgasus.

Plastĭcē, hujus plastices, penult. corr. forma generis [πλαστική. Gall. *L'art de poterie, ou faire images de terre cuitte.* Ital. *L'arte di colare che lavorano di terra.* Germ. Die Hafnerkunst/die Kunst auß Erden oder Leim zu formiren. Hispan. *Arte para alcadar de barro.* Polon. *Nauka rzeźni rzbienia.* Vng. *Fazekasság, sarbol való mesterség.* Ang. *The art of making earthen vessels.*] Ars figlina, qua fingitur imagines ex argilla: ἀπὸ τοῦ πάσσειν, quod est fingere. Plin. lib. 35 cap. 7: Similitudines exprimendi quæ prima fuerit ratio, in ea quam *plastiken* Græci vocant dici convenientius est. Hinc & proplastice, πρωτοπλαστική, dicitur ars faciendi typos: est, formas ex argilla sive gypso, quas in æreis, marmoreisve operibus imitabantur. Dicitur etiam proplastice pro proplasmate quam ad formanda alia opera adhibent. Plin. Aestibus proplasticem pluris venire solitam constat ab artificibus quàm aliorum opera.

Platachoriasis, Equorum morbus est. Veget. lib. 2. cap. 16.

Plătălĕa, æ, ex, à Cicerone 2. de Nat. deor. appellatur area quam Plinius plateam vocat. Aelianus eandem facit cum pellicatu. Vide infrà in dictione PLATEA.

Plătănus, f. f. [πλάτανος. Gall. *Plane ou plaine.* Ital. & Hisp. *Platano.* Germ. Maßholder ahorn. Pol. *Lemer.* Vngar. *Platanfa.* Ang. *A plaine tree.*] penult. correp. Arbor latè spargens ramos, umbra

umbræ tantùm gratia experita δὸ τῦ σκιάν: hoc est, à latitudine nomen sortita. Petronius Arbiter: Nobilis æstivas platanus diffuderat umbras. Virg. 2. Georg. Et steriles platani malos gessere valentes. Cic. 2. de Orat. Platanus ad opacandum locum patulis diffusa ramis. De hac arbore sic scribit Plin. lib. 12. cap. 1: Quis non jure miretur arborem umbræ gratia tantum, ex alieno petitam orbe? Platanus hæc est, per mare Ionium in Diomedis insulam, ejusdem tumuli gratia primùm invecta: inde in Siciliam transgressa, atque inter primas donata Italiæ, & jam ad Motinos usque pervecta, ad tributarium etiam pertinens solum, ut gentes vectigal & pro umbra pendant. ¶ Legitur & platanus, us, quartæ inflexionis. Virgilius in Culice: Nam primùm prona surgebant valle patentes Aëriæ platani.

Plătănŭcum, ti, pen. prod. n. f. [πλατανῶν. Germ. Ein ort da dieser bäum gefanget sind.] Locus platanis consitus.

Plătănĭnus, a, um, Quod ex platano est. [πλατάνινος. Gall. De platane. Ital. Di platano. Germ. Das von dem Maßholderbawm ist. Hisp. Cosa de platano. Pol. Jaworowy. Vngar. Platanus fabol valo. Ang. Of a plane tree.] ut Folia platanina, apud Colum. libro 12. cap. 28.

Plătĭstă, f. Piscis est in Gange Indiæ fluvio nascens, delphino rostro & cauda similis, sed multo major, ut qui in longitudinem quindecim cubitorũ excrescat, Autor Plin. lib. 9. cap. 15.

Plătĕa, f. sp. penultima indifferens, quanvis secundum Græcorum originem producenda videatur. [רחוב rechòb שוק schok שדרה sdrah. Gall. Vne grande & large rue, place publique. Ital. Via larga, piazza. German. Ein weite Gassen/ Straß. Belg. Een straet. Hispan. La plaça, calle, ò barrio. Pol. Ulica, sprzeka. Vng. Vtcza. Ang. A broade street, the high waye.] Nam Græci πλατείαν dicunt. Plateam Latini, sicut μεσόγειον Mediterraneum, πανδοχεῖον, Pandochium. Horatius tamen in Epistola corripuit: Puræ sunt plateæ, nihil ut properantibus obsit. Similiter & Catullus ad Aurelium: Vos qui in platea modò huc, modò illuc, in re præterita sua occupati. Sunt autem plateæ viæ latiores in urbibus, & qui vici appellantur. Terent. in Andr. In hac habitasse platea dicitur Chrysidem. ¶ Quandoq; etiam capitur pro area in qua convenire populus solet. Lampridius in Heliogabalo: Platea in palatio stravit Lacedæmonius & Porphyreticis saxis. ¶ Est & nomen avis quæ ad eas volat quæ in mari mergantur, & capita illarum morsu corripit, donec capturam exturquet. Dicta platea à latitudine corporis. Vide Plin. lib. 10. cap. 50. Cic. Plataleam vocat. lib. 2 de Natura deorum.

Platycĕrōtēs, πλατυκέρωτες, Animalia latis armata cornibus, Plin. lib. 11. cap. 37: Aliorum cornua natura finxit in palmas, dentesque emisit ex iis, unde platycerotas vocant.

Platyophthălmŭs, πλατυόφθαλμος, Lapis spumæ candidæ similis, non tamen translucentis, quod stimmi appellant, alii fibium, alii alabastrum, alii larbason. Dictum platyophthalmon, quòd callublepharis admistum mulierum dilatet oculos. Vide Plin. lib. 33. cap. 6. Vulgus Antimonium vocat.

Platyphyllŏn, πλατύφυλλον, Genus tithymalli à latitudine foliorum dictum: de quo Plin. lib. 26. cap. 8.

Plaūdo, dis, si, sum, n. 1. Gratulor, lætitiam manibus pedibusq; ostendo. [מחה יד machah jadh סטק יד sephak jadh. χειροκροτῶ. Gall. Frapper les mains l'vne contre l'autre, en signe que quelque chose plaist. Ital. Applaudere, sbatere con le mani. German. Die Hend zusamen schlahen/ frolocken. Belg. Juychen. Hispan. Tocar, herir palmas con las manos en señal de alegria ò favor. Pol. Kadaie sie rekami kli klaskaią. Vng. Tapsolok, vigadok. Anglice, to clappe handes for ioye.] Seneca: Vnam rem adjiciam, & tacere, ac plaudere te juvabit. Cic. ad Att. lib. 2: Inimici erant equitibus, qui Curioni stanti plauserant. Idem pro Sestio: Ille in theatris plaudebatur. Virgil. 6. Aen. Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt. ¶ Plaudere sibi, est sibi blandiri, & platere. Sua nimiùm amare. Plin. Epist. 91: Nec ipse tibi plaudo, & ego nihil magis exfide, quàm de te scribo. ¶ Plaudor, verbum addi solitum in fine comœdiarum. Quint. lib. 6. cap. 1: Tunc est commovendum theatrum, quum ventum est ad ipsam illud, quo veteres comœdiæ tragœdiæq; claudunt. Plaudite. Horat. in Arte: & usque Sessuri donec cantor, Vos plaudite, dicat. Hujus composita sunt Applaudo: id est, alium Plaudo, ἐπιχορεύω: & Supplaudo: de quibus suo loco.

Plausi, Plausĕ. Cic. Art. Populum verò præclarum, qui propter aliam victoriam, ne victoria quidem plauditur. Id est, plausu excipitur. Ovid. 4 Tristium, Elegia secunda: Quaque ibis, manibus circumplaudere tuorum.

Plaŭsĭt, impersonale. Ovidius 2. Trist. Quumque fefellit amans aliqua novitate maritum, Plauditur, & magno palma favore datur.

Plaudens, tis, participium. [סטק יד sephèk jadh. ἐπιχορεύων.] Virg. 5. Aen. & alis Plaudentem nigra figit sub nube columbam: hoc est, sonora percussione alas diverberantem.

Plausus, a, um, aliud participium, κρουσθείς. Virgilius 3. Georg. & plausæ soliti cervicis amare. Ovidius 14. Metamorph. -numerosusve ex agmine major Subvolat, & remos plausis circumvolat alis.

Plaūsŭs, sus, m. q. Actus ipse plaudendi. [סטק יד sephek jadh. κρότος, κρουσμός. Gall. Frappement des mains en signe de ioye ou de faveur. Ital. Plauso, applauso. German. Frolockung/ freud erzeigung mit zusamen schlahen der Henden/ vnd dergleichen zeichen. Hisp. Aguel fauor. Polon. Radosci zklaskaniem rak. Vngar. Tapsolas. Ang. Clapping of handes for ioye.] Cic. in Catil. Quibus quum à cuncto consensu plausus esset multiplex datus. Idem Attic. lib. 2: Huic plausus maximi, consalutatio forensis perhonorifica. ¶ Ponitur aliquando pro sonora percussione. Plin. de gallinaceis: Diem venientẽ nuntiant cantu: ipsum verò cantum plausu laterum: hoc est, alarum concussu.

Plaūsĭbĭlis, & hoc plausibile, omn. t. Favorabile, jucundum, popularе, quod plausu populi excipi solet. [κατάσπαστος, κροτητός, δεκτικός. Gall. Favorable, plausible. Ital. Popolare, favorabile. German. Lieblich/ annemlich/ annätig. Hispan. Favorable, y favorescido. Pol. Widzieniu przyiemny. Vng. Kedues. An. Pleasant, to be receaued with ioye.] Cic. 3. Tusc. Quoniam plausibilia hęc non sunt, ut in sinu gaudeant, gloriose ioqui desinant. Idem 1. Verr. Id nunc poscitur, id jam populare atque plausibile factum est. Sic Oratio plausibilis quæ placet & plausum populi meretur. Quint. lib. 4. cap. 13: In aliquem lætum atque plausibilem locum quàm maximè possint favorabiliter excurrere.

Plaūsŏr, oris, verbale, m. t. [סטק יד sephèk jadh. κροτητής. Gall. Celuy qui frappe les mains l'vne contre l'autre en signe de ioye. Ital. Chi batte le mani insieme per laudare alcuno ò per allegrezza. German. Ein Frolocker mit zusammen schlahung der Hendẽ. Hisp. El que fauoresce ò se allegra batiendo las manos. Polon. Radosnik klaskaniem rad. Vngar. Tapsolo. Ang. A clapper of the handes for ioye.] Horat. 2. Epist. 2: Qui se credebat miros audire tragœdos, In vacuo lætus sessor, plausorque theatro. Idem in Arte: Si plausoris eges aulæa manentis & usque Sessuri.

Plaūsĭto, as, frequentativum à verbo plaudo. πολὺ ἐπιχορεύω. Autor Philomelæ, quisquis fuit is (Ovidii enim non esse satis constat) putavit eo verbo palumbi sonum exprimi. Plausitat, inquit, arborea clamans de fronde palumbes.

Plaustrum, stri, n. s. Currus, quòd ex omni parte sit palã quod in eo vehitur, ursinquit Varro libro 4. de lingua Latina. [עגלה hagalah. ἅμαξα. Gall. Chariot. Ital. Carro. Germ. Ein Wagen. Hispan. El carro ò carreta para cargar. Pol. Woz. Vngar. Szeker. Ang. A waine or carte.] Plaut. in Epid. Persi, plaustrum perculi. Cicer. 1. de Divin. Se interfectum in plaustrum, à caupone esse conjectum. Ovid. 2. Metamorph. Quãvis tardus erat, & te tua plaustra tenebant. Virgil. 1. Georg. Tardaque Eleusinæ matris volventia plaustra. ¶ Plaustrum item accipitur pro Septentrionalibus duobus sydenbus, quas & Vrsas appellamus. Constat enim utrunque ex quatuor stellis in quadrangulum dispositis, quæ totidem rotarum speciem referunt: & aliis tribus, quas qui poëticam Astrologiam descripserunt, tribus equis currum trahentibus assimilarunt. Ovid. 10 Metamorph. Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes. Senec. Oedipo: Quarsque despectat vertice summo Sydus Arcadicum, geminumq; plaustrum. ¶ Plaustrum item aliqui pro matronarum vehiculo accipiunt, quemadmodum & carpentum. Liv. 5. ab Vrb. Honoremque matronis ob eam munificentiam habitum, ut plaustro ad sacra, ludosque carpentis festo, profestoque traherentur. Et hæc digna Calepino commentatio, qui pro pilento plaustrum seminavit.

Plaūstrārĭus, Artifex plaustrorum. [Vngar. Taliga, Zeker ssina lo.] Lampridius in Alexand. Severo: Braccariorum, linteonum, vitrearionum, pellionum, plaustrariorum, argentariorum, aurificum, & cæterarum artium pulcherrimum vectigal instituit.

Plāutī, Qui sunt planis pedibus, antea Ploti nominati. πλανοῦ. πόδες. Festus, Ploti appellantur qui sunt planis pedibus: unde & poëta Accius, qui Umber Sarsinas erat, à pedum planitie inuitò Plotus, postea Plautus est dictus. Soleas quoque dimidiatas quibus utebantur in venando, quo planius pedem ponerent, semiplotia appellabant. Hæc ille.

Plebs, bis, f. t. vel Plebes, bei, Vulgus: hoc est, vilior pars populi. [עם hum. οἱ πολλοί, ὁ δῆμος. Gall. Le menu & commun peuple. Ital. Plebe. Ger. Das schlecht gemein Volck. Hisp. El pueblo de los menudos. Pol. Pospolstwo, lud. Vng. Kis nep, község. An. The common people, the rascall multitude.] Cicer. pro Milone: Nec timet quum plebem muneribus placarit, vos verò conciliant meritis in Rempublicã singularibus, &c. Lucan. lib. 5: -nescit plebes jejuna timere. Horat. 1. Serm. Saty. 8: Hoc miserę plebi stabat cõmune sepulchrum. Gell. lib. 10 cap. 20: Plebem autẽ Capito in eadem definitione à populo divisit: quoniam in populo omnis pars civitatis, omneaq; ejus ordines contineantur: plebs verò in qua gentes civium patriciæ non insunt, &c. Plin. libro 16. cap. 10: Tanta plebei consternatione, ut primò pulsus ex ea regione, mox & interemptus sit.

Plebs. Plebeii Romæ multi fiebant ex patriciis: sicuti contrà ex plebeiis patricii: id quum fiebat, adoptione nomen mutabatur, quod opinor satis constat: quòd verò non adoptione, sed aliquo privilegio aut à plebe ad patres, aut à patribus ad plebem transibant, conservabatur nomen, quod Octaviæ gentis exemplo Suetonius ostendit: aut enim modò patritiam, modò plebeiam fuisse, nomine conservato, & Dio lib. XLIII. Cornelium Dolabellam, qui Ciceronis gener fuit, transisse ad plebem, tradit: ex quo postea tribunus pl. factus est Dolabella: nec desiit esse Cornelius, sed desiit esse patricius. Nam lib. XIII. Epist. Fam. Cicero P. Cornelium vocati dicit eum, qui Dolabellæ beneficio civitate à Cæsare, victo jam Pompeio, donatus erat, quod factū est post illud tempus, quo trāsiisse ad plebem Dolabellam scripsit Dio. Video etiā in historiis tribunū pl. appellari Minutiū Augurinū, factū videlicet ex patricio plebeiū nomine conservato: nam antea Minutios omnes patricios videmus. Ex Paul. Manutii commētario in Epist. ad Quint. Frat.

Plēbēcŭlă, æ, diminutivum est à plebs. [ὁ πολὺς ὄχλος. Gall. *Le petit peuple, le plus menu & commun peuple.* Ital. *La fece de la plebe, la marmaglia.* Ger. Das gemein schlecht Volck. Hispan. *Pueblo menudo.* Polon. *Pospolstwo ciż ubogie.* Vngar. *Közönseges.* Ang. *The ignorant and poore common people.*] Cicero Att. lib. 1: Accedit ad illud, quòd illa concionalis hirudo ærarii misera & jejuna plebecula me ab hoc magno unicè diligi putat. Ad eundem lib. 16: Videtur enim mihi & plebeculam urbanam, & si fidem fecerit, etiam bonos viros secum habiturus. Persius Satyr. 4: Ergo ubi commota fervet plebecula bile. Horat. 2. Epistol. 1: -his nam plebecula gaudet.

Plēbīscītum, ti, n. s. Plebis statutum. [Ψήφισμα χειροτονία. Gall. *Ordonnance faite par le commun peuple.* Ital. *Ordinattione del popolo.* German. Ein Erfantnuß des gemeinen Volcks oder einer Gemeind. Hisp. *Ordenamiento ò decreto del pueblo menudo.* Polon. *Vchwał a pospolstwo ciż ubogie.* Vng. *Közönseg rendelése.* Ang. *The ordinance of the common people.*] Scisscre enim statuere est. Scita verò plebis appellantur ea quæ plebs suo suffragio sine patribus jussit Tribuno rogante. In populo enim omnis civitas & omnes ordines continentur: in plebe neque Equites sunt, neque Patricii. Liv. 3. ab Vrb. Omnium primum quū velut in controverso jure esset, tenerentne patres plebiscitis, legem centuriatis comitiis tulēre, ut quod tributim plebs jussisset, populus teneret: reliqua lege Tribunitia rogationibus telum acerrimum datum est. Est igitur plebiscitum quod à plebe nulla autoritate Patrum constitutum est. Lucanus lib. II: -hinc leges & plebiscita coactæ. De plebiscito vide Gell. lib. 3. cap. 27.

Plebĕ̄ĭŭs, a, um, Quod est ex plebe: ut Aediles plebeii. [δημοτικός. Gall. *De moult people vulgaire, de nulle estime.* Ital. *Plebeo.* Ger. Des gemeinen Volcks. Hisp. *Cosa de aquel pueblo menudo.* Pol. *To cżo iest z wielka pospolstwo.* Vng. *Közönsebeli.* Ang. *Of the common sort, or rascall multitude.*] Liv. 6. ab Vrb. Criminando Patres, alliciendo ad se plebeiam auram, non consilio ferri, &c. ¶ Aliquando idem quod vulgaris, tenuis, pauper: ἰδιωτικὸς & πένης. Plin. lib. 13. cap. 4: Ex eo quo genere plebeiæ videntur. Mart. lib. 11: Imbue plebeias Clusinis pultibus ollas.

Plēbĭcŏlă, com. p. Qui plebem colit. [δημαγωγὸς, ὁ τὰ δήμου πράττων. Gall. *Qui soubtient la querelle du commun people.* Ital. *Chi sostiene la querelle della plebe.* Ger. Der das gemein Volck in ehrbarkeit hat vnnd demselbigen dienet. Hisp. *Honrador y fautor del pueblo menudo.* Polon. *Miłośnik ludzki.* Vngar. *Köz nepnek, kens kreök.* Ang. *That defendath the cause of the common people.*] Cicero pro Sestio: Qui credo, non libidinis causa, sed ut plebicola videretur, libertinam duxit uxorem. Livius 3. ab Vrbe: Adeoque nocuit sibi ingenium induxitque, ut plebicola repentè, atque omnis auræ popularis captator evaderet protrusi insectatore plebis.

Plēbĭtās, ātis, f. t. Ignobilitas. Cato pro Veturio: Propter tenuitatem & plebitatem Hemina in Annal. Quicunq; propter plebitatē agro publico ejecti sunt. Ex Nonio. Nam ita legendū & non plenitatem ex manuscriptis optimis cognoscitur libris. Decepti autem suor corrupta lectione, qui plenitatem, ignobilitatem esse & existimarunt, & in hunc librum retulerunt.

Plecto, xi, xum, (secundum Priscianum) vel potiùs xui, xum. [עכש *hanósch* הכה *hichithah* נגף *naghóph*, πατταξαι. Gall. *Punir, frapper, battre.* Ital. *Punire, percuotere.* Ger. Straffen: schlahen. Hisp. *Herir ò punir.* Pol. *Karać, bić.* Vng. *Meg bunteti, ben.* Ang. *To punish, chastice or correcte.*] Significat supplicio afficio, punio, ferio. δίκαι τὰ κακὰ τύπτει. Plaut. in Menæch. Plecte illos pugnis.

Plectŏr, passivum. Terent. in Phorm. Tu jamdites audies, ego plectar pro dem: id est, feriar, ut inquit Donatus. Cic. de Amic. Sed quum multis in rebus negligentia plectimur, tum maximè in amicis & deligendis & colendis. Idem 1. Offic. Cavendum est etiam ne major pœna quàm culpa sit. Eosdem de causis alii plectantur, alii ne appellentur quidē Horat. 1. Epist. 2: Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi. ¶ Hinc composita Amplector, Complector, Circumplector. Item implexus, a, um, participium, idem significans quod Implicatus. ¶ Et per translationem idem quod obscurus, vel intricatus. Et adverbium perplexè: hoc est, obscurè implicatè. Terent. in Eunuch. Pergin' scelesta mecum perplexè loqui? Donatus: Ideò perplexè, quia statuerat vitium celare virginis. Hinc perplexos, quod est perplexè loquor, seu in dubio pono. Plaut. in Aulul. At scio quo vos soleatis pacto perplexarier: pactum non pactum est non pactum pactum est, quod vobis lubet. Inde perplexibilis, & hoc perplex bile. Idem in Asinar. Neque ullum verbum facier perplexibile id est, ambiguum, obscurum.

Plectĭlis, pen. corr. Quod plexum est. πλεκτὸς. Plaut. in Eunuch. Pro galea scaphium, pro insigni sit corolla plectilis.

Plectrum, plectri, n. s. [πλῆκτρον. Gall. *L'archet d'un rebec ou autre instrument à toucher ou faire sonner les instrumens de musique.* Ital. *Plettro, archetto della lira.* German. Ein Instrument oder Züchtung damit man ein Seytenspyl schlecht. Hispan. *Instrumento para herir à tanner.* Pol. *Smyczek.* Vngar. *Hegedö vono, penzeb, nyestyü.* Ang. *A quill or lyk thing to playe on an harpe or musicall instrument, a bowe to playe on a rebeck.*] Instrumentum citharœdi quo fides pulsantur, ἀπὸ τῦ πλήττειν, quod est percutere. Cicero 2. de Nat. deor. Itaq; plectri similem linguam nostri solent dicere, chordarum dentes. Martial. lib. 14: Fervida ne trito tibi polliat pustula surgat, Exornent docilem garrula plectra lyram. A nostris dicitur quandoque *pecten*. Virg. 6. Æn. Iamque eadem digitis jam pectine pulsat eburno. ¶ Plectrum etiam quandoque dicitur calcar æneū, quod olim gallis gallinaceis addebant, dum inter se pugnarent. Sipontinus.

Plectŏsŏă, Centaurum magnum. Dioscor. lib. 3. cap. 6.

Plenus, plena, plenum, Refertus, abundans. [Νῆστις πλήρης, μεστὸς, γεμάτος. Gall. *Plein.* Ital. *Pieno.* Germ. Voll. Hisp. *Cumplido, lleno.* Polon. *Pełny.* Vngar. *Teliesz.* Ang. *Full.*] Plaut. in Sticho: Propino tibi salutem plenis faucibus. Cic. de Orat. Orator plenus & perfectus is erit, qui de omnibus rebus varie potest, & copiosè dicere. Jungitur aliquando genitivo. Plaut. in Mercatore: Quum sis jam ætatis plenus, summa fœnda. Plena festinatione epistola. Cicero Attī. libro 5. Aliquando ablativo. Plinius epistol. 3: Et ille quidem plenus annis obiit, plenus honoribus. ¶ Ponitur aliquando pro divitiis omnibus. Cicero quarta Verrin. Veterem ipsum qui plenus decesserit, &c. ¶ Plena manu dare, est ampliter, copiosè, libenter & minimè maligna dare. Pleno gradu ingredi dicuntur qui magno studio rem aliquam aggrediuntur: cui opponitur, Summo pede ingredi: hoc est, leviter rem aliquam attingere. Videtur Erasmum in Adagiis.

Plēnē, adverb. Perf. ctē, cumulatè, abundanter. [ἱκανῶς, ἀφθόνως. Gall. *Pleinement.* Ital. *Pienamente.* German. Gentzlich vollenkommenlich: genugsam. Hispan. *Cumplidamente.* Pol. *Zupełnie.* Vng. *Teliesen.* Ang. *Fully.*] Plin. Epistol. 243: Propter eximiam ejus nondum mihi videor satis plenè fecisse. Horat. 1. Epistol. 11: -fumos & balnea laudat Vt fortunatam plenius assiduam vitam. Idem 2. Epist. 2: Multa fidem promissa levant, ubi plenius æquo Laudat venalis qui vult extrudere merces. Cicero quarto de Finibus: Quum enim superiores æquissimè Polemo, secundum naturam vivere, summum bonum esse dixisset.

Plēnĭfĭdo, is, f. t. quę est contraria Vacuitati. [Νῆστις πλήρης. Gall. *Plenitude, plene grosseur.* Ital. *Pienezza.* German. Die völlervollenkommenheit. Hisp. *Hinchamiento, complimiento.* Polon. *Zupełność.* Vng. *Teliesség.* Ang. *Fulnesse.*] Sumitur & pro repulentia, sive crassitudine, adipem. Plin. lib. 11. cap. 37: Rima crescit in longitudinem ad annos usque ter septenos, tum deinde ad plenitudinem. Colum. lib. 4. cap. 1: Pervica racemi modicæ plenitudinis, quæ tamen dispondiari obliculi crassitudinem non excedant, optimè pangentur.

Plenĭlūnĭum, nii, n. s. Plena luna, quæ est quando longissimè est a sole sejuncta, & ei ex diametro opposita: tunc enim plena est, omnino illustrata nobis apparet. [πανσέληνος. Gall. *Plaine Lune.* Ital. *Plenilunio.* German. Der Vollmon. Hisp. *Luna llena.* Pol. *Pełnia.* Vngar. *Holdtölts.* Ang. *Full moone.*] Plin. lib. 18. cap. 32: Quum Sole occidente Luna oritur ex adverso, tota parmes aspiciantur, tunc erit plenilunium.

Plēnĭtās, ātis, f. t. Pro ignobilitate ob antiquis positum antithesi putarunt, decepti mala lectione Nonii. Est enim in optimis libris & rectè plebitas, & non plenitas. Vide supra Plebitas.

Pleo, es, quamvis non sit in usu: habet tamen composita & quibus suo loco.

Plĕōnăsmŏs, πλεονασμὸς. Figura est, teste Fabio, qua ex pluribus verbis supervacuis oratio redundat. Nos *redundantiam* eam vertere possumus. Nam πλεονασμὸς idem est quod redundantia.

Plethorā ę, πλεθώρη. Est quatuor humorū æquabilis in corpore abundantia: qualis solet esse in athletis, in quibus vires aliquando tanta plenitudine sunt diffluentes, ut ē re publica sit eas imminui. Hinc plethorici πλεθωρικοὶ dicuntur, in quibus humores æqualiter abundant.

Plĭcātŏr.

Plethrõn, πλέθρον, Quidam pro jugero accipiunt: in qua sententia fuit Laurentius Valla, qui πλέθρον jugerum vertit ex Herodoto. [Polon. Zägon.] Ex verbis Herodoti apparet sextam partem esse stadii. οἱ δὲ (inquit) ἑκατὸν ἐκάστου πλευρὴν ποδῶν ἑκάστων. Suidas autem πλέθρον mensuram esse ait centum pedum, quod cum Laurentii sententia non satis convenit, qui Plethrum idem putavit cõ jugero. Jugerum enim (ut ex Quintiliano patet) in longitudinem continet pedes ducentos quadraginta, & in latitudinem viginti.

Pleuritis, idis, f. t. Laterum dolor. [πλευρίτης. Gall. *Pleuresie, douleur de coste.* Ital. *Mal di punta.* Germ. Der seitenstich/oder brustsucht. Hispan. *Dolor de costado.* Polon. *Kłucie wbokach.* Vngar. *Oldalfajas.* Ang. *The pleurisie.*] Inflammatio est membranæ costas succingentis, quam Græci πλευρὰς appellant, cum febri acuta, dolore pungente respirationis difficultate, & tussi. Plinius latens compunctionem vocat.

Pleurĭticus, a, um. Qui ex lateribus laborat. [πλευριτικός. Gall. *Pleuresieux, qui est malade de pleuresie.* Ital. *Chi patisce dolor di fianchi.* German. Der das seitenstich hat. Hispan. *El que tiene dolor de costado.* Polon. *Maiący kłucie wbokach.* Vngar. *Oldalà fayo.* Ang. *That is sike of the pleuresie.*] Plin. lib. 20. cap. 17: Datur & pleuritidi, & peripneumõnicis.

Plĭco, as, plicavi, plicatum, & plicui, plicitum, act. p. [סבך *sabăk, wlăzw, wlăzw.* Gall. *Plier.* Ital. *Piegar.* Ger. Falten/winden. Belg. *Vouwen.* Hispan. *Plegar.* Pol. *Kładzie, Kładàm.* Vngar. *Beerakatsolom, akarom.* Ang. *To folde, to pleate.*] Cujus quatuor composita, Applico, Complico, Explico: & Implico, duplex etiam præteritum, & duplex supinum habent. Reliqua singulis tantum in avi & atum terminata tantur. Duplico, Triplico, Quadruplico, Multiplico, Replico, Supplico. Significat autem plicare, nectere, & veluti rugas facere. Tractum à Græco πλέκειν, quod est necto. Virg. 5. Aen. -fecq; in sua membra plicantem. Lucretius: -ideo fastigia posse Suratum, ac feminum pedibus fundata plicari. ¶ Hujus composita Applico, & Complico, Implico, Circumplico, Replico: de quibus suis locis.

Plĭcătĭlis, le, adj. t. [πλεκτός, πλώϊμος. Gall. *Pleuree, Pliement.* Ital. *Piegadura.* Ger. Falting. Hispan. *Plegadura.* Pol. *Kładzenie.* Vng. *Rakas, rakasitas.* Ang. *Folding or plaiting.*] Plinius.

Plĭcātĭlis, le, om. t. Quod plicatur, aut plicari potest: [πλεκτός. Gall. *Aisé à plier.* Ital. *Facile da piegare.* Ger. Das gut zu falten/oder zu legen ist. Hisp. *Cosa que se puede plegar.* Pol. *Ktòre da się łożyć, do złożenia.* Vng. *Be ranczolhato, takarhato.* Ang. *That may be folded or plaited.*] ut, Navis plicatilis, quæ facta ex cono complicata circumfertur ad trajiciendos amnes. Plin. lib. 5. cap. 9: Ibi Aethiopicæ conveniunt naves: nanq; eas plicatiles humeris trãsferunt, quoties ad cataractas ventum est. Plicatilis crista. Idem lib. 10. cap. 29: Vpupa crista visenda plicatili, contrahens eam, subrigensq; per longitudinem capitis.

Pliris arconicon, Dudum hoc testati sumus, bonam partem nominum medicamentorum nos non probè intelligere. Ex his est quod apud Nicolaum inscribitur, Pliris arcoticon. Si ei Nicolaus satis facit, sic habet: Electuariũ Pliris arcoticon, est completa medicina, arcoticon principium interpretatur. Commentarius sic: Pliris ab autore nomen habet: arcoticon dimur, princeps. Bella profectò expositio.

Plistonicum; in medicinis Ocimi, lib. 26. Plin. cap. 11. morbi genus videtur: Distillationes (inquit) co coli, & stomachi inhibent traduntur, ergo & cœliacis Philistio dedit, & coctum dysentericis, & contra plistonicum. Sed forsasse corrupta lectio sit, ut Plistonicum, non morbi genus, sed autoris nomen sit, de quo Plinius alibi sæpè in eodem libro, ut Paraxagoras raphanos & uliosis dandos censet, plistonicis & cœliacis. Rursum coctum dysentericis, & cœliacis Plistonicus.

Plinthides quid sit, Higynus libro primo de Limitibus declarat his verbis: Quæstorii dicuntur agri, quos populus Romanus devictis, pulsisq; hostibus possedit, mandavitq; quæstoribus ut eos venundarent, quæ centuriæ nunc appellantur Plinthides: id est, latercoli quadrati, uti centuriæ per sena millia pedum L. limitibus inclusi, habentes singuli laterculi jugera numero L. C C L. Paul. Man. in Additam.

Plisiŏlŏchĭa, æ, f. p. πλησιολοχία, Herba est ex malvarum genere, quam & hibiscum & molochen agriam: hoc est, malvã sylvestrem appellant, Autor Plin. lib. 20. cap. 4.

Plŏcămŏs lĭdis πλόκαμος λίθος, Frutex est in mari nascens, circa Troglodytarum insulas, corallio similis, sine foliis, qui præcisus sapidescit, colore in nigrum commutato: ut ex Iubæ sententia refert Plin. lib. 13. cap. 25. Latinè vertere possumus fŭcis capillum.

Plŏdo, dis, si, sum, Significat quatiendo, sive collidẽdo manus, pedesve, sonum aliquem facio. [תוקה *mahăk* סטק *sapăk.* πρόσω. Pol. *Negans nie grzmi.* Vng. *Tapsolek, tombolek.* Ang. *To thumpe or mak a sound with hand es or feet.*] ¶ Ejus composita sunt, Applodo, Complodo, Explodo, Displodo, & Supplodo: quorum significata vide suis locis.

Plōro, ras, n. p. Lacrymor, ejulo, fleo. [בכה *bachăh* דמע *damăh* סטר *saphădh.* κλαίω ολοφύρομαι. Gal. *Pleurer ou plorer.* Ital. *Piangere, lagrimare.* German. Weynen/Heulen/Greynen. Belg. *Kryten.* Hisp. *Llorar, plannir.* Polon. *Płaczę, łzępuscie.* Vng. *Sirok.* Ang. *To weep, to waile.*] Quintil. lib. 6. cap. 1: Date puero panem ne ploret. Cic. pro Domo sua: Senatum pro me non modò propugnare, amplissimum ordinem, sed etiam plorare & supplicare mutata veste prohiberent. Horat. de Arte: Vt qui conducti plorant in funere, dicunt, Et faciunt propè plura dolentibus ex animo: sic Derisor vero plus laudatore movetur. Idem lib. 2. Epist. 1: Ploravêre suis non respondere favorem Speratum meritis. Cic. Att. lib. 13: Fessus sum plorando. ¶ Ejus composita sunt, Apploro, de quo suo loco. Comploro, simul ploro. Liv. lib. 1. ab Vrb. Tum demum palàm facta morte ex comploratione in regia orta, Servius præsidio firmo munitus, primus injussu populi, voluntate patrum regnavit. Deploro, Exploro, & Imploro, Vide suis locis.

Plōrātŭs, a, um, participium, seu nomen ex participio. [בסטר *nispădh.* ἐκλοφυρθείς. Gall. *Ploré.* Ital. *Pianto.* German. Beweinet. Hispan. *Llorado.* Polon. *Płakłowiony.* Vngar. *Siratot.* Ang. *Weped, lamented for.*] Statius: Quos Veneti plorata domus, negrectaque tellus, &c. Ploratus rogus, Ovid 4. Fast.

Plōrātŭs, us, ui, m. q. Fletus, lamẽtatio. [בכי *bechi* בכות *bachŭth.* κλαυθμός, κλαυθμυρισμός. Gall. *Pleur, pleurement.* Ital. *Esse piagnere, pianto.* German. Beweinung/greynung/heulung. Hisp. *Llanto.* Polon. *Płacz, łzępanie.* Vngar. *Sirás.* Ang. *A weeping or wailing.*] Cic. 2. Tusc. ex Poëta: Heu virginalem me ore ploratum edere. Idem Attic. lib. 3: Civitatum gemitus, ploratus, &c. Liv. 3. ab Vrb. Clamor omnia variis terrentium & paventium vocibus, misto mulierum ac puerorum ploratu cõplet.

Plōrātŏr, oris, m. t. Qui plorat. [בכה *bochĕh.* κλαυθμυρισμός, αἰμωκτής. Gall. *Pleureur.* Ital. *Chi piagne.* Ger. Ein weyner/greyner. Hispan. *El que llora.* Pol. *Płaczek.* Vng. *Siro.* Angl. *A weeper.*] Mart. lib. 14: Si quis plorator collo tibi vernula pendet.

Plōrăbundus, Vehementer plorans. [κλαίων, κλαίουσι ἐοικώς. Gall. *Qui pleure fort, tout esploré.* Ital. *Chi piagne forte.* Germ. Hefftig weinend. Hisp. *El que llora mucho.* Pol. *Bardzo płaczący.* Vng. *Sirua.* Ang. *That weepeth muche.*] Plaut. Aulul. Homo ad Prætorem plorabundus devenit.

Plostrum, stri, n. t. Idem quod plaustrum: nam au in o sæpè cõvertitur. [עגלה *haghalăh.* ἅμαξα. Gal. *Chariot* Ital. *Carro.* Ger. Ein Wagen. Hisp. *Carro ò carreta para cargar.* Pol. *Wóz.* Vngar. *Szeker.* Ang. *A waine, carte.*] Colum. lib. 6. cap. 2: Post ejusmodi experimenta vacuo plaustro subjungendi.

Plōstrārĭus, a, um. Adjectiv. Vt asinus plostrarius.

Plostrārĭus, ii, Vlpian. [German. Ein Fuhrmann/Wagenmann/Karrer.]

Plōstellum, diminutivum, ἁμαξίς. Plostellum Pœnicum quid sit, declarat Varro his verbis, lib. 1. de Re rust. cap. 52: Spicis in aream excuti grana, quod fit apud alios jumentis junctis, ac tribulo: id fit e tabula lapidibus aut ferro exasperata, quæ imposita auriga, aut pondere grandi trahitur jumentis junctis, ut discutiat è spica granata: aut sit ex assibus dentatis cum orbiculis, quod vocant plostellum Phœnicum.

Plūma, æ, f. p. Mollior & minor pẽna. [נוצה *notsăh.* πτίλον. Gal. *Plume.* Ital. *Piuma.* Ger. Flaumfäder. Bel. Een pluyme. Hisp. *Pluma.* Pol. *Miękkie pierze.* Vng. *Pihe.* An. *A light and soft feather.*] Plaut. in Menech. Pluma levior. Mart. li. 14: Lassus Amyclæa poteris requiescere pluma. Virg. 10. Aen. Dum canit, & mœstũ musa solatur amorem, Canentẽ molli pluma duxisse senectã. Cic. 2. de Nat. deor. Animantium verò quanta varietas est? quarum aliæ conis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ: aliæ spinis hirsutæ: pluma alias, alias squama videmus obductas: alias esse cornibus armatas, alias habere effugia pennarum. Idem ad Att. lib. 8: Nec me COSS. movent qui ipsi pluma, aut folio facilùs movẽtur.

Plūmŭla, æ, diminutivum. Parva pluma. [πτίλον. Gal. *Plumete, duvet* Ital. *Piumicella.* Ger. Ein Flaumfäderlin. Hisp. *Pequeña pluma.* Pol. *Mchowe pierze.* Vng. *Pihecske.* Ang. *A little feather.*] Col. lib. 8. cap. 5: Plumulæ sub cauda clunibus detrahendæ, ne stercore coinquinante durescant, & naturalia præcludant.

Plūmĕus, a, um. ut Lectus plumeus. [πτίλινος. Gall. *De plume.* Ital. *Di piuma.* Ger. Aus Flaumfäderen gemacht. Hisp. *Cosa de materia de pluma.* Pol. *Mchowe posłanie.* Vn. *Pihes.* Ang. *Of a feather.*] Plumea culcitra, Cicer. 3. Tusc. Eripiamus huic ægritudinem: Quomodo? Collocemus in culcitra plumea, psaltriam adducamus, cedrum incendamus, demus scurellam dulciculæ potionis, &c. Ovid. Metam. 11: At medio torus est hebeno sublimis in auro Plumeus, unicolor, pullo velamine tectus, Quò cubat ipse Deus, &c. ¶ Implumis, & hoc implume, Quod est sine pluma. ἄπτιλος, ἄπτιλον, ut Avis implumis.

Plūmōsŭs, a, um, Quod ex pluma est [πτιλώδης, πτίλου. Gal.

Facil de plome. Ital. *De piuma.* Ger. Flaumin / auß Flaumfädern gemacht. Hisp. *Cosa hecha de pluma.* Pol. *Zrobiona z pierzia.* Vngar. *Pihókból való.* An. *Made of a feather.*] Vnde plumariam culcitram dicimus, quæ pluma plena est. Et plumarium dicitur opus pluma factum, quod Græci à liciorum multiplici varietate ποικίλματα appellant.

Plūmārĭus, rii, substantivum, Qui pluma depingit in tabula aut charta. [רקם. ἑταιρεύς. Gall. *Vn brodeur de courtis à lis de plume, celuy qui les accoustre.* Ital. *Ricamatore.* Ger. Ein Stücker/der Bildwerck näyen kan Hisp. *Bresslador ò bordador.* Pol. *Haftarz kobierzec, kobierzeczek.* Vn. *Tollo yarral fiilő.* Ang. *That paynteth with a feather.*] Varro, vel Cato de liberis educandis apud Nonium: Etenim nulla quę nō didicit pingere, potest bene judicare qd fit benè pictū à plumario, aut textore in pulvinaribus plagis.

Plūmātĭlis, le, pen. cor. om. t. Quod ex plumis factū est. [πτερωτός. Gall. *De plume, ou facil de plume.* Ital. *Fatto di piuma.* Germ. Flaumfäderen. Hisp. *Cosa hecha de plumas.* Pol. *Zpierzia vczyniony.* Vngar. *Pihókból vagy tollvool való.* Ang. *Made of feathers.*] Plaut. in Epid. Cumatile, aut plumatile, aut ecrinum. Nonius clavatum interpretatur, aut pluma factum.

Plūmo, as, act. p. Plumam emitto. [πτεροφυέω. Gall. *Iettet hors les plumes, commencer à en avoir.* Ital. *Mandar fuori le piume.* Ger. Federen vberkommen/Federicht werden. Hisp. *Emplumescer, echar à fuera plumas.* Pol. *Pierzę puszczam.* Vng. *Meg pihésedem, tollasadem.* Ang. *To begynne to have feathers.*] Gell. lib. 2. cap. 20: Avicula est parva, nomen est cassiri, habitat, nidulaturq; in segetibus id fermè temporis ubi apperit messis, pullis jamiam plumātibus. ¶ Plumare item est acu pingere. κρωσσοῦν. Flavius Vopiscus: Laneas tunicas purpura micantes, & plumanti difficultate pernobiles.

Plūmēsco, is, scere, n. t. ab inusitato plumeo, plumes, Pennatus fio, plumas emitto. [πτεροφυέω. Gall. *Commencer à avoir des plumes.* Ital. *Fare le piume.* Germ. Anfahen gefluck oder gefideret werden. Hisp. *Emplumescer, criar plumas.* Pol. *Pierzę się.* Vng. *Meg tollasodem.* Ang. *To waxe feathered.*] Plin. lib. 20. cap. 53: Pullus ab eodem tempore plumescit.

Plūmātŭlus, a, um, Plumis rectus, pennatus. [πτερωτός. Gall. *Emplumé, couvert de plumes.* Ital. *Coperto di piuma.* Ger. Gefideret/mit Flaumfäderen bedeckt. Hisp. *Cubierto de plumas.* Pol. *Pierzyſty.* Vn *Tollut, pihes.* Ang. *Feathered.*] Cicer. 2 de Nat. deor. Nirens plumato corpore corvus. Plin. lib. 8. cap. 30: Molli plumata lanugine.

Plūmōsŭs, a, um, Plumatus: hoc est, plumis rectus. Ovid. ad Liviam: Sic plumosa novis plāgentes pectora pennis Oenidem subitæ concinuistis aves. Propert. lib. 4. Eleg. 2: Cassibus impositis venor, sed arundine sumpta Faunus plumoso sum Deus aucupio.

Plūmĭpēs, plumipedis, Adjectiv. Qui pedes habet pennatos. [πτερόπους. Gall. *Qui a des plumes aux pies.* Ital. *Che ha i piedi coperti di piuma.* Germ. Der Federen an den Füssen hat. Hisp. *Cosa que tiene los pies cubiertos de plumas.* Pol. *Maiący pierzyna nogi.* Vng. *Tollas labu, pihes.* An. *That hath feathers on the fote.*] Catullus in Cametium, Epigram. 51: Nę Ladas ego, pennipésve Perseus, Næ Rhesi niveę citæque bigæ. Adde huc plumipedes, volatilesq;, Ventorum q; simul require cursum, &c.

Plūmbum, bi, n. s. [עטרת hophereth μόλυβδος, vel μόλιβδος. Gal. *Plomb.* Ital. *Piombo.* Ger. Bley. Belg. Loot. Hisp. *Plomo.* Pol. *Ołow.* Vng. *On.* Ang. *Lead.*] duplex est, albū scilicet, & nigrū: albū stannū dicitur. Nigri plumbi duplex origo est: aut enim sua sponte nascitur vena, nec quicquā aliud ex se parit: aut nascitur cū argento, mistis q; venis cōflatur. Primus liquor qui in fornacibus fluit, album plumbum & stannū vocatur, secūdus argentum: quod remansit, galæna dicitur, & Latinè plumbago. Vide Plin. lib. 34. cap. 16 & 17. ¶ Est & plumbū genus vitii in oculis. Plin. lib. 25. cap. 13: Hac cōmanducata si oculus subinde libiatur, plumbum, quod est genus vitii, ex oculo tollitur.

Plūmbĕus, a, um, Quod plurimum plumbi habet admistum. [μολύβδινος. Gall. *Plombeux, où il y a beaucoup de plomb mesli parmi.* Ital. *Che ha mescolato assai piombo.* Ger. Voll Bley/darinnen viel Bley vermischet ist. Hisp. *Cosa llena de plomo.* Pol. *Ołowiany.* Vng. *Ónnos.* An. *Full of leade, or that hath much lead.*] Plin. li. 34. cap. 18: Melior hęc, quāto magis aurei coloris, quāto q; minus plumbosa, friabilis, & modicè gravis. Idem lib. 33. cap. 5: Fœx ejus intelligitur plumbosissima.

Plūmbĕus, a, um, Quod ex plumbo est: [μολύβδινος. Gall. *De plomb.* Ital. *De piombo.* Ger. Bleern. Hisp. *Cosa de materia de plomo.* Pol. *Ołowiany.* Vng. *Ónbol való.* An. *That is of leade.*] Jut. Imago plumbea. Plaut. in Trin. Cui si cupita res fiet, nomum nunquā credam plumbeum. Numus plumbeus, pro minima pecunia, hyperbole provebio trita. ¶ Plumbeo jugulare gladio, est subtili, leviq; argumēto convincere quempiam. Cic. ad Attic. Quum illum plumbeo gladio jugulatū tamen iri diceres, Idē de Finib. Plumbeus homo à Plauto dicitur lividus: à Terētio, obtusus & stupidus in Heaut. In me quidvis harū rerū cōvenit Quæ sunt dicta in stultū, cāudex, stipes, asinus, plumbeus. Plūbeum ingeniū, hebes, & obtusum, quod cogitando meantq;

aciem intendendo penetrare non potest. ¶ Plumbeum est in re aliqua. Cic. 1. de Finib. In animi autem cogitatione dubitare non possumus, nisi planè in physicis plumbei sumus, quin nihil sit animus admissum. ¶ Plumbeæ iræ, sunt gravissimæ, & quæ altissimè insident pectoribus. Plaut. Poen. Verum ita sunt omnes isti nostri divites, Siquid bene facias, levior pluma est gratia: Siquid peccatum est, plumbeas iras gerunt. ¶ Plumbeus color, color est plumbum referens: qualis apparet in his qui ictero nigro laborant. Plin. lib. 11. cap. 52: Igitur vitæ brevis signa raros dentes, plumbeum colorem.

Plūmbāgo, inis, f. t. Communis vena plumbi & argenti. [Græcè μολυβδαινα. Ger. Bleyertz/ oder Ertzgrub die Bley vnd Silber gibt.] à Plinio etiam galęna dicitur. Vide ea quę annotavimus in dictionibus MOLYBDAENA, & GALAENA. & quæ paulò antè diximus in dictione PLVMBVM. ¶ Est etiam Plumbago, sive molybdæna, herba in arvis nascens folio Ispathi, crassa radice, hispida: qua commāducata si oculus subinde linatur, plumbum (quod est genus vitii) ex oculo tollitur. Autor Plin. lib. 25. cap. 13. [Ger. Bleykraut/ Pfirsingkraut.]

Plūmbārĭus, a, um, Quod ad plumbum pertinet: [μολύβδινος. Gall. *Appartenant à plomb.* Ital. *Pertinente à piombo.* Ger. Das zu dem Bley gehört. Hisp. *Pertenesciente à plomo.* Pol. *Ołowiany.* Vng. *Ónhez tartozó.* Ang. *Pertaining to lead.*] ut, Plumbaria officina. Plin. lib. 34. cap. 18: Plumbythium quoque hoc est, cerussam, plumbariæ dant officinæ.

Plūmbārĭus, rii, m. s. Qui ex plumbo facit opera. [μολυβδουργός. Ang. *A plummer or worker in lead.*] Vitruv. lib. 8. cap. 7.

Plūmbo, as, act. p. Ferrumino, vel plūbo conglutino. [μολυβδόω. Gall. *Plomber, souder de plomb.* Ital. *Soldar con piombo, impiombare.* Germ. Mit Bley löten. Belg. Looten. Hisp. *Soldar con plomo.* Pol. *Ołowiem nitować.* Vn. *Meg onozom.* An. *To soulder with lead.*] Plin. lib. 34. cap. 17: Neq; argentum ex stanno plumbatur, quoniam prius liquescit argentum. Hinc Replumbo, quod est refolvo. Iureconsultus, ff. de Auro & argento: Emblemata valis & lapidibus inclusa replumbari posse significat. ¶ Applumbo idē quod simplex plumbo. Ulpian. Lij. de Sepulcr. viol. Idem quę scrit, si statua neq; applumbata fuerit, neq; affixa.

Plūmbātūra, æ, f. p. Ferruminatio, quælibet conjunctura plumbo facta. [μολύβδωσις. Gall. *Souldure de plomb.* Ital. *Soldatura con piombo, impiombatura.* Ger. Lötung oder zusamenfügung mit Bley vergiessung mit Bley. Hisp. *Soldadura de plomo.* Pol. *Nitowanie ołowiem.* Vng. *Meg onoząs.* An. *Leading or foulding with lead.*] Vulgus Gallicum *Soliduram* vocat. Cassius apud Paulum in ea rem actio ff. de Rei vendicat. Ferruminatio per eandem materiam facit confusionem, plumbatura non efficit.

Plūmbātæ, f. p. Dicuntur pilæ plumbeę, quas veteres peregrino vocabulo *Martiobarbulos* vocabant. [μολυβδοβαρεῖς. Gall. *Plombes.* Ital. *Palle di piombo.* Ger. Ein Bleykugel oder Bleykugel. Hisp. *Balas de plomo.* Pol. *Ołowiane kule, strzemiąki ołowiane.* Vng. *Ón golyobo.* Ang. *Plummets of lead vsed as instruments or weapons in warre.*] A quo & milites qui his utebātur, martiobarbuli appellati sunt. Vegetius de Re militari lib. 1. cap. 17: Plumbatarum quoque exercitatio, quas martiobarbulos vocant, etiam tractanda junioribus.

Pluo, is, plui, vel pluri, tum, n. t. Nor. significationis verbū est, cujus actio soli Deo, vel naturæ tribuitur: ideoque absolutè scriptores utuntur. [הזמיר hamtir. βρέχω, ὖω. Gall. *Pleuvoir.* Ital. *Piovere.* Ger. Regnen. Hisp. *Llover.* Pol. *Deszcz pada.* Vn. *Esősz.* Ang. *To rayne.*] Virg. 10. Aen. Dum pluit in terris. Ovid. de Nat. deor. ex Arato: Has Græci stellas Hyadas vocare consueverunt, à pluendo. Ὕειν enim est Pluere. Plin. lib. 6. cap. 28: Etiamsi nō pluat. ¶ Aliquando tamē invenitur habere accusativum ejus rei quę pluendo decidit. Virg. 4. Georg. Nec dēt concussa tantùm pluit ilice glandis. Tibullus: Multus & in terram depluerętq; lapis. Quandoq; etiam ablativum. Liv. lib. 6. bel. Maced. Tarracinę, & Amiterni nuntiatū est aliquoties lapidibus pluisse. Quandoq; accusativum. Liv. lib. 10. ab Vrbe. Nam & terrā multifariam pluisse, & in exercitu Appii Claudi plerosq; fulminib. ictos nūtiatū est. Cōpluo. Varro, Decidit, quò impluebat, impluviū: fuitum quà cōpluebat, cōpluvium. Depluo, Impluo, Perpluo: quorum significata vide suis locis.

Plŭvĭus, ę, f. p. à pluendo. Est aqua ex cœlo decidens. [מטר matar. ὑετός. Gall. *Pluye.* Ital. *Pioggia.* Ger. Ein Regen. Hisp. *Lluvia que viene del cielo.* Pol. *Deszcz.* Vngar. *Eső.* Ang. *Rayne.*] Virg. 1. Georg. Fluit arduus æther, Et pluvia ingenti terra sata, læta boumq; labores Diluit. Idem 9. Aeglog. Aut si nox pluvias non colligat ante verendas. Idē 1. Georg. Ne tenues pluvias, rapidive potentia Solis, &c. Cic. ad Att. lib. 13: Equidē etiam pluvias metuo, si prognostica nostra vera sunt, ranæ enim [illegible]

Plŭvĭus, a, um, ut, Aqua pluvia, quę & pluvialis dicit. [illegible] Gall. *Pluvieux.* Ital. *Piovoso.* Ger. Das Regnen oder Regnicht bringt. Hisp. *Cosa de agua llouia.* Pol. [illegible] An. *Rainie.*] Plin. Terturq; in mortarijs admista aqua pluvia. Horat. lib. 1. Carm. Ventos pluvios vocat: hoc est, pluviam inducentes, [illegible]

ὑετοφόρος. Columella in Præf. lib. 1: Ver pluvium nominat in quo crebrò pluit. Auster pluvius, pluviam inferens, Ovid. 1. Metamorph. Cœlum pluvium. Varro 1. de Re rust. cap. 13. Frigus pluvium. Virgil. 3. Georg. -unde nigerrimus Auster Nascitur, & pluvio contristat frigore cœlũ. Hyades pluviæ, Virg. 1. Aeneid.

Pluviālis, Pluviatilis, adjectiva ejusdem significationis. [ὑετιος. Gall. *Pluvieux, de pluye.* Ital. *Piouoso, di pioggia.* Ger. Des Regens/Regenisch. Hisp. *Cosa de agua llouia.* Pol. Dżdżowy. Vng. Esős. Ang. *Rainie, belonging to rayne.*] Hinc aqua pluvia, vel pluvialis, quæ de cœlo decidit. Festus: Compluvium, quò de diversis tectis aqua pluvialis confluit in eundẽ locũ. Virg. 3. Georg. & dum Vere madent udo terræ, ac pluvialib. Austris. Colum. lib. 2. cap. 13: Pluviales quoq; & feriarum computãtur, quibus non aratur, dies quinque & quadraginta. Ovid. 2. Fastorum: Ecce velut torrens undis pluvialibus auctus, Aut nive, quæ Zephyro victa repẽte fluit. ¶ Hœdi pluviales, stellæ duæ sunt quas Auriga (quod signum cœleste est super cornua Tauri) in manu tenet.

Pluviōsus, osa, um: ut Annus pluviosus, in quo crebri imbres decidunt. [ὑετιος. Gall. *Pluvieux.* Ital. *Piouoso.* Ger. Voll Regens/Regenhaft. Hisp. *Cosa de agua llouia ò lluuiosa.* Pol. Pełnie deszczowy, deszczowaty, mokry. Vng. Esős. Ang. *Full of rayne, or that hath much rayne.*] Plinius lib. 18. cap. 25: Nubilo occasu pluviosam hyemem denuntiat.

Plus, pluris, Vide MVLTVS.

Plŭteus, plutei, m. s. Machinã ad expugnandos muros, ad similitudinem cassidis. Contexitur è vimine, & coriis protegitur, tenuiq; rotulis: quarum una in medio, duæ in capitibus imponuntur. In quãcunq; partem volueris, admovetur. Hos obtendentes muris admovebant, applicabantq;, sub iisq; latitantes, sagittis, aut aliis missilibus defensores de propugnaculis exturbabant, ut interim scalis ascendendi præstaretur occasio, ut inquit Vegetius. Cæsar: Semperq; hostibus spes victoriæ redintegrabatur, eo magis quòd deustos pluteos rarum videbãt, nec facilè adire apertos ad auxiliandũ animadvertebãt. Plaut. in Milit. Ad eum vineas, pluteosq; agam: hoc est, totis viribus eum oppugnabo. Postea verò etiam tabulæ quibus aliquid præsepiretur, eodem nomine dictæ sunt, μεφράγματα. Liv. Cratibus, pluteisq;, & linteis cõtectus. Suetonius in Calig. accipere videtur pluteũ pro fulcro tori discubitorii: Quosdam, *inquit*, summis honoribus functos cœnare modò ad pluteum, modò ad pedes stare succinctos linteo passus est. Mart. lib. 3: Excluduntq; senẽ, spondę qui parte cubabat, Namq; puer pluteo vindice turus erat. ¶ Librorũ quoque & tabularũ, signorumq; repositoria, plutei appellantur. Juven. Satyr. 2: Et jubet archetypos pluteũ servare Cleanthas. ¶ Tabula præterea qua utuntur ii qui aliquid meditantur, cõscribuntve, pluteus dicitur. Pers. Satyr. 1: Nec pluteũ cædit, nec demorsos lapit ungues. Vbi interpres, Qui moram stylo judicumq; adhibent, in ipso limæ labore, irati interdũ, aut solicitè cogitabundi, vel pluteum cędunt, vel ungues arrodunt, vel caput scabunt. ¶ Pluteum etiam dicebãt spatium id quod inferiores columnas à superioribus per longitudinẽ in fronte discernebat.

Plutĕālis, pluteale, Vnde à Cicerone ad Attic. lib. 1: sigilla plutealia, imagunculæ pluteis: id est, tabulis inclusæ dicuntur. Præterea (*inquit*) typos tibi mando quos in tectorio atrioli positim includere, & plutealia sigilla duo.

Plutonia quæ ait Cicero in Asia esse, specus sunt tetrum & pestiferum halitum evomentes, omniaq; accedentia animalia necantes: ut apud Hierapolim. Plutonium describitur à Strabone & Charoniam ad Tymbriam vicum Catiæ. Spiraculã Ditis vocat Maro lib. 7. Aeneid.

Pluvia, Pluvialis, Vide PLVO.

Plynterĭa, orum, πλυντήρια. Dies festi erant apud Atheniensis, Cereri sacri, qui inter nefastos numerabantur. Vide Cæl. Rhodig. lib. 14. cap. 9.

Pygnītis, terra, Lege Dioscor. lib. 5. cap. 168.

P ante N.

Pneumătĭcus, a, um. [πνευματικός. Gall. *Spirituel, de vent.* Ital. *Spirituale.* Ger. Geistig/windig. Hisp. *Cosa de espiritu ò viento.* Pol. Tchnący, duszący, wiatrowy. Vng. Kelki, szeles. Ang. *Spirituall or windie.*] Spiritualis, ἀπὸ τῦ πνεύματος, quod spiritum significat. Pneumatica organa dicũntur spiritalia: hoc est, quę vi flatus vel spiritus aquam ex puteo vel flumine hauriunt ad irrigandos hortos. Plin. lib. 19. cap. 4: Hortos villæ jungendos non est dubium: riguosque maximè habendos, si contingat profluo amne: sin minus, è puteo pertica, pneumaticisve organis, vel tollenonũ haustu rigãdos. ¶ Pneumatica ratio, pars est musicæ quæ fit, inflatis vẽto fistulis. Plin. lib. 7. cap. 37: Ctesibius laudatus pneumatica ratione, & hydraulicis organis inventis.

Pneumōnĭa, πνευμονία, quæ & peripneumonia, Inflammatio pulmonis cum febri acuta & difficultate spirandi. Græci enim πνεύμονα vocant quem nos *pulmonem*.

Pneumōnĭci, πνευμονικοί, Qui laborant ex pulmone: qui Latinè dici possunt pulmonarii: sicut à Columella ovis pulmonaria dicta, cujus pulmo afficitur.

P ante O.

POM. In notis antiquorũ Pompeius. PON. M. Pontifex Maximus. POP. populus. POST. Posthumius vel Posthumus. POT. potestas. P.P. Pater patratus. P.P.P.P.E.S.S. S.S.E.V.V. V.V.V.V.F.F.F.F. Primus pater patriæ profectus est, secũ salus sublata est. Venit victor validus vincens vires urbis vestræ, ferro, fame, flamma, frigore. P.P. HISP.C. præses provinciæ Hispaniæ citerioris. PQ. postquam.

Pocœnium, πόσις. Vox est ab Herm. ficta, pro comessatione quæ fit post cœnam.

Pōcŭlum, li, n. s. Propriè vas quo bibitur: à potione dictum. [ὀθόνη, ἐκπωμα, ποτηριον. Gall. *Toute sorte de vaisseau à boire.* Ital. *Coppa.* Ger. Ein Trinckgeschirr/Becher. Belg. Een Drinckvat. Hisp. *Vaso para beuer, copa.* Pol. *Kubek.* Vn. *Polar.* Ang. *All maner of vessell to drink in, a coppe.*] Cicer. Ver. 6: In his pocula duo quędã quę Heraclia nominãtur, Mentoris manu summo artificio facta. Virgil. 11. Aen. Expectare dapes, & plenę pocula mensę. Horat. 1. Serm. Sat. 2: Num tibi quũ fauces urit sitis, aurea quæris Pocula? num esuriens fastidis omnia, præter Pavonem, rhombumq;? Virgil. 3. Aeglog. -pocula ponam Fagina, cælatum divini opus Alcimedontis. ¶ Sumitur tamẽ quãdoque pro ipso potu sive potione. Virg. 2. Georg. Pocula si quãdo sævę infecére novercæ. ¶ Poscere majoribus poculis, est copiosius & liberiùs potationi indulgere, & cõvivas ad potãndũ invitare. Cic. 3. Ver. Discumbitur, fit sermo inter eos, & invitatio ut Græco more biberetur: hospes hortatur: poscunt majoribus poculis: celebratur omnium sermone, lætitiaque convivium.

Pōcillum, li, diminutivum, Parvum poculũ. [ὀθονιον. Gall. *Petit vaisseau à boire.* Ital. *Vasetto da bere.* Ger. Ein Trinckgeschirrlin/Bächerlin. Hisp. *Pequeño vaso para beuer.* Pol. *Kubeczek.* Vng. *Pohareczka.* Ang. *A litle coppe.*] Plin. lib. 4. cap. 13: L. Papyrius imperator adversus Samnites, dimicaturus, votum fecit, si vicisset, Jovi pocillum vini. Plaut. in Aulular. Tecum vina postea, tecum aquę pocilla potitet. Cato cap. 156: Per linteũ exugito succum, quasi heminã in pocillum fictile. Liv. 10. ab Vrb. Voverat Jovi victori si legiones hostium fudisset, pocillum mulsi, priusquam temetum biberet.

Pōcillātŏr, oris, m. r. Pincerna, qui est à poculis, qui in cõvivio vinũ miscet. [משקה *mashkéh.* οἰνοχόος. Gall. *Qui verse à boire, eschanson à coupe.* Ital. *Coppiere.* Ger. Ein Trinckschanck/einer so der trinckgeschirren achtung hat. Hisp. *Escanciador ò copero.* Pol. *Podczaszy, nalewacz.* Vngar. *Pohárnok.* Ang. *A butler, that waiteth on a mans coppe.*] Talis apud superos dicitur esse Ganymedes, quem ab Aquila raptum Jovi pocula ministrare fabulantur.

Pōcŭlentus, a, um, adject. Quicquid potari potest. [πότιμος. Gal. *Qu'on peut boire.* Ital. *Che si può bevere.* Ger. Gut zu trincken. Hisp. *Cosa que se puede beuer ò aquella bevida.* Pol. *Dobry do pyćia.* Vn. *Megihato.* Ang. *Whatsoever may be drunk on.*] Gell. lib. 4. cap. 1: Penus est, *inquit*, quod esculentum aut poculentum est. Cic. 2. de Nat. deor. Habitat in ea parte oris, quam esculentis & poculentis iter natura patefecit. Sunt qui hisce in locis potulentum & potulentis legere malint, ut sit à potu potulentus; sicut ab esca esculentus.

Pŏdagrā, ę, pe. cor. f. g. [ποδάγρα. Gal. *La goute ès piéds.* Ital. *Podagra, gotta nel piedi.* Ger. Das Podagra/ein schwäre kranckheit der füssen. Hisp. *Gotà ò enfermedad nota de los pies.* Pol. *Podagra, I'amanie nogacie.* Vng. *Köszeny.* An. *The goute in the feete.*] Morbus est raticularis, pedes præcipuè infestans, aliis cũ ardore, aliis cũ algore, quo divites & otiosi præcipuè infestãtur. Dicta podagrā quòd pedicę more quã Græci ποδάγρας appellant, pedum usum impediat. Hoc vitiũ si manus infestet, chiragra dicitur. Martial. lib. 1: Litigat & podagra Diodorus Flacce, laborat: Et nil patrono porrigit: hæc chiragra est. Ovid. 2. de Ponto: Solvere nodosam nescit medicina podagrã. Podagra, inquit Plinius, morbus peregrinus est. Nam si Italię fuisset antiquitus, Latinũ nomẽ invenisset. Non enim Roma, quũ sudando & laborando, & vires exercendo homines vivebãt, hoc malũ cognovit. ¶ Sunt aũt podagrę duo genera, calida, quæ & rubens dicitur, & frigida. Plin. li. 26. cap. 10: Podagras refrigerat radix è xiphio, semẽ è psyllio, cicuta cũ lithargyro, aut axungia: aizoum in primo impetu podagræ rubentis: hoc est, calidæ. Vtrilibet verò convenit erigeron cum axungia.

Pŏdagrĭcus, & podagrosus, m. s. [ποδαγρικός. Gall. *Goutteux ès piéds, podagre.* Ital. *Gottoso ne' piedi.* Ger. Podagrãnisch. Hisp. *Gotoso de los pies.* Pol. *Podagre maiacy.* Vng. *Köszenies.* Ang. *That hath the goute in his feete.*] Qui podadra laborat. Plaut. in Mer. Sed tandẽ si podagrosis pedib. esset Eutychus. Plin. li. 20. ca. 8: Omnes hæ & podagricis utiles, & sanguinem rejicientibus.

Pŏdāgĕr,a,um, ποδάγρος, idem quod podagricus. Claud. Epigram. 30: Atque nihil prorsus stare putat podager.

Pŏderis,pen. prod. [ποδήρης. Germ. Ein langer rock/oder langes kleid biß auff die füssen hinab.] Talaris tunica: hoc est, vestis ad talos usq; demissa, quæ adhæret corpori, & ita arcta est, & strictis manicis, ut nulla omninò in veste sit ruga, & usq; ad crura descendit. [Pol. Zapan vel dol'aman.] Solent milites habere lineas, quas camisias vocant, sic aptas membris, & adstrictas corporibus, ut expediti fiat vel ad cursum, vel ad prælia dirigendo jacula, tenendo clypeum, ensem vibrando, & quocũque necessitas traxerit, expeditè sequentes.

Pŏdex,cis,m. t. posterior pars corporis pudenda, quòd ex ea pedes fluere videãtur. [ὀρρός, ὀπυγοῦς. Gal. Le siege, le trou de cul. Ital. Il forame pelle fra le natiche, dande la natura manda gli excrementi & le feccie. Germ. Der ars. Hisp. El saluoner. Pol. Zadnica, dupa. Vng. Seggh fer. Ang. The hole of the arse.] Iuven. Sat. 2: & podice lævi Cęduntur tumidę, medico ridẽte marisęę. Horat. Hierq; turpis inter aridas nates podex, ut crudæ bovis.

Pŏdĭum,dii,n. t. [πόδιον. Ger. Ein ärcket oder lauben vorzen am hauß.] Locus est ad spectandũ aptus, à pede nomen habens, sive quia pedis modo projectura illa quę podium facit, procedat: sive quod ad pedes ædificiorum strui consueverit: sive quod in eo pedibus hęreamus. Alio nomine dicitur mœnianum. Solet enim fieri extra domus parietem locus porrectus instar pulpiti, mutulis è marmore suppositis. Iuven. Satyr. 2: Omnibus ad podium spectantibus. Suet. de Nerone cap. 12: Cæterùm accubans primùm parvis foraminibus, deinde toto podio adaperto spectare consueverat. Vlpian. l. 12. § 12. D. de Inst. Item spongię quibus columnæ, pavimenta, podia exerguntur. Hujus diminut. est podiolum.

Poema, Vide POETA.

Pœnă,æ,f. p. Supplicium, à Græco ποίνη: quanvis Varro à pendendo derivari putet. [עִנֶשׁ hineseb. τιμωρία, πημονία. Gall. Peine, punition. Ital. Pena, supplicio. Ger. Ein straff. Hisp. La pena. Pol. Kara. Vn. Bunteetsi. An. Paine, punishment.] Habet autem hoc nomẽ varios in oratione usus. Dicimus enim Petere pœnas pro exigere. Pendere pœnas, pro puniri: similiter Luere pœnas, Afficere pœna, Constituere pœnam alicui, aut in aliquem. Committere pœnam, Cogere in pœnam, Consurgere in pœnã: id est, vi pœnam ab aliquo exigere, Dare pœnas, Dependere pœnas, Exigere pœnã, Expetere pœnã, Effugere pœnam, Expendere pœnas alicui, Ferre pœnam, Habere pœnas. Persolvere pœnas, sceleris, Perferre pœnã, Persequi pœnas alicujus: pro ulcisci: Pẽdere pœnas, puniri, supplicio affici, mulctam solvere: Repetere pœnas ab aliquo, Sustinere pœnam, Sufferre pœnã, Sumere pœnas: Subire pœnas, Suscipere pœnam. Exempla veteres scriptores legenti passim erunt obvia. Pœnarũ verò octo genera Cicero commemorat: damnũ, vincula, verbera, talionẽ, ignominiam, exilium, servitutẽ, mortẽ. ¶ Pœna etiam apud Iurisconsultos ponitur pro eo quod interest sive pro usura. Paul. l. ult. D. de eo quod cert. Centũ solutis ex universitate, tàm ex sorte quàm ex pœna solutũ videri. Idem l. 11, de usuris: Quæsitũ est, an illud quod amplius ex consuetudine pœnæ nomine à quibusdam exactum est, &c. Pœna tamẽ sic differt ab usura, quòd quum usura ex usu pendeat, sive ut planiùs loquamur usus diuturnitas eam pariat, pœnam contra successus temporis non parit, sed contumacia debitoris sola. Ex Hotomano.

Pœnālis,pœnale,om. t. Quod ad pœnam pertinet: [τιμωρητικός. Gal. De peine & punition. Ital. Penale. Ger. Das zů straff gehört. Hisp. Cosa pertenesciente à pena. Pol. Do kaznie przynalezący. Vng. Büntetéshez való. An. Belanging to paine or punishment.] Jut Pœnalia opera. Plin. li. 18. c. 11: Alica fit è zea, quam semẽ appellavimus. Tundit granũ ejus in pila lignea. Nã lapidis duritia cõteritur. Nobilius (ut notum est) piso victorũ pœnali opera.

Pœnārĭus, aliud adjectivũ, Pœnalis: ut Pœnaria actio. Quint. lib. 4. cap. 3: Si legem asperam ruebimur, aut pœnarias actiones inferemus. Idem lib. 7. cap. 3: Sed etiam in formulis quum pœnariæ sunt actiones, nos ita causam patimur, an commissa sit pœna, an exigi debeat.

Pœnio, Veteres pro punio dixerunt.

Pœnĭtĕt, tebat, tuit, verbum impersonale, Quasi pœna teneat, inquit Sipontinus. Est enim pœnitere, ob factum aliquod vel non factũ animo angi & dolere. [נִחַם nichàm. μετανοέω, μεταμέλομαι, μετανοῶ. Gal. Se ripentir Ital. Pentirsi. Ger. Es rewet mich. Belg. Berouwen. Hisp. Arrepentirse. Pol. Zal ieść. Vngar. Szanom bánom. Ang. To repent, to forthink.] Cic. pro Cælio: Nam quod objectũ est de impudicitia, quodq; omnium accusatorum nõ criminibus, sed vocibus maledictisq; celebratũ est, id nunquã tam acerbè ferret Cęlius, ut eum pœniteat non deformem esse natũ. ¶ Quoniam verò in his etiã quę nobis aut tædio, aut pudori sunt, pœna quædã esse videtur, fit ut pœnitet aliquãdo pro tędet, puder, seu dolet, accipiatur. Liv. 1. ab Vrb. condita: Nec me eorum sentẽtię esse pœnitet. Cic. in Catone: Num igitur si ad centesimum vixisset annum, senectutis tædii suę pœniteret? ¶ Accipitur interdũ pœnitet, pro eo quod est, parum, vel exiguũ videtur. Terent. in Evnuch. An pœnitebat flagitii, te autore quod fecisset Adolescens, ut miserũ insuper etiam patri indicares? Idem in Heaut. Me quantum hic opus fit, pœnitet: id est, parum videtur, & exiguum quod à nobis fit. Cic. lib. 1. Offic. Tandiu autẽ velle debebis, quoad te, quãtum proficias, non pœnitebit. ¶ Pœnitet me hominis: id est, non magni facio hominẽ. Cic. 4 Acad. Quid? eum Mnesarchi pœnitebat? quid Dardani, qui erant tum principes Stoicorũ?

Pœnĭtens, pœniturus, & pœnitendus, participia. Accius: Neque te, neq; quẽquã arbitror pœniturũ tuę laudis. [כּוֹם nichàm, ὁ μετανοῶν, ὁ μετανοῶν μέλλων.] Gal. Repentant, qui se repent. Ital. Che se pente. Ger. Rewmend. Hisp. Que tiene arrepentimiento. Pol. Zalujący. Vn. Meg bano. Ang. That repenteth.] Quint. li. 9. ca. 3: Ita usq; processum est, ut Non pœniturũ, pro nõ actura pœnitentiam, & Visuros, ad videndũ missos, Salust. dixerit. Colib. 2. cap. 2: Itaq; hic ager sive exerceatur, sive cesset, colono est pœnitendus, ac tanquã pestilens refugiendus. Pœnitendus enim idem est quod paryi ęstimãdus, pudẽdus, contemnẽdus. Liv. 1. ab Vrbe condita: Sub haud pœnitẽdo magistro. ¶ Pœnitẽt verò interdũ jungitur genitivo. Suet. in Vitellio: Non multo pòst pœnitens facti. Interdũ ablativo cũ prępositione De. Mẽ in Claud. Pœnitẽtis de matrimonio Agrippinę. ¶ Pœnitendũ gerundium legitur: ut Non est ejus præceptoris pœnitendũ. Salust. in Iugurtha: Num eorum pœnitendum sit.

Pœnĭtentĭa, æ, f. p. & pœnitudo, ab impersonali pœnitet. Dolor ex re aliqua facta aut prætermissa oriẽs. [תְּשׁוּבָה teschubàh, μετάνοια, μεταμέλεια. Gal. Repentance, penitence. Ita. Penitenza. Ger. Rew/bussfertigkeit. Belg. Berou. Hisp. Arrepentimiento. Pol. Pokuta, żal ość. Vn. Penitentzia, bánnenek meg ysmerése hanasa, megtérés. An. Forthinking, repentance.] Plin. Epist. 130: Superest ut tantæ provincię quod damnasse dicitur, placeat: agaturq; pœnitentiæ tuæ. Plin. lib. 17. cap. 12: Nihil est fœdius agricolæ, quàm gestę rei pœnitẽtia. ¶ Ponitur aliquãdo pro cõtemptu & aspernatione. Plin. lib. 5. cap. 17: Gens æterna, in qua nemo nascitur, tam fœcunda illis aliorum pœnitentia est. Iuvat.

Pœphăgus, πωφάγος, Animal est Indiæ peculiare, duplo majus equo, caudam habens pulcherrimã: cujus setę humani capilli subtilitatẽ vincunt: quo nomine à mulieribus maximè expetuntur, quę eis capillos suos implicant. Autor Aelianus.

Pŏēta,æ,c. m. p. [ποιητής. Gall. Poëte, faiseur de vers. Ital. & Hisp. Poeta. Ger. Ein Poet/dz ist/ ein Verdichter/ & alle seine geschrifften Vers stellet. Pol. Poeta, ktory układa wiersze. Vn. Versiro. An. A poete.] Carminũ insignium scriptor: ἀπὸ τοῦ ποιῶ, quod inter cætera significat ἐμμέτρως γράφειν: hoc est, metricè aliquid conscribere. Horat. in Arte: -pictoribus atq; poëtis Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. Virgil. 9. Eclog. -& me fecere poëtam Pierides. Cic. 2. de Orat. Bonus poëta nemo sine inflammatione animorũ existere potest: & sine quodã afflatu quasi furoris. Horat. 1. Serm. Sat. 4: -dissecti membra poëtæ.

Pŏēmă,atis,n. t. & pŏēmatum,ti, & pŏēsis. ποίημα. Opus poëtarum, figmentum, fictio. [ποίημα. Gall. Poësie, poëme, œuure de poëte a composé. Ital. Poesia, poësia. Ger. Ein Gedicht in versen zů samen gestellet. Hisp. Obra de poeta. Pol. Zł ożenie wierszy. Vngar. Versel vagy könyv. Ang. Poesie, the worke of a poete.] Plaut. in Asin. Nam nec fictũ unquam, nec pictum in poëmatis. Plin. lib. 7. cap. 36: De poëmatũ origine magna quæstio est. Cic. 4. Tusc. Anacreontis tota poësis amatoria est. Nonius ita distinguit inter poëma & poësin: quod illud sit invenno parva, ę pauca verbis exprimitur: hęc verò cõtextus ipse scriptorũ & operum. Sic tota Ilias poësis appellabitur: armorum aũt Achillis descriptio, poëma. Verũ hæc differẽtia à nemine observatur.

Pŏēticŭs,a,um. [ποιητικός. Gall. Poëtique. Ital. Poetico. Ger. Zů dem tisch/dz zum Poeten zugehöret. Hisp. Cosa pertenesciente à poeta. Pol. Do poetow przynalażący, poetycki. Vng. Vers irohoz való. Ang. Belonging to a poete.] Quod ad poëtã pertinet, ut Ars poëtica, Verba poëtica. Cic. 3. de Orat. Sed tamẽ ratiõ habet eũ in oratione poëticũ aliquod verbũ dignitatem. Poeticus numerus & modus. Idem de Orat. lib. 1: At in eadem vitii gemmatione, metier, sufficier dicens Ennius, poetico jure defenditur. Libidia poëtica. Quint. lib. 2. cap. 4. Poëtici dii, Cic. 3. de Nat. deor. Mella poëtica manare, Horat. 1. Epist. 20.

Pŏētĭcē, adverb. More poëtarũ [ποιητικῶς. Gall. Poëtiquement. Ital. Poeticamente. Ger. Auff poëtische weiß oder gezwang. Hisp. A manera de poeta. Pol. Na kształt poetow. Vng. Vers irohoz mongyan. An. Lyk a poete.] Cic. 6. de Fin. bon. & mal. Vt poëtice loquar.

Pŏētĭcē, tices, aut poëtica, ęs, Ars conscribendorum versuum. [ποιητική. Gall. Poëtique, l'art de composer vers. Ital. Poetica, l'arte de comporre versi. Ger. Die Poëten kunst/ herrliche Gedicht in zierliche Vers zů setzen anzurichten. Hisp. Arte de la poesia. Polon. Nauka wierszow pyssania. Vn. Versirasnak tudomania, mestersége. An. The art of making verses.] Cic. 2. Tusc. Seriùs poëticam nos accepimus. Ibidem: O præclaram emendatricem vitæ poëticam.

Pŏētĭcŭs

Pŏētŏr, taris. In poëtica me exerceo, sive poëtam ago. ποιητεύω. Ennius: Nunquam poëtor, nisi podager.

Pŏētŏssă, æ, f. p. & poëtris, idis, Mulier poëtices perita: [ποιήτρια. Gall. *Femme qui sçait faire & composer vers.* Ital. *Poetessa, donna che sa fare di comporre versi.* Ger. Ein Poetin/ein Versdichterin. Hisp. *La muger poeta.* Pol. *Ta która umieść pisze.* Vng. *Vers iro asszony.* Ang. *A she Poete.*] ut Sappho, & Corinna. Persius in Præfat. Poëtrias picas Cantare credas, Pegaseum melos. Cic. pro Cœlio: Verùm hæc tota fabella veteris & plurimarum fabularum poëtriæ, quàm est sine argumẽto, quàm nullum invenire exitum potest.

Pŏētĭcŭs, adjectivum, quo usus est Ennius, qui Caballinum fontem poëticum nominavit.

Pōgōnĭă, æ, πωγωνία, Genus cometæ, barbatæ stellæ similitudinem referens, unde & nomen habet, ἀπὸ τοῦ πώγωνος: hoc est, à barba. Plin. lib. 2. cap. 25: Pogonias vocant quibus interiore parte in speciem barbæ longæ promittitur juba.

Pōl, Juranti adverbium: id est, per Pollucem, quod juramenti genus tàm viris, quàm mulieribus erat commune. νὴ Πολυδεύκη. ut Plaut. in Amph. Neq; pol dedi, neq; dixi.

Pōlă, πῶλος Aristoteli, Syrorum lingua Fimus est pulli asini, quem mater in partu ante fœtũ effundit. Plin. li. 28. cap. 13.

Pōlĕmōnĭă, ę, f. p. πολεμωνία Dioscoridi. [Ger. Daubentropff.] Herba quæ alio nomine philetæria appellatur: de qua Plin. lib. 25. cap. 6.

Polentă, æ, f. p. Hordeũ madefactũ, deinde siccatum, & tostũ. [ἄλφιτα. Gal. *Farine d'orge seiches au feu, ou frette, griote seiche.* Ital. *Polenta, che fa di farina d'orzo.* Ger. Gersten mãt/ auß dem man vorgutten Gersin muß machet/ wie bey vns auß Habermãt/ Habermuß. Hisp. *Polenda.* Pol. *Kaszą ieczmienną albo owsianą.* Vng. *Lepeny, lein.* Ang. *Barley steeped in water and after dried, parched or fried.*] Præparabatur autem hoc modo: Perfusum aqua hordeum siccant nocte una, postero die frigunt: deinde molis frangunt, servantq; in multos dies. Est autem polenta tantùm fœminini generis, quanvis Calepinus neotericos Grammaticos sequutus, putaverit etiã in neutro genere inveniri. Cato de Re rust. cap. 18: Tum id percolato, polentã adjicito. Varro de Re rust. lib. 3. cap. 9: Polentam mistam cum nasturtii semine. Plautus in Asin. Vbi sient nequam homines qui polentam pransitant. Duo omninò à Grammaticis adducũtur testimonia ex Ovid. Metamorphosi, quibus probare conantur polenta etiam in neutro genere inveniri: in quorum utroq; polenta fœmininiũ est, non neutrum. Vide Raphaëlem Regium Ovidii interpretem in 5. lib. Metam. & Grammaticum nostræ ætatis diligentissimum Despauterium De generibus nominum.

Pōlentārĭŭs, a, um, Quod pertinet ad polentã, seu quod est ex polenta. ἀλφιτικός Plaut. in Curcul. Ejiciã polentariũ crepitũ.

Pōlī, polorum, m. f. [πόλοι χειμερινοί, Martiano. Gall. *Les poles arctique & antartique.* Ital. *Poli.* Ger. Die zwen vnbeweglichen Himmels puncten/ deren einer vm Mitnacht ist/ zu vnserer nehen dem kleinen Bären: der ander gestracks dargegen zu Mittag. Hisp. *Los polos del mundo.* Pol. *Dwa punkty niebieskie, jedenna pod wozą, a druguna pod wołowe, kiedy słońce niebo obracaiące.* Vng. *Az egnec sarkai.* Ang. *The poles artick and antartick.*] Duo sunt puncta immobilia in cœlo, circa quæ tanquam circa cardines quosdam totum cœlum volvi videtur: unde etiam nomen acceperunt, ἀπὸ τῦ πολεῖν: hoc est, à vertendo, sive circumvolvendo. Horum alter qui Borealis appellatur, in nostro hemisphærio perpetuò apparet, cui alter, quem Australem dicimus, ex diametro opponitur: neq; ex nostro horizonte unquam conspicitur. Ab horum uno ad alterum imaginaria quędam linea ducitur, quam Axem appellant: cujus extrema occupant ipsi poli. Plin. lib. 2. cap. 15: Quoniã terra à verticibus duobus quos appellaverũt polos, centrũ cœli est, necnon signiferi, obliquè inter eos siti.

Pōlĭă, Armentum equorũ. [πῶλοι καὶ πωλάδες. Ger. Ein Rossfast oder hauff Rossen.] Varro Equariam appellat. Vlp. l. 38. D. de ædil. edict. Si polia venierit, dicemus unum equum, qui vitiosus est, nõ omnẽ poliam redhiberi oportere. Hotomanus.

Pōlīmentă, teste Festo, dicũtur testiculi porcorum quum castrantur, quòd ad similitudinem vestium poliantur. Plaut. in Menæch. Pernam inidem, aut sinciput, aut polimenta porcina.

Pōlĭo, lis, livi, vel polii, politum, act. q. Orno, complano. [חרץ *marâk* חרם *marâc* וכה *latasch. šiw, hnaśew.* Gall. *Polir, orner.* Ital. *Polire, ornare.* Ger. Poliren/ gletten/ auffbutzen. Bel. Verchieren/ paterem. Hisp. *Polar, ornar, acrecdlar.* Pol. *Chedożę, wieperam, poleruie.* Vng. *Meg simitem ekesztem.* An. *To polish and make trimme.*] Plaut. in Fœn. Politi, expoliri, pingi, fingi. Virgil. 8. Aeneid. Aegidaq; horrificam, turbatæ Palladis arma Certatim squamis serpentum, auroq; polibant. Ovid. 1. de Pont. Eleg. 6: Cur ego fallaces poliam mea carmina cura? Cicer. 1. de Nat. deor. Orationis faciendæ & poliendæ ignarus. ¶ Dicitur etiã hoc verbum de agro, Ennius apud Nonium Annal. 9: Rastros dentes habet carpit causa poliendi agri. ¶ Hinc politi campi apud eundem: Testea sunt lati campi quos gerit Africa terra politos. ¶ Veteres etiam polire dicebant pro pila ludere, autore Festo. Vnde polulæ, vel polæ, pilæ, vide Polulæ infrà. ¶ Hujus compolita. Depolio, Expolio, Perpolio, Repolio: de quibus suis locis.

Pōlītum, Dicimus cultum, ornatum. [חרץ *marût* חרות *memorât Exôn.* Gal. *Poli, orné.* Ital. *Polito, ornato.* Ger. Wol geziert/ durchgetrieben/ auffgebutzt. Hisp. *Polido.* Pol. *Wypolerowany, wychedożony.* Vng. *Meg ekesztetet.* Ang. *Polished, trimmed.*] Var. 1. de re Rust. cap. 2: Video huc venire Cn. Tremelii Scrofam virũ omnibus virtutib. politũ. Cic. 3. de Finib. Quinetiã agricultura quæ abhorret ab omni politiore elegãtia, etc. Idẽ 4. Acad. Politissimus & acutissimus nostræ memoriæ philosophus. Ibidẽ: Nihil acutius, nihil politius Aristotele. Idẽ P. Lentulo: Núc, ut Apelles Veneris caput & summa pectoris politissima arte perfecit.

Pōlītŏr, ris, m. t. Qui polit, artifex poliendi. Politores agrorum à Nonio dicũtur artifices agri diligenter colendi & quasi poliendi. Vlpian. l. 52, D. pro socio. Si in coëunda societate artem operámve pollicitus est alter, veluti cùm pecus in cõmuni pascendum, aut agrum politori damus, in commune quærendis fructibus nimirum ibi etiam culpa præstanda est.

Pōlītè, adverb. [γλαφυρῶς, ἐξησκημένως. Gal. *Poliement, nettemẽt, ornement.* Ital. *Politamente, ornatamente.* Ger. Schlechtig/ gleatig/ gierlichẽ. Hisp. *Polidamente.* Pol. *Chedogo, ozdobnie.* Vng. *Ekesszen.* Ang. *Cleanelie, trimmelie.*] Cic. 1. Tusc. Fieri aũt potest ut rectè quis sentiat, & id quod sentit, politè eloqui non possit.

Pōlītŭlŭs, dimin. [γλαφυρίτης. Gall. *Vn peu poli & orné.* Ital. *Alquanto polito.* Germ. Gemach wol gebutzt/ ein wenig durchgetrieben. Hisp. *Polido vn poco.* Pol. *Vypolerowany.* Vng. *Ekesztike* Ang. *A little polished and trimmed.*] Cic. ad Volumnium, li. 7. Epist. Opus est hic limatulo, & politulo tuo judicio.

Pōlītūră, æ, pen. prod. f. p. Poliendi actus. [ἐξησκησία, ξύσις. Gal. *Polissure.* Ital. *Essi polire.* Ger. Patierung/ gletzung/ auffbutzung. Hisp. *Obra de polir, polideza.* Pol. *Wychedożenie.* Vng. *Ekesztike.* An. *A polishing.*] Plin. lib. 36. cap. 6: Thebaica politura accõmodatur.

Pōlītĭo, onis, f. t. ejusdem significationis: ut politio operis: hoc est, extrema illa manus quæ jam operi quodãmodo perfecto imponitur. Hoc Calepini verbũ: nullibi enim exemplũ extat.

Pōlītĭēs, Idem quod elegãtia, sive ornatus, γλαφυρότης, κόσμος. Ex eodem fonte manavit.

Pōlītŏr, ris, Qui arma polit. Firm. li. 3. Mars & Mercurius in decimo ab Horoscopo loco Poliones facit. Meminit Callistrat. lib. 5. Digestorum de Iure immun. l. quibusdam.

Pōlĭōn, vide POLEA.

Pŏlis, hujus polis, fœm. gen. Latinè dicitur civitas & urbs.

Pŏlĭtĭă, æ, pen. prod. f. p. Respublica, status civitatis, [πολιτεία. Gall. *Gouvernement de ville ou republique.* Ital. & Hisp. *Republica.* Ger. Ein gemein Regimẽt in einer Stat. Pol. *Polityia, rząd wmieszkaiący albo, to R. P.* Vng. *Kösség.* Ang. *A common welth or gouvernement of a citie or common welth.*] Hoc nomine etiam Plato opus suum de Rep. inscripsit. Cic. 1. de Divi. Vide quid Socrates in Platonis Politia loquatur, &c. ¶ Politia, juxta Aristotelẽ in Rhet. est principatus, & consuetudo rerum, secundum quam vivere unumquemq;, & conversari decet. Tres autem sunt: quia aut unus regnat, aut plures, aut omnes. Si unus & ille bonus, & hic regnũ constituet: si malus, tyrannidem: at si plures regnãt, & boni, hi aristocratiam: si mali, ochlocratiam facient: si omnes, & hi boni, democratiam.

Pōlītĭcŭs, a, um, Latinè Civilis, quod ad cives pertinet, quos Græci vocant πολίτας. [πολιτικός. Gall. *Politique, civil.* Ital. *Civile.* Ger. Stattlich/ Burgerlich. Hisp. *Civil, cosa de ciudad.* Pol. *Mieyski.* Vng. *Kösségbeli, városi dologhoz valo.* Ang. *Civil, belonging to citizens.*] Cic. Attic. lib. 9: Sumpsi mihi quasdam tanquam theses, quæ & Politicæ sunt & temporum horum. Idem Martio, lib. 7. Epistol. Sed quæ potest esse homini politico delectatio, quũ aut homo imbecillus à valentissima bestia laniatur, &c.

Pōlītĭcă, orum, n. f. dicuntur de administrandæ civitatis ratione conscripti libri: ut Aristotelis Politica πολιτικά.

Polities, vide POLIO.

Polium, atq; Tripolium non modò locorum diversitate, in quibus utraq; gignitur, sed figura insuper atq; colore ac proprietatibus etiam inter se plurimùm differunt. Polium liquidem utriusq; generis partim in campis, partim in montibus nascitur. Tripolium verò in maritimis tantùm locis, quæ unda maris allidit. Polia habet folia cani hominis similia. Vnde illud apud Græcos nomẽ Tripolium, foliis Isatidis constat, quemadmodũ de utroq; scribit Dioscor. & Plin. ipse confirmat lib. 26. Nã quod apud Plin. legitur de Tripolio, folio saus grossiore, palmo alto, error est codicis: ita enim legi oportet: Tripolium in maritimis nascitur saxis, ubi allidit unda, neq; in mari, neq; in solo, folio Isatidis crassiore, palmeo caule in mucronẽ diviso. Hæc enim omnia, verbũ ferè ex verbo Plin. ex Dioscor. Nicol. Leonicenus in Annotat. in errores Plinii. Vide Herbarii nostri tomum 2.

Polium montanũ quale sit, v. de apud Dioscor. lib. 3. cap. 122. Plin. li.

Plin.li.21.cap.7.& lib.26 cap.7. Theoph.lib.1. Polium Serpillum apud Dioscor.lib.3.cap.44.

Pollĕn, vide POLLIS.

Pŏllĕo per duplex l. n.f. Pollum, valeo. [יכול *jachôl. ἰσχύω δύναμαι.* Gall. *Pouuoir, auoir puissance & autorité.* Ital. *Potere, valere.* Ger. Vermögen. Hisp. *Poder.* Pol. *Moc, mosi smàm, przemòc.* Vng. *Hatthatok erdm nagyon.* Ang. *To haue might power, and auctorite.*] Cicer. in Parad. Nec est ulla res quæ plus apud eũ polleat, quàm ipsius voluntas, atque judicium. Liv. libro 1. belli Pun. Multum illi terra, plurimum mari pollent. ¶ Accipitur etiam pollere pro præstare, melius esse, utilius, præclarius. Plin. lib. 36: Ex oleo & aqua Ciliciæ cotes pollent. Idem lib. 19. cap. 3: Sunt etiamnũm duo genera nonnisi sordida nota vulgo quũ quæstu nullo polleant. ¶ Hujus composita sunt, Præpolleo, & Aequipolleo: de quibus suis locis.

Pŏllēs, tis, f.p. Potentia. [יכולת *jechôleth* כח *chiach. d'uναμις.* Gall. *Puissance, pouuoir.* Ital. *Potenza.* Ger. Gewalt/vermögenheit. Hisp. *Potencia.* Pol. *Moznosc.* Vng. *Erősség, hatalom.* Ang. *Power, might.*] Plaut in Rud. Ne impiorum potior sit pollentia. Idem Casina: aut viro tuo semper sis superstes, atq; ut potior pollentia, ut vincas q; virum, victrixq; fies.

Pollex, cis, m.t. Digitus primus in pede, & manu, quòd vi & potestate inter cæteros digitos polleat. [בהן *bôhen, μέγας ἀντιχειρ, ἀντίχειρ.* Gall. *Le pouce de la main ou du pié.* Ital. *Dito grosso, police.* Ger. Der Daum oder gros Zehen des Fuß. Hisp. *El pulgar, dedo grueso de la mano.* Pol. *Wielki palec.* Vng. *Hüvelyk.* Ang. *The thumbe.*] Hinc & apud Græcos πόλυξ vocatus, quasi altera manus videatur. Alio nomine appellatur hallux, ἀπὸ τῦ ἁλλεσθαι, salto, quòd constricta manu proximum digitum solus scandat. Plin. lib. 11. cap. 45: Hominis pollex articulos habet tres. ¶ Premere pollicem, proverbio dicitur pro favere: & Cõvertere pollicem, pro eo quod est alicui malè velle. Antiquitus enim in pollice erat favoris, studiiq; significatio, qui faveret, pollicem premebat: qui cõtrà malè alicui cuperet, pollicẽ convertebat. Plin. lib. 28. cap. 2: Pollices, quum faveamus, premere etiam proverbio jubemur.

Pŏllĭcāris, pollicare, om.t. Quod pollicis latitudinẽ, sive crassitudinẽ habet. [αὐτοχειρισμός. Gall. *D'vn pouce.* Ital. *D'vn dito grosso.* Ger. Eines Daumens dick. Hisp. *Cosa de grandeza de pulgar.* Pol. *Szeroki na palec.* Vng. *Hüvelykemmi.* Ang. *Of an inche in length or breadth.*] Plinius lib. 15. cap. 24: Digitorum hominis longitudo illis, & interim falcatà pollicari latitudine.

Pŏllĭcĕŏr, eris, d. f. verbum commune, secundum Priscianum, Promitto, promittor. [אמר *amár* הבטיח *hibtiach* יעד *jahádh* ὑπισχνέομαι, ὑπόσχεσις. Gal. *Promettre.* Ital. *Promettere.* Ger. Versprechen. Bel. Gheloven. Hisp. *Prometer.* Pol. *Obiecuie.* Vng. *Igérés.* An. *To promise, to assure.*] In significatione passiva legitur apud Ovidium in Epistola Cydippes: Exige polliciti debita jura tori. Plautus in Aulul. Credo ego ædepol, illi mercedem gallo pollicitos coquos. Idem in Bacchid. Hospitiũ & cœnam pollicere, &c. ¶ Ponitur aliquando pro affirmare. Cicero ad Curionem, li. 2. Epist. De ipso Tito Annio tantùm tibi pollicor, te majoris animi, &c.

Pŏllĭcĭtŏr, aris, frequentativũ. πολὺ ὑπισχνέομαι. Plautus in Mil. Aut tibi meam operam pollicitari.

Pŏllĭcĭtātĭo, onis, f.t. Promissio. [ὑπόσχεσις, ὑπισχνέομαι. Gall. *Promesse.* Ital. *Promessa.* Ger. Verheissung. Hisp. *Opera de prometer, promessimiento.* Pol. *Obietnica.* Vng. *Igéret.* Ang. *A promise.*] Plin. lib. 7. cap. 37: Condita nova secta, spretis legatis, & pollicitationibus Mithridatis regis, &c. Budæus: Pollicitatio, est offerentis solius promissum.

Pŏllĭcĭtus, pen. cor. Participium. [ὑποσχόμενος, ὑπισχνούμενος, ὑποσχών, ὑπισχνών. Gall. *Promis.* Ital. *Promesso.* Ger. Verheissen/zugesagt. Hisp. *Prometido.* Pol. *Przyrzeczony, obiecany.* Vng. *Fogadott igérő.* Ang. *That promiseth.*] Fidem pollicitã dictis addere, Ovid. 3. Fast. Tonus pollicitus, Ovid. Epist. 20.

Pŏllĭcĭtum, substantivum: Id est, promissio. [τὸ ὑποσχόμενον, τὸ ὑπισχνούμενον. Gal. *Promesse.* Ital. *Promessa.* Ger. Ein verheiß oder verheissung. Hisp. *Prometimiento.* Pol. *Obietnica.* Vng. *Igéret.* Ang. *A promise.*] Colum. lib. 11. cap. 3: Memores pollicitis nostri subjungemus cultus hortorum. Ovid. 1. de Arte: Pollicitis dives quilibet esse potest.

Pŏllĭnārius, vide POLLIS.

Pŏllĭnctĭo, pollinctis, pollincire, pen. prod. act. q. Corpus mortuũ curare. [ταφὴ ἔκφορος. Gall. *Oindre & enseuelir vn mort.* Ital. *Governare & curare le corpi morti.* Ger. Toden cörper salben vñ rüsten/zu ihr begrebtnuß. Hisp. *Curar la sepultura de los muertos.* Pol. *Vmarl ego chedoge y maje.* Vng. *Halot testnek gondiainak felette.* Ang. *To anoynte and burie the dead.*] Plautus in Prolog. Pœn. Carthaginienses fratres duo fuerunt, eorũ alter vivit, alter est mortuus. Propterea apud vos dico confidentius, Quòd mihi pollinctor dixit, qui eum pollinxerat.

Pŏllĭnctūra, f.p. Ipsa cadaverũ unctio, & curatio. [ταφὴ ἔκφορος. Gall. *Enseuelissement de morti.* Ital. *Sepoltura de morti.* Ger. Die todẽ sal-

bung vnd rüstung zu der begrebtnuß. Hisp. *Sepultura de los muertos.* Pol. *Vmarl ego ochedożenie y namaszanie.* Vng. *Holt testnek gondia viselese.* Ang. *The burying of the dead.*] Plaut. in Stic. Hodie pollinctura est. Libitinarius autem dicebatur qui necessaria funeribus vendebat, & qui rationibus præerat Libitinæ deæ, in cujus templo quæ ad sepulturam pertinebãt, vendebantur. Docent Plutarchus in Problem. Seneca lib. 6. de Benefic. Vota libitinariorum esse, ut mortes plurimorum optent, quod illis quæstuosissimum est.

Pŏllinctŏr, oris, cum c, m.t. Curator funerum, cujus officium erat abluere cadavera, & ungere. [ταριχευτής. Gall. *Enseuelisseur des morts.* Ital. *Pizzica morti.* Ger. Der den toden Cörpern allerley anthut/mit salben vnd anderen dergleichen dingen so zu der begrebtnuß nohtwendig sind. Hisp. *El que cura la sepultura de los muertos.* Pol. *Vmarl ich ciał ochedożnik.* Vng. *Halottak gondviselője.* Ang. *A burier of the dead.*] Plaut. in Asin. Ecquis currit pollinctorem accersere? Idem in prolog. Pœn. Vide Pollincio suprà. Apulejus: Pollinctor ejus, funeri dum unctionem parat: Martial. lib. 10: Iam scrobe, jam lecto, jam pollinctore parato.

Pollintŏr, Pollincere, Pollincio, vide POLLIS, pollinis.

Pŏllis, inis, & pollen, inis, Flos tritici, à verbo polleo, quòd frumenti portio præstãtissima sit. [ἄχυρον, πτυάλη. Gall. *Fleur de farine, la farine la plus deliee.* Ital. *Fior de frumento, fior de farina.* Ger. Der Bium oder das beste theil des Korns/oder das reineste Mãl/so gewohnlich hin vnd her stiebt. Hisp. *Harina de trigo muy aparada, farina sotil.* Pol. *Kwiat nayczyscy, item sziatel oszymaly.* Vng. *Tiszta veretlen liszt lang.* Ang. *The flowre of wheete.*] Plin. lib. 18. cap. 10: Ex Africo justũ est è modiis redire semodios, & pollinis sextarios quinq;. Ita enim appellant in tritico, quod florem in siligine. Marcellus Dioscoridis interpres pollinẽ esse ait tenuissimorum pulverem, subtiliorem q; farinæ partem, qualis circa molas plerũq;, & loca in quibus panis pinsitur, parietibus hærens invenitur.

Pŏllĭnārĭus, a, um, χερνόβιος. ut Cribrũ pollinariũ, quod è lino, non è setis equorum fit ad pollinem purgandum. [σίκανον ἐκ λινοῦ ἀπὸ τριχῶν ἵππου ἐστὶ τὸ ἀλλήκειν ἐμβάλλοντας, ἀλλήκεννον. Gall. *Vn blutoir ou sas fin et delié.* Ital. *Burato, staccio, sedazzo, tamiso.* Ger. Ein Beutel/sib oder Beutelsib. Hisp. *Bolaco.* Pol. *Przęsek pl'otniany, item Rzyszno.* Vng. *Csakorsipta.* Ang. *A fine to sift flour with.*] Nam cribra quæ ad excutiendam farinam fiunt, excussoria dicuntur. Plin. lib. 18. cap. 11: Cribrorum genera Galliæ setis equorum invenêre, Hispaniæ lino excussoria, ac pollinaria.

Pŏllĭnātŏr, oris, m.t. Curator pistrinæ, qui farinam facit & pollinem, quiq; pollinario cribro pollinẽ purgat, à polline farina deductũ nomen. [ἀλλήκεννος. Gall. *Blutoir ou sassour.* Ital. *Chi tamisa, staccia, burata.* Ger. Ein Müller oder Mülknecht. Hisp. *Molinadero.* Pol. *Mł'inarz, mł'ynowidoryz.* Vng. *Szitalo.* Ang. *A sifter of flower.*] Cato de Re rustic. cap. 5: Operarum, mercenarium, pollintorem, diutiùs eundem ne habeat die.

Pŏllĭncĕrĕ, pen. prod. à pollinceo, Est farinam in pistrino lucifactam dividere, inquit Sipontinus. χερνοσπορεῖν.

Pŏllĭntĭo, nis, verbale à pollinceo, quod est farinam in pistrino dividere. Cato cap. 136. Pollintionem in agro Casinate & Venafri sic dare oportet. Vide reliquum apud Catonem.

Pŏllubrum, n.f. Vas est latũ, quod & pelvim vocamus, à polluendo dictum, quòd eo aqua ex manuum ablutione polluta excipiatur. [χέρνιβον, χερνιβεῖον, νιπτῆρ. Gal. *Vn bassin à laver les mains.* Ital. *Bacino, bacile.* Ger. Ein hentbecke. Hisp. *Fuente para lauar las manos.* Pol. *Miedanica.* Vng. *Mosdo.* Ang. *A bason to wash handes in.*] Antiqui etiam ad pedes abluendos pollubro utebantur. Livius Andron. apud Nonium: Argenteo pollubro, & aureo gutto. Fabius pictor, Aquã manibus, pedibusq; dato, pollubrum sinistra manu teneto, dextra vasum cũ aqua. Pollubrum, inquit Nonius, quod Græci χέρνιβα, nos nullum vocamus. Vnico autem l, videtur scribendum.

Pollŭcĕo, es, xi, verbum ad sacra pertinens, significans dedicare, vel vovere, vel (ut alii volunt) libamenta Herculi in aram porrigere. [ἀνίημι. Gall. *Sacrifier, ou faire banquet magnifique en vn sacrifice.* Ital. *Dedicare apparecchiare convito, magnificio ad honore.* Ger. Herrlichen zurichten/oder auffopffern/auff ein Opffer ein herrlich mal zurüsten. Hisp. *Dedicar o sacrificar.* Pol. *Ofiarować, bodyn znamienity.* Vng. *Zentelők aldozom.* Ang. *To sacrifice or to make a magnifick banket vn a sacrifice.*] Vnde sacrificium pollŭctum dicebatur quo Herculi decimæ solebant sacrificari. Plautus in Stich. Vt decimam partem Herculi pollucerem: id est, splendidè dedicem. Hoc verbo usi sunt autores, quoties opiparas dapes, veluti in sacrificium Deorum, & in primis Herculis faciebant, cui decimas omnium rerum Romani voto reddebãt. Macrobius Catillones eos propriè appellat, qui ad pollŭctũ Herculis ultimi quum venirent, catillos liguriebant. Ad pollŭctum: hoc est, ad magnificum epulum, quale Herculi solebat fieri. Nam pollŭctũ, dicitur cœna est pollucibilis & opipara. Plaut. in Rud. Spectatores vos quoq; ad cœnam vocem, si datarus nihil sum neq; sit quicquã pollucti domi. Id est, si nobis esset cœna

ovna tàm lautè apparata quàm esse solet eorum qui votivum epulum faciunt, (hoc est, pelluctum) ad cœnam vos vocassem. Ex Budæo.

Pollucibilis cœna, à Macrobio dicta est opulenta, opipara, & splendida. μεγαλοπρεπὴς δεῖπνον.

Pollucibiliter, adverbiũ, Splendidè & lautè [πλουσιοπρεπῶς. Gall. *Somptueusement.* Ital. *Sontuosamente.* Ger. Köstlichen / herrlichen. Hisp. *Magnificamente.* Pol *Kosztownie.* Vng. *Fris-sen, bőbo.* An. *Costly.*] Plautus in Mostel. Pascite parasitos, opsonate pollucibiliter.

Pollúctum Vide in POLLVCEO.

Pollúlum labellum, Vide LABELLVM.

Polluo, is, lui, lutum, act. 3. Inquino, conspurco, fœdo, contamino. [נוד *timmé* נטמ *chillél.* μολύνω. Gall. *Souiller & polluer.* Ital. *Macchiare, sporcare, imbrattare.* Ger. Beflecken/besudlen/vermaßgen. Bel. *Besoedelen/besmetten.* Hisp. *Ensuziar.* Pol. *Mazać, splugać.* Vng. *Meg fertezteteni.* An. *To defile to make filthie.*] Cic. pro Rosc. Amer. Nemo enim putabat quenquã esse qui quũ omnia divina, atq; humana jura scelere nefario polluisset, somnũ statim capere potuisset. Ovid. 1. Metam. Afflatuq; suo populos, urbesq; domosq; Polluit. Cicero pro Domo suaviste qui non solùm aspectu, sed etiam incesto flagitio & stupro polluit cæremonias. Hor. 4. Carm. Ode 5: Nullis polluitur casta domus stupris. Virg. 3. Aeneid. Polluit ore dapes.

Pollutus, a, um, participium. [נוד *nitmá* נוד *tamé.* μεμιαμμένος. Gall. *Pollu, souillé.* Ital. *Contaminato, lordato, sporcato.* Ger. Befleckt/besudlet/vermaßget. Hisp. *Ensuziado.* Pol. *Splugawiony.* Vng. *Meg fertezteteti.* Ang. *Defiled, made filthie.*] Lucan. lib. 1: Quenq; suæ rapiunt scelerata in præcia causæ, Hos polluta domus, legesq; in pace timendæ. Virg. 3. Aeneid. Linquere pollutum hospitium & dare classibus Austrum. ¶ Hinc nocturnam genituram somno spartam, pollutionem appellant ῥυπαρεύσεις.

Polulæ, vel Polæ, Erant pilæ ex aluta molli tomento fartæ, quibus datatim ludebãt in foro. [Pol. *Mierzpiel a micka.*] Unde polire dicebant pila ludere veteres, ut autor est Festus. Id tractum à Græco. Nam πόλος veretrum significat ex aluta tubes confectum, quod gestabatur in pompa Liberi. Hinc polæ Latinæ, quæ ex aluta fiebant, & polimenta, de quibus suprà. Hæc ex Scaligero.

Polulus, adjectivum, pro paululus, vel parvulus: antiquum. Cato de Re rust. cap. 10: Vrceos tres, labellum polulum, amphoras olearias duas.

Polyacanthos, πολυάκανθος, Herba est spinosas habens lanugines, cujus meminit Plin. lib. 21, cap. 16.

Polyanthemon, mi, [πολυάνθεμον. Ger. Gieß-blumen/ Hanenfuß.] Herba est caudicem vim habens, quam nonnulli batrachion appellant. Ruellius putat eam herbam esse quam herbarorum vulgus *Polem cervinum* appellat. Vide Plinium libro 27 cap. 12.

Polyandrion, πολυάνδριον, In Græciæ civitatibus dicebatur commune hospitũ sepulcrũ: ita dictum à multitudine sepultorum. πολύανδρος enim Græcis significat populosum.

Polyanodynos. Cicuta apud Dioscor. lib 4. cap. 81.

Polyarna, live Polyarnes, æ, πολυάρνης, Multorũ agnorum, sive qui possidet multos agnos. Varro lib. 1. de Re rust. cap. 1: Veteres poëtæ alios vocant polyarnas, alios polymelos, alios polyoetas: id est, multorũ agnorum, multarum ovium, multorum boum.

Polychrónius, [πολυχρόνιος. Gall. *De long temps.* Ital. *De lungo tempo.* Ger. *Langwirig.* Hisp. *De luengo tiempo.* Pol. *Długowieczny.* Vng. *Sok idumu, zõbi, regy.* Ang. *That lasteth long.*] Diuturnus, longævus, & multi temporis: licut ὀλιγοχρόνιος, qui parum vivit. Vnde cornices dictæ polychroniæ, quòd integras ætates vivere dicantur.

Polycnemon, [πολυκνήμων. Ger. *Ein traut der wilden Weidgemut gleich mit viel gestrichē.*] Quasi multarum tibiarum herba, cuniculæ similis, semine pulegii, turculosa, multis geniculis. Vide Plin. lib. 26 cap. 14.

Polygálon, vel Polygala, [πολύγαλον. Ger. *Pimpinell/wie etlich meinen/Hungenbörtle/Megri traut/ist schöne vnd grösser dann Herrgottshärtle.*] Herba palmi altitudine, in caule summo foliis lenticulæ, quæ potata, lactis ubertatem inducit, à quo effectu nomen accepit. Plinius libro 27. capite 12. Dioscorid. libro 4. capite 14.

Polygia. Anethum apud Dioscor. lib. 3 cap. 56.

Polygónaton, [πολυγόνατον. Ger. *Weyßwurtz.*] Herba sine folio, asparagi caule, in cacumine aculeum habens, à frequentia geniculorum dicta. Plin. lib. 27. cap. 12. Vulgus *Salomonis sigillum* appellat.

Polygonoides, πολυγονοειδὲς, Herba est folio lauri, longa, tenuiq; adversus serpentes, ac privatim aspides ex aceto pota efficax. A quibusdam clematis Aegyptia, ab aliis daphnoides appellatur. Autor Plin. lib. 24. cap. 13.

Polygónum, pen. prod. n. f. [πολύγονον, ἢ πολύγονος. Gall. *L'herbe sainct Iaques, appellee des herbiers Centinodia, ou terriziola.* Ital. *Correggiuola, centinodia.* Ger. *Wegbreit ein kraut.* Hisp. *Cientum nudos, correola.* Pol. *Spory ſ̨ały wroblie ſzyczki, rozhony & ſolesſy podrożnik.*] Herba à geniculorum multitudine, quam nos *sanguinariam* vocamus, foliis rutæ, & semine graminis similis. Succus ejus infusus naribus, supprimit sanguinem. Plinius libro 27. capite 12. Dioscorid. libro 4 capite 3. Columell. libro 7: Sanguinalis herba quam Græci πολύγονον appellant. Hoc nomen veteres usurparunt pro fœcundo. Vulgus *Centinodium* appellat.

Polygrámmos, πολύγραμμος, Gemma est smaragdo similis, transversis multis albis lineis distincta, Vide Plinium lib. 37, capite 9.

Polygynæcon, Mulierum frequentia. Plin. lib. 35. cap. 11: Pinxit in templo Eleusinæ Philarchum Atheniis frequentiam, quam vocavere polygynæcon.

Polyides, Staphisagria apud Dioscor. lib. 4. cap. 158. Polydes Veratrum album apud Dioscor. lib. 4 cap. 151.

Polyístor, m. t [πολυϊστωρ. Gall. *Qui a beaucoup lu, qui sait beaucoup, fort scauant.* Ital. *Che sa molto, che ha molto sapere.* Ger. *Einer der viel weiß.* Hisp. *El que sabe mucho.* Pol. *Pel ni rzecz.* Vng. *Tudos sok tudomanio.* Ang. *That hath reade muche, very wyse.*] Latinè multiscius dicitur. Hoc nomine appellatus dicitur Apion, de quo Gellius lib. 5. cap. 14.

Polymítus, a, um, penultima corr. [הטמ׳ם *happatim.* πολύμιτος. Gall. *Tissu de fils de diverses couleurs.* Ital. *Di più colori.* Ger. *Das auß vielerley fädmen oder eintrags gewäben ist vnd nicht einerley farb hat/ als der vngleichtig schürtz.* Hisp. *Texido con muchos hilos de diversas colores.* Pol. *Szat wielo barwny.* Vng. *Sok szinü szöttes, sok fele fonalo.* Ang. *A garment of twisted silk of diverse colours.*] Quod multis diversisq; constat licis sive filis. Hinc polymita dictæ vestes quæ versicoloribus licis contextæ sunt. Plin. lib. 8. cap. 48: Plurimis verò licis contexere, quæ polymita appellant, Alexandria instituit.

Polymýxos. [πολύμυξος. Gall. *Qui a plusieurs becs à mettre la meche, de plusieurs meches.* Ital. *Lucerna di molte stoppini.* Ger. *Ein Lampel so viel tachten rörlin hat / vnd an vielen orten mag angezündet werden / ein leuchter mit viel rören.* Hisp. *Candil de muchas mechas.* Pol. *Lampa wiele knotow do ſzpalenia.* Vng. *Sok agu gierttia.* Ang. *That hath many matches.*] Lucerna quę multos habet canaliculos, & in his funiculos, illustrandis convivis accommodata. De hac Martial. lib. 14:

Illustrem quum tota meis convivia flammis,
Totq; geram myxos, una lucerna vocor.

Polymorphus, πολύμορφος, multiformis μορφὴ, forma.

Polymnon. Helxine apud Dioscor. lib. 4. cap. 42.

Polyphagus, penult. cor. [πολυφάγος. Pol. *Zarłok.* Vn. *Nagy ebelö.* An. *A great eater.*] Latinè verti potest multivorax.

Polyphagía, πολυφαγία. Edacitas, voracitas. [Pol. *Obżarſtwo.* Vn. *Nagy vtel.* An. *A greedie eating.*] Verùm Græcas id genus voces quæ Latinis literis scribi non consueverunt, satius fuerit, in Græcum Lexicon tanquam in propriam familiam relegare.

Polyphármacus, πολυφάρμακος, Venenis vel medicinis abundans.

Polyphyllon, Medion apud Dioscor. lib. 4. cap. 11.

Polyplusios. [עשיר *hasschir.* πολυπλούσιος. Gall. *Pecunieux, riche.* Ital. *Danaroso, ricco.* Ger. *Vast reich/der viel gutt hat.* Hisp. *Rico, qui tiene muchos dineros.* Pol. *Bogaty maietni.* Vng. *Igen gazdag, sok penzes.* Ang. *Very riche.*] Latinè bene nummatus dicitur, sive ubertim dives: à πολὺ multum: & πλούσιος dives. Plaut. in Capt. Quo de genere natus est illic Philocrates? P. Polyplusio.

Polypódium, n. s. [πολυπόδιον. Gall. *Polypode.* Ital. *Polypodio.* Ger. *Engelsüß.* Hisp. *Polypodio.* Pol. *Paprotka.* Ang. *Wolfsfote, polipodie.*] Herba dicta, sive quòd radix ejus velut cirros ad similitudinem polypi piscis habeat, sive quòd farina ejus indita naribus polypum consumit. *Filicula* vulgò dicitur. Plin. lib. 26 cap. 8 & Dioscor. lib. 4 cap. 198.

Polyptóton, penult. prod. πολύπτωτον, Apud Rhetores figuræ nomen est, quæ fit quoties diversis casibus ejusdem dictionis oratio variatur: hoc modo: Senatus est summi imperii consilium: Senatui Reipubl. cura demandatur: ad Senatum in dubiis periculosisq; rebus omnis civitas respicit: Vide pluta de hac figura apud Rutilũ & Aquilam Romanum. Dictum πολύπτωτον, quasi casibus abundans: nam πτῶσις Græcis casum significat.

Polypus, pen. cor. [πολύπους. Gall. *Poupe ou poulpe.* Ital. *Polpo pesce.* Ger. *Ein Meerfisch mit viel füssen.* Hisp. *El polpo pescado conocido.* Pol. *Ryba morska.* Vng. *Habarnicza Zmaliou.* Ang. *A fish myth many foote.*] masc. gen. polypi & polypodis, piscis ex genere τῶν μαλακοστράκων: hoc est, eorũ qui molli cute teguntur: à multis pedibus appellatur: cujus descriptionẽ, naturã & genera vide

nera vide apud Plin. li. 9. cap. 20. ¶ Per metaphoram polypus accipitur pro homine rapace: quod à polypo pisce translatū est, qui quicquid brachiorum flagellis nactus fuerit, arctissimè retinet. ¶ Nonnunquam polypum dicimus omnium horarū hominem, qui se omnium ingeniis omnic̄, tempori novit accommodare: ea quoque metaphora à polypi piscis natura sumpta, qui ad similitudinem loci, cui adhæret, colorem immutat, maximè in metu. ¶ Est etiam polypus natiū morbus, quum cāro interiora nasi occupat, à multifida incisione, qua polypi piscis pedes imitari videtur. [Gall. *Vn morceau de chair qui croist dedans le nez, poulpe.* Ital. *Malatia nel naso.* Ger. Ein geschwär der Nasen / ubertig fleisch in der Nasen. Hisp. *Dolencia en las narizes, carne de pulpo.* Pol. *Kanciger nanesie.* Vng. *Az orrnak nove elzaladasa.* Ang. *A peece fleshe which groweth in the nostrels.*] Morbi hujus descriptionem & remedia vide latiùs apud Celsum lib. 6. cap. 8. Cato de re Rustic. Etsi polypus in naso introierit, brassicam erraticam, aridam, tritam in malum conjicito, & ad nasum admoveto.

Pōlypōsus, Qui eo morbo laborat. [πολυπώδης. Gall. *Celuy qui a vne poulpe au nez.* Ital. *Chi ha tal malattia nel naso.* Ger. Der ein solches geschwär in der Nasen hat. Hisp. *Doliente de tal enfermedad en las narizes.* Pol. *Ten ktory ma na kanciprowany.* Vng. *Orra való.* Ang. *That is sick by flesh growing in the nose.*] Martial. lib. 12: Nasatum volo, nolo polyposum.

Polyrrhizon. Epimedium apud Dioscor. lib. 4. cap. 22: Polyrrhizon Pistolochia: id est, Aristolochia, species quarta: à quibusdam etiam Satyrion: de quo vide Barbarum in Corollario Aristolochiæ, Polyrrhizon Polypodum apud Dioscor. lib. 4. cap. 108. Polyrrhizon pteris apud Dioscor. li. 4. cap. 196. Polyrrhizon verattum nigrum apud Dioscor. lib. 4. cap. 152.

Pōlysyndĕtōn, pen. corr. πολυσύνδετον, Figura quum sermo multis conjunctionibus concatenatur. Virgil. 3. Georg. -tectumq; laremq; Armaq;, Amycleumq; canē, Crassamq; pharetram: Dictum polysyndeton, ἀπὸ τοῦ πολλοῖς συνδέτοις χρῆσθαι: hoc est, à multitudine conjunctionum.

Polysyntheton, pen. corr. πολυσύνθετον, Figura quum sententiæ multorum articulorum convenienti copiâ continentur: ut Ille hunc pœna consti-ctum trahebat: hic autem vociferabatur: concursus verò non mediocris erat: quum tamen omnes opitulari vellent, sed nemo auderet, neq; ibi magistratus aderat, neq; circumspicientes, quò pousssimùm confugeremus, reperiebamus. Rutilius Lupus.

Pōlytrichŏn [πολύτριχον. Gall. *Capillus Veneris, polytricon.* Ital. *Capel Venere.* Ger. Mancherauten vnd Adthon. Hisp. *Polytrico.* Pol. *Marka boyer tal'eko, albo vkrzepek.* Vng. *Asna leanyi, hajas.*] Herba est quæ alio nomine Callitrichon dicitur, quòd multos & pulchros nutriat capillos. Dioscorides adiantum appellat, vulgus *Capillum Veneris.* Legitur & nominativus polytrix. Plin. lib. 20. cap. 14: Polytrix iisdem inveteratis utilior.

Pōlyzōnŏs πολύζωνος, Gemma nigra multis zonis candicantibus distincta. Plin. lib. 37. cap. 11.

Pomārĭum, vide Pomum.

Pomĕrĭdĭānŭs, a, um, à post & meridies, Quod post meridiem fit: sicut antemeridianus, quod fit ante meridiē [μεσημβρινοῦ. Gal. *D'apres midi.* Ital. *Doppo mezzogiorno.* Ger. Nachmittägig. Hisp. *Despues de medio dia.* Pol. *Vdaiowy.* Vng. *Ebed valami.* Ang. *After none.*] Cicero 3. de Oratore: Atque hujus ambulationis antemeridianę, aut nostræ pomeridianę sessionis. ¶ Dicitur & postmeridianus. Quintil. li. 3. cap. 1: Postmeridianis scholis Aristoteles præcipere artem oratoriā cœpit.

Pomĭfĕr, vide Pomum.

Pomĭlĭōnes: sive Pomili. [גמדים *ghammadhim.* Gall. *Nains ou naintres.* Ital. *Nani.* Ger. Zwerginnen: Erdmännlin. Hisp. *Enanos.* Pol. *Karlik, niedarosl'ek.* Vng. *Kutak emberek, licskemberek.* Ang. *Men of little stature.*] Brevis staturæ homines, paulùm supra terram extantes, qui Græco vocabulo πυγμαῖοι vocantur: quales describit Martialis lib. 14. hoc districho: Si tantum spectes hominis caput, Hectora credas: Si stantem videas, Asthanacta putes Ibidem: Hęc quæ sępè solet vinci, quę vincere rarò Parma tibi, scutum pomilionis erit. ¶ Legitur & Pomilius adjectivum, ut Mulæ pomiliæ apud eundem in titulo hujus Epigrammatis: His tibi de multis non est metuenda ruina, Altus ut in terra penè sedere soles. Sunt tamen qui malint scribere pumilio, & pumilias per quintam vocalem. Vide infrà

Pōmœrĭum, n. f. [Sic ibid. vt μωμήσεται, alias vt ἀναίτιος τόγχει, & vt μετὰ τόγχ. Gall. *Certaine espace entour les murs d'vne ville tant dedans que dehors, où il n'est loisible edifier.* Ital. *Spacio tra le mure & il fosso della citā.* Ger. Ein Zwingraum / die weite zwischen und ausserhalb der Ringmawr. Hisp. *La ronda entre los muros y cassas.* Pol. *Miedzymurze, podmurze.* Vng. *Kűl fal melleke, kertes melleke.* Ang. *A space betweene the walles of a cittie, as well within as without where it was not permitted to build.*] Locus erat tam intra quàm extrà murum, quem antiqui in condendis urbibus inaugurato consecrabant: neq; patiebantur ullam in eo fieri ædificium. Dictū pomœrium, teste Varrone, quasi postmurium. Nam antiqui *murum* dicebant quem nos *murum* dicimus. Hinc legūt nonnulli apud Virg. 10. Aeneid. -atq; ipsis prælia miscent Aggeribus mœrorum. Liv. lib. 1: Aggere & fossis, & muro circundare urbem, pomœrium profert. Idem: Pomœrium est circa murū locus, quem in condendis urbibus quondam Hetrusci quā murum ducturi erant, certis circa terminis augurato consecrabāt. Et hoc spatium quod neq; habitari, neq; arari fas erat, nō magis quod post murum esset, quàm quòd murus post id, pomœriū Romani appellarunt, & in urbis incremento, quantum mœnia processura erant, tantū termini hi consecrati proferebantur. Festus: Pomœrium quasi promurium: id est, proximum muro. Gellius lib. 13. cap. 14: Pomœrium quid esset. Augures populi Romani qui libros de auspiciis scripserūt, hujusmodi sententia definierunt: Pomœrium est locus intra agrum effatum, per totius urbis circuitum, ponè muros, regionibus certis determinatus, qui facit finem urbani auspicii. Antiquissimum autem pomœrium quod ab Romulo institutum est, Palatini montis radicibus terminabatur. Sed id pomœrium pro incrementis Reipublicæ aliquoties prolatum, & multos editos q; colles circumplexum est.

Pŏmpa, æ, f. p. [πομπή. Gall. *Pompe, monstre, apparoil, Chaue.* Ital. *Pompa, solenne apparechio.* Germ. Eine prachtliche rüstung / oder auffzug: Schawspiten: Processen / vnd dergleichen dinge. Hisp. *Pompa, aparato.* Pol. *Pompa, pokazanie.* Vng. *Pompa kerwelet.* Ang. *A solemne sight or shew.*] Omne spectaculum dicitur, teste Varrone lib. 4. & apparatus solennis, cum ostentatione & specie quadam triumphi, tàm in adversis quàm in prosperis & lætis, à Græco πέμπω, mitto. Dicitur enim pompa triumphi, pompa supplicium, pompa sacrorum, pompa funerum. Cicer. 1. Offic. Ut pomparum ferculis similes esse videamur. Idem 4. Tusculan. Socrates in pompa quum multa vis auri argentique ferretur, quàm multa non desidero inquit. Idem pro Milone: Cadaver P. Clodii spoliatum exequiis, pompa, laudatione. ¶ Terent. in Heaut. Prolixum mercetricis comitatum pompam appellavit: Transeundum, *inquit*, est nunc tibi ad Menedemum & tua pompa cò traducenda est. ¶ Deniq; splendor omnis & magnificentia per translationem pompa appellatur. Quintus Cicer. de Petit. Consul. Postremò tota petitio cura ut pompa plena sit, ut illustris, ut splendida, ut habeat summam ipsam dignitatem.

Pŏmpālis adjectivum. [Vn. *Pompæ.*] Iul. Capitol. in Gordiano: Erat quidem longitudine Romana, canitie decora & pompali vultu, rubet magis quàm candidus.

Pŏmpābĭlĭtĕr, adverb. [Vn. *Pompaticum pompamq; faciens.*] Iul. Capitol. in Galieno: Gladiatores pompabiliter ornati.

Pomphŏlyx, pen. corr. [πομφόλυξ. Pol. *Bulla na kalinie.*] Præter vulgatam illam significationem qua apud Græcos bullam significat, etiam fuliginem significat albam, in officinis potissimùm craniis è fornacibus evolantem, summisq; camminatibus, vel etiam officinę testudini adhærentem. Nomen habet à verbo πομφολύζω, quod est bullis effervesco, eò quod camoris, summisq; fornacibus inæqualiter adhærens, quandā bullarum speciem præbeat. ¶ Invenitur etiam Pomphola nativa inter lapides metallicos, similis iis filis quę Aurūm præsertim tempore sereno cœlo per aërem volitant. Prioris meminit Galen. lib. 9. Simplicium. Vtriusq; autem Agricola in tractatu de Metallis.

Pompĭlŭs, li, m. f. Piscis genus, qui alio nomine vocatur Nautilos, quòd navis speciem præ se ferat. ναυτίλος. Plin. lib. 9. cap. 29: Inter præcipua aūt miracula est qui vocatur nautilos, ex aliis pompilos. Supinus in summa æquorum pervenit, mira paulatim subigēs, ut emissa omni per fistulā aqua, velut exonerato sentina, facilè naviget. Postea duo prima brachia torqueos, membrānam inter illa mirę tenuitatis extendens quæ velificante in auras cæteris subremigans brachiis, media exadat, ut gubernaculo se regit. Isa vādit alto Liburnicarum gaudens imagine: & si quid pavoris intervenerit, hausta se mergens aqua.

Pomponĭānă pyra, dicebantur ab insitore, māmosa cognominata, à similitudine mammæ. Autor Plin. lib. 15. cap. 15.

Pōmum, mi, n. f. Generale nomen est omnium fructuum qui in arboribus efui apti proveniūt, sive mollium, sive durorum [μῆλα τὰ ἐπὶ δένδροις φύομενα, ἐσθίμενα. Gal. *Pomme, et autre fruit bon à manger.* Ital. *Orni frutto da mangiare.* Ger. Ein jede öffig: baumfrucht. Bel. Ein Appel. Hisp. *Toda fruita que tiene la corteza tierna.* Pol. *Wszelkie iabl'ka, albo owoc̄ drzewiste.* Vng. *Legyen bar gyumölcs, alma.* Ang. *An apple or other fruit good to eat.*] Nuces verò ea dumtaxat poma vocantur duro quæ operimento sunt. Plin. lib. 15. cap. 22, nuces pomorū genere comprehendit, & mōta, cap. 24. lib. & Ovid. lib. de Nuce: Annua cultori poma referre soo. Quod aūt vulgus Gallorū *pomum* vocat, id Latini malum appellant. Dictum pomū (ut docet Varro lib. 1. de Re rust. cap. 7.) quod potionum, quòd ejus initio potandi est, à potione indigit.

Pomum,

Pōmūs, pomi, fiem. gen. f. Arbor pomifera. [תּפּוּח *tappûah.* ἀπίον. Gall. *Pommier.* Ital. *Melo, pomaro.* Ger. Ein öpffelbaum. Hisp. *El manzano.* Pol. *Iabłon.* Vng. *Almafa.* Ang. *An apple tree.*] Tibullus lib. 2. Eleg. Tunc victus abiete fera: tunc condita pomis Tunc bibit ignigua fertilis hortus aquas.

Pōmārium, tii, n. f. Locus arboribus pomiferis cōsitus. [פַּרְדֵּס *pardês.* μηλεών. Gall. *Iardin planté de pommiers.* Ital. *Giardino, luogo piantado di pomari.* Ger. Ein Baumgarten. Bel. Een Appelhof. Hisp. *Huerto plantado de arboles como manzanas.* Pol. *Ogrod iaßadzo-ny owocami.* Vng. *Gyumölcz kert.* Ang. *An orchard.*] Propert. lib. 3: Nec mea Phæacas æquant pomaria sylvas. Ovid. libro 4. Metamorph. Id metuens solidis pomaria clausit Atlas Mœnibus. ¶ Aliquando pomariū dicitur locus ubi ponuntur poma. [ὀπωροφυλάκιον. Gall. *Lieu propre à garder fruicts.* Ital. *Luogo da guardar frutti.* Ger. Ein Opstammer/ein ort in welchē man allerley Opß hinbehaltet. Hisp. *Lugar para gardar la fruta.*] Plin. li. 15. cap. 16. docet pomaria contabulata facienda in loco sicco & frigido, in quibus sint fenestræ Septentrionales quæ serenis diebus pateſcant.

Pōmārius, ii, m. f. Pomorū venditor. [ὀπωροπώλης. Gal. *Fruitier, vendeur de fruicts, comme pommes.* Ital. *Colui che vende pomi.* Ger. Ein Opstentauffer. Hisp. *El que vende la fruta a dellos.* Pol. *Przekupień iabłek.* Vng. *Gyumölcz árrus.* Ang. *A seller of fruite.*] Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Edicit piscator uti pomarius, aucupi, Unguentarius, ac Tusci turba impia vici Manc domum veniant.

Pōmĭfĕr, ra, rum, adjectivum, Ferens poma: [μηλοφόρος. Gall. *Portant pommes, portant fruicts.* Ital. *Che produce pomi.* Ger. Opßtra-gig. Hisp. *Cosa que trahe ò cria aquella fruta.* Pol. *Owocze rodzący.* Vng. *Gyumölcz hozo.* Ang. *That beareth or bringeth forth apples or fruite.*] ut Arbor pomifera. Columel. lib. 5. cap. 9: Supereſt nunc pomiferarum Arborum Autumnus pomifer, Ovidius ad Pisonem. Annus pomifer, Horat. 3. Carm. Ode 23. Montes pomiferi, Ovid. 1. de Ponto.

Pōmōsus, a, um, ut Pomosa corona. [ἐπιμήκης. Gall. *Plein de pommes.* Ital. *Pieno de pomi.* Ger. Voll Opß oder öpffeln. Hisp. *Lleno de manzanas.* Pol. *Iabłkowy.* Vng. *Gyumölcsös.* Ang. *Full of apples.*] Propert. lib. 3. Eleg. 2: Insitor hic solvit pomosa vota corona, Quam pyrus invito stipite mala tulit.

Pondĕro. Ponderosius, Vide PONDUS.

Pondo, nomen indeclinabile, & neut. gen. Libra: hoc eſt, pondus duodecim unciarum. [מָנֶה *maneh, μνᾶ, λίτρα.* Gall. *Livre & vne liure.* Ital. & Hisp. *Libra.* Ger. Ein pfund. Bel. Een ponth. Pol. *Funt.* Vng. *Egy font.* Ang. *A pound weight.*] Quinctil. libro 6. cap. 4: Torquem aureum centum pondo. Plinius libro 9. capite 30: Reliquiæ asservatæ pependerunt pondo DCC. Calpinus Petottum secutus, putavit pondo esse pōdus duodecim librarum. Sed uterque deceptus est corrupto Livii exemplari. Nam ubi illi legunt, Pondo bina & sex libras, castigatiora exemplaria habent, Pondo bina & selibras. Locus Livii est libro 22. ad quem lectorem brevitatis causa remittimus. Hanc errorem primus notavit Budæus in libro de Asse. ¶ Accipitur nonnunquam pondo pro nomine pondus: unde Livius lib. 4. ab Vrbe, scribit, coronam auream libræ pondo dedicatam fuisse. Plaut. in Rud. Neq; piscium ullam unciam pondo hodie Cepi, nisi hoc quod nunc fero in reti. ¶ Hinc sunt composita Dipondium, vel dupondium, & tripondium: de quibus suis locis.

Pondus, ponderis, n. t. Rei alicujus gravitas. [מִשְׁקָל *mishkâl.* βάρος, ὄγκος. Gall. *Pois, charge.* Ital. *Peso, carico.* Ger. Ein schwäre/ein gewicht. Bel. Swaerte. Hisp. *Peso ò el cargo.* Pol. *Waga.* Vng. *Teher, nehezség.* Ang. *Poise, weight.*] Plaut. in Amphit. Haud malum pondus est huic pugno. ¶ Item pondus, quod librando ad iteram ponderatur. Cic. in Catone Majore: Magnum auri pondus. ¶ Interdum pro numero: hoc eſt, multitudine signatæ. Varro de vita Pop. Romani: E' Græcia comportasse magnum pondus omnium artificum. ¶ Interdum pro autoritate. Cic. Appio: Sed idem scribit, meas literas maximum apud te pondus habituras. ¶ Nonnunquam pro onere. Virgil. 6 Aeneid. gemuit sub pondere cymba.

Pondusculum, diminut. [τὸ μικρὸν, τὸ ὀλιγοστὸν βάρος. Gall. *Petit poix.* Ital. *Piccol peso.* Ger. Ein gewichtlin. Hisp. *Pequeño peso.* Pol. *Wiązka.* Vng. *Terhecske.* Ang. *A little weight.*] Colum. libro 12. cap. 61: Et ita cum sapi pondusculo in olei atque musti partem demitti.

Pondĕrĭtās, atis, antiqua vox. Accius pragmaticōn libro 1: Et sancta fieri cætera jubet illa, non quod ponderitatem gravitatemq; hominis.

Pondĕrōsus, a, um. Quod est grave, sive gravis pondetis. [βαρὺς. Gall. *Pesant, qui poise fort.* Ital. *Grave, que pesa molto.* Ger. Schwär/ gewichtig/ das viel wigt. Hisp. *Cargado ò pesado.* Pol. *Ciężki, mąki.* Vng. *Nehez, terhes.* Ang. *Weightie or ponderous.*] Varro 2. de Re rustica, cap. 11: Ex sudore ejus lana fit mollior & ponderosior, & colore meliore. ¶ Ponderosam epistolam, dixit Cicero pro longa, & continente multa, ad Attic. lib. 2: Da ponderosam aliquam epistolam, plenam omnium non modò actorum, sed etiam opinionum tuarum.

Pōndĕro, as, act. p. Pendo, libro. [שָׁקַל *shâkâl* שָׁקַל *pisēs ignus,* ζυγοστατέω. Gall. *Peser.* Ital. *Ponderare, pesare.* Ger. Wägen. Hisp. *Pesar con peso.* Pol. *Ważyć.* Vng. *Megmerem.* Ang. *To weigh.*] Plaut. Dum tumulatius ponderaret argentum. Plinius lib. 18. cap. 7: Siquis granum ipsum ponderet. ¶ Per translationem est examinare, cōsiderare, perpendere. Cic. 2. Offic. Gravi verò homini, & ea quæ sunt, judicio certo ponderanti, probari posse nullo modo. Idem 1. Offic. In quo tamen in primis, quo quisque animo, studio, benevolentia fecerit, ponderandum est. ¶ Hinc componitur præpondero, quod est priùs pondero, seu priùs examino. ὑπερῶπιον. Statius 8. Thebaid. Quem vicisse velit tacitè præpōderat exul. ¶ Per translationem accipitur pro eo quod est prævalere, præcellere, vincere, & quasi pondere superare. Cic. lib. 3. Offic. Neq; ea volunt præponderari honestate.

Pōnĕ, cum accentu in ultima, adverbium est, significans pòst sive retrò, autà tergo: contrarium habet ante, quod etiam quandoq; adverbium est. [אָחוֹר *achôr, ἀπίσω, ὀπίσθεν.* Gall. *Par derriere.* Ital. *Adietro.* Ger. Hindenwer/ dahinden/ hinderwerts. Hisp. *Detras.* Pol. *Nazad, pozadu.* Vng. *Vtannam, hat mege.* Ang. *Behind, on the backeside.*] Virgil. 2. Aeneid. Ponè subit conjux, ferimur per opaca locorum. Valer. Max. lib. 1: Mox humani ingenii prona voluntate vetita scrutandi, ponè respiciens animadvertit immensæ magnitudinis serpentem, concitato impetu omne quicquid obvium fuerat proterentem. ¶ Quandoq; præpositio est, idem significans quod post: cui contraria est ante præpositio. Liv. lib. 40: Ponè castra utriq; pabulatum & lignatum ibant.

Pōno, is, posui, positum, act. 1. Colloco, constituo. [שׂם *sûm* הִנִּיחַ *hinnîgh* הֵנִיחַ *hinnîh. τίθημι, κτίζω.* Gall. *Mettre, poser.* Ital. *Ponere, mettere.* Ger. Setzen/ legen/ stellen. Bel. *Setten/ oprechten.* Hisp. *Poner, meter.* Pol. *Kładę, stawiam.* Vng. *Helyt beyetem, teszem.* Ang. *To put or sett.*] Plinius libro 9. capite 35: Ex præcepto magistri unum tantùm vas ante eam posuêre aceti. Cicer. 7. Verr. Sed quia sic oportuerit, rectè collocata, & judicio populi digno in loco posita esse videatur. Idem Lentulo: Amplitudo ac dignitas omnis in virtute posita est. Idem: Primum enim stante Republica facere solebamus, ut in agendo plus, quàm in scribendo operæ poneremus. ¶ Aliquando ponitur pro desinere: quoniam quum cessamus ac opere, collocare quodammodo ac reponere videmur id quod agebamus. κατατίθεμαι. Virgil. libro 7: Quum venti posuêre, omnisq; repente resedit Flatus. ¶ Aliquando pro erigere, ædificare. Virgil. posuitq; immania templa. Vnde in antiquis marmoribus legimus: Bene merenti posuit. ¶ Aliquando pro deponere. Virgil. 1. Aeneid. ponuntq, ferocia Pœni Corda, volente deo. ¶ Aliquando pro apponere. Martial. Nolo mihi ponas ibombum, mullumve bilibrem, Hinc poëtæ fabulas, & alia scripta sua ponere dicebantur, quum in scena hæc spectatoribus, quasi in convivio fercula apponebant. Iuven. Satyr. 1: Ponè Tigillinum: id est, affer in scenam aliquid de Tigillino scriptum. ¶ Aliquando pingere, sive scalpere. Horat. Solers nūc hominem ponere, nunc Deum; nam de sculptore & pictore loquitur. ¶ Aliquando scribere est. Horat. in art. poet. Scriptor honoratum si forte reponis Achillem. Pers. Satyr. 1: Nugari solitos Græcè, nec ponere lucum Artifices. ¶ Composita sunt, Appono, juxtà pono, addo, παρατίθημι. Cicer. in Pisonem: Aristarchus, qui notam apponebat ad malum versum. Idem 2. de inventione: Caupo gladium propè appositum è vagina eduxit. Sæpè etiam idem quod cibum ante convivas pono. Plinius: Nihil ei præter secundarium panem, oleraque apposuit. ¶ Antepono, Præfero. Compōno, Circumpono, & Depono: vide suis locis. ¶ Dispono, ordino, quasi in diversis locis pono. διατίθημι. Hinc dispositio, quæ est rerum in ordinem collocatio. διάθεσις. Dispositum, decretum, constitutum. Vnde ex disposito dicimus: id est, de industria, & quemadmodum à nobis constitutum est. ἐκ παρασκευῆς. Macrob. An altius quiddam cui remotis arbitris opus sit, cogitaturi ex disposito convenistis? ¶ Expono. ¶ Impono, Interpono, παρεντίθημι, παρεμβάλλω. ¶ Oppono, Præpono, Propono. ¶ Postpono, ὑστερίζω, ὑστερῶ, secùs pono, posthabeo, minoris facio. Cicer. F. Tironi: Omnia postposui, dummodo præceptis patris parerem. ¶ Repono, quod significat, loco suo unde ablatum erat colloco. Cicer. pro Scilio: Hunc Cn. Pomp. cùm in suis castris supplicem abjectumq; vidisset, atque insigne regium quod ille de capite suo abjecerat, reposuit. Nonnunquā est idē quod recondo: ut Scientiā condendi ac reponēdi fructus, apud eundem 2. de Natur. deor. ¶ Sepono, seorsum pono, removeo. διαστέλλω. ¶ Suppono, summitto. ὑποτίθημι, ὑφίστημι. Apuleius: Supponunq; humeros onen. Aliquando adulterium loco veri subjicio. ὑποβάλλω. Vnde suppositus partus. Cic.

tus. ὑποβολιμαῖος dicitur, quando fœtus alterius matris non vere matri subjicitur. Item testamentum supponere, est falsum in locum veri substituere. Plinius: Nam filius patris testamentum suppositisse dicebatur. ¶ Superpono, & suprapono nota sunt, ἐπιτίθημι. ¶ Transpono, de uno loco in alium transfero, μετατίθημι. ¶ Pono olim fecit præteritum posivi. Plaut. Nunc ne apud sequestrum vidulum posivimus.

Pŏsĭtor, oris, verbale, m. t. Conditor. [שׂם *sim. κτιστὴς.* Gall. *Fondateur, edificateur.* Ital. *Edificatore, fondatore.* Ger. Ein erbawer/ stiffter. Item, ein Setzer Hisp. *El que pone, edificador.* Pol. *Budownik, postawiacz.* Vng. *Tsinaio, helyheztő.* Ang. *The layer of a ground, a builder.*] Ovid 9 Metamorph. & in Aside terra Mœnia constituis positoris habentia nomen. Templorum positor, Idem 2. Fastorum.

Pŏsĭtus, participium, Situs, locatus. [שׂום *sim. τεθειμένος, κτιστός.* Gall. *Posé, mis.* Ital. *Posto, collocato.* Ger. Gesatzt/gelegen. Hisp. *Puesto* Pol. *Położony.* Vng. *Helyheztetet, tetet.* Ang. *Sett, put, placed.*] Cic. de Leg. agrar. Roma in montibus posita. Idem pro lege Manilia: Insula Delos in Aegeo mari posita. ¶ Nonnunquam accipitur pro depositus, κατ' ἀφαίρεσιν. Livius 7. ab Vrbe: Positis omnium aliarum rerum curis. ¶ Aliquando pro examinato: sic enim interpretatur Servius locum Virgil. 4. Aeneid. Sic te ut posita crudelis abessem? ¶ Positus super armamentarium: hoc est, præfectus armamentario. Curtius lib. 6: Itaq; non ultra interpolandum ratus, nobili juveni (Metron erat nomen ei) super armamentarium, posito quod sceleris pararetur indicat.

Pŏsĭtūra, æ, f. p. Situs, positio. [תשׂומת *teśiśúmeth. Situs.* Gall. *Situation, assiette.* Ital. *Sito* Ger. Setzung/gelegenheit. Hisp. *Postura.* Pol. *Położenie.* Vng. *Tetel, helyheztetes.* Ang. *Situation or placing.*] Gell. lib. 4. cap. 1: Vt animadverteretur quo habitu, quaq; forma, quaq; positura stellarum aliquis nasceretur. Syllabam dicimus esse longam positura quum vocalem immediatè sequuntur duæ consonantes, quarum prior cum ea vocali in eadem syllaba cohæret. Nam si consonans utraq; ad sequentem pertineat syllabam (quod muram liquida subsequente contingere solet) non efficient posituram.

Pŏsĭtĭo, onis, f. t. Situs, sive (ut barbari loquuntur) situatio. [תשׂומת *teśiśúmeth. Situs.* Gall. *Situation, assiette.* Ital. *Positione, sito* Ger. Gelegenheit. Hisp. *Postura.* Pol. *Stanowisko, stanowienie.* Vng. *Tetel, helyheztetes.* Ang. *Situation, placing or setting.*] Quintil. lib. 3. cap. 7: Illa propria quæ ex loci positione aut munitione sunt. Columel. lib. 1. cap. 6: Naturalis calor cõtingit positione cœli, & declinatione. Ibidem: Nam ea cœli positio maximè frigida, & minimè humida est. Quibus in locis situ cœli appellationis situ certam cœli partem respicientem, quem vulgus *aspectum* vocat. Cic. pro Flacco: De quorum utibi positione propter pulchritudinẽ, etiam inter deos certamẽ esse proditum est. ¶ A' Dialecticis & Rhetoribus positiones appellãtur ipsa veluti fundamenta, quibus argumenta innituntur. Quintil. lib. 2. cap. 10: Quin aliquando etiã argumenta ex ipsis positionum vitiis ducimus. ¶ Positio item apud Iurisconsultos, fundum, sortem, summã significat. Vlpia. l. 3. D. de annu. legat. Hoc sequemur ut pro positione patrimonii, sine vexatione & incommodo hæredis fiat id est, pro summa, pro viribus, pro facultatibus. Idem l. 2. D. de pecul. Si verò candẽ peculii positionem reliquit, debere eum deducere.

Pōns, pontis, m. t. à pendeo, quòd veluti in aëre pendeat: & significat omne per quod super aquas trãsimus. [γέφυρα. Gall. *Vn pont.* Ital. *Ponte.* Ger. Ein Brugg. Bel. Een Brugge Hisp. *Puente para passar rio.* Pol. *Most.* Vng. *Hid, pale.* Ang. *A bridge.*] Plin. lib. 8. cap. 3: Tentos spatio procul pontis à continente ponecti, &c. ¶ Accipitur & pro scalis nauticis, quæ Græci ἐπιβάθρα vocant. Virg. lib. 10. Aeneid. Interea Aeneas socios de puppibus altis Pontibus exponit. ¶ Per pontem olim ferebantur suffragia unde Sexagenarios deponte dejicere, proverbio dicitur pro suffragio privare, vel omnem autoritatem adimere. Vide Erasmi Roterodami Adagia.

Pōntĭcŭlus, diminutivum, Parvus pons. [γεφυρίς. Gall. *Vn petit pont.* Ital. *Ponticello.* Ger. Ein Bruckin oder ein Gidg. Hisp. *Pequeña puente.* Pol. *Mostek.* Vng. *Pala, hidacska.* Ang. *A little bridge.*] Cic. 4. Tuscul. Et quum fossam latam cubicularis lecto circumdedisset, ejusq; fossæ transitum ponticulo ligneo conjunxisset, eum ipsum quũ fores cubiculi clauserat, detorquebat.

Pontōnēs, m. t. Naves quibus in trajectẽdis animbus locõ pontium utimur. [πορθμεῖον. Gall. *Bateau à passer riviere, barque à passer.* Ital. *Ponteau, fabriche da passare va fiume.* Ger. Schiff mit mich/ man über die fluß fahrt. Hisp. *Pontones y barcas para passar el rio.* Pol. *Prom, przewoz.* Vng. *Rew hato.* Ang. *Ferry boates.*] Papinianus: Quia via confirmari solet vel civitate tenus, vel usq; ad viam publicam, vel usq; ad flumen in quo pontonibus trajiciatur. Apul. Et si vado non poterunt, pontonibus transibunt. Cæsar 3 bell. Civil. Pontones, quod est genus navium Gallicarum. Lyssi relinquit.

Pōntĭcŭs, Vide PONTVS.

Pontĭfex, pontificis, m. t. Sacer magistratus (ut inquit Servius) à posse & facere dictus: vel (ut inquit Varro) à ponte quia Sublicius pons à pontificibus factus est primùm, & restitutus sæpè. [כֹּהֵן *chohẽn.* ἱερεύς, ἀρχιερεύς. Gall. *Ministre des choses divines, pontife.* Ital. *Pontefice.* Ger. Ein Priester oder oberster Priester ein Verstender Heyliger dingen. Hisp. *Perlado en las cosas sagradas.* Pol. *Papież, hukop.* Vn. *Hpap.* An. *A bishop.*] Cic. ad Attic. lib. 4: Calendis Octobris habetur senatus frequẽs, adhibẽtur omnes pontifices qui erant senatores, à quibus Marcellinus, qui erat cupidissimus mei, sententiam primus rogatus, quæsivit quid essent in decernẽdo sequuti. Tum Lucullus de omnium collegarum sententia respondit: Religionis judices pontifices fuisse, legis Senatum, se & collegas suos de religione statuisse, in senatu de lege, &c. Libri pontificum, Horatius 2. Epistol. 1. Cœnæ pontificum, Idem 2. Carminum, Ode 14. Religio pontificum, Cicero pro Domo sua. Secures pontificum, Horatius 3. Carm. Ode 2. ¶ Erant aũt majores & minores pontifices, inter quos summus põtifex, maximus dictus est, quòd maximarum rerum, quæ ad Sacra & religionem pertinent, judex esset. Numa pontificem fecit, eiq; sacra omnia attribuit, ejusq; scitis sacra omnia privata, & publica subjecit, influxitque ut idem pontifex non cœlestes modò cæremonias, sed justa quoq; funebria placandosq; manes edoceret. Autor Livius lib. 1. ab Vrbe condita.

Pōntĭfĭcātŭs, hujus pontificatus, m. q. Pontificis dignitas. Sunt Consulatus, dignitas Cõsulis. [כְּהֻנָּה *chehunnah.* ἀρχιερωσύνη. Gall. *Pontificat, l'estat de pontife.* Ital. *Pontificato.* Ger. Des Obristen Priesters Ampt und Würde/ Bischoffthumb. Hisp. *Dignidad de perlado.* Pol. *Bokupstwo.* Vng. *Põ papsag.* Ang. *The dignity of a bishope.*] Cicer. de Aruspicum respon. Qui lustras, solemnesq; cæremonias Pontificatu, rerum benè gerendarum auctoritates, augurio contineri putaverunt.

Pōntĭfĭcātŭs Codicillares, Lampridius usurpat, Fonatio indicante, pro scriptis & extraordinariis, quasi dignitatis umbra gauderent collegiis adscripti, atq; in codicillos relati. Sic & Secretarios & Consiliarios haud ineptè appellaveris codicillares, qui extra ordinem sunt, nomenq; tantùm reverendi, ministrationem officii exortes.

Pōntĭfĭcĭus, pontificia, pōnificium. Quod est pontificis: ἱερατικός. Gall. *De pontife & prelat.* Ital. *Da pontifice.* Ger. Priesterlich. Hisp. *Cosa de perlado.* Pol. *Bykupi.* Vng. *Põ papshoz való.* Ang. *Of a bishope.*] ut jus Pontificium constituere, ejusmodi dicitur est, quod Canonicũ dicitur. Cic. 3. de Nat. Deor. Docebo me hora me didicisse de colendis diis immortalibus jure pontificio, & more majorum. Cic. 1. de Nat. Deor. Deinde omnium non magnus numerus, ne in Pontificis quidem nostris, &c.

Pōntĭfĭcĭum, substantivum, n. t. Pro cognitione & autoritate pontificis. [כְּהֻנָּה *chehunnah.* ἱερατικὸν, ἱερωσύνη. Gall. *L'autorité & office de pontife.* Ital. *Autorità, & officio de pontefice.* Ger. Der hohen Priester Stant/Ampt vñ Ansehen. Hisp. *La dignidad del perlado.* Pol. *Bykupstwo.* Vng. *Põ papi méltosag.* Ang. *The autority and office of a bishop.*] Gell. lib. 1. cap. 13: Re semel illi stata deliberataq; ab eo cujus negotium id pontificium esset, &c.

Pontĭfĭcālis, pontificale, om. t. Quod ad pontificem pertinet: ἱερατικός. Gall. *Pontifical.* Ital. *Pontificale.* Ger. Des zu den Priestern gehört. Hisp. *Cosa perteneciente a perlado.* Pol. *Bykupi.* Vn. *Põ papshoz tartozo.* Ang. *Belonging to a bishop.*] ut Pontificalis autoritas, apud Cic. 2. de Legib. Itaq; usus tantummodò pontificis esset, si pontificalis maneret authoritas. Pontificalis honor, Ovid. 3. Fast. Ius põtificale, Cic. 2. de Legib. Sacrum pontificale, Ovid 1. Fast. Pontificales cœnæ, dicebatur opiparæ sumptuosæ, & exquisitis epulis instructæ, quales esse solent Pontificum cœnæ. Vide Macrob. 3. Saturn. & Chiliad. 1. Adag. ¶ Pontificales libri, in quibus sacræ cæremoniæ continentur.

Pōntōnēs, Vide PONS.

Pōntŭs, m. t. [ים *yam. πόντος.* Gall. *Mer.* Ital. *Mare.* Ger. Das Meer. Hisp. *La mar.* Pol. *Morze.* Vng. *Tenger.* Ang. *The sea.*] Proprie dicitur mare illud quod à palude Mœotide usque ad Tenedum protenditur: sed ubi primùm se arctat à Tenedo incipiens, à casu Helles, vocatur Hellespontus, ubi se expandit, Propontis: ubi iterum arctatur, Thracius Bosphorus: ubi aũt latissimè diffunditur, Pontus Euxinus, qui circuitur in ex-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

nam Scythici arcus, committitur ostio Mæotidis paludis. Idq; etiam Cimmerius Bosphorus vocatur. ¶ Figuratè autem pro quovis mari ponitur, ut apud Virg. li. 1. Aeneid. ingens à vertice pontus in puppim ferit, &c. ¶ Est præterea Pontus, Scythiæ fluvius, in quo thracius lapis invenitur, qui aqua accenditur, & extinguitur oleo, ut refert Dioscor. lib. 5. cap. 93.

Pŏpā, æ. [Ger. Opfermeyger.] Dicebatur qui victimas venales lavabat & quibus ligabat eas ad altare, feriebatq;. Propert. lib. 4: Sacrificiq; calent ad nova sacra popæ: Spartianus in vita Getæ: Peculiari hostiam popa nomine Antonius. Sueton. in Vita Caligulæ, cap. 32: Admota altaribus victima succinctus popæ tum habitu, clavo altè malleo, cultrarium mactavit. ¶ Accipitur nonnunquam popa metaphoricè pro gulosо, & insatiabili. Persius Sat. 6: At illi tremat omento popa venter.

Pŏpānum, ni, pen. cor. n. f. [πυραμοῦς. Ger. Paßeten/tarten.] Placenta lata, tenuis, rotunda, quam diis veteres offerebant: sed & pro quocunq; libo capitur. [Pol. Placek ofrayſki.] Iuvenal. Satyr. 6: Solicet & tenui popano corruptus Ulixes. ¶ Iulius autem Pollux ait Placentā esse, qua in sacrificiis antiqui utebantur. Cujus dictionis frequēs est usus apud Aristophanem. Calepinus putavit popana esse unguenta quædam pinguia, addecens testimonium ex Iuvenalis Satyr. 6: ridendaq; multo Fuce rumet facies, aut pinguia popana Spirat, & hinc misceri cantat labra marin. Quo tamē in loco constat Poppæana legendum esse, non Popana. Quod miror Calepinum non animadvertisse quum alioqui in priore carmine integer pes deficiturus sit.

Pŏpellus, Vide POPVLVS, masc. gen.

Pŏpīnā, æ. pen. prod. f. p. à popa, Locus ubi publicè opsonia varia, cocta, ac delicatè cōfecta venditatur, comeditur; vel privatim ubi gulosa familia extraordinariè ligurire, & helluari consuevit, autore Valla in Raudensem. [ὀψοπωλεῖον, ταβέρνα. Gall. Rotisserie, cabaret, cuisine. Ital. Bottega di pane cotto, bottega di salsiccie, hosteria, taverna. Ger. Ein Präterey/Zächhauß. Bel. En Tamern. Hisp. Cozina, venta, taberna. Pol. Obeyna kuchma, item kuchnia. Vng. Kāzhoſzeg kolmia. Ang. A kitchin.] Plaut. in Amph. Interea dum isti cenant, in popinam devorandum est mihi, Lances detergam omnes, omnesq; trullas hirudam. ¶ Accipitur nonnunquam popina pro delicatioribus cibis qui in ganea vendi consueverunt. Cic. 3. Philip. Sed quem tam atroci edicto nos concitavisset, cur ipse non affuit? num putatis re aliqua tristi & severa? vino & epulis retentus? alea est, si epulæ potius, quàm popinæ dicendæ sunt.

Pŏpīnā tūr, popinæ dominus. [πανδοκεύς. Vn. Kabnya gazda.] Lampridius in Alexandro Severo: Cùm Christiani quendam locum qui publicus fuerat, occupassent, contra popinarii dixerunt sibi eum deberi, rescripsit melius esse ut quomodocūq; ibi Deus colatur quàm popinariis dedatur.

Pŏpīnōnes, m. t. Helluones, gulones, qui se popinis dedunt. [ganeo. Gall. Hanteurs de tavernes & cabarets, friands, gourmans, yvrongnes. Ital. Lecardi, ghiotti, taverniери. Ger. Schlemmer/Zächbrüder. Hisp. Golosos que viven en glotonias. Pol. Zarłoki, obżarze. Vn. Tobzodos, lakozni, torkos. Ang. That haunteth and vseth taverns, gluttons, drunkard.] Horat. 2. Serm. Imbecillus, iners, sim quidvis, ædè popino. Sueton. de clar. Gram. Lucconem & nebulonē, popinonemq; appellans, & vita scriptisq; monstrosum.

Pŏpīnōr, āris, d. p. Helluor & indulgeo popinis. [λαγνεύω, ἀσωτεύομαι. Gall. Gourmander & yvrongner, hanter tavernes & cabarets. Ital. Divorare, trangugiare, dar si alla gola. Ger. Schlemmen/mit präſſen sein Gut vnd Leib tilgen. Hisp. Golosear. Pol. Vilemnierzyć. Vng. Tobzodom, lakozom. Ang. To haunt taverns, to eate and riot out of measure.] Iul. Capit. Dum Galienus popinatur, & balneis ac lenonibus reputat vitam.

Pŏpīnā'tio, onis, f. t. nuncupatur à Gellio, quæ alio nomine dicitur helluatio, quam Græci ἀσωτίαν vocant. [Gall. Yvrongnerie, gourmandise. Ital. Esse divorare à trangugiare. Ger. Zächung/freſſung das vollēſen mit ſchlemmen vnd dempffen. Hisp. Obra de golosos. Pol. Obżarstwo. Vn. Tobzodat, lakas, torkossag. Ang. Haunting of taverns.]

Pŏpīnā'tor, ōris, m. t. [ψαιτηλάτης. Vn. Etel aros: Zekati, kabnyas.] Macrob. Saturn. lib. 7. cap. 14: Quod genus apud popinatores, pinaq; fercula rum cernimus propolita, ampliora specie quàm corpore.

Pŏpīnā'lis, le, om. t. Quod ad popinā spectat. [ψαιτηλικός. Gall. Taverniere. Ital. Di osteria. Ger. Das der Pfeltzers den Zächhauß ist. Hisp. De Zoca. Pol. Kuchenny. Vng. Tobzodasra valo. Ang. Belonging to a kitchin.] Colum. lib. 8. cap. 16: Tunc celebres erat Italiæ popinales, quum ad mare deferebantur vivaria.

Pŏplĕs, poplĭtis, m. t. Pars oppositā genu quæ curvatur: dicta quòd post plicetur. [ברך berech. Iyyun. iyyún. Gal. Le iarret. Ital. Garetta, fatta el ginocchio. Ger. Die Knutſcheib. Bel. Die Knitſchuyt. Hisp. Rodilla. Pol. Czeſka na kolenie. Vng. Terd hon alia, horgas. Ang. The hamme of ones legge behind the knee.] Colum. lib. 6. cap. 12: Si dolore nervorum claudicat, oleo & sale genua, poplites q; & crura confricanda sunt donec sanetur. Curtius lib. 6: Posteaquam deficere se sensit, poplitibus semet excepit. Liv. lib. 2: Quosdam & jacentes vivos succisis femoribus poplitibusq; invenerunt.

Pŏppysmă, n. t. [ψιθυρισμός. Gal. Vn ſon de bouche, ou en frappant les mains paulme ſur paulme pour flater vn cheual ſarouche. Ital. Vezzo, vn ſuono di bocca che ſi fa palpando vn cauallo. Germ. Das zuſchteyen vnd ſtreichen ſo man den verwundeten oder vngeſamten vnnd freudigen Roſſen thut. Hisp. Silvo ò ſonido de la boca o manos. Pol. Mowa do oglaskania kony. Vng. Tſatſogatas. Ang. Faire ſpeaking or gentle handling of vnruly horſes.] Proprie dicuntur ea vocis blandimenta quæ fiunt equis indomitis cum tractatione manuū. Iuven. Satyr. 6: Præbebit vati crebrum poppysma rogānti: id est, crebram manuum tractationem, cum quadam vocis adulatione: nam sit à ψιθυρίζω, quod est sibilo, vel adulor. ¶ Est & ψιθυρισμός (ut quidam exponunt) idem quod plaudere: hoc est, illisis manibus inter se, & palma cum palma collata, plausum edere. ¶ Dicitur etiam in eadem significatione poppysmus. Plin. li. 28. cap. 2: Fulgetras poppysmis adorare cōsensus gentium est. Quid verè poppysmus sit, vide in dictione PALPVM.

Pŏpŭlă, æ. Verrucæ sunt eminentes. Cornutus in Persium.

Pŏpŭlnĭus, vide Populus fœm. gen.

Pŏpŭlus, li, antepen. corr. singul. numer. masc. generis, Vnius civitatis multitudinem significat, juris consensu & concordi communione sociatam. [ὅλη ἡμὲν λαὸς ἔπεται. Gall. People. Ital. Popolo. Ger. Ein Volck oder gantze Gemeind einer Statt. Hisp. Pueblo. Pol. Lud, ſpołeczność mieyſca. Vng. Nephöſſeg. Ang. The people.] Virgil. 1. Aeneid. Hinc populum latè regem, belloq; superbum Venturum excidio Libyæ. Populi, nationes, gentes diversarum civitatum. Ibidem: Littoraq; & latos populos. ¶ Populus à Columella de apibus dicitur lib. 9. cap. 13: Id ne fiat duo populi conjungi debent, qui possint adhuc integras ceras explere.

Pŏpŭlus, li, diminutivum, Plebecula. [δημίδιον. Gall. Petit peuple. Ital. Popolo picciolo. Germ. Ein Bōlcklin/das ſchlecht geſindlin. Hisp. Pueblo menudo. Pol. Poſpolstwo lud. Vng. Nepetske, koſſegetske. Ang. The ſimple poore people.] Pers. Satyr. 4: Ante diem blando caudam jactare popello. Horatius 1. Epistol. 7: Vulterium mane Philippus Vilia vendentem tunicato scruta popello Occupat.

Pŏpŭlārĭs, populare, om. t. Quod est populi. [δημοτικός, δημώδης. Gall. Populaire, du people. Ital. Popolare, di popolo. Ger. Das den Volcks iſt. Hisp. Cosa de pueblo. Pol. Ludzki. Vng. Nephez tartozo. An. Of the people.] Horatius de Arte: & populares Vincentem strepitus, & natum rebus agendis. ¶ Interdum popularis dicitur gratiosus, charus & gratus populo, qui sibi populi favorem conciliat, quiq; populi est studiosus. δημοτικὸς, χαρίεις τῷ δήμῳ, δημοχαρής. Cicero: Nil tàm popularē quàm bonitas. Livius: Et quo nihil popularius est, quibus artibus petierat magistratus, iisdem gerebat. ¶ Interdum dicitur plebeius, vilis, & ignobilis. ἀ πρέπον. Plautus: Præstat divitem esse ac popularem, quàm nobilem & mendicum. ¶ Popularis item dicitur qui est ejusdem conditionis, generis, sortis & fortunæ. ὁμοτέχνος, δημότης, ὁ μετὰ τινὸς δημοτεύων. Terentius in Phorm. Amicus summus meus, & popularis Geta, erat enim & ipse servus. Quid si popularis, quod ejusdem gentis esset? ¶ Popularis item dicitur civis. Terent. in Adelph. Obsecro popularem ferre miserò, atq; innocenti auxilium. ¶ Ponitur aliquando popularis pro subdito, autore Budæo. Liv. 1. bel. Maced. Tentando nunc sociorum, nunc popularium animos: id est, qui in ditione eorum atque imperio erant. ¶ Populari nomine vocare, est vocare nomine vulgò à populo usurpato. Plinius libro 13. capite 4: Populari etiam nomine à nobis appellantur balani. Ita popularia verba apud Ciceronem de Offic.

Pŏpŭlārĭă, n. t. dicebantur loca ubi plebs sedebat. Sueton. in Domit. Et quia pars major intra popularia decidcrat, &c. Vide Equestria in EQVVS. ¶ Item popularia, nugatoria, puerilia. Laberius apud Nonium: Popularia agimus per ludum. ¶ Popularia sacra, ut Labeo inquit, sunt quæ omnes cives faciunt, nec certis familiis attributa sunt, ut Feralia & Palilia. δημοτελῆ ἱερά. Sic dicta quòd populo grata essent, propterea quòd tunc in populum missio fieret ab iis qui gratiā plebis captabant: & hoc duplici modo: aut de Rep. bene sentiendo: & ea quæ ad populi salutem spectant recta cum ratione agendo: aut largiendo & adulando, vel aliis corruptelis benevolentiam captando.

Pŏpŭlārĭtās, atis, f. t. Studium & cultus populi: hoc est, affabilitas, humanitas, blanditiæ, quibus populi favorē aucupamur. [δημαγωγία, δημοτικία, ἐγκαινισμός. Gall. Popularité, amitié & humanité envers le peuple. Ital. Affabilità, humanità verso il popolo. Ger. Geſellſchafft vnd freundtligkeit mit dem Volck. Hisp. Humanidad y halagos en amor y voluntad del pueblo. Pol. Lagodna mowa do ludu;

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

liudu, tomerju woslindē. Vng. *Kbſegnek batſolletsi, maga Zeretteſe.* Ang. *Courteſie and humanitie towardes the people.*] Plinius epiſt. 117: Dixit cauſam Claudius Ariſtion princeps Epheſiorum, homo munificus & innoxiæ popularitatis. ¶ Ponitur aliquàdo pro conjunctione atq; neceſſitudine, quæ debet eſſe inter populares: hoc eſt, inter eos qui ex eadem regione ortum traxerunt. Plaut. in Pœn. Siquid opus eſt, quæſo dic, atq; impera popularitatis cauſa.

Pŏpŭlārĭtĕr, Affabiliter, humaniter, & cum gratia populi. [λειτουργικῶς. Gall. *Populairement, auec la grace du peuple.* Ital. *Popularmente, affabilmente.* Ger. Mit verwilligung des Volcks / nach brauch des Volcks. Hiſ. *En amor y voluntad del pueblo.* Pol. *Ludzkos ſpodſka, ſłaſka.* Vng. *Kedueſſen kbſeknek ſzamallaſanal.* Ang. *With the fauour & loue of the commen.*] Iuven. Sat. 3: - & verſo pollice vulgi Quemlibet occidunt populariter. ¶ Aliquando ſignificat more populi. Cicer. in Som. Scipion. Homines enim populariter annum tantummodo Solis: id eſt, unius aſtri reditu metiuntur. ¶ Hinc dicimus populariter agere, populariter loqui, populariter ſcribere: id eſt, more populi.

Pŏpŭlātĭm, Per populos. [κατὰ δήμους. Gall. *De peuple en peuple, par tout le peuple.* Ital. *Di popolo in popolo, per tutto el popolo.* Ger. Von einem Volck zum anderen / durch die Völcker. Hiſp. *De pueblo en pueblo, per todo el pueblo.* Pol. *Przez lud, obſiedle do ludu.* Vng. *Nepenkent, nemſit ſegenkent.* Ang. *Through all the commons.*] Apuleius: Populatim ab omni provincia revocatus. ¶ Ponitur aliquando pro coacervatim & in univerſum. Cęcilius: Ego perdidi te, qui omnes ſervos prodo populatim: quæſo ne addas malum ad hoc malum.

Pŏpŭlōſŭs, ſa, ſum, Quod eſt plenum populo. πολυάνθρωπος. ut Oppidum populoſum.

Pŏpŭlo, as, & populor, aris, d.p. Depręda̅ri, diripere, ſpoliare. [שדד *ſchadhādh*. διαφθορεύειν, ἁρπάζειν, πορθεῖν, ἐρημοῦν. Gall. *Oſter & piller tout le champs, deſtruire & perdre.* Ital. *Depredare, ſaccheggiare, deſertare un paeſe.* Ger. Verheeren / verwüſten / beraubē. Hiſp. *Robar y deſtruyr el campo.* Pol. *Nyſzczyć tepić.* Vng. *Puztitok.* Ang. *To robbe, and deſtroye the countrey.*] Cæſ. 1. bel. Gall. In Heduorum fines pervenerant, eorumq; agros populabantur. Virgil. 1. Geor. populatq; ingentem farris acervum. ¶ Hinc depopulor pro deprædor, paſſimq; & populatim diripio. Populare, Nonius populi amorem conciliare eſſe ait, indeq; popularem dictum eſſe, qui à populo pendet.

Pŏpŭlātŭs, a, um, participium, Depręda̅tus. [שדוד *ſchadhūdh*, διαφθορεύσας, πορθήσας. Gal. *Pillé, deſtruit.* Ital. *Depredato, ſaccheggiato.* Ger. Verheeret / geplündert / beraubet. Hiſp. *Robado y deſtruido.* Pol. *Zplundrowany, wyniſzczony.* Vng. *Puztittatot, meg ſzaggatot.* An. *Spoyled, deſtroyed.*] Virg. 12 Aeneid. Quiſq; ſuum populatus iter. Cicer. 5 Ver. Ejectos aratores eſſe dico, agros vectigales vexatos atque exinanitos à Verre, populatam vexatamq; provinciam.

Pŏpŭlātĭo, onis, verbale, f.t. Spoliatio. [שד *ſchōd*, πόρθησις. Gal. *Saccagement, degaſt.* Ital. *Sacchegiamento.* Ger. Verheerung / beraubung / plünderung. Hiſp. *Robamiento, deſtruymiento.* Pol. *Złupienie, wyłupienie.* Vng. *Puztitas ſzaggatas.* Ang. *A ſpoiling or pilling of a countrey.*] Liv. 3. ab Vibe: Equos populationibus incurſionibusq; meliores eſſe. Columel. lib. 2. cap. 20: Nam ea res à populatione murum formicarumq; frumenta defendit. Idem lib. 3. cap. 21: Aut ſi maturitatem ſerotini expectet, amittat vindemiam præcocem, quæ plerunq; populationibus volucrũ, pluviisq;, aut ventis lacerata dilabitur.

Pŏpŭlātŭs, us, ui, m. q Populatio. [שד *ſchodh*. διαφθορεύς, πόρθησις.] Lucan. li. 2: ardent Heſperii mõres ſevis populatib. agri.

Pŏpŭlātŏr, oris, m. t. [שדוד *ſchodhēdh*. διαφθορεύς, πορθήτωρ. Gall. *Pillour, gaſteur, & deſtruiſeur d'vn pays.* Ital. *Che ſaccheggia vn paeſe.* Ger. Ein verheerer / verwüſter / jaſtbrer. Hiſp. *El que aſſi deſtruyre.* Pol. *Naiezpuk, ſł upirzyc.* Vng. *Puztito, fozto.* Ang. *A robber or deſtroyer of a countrey.*] Ovid. 12. Metamorph. Vivit adhuc operis noſtri populator Achilles. Idem 13. Metamorph. Hoc ubi cognovit Troiæ populator Atrides.

Pŏpŭlātrix, populatricis, f.t. [שדדרת *ſchodhēdheth*. διαφθορεύσα, πορθήτειρα. Gall. *Pillereſſe, celle qui gaſte & deſtruit tout.* Ital. *Donna che diſtrugge il tutto.* Ger. Ein Verheergerin / verwüſterin / raubrin. Hiſp. *La que aſſi deſtruye.* Pol. *Ta ktora łupi, niſzczy, złupuje.* Vng. *Puzzito aſzszonj.* An. *She that robbeth and deſtroyed.*] Martialis lib. 13: Hæc tibi Theſæi populatrix miſit Hymetti, Pallados à ſylvis nobile nectar apis.

Pŏpŭlābŭndŭs. Prædabundus, à populando: id eſt, qui populatur. [שדוד *ſchodhēdh*. ληϊστρικῶς, ἁρπαγικῶς. Gal. *Qui court parmi les champs pillant & deſtruiſant tout.* Ital. *Che va per campi ſtruggendo & ſaccheggiando.* Ger. Verheergend / beraubend / ſchädigend mit plünderē und verwüſten. Hiſp. *Caſa que anda aſſi deſtruye.* Pol. *Puſtoſzący, złupuiący.* Vng. *Puzzito, prædalo, dulo fozto.* Ang. *Going on wailing and rabbing of countreys.*] Liv. lib. 3. ab Vrbe: In fines Romanos excurrerunt, populabũdi magis quàm juſti more belli.

Pŏpŭlĕus, populnea, populneum, Populeus. λεύκινος, ἀγείρινος. Plautus in Caſ. Nõ iſthęc ăut populna ſors, aut abiegna eſt tua?

Pŏpŭlnĕŭs, populnea, populneum, in eadem ſignificatione. Colum. lib. 6. cap. 3: Probatur maximè ulmea, poſt fraxinea, & ab hac populnea frons. Idem lib. 12. cap. 2: Frondem quercã, & populneam.

Pōpŭlētum, populeti, n. ſ. Locus populis conſitus. [αἰγείρων. Gall. *Vn lieu planté de peuplliers.* Ital. *Luogo piantato de pioppe.* Ger. Ein ort an dem viel Pappelbäum oder Sarbäum ſtehn. Hiſp. *Lugar de muchos alamos.* Pol. *Miejſce pełne topoli.* Vng. *Nyarſaſok.*] Plin. lib. 14. cap. 5: Antea Cæcubo erat generoſitas celebrima paluſtribus populetis.

Pŏpŭlĕŏn, Medicamentum quod ex floribus populi conficitur conniventibus. Compoſitionem ejus lege apud Galen. lib. 4. de San. tuenda.

Pŏpŭlĕum, Myracopon, unguentum populeonis, vulgò ſic dictum.

Porcă. Porcarius. Porcellus. Vide PORCVS.

Pŏrcĕo, porces, verbum obſoletum quo antiqui, teſte Feſto, utebantur pro prohibeo. κωλύω. Lucilius lib. 6: - nonte porrò procedere porcent. Componitur ex porrò & arceo, quaſi procul arceo.

Porcetrā, porcetræ, Porca quæ ſemel tantùm peperit. χοῖρος, aliis θῆλυς. Scropha, quæ ſæpiùs.

Porcŭlētum, porculeti, n. ſ. Hermolaus ait idẽ eſſe quod porcam: hoc eſt, terram editiorem inter duos ſulcos: cujus generis in hortis hodie pulvini appellantur, in quibus ſua cujuſq; generis olera ſeparatim ſeruntur. Plin. lib. 29. cap. 22: Vmbri & Marci ad vicenos pedes intermittunt arationis gratiæ in his quæ vocant porculeta.

Porcŭlum, porculi, n. ſ. Eſt machinæ genus apud Catonem de Re ruſt. cap. 19: Foramen (inquit) quod primum facies, ſeſquipedem ab cardine facito: cætera dividito quã rectiſſimè. porculum in media ſucula facito: inter arbores mediũ quod eſt, id medium collibrato ubi porculum figere oportebit, ut is medio prælum rectè ſitum ſiet.

Porcŭs, porci, m. ſ. Sus domeſticus: quemadmodum aper, ferus. [חזיר *chazīr*. χοῖρος. Gall. *Vn porc.* Ital. *Porco.* Ger. Ein Schwein. Bel. Een Verken. Hiſ. *Puerco.* Pol. *Wieprz.* Vng. Diſznó. Ang. *An hogg, a ſwyne.*] Suis autem appellatio utriq; generi eſt communis. Martial. li. 14: Iſte tibi faciat bona Saturnalia porcus, Inter ſpumantes ilice paſtus apros. Iuvenalis Satyra 12: - voveasq; facellis Exta, & candidus divina tomacula porcus. Dictus ab eo quòd porrecto rictu paſcitur, & terram dum herbarum radices rimatur, latiùs porrigat. Porcus Seruius apud Catonem, qui, vide in Setarius. ¶ Porcus marinus, piſcis marinus, quum capitur, grunniens, ἐχῖνος θαλάσσιος. Lucidæmonii orthragoriſcum vocãt, ut ex Appionis ſententia refert Plin. lib. 32. cap. 2. ¶ Porcus Trojanus, in Romanorum conviviis per jocum dicebatur aper, qui integer apponi ſolebat, unà cum minoribus animalibus in ventre ejus incluſis, non ſecus atque olim ferunt in equo Trojano incluſos fuiſſe armatos. χοῖρος στρατιώτης. Vide Macrob. in Saturnalibus.

Pōrcă, æ, f. p. Sus fœmina. [חזיר *chazīr*. θῆλυς. Gall. *Vne truye.* Ital. *Troia.*

lem. Germ. Ein Saw. Hisp. *Puerca*. Pol. *Swinia*. Vng. *Emie dicze*. Ang. *A sidge barrow swine sow or rotten*.] Cato de Re rust. cap. 134. Priusquam fœminam porcam immolabis. ¶ In agro verò porca est terra elata inter duos sulcos: [חלתם *telcth*. ὠδὰξ. Gall. *Terre soleuee entre deux rayons, vn sillon*. Ital. *Scrofa, porca*. Ger. *Das behalten zwischen zweyen furchen in einem Acker*. Hisp. *La tierra que queda entre dos surcos*.] à porrigendo (ut inquit Varro lib. 1. cap. 29. de Re rust.) quòd ea seges porrigat frumentum. Vel à porcendo: id est, prohibendo, ut Nonio placet, eò quòd alita te jaci semina prohibeat. ¶ Porcæ (inquit Festus) appellantur rari sulci, qui ducuntur aquæ derivandæ gratia: ita dictæ quòd porceant: id est, prohibeant aquam frumento nocere. Crebriores autem sulci, limi vocantur. Hæc ille. Colum. lib. 2. cap. 4. Liras rustici vocant easdem porcas, quum sic aratum est, ut inter duos latiùs distantes sulcos, medius cumulus siccam sedem frumentis præbeat. Sed & triginta pedum latitudinem, CLXXX. longitudinem, porcam vocabat, eodem autore lib. 5. cap. 1: Campani, inquit Hermolaus Barb. hodie porcas vocant pulvinos sive hortulos, in quibus veluti sulcatim sua cujusq; generis olera seruntur. Id genus & areæ dicuntur apud Columellam.

Porcastrl, Sus quæ semel peperit quæ sæpiùs scropha. [Vn. *Tenuj dicze*.] Melissus de loquendi proprietate, qui habet autorem Pomponium in Atellana, quæ hoc eodem vocabulo inscripta est. Ex Gellio lib. 18. cap. 6.

Porcellus, & porcellus diminut. [χοιρίδιον, χοιρίον. Gall. *Porcelet, cochon*. Ital. *Porcelletto*. Ger. Ein färlin. Hisp. *El lechon, puerco pequeno*. Pol. *Wieprzek*. Vng. *Disznotska*. An. *A little hog or swyne*.] Suetonius in Nerone: Iterum ac sæpiùs recoctum porcello objecit. Porculus legitur apud Plautũ in Menæch. Scribit Varro porcum Græcum nomen esse antiquum, sed obscuratum, quod postea vocarunt χοῖρον.

Porcĭnus, a, um, pen. prod. Quod ex porco est: ut Caro porcina. [χοιρεῖος, χοιρεῖον. Gall. *De porceau*. Ital. *Di porco*. Ger. Schwein: ins vor einer Saw. Hisp. *Cosa de puerco*. Pol. *Wieprzowe, swinny*. Vng. *Disznobol vualo*. Ang. *Of an hogge*.] Plaut. Cap. Aliũ pisces penthearum abire, alium porcinam, atq; agninam, & pullos gallinaceos.

Porcĭnārĭus, m. f. Qui carnes porcinas vẽdit. [χοιρομάλυς. Gall. *Charcutier, qui vend chair de porceau*. Ital. *Chi vende carne di porco*. Ger. Der schweinin fleisch verkaufft. Hisp. *El que vende carne di puerco*. Pol. *Sprzedaiący mięsa wieprzowego*. Vng. *Disznobus aros*. Ang. *A seller of hogges flesh*.] Plaut. in Capt. Quata laniis lassitudo, quãdo porcinariis?

Porcārĭus, a, um. Quod ex porca est. [χοιρεῖος. Gall. *De truye*. Ital. *Di porca*. Germ. Einer Mutter. Hisp. *De puerca*. Pol. *Swinny*. Vng. *Imedisznobol valo*. Ang. *Of a swyne*.] Vnde porcariam vulvam dicebant, qua edito partu vescebantur. Plin. lib. 11. cap. 37. Vulva ejecto partu melior quàm edito: ejectitia vocatarilla, hæc porcaria: primiparæ suis optima.

Porcārĭus, Porcorum custos, subulcus. [χοιροβοσκός. Gall. *Porchier*. Ital. *Porcaro*. Ger. Ein Sawhirt. Hisp. *El porquerizo*. Pol. *Swinnik*. Vng. *Disznopojtar*. Ang. *A swyne heard or keeper*.]

Porcātĭōnem, Antiqui porcorum nutricatum vocaverunt. [χοιροτροφία. Gall. *Nourriture de porceaux*. Ital. *Nutritura di porci*. Germ. Sew erziehung oder meistung. Hisp. *Crianca delos puercos*. Pol. *Swinny chowanie*. Vng. *Disznotartas*.] Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 4: In nutricatu (quam porculationem appellabant) binis mensibus porcos sinunt cum matribus.

Porcātŏr, oris, m. t. Qui porcos nutrit ut pinguescant. [χοιροβοσκός. Gal. *Porchier, qui engraisse les porceaux*. Ital. *Nutritore di porci*. Ger. Einer der Sew erzeugt oder mestet. Hisp. *Porquero que los cria*. Pol. *Tuczkowi swinie karmi*. Vng. *Disznotarto*. Ang. *That fede doth swine*.] Colum. lib. 7. cap. 9: Itaq; porculatoris maximum officium est, ut unamquamq; cum prole claudat.

Pŏri, orum, Vide PORVS.

Pŏrŏcēlē, Species herniæ est, quum ex abscessu circà foramen materia induruit. Πώρος enim Græcis inter cætera lapidosam duritiem significat, sive callum.

Porphyrĭus, f. p. Latinè purpura. [תכלת *techêleth* ארגמן *arghamin* כרמיל *charmil*. πορφύρα. Gall. *Pourpre, cramoisi*. Ital. *Porpora*. Ger. Purpurfarb. Hisp. *La purpura, color de carmesi*. Pol. *Farba purpurowa*. Vng. *Barsony*. Ang. *Purple*.] Vnde Porphyriacus, a, um, pen. corr. purpureo. Ovid. Et porphyriacis figere labra genis.

Porphyrĭs, porphyridis, pen. prod. πορφυρίς. Vestis purpurea.

Porphyrĭo, porphyrionis, pen. prod. f. t. [πορφυρίων. Ger. Ein frembder vogel/möcht in Teutsch / weil er die füß vnd schnabel purpurfarb hat/ Purpurvogel genañt werden: seine fädern am gantzen leib sind blaw.] Avis est collum habens oblongum & angustum, crura prælonga, eaq; rubentia, quemadmodum & rostrum, sola avium morsu bibens, cibumq; priùs aqua tinctum altero pede, veluti manu, ad rostrum afferens. Author Plin. lib. 10. cap. 46. Aelianus li. 14. cap. 35, tradit porphyrionem muliebris pudicitiæ observatorem esse, matrisq; familiãs adulterium suspendio suo domino indicare. ¶ Fuit item hoc nomine Gigas quidam, Sisyphi filius: qui unà cum reliquis Gigantibus adversus superos conspiravit. Claudianus in Gigantomachia Porphyrion trepidam conatur vellere Delon. ¶ Fuit item aurigæ nomen, Neronis tẽporibus, cujus meminit Sueton. Martialis uno distícho omnes has significationes complexus est: Nomen habet magni volucris tam parva Gigantis, Et nomen Prasini Porphyrionis habet.

Porphyrītes, porphyritis, pen. prod. m. t. [πορφυρίτης. Ger. Ein roter Marmelstein mit weissen tupfflinen gesprencket.] Lapis in Aegypto rubens, candidis intervenientibus punctis: propterea Leucostictos appellatus. Λεύκος enim album vocant Græci, & στίζειν pungere. Autor Plin. lib. 36. cap. 7.

Porphyrĕticus, porphyretica, cum, pen. corr. Adject. [Ger. Das auß rotem Marmelstein gemacht ist.] Quod est factum ex porphyrite.

Porphyrĭus, Serpens est in calidissimis Indiæ locis nascens, capite quovis lacte candidiore, reliquo corpore purpureo, dentibus carens: ideoq; morsu innocuus: vomitum tamen eructans, quicquid contigerit extabescientem. Vide Aelianũ lib. 9. cap. 57.

Porrăcĕus, Vide PORRVM.

Porrĭcio, pen. cor. porricere. Quasi porrò jacio, inquit Festus: id est, valde porrigo: quod verbum solenne sacrificantibus erat. [προχεῖσθαι. Ger. Weit werffen.] Nam exta porrici dicuntur, quando porriguntur diis. Plautus in Pseud. Nam si sacrificem summo Jovi, atq; in manibus exta tenecam, ut porriciam, interea loci Si lucri quid detur, potius rem divinam deseram. Virg. Aeneid. 5: extaq; salsos Porriciam in fluctus. Quo in loco nõnulli malè legunt projiciam. Vide Macrob. lib. 3. Satur. cap. 2.

Porrĭgo, is, pen. corr. xi, ctum, act. t. Extendo, dilato, à porro & rego, ut præteritum indicat, non ab ago, ut quidam malè putaverunt. [נטרש *natsh* פרש *parás* חושים *hoshîs* נתן *nathán*. ἐκτείνω ἐκτείνομαι. Gall. *Estendre, tendre & bailler*. Ital. *Estendere, porgere*. Ger. Außstrecken, *extendere*, darreichen. Bel. Bieden/reych/vitstrecken. Hisp. *Estender*. Pol. *Wyciągnąć, dać*. Vng. *Nyuytom*. Ang. *To reache or stretch out and offer*.] Cicero pro Cælio: Licinium quũ jam manum ad tradendam pyxidem porrexisset, retraxisse. Plinius: Faciliùs quippe radices porrigũt solo subacto. ¶ Quãdoq; ponitur pro extensa manu offerre ἐμβάπτειν. Vnde Augustus, ut est apud Macrob. lib. 2. Saturnal. quum et quidam libellum trepidus offerret, & modò proferret manum, modò retraheret. Putas te, *inquit*, ſtipem elephanto porrigere? Cic. 2. de Natur. deor. Stultitia est à quibus bona precamur, ab ijsdẽ porrigentibus & danibus nolle sumere. ¶ Rursus quia quæ interficiuntur, humi extenduntur, factum est ut porrigere sit prosternere & interficere. Martialis: Et volucrem longo porrexit vulnere pardum. ¶ Porrigere manum, sive dextram, est adjuvare, succurrere sive opem ferre: metaphora ducta ab iis qui lapsos tensa dextra humo attollunt. ¶ Hujus compositum est Exporrigo seu Exporgo per syncopen, quod est explico, erigo, extendo, ἀνέχω. Terent. in Adelphis: da tu hodie mihi Exporge frontẽ: id est, exhilara. ἵλεών τι σεαυτὸν παρέχειν. ¶ Porrigere herbam, est victum se fateri. Plin. lib. 22. cap. 4: Summum apud antiquos signũ victoriæ erat, herbam porrigere victos: hoc est, tetra & altrice ipsa humo, & humatione etiam cedere. Vide Chiliadas Erasmi.

Porrĕctus, participium. Extensus, dilatatus. [נטרש *natsh* בטוי *nibhrá*. ἐκτεταμένος. Gall. *Estendu*. Ital. *Steso*. Ger. Außgestreckt. Hisp. *Estendido*. Pol. *Wyciągniony*. Vng. *Nyuytatot*. Ang. *Reached and stretched out*.] Horat. lib. 4. Carmin. famaq; & imperii Porrecta majestas ad ortum. ¶ Aliquando porrectus nomen est, idem fere significãs quod hilaris: ut Frons porrecta: id est, alacris. In rebus enim lætis cutem frontis extendere solemus, & contrà in tristibus corrugare. Plautus in Cas. Primùm ego te porrectiore fronte volo mecum loquier: id est, hilariore

Porrĕctio, verbale, f. t. Extensio: cui opponitur Contractio. [מתרש *mithrásh*. ἐκτάσεις, παρεκτάσεις. Gall. *Estendement, estendue*. Ital. *Estendimento*. Germ. Außstreckung. Hisp. *Estendimiento*. Pol. *Wyciągnienie*. Vng. *Nyuytas*. Ang. *A reaching out in length any thing*.] Cic. 2. de Natur. Deorum: Digitorum enim contractio facilis, facilisq; porrectio propter molles commissuras & artus nullo in motu laborat.

Porrigo, penult. nomin. prod. porriginis, f. t. Capitis affectus est, quum tenues & furfuraceæ squamulæ ex capite decidunt: [πιτυρίασις. Gall. *La teigne*. Ital. *Tigna*. Ger. Der schüppgrind/ der Haupts/ erbgrind. Bel. Scherstichen. Hisp. *Cassa dela cabeca*. Pol. *Strupna gl'owie*. Vng. *Fu, kosmosag karpassag*. Ang. *The skurfe or scailles of the head, also the dere scall in the head*.] Porrigo est (inquit Celsus lib. 6. cap. 2.) ubi inter pilos quædam quasi squamulæ surgunt, eæq; à cute resolvuntur, & interdum madent, multo sæpiùs ficcæ sunt: idq; evenit modò sine ulcere, modò exulcerato loco: huic quoque modò malo odore, modò nullo accidente:

cidente: fereq; id in capillo fit, rariùs in barba, aliquando etiã in supercilijs Hæc Celius. Lucil. lib. 30: Tristem & corruptum, scabie & porrigine plenum. Horat. 2. Sermo. Satyr. 3. Vngere si caules oleo meliore, caputq; Cœperis impexa fœdum porrigine.

Pŏrrīgĭnōsŭs, a, um, Qui porrigine infestatur. πτυρώδης.

Pŏrrō. Varios in oratione habet usus. Modò enim affirmandi adverbium, idem significat quod sanè, certè, profectò. [אמנם *abāl, yaalai, yḥeve.* Gall. *Certainement.* Ital. *Certamente.* Germ. Wahrlich. Hisp. *Ciertamente.* Pol. *Zaprawde dalei, mocklatek.* Vng. *Nyilvan keson, vgytan, tovab, penig igen.* Ang. *Truelie wortewer.*] Cicero pro Plancio: Nihil porrò tam inhumanum, tàm immane, tàm ferum, quàm committere ut beneficio, non dicam indignus, sed victus esse videare. ¶ Quandoq; temporis adverbium, idem valet quod longè pòst. πόῤῥω. Virgil. 5. Aeneid. . hinc maxima porrò, Accepit Roma, & patrium servavit honorem. Vbi Servius: Porrò, post longum intervallum. ¶ Nonnunquam idem quod in posterum, deinceps, in futurum. ἐπὶ τὸν ἔπειτα. Terent. in Prolog. Andr. Deinde ut quiescant, porrò moneo id est, in futurum, interprete Donato. ¶ Aliquando loci adverbium est, idem significans quod ultrà, sive ulteriùs. Liv. 8. ab Vrbe: Et aut eádem quà te insinuaveris, retrò via repetiẽda: aut si ire porrò pergas, per alium saltum arctiorem, impediioremq; evadendum. Interdum idem quod lõgè, sive procul. Virgil. 6. Aeneid. . quæ sint ea flumina porrò. ¶ Sæpissimè autem conjunctio est, atq; idem valet quod autem, sive verò. δέ, δὲ. Quintil. in Apol. Paup. Porrò qui confessum defendit, non ablolutionẽ sceleris petit, sed licentiam. ¶ Quandoq; expletiva particula est, ornatus tantùm gratia interpolita. Terent. in Andr. adeón' me ignavum putas, Adeón' porrò ingratum, aut inhumanum, aut ferum, Vt neq; me conluetudo, neq; amor, neq; pudor, &c. ¶ Aliquando hortantis est. Virgil. 9. Aeneid. percipe porrò Quid dubitem. Quo in loco Servius exponit porrò pro adverbio hortantis. Cic. 4. de Finibus: Pergè porrò: nam de isto magna dissensio est. ¶ Porrò autem, idem valet quod præterea verò. Cic. 3. Verr. Hominibus & natura, & disciplinâ, lenissimis: porrò autẽ pop. Rom. conditione socius, fortuna servis. ¶ Neque porrò, idem quod neq; etiam. Cic. 3. Verr. Neq; enim perfacetè dicta, neq; porrò hac severitate digna. ¶ Porrò minima, dixit Cic. 5. de Finibus, pro longè minima. Ea *impost*, nos mala dicimus, sed exigua, & porrò minima. Hæc ferè Budæus. ¶ Ponitur aliquando porrò pro valde. Cic. in Cat. Majore: Sæpè à majoribus natu audivi, qui se porrò pueros à senibus audisse dicebant. ¶ Aliquando est adverbium ordinis. Terent. in And. Move occyus te, ut quid agam, porrò intelligas.

Pŏrrum, ri, in plurali, porri, ōrũ, Genus oleris notissimi. [πράσον. Gall. *Porreau.* Ital. *Porro.* Ger. Lauch. Hisp. *Puerro.* Pol. Lug. Vng. *Pare.* Ang. *A leek.*] Plin. lib. 19. cap. 12: In translatione & medicina est: delinuntq; sentire injurias, ut gethyum, porrum, raphani, apium. Martial. lib. 13: Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros: In medio virides stipite cerne comas. Porrorũ alii sunt Tarentini, qui & secti dicuntur: alii Aricini, qui & capitatiide quibus generibus vide Plin. lib. 19. cap. 6. ¶ Legitur & porrus gen. masc. à quo manlit pluralis numerus ejusdem generis. Curtius lib. 4. cap. 6: Aut jus in quo porrus cum pullo gallinaceo decoctus sit. Eodem genere usus est & Plin. lib. 19. cap. 6: Laudatissimus (subaudi porrus) in Aegypto, mox Orchiæ, atq; Anticiæ. ¶ Invenitur & porrina pro porro, apud Scevolam l. 52. D. de usufruct. Sempronio do, lego ex redactu fructuum holeris & porrinæ partem.

Porrăcĕus, a, um. [πρασόδης. Gall. *De porreau.* Ital. *Di porro.* Ger. Des Lauchs. Hisp. *Cosa de materia de puerro.* Pol. Lugowy. Vng. *Farkol való.* Ang. *Of a leek.*] Plin. lib. 37. cap. 10: Heliotropium nascitur in Aethiopia, Africa, Cypro, porracei coloris, sanguineis venis distincta.

Pŏrtă, portæ, f. p. Propriè aditus civitatis, alteriúsve loci vallo fossáve muniti. [שער *schâar* פתח *pathách wöde.* Gall. *La porte.* Ital. *Porta.* Ger. Ein Thor/Pforte Bel. Een dore/Poorte. Hisp. *Puerta.* Pol. *Brama wrota, drzwi.* Vng. *Kapu.* Ang. *A gate or porte, the entree of a citie.*] à portando nomen habens, sive quòd per eam omnia & importentur, & exportentur: sive ab aratri portatione, (ut inquit Donatus) quia in designatione urbium, subjectis vacca & tauro, qui urbem designabat, aratrum manu suspendebat, ne sulcum quem primogenium dicunt, faceret, ubi aditus civitatis erant relinquendi. Cæs. 6. bell. Gall. Capit arma à proximis atq; in porta consistit. Item Hircius lib. 8: Nihil relinquebatur quod ad ornatum portarum, itinerum, locorumq; omnium, quà Cæsar iturus erat, excogitari posset. Virg. 7. Aeneid. Et crissæ capitum, & portarum ingentia claustra. Idem 2. Aeneid. . vix primi prælia tentant Portarum vigiles, & cæco Marte resistunt. Cicer. 4. de Finibus: Si Annibal ad portas venisset, murumq; jaculo trajecisset. ¶ Porta Prætoria, in castris dicebatur quæ erat in fronte valli, qua miles ad prælium educebatur. Antiqui enim *Prætorem* appellabãt qui totũ præerat exercitui, qui deinde *Imperator* appellatus est. Porta decumana, quæ in postica parte castrorum erat, qua annona, cæteraq; exercitui necessaria importabãtur: ita dicta à magnitudine. Quoniam enim ita ferè usu venire solet, ut decima quæq; omnibus propemodum in rebus maxima sint: veteres decumanum, pro magno & amplo accipiebãt. ¶ Portæ item per similitudinem quandam mõtium fauces dicuntur in maximas angustias coarctatę, cujusmodi pleræq; in diversis Tauri montis partibus à Cosmographis commemorãtur: ut sunt Caspiæ portæ, Ciliciæ, & Caucasiæ.

Pōrtŭlă, portellæ, & porticula, diminutiva. [πυλίδια, πυλίδες. Gall. *Portelette, petite porte, guichet.* Ital. *Piccola porta, portella.* Ger. Ein thurlin Hisp. *Pequeña puerta.* Pol. Drzwiczki, *chwortka.* Vng. *Kapunka.* Ang. *A little gate.*] Liv. 5. bell. Pun. Philomenes ponula assueta venationem inferens, &c.

Portendo, portendis, act. 1. Prædico, ostendo, vel præmãdo: à porrò, quod est prorsum, & tendo. [נגד *higghidh*, ἐκφαίνω, προσημαίνω, προφαίνω. Gall. *Porter signification de quelque chose à venir, predire.* Ital. *Presuntiare.* Ger. Verdeutten etwas zukünftiges. Bel. Voorden. Hisp. *Significar mal futuro.* Pol. *Przepowiadam.* Ang. *To signifie before a thing happeneth.*] Virgil. 7. Aeneid. Hunc illum fatis externa ab sede profectum Portẽdi genero. Plaut. in Asina. Accastor nobis periculum magnum, & familiæ portenditur, Demæneti si expectemus mortem. Cicer. 1. Divina. Nam quod de sole ostẽsum est tibi, populo commutationem rerum portendit fore.

Pōrtentum, portenti, n. s. Ostentum & prodigium quod portẽdit aliquid futurum: ut quum insolita corpora in aere apparentur cometæ, turbines, & sereno cœlo tonitrua. [מופת *mophéth, niphlaóth.* Gall. *Prodige, chose terrible, effroyable.* Ital. *Prodigio, mostro.* Ger. Ein wunderzeichen so etwas künftiges verkündt. Hisp. *Malagero que significa mal futuro.* Pol. Dziw. Vng. *Tsuda.* Ang. *A wonderfull and strange thing against the common course of nature foreshewing some thing to come.*] ¶ Portentorum autem significatio, teste Cic. lib. 2. de Natur. deor. sumpta est ex auspiciis & auguriis. Varro: In cœlo memorabile extitit portentum. Cic. de Aiusp. responsis: Explanationes portentorum Hetruscorũ disciplina continentur. ¶ Aliquando etiam dicuntur portenta, commenta, fictiones, & mendacia rerum naturæ repugnantia. Cic. 1. Tusculan. quæst. Aut quid negotii est hæc Poetarũ, & pictorum portenta convincere? ¶ Virgil. 8 Aeneid. pro bono omine posuit, quum ait: ne quære profectò Quem ferant rebus portenta. Vbi Servius: Portenta modò significant bona omina quæ victoriam portendunt.

Portentōsŭs, a, um, Monstrosus, portento similis. [μορφώδης, μορφοδόξος. Gall. *Merveilleux, monstrueux.* Ital. *Mostruoso.* Ger. Wunderseltzam so etwas bedeutet. Hisp. *Cosa que significa algun mal.* Pol. Dziwny. Vng. *Tsudas.* Ang. *Monstrous, against nature.*] Cic. de Divinat. An verò illa nos terrent, si quando aliqua portentosa aut ex pecude, aut ex homine nata dicuntur? Plin. lib. 11. cap. 8: Portentosum est quod de ea traditur. Portentosa Græciæ mendacia, Plin. lib. 5. cap. 1.

Porthmĕus. [πορθμεύς. Gal. Vn passeur, ou passagier. Ital. *Passagiero.* Ger. Ein vberfahrer/einer der die leut vber ein wasser führt. Hisp. *Barquero que passa el rio.* Pol. Przewoznik. Vng. *Reuer.* Ang. *A ferrier.*] Græca dictio est disyllaba, quæ nobis portitorem significat: hoc est, eum qui homines in ulteriorem fluvii ripam, vel trans fretum, vel à littore ad navim trajicit. Nam πορθμεύειν Græcis est trajicere, & πορθμεῖον naulum quod pro trajectu solvitur: & πορθμὶς cymba ipsa portitoris. Virgil. hac voce laxes. Satyr. 3: Iam sedet in ripa, tetrumq; novitius horret Porthmea. Hinc Porthmis navis est quo à littore ad littus commeamus trajicimus.

Porticŭs, hujus porticus, pen cor. & fœ gen. q. [στοά. κιὼν, ὁ καὶ ἡ στοά. Gall. *Portique, pourmenoir, ou galerie, ou on se retire pour le Soleil ou pour la pluye.* Ital. *Portico.* Ger. Ein bedeckt ort in welchem man sicher vor der Sonnen/dem regen/ic spatieren kan/Ein Säulgang. Hisp. *Portal publico para passearse.* Pol. *Gánek podsienie.* Vng. *Tornacz.* Ang. *A gallerie or walking place out of the sunne.*] Locus est amplus, & spatiosus, tecto inclusus propter repentinos imbres, umbræ ac deambulationis gratia ædificatus. Cic. ad Attic. libro 4: In campo Martio sepia tributa comitiis munera sumus & tecta facturi eaq; cingemus excelsis porticibus. Virgil. 3. Aeneid. Illos porticibus rex accipiebat in amplis. Idem 2. Aeneid. Vnus ministrorum Priami per tela, per hostes Portibus longis fugit. Ovid. 1. de Arte: Seu pedibus vacuis illic spatiosa teritur Porticus. ¶ Porticus aliquando tentorium, & tabernaculum significat. Cicer. 2. Tuscul. ex pœta: Nunquam Aesculapii liberum fauci opplent porticus: quod videmus poëticè dictum pro taberna & officina, in qua saucios Machaone & Podalirio Aesculapii liberis curabãtur: qui in Graiorum castris medicinam faciebãt. ¶ Multæ Romæ insignes fuêre porticus: omnium tamen magnificentissima fuit, quam quod

quòd à Pompeio ædificata esset, Pompejanam vocabant: cujus meminit Ovid. lib. 1. de Arte amandi: Tu modò Pompeja lentus spatiare sub umbra, Quum sol Herculei terga leonis adit.

Pŏrticŭla, æ, diminutivum. [βραχεῖα, ἢ μικρὰ στοά. Gall. *Petit portique.* Ital. *Piccola portico.* Ger. Ein verschlossen. Hisp. *Pequeño tal portal.* Pol. Czereczek. Vng. Tornaczicska. An. *A little gallerie.*] Cic. lib. 4. Epist. in porticula Tusculani.

Pŏrticŭlo, Legitur etiam pro porticu apud Macrum l. 36. D. de religios. & sumptu funer. Si amplum quid ædificari testator jussit, veluti in currum porticationes, eos sumptus funeris causâ non esse.

Pŏrtio, portionis, ft. quasi partio, Pars. [חֵלֶק *chélek.* μέρος. Gal. *Part portion.* Ital. *Parte portione.* Ger. Ein theil/Porz. Hisp. *Parte ensiin dela entero.* Pol. Część. Vng. Rez. Ang. *A part or portion.*] Plin. lib. 9. cap. 55: Sed quota hæc portio est? ¶ Hinc fit proportio, quæ est duarum rerum invicem facta comparatio. λόγος, ἀναλογία.

Pŏrtiuncŭla, portiŭcŭlæ, diminutivum. [μερίδιον. Gall. *Petite part ou portion.* Ital. *Piccola parte ò portione.* Ger. Ein kleiner theil/Pörzlin. Hisp. *Pequeña parte.* Pol. Cząstka. Vng. *Rezeszke.* Ang. *A little portion.*] Apulcius: Qui quum à me portiunculâ posceret.

Pŏrtĭscŭlus, portisculi, Hortator remigum, qui eam perticâ, quæ & ipsa portisculus dicitur, in manu tenens, hortatur remiges, urget, & cuncta pro potestate moderatur. [κελευστής. Gall. *Comite.* Ital. *Comito.* Ger. Ein Meister über die Ruderknecht/ der sie heysset und anweisset. Hisp. *Comitre.* Pol. Sternik. Vng. *Hatos palos.* Ang. *An exhorter of the rowers in a shippe.*] Plaut. in Asin. Tute habes portisculum. Ennius in Annal. Portisculus quum signum dare cœpisset. Ex Nonio.

Pŏrtĭtŏr, portitoris, m. t. Propriè dicitur, teste Valla, lib. 1. qui homines in ulteriorem fluvii ripam, vel de littore ad navim, vel de navi ad litus trajicit, quē Græci vocant *portelmea.* [πορθμεύς. Gall. *Garde ou fermier d'vn port, passeur.* Ital. *Passagiero che passa la gente al porto.* Ger. Ein vberfuhrer/Der die Leut vber die wasser führt. Hisp. *El barquero che passa estrecho.* Pol. Przewoznik. Vng. *Reuesz.* An. *A ferrier that useth passage ouer a water.*] Quapropter Charon inferorum portitor dicitur, quòd mortuorū umbras cymba futili per Stygiam paludem putetur tranvehere. Dictus autem portitor à portando, sicut vector à vehendo: quanvis Laurent. Valla existimare videatur à portu dictum esse portitorem. Virgil. 6. Aeneid. Portitor has horrendas aquas, & flumina servat Terribili squallore Charon. ¶ Dititur etiam portitor, eodem Laurentio teste, qui portorium: hoc est, fructus pecuniarios ex portu conduxit, quiq; nomine portorii stipem à venientibus exigit. Cic. ad Q. Fratrem: Qui nuper in portoriis Italiæ tollendis, non tàm de portorio, quàm de nonnullis injuriis portitorum querebantur. ¶ Accipitur etiam portitor pro eo qui aliquid portat. Stat. lib. 1. Theb. Languet Hyperboreæ glacialis portitor Vrsæ.

Pŏrtorium, rii, n. s. Naulum, & merces quæ datur portitoribus: hoc est, iis qui nos cymba vel pontone trans fluvium vel fretum trajiciunt. [πορθμεῖον. Gall. *Le peage ou impost qu'on paye aux ponts.* Ital. *Nolo pagamento à passare fiume, ò porto.* Ger. Der fuhrlon vber ein wasser. Hisp. *El flete que se paga al barquero.* Pol. Zapłata za przewoz. Vng. *Hayober.* Ang. *Frayte for cariage or passage, tollage.*] ¶ Item vectigal quod portitori solvitur: hoc est, illi qui recepit proventum portuū, vel fluminum, vel lacuum, vel stagnorum. τελώνιον. Lucilius lib. 12: Facit idem quod illi qui inscriptum è portu exportant clanculum, ne portorium dent. Plaut. in Asin. Iam ego hunc portitorem privabo portorio. Cicer. 1. de Invent. Nam si Rhodiis turpe non est portorium locare, nec Hermacreonti quidem turpe est conducere. Idem 4. Verr. His pro rebus quod portorium non esset datum, literas ad socios misisse L. Canuleium.

Pŏrto, portas, act. p. Fero, affero, gero, & tàm de animo quàm corpore dicitur. [נָשָׂא *nasá*] סָבַל *sabál.* φέρειν, κομίζειν. Φέρω, βαστάζω. Gal. *Porter.* Ital. *Portare.* Ger. Tragen. Bel. Draghen. Hisp. *Llevar ó traher.* Pol. *Nosić.* Vng. *Hordom vsse lom.* Ang. *To bring or beare.*] Terent. in Andr. Dii boni, boni quid porro? Plaut. in Aulular. Vbi onus nequeā portare pariter, jaceam ego asinus in luto. Plin. lib. 11. cap. 17: Apes fessum regem in humeris sublevant, validius fatigatum ex toto portant. Ovid. 2. Trist. Et latro, & cautus præcingitur ense viator: Ille sed insidias, hic sibi portat opē. Virg. 9. Aeneid. Multa patri portanda dabat mandata. ¶ Portare item dicimur, quum navibus aut jumētis aliquid nobiscum vehimus. Virg. 1. Aeneid. Gens inimica mihi Tyrrhenum navigat æquor, Ilium in Italiam portans, victosq; penates. Ibidem: -portantur avari Pygmalionis opes pelago. ¶ Portare auxilio dicimus, pro adjuvare. Salust. in Catil. Post ubi pericula virtute propulerant, sociis atque amicis auxilia portabat. ¶ Hujus cōpolita sunt, Apporto, Asporto, Cōporto, Deporto, Exporto, Importo, Reporto, Supporto, & Transporto: quorum significata vide suis locis.

Pŏrtŭ, to, portitas, frequent. Gel. lib. 20. cap. 1: Crumenam plenā aissium portitans.

Pŏrtātŭs, tus, verb. m. q. Actus ipse portandi. [βάσταγμα, κόμισμα. Gall. *Portement.* Ital. *Portamento.* Ger. Tragung. Hisp. *Llevamēto.* Pol. *Noszenie.* Vng. *Hordozas.* Ang. *A bearing or bringing.*] Plin. lib. 9. cap. 55: Tædia exquisita perditore portatu.

Pŏrtŭlācā, f. p. Herba est frigida & humida quæ dentium tollit tuporem. [ἀντήκιον. Gal. *Pourpier.* Ital. *Porcellana porcellachia.* Ger. Burgel oder burgeten. Hisp. *Verdolaga.* Pol. *Kurza noga, ślazowe ziele.* Ang. *Purslayn.*] Plin. lib. 25. cap. 23. & lib. 20. cap. 20 & Dioscor. lib. 2. cap. 138.

Pŏrtūnālĭa, Inter quatuor Græciæ celeberrima certamina numerantur, in honorem Palæmonis, quem Latini Portunū vocant, instituta. πανήγυρις. Eadem & Isthmia dicebantur, ab Isthmo Peloponnesiaco ubi solebant celebrari.

Pŏrtŭs, us, m. q. in dativo & ablativo plurali portubus. Locus in litore naves ab hyemis tempestatumq; injuria vindicans. [λιμήν *chéphi limēn.* Gal. *Vn port.* Ital. *Porto.* Ger. Ein Schiffport/ Schifflende/ Ein köstlich Gestad die schiff darein zu stellē/ Meerhafen. Bel. Een haven. Hisp. *Puerto.* Pol. *Port, stanowisko, śliadodyi.* Vng. *Part vsz.* Ang. *An hauen for shippes.*] Cic. in Verrem: Statim sine ullo metu in portum ipsum penetrare cœperunt. Metaphoricūs accipitur pro loco tuto, & quodam adversarum rerū perfugio. Cicero ad Brutum: Quanquā tum & fugæ portus erat in tuis castris, & perfugiū salutis in tuo exercitu. ¶ Inde proverbii metaphora, Rem in portu esse dicimus, pro esse in tuto, & extra omne periculum. Plaut. in Merc. In portu res est. Item in portu navigare, pro securum esse, & omni periculo defunctum. Tracta est metaphora à navigantibus, qui quum in medio mari navigant, undarum & ventorum arbitrio jactantur: contrà, quum se in portum receperint, nihil habent negotii cum undis & ventis. ¶ Impingere in portu, est in ipso statim operis initio peccare.

Pŏrtŭōsŭs, portuosa, portuosum, Multos portus habens. [λιμενώδης. Gall. *Qui a beaucoup de ports.* Ital. *Domolti porti.* Ger. Das viel schiffporten oder schiffunden hat. Hisp. *Cosa que tiene muchos puertos.* Pol. *Maiący gesle stanowiska.* Vng. *Rensi.* Ang. *Full of hauens.*] Salust. in Iugurtha: Illam alteram specie quàm usu portuosiorem, quæ portuosior, & ædificiis magis exornata erat, &c.

Pŏrŭs, pori, priore prod. m. s. πῶρος. A medicis appellatur callus perdurus, ossium & cartilaginis fractura ferruminans. Ossa enim & cartilago, quòd partes spermaticę sint, semel fracta, nunquā renascuntur. Ex viscosiore tamen alimenti parte callus quidam gignitur, quo veluti glutino conjungūtur. Autor Gal. 6. Therap. ¶ Porus item genus est lapidis, Pario marmori candore & duritia similis, minus tamen ponderosi, quē Plinius inter eos annumerat qui cadaveribus asservandis sunt idonei. lib. 36. cap. 7. ¶ In articulis itē pori dicuntur tumores, ex crasso terrestriq; humore in eos ingruente collecti: qui nonnunquā etiam contrahuntur ex medicamentorum quorundam usu, quæ multùm discutiendi siccāndiq;, nullam autem molliendi vim habeant. ¶ Pori pen. corr. πῶροι, etiam à medicis appellantur meatus cutis, per quos sudor erumpit, & pili.

Pos, Videtur potiùs significare pontem quàm potentē, inquit Varr. lib. 2. de Ling. Latin.

Pŏscā, scx, f. p. Potio ex aquæ aceti; mistura temperata [ὀξύκρατον. Gal. *Breuuage d'eau & de vinaigre, buuette ou vin de dessense.* Ital. *Vino da dispensa leggiero, mistura di aqua & aceto per medicina.* Ger. Ein sawertrand/ sauren/ vermischung des wassers mit essig das es sawer wird. Hisp. *El aguapie, mezcla de agua y vinagre.* Pol. *Kwas kwasny trunek złożony z octu y wody.* Vng. *Ecetes elegy teabol nez ital.* Ang. *A drink of water and vineger mingled together.*] Plin. lib. 30: Tormina sanat palumbus fœtus, ex posca decoctus. Celsus puscam appellat per quintam vocalem: Aetius, & Aegineta etiam phuscam.

Poscinumius, a, um. αἰτημοσύνης, qui poscit numos, unde basilica meretricia poscinumia dici possunt, quippe quæ nihil aliud quàm numos poscant.

Pŏsco, poscis, popōsci, n. t. Postulo, mihi rem debitam peto. [שָׁאַל *schaál.* αἰτεῖν, ἀξιοῦν. Gall. *Demander.* Ital. *Domandare.* Ger. Begeren etwas bittens/ fordern so jm̃ von einem schuldig ist. Hisp. *Demandar.* Pol. *Żądam.* Vng. *Meg kena nom, kerdem.* Ang. *To require, to aske.*] Varro: Poscere est quoties aliquid pro merito nostro deposcimus. Donatus: Poscimus imperiosè: postulamus jure. ¶ Aliquando ponitur pro provocare: ὀνειδίζειν. Virgil. 8. Aeneid. Haud ācrem dubites in prælia poscere Turnum. Cic. 3. Verr. Poscunt majoribus poculis: id est, provocāt se mutuo ad largius potandum. ¶ Aliquando pro indicare rem venalem, & pretium ejus taxare. Plautus Mercat. Tanti, quanti poscit, vin' tanti emam illam? G H A R. Auctariū adjecto vel mille numum, plus quàm poscet. ¶ Aliquando pro requirere, exigere. Cæs. 4. bel. Gall. Ad quos se celeriter, quum usus poscit, recipiunt. ¶ Hujus composita sunt; Apposco, quod est jure

posco, exigo, αἰτέω, ἐρωτῶ. Terent. in Heavt. Minas quidem jam decem habet à me filia, Quas pro alimentis esse hûc duco datas: Hasce ornamentis consequenter alteras: Porrò hæ talenta dotis appoſcent duo. ¶ Depoſco, vide suo loco. ¶ Expoſco, multum, seu importune adeò, aut publicè posco, ἐξαιτέω. Liv. lib. 1: Pacem precibus expoſcunt. Virgil. 7. Aeneid. Sed votis precibusq; jubent expoſcere pacem. ¶ Repoſco, quod meû est repeto, ἀπαιτέω. Virgil. Parthosq; repoſcere signa. Plaut. in Cure. Quam tui virginem me repoſcis?

Poſitio, Poſitus, Poſitura, Vide PONO.

Poſſeſſor, Poſſeſſio, Vide POSSIDEO.

Poſſibilis. Vide POSSVM.

Poſſĭdĕo, poſſĭdes, act. 2. in Pandect. In dominio, seu potestate mea habeo: ex Antiquo nomine pos, quod potentem significabat, & verbo sedeo, ut possidere dicatur, qui potest sedere: id est, sedem atq; habitationẽ suam aliquo in loco collocare. [ירשׁ jaraſch. אחז achaz. κτάομαι, νέμομαι. Gal. Poſſeder. Ital. Poſſedere. Ger. Beſitzen. Bel. Beſitten. Hiſp. Poſſeer. Pol. Oſiadł'em. Vng. Birom. Ang. To poſſeſſe or haue.] Teren. in Andr. Quæ illius fuerunt, possidet. Idem in Adel. Quid hoc rei est? regnumne Aeschine hic tu possides? Cic. pro Quintio: Omnia autem bona possessa non esse constitui, quòd bonorum possessio spectetur non in aliqua parte, sed in universis quæ tenent ac possident: possunt. Idem ad Attic. lib. 2: Si mentionem fecerint quo aliter ager possideatur. ¶ Possidere bona publicè, est quod *in manu regia ponere* dicimus.

Pōssĕssŭs, sa, sum particip. [ירשׁ jaraſch. κτηθείς. Gal. Poſſedé. Ital. Poſſeduto. Ger. Beſeſſen. Hiſp. Poſſidido. Pol. Poſiadł y.] Ovid. 1. Amor. Eleg. 2: Et possessa ferus pectora versat amor. Possidere bona ex edicto, est per adjudicationem, sive per decretum.

Pōssĕssĭo, ōnis, f. q. Possessio. [κτῆσις. Vn. Birodalom, birtok.] Apuleius in Apologia: Nam & contrà plurimis rebus possessu careo, usu fruor.

Pōssĕssĭo, possessionis, f. t. In Pand. Est actus, sive ipsum jus possidendi. [ירשׁה jeruſchâh. אחזה achuzâh. κτῆσις, νομή. Gall. Poſſeſſion. Ital. Poſſeſſione. Ger. Ein beſitzung. Bel. Een beſittinge. Hiſp. Poſſeſſion. Pol. Właſnoſć, oſiadłoſć. Vng. Birtok bírkozás. Ang. Poſſeſſion.] Cic. 2. Offic. Quinquaginta annorum possessiones movere, iniquum putabat. Item pro Quintio: Bonorum possessio spectatur, non in aliqua parte, sed in universis quę tenere & possideri possunt. ¶ Possessio fiduciaria, quæ ea conditione nobis traditur ut eam alteri postea restituamus. Liv. lib. 32: Nabidi eam tyranno velut fiduciariam (subaudi ex superioribus, possessionem) dare optimum visum, ut victori sibi restitueret: si quid adversi accidisset, sibi haberet. ¶ Interdum Possessionis nomine intelligimus fundum, sive agrum, aliámve quamvis rem immobilem. Cic. in Catil. Qui magno ære alieno majores etiam possessiones habet. Idem in Parad. Etenim si isti callidi rerũ æstimatores, prata & areas magno æstimant, quòd ei generi possessionum nemo nocere potest, &c. Cic. ad Valeriũ: Is habet in Volaterrano possessionẽ. Vide Possideo.

Pōssĕssĭuncŭla, æ. diminutivum. [κτημάτιον, τὸ κτημάτιον. Gall. Vn petit heritage, petite poſſeſſion. Ital. Piccola heredita. Ger. Ein kleine beſitzung. Hiſp. Pequenna heredad. Pol. Dziedzinka. Vng. Birtokocska bírkocskeske. Ang. A little heritage or poſſeſſion.] Cic. ad Att. li. 13: Credas velim mihi majori offensioni esse quàm delectationi, possessiunculas meas.

Pōssĕssŏr, possessoris, m. t. Qui possidet. [ירשׁ jaraſch. ὁ κτησάμενος. Gall. Poſſeſſeur. Ital. Poſſeſſore, poſſedatore. Germ. Ein beſitzer. Hiſp. Poſſedor, ò que poſſee. Pol. Ten ktory poſiada. Vng. Birò, birkòr. An. That enioyeth or poſſeſſeth.] Liv. 3. ab Vrbe: Ita sine querelis possessorum, plebem in agros ituram, civitatem in concordia fore. Virg. 9. Eglog. Quod nunquã veriti fumus ut possessor agelli Diceret: Hæc mea sunt, veteres migrate coloni.

Pōssĕssōrĭus, ad possessionem pertinens. [Vn. Birodalomhoz, birtokighoz valo.] Iavolenus D. lib. 8. Tit. 1. l. 2: Ego puto usum ejus viris pro traditione possessionis accipiendũ esse. Ideoq; interdicta veluti possessoria constituta sunt.

Pōssĕssrīx, possessricis, f. t. [ירשׁת jeruſchath.] ut Possestrix monilis apud Afranium, referente Nonio.

Pōssĕssīvus, possessiva, possessivum, ut nomen possessivũ, quo res possessa significatur. κτητικός. ut Euandrius ensis, qui ab Evandro possidetur. Aedes regiæ, quas rex possidet.

Pŏssum, potes, potui, ex pos & sum. Quasi pos sum: id est, potens sum: pos enim antiquis erat potens. [יכול jachol. δύναμαι. Gall. Pouuoir, auoir puiſſance. Ital. Potere. Germ. & Bel. Mögen. Hiſp. Poder. Pol. Mogę. Vng. Meg lehet. Ang. To may, to haue power.] Construitur quandoq; cum ablativo. Liv. lib. 10. ab Vrbe: Pecunia deinde qua multum poterant freti, socios ex hostibus facere Gallos conantur. Habet aliquando post se accusativum, sed hoc non nisi per subauditionem alterius verbi. Virgil. 8. Eglog. non omnia possumus omnes. subaudi facere, vel præstare. Sæpiùs ponitur sine casu. Plaut. Non hic ut possit edacem posse cupit, ut edat. ¶ Ponitur aliquando pro valere, & bene habere. ὑγιάζω. Cic. 1. Tusc. Nihil enim dolet nisi pes, possunt oculi, potest caput, latera, pulmones, possunt omnia. ¶ Dicimus venisse, Potest fieri, pro possibile est: Nõ potest fieri, pro impossibile est. Aliquando solùm potest ponitur, nec exprimitur fieri. Plaut. in Pseud. Potest ut sibi ita arbitrentur, ego ut ne credam tibi. Cicer. ad Lentulum: Poterat utrunq; præclarè, si esset fides, &c. id est, utrunq; poterat fieri. ¶ Iungitur interdum accusativo cum præpositione apud, & valeo significatur, hic apud principem plurimùm potest: hoc est, valet, vel habet magnam autoritatem apud principem. Cicer. 3. Verr. Loquebantur enim decumani palàm, & præter cæteros is qui apud illum plurimùm poterat, &c.

Pŏs-partōres, Sunt nostri Successores & hæredes, qui post nos nostra adepti bona possident. Plaut. in Truculento: Vide ne parta demus post-partoribus.

Pŏtĕssum, Veteres dicebant quod postea possum, δύναμαι. Terent. in Eunuch. At pol ego amatores audieram mulieres esse maximos, Sed nihil potesse. Plaut. in Aulul. Censẽ' talentum magnum exorari potesse Ab isto sene?

Pŏtĕstŭr, pro potest, Frequens apud antiquos, Nonio teste. Pacuvius: Si qua potestur invehi via. Lucretius lib. 3: Quod tamen explen nulla ratione potestur.

Pŏtĕns, tis, om. t. Tàm participiũ quàm nomen, à possum. δυνατός. Gall. Qui peut, poiſſant. Ital. Potente, che vale aſſai. Ger. Vermögen/mechtig. Bel. Machtich. Hiſp. Poderiſo ò famoſo. Pol. Mocny. Vn. Hatalmas. Ang. That hath power or is able.] Sed quãdo participiũ est, tempus significat, & accusativo jungitur, vel verbo infinito, nec comparationem accipit: ut multa potens, potis pugnare. Quando verò nomẽ; caret tempore, & genitivo jungitur, & comparationem accipit. Liv. lib. 26: Dum libet, dum mei potens sum, effugere morte, &c. Cicero Attic. lib. 2: Potentissimorum hominum contumaciam nunquam tuli. Duo reges potentissimi, apud eundem pro Lege Manilia: Potens imperii, qui imperium obtinet. Potens regni: id est, regno maturus. Livius: Iuvenem jam esse dicitans, ac regni potentem. Idem 8. ab Vrbe: Inter sarcinas objacentes, neq; pugnæ neque fugæ satis potentes, cædunur. Potens viri virgo: id est, nobilis, & viro matura. Diva potens uteri. Ovid. 9. Metamorph. Ilithyam intelligit, quam Latinè nos Lucinã vocamus. ¶ Potens cum ablativo. Virgil. 1. Aeneid. Terra antiqua, potens armis, atq; ubere glebæ. Ovid. Epist. 13: Classe viriq; potens. ¶ Potens substantivum. Lucan. lib. 1: Ausus & armator plebi miscere potẽtes. Cic. pro Domo sua: Itaq; quum tu florens & potens per medium forũ popularis volitares, &c. Hujus contrarium est Impotens, de quo suo loco. A quibus potentia, & impotentia, potenter, & impotenter.

Pŏtentĕr, adverbium. [ἰσχυρῶς, δυνατῶς. Gall. Puiſſamment. Ital. Valoroſamente, conforte. Ger. Gewaltiglich/vermögentlich. Hiſp. Poderoſamente. Pol. Mocnie. Vng. Hatalmaſſan. Ang. Mightily.] Horat. in Arte: cui lecta potenter erit res. Quint. lib. 4. cap. 1: Quod in altercatione fit potentius.

Pŏtentĭa, æ. f. p. Potestas sive vis. [יכולת jechôlath. כח choach. δύναμις. Gall. Puiſſance, force, autorité. Ital. Potenza poſſanza, forza. Ger. Macht vñ gewalt/vermögenheit. Hiſp. Potencia ſamano. Pol. Mocnoſć. Vng. Hatalom. Ang. Power, might.] Virgil. 1. Georgic. Ne tenues pluviæ, rapidive potentia solis Acrior, &c. ¶ Crebrò pro autoritate, & opibus usurpatur. Cic. 2. de leges. Potentia est, ad sua conservanda, & alterius obtinenda idoneorum rerum facultas. ¶ Differunt autem secundum Priscianum, Potentia, & Potestas: quòd Potestas magis pro re accipitur, Potẽtia pro dominatione. Cic. 3. Offic. Qui omnia recta & honesta negligunt, dummodo potentiam consequantur. Plin. Epist. 7. lib. 3: Fuit inter principes civitatis fine potentia, sine invidia.

Pŏtentātŭs, us, m. q. Potẽtia, principatus. [שלטון shilthôn. δυναστεία. Gall. Domination, autorité. Ital. Potentato. Ger. Ein gwalt oder Herrſchafft/ der ſtand des Gewaltigen. Hiſp. Señorio, ſeñoria. Pol. Państwo. Vng. Vraſagh hatalmaſſag. Ang. Power, autority.] Cæs. 1. bell. Gall. Hi quũ tantopere de potentatu inter se multos annos contenderent, &c. Liv. 6. bell. Pun. At ille cùm ab re aversus, tum æmulo potentatus inimicus, tẽ Annibali aperit.

Pŏtēstās, tis. f. t. à verbo Possum deducitur. [יכולת jechôlath. שלטון shilthôn. δύναμις, ἐξουσία. Gall. Puiſſance, ſouueraineté. Ital. Poteneza. Ger. Gewalt. Hiſp. Potencia ſeñorio. Pol. Mocnoſć. Vng. Hatalom. Ang. Power, lordſhip, might.] & multa significat, ut Paulus inquit l. Potestatis. de Verbor. significa. Nam in persona magistratuum, imperium significat: in persona liberorum, patriam autoritatem: in persona servorum, dominium. At quum agimus de noxæ deditione quum eo qui servum aut defendit, præsentis corporis copiam & facultatem. ¶ Potestates etiam ipsi dicuntur, qui potiuntur rerum, atque in potestate constituti sunt, quos Græci δυναστεῖς vocant: & hique magistratus gerunt, & habent merum imperium: hos ell. Gradii potestatem, ut ajunt, ad animadvertendum in facinorosos homines.

bominem, & judiciis præsunt. Vnde non inepte Prætores urbis, vulgò nunc *potestates* dicuntur. Suet. in Claudio: Iurisdictionem de fideicommissis, quotannis & tantum in urbe delegari magistratibus solitam, in perpetuũ: atq; etiam per provincias potestatibus demandavit. Plin. lib. 29. cap. 4: Pingue draconis in pede dorcadum nervis cervinis adalligatũ in lacerto, victoriam judiciorũ conferre existimant: primum spondylum, aditus potestatum mulcere. ¶ Potestas item pro consilio & ratione. Hinc exire aliquem de potestate dicimus, mẽtis impotem fieri. *ἐξεστακέναι*. ut apud Cic. 4. Tusc. Iratos proprie dicimus exisse de potestate: id est, de mente & consilio esse dejectos. ¶ Varius est hujus vocis usus. Dicimus enim, dare potestatem alicujus rei cuipiam. Deferre alicui alicujus rei potestatem. Facere potestatem. Facere potestatem alicujus adeundi, & conveniendi. Habere potestatem alicujus rei: Habere aliquem in sua potestate. In potestate alicujus esse: id est, alicui obtemperare, & ejus consilium sequi. Non solùm eorum est, qui coacti parent, sed qui sua sponte, & tanquam autorem rerum sequuntur, quas gerunt. Permittere potestatem alicui alicujus rei. Pervenire in potestatem alicujus. Ponere quippiam in potestate alicujus. Privare potestate aliquẽ quicquam faciendi. Reddere potestatem alicui alicujus rei. Redigere aliquem in suam potestatem. Redire in potestatem. Sub potestate alicujus esse. Suscipere in potestatem. Dimittere ex potestate. Tenere aliquem in sua potestate. Tradere potestatem alicui alicujus rei. Venire in potestatem alicujus. ¶ Dicimus quoque, Potestas tua est, pro Tu potes. Quæ tum erat potestas, dixit Cicero pro Cluentio, pro Quod tum poterat fieri. Orationes in quibus verbũ possum ponitur, efferri possunt eleganter per nomen potestas. Terent. in Andr. Cujus tibi potestas summa servandi datur: id est, quem potes servare. Idem: Potestas fuit liberiùs vivendi: id est, potuit liberiùs vivere. Cicer. pro Quintio: Potestas tibi fuit quotidie hominem admonendi: id est, potuisti quotidie hominem admonere. Plautus in Stic. Malefaciendi est mihi potestas: id est, possum malefacere.

Potĭtam, pro potestate veteres usurparunt. Plautus: Neq; desidiæ in ullo operam dedisse, neq; potitam sibi fuisse, adeò acrẽ cohibitum esse à patre.

Possibĭlis, possibile, omn. dicitur quod fieri potest: cui opponitur Impossibile. [*δυνατὸν*. Gall. *Possible*. Ital. *Possibile*. Ger. Mögelich. Hisp. *Cosa que puede ser*. Pol. *Mozny*. Vng. *Lehetseges*. Ang. *Possible, that may be*.] Plautus in Stycho: Possibile est tandem Stantem stanti suavium dare amicum amicæ? Quint. lib. 3. cap. 8. possibile, durum ait esse vocabulum, sed necessariũ, quum aliud non habeamus: Melius ergo (*inquit*) qui tertiam partem fecerũt *δυνατὸν*, nostri possibile nominant, quæ ut dura videatur appellatio, sola tamen est.

Post, præpositio, quę & cõposita & separata invenitur. [אחר *achar, acharon*. Gall. *Apres*. Ital. *Dapoi, dopo*. Ger. Nach/hynder. Bel. Na. Hisp. *Despues*. Pol. *Potim*. Vng. *Vtan*. Ang. *After*.] Separata ordinem demonstrat sive loci, sive temporis, sive alicujus alterius rei: & deservit accusativo. Virg. 9. Aeneid. Sed magnũ meneas te post cratera tegebat. Idem 1. Eglog. Post, aliquot mea regna videns, mirabor aristas. Horat. li. 1. Epist. O cives, cives quærẽda pecunia primũm est: Virtus post nũmos. ¶ Quãdoq; loco adverbii, postea usurpatur, & hoc quando nulli casi servit, aut quando jungitur ablativo *τοῦτο*. Virgil. 1. Aeneid. Post mihi non simili pœna commissa luetis. Salust. Vbi Periculum advenit, invidia atq. superbia post fuêre. Cum ablativo. Virgil. 6. Aeneid. - ille admirans venerabile donum Fatalis virgæ, longo post tempore visum. In compositione eandem ferè habet significationem quam separata: ut Postpono, Posthabeo, Posthac, Postea.

Pŏstĕā, componitur ex post & ea, Exinde, deinde. [אחרכן *achar chen* אחריכן *achare chen. ἐκεῖνα μετὰ ταῦτα*. Gal. *Apres, depuis, apres ce*. Ital. *Dapoi*. Ger. Darnach/demnach. Bel. Daerna. Hisp. *Despues*. Pol. *Napotim*. Vng. *Az vtan*. Ang. *Afterward*.] Salust. in Catil. Postea Piso in citeriorem Hispaniam Quæstor pro Prætore missus est. Hinc fit postcaquã, *ὑστέρα*, sicut à post, postquam: quæ ambæ connexivæ particulæ sunt, quibus prædictis sequentia connectuntur. Cicero Planco: Et abfui proficiscens in Græciam, & postea quam de meo cursu reipublicæ sum voce revocatus, nunquam per Marcum Antonium quietus fui. Aliquando inter postea & quam, interponitur verò, & significat, sed postea quam. Cicero Appio: Postea verò quam ita cœpit. ¶ Grammatici docent ultimam syllabam adverbii Postea, esse producendam, quemadmodum videmus fieri in similibus adverbiis antea, præterea, interea, propterea, & si qua sunt id genus alia. Apud Ovidium tamẽ ferè semper corripuitur lib. 1. Fasto. Postea mirabar cur non sine litibus esset Ille dies. Et alibi: Quæ semel amissa postea nulla redit.

Postĕrgo, *μεθήμων*, posthabeo, relinquo, postpono, & quasi post tergo jacio: a quo Postergator, & postergatio.

Pōstĕrĭus, a, um, Temporis ordine subsequens: ut postera dies: id est, sequens. [אחרון *acharon. ὕστερος*, *ἑπόμενος*. Gall. *Qui vient apres, qui suit apres, suivant*. Ital. *Che segue, appresso, subsequente*. Ger. Das nachgehendig. Hisp. *Cosa siguiente despues de otra*. Pol. *Zadny, ostatny*. Vng. *Következendo, azutan valo*. Ang. *That commeth after*.] Virgil. 4. Aeneid. Postera Phœbæa lustrabat lampade terras. Cic. 4. Verr. Id ei postera die venit in mentem, è lege Rupilia sortiri dicas oportere. Ibidem: Postero anno L. Metellus mentionem tui census fieri vetat. ¶ Hinc posteri dicuntur, quicũq; ex nobis & post nos etiã ex aliis nascetur. [*μεταγενέστεροι, ἐπίγονοι*. Gall. *Successeurs, ceux qui viendront ou sont nez apres*. Ital. *Nostri descendenti, che vengono dopo di noi*. Ger. Die Nachtommen/Nachfahren. Hisp. *Los descendientes, generacion venidera*. Pol. *Potomkowie*.] Cicer. 3. de Natura deorum: Expectantur hæ pœnæ à liberis, à neponibus, ac posteris. Plin. lib. 12. cap. 1: Tam digna miraculo, ut Licinius Mutianus prodendum etiam posteris putarit. ¶ In posterum prospicere, in posterum differre: hoc est, in posterum tempus. Cicero pro Muræna: Sapiens ac multa in posterum prospiciens. Idem ad Atticum: Distulimus sermonem in posterum. Hujus antitheton est In præsens. Cicero in Catil. Magna tempestas invidiæ, si minus in præsens, at in posterum impendet. ¶ Posteri pedes: hoc est, posteriores qui post primos sunt, *ἐπίλοιποι*. ¶ Postero, absolutè, pro postero die. Tacit. lib. 4: Idemq; quum postero ad quæstionẽ traheretur. Hinc deducitur Præposterus: hoc est, perversus, qui rerum ordinem perturbat. *πρόστροπος*. Cicero Cæl. Præposteros habes tabellarios: etsi me quidem non offendunt: sed tamen quum à me discedunt, flagitant literas: quum ad me veniunt, nullas affert. Quintil. Præpostera res occidere, deinde erubescere. ¶ Præpostera libido, nefandum masculæ libidinis flagitiũ, quo naturæ sexusq; ordo pervertitur. *κιναιδεία*.

Pōstĕrĭŏr, & hoc posterius, comparativum. [אחרון *acharon*. *ὕστερος*. Gall. *Qui vient apres, qui suit apres, posterieur*. Ital. *Che segue, che viene appresso, qui vien dietro*. Ger. Das nachgehende/ nachfolgende. Hisp. *Postrero entre dos*. Pol. *Zadni*. Vng. *Vtolb valo vtossób*. Ang. *That followeth after*.] Vnde posteriora in animali dicuntur quę à tergo sunt, & à facie aversa. Cic. 12. Phil. Posteriores cogitationes (ut ajunt) sapientiores solent esse. ¶ Interdum idem est quod vilior, abjectior, & minoris pretii. Idem Att. lib. 10: Quorum utrique semper patriæ salus & dignitas posterior sua dominatione, & domesticis commodis fuit. Idem 3. Philip. Tu verò ita vitam, corpusq; servato, ita fortunas, ita rem familiarem, ut hæc posteriora libertate ducas. Idem in Pison. Nihil isto posterius, nihil nequius. Terent. in Adelph. Si id fit dando, atq; obsequendo, non posteriores feram. Vbi Donatus: Nõ posteriores feram, subauditur, partes. ¶ Posteriora & Superiora opponuntur. Cic. 3. de Orat. Paria esse debent posteriora superioribus.

Pōstrēmŭs, superlativum, Vltimus, [אחרון *acharon*. *ὕστατος*, Gall. *Tout le dernier*. Ital. *Vltimo*. Ger. Der aller letst/der hinderist. Hisp. *Postrero, vltimo*. Pol. *Ostatny*. Vng. *Legvtsó*. Ang. *The last of all*.] Terent. in Phorm. Hæc denique ejus fuit postrema oratio. ¶ Postremos homines, pro perditissimis, & sceleratissimis, dixit M. Brutus in Epistol. ad Cic. Quòd si Romanos nos esse meminissemus, non audacius dominari cuperent postremi homines, quàm id nos prohiberemus. Cicero pro Roscio Amerino: Sin autem id actum est, idcirco arma sumpta sunt ut homines postremi pecuniis alienis locupletarentur, & in fortunas unius cujusq; impetum facerent, &c.

Pōstrēmissĭmŭs, veteres pro postremo dixerũt. *ὕστατος*, quemadmodũ & postremitas pro extremitate: ut annotavit Sipontinus. Gracchus apud Aulum Gell. lib. 15. cap. 12: Omnium nationum postremissimum, nequissimumq; existimatore.

Pōstĕrĭŏrĭtās, adver. Postea, Posteriore loco, paulò post. [אחרכן *achar chen* אחריכן *achare chen. ὕστερον*. Gall. *Apres, depuis*. Ital. *Dapoi*. Ger. Darnach/nachmals/nachmalen. Hisp. *Despues*. Pol. *Nastatek*. Vng. *Vtolb*. Ang. *Afterward*.] Plaut. in Epid. Vos priores esse oportet, nos posterius dicere, Quod plus sapitis. Plaut. in Amphit. Ne tu posterius in me culpam transferas. Cic. 6. Ver. Tum mittit Rex ad illum: si sibi videatur, ut reddat: jubet iste posterius ad se reverti.

Postrēmo, adverbium ordinis, Denique, ultimo loco, tandem. [*τὸ ὕστατον, τὸ τελευταῖον*. Gall. *Finalement, pour la derniere fois, à la parfin*. Ital. *Vltimamente, finalmente*. Ger. Zuletst/endlich. Bel. Tenlaetsten. Hisp. *Postreramente, vltimamente*. Pol. *Ostatnie*. Vng. *Vtoszor, vegezetre*. Ang. *At the last*.] Sallust. Postremò omnibus modis pecuniam trahunt. Pro eodem: Ad postremum æque dicitur. In posterum verò, significat in futurum tempus. *τὸ λοιπόν*. Quintil. lib. 1: Multa linguæ vitia nisi primis eximantur annis, inemendabili in posterum pravitate durantur.

Pōstrēmŭm quoque superlativum adverbialiter ponitur: ut ultimùm. Terent. in And. Si id facis, hodie postremùm me vides.

Pōstĕrĭtās, posteritatis. f. t. Ipsi posteri, vel ætas subsequens. [אחרית *acharith*. *τὰ μετὰ ταῦτα γενόμενα*. *τὰ λοίπα*. Gall. *Posterité*.

Ital. *Posterità*. Ger. Die Nachtomung deren so nach vns seyn werden. Hispan. *La generacion venidera, los descendientes*. Pol. *Potomni*. Vng. *Maradek*. Ang. *Posteritie*.] Cic. in Lælio: Quo in genere spectare videor, Scipionis & Lælii amicitiam notam posteritati fore. Idem 1. Tusc. Quum optimus quisque maximè posteritati servit. Ovid. 1. de Ponto, Eleg. 5: Quam laudem à sera posteritate ferat.

Pŏstĕ̆o, pen. corr. act. inconseq. Postpono, Posthabeo. [אחר *bazáh. בזה אחרי שׂים*. Gall. *Postposer, estimer moins*. Ital. *Posporre*. Ger. Nachsetzen, ringer schetzen. Hisp. *Posponer*. Pol. *Na zad kłade*. Vng. *Veol vetbm*. Ang. *To esteme lesse*.] Plin. lib. 3. cap. 4. de Narbonensi provincia loquens: Vrbibus, & agrorum cultu, virorum, morumq; dignatione, amplitudine opum, nulli provinciarum postferenda.

Pŏstfŭ̆ĭt. Posthabitum est. Salust. Sed ubi periculum advenit, invidia, atq; superbia postfuêre. Budæus.

Pŏstgĕnĭtī, divisis dictionibus, Posteri. [*ai pem Xoiegoi*. Gall. *Nés, engendrez, ou provenus apres*. Ital. *Che vengono dopo di noi*. Ger. Die nach kommen, so hernach geboren werden. Hisp. *Los descendientes*. Pol. *Potomkowie*. Vng. *Vramunk valok*. Ang. *The posteritie*.] Horat. 1. Carm. Ode 24: Clarus post genitis.

Posthăbĕ̆o, es, act. f. Postpono, postfero, vilius pendo. [אחר *bazáh. בזה אחרי שׂים, ελαττόω, παρὰ ἐλάττονΦ- ποιῶ*. Gall. *Postposer, preferer*. Ital. *Posporre, posponere*. Ger. Geringer halten, hindan setzen, für minder achten. Hisp. *Posponer*. Pol. *Mnieymaze*. Vng. *Vtanna vetbm vetzthnak itelbm*. Ang. *To put back, to esteme lesse*.] Terent. in Phorm. Nam omnes posthabui mihi res, ita ut par fuit: Post quam tantopere id vos velle animum adverteram. Virgil. 7. Æglogæ: Posthabui tamen illorum mea seria ludo. Cicer. 5. Tusc. Vt omnibus rebus posthabitis, totos se in optimo vitæ statu exquirendo collocarent.

Posthāc. Denceps, in futurũ, quasi post hoc tẽpus. [אחרין *achaŕ chen אחרי כן achaŕi chen, אחרי כן, אחר ז' אחרי. Gall. Dorésnauant, cy apres à l'auenir*. Ital. *Per l'innanci, da qui à dietro, per l'auenire*. Ger. Furhin, oder hernach. Bel. Hiarnas. Hisp. *De qui adelante*. Pol. *Potim*. Vng. *Ekvtan*. Ang. *Afterward*.] Sicut antehac, aut ante hoc tẽpus. Terent. in And. posthac quas facient deintegro comœdias. Vide Vallam lib. 2. cap. 57.

Posthūmŭs, penult. corr. ex post, & humus componitur, Qui post mortem parentis natus est, quasi post humatum: hoc est, sepultum patrem natus. [ὀψίγονΦ-. Gall. *Qui est né apres la mort de son pere, posthume*. Ital. *Nato poi che è morto suo padre*. Ger. Der nach seines Vatters tod geborn ist. Hisp. *El que nasce despues de muerto el padre*. Pol. *Ten ktory sie posmiercy oyczowskiey narodzi*. Vng. *Atya halala vtan szuletet*. Ang. *He that is borne after his fathers death*.] Plautus in Aulul. Post mediam ætatem, qui mediam ducit uxorem domum, Si eam senex anum prægnantem fortuitò fecerit, Quid dubitas quin sit paratum nomen puero posthumo? Cicer. 3. de Finibus: Dicuntq; ut liberis consultum velimus, etiamsi Posthumi futuri sint. ¶ Posthumum tamen non eum significare tantùm, qui patre mortuo, sed & qui postremo loco natus est, Cesellius Vindex ex vetibus Virgilianis disputat apud Gellium lib. 2. cap. 16: Itaq; nonnulli etiam sine aspiratione scribunt.

Pŏsthŏmŭs, ma, mum, pro Futuro, & sequenti, & postero. Vnde & Apuleius Posthumam spem dixit. Virgil. 6. Aeneid. tua posthuma proles. Cic. pro Cæcin. Filius posthumus.

Pŏstĭcum, postici, pen. prod. à post stando, n. s. Ostium est in posteriore parte ædium. [*πλαγία θύρα*. Gall. *La derriere, ou l'huis de derriere d'vne maison*. Ital. *Postico, uscio de dietro della casa*. Ger. Ein hinterthur. Hisp. *El postico detras dela casa*. Pol. *Tel, Zad*. Vng. *Hat ayto*. Ang. *A gate on the back side of an house*.] Plaut. in Stricho: sed quum cogito, Potiùs quàm in dividiam veniam. est etiam hic ostium. Aliud posticum nostrarum harumce ædiũ: Eà ibi opsonatum, eadem referam opsonium. Horat. libro 1. Epist. Atria servantem postico falle clientem. ¶ Pro eodem etiam postica fœminino genere dicitur. Ammianus: Per posticam ingressus, refertam invenit confluente ex finitimis vimli & muliebri sexu: quo verbo ipsum quoque Varronem usum esse Nonius testatur. ¶ Postica etiam augures appellabant plagam Septentrionalem, propterea quòd qui inaugurabantur, hanc cœli partem à tergo habebant, facie in meridiem conversi, quam idcirco anticam vocabant. Occasum autem dexteram appellabant, quemadmodũ Orrum sinistram. ¶ Itẽ postica, linea est in agris dividendis, quæ ab Oriente in Occidentem spectat. Omnia denique quæ post nos sunt, postica dicantur: & quæ ante nos, antica.

Pŏstĭcŭ̆la, æ, diminutivum à postica. Idem significans. *ὀπισθίδιον*. Apuleius: Per quandam brevem posticulam intrò vocat me.

Pŏstĭcŭ̆lum, li, aliud diminutivum ejusdem significationis. Plaut. in Trin. Posticulum hoc recepit, quum ædes vendidit. Ibidem: Vbi nunc filius meus habitat? S. hic in hoc posticulo.

Pŏstĭcŭs, a, um, adjectivum est, Quod post nos est. [אחרון *achaŕón אחרון achaŕé chen, אחרי כן*. Gall. *Apres ce, par apres*. Ital. *Poco poi, poi poco appresso*. Ger. Hernach, nachmals, nachmahls. Bel. Taerna. Hisp. *Despues*. Pol. *Potym*. Vng. *Vtan*. Ang. *Afterward*.] Liv. li. 1. ab Vrbe: Sæpè ex injuria postmodum exortam gratiam. ¶ Dicitur & postmodò. Idem lib. 4: Si Aldeates sua tempora expectare velint, arbitriumq; Senatui vandæ injuriæ suæ permittant, fore ut postmodò gaudeant se iræ moderatos.

Pŏstŏmis, postomidis, ἰσοχεῖλις. Ferrum est, teste Nonio, quod ad cohibendam equorum tenaciam, nanbus, vel morsui imponitur. [Pol. *Kawezek, istmo krgowy*]. Ang. *Curnocles, or a fastening*

achaŕón. אחרון. Gall. *Qui est derriere*. Ital. *Chi è dietro*. Ger. Das hindnen oder hindermerts ist. Hisp. *Lo que es detras*. Pol. *Zadny*. Vng. *Vtannam valo*. Ang. *That is behind*.] Quando verò anticam & posticam dicimus, subauditur nomen pars, vel aliud simile. Pers. Satyr. 1: postica occurrite sannæ: hoc est, imitationi factæ à parte posteriore. Auson. postico vulnere fossor.

Pŏstĭcæ, arum. Absq; adjunctione alterius, veteres hoc nomine interiores templorum fores vocabant, quemadmodum anticas anteriores. Cornutus in Persium Satyr. 1.

Pŏstĭdĕ̆ī, post id, sive deinde. Plautus in Sticho: Quin æquius est nos potiorem habere te, postidea viros hostros. Ibidem: Postidea loci si hoc edixerit.

Pŏstĭlĕ̆ă, postilenæ, pen. prod. f. p. Incurvũ lignũ, sive crassius lorum quod sub jumenti cauda ponitur: à post stando (ut volunt) dictum, quòd posteriorem jumentorũ partem exornet. [*ἐπωμίς*. Gall. *Vne croupiere*. Ital. *Groppiera*. Ger. Das ahmet tuch oder schwantzgereid an einem Pferd / der riemen oder das holtz so man den Rossen vnnd auch den gelahrnen Mauthieren vnter den schwantz thut. Hisp. *El atahárre à grupera*. Pol. *Pochwy*. Vng. *Farmatring, farhum*. Ang. *A crupper of an horse*.] Plautus in Cal. Ita te aggerunda aqua curvum faciam probè, ut postilena possit ex te fieri. Contrà, antilena dicitur, qua pectus cingitur, *ἀντηρίδιον*.

Pŏst-illă. Duæ dictiones in unam conjunctæ per subunionem, idem significantes quod adverbium postea, autore Donato. Terent. in Eunucho: Tute scis post illa quàm intimum habeam te.

Pŏstēs, m. t. In ædificiis dicuntur latera ostiorum, ex lapide, ligneve, quorum alter fores sustinet cardinibus affixos, alter feram recipit & repagula quum ostium claditur. [מזוזה *mezuzáh, מזוזות mezuzóth, מזוזת*. Gall. *Les postaux d'vn huis, auquel il est attaché & fermé*. Ital. *Le bandelbrate delle porte & le porte*. Ger. Die thurpfosten oder thürgestell. Hisp. *Las puertas para cerrar, ò el batidor dela puerta*. Pol. *Podwoie*. Vng. *Ayto vagyon*. Ang. *The dore clozekes or postes that the dore hangeth vpon and is shut by*.] Virgil. 2. Aeneid. Hærent parietibus scalæ, postesq; sub ipsos Nituntur gradibus. Idem 7. Aegloga. hìc plurimus ignis Semper, & assidua postes fuligine nigri. Idem 2. Aeneid. ecce procumbunt cardine postes. Cic. pro Domo sua: Parietibus, tectis & postibus meis bellum intulisti.

Pŏstlĭmĭnĭum, postliminii, n. s. ex post & limen compositum: quæcunque enim à nobis ad hostem pervenunt, quum à nostro limine exierint, si post ad idem limen revertantur, postliminio redeunt *αὐτοπαλινοστοῦντα*. Festus: Postliminio receptus est si qui extra limina: hoc est, terminos provinciæ captus fuerat, rursus ad propria revertitur. Paulus Jurisconsultus de Cap. l. Postliminium. Postliminium est jus amissæ rei recipiendæ ab extraneo, & in statum pristinum restituendæ, inter nos & liberos populos, regesq; motibus ac legibus cõstitutum. Nam quod bello amisimus, aut etiam circa bellum, hoc si rursus recipiamus, dicimus postliminio recipere, id quod naturali æquitate introductum est: ut qui per injuriam ab extraneo detinebatur, is ubi in fines suos redisset, pristinum jus sibi reciperet. Servius Sulpitius Jurisconsultus, referente Cicerone in Topicis, in dictione postliminium, nihil notandum putavit nisi particulam post, reliquam vocabuli partem solum additamentum putabat, tanquam liminium nihil significaret: sicut tullium, supplementum est in meditullio. Scævola autem putavit postliminium, ex duabus dictionibus, post, & limen esse compositum. Postliminio quietis, apud Apulcium, significat post quietem. Nam revertio quædam postliminii vocabulo significatur. Postliminio mortis: id est, revertione à morte & post mortem.

Pŏstmĕrĭdĭānŭs. Vide POMERIDIANVS.

Pŏstmitto, tis, act. t. Posthabeo, negligo: parvi, aut nihili facio. [אחר *bazáh. בזה אחרי שׂים, παρὰ ἐλάττονΦ- ποιῶ*. Gall. *Postposer*. Ital. *Posporre*. Ger. Minder oder ringer achten. Bel. Latet verum. Hisp. *Posponer*. Pol. *Wzgardzam, zaniedzam etc*. Vng. *Hatra vetbm, meg vetbm semmiuek itelbm*. Ang. *To sett little by, or esteme lesse*.] Cic. pro Cælio: Quod in alicujus agrestis periculo non postmitteret, id homo eruditus in insidiis doctissimi hominis dissimulandã putaret?

Pŏstmŏdum, pen. corr. Postea, quasi pòst modò. [אחרון *achaŕón אחרון achaŕé chen, אחרי כן*. Gall. *Apres ce, par apres*. Ital. *Poco poi, poi poco appresso*. Ger. Hernach, nachmals, nachmahls. Bel. Taerna. Hisp. *Despues*. Pol. *Potym*. Vng. *Vtan*. Ang. *Afterward*.] Liv. li. 1. ab Vrbe: Sæpè ex injuria postmodum exortam gratiam. ¶ Dicitur & postmodò. Idem lib. 4: Si Aldeates sua tempora expectare velint, arbitriumq; Senatui vandæ injuriæ suæ permittant, fore ut postmodò gaudeant se iræ moderatos.

Pŏstŏmis, postomidis, ἰσοχεῖλις. Ferrum est, teste Nonio, quod ad cohibendam equorum tenaciam, nanbus, vel morsui imponitur. [Pol. *Kawezek, istmo krgowy*]. Ang. *Curnocles, or a fastening*

sirmili sett au the nose af vnruly horses.] Lucilius: Postomides huic ingentes de naribus pendent.

Pōspōno, pōsponis, pōsposui, pōspositum. act. 1. Retrò pono, posthabeo, postfero. [אחר *bazáh, אבד לאחור ס׳ מנוס.* Gal. *Reculer, effoirer moins.* Ital. *Posporre.* Ger. Nachsetzen einem andern für gröſſer geachtet werd / für geringer halten. Hisp. *Posponer.* Pol. *Lekceważyć, przekładać.* Vng. *Hatal verbm.* Ang. *To posbone, to esteme lesse.*] Plin. li. 13. cap. 19: Cyrenaica regio loton suæ pospositi palmito. Ovid. 6. Metam.: vosq; est postponere natis Aosa suis. Horat. 1. Epist. 18: Dormiet in lucem: scorto postponet honestum Officium. ¶ Aliquando ponitur pro omittere, vel intermittere. Cic. E. ad Tironem: Omnia pospositi, dummodo præceptis patris parerem. Cæs. 6 belli Gall. Vt omnia postponere videretur, consilium in Lutetiam Parisiorum transfert.

Pōsprincĭpĭă. Dictio cōpositæ, qua Varro apud Gelliū utitur, lib. 16. cap. 18. pro progressu rei alicujus qui principia subsequuntur. Voluptas autem (*inquit*) vel utilitas talium disciplinarum in posprincipiis existit, quū perfectæ absolutæq; sunt: in principiis verò ipsis, inceptæ & insuaves videntur.

Postquam. & posteaquam. Connexivæ particulæ sunt, quibus dictis sequentibus connectuntur. [*ireẽh* Gall. *Apres que, depuis que.* Ital. *Poi che.* Ger. Nach dem. Hisp. *Despues que.* Pol. *Potim.* Vng. *Mirk vtanna.* Ang. *After that.*] Virg. 3. Aeneid. Postquā altos tetigit fluctus. Vide POSTEA.

Postremus, adjectivum, Postremò, adverbium, Vide POSTERVS.

Postridie, adverb. Postero, vel sequenti die. [אחר *machár, τῇ ὑστεραίᾳ, τῇ ἐπιούσῃ.* Gall. *Le lendemain.* Ital. *Il giorno seguente.* Ger. Morgenstags / den nechsten tag darnach. Hisp. *Vn dia despues.* Pol. *Nazawtrz.* Vng. *Masod hap honap.* Ang. *The day following.*] Sicut contrà pridie priore, vel præcedente die. *τῇ προτεραίᾳ.* Gellius putat pridie dictum esse quasi pristino die. Verba ejus sunt hæc lib. 19. cap. 24: Die pristini eodem modo dicebatur, quod significabat die pristino: id est, priore, quod vulgò *Pridie* dicitur, converso compositionis ordine, quasi pristino die. Festus verò (cui magis accedendum puto) compositionem pridie antiquam esse docet. Privignus, *inquit*, dictus est, quòd antequam mater secundò nuberet, est progenitus. Pri enim antiqui pro prædixerunt. Pridie igitur, ex præ, & die compositum priori sive præcedenti die, sive die uno antè significat. Postridie verò, postero die. Valla: Postridie, quasi cras, non præsentis diei, sed cujusdam alterius, aut præteriti aut futuri. Sic pridie, quasi heri, non præsentis diei, sed cujusdam alterius, aut præteriti, aut futuri. Lactant. lib. 5. de utroque exemplum posuit, loquens de Carneade: Is (*inquit*) quum legatus ab Atheniensibus Romam missus esset, disputavit de justitia copiosè, audientibus Galba & Catone, COSS. maximis tunc oratoribus. Sed disputationem suam postridie contraria disputatione subvertit: & justitiam quam pridie laudaverat, sustulit. Plaut. in Stich. Qui potest mulieres vitare, viteri ut quotidie pridie caveat, ne faciat quod pigeat postridie. Pridie igitur, priori die, sive præcedente die significat, ut etiam apud Catonem lib. de Re rust. Si quem purgare voles, pridie ne cœnet. Postridie verò, postero die: nec post tres dies ullo modo significat, ut hoc Catonis exemplum apertissimè demonstrat, ex lib. de Re rust. capite 65: Oleum viride sic facito: Oleam quamprimùm ex terra tollito: si inquinata erit, lavito: à foliis & fœcore purgato: postridie, aut post tertium diem quàm lecta erit, facito. Non enim adjecisset diem tertium, si postridie, post tres dies significaret. ¶ Habent autem pridie & postridie aliquando post se hos genitivos Ejus diei. Cicero Lentulo, ad duodecimum Calendas Februarii, dum in Senatu pulcherrimè taceremus, quòd jam illam sententiam Bibuli de tribus legatis pridie ejus diei fregeramus: hoc est, eo die qui præcessit duodecimum Cal. Cæs. lib. 1. bel. Gall. Postridie ejus diei Cæsar præsidio utrisque castris quod satis esse visum est, reliquit: id est, postero die qui illum subsequebatur. ¶ Aliquando etiam alius eis genitivus jungitur: ut Pridie, sive postridie Calendarum, Nonarum, Iduum. ¶ Nonnunquam & accusativum habent. Cic. Appio: Pridie Nonas Iunias quum essemus Brundusii: hoc est, die præcedenti Nonas, sive die ante Nonas. Livius: Etiam postridie Idus rebus divinis supersedeti jussum. Quo item modo postridie Calendas dicitur: id est, die post Calendas. Cic. ad Attic. Pridie Compitalia venito. ¶ Interdum pridie & postridie sequitur quàm: ut pridie quàm inires patriam, sacrificium facito. Liv. lib. 2. ab Vrbe: Nam quum pridie quàm legati ad Tarquinios proficiscerentur, cœnarum forte apud Vitellios esset, &c. Id est, die præcedenti eum, quo legati ad Tarquinios sunt profecti. Similiter illud Suetonii in Cæsare: Et pridie quàm occideretur, in sermone nato super cœnam apud M. Lepidum, quisnam esset finis vitæ commodissimus, repentinum inopinatumq; prætulerit. Pridie, *inquit*, quàm occideretur: hoc est, eo die qui diem mortis ejus præcedebat. Cujus loco dicere non possemus, pridie quo occideretur, ut nonnulli loquuntur: hujusmodi enim sententia secum pugnaret. Itaq; non satis rectè putavit Valla in hujusmodi locutionibus, QVAM particulam accipi pro relativo QVO. Neque enim satis aptè hanc orationem Pridie, quàm occideretur, sic interpreteris, Pridie quo occideretur: sed potiùs sic: Pridie postquàm occideretur. Similiter, Postridie quàm pater mortem obiit, epulum feci: id est, postquàm pater mortem obiit, postridie epulum feci: ut dies mortis luctui serviat: postera verò, epulis. Non autem, postridie quo pater mortem obiit, epulum feci: quod neque orationi, neque sensui convenit. Nam postridie, alium diem exigit præcedentem: in isto verò exemplo, nullus alius dies præcessit. Ergo quàm pro postquam exponendum est, ut postridie, sequatur ipsum diem quo pater mortem obiit. Similiter, Postridie quàm uxorẽ duxero, navigandũ est mihi. Si quàm, pro quo sumatur, non rectè fiet interpretatio. Igitur necessariò quàm, pro postquam, nõ pro quo sumendum est: nisi hoc modo sumamus, postridie: id est, postero die ab eo quo pater mortem obiit, epulum feci: & Postridie ab eo quo uxorẽ duxero, navigandum est mihi. Et Valla fortè ita intellexit. Hoc modo sumenda sunt pleraq; Livii exempla: ut lib. 3: Anno trecentesimo altero quàm condita Roma erat, iterum mutatur forma civitatis à Consulibus ad Decemviros. Et lib. 4: Dictator exercitu victore domum reducto, die octavo quàm creatus erat: id est, octavo die ab eo quo creatus erat. Et aliud: Quàm condita Roma erat: id est, ab eo quo condita Roma erat. Quod etiam pro postquam sumi potest. Possunt tamen Vallæ exempla brevius exponi, ut quàm pro quum sumatur, hoc modo: quàm: hoc est, quum pater mortem obiit, epulum feci postridie: & quàm: hoc est, quum uxorem duxero, navigandum est mihi postridie. Illud autem Ciceronis ad Tironẽ: Menãdrius postridie ad me venit quàm expectarem: pro quũ omninò sumitur, non pro postquam, neq; pro antequam, neque ab eo quo: hoc modo, Menãdrius quàm: id est, quum die præcedenti cum expectarem, venit ad me postridie. Vnde rectè sequitur: Itaq; postridie habui noctem plenam timoris: id est, noctem quæ ipsum diem præcedentem insecuta est, & intercessit inter postridie: hoc est, sequentẽ diem, & ipsum præcedentem. ¶ A' pridie fit Pridianus, pridiana, pridianum, pro eo quod pridie alicujus diei factũ est. *χθιζός, ης, ὸν.* Sueton. in Calig. Marcescente adhuc stomacho pridiani cibi onere. Plautus in Milite, postriduo dixit pro postridie: Postriduo (*inquit*) natus sum ego mulier, quàm Iupiter ex Ope natus est.

Postŭlo, as, act. p. Instãter. & meo quodammodo jure aliquid peto. [שאל *shdal* בקשה *bakash, αἰτέω, ἀξιόω.* Gall. *Demander, requerir.* Ital. *Demandare, addimandare con instanza.* Ger. & Bel. Begeren / ersorderen / heuschen. Hisp. *Demandar como enjuyzio.* Pol. *Zadam.* Vng. *Meg kemanam meg venam meg kerbm.* Ang. *To require, to demande.*] In qua significatione præter accusativum habet & ablativum præcedente præpositione à vel ab. Cic. 2. lib. Epist. Omnia volo à me postules & expectes. Idem de Amic. Nec quicquam nisi rectum & honestum alter ab altero postulabit. Nonnunquã duos accusativos requirit. Idem alibi: Atq; hoc tamen scire volo me de illo sumptu nihil decreviſſe nisi quod principes civitatũ me postulavissent. ¶ Solet ita distingui à Grammaticis inter postulare, poscere, petere, obsecrare, & flagitare: quod poscamus imperiosè, petamus precariò, postulemus jure, obsecremus per sacra, flagitemus, cum arrogantia, nec sine convitio. Quæ tamen differentiæ nõ sunt perpetuæ. ¶ Interdũ postulare idem est quod requirere, vel exigere: ut Rẽs. locus, persona, tempus, causa, hoc postulat. Cic. pro Ligario: Longiorem orationem causa fortasse postulat, tua certè natura breviorem. Item 2. de Oratore: Vt causæ natura, & temporis ratio postulabit. ¶ Nonnunquam idem valet quod accusare in judicio, sive crimen aliquod intendere. *αἰτιᾶσθαι, ἐγκαλεῖν.* Suetonius in Cæsare: Cæterùm Cornelium Dolabellam Consularem & triumphalem virum repetundarum postulavit. Idem in Augusto, cap. 16: Affuit & clientibus, ficut scutatio cuidam evocato quondam suo, qui postulabatur injuriarum. ¶ Interdum postulare, est tanquam debitum sibi quid requirere. Terent. in Adelph. Per oppressionem ut hãc mihi eripere postulet: id est, velit, aut speret. ¶ Item postulare (ficuti docet Vlp. l. 1. ff. de Postula.) est desiderium suum, vel amici in jure apud eum qui jurisdictioni præest, exponere, vel alterius desiderio contradicere. ¶ Postulare quæstionem, ejus est qui injuriam sibi factã queritur, aut alteri, quem vindicare ad eum pertineat. Liv. 2. ab Vrbe: Senatus tumultuosè vocatus tumultuosius consulitur, quæstionem postulantibus iis qui pulsati fuerant. ¶ Expostulare, est quum querimur injuriam apud illum à quo accepimus, & habet in se reprehẽsionem: de quo alibi. Hinc expostulatio, quæ est apud illum ipsum qui peccaverit: Postulatio, quæ de illo apud alterum.

Pōstŭlātĭo, postulationis, f. t. Querela, & quasi justa interpositio querelarum. [שְׁאֵלָה *sheelah. αἴτημα, αἴτησις.* Gall. *Demande, requeste.* Ital. *Dimanda, richiesta.* Ger. Ein verwerffung. *Item,* Ein erforderung/ Begerung. Hisp. *Obra de demandar con instancia.* Pol. *Zadanie.* Vng. *Panaszolkodas.* Ang. *A request, a demande.*] Plaut. in Bacch. Actis postulatio hæc est, quum hujus dicta intelligo. Propriè tamen postulatio idem ferè est quod petitio. Cic. Attic. lib. 3: Est illa impudens quidè postulatio. Idem pro Murena: Concessit Senatus postulationi tuæ. ¶ Vacare postulationibus, est quod vulgò dicitur, *expedire requestas.* Plin. in Epistol. Senecio quum explorasset Consules postulationibus vocaturos, convenit me, &c. Respondere postulationibus, idem. ¶ Item postulationes advocatorum sunt. patronorũq; in foro. Suetonius in Nerone: Celebertimis patronis nõ trãsactis, in foro. Suetonius in Nerone: Celebertimis patronis nõ trãsactis, & breves (ut assolet) sed maximas, plurimasq; postulatitias, & breves (ut assolet) sed maximas, plurimasq; postulationes certatim ingerentibus. Postulatio item expiatio est neglectæ religionis. Cic. Quod eodem ostento telluri postulatio deberi dicitur. Varro videtur dixisse postulionẽ pro postulationem, libro quarto de ling. Latina: Deũm manium, *inquit,* postulionem postulare, civem fortissimũ eò demitti. Hinc postularia ostenta, prodigia, fulgura quæ neglecta fuerãt, nec procurata, ideòq; expiatione indigebant. Festus.

Postŭlārium, ii, n. f. Postulatio. [שְׁאֵלָה *sheelah. αἴτησις, ἀξίωμα, τὸ αἰτηθέν.*] Cæs. 4. Belli Gallici: Huc postero die quam frequentissimi convenerunt, ut de eorum postulatis cognosceret. Cic. 4. Verr. Hoc commoti dolore, postulata Consulibus, quæ nõ postulata, sed in istum crimina viderentur esse, ediderunt.

Postularia fulgura, inquit Festus, quæ votorum, aut sacrificiorum spretam religionem designant.

Potamogiton, T. Tripolim, apud Dioscor. lib. 4. cap. 136.

Potamogiton, Herba apud Dioscor. lib. 4. cap. 102.

Potamogitom, Limonion, Beta sylvestris, apud Dioscor. lib. 4. cap. 19.

Pŏtens. Potenter. Porentatus. Potentia. Vide POSSVM.

Pŏtĕrium, n. f. [סַל *chos. κισσύβιον.* Latinè poculum. Gall. *Vaisseau à boire, hanap.* Ital. *Bicchiere.* Ger. Ein trinckgeschirr. Hisp. *Vaso generalmente para beuer.* Pol. *Kubek, vel kubel.* Vng. *Pohar.* Ang. *Any vessel to drinke in.*] Plautus in Sticho: Quibus divitiæ domi sunt, scaphio, cantharis batiolis bibunt: nos nostro Samiolo poterio tamen bibimus. ¶ Est & nomen herbæ ex genere spinosarum, quæ à Galeno neuras appellatur, quòd medeatur nervis. Dicitur & phrynion, quòd rubetis ranis adversetur, quas Græci *phrynos* vocant. Vide Plin. lib. 27. cap. 12.

Pŏtĕssĕ, Potessum. Potestas. Potestur, Vide POSSVM.

Pothas, duplex: alterum genus hyacinthi flore: alterum sine colore candidum, quo sepulcra coronabant, à quo & nomen quasi desideratis esse dicuntur.

Pŏtĭn, pro potisne, Vide POTIS.

Potio, potionis, Potiono, potionas, Vide POTO.

Pŏtĭŏr, & hoc potius comparativa, pro melior & melius, Vide POTIS.

Pŏtĭŏr, potiris, à potis deducitur: hodieq; magis quartæ conjugationis est, olim etiam tertiæ. Occupo, vinco compos voti fio, jungitur cum genitivo & ablativo. [רָאָה *raah. κρατῶ, ἐγκρατὴς γίνομαι, ἐπιτυγχάνω.* Gall. *Iouir de quelque chose.* Ital. *Godere di qualche cosa.* Ger. Erobern/ mechtig werden/ vnder sein gewalt bringen/ erlangen. Bel. Inhebben/ besitten/ ghebruycken. Hisp. *Alcancar y gozer la desseado.* Pol. *Otrzymac cobokolwiek dostatic.* Vng. *Meg nyerõm, kezemhez vehetek valok.* Ang. *To enioye, to obteine, to achieue.*] Virgil. 3. Aeneid. fas omne abrumpit, & auro Vi potitur: quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? Ovid. 13. Metam. Tuq; tuis armis, nos te potiremur Achille. In infinitivo, & participiis præteriti & futuri temporis semper quartam conjugationem sequitur, nunquam tertiam. Cicero Lentulo, lib. 1. Epist. Si tibi exploratum sit, ejus regni potiri posse. Autor ad Heren. lib. 1: Athenienſium potiti sunt Spartiatæ. Cic. 1. Offic. Omni Macedonum gaza potitus est Paulus. Idem 2. de Invent. Si eo portu potiti essent. ¶ Nonnunquam idem est quod fruor, & tunc ablativo potissimùm jungitur. Λαμβάνω, ἐγκρατὴς. Cicero de Senect. Quòd si his voluptatibus bona ætas fruitur libentiùs, primùm parvulis fruitur rebur, ut diximus: deinde iis quibus senectus etiã si nõ abundè potitur, non omninò caret. Nonnunquam etiam accusativo, sed rariùs. Terentius in Adelphis: Patria potitur commoda. Aliquando etiam cum genitivo rerum jũgitur, & ponitur pro principatum teneo. Cicer. ad Lentulum lib. 11: Otium nobis exoptandum est, quod ii qui potiuntur rerum, præstaturi videntur.

Pŏtītŭs hostium, antiquè, pro in hostiũ potestatem redactus. Plaut. in Epidico: MVL. Tam filiam quam exte suscepi. PER. Quid eam? M. Eductam peredi, atq; hostium est potita. Sic etiam paulò post: Nam postquam audivi illicò Ex meo scivo, illam esse captam: continuò argentum dedi, ut emeret. Papinianus quoq; in l. 11. D. de captivis, sic locutus est: Exinde, inquit, sui juris videtur fuisse, ex quo pater hostium potitus est. Hotomanus.

Pŏtis, & pote, adject. potior, potissimus, Potens, potentior, potentissimus, vel bonus, melior, optimus. [*ἐξουσία.* Gall. *Qui peut.* Ital. *Potente.* Ger. Mechtig/ das mag. Hisp. *Poderoso.* Pol. *Mocny.* Vng. *Hatalmassy.* Ang. *He that may or is able.*] Virg. 3. Aeneid. Nec potis Ionios fluctus æquare sequendo. Cicer. 2. Tusc. ex antiquo poëta: Neq; sanguis ullo potis est pacto profluens consistere. Terent. in Phorm. Mea lege utar, ut potior sit qui prior ad dandum est. Ut potior sit, *inquit:* hoc est, ut melior, vel charior sit. ¶ Pote apud veteres aliquando legitur pro eo quod fieri potest. Plaut. in Cas. Nec pote quisquam commemorari.

Pŏtĭn', Hoc est potisne es, sive potésne. Plaut. in Epid. Potin' ut molestus ne sies? Terent. in Andr. Potin' es ut desinas?

Pŏtĭŏr, & potius, Comparativa ab antiquo nomine potis, melior & melius. [מוֹב *tob vein. κρείσσων, ἄμεινον.* Gall. *Meilleur.* Ital. *Migliore, meglio.* Ger. Besser/ fürtreffentlicher. Hisp. *Mejor.* Pol. *Lepszy.* Vng. *Jobb. Jobbat masab.* Ang. *Better.*] Cic. 4. Tusc. Filius etiam pollet potiorq; est patre: id est, melior, aut præstantior.

Pŏtissĭmŭs, superlativũ. Ferè exponitur per optimus, aut præcipuus. [κράτιστος, ἄριστος, βέλτιστος. Gall. *Le meilleur & principal.* Ital. *Migliore, principale.* Ger. Das best/ aller fürnembst. Hisp. *Mejor, principal.* Pol. *Najmocniejszy.* Vng. *Legyob. Ang. The best and principall.*] Plin. Epist. 79: Nam si hoc opusculum nostrum aut potissimum esset, aut solum, &c. Sic potissima ratio, potissima nobilitas. Quintil. lib. 10. cap. 1: Ut semel quod est potissimum, dicam: hoc est præcipuum.

Pŏtissŭm, potissimùm, vel potisse, adverbia, magis, maximè, [יְחַד *jethér. μᾶλλον.* Gall. *Plustost.* Ital. *Piu tosto.* Ger. Vielmehr oder ehe/ vorauß vñ vorab/ fürnemlichen. Hisp. *Antes ésto, que ellum.* Pol. *Raczey.* Vng. *Inkab.* Ang. *Rather.*] Differunt autem potiùs, & potissimùm, seu potisse, quòd potiùs ad duo tantùm: potissimùm verò ad plura refertur. ut, Quem potius instituam hæredem? Fabium an Lucium? aut: Quam natari potissimùm eruditum? si multæ sint. Autor ad Heren. lib. 1: In comparatione in qua per contentionem utrum potius, aut quid potissimùm sit, quæritur. Idem ibidem: Quum quæreretur, utrum de duobus potiùs, aut quid de pluribus potissimum dicat. Cicer. in Lelio: Hactenus mihi videor de amicitia quid sentirem potissimè, dixisse. Plautus in Pœnul. Hunc diem longissimè potissimè. Invenitur tamen quandoque potissimum referri ad duo. Cic. Quanquam præstat honestas iocosæ utilitati, tamen utri potissimùm consulendum sit, deliberetur.

Pŏtĭto, Vide POTO.

Potnĭădēs, Quadrigæ apud Virgil. 3. Georg.

Pōto, potas, potavi, potatũ & potum, n. p. Valde bibo. [שָׁתָה *shathah. πίνω.* Gall. *Boire.* Ital. *Bevere.* Ger. Trincken. Bel. Drincken. Hisp. *Beuer.* Pol. *Pic.* Vng. *Iszom kõpeniek.* An. *To drink.*] Cic. de Clar. Orat. Si potare velis, de dolio tibi haurienda est. Idem 2. Philip. Domus erat aleatoribus referta, plena cinædi, totos dies potabatur, &c. Idem 2. de Finibus: Tum ipsum, cui vigiliis & fame cruciaretur, clamat vinus beatorem fieri, quàm potantem in rosa Thoriũ. Aquam potare galea, Tibul. lib. 2. Eleg. 7. Acetum acre potare. Horat. 2. Serm. Satyr. 3. Virg. 3. Georg. Et lac concretũ cum sanguine potat equino. ¶ Arbores quoq; potare dicuntur, quum liquor radicibus affunditur. Plin. lib. 12. cap. 1: Docuimus etiam arbores vina potare. Lanæ etiam colores potare dicuntur. Plin. lib. 9. cap. 38: Quinis lana potat horis, rursusq; mergitur cãminata, donec omnem ebibat saniem. ¶ Ejus composita sunt, Appoto, quod est multùm poto. Plaut. in Cure. Postquam cœnati atq; appotati sumus, talos poscit sibi in manum: Provocat me in aleam, ut egomet dam. Compoto, simul poto. *συμπίνω.* Vnde Comparo, quòd Græci *συμπίνειν* dicunt. Epoto, potando exhaurio. *ἐκπίνω.* Impoto, valdè poto. *ἀμπίνω.* Præpoto, antè poto. *προπίνω.* Et habent penultimam productam.

Potandŭs, da, dum. *πιτέος, πιτέα, πιτέον.* Ovid. 2. Fast. Dumq; parant epulas, potandaq; vina ministri.

Pōtātŭs, potata, potatum: ut Potata aqua. Plin. lib. 2. cap. 107: In Falisco Clitumni amnis aqua potata, candidos boves facit.

Pōtātŏr, potatoris, m. t. Qui potationibus indulget. [שׁוֹתֶה *shothéh. πιδιπότης, πότης.* Gall. *Buueur grand buueur.* Ital. *Inebriatore, gran bevitore.* Ger. Ein gutt trincker/ sauffer. Hisp. *Grande bebedor.* Pol. *Pijanica.* Vng. *Isz kõpenõ.* Ang. *A great drinker.*] Plautus in Menæch. Nanq; Epidamnea natio est hæc ita hominum. Voluptarii, atq; potatores maximi. Plin. lib. 20. cap. 23: Radicis cujusq; ex aqua decocta potatoribus finem facere amarum. De carduorum sylvestrium generibus duobus.

Pōtātĭo, potationis, f. t. Actus potandi. [שְׁתִיָּה *shathi* שְׁתִיָּה *shathijah* מִשְׁתֶּה *mashtéh. πότος, συμπόσιον.* Gall. *Buuerie, brunage.* Ital. *Beuimento.* Germ. Das trincken/ das gesauffe/ das sauffen. Hisp. *La beuida.* Pol. *Pijanstwo.* Vng. *Ivas.* An. *A drinking.*]

drinking.] Cic. 1. de Divin. Si modò temperatis escis, modicis potationibus ita est affectus, ut sopito corpore ipse vigiles. Plaut. in Sticho: Quo potationes mulsi, quor aût prandia.

Potatus, us, m. q. potatio. [Vng *Ital.*] Scocca controvers. lib. 1. in 1: Neque potatus objicis filio.

Pōtŭs, pota, potum, participium, ebrius, qui abundè potavit. [רוה *raveh* שכור *schichór. ἐνηφὼν, ὀινωμένος.* Gall. *Qui a bien bu.* Ital. *Che a bevuto.* German. Trunckē/voll. Hispan. *El que bien bevido demasiadamente.* Polon *Pijany* vel *Upity.* Vng. *Iol iut, részeg.* Ang. *That hath drunken much, drunken.*] Ovidius libro 3. Fast. Occurrit nuper, visa est mihi digna relatu Pompa, senem potum pota trahebat anus. Cicero Trebatio libro 7: Itaque etsi domum bene potus, feroque redieram: tamen id caput ubi hæc controversia est notavi. ¶ Ponitur etiam passivè. Ovidius loco jam citato: tanto est Albula pota Deo. Iuvenal. epotaque flumina Medo Prandente. Ovid. lib. 15 Metam. Nocte noctu potæ, sine noxa luce bibuntur.

Pōtŭla, potura, poturum: ut Terra potura cruores, Stat. 12. Theb. Ovis poturæ, Propertius lib. 4 Eleg. 4.

Potus, us, m. q. Potio. [שתי *schéthi* שתיה *schethijáh* משקה *mischkáh. πόσις, πόμα.* Gall. *Breuuage.* Ital. *Beuanda.* German. Trunck. Hisp. *Bouida.* Pol. *Napoy.* Vng. *Ital.* Ang. *Drinke.*] Cic. 4 Tusc. Quid quòd ne mente quidem rectè uti possumus, nisi cibo & potione repleti? Et in Catone: Tantum cibi & potionis adhibendum ut reficiantur vires, non opprimantur. Fin. lib. 10. cap. 72: Serpentes exiguo indigent potu.

Pōtio, potionis, f. t. potus. [שתי *schethi* שתיה *schethijáh* משקה *mischkáh. πόσις, πόμα.* Gall. *Breuuage.* Ital. *Beuanda.* German. Trunck. Hispan. *Beuida.* Polon *Pycie.* Vngar. *Ital.* Ang. *Drinke.*] Plautus in Sticho: Nam intùs mihi jam potione vinacea onerabo gulam. Colum. lib. 11. cap. 51: Ut cibus & potio sine fraude à cellariis præbeantur. Cic. 1. de Finib. Quum cibo, potione, fames, sitisque depulsa est. Cels. lib. 1. cap. 9. Vinum frigidum bibere, & post cibum magnam potionem sumere. Quintil. lib. 7. cap. 3: Bibere potionem.

Pōtiuncŭla, æ, diminutivum à potio. [Vngar. *Italorska.*] Suetonius in Domitiano: Ut non temerè super cœnam, præter marinarum malum, & medicum in ampulla potiunculam sumeret.

Pōtor, oris, m. t. Potator, apud Martialem est titulus, ad Sextilianum potorem. [רוה *raveh* שכור *schichchór. φιλοπότης.* Gall. *Qui aime à boire, vn bon biberon.* Ital. *Beuitore.* Ger. Ein trincker. Hisp. *Bouedor.* Pol. *Pyak.* Vn *Iuo nagy italo.* Ang. *A good drinker.*] Horat. 1. Epist. 20: Nulla placere diu nec vivere carmina possunt, Quæ scribuntur aquæ potoribus.

Pōtōrĭus, ria, rium, Quod ad potandum pertinet. [*πινίκιος.* Gall. *Appartenant à boire.* Ital. *Pertinente à bevere.* German Das zum trincken gehört. Hisp. *Pertenesciente à bever.* Polon. *Co do picia przynależy.* Vng. *Italhoz való.* Ang. *Belonging to drinking.*] Hinc vasa potoria, sicut vasa escaria.

Pōtōrium, potorii, n. s. Vas quod ad potū est deputatū. [כוס *chos. ποτήριον.* Gall. *Vaisseau à boire, hanap.* Ital. *Bicchiere.* Germ. Ein trinckgeschirr. Hisp. *Vaso para bever.* Polon. *Kubek.* Vng. *Iuo edeny* Ang. *A drinking vessell.*] Plin. lib. 33. cap. 10: Ptolomæum Varro tradit, Pompeio res gerente circa Iudæam, octena millia equitum sua pecunia toleravisse: mille convivas totidem auratis potoriis mutantem vasa cum ferculis saginasse.

Potŭlentus, ta, tum, Potus, sive ebrius. [רוה *raveh* שכור *schichchór. μεθύων.* Gall. *Yurongne.* Ital. *Imbriaco.* Germ Zumich voll vnd trunden. Hisp. *Embriago, borracho.* Polon. *Opiel'a.* Vng. *Iel iut, részegh.* An. *Drunken.*] Suetonius in Othone: Fertur & noctibus vagari solitus, atque invalidum quenque obviorum, aut potulentum corripere. Interdum potuleocus idem est quod potulentus. *πότιμος.* Gell. lib. 4. cap. 11: Penus est quod esculentum, aut potulentum est. Sic enim nonnulli malunt legere quàm quod vulgata exemplaria habent poculentus.

Pōtĭto, tas, penult. corr. frequentativum à poto, Frequenter poto. [*πολὺ πίνω.* Gall. *Boire souuent.* Ital. *Bever souente.* Ger. Stätes trincken. Hisp. *Bever à menudo.* Pol. *Vstawnie pye.* Vng. *Iddegalom, Iddegelik.* Ang. *To drinke often, to bubbe.*] Plaut. in Amphit. Nunc tibi hanc pateram quæ dono mihi illic ob virtutem data est, Pterela rex qui potitavit, quem ego mea occidi manu. Idem Asin. Tecum una postea æquè pocula potitet.

Pōtĭōno, potionas, potionem præbeo. *πινίζω.* Cujus passivum est Potionor. Sueton. in Calig. Creditur potionatus à Cæsonia uxore, amatorio quidem medicamento, sed quod in furorem verterit.

P ante R.

PR. In notis antiquorum, Populus Romanus. P R. Prætor. PRAE. VIGIL. præfectus vigilum. P R AE. V R B. Præfectus urbis P R AE. P R AE S. præfectus prætidii. P R AE F. Præfectus PRAEF. V R. Præfectus urbis. P. R. E. vel E X. post reges exactos. PRID. NON. APR. pridie nonas Aprilis. PRINC. IVVENT. princeps juventutis. P R I D. K A L. vel K. pridie Kalendas. P R O C. proconsul. P R O C O S. proconsul. P R O COSS. vel P R O C C. proconsules. P R O N. Pronepos, vel pronepotis. P R O P R AE. proprætor. P R O V. provincia. P R. P E R. prætor peregrinus. P R P R. proprætor. P R S. Prætores. P R. S. prætoris sententia P R. V R. prætor urbanus. P R S. præses. P R S. præsides. P R S P. præses provinciæ.

Prăctĭcus, practica, practicum, & Practica, practicæ, Vide PRAXIS.

Præ, Præpositio, Anté. [עטי *lephné* נגד *négheth. πρό.* Gall. *Deuant.* Ital. *Auanti, inanti.* Ger. Vor. Hisp. *Ante, delante.* Polon. *Przed.* Vng. *Elöl.* Ang. *Before.*] Extra compositionem aliquando absolutè ponitur: ut apud Terentium in And. I præ, sequar. Aliquando cū ablativo: ut Præ oculis: id est, ante oculos. Præ cunctis: id est, ante cunctos, vel plus quàm cuncti. ¶ Nonnunquam causam denotat, accipiturque pro ob, vel propter. *διὰ.* Terent. in Andr. Præ studio dum efficias quod cupis: id est, ob studium. Idem in Eunuch. Misera præ amore. ¶ Item idē valet quod præter. Gell. lib. 1: Præq; se uno, cæteros omnes linguæ Atticæ principes, gentemq; omnem togatam, quodcunq; nomen Latinum, rudes esse atq; agrestes prædicabat. Vbi comparationem induit, ut Græcis *πρό, ἤπερ.* Sic & apud Terent. Eunuch. Hic ego illum contempsi præ me. *ἐν πρὸ ἐμοῦ.* Plaut. in Persa: Imò res omnes relictas habeo, præ quod tu velis. In eadē significatione dicimus præ quàm. Plautus in Amph. Prava res est voluptatum in vita, atq; in ætate Agunda, Præ quàm quod molestum est. ¶ Composita, significat antè, vel prius: ut Præpono, præfero. Aliquando super: ut Præfectus, præsideo. Aliquando valde, vel mirū in modū, sive præter modū: ut, Præclarus, Præcelsus: quorum multa per *ὑπὲρ* Græcè efferuntur. Magis autem auget quàm per, jungiturq; cum nōnullis dictionibus cum quibus illud non jungitur: ut, Præpotens, *ὑπερτέτατος.* Præcelsus, Præclarus, Prælatus, Præfulgens, Prædives. *ὑπερμεγέθης.* Prædulcis, Prædurus, Præcultus, Prælargus, Prælongus. *ὑπερμακρὸς.* Nam Prælongus sermo, & prælonga oratio, ea dicitur quę enormi longitudine est. Præpotens, Præcelsus, & similia; majorem in modum potens, celsusq;. & quasi præter modū, moremq; aliorum potens, ac celsus. ¶ Significat quandoq; etiam ante tempus, sive præter morem aliorū: ut, Præcox uva, Præcox ingenium. ¶ Aliquando redundat: ut Præmoror, præcingo, quæ idem significant quod eorum simplicia. ¶ A' Præ. fit Prĕor, quod collationem significat. Plaut. Modestior nunc quidem est de verbis, prĕor dudum fuit: id est, si pristinos ejus mores respicias. *ἢ ἐγὼ τὸ πρὶν ἦν.* ¶ Hinc etiam deducitur Prĕter, sicut à sub. subterim, inter: pro, propter. ¶ Prę me fero, prę te fers, præ se fert. vide infrà in verbo FERO.

Præăccĭpĭo, act. 3. Antè accipio. [*προλαμβάνω.* Gall. *Anticiper.* Ital. *Anticipare.* German. Vor einnehmen. Hispan. *Tomar delante.* Pol. *Wprzod biore.* Vng. *Elöl vészem.* Ang. *To take before.*] A' quo Præaccepti figura quæ *præsumptio* à nostris: à Græcis verò *προλήψις* dicitur, quum poeta aliquid narrando prævertit, quod eo tempore, quo res quas describit gestæ sunt, in rerum natura non fuit. Ejusmodi est illud apud Virgil. 6. Aen. -pottusq; require Velinos. Nam quo tempore Aeneas in Italiam venit, Velia nondum erat condita.

Præăcŭo, Prius, acuo, aut anteriorem partē acuo. [*προξύνω.* Gall. *Aiguiser par le bout, ou fort aiguiser.* Ital. *Molto aguzzare.* Germ. Zu vorderist schergffen oder spitzen. Hisp. *Aguzar, yl agor muy aguda.* Pol. *Zaostrzam.* Vn. *Elöl meg fenßem.* An. *To sharpe at the poynte or make very sharpe.*] Cato de Re rust. Vitem teneram præacuito, obliquè inter se medullam cum medulla componito.

Præăcūtus, a, um, Valde acutus, vel anteriore sui parte cuspidatus. [*πάνυ ὀξύς.* Gall. *Fort aigu.* Ital. *Molto acuto.* Germ. Hefftig schargff spitzig Hisp. *Muy agudo.* Pol. *Zaostrzony.* Vn *Hegyes igen eles.* Ang. *Very sharpe.*] Plin. li. 11. cap. 26: Asperitas prĕacuta in dorso. Cæs. 2. bell. Gall. Tum magni pōderis saxa, & prĕacutas trabes in muro collocabant. Cuspis prĕacuta, Ovid 7. Metam.

Præăcūtē, admodū acutè. [Vng. *Igenbo elöszőn.*] Apuleius in Apologia: Et fortasse an prĕacutè reperisse vobis videbamini.

Præălte, a, um, Valde altus. [*λίαν ὑψηλὸς, πάνυ βαθὺς.* Gall. *Fort haut, fort profond* Ital. *Molto alto, & molto profondo.* German. Vberauß hoch. Hispan. *Muy alto* Pol. *Barzo wysoki gl'eboki.* Vn. *Igen magos igen mely.* Ang. *Very high, very deep.*] Livius 10. ab Vrbe: Ostium fluminis prælti, quo circumagi naves in stationem tutam possint. Prælta alveus, Idem 5. ab Vrbe: Prælta ripes, Idem 10. ab Vrbe.

Præaudĭtus, antè auditus. [Vn. *Elöbr meg hallatatot.*] Vlpian. de Officio proconsulis. D. lib. 1. Tit. 16: Solent etiam custodiarum cognitionem mandare legatis: scilicet ut præauditas custodias ad se remittant.

Præbĕo, præbes, ex præ & habeo, abjectis a & h, Do, exhibeo. [*παρέχω, παρέχομαι.* Gall. *Bailler. Donner, offrir.* Ital. *Dare.* Ger. Geben/Darreichē. Belg. Bieden/geven Hisp. Dan. Pol. *Haie.* Vn. *Adom.* An. *To giue, to offerre.*] Nam qui aliquid præbet, id prĕhabere ratione dicitur. Cic. 1. de Nat. deor. Aër salutē & vitalem

vitalem spiritum præbet animantibus. Horat. in Serm. Sunt qui convivas salibus cõspergere gaudẽt, Præter eum qui præbet aquam. ¶ Aliquãdo significat ostẽdo. Terent. in Adelph. Servũ fiiand liberalẽ præbes tenã est, re ipsa ostendis, factis probas. Præbere cibũ de manu id est, manu ipsa cibum in os ingerere. Præbere accessum. Præbere autẽ id est, auscultare. Præbere auxilium, errorẽ, honorẽ alicui, iter ad aliquid jusjurandũ alicui, ludos, locũ peccandi. Luchẽ præbere dicitur fenestra. Præbere materiam igni. Præbere merũ, miraculũ, munimenta. Præbere operam id est, ponere. Præbere prandiũ alicui. Præbere se strenuum hominẽ: id est, ostendere & probare, Præbere se æquabilem, attentum auditorem, credulum, docilem, acrem, judicem, virũ, superbum, duũ. Præbere se facilem: id est, acquiescere, sive obsequi alicui in re aliqua. Præbere sonitum, spem, terrorem, spectaculum lætum, vicem alicujus rei, vim alicujus rei, usum. Præbere sponsalia id est, convivium sponsaliorum.

Præbĭtŭs, participium. [נתון *nathún. παρεδόθεις, χορηγηθεὶς.* Gall. *Donné.* Ital. *Dato, donato.* Ger. Gegeben. Hispan. *Donado.* Polon. *Dany.* Vng. *Adattot.* Ang. *Given, or offred.*] Præbita substantivè, pro rebus necessariis quæ servis, operariisq; præbeutur. Col. lib. 1. cap. 8: Tantoque curiosior inquisitio patrisfamiliãs debet esse pro tali genere servorum, ne aut in vestiariis, aut in cæteris præbitis injuriosè tractentur.

Præbĭtĭo, nis, f. t. [*παροχὴ.* Vng. *Adás nyujtás.*] Callistratus D. lib. ult. Tit. 11. l. 2: Destituetur annonæ præbitio, cùm avocentur ab opere rustici.

Præbĭtŏr, oris, verbale, m. t. Dator. [נתן *nathán. παρέχων, χορηγῶν.* Gall. *Qui donne & offre.* Ital. *Chi da & presta.* Ger. Ein geber. Hisp. *El que da ò dona.* Pol. *Dawca.* Vn. *Ado.* Ang. *A giuer.*] Cic. 2. de Offic. An tu id agis ut Macedones te non regem suum, sed ministrum & præbitorem putent?

Præbĕndă, ōrum, pluralis tantùm numeri, neutri generis, f. dicuntur ligna & sal, quæ Parochi legatis publicè missis exhibere debebant: unde quibus Horat. 1. Serm. Satyr. 5: Proxima Campano ponti quæ villula, tectum Præbuit, & parochi quæ debẽt ligna, salemq; Gell. lib. 13. cap. 4: Comparandis mulis, & vehiculis magistratibus, qui sortiti provincias forent, præbenda publicè conduxisse. Vide in dictione PAROCHVS. Erant autem in exercitu Copiarii, quibus erat præceptum ut præbenda id est, salem & ligna publicè missis exhiberent.

Præbĭă, A' veteribus appellabãtur remedia, teste Festo. ἀλεξιφάρμακα, præcipuèq; ea (ut lib. 6. de ling. Latin. innuit Varro) quæ amuleti vim habebant, cujusmodi (*inquit*) erant lora quæ de puerorum collo suspendebantur: ita dicta à præbendo, ut refellatur idem Varro. Verius tamẽ contrà non à præbendo, sed prohibendo dicta esse ait, quòd mala prohibeant, eaq; à Cæcilia uxore Tarquinii Prisci inventa tradit.

Præbĭbo, is, ante bibo. [*προπίνω.* Gall. *Boire devant.* Ital. *Bere innanzi.* German. Vortrincken. Hispan. *Bever delante.* Polon. *Przypilam.* Vng. *Elibbentzem.* Ang. *To drink before.*] Hieronym. Nec venena jam metuam quum antidotum præbibero.

Præbĭtĕrĕ, pro perimere, seu enecare usurpavit Plautus in Pseud. Interminatus est à minimo ad maximum: Si quis non hodie munus misisset sibi, Eum eras cruciatu maximo se præbitere. Idem in Pœnu. Præbitere dixit pro præterire: At neinter vias præbiteram eas, metuo. Fortassis est perbitere sine æ, ab antiquo verbo beto. Sic enim & apud Nonium legitur. Vide supra PERBITO.

Præcălvŭs, m. f. Calvus in anteriore parte capitis. [קרח *ghibbéach. ἐπιφαλὴς ἐμπροσθεν.* Gall. *Chauve par devant.* Ital. *Calvo dinanzi.* German. Vorn kaal. Hispan. *Calvo delante.* Ang. *Balde in the forehead.*] Suetonius de Galba: Statura fuit justa, capite præcalvo.

Præcĭntātĭo, præcantationis, f. t. verbale, à præcantando, Incantatio. [חבר *chíber. γοητεία.* Gall. *Chant ou enchantement de sorcier ou sorcière.* Ital. *Incantamento, incantagione, incantesimo.* Ger. Ein verzauberung: verbérung. Hispan. *Encantation.* Ang. *A charming or inchantiug.*] Quint. 14. Declam. Dirus utiq; carminibus, & feralium præcantationum terrore permissum.

Præcăntrix, cis. f. t. Saga, incantatrix. [מכשפה *mechaschéphah, ἐπῳδὸς.* Gall. *Enchanteresse.* Ital. *Incantatrice.* Germ. Ein Hex: Ein hold oder Zauberin. Hisp. *Encantadora.* Ang. *A sorceresse or inchantresse.*] Varro de liber. educ. Ut faciunt pleræque, ut adhibeant præcantricem, nec medico ostendunt.

Præcānŭs, penultima producta, Qui ante justos annos canus est. [*πρόωρος πολιὸς.* Gall. *Chenu devant qu'être viel.* Ital. *Canuto innanzi il tempo.* German. Die vor der rechten zeit grau ist. Hisp. *Cano antes des tiempo.* Angl. *That hath a hoare head before he be old.*] Horat. libro 1. Epistol. Corporis exigui, præcanum, foliis aptum.

Præcārĭs. Nimis, sive multum carus. [יקר *jakkír. πολύτιμος, πολυτελὴς.* Gall. *Fort cher.* Ital. *Molto caro.* German. Vber theuer. Hispan. *Muy amada y caro.* Polon. *Kosztowny.* Vngar. *Igen kedves, szerelmetes.* Ang. *Very deare.*] Terent. in Phorm. Quantum opus est tibi argenti? eloquere. P. solæ triginta minæ. C. Triginta? ihui, præcara est, Phædria. Quædam exemplaria Percara legunt.

Præcăvĕo, præcavere, penultima correpta. Antè caveo: provideo. [נשמר *nischmár. προφυλάττομαι.* Gall. *Se donner de garde du mal à venir: pourvoir à quelque chose qu'elle n'advienne.* Ital. *Schifare inanzi, provedere.* German. Darkommen / vor einem ding sorg vnd gwar haben. Hispan. *Guardarse antes.* Polon. *Przypirzpieczam.* Vngar. *El tauoz tatom, magam tzele meg ouom.* Ang. *To beware before a thing happen.*] Plautus in Amph. An id præcavisse opus tuit? Cæsar 1. bell. Gal. Id ne accideret, præcavendum sibi Cæsar existimabat. Cicero ad Attic. lib. 2: Quod à me ita præcautum, atque ita provisum est, non ut ego de optima mei tamen decederem, &c.

Præcautŭs, parti. Antè cautus & provisus. [נשמר *nisch-már. προφυλαχθεὶς, προπεφυλαγμένος.*] Vt, provisa & præcauta res, Cic. 6. Verr. Præcauto opus est, Plaut. Merc.

Præcautŏr, oris, Verbale, m. t. [*προφυλάκτωρ, προφυλακτικὸς.* Gall. *Qui se donne de garde d'estre surprins.* Ital. *Chi si guarda.* Germ. Ein verhüter: fürsichtiger. Hispan. *Cosa que se guarda antes.* Pol. *Przyzpieczny.* Vng. *Magat ouo, elkerülö.* Ang. *That is circumspect of a thing before it come.*] Plaut. Pseud. Nam ego præcautor & patronus fotibus processi foras.

Præcēdo, præcedis, n. t. Antecedo. [קדם *kiddém. προέρχομαι, προτρέχω.* Gall. *Precéder, aller devant.* Ital. *Precedere.* Germ. Beigehen. Belg. Voorgaen. Hisp. *Andar ò ir delante.* Pol. *Idzie przed.* Vng. *Elöl megyök.* Ang. *To go before.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Nulla præcedente injuria. Virg. 9. Aen. Turnus, ut antevolans, tardũ præcesserat agmen. ¶ Per translationẽ significat præcellere. Plaut. Asin. Vt vestræ fortunæ meis præcedunt Litanæ longe. ¶ Præcedere autoritate, sapore, suavitate, & similibus. Plin. hist. 29. cap. 1: Ad siderum motus ex ephemeride mathematica cibo dando, horasq; observando, autoritate eum præcellit.

Præcĕlĕr, penultima correpta, eris, & hoc præcelere, Valde celer. [*σφόδρα ταχὺς, πάνυ ταχὺς, λίαν ὠκὺς.* Gall. *Fort soudain & legier.* Ital. *Molto presto & legiero.* Ger. Gar schnell. Hispan. *Muy ligero.* Polon. *Barzo prędki.* Vngar. *Igen gyors.* Ang. *Very swift and speedie.*] Plin. libr. 4. cap. 46: Vt prope carinam ventum est, ubi præceleri vi repentè rapiant, abrumi spectant. Viri præceleres, Statius 6. Thebaid.

Præcĕlĕro, as. [*σφόδρα ταχὺς εἰμι, σπεύδω.* Gall. *Se haster & aller devant.* Ital. *Affrettarsi, andare avanti.* German. Vorneben fur eilen. Hispan. *Apressurar antes.* Polon. *Wyprzedzam.* Vngar. *Elbotzzerök.* Ang. *To haste and speede.*] Stat. 4. Thebaid. - pars acta plebe sequuntur, Præcelerant lucem, medium fabit illa per agmen.

Præcĕllo, præcellui, præcelsum. Antecedo, præcedo, & supero. [גבה *nitsáchach. ὑπερέχω.* Gall. *Estre plus excellent, surpasser.* Ital. *Superare, avanzare, precedere.* Germ. Fürtreffen. Hispan. *Sobrepujar.* Pol. *Przewyszam.* Vng. *Meg aladom fölyul haladom.* Ang. *To be more excellent or of greater honour.*] Plinius libro 12. cap. 1: Malus Assyria odore præcellit foliorum. Robore mentis præcellere, Silius libro 3.

Præcĕllens, præcellentis, adjectivum, Antecedens, excellens. [מגבה *mitgabbéach. ἀνώτερος.* Gall. *Fort excellent.* Ital. *Eccellentissimo.* Ger. Fürtreffend oder fürtrefflich. Hisp. *Muy excelente y sobrepujado.* Polon. *Wyzyszony, przewyższony.* Vngar. *Igen fölyul haladó.* Ang. *Very excellent.*] Plinius libro 12. cap. 1: Priscorum simplicia rura etiam nunc Deo præcellentem arborem dicãt. Idem cap. 6. Major alia, pomo & suavitate præcellentior, quo sapientes Indorum vivunt. Idem in Proœm. libr. 6: Videmus Virgilium præcellentissimum varem eadem causa honorum dotes fuisse.

Præcĕlsŭs, a, um, Valde celsus. [*ὑπερμέγας.* Gall. *Fort haut.* Ital. *Molto eccelso.* German. Gar oder vberaus hoch. Hisp. *Sobremanera y alto.* Polon. *Barzo wysoky.* Vng. *Igen magas.* Ang. *Very high.*] Cicero 6. Verrin. Enna autem, ubi ea quæ dico, gesta esse memorantur, est loco præcelso, atque edito. Virg. 3. Aeneid. Vrbi præcelsa consedit rupe Celæno.

Præcĕps, præcipitis, om. t. Quum de loco dicitur, abrus & præruptus, unde quis facilè in præceps detrudari potest. [*κρημνώδης, κρημνώδους.* Gall. *Fort aisé à choir, aisé & facile à tomber dans en bas.* Ital. *Precipite.* German. Gähe: hohe steige, in welcher man einer bald den hals abfallen kindt. Hispan. *Cosa que se cae braca abaxo.* Polon. *Wysokość y prędka zkąd łatwo upaść.* Vngar. *Meredök.* Ang. *Headlong, very sodaine & subsyde.*] Ovidius pro Plancio: Vita præceps & lubrica. Virgil. 2. Aen. Summo in præcipiti stantem, summisque sub astra Edusam vertice & ipsa ceps item dicitur qui ex loco sublimi deorsum decidit. Virgil. Pharmaceutria: Præceps aërii specula de montis in undas Deferar. Dici autem videtur præceps, à capite, sicut & supinus, biceps & triceps. Propriè enim præcipitem dari dicimus qui ita ex editiore loco deturbatur, ut deorsum decidat in caput. ¶ Per metaphoram autem præceps dicitur qui nullis rationibus, aut modo

ahr modo quid agit, & quasi rem & tempus præoccupat. [עחר *pahás* לפנים *lephanim*, προπετῶς. Pol. Παρτοφ'εω.] Cic. de Aruſp. reſp. Ille demens, & jam pridem ad pœnam, exitiumq; præceps, Virg. 3. Aeneid. mox ſeſe ad litora præceps Cum ſectu, precibuſque tulit. Hoc eſt, ſine reſpectu ſalutis, inquit Servius. Itaq; pro nimis feſtino poni ſolet. Virgil. 2. Aeneid. Præcipites atra ceca tempeſtate columbæ. ¶ Præcipites palmites apud Columellã, ſunt qui de hornotinis virgis enati, in duro alligantur. Hi, ut lib. 3. cap. 6. idem ſcribit) plurimum fructus ferunt, ſed & mutri maximè nocent. Itaque niſi extremis ramis, aut ſi vllis arboris cacumen ſuperavit, præcipitari palmitem non oportet. Habet autem hoc nomen varios in oratione uſus. Agere præcipitem, Abire præcipitem, Deferri præcipitem, Dejici præcipitem, Cadere præcipitem, Deturbari & exturbari, Decidere in præceps, Cœlo præcipites labentes ſtellæ, Committere ſe in locum præcipitem. Dare aliquem præcipitem, pro depellere & deturbare: & per tranſlationem pro feſtinanter ejicere, ſive expellere. Præcipitem in terram dare, Præcipitem agere, Præcipitem ferri. Amentia & cæcum, ac præcipitem ferri, & præcipitem ſemi in hoſtem. Præcipitem trahere: id eſt, ſecum deorſum rapere. In præcipiti eſſe: id eſt, in ſummo diſcrimine. Præceps ſeneſtus: id eſt, decrepita.

Præcĭpĭto, præcipitas, act. p. In præceps dejicio. [שחם *ſhamát* להפיל *lehaphíl*, ἐμπεσεῖν. Gall. *Precipiter, ruer ou getter du haut en bas.* Ital. *Precipitare, rouinare.* Ger. Hinab ſtürtzen. Belg. Van boven neder afwerpen. Hiſ. *Darribar ò deſſonnar.* Pol. Zpycham naſſye. Vng. *Nyakra fore tranyom.* An. *To caſt hor hurle downe head long.*] Cic. pro Cecin. Præcipitatus ex locis ſuperioribus. Præcipitare ſe de turri, Liv. lib. 23. Præcipitare ſe in flumen, Cæſar 4. bell. Gall. Præcipitare palmitẽ flagellũ, & hujuſmodi, pro deorſum reflectere. Columel. lib. 5. cap. 6: Quæ pars palmitis præcipitata eſt, fructu induitur. Præcipitare ad mortem, eſt ad mortem præcipitem agere. Præcipitare moras: id eſt feſtinanter abjicere. ¶ Aliquando neutraliter & abſolutè ponitur pro in præceps eo, cado, ruinam minitor. Cicer. pro P. Sylla: Reipublicæ præcipitanti ſubveni. Præcipitat hyems: hoc eſt, ingruit, & repentè advenit. Præcipitat Nilus: id eſt, præceps ruit, & ex alto delabitur. Præcipitant curæ: id eſt, urgent. ¶ Aliquando accipitur pro temerè, & incõſideratè rem aliquam aggredi. Plaut. Thnummo: Nam qui in amorem ſe præcipitavit, pejus perit quàm ſi de ſaxo ſaliat.

Præcĭpĭtans, particip. [שחם *ſhomét* ומאץ *memahghér.* κρημνίζων.] Tranſitivè & abſolutè ponitur, ut ſuum verbum: ut, Celſa præcipitans ſeſe de Leucade Sappho. Cic. pro Cluent. Præcipitantẽ igitur impellamus, & perditũ proſternamus. Sic Solẽ præcipitantem dicimus, occaſui vicinũ: item Ætatẽ præcipitantem: hoc eſt, cadentem, & ad interitum properantem.

Præcĭpĭtantĕr, adverb. Idem quod inconſideratè, temerè. [ἀσκόπως, ἀπερισκέπτως. Gall. *Hâtiuement, inconſideremment.* Ital. *Frettoloſamente, inconſideratamente.* Ger. Vnbedachtlich weiß / in gähe / gähling. Hiſp. *Ofadamente, no bien mirando.* Polon. Wychrommie, nierozmyſlnie. Vn. *Hahaburian.* Angl *Raublie.*] Lucr. lib. 3: Currit agens mannos ad villam hic præcipitanter.

Præcĭpĭtātio, præcipitationis, verbale: & Præcipitantia, præcipitantiæ, apud Gell. lib. 6. cap. 2. [καταπτῶσις. Gall. *Cheute ou tombement du haut en bas.* Ital. *Cadimento ò precipitio d' alto à baſſo.* German. Vberab ſturtzung. Hiſpan. *Obra de caer ò deſtribar y deſſonar.* Polon. *Zepchnienie.* Vng. *Nyakra ſore leuetes.* Ang. *Caſting downe headlong.*]

Præcĭpĭtium, præcipitii, n. ſ. Locus præruptus, unde præcipitari facile quis poteſt. [κατάκρημνος, κάθοδος, κρημνός. Gall. *Vn lieu haut & mal aiſé par lequel on ne peut deſcendre ſans danger de choir.* Ital. *Precipitio, luogo ſteſoſo & dirupato.* Ger. Ein vaſt gäh vnd ſteyg ort. Hiſp. *Deſſonnadero, ò derrumbiadero.* Polon. *Miejſce prykre do ſpadu.* Vng. *Magas meredekiely.* Ang. *A ſteep downe place dangerous to go downe.*] Quintil. lib. 11: Eſt etiam non incruditè ad declamandum ficta materia, in qua ponitur tibicen qui ſacrificanti phrygium cecinerat, acto illo in inſaniam, & per præcipitia delato, accuſari quòd cauſa mortis extiterit.

Præcĕpto, Præceptas, Præceptor, Præceptrix, Præceptum. Vide PRÆCIPIO.

Præcerpo, is, Antè carpo. [προδρέπομαι. Gall. *Deſtorer & cueillir premier que vn autre.* Ital. *Sforare, raccogliere prima.* Ger. Zuvor hinwegnemen / vor abbrechen. Hiſp. *Deſtorar, coger delante.* Pol. Wyrzad *ſobie, wyrzydam ſobie nanim.* Vngar. *Elöl le ſzagatom.* Ang. *To pluck or gather before.*] Plin. lib. 18. cap. 19: Ne geminum tenera præcerpant. Cic. 6 Verr. Non præcerpo fructum officii tui, nec alienam mihi laudem appeto.

Præcertātio, onis, verbale à Præcerto, Futuræ pugnæ quaſi præludium. [προάγων. Gal. *Commencement de debat, premier aſſaut qu'on donne.* Ital. *Combaciamento di contesa.* Ger. Ein vorkampff oder anjahr. Hiſpan. *Comienço de pelea.* Polon. *Swaru początek.* Vn. *Viaſzna dal kezdes.* Ang. *A ſtriuing before.*] Ad Herenn. lib. 4: Mihi tum præcertatio non eſt, ideo quòd populus Romanus, me nolo dicere, ne cui fortè arrogans videat: te autem ſæpè ignominia dignum putavit.

Præcīdo, præcĭdis, pen. prod. ex præ, & cædo, act. 1. Antè cædo: hoc eſt, antè immolo, ut interpretatur Feſtus. [קצץ *kitsétz* חרץ *charás* קצב *katsáb.* κατατέμνειν, ἀποτέμνειν, ἐκτέμνειν. Gal. *Couper, trencher ou rogner.* Ital. *Tagliare.* German. Verbin ſchlach: tem, abhauwen / vorſchneiden. Belg. Voor afhouwen / oft ſnyden. Hiſpan. *Cortar antes.* Pol. Wyrzadbye, obrzynanie, obrzynam. Vngar. *Elvagom.* Ang. *To cutt off before.*] ¶ Ponitur pro amputare, obtruncare. Cicer. 3. Tuſc. At Cinna collegæ ſui Conſulis Co Octavii præcidi caput juſſit. Præcidere ſpem alicujus rei, tòlt auferre, ſive præcludere, apud Cic. 2. Verr. ¶ Præcidere aliquando deſignare eſt: ut quum quis non ſimpliciter, & in univerſum admittitur ad dicendum, aut oppugnandum, ſed cogitur id deſignare quod oppugnare velit. Budæus. ¶ Ponitur aliquando pro durè negare. Cicer. ad Att. lib. 10: Quod quia planè, quum in Formianum veniſſet, præciderat, aſperiùs ad te de eo ſcribere ſolebam. Idem Attic. lib. 3: Nunquam reo cuiquam tàm humili, tàm nocenti, tàm præcisè negavi, quàm hic mihi planè ſine ulla exceptione præcidit. ¶ Præcidi os dicitur, quum bene pulſatur. εὐγνάθιος. Seneca lib. 4 Nat. quæſt. Qui me uſq; ad mendacia hæc leviora, in quibus os præcidi, non oculi eruti ſolent, credulum præſto.

Præcīsus, particip. [חקצץ *mekutsétz* חרוץ *charúts.* διατετμημένος, διατετμημένως. Gal. *Taillé.* Ital. *Tagliato.* Ger. Abgehawen / vorabgeſchnitten. Hiſp. *Cortado.* Pol. *Obrzyty, obrzynanie.* Vn. *El vagattacot.* An. *Cutte off.*] ut Præciſum caput, apud Plin. lib. 11. c. 37. Ponitur quoq; pro abrupto, & abſciſſo. Quint. lib. 10: Qui præciſis cõcluſionibus obſcuri, &c. ¶ Præciſum (inquit Nonius) dicitur pars carnis & viſcerum: hoc eſt, circa quod viſcera involuta ſunt, quòd oras circunciſas habeat. Lucil. lib. 20. referente eodem Nonio: Illi præciſo, atq; epulis capiuntur optimis. Præciſus pro impudico & patiente mulliebria. Vide Præcido.

Præcīsē, adverb. ut Præciſè negare, Præciſè dicere, ſtrictè, compendioſè. [λακωνικῶς, συντόμως. Gal. *Preciſement, briefvement.* Ital. *Certamente, brevemente.* Ger. Beſchulnigtlich / kurtz. Hiſpan. *Determinada y brevemente.* Pol. *Krotko.* Vng. *Summaba rövideden egy atallyaba.* Ang. *Streichie, shortlie.*] Cicer. 2. de Nat. deor. Sed id præciſè dicitur, ut ſi quis dicat Athenienſium Reipublicã conſilio regi, deſit illud Areopagi.

Præcīsĭo, verbale, f. t. [קצב *kritsáb.* κατατομή, ἀκροτομή. Gall. *Coupe, coupure.* Ital. *Taglio.* Ger. Beſchneidung. Hiſp. *Cortadura.* Pol. *Obrzynienie.* Vn. *El vagas.* Ang. *A cutting of or away.*] Cic. 3. de Orat. Et huic contraria ſæpè præciſio eſt, & plus ad intelligendum quam dixeris, ſignificatio, & diſtinctè conciſa brevitas.

Præcidānĕus, a, um. [τὸ ἀποθύεσθαι. Gall. *Qu' on coupe le premier.* Ital. *Che ſi taglia prima.* Germ. Das man zu erſt oder zuvor ſchneidet vnd hinweg bauwet. Hiſpan. *Coſa que ſe corta antes.* Polon. Wyrzad *porabany.* Vngar. *Elkezdet le vagatot.* Ang. *That is cutte before an other.*] ut, Præcidanea agna, quæ ante alias cædebatur. Præcidaneæ feriæ, quæ ſolennes legitimas ferias præcedebant: Præcidaneæ hoſtiæ, quæ ante ſacrificia ſolennia pridiè cædebantur. Præcidanea porca dicebatur, teſte Feſto, quæ Cereri mactabatur ab eo qui mortuo juſta non feciſſet: id eſt, glebam non objeciſſet: quia mos erat eis id facere priuſquam novas fruges guſtarent. Hæc ille. Præcidaneus, inquit Nonius, idem quod præcidẽdus. Varro de Vita populi Romani. Quòd humatus non ſit, hæredi porca præcidanea ſuſcipienda Telluri, & Cereri taliter familia pura non eſt.

Præcingo, is, xi, ctum, act. 1. Cingo. [חגר *chagár* אזר *azár.* ἀναζωννύω. Gall. *Ceindre.* Ital. *Cingere.* Ger. Vmbgürten. Hiſp. *Ceñir.* Pol. *Opaſuie.* Vng. *Höczöm veritem, köröt vezöm.* Ang. *To gird.*] Plaut. Bacch. Cincticulo præcinctus, in ſella apud magiſtrum aſſideres. Ovid. 2. Triſt. Et latro, & cautus præcingitur enſe viator. Caſtris præcingere fluvium, Claud. de bel. Germ. Littora muro præcingere, Sil. lib. 3.

Præcīnctus, participium. [אזור חגור *chagúr azúr.* ἀναζωσάμενος. Gall. *Ceint.* Ital. *Cinto.* German. Vmbgürtet. Hiſpan. *Ceñido.* Polon. *Opaſany.* Vngar. *Környul vezetet.* Ang. *Girded.*] Horat. 2 Serm. Satyr. 8: ut omnes Præcincti recta pueri, comptique miniſtrent.

Præcīnctŭra, cinctus. [ἀναζωσμα. Vng. *Szoritas.*] Macrob. Saturnal. libr. 2. cap. 3: In Cæſarem quoque mordacitas Ciceronis dentes ſuos ſtrinxit. Nam primùm poſt victoriam Cæſaris interrogatus, ecquis in electione pãtis erraſſet, reſpondit: Præcinctura me decepit.

Præcĭno, is, pen. cor. præcĭnui, præcĕtum, Antè cano. [προᾴδειν. Gall. *Chanter deuant, commencer le chant.* Ital. *Cantare innanzi, predire.* German. Vorſingen / voran ſingen. Hiſpan. *Cantar antes, dezir de antes.* Polon. Wyrzad ſpiewam, przedſpiewuie. Vngar. *Elöl enekilek.* Ang. *To ſing before.*] Cicer. 4 Tuſc. Nec verò illud non eruditorum temporum argumentum eſt, quòd & deorum pulvinaribus, & epulis magiſtratuum fides præcinunt. Tibul. libr. 1. Eleg. 5: Carmine quum magico præcinuiſſet anus.

¶ Interdum

¶ Interdum idem quod prædico, divino, vaticinor, quemadmodum & simplex Cano. Plin. lib. 8. cap. 46: Hi greges repentè lymphati, futura præcinunt.

Præcĕntĭo, onis, f. t. Modulatio illa vocũ quę ante initium cantus fieri solet, quasi præludium. [ᾠδοποιΐα, ᾠδὴ πρό. Gall. L'entrer du chant, le commencement de chanter. Ital. Principio di canto, il proemio d'una canzone. Ger. Ein vorgesang/ein verlauff des gesangs. Hispan. El canto primero delante que cantar. Pol. Przyśpiew, zaczęcie ći ewnego śpiewania. Vng. Enek előtt való dudolás, notaltatás. Ang. The entrer or beginning of a song.] Cic. de Aruſp. Reſp. Tui sacerdotii sunt thensæ, curricula, præcentio, ludi, libationes, epulæque ludorum. Gell. lib. 1. cap. 11: Tibicines inter exercitum positi canere inceptabant. Ea illi præcentione tranquilla & venerabili, ad quandam quasi militaris musicæ disciplinã vis & impetus militum, ne sparsi dispalatiq; prorumperent, cohibebatur. Quapropter & exordium, sive Initium, sive principium, sive prooloquium, sive anteloquium, quidam præludium, illi præcentionem vocavêre ad similitudinem Græcorũ qui id ᾠδοποιΐαν nominant, propterea quod ejus cantus est.

Præcĕntŏr, oris. Qui canendo præcedit. ᾠδοποιός, ἡγούμενος, προάγων, sicut Præsultor, qui saltantium choream ducit.

Præcĭpĭo, is, à præ, & capio, act. t. Antè capio, prævenio, præoccupo. [קדם kiddem. φθάνω, προλαμβάνω. Gal. Prẽdre premier, preoccuper. Ital. Pigliare innãzi, preoccupare. Ger. Verdammen nehmen. Belg. Voornemen. His. Tomar antes. Pol. Vprzedzĭ wyiecim. Vn. Elől venim elébe sogom. Ang. To take befor an other, to prevente.] Virg. 3. Eclog. Cogite oves pueri, si lac præceperit æstus, Ut nuper, frustra pressabimus ubera palmis. Cic. lib. 2. Offic. Præcipiant oratione benigna multitudinis animos, ad benevolentiam alliciant milites, blando sermone deliniant. ¶ Nonnunquã ponitur pro prævidere. Virgil. 6. Aen. Omnia præcepi, atq; animo mecum antè peregi. ¶ Item, pro jubere. [צוה tsivvah. συντάσσω. Gal. Commander. Ital. Commandare. Ger. Befehlen/heissen. Belg. Gebieden. Hisp. Mandar. Pol. Przykazuie, nauke daie. Vng. Parantsolom meg hagyom. Ang. To command and teache.] Saluſt. in Iugurtha: Micipsa pater meus mihi præcepit. ¶ Item pro monere, instruere, docere. [הורה horah. ὑποτίθημι. Gall. Enseigner, instruire. Ital. Insegnare, instruire. Ger. Vnderweisen/bericht geben. His. En senar dando preceptos.] Plin. lib. 18. cap. 24: Hesiod. qui princeps omnium de agricultura præcepit.

Præcĕpĭo, πολὺς ἐστὶν ἐγὼ, Antiqui dixerunt pro frequẽter præcipio: quod verbum in Saliari carmine usurpatum, fuisse, auctor est Festus.

Præcĕptŭs, a, um, particip. Antè captus. [προληφθείς. Gall. Prins le premier, anticipé. Ital. Pigliato innanzi. Ger. Vorderunen/ein genommen. His. Tomado antes. Pol. Naprzed wpiety. Vng. Elől el fogatot el vetetet. Ang. Taken befor, prevented.] Liv. lib. 1: Tempore illi præcepto. Cicer. 3. Tusc. Hæc cogitantem fore beatum, præsertim si & antè præceptis bonis contentus esset, nec mortem, nec deos expaveſceret: id est, prægustatis, & antè captis. ¶ Aliquando ponitur pro jussus. [מצוה mitsvah. ἐντολή. Gall. Commandé. Ital. Commandato. Ger. Befohlen. His. Mandado.] ut Præceptum est tibi ne discedas.

Præcĕptīvŭs, διαγωγικός. Adject. [Vng. Parantsolo, parantsolatos, regulás.] Seneca Epist. 95: Ergo illa pars præceptiva submovenda est: id est, quæ præcepta tradit.

Præcĕptum, pti, n. t. Mandatum, sive jussio. [מצוה mitsvah. παραγγέλμα, ἐντολή, πρόσταγμα. Gall. Commandement, enseignement. Ital. Precetto, ordinatione. Ger. Ein Gebot. His. Doctrina, precepto. Pol. Przykazanie. Vng. Parantsolat. Ang. A commandement.] Cic. Lucceio, lib. 5 Epist. Tuis monitis, præceptisq; omnis est abjiciendus dolor. ¶ Aliquando pro disciplina, sive documẽto, sive admonitione, & quasi regula quadã bene vivẽdi: ut quũ præcipitur quid vir uxori, quid uxor viro debeat. Cic. 1. Offic. Neq; ulla officii præcepta firma, & stabilia, conjuncta naturæ tradi possunt, nisi aut ab iis qui solã virtutem, aut ab iis qui maximè honestatẽ propter se dicãt expetendã. Hinc dicimus, Dare præcepta de aliqua re, sive tradere. Cic. de Clar. Orat. Hermagoræ disciplina dat rationes certas, & præcepta dicendi, &c.

Præcĕptĭo, nis, f. t. [ἐντολή. Vng. Parantsolat, regula.] D. lib. 20. Tit. 2. l. 25: Si pecunia quæ domi relicta non est, per præceptionem relicta sit, utrum universa à cohæredibus præstanda sit.

Præcĕptŏr, oris, verbale, m. t. Attiũ magister, doctor, institutor. [מלמד melammédh. διδάσκαλος. Gal. Precepteur, maistre, regent. Ital. Chi insegnasse insegna, maestro, regente. Ger. Ein lehrmeister/Vnderweiser. Hispan. El maestro que ensenna. Pol. Mystrz, nauczyciel. Vng. Mester. Ang. A teacher or commander.] Cic. 5. de Orat. Sed iidem erant vivendi præceptores, atque dicendi. Autorem aliquem & præceptorem consiliorum habere. Idem in Ant. 2. Ovid. 1. de Arte: Acacidę Chiron, ego sum præceptor amoris. Horum placida, præcepta & præceptiones dicuntur. Cic. 3. Offic. Itaque propria est ea præceptio Stoicorum, &c.

Præcĕptrix. verbale, f. t. [מלמדת melammédheth. διδάσκαλος, ἡ διδάσκουσα. Gall. Celle qui enseigne. Ital. Dona che insegna. Ger. Ein lehrerin/Vnderweiserin. Hisp. La maestra que ensenna. Polon. Nauczycielka. Vn. Mester asszony. An. She that teacheth or commandeth.] Cic. lib. 1. de Fin. Sapiẽtia præceptrice in trãquillitate vivi potuit.

Præcĭpŭus, a, um. Peculiaris, proprius: cui opponitur Communis. [ἰδιαίτερος, αὐτόνομος, ὑπαίθριος. Gall. Principal, singulier, souverain. Ital. Precipuo, soprano, singolare. Ger. Fürnem/fürtreffentlich/sonderbar. Belg. Voornaemste. Hisp. Senalada y principal. Pol. Osobliwy, przednieyszy. Vn. Kinalkoppen való. An. Chiefe, principall.] Plin. lib. 1. cap. 27: Est & ad serpentis ictus præcipua. Plaut. in Trin. Hic homo est omnium hominum præcipuus. Cic. Quoniam autem omne quod est bonum, primum locum tenere dicimus, necesse est nec bonum esse, nec malum hoc, quod præpositum vel præcipuum nominamus.

Præcĭpuè, adverbium, Potissimè, potissimùm, maximè. [ἰδιαίτερον, μάλιστα, αὐτονόμως. Gall. Souverainement, singulierement, principalement. Ital. Specialmente, singularmente. Germ. Fürnemlich. Hisp. Senalada, y principalmente. Pol. Osobliwie. Vng. Kinalkeppen. Ang. Chiefly.] Cic. Curioni: Cur non mihi tãm mea salus chara fuit in qua præcipuè sum ab illo adjutus, quàm pietas erat in referenda gratia jucundand est, ante alios.

Præcīsŭs, Vide PRAECIDO.

Præclămo, as, Antè clamo. [προβοᾶν. Gall. Auanturier, crier devant. Ital. Cridare innanzi. German. Vorschreyen. Hisp. Gritar y llamar delante. Pol. Wprzod woł am. Vng. Elől, kialtok valakit. Ang. To crie before.]

Præclămĭto, as, ex quo præclamitatores dicebantur qui flaminem Dialem: hoc est, sacerdotem Iovis antecedebant clamantes, ut homines ab operibus abstinerent: quia ei opus facientem videre irreligiosum videbatur.

Præclārŭs, a, um, Valde clarus. [מאבה meatstsfeiah נכבד nikbãdh אדיר addir. ὑπερεύφημος. Gall. Fort clair, fort renommé, excellent. Ital. Claro, illustre. Ger. Vast heiter: item, vberaus fürtreffentlich/Vast berrlich/Auffhündig/sein. Hisp. Muy esclarecida y limpia, nobile. Pol. Bardzo sławny, excyni. Vng. Igen híres, tekes. An. Very noble, excellent, or renowned.] Lucret. lib. 5: Præclarumque velint cœlo restinguere Solem. ¶ Per translationem accipitur pro celebri & illustri, sicut & simplex clarus, in quo scilicet gloriæ & famæ fulgor quidam resplendet. Cic. de Orat. Multi erant præstricti præclari in Philosophia, & nobiles. Nonnunquã in eadẽ significatione accipitur qua bonũ, sive bellũ dicimus. Cic. ad Amic. lib. 10: Præclara igitur conscientia sustentor, quum cogitem, de Republica aut meruisse optimè, &c. Idem 3. Philip. O præclarum custodem ovium (ut ajunt) lupum. Idem 6. Verr. O dii immortales præclaram conscientiam! Magnificum & præclarum genus dicendi, Cicero 2. de Orat.

Præclārè, adverb. Bene, bellè. [ἐξαισίως, λαμπρῶς. Gall. Honorablement, fort bien, excellemment. Ital. Molto bene, excellentemente. Ger. Gar wol oder herrlichen/vberaus sein. Hisp. Esclarecidamente y muy bien. Pol. Bardzo pięknie. Vn. Iolessen. Ang. Very excellently, passing well.] Cic. 4. Acad. Præclareque secum agi putet, si, &c. Idem 3. Verr. Quis hoc non perspicit, præclarè nobiscum actum in populo Romano illius unius supplicio contentus esse?

Præclavium, teste Nonio, Pars vestis erat quæ ante clavum rexebatur. Afranius: Tertium diem præclavium unum texere. Idem in Fratriis: Mea nutrix surge, si vis, proser purpuram, præclavium contexius.

Præcludo, is, si, sum, act. t. Claudo, intercludo, præcido. [מנע mãnaʿ. κωλύω, διέρχομαι. Gall. Serrer, fermer le passage. Ital. Serrare. Ger. Verschliessen/verstehen. His. Cerrar. Pol. Zamykam, zakkam, zalleguie. Vn. Be zárom rekesztem. Ang. To shut vp, stop, that one can not passe or enter.] Cic. pro Planco: Nam maximus cursus præcludebat hyemis magnitudo. Cæs. 2. bell. Gall. Deductis tribus in arcem oppidi cohortibus à Vatrone præsidio, per se cohortes ejecit, portasq; præclusit. Cic. antequam iret in exilium: Animus ad exponendam rei indignitatẽ præcluditur. Ovid. 1. Metam. Sed nocet esse Deum, præclusæq; janua lucis.

Præco, onis. Vide infrà PRAECONES.

Præcōgĭto, as, are, Antè & priùs cogito. [προενθυμοῦμαι. Gall. Penser devant. Ital. Pensare, innanzi. Germ. Vorhin bedencken/zuvor betrachten. His. Pensar delante. Polon. Przemyślam. Vngar. Elöre gondolom. Ang. To advise and think before.] Quintil. lib. 12. Licet præcogitare plura.

Præcōgnĭtus. Antè cognitus: quanvis ratò præcognoscamus. [προεγνωσμένος. Gall. Cogneu & entendu devant, connu. Ital. Cognosciuto, innanzi. Ger. Der ein ding vorhin weiss. His. Conoscida de antes. Pol. Przes kogoś przebaczał. Vng. Elöl meg ismertetet. An. Knowen before.] Plancus ad Ciceronẽ lib. 10. Quòd si latro præcognito nostro adventu, versus in Italiam se recipere cœpisset, Bruti erit officium occurrere ei.

Præcŏlo, is, pen. corr. act. t. Præparo, antè colo. [προκοσμῶ. Gal. Orner, cultiver parauant. Ita. Lauorare, ornare prima. Ger. Zubereitt/zuvor übt. His. Labrar y ornar delante. Pol. Przyzdabiam, przyzdaię. Vn. Elől mivelletlek, ékesítlek. An. To dek before and prepare or mak trimme.] Cic. in Partit. Sunt autẽ alii quidã perfecti animi habitus

mi habitus ad virtutem quasi præculti, & præparati rectis studiis & artibus. Præcompositus participium, sive nomen ex participio. Præparatus. [Gall. *Ia compost & accoustré* Ital. *Compello, innanzo.* German. Bereitet gerust. Hisp. *Compuesto delante.* Pol. *Przygotowany.* Vng. *Elébör vel rendeltetébr, helyheztetébr.* Ang. *Prepared and made readie.*] ut Os præcompositū Ovid. in Fast. Nox erat, & vinis oculique, animique natabant, Quum præcomposito nuntius ore venit.

Præconceptus, a, um, Antè conceptus. [Gall. *Conceu parauant.* Ital. *Concetto auanti.* Ger. Bereit empfangen. Hisp. *Concepido delante.* Polon. *Wprzod poczęti.* Vng. *Elébe fogantatot.* Ang. *Conceiued before.*] Plin. lib. 2. cap. 82. Præconceptum enim spiritum exhalant.

Præconsūmo, is, pen. prod. act. 1. Antè consumo. [Gall. *Consumer parauant.* Ital. *Consumare per auanti.* Germ. Bereits verzehren. Hisp. *Consumir delante.* Pol. *Wprzod trawić.* Vn. *Elébe megemészthom.* Ang. *To waste before.*] Ovid. polluit pro consumo, lib. 7. Metam. & utilius bellum putat esse minati, Quàm gente, atque suas ibi præconsumere vires.

Præconsūmptus, a, um, partic. [Gall. *Consumé auparauant.* Ital. *Consulto per auanti.* Ger. Bereits verzehret. Hisp. *Consumido antes.* Pol. *Wprzod, strawiony.* Vn. *Elébe megemésztetétt.* An. *Wasted before.*] Ovid. de Trist. b. Est quoq; non minimum vites adesse recentes, Nec præconsumptum temporis esse malis?

Præcōnes, m. 1. à præcinendo dicti sunt, quasi præcanes, quòd antè canāt, & annuntient quod est faciendum. [Gall. *Crieurs publics, trompettes iurez qui font les cris publics.* Ital. *Trombetta, banditori.* Ger. Ausrüffer/die auff der Obertet geheiß etwas offentlich ausskünden. Hisp. *Pregoneros à menos sacerios.* Pol. *Woźnoli woyse.* Vn. *Hirdetők, vélki alia.* Ang. *Trumpetters or any manbiat forewarneth and cryeth before.*] Vel (ut inquit Priscianus) à præsid est, valde canendo. Sunt enim qui jussu magistratus publicè aliquid ore decantant, quiq; olim auctionem faciebant, & audientiā in theatris indicebāt. Plaut. in Pœn. Exurge præco, fac populo audientiā. Virg. 5. Aen. Victorē Aeneas præconis voce Cloanthū Declarat. Præcones (ut diffusiùs dicā) erāt in judiciis qui Senatusconsulta prædicabant, & recensebant, posteaquam decreta erant: qui judices & candidatos suis nominibus appellabant: quales sunt quos Ostiarios vulgò vocamus: qui etiā literas in Senatu publicè legebant: qui item bona quę proscribebantur, publicè auctioni proponebāt, ac proclamabāt, & pretia, ut inquit Cicero, conficiebant. ¶ Præcones laudum nostrarum dicuntur, qui res à nobis gestas laudando divulgant. Cicer. pro Archia: O fortunate, *inquit*, adolescens, q tuę virtutis Homerū præconem inveneris. Hos quoq; curiones vocatos legimus.

Præcōnium, nii, n. 2. Ipsa vox, munus parteq; præconis. [Gall. *La crier d'vn crieur public.* Ital. *Grida che fa vn banditore.* Ger. Ein auffrüffung oder auffündung. Hisp. *El pregon del pregonero.* Pol. *Wywołanie.* Vng. *Hirdetőtelébl, kiáltás.* An. *Proclaiming or forerunning of a trumpetter.*] Cic. Leptę, lib. 6. Eos qui aliquādo præconiū fecissent, in municipiis Decuriones esse nō licere. Suet. in Nerone: Et præconio ubiq; cōtendit. Plaut. Mercat. Præconiū ut mihi detis. ¶ Sed quoniā à præcone res gestæ etiā propūtiari solēt ideo quādoq; pro laude, fama, & gloria sumitur, quū scilicet aliquis laudatur à genere aut virtutib. cęterisve bonis animi, corporis aut fortunę. Ovid. Epist. 15: Magna quidē de re tumor præconia fecit. Idē 4. de Pon. Carmina victā ū peragūt præconia laudū. Aliquādo est præconis officiū.

Præcŏlo, is, ui, ultum, antepen. prod. Quod est præconis. [Gall. *Crier au parauant.* Ital. *Crear per auanti.* Ger. Ee zeit oder gar zeitlich kochen/verthun kochē. Hisp. *Cozer antes.* Pol. *Wprzod warzę.* Vngar. *Elébe erő, fözni.* Ang. *To seeth before.*] Col. lib. 5: Vvæ cōmodius insolatæ præcoquuntur: hoc est, ante tempus aliorū fructuum maturantur. ¶ Nonnunquam ponitur pro valde vel nimis coquere. Plin. lib. 18. cap. 29: Acinoq; præcoquuntur in callum. Aliquādo nihil aliud est quam antè vel priùs coquere. Sic medici jubent porrum antequam pusanę admisceatur, in aqua præcoqui, ut ponat acrimoniam. Ad eundem etiam modū utitur hoc verbo Plinius, scribens quosdam passum conficere ex qualibet uva, sed præcocta, antequam scilicet exprimatur, lib. 14. cap. 9: Quidam è quacunq; dulci, dum præcocta, alba faciunt siccantes sole.

Præcōrdĭa, orum. n. 1. [Gall. *Les parties dētour du cœur.* Ital. *Parti vicine al cuore, le interiora.* Ger. Das herz fürneder die theil des leibs die sich bey dem hertzen oder auch zu beyden seyten zu nechst vnder den rippungen. Belg. Dat nutte. Hisp. *Los telas del corazon y cosas propinquas del coraçon.* Polon. *Wnetrności.* Vngar. *Beyb edalitagok.* Ang. *The hart strings.*] Propriè partes laterales dicuntur, notheis costis subjectæ, hepati & lieni superjacentes: quę quòd ὑπὸ τὰ χονδρία: hoc est, sub cartilagine sitæ sint, à Græcis ὑποχόνδρια appellantur. Celsus lib. 4. cap. 8: Dextra parte sub præcordiis vehemens dolor est. Idē alibi: Periculosum est etiam post aliquatum morbum febrem oriri, utique si præcordia in dextra parte dura manserint. ¶ Plin. lib. 11. cap. 37: Præcordia accipere videtur pro diaphragmate, sive septo transversū, quod vitalia viscera à naturalibus separat. Extra homini, *inquit*, ab inferiori viscerum parte separantur membranis, quæ præcordia appellant, quia cordi prætenduntur. Græci appellarunt *Phrenas*. Idem lib. 30. cap. 5: extra ipsa præcordiorum nomine significari tradit. ¶ Quandóque etiam generalius hoc nomen positum invenitur pro quibuscunque partibus interioribus cordi vicinis. Cicer. 5. de finib. Fœlix cursus, quum is ipse annulus in præcordiis piscis inventus est. -virtus redit in præcordia nota, Virg. 1. Aeneid.

Præcorrumpo, is, Antè corrumpo. [Gall. *Corrompre auparauant.* Ital. *Corromper per auanti.* Germ. Verbis verderben vnd beschēden. Hisp. *Corromper antes.* Polon. *Wprzod, kaźe psuć.* Vng. *Elébi meg rontani, meg veszteglébm.* Ang. *To corrupt before.*] Ovid. 14. Metam. Dum tamē hanc sperat, dum præcorrumpere donis Mecupit.

Præcorrŭptus, a, um, particip. [Gall. *Corrompu auparauant.* Ital. *Corrotto per auanti.* Germ. Verbis verderbt vnd beschēden. Hispan. *Corrompido antes.* Polon. *Wprzod skażony.* Vng. *Elébi meg rontatot, veszteglébt.* Ang. *Corrupted before.*] Ovid. 8. Metam. Illa quidem venit, sed præcorrupta.

Præcox, cocis, pen. corr, om. 1. Quod præter motē cæteroſū vel ante cætera coctum & maturum factum est: [בכור *bichchūr* vel *bachūr*, ὄψιος, ὀψίμος. Gall. *Meur auant la saison, trop tost meur.* Ital. *Cio che è maturo tempo, maturo anants la stagione.* Germ. Frū zeitig/zeitig vor rechter zeit. Belg. Ongetydich. Hisp. *Cosa temprana antes que los otros cosas.* Pol. *Rano dojrzały, wczesny.* Vn. *Elébne erésbödeien erésb.* Ang. *Ripe before the tyme or soone.*] ut Præcox uva, præcox ficus. ¶ Præcocia poma, ex persicorum genere, quæ primò maturescunt. Gall. *Abricocos* vocant. Plin. lib. 15. cap. 12: Persica Duracina post Autumnū maturescunt, æstate præcocia, intra triginta annos reperta, & primò denariis singula venundata. Eādē & præcoqua dicuntur. Mart. lib. 13: Vilia maternis fueramus præcoqua tamis: Nunc in adoptivis persica cara fumus. ¶ Per tranſlationē præcox ingenium dicitur, quod nimis citò maturitatem est consequutū, & ante tempus videtur adoleviſſe. Quint. lib. 1. cap. 3: Illud ingeniorum velut præcox genus non temerè unquam pervenit ad frugem. Præcox fuga. Varro Synephebis: Quod si non manumittet, fugies si me audies: quū tempus revocat, ea est præcox fuga. Præcox pugna, apud Ennium lib. 8. Annalium. Præcox risus. Plin. lib. 7. in præfat. At hercle risus præcox ille, & celerrimus, ante quadragesimum diem nulli datur. ¶ Legitur & hic & hęc præcoquis, & hoc præcoque. Col. lib. 3. cap. 21: Quæ quum talis est conditio, maximè præcoques, & duraciną, tum deniq; purpureæ & bumasti, &c. Eodem lib. cap. 9: Quū pulchrè memineris à me duo genera vinearum intrà tempus biennii ex una præcoque vite, quam in Ceretano tuo pollides insitione facta consummata. Idē lib. 1. cap. 6: Quæ fumi quodā tenore præcoquem maturitatem trahūt. ¶ Præcoci opponitur serotinū: unde dicimus serotinas uvas, quæ post consuetum tempus tardè matuſcēscūt.

Præcrāssus, a, um, Valdè crassus. Plin. lib. 16. ca. 8: Cortex præcrassus, ac renascens. [Gall. *Fort gros & espoix.* Ital. *Molto grosso & spesso.* German. Gar dick vnd gruß. Hisp. *Muy grueso.* Polon. *Gardzo miąszy.* Vngar. *Igen Zélbi haſas.* Ang. *Very grosse or thick.*]

Præcŭrro, is, ŭi, ŭ. 1. Antè curro, celeriter antecedo. [Gall. *Courir & aller deuant, preuenir.* Ital. *Correre innanzi, andar auanti.* German. Beylauffen. Hispan. *Correr delante.* Polon. *Wprzodbiegać.* Vngar. *Elébi futok.* Ang. *To runne before.*] Terent. Eunuch. Abi, præcurre, ut sint domi Parata omnia. Cæs. 6 bel. Gal. Præcurrunt equites, quāto res sit in periculo cognoscūt. Cic. 1. de Divin. Sed ita à principio inchoatum esse mundum ut certis rebus certa signa præcurrerent. Idem in Orat. Horum utrumque Isocratem ætate præcurrit.

Præcŭrrens, tis, ὁ προτρέχων. Cic. in Partit. ut primordia rerū, & quasi præcurrentia, in quibus inest aliquid argumenti.

Præcursŭs, sus, m. q. [Gall. *Auantcourement, auantage de courir au aller.* Ital. *Esso correre auanti.* Germ. Ein vorlauff. Hisp. *Aquella corrida delante.* Pol. *Przedbiegnie.* Vng. *Elébfutas.* Ang. *A running before.*] Plin. lib. 16. cap. 25: Omnia intra VIII. Iulii Idus Ecclesiarum præcursū.

Præcursio, onis, verbale, f. t. [Gall. *Auantcourement.* Ital. *Esso correre auanti.* German. Vorlauffung / vorgang. Hispan. *Corrida delante.* Polon. *Przedbiegnie.* Vngar. *Elébi futas.* Ang. *A running before.*] Cicero de Fato: Itemque illi qui ab hoc

ab hoc dissentiunt, confitentes non fieri assensiones sine præcursione visorum. ¶ Præcursio pro eo quod Boënus præcursoriam causam vocat. Cic. in Top. Alia autem præcursionem quandam adhibent ad efficiendum, & quædam afferunt per se adjumenta.

Præcursŏr, oris, m. t. aliud verbale. [προδρομος. Gall. *Anantcoureur.* Ital. *Corritore ananti.* Ger. Ein vorlauffer/vorbot. Hisp. *El que corre delante.* Pol. *Przedchadzach, przedsł anoncy.* Vng. *Elöbi futo hop mester.* Ang. *A runner before.*] Cic. 7. in Verr. Quem iste in decumis, in rebus capitalibus, in omni calumnia præcursorem habere solebat, & emissarium.

Prædā, æ, Ep. à pariendo (ut inquit Varro) quasi pārida, quòd manu parta sit. [שלל *shalal* בז *baz*, λαπλασια, λυμα. Gall. *Proye, pillage, butin.* Ital. *Preda, botino.* Ger. Ein raub. Belg. Een roof. Hisp. *Presa, el robo y sosurro.* Pol. *Lup.* Vn. *Preda vagadom any.* An. *A prey, booty or pillage.*] Et sunt (ut Gell. lib. 13. cap. 23. inquit) propriè corpora ipsa rerum quę capta sunt: manubiæ verò pecunia ex venditione prędę redacta. Virg. 1. Aen. Illi se prędę accingunt, dapibusq; futuris. Idē 9. Aen. Si verò capere Italiam, sceptrisq; potiri Contigerit victori, & prędę ducere sortem. Ovid. 11. Metam. Vt matutina cervus perituras arena Prędā canū est. Cic. 7. Verr. Quū ea res nō solùm provincię saluti, verū etiam præsidio esse posset. Prędā etiā apud antiquos id vocabatur, quo in locationibus & rebus mancipi & aliis ejusmodi cavebatur, aut salvē idē quod prędium, ut doctè annotavit Scaliger in Varro. Plaut. in Amph. Qui prędā atq; agro adoreaq; affecit populares suos. Varr. lib 4. Prędā dicta itē ut prędes à pręstādo, quòd ea pignori data publicè mancupes fidem præstent.

Prædāceŭs, a, um. Quod ex prędā est. [λαπλασιος. Gall. *Venu de pillage ou de la despouille des ennemis.* Ital. *Di preda.* Ger. Das auß dē raub ist. Hisp. *Cosa de presa ò de robo.* Pol. *Czyż łupieski.* Vngar. *Preda bol valo.* Ang. *Of a prey or booty.*] Gell. lib. 4. cap. 17. Ægrè passus quòd cum salus impetii ac Resp. accepta ferri deberet, ratione pecuniæ prædaceæ poscerentur.

Prædāctīvus, a, um, Prædaceus. λαφυρος. Gell. lib. 13. cap. 13. Ex manubiis: id est, ex pecuniis prædatitiis.

Prædŏr, dāris, à prędā fieri Varro docet, Diripio, vi aufero, quē ādmodum prædæ auferri in bello solent. [שלל *shalal* בז *baz*, λαφυροω, λαλλαπτω. Gal. *Piller.* Ital. *Depredare, torre per forza, robbare.* Germ. Rauben/berauben. Hispan. *Robar ò hurtar.* Pol. *Lupic, widżieram.* Vn. *Predalok, koborlok.* Ang. *To spoile, to take preyn or booties.*] Cic. 3. Ver. Tuus apparitor de aratorum bonis prędabitur. Idem 3. Offic. Ex quo intelligitur, quoniam juris natura fons sit, hoc secundum naturam esse, neminem id agere, ut ex alterius prædetur inscitia. Idem 3 Ver. Verùntamen quū esset omnibus in rebus apertissimè impudentissimēque prædatus. Ovid. 1. Amor. Eleg. 3. Iussa precor quæ me nuper prædata puella est, Aut amet, aut faciat cur ego semper amem.

Prædātŏr, oris, m. t. Prædo, populator, spoliator. [שלל *sholel* בז *bozēz* λαφυραγωγος. Gal. *Pilleur, qui oste par force.* Ital. *Saccheggiatore, predatore.* Ger. Ein Räuber. Belg. Een roofer. Hisp. *Robador ò ladron.* Pol. *Lupieżca, widżiernja.* Vng. *Koborlo predalo.* An. *A robber, or taker of booties.*] Cic 2. Catil. Quos ego utrosq; Quiritēs, in eodem genere prædatorum, direptorumq; pono. Iovi verò deprædatori templum fuisse legimus, non quòd prædæ præesset, sed quòd ei aliquid ex prædā in partem debebatur. Nam mōs Romanorum fuit, ut bella gestūri, de parte prædæ aliquid numinibus pollicerentur.

Prædātrīx, cis, f. t. [שללת *sholelēth* בזרת *bozēzēth*, ἡ λαφυρικὴ λαφυραγωγος. Gall. *Pilleresse, celle qui oste par force.* Ital. *Saccheggiatrice.* German. Ein Räuberin. Hispan. *Robadora.* Pol. *Lupieżnicżka.* Vng. *Koborlo aszony.* Ang. *She that robbeth and taketh preyn.*] Stat. 1. Syl. - & Herculei prædatrix cedat alumni.

Prædātōrĭus, adjectivum, Quod ad prædatorē pertinet: [λαφυρικος. Gall. *De pilleur, ou chose pour piller.* Ital. *Di saccheggiatore.* Ger. Räuberisch/des räubers. Hisp. *Cosa para robar ò hurtar.* Polon. *Lupiesztwem.* Vng. *Koborlohoz valo.* Ang. *Belonging to a robber or taker of prey is.*] ut Prædatoriæ naves. Liv. lib. 4. belli Maced. Annis propè quinquaginta nullum Romanum exercitum viderant, præter prædatorias classes.

Prædābundŭs, Populabundus, vel prædas agēs. [λαφυραγωγικος. Gal. *Qui ne fait que piller.* Ital. *Depredando, è chi non fa altro che bottinare.* Germ. Voll raubs / oder der nicht anders kann rauben thut. Hisp. *Cosa que mucho roba.* Polon. *Lupieżtwem sie bawiący.* Vn. *Prædalo Koborlo.* Ang. *That doeth no thing but spolieth and taketh preyn.*] Salust. in Iugur. Datque fidem se prædabundum post paucos dies eodem venturum.

Prædo, dōnis, m. t. Qui iter faciens terrā marive spoliat, quive pacatas regiones incursionibus infestat. [שוד *shoded* בזז *bozēz*, λῃστης, κλεπτης. Gall. *Pilleur, estimeur de mer.* Ital. *Corsale, ladro.* Ger. Ein Rauber / der einē mit gewalt anfallt vñ ihme das sein nimpt. Hisp. *Robador ò ladron.* Pol. *Lupieżca, zwał temnik, nascinik.* Vn. *Koborlo vizuyz fovro tolvay.* Ang. *A robber or taker of prey in by sea or land.*] Plin. lib. 16. cap. 4: Germaniæ prædones singulis arboribus cavatis navigant. Horat. 1. Serm. Satyr. 2: .fugiens hic decidit acrem Prædonū in turbā: dedit hic pro corpore nummos. ¶ Prædones item dicti sunt malæ fidei & injusti possessores, in qua significatione apud Iurisconsultos non raro inveniuntur.

Prædōnĭcŭs, a, um, adject. Quod prædonis est. Vlp. L. 3 § 3 D. de hæred. petit. Si verò postea conscius hæreditatem sibi ad se pertinere, prædonio more versari cœpit, &c. Hotom.

Prædōnŭlus, diminutivum, à Catone usurpatur.

Prædāmno, as, are, act. p. Est præjudicio suo aliquem quasi condemno. καταμεμφομαι, καταγινωσκω. Suet. in Augus. Sin deesset, destituere, ac prędamnare amicū existimaretur. Non nunquam simpliciter idem est quod antè, vel priore loco condemno. Liv. 4. ab Vrb. Totam culpā ejus tēporis in prędamnatum collegam transferentem, omnes tribus absolverunt.

Prædelāsso, as, Antè delasso. [καταπονεομαι. Gall. *Lasser devant.* Ital. *Scancare prima.* Ger. Vorhin ermüden oder müd machen. Hisp. *Cansar antes.* Polon. *Wprzod mordować.* Vngar. *Elöbi el fáradom.* An. *To mak wearie before.*] Ovid. 12. Metam. -adjacet undis Facta manu moles, quæ primas æquoris undas Frangit, & insuetus quæ prædelassat aquarum.

Prædēnsŭs. Valde densus. [συνεχεστατος. Gall. *Fort espais.* Ital. *Molto denso.* Ger. Gar dick. Hisp. *Muy espesso.* Pol. *Barzo gęsti.* Vn. *Igen sűrű.* Ang. *Very thick.*] Plin. li. 18. cap. 18: Cultri vocantur, prædensam, priusquam proscindatur, terram secant.

Prædēnsātus. Prædensus factus. Plin. lib. 9. cap 5: Prædensata, porrecta, sinuata, brevi nodo ligatis.

Prædēs. Vide PRAES.

Prædestĭno, nas, pen. cor. προοριζω. Vide DESTINO.

Prædiatōrēs, Prędiatorius, Prędiatus, Vide PRAEDIVM.

Prædĭco, cas, pen. cor. act. 1. Aperte seu publicè dico, celebro, vulgo, laudo. [קרא *kará* אמר *amár*. κηρυσσω, καγορευω. Gall. *Dire par tout ou demand tous, publier, dire en public, annoncer.* Ital. *Predicare, publicare qualche cosa.* German. Ausstrūen / Offentlich ausjagen. Belg. Verceydigen / loven / prysen. Hispan. *Predicar y publicar y alabar.* Polon. *Przepowiedam, sławnie opowiedam.* Vngar. *Hirdetőm predikallom.* An. *To speake openlie, to diuulgat, to praise.*] Terent. Andr. Actum est, siquidem hæc vera prædicat. Cic. ad Attic. lib. 9: Prædicat enim palam, & militibus ostendit, se legitione ipsa superiorem quàm hunc fore. Cæs. 2. bel. Civ. Sæpe ex tribunali prædicavit adversa Cæsarem prælia fecisse. Cicer. Lucceio: Ignoscēs mihi de me ipso aliquid prædicanti. Salust. Ipsum Crassum ego postea prædicantem audivi, tantam illam contumeliam sibi à Cicerone impositam. Prædicatorem præco, dum aliquid palàm promulgat, & pronuntiat ex Senatusconsulto. Cic. pro Quint. De quo homine præconis vox prædicat, & pretium conficit.

Prædĭcātum, Dialectici dicūt, quod Grāmatici appositū vocāt, quod prædicatur: id est, dicitur de subjecto, τὸ κατηγορούμενον.

Prædĭcātĭo, f. t. Commemoratio, affirmatio, laudatio. [κηρυξις. Gall. *Annoncement en public.* Ital. *Esso predicare, dire.* Ger. Ein offentliche Sag. Hisp. *Aquella obra de predicar y alabar.* Polon. *Przepowiedzenie.* Vng. *Hirdetes, predikallas dicsire.* Angl. *An open or publick speaking, preaching.*] Plin. li. 55. cap. 5: Affirmant vana prædicatione, ut palàm est. Idem lib. 20. cap. 20: Radix quoque plurimorum prædicatione trita.

Prædĭcātŏr, oris, m. t. Laudator, is qui alterius virtutē, fortitudinem, res gestas prędicat. [שבח *shabbiach* κηρυκευς. Gall. *Publieur, qui dit partout ou denonce tous quelque chose.* Ital. *Chi dice qualche cosa publicamente predicatore.* Ger. Ein Ausstrūer / Rhum: prediger. Hisp. *El que predica, predicador.* Pol. *Wysil amiący opowiadacz.* Vng. *Hirdető ò predikallo dicsiro.* Ang. *A preacher, an open speaker.*] Cic. pro Cor. Balbo: Qui sui furti, sui judicii, sui beneficii voluit me esse ut apud eosdem vos Iudices nuper in alia causa fuerim, & prędicatorem, & autorem.

Prædĭcābĭlis, & hoc prædicabile, Quod est palàm dicendū. A prędicatione dignū, laudabile. [κηρυγματος ἀξιος. Gall. *Qui doit estre ou doit faire estimé.* Ital. *Di cui si deue far estima.* Ger. Das ausrūndens oder rhümens wārt ist. Hisp. *Digno de ser alabado.* Polon. *Godny wiel amowienia.* Vng. *Hirdetesre mēltō.* Ang. *To be spoken of publicklie, prayse worthie.*] Cic. 5. Tusc. Nec in misera vita quicquam est prædicabile, aut gloriandum, &c.

Prædĭcāmēntă, A Dialecticis dicuntur, quæ Quintil. lib. 3. cap. 7, elementa decem vocat, circā quæ versari videtur omnis quæstio κατηγορια.

Prædĭco, cis, penult. prod. Antè, sive priùs dico. [נגד *nagad* הגיד *higgid* προλεγω, προειπον. Gall. *Predire, annoncer.* Ital. *Predire, annuntiare* Ger. Weissagen oder voran sagen. Hisp. *Dezir de antes.* Pol. *Przedpowiedam.* Vng. *Elöbi meg mondom hirdetőm, predikallom szemeliőm.* Ang. *To tell a thing before it come to passe.*] Ter. Andr. -hoc primum in hac re prædico tibi, Quas credis esse has nuptias: Ibidem: -sed dico tibi, Ne temerè facias, neque tu haud dicas tibi non prædictum, cave.

Prædĭctĭo, onis, f. t. Præsensio, quòd prædicitur, sive præsentiatur. [נבואה *nebuah*. προγνωσις, προφητεια. Gall. *Prediction, prophetie.*

pleine deuenement des choses à venir. Ital. *Prophetia, ouero de cose future.* Germ. Ein Weissagung d'an ist/ Weissagung. Hisp. *Obra de dezir lo venidero.* Pol. *Wyprzedzenie.* Vng. *Jmmendoles elöl meg mondas.* Ang. *A foretelling of a thing to come.*] Cic. lib. 1. de Divin. Ex quo sæpe genere harnolorum etiam, & vatum furibundas prædictiones, ut Octaviano bello Cornelii Culeoli audiendas putaverunt.

Prædictus, a, um. Antè vel suprà dictum. [προειρημένος. Gall. *Predit.* Ital. *Predetto.* Ger. Vorgesagt. Hisp. *Dicho antes.* Polon. *Wyszłym powiedziany, przepowiedziany.* Vng. *Elöl meg mondatot meg lö emlékezö.* An. *Sade before.*] Cic. 4. Acad. Quæq; ab his dicuntur sic persequamur, ut nihil in prædictis relinquamus.

Prædiolum. Vide PRAEDIVM.

Prædisco, is, n. t. Antè disco & priùs idquiro. [προμανθάνω. Gall. *Apprendre paravant.* Ital. *Apprendere anzanto.* Ger. Vorlernen. Hisp. *Deprehender de antes.* Pol. *Wyrzed, sie vczyc.* Vngar. *Elöl meg tanulom.* An. *To learne before.*] Virg. 1. Georg. Ventos & cœli varios prædiscere motus.

Prædistus, a, um. [ωα *habal.* ὑγιὸς, ὁ παιχνίδων, λαμπάδα. Gall. *Qui a joui est deuè.* Ital. *Chi ha.* Germ. Der da hat/ gefaßt/ begabt. Hisp. *Dotado generalmente, formoseido.* Pol. *Osdobiany.* Vn. *Ekesitetlö.* An. *Indued or that hath any qualitie.*] Participiū est sine verbi origine, latissimum in oratione usum habens, variamq; significationem, pro ratione rei per ablativum quo cum jungitur significatæ. Nam quum dicimus, Præditus virtute, Præditus ingenio, Eruditione præditus; idem est quod dotatus, sive ornatus, κεκοσμημένος. Rursus quum aliquem pravis moribus, perversa indole, aut oris fœditate præditum dicimus, idem est quod pollutus, contaminatus, dehonestatus. ¶ Interdú idē est quod affectus aut cùm morbo, mœroréve quempiam præditū dicimus. ¶ Horū omnium exempla, etiamsi nusquā nō occurrant pauca subjungemus. Cic. pro Archia: Gloria ingenii summi prædium. Idē pro Cælio: Adolescens rectissimis studiis, atq; optimis artibus præditus. Idem 2. Verr. Homo singulari cupiditate, audacia scelere præditus. Idem pro Rab. Postumo: Se cruce affectū, morbo præditus. Itē pro Murœna: Idē squalore sordidus, confectus morbo, lachrymis ac mœrore præditus. Vide plura de hoc apud Vallam, lib. 5 cap. 38.

Prædives, itis. Valde dives. [ὑπερπλούσιος. Gal. *Fort riche.* Ital. *Ricchissimo.* German. Hert reich/ vberauß reich. Hispan. *Muy rico,* ὑπερπλούσιος. Polon. *Barzo bogaty.* Vngar. *Dus, kazdag.* Ang. *Very rich.*] Sueton. de Clar. Gram. L. Apulcium ab Equitio Calvisio Equite Romano prædivite quadringēties numis conductū, multos edocuisse. Ovid. 6. Metam. -eorumque tulit prædivite cornu Autumnus, & mensas fœlicia poma secundas. Aulà prædives, Claudianus 2. in Rufinum.

Prædivino, as. Rem eventuram divino, prædico, præsagio. [קסם *kasam* נבא *nibbá* התנבא *hithnabbé.* προμαντεύομαι. Gall. *Jmmer & predire choses auant qu' elle viennent.* Ital. *Antiuedere, indouinare.* Ger. Etwas künfftige weyßn erzehlen. Hisp. *Ver delante, adeuinar.* Pol. *Przyszłe rzeczy gadam, wieszcze.* Vng. *Meg iövendöl-lem.* An. *To deuine, and tell a thing before it come to passe.*] Plin. lib. 1. cap. 21. Prædivinant enim apes ventos, imbresque.

Prædivinātio, onis, f. t. [קסם *késem.* προμαντεία.] Plin. lib. 8. cap. 23. Pan nova quanta anteires, caq; extra eum locum transirent semper incubat prædivinatione quadā, ad quem summum auctu eo anno egressurus est Nilus.

Prædivinus, a, um. Valde divinus. [ὑπερθεῖος, ὑπέρθεος. Gall. *Fort diuin.* Ital. *Molto diuino.* Germ. Sehr göttlich. Hisp. *Muy diuino.* Polon. *Barzo swiatu.* Vngar. *Igen istenes, szent.* Ang. *Very diuine or holy.*] Plin. lib. 37. cap. 10: Promittitur prædivina somnia repræsentare.

Prædium, dii, n. f. Nomē est tàm rusticis quàm urbanis possessionibus cōmune. [שדה *saddéh.* χωρίον. Gall. *Vn heritage.* Ital. *Possessione podere, heredità.* Germ. Ein ligend Gut. Belg. Een hove. Hisp. *Heredad de bienes rayzes.* Pol. *Folwark.* Vng. *Major.* Ang. *A manor, a ferme, a place in the contrey with ground lying to it.*] A' præfando (ti Varroni lib. 4 de ling. Lat. credimus) deductū: propterea quòd pignori data, mācipiis fidē præstent. Cic. 3. Offic. Ac de jure quidē prædiorū sanctum est apud nos lure Civili, utinbis vendendis vitia dicerentur quę nota essent. Idem pro Roſc. Amer. Fructuosa prędia colenda actuēda pater filio tradiderat. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Servius Oppidius Canusi duo prędia, divex, Antiquo censu, natis dedisse duobus Fertur. Prędiorum itaq; nomine veniunt tām urbanę possessiones quām rusticę, & suburbanę: hoc est, urbi proximę: unde extant tituli aliquot apud Iurisconsultos de Servitutibus urbanorū prędiorum & rusticorū, & utrisq; cōmunibus. Ager aūt propriè dicitur in re quē colimus, Arvum, ea pars agri quę semēti datur. Fundus etiam pars agri est. Singula enim prata singulæ vineę, singuli horti, singula oliveta, pomaria, pascua, salicta, hortera venatoria, piscatoria loca: sive villam atq; ædificium, sive piscinā, sive viraria habeant, sive nō habeant, singuli fundi sunt, & hoc in agro duntaxat. Nam in urbe, oppido, vico, castello, quicquid tale est, prædium vocatur. Est itaq; fundus rustica possessio: prędium, & urbana & rustica possessio generale nomen est: nam & tabernæ, & hospitia, & horrea in urbe possessiones dicuntur, & generaliter omnia bona immobilia.

Prædiolum, li, n. t. Parvum prędium. [χώδιον. Gal. *Vn petit heritage.* Ital. *Podereto, possessione picciola.* Germ. Ein klein ligend Gütlin. Hisp. *Pequenna heredad.* Pol. *Folwarczyk.* Vn. *Majorotska.* Ang. *A little manour or ferme.*] Cic. M. Celio: Sed mea prędiola tibi nota sunt: in his mihi necesse est esse, ne amicis molestus sim. Idē Att. lib. 16. Aedificata bellē prædiola nostra, & satis amœna.

Prædītus, Prædiis munitus, prædiis abundans. Apul. lib. Florid. Ipse bene vestitus, bene prædiatus.

Prædiātōrius, ria, rium. Quod ad prędiū pertinet. [πρὸς χωρίον. Gall. *Appartenant à heritage.* Ital. *Pertinente à heredità & possessione.* Ger. Das zu ligendē Gütern gehört. Hisp. *Pertenesciente à heredad.* Pol. *Folwarkowy.* Vn. *Majorbeli való.* Ang. *Belonging to a manour or ferme.*] ut Ius prędiatoriū. Cic. pro Cornel. Balbo: Etenim si Qu. Scævola ille Augur, quū de jure prędiatorio consuleretur, homo juris peritissimus, consultores suos nonnunquā ad Turium & Caselium prędiatores rejiciebat: si nos, &c.

Prædiātōres, Dicuntur periti juris ad prædia pertinentis. γεωπόνοι. Cic. Att. lib. 12: Etli reus locuples est. & Apuleius prędiator liberalis. Ibidem: Procuratores Cornificii, & Apuleium prædiatorem videbis.

Prædo, prædonis. Vide PRAEDA.

Prædōmo, as, pen. cor. Antè domo, cōprimo, sedo. [προδαμάζω, προχειρωτεύω. Gal. *Dompter auparauant.* Ital. *Domare per auanti.* Ger. Vorhin dempffen oder stillen. Hisp. *Domar antes.* Pol. *Wprzod vskromiam.* Vng. *Elöl meg enyhitöm zeledtöm.* Ang. *To tame or subdue before.*] Seneca Epistol. 114: Et omnes casus antequam exciperet, prædomuit meditando.

Prædūco, is, Antè duco. [προάγω, προεκπέμπω. Gall. *Mener ou mettre deuant.* Ital. *Menare auanti.* Germ. Voran führen. Hisp. *Guiar delante.* Pol. *Wprzod wiodę.* Vng. *Elöl vezöm.* Ang. *To bring or lead before.*] Plin. lib. 35. cap. 16. Probat' mollitie, & quòd si æra pręducantur, violaceum reddit colorem. Tacit. lib. 14: Neque fossam, neq; vallum præduxerunt. ¶ Prędūcere fossam hominī obsesso, pro circumvallare. Seneca lib. 2. de Ira.

Prædulcis, & hoc prędulce, om. t. Valde dulcis. [πάνυ γλυκύς. Gall. *Fort doux.* Ital. *Molto dolce.* Ger. Gar süß. Hisp. *Muy dulce.* Pol. *Barzo słodki.* Ang. *Passing sweet.*] Plin. lib. 12. cap. 5: Fructus per folia solibus coctus prędulci sapore. Claud. Paneg. 2: Luxuries prædulce malū. Statius 5. Syl. Tyrrhenæ volucres nautis prædulce minantur. Virgil. 11. Aeneid. Haud ignarus eram, quantum nova gloria in armis, Et prædulce decus primo certamine posset.

Prædūro, rat. pen. prod. act. p. Præter morem duro, sive valde durum reddo. [ὑπερσκληρύνω. Gall. *Endurcir fort.* Ital. *Far molto duro.* German. Gar verherten oder hert machen. Hispan. *Hazer muy duro, endurescer mucho.* Polon. *Barzo vtwardzam.* Vngar. *Igen meg keményitöm.* Ang. *To make very hard.*] Colum. lib. 3. de rubrica: Verùm hoc est in opere difficilior, quòd neque humorem fodere possis, quòd sit glutinosissima: nec nimiùm siccam, quia nimiùm præduratur.

Prædūrus, a, um. Valde durus. [ἰσχληρός, πάνυ σκληρός. Gall. *Fort dur.* Ital. *Molto duro.* Ger. Gar oder vberauß hart. Hisp. *Muy duro o muy crud.* Pol. *Barzo twardi.* Vng. *Igen meg kemenyitöt.* Ang. *Very hard.*] Col. l. 6 ca. 2: Illa ętas adhuc tenera est, hęc jam prędura. Virg. 2. Georg. Corporaq; agresti nudat prdura palæstra. Idem 10. Aen. Parthenium q; Rapo, & prædurū viribus Orsen.

Præĕo, prěis, Antè eo, antecedo. [קדם *kiddém.* προάγω, προεκπέμπω, προχειρίζομαι. Gall. *Aller deuant, monstrer le chemin.* Ital. *Andare innanzi.* Ger. Vorgehn. Belg. Voorgaan. Hisp. *Preceder yendo delante, o ander delante.* Pol. *Idę wprzod.* Vn. *Elöl megyök.* Ang. *To go before, to shew the way.*] Liv. 2. ab Vrb. Prięrat Aruns Tarquinius filius regis. Rex ipse cū legionibus sequebatur. ¶ Pręire verba, est certam verborum formulam alicui dictare, quā ille totidē referat verbis. Solebant enim veteres ad execrationes, vel devotiones hostilis exercitus, & ad fœdera ferienda, similesq; publicos ritus peragendos, certā verborū formulā habere cōceptam, quod carmē vocabant, à qua minima quidē syllaba recedere licebat. Itaq; ne imperatores, qui se hostilemq; exercitū erant execraturi, aut ii per quos fœdera sanciebāntur, in proferendis formulis laberētur, adhibebatur Pontifex aut sacerdos qui verba prięiret: hoc est, conceptā verborū formulam dictaret, quā alter totidē verbis repeteret. Sic prięire verba juris jurā di, dicitur qui juris jurandi verba concepit, & juraturo dictat. Budæus: Præire, est verba præfari: & subsequi, est dictata verba pronuntiare. Liv. 2. ab Vrbe: Agedum Pontifex publicus populi Romani præi verba, quibus me pro legionibus devoveam. Gell. lib. 14. cap. 2: Si de omni officio judicis præire tibi me vis. Id est, pronuntiare quod sequaris. Præire verba de scripto, quid sit, declarat Budæus his verbis: Præire hodie verba damnationis actuarii, aut eorum vicarii carnifici solēt, quum damnati

damnati facinorosi ad supplicia trahuntur, sed de scripto id faciunt.

Præiens, præeuntis, participium. [מקדם *mekaddém.* προηγούμενος. Gall. *Qui va devant.* Ital. *Che va ananti.* Germ. Vorgehend oder vorhingehend. Hisp. *Que anda delante.* Pol. Wprzod idący. Vng. Elöl menö. Ang. *That goeth before.*] Ovid. 8. Metam. -& dius præcuntibus, ambo Membra levant baculis. Idem ad Liviam: Lucifer in toto nulli comparuit orbe, Et vênit stella non præeunte dies. Inde Præitor ἡγεμών.

Præfacilis, le, om. t. Valde facilis. [πάνυ ῥᾴδιος. Gal. *Fort facile.* Ital. *Molto facile.* Ger. Gar leicht. Hisp. *Muy facil, muy dispuesto à ser hecho.* Pol. Barzo łatwy. Vng. Igen könny hayland. Ang. *Very easie.*] Plaut. Epid. -te profectò Apœcides nihil mot tot mihi. P. de præfacili exoras Epidice.

Præfari, d. p. Ante fari, proloqui. [προφωνεῖν, προλέγειν. Gall. *Avant parler.* Ital. *Parlare innanzi.* Ger. Vorredem/ein Vorred thun. Hisp. *Hablar antes.* Pol. *Przedmowę czynić.* Vng. *Elöl szólani.* Ang. *To speak before.*] Colum. in Præfat. lib. 1: Quas ordine suo tunc deinum persequar, quum præfatus fuero quæ reor ad universam disciplinam maximè pertinere. Cicer. de Univers. Sed hæc satis sunt dicta nobis, quæ de deorum qui cernuntur, quique sunt orti, natura præfari sumus. ¶ Præfari divos: id est, invocare. [נקד *kará.*] Virgil. 11. Æn. Præfatus divos, solio Rex infit ab alto. Vbi Servius: Præfatus divos, more antiquo: nam majores nullam orationẽ, nisi invocatis numinibus, inchoabant. Catul. Argon. Talia præfantes quondam fœlicia Pelei Carmina, divino cecinerunt pectore Parcæ. ¶ Præfari honorem dicimus, quum rem non satis honestã dicturi, aliquot verbis præmissis mollimus, quod alioqui pudicis auribus indignũ esset. Clausulæ autem quibus honorem præfari solemus, hæ ferè sunt. Si licet dicere, Si commemorare fas est, Quod dictu quoque fœdum est, Honor sit auribus, & similes. Cic. Papyrio Præto, lib. 9: Nos autem ridiculè, si dicimus: Ille patrem strangulavit, honorem nõ præfamur: sin de Aurelia aliquid, aut Lollia, honos præfandus est.

Præfatio, nis, f. g. A' præfando deducitur, & significat id quod præloquimur antequam ad rem veniamus. [προοίμιον, προοίμιος. Gal. *Preface, prologue.* Ital. *Prefatione, proemio.* Ger. Ein Vorred. Hisp. *Aquella habla que se habla antes prologo.* Pol. *Przedmowa.* Vng. Elöl való beszéd. Ang. *A preface or speaking before a matter.*] Plinius lib. 25. cap. 2: Inchoata etiam præfatione religiosa. Martial. lib. 3: Perfixisse tuas questa est præfatio fauces. Cic. 5. Verr. Quæ porrò præfatio tuæ donationis fuit? Hujus diminutivum est Præfatiuncula.

Præfectus. Vide PRAEFICIO.

Præfĕro, præfers, act. inconf. Antè fero. Cic. 6. Ver. Sinistra manu retinebat arcum, dextra ardentem facem præferebat. ¶ Aliquando significat præpono. [הקדיר *hekir.* προτιμᾶν, προτίμως. Gall. *Estimer plus, preferer.* Ital. *Preferire preponere.* Ger. Furziehen/höher achten. Belg. Voor draghen. Hisp. *Anteponer, preferir.* Pol. Wierzyć sobie mażc. Vng. Elöl verném. Ang. *To beare before, to preferre.*] Cic. pro lege Man. Salutem Reipublicæ suis commodis præferre. Præferre jus imperii amori patrio, de Finib. libro 1. ¶ Item dicto, facto aut gestu, animi affectum ostendo. Livius: Vultus tuus nescio quod ingens malum præfert. Curt. Vultu & oculis motum præferens animi.

Prælātus dies dicitur apud Iureconsultos, pro anticipato, & quum nondum venisset, scripto quod vulgus dicit, *Antedato.* Contrarium est repetitus dies, quum non dies qui est, sed ex superioribus elapsis aliquis scribitur. L. 28. D. de fallis 3. de fid. instr. Hotomanus.

Præfĕriculum, à præfero, Vas æneum sine ansa, patens, veluti pelvis, quod præferre in sacrificiis solebant. Festus.

Præfĕrox, [πάνυ χαλεπός, ὠμός. ἄγριος. Gall. *Fort fier, fort rigoureux & aigre, fort cruel.* Ital. *Molto fiero.* Germ. Gar frech vnd vbermütig. Hisp. *Muy cruel y duro.* Pol. *Barzo srogi.* Vng. Igen kegyetlen. Ang. *Very fearce and cruell.*] Livius 5. ab Vrbe: Missis legatis, ni præferoces legatos, Gallis que magis, quàm Romanis similes habuisset.

Præferrātus, a, um, Quod in cacumine habet ferrum: [σιδηροῦς. ἄκρον. Gall. *Ferré par le bout.* Ital. *Ferrato in cima.* Ger. Das vornen mit eisen beschlagen ist. Hispan. *Cosa herrada en la cima.* Polon. *Zelazem obyti.* Vngar. *Vassu vegw tetevn.* Ang. *Peynted with yron.*] Jut. Hasta præferrata, quæ cuspidem habet ferream. Pilum præferratum, quod ferrum habet in summitate, quo Hetrusci olim utebantur ad pinsenda grana. Diversumque est à pilo ruido, quod sine ferro est, ad usum molarum quas aqua versat, utile. Plin. lib. 18. cap. 10. Quippe & Hetruria spicam farris tosti pinsente pilo præferrato.

Præfervidus, Valde fervidus: [ὑπερθερμος. Gall. *Fort ardent & bruslant.* Ital. *Molto ardente.* Ger. Vberauß brünstig oder hitzig. Hispan. *Muy hervientes.* Pol. *Barzo gorący.* Vng. Igen hév, forró. Ang. *Very hoat and burning.*] Jut. Ira præfervida. Liv. 9. ab Vrbe: Quid si vini amor in dies fieret acrior? quid si trux & præfervida ira? de Magno Alexandro. Colum. lib. 3. cap. 1. de vite: Hanc nos cæteris stirpibus jure præponimus, nõ tantùm fructus dulcedine, sed etiam facilitate, per quam omni penè regione, & omni declinatione mundi (nisi tamen glaciali, vel præfervida) curæ mortalium respondet: tamque fœlix campis, quàm collibus provenit: & in densa non minùs, quàm resoluta, sæpè etiam gracili atque pingui terra, siccaque & colligenosa.

Præfestino, as, n. p. Ante tempus festino. [σπεύδω, πρὸ καιροῦ σπεύδω. Gall. *Se hâter avant qu' il en soit temps.* Ital. *Affrettarsi avanti tiempo.* German. Vor der rechten zeit eylen/hestig oder zuhr eylen. Hilpan. *Acelerar, apressurarse ante lo tiempo.* Pol. Kwapić. Vngar. Idöelöbe sietök. Ang. *To haste before the tyme.*] Plaut. Rud. -tace Sceparno. SCEP. Quid opus est adolescens? P. Illi imperium, Qui præfestinet, ubi herus adsit, præloqui. Liv. 3. bel. Pun. Concedendo plebi Senatum, se ne deficere præsentes rent, effecisse. Colum. lib. 11. cap. 2: Satis erit per dimidios mẽses exequi quodque negotium: quia neque præfestinatum tempus nimium immaturè videri possit ante quindecim dies factum: nec rursus post totidem, nimium tardè.

Præfestĭnẽ, adverb. Celeriter. [ὡς ταχιστα δυνατὸν γενέσθαι. Gall. *Fort hastivement.* Ital. *Molto frettolosamente.* Germ. Gar eylends. Hisp. *Muy apressuradamente.* Pol. *Barzo prędko.* Vngar. *Hamarosăn elöt.* Ang. *Very hastely.*] Plaut. in Rud. Vt sine labore erraui hanc præfestinè satis.

Præfestĭnātim, Idem Sisenna Historiarum lib. 4: Iudices quos vellent, instituerent præfestinatim, & cupidé.

Præfĭcĭ, æ. pen. cor. f. p. Mulier in funere conducta ad lamentabilem cantum, quæ cæteris modum plangendi ostendit & fortia defuncti facta laudat: ita dicta quasi in hoc ipsum præfecta. [מקבנת *mekonéneth.* ἐπιθρηνοῦσα. Gall. *Femme loüe pour pleurer vn trespassé.* German. Ein Weib so vmb lohn beruffen ist zu abgestorbnen zu beweinen/ vnnd hernach seine thaaten zu loben. Hisp. *La endechadera de los muertos.* Polon. *Nierniasta do opłakiwania umarłego naięta.* Vng. *Berertel si rato.* Ang. *A woman conducted or hired to waill for the dead.*] Nævius: Hæc quidem mehercle præfica si mortuum laudat. Varro lib. 6. de ling. Lat.

Præfĭcĭo, cis, pen. cor. act. t. ex præ, & facio, Præpono. [הסדיר *hiphkidh.* ἐπιτρέπω, προτίθημι, ἐπιτρέπω. Gall. *Commettre aucun sur quelque affaire, luy en bailler la charge & superintendence.* Ital. *Preporre, dare carico.* Germ. Furseyen/vber etwas setzen/zu einẽ fürgesetzten machen. Belg. Voorstaten. Hispan. *Anteponer en algun officio.* Polon. *Nad mianowić przełożonym.* Vng. Elöl botsatom fenne vmit. Ang. *To make ouer seer and chief doer, to giue rule.*] Terent. Eunuch. Chæream ei rei præfecimus. Liv. 4. ab Vrbe: Quos & prætorianis sibi præfecerant, Tempanio autore, equites. Ovid. 1. de Arte: Me Venus artificem tenero præfecit Amori. Cic. 4. Verr. An aliquem curatorem præficere, qui statuis faciendis præesset.

Præfĕctus, ĕti, substantivum, m. f. Qui rei alicui præficitur. [ὁ ἐπὶ τινος ἀνθρωπος. Gall. *Preuost, commis sur quelque affaire.* Ital. *Prefetto, capitano, propósito à qualche officio.* Ger. Ein Fürgesetzter/der etwas verordnet ist. Hisp. *Antepuesto en algun officio publico.* Pol. *Przełożony, woyt.* Vng. Elöl való, fenieuw tiszt tartó. Ang. *Some ouerseer, chief haue charge and rule.*] ut Præfectus moribus dicitur qui ad componendos mores est constitutus. Cicer. Papyr. lib. 9. Quamdiu hic erit noster hic præfectus moribus, patebo auctoritati tuæ. Idem pro Cluent. Tu es præfectus morbus. ¶ Præfectus vigilum, cui disponendorum per urbis regiones vigilum cura incumbit. Præfectus urbi. Gel. lib. 13. cap. 16: Qui præfectus urbi, & bis Cõsul fuit. Præfecti regii, Liv. lib. 36. Præfectus Annonæ. Liv. 4. ab Vrb. Dux præfectus ad classis, Cic. 7. Ver. Præfectus libidinum, Cicero post reditum in Senatu. ¶ Præfecti provinciarum, sunt quos *Baillives & Seneschalles*, Galli dicunt, inquit Budæus. Præfectus Prætorio, τῶν βασιλικῶν ἐπιτροπῶν. Talis apud Cæsares erat, qualis olim apud Reges Tribunus Celerum, & apud Dictatores Magister equitum. Gerebat enim secundas partes post Cæsarem, præeratque disciplinæ publicæ emendandæ. Cassiodor. Epist. lib. 6: Potestas Præfecti Prætorio nulla dignitas est æqualis. Vice sacra judicat. Nullus similes fori auctoritate præscribit, excepto officiali Magistritum. Curiales etiam verberat. In officio suo jus retinet legare: & talibus tantisq; noscitur jubere, quos provinciarum non auderent Iudices in qualibet parte contemnere.

Præfĕctūra, æ, f. p. Munus, officiũ, vel dignitas Præfecti. [ἐπιτροπὴ ἀνθρωπου. Gall. *Petite iurisdiction, prouoste.* Ital. *Prefettura, capitaniato.* Ger. Eines fürgesetzten ampt/auß ein Vogtey. Hispan. *Dignidad delos prepuestos à algun officio, prefectura.* Polon. *Vpadnienstwo, woytostwo.* Vngar. Elöl való fenieuw tiszt tartás. Ang. *Some sight, chief charge and rule.*] Cic. ad Att. Præfecturam petivi: negavi me cuipiam negotiari dare: quod idem nbi offendam. Idem alio loco ad Atticum: Dare præfecturã & deferre. ¶ Præfecturæ item dicebantur oppida quædam Italiæ, quorum incolæ cives Romani erant: hoc tamen à municipiis differebãt, quòd

quòd non suis legibus utebantur, nec ullos è suo corpore magistratus, ut coloni creare poterant: sed à magistratibus qui Romæ quotannis mittebantur, Romanis legibus regebantur. De quibus Festus: Præfecturæ, inquit, eæ appellantur in Italia, in quibus & jus dicebatur, & nundinæ agebantur, quarum quædam erat Respublica, neque tamen magistratus suos habebant: sed quotannis ad eas Præfecti mittebantur qui eis jus dicerent.

Præfectórius, adjectivum, Præfectura perfunctus. ἀπαρχικός, ἀρχικός, sicut Prætorius, qui Prætura gessit. Vlpianus de Senatoribus l. j. Sed vir Præfectorius an fœminæ Consulari præferatur, videndum est.

Præfido, is, ere, act. 1. Valde fido. [ἀποπίστευω. Gall. *Se fier fort à soy.* Ital. *Fidarsi molto.* Ger. Zu viel trauwen oder sich vertrawen. Hisp. *Confiarse mucho.* Pol. *Barzo vfam.* Vng. *Igen bizom.* Ang. *To giue great trust and confidence.*] Cic. 1. de Offic. Sic homines fecundis rebus efferuntur, sibique præfidentes, tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportere, ἀφρόνως ὑπερηλόγως.

Præfigo, figis, pen. prod. act. 1. Antè figo. [ἀπηκοντίζω. Gall. *Fiche ou donne.* Ital. *Piccare innanzi.* Germ. Fürstecken oder vorn sticken. Belg. Voorsticken. Hisp. *Hincar delante.* Pol. *Naprzod wtikam.* Ang. *To fasten or stick before.*] Plin. lib. 33. cap. 4: Lineas itineri præfigunt. Liv. lib. 26: Eis patmæ breviores quàm equestres, & septena jacula quaternos longa pedes data præfixo ferro, quale hastis velitaribus inest. ¶ Nonnunquam accipitur pro præcido. Virg. 3. Georg. Multi jam excretos prohibent à matribus hœdos, Primáq; ferratis præfigunt ora capistris. Quo in loco non absurdè præfigunt ora capistris, à Poeta videtur dictum esse ἀπ' ἀναλογίας, pro eo quod est, præfigunt oribus (ut ita dicam) capistros. Caius tamen Iurisconsultus etiá præfixas dixit fenestras, pro præclusas. in L. 6. D. de servit. urb. præd.

Præfiguro, as, penult. prod. act. p. Præmonstro, repræsento. [ὑποτυπόω. Gall. *Representer.* Ital. *Representare.* Germ. Fürbilden. Hisp. *Representar.* Polon. *Wprzod wyobrazam.* Vngar. *Elöl meg mutatom, meg mondom, ki abrazatom jmondhatom.* Ang. *To foreshew, to represent before by any figure.*] Lactantius lib. 6. Inflammavit libidinem, quæ aspectu maximè incitatur, ac se quisque in illis imaginibus præfigurat.

Præfinio, is, pen. prod. act. 9. Præscribo, determino, vel limites pango. [προδιορίζω, προσορίζω. Gall. *Prefinir, limiter devant.* Ital. *Innanzi determinare.* Ger. Fürsetzen/ fürschreiben/ Ein gewiß ziel setzen. Belg. Te voren bescheiden. Hisp. *Determinar de antes.* Pol. *Czikl'adam.* Vn. *Hatart vtàk, elöl el rendelöm meg hatarosom.* Ang. *To determine before, to assigne how much shalbe done.*] Cic. Mario: Sed eo vidisse multum quòd præfiniisti ne pluris emerem. Idem pro Roscio Amer. Quæ dies in lege præfinita est.

Præfinitè, adverb. [ὡρισμένως, διωρισμένως. Gall. *Par limitation.* Ita. *Limitatamente.* Ger. Mit bestimmung oder furzehlung/ nicht alles ist. Hisp. *Con medida.* Pol. *Vmiernie.* Vng. *El rendelhöm meg hatarozva.* Ang. *By determination.*] Terent. in Hecyr. Nam illi haud licebat, nisi præfinitè loqui: hoc est, quæ illi placebant, vel quæ ille præfiniisset: hoc est, permisisset vel præscripsisset.

Præfiscinè, adverbium. Titinnius, in Setina: Paula mea amabò poëta ad laudem addito præfiscinè, ne puella fascinetur, Sosipater lib. 11. Gram.

Præflòreo, es, n. 1. Antè floreo. [ἀνθέω πρό. Gall. *Fleurir auant quelq'autre.* Ital. *Fiorire prima chegli altri.* Germ. Zuvor blühen. Hisp. *Florecer primero.* Pol. *Wprzodkwitnie.* Vng. *Elöl virágzom.* Ang. *To budde and florish before.*] Plin. lib. 16. cap. 29: Ideoque & præflorent tales, & prægerminant.

Præflóro, as, act. p. Præbibo, inquit Budæus. [ἀπανθίζω. Gal. *Enguise la premiere fleur, desfleurer ou paraudant.* Ita. *Portar via il primo fiore.* Ger. Die blumen zuvor abbrechen / vorhin versuchen. Hisp. *Quitarla primera flor, desflorar.* Pol. *Wprzod kwiat obl'amuie.* Vn. *Elöl virágzat le szedöm.* Ang. *To take away the first flour.*] Gellius: Et futuri gaudii fructum spes ibi jam præfloraverit.

Præfluo, is, n. 1. Antè fluo, vel præterfluo. [προρρέω. Gal. *Couler par deuant.* Ital. *Correre auanti qualche luogo.* Ger. Vorhin fliessen oder fürfliessen. Hisp. *Correr lo liquido primero ò antes.* Pol. *Wprzod plinie.* Vng. *Elöl folyok.* Ang. *To runne or flow before.*] Plin. libr. 4. cap. 5: Præfluente Alpheo amne. Idem lib. 5. cap. 26: Et parte ejus in Mesoporamiam vadit per ipsam Seleuciam, circaq; eam præfluens infusus Tigri.

Præfluus, & Præfluvium, Pro fluore alicujus rei antè vel præteriabentis. ῥύσις.

Præfoco, cas, pen. prod. act. p. Spiritu obstructis faucib. intercludo. [πνῖγω, ἀποπνίγω. Gal. *Estrangler, estouffer.* Ita. *Affocare, strangolare alcuno.* Ger. Erstecken. Hisp. *Ahodar de antes.* Pol. *Zadussam.* Vn. *Meg fojtom.* Ang. *To choke, to strangle.*] Ovid. in Ibim: Præfocent animæ Gnosiia mella viam

Præfocationes, vulvæ, Veteri affectus dicuntur, sensum, pulsumque per intervalla intercipientes, ita ut iis laborantes immoti jaceant, & mortuis similimæ videantur, nisi quòd circa anthiam corporis partè caloris nonnihil retineant, πνιγμονὴ.

Quæ hoc mali genus patiuntur, utero præfocatæ à Latinis: à Græcis ὑστεραλγεῖν dicuntur. ἀπὸ τῆς ὑστέρας, quo nomine vulvam, sive uterum significant.

Præfódio, præfodis, pen. corr. act. 1. Ante fodio. [προσκάπτω. Gall. *Fouir & creuser la terre par deuant.* Ital. *Cauare la terra.* Ger. Vor etwas graben. Hisp. *Cauar la terra de antes.* Pol. *Wprzod kopam.* Vngar. *Elöl meg kapalom asom.* Ang. *To digge and delue before.*] Virgil. 11. Aencid. Præfodiunt alii portas, aut saxa fudesque Subjiciunt. Vbi Servius Præfodiunt: id est, ante portas fossas faciunt. Ovid. 13 Metamorph. -fictumq; probavit Crimen, & ostendit quod jam præfoderat aurum: hoc est, quod antea defoderat.

Præfœcúndus, a, um, Valde fœcundus. [πολύφορος, ὑπερφόρος. Gall. *Fort fertile.* Ital. *Molto fertile.* German. Gar fruchtbar. Hispan. *Mas fertil.* Polon. *Barzo vrzetezni.* Vngar. *Igen termö.* Ang. *Very fertill.*] Plin. libr. 16. cap. 17: Omnia autem celerius senescunt præfœcunda.

Præformído, as, pen. prod. Valde formido. [ἀποφοβέομαι, ἀποδειλιάω. Gall. *Craindre auant le coup.* Ital. *Hauergran paura, temer auanti al colpo.* Germ. Hefftig vorhin förchten. Hisp. *Mucho temer, ò temer ante del golpe.* Polon. *Barzosie boie.* Vng. *Igen rettegök, félök.* An. *To feare before a thing be done.*] Quintil. lib. 4. cap. 5: Quem judex si provideat, non aliter præformidat quàm si ferrum medici æger antequam curetur, aspexit.

Præformo, as, penult. prod. act. p. Antè, vel priùs formo. [ἀποτυπόω. Gall. *Former & faconner parauant.* Ital. *Informare, dare & mettere auanti la forma & il modello de fare.* Germ. Vorhin gestalten. Hispan. *Dar forma adelante, informar.* Pol. *Wprzod formuie, wirazam.* Vngar. *Elöl kiformalom.* Ang. *To shape, forme or fashion before.*] Quintil. lib. 2. cap. 7: Nanque incipientibus danda erit velut præformata materia secundum cujusque vires. Idem libro 5. cap. 14: Nam quid miserius lege velut præformatas literas infantibus prosequentibus? Silius lib. 7: Atque his præformat dictis, fingitque monendo.

Præfrigidus, m. f. Valde frigidus. [ἀποψυχρός. Gall. *Fort froid.* Ital. *Molto fredda.* Germ. Vberaus kalt. Hisp. *Muy enfriado.* Pol. *Barzo zymni.* Vn. *Igenhideg.* Ang. *Very cold or chill.*] Plin. lib. 17: Septentrionalique, & præfrigidus Auster.

Præfringo, præfringis, act. 1. Frango, aut partem anteriorem frango. [ἀποκλάω πρόσθεν. Gal. *Rompre auant, ou rompre fort.* Ital. *Rompere frangere auanti.* Ger. Zerbrechen oder vor abbrechen. Hisp. *Quebrar antes.* Polon. *Przełamuie.* Vngar. *Elöb rezet el töröm.* Ang. *To breake before.*] Plaut. Mil. -elephanto in India Quo facto pugno præfregisti brachium. Livius 8. ab Vrbe: Et hastas aut præfregissent aut hebetassent.

Præfractus, a, um, Fractus: sive antè, vel priùs fractus. [ἀποκλασθείς, ἀποκλασμένος. Gall. *Fort rompu, ou rompu parauant.* Ital. *Rotto prima.* Ger. Zerbrochen/ vorab gebrochen. Hispan. *Quebrado antes.* Polon. *Przełamiony przed omiani.* Vngar. *Elöl ki törött.* Ang. *Broken before.*] Ovid. 12. Metam. -solidoq; revellere dumo Annosam pinum magno molimine tentat, Quod quia non potuit, præfractam mittit in hostem. Col. lib. 2: Et præfractas stirpes, summasq; radices quibus ager arbusto consitus, implicatur omnis, refodiat, ac persequat. Cels. lib. 5: Surculus corpori infixus si præfractus est, vel altiùs descendit, quàm ut manu aut ferro ejici possit, medicamento evocandus est. ¶ Præfractus, durus, & inflexibilis. [ἀπηνὴς, ἀπόκλιτος. Gall. *Rigoureux, obstiné.* Ital. *Duro, ostinato.* Germ. Hart oder hartnechtig/ rauch/ unmut. Hisp. *Duro y ostinado.*] Valer. Maxim. lib. 6: Sed aliquanto Charondæ Tyrii præfractior & abscissior justitia ad vim & cruorem usque. Cic. in Orat. Thucydides autem prefractior, nec satis, ut ita dicam, rotundus.

Præfractè, adverb. Obstinatè. [ἀποκλάδην. Gall. *Obstinement.* Ital. *Ostinatamente.* Ger. Hartnechtiglich/ eigensinnigtlich/ mitspennigtlich. Hisp. *Ostinadamente.* Pol. *Zuchsolie, vporznie.* Vng. *Atalkodua, engedelemtol.* Ang. *Stubbornelie, obstinatlie, wilfullie.*] Cicer. lib. 3. Offic. Ego etiam cum Catone meo dissensi: inimis præfractè videbatur ærarium, vectigaliaque defendere.

Præfulcio, is, act. 1. Præmunio, fortifico, sustèto. [סעד *samách* סעד *sabádh*. στηρίζω, ἀσφαλίζω. Gal. *Soustenir, appuyer, premunir.* Ital. *Sostenere, fortificare.* German. Woraus understützen/ wol understützen. Hispan. *Sostentar, fortalescer.* Polon. *Podpieram.* Vn. *Meg tamasolom meg erösitöm.* Ang. *To fortifie, proppe and hold vp.*] Plaut. Pseud. -vel ego omnibus parvis, magnisque teiserris præfulcior. Cic. ad Attic. lib. 5: Per fortunas, quoniam Romæ manes, primum illud præfulci atq; præmuni quæso, ut sinus annui, ne intercalerur quidem.

Præfulgéo, es, n. 1. Præter modum fulgeo. [הוציא *hophsiah*. ἀπολάμπω, ἀποκλάω. Gall. *Jetter lumiere deuant soy fort, fort resplendir.* Ital. *Lampeggiare chiaramente.* Germ. Vber die maß glantzen. Belg. Seer blincken. Hisp. *Mucho resplandescer.* Polon. *Nadzwiczaie sia swiecz.* Vn. *Fölötte igen fenlöm, villamlom tündöklöm.* An. *To be bright and shyne much.*] Lib. 3. ad Herenn. Tum nec nimis illustres, nec vehementer obscuros locos habere oportet, ne aut obscæcentur tenè-

tur tenebris imagines, aut splendore prefulgeant. Virg. 8. Aen. Ducunt exsortem Aeneæ, quem fulva leonis Pellis obit totũ præfulgens unguibus aureis. ¶ Interdum antè fulgeo, præluceo. Græcum.

Præfulgũro, 1s. [ברק barak Græcum. Gall. Faire luire. Ital. Far risplendere. German. Zu gnissen oder zu zwitzeren machẽ. Hisp. Hazer lusstre. Pol. Lskam się. Vng. Villamon tsodamon tsudnikson. Angl To send fort lightning.] Valer. Flac. Arg. 2? -structoq; vias præfulgurat ense. Hoc est, vibrando ensem facit, ut quà incedit coruscare videatur.

Præfurnium, nii, n. s. Os patens furni, quo ligna in fornacem indunatur, & deinde obstruitur, an Budęus. [Græcum. Gal. La gueule ou entree d'vn four ou d'vne fournaise. Ital. Bocca del forno. Germ. Das eßmloch. Hisp. La boca del horno. Pol. Dziurapiecowa. Vn. Kemenczenyey. An. The entrie of an ouen.] Cato cap. 38. Ventus ad præfurnium caveto ne accedat.

Prægĕlĭdus, a, um, Multum, aut nimis frigidus. [Græcum. Gall. Vert froid. Ital. Molto gelato. Ger. Vberauß kalt. Hisp. Muy frio. Pol. Barzo zymni. Vng. Igen hideg, fagyos. Ang. Very cheild, chille.] Col. lib. 2: Ea locis prægelidis ac nivosis, ubi æstas humida, & sine vaporibus rectè committitur. Silius lib. 4: Quosque in prægelidis duratos Hernica rivis Mittebant saxa.

Prægermino, 2s, Antè germino. [Græcum. Gall. Germer le premier. Ital. Germinare auanti gli altri. Ger. Vor anderen fur wachsen oder spriessen. Hisp. Brotar antes. Pol. Wyrosł ku nie. Vng. Elöl ki tsirazom hamarzon. Ang. To budde be fore.] Plin. lib. 16. cap. 29: Idemque & præflorent talia, & prægerminant.

Prægestĭo, 1s, n. g. Valde gestio. [Græcum. Gall. Souhaiter de tout, faire bien. Ital. Desiderar molto, & di cio fame fede cogesti. Ger. Hefftig begeren, oder vor freud auffspringen. Hispan. Apprestarse con gesto. Pol. Od wielkiey radości po kakoie, barzo radosno. Vng. Igen vigadok hamlik, zaporlak. An. To leape and mak gestes for ioye.] Cic. pro M. Cœlio: Prægestit animus jam videre primũ lautos juvenes, mulieris beatæ ac nobilis familiares. Id est, valde cupit. Caml. Arg. Qui, dum aliquid cupiens animus prægestit apisci, Nil metuunt jurare, nihil promittere parcunt. Horat. 2. Carm. Ode 5: -nunc in udo Ludere cum vitulis salicto prægestientis.

Prægigno, pręgignis, act. t. Antè gigno. [Græcum. Gall. Engendrer au parauant ou le premier. Ita. Generare innanzi. Ger. Vor ersten gebären oder anrichten. Hisp. Engendrar delante. Pol. Wyrodzić. Vng. Elöl valamik nemaßk. Ang. To engender or beget to before.] Plaut. in Pseud. Quia nolebã ex me morem prægigni malum: id est, nolebam esse primus autor mali moris.

Prægnans, tis, om. t. Propriè dicitur quę gravida est, quæque jam occupata est in generãdo quod conceperit. [הרה harãh. Græcum. Gall. Pregne, grosse d'enfant, enceinte. Ital. Pregna grauida. Ger. Schwanger, die mit einem Kind geht. Belg. Bevrucht. Hisp. Cosa prenada. Pol. Samotworzą, ciężka. Vng. Nehezkes, hasas. Ang. Great with child or young.] Plaut. in Truc. Quæ nunquã fuit prægnans, qui parere potuit? Cic. 1. de Divin. Quum prægnans hunc ipsum Dionysium alvo contineret, somniavit se peperisse satyriscum. Vxor prægnans, Cic. pro Cluent. ¶ Dicitur etiã de brutis. Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 4. de suibus: Quatuor enim menses est prægnans. Canis prægnans, Horat. 3. Carm. Ode 27. ¶ Item de arboribus. Plin. lib. 12. cap. 14. de thuris virga: Prior, atque naturalis via demia circa Canis ortum flagrantissimo æstu, incidentibus quà maximè videatur esse prægnans. Prægnans autem arbor, vel etiam fœta tunc dicitur quum humorem, & succum sibi familiarem exsuxit, necdum in folia aut flores propagavit.

Prægnãtio, onis, s. t. [הרון harõn הריון harãtion, à nitente, vt nixus. Gall. Grossiesse, portee d'enfant. Ital. Grauidezza de donna. Germ. Schwangerheit. Hisp. Aquella prenez. Pol. Zymota obrzezenie. Vn. Nehezkesseles hasassag. Ang. Greatnesse with child.] Var. de Re rust. Hinc enim primi prægnationis, & extremi fines.

Prægrădo, as, antiqui dixerunt, pro Prægredior, antevenio. Pacuvius in Atalanta: Extremum inter cauterem ipsum prægradat Parthenorem. Ex Nonio.

Prægrandis, prægrãde, om. t. Valde grandis. [Græcum. Gall. Fort grand. Ital. Molto grande. Ger. Sehr groß. Belg. Seer groot. Hispan. Muy grande. Polon. Barzo wielki. Vngar. Igen nagy. Ang. Very great.] Cicer. 6 Verr. Erat vas vinarium ex una gemma prægrandi, trulla excavata, manubrio aureo. Plin. lib. 4. cap. 13: In quibus nuda alioquin corpora prægrandes ipsorum aures tota integant.

Prægrăvis, & hoc prægrave, pe. cor. om. t. Valde gravis. [Græcum. Gal. Fort grief. & pesant. Ital. Molto graue. Ger. Sehr schwär. Hisp. Muy apessado y pesado. Pol. Barzo ciężki. Vng. Igen nehez. Ang. Very weighte and heauie.] Plin. lib. 8. cap. 21: Caput tantũ prægrave egrè ferèrunt est, dejectũ semper in terrã. Plin. l. 10. ca. 33: Perdix procurrit ad pedes aucupis fœta, prægravem, aut dejumbem sese simulans. Prægrave servitium, Idem lib. 7. cap. 8.

Prægrăvo, vas, pen. cor. act. p. Supra modũ gravo, sive grave admodum reddo, & molestus sum. [Græcum. Gall. Fort peser, grenuer fort. Ital. Grauare sopra modo. Ger. Hefftig beschwären, beladen. Belg. Seer beswaren. Hisp. Mucho apessar. Pol. Obciążam. Vng. Igen el nehezitem. Ang. To mak very weighte and heauie.] Plin. li. 17. cap. 22: Ne prægraver fructus parte aliqua. Liv. li. 38: Deinde quũ prægravaret multitudo, cedere sensim, nihil cõfragosis turmarũ ordinibus cœpit. ¶ Accipitur etiãm prægravo pro prępondero. Suet. in Cæs. cap. 76: Prægravat tamẽ cætera facta, dictaq; ejus, ut & abusus dominatione, & jure cæsus existimer.

Prægrĕdĭor, eris, Antè eo. [קדם kiddem. Græcum. Gall. Aller deuant, passer deuant, passer outre. Ital. Andare innanzi. German. Vorgehn oder voran gehn. Belg. Voorgaen. Hisp. Andar adelante. Pol. Wyrządzidze. Vn. Elöl megyök. An. To go or walk before.] Liv. 10. ab Vrb. Qui lictores prægredi viderũt, etc. ¶ Pomponius dicit pro prætergredior. Plin. lib. 28. cap. 8: Quia fugientem venati, declinant ad dextrã, ut prægressi hominis vestigium occupent. ¶ Prægredi aliàs ponitur pro antecellere. Salust. ad Cæs. de Repub. ord. Qui tantùm alios prægressus es, ut prius defecisse homines laudando facta tua, quàm tu laude digna facienda.

Prægrĕdĭens, tis, participium, Præcedens. [קדם Mekadem, Græcum. Gall. Qui va deuant. Ital. Che va innanzi. German. Vorgehend. Hisp. Que anda adelante. Polon. Wyprzedzący. Vngar. Elöl iaro. Ang. Going before.] Sueton. in Tib. cap. 7: Drusum in Germania amisit, cujus corpus pedibus toto funere prægredientes, Romam usque pervexit.

Prægrĕssĭo, onis, verbale, s. t. [Græcum. Gall. Assemblement ou marchant. Ital. Esso andar innanzi. Germ. Vorgang. Hispan. Aquella obra de andar adelante. Pol. Wyrządzidze. Vng. Elöl varas. Ang. A going before.] Cic. de Fato: Dicerat, si omnia fato fierent ejusmodi, ut nihil fieret nisi prægressione causę, confitendum esse fato fieri omnia.

Prægusto, as, act. p. Antè gusto. [Græcum. Gall. Gouster devant, faire l'essay des viandes ou breuuage. Ital. Fare la credenza. Ger. Vorhin versuchen, Credentzen. Belg. Voor smaken. Hisp. Hazer la salua gustando. Pol. Credencyzuie, wprzodku spruie. Vng. Elöl meg kostolom, credentiaz tesek. Ang. To tast before.] Plin. lib. 21. cap. 11: Gratificationem ipsius reginæ Antonio timente, nec cum prægustatos cibos sumente, etc.

Prægustātor, m. t. [Græcum. Gall. Escheanson ou officier trenchant, qui fait l'essay & gouste le premier. Ital. Chi fala credenza da mangiare & bere. Ger. Ein Credentzer. Hisp. El que haze la salua gustando. Pol. Credencyarz, kuchczy. Vngar. Kostolo credentia tisek. Ang. Taster before.] Qui cibos principis prægustat, apud Suetonium in Claud. Cæs. cap. 44. Prægustatores libidinũ, Cic. pro Ditmar. Ius.

Præhendo, 1s, di, sum, & per syncopen Prendo, act. t. Capio, apprehendo. [אחז achaz, לקח lakach השיג hissiach. Græcum. Gall. Prendre, mettre la main sur quelque chose. Ital. Prendere, pigliare. Germ. Ergreiffen, ergreiffen. Belg. Begrijpen, grypen. Hisp. Prendero asir. Pol. Porwam, imam. Vng. Megfogom. Ang. To take, to apprehend, to lay hand on a thing.] Cic. pro Quintio: Servulum unum quem ille præhenderat, adduxit. Ovid. de Medicamine faciei: Aceturq; rosa, quantum manus una prehendat. Vng. 6 Aen. -Italiæ fugientis prænndimus oras. Cato de Re rust. cap. 116. Arundinem prænde tibi virilem. Melius fortasse per e monophthongon scriberetur.

Præhensus, & prensus, participia, Captus, apprehensus. [אחוז achuz, לקוח lekuch נתפש nitpas. Græcum. Gall. Pris. Ital. Preso. Ger. Ergriffen. Hispan. Tomado. Pol. Ięty. Vng. Meg fogattatot. Ang. Taken.] Gell. Noct. Attic. lib. 11: Servos item fures manifesti prehensos verberibus affici. Seneca in Troade: Sceptra dextra prænsus hostilis puer ferox.

Præhĕndo, & Prænso, frequentativa. Quæ propriè de suffragiis dicuntur, & candidatis, quũ magistratum aliquid ambirent, suffragatorũ manus prehendũt. [Græcum. Gall. Prendre souuent. Ital. Pigliar souente. Germ. Offt ein ander vnd zu sich, wie die thun so einen gern erlernen wollen. Hisp. Tomar muncho. Pol. Często porwagame pysze. Vng. Sokszor fogom. Ang. Often taken.] Liv. lib. 3. ab Vrb. Tum demũ coactus, cũ multa indignitate prehensabat singulos. Idem lib. 1: His muliebribus initiis Tarquinius, circumire & prehensare manu mẽ gentium patres admonere pateni beneficii. Cicer. Att. lib. 11: Prænsat unus P. Galba sine fuco, ac fallacia, morchamque Virg. 2. Æneid. -prænsant fastigia dextris. ¶ Prænsare consilium, idem quod capere consilium. Liv. 2. bell. Pun. Ad consilium prænsandum tempus opus esse.

Præhensātio, sive Prahensatio, verbale, s. t. [Græcum. Gall. Assemblee, hastiue, empressement.] Cic. Attic. lib. 1: Fuit illius hæc propera prænsatio.

Præjăcĕo, præjaces, penultima corr. p. f. Antè jaceo. [Græcum. Gall. Estre deuant, ou gesir deuant. Ital. Giacer dauanti. Germ. Vor ligen. Hispan. Iazer adelante. Polon. Wyrządzidze. Vngar. Elöl lis fekszem. Ang. To lie or be situate before.] Plin. lib. 3. cap. 6: Oppida de cætero rara, præjacentibus stagnis. Tacit. lib. 12: Campo qui castris præjacet.

Præjăcio,

Præjacio, is, act. t. Antè jacio, oppono. [προβάλλω. Gall. *Ietter devant, exposer.* Ital. *Gettare innanzi, opporre.* German. Für etwas werffen. Hispan. *Echar de antes.* Pol. Wyrzucić przed siebie. Vng. Elöl dobni. Ang. *To cast before.*] Colum. lib. 9: Mox præjaciuntur in gyrum moles, ita ut complectantur sinu suo, & tamen excedant flagri modum.

Præjudico, act. p. Ante tempus judico, præjudicium facio. [προκρίνω, προκατακρίνω. Gall. *Preiudicier, avant iuger.* Ital. *Pregiudicare.* Germ. Jemes vrtheilen / ehe das recht vrtheil gefellt ist. Ein vorgehend vrtheilen. Belg. Verordeelen. Hisp. *Juzgar de antes.* Pol. Wprzodsądzać, przed wydać. Vng. Előélbe ítélök. Ang. *To iudge before.*] Hinc causa præjudicata, dicitur quæ præsumpta opinione damnata est, antequam causa agatur. προκατάκριτος δίκη. Brutus ad Ciceronem: Quod enim nondum Senatus censuit, nec Populus Romanus jussit, id arroganter non præjudico. & interdum ponitur pro antè sive primus judico. Cic. 3. de Legib. Edant & exponant quid in magistratu gesserint, deque iis censores præjudicent.

Præjūdĭcātus, a, um, participium: ut Eventus belli præjudicatus, apud Livium lib. 42. Cicero pro Cluent. Cognoscite jam, ita rem citatum esse illum, ut re semel atque iterum præjudicatus condemnatus in judicium venerit.

Præjūdĭcātĭo, onis, verbale, f. t. Præjudicium. [προκατάκρισις, προκατάκριμα. Gall. *Avant iugement.* Ital. *Pregiudizio.* Ger. Ein vrtheil so vor einem andern vorgeht. Hisp. *Obra de juzgar de antes.* Pol. Orzel przedsądzenia. Vng. Előbbi valo itélet. Ang. *A forejudging.*] Quintil. lib. 4. cap. 2: Aut si jam præjudicatione Senatus damnatus esset Milo.

Præjūdĭcium, ci, n. Sut inquit Asconius, Dicitur res quæ quum statuta fuerit, affert judicaturis exemplum quod sequantur in eidem, vel paribus causis. [προκρίνω, προκατακρίνω. Gall. *Preiudice.* Ital. *Pregiudizio.* Ger. Ein vorausgangen vrtheil: Oder, ein vrtheil so vorhin gefellt in einem gleichen handel / bey welchē die Richter verstehn sind was recht sey. Belg. Een voorordenlingh. Hisp. *La sentencia primero dada.* Pol. Ostrzał, gdzie kto rzeczy przed wami wszystkich przypatrzeb. Vng. Elöl meg ítélet dolog. Ang. *Preiudice.*] Iudicium autē res quæ caulam litemque determinat. Cic. pro Cluent. Quum is duobus præjudiciis jam damnatus esset. Idem 1 Verr. De quo non præjudicium, sed planè judicium jam factum putatur. Liv. Præjudicium jam de reis & à Senatu, & à populo Romano, & ab ipsorum collegis factum esse. Quintil. Præjudicia sunt arbitrii judicatis quæ pares fuerunt, aut ex judiciis ad ipsam causam pertinentibus, aut ab ejusdem causæ pronuntiatione. Præjudicium ergo quod in eādem causa, vel simili prius est latum. Vlpian. Interdum evenit ut præjudicium judicio publicè fiat. Laurentius Valla: Præjudicium, quasi sententia quędam ante judicium: sicut si essent duo de officio altquo contendentes, quū lis in longum procedit, magistratus jubet interea dum sententiam ferat, alterū officio fungi, quasi judicans jam nunc se pro ea parte sentire, penes quam vult esse rem de qua litigatur. Et hoc præjudicium dicitur quod possidenteni adjuvat, & obest excluso. Hinc Actiones præjudiciales, de quibus Iustinian. in Instit. de actionibus.

Præjūro, as, Antè alios juro. [προσόμνυμι. Gall. *Iurer le premier.* Ital. *Giurare innanzi.* Ger. Vor anderen schweren / Die form des eidswarts vorsprechen. Hisp. *Jurar de ante.* Polon. Wprzodprzysięgam. Vng. Előlesküdöm. Ang. *To sweare before.*] A' quo Præjurator, Præjuratrix, & Præjuratio, quam ii facere dicuntur qui ante alios conceptis verbis jurant: hoc est, qui aliis juramenti formula præeunt. Quid sit præjurare, vide in verbo IVRO.

Prājŭvo, as, penultima correpta, Antè juvo. [προσφέρω, προσβοηθῶ. Gall. *Aider devant.* Ital. *Aiutare innanzi.* German. Vorhin helffen. Hisp. *Ayudar de antes.* Polon. Wprzod pomagam. Vng. Elöl meg segitek. Ang. *To help before.*] Tacit. libro 12: Et credebatur affectam ejus fidem præjuvisse, domo, agrisque pignori acceptis.

Prælăbor, penultima producta, prælaberis, d. t. Antè labor, præcurro. [προτρέχω. Gall. *Courir & tomber petit à petit, glisser ou couler devant.* Ital. *Cadere lentamente, sdrucciolare, sforsciare.* Ger. Hernider fallen / hinfallen / hinsitzen. Hispan. *Correr, deslizarse.* Pol. Przypadam, vpść vnam. Vng. Elöl el ereszkedem el folyok. Ang. *To fall or slip before, or little & little.*] Colum. lib. 11. cap. 1: Prælabentis verò temporis fuga, quàm sit irreparabilis quis dubitet? Cic. 2. de Natur. deor. Pisces quorum alter paulò prælabitur aute Lucan. libro 6. Quoque modo Romæ prælapsus mœnia Tibris.

Prælambo, Antè lambo, pregusto. [προγεύομαι, προκατατρυφῶ, προγλύφω. Gall. *Lecher devant.* Ital. *Leccare innanzi.* German. Vorhin bisichtigen oder versuchen. Hisp. *Lamer ò lamber adelante.* Pol. Wprzodlizać, kosztować. Vng. Elöl meg nyalom. Ang. *To lick or taste before.*] Horat. 2. Serm. Satyr 6: Continuatque dapes, nec non vernaliter ipsis Fungitur officiis, prælambens omne quod affert.

Prælārgus, a, um. Valde largus, vel abundans & copiosus. Persius Satyr. 1: Scribimus Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet, in quod Cornutus Animæ prælargus, dicit, vento abundans.

Prælautus, valde lautus. [Vng. Igen fényes, kápráztató.] Suetonius in Nerone: Divitiarum & pecuniæ fructum non alium rutabat, quàm profusionem: sordidos ac depæreos esse, quibus ratio impensarum constaret: prælautos verecque magnificos qui abuterentur ac perderent.

Prælĕgo, gis, pen. corr. act. t. Antè lego, ut solent præceptores discentibus. [προαναγινώσκω, προδιδάσκω. Gall. *Lire devant ou à quelqu' vn, prelire.* Ital. *Leggere innanzi ad alcuno.* German. Vorlesen. Hispan. *Leer adelante.* Polon. Wprzod czytam. Vng. Elöttem meg olvasom. Ang. *To read before or to any.*] Quintil. lib. 1. cap. 14: Sed pueris quæ maximè ingenium alant prælegenda, atq; animum augeant. & Prælego, prætereo, præterveho παραπλέω, παραπλέομαι. Tacit. lib. 5: Campaniam prælegebat, ambiguus an urbem intraret.

Prælĕctĭo, f. t. [προαναγνώσις, ἐξήγησις. Gall. *Lecture, exposition.* Ital. *Lettione, esposizione.* Germ. Ein vorlesung / Ein furgegebne thūgen. Hisp. *Lection.* Pol. *Przesyłanie.* Vng. Elötte valo olvasás. Ang. *A forereading or lesson.*] Quintil. lib. 1. cap. 2: Attamen emendationi, prælectionique numerus obstat.

Prælĕctŏr, oris, verbale, m. t. [προαναγνώστης, ἐξηγητής. Gall. *Lecteur.* Ital. *Lettore.* German. Ein vorlesser oder furleser. Hispan. *Lector.* Polon. Wprzod czytaiący. Vngar. Elötte olvasó. Ang. *A forereader.*] Gell. lib. 18. cap. 5: Si magistrum prælectoremq; habuisset alicujus artis.

Prælĕgo, as, are, ăli uni alicui ex hæredibus præter partem hæreditariam legare, ut id sibi præcipuum habeat: unde illa prælegati verba solennia fuerunt. Hæres meus præcipito: præcipuum habeto. Differt autem prælegatum à legato: primùm quòd illud solis hæredibus, hoc verò iis tantùm qui hæredes non sunt, attribuitur: deinde quòd illius in hæreditatis restitutione nulla portio restituitur, hujus restituitur. Vide Hotomanum in suo Lexico. Denique prælegare, ferè est alicui rem, quæ jam quodammodo ipsius erat, restituere: unde prælegari filiæ dos dicitur. Prælegare dotem dicitur maritus, quum eam purè legat, propterea quod eam antè solvi jubet, quàm ab hærede debeatur. Dos enim olim annua bima, trima die debebatur.

Prælĭārĭs, & hoc prælĭare, vide PRAELIVM.

Prælĭbo, as, pen. prod. Antè libo, & degusto. [προγεύομαι, προγεύω. Gall. *Gouster au paravant.* Ital. *Gustare innanzi.* Ger. Vorhin versuchen. Hisp. *Gustar antes.* Pol. Wprzod kosztuie. Vng. Elöl meg kostolom. Ang. *To taste before.*] Statius 3. Syl. Chare puer, superis qui prælibare verendum Nectar, &c. Vultum & pectora alicujus prælibare visu, Stat. 2 Achil.

Prælĭcentĕr, Nimis licenter. [ὑπερφυῶς. Gall. *Fort licentieusement, en vsant de grande liberté, licence.* Ital. *Molto licentiosamente, con gran libertà.* Ger. Zuviel frevenlich. Hisp. *Con mucha licentia y soltura.* Pol. Barzo swobodnie. Vng. Igen szabadosan. Ang. *To licentiously.*] Gell. Quam verba finxit prælicenter.

Prælĭganeum vinum, n. s. Apud Catonem à prælegendo dicitur cliq; illud quod vel præmaturum est, vel præ omnibus legitur, quod & precium Virgilio dicitur. [προλήνιον. Gall. *Premier recueilly.* Ital. *Il primo raccolto.* Ger. Der erst Wein so man fur dz gesind im Herbst machet auß sawren vnd sawlen trauben so man hin vñ her abschneidet, saulwein. Schwabenwein (ut Franci Orientales dicunt.) Hisp. *Primero cogido.* Pol. Obrzęp wanie napodlesiego. Vn. *Elsö szüretbor.* Ang. *That is first gathered.*] Cato de Re rustic. cap. 23: Vvas miscellas ad vinum prælignneum quod operarii bibant, ubi tempus erit legito &c.

Prælĭgo, gas, pen. corr. Ab anteriori parte ligo. [προδέω, προσδέω. Gall. *Lier par deuant, bander.* Ital. *Ligare prima.* Germ. Vornen anbinden. Hisp. *Atar de antes.* Pol. Naprzotko przywięzuie. Vng. Elöl meg kötöm. Ang. *To tie and knit before.*] Liv. lib. 22: Fascesque virgarum, atque arida sarmenta Prælīgantur cornibus boum. Cic 2. de Invent. Os autem obvolutum est folliculo, & prælīgatum.

Prælĭnĕrĕ. [προαλείφω, Antè ungere. Vng. Elöne meg kenni.] Gell. lib. 13. cap. 22: Marcus Cato villas suas inexcultas & rudes, ne tectorio quidem prēlitas fuisse dicit.

Prælĭum, lii, n. t. Conflictus, dimicatio, certamen, pugna: [מלחמה milchamáh קרב kerób. πόλεμος, ἀγωνία, συμβολή. Gall. *Guerre, bataille, combat.* Ital. *Guerra, giornata, conflitto.* Ger. Ein Streit / ein Schlacht. Belg. Eenen Stryt. Hisp. *Pelea, ò batalla.* Pol. Bytmawanie. Vng. Harcz / vtadal. An. *Battell, fight, or contention.*] à premendo (ut quidā putant) dictum, quòd in dimicando hostes sc invicem premant: quanquā non desunt qui à prēlo deduci malint, eò quòd in dimicationibus, è corporibus sanguis profluat non secus atque mustum è prælis. Virgil. 6. Aeglog. Quæ canerem Reges, & prælia, Cynthius aurē Vellit. Idē 2. Georg. necdum horrida miscent Prēlia, sed dubius medijs Mars errat in armis. Audere in prēlia. Virgil. 7. Aen. Quos

ubi confertos audere in prælia vidi. Cic. Prœliorum exitus sunt incerti. Idem 2. de Orat. Quum Tarento amisso, arcem tamen Livius retinuisset, multâq; ex ea prœlia prœclara fecisset, &c. Idē 2. de Nat. deor. Quum A. Posthumius cum Octavio Mamilio prœlio dimicaret. ¶ Virgil. 3. Georg. prœlii appellationem honesta metaphora ad coitum transtulit. Frigidus (inquit) in Venerem senior, frustraque laborem ingratum trahit: & si quādo ad prœlia ventum est. Vt quondam in stipulis magnus sine viribus ignis Incassum furit.

Prælĭor, aris, dep. Dimico. [מלחם *milchâm, αγωνιζομαι.* Gall. *Bataille, combattre.* Ital. *Combattere.* Germ Streiten. Belg. Stryden. Hisp *Pelear.* Pol. *Bye się, walczyć.* Vng. *Harczolok vnook.* Ang. *To fight or strive, to combat.*] Cæs. lib. 4 bell. Gall. Equestribus prœliis sæpè ex equis desiliunt, ac pedibus prœliantur, equosque eodem manere vestigio assuefaciunt. Idem 2. bell. Gall. Ex loco superiore in ipsis fluminis ripis prœliabantur. ¶ Prœliari per translationem pro contendere verbis. Cicer. ad Att. libr. 2: Egò enim quandiu Senatus autoritas mihi defendenda fuit, sic acriter & vehementer prœliatus sum, ut clamor concursusque maxima cum mea laude fieret.

Prælĭans, tis, participium. [מלחם *milchâm.*] Cic. lib. 1. de Divin. Eudemus prœlians ad Syracusas occidit.

Prælĭāris, vel prœliare, ome. 1. Quod ad prœlium pertinet. [*πολεμικὸς, πολεμικὸν.* Gall. *De combat, de bataille* Ital. *Cosa da guerra.* Ger. Das zu dem Streit oder Schlacht gehört. Hispan. *Cosa pertenesciente à pelea.* Pol. *Waienny.* Vng *Hadra való.* Ang. *Belonging to battail or fight.*] Prœliares pugnæ. Plautus Curculione: quæq; pugnæ prœliares obtritæ jacent. ¶ Prœliares dies, quibus fas est hostem bello lacessere, vel ablata repetere. Solebāt enim Romani quoties bellum inferrent, certū dierum ad conferendum prœlium delectum habere. Alioqui quum excuperent, nullus obstabat dies, quo minus vel salutem suam, vel publicam defenderent dignitatem.

Prælĭātor, ōris, m. 1. [*πολεμιστὴς, πολεμιστὴν*, bellator. Vng. *Vitéz hadakozó, harczolo.*] Coroc. Tacitus in Dialogo: Plures tamen bonos prœliatores bella quàm pax ferunt.

Prælōngus, a, um, Valde longus. [*περιμηκὴς, περιμηκες.* Gall. *Fort long.* Ital. *Molto longo.* Ger Gar vberaus lang. Hispan. *Muy luengo.* Pol. *Przedługi.* Vng. *Igen hoszu.* Ang *Very long.*] Liv. 2. bell. Pun. Dispares ac dissimiles gladii, Gallis prælongi, ac sine mucronibus. Quintil. lib. 6. cap. 4: Quale refert Cicero de homine prælongo.

Prælongo, as, are, act. p. Prælongum facio. [*μηκύνω, επιμηκυνω* mid. Gall. *Allonger faire fort long.* Ital. *Allungare far molto longo.* Ger. Gar lang machen Hisp. *Hazer muy luengo.* Pol *Przedłużam.* Vng. *Meg hoszabbitom.* Ang *To make very long.*] Plin. lib. 11. cap. 2: Qua subtilitate pedum crura prælongavit.

Prælŏquŏr, pen. cor. d. t. Antè vel prior loquor, præfatione utor. [*προλεγω, προλαλω.* Gall. *Parler devant ou premier qu' vn autre.* Ital. *Parlar prima.* Ger Zuvor oder zum ersten red. Belg. Voorspreken Hisp. *Hablar antes ò primero.* Pol. *Przedmowę czynię.* Vng. *Elébe szolok.* Ang. *To speake before.*] Plin. Epistol. 174: Fortè accidit ut eo die mane in advocationem subitam rogaret: quod mihi causam præloquendi dedit. Cælius Cic. lib. 8: Vix hoc erat præloquutus, quum ego Appium Censorem eadem lege postulavi.

Prælŭcĕo, præluces, penultima prod. Antè luceo. [האיר *heire.* *φαυσκω.* Gall. *Luire ou donner clarté devant, eclairer à quelqu' vn.* Ital *Far luce ad altri.* Ger. Vorantzu schonen oder teuchten. Hisp. *Lucir antes.* Pol. *Wprzód świecę.* Vngar. *Elébe világoskodom fenékem.* Ang *To give light to any, to light before.*] Martial. lib. 3: Præluxêre faces, velarunt flammea vultus. Plin. libr. 2. cap. 10: Pulmone marino si conficeretur lignum, ardere videtur adeò ut baculum ita præluceat. ¶ Prælucere alicui, significat facem præferre *διαφωσκω.* Sueton in August. cap. 29: Quum expeditione Cantabrica per nocturnum iter lecticam ejus fulgur perstrinxisset, servumque prælucentem exanimasset. Plin. de vir. Illust. Duilio concessum est, ut prælucente funali, & præcinente tibicine, à cœna publicè rediret. ¶ Per metaphoram Prælucere est luce: hoc est, claritate & nobilitate sua alios illustrare, & superare. Cicer. in Sallust. Ego majoribus meis virtute meâ præluxi: ut si prius non nō fuerint, à me accipiant initium memoriæ suæ. Horat. 1. Epist. 11: Nullus in orbe locus Baiis prælucet amœnis: hoc est, præpollet, sive amœnior est.

Prælūcĭdŭs, a, um. Valde lucidus. [*περιφανὴς, περιφανες.* Gall. *Fort luisant.* Ital. *Molto lucido.* Ger Gar liecht oder schembar. Hisp. *Muy luzio.* Pol. *Bardzo świetły.* Vng. *Igen világos.* Ang. *Very light-some.*] Plin. lib. 37. cap. 6. Arabicę excellunt candore circuli prętenuato atque non grandi.

Præ̆ludo, is, pen. prod. ndi. t. Antè ludo, præcino: leve quiddā, sed majoris rei initium præmitto. [*προαυλεω, προαυλιον, προαγωνιζομαι.* Gal. *S'essayer auât que combattre, faire vne lesere de bouclier.* Ital. *Fare vna leuata come schirmo & prima disfida.* Ger Versuchen ein versuchet eh ein versuchsuet thun. Belg. Voorspelen. Hisp. *Hazer bravata ante[s] que.* Pol. *Napierod grám.* Vng. *Elébi vagdalozom valami*

dologra kezdenlésbe kezdek. Ang *To assay and to praise before the mater.*] Virg. lib. 3. Georg. & sparsa ad pugnam præludit arena. Senec. Epist. 103: Illi meliori vitæ longioriq; præluditis. Alii in Virgilii exemplo legunt, Proludit.

Prælūdĭum, dii, propriè est Præcentio illa quæ ante cantū fauoris conciliandi gratiā à citharœdis solet præmitti: quanquam etiam generaliùs accipitur pro quovis initio rei seriæ præmisso. [*αρχιμουσον.* Gal. *L'essay à iouer, ou essay de combat.* Ita. *Assaggiamento, proemio, cante precedente.* Ger. Ein vorluffin vor tzu richtung anfang eines liedts / ein Vorspyl. Belg. Een Voorspel. Hisp. *Aquella levada enel juego, prologo.* Polon *Rozpoczęcie przed śpiewaniem grania, igrzyska.* Vng. *Kezdet, mutatása czifrálás.* Ang. *An essaying proese before the mater.*] Præludium & portentum, metaphoricè in malam partem. Cicero 2. Philip. Quæque esset fatalis in hac urbe, nisi eum hinc ipse Iupiter ab his mœnibus repulisset, declaravit in Parmensium calamitate: quos optimos viros, honestissimosq; homines, maximè cum autoritate hujus ordinis, populique Romani dignitate conjunctos, crudelissimè interfecit præludium illud & portentum L. Antonius, inigne odium omnium hominū: vel si etiam dii oderint quos oportet, omnium deorum. Alia exemplaria, Proludium habent, quo modo est legendum.

Prælūsĭo, onis, f. t. Idem quod præludium. *προαγωνισμα.* Plin. Epist. 99: Cujus quasi prælusio, atque præcursio, has contentiones excitavit.

Prælum, præli, n. s. Propriè est trabs illa in torculari qua uva calcata premitur. [*λινος.* Gall. *Vn pressoir ou presse.* Ital *Torchio, torcolo.* Ger. Ein trotibaum / prässbaum. Hisp *La prensa à la viga del lagar.* Pol. *Prasa.* Vng *Sayto amagy szöllőrész.* Ang. *A presse that other printers or other occupation vseth.*] Torcular autē dicitur tota illa structura qua ad liquorem exprimendum utimur. Lacus autem, vas illud, in quo mustum de torculari influit. Dictum prælum (ut quibusdam placet) à prælendo, eò quòd humore profluente prælaturi: id est, madefiat. Alii potiùs à premendo deduci volunt, unde & sine diphthongo scribere malūt. Quæ quidem derivatio verisimilior videretur, nisi reclamaret primæ syllabæ quantitas, quæ in dictione prēlum, producitur, quum in verbo premo corripiatur. Sed hoc omnino insolitum non est derivativum à primogenii quantitate discrepare. Virg. 2. Georg. -tu spisso vimine quales, Colaque prælorum fumosis deripe tectis. Cato cap. 32: Prælum de ligno atra potissimùm facito.

Prælŭmbo, bas, Lumbos fuste dolo & præfringo. *λοπτιζω.* Nævius apud Nonium: Vindemiatoribus (ut citat Nonius) cœpit unumquenque prælumbare fustibus.

Prælŭo, is, Antè vel priùs abluo. *προλουω, προπλυνω.* Nonnunquam etiam præterfluo. *παραρρεω.*

Prælustrĭs, stre, om. t. Valde illustris. [*περιφανὴς.* Gall. *Fort illustre, de grand renom.* Ital. *Molto illustre.* Ger Gar berumpt vnd haffting / Gar berumb. Hisp. *Muy claro y luzio.* Pol. *Barzo sławny.* Vng *Igen tekintetes dicsö.* Ang. *Famous, of great renowme.*] Ovid. 3. Trist. Vive tibi, quantumque potes, prælustria vita, Sarum prælustri fulmen ab arce venit.

Præmando, as, Antè, sive priùs mando. [*προπαρασκευαζω.* Gall. *Mander paravant.* Ital *Comandar prima.* Germ Vorantzihen. Hisp *Mandar antes.* Pol. *Wprzodzę kazuię.* Vng. *Elöbb parancsolom valami.* Ang. *To command before.*] Varinius Ciceroni, lib. 5: Dicitur mihi tuus servus anagnostes fugitivus Vardæi filius de quo tu mihi nihil mandasti: ego tamen terra, marique ut conquireretur, præmandavi.

Præmănĭbus In promptu, & ad manum. [*προχειρως.* Gall. *Promptement à la main.* Ital. *In pronto, alle mani.* Germ Zuhanden. Belg. Voor te hant Hisp. *En manifiesto.* Pol *Przekładam.* Vng. *Kezemben, tsélbo.* Ang *In readinesse.*] Gell. Quod præ manibus est ponemus. Apuleius: Et ita si fortè præ manu non fecit, nemo eum expirare patietur.

Præmātūrus, a, um, Ante tempus maturus, præcox proprièq; de fructibus dicitur, qui ante alios maturescit. [בכור (vel) *bachichôr* *πρωϊμος.* Gall. *Auant mour, mure auant la saison, ou encor verte au temps d'estre meur.* Ital. *Non ancora matore, innanzi al suo tempo.* Ger Zu früzeitig / vor rechter zeit zeitig. Belg. Voor tijdig. Hisp. *Cosa no madura, à madura antes tiempo.* Pol. *Przed czasu y rano.* Vngar *Elöreret.* Ang. *Ripe before or before the season.*] Colum. libr. 11. cap. 3: Sed qui præmaturum fructum cucumeris habere volet, &c. ¶ Transferter & ad aliam rem: Præmatura senectus: id est, præcipitata, legitimumque tempus præverteus. Præmatura mors: hoc est, immatura, & quæ ante tempus venit. Plin. lib. 7. cap. 51: Semilem juventam præmaturæ mortis esse signum.

Præmātūrē, adverbium: [*προ καιρου, προ καιρου.* Gal. *Auant temps, auant la saison trop tost.* Ital. *Auanti tempo, troppo tosto.* Germa. Gar zuf / ehe es zeit ist. Hisp. *antes de tiempo ò sazon.* Polon. *Zarano.* Vng. *Idö elött, hamar.* Ang. *Before the time, very soon.*] id est, immaturè, & ante tempus legitimū. Plaut. in Mostel. Quæ præmaturè

mturè vita careoid eſt, quia mortuus ſum ante tempus.

Præmĕdĭcātŭs, ta, tum, participium, Pharmacis aut incantatione præmunitus. [προφυλαγμένος.] Gall. *Medicine parauant.* Ital. *Medicato anuati.* Germ. Dem zuvor artzney eyngegeben ſind. Hiſp. *Amedicinado antes.* Pol. *Lekarſtwa vprzedzony.* Vng. *Meg voltak itatva ireggel kinalvalatvak.* Ang. *That hath taken medicine before.*] Ovid. Epiſt. 12: Iſſet anhelatos non præmedicatus in ignes Immemor Aeſonides, oraque adunca boum.

Præmĕdĭtŏr, aris, d.p. Priùs meditor, Præcogito. [προμελετάω.] Gal. *Premediter, penſer ce qu' on veut dire ou faire.* Ital. *Diſcorrere, conſiderare auanze.* German. Vor betrachten/vorhin bedencken. Hiſp. *Tratar antes.* Pol. *Przemyſlam, rozmyſliam.* Vng. *Elöbl meg gondolom.* Ang. *To think or adviſe vpon any thing before.*] Cic. ad Att. lib. 6: Ex quâ re fingere poſſim, & præmeditari quo animo accedâ ad Vibem. Idem 11. Philip. Eſt enim ſapientis, quicquid homini accidere poſſit, id præmeditari ferendum modicè ſi advenerit, eſſe. Ad Heren. lib. 2: Si reus nihil horum fecerit, accuſator dicet eum uſqueadeò præmeditatum fuiſſe quid ſibi eſſet uſui venturum. Plaut. Epid. -ut paratè Eam præmeditatam meis dolis, aſtutiisq; Onuſtam mittam.

Præmĕdĭtātĭo, onis, f. t. Eſt meditatio, & cogitatio rei futuræ. [προμελέτησις.] Gall. *Tel penſement.* Ital. *Tal penſamento.* Germ. Vorbetrachtung. Hiſp. *Tal penſamiento.* Polon. *Przemyſlenie.* Vngar. *Elöbl meg gondolas elöbbre vadoknak gondolat.* Ang. *A thinking and adviſing before of any thing.*] Cic. 3. Tuſc. Hæc igitur præmeditatio futurorum malorum lenit eorum adventum quæ venientia longè antè videris.

Præmĕfĕro, præ te fers, præ ſe fert, præ me gero, non obſcurè fero, præfero quod animo ſentio, & vultum promptum habeo & linguam.

Præmĕrĕŏr, ris, d.p. Priùs emo. [προαγοράζω.] Gall. *Acheter ou marchander deuant.* Ital. *Comparare ò mercare innanzi.* Ger. Vor ein ding ertzkauffen. Hiſp. *Comprar, ò mercar antes.* Pol. *Przed miſyami kupuie.* Vngar. *Elöbl meg vaſarlani, meg vetem.* Ang. *To bie or make merchandiſe before.*] Plautus in Epid. Aedepol næ iſtam tempore ſuo, quæro tuo ſumus præmercati. Plin. lib. 32. cap. 2: Ni qui ad pollictum emerent, pretio minus parcerent, eaque præmercarentur.

Præmĕtĭŏr, iris, d. q. Antè metior. [προμετρέω.] Gall. *Meſurer paruant.* Ital. *Miſurare innanzi.* Germ. Vorhinmeſſen. Hiſp. *Medir antes.* Polon. *Wprzod mierzę.* Vngar. *Elöbl meg merchom.* Ang. *To meaſure before.*] Vade Præmenſus participium, Tibul. lib. 3. Eleg. 3: Tunc quum præmeniæ defunctus tempore lucis, Nudus Lethæa cogetur ire rate.

Præmĕſſum, ſi, Quod præliba tionis cauſa præmetitur, ἀπαρχή, cujuſmodi erant ſpicæ quas primò demeſſas ſacrificabant Cereri. Autor Feſtus.

Præmĕtŭo, is, Antè metuo. [προφοβέομαι.] Gall. *Craindre paruant.* Ital. *Temere innanzi.* Ger. Vorhin förchten/voran ſich vber beſorgen. Hiſp. *Temer antes.* Pol. *Wprzod ſie boie.* Vn. *Elöbl félek.* Ang. *To fear before.*] Lucret. lib. 3: -at mens ſibi conſcia facti, Præmetuens adhibet ſtimulos, torretque flagellis.

Præmĭgro, as, pen. cor. Antè migro. [προμετοικίζω.] Gall. *Deſloger deuant.* Ital. *Diſloggiare prima.* Ger. Von erſten außziehen. Hiſ. *Mudarſe de caſa antes.* Pol. *Wprzod wyciągam.* Vng. *Elöbl el költözködöm meggyök.* Ang. *To change place or lodging before.*] Plin. lib. 8. cap. 28: Ruinis immanentibus, muſculi præmigrant.

Præminĕo, [ὑπερέχω.] Vng. *Mindenkeppen felöl haladek.*] Corn. Tacit. lib. 12: Quem multa proſpera extulerant, ut cæteros Britannorum imperatores præmineret.

Præmitto, is, act. 3. Antè mitto. [προπέμπω.] Gal. *Enuoyer deuant.* Ital. *Mandare innanzi.* Ger. Voran ſchicken oder ſenden. Belg. Voor ſenden. Hiſp. *Embiar delante.* Pol. *Wprzod poſſle am.* Vngar. *Elöbl el bocſatom.* Ang. *To ſend before.*] Plaut. in Amph. Me à portu præmitto domum, ut hæc annuntiem uxori ſuæ. Cic. 2. Offic. Præmittebatq; de ſtipatoribus ſuis qui ſcrutarentur arculas mulierum. Cæſar 4. bel. Gal. Quum id non impetraſſent, petebant ut ad eos equites qui agmĕ antecelliſſent, præmitteret. Virg. 1. Aen. -rapidum ad naves præmittit Achatem.

Præmĭſſus, a, um. [προπεφθάς.] Gall. *Enuoyé deuant.* Ital. *Mandato innanzi.* German. Voran geſchickt oder geſandt. Hiſpan. *Embiado delante.* Polon. *Wprzed poſłany.* Vngar. *Elöbl el bocſattatot.* Ang. *Sent before.*] Virgil. 9. Aeneid. Interea præmiſſi equites ex urbe Latina.

Præmĭum, mii, n. ſ. Propriè dicitur id quod tanquam loco juſtæ mercedis pro rectè factis datur. [שכר שחד ſachár ſchóchad. γέρας.] Gal. *Loer, remuneration.* Ital. *Premio, remuneratione.* Germ. Belohnung/beſoldung. Belg. Een loon/ſemen pres. Hiſpan. *El galardon dela buena obra.* Pol. *Zapłata, nagroda.* Vng. *Iutalom erdemnec vala vitalom.* Ang. *A reward.*] Cic. ad Att. Solon rempublicam duabus rebus cõtineri dixit, præmio & pœna. Idem de Orat. Legibus & præmia propoſita ſunt virtutibus, & ſupplicia vitiis. ¶ In ludis quoq; & certaminibus præmia dicũtur, quæ proponuntur victoribus ἆθλα. Virg. 5. Aen. Protinus Aeneas celeri certare ſagitta Invitat qui fortè velint, & præmia ponit. ¶ Accipitur aliquando etiam in deteriorem partem pro ſceleris cujuſpiam mercede. Cic. de pro Conſ. Provinciæ quas peſtiferi illi Conſules pro everſę Reipublicæ præmiis occupaverunt. Idem in Piſon. Totam rempublicã provinciæ præmio vendidiſti. Pretium autem propriè illud eſt quod pro re empta perſolvimus. Terent. Eunuch. Pretium ſperans, producit illicò, ac vendit. Poëtæ tamẽ hæc duo in eadẽ ſignificatione aliquãdo uſurpant. Virg. 5. Aen. Invitat pretiis animos, & præmia ponit. Et paulò ante: Munera principiò ante oculos, circoq; locãtur In medio ſacri tripodes, viridesq; coronæ, Et palmæ pretium victoribus. ¶ Aliquando præmium pro pecunia ponitur. Nævius: Sine præmio ſum, maſſipium reliqui domi.

Præmĭōſŭs, Pecunioſus. πολύχρημος, πολυδύναμος. Accius: Divitem ac præmioſum avum.

Præmĭŏr, aris, d.p. [שחד ſchachádh. χορύσσω.] Gall. *Guerdonner, remunerer.* Ital. *Premiare, guiderdonare.* Germ Gemainen. Hiſpan. *Galardonar.* Polon *Oddaie, zakoste, dge.* Vngar. *Iutalmat adnia.* Ang. *To giue a reward.*] Suet. in Tito Veſp. cap. 7: Quòd conſtabat in concionibus patris nundinari, præmiarique ſolitum: id eſt, lucrari, inquit Budæus. Ego verò, quod pace tanti viri dixerim, præmiari, prędari eſſe dixerim. Fretus teſtimonio Nonii: Qui præmiatores nocturnos prædones vocat. Ex Nævio antiquiſſimo poëta: Nam in ſcena nos nocturnos cœpit præmiatores tollere. Vide Nonium.

Præmĭātŏr, Prædo. Nævius: In ſcæna vos nocturno cœpit præmiatores tollere. ¶ Dicitur aliquando qui præmia ſolvit.

Præmŏdĕrŏr, d.p. Antè moderor. [προκυβερνάω.] Gall. *Gouverner, donner reygle auant.* Ital. *Dar miſura prima che ſi faccia.* Ger. Zuvor anleitung geben oder anweiſen. Hiſp. *Reher ò templar antes.* Pol. *Przewodzę, nawkazuie.* Vng. *Elöbl igaz gatom.* Ang. *To gouerne and giue rule before.*] Gell. lib. 7. cap. 9: Cretenſes quoq; prælia ingredi ſolitos præcinente ac præmoderante cithara greſſibus.

Præmŏdum, adverbium. Extra modũ, ſupra modũ. [עלי־חק halé-chuk. ὑπερβολικῶς.] Gal. *Outre meſure.* Ita. *Oltra miſura.* Ger. Vber die maaß. Hiſp. *Fuera de regla.* Pol. *Nadmiare.* Vn. *Fölöttebgy, mod fölöt.* Ang. *Beyond meaſure.*] Gell. lib. 7. cap. 7: Parcentes (inquit) præmodum.

Præmŏlĕſtĭa, æ, ſtiæ, f. p. Moleſtia ex malo quod imminere putamus anticipata: hoc eſt, timor ipſe moleſtiam vel malum futurum antecedens. [προλύπη, προλυπεῖσθαι.] Gall. *Baſſeſſe qu' on prend d' vn mal à venir.* Ital. *Moleſtia preſa di vn de ſastro prima che venga.* Ger. Ein vorlauffende bekümmernuß/vrdruß oder vnmut/eines zukünfftigen vbels. Hiſpan. *Eſtado que ſe toma de vno mal venidero.* Pol. *Przykłość ſtarzenie.* Vngar. *Artalom elöt valo artalom.* Ang. *Feare or trouble for a thing to come.*] Cicero 4. Tuſc. Alii metum præmoleſtiam appellabant, quod eſt quaſi dux conſequentis moleſtiæ.

Præmŏlĭŏr, iris, d. q. Antè molior vel præparo. [προκατασκευάζω.] Gall. *Preparer ſes forces deuant.* Ital. *Preparare.* Germ. Vorhin etwas vnderſtehn oder zu handen nemmen. Hiſpan. *Aparejar.* Polon. *Wprzod ſzykuie, przymyſlam.* Vng. *Elöbl el indittom keszöm.* Ang. *To prepare and go about to do athing before.*] Liv. li. 28: Itaque præmolliendas ibi ratus jam res, conciliandosq; Regum gentiumq; animos, Syphacem primùm Regem ſtatuit tentare.

Præmollĭs, le, om. t. Valdè mollis. [ὑπερμαλακός.] Gall. *Fort mol.* Ital. *Molto molle.* Germ. Gar weich. Hiſp. *Muy mueller.* Vng. *Igen lágy.* An. *Very ſoft.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Cor palpitat certè, & quaſi alterum movetur animal, intrà præmolli firmoque opertum membranæ involucro. Idem lib. 9. cap. 51: Intra ſe parit ova præmollia.

Præmollĭo, is, act. 4. Antè mollio. [προκαταμαλάσσω.] Gall. *Amollir par deuant.* Ital. *Mollere innanzi.* Ger. Vorhin erweichen oder weich machen. Hiſp. *Mollentar delante.* Pol. *Wprzod rozmiekczam.* Vng. *Elöbl meg lagyitom.* Ang. *To make ſoft before.*] Hinc præmollitus participium: Quinctil. lib. 2. cap. 9: Et fruſtrà ſparteris ſemina, niſi illa præmollitus fuerit ſulcus. Idem lib. 6. cap. 3: Quo genere defenſionis etiam offendiſſet nondum præmollitas Iudicum mentes.

Præmŏnĕo, nes, penultima correpta, Antè moneo. [הזהיר hizhír. διαμαρτύρομαι.] Gall. *Aduertir & aduertir paruant.* Ital. *Ammonire innanzi.* German. Vorhin warnen. Belg. Te voren waerſchouwen/vermanen. Hiſpan. *Amonellar antes.* Pol. *Wprzod napominam.* Vngar. *Elöbl meg mitlek.* Ang. *To aduertiſe and fore warne.*] Columel. lib. 11: Ideo præmoneo, ne villicum ex eo genere ſervorum qui corpore placuerunt, inſtituamus. Liv. lib. 21: Quum Aruſpices ad imperatorem id pertinere prodigium præmonuiſſent. Cic. 2. Vett. Animo ſanè benevolo, ut magnopere caverem, præmonebat.

Præmŏnĭtŭs, a, um, participium, Antè monitus. [מזהיר מזהיר mizhár. προμαρτυρόμενος.] Gall. *Ammonitè paruant.* Ital. *Ammonito innanzi.* Germ. Vorhin gewarnet. Hiſpan. *Amonellado delante.* Pol. *Przeſtrzeżony.* Vng. *Elöbi meg intetek.* Ang. *Aduertiſed, warned before.*] Plin. lib. 16. cap. 39: Fuitque arbor illa fatalis ex-

cidio urbis præmonitæ oraculo, quum arbor arma pepetisset, quod successæ accidit ocreis galeæ que intùs repertis.

Præmŏnĭtor, præmonitoris, m. t. [προμηνυτής. Vng. Előbeszélő. Ang. Tobite of or before.] Apuleius de Deo Socratis: In rebus certus prospectator, dubiis præmonitor, periculosis vitator.

Præmŏnĭtus, us, verbale, Prædictio. [προμήνυμα, πρόρρησις. Gall. Amonition, admonissement, advertissement. Ital. Ammonitio, avviso. Germ. Ein vorwarnung oder verfagung. Hispan. Amonestamiento. Pol. Przestrzeżenie. Vng. Előlvalasztes. Ang. Advertisement before.] Valerius Max. lib. 1. cap. 6: Sic deorum ipsos præmonitus excandescunt. Ovid. 15. Metam. Non tamen insidias, ventura que vincere fata Præmonitus potuêre deum.

Præmŏnstro, as, act. p. Antè mŏnstro, doceo, ostĕdo. [הורה hiphil. יורה horàh. יורה, προδείκνυμι, προδηλόω. Gall. Monstrer devant & enseigner. Ital. Mostrar prima. German. Vorhin zeygen. Belg. Te voren wysen. Hisp. Mostrar de antes. Pol. Wprzód pokazuie. Vng. Előtt megmutatom. Ang. To shew and let see before.] Plaut. in Pers. Præmonstra docilĕ, præcipe astu filię. Quid fabuletur, ubi se natam prædicet. Idem Mil. atq; hoc ei præmonstra & præcipe, ut teneat consilia nostra. Cic. 1. de Divin. Atq; etiã ventos præmonstrat sæpè futuros Inflatum mare.

Præmŏnstrātor, ōris, verbale, m. t. Qui præmonstrat, & docet quid faciendum sit ante periculum. [הורה morèh. προδείκτης. Gall. Celuy qui monstre & enseigne ce qu'il faut faire à l'auenir. Ital. Chi monstra & insegna prima. Ger. Ein vorzeiger/ der einen vorhin zeigt wie er sich hernach etwarten hatten solle. Hispan. Mostrador y enseñador de lo venidero. Pol. Przestrzegacz, pokazatel. Vngar. Előlmutató ektató. Ang. Herbat shewath a thing before.] Terent. in Heaut. Sed hic adjutor meus, & monitor, & præmonstrator Chremes, Hoc mihi præstat.

Præmŏrdĕo, es, ĕre, act. f. Morsu dilacero. [προμορδάσσω. Gall. Mordre par auant. Ital. Mordere innanzi. Germ. Vor abbeissen. Hisp. Morder delante. Polon. Przekąsić. Vng. Elől el mardosom. Ang. To bite of or before.] Gell. Plautus in Trinummo, neque præmordisse dixit, sed præmorsisse. Nisi fugissem (inquit) medium, credo, præmorsisset.

Præmŏrĭŏr, reris, d. t. Antè morior. [προαποθνήσκω. Gall. Mourir devant ou premier. Ital. Morire innanzi. Germ. Voran oder zum erſten ſterben. Belg. Voor ſterven. Hispan. Morir antes. Pol. Wprzedumieram. Vng. Elől meg halok. Ang. To die before.] Plin. lib. 7. cap. 50: Præmoritur visus, auditus, incessus. Ovid. Epist. 8: Aut ego præmoriar, primoq; extinguar in ævo, Aut ego Tantalidæ Tantalis uxor ero.

Præmŏrtŭus, particip. Liv. 2 ab Vrbe: Scaptium ipse id quidem credo, etsi præmortui jam sit pudoris, non facturum.

Præmūnio, nis, secunda syllaba prod. Prius munio, act. q. [προαφαλίζω. Gall. Premunir, fortifier par place auant que les ennemis y viennent. Ital. Fortificare innanzi. Germ. Vorhin bevestigen oder wol verwaren. Hisp. Fortalescer antes. Pol. Wprzód obronić, zamknąć. Vngar. Előlöt anagy előb meg erősitém. Ang. To fortifie before.] Cæsar 3. bell. Civil. Isthmum præmunire instituit. ¶ Aliò transtulit Cic. pro Cœlio: Quamobrem illa quæ ex accusatorum oratione præmuniri jam, & fingi intelligebam, fretus vestra prudentia non pertimesco.

Præmūnītio, ōnis, verbal. f. t. Præfatio. [προφύλαξις, προπαρασκευή. Gall. Munition & appreſt. Ital. Munitione. Germ. Ein vorbewarung oder vorbut. Hisp. Fortalescimiento. Pol. Obrona, zabronienie. Vngar. Elől való meg erősités. Ang. A fortifying before.] Cic. 3. de Orat. Præmunitio est etiam ad id quod aggrediare, & rejectio in alium.

Prænārro, as. Antè narro. [προδιήγημαι. Gall. Reconter par auant. Ital. Narrare innanzi. Germ. Zuvor erzehlen. Belg. Te voren seggen. Hisp. Contar antes. Pol. Wprzódmówić. Vng. Elől meg beszélem. Ang. To tell before.] Terent. in Eunuch. Recte sanè interrogasti, oportuit rem prænarrasse me.

Prænāto, as, pen. cor. n. p. Antè nato. [προνήχομαι. Gall. Nager devant. Ital. Nuotar prima. Germ. Voran schwimmen. Hisp. Nadar antes. Pol. Wprzód pływać. Vng. Elől uszok. Ang. To swime before.] Plin. lib. 9. cap. 45: Prænatante piscículo frontem suam spargit. ¶ Ponitur aliquando pro præterfluere. προρρέω. Virg. 6. Æn. Lethæumq; domos placidas qui prænatat, amnem. Vbi Servius: Prænatat, præterfluit: contrariè dictum est: nam non natant aquæ, sed nos in ipsis natamus. Ennium igitur sequutus est qui ait: Fluctusq; natantes. Hæc ille.

Prænāvigo, as, Præternavigo. [προπλέω. Gall. Nauiger deuant ou auprez. Ital. Nauicare innanzi. Ger. Zuvorschiffen/ oder vorüber fahren. Belg. Voorde waren. Hisp. Navegar antes. Pol. Wprzodpłynąć, przemknąć. Vng. Előmegyek. Ang. To sayle before or by.] Plin. lib. 6. cap. 23: Vt viginti dierum spatio prænavigavit insulam quæ Solis appellatur.

Prænimis. Nimis multum. [מאד meòd. ἄγαν. Gall. Par trop, beaucoup trop. Ital. Troppo. Germ. In Gar zuvil. Hisp. Muy Mucho. Polon. Nadto. Ang. To much.] Gell. lib. 19. cap. 10: Hoc prænimis plebeium est.

Prænĭtĕo, es, Valde niteo unde Prænitidus, valde nitidus.

Prænītĕns Luna, Plin. lib. 2. cap. 9. πάνυ φαίνων, ὑπερλάμπων.

Prænōmen. Vide in dictione NOMEN.

Prænōmĭna, Romana prænomina ad triginta fuisse, ex Varronis sententia tradit Valerius: hęc aũt fuisse videnť, Agrippa, Appius, Aulus, Cæso, Caius, Cneus, Decimus, Hostus, Lucius, Mamercus, Mamus, Marcus, Numerius, Opiter, Postumus, Proculus, Publius, Quintus, Servius, Sextus, Spurius, Tiberius, Titus, Tullus, Vibus, Volero, Vopiscus. Peregrina verò prænomina fuêre, Ancus, Aruns, Lar, Lucumo, Metius, Numa, Petro, Pompo, Sertor, Tallus, Turnus, Volusius, de quorum prænominũ origine, ac significatione, quoniam qui de nominibus modo scripsêre, nihil dixerunt, nos ea scribemus, quæ à veteribus memoriæ prodita, à nobis, quãta maxima fieri potuit diligentia, fuerint collecta. Agrippa, Festo autore, vocatus, qui cum labore matris esset natus, exempli causa in pedes contra naturã, & non in caput: id est, ab ægro partu: item Nonius Marcellus, & Quintil. lib. 9. Appius ex Sabinorum prænomine Actio venit, ut ait Valerius: idq; Romæ Claudiorum fuit, quorum princeps Actius Clausus dictus est: de quo Liv. lib. 11: Aulus dictus, qui dies alterius natus esset: ut ait Valerius. Cæso, qui ex utero matris exsectus est: quod tradunt Festus, Valerius, Plinius libro 7. cap. 9. Caius à gaudio patrum appellatus, ut ait Valerius. Cneus vel ab insigni aliqua re, quasi γενναῖος, vel γίγνεσθαι: id est, generatione fictura, dictos tradit Valerius, & Festus. Quintus, Sextus, Decimus, à numero dicti sunt, teste Varrone, ut, qui quinto, sexto, & decimo quoque loco esset natus, is demum primis temporibus Quintus, Sextus, & Decimus diceretur. Hostus, inquit Valerius, fuit prænomen in eo, qui peregrè apud hostes natus est: fuitque prænomen Lucretii Tricipitini, collegæ L. Sergii consulis. Macrobius lib. 1 Sat. qui in hostico prognatus esset, eum Hostum fuisse vocatum scribit: est autem mẽdum apud Valerium: Hospes enim legitur, non Hostus, quòd autem legendum sit Hostus, ex eo intelligi potest, quòd Livius Lucretium Tricipitinum, cujus meminit Valerius, Hostum vocat, & in Consulibus Capitolinis scriptũ est, P. LVCRETIVS HOSTI F. Macrobius etiam lib. 1. Hosti Hostilii mentionem facit. Lucii duplex origo traditur à Valerio: aut enim à Lucumonibus Etruscis dictus est, ut Lucumo Tarquiniensis, qui L. Tarquinium appellavit, auctis demum Lucius appellatus est: qui lucis initio natus est, quod scribit etiam Festus, & Varro. Mamercus prænomen gentis Aemiliæ fuit, de quo Plutarchus in Numa & Aemilio sic: Mamercus fuit Pythagoræ filius, à quo Numa Pompilius rex filium Mamercum nominavit: qui autor, & princeps gentis Aemiliæ fuit. Festus autem Prænomen Oscum esse putat, quòd Osci Martem Mamercum appellaverint. Manius dictus est, qui manè est ortus, aut omnis cassa: quasi bonus: manum enim antiqui bonum dicebant, quæ tradit Varro libro 11. de analogia, Valerius, Festus, Macrobius lib. 1. Sat. Zosimus autem, Græcus historiarum autor, lib. 1. tradit: Manium in gentem Valeriam profectum esse à quodã Valerio, qui primus sacra diis Manibus fecit. Marcus dictus est, qui mẽse Martio natus est, ut ait Valerius. De Numerio Festus: Numerius prænomen nunquà antea fuisse in patricia familia mihi dicitur, quàm Qu. Fabius, qui unus post sex & trecentos ab Etruscis interfectos superfuit, inductus magnitudine dotium uxorẽ duxit Oraciam Malententani, ut tum dicebatur, filiam, ea conditione, ut qui primus natus esset, prænomine matertio Numerius appellaretur, & Valerius sic: Numerio fuit patricia familia usa est Fabia, idcirco quòd ecvi. apud Cremeram flumen cæsis, qui unus ex ea stirpe exsisterat, dedit matrimonium uxorẽ filio Numerii Oracilii Malevẽsani sub eo pacto, ut quem primũ filium sustulisset, ei Numerii prænomen imponeret, obtemperarit: hinc mendosè apud Cicer. lib. 1. de Divinat. legitur ita: His adjungatur etiam somnium Annii, quod in numerum Fabii Pictoris Græcis annalibus scripti est: cùm sit legendũ, Quod in Numerii Fabii Pictoris: fuit enim alter Fabius pictor prænomine Quintus, qui de rebus Romanis Latinè scripsit, Gellio, & Nonio testibus, qui ejus lepida Latina proferunt, itemq; Cicerone de Legib. lib. 1: qui eum inter historicos Latinos numerat: at qui Græcè ille scripsit, is videtur fuisse Numerius nominatus, quem Dionysius Quintum nominat. Hæc ratione in oratione pro Cluentio Numerios Aurios legimus, & lib. 3. de Orator. Numerium Furium, & lib. 2. de Divin. Numerium Suffenatem, & apud Pædianũ Numerium Quintium. Opiter dictus, qui ope pater, avo vivo mortuus est: quasi qui post obitum patris genitus sit, aut qui ob patrem avum habeat, quod prænomen Verginio Tricosto consuli fuit. Valerius, & Festus. Postumus, qui post humatum patrem est natus. Varro lib. 2. de Analogia, & Plutarchus in Coriolano. Vt Postumus Cominius. & Postumus Aebutius: de quibus Valerius. Proculus, qui natus patre peregrinante patria procul, ut ait Plutarchus in Coriolano. Valerius autem, qui patre fere natus sit, quasi profecto ad te progresso, eum Proculum esse vocatum dicit. Publius ab Vo-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

lenius, qui priùs pupilli facti erant, quàm prænomina habe-
rent: alii, omnis causa à pube. Servius is primum dictus est,
cum serviens mulier peperisset, ut de Ser. Tullio rege scribit
Dionysius, at Valerius, qui mortua matre, in utero servatus
est. Spurius dictus, qui sine patre esset: antiqui enim iisdem li-
teris S. P. Spurium, & sine patre, scripserunt: quod à Plutarcho
in quæstionibus, & Valerio traditum est. Tiberii, ait Valerius
dicti qui ad Tiberim nascerentur. De Tito controversia est.
Valerius à Sabino quodam, nomine Tito, manasse ait. Festus
à Tatio: Titulos autem milites fuisse, quòd patriam tuerent,
quasi tutulos. Tullus omnis causa dictus est, quasi tol-
lendus, o litera in u versa: quod à Valerio proditum. Volero,
inquit Valerius, in prænomen abiit: quia volentibus nasci li-
beris parentibus videbatur: quo usus est Publius Philo, qui
nominatur in anno CCCLIII Capitolino. Vibum prænomen esse, indicat annus CCC. Capitolinus, ubi est ita: P. SESTIVS Q. F. VIBI N. CAPITOLINVS, itemque Livius li-
bro 26. Vopiscus dictus, qui ex duobus conceptis uno abortu
edito ad partum legitimum deduceretur: quo prænomine
præcipuè Julia gens usa est. Valerius, Festus, Plutarchus in Co-
riolano, Plinius libro 6. cap. 9. Hactenus de Romanorum præ-
nominum vi, ac significatione: nunc de peregrinis, quorum est
ratio, & significatio. Ancum scribit Varro à Sabinis ortum.
Valerius autem tradit eum Ancum esse appellatum, qui vitio-
sum habuit cubitum, qui ἄγκων Græcè dicitur, cui etiam Festus
assentiat. Ancus enim, inquit, ille vocatur, qui aduncum ha-
bet brachium ita, ut regi non possit: hinc Ancus Martius Rex,
& Ancus Publicius Imperator Lanuvinus contra Hostilium
regem, Dionysio autore. Aruntem, & Lucumonem Etrusca
prænomina fuisse, scribit Dionysius: itaque Aruntem Tarqui-
nium, Superbi regis filium, & Aruntem Tolumnium, Porsenæ
filium, legimus. Volusus Sabinum fuit: eoque usus est pater
P. Valerii Poplicolæ, Livio, & Capitolinis lapidibus autori-
bus: quanquam Græci κλίνον vocant. Lartis prænomen, ut
tradit Valerius, à latibus sumptum est. Tuscum autè antè cre-
ditum est esse, fuitque consulis Herminii, idem ferè Carisius, &
Priscianus lib. 3. Lar, si familiaris est, facit laris, & Tolumnii &
Porsenæ, Lartis, & Servius in 6. Aeneidos: Lar Tolumnius, à
Cosso occisus, à loco dictus est: flectitur autem, Lar Lartis, &
Livius libro 4. Daturos, quòd Lar Tolumnius dedisset: & Ci-
cero Philippica 9: Lar Tolumnius, Vejentium Rex, de Larte
Porsena ita Dionysius libro 5: Βασιλεὺς δὲ τῶν κλουσινίων λάρ-
θων, περίφημος ἐκεῖνος. Quòd autem hoc prænomen Herminii
consulis fuerit, ut ait Valerius, id etiam ex Dionysii libro 9.
cognoscitur à quo ita, anno CCCIIII. consul scribitur λαρ-
θίνιος, & à Diodoro, λαρίσκος ἑρμίνιος. Ex his autem in-
telligi potest, quàm verè scripserint quidam in libro de nomi-
nibus, ita: Postea quàm in urbem migrarunt Sabini, duplicari
nomina cœperunt, ut Numa Pompilius. Ser. Tullius, Lartes
Porsena: quamvis hoc nomen Etruscum fuerit in quo præno-
mine Lartes sciendum eo veluti prænomine usos veteres. Ser-
vius interpres Virgilianus ab oppido dictum putat: itidem
Plutarchus in Publicolâ existimat, qui tamen λάρτες scribit,
sed malè. Hæc illi: quâ aût verè, ipsi viderint: neq; enim Lartes
Porsena duobus tantùm nominibus usus est, cùm ex Tolum-
nia gente fuerit, Servio, quem antè nominavi, autore: nec Lar-
tem recto casu dicitur, sed Lar: quod superioribus testimo-
niis comprobatum est: nec Servius Lartem ab oppido di-
ctum ait, sed à loco: nec item Plutarchus ullo in libro, ne-
dum in Poplicola, ab oppido dictum scripsit: neque item
est apud Plutarchum λάρτες, sed κλάρκε, quanquam men-
dosè inquit enim λεγόμενοι κλάρκε πρείσκαι: cùm sit legendum
ex Dionysio, τὸν λάρκε πρείσκαι. Cur igitur hoc illi dixerunt?
qui interpretem legerunt, qui ita vertit: Supplex ad Laër-
tem Porsenam confugit: illi verò in Græcis libris versati quid
in Græco codice esse deberet, intelligentes, illud, quod non
erat, esse affirmarunt. Metius Albanorum prænomen fuit, ut
in Metio Sufetio, & Sabinorum, ut in Metio Curtio, & La-
tinorum, ut in Metio Geminio, & Metio Octavio, de qui-
bus Livius. Numa Sabinorum fuit, ut in Numa Pompilio re-
ge, & in Numa Martio pontifice maximo. Pomponis præ-
nomine usus est Pompo Pompilius Numæ regis pater: quod
scripsit Dionysius in Numa, & Livius libro 41. Itaque Numa
filium etiam habuit nomine Pomponem, qui ex se gentem
Pomponiam propagavit, autore Plutarcho: quanquam qui-
dam imperitè Pompilii filium Numam esse scripserunt. Tullus
Sabinorum prænomen fuit, de quo Festus. Dionysius etiam
cum Tatio rege Sabinorum Romam commigravisse ait Tal-
lum cognomine Tyrannum. Turnus Latinorum nomen fuit,
ut in Turno Herdonio Aricino. Sertor, autore Valerio, dictus
est, qui per sationem natus esset, eoque prænomine Sertor
Refius usus est, is qui primus jus feciale instituit. Festus au-
tem, Sertorem à prendendo dictum à quibusdam ait: quia,
cùm cuipiam asserat manum educendi ejus gratia ex servi-
tute in libertatem vocetur adsertor: cùm verisimilius sit, dictũ,
quod sereret quid, ac potiùs adsertorem à serendo, accepisse
nomen, cùm aliquem serat, petẽdo in libertatem eandem qua
ipse sit id est, jungat: quia fruges, cùm seruntur, terræ jungit.
Statium prænomen à stabilitate dictum tradit Festus: servile
autem nomen fuisse, Gellius. Nunc ostendamus, qua ratione
hæc ipsa prænomina scriberentur. Romanorum prænominũ
alia singulis, alia binis, alia ternis literis scribi solita, cùm à ve-
teribus traditum, tum ab antiquissimo quoque lapide, num-
moque ita retentum est, ut nihil ea re possit esse illustrius. Au-
tores sunt Plutarchus in quæstionibus, Sosipater, Donatus, &
Priscianus: singulis literis scribebantur, Aulus, Cæso, Caius,
Quintus, Decimus, Lucius, Marcus, Manius, Numerius, Pu-
blius, Titus, ut A. Posthumius, C. Julius, C. Fabius, Q. Cælius,
D. Junius, L. Licinius, M. Valerius, M. Curius, N. Fabius. P. Cor-
nelius, T. Manlius: binis literis, Appius, Cneus, Spurius, Tibe-
rius, Opiter, ut Ap. Claudius, Cn. Pompeius, Sp. Veturius, Tit.
Aemilius, Op. Virginius: ternis Mamercus, Sextus, Servius,
Tullus, ut Mam. Aemilius, Sext. Julius. Ser. Cornelius, Tul. Ho-
stilius. Fuisse præterea aliquot prænomina, quæ longo pòst
tempore pro cognominibus usurpari cœpta sint, ex vetustis
non solùm Grammaticis, sed etiã annalibus intelligitur, quod
ipsum in Agrippa, Volusо, Mamerco, Proculo, & Tullo facilè
percipi potest: que in Lucio Vipsanio Agrippa, L. Valerio Vo-
lusо, M. Aemilio Mamerco, C. Plautio Proculo, L. Volcatio
Tullo, viris consularibus, cognomina esse, perspicuũ est: quod
etiam tradit Valerius his verbis: Quæ olim prænomina fuerũt,
nunc cognomina sunt, ut Posthumus, Agrippa, Proculus: itẽq;
Priscianus lib. 11. sic: Inveniuntur multa, quæ in aliis persoñis
sunt prænomina, loco cognominũ accipi. Mulieres quoq; præ-
nominibus usæ sunt: de quo Valerius ita: Antiquarum mulie-
rum frequenti in usu prænomina fuerunt, Rutilla, Cesella, Ro-
docilla, Mutrulla, Burra: ista prænomina à viris tracta sunt,
Caia, Lucia, Publia, Mania. Festus verò sic: Prænominibus fœ-
minas usas esse, testimonia sunt Cœcilia, & Terentia, quæ ambę
Caiæ solitæ sint appellari: pari modo Lucia, & Tita. Varro au-
tem lib. 11. de Analogia sic: In nostris nominibus, qui sumus in
Latio, & liberi, Analogia necessaria: itaque ibi apparet, Ana-
logia: ac dicitur, Terentius vir, Terentia fœmina, Terentium
genus: in prænominibus ideo non fit item, quòd hæc instituta
ad usum singularia, quibus discernerentur nomina gentilia, ut
à numero, Secũda, Tertia, Quartain viris, ut Quintus, Sextus,
Decimus: sic ab aliis rebus, cùm essent duo Terentii, aut plu-
res, discernendi causa, ut aliquid singulare haberent, notabant
forsitan ab eo, qui manè natus diceretur, ut is Manius esset, qui
manè: Lucius, qui luci: Posthumus, post patris mortẽ: è quibus
quædam item cecidisse in fœminas, declarant prænomina an-
tiqua mulierum. Mania, Lucia, Posthuma: videmus enim Ma-
niam matrẽ Larum dici, Luciam Volaminiam Saliorũ carmi-
nibus appellari, posthumam à multis post patris mortẽ etiam
nunc appellari. Postremò Plutarchus in Mario Posidonium re-
prehendit, qui, cùm primũ nomen proprium esse diceret, nulli
tamen mulieri primum nomen esse dicebat, ex quo efficiebatur,
mulieres proprio nomine caruisse: itaque idem in quæ-
stionibus apertè scribit, mulieres duobus, viros tribus [nomi-
nibus esse usos. Sunt etiam lapides, in quibus hæc prænomi-
na legũtur, Prima, Secũda, Tertia, Quarta, Quinta, & Quintu-
la, Lucia, Mania, Tita: quibus ipsis in lapidib. animadvertitur,
prænomina quandoq; postponi consuevisse: nominatur enim
Salvia Prima, Livia Quarta, Nonia, Quintula, quod idem in vi-
ris Livius etiam fecit, qui, Attius Tullus, Attius Nævius, Manlius
Cneus, Octavius Mecius, & Cicero, Malugincnsis M. Scipio:
& Suetonius, Claudius Appius Regillanus, & alia ejusmodi
dixerunt. Caiam præterea, quod commune omnibus mulie-
ribus prænomẽ fuit, Ↄ inversa notatam fuisse, contraq; Caium
in viris, satis est ex Probo, aliisque veteribus Grammaticis, at-
que lapidibus perspicuum. Ex libro Caroli Sigonii de nomi-
nibus Romanorum: in quo & alia leguntur sanè præclara, ad-
modumq; scitu digna.

Prænōsco, is, act. t. Antè nosco, prædivino. [προγινώσκω. Gall. *Connoistre avant prevoir.* Ital. *Cognoscere innanzi, indovinare.* Ger. Vorhin kennen oder wissen. Hisp. *Cognoscere dei antes.* Pol. Wprzod poznawam. Vngar. *Eleb meg ismerem.* Ang. *To know before, to foresee a thing.*] Cic. 1. de Divin. Neq; non possunt futura prænoscere. Plaut. Asin. Verùm meam uxorem tu nescis qualis sit. L. Tu primus sentis, nos tamen prænoscimus.

Prænōtio, verbale, f. t. anticipatio. [προγνωσις. Gall. *Prevoyance, connoissance de l'avenir.* Ital. *Conoscimento che si prende di qualche cosa prima che se ne oda parlare.* German. Ein vorwissung/vorgehabte ertantnuß. Hispan. *Conoscimiento de lo venidero.* Polon. Wprzod wiedzenie. Vngar. *Elebi ertes, tudas, ismeret.* Ang. *Fore knowing or foreseeing of a thing to come.*] Cic. 1. de Nat. deor. Fateamur constare illud etiam, hanc nos habere sive anticipationem, ut antè dixi, sive prænotionem deorum.

Prænōto pen. corr. ex præ & noto. Antè noto, inscribo. [προσσημαίνω.] Noto verò frequentativum est à Nosco.

Prænubilus, a, um. Valde nubilus, & obscurus. [ὑπερεσκοτάδης. Gall. *Fort nubileux & obscur.* Ital. *Molto nuvoloso & oscuro.* Germ. Gar gewölckt vnnd tunckel. Hispan. *Muy nublado y annublado.* Polon. *Wyrzod chmurny.* Vngar. *Igen homalos.* Ang. *Very cloudie and darke.*] Ovid. 3. Amor. Stat vetus & densa prænubilus arbore lucus.

Prænūntio, as, act. p. Antè nuntio. [προαγγέλλω. Gall. *Annoncer devant, predire.* Ital. *Annunciar prima che auenga.* Ger. Verbin verkündigen/vorsagen. Belg. *Te voren voor stappen.* Hispan. *Traer nueuas antes.* Pol. *Wyrzod opowiedam wprzimiam.* Vng. *Elöl meg hirdetem.* Ang. *To shew tydinges or newes before.*] Terent. in Phorm. Abi, ac prænuntia hanc venturam. Cic. 1. de Divinat. Est enim vis & natura quædam quæ tum observatis longo tẽpore significationibus, tum aliquo instinctu, inflatuque divino futura prænuntiat.

Prænūntĭus, a, um, adject. Qui antè nuntiat, prædicit. [προαγγελτικός. Gall. *Qui annonce vne chose à venir.* Ital. *Che annuntia vna cosa à venire.* Germ. Ein verbon/das verbin etwas verkundet. Hisp. *Mensagero de antes.* Pol. *Wyrzod przepowiedaiący.* Vngar. *Elöl meg hirdetö.* Ang. *That goeth before and bringeth tydinges.*] Cicer. 2. de Nat. deor. Quæ nuper bello Octaviano magnarum fuêre calamitatum prænuntiæ. Ovid. 3. Eleg. 5: Hoc utinam nitidi Solis Prænuntius ortus Affectat adm. flo Lucifer albus equo. Idem 3. Metam. Addidit hæc cladis prænuntia verba futuræ. Idem 2. Fast. An veris prænuntia venit hirundo?

Præoccĭdo, dis, penult. corr. Antè occido. [προπίπτω. Gall. *Cheoir devant.* Ital. *Cader à morir inanzi.* German. Verbin nidergehn / vor jagnaden gehn. Hispan. *Caer antes.* Polon. *Wyrzod vpadam, zabyam, zginąć.* Vngar. *Elöl meg ölem.* Ang. *To fall before.*] Plinius libro 18. capite 20. Cui præoccidere Cauiculam necesse est.

Præoccŭpo, as, penult. corr. act. p. Prævenio, anticipo, anteverto, ex præ & occupo. [קדם *kiddem* προφθάνω. Gall. *Preoccuper, anticiper, preuenir.* Ital. *Preoccupare, anticipare.* German. Vor einnemen/ fartommen. Hisp. *Tomar de primero, preuenir.* Pol. *Wyrzedzam.* Vngar. *Elöl veszem.* Ang. *To preuent, to seize before an other.*] Liv. 4. ab Vrbe: Vbi vident collegas principes agendæ rei gratiam omnem ad plebem præoccupaviſſe, nec locum in ea relictũ sibi. Cæs. 6. bel. Gal. Præoccupavit animos timor. Cic. 10. Philip. Quas enim partes ipse mihi sumpserã eas præoccupavit oratio tua. Senec. Epist. 51: Omnes præoccupati sumus virtutes discere, vitia dediscere.

Præoccŭpatĭo, onis, f. t. Apud Rhetores schema quoddam, quũ id, quod ab adversario nobis obici posset, ipsi præripimus, diluimusq; [προκατάληψις. Gall. *Anticipation.* Ital. *Anticipatione.* Germ. Ein furkommung vnd vorabteilung eines dings so man semand furwerffen hören mögen. Hispan. *Obra de tomar de primero.* Polon. *Vprzedzenie.* Vngar. Elöl vetel. Ang. *A preuenting.*] ut apud Virgilium 2. Aen. neq; me Argolica de gente negabo. Et libro 3. Scio me Danais è classibus unum.

Præŏpto, as, sive potiùs opto. [προεύχομαι. Gall. *Desirer plus vne chose.* Ital. *Disiderar più tosto amar meglio.* German. Vorbin wunschen oder für etwas wunschen/ vilt lieber wunschen. Hisp. *Desear antes.* Pol. *Wyrzod życzę wynoszę.* Vng. *Elöb kivanom.* Ang. *To desire or wish rather.*] Terent. in Heaut. Adeon' pervicaci es animo, ut puerum præoptates perire? Liv. 9. ab Vrbe: Quod tantopere optandum foret. Heraclios docuisse, &c. Idem lib. 23: Punicam Romanis societatem atque amicitiam præoptandã esse. Et lib. 28: Mortem in certamine quàm ut alter alterius subigerentur impetio præoptantes.

Præpandĕre, act. 1. Antè aperire. [προανοίγω. Gall. *Ouurir deuant.* Ital. *Aperire auanti.* German. Vor auffthun. Hisp. *Abrir antes.* Polon. *Wyrzod otwieram.* Vngar. *Elöl meg nitom.* Ang. *To open before.*] Lucret. lib. 1: Clara tuæ possim præpandere lumina menti. & Aliquando accipitur pro prætendere. Plin. lib. 11. cap. 24: Majores aranei in terra cavernarum exigua vestibula præpandunt. Budæus.

Præparcus, Valde parcus: qua voce utitur Plinius libro 11. cap. 19.

Præpăro, as, penult. corr. act. p. Antè paro quæ mihi utilia fore credo. [תכן *hechin* תכן *techin* מן: *ymmin* ערך *harách*. ἑτοιμάζω, παρασκευάζω. Gall. *Preparer, apparailler.* Ital. *Preparare.* Germ. Bereiten/ vorbin zurüsten. Hisp. *Aparejar antes.* Polon. *Wyrzod gotuie, narządzam.* Vng. *Elkeszitem.* Ang. *To prepare or make readie.*] Cic. lib. 1. Offic. Facile omnes viæ curiam videt ad eamque degẽdam præparat rea necessarias. Idem 2. Tusc. Cultura autem animi philosophia est, quæ extrahit vitia radicitùs, & præparat animos ad ea, quæ accipienda sunt.

Præpărātus, a, um, participio. Antè paratus [מכון *mucháh* מזמן *mezzumán* ἕτοιμος, παρασκευαστός. Gall. *Appresté, apparaillé.* Ital. *Preparato, apparecchiato.* Ger. Bereitet/ zugerüstet. Hisp. *Apparejado.* Pol. *Wyrzod nagotowany, narządzony.* Vng. *Készitetett.* Ang. *Prepa-*

red, made readie.] Cic. 1. de Invent. Pœnæ apud inferos sunt impiis præparatæ. Idem 1. de Divin. Animo cùm bonis cogitationibus, tum rebus ad tranquillitatem accommodatis præparato, qui se ita quieti tradit, certa & vera cernit in somnis.

Præpărātĭo, us, pen. prod. substantivum, m. g. Præparatio. [προσκευασία. Gall. *Preparation, appareil.* Ital. *Preparatione, preparecchio.* German. Ein verbereitung. Hisp. *Aparejo de antes.* Pol. *Przygotowanie.* Vng. *El készités.* Ang. *Preparing or making ready.*] Galen. lib. 19: Nanq; in præparatu rei nihil æque pertempestates, pluviasq; quam otium est, maturari potest per serenas, quam tempus instat, properari necesse est.

Præpărātĭo, onis, verbale, f. t. Idem. [παρασκευή.] Cic. 1. Offic. Diligens præparatio in omnibus negotiis, priusquã aggrediare, adhibenda est. Idem Tusc. 3: Multum prodest provisa ante, & præparatio ad minuendum dolorem.

Præpărāto, adverbium, vel ablativus adverbialiter positus. [εἰς παρασκευήν, παρασκευῇ, ἑτοίμως. Gall. *Auec preparation & appareil.* Ital. *Preparatamente, pensatamente.* Germ. Mit verbereitung. Hisp. *Con apparejo.* Pol. *Z przygotowaniem, przez godzenia.* Vng. *El készitve.* Ang. *With preparation.*] Quintil. libr. 4. cap. 42: Quem nihil præparatò, nihil festinatò videtur fecisse. Milo? id est, ex præparatione.

Præpĕdĭo, dis, secunda syllaba corr. act. 9. Idẽ quod impedio: quasi pedes vincio. [ΥΣΜ *manáh* κωλύω. Gal. *Empescher.* Ital. *Impedire.* Ger. Verhinderen/ alß wann man einem die füß zuwicklet daß er nicht gehn kan. Hispan. *Impedir.* Polon. *Przekazam.* Vng. *Akadalozom.* Ang. *To hinder, or let.*] Videtur autem compedem esse ab antiquo verbo pedio: à quo etiam fiunt compedio, & impedio. Plautus in Casina: Timor præpedit dicta hæc quo: id est, valde impedit. Terent. Heaut. an eo fit, quia inter curas aut gaudio Sumus præpediti nimio, aut ægritudine? Liv. 1. ab Vrb. Sine modò, *inquit*, Iese præda præpediant. Morbo præpeditus, Cic. pro Rabirio.

Præpĕdīmentum, ti, n. s. Impedimentũ. [κώλυσις κώλυμα. Gall. *Empeschement.* Ital. & Hisp. *Impedimento.* Ger. Ein verhinderung. Pol. *Przekazenie.* Vng. *Meg közlekedés.* An. *A letter hinder.*] Plaut. Non fallaciæ præpedimentum objiciatur.

Præpendĕo, es, n. s. Antè pendeo. [προκρέμαμαι. Gall. *Pendre deuant.* Ital. *Pendere auanti.* Germ. Vornen herab hangen. Hisp. *Estar colgado de antes.* Polon. *Wyrzod zawieszam.* Vngar. *Elöl függök.* Ang. *To hang before.*] Matt. lib. 9: Præpendet mentu nec tibi barba minor.

Præpĕs, petis, om. t. Velox. [אהיר *mahîr, máhir.* Gall. *Qui vole soudain, legier à voler.* Ital. *Velace, leggiero.* Ger. Schnel/ geschwind. Hisp. *Cosa legera à que buela.* Pol. *Prędki, ochotny.* Vng. *Gyors, hamar.* Ang. *Swift in flight.*] Virg. 3. Aen. Trojugenæ interpres divum, qui numina Phœbi, Qui tripodas, Cirrhæ lauros, quæ pectora sentis, Et volucrum linguas, & præpetis omina pennæ. Idem 6. Aen. Dædalus (ut fama est) fugiens Minoa regna, Præpetibus pennis ausus se credere cœlo, &c. Volunt plerique hoc nomen significare velocitatẽ in alium volantis. & Dicebantur & præpetes ab auguribus aves quæ opportunè prævolabant aut idoneas sedes capiebant, ut inquit Higinus. & Verùm est proprie ex augurali disciplina sumptum. Nam aves præpetes (ὀρνεα πρόπτερα, Homero) sunt quæ ingentibus alis paulæ vel porrectæ prævolant, quas potissimùm Augures spectabant: ἐπὶ enim Græcè præ & πέτομαι Volare est unde ὀρνεον πρόπτερον, ex quo Præpes. Avibus præpetibus contrariæ aves ubi Nigidius Figulus in lib. 1. Auguri privati. Discrepat dextra sinistræ: præpetibus inferæ. Ex quo est conjectare. Præpetes appellatas quæ altiùs sublimiusq; volitent cùm differre à propetibus Nigidius inferas dixerit. Alii volunt esse quæ ingentibus & paulis, & porrectis alis volitant. Ex Festo.

Præpĕto, is, pen. cor. Antè vel priùs peto: id est vado. [προπορεύομαι.] Festus Præpetere dicebant antiqui pro ante.

Præpilātæ hastæ, f. p. Sunt quæ ferreas habent cuspides, quasi præferratæ. [ἀκροσιδήρους = Pol. *Kolbur.*] Præpilatum rostrum dicitur ubi non est ferrum, si modò in mucronem acutum. [Pol. *Spyr.*] Plin. lib. 8. cap. 6: Ab operariis hastas pinnatas habentibus per circũitũ actos. & Corona præpilata. Idem. cap. 30. de locustis: Si nullus ingruat metus recto meatu ostiis, quæ sunt propria rotunditate præpilata, ad latera pandos, &c. & Exercet/ præpilatis. Quintil. lib. 5. cap. 12: Quod diligentiùs faciendũ fuit, quia declamationes, quibus adpugnam forensem velut præpilatis exerceri solebamus, ablatam ab illa vera imagine cernendi recessêre.

Præpĭnguis. Valde pinguis. [ἀκροπάχυς. Gall. *Fort gras.* Ital. *Molto grasso.* German. Gar fast. Hispan. *Muy grasso.* Polon. *Barzo tłusty.* Vngar. *Igen kövér.* Ang. *Very fat.*] Columel. dicit ea Itaque non est vineis apta, vix etiam arbusto, nisi præpinguis & vivida tetra. Virgil. 3. Aeneid. & inde Ennius præpinguem lotum stagnantia Floræ.

Præpŏllĕo, n. t. Ante alios, vel plurimùm polleo. [ὑπερτερῶ. Gall. *Auoir grand pouuoir, pouuoir plus que les autres.* Ital. *fare più,*

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

puer vñ de gl altri. Ger. Für andere mechtig oder fürtreffentlich seyn. Hisp. *Mucho poder, poder mas que los otros.* Pol. *Iassych przewyższam.* Vng. *Hatalmasb, erősseb otarost.* Ang. *To haue greater power then other.*] Liv. 1. ab Vrb. Ardeam Rutuli habebant, gens, ut in ea regione, atq; in ea ætate, diutiùs præpollens. Idem lib. 5: Virtute fortunaq; tum sua, tum publica præpollens.

Præpondĕro, as, n. p. Gravior fum, plus pondero. [ὑπερέχω. Gall. *Peser plus, emporter le pois.* Ital. *Pesar più.* Germ. Für wichtiger oder gewichtiger seyn. Hisp. *Poder mas.* Pol. Przeważ, wiecey mieć. Vng. *Többet viszek.* Ang. *To beare more weyghte.*] Per translationem verò significat pluris esse, sive pluris æstimari. ὑπερέχω. Gell. lib. 5. cap. 3: Nam quum in rebus aut paribus, aut non longè secus, utilitas amici, & honestas nostra contibet, honestas proculdubiò præponderat.

Præpōno, is, act. 1. Antepono, utrum malim optione data praeteo. [הוֹדִיעַ *hokir min.* προτίθημι, προτιμάω. Gall. *Mettre devant, preferer & plus estimer.* Ital. *Preporre, anteporre.* Ger. Fürsetzen, fürhalten oder schetzen. Bel. Voor setten, hooger achten. Hisp. *Poner adelante, preponer una cosa à otra.* Pol. Przekładam. Vng. *Elöreteszem.* Ang. *To put before and preferre.*] Plautus in Rud. Lucem præponi sopori & quieti. ❡ Interdum Præponere, est prius ponere, tempore præcepto. προτίθημι. Salust. in Iugurt. Vbicunq; res postulabat præsidium est propositum. Aliquando est præficere. ἐφίστημι. Cicero pro Manili. dixit præpositum bello Imperatorem.

Præpŏsĭti. Qui rebus aliquibus præfecti sunt. προεστῶτες.

Præpŏsĭtĭō, ōnis, f. p. dignitatis est nomen, ut præpositura militiæ. [Vn. *Elöiarási, praepositusság.*] Lampridius in Heliogabalo. Militibus etiam præposituras, tribunatibus, & legationibus, & ducatibus venditis.

Præporto, as, act. p. Antè fero antè porto. [προφέρειν, προτίθημι. Gall. *Porter devant soy.* Ital. *Portare davanti.* Ger. Vor jhm tragen. Hisp. *Traer delante.* Pol. Przynosić. Vng. *Elöl viszem.* Ang. *To beare or bring before him.*] Lucret. libro 2: Telaq; præportant violenta signa furoris. ❡ Interdum accipitur pro præ se ferre: hoc est, signo aliquo exteriore animi affectum ostendere. Catul. Argon. quibus anguineo redimita capillo Frons expiratis præportat pectoris iras.

Præpŏtĕo, ēs, penult. corrept. Ante capio, præoccupo. [נתן *lakéch.* προκαταλαμβάνω, προκαθέλκω. Gall. *Rauir & oster de deuant.* Ital. *Rapire inanzi.* Germ. Vor einem zucken, zuvor hinweg reissen oder nemmen. Bel. Te voren wechnemen. Hisp. *Arrebatar antes.* Pol. Wyrwać wydrzeć. Vng. *Elöb el ragadom.* Ang. *To catch before an other, to preuent.*] Plaut. in Casina: Huc venit: sponsam præreptum meam. Cicer. libro 1. Offic. Facilè celare, tacere, dissimulare, insidiari, præripere hostium consilia: id est, præoccupare, sive præuoscere, aut præuenire. Plinius Iunior de Virgilius illustribus: Immatura morte præreptus, non potuit præstare qualem promiserat Regem. Cic. pro Gallo: Demosthenes tibi præripuit ne esses primus orator, tu illi ne solus.

Præpŏtĕō, penult. corr. adverbium. Nimiùm celeriter. [λίαν ταχέως, σφόδρα. Gall. *Trop hastivement.* Ital. *Troppo frettolosamente.* Ger. Zuvil schnellig oder eylends. Hisp. *Muy presurosamente.* Pol. *Barzo prędko.* Vng. *Igen hamar.* Ang. *Very swiftly.*] Cicero de Amic. Sic multorum opes præpotentium excludunt amicitias fideles.

Præpŏtĕns, ntis, penult. corr. Valde potens, vel valde dives. [ὑπερέχων, ὑπερδυνάστης, πολυκτήμων. Gall. *Fort puissant.* Ital. *Potentissimo.* Ger. Gar vil mechtig oder gewaltig. Hisp. *Muy poderoso.* Pol. *Barzo możny.* Vng. *Igen hatalmas.* Ang. *Very mighty.*] Cicero de Amic. Sic multorum opes præpotentium excludunt amicitias fideles.

Præpŏsĭtĕrŭs, ra, rum, penult. corr. Perversus, qui rerum ordinem conturbat aut in quo ordo est conturbatus. [מעות *mehukkāl.* ἀνάπαλιν. Gall. *Fait, dit, mis, ou autrement estant ou retourné.* Ital. *Fuor d'ordine, al contrario.* Ger. Verkehrt, tāh. Hisp. *Lo desordenado, hecho al reues, ò mudado el orden.* Polon. Wspaczny, przeciwny. Vng. *Vizza forditt, rendetlenül valo.* Ang. *Backward.*] Cicer. Casinio: Præposteros habes tabellarios: etsi me quidem non offendunt, sed tamen quum à me discedunt, flagitant literas: quum ad me veniunt, nullas afferūt. Quintil. Præposteros res, occidere, deinde erubescere.

Præpŏstĕrĕ, adverbium, Perversè, & ordine conturbato. [ὑπερβαίνοντες τὰς ἀνθρώπους τάξεις. Gall. *Au rebours, sau deuant derriere.* Ital. *Alla rouescia.* Ger. Hinderfür, oder verkehrt. Hisp. *Al reues de toda cosa.* Pol. *Spaczenie, przeciwnie, pomieszanie.* Vng. *Vizza forditua, rendetlenül.* Ang. *Backwardes.*] Cic. 1. Acad. Vt præpostère tecum agam, mox referam me ad ordinem. Cic. Attico: Omnes arbitror mihi tuas redditas esse, sed primas præposterè, reliquas ordine.

Præprŏpĕrŭs, Valde seu nimis celer. [ὑπερταχύς. Gall. *Inconsiderè & soudain.* Ital. *Frettoloso.* Ger. Gar schnell oder zuvil schnell. Bel. Seer rasch. Hisp. *Muy presuroso y alborotado.* Pol. *Barzo prędky.* Vng. *Teletteb gyors.* Ang. *Very hastie and rash.*] Cic. Tuberone: Sed ex tuis literis cognovi præproperam quandam festinationem tuam. Livius libro 27: Quum toto eo bello damnosa, præpropera ac fervida ingenia imperatorum fuissent.

Præprŏpĕrĕ, penult. corr. adverbium. Nimiùm celeriter. [λίαν ταχέως, σπουδαίως. Gall. *Trop hastivement.* Ital. *Troppo frettolosamente.* Ger. Zuvil schnellig oder eylends. Hisp. *Muy presurosamente.* Pol. *Barzo prędko.* Vng. *Igen hamar.* Ang. *Ouer hastily.*] Livius lib. 37: Et festinans ipse præpropere cum quinq; tantum navibus Annibali occurrit.

Præpŭtĭum, tii, n. s. Pellis quæ glandem: hoc est, summâ corporis partem tegit: à præputando (ut putatur) nomen habens, eò quòd à Iudæis præputaretur: hoc est, præscinderetur. [ערלה *orlāh* בתם *bathām* בתן *nathān* יתרון *jithrón* יתרון *iéter.* περιτομή, ἀκροβυστία. Gall. *Prepuce, la peau du bout du membre viril.* Ital. *Pelle sulla punta del membro virile.* Ger. Die vorhaut des mānnlichen gliedes. Hisp. *Capullo del miembre del hombre.* Pol. Skorka nasamieczka cżł. oskn. Vng. *Feiß bör, körömvel mereszlenség.* Ang. *The fore skinne of a mans member.*] Iuvenc. Satyr. 14. de Iudæis loquens: Nil præter nubes, & cœli numen adorant, Nec distare putant humana carne suillam, Qua pater abstinuit, mox & præputia ponunt. Satyr. 6: Impatiensq; moræ pavet, & præputia ducit.

Prærādĭo, as, n. p. Præluceo. [ὑπερλάμπω. Gall. *Ietter grande lueur & clarté.* Ital. *Dar luce inanzi.* Ger. Fürauß glantzen. Hisp. *Lucir delante.* Pol. Wyprzódświecać. bł. idkam. Vng. *Elöl fenieskedem.* Ang. *To giue great light.*] Ovid. 6. Epist. præradiant illi cellis sua minora suis: id est, prælucent.

Prærādo, is, penult. prod. act. p. Abrado, præcido. [הקליט *hikriāh.* גרד *gharādh* חרן *charáts* קצץ *katsats.* ξύω. Gall. *Racler.* Ital. *Radere.* Germ. Vornen abschaben. Hisp. *Raer.* Pol. *Odskrobuie.* Vng. *El nyirom.* Ang. *To shaue or scrape of.*] Cato cap. 41. Si vitis vitam contingat, vitis utriusque latus alterum prærādito oblique.

Prærāncĭdŭs, a, um, penult. corrept. Valde rancidus: [ὑπόπικρος σφόδρα, ἐκ τοῦ ὑπερβάλλοντος ἐχθρός. Gall. *Fort rance & moisi.* Ital. *Molto rancio, non pro in vso.* Ger. Gar schimmlig vñ vnangenem. Hisp. *Mucho rancio y rancioso.* Pol. *Spleśniał'y y zgnił'y.* Vng. *Igen ösbörös.* Ang. *Very stinking or rotten.*] ut Prærancida cato. ❡ Per translationem pro exoleto, & jam ingrato. Gell. libro 13. capite 19: Non finitiones illas prærancidas, neque sæcutinas Grammaticas spectaveris.

Prærāpĭdŭs. Valde rapidus: [σφόδρα σπουδαῖος. Gall. *Fort viste & soudain.* Ital. *Velocissimo.* Germ. Vberauß schnell. Hisp. *Muy ligero.* Pol. *Barzo prędko.* Vng. *Igen sebörö.* Ang. *Very sudden or vehemente.*] ut Prærapida fuga, apud Silium, lib. 16.

Prærĭpĭo, is, penult. corrept. Ante capio, præoccupo. [נתן *lakéch.* προκαταλαμβάνω, προκαθέλκω. Gall. *Rauir & oster de deuant.* Ital. *Rapire inanzi.* Germ. Vor einem zucken, zuvor hinweg reissen oder nemmen. Bel. Te voren wechnemen. Hisp. *Arrebatar antes.* Pol. Wyprzedzać wydzierać. Vng. *Elöb el ragadom.* Ang. *To catch before an other, to preuent.*] Plaut. in Casina: Huc venit: sponsam præreptum meam. Cicer. libro 1. Offic. Facilè celare, tacere, dissimulare, insidiari, præripere hostium consilia: id est, præoccupare, sive præuoscere, aut præuenire. Plinius Iunior de Virgilius illustribus: Immatura morte præreptus, non potuit præstare qualem promiserat Regem. Cic. pro Gallo: Demosthenes tibi præripuit ne esses primus orator, tu illi ne solus.

Præripĭa, loca sunt præcipua fluminis. [Vng. *Part mellöke, partö mezö.*] Apuleius in Apologia: Cum egressus in præripia fluminis, hiavit.

Prærōdo, is, penult. product. act. 1. Rodo, vel corrodo. [אכל *achál.* προσκόπτω, προσκρούω. Gall. *Ronger.* Ital. *Rodere.* Germ. Vornen abnagen / zernagen. Hisp. *Roer.* Pol. Wyprzodywać, ogłodniwam. Vng. *Elöb el ragom.* Ang. *To gnawe of or about.*] Columella libro 2: Nam si sæpiùs cacumina manu præfracta, aut pecore præroſa fuerint, in perpetuum corrumpuntur. Idem de arboribus, capite 15: Genus est animalis, volucra appellatur: id ferè prærodit teneros adhuc pampinos, & uvas.

Prærōgārĕ, act. p. Ante diem solvere. [προτελωνίζω. Gall. *Payer auant le terme, eſchoir, anoncer.* Ital. *Pagar prima che sia il termine.* Germ. Vor der bestimpten zeit bezahlen. Hisp. *Pagar antes.* Pol. Przedpłacam pł. a. Vng. *Idöb nap elöt megfizetni.* Ang. *To paye before the tyme.*] Vlpian. l. Sed adedes ff. Locati & cõducti: Nam inter eum qui per errorem locavit, & eum qui pensionem integram prærogavit, multum interest.

Prærōgātīvā, æ, substantivum f. p. Præstantia & eminentia, qua quis aut præsertur, aut præferri alteri debet. [יתרון *jithrón.* ἐξοχή. Gall. *Prerogatiue, auantage.* Ital. *Prerogatiua, auantaggio.* Ger. Ein besonderer vorthail für andere auß. Hisp. *Grande excellentia.* Pol. Przodek nadzwyczaj. Vng. *Ineletesaz, böcsöllet.* Ang. *Prerogatiue or dignitie whereby one is preferred.*] Paulus Iurisconsult. Veteranorum privilegium inter cætera etiam in delictis habuit prærogativam, ut superentur à cæteris in pœnis: hoc est, cæteris præferantur. Nec ad bestias itaque veteranus datur, nec fustibus cæditur. ❡ Prærogativus, a, um. Cicer. pro Murænâ: Etenim si tanta illis comitiis religio est, ut adhuc semper omnem prærogativum valuerit: quid mirum in hoc fœlicitatis famam, sermonemque valuisse? ❡ Prærogativa tribus vel prærogativa centuria dicebatur quæ primo loco ad suffragium ferendum vocabatur, cujus sententia tantum momenti habebat & autoritatis, ut quasi præjudicium in comitus cæteris centuriis & tribubus afferret. Qui enim ferebat prærogativam, rarò rejiciebatur à cæteris. Livius libro 26: Autoritatem prærogativæ (subaudi centuriæ) omnes secuti sunt.

Prærumpo, is, Abrumpo, avello, dejicio. [נתק *nathāts*

נתבר natbár. σφῆνα πήγνυμι. Gal. Desrompre. Ital. Rompere, sfiorare. Germ. Verbrechen/zerbrechen. Hisp. Mucho romper. Pol. Przełamanie, przerwanie. Vng. Eltörök el szakasztom. Ang. To breake a sunder.]

Prærūptus, a, um, Avulsus, arduus. [ἀπότομος, σφοδρός. Gall. Desrompu, dangereux à monter, mal aisé à approcher. Ital. Rotto, luogo difficile da montarui, inaccessibile. Germ. Bärnen abgebrochen/ abgeschnpffet/hoch vnnd gäch. Bel. Afgeschuert. Hisp. Alto ó despeñadero. Pol. Przerwani, przełomisski. Vngar. Meredek. Ang. Broken of steepe or dangerous to go on.] Virgil. 3. Georgic. Adde tot egregias urbes, operumq; laborem, Tot congesta manu præruptis oppida saxis. Cic. 7. Verr. Qui aliqua promontoria aut prærupta saxa tenuisse dicuntur id est, ardua, (inquit Budæus) non autem sensim acclivia. In qua significatione dicimus & prærupta absolutè. Plin. lib. 8. cap. 32: Ad præruptà ducunt, saltuumq; demonstrant.

Prærūptè, adverbium, Abruptè, & in præceps, & sine clivo. [ἀποτόμως, κρημνωδῶς. Gall. Mal aisément pour monter, en danger de cheir. Ital. Altamente, con difficultà & malagevolezza di montare. Germ. Gähling in/steyfflich. Hisp. En despeñadero. Pol. Przykrego, wilapienia. Vng. Meredeken. Ang. Steepe without any bending.] Plin. lib. 34. cap. 14: Mons præruptè altus (incredibile dictu) totus ex eâ materie est.

Præs, prædis, com. t Sponsor, qui se pro alio civitati aut magistratui obstringit, promittens si quid incommodi fiat plenè satisfacturum: [בן התערבת ben hattaharubáh isfoveris. Gall. Pleige, caution, respondant. Ital. Piezo, malevadore, pagatore. Germ. Ein Burg/ der sich für jemandts verspricht. Bel. Een Borge. Hisp. Fiador por alguno. Pol. Rękoymia. Vng. Kezes. Ang. A pledge or suertie that is bound for an other.] à prælibando dictus: quia tam debet præstare quod promisit, quàm is pro quo præs factus est. Asconius: Prædes dicuntur satisdatores locupletes, pro re de qua lis est apud iudicem, ne qui tenet, diffidens causæ possessionem deteriorem faciat. Differunt autem prædes à vadibus, quoniam vas appellatur qui pro alio vadimonium promittit, & propriè datur in re capitali: Præs verò in lite nummaria. Ausonius: Quis subit in pœnam capitali supplicio? vas. Quis quum lis fuerit nummaria, qui dabitur? præs. Prædes hodie sunt, inquit Budæus, qui sponsores Reipublicæ vel Principi facti sunt pro iis qui pecuniam publicam dispensant, quos Receptores vocant, si etiam qui publicanos in locationibus vectigalium, aut eorum fidejussores locupletes affirmant (quod idoneos esse, & sufficientes testificari vocant) prædes dici propterea possunt, quòd locupletes eos præstare debent. ¶ Prædes etiam pro bonis ipsius prædis interdum accipiuntur. Cicero 2. Philipp. Et domi quidem causam amoris habuisti, foris etiam turpiorem, ne Lucius Plancus prædes tuos venderet: id est, bona tua sponsioni obnoxia. Possumus etiam hic prædes pro sponsoribus accipere, quodam loquendi schemate non invenusto, ut sit prædes vendere, sponsorum bona & prædia auctioni addicere. Budæus.

Præsāgĭo, gis, penult. prod. præsagivi, gitum, n. q. Præsentio, quasi antè sagio. [נבא kasám. προμαντεύω, προαισθάνομαι. Gall. Prouoir & predire les choses à venir, deuiner. Ital. Presagire, indouinare. Germ. Verhin merckẽ/ etwas künfftigs verhin erschmecken vñ verstehn. Bel. Te voren gevoelen. Hisp. Diuinare, prouver antes lo que ha de ser. Pol. Przerokuie, wy baczam. Vng. Előbb meg erzem, ezemben vezem. Ang. To gesse before what will follow.] Propertius: Venturam melius præsagit, navita noctem. Cicero libro 1. de Divinat. Præsagiebat animus frustra me ire quum exibam domo. Ibidem: Sagire enim, acutè sentire est: ex quo sagæ anus, quia multa scire volunt: & sagaces dicti canes. Et paulò pòst: Is igitur qui antè sagit, quàm oblata res est, dicitur præsagire.

Præsāgĭor, gīris, deponens, pro præsagio, seu prædivino. Plaut. in Bacch. Plus præsagitur mali.

Præsāgītĭo, f. t. Præsensio. [נבא kessem. προαίσθησις, προαίσθημα. Gall. Prenoyance de ce qui doit auenir, sentiment de l'auenir. Ital. Esso indouinare. Germ. Ein vermerckung oder erspürung. Hisp. Obra de diuinar y prouer antes lo que ha de ser. Pol. Przeczucie. Vng. Előbb valo meg erzés, elvendélés. Ang. A gessing of things to come.] Cic. 1. de Divin. Inest igitur animis præsagitio extrinsecùs injecta, atq; inclusa divinitùs.

Præsāgĭum, gii, n. f. Præsentio, divinatio. [נבא kessem. προαίσθησις. Gall. Prenoyance de ce qui doit auenir. Ital. Presagio, esso indouinare. Ger. Ein vorsagung. Hisp. Diuinacion, conocimiento ó significacion de las cosas por venir. Pol. Wieszczba, przeczucznie. Vng. Elvendélés, eleb meg indat. Ang. Foregessing.] Columella libro 11. capite 1: Quantumvis unus contingeret villico tempestatis futuræ præsagium. Ovid. 2. de Ponto: Vera precor fiant timidæ præsagia mentis.

Præsāgŭs, ga, gum, penult. prod. Futura, instantiaque præsentiens. [נבא kasám. μαντικός. προγνωστικός. Gall. Qui prouoir ce qui doit aduenir, deuin. Ital. Chi indouina le cose future. Ger. Vormerckend/ zuvor empfindend/ weissagend. Hisp. El que sabe ó adeuina lo venidero, adeuino. Pol. Przyszłe rzeczy przeczuiący, wieszczek. Vng. Elvendélő, elein meg erző. Ang. A diuiner, that gesseth things to come.] Claud. de rapt. Pros. Heu mens præsaga futuri. Virg. 10. Æneid. Agnovit longè gemitum præsaga mali mens. Ovidius 2. Metamorph. præsagaque luctus Pectore solicito repetens suspiria dixit.

Præsānāsco, præsanascis, præsanascere. [προυγιαίνειν, ἰατρεύεσθαι πρόσθεν. Gall. Se guarir auant & premier. Ital. Guarir prima. Germ. Vorhin geheilet oder gesund werden. Hisp. Sanarse antes. Pol. Wprzod vzdrowiam. Vng. Elébb meg gyogyúlok. Ang. To waxe heale before.] Ante sanum fieri.

Præsānātus, adjectivum. [προυγιασθείς, προϊατρευθείς. Gall. Guari paruenant. Ital. Sanato per lo passato. Germ. Vorhin gesundet oder gesundt gemacht. Hisp. Sanado antes. Pol. Wprzod vzdrowiany. Vng. Meg gyogyult. Ang. Healed or cured before.] Plinius libro 26. capite 14: Vulneribus præsanatis asphodeli radix decocta efficacissima est. Ita legit Hermolaus: licet vulgò Persanatis legatur, & ita in antiquo legimus, inquit Budæus.

Præscătĕo, es, Scateo: & per translationem abundo. [ἀφθονῶ, περισσεύω. Gall. Abonder, estre plein. Ital. Abundare, esser pieno. Ger. Gar voll seyn. Hisp. Ser lleno, abundar. Pol. Przemiem pełen. Vng. Igen bővelkedem. Ang. To abound and be full.] Gell. lib. 14. cap. 6: Et simul dat mihi librum grandi volumine, doctrina omnigenis, ut ipse dicebat, præscatentem.

Præscĭo, is, Antè scio. [προγινώσκω. Gall. Sauoir paruant pouoir. Ital. Sapere inanti. Ger. Vorwissen. Hisp. Saber antes de ser. Pol. Wiem przedtim. Vng. Előbb tudom. Ang. To know before.] Terent. in Andr. Nonne oportuit præscisse ne ante?

Præscĭens, tis, Futurorum notitia. προγνωστικός.

Præscīsco, n. t. Præscio, vel potiùs præsentisco. [προαισθάνομαι. Gall. Sauoir paruenant. Ital. Sapere auanti. Germ. Vorwissen oder zuvor innen werden. Hisp. Saber antes. Pol. Wprzod poznawam, obaczam. Vng. Előbb ezembe vezem meg tudom. Ang. To know before or haue an inkling.] Livius libro 7: Quum primùm eas sortiri provincias, & præscìscere quam quisque eorum provinciam, quem hostem haberet, volebant. Virgil. 4. Georg. Continuoq; animos vulgi, & trepidantia bello Corda. licet longè præscìscere.

Præscĭtus, penult. prod. n. f. Plinius idemtidem vocat, quæ Græci προγνωστικὰ, inquit Budæus. [Gall. Prenostication, deuinement. Ital. Diuinatione che precede le cose à venire. Germ. Vorgewüste ding/ weissagungen. Hisp. Sabiduria de antes, diuinacion. Pol. Wiadomość przyszłych rzeczy, prorokowanie. Vng. Elvendő dolgok ismek. Ang. Prognostications or gessings.] Plinius libro 10. capite 12: Vnum eorum præscitum tranlire non queo: id est, augurium & ostentum. Ibidem cap. 75: Vtrùmne sint aliqua præscita animi quiescentis.

Præscĭus, a, um, Præsentiens, præsagus. [προαισθάνομαι. Gall. Qui sçait, auquel il se prouuit les choses à venir. Ital. Che sa le cose future. Germ. Vorwissend künfftiger dingen. Hisp. Sabidor de antes. Pol. Wiedzący przyszłych rzeczy. Vng. Elvendő, elő tudó. Ang. That knoweth before.] Virgilius 6. Aeneid. -tuque ô sanctissima vates Præscia venturi. Cœli venturi præscius. Val. Flac. 5. Argon. Ovid. 1. Fast. Subsilit in medio præscia lingua foro. Mens præscia, Silius lib. 6. August. lib. 5. Civit. Constitui Deum esse, & negare præscium futurorum, apertissima insania est.

Præscribo, is, act. t. Antè, sive priùs scribo. [προγράφω. Gall. Prescrire, bailler patron. Ital. Prescriuere, dar ordine & cenno. Germ. Fürschreiben. Bel. Voorschryven. Hisp. Prescriuir. Pol. Przepisuie. Vng. Előb irok. Ang. To assigne or appoynte.] Cicer. Sext. Ne enim præscripsimus iis quibus ea negotia mandavimus quæ interdum significat inscribere: id est, titulum prænotare, προγράφειν. Virgil. - nec Phœbo gratior ulla est, Quam sibi quæ Vari præscripsit pagina nomen. ¶ Interdum significat præcipere, imperare, constituere, decernere, προστάσσειν, προτάσσειν. Cicer. lib. 3. Offic. Sed hoc natura præscribit, ut homo homini, cuicunq; sit, ob eam ipsam causam quòd is homo sit, consulum velit: necesse est secundum eam naturam omnium utilitatem esse communem. Varro: Quoniam præscriptum erat, ne qui angiportum transgrederetur. Secundum hanc significationem Præscriptum & Præscriptio, pari modo pro Præcepto, vel ordine, lege, regula, seu forma sumitur, ἐντολή, προστάγμα. Tradunt (ut docet Porphyrius) à magistris ludi, qui scripta pueris dictant, præscribuntq; imitari, quod προγράφειν Græcè dicitur. Senec. lib. 4. Epist. Pueri ad Præscriptum discunt. Præscriptio tamen est, id quod recta ratio dictat & præscribit. Cic. 4. Tusc. Omnium autem perturbationum fontem esse dicunt intemperantiam, quæ est à tota mente, à recta ratione defectio, sic aversa à præscriptione rationis, ut nullo modo appetitiones animi nec regi, nec contineri queant. ¶ Interdum Præscribere, est fi-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

nem ponere, & quod vulgo dicitur, *Limitare*. Terent. in Andria: Ut ipse his rebus finem præscripsisti pater; Propè adest ejus obitus mihi vivendum est mihi. ¶ Ponitur aliquando pro excipere, sive exceptionem actori objicere, quæ consuetudo à Græcis hominibus in Latinam linguam inducta est: παραγράφειν enim dicunt, quod nos *præscribere*. Quintil. libro 7. Sponsionioso patri filius præscribit, de eo solo judicatio est, an liceat.

Præscriptio, tionis, f. t. Titulus. [ἐπιγραφή Gall. *Prescription, raison donnée pour la faire.* Ital. *Commendamento, ordine, regola.* Ger. Ein fürschreibung/übergeschrifft. Hisp. *Prescripcion, titulo.* Pol. Hasło, przypis. Vng. *Felirat vagy irat, titulus.* Ang. *An appointing, a rule given to follow.*] Cic. lib. 1. Offic. Ex quo fit ut ager Arpinas, Arpinatium dicatur: Tusculanus, Tusculanorum: similisq; est privatarum possessionum præscriptio. Ex quo quia suum cuique sit eorum quæ natura fuerant communia, quod cuique obtigit, id quisque teneat. Præscriptio, inquit Bud. exceptio, & translatio, unum & idem in re forensi significant. Iurisconsulti in Pandectis promiscuè excipiendi verbo, & præscribendi usi sunt: licet præscriptionis vocabulum apud recentiores legum interpretes, & apud juris Pontificii conditores ad præscriptionis exceptionisq; longi temporis significationem coarctatum sit, & præfinitum. Budæus.

Præscriptum. Vide PRAESCRIBO.

Præseco, as, penult. corrept. præsecui, præsectum, act. p. Prius seco, præcido. [συντέμνω, διατέμνω. Gall. *Couper ou rogner en travers.* Ital. *Tagliare via.* Ger. Vorab schneiden oder abhauen. Bel. Voor af besnyden. Hisp. *Cortar antes.* Pol. *Przetrzebuie, przekrzesuie.* Vng. *Elébb el metszem.* An. *To cutt before, to pare away.*] Colum. lib. de Arboribus, cap. 29: Radicem arundinis acuta falce præfectam impendenti pluviæ disponito. ¶ Accommodatur quandoque immolationi. Livius libro 5: Inseritur huic loco fabula, immolante rege Vejentium, vocem Aruspicis, dicentis, qui ejus hostiæ extra præsecuissent, ei victoriam dari, exauditam. Suet. in Augu. Nuntiata repentè hostis incursione, semicrudæ extà raptæ loco præsecuit, atq; ita prælium ingressus victus rediit: id est, partè reddidit Marti, partem ad vicendum reservavit.

Præsegmina, n. t. Partes corporis incisæ, vel amputationes rerum superfluarum. [ἀποκοπή, περικοπή. Gall. *Rognures.* Ital. *Cose ja-gliate via & gettate.* Ger. Die abschneidtetten/ Das man alß vberflüssig abhauet. Hisp. *Las cortaduras, ò mondaduras de dela cortado.* Pol. Okrawky. Vng. *Le metélt aprolék.* Ang. *Parings of a nayle or superfluous thinges.*] Undè quæ ex unguibus animalium scinduntur, præsegmina vocantur, ἀποκοπὴ ὀνύχων. Plaut. Aulul. Quin ipse pridem tonsor ungues dempserat, colligit omnia, abluit præsegmina. ¶ In eadem significatione dicimus & resegmina. Plinius lib. 28: Omnia persecuti sumus usque ad resegmina unguium.

Præsens, Præsento, Vide PRAESUM.

Præsentio, is, act. q. Antè vel priùs sentio. [προαισθάνομαι. Gall. *Sentir & entendre devant, se douter de quelque chose.* Ital. *Presentire, sentire prima.* Germ. Zuvor empfindt en/vorhin innen werden oder vermerckn. Bel. Te voren gevoelen. Hisp. *Sentir antes.* Pol. *Przeczuiam.* Vng. *Elébb megérzem.* Ang. *To smell or sent before.*] Plaut. in Trinum. Fecisset ædepol, niti hæc præsensisset cautes. Cæs. 3 bell. Gall. Quum ille præsensisset, ac profugisset, usque ad fines insecuti, regnò, domoque expulerunt. ¶ Animo aliquid præsentire. Ovid. Epistol. 11: Prima malum nutrix animo præsensit anili. Præsentire futura. Cic 2. de Divinat. Censent esse in mentibus hominum tanquam oraculum aliquod ex quo futura præsentiant. ¶ Præsentire sermones aurium tinnitu. Plin. lib. 28. cap. 2: Quin & absentes tinnitu aurium præsentire sermones de se, receptum est.

Præsentisco, scis, quo & ipso frequenter utuntur autores, idem quod præsentio. Plautus in Amphitr. Nunc ne legio præsentiscat, clàm illuc redeundum est mihi. Terentius in Heaut. Et ea gratia secum adduxisse, ne id tu præsentiscere.

Præsentus, a, um, particip. Prædictus. [προειρημένος, προειρημένως. Gall. *Qu'on a prouvé & cognu au paravant.* Ital. *Provedato, sentito prima.* Germ. Bevhin gemerckt oder empfunden. Hisp. *Sentido antes.* Pol. *Przeczuty, przeczuciem.* Vng. *Megérzendöllettet.* Ang. *Perceived before it come.*] Cicero 1. de Divin. Probandum satis est non modò plura, sed etiam pauciora divinè præsensa, & prædicta reperiri.

Præsentio, onis, verbale, f. t. Prædictio, præsagitio. [προαίσθησις, προαίσθημα. Gall. *Prevoyance, sentiment de la chose à venir.* Ital. *Il sentire prima.* Germ. Ein vermerckung. Hisp. *Obra de sentir antes.* Pol. *Wymaharzenie.* Vng. *Elsmerdlés.* Ang. *Fore feeling.*] Cic. in Topic. Multarum q; rerum in terra portenta, atque etiam per cœlum inventa præsentio. Idem 2. de Natur. deor. Prædictiones verò & præsentiones rerum futurarum, quid aliud declarant, alij, &c.

Præsæpio, ii, Circummunio, vel sepio includo. [שׂוך *sâch. περιφράττω.* Gall. *Enuironner & clorre par deuant ou tout autour comme d'vne haye.* Ital. *Serrare d'ogni intorno.* Ger. Vmbzeunen/vertzeunen/verhagen. Hisp. *Cerrar en derredor.* Pol. *Ogrodzam.* Vng. *Be kertelem.* Ang. *To enuiron and compasse as with a hedge.*] Cæs. 1. bel. Civil. Aditus autem & itinera duo quæ extra murum ad portam ferebant, maximis defixis trabibus atque eis præacutis præsepit.

Præsæpe, pis, pen. prod. n. t. & præsæpium, pii, n. s. Stabulum dicitur quo equi muli, & cæteta id genus animalia cõtineantur. [אבוס *ebûs. φάτνη.* Gall. *Estable, ou, la creche ou mangeoire d'vn estable.* Ital. *Presepio, mangiatoia stalla d'animali.* Germ. Ein stall für die grossen Thier. Hisp. *El pesebre.* Pol. *Staynia.* Vng. *Jászol.* Ang. *A cratch or cribbe.*] Virgil. 7. Æneid. Hæc effatus equos numero pater elegit omni, Stabant tercentum nitidi in præsepibus altis. ¶ Nonnunquam etiam linter ille concavus in quo jumentis, bobusve hordeum, avena, aliúdve pabulum apponitur, præsepe appellatur. [Ger. Ein tripff.] Columell. lib. 1. cap. 6: Nunc altius præsepia edita esse convenit quàm ut bos, aut jumentum sine incommodo stans vesci possit. Apul. lib. 6. Asin. Præsepium meum hordeo passim repleri juber, fœnumq; Bactriano camelo sufficiens apponi. Lignum verò ad quod equos capistris (ita enim ipsa lora dicuntur) religare solemus non aliter quàm ad anfulas, vacerra nominatur. Vetùm de hoc suo loco. Virgilius item apum alveos sive cellulas, præsepia appellavit, 4. Georg. Ignavum fucos pecus à præsepibus arcent. & septa quibus inclusi usi tenebantur, Æneid. 7. ¶ Quin etiam loca omnia clausa & tuta, præsepia appellantur, teste Nonio. Cicero in Pisonem, pro ganea, sive lupanari videtur posuisse. Verùm (inquit) audis in præsepibus, audis in stupris, audis in cibo & vino. Horatius libro 1. Epist. 16. pro domo posuit: Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret. ¶ Legitur & præsepia, æ, fœminini generis. Varr. de Re rust. lib. 9. ut citat Nonius: Is habebat culinam rusticam unà, præsepiam latam cellam vinariam. Plaut. Curc. Quin reciperet se huc ecfim ad præsepiam suam. ¶ In cœlo item nubeculam quandam inter asellos, plurali numero præsepia appellant, eò quòd in ea aselli stabulari videantur. Plinius libro 16 capite ultimo: Sunt in signo Cancri duæ stellæ parvæ, aselli appellatæ, exiguum inter illas spatium obtinente nubecula, quam præsepia appellant. Hæc quum cœlo sereno apparere delierit, atrox hyems sequitur.

Præsertim, adverbium, præcipuè: hoc est, ante alia. [μάλιστα, καθ' ἑαυτό. Gall. *Principalement, specialement, par especial.* Ital. *Specialmente, principalmente.* Germ. Vorauß/vorab/fürnemlich. Hisp. *Mayor y especialmente.* Pol. Zwłaszcza. Vng. Fökeppen. An. *Specially.*] Plautus in Pœn. Egòne istuc autim facere præsertim tibi.

Præservio, Idem quod inservio. [עבד *habâdh.* διακονέω, διακονέομαι. Gall. *Faire quelque service à aucun, & luy ayder.* Ital. *Fare servitio ad alcuno, aiutarlo.* Germ. Dienen oder vordienen. Hisp. *Servir à otro y ayudarse.* Pol. Służę. Vng. *Szolgálok.* Ang. *To do service vnto one.*] Plaut. in Amphit. Ut præservire mei amanti possim patri.

Præses. Vide PRAESIDEO.

Præsĭdĕo, des penult. corr. n. f. Præsum, quanquam hæc nonnihil differunt. [שׂלט *schalât.* προΐστημι, ἡγέομαι. Gall. *Presider, estre president.* Ital. *Essere presidente.* Germ. Ein fürgesetzter oder Oberster sein/vorstehn. Bel. Een Overste syn. Hisp. *Tener presidencia.* Pol. *Przed przełożonym bydź.* Vng. *Valamibe fonagyok.* Ang. *To be in authority or have rule of a thing.*] Nam præsse, de quovis officio vel vilissimo dicitur: Præsidere autem semper auctoritatem quandam habet conjunctam. Nec mirum quum à sedeo componatur, quod præ se ferat quandam dignitatem: ut Præses sit, quasi judex, vel quasi princeps, ideo præsidens, & præstans omnibus, ut justitiæ subveniat & oppressis opem ferat. Cic. Quamobrèm vos, dii, & patrii penates, qui huic urbi atq; Imperio præsidetis. Sueton. Præsedit & Actiacis ludis: id est præfuit. Virg. 7. Æneid. queis Jupiter arvus arvis Præsidet, & viridi gaudens Feronia luco. Idem 2. Æneid. Gradivumq; patrem Geticis qui præsidet arvis. Orbi terrarum præsidere, Cic. 2. Philip. Vide plura de hoc verbo apud Vallam, li. 5. Eleg. ¶ Invenitur & accusativo junctum, Tacit. lib. 3: Quæ ubi cognita P. Velleio (is proximum exercitum præsidebat) alarios equites ac leves cohortium mittit in eos. Idem lib. 4: Et haud spernenda illic civium, sociorúq; manus litora Oceani præsidebat.

Præses, præsidis, com. t. Qui maximum in provincia imperium habet post principem, ut ait Ulp. in l. iii) ff. de Offic. Præsid. [שׂלטי *schalliṭ* בכיר *netsîb.* ἡγεμών, ἡγεμόνες, ἀρχηγός. Gall. *Presidet, lieutenant d'vn Prince, gouuerneur.* Ital. *Presidente.* Germ. Ein landtvogt oder Landtpfleger. Bel. Een Overste. Hisp. *Alcaide presidente sobre otros en gouierno: como corregidor, assidente ò adelantado.* Pol. *Starosta powiatowy.* Vn. *Tartó tartó fejedelem.* An. *That hath chief rule,*

chief rule, a president.] Dictus à præsidendo, sicut reses à residēdo, & deses à desidendo. Accipitur tamen & generaliter pro Deo, Principe, aut magistratu qui rei alicujus tutelæ præst. Ovid. 15. Metam. Quàm tantùm genuisse virum, duo præside rerũ Humano generi superi favistis abundé. Idem 10. Metam. -& orbe in medio positi caruerũt præsidi Delphi. ¶ Custos & præses juventutis Mercurius, Cic. 7. Verr. Libertatis præses & custos, Tribunus plebis, Cic. 1. de lege Agr. Livius: Dii deæq; qui Capitolium incolitis, siccine vestrum militem, ac præsidem finitis vexari ab inimicis? Vide Vallam lib. 5. ¶ Præses locus, ponitur pro tuto. Plaut. in Casi. nec ullum quidem Nequiorem arbitror esse, qui locum præbet illi nunc præsidem.

Præsĭdium, sidii, n.s. Propriè dicuntur milites unius præfecti imperio parentes, custodiæ vel defensioni arcis, oppidi, vel personæ præsidentes. [מבצר *matsiſsâh* מבצר *metsâdh.* φρουρά, φρούριον. Gall. *Garnison qu'on met en une ville.* Ital. *Presidio, guardia, guarnigione.* Germ. Ein Zusatz mit Kriegsleuten so an ein ort gelegt werden/ dasselb zu beschirmen. Bel. *Hatp.* Hisp. *Guarnicion de gente.* Pol. *Obrona, pol'ycznie lauda dla obrony.* Vng. *Berẏ, strálmazo seregh, segítség.* Ang. *A defence or garison in a citie.*] Cæs. 1. bell. Gall. Eo opere facto præsidia disponit, castella communit, quo facilius, si se invito transire conarentur, prohibere posset. Iureconsulti de Re militari: Qui relinquit præsidium, peccatum desertionis incurrit. Desertor autem capite puniri solet: quanvis non omnes desertores similiter puniendi sint. Dictum autem præsidium putat Varro, lib. 4. de Ling. Latin. quòd aliquo in loco extra castra solerat præsidere, quo sui sint tutiores. Cicer. pro Ligario: In præsidiis hostium versari. Ibidem: Versanturq; in hostium castris, ac sua præsidia dimittunt, &c. ¶ Præsidium stativum dicitur, quod firmum est & stabile, neq; loco movetur, Cic. 12. Philip. Hæc mea vigilia, hoc præsidium stativum. ¶ Per translationem verò omne auxilium, & salutis propugnaculum, præsidium dicitur, quam vulgò *Munitionem* dicere solemus, ἀσφάλειαν. Terent. in Hecyr. Illum autem esse unicum præsidium vellè se senectuti suæ: Subsidium autem propriè dicitur, quod sociis laborantibus submittitur: cujus nominis ratio ducta est à triariis, qui in acie tertio ordine extremis subsidio ponebantur, complicatisq; eruribus subsidebant donec res exigebat ut suis opem ferrẽt. Plautus: Agitè subsidite omnes, quasi solent triarii. Cæs. de gestis in Italia: Ad eum mittit, nisi subsidium sibi submittatur, sese diutiùs sustinere non posse. Sed de hoc latiùs suo loco.

Præsĭdālis, Adjectivum: [Vn. *Feiedelkmsegi, vralkodo, vraſag hoz vale.*] Spartianus in Tetrico: Qui jure præsidali omnes Gallias retexerat.

Præsĭdātŭs, us, dignitas præsidis. [Vn. *Feiedelkmsẽg, vralkodas, kapitanſag.*] Vopiscus in Carino: Tunc autem præsidatũ Dalmatiæ administrabat.

Præsĭdĭārĭus, ria, rium, Quicquid comparatur, ut præsidio sit. φρουραῖος. Columel. lib. 4. cap. 16: Et præsidiarii malleoli propagandi sunt. Præsidiarii milites, apud Liv. lib. 9. bell. Pun. [οἱ φρουροί. Gall. *Gensdarmes qui sont en garnison.* Ital. *Genti d'arme in guarnigione.* Ger. Kriegsleut die man zu einem Zusatz braucht. Hisp. *Hombres de guarnicion.* Pol. *Ten ktori dla obrony ſeſt.* Vng. *Segitſeget valo.* Ang. *Any thing that is made for defence.*]

Præsĭdĕrātio, Est quum maturiùs tempestas hyberna movetur, quasi ante sideris tempus. Festus: προαναχώσεως χάριν.

Præsignĭfico, as, pen. corr. Prædico, præmoneo, portendo. [σημαίνω. Gall. *Donner signe de l'avenir, manifester par signe ce qui doit avenir.* Ital. *Manifestare per segno qualche cosa.* Ger. Verbin anzeigen. Hisp. *Significar ò dessir antes.* Pol. *Wyrok przemowia.* Vng. *Elèb meg jelentem.* Ang. *To shewe or signifie before.*] Cic. 1. de Divinat. Aut non censent esse suæ majestatis præsignificare hominibus quæ sunt futura.

Præsignis, Præsignĕ, om. t. Præstans, vel præ aliis insignis. [האדיר *haadhîr* הנכבד *hanniclıbâdh* ἐξοχώτατος, ἐνδοξότατος. Gal. *Fort notable* Ital. *Segnalato, excellente, illustre.* Germ. Fürtreffenlich. Hisp. *Muy señalado, illustre y excellente.* Pol. *Znamienity.* Vng. *Igen ekes, egiebk felet tettzeni.* Ang. *Very excellent and notable.*] Ovid. 6. Fastor. Præsignis facie Corniculana fuit. Idem 7. Metam. Pervigilem supereſt herbis sopire draconem, Qui crista linguisq; tribus præsignis, & uncis Dentibus horrendus. Stat. 4 Syl. Gaudeat & Lybica præsignis avunculus hasta.

Præsigno, ar, act. p. Priùs signo. [σφραγίζω. Gall. *Marquer au parauant.* Ital. *Segnare prima.* Ger. Vorbezeichnen. Hisp. *Señalar antes.* Pol. *Wprzódpiętnuie.* Vng. *Elèb meg ielezem.* Ang. *To marke before.*] Cato cap. 154: Et ad summum, qua fini culeum capiet, præsignato. Plin. lib. 17. cap. 4: Incipientes furunculos ter præsignare jejuna saliva.

Præsĭlio, præsĭlis, pensit. corr. Antè salio. [προπηδάω. Gall. *Auant saillir, saillir deuant.* Ital. *Saltare anante.* Ger. Herfur entspringen. Hisp. *Saltar antes.* Pol. *Przeskakuie.* Vng. *Elèb vgrom.* Ang. *To leape before.*] Plaut. in Stich. Vt præ lætitia lacrymæ præsiliunt mihi.

Præspărgo, is, act. t. Antè spargo. [προραίνω. Gall. *Espandre deuant.* Ital. *Spargere anante.* Germ. Voran zersprützen. Hisp. *Derramar antes.* Pol. *Wprzod ſkrzie.* Vng. *Elèb hintem.* Ang. *To sprinkle before.*] Lucret. lib. 5: Flora quibus mater præspargens ante viai Cuncta coloribus egregiis, & odoribus opplet.

Præstăbĭlis, Præstantia, Vide PRAESTO.

Præstĕgæ, Locus ubi otii causa sumus sub tecto tantùm, patula reliqua parti, tanquam sub porticu. [סוכה *sukkâh bona, Gall. Vn lieu couuert deuant la maison où l'on se retire pour dormir.* Ital. *Luogo coperto da ritirarsi per taggionare.* Ger. Ein bedecktes ort das sunst offen ist an dem man für die lange weil sich ersprachet. Hisp. *Lugar cubierto para hablar.* Pol. *Podſionek, lustnie ſpodzenie.* Vng. *Erez, hayleh.* Ang. *A porche or voide place without the dore or gate.*] Plaut. in Pseud. -tacite ut offendam parata omnia, Vorsas stega, strata, lautaq;, coctaq; omnia uti sint.

Præstĕrno, act. t. Antè sterno. προστρώννυμι. Stat. 3. Syl. Quæ sibi præsternat vivax alcatia phœnix. ¶ Per translationem aliquando usurpari solet pro præparato. [הכין *hakhîn* ערך *harâch.* Gall. *Preparer & tendre deuant, tenir tout prest.* Ital. *Preparare.* Ger. Bereitten zubereiten. Hisp. *Aparejar.* Pol. *Wyrządzamie.* Vng. *Elèb meg ẽbrittem.* Ang. *To prepare and spreade before.*] Plin. Iun. lib. 5. Epist. Illud peto præsternas ad quod hortaris, eligásq; materiam, ne mihi jam scribere parato, alia rursus cunctationis & moræ justa ratio nascatur. Ducta est metaphora à viis publicis, quæ in viatorum usum silice sternuntur.

Præstĕs, præstĭtis, pen. corr. m. t. Præses, antistes. [כהן *cohên,* ἱερεύς, προεστώς. Gall. *Prelat, chef en quelque affaire.* Ital. *Prelato.* Ger. Ein fürgesetzter Oberherr. Hisp. *El prelado.* Pol. *Panuiący, ẽzony.* Vng. *Elèb ember, elöl iaro.* Ang. *Chief in any affaire.*] Nã antiqui sic Præstites dixerunt, ut nunc Antistites, teste Festo. ¶ Præstites itidem Lares dicti fuerunt, quòd in ædibus omnia tuta præstarent: hoc est, conservarent, & tuerentur. Ovid. 5. Fastor.

Præstitibus Majæ Laribus videre Calendæ,
Aram constitui, parvaq; signa Deum.
Voverat illa quidem Curius, sed longa vetustas
Destruit: & saxo longa senecta nocet.
Causa tamen positi fuerat cognominis illis,
Quòd præsent oculis omnia tuta suis.

Præstĭgĭātŏr, oris, m. t. Dicitur qui circumstantibus ita oculorum aciem præstringit, ut non advertant dolum: qui & præstrictor vocatur. [עתן *hommin* מעתן *mehonên, γόης, γοητευτὴς.* Gall. *Ioueur de passepasse, bateleur, faiseur.* Ital. *Giuocatore.* Germ. Ein geschwinder Gauckler/ Ein betrieger der Augen/ Zauberer. Bel. Een Guychelaer. Hisp. *El que juega de passa passa.* Pol. *Kuglarz, Szachierz.* Vng. *Zemfin vezetõ.* Ang. *A iugler.*] Plaut. in Pœn. Præstigiator hic quidem Pœnus probus est.

Præstĭgĭātrix, fœminino, quo utitur Plaut. in Amphit. [מעבדת *hamaabedhâth, ἡ γοητεύουσα, ἡ ἀπατεών.*] Aut pol hæc præstigiatrix mulier multo maxima est, &c.

Præstĭgĭæ, arum, f. p. Incantationes, delusiones, cujusmodi sunt quæ manuum quadam dexteritate alia apparent quàm re vera sint. [חבר *chebher, γοητεία.* Gall. *Enchantemẽs & abusemens, & choses de passe passe.* Ital. *Incantesimi, inganni de gruocolari che fanno parere una cosa che non è.* Germ. Zauberey geschwind Gaukelspyl. Bezauberung oder zauberey/ Geschwinde griff damit man auch die Augen betrogen werden. Hisp. *Las juegas de passa passa.* Pol. *Szalbierſtwo przez warkoſz ek.* Vng. *Zemfin vezetek tatsek.* Ang. *Delusions or deceites, as iugling cõtes, which make things to seme that be not.*] ¶ Accipitur inde sumpta translatione pro quavis fraude & impostura. Plaut. in Cap. Operta quæ sunt, aperta sunt: patent præstigiæ. Cicer. pro Rabirio Posth. Illæ omnes præstigiæ: illinc, inquam, omnes fallaciæ, omnia denique ab his nummorum argumenta nata sunt. Idem 4. Acad. Ne ab iis quæ clara sunt ipsa per se te, quasi præstigiis quibusdam, & captionibus depellamur.

Præstĭgĭātŏr, ὁ παίζων πανοῦργα, qui præstigiis eludit. [Vng. *Zemfin nevetõ.*] Gellius lib. 2. cap. 10: Descriptio cum Grammatico quodam præstigiatore.

Præstĭno, stinas, penult. corr. Antiquis idem erat quod emo. [קנה *kanâh, ἀγοράζω, ὠνέομαι.* Gall. *Acheter.* Ital. *Comperare.* Germ. Kauffen. Hisp. *Comprar.* Pol. *Kupuie.* Vng. *Meg vesem.* Ang. *To buie.*] Plaut. Epid. Vt & præstines argento priusquam veniat filius. Idem Pseud. Ego eo in macellum, ut pisces quicquid est pretio præstinem. Idem Capt. Jubeo strata jubes astitui aulas, patinas elui, Alum pisces præstinatos abire.

Præstĭtŭo, is, act. t. Priùs statuo, præscribo, prædestino. [יעד *harâch* יעד *yaadhâh, ἀποτάσσω, ἀφορίζω.* Gall. *Ordonner, assigner.* Ital. *Ordinare, assignare, determinare.* Germ. Verbestimmen zuvor ansetzen. Hisp. *Establecer de antes.* Pol. *Wyrzad ustanowie.* Vng. *Elèb el rendelem.* Ang. *To appoynt before, to ordaine.*] Ovidius: diem tumum præstituere diem. Cic. 3. Verr. Diem præstituit operiundo Cal. Decemb.

Præsto.

Præſto, as, ſtiti, ſtitum, & ſtatutum: unde & præſtaturus: multiplicem in oratione uſum habet, variasq; ſignificationes. Nónunquam enim idem eſt quod antecellere, præcellere, excellere. [יתר *jithér* מבחר *mibhár*. ὑπερφέρειν. ὑπερέχειν. Gall. *Valoir mieux, exceller plus excellent, surpasser.* Ital. *Eccedere, esser da più.* Ger. Vbertreffen / oder vbertreffen. Bel. Te boven gaen. Hiſp. *Tener excelencia en algo.* Pol. Przewyższam. Vng. *Jób vagiok, felülmúlhatlan.* Ang. *To be in greater price and estimation.*] In qua ſignificatione æquè & cum dativo, & cum accuſativo jungitur. Cicer. de Orat. Majores noſtri cæteris gentibus juſtitia præſtiterunt. Idem 1. Offic. Difficile eſt quum præſtare omnibus cupieris, ſervare æquitatem: id eſt, quum cupieris inter omnes eminere, potentiaq; omnibus antecellere. Idem de inventione: Zeuxis in mulierem corpore pingendo multum reliquis præſtabat. Quintil. lib. 1: Præſtat tamen ingenio alius alium. Virg. 11. Aeneid. vel magnũ præſtet Achillem. ¶ Quandoq; ſolo ablativo contentum eſt ejus rei qua quis excellit. Saluſt. in Catil. Pomtĩ omnium qui ubiq; probro atq; petulantia maximè præſtabant. Cic. de Orat. Piſiſtratus literis, doctrinaq; præſtitit. Cic. lib. 1. Offic. Quorum verò patres, aut majores aliqua gloria præſtiterunt ii ſtudent plerunq; in eodem genere laudis excellere. Illud verò Saluſtii: Omnes homines qui ſeſe ſtudent præſtare cæteris animantibus: quidam ſic interpretãtur, Qui cupiunt ſeſe præſtantiores reddere cæteris animantibus. Quanquam non abſurdè ſic accipi poteſt, ut accuſativus ſeſe à fonte verbi infinitivi regi intelligatur: ut ſit ſenſus, Qui ſtúdent uti ipſi præſtent cæteris animantibus. ¶ Quandoq; præſtare ponitur pro cautionem dare: & (ut planiùs dicamus) eſt rei alicujus eximm in ſe recipere, ſive alienæ culpæ diſpendiũ velle lucrecut quum dicimus, Præſtare eventum, Præſtare alienum promiſſum, quod eſt alienum promiſſum in ſe recipere, & quaſi proprium eſſet, velle ſatisfacere. βεβαιῶσαι, ἀναδέχεσθαι ἐγγυᾶσθαι, & eſt verbum Iureconſultorum, apud quos frequentes ſunt hujuſmodi locutiones, Præſtare dolum, Præſtare culpam alienam, Præſtare noxam, & aliæ conſimiles. Cicer. lib. 3: Quicquid eſſet in prædio vitii, id ſtatuerunt ſi venditor ſciret, nili nominatim dictum eſſet præſtare oportere. Sic dicimus, præſtare aliquem, quod eſt prædam eſſe pro aliquo, & periculum quod ab eo timetur in ſe recipere. ¶ Quandoq; pro impletre, perficere. Cic. 3. Offic. Si autem non omne dictum præſtandum eſt, quod dictum non eſt, id præſtandum putas? Cic. Emptorem indemnem præſtare oportet. ¶ Quandoq; beneficium dare. Plinius: Pluta hîc mihi præſtitit, quàm parentes. ¶ Quandoq; pro cavere, & providere nè quid accidat. Cicer. Torquato Simus igitur ea mente, quam ratio & veritas præſcribit, ut nihil in vita nobis præſtandum præter culpam putemus: atq; quum cavemus, humana omnia placatè, ac moderatè feramus. Nam præſtare culpam dixit, pro cavere nequid culpa noſtra accidat. ¶ Quandoq; re ipſa perficere ſive perſolvere. [השלים *hiſhlim* עשה *asáh*. Pol. *Odprawuie wykonáwam.* Ang. *To do or perform.*] Cicer. Et quoniam præſtitimus quod debuimus moderatè quod evenit, feramus. Lactan. lib. 1: Homines malunt exempla quàm verba: quia loqui facilè, præſtare difficilè. ¶ Quandoq; pro tribuere. [נתן *nathán.*] Le. lib. 6: Pacem quam nos præſtitimus, eam à vobis petimus. Lactantius lib. 1: Quid tales dii præſtare hominibus poſſunt. ¶ Quandoq; exhibere, reddere, præbere, repræſentare. παρέχειν. Cic. Lentulo: Sed præſta te eum qui mihi à teneris (ut Græci dicunt) unguiculis es cognitus. Idem Terentiæ: Neq; legis improbiſſimæ pœna deductus eſt, quo minus hoſpitii & amicitiæ tuæ officium præſtaret. ¶ Ponitur interdum impersonaliter, idemq; ſignificat quod melius eſt. Saluſt. in Catil. Quæ quouſq; tandem patiemini, ô fortiſſimi viri, Nonne emori per virtutem præſtat, quàm hanc vitam miſeram, atq; inhoneſtã, ubi alienæ ſuperbiæ ludibrio fuerimus, per dedecus amittere? Cic. in Piſon. Emori potiùs, quàm ſervire præſtat. Idem Attic. lib. 14: Mori millies præſtitit, quàm hæc pati. ¶ Habet & alium hoc verbũ in oratione uſus: quos ex ſequentibus exemplis facilè erit perſpicere. Dicimus enim Præſtare benevolentiam: id eſt, exhibere. Præſtare diligentiam, operam in re aliqua, quæſtum, jus jurandum. Præſtare ſe incolumem, propugnatorem acerrimũ alicujus. Præſtare vicem alicujus rei, pro eſſe uſui vice alicujus rei: quo eſt Plinius uſus. Præſtare fidem alicui. Præſtare ultima jucunda: id eſt, efficere. Præſtare ſedulitatem alicui: id eſt, ſedulò alicujus negotium agere. Præſtare aliquem ante ædes: id eſt, exhibere, ſive adducere eum ante eſſium. Præſtare aliquem alicui negotio: id eſt, præficere. Præſtare fidem promiſſi, fidem publicã, promiſſum. Præſtare rempublicam: id eſt, incolumẽ ab omni incommodo conſervare. Præſtare mihi debeo: id eſt, culpam in me recipere nõ debeo. Præſtãſtiri, & præſtitiri veteſtè dicitur, pro præſtitum iri. Pomponius L. 66. D. De contrah. empt. Viam, iter, actum, aquæductũ præſtaturi. Iavolen. L. 10. D. de hæred. vel act. vend. Quod ſi venditione hæreditatis illud actũ eſt, ſiquid juris eſſet vẽditoris, venire. nec poſtea quicquã præſtituiri. Ex Hotomano.

Præſtãndũs, a, um, participium. Ovid. 4. de Pont. Eleg. 10: Sed præſtandus amor, res non onerosa volenti.

Præſtans, quod modò participium eſt, Excellens, antecellens. [מבחר *mibhár* מעלה *maalá*. ἀρετὴ καὶ ἔπαινος. ὑπερφέρων, ὑπερέχων. Gal. *Qui tient le premier lieu, excellent, qui eſt par deſſus les autres.* Ital. *Excellente di virtù & di gratia coſa.* Ger. Fürtreffenlich / außbundig in tugenden / it. Hiſp. *Excellente.* Pol. Zacny. Vng. *Iſteni fő.* Ang. *Paſſing good, excellent.*] Cicero de Vniverſit. Altera pari numero præſtans, extremis pariq; numero ſuperata. Modò nomen idem ſignificans quod inſignis, ſive excellẽs: haberq; ferè ablativum. Virgil. 2. Aeneid. Quorum de numero, qui ſeſe in bella ſequantur, Præſtantes virtute legit. Cicero pro Plancio: Ingenio, juſtitia, integritate omnibus præſtans vir. Idem 3. de Orat. Literis doctrinaq; præſtans. Nonnunquam etiam genitivum: ut, præſtans animi. Virgil. 12. Aeneid. O præſtans animi juvenis: id eſt, cui eſt animi præſtantia. ¶ Hinc Præſtantior, & Præſtantiſſimus. Virgil. 6. Aeneid. - quo non præſtantior alter Aere ciere viros, Martemq; accendere cantu. Cicero de Amic. Quo mortuo me ad Pontificem Scævolam contuli, quem unum noſtræ civitatis & ingenio & induſtria præſtantiſſimum audeo dicere.

Præſtãntĭa, æ, f. p. Excellentia, ab adjectivo præſtans, quod inſignem vel excellentem ſignificat. [יתרון *jithrón.* ἀρετὴ. Gall. *Excellence.* Ital. *Grandezza excellenza.* Germ. Fürtreffenheit / außbund. Hiſp. *Excelencia.* Pol. Zacność. Vng. *Iſteni volna ſőség.* Ang. *Excellencie.*] Cic. de Amicit. Fructus enim ingenii & virtutis omniſq; præſtantiæ tum maximus accipitur, quum in proximum quenq; conferrur. Idem 1. Offic. Nobis autem perſonam impoſuit ipſa natura, magna cum excellentia præſtantiaq; animantium reliquorum. Gel. lib. 1: Scitè, ſubtiliterq; ratiocinatũ Pythagoram philoſophum dicit, in reperiendis, modulandisq; ſtatus, longitudinisq; ejus præſtantia. Plinius libro. 12. capite 3: Tentavère gentes ad ſe transferre, propter remedii præſtantiam.

Præſtatĭo, Et. Solutio. [שלם *ſhillém* (vel) *ſchillém.* ἐπιτελεῖν. ἀποδιδόναι. Gall. *Reddition, quand on rend & baille ce à quoy on eſt tenu.* Ital. *Reſtitutione, aſſodare.* Ger. Leiſtung / erlegung. Hiſp. *Obra de dar, rendimiento.* Pol. Odkład, zapłata. Vng. *Megfizetés.* Ang. *Performing, payment.*] Paul. de Legat. iij. 1. Si plures gradus. Itaq; ſi quis velit non omnes hæredes onerare legatorũ præſtatione, &c.

Præſtãbĭlis, le, om. t. Excellẽs. [מבחר *mibhár* מעלה *maalá*. ἀρετὴ. Gal. *Excellent.* Ital. *Excellente.* Ger. Fürtreffentlich / fürbündig. Hiſp. *Coſa de grande excellencia, excellente.* Pol. Zacny. Vng. *Iſteni.* An. *Excellent.*] Gellius: Chilo præſtabilis homo ſapientiæ. Cicer. de Amic. Vos autem horror, ut ita virtutem loceris ſine qua amicitia eſſe non poteſt, ut ea excepta nihil amicitia præſtabilius eſſe putetis. Idem 1. de Finibus: Quem tandem hoc ſtatu præſtabiliorem, aut magis expetendum poſſumus dicere? Idem de Orat. Sumendæ autem res erant aut magnitudine præſtabiles, aut novitate primæ, aut genere ipſo ſingulares: neq; enim parvæ, neq; uſitatæ neq; vulgares admiratione, aut omnino laude dignæ videri ſolent. Idem de Senectute: Nil mente præſtabilius natura homini dedit. Apud eundem præſtabilis virtus, præſtabilis dignitas.

Præſtĭtŏr, is, [ὑπερέχων. ὑπεραίρων. Prebitor. Vn. *Zolgáltato ádo.*] Apultius in Hermetis Aſclepio: Sicuti enim Deus omnibus ſpeciebus, vel generibus, quæ in mundo ſunt, diſtributor diſpenſatorq; eſt bonorum: id eſt, ſenſus animæ & vitæ: Sic & mundus præſtitor eſt, & tributor omnium, quæ mortalibus videntur bona.

Præſtāuro, præſtauras, præſtĭtuo. [Vri. *Elhuebe rekeżtém, be dugem.*] Diomedes Grammaticus libro primo: Secũdo verò ſuo uſu, materiam præſtaurat primæ dicenti.

Præſto, five adverbium loci ſit, ut quidam volunt: ſive nomen indeclinabile, ut aliis placet, idem ferè eſt quod præſens, ſive in promptu. & coram: jungiturq; ſoli verbo ſubſtantivo Sum; & nonnunquã ejus compoſito Adſum. [ὑπηρετικῶς. Gall. *Preſent, tout preſt.* Ital. *Preſente.* Ger. Gegenwirtig oder zugegẽ. Bel. Tegenwoerdich. Hiſp. *Coſa preſente y efficax.* Pol. Przytomny. Vng. *Ielen, ennĕl ennbe.* Ang. *Preſent or in readineſſe.*] Cicero 3. Verr. Quadruplatores ad fretum præſto fuerunt. Terentius in Eunuch. Præſto adſum. Cicero de lege Agrar. Te volo curare ut mihi ſummopere præſto ſis auxiliumq; adducas, dum eos agros quos tuo labore cepiſti, ego mea lege vendam. ¶ Accipitur aliquando Præſto eſſe, pro auxilio eſſe, ſive operam ſuam alicui præſtare. Idem pro Murœna: Ius civile didicit, multùm vigilavit, laboravit, multis præſto fuit. ¶ Item præſto eſſe, ſignificat advenire, ſive comparere. Autor ad Heren. Hirundines æſtivo tempore præſto ſunt: hyeme puliæ recedunt.

Præſtŏlŏr, pen. prod. aris, d. p. Maneo vel expecto. [חזה *kavah.* ἐπιμένειν. Gall. *Attendre.* Ital. *Aſpettare.* Ger. Auff einen warten. Bel. Verwachten. Hiſ. *Eſperar lo que hade venir.* Pol. Oczekuię. Vn.

Varem,

Varem, Iosum. Ang. *To tary or abide for.*] Festus: Præstolari is dicitur qui antè stando ibi quò venturum excipere vult, moratur. Plautus: Dum cum domi præstolor, adolescens advenit. Idem Trucul. Sed quid hæc hic autem tandiu ante ædes stetit? nescio quem præstolata est. Terentius Eunuch. Quem præstolare Parmeno hic ante ostium? Cæsar 2. bell. Civil. Hujus adventum l.. Cæsar filius cum decem longis navibus præstolans, &c. Cic. 2. in Catil. dauvo junxit: Qui te ad forum Aurelium præstolarentur.

Præstringo, is, xi, ctum act. 1. Antè stringo, præligo, obvincio. [אסר *issâr* אסר *asár.* αἰχμαλωτίω. Gall. *Serrer de pres & estreindre.* Ital. *Chinder forte streguere.* Ger. Binden zusammen stricken/wol anstreiffen. Bel. Seer vaß bouwen drucken. Hisp. *Estreunir ò apretar fuertemente.* Pol. Wyrzadzać ściągam. Vng. *Elkötöm, szoritom.* Ang. *To bind fast.*] Stat. 3. Syl. Ille tuis toties præstrinxit tempora tæniis. ¶ Interdum idem est quod obtenebrare, interprete Nonio, ut, Præstringere aciem oculorum. Præstringere visum. Ἐκτυφλόω. Plautus in Milite: Præstringit oculorum aciem in acie hostibus. Autor ad Herennium lib. 1: Existimat se gemmæ nitore, & auri splendore omniũ aspectus præstringere. ¶ Interdum idem est quod leviter attingere, & paucis percurrere. [ἐπιψαύω διὰτίτου. Pol. Zacząwszam.] Cicero 7. in Verr. ut citat Nonius: Ignoscite: rei magnitudo me breviter præstringere atrocitatem criminis non sinit. ¶ Nonnunquam idem est quod radere eodẽ Nonio interprete, & transeundo attingere. Cicero in Philipp. Aratri vomere portam Capuæ penè præstrinxisti. ¶ Interdum idem est quod hebetare, sive obtundere: [Ang. *To dasell the eyes.*] ut Præstringere aciem ferri, apud Plinium libro 7. capite 15. & Præstringere aciem ingenii, apud Ciceronem in Divinat. Melius Præstringuo.

Præstruo, is, act. 1. Antè struo, prùs ædifico.] προτειχίζω. Gall. *Bastir devant & edifier, fonder paravant.* Ital. *Edificare innanzi.* Germ. Zuvor bauwen. Hisp. *Edificar antes.* Pol. Wyrzadzbudować. Vng. *Elébeépitenk.* Ang. *To build before.*] Colum lib. 1. cap. 5: Quoppe ab imo præstructa, valenter resistent contra ea quæ postmodum superposita incumbent. ¶ Præstruere sibi fidẽ, per translationem accipitur pro præparare. Liv. lib. 28: Non semper temeritas est fœlix, & fraus fidem in parvis sibi præstruit, ut quum operæprecium fit, cum mercede magna fallat. ¶ Ponitur aliquàdo pro obstruo. Ovid. 1. Fast. Ille aditum fracti præstruxerat obice montis, Vix juga movissent quinq; bis illud onus. Hoc est, obstruxerat, clauserat.

Præstructus, a, um, Arte præparatus, & ex composito, sive ex industria factus. [προτειχισμένος. Gall. *Edifié devant.* Ital. *Edificato innanzi.* Ger. Zugerüstet/verbettet. Hisp. *Edificado antes.* Pol. *Narządzony, wżgotowany.* Vng. *Elébe el készitetett.* Ang. *Builded before.*] Suet. Tiber. cap. 53: Quondam verò inter cœnam porrecta à se poma gustare non ausam, etiam vocare desiit, simulans se veneni crimine accersitum: quum præstructum utrunque consuluò esset, ut & ipse tentandi gratia offerret, & illa quasi certissimum exitũ caveret. ¶ Interdum idem est quod obstructus. Ovid. in Ibin: Vtque Syracusio præstructa fauce Poetæ. Sic anima laqueo sit via clausa tuæ.

Præsudo, as, penult. prod. Antè sudo: & per translationem antè exercecor. [προεκπονῶ, προεργάζομαι. Gall. *Suer auparavant.* Ital. *Sudare innanzi.* Germ. Vorhin schwitzen/ sich vorhin bis zu dem schweiß üben. Hisp. *Sudar ante de tiempo.* Pol. Wyprzedzpocić. Vng. *Elébe verítezem.* Ang. *To sweat before.*] Stat. 6. Theb. Iudumque super quo Martia bellis Præsudare paret, tcleque accendere virtus.

Præsul, ulis, m. r. à veteribus dicebatur primus inter Salios Martis sacerdotes: à præsiliendo nomine impositio, quòd Saliis ancilia per urbem cantu & tripudiis circumferentibus præiret, & choream duceret. [כהן *chohén* ἀρχιερεύς. Gal. *Prelat.* Ital. *Prelato.* Ger. Ein oberister Priester Martis so vorzeiten seinem Gottesdienst vorstund. Hisp. *Prelado.* Pol. *Prelat* ἀρχιερεύς, *świarszego kosciołu ùzywaiący.* Vng. *Elöl iaro, fő.* Ang. *A bishop or prelat.*] Vide Vallam libro 5. Eleg. & Livius libro 1. ab Vrbe cõd. Hodie tamẽ præsulis nomine quẽvis intelligimus antistitem.

Præsultor, oris, m. r. Qui saltantium choream ducit, & omnibus præsilit. [ἔξαρχος χορευτῶν, κορυφαῖος. Gal. *Celuy qui mene la dance.* Ital. *Colui che mena la danza.* Germ. Ein vortänzer oder vorstender. Hisp. *Que dance antes.* Pol. Wyprzodkarzący. Vng. *Elöl vgró.* Ang. *That danceth before or leadeth the renge.*] Cic. 1. de Divin. Existullico cuidam dormienti visus est venire qui diceret præsultorem sibi non placuisse.

Præsulto, as, Antè salto. [προορχέομαι. Gall. *Mener la dance.* Ital. *Menare la danza.* Germ. Vortantzen / vorher tantzen. Hisp. *Saltar ò dançar delante.* Pol. Wyprzodkarzę. Vng. *Elöl vgrom.* Ang. *To lead the compame of dancers.*] Livius lib. 7: Si tu permittis, volo ego illi belluæ ostendere quando adeò ferox præsultat hostiũ signis, me ex ea familia ortum quæ Gallorum agmen ex rupe Tarpeia dejecit.

Præsulsus, Valdè salsus. [πανὺ ἁλυκὸς, ἀλυκώδης. Gall. *Fort salé.* Ital. *Molto salso.* Germ. Versaltzen/ hefftig gesaltzen. Hisp. *Muy salado.* Pol. *Przesolony.* Vng. *Igen sós.* Ang. *Very salt.*] Colum lib. 6. capite 2: Libraleque offas in præsulsæ adipis liquamine tinctas.

Præsum, præes, præesse, Præfectus sum, curam rei alicujus habeo. [שׂכל *sichalâh* משל *maschal.* ἐπιμελοῦμαι, ἐπέχω τινος. Gall. *Avoir la charge de quelque affaire, estre president.* Ital. *Essere sopra accordo de alcuna affare, essere preposto.* Ger. Vorstehen/ein fürgesetzter oder Oberer seyn. Bel. Overste syn. Hisp. *Presidir ò ser en gouierno sobre otro.* Pol. *Iestem przełożony.* Vng. *Elöttök iaro vagiok, valamiben fölvagiok.* Ang. *To haue charge and ouersight.*] Salust. Et pro cujusque opibus Romæ per totam urbem vigiliæ haberentur, binique majores magistratus præessent. Cicer. 4. Acad. In Asiam Quæstor profectus, ibi per multos annos admirabili quadam laude de provinciæ præfuit. Exercitui præesse, Plancus Senatui, lib. 10. Epist. Navibus & classi præesse, Cic. 7. Verr. Sacris præesse, Cic. de Arusp. resp. ¶ Præesse quoque verbum est, proprium Iurisconsultorum, cùm litigatori autores erant, ut jure agerent. Hinc illud P. Mutii Scævolæ, in lib. de Orat. 1: Id nisi hic in tuo regno essemus, non tulissem, multisq; præessem qui aut interdicto tecum contenderent, aut te ex jure manu conseetum vocarent. Hinc illud Ciceronis de Chelidone amica Verris: Statuunt petere auxilium à Chelidone, quæ isto præsente non modò in Iure Civili, privatorumq; omnium controversiis populi Romani præfuit, verumetiã in his sanis tectis dominata est. Sic Pompon. in l. 2. de orig. juris: Augescente civitate & qui præerant, agendi genera composuerunt. Ex Hatomano.

Præsens, tis. sicut à possum, potens, absum, absens: & proprièsignificat quod nunc sit, vel sine mora: & qui in conspectu est, sive qui abest. [ὁ παρὼν. Gal. *Present.* Ital. & Hisp. *Presente.* Ger. Gegenwirtig. Bel. Tegen woerdich. Pol. *Przytomny.* Vng. *Ielen való.* Ang. *Present.*] Plautus: Agite si vultis, præda erit præsentum: id est, eorum qui hic adsunt. Virgil. 1. Aeneid. Præterea, minis intentant omnia mortem. ¶ Quandoq; præsens dicitur, non quod nunc sit, sed quod tunc fiebat id est, tempore patento, tunc præsenti: sive quod fiet futuro tempore, quod nunc erit præsens. Cicero: Ego incolumitati civium primùm, & postea dignitati ille præsenti potiùs, quàm futuræ dignitati consulebat, de mortuo loquitur: ideoque non nunc præsenti, sed tunc. Cicero Quint. Frat. Cætera [ut tu scribis] præsenti sermoni reservemus: id est, sermoni qui aliquandoinnos præsens habebitur. ¶ Sic etiam, in præsens, in præsentia, & in præsentiarum significant præsenti tempore, quod vel præsens est, vel fuit præsens, vel præsens erit. Vlpianus de Tabul. exhib. Quid enim si occultatæ tabulæ postea prolatæ sint cur noceat ei qui respõderit quod in præsentiarum existimatur? Salust. in Iugurt. Si causa peccandi in præsens minus suppetebat. Horatius: Pieraq; differat, & præsens in tempus omittat: id est, in suum tempus. Terentius in Phorm. Provisum ei ne in præsentia hæc hinc abeat. Cæs. in Comment. Cæsar ubi in prælio continebat, ac satis habebat in præsentia hostem rapinis prohibere. Autor ad Herennium libro 2: In præsentiarum hoc interesse rere non alienum fuit, ut hujus istam garrulam disciplinam cõtemnere mus. ¶ Venire in præsentem, est eum in locum se conferre de quo est controversia. Cicer. pro Cæcin. Placuit de amicorum sententia constituere quo die in tem præsentem veniretur. Idem 1. Offic. Vel præmiserit se cuipiam in locum præsentem esse venturum. ¶ Interdum præsens accipitur pro potenti & efficaci. ἐνεργὴς. Cicero Attic. libro 6. Præsens ad nocendum vires habet. ¶ Hinc præsentius, & præsentissimum. Virgil. 2. Georg. quo non præsentius ullum. Sic dicimus: Præsentissimum pericolum, præsentissima medicina, præsentissimum remedium, præsentissimum venenum id est potens, & in primis efficax, & fabrè, aut sanans, aut necans: quod etiam præsentaneum vocatur. Plinius libro 20. cap. 2: Idem podagris cum articulorum morbis decoctum, accto illinuõt, præsentaneo remedio lo spinosis prodest. ¶ Quãdoq; præsens valet idem quod propitius. Terentius in Phorm. Animo virili, præsentique ut sis, para. ¶ Quando que pro propitio: quoniam is qui præsens est, nobis propitiatur facilè, si invocetur, & citiùs quàm is qui præsens non est. ἐπήκοος, εὐπρόσδεκτος. Cicer. 4. Tusc. Hercules tamen, & tam præsens Deus. Virgil. lib. 1. Georg. Et vos agrestum præsentia numina Faunique id est, propitia, quorum præsentia fauet est, inquit Servius. Terentius in Phorm. Non tu hunc habes præsentem Deum?

Præsentia, æ. f. p. [παρουσία. Gall. *Presence.* Ital. *Presenza.* Germ. Gegenwirtigkeit. Bel. Tegenwoerdicheyt. Hisp. *La presencia del que esta presente.* Pol. *Przytomność.* Vng. *Jelenlet.* Ang. *Presence.*] Salust. in Iugurt. Tum M. Tullius Consul sive præsentiam ejus timens, sive ira commotus, orationem habuit luculentam, atq; perutilẽ Reipublicæ, quam postea scriptã edidit. Terentius

rmanet in Hecyr. Ne mea præsentia obstet. Idem Heaut. Multa sunt ibi, quæ prohibent facere tua præsentia. Cicero Licin. lib. 9: Deliberium præsentiæ tuæ meo labore minuam. Idem 2. de Divin. Declarant præsentiam suam sæpè divi. Præsentia animi, quæ Græcè εὐψυχία dicitur fortitudo, constantia & robur animi. Cicero pro Milone: Neq; verò sine ratione certa, causa Milonis semper à Senatu probata est. Videbant enim sapientissimi homines facti rationem præsentiam animi, defensionis constantiam.

Præsentē, pro præsentibus dixerunt antiqui, quemadmodum Absente pro absentibus: quod locutionis genus apud politiores scriptores minus est usitatum. Pomponius Syris, ut citat Nonius: Quid est apud forum præsente testibus mihi vendidit.

Præsĕnto, as, act. p. Offero, & quasi præsens exhibeo. [הקריב hikriv. εὐψυχέω. Gal. *Presenter, offrir.* Ital. *Presentare.* Ger. Zugegenbringen, fürtragen, oder fürbringen. Hisp. *Representar alguna cosa.* Pol. *Oddaie.* Vng. *Meg mutatom.* Ang. *To present or offer.*] Quintilianus lib. 11: Frustra docemur, si quicquid audivimus præstituat, & exemplorum, legum, responsorum, dictorum, brevi, fallorum velut quasdam copias quibus abundare, quæq; in promptu semper habere debet orator, eadem illa virum præsentat. Plin. de Vir. illust. Caput ab Achilla Prolemæi satellite, Aegyptio velamine involutum, cum annulo Cæsari præsentatum est. ¶ Præsentare, referre, speciem præbere, quod & repræsentare dicitur. Plin. lib. 2. cap. 19: Alterum è sylvestribus genus, herachon vocatur, ab alis aphron, foliis (si procul intueris) speciem passetum præsentantibus. ¶ Hujus compositum est Repræsento: de quo infrà suo loco.

Præsentāněus, a, um, Quod præsentem habet efficaciam: [ἐνεργὲς. Gall. *Qui tost presentement fait son operation.* Ital. *Che opera subito.* Germ. Das eins wigs oder also bald treffig ist. Hisp. *Cosa que obra luego sin dilacion.* Pol. *Maiąc w sobie moc prędką i prędką.* Vng. *Jelen való.* Ang. *That hath a present operation and working.*] ut. Præsentanei boleti, apud Senec. Epistol. lib. 15, qui citò enecant. Plinius libro 91. capite 32: Præsentaneum remedium ad dentium mobiles firmandos. Idem libro 24. capite 1: Ferulæ asinis gratissimæ sunt in pabulo: ceteris verò jumentis præsentaneo venenо: qua de causa id animal Libero patri assignatur, cui & ferula.

Præsentārĭus, a, um, Quod præsens est, & in numerato: ut Præsentariæ pecuniæ, ἀργύριον χειρόγραφον. Plautus in Mostel. Vbi id mutuum, ibi me argentum petito præsentarium. Idem Perса. Quia tantum poscunt præsentarium.

Præsūmo, is, sūmpsi, sumptum, act. 1. Priùs sumo. [προλαμβάνω. Gall. *Prendre auparavant, presumer.* Ital. *Presumere, prendere avanti.* Ger. Vorhin nemmen. Bel. Te veren nimen. Hisp. *Tomar antes presumir.* Pol. *Wprzod wziąć.* Vng. *Elab be vennem.* Ang. *To presume or take before.*] Plin. lib. 31. Theophrastus autor est, potores in certamine bibendi præsumtæ farinam ejus. ¶ Præsumere animo, est præsagire, προνοεῖν. Valer. Max. lib. 1: Armis cum collega sub Cinna dissidens, præsumpsit animo, ea re significari exitium suum. Præsumere item significat apud Iurisconsultos, ex verisimilibus argumentis & conjecturis existimare. Vnde præsumptio, existimatio, quæ ex verisimilibus conjecturis ducitur, de qua in Rubrica de probatione & præsumptione.

Præsumptus, pta, ptum, participium. Sil. lib. 5: Ipsa suis manibus præsumpta pracula mittens. [προαναλαμβάνω, προλαμβάνω. Gall. *Prins ou auparavant, anticipé.* Ital. *Presa avanti.* Ger. Vorhin genommen. Hisp. *Tomado antes.* Pol. *Wprzodzięty.* Vng. *Elab vetett.* Ang. *Taken before.*] ¶ Præsumpta opinio, est quę vulgò dicitur Præsumptio. Quintil. lib. 2. cap. 17: Nihil invidia valeat, nihil gratia, nihil opinio præsumpta. Apud Tacitum Præsumpta fiducia, pro eodem dicitur, Budæo teste.

Præsumptĭo, f. t. Præceptio, anticipatio. [πρόληψις. Gall. *Presumption, anticipation.* Ital. *Presuntione, anticipatione.* Ger. Ein vorhabung, vermessenheit. Hisp. *Aquella obra de tomar antes.* Pol. *Vprzedzenie, albo wzięcie rozumienie.* Vng. *Elöl vetel.* Ang. *Presenting or taking before.*] Plinius Iunior in Epistola ad Paulum: Ego beatissimum existimo eum qui bonæ ac integræ famæ præsumptione perfruitur, certusq; posteritatis cum futura gloria venit. Apud Rhetores præsumptio dicitur, quum id quod in adversarii causa, vel in iudicis opinione contrarium nobis est, aut fore arbitramur, præoccupamus dicere, & cum ratione dissolvere. Quintilianus libro 9: Mitè verò in causis valet præsumptio, quæ πρόληψις dicitur, quum id quod objici potest, occupamus, quæ præcipuè proœmio convenit. Apud Iurisconsultos præsumptio est opinio ex verisimilibus signis ducta: quam Cicero videtur existimationem appellare Verrin. ¶ In hoc genere, *inquit*, facilior est existimatio, quàm reprehensio: idem, quòd eum qui hoc facit, avarum possumus existimare, crimen in eo constituere non tam facilè possumus.

Præsumptum, Præsumptio, sive præsumpta opinio. [Vng. *Elöl vetel, magaba velo el vitel, magara vetel.*] Vlpian. D. lib. 21. Tit. 1. l. 31: Qui mancipia venundant, nationem cujusque in venditione exprimere debent. Præsumptum etenim est quoddam servos bonos esse, qua ratione sunt non infamata.

Præsŭo, is, præsŭi, sutum, act. 1. Antè suo. [προράπτω. Gall. *Coudre au devant ou pardevant.* Ital. *Cucire avanti.* Ger. Voran nehen oder bähen. Hisp. *Coser antes.* Pol. *Wprzod szyć.* Vng. *Elöl meg varrom.* Ang. *To sow before.*] Plin. lib. 12. cap. 19: Consecant furculos longitudine binûm cubitorum, mox præsuût recentibus, coriis quadrupedum ob id interemptorum, ut ita putescentibus vermiculi ligneum erudant, & excavent corticem tutum amaritudine. Hasta præsuta foliis. Ovid. 11. Metamorph. Quæ foliis præsuta notam sine vulnere fecit.

Prætĕgo, gis, pexi, pectum, act. 1. Prævelo, antè tego. [προσκαλύπτω, προσκαλύπτομαι. Gall. *Couurir.* Ital. *Coprire.* Ger. Bedecken. Hisp. *Cubrir.* Pol. *Nakryć am.* Vng. *Be fedem.* Ang. *To cover or hide.*] Lactant. lib. 3: Tum vitia sua capillis, & pallio & (quod maximè est velamentum) divitiis prætegebat.

Prætendo, is, act. 1. Antè tendo, oppono. [προτείνω, προβάλλω, προτείνομαι, προβάλλομαι. Gall. *Mettre & tendre au devant, pretendre.* Ital. *Porre innanzi.* Ger. Furspannen, vor furstrecken. Hisp. *Poner delante.* Pol. *Rozciągam.* Vng. *Elötöm vetem.* Ang. *To pretende, to put or stretch a thing before another.*] Virgil. 9 Aeneid. & Marti prætendere muros. ¶ Quandoque ponitur pro præfero. Virgil. lib. 4. Georg. -fumosque manu prætende tequaces. ¶ Quandoque pro præmonstro, exhibeo. Cicer. 1. Offic. Privatum autem oportet æquo & pari cum civibus jure vivere, neque submissum, & abjectum neque se efferentem prætendere. ¶ Quandoq; pro prætexo. Virgilius lib. 1. Georg. -rivos deducere nulla Religio vetuit, segeti prætendere sepem. ¶ Lactantius per translationem lib. 4. dixit: Ne si fuisset alienigena, justam posset excusationem de lege prætendere: id est, allegare.

Prætĕnĕr, a, um, Valde tener. [λίαν ἁπαλὸς, ἢ ἁβρὸς ἄγαν. Gal. *Fort tendre.* Ital. *Molto tenero.* Ger. Gar zart. Hisp. *Muy tierno.* Pol. *Barzo mi'odi, ąiemki.* Vng. *Igen gyenge.* Ang. *Very tender.*] Plinius lib. 22. cap. 13: Similis & nomine & effectu: sed alia est caprea, frutticosa, prætenera foliis coriandri.

Prætĕnto, as, act. p. Priùs tento. [προπειράζομαι. Gall. *Tenter premier, taster, aller à tastons.* Ital. *Tentare innanzi.* Ger. Verhin versuchen. Hisp. *Tentare de primero.* Pol. *Wprzod kosztuie.* Vng. *Elöl meg probalom, kisértem.* Ang. *To assaie before.*] Tibullus lib. 2 Eleg. 1: Et pedibus prætendat iter suspensa timore. Ovidius 5 Metamorph. Calliope querulas prætentat pollice chordas. Misericordiam judicis prætentare. Quintilianus lib. 4: Sed quid? in egressu parcius & modestius prætentanda est judicis misericordia. Cicero 2. de Orator. Idcirco tota causa prætentata atque perspecta, locis omnibus inventis atque instructis, considerandum est quo principio sit utendum. Perorata in emendationibus legitur Aldi Manutii, & recentiorum omnium.

Prætentātĭo, us, pen. prod. m. q. Actus ipse prætentandi. [προπείρα, προπείρασις. Gall. *Essay auparauant, tastement.* Ital. *Tastamento, essaggiamento.* Ger. Das vor versuchen mit angreiffen. Hisp. *Otear de tentar de primero.* Pol. *Dzięcie k-przemiany.* Vng. *Elöl való probalás, kisértetés.* Ang. *An assaying before.*] Plinius libro 11. capite 37: Cochleis oculorum vicem cornicula lima prætentata adimplens.

Prætĕnŭis, Valde tenuis: [λίαν λεπτὸς. Gall. *Fort tenuer et delié.* Ital. *Molto tenue, sottile e sfilzato.* Germ. Gar rein oder dünn. Gar schmal. Hisp. *Muy delgado y sutil.* Pol. *Barzo cienki, ąiepki.* Vng. *Igen vekony.* Ang. *Very thinne, slender or small.*] ut, Fila prætenuia, apud Plin. lib. 11. cap. 15: Mel thymosum non cor... tactu prætenuia fila mittit. Idem lib. 8. cap. 50: Solertiam ejus animalis Mutianus visam sibi prodidit in pœne prætenui, cum bus obvius ediverso. De captis.

Prætĕpĕo, es, ŭi, n. f. Antè tepeo. [προθερμαίνομαι. Gall. *Estre tiede auparauant.* Ital. *Essere prima tepida.* Ger. Vorhin warm oder lau sein. Hisp. *Entibiarse de primero.* Pol. *Wprzod się zgrzewać.* Vng. *Elöl meg melegszik.* Ang. *To be warme.*] Ovidius 2. Amor. Mollis in obsequium, faciliq; rogantibus esto, Si tibi in quavis prætepuisset amor.

Præter, præpositio, à præ deducta, quemadmodum ob in, inter: & à sub, subter. [παρὰ, πλὴν, ἐκτὸς χωρὶς. Gall. *Outre, fors excepté.* Ital. *Eccetto, fuorche.* Ger. Außgenommen, ohne allein, ohne. Hel. Sonder behalven. Hisp. *Sessando, cessa, fin.* Pol. *Oprocz, iako.* Vng. *Kivevel, nekiil.* Ang. *Except.*] Et modò separatur, modò componitur. Separata vim excipiendi habet, & semper accusativo jungitur. Cic. lib. 1. Epist. Amicum ex Consularibus neminem tibi esse video, præter Lucullum. Idem pro Cluentio: Omnibus sententiis præter unâ, Scamander condemnatus est. ¶ Aliquàdo significat ultra πλέον. Quintil. Multa erant præter hęc, quæ objici meritò potuissent. Plinius lib. 10: Præter hominem somniare equos, canes, boves, pecora, capras, palam est.

¶ Aliquando

¶ Aliquando significat anté. Cic. 5. Verr. Servi præter oculos Lollii hæc omnia ferebant. Legitur & pro sine. *εἰρων, χωρὶς.* Sallustius: Præter rerum capitalium condemnatos. ¶ Aliquando contrà *παρὰ.* Terentius in Andria: Præter civium morem atq; legem. ¶ Præter aliquando adverbium est, pro præterquam. Columella lib. 3. cap. 2: Omnis incommodi patientes præter caloris. Budæus. ¶ Præter hac apud Plautum sæpiùs legitur pro posthac, In Rud. Si præter hac tu verbum faxis hodie, *&c.* ¶ Præter modum, idem est quod supra modum. Cicero de Divinat. Lacus Albanus præter modum crevit idē 5. Tuscul. Aristides expulsus est patria, quò præter modum justus esset. In compositione translitum vel præteritionē significat. Componitur autē cum dictione incipiente ab e: ut prætereo: i, ut præterfluo: g, ut prætergredior: m, ut prætermitto: u, ut prætervolo. ¶ Præter spem, *παρ' ἐλπίδα*, significat ex insperato, præter opinionem, ex inopinato, vel contra spem, seu contra opinionem. *παρὰ δοκησιν.* Plautus in Mercat. Præter spem salvæ sumus.

Prætĕrĭgo, gis, ere, act. 1. Cogo ulteriùs ire, præterire. [*παρέχω, παρέλαυνω.* Gall. *Mener ou faire passer outre.* Ital. *Menare, far passare oltra.* Ger. Furtreyben. Hisp. *Costar, constremir de passar allende.* Pol. Wprzod pędzę. Vng. *Elèb nogni.* Ang. *To compell to go further.*] Horat. 1. Epist. 15: Mutandus locus est, & diversoria nota. Præteragendus equus: hoc est, agendus est equus præter diversoria nota: id est, ultra: quod equi invitissimi solent facere.

Prætĕrbĭto, tas, penult. corr. frequentativū à præterco. Quasi præterito, interpolito b. [עבר *habár.* *παραπαρέρχομαι.* Gall. *Passer outre.* Ital. *Passare oltra.* Ger. Offt fürgehn. Hisp. *Passar allende.* Pol. Wprzodzidz. Vng. *Mellette mendegelek.* Ang. *To passe ouer or beyonde.*] Plaut. in Epid. Cave prætervibites ullas ædes quin roges, Senex hic ubi habitat Periphanes Platenius? Apud Comicos receptius est hoc verbum quàm apud Oratores.

Prætĕrdūco, præterducis, penult. prod. præterductum, præterducere, Antè duco, vel ultrà duco. [*παραπέμπω, παραπέμπομαι.* Gall. *Mener outre.* Ital. *Menare oltra.* Ger. Furführen oder von dannen führen. Hisp. *Forar allende.* Pol. *Mimowiodck.* Vng. *Elèb vizzen.* Ang. *To bring or leade ouer or beyonde.*] Plautus in Milite: Vt te hodie quasi pompam illuc præterducam.

Prætĕrĕā, adverbium est, ex præpositione præter, & Pronomine ea, compositum, Insuper, vel adhæc. [עוד *hodh.* *ἔτι, πρὸς τούτοις.* Gall. *Outre ce, d'auantage.* Ital. *Oltre accio.* Ger. Vber daß oder dieß/das zu. Bel. Dar toe noch. Hisp. *Allende desto.* Pol. *Nadto.* Vng. *Eżfelett.* Ang. *Moreouer, further more.*] Cicero in Epist. Nā & in omni genere prudentiam tuam mihi expositi, & præterea mihi non ignotam in consuetudine suavitatem tuam adjunxit, præterea summam erga se liberalitatem. Idem pro Cornelio Balbo: Sed nos possumus & hujus civitatis esse, & cujusvis præterea. Virg. 11. Aeneid. Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra viros. ¶ Accipitur nonnunquam pro postea, sive posthac. *ὕστ.* Virgil. 1. Aeneid. & quispiam nomen lunonis adoret Præterea, aut simplex aris imponat honores?

Prætĕrĕo, is, ivi, & ii, præteriū, Vltrà eo, præter gredior. [עבר *habár.* *παραβαίνω, παράγω, παρεμπίπτω, παρεμπορεύομαι, παρίεμαι, παρέρχομαι.* Gal. *Passer outre.* Ital. *Trapassare, passare oltra.* Ger. Furgehn/fürübergehn. Bel. Voor by gaan. Hisp. *Trapassar, passar allende.* Pol. *Myam.* Vng. *Mellette el megiek, el mulom mellèk.* Ang. *To passe ouer or beyonde.*] Terētius in Evnuch. Dū hæc repeto, imprudēs villā præterii. Ovid. 3. de Arte: Nec quæ præterit, rursum revocabitur unda: Nec quæ præteriit hora redire potest. Virgil. 3. Georgic. - quum rapidus sol Nondum hyemem contingit equis, jam præterit æstas. ¶ Ponitur aliquando pro effugere, vitare. Terentius in Hecy. Nescis quid mali præterieris, qui nunquam es ingressus mare. ¶ Præterire aliquid per metaphoram dicimur quum nullam ejus facimus mentionem. Cicero de Provin. consul. Omitto jurisdictionem in libera civitate contra leges, Senatusq; consulta: ædes relinquo, libidines prætereo. Ovid. 6. Fastor. Cætera jampridem didici juvenilibus annis, Non tamen idcirco prætercunda mihi. Præterire silentio aliquid, idē. Præterit me hæc res: id est, ignoro. ¶ Ponitur aliquando præterire pro antecellere, vincere. Varro 1. de Re rust. cap. 1: Hos nobilitate Mago Carthaginensis præteriit Pœnica lingua. Hinc tempus præteritum, quod jam non est, sed elapsum est. *παρῳχημένος, ὑπέρκειται, παρελήλυθε, χρόνος.* Cicero de Senect. Tempus præteritum nunquam revertitur. ¶ Præteriti, dicuntur exincti. Propert. lib. 2. Eleg. 14: Fas est præteritos semper amare viros. ¶ Item Præteriti dicuntur qui in petitione magistratuum repulsam tulerunt. *ἀποχειροτονηθέντες, ἀποδιαχειροτονηθέντες.*

Prætĕrĕor, passivum. Cic. 2. de Leg. Ne sumptuosa respersione longæ coronæ, nec acerræ prætereantur.

Prætĕrĕquĭto, as, Equitando præterco, vel transeo. [*παρεφιππάζομαι.* Gall. *Passer à cheual outre, cheuaucher à cheual outre.* Ital. *Passar auanti à cauallo.* Ger. Fürreyten. Hisp. *Passar allende cavalgādo.* Pol. *Iadą przejem.* Vng. *El Zegulàdek.* Ang. *To ride ouer or beyonde.*] Livius 5. ab Vrbe: Præterequitanteque abstrerent.

Prætĕrfĕrŏr, præterferris, præterlatus sum, Præterco, vel transeo. [עבר *habár.* *παραφέρομαι, παραφέρω.* Gall. *Estre porté au trauers outre.* Ital. *Passare, esser portato oltre.* Ger. Furtber getragen werden. Hisp. *Passar o ser llevado allende.* Pol. *Mowa idźiem przesłana.* Vng. *Mellette el viteretem.* An. *To be caried beyond.*] Livius 1. bello Pun. Mago, Numidæq; simulac latebras eorū improvida præterlata acies est, exorti à tergo, ingentem tumultum terroremq; fecēre. Lucretius lib. 4: At quæ pars vocum non aures incidit ipsas, Præterlata perit, frustra diffusa per auras.

Prætĕrfluo, is, xi, xum, præterfluere, n. 3. Fluendo præterco. [*παραῤῥέω.* Gall. *Couler & passer outre.* Ital. *Correre vicino, trapassare scorrendo.* Ger. Furfliessen/furuinnen. Hisp. *Correr lo liquido por alguna parte, trapassar corriendo.* Pol. *Mymopłynąc.* Vng. *Bèlèt folèk.* Ang. *To flow beyonde or ronne by.*] Livius libro 24: Fluvius quod medio oppido fluxerat, extra frequentia tecta loca præterfluebat muros, procul iis quæ inhabitabantur. Varro 1. de Re rust. cap. 16: Cibi pars quoq;, potio, & ea iis aquæ liquida unde bibant, esse oportet: eamq; propinquam, quæ præfluat, aut in aliquem locum influat. ¶ Præterfluere per metaphoram, pro elabi, pertranire. Cicer. 5. Tuscul. Quocirca corpus gaudere tamdiu dum præsentem sentiret voluptatē: animum & præsentem percipere pariter cum corpore, & prospicere venientem, nec præteritam præterfluere sinere. Id est, non negligere præteritam. Plinius lib. 3. in Præfat. Eorum ego orationes sino præterfluere.

Prætergrĕdĭŏr, ris, prætergressus sum, d. 3. Prætereo, vel transeo. [עבר *habár.* *παραβαίνω, παρέρχομαι.* Gall. *Passer outre, marcher outre.* Ita. *Passare oltra.* Ger. Furgehn. Hisp. *Passar otra ó allende.* Pol. *Myam.* Vng. *Mellette el megiek.* Ang. *To passe or go beyonde.*] Cicero Appio Pulchro, lib. 3. Epist. Currens Leptam nuntiavit te jam castra prætergressum esse. Apul. Quumq; ibubulum prætergressus fuissem, re cognita, cœpit me ocedere.

Prætĕrlăbŏr, penult. prod. eris, prælapsus sum, d. 3. Vltra labor, præterfluo, præterco. [*παραῤῥέω.* Gal. *Couler et passer outre, glisser plus outre.* Ital. *Trascorrere.* Ger. Neben anhin fallen/furfliessen. Hisp. *Passar allende.* Pol. *Mimopłynąć.* Vng. *Mellette el folèk.* An. *To slip and slide beyonde.*] Stat. 1. Theb. - fluctivaga qua præterlabitur unda Sicanios longè relegens Alpheus amores. Cicer. de Orat. Tum & in sensum, & in mentē judicis intrare nō possit antè enim præterlabitur, quum percepta est. Virgil. 3. Aeneid. Et tamen hanc pelago præterlabare necesse est. Idem 6. Aen. -vel quæ Tyberina videbis Ossia, quum tumulum præterlabere recentem.

Prætĕrmĕo, as, luxtā meo, præterfluo, *παραῤῥέω.*

Prætĕrmĭtto, tis, act. 3. Intactum relinquo, omitto, præterco. [עזב *hanniach* עזב *hażáb.* *παραλείπω.* Gall. *Laisser passer à dire ou faire, le passer.* Ital. *Pretermettere, tralasciare.* Ger. Vbergehn. Bel. Onderlaten/verzuymen. Hisp. *Dexar.* Pol. *Zaniechanie.* Vng. *Kihagyàs.* Ang. *To passe or go ouer vnconsidred.*] Terent. in Adelph. Nihil prætermitto, consuefacio. ¶ Prætermittere silentio, idem quod præterire silentio. Cic. 13. Philipp. Prætermittere pœnam scelcris. Cicero ad Brutum, idem est quod remittere vel ignoscere. Prætermitti dicitur, quod aut ignorantia, aut oblivione, aut negligentia præteritur: Omitti verò, quod de industria relinquitur. Cic. 3. Offic. Minimè verò assentior iis qui negant eum locum à Panætio prætermissum, sed consulto relictum.

Prætĕrmīssĭo, onis, verbale, f. 3. Omissio, prætergressio. [מחדל *mächadh.* *παράλειψις.* Gall. *Delaissement d'aucune chose.* Ital. *Lasso pretermettere.* Ger. Vnderlassen. Hisp. *Dexamiento.* Pol. *Zaniechanie.* Vng. *Kihagyàs.* Ang. *A letting passe.*] Cicer. Ob. Mamerco homini disertissimo Aedilitatis prætermissio, Consulatus repulsam attulit.

Prætĕrmōnstro, as, Gellius lib. 20. cap. 9: Vsus consilio sum magistri, quod docere me ipse debuerat, à quo discerem prætermonstrantis: id est, quasi prætereuntis, & aliud agentis, à præter officium suum monstrantis.

Prætĕrnāvĭgo, gas, Navigio prætereo, prætervehor. [*παραπλέω.* Ger. Furschiffen.]

Prætĕrnāvĭgātĭo, verbale, f. 3. [*ὁ παραπλοῦς, παράπλους.* Gal. *Navigation outre ou par aupres.* Ital. *Navigazione oltra.* Ger. Furfahrung. Hisp. *Obra de navigar allende.* Pol. *Mimo płynienie.* Vng. *Mellette valo euzès.* Ang. *A sayling by or beyonde.*] Plin. lib. 4. cap. 12: Ab hac Aegina libræ condimonis XVII. M. P. prætervectio est.

Prætĕrpropĕr, Vna dictio est composita, significans plusquam, propter hoc est, propter aliam causam quàm propter eam de qua loquimur: ut præterpropter vitam vivere, id est, propter aliā causam vivitur, quam ut vivatur, utpote propter laudem, vel propter gloriam. Ennius apud Gellium: Quo tibi nescituri, plus negotii habet, Quàm quum est negotii res agenda. Nam cui quod agat institutū est, nullo negotio lubet, ludet ibi, mentem atq; animum delectat suum. Quo sa[illegible]

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

animus ætsit quid velit. Hoc idem est, neq; domi nunc nos, nec militiæ sumus, huus huc, hinc illuc: quum illuc ventum est, ire illuc libet, incertè erat animus, præterpropter vitam vivitur.

Prætĕro, præteris, penult. corr. prætrivi, prætritum, pen. prod. [παρῆσαι. Gall. *Froter auparauant.* Ital. *Fregare prima.* Germ. Vorh reiben oder schleiffen. Hisp. *Tridar antes.* Pol. *Przetrzeram.* Vng. *Elhagyom.* Ang. *To weare in rubbing, to robbe before.*] Plinius lib. 34. cap. 40. Timarchus Nicoclis filius Paphii, duos ordines habuit maxillarum. Frater ejus non mutavit primores, ideoq; prætrivit.

Prætĕrrādo, præterradis, præterradi, penult. prod. act. 1. [παρῆσαι. Gal. *Raser en passant.* Ital. *Radere passando.* Ger. Durchschaben, furbeyreyben. Hisp. *Raer passando.* Pol. *Przeskrobuie.* Vng. *Mellette el nyom.* Ang. *To shaue or scrape in passing by.*] Luer. libro 4: Præterradit enim vox fauces sæpè legitur, & Præterea radit vox &c.

Præterquam, Dictio est composita excipiendi quidem vim habens, quemadmodum & præter: sed casum exigens superiori similem, quia idem verbum subintelligitur: [πλὴν ὅ πλὴν ὅτι. Gall. *Excepté que, fors que, sinon que.* Ital. *Se non che.* Ger. Dann nur, ohne allein, ausgenommen. Belg. Vorgenommen, dan allein, behalven. Hisp. *Si no que.* Pol. *Oprocz.* Vng. *Hanem tsak.* Ang. *Except.*] ut, Nemo id dixit, præterquã Cicero, Nullius id interest præterquam patris, Nulli id placuit præterquam Cæsari, Neminem præterquam Prætorem timeo, O vos omnes præterquam Plato legite, A nemine præterquam à Socrate didici. ¶ Significat etiam aliter quàm. *Κατά τι.* Livius lib. 1: Vocata ad consilium multitudine quæ coalescere in populi unius corpus nullare præterquam legibus poterat, jura dedit. ¶ Præterquam ponitur aliquãdo in oratione sequente semper, pro, cum semper. Gell. lib. 15. cap. 1: Declamaverat Antonius Iulianus rhetor, præterquam semper aliàs, tum nimium quàm delectabiliter, & fœliciter. Aliquando sequente etiam. Celsus: Aqua verò frigida infusa præterquam capiti, etiam stomacho prodest: id est, non tantùm capiti: vel, præterquam quòd capiti prodest. ¶ Præterquã quòd: id est, nisi quòd, πλὴν ὅτι. Plin. Iun. Omnia nobis ex voto successerunt, præterquam quòd in ipsorum defunctam matrem audivimus.

Prætervĕho, is, pen. corr. act. 1. Navi, curru, vel jumentis aliquem prater locum aliquem veho. [παρέπλευσεν. Gall. *Transporter, faire passer outre.* Ital. *Portare, & passare oltra.* Ger. Vorfahren oder fuhren. Bel. Voer by voorby. Hisp. *Traher y passar allende.* Pol. *Mimowieze.* Vng. *Mellette el mogiek.* Ang. *To carye by or beyonde.*] Cicero 5. de Finibus: Neq; enim vocum suavitate videntur, aut novitate quadam & varietate cantandi revocare eos solita, qui prætervehebantur: sed quia multa se scire profitebantur. Virg. 4. Aencid. -vivo prætervehor oltia taxo Pantagiæ. Livius lib. 1: Tamen quum prætveheret navibus Galliæ oram, &c. ¶ Legitur & absolutè pro prætervigo. Sueton. in Augusto, cap. 93: Caium nepotem, quòd Iudæam prætervehens apud Hierosolymam non supplicasset, collaudavit. Vbi Prætervehens dixit, pro prætervectus. ¶ Oratio prætvecta scopulos, per translationem quę majorem difficultatêmve causæ partem superavit. Cicero pro Cælio: Sed quoniã emersisse jam è vadis, & scopulos prætervecta videtur oratio mea, perfacilis mihi reliquus cursus ostenditur. Idem 7. Philippica: Magna spe ingredior in reliquã orationem P. C. quoniam periculosissimum locum silentio tuo prætervectus. Hoc est, quoniam vestro cum silentio nullãq; obmurmuratione, difficillimum orationis locum absolvi.

Prætervĕctĭo, onis, verbale, f. t. [παραπομπὴ, παρέπλους. Gall. *Transport ou passage par devant ou plus outre.* Ital. *Esso portare ò passare oltra.* Ger. Jurfahrung. Hisp. *Trahimiento allende.* Pol. *Mimowiezienie.* Vng. *Mellette valo el menetel.* Ang. *A carying beyonde.*] Cic. 7. Verr. Monimentũ sceleris audaciæq; suæ voluit esse in conspectu Italiæ, vestibulo Siciliæ, prætervectione omnium qui ultrò citroq; navigarent.

Prætervĕrto, is, Anteverto: & per translationem pro prius dico ponitur. Cic. 1. de Divinat. Neq; habet aliquid quod huic sermoni prætervertendum putes. Fortè Præverlendum.

Prætervŏlo, as, are, Volando prætereo. [παρίπτομαι. Gall. *Voler & passer soudainement sans s'arrester.* Ital. *Trapassare volando.* Germ. Furbeyfliegen. Hisp. *Trapassar volando.* Pol. *Mimo lecęc.* Vng. *Mellette el repvẽlik.* Ang. *To passe by by flight.*] Cic. in Arat. Hic jam se totum cæcas equus abdit in umbras, Quem iuitila fulgens pluma prætervolat ales. ¶ Per translationem accipitur pro velociter præterire. Sil. lib. 10: Stridentem gelidis vibravit viribus hastam, Quæ medias velox raptim prætervolat auras. Cic. 3. de Orat. Sententiæq; sæpè acutæ non acutorum hominum sensus prætervolant: hoc est celeriter, & antequam intelligantur, præterfugiunt.

Prætexo, is, texui, textum, act. t. Ante vel circũ vestem, aliúdve quippiam attexo. [ΠΝ *aragh.* περιῤῥάπτω. Gall. *Border, couurir le bord, ourler deuant.* Ital. *Tessere appresso.* Ger. Vor an nehen, bisetzen. Hisp. *Texer antes ò cerca.* Pol. *Kol o kraiom obłożom adamaste.* Vng. *Mellette ahoz.* Ang. *To weare before or to border.*] Hinc Toga prætexta dicta est, quòd purpura ei prætexeretur. ¶ Accipitur pro prætendere, sive velare, causamq; aliquam non veram afferre. [σκηπτέσθαι, σκήψασθαι, σκῆψαι. Gall. *Bailler couleur & couuerture.* Ital. *Colorare, far una coperta, trouar fonsa.* Germ. Fürwenden. Hisp. *Dar color, hallar excusa.* Pol. *Zasłonią przyczynę dasz.* Vng. *Vedeskędetem, fejemmel ele vetem.* Ang. *To cloke or excuse.*] Virgil. 4. Aeneid. Conjugium vocat, hoc prætexit nomine culpam. Cic. in Pisonem: Nemo potest exercitum apertè petere, ut non prætexat cupiditatem triumphi. ¶ Nonnunquã accipitur pro præordiri, sive præordinare, tenuiaq; quædam rei alicujus fundamenta jacere. Cic. 3. de Orat. Sic omnia quæ fiunt, quæq; aguntur acerrimè, levioribus principiis natura prætexuit. ¶ Prætexere litora velis, est ea velis quodammodo operire, & abscondere. Ovidius in arte: Quid referam Bajas, prætextaq; littora velis? In eadem propemodum significatione usus est hoc verbo etiam Ausonius: Tu (*inquit*) Auguste venerabilis, destrictus maximo bello, assultantibus tot millibus Barbarorum, quibus Danubii ora prætexitur.

Prætextum, ti, n. Vel prætextus, us, m. q. Falsa causa, simulatio. [αἰτίαμα. Gall. *Couleur, ombre, excuse.* Ital. *Pretesto, colore, ombraggiamento, coperta.* Ger. Ein farwendung, furwort. Hisp. *So color, cobertura.* Pol. *Zasłona przyczyna.* Vng. *Fogas ſzin.* Ang. *A pretence, cloke or colour.*] Sueton. de Cæs. Et prætextum quidem illi civilium armorum hoc fuit: causas autem alias fuisse opinantur. Sueton. in Tiberio: Omnium inimicitiæ hoc prætextu ad nos deferentur.

Prætextŭs, a, um, adjectivè: ut Prætexta toga, prætextæ actiones: vel substantivè, hæc prætexta, hujus prætextæ. Prætextæ fabulæ, seu comœdiæ, in quibus reges Romani, vel Duces inducebantur, personarũ dignitate penè tragœdiis similes. Horatius in Arte: Vel qui prætextas, vel qui docuêre togatas. Dictæ prætextæ, quòd principum, magistratuũmve personæ in iis inducerentur quæ prætextis uti solent. ¶ Prætexta toga, genus vestimẽti oblongum ac talare, quod supra tunicas honoratissimi quiq; sumeo antiita dicta quòd ei purpura prætexebatur. ἀπὸ τοῦ περιῤῥάπτεσθαι. Hoc una cum bulla ingenii pueri utebantur usq; ad 17. annũ. Vnde prętextati dicebantur qui nondum decem & septem annos præterierant, à prætexta quam induebant, qua depositâ, accipiebãt togam virilem, quum ad annũm decimum septimũ pervenissent, tanquam non puerliter, sed virtiliter vita essent peragẽda. Nam pueri existimabantur, qui minores essent annis septemdecim. Hinc Vlpianus ait: Puertiam duntaxat annis septemdecim finiri: & qui eos non in totũ complevit, prohiberi postulare. Cicero de Amicit. Ego autem à patre ita eram deductus ad Scævolam, sumpta virili toga, ut quoad possem & liceret, à senis latere nunquã discederem. Senec. lib. 1. Epist. Tenes utiq; memoria quantum senseris gaudium, quum prætexta posita, sumpsisti virilem togã. Ideo autẽ ingenuis pueris attributam existimant togam prætextam, ut ex purpuræ rubore, ingenui pudoris admonerentur. Lege Macrob. lib. 1. Satur. Ab hoc vestimenti genere olim Papyrius cognominatus est Prætextatus, ob tacendi loquendiq; in prætextata ætate prudentiam. Id postea cognomẽn in omnem ejus familiam translatũ fuit. ¶ Erat & Prætexta vestis insignis genus magistratuum & regum. Hac Tullus Hostilius primus usus est (ut inquit Plinius) qui debellatis Hetruscis, sellam curulem lictores, & togam pictam atq; prætextam (quę insignia magistratuum Hetruscorũ erant) Romam transtulit. Sed postea Tarquinius Demarati filius, quum de Sabinis egisset triumphum, quoniam in eo bello filius ejus annos quatuordecim natus, hostem manu percusserat, & pro concione illum laudavit, & prætexta ac bulla aurea donavit, insigniens puerum supra annorum sortem præmiis virilitatis & honoris. Prætextæ igitur ac bullæ gestandæ mos à Prisci Tarquinii filio deductus est. Sunt tamen qui tradunt Priscum regem, quum statum civitatis ordinaret, instituisse ut Patritiorũ filii bulla aurea uterentur: & togam quæ purpura prætexitur, iis tantùm quorum patres curulem magistratũ gessissent, cæteris prętextam tantùm indulsisse, usq; ad eos quorum parentes stipẽdia justa meruissent. Fuit & in usu prætexta bulla, qua nulli alii licebat uti, nec ei qui funus faciebat.

Prætextã quatuor hominum genera utebantur: pueri, ad usque tirocinii diem: hoc est, ad annum ætatis XVII. magistratus omnes urbani, quod utrunq; nemo, ut opinor, paulò humanior ignorat: præterea, quod observatũ non ita vulgo credimus, magistri collegiorum, dum ludos compitalitios faciebant, & senatores omnes, cùm deorũ festos celebrabant dies: de magistris collegiorum docuit me locus in oratione in Pisonem, quo in loco sunt hæc: Q. Metellus designatus consul, cùm quidam tribunus pleb. suo auxilio magistros ludorũ ludos facere jussisset, privatus fieri voluit: tum, cùm in calendas

Ian.compitalitiorum dies incid.ssent,Sex. Clodium,qui nunquam antea prætextatus fuisset, ludos facere,& prætextatum volitare passus est,quibus verbis Pædianus hæc subjungit:Solebant magistri collegiorum ludos facere,faciebant compitalitios prætextati. Erat autem satis turpe mendum in iis verbis, Magistros ludorum ludos facere: nam est in omnibus, qui ad hãc diem impressi leguntur,libris,Magnos ludos facere. cùm loquatur Cicero non de magnis ludis,sed de compitalitiis,ut omittam duo argumenta, unum, quòd illud, Facere jussisset? aliquid omnino desiderabat, quem enim tribunus ille ludos facere jussisset alterum,quòd Pædianus ita loquitur, ut significet magistrorum in oratione fieri mentionem: quàm facilè autem ex,magistros, fieri potuerit, magnos, literarum declarat similitudo,præsertim si,magistros,paucioribus literis,apice superimposito, scribatur. De senatoribus autem ex iis verbis, quæ sunt oratione 11.in Antonium, conjeci: Nescis, heri quantum in circo diem ludos Romanorum fuisse? te autem ipsum ad populum tulisse, ut quintus præterea dies Cæsari tribueretur?cur non fumus prætextati?cur honorem Cæsaris, tua lege datum,descri patimur?Ex commentario Paul. Manutii in oratione pro Sextio.

Prætĕxātus, a,um, adjectivum, Prætextatum sermonem(inquit Festus) veteres appellarunt ab eo quòd prætextatis nefas sit obscœno verbo uti. Vel (ut quidam ajunt) quòd nubentibus depositis prætextis à multitudine puerorum obscœna acclamarentur. Ideoq; prætextatum sermonem appellabant, qui nihil obscœnitatis haberet.Hæc ille. Contra hanc tamen Festi opinionem Suetonius, Gellius, & Macrobius Prætextatũ sermonem(ἀπαντεχέβολον λόγον) acceperunt pro eo qui apertè obscœnam rem significat. Suetonius in Vespasiano: Erat enim dicacitatis plurimæ,& sic scurrilis,ac sordidæ,ut ne prætextatis quidem verbis abstineret. Sic Macrobius lib 1. Satur. Hæc nobis sit literata lætitia,& docta cavillatio, vice planipedis & subulonis,impudica,& prætextata verba jacientis.Sic prætextati mores, dicuntur lascivi, & obscœni. αἰσχρολόγοι. Iuven. Satyr.2: Sic prætextatos referunt Astaxata mores. Prætextati anni à Plinio dicuntur lib.33,pro annis pueritiæ: & prætextata ætas, à Gellio libro 1. Prætextatæ puellæ dicebantur ingenuæ,& innuptæ,à prætextis quas nubentes deponebant.

Prætĭmĕo, prætimes, penult. corr. Valde timeo. [חרד *charadh.* ὑπερφοβοῦμαι. Gall.*Craindre fort.* Ital.*Temere molto.* Ger. Gar vbel fordten. Hisp.*Temer mucho.* Pol.*Bardzo sie boie.* Vng. *Igen feiek.* Ang.*To feare greatlie.*] Plautus Amph. Mirari non est æquum, si sibi prætimet.

Prætingo, tingis, tinxi, tinctum, ex præ & tingo. [προβάπτω, προβαφὴν ποιῶ. Gall.*Teindre auant.* Ital.*Tingere auanti.* Ger.*Vorhin getuncket* Hisp.*Temir adelante.* Pol.*Wprzodomaczywam.* Vn. *Elöl meg festem.* Ang.*To dippe before.*] Ovid.Semina mollit humus validо prætincta veneno.

Prætŏr, oris, m.t. Athenis omnis magistratus appellabatur, à præcundo quasi prætor,quòd populo præiret. [שׂלים *filualit* משל *mosheł* טידד *pakidh.* ἄρχων, ἡγεμών. Gall.*Preteur magistrat.* Ital.*Pretore, podestà.* Ger. Ein Schultheiß/ein Stattvogt / ein jeder Oberer dem man muß gehorsamen/als ein Beldherr vnd Oberister vber ein Kriegsheer. Bel.Een Scoutet. Hisp.*Alcade tuer.* Pol.*Magistrat na wyrodzie pułanowinu.* Vng.*Bestedelem, hiim, first vifelő.* An. *The mayor or shirife officier in a citie.*] Vnde imperatores,Prætores quandoq; vocantur. Autor ad Heren. Epaminondas Thebanorum Imperator, ei qui sibi ex lege successerat Prætor, exercitum non tradidit. Vbi Victorinus:Notare debemus, omnes magistratus,Prætores appellatos. Sed patres quo temporeL. Sextius primus ex plebe Consul creatus est, Furium Camillum primum Prætorem urbanum, qui jus in urbe diceret, creavetunt: mox unico Prætore non sufficiente, quòd multi peregrini in civitatem venirent, alius creatus est peregrinus, eò quòd pleriunq; inter peregrinos jus dicebat. Capta deinde Sardinia,aliisq; provinciis,totidem Prætores quot provinciæ in ditionem venerant, creati sunt: partim qui urbanis rebus, partim qui provincialibus præessent. Dictus prætor(ut Livius inquit) quòd præsit:ut Varro à præcundo,quasi præitor quòd præiret jure & exercitu. Idem Livius lib.3. scribit primum Prætorem ex patribus,qui ius in urbe diceret, creatum fuisse, penes quem magistratum,omnis publici privatiq; juris erat potestas, ut & novum jus condere, & vetera abrogare facultas esset. Idq; ob magistratus honorem,Ius honorarium appellatum est,quũ tamen regia illi essent insignia, ut apparatu Consulibus penè par videretur. Creatus, quum Consules avocarentur bellis finitimis,nec esset qui in civitate jus diceret. Ejus dignitas Prætura dicitur.

Prætĕr de capitalibus criminibus quærebat, non omnibus tamen,sed tantùm de majestate,de vi, de repetundis, de crimine interficiorũ,de ambitu, de veneficio: de incestu verò. & perduellione populus:Prætores autem, quæ cujusq; futura esset quæstio, antè sortiebantur: ut deinde singulis de criminibus singuli,prout sors tulisset, cum consilio quæreret, ex de eo nimirum inter sicarios, cùm in judicium quandoq; ita multi vocarentur,ut prætor unus minimè sufficeret,non unus,sed duo prætores cognoscebant: quod in oratione pro Cluentio animadvertimus, idemq; eandem ob causam in aliis criminibus interdum esse factum licet existimare: nonnunquam etiam, diem dicente aliquo tribuno pleb. qui cogendi ad judicium populi jus haberet, non prætor, sed populus ipse de majestate quæstionem exercebat.itaq; Cn.Domitius tribunus plebis, qui cum C. Cassio postea consul fuit, accusavit M. Silanum, quòd injussu populi bellum cum Cimbris cõsul gessisset,cum in eo bello graves ob eam causam calamitates acceptas esse diceret, qua de re suffragium tribus tulerunt. Quod autem dixi, prætores de criminibus quæsisse, unum excipio prætorem urban. qui nullo de crimine publico quærebat:atq; ne quæsitor dicebatur: tantùm civilibus controversiis ad eum delatis, jus dicebat: hoc est, judices & judicii formulam, quam quærerentur, dabat: nec enim prætor ipse judicare solitus erat, sed,cùm judices ab ipso dati de controversia cognovissent ac judicassent, exequebatur: ideo in omnibus fere edictis prætorum legitur, Iudicium dabo: in quo posteriores lapsi sunt. Est igitur aliud, jus dicere, aliud judicare: cõtra quàm qui veterum Iurisconsultorum libros ignorãt, opinantur: &, quemadmodum civilibus in rebus prætor non cognoscit, neq; judicat,sed jus dicit:sic, qui ab ipso judices dati sunt, non jus dicunt,sed cognoscũt, ac judicãt: hinc recuperatores, hinc centum viri, hinc arbitri, quos prætor dabat ut judicarent: atque hoc & Cicero sensit in epist.ad Quint. Frat. Prætor, inquit, solet judicare, deberi. Quædam tamen erant, in quibus nõ modò nõ judicabat, verùm nec jus dicebat prætor urb.sed omissa jurisdictione,imperio prætorio exequebatur,ut cùm bonorum possessionem secundum tabulas, aut contra tabulas dabat: item, cùm restituebat in integrum, & hujus generis nonnulla. Porrò,cujus prætoris erat jurisdictio,ejus nõ erat quæstio publica:neq; cujus quæstio publica,ejus jurisdictio: erat tamen de toto prætorum collegio, qui erant omnes octo,& juris dicendi, & quærendi potestatem habebant:is qui præsse inter peregrinos vocabatur: nam & jus inter peregrinos ab eo dictum,satis constat:& quæsitum,sociorũ: hoc est,peregrinorum,causa de repetundis, Pædianus demonstrat in orationis commentario adversus competitores.Hæc de jurisdictione prætorum: nũc de origine primùm: deinde de numero eorum subjungemus, etsi videri possit ὕστερον πρότερον:sed hic doctrinam quærimus: de ordine non ita laboramus. Scriptum est igitur in Digestis Iustiniani libro primo, sic, ex Pomponio de origine juris: Cùm consules avocarentur bellis finitimis, neq; esse qui in civitate jus reddere posset, factum est ut prætor crearetur, qui urbanus appellatus est, quòd in urbe jus redderet: post aliquot deinde annos, non sufficiente eo prætore, quòd multa turba etiam peregrinorum in civitatem veniret,creatus est & alter prætor, qui peregrinus appellatus est, ab eo quòd plerunq; inter peregrinos jus dicebat, capta deinde Sardinia, mox Sicilia, item Hispania, deinde Narbonensi provincia,totidem prætores, quot provinciæ in ditionem venerant: creati sunt, partim qui urbanis rebus, partim qui provincialibus præessent: deinde Cornelius Sylla quæstiones publicas constituit, veluti de falso, de parricidio, de sicariis,& prætores quatuor adjecit: deinde C. Iulius Cæsar duos prætores,& duos ædiles, qui frumento præessent, & à Cerere Cereales, constituit: itaq; duodecim prætores, sex ædiles fuere creati: divus deinde Augustus sedecim prætores constituit: post divus Claudius duos adjecit, qui de fideicommissis jus dicerent:ex quibus unum divus Titus detraxit: & adjecit unũ divus Nerva: qui inter fiscum & privatos jus dicerent:in decem & octo prætores in civitate jus dicunt. Sic in Digestis Pomponius: nos autem, quod sentimus de numero prætorum, quod quidem legendis veterum libris observare licuit, exponemus:de numero, inquam,eorum prætorum, qui fuerunt extremis Reip.temporibus: nam eversa Rep.tota ratio magistratuum arbitrio Imperatorum perturbata fuit. Octo igitur prætores nunquam plures,ut nos opinamur, stante Rep. fuerunt:argumenta, quibus adducor, ut ita esse credam, hæc sunt. Prætores,gesto magistratu, exibant in provincias: hoc dubium vocari non potest, plena exemplorum omnia:videtur igitur esse rationi consentaneum ut earum provinciarum numerus cum prætorum numero congruerit: hæ porrò in I.C. quod M. Cœlius ad Ciceronem milit, octo video nominari. Itemq; *ut quis*, senatui placere,in Ciliciam provinciã,neq; ullo reliquas provincias, quas prætorii cum prætore obtinerent & quæ sequuntur. & in oratione pro Milone: Erat, inquit, id temporis consul P. Lentulus, septem prætores, octo tribuni pleb. defensores mei. Septem nominat, uno Appio de omnibus excepto: quòd apertè indicat in oratione in Pisonem his verbis:De me cùm omnes magistratus promulgassent, præter unum

eum prætorem, à quo non fuit postulandum, fratrem inimici mutprætereq; duos de lapide emptos tribunos pleb. legem comitus centuriatis tulit P. Lentulus consul de collegæ Quintilii sententia: & pro Sextio fic: Collegas Milo adjutores habebat, consulit alterius summum studium, alterius animus penè placatus: de prætoribus unus alienus. quod si quis putat, unum quidem Appium ex universo prætorum collegio à collegis in Ciceronе revocando dissensisse, collegas tamen ipsos nō planè septem fuisse, locumq; jam à nobis ex oratione pro Milone recitatum, fortasse mendo non vacare, quod in eo numerorum fraci è solet evenire: hinc opinor, hanc suspitionem etipiam, ipsius Ciceronis testimonio: nam in oratione post reditum in senatu, ubi commemorat eos magistratus, quorum ope redierat ab exilio, nomina ponit octo tribunorum pleb. & septem prætorum, eorum scilicet omniū, quos in ea pro Milone significaverat. Scriptum est etiam apud Dionem lib. XLII. de prætoribus à C. Cæsare, post Cn. Pompeiū in Pharsalia devictum, decem creatis, ut gratiam bene de se meritis referret. *ἐκ τοῦ, inquit, πλείους, οὐ τοὺς ἀεὶ ὑπάτους, ἀποδεικνύναι τοὺς ἐπὶ τῷ ἄρχειν τῶν πολιτῶν ἐπιτηδείως ἔχοντας, καὶ οὐκ αὐτὸς μόνος τοῦτο ποιῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτρέπων.* quòd ú plures ut remunerati possent, decem Prætores, & plures, quàm antea fuerant. sacerdotes creavit: inimitum constat, prætores non antea decem fuisse. Nam quod in Pomponio de origine juris legitur, Cornelius Sylla quæstiones publicas constituit, veluti de falso, de parricidio, de sicariis, de injuriis, & prætores quatuor adjecit: deinde C. Iulius Cæsar duos prætores, & duos ædiles, qui frumento præessent, à Cerere Cereales constituit, id me minimè conturbat: non enim dixit, adjecit quatuor prætores ad numerum veterum prætorum, sed adjecit quatuor de iis, qui prætores erant, ad publicas quæstiones, ut quatuor ab ipso quæstionibus institutis quatuor item prætores præessent: quos autem duos ait prætores à C. Cæsare adjunctos, eos, opinor, intelligit, de quibus meminit Dio, qui denarium numerū absolverunt. Patet igitur de Prætoribus octo usq; ad tertium C. Cæsaris consulatū: quid enim dubias conjecturas colligere opus est, in ea re, quæ satis manifestè probatur, & ex eo S. C. cujus verba recitavimus, & ex quatuor Ciceronis orationibus, & ex Dionis historia? Sed arguit nescio quis, ut decem prætores ostendat, hoc modo: Prætores publicis quæstionibus præerant, urbicæ quæstiones erant septem, inter sicarios, de repetundis, peculatus, de ambitu, de majestate, de vi, de falso, quę crimē veneficii, & alia quędam complectebatur: ergo, quū septem essent quæstiones, & quæstioni inter sicarios duo prætores præessent, quod patet ex oratione pro Cluentio, reliquis aūt singuli prætores: fuisse prætores octo, qui quæstionibus præessent, & duos præterea, quorum alter inter cives, alter inter peregrinos jus diceret, necessarium videtur: dixi jam, nō esse agendum conjecturis, aut argumentis, ubi veterum testimonia perspicua sunt, nec verò illa, quæ jam attuli, obscura videri possunt. Quòd verò ad numerum quæstionū attinet, diversa ratio est: nam si numerum prætorum ad numerum quæstionum accommodabimus, nō modò plures quàm octo, sed plures etiam quàm decem creati prætores necesse erit: est enim quæstio de falso, est de parricidio, inter sicarios, de injuriis, de veneficio, de vi, de ambitu, de majestate, de repetundis, de peculatu, de incestu, aliæ: ego autem ad argumentū illud, ne quis eo in aliquam dubitationem vocetur, ita respondeo: primùm, præesse potuisse unum prætorem quæstionibus plurибus, sicuti non unus prætor, sed duo quæstioni inter sicarios quandoq; præfuerunt: possunt exempli gratia, sex prætores ita distineri crebritate judiciorū, ut navis exorientibus quæstionibus vacare non liceat: potest eo tempore septimus prætor (reliquus erat unus urbanus, qui non quærebat, sed jus dicebat) in ea quæstione minimè occupatus esse, quæ sorte illi contigerat. hic, non dubito quin ad eas quæstiones exercendas decreto senatus traduceretur, quibus vacare sex reliquos prætores non potuisse jam dixi: non enim committendum, ut impunita crimina deserantur, nec sit locus quò nocentes rei adducantur. Age verò, concedatur quæstiones ab uno prætore plures exerceri nō licuisse, sequitur necessariò, ut ideo plures, quàm octo, fuerint? non sanè, mihi quidem ut videtur: nisi si mihi illud antè rationibus probetur, quæstiones non potuisse ab aliis, quàm à prætoribus, exerceri: quòd si quis aggrediatur probare, fortasse hærebit: At nostra ratio quomodo procedit, optimè videlicet: nititur enim testimonio veterum: à quo ego, quantum in me est, do operam ut ne discedam: quid igitur veteres testantur? præfuisse & publicis quæstionibus, & capitalibus, qui prætores non essent: qui judices quæstionis dicebantur: nam quæstionem de veneficio, quam exercuit prætor Q. Voconius Naso, apud quem Cicero Cluētii causam egit, exercuerat antè C. Iunius, non ut prætor, sed ut judex quæstionis, qui & quæsitor vocabatur: patet ex oratione pro Cluentio: patet etiam ex Asconii commentariis: judicum autem quæstionis duo fuisse genera, alios prætores ut Q. Voconium Nasonem in causa Cluentii, alios non prætores, ut C. Iunium in causa Oppianici, multis verbis demonstratū est à nobis in libro De legibus. Atq; hac ratione tueor locum illum in oratione pro Cluentio, in quo sex prætores cùm nominasset Cicero, Q. Voconium Nasonē, M. Pletorium, C. Flaminium, seipsum. C. Aquilium, subjunxit: Quid reliquæ quæstiones? quibus ex verbis reliquos prætores intelligi, falsò conjecit is, quem suprà significatione tantùm, ne cui videamur voluisse detrahere, appellavimus: vel enim, ut dixi, de iisdem prętoribus ibi nominatis, qui reliquas illas quæstiones exercere possent, licet intelligere, vel, quod jam probavi, de illis quæstionum judicibus, qui cùm prætores non essent, quæstionibus tamen non modò publicis, verùm etiam capitalibus (nec enim publicæ capitales omnes erant) interdum præerāt. Reliqui duo prætores. Ciceronis collegæ, P. Cassius & C. Antonius fuēre, Cassius de majestate quæsivit: Antonium cùm reliqui septem, quos nominavimus, omnes quæsierint, prætorem urbanum fuisse, jusq; dixisse, necesse prorsus est. Hic teneris, *inquit*, octo prætores nominasti, & peregrinum omisisti: quem adjungi necesse est: &, si adjungitur, plures erunt, quàm octo. Explico me Pædiani operis: cujus elegantem, plenumq; antiquitatis, ac verè aureū libellum nō me pœnitebit unquam legendo contrivisse: is igitur in commentario orationis adversus Antonium, & Catilinam, prætorem eum, qui de repetundis quæreret, eundem jus inter peregrinos dixisse demōstrat: quod nec à ratione videtur discrepare: non enim civium, sed sociorum: hoc est, peregrinorum causa, judicia repetundarum sunt instituta: jure igitur idem prætor & jus dicebat inter peregrinos, & iis petentibus de repetundis quærebat: quod cùm ita sit, jus inter peregrinos prętorem Cicerónem dixisse, qui de repetundis quæsivit, pro certo putandum est. verùm Pædiani verba, ut ejus testimonio res pateat, subscribamus. Antonius, *inquit*, multos in Achaia spoliaverat, nactus de exercitu Syllano equitum turmas: deinde Græci, quos spoliaverat, eduxerūt Antonium in jus ad M. Lucullum prætorē, qui jus inter peregrinos dicebat. & cùm Lucullus id, quod Græci postulabant, decrevisset, appellavit tribunos Antonius, jurávitq; se ideo appellare, quòd æquo jure uti non posset: quem locum & Plutarchus attigit in vita Cæsaris, sed ita mendosè, ut mirer eum in rebus Romanis tam turpiter esse lapsum. Primùm P. Antonium nominat, qui Cāius fuit: deinde Macedoniæ prætorem appellat M. Lucullum, qui prætor Romæ fuit: tertiò, de corruptis judiciis accusatum ait Antonium, qui accusatus est de repetundis: postremò, tradit eum ideo tribunos pleb. appellasse, quòd sibi non licere cum Græcis diceret æquo jure in Græcia contendere: cùm appellare in provincia ad tribunos pleb. qui Romæ erant, nemo soleret: quæsum potiùs ad senatum socii veniebant, nec de corruptis judiciis, sed de pecuniis ereptis, aut de nece injusta, aut hujusmodi flagitiis: de quibus aut ad prætorem, aut etiā ad populum quandoq; agebat accusator. quare Plutarchum hoc in loco non puto posse ab inscientiæ culpa vindicari. Hęc paulò fusiùs tractavimus, non ambitione adducti, sed studio veritatis, ne confirmaretur opinio illa de decem prætoribus ante bellum civile Cæsaris & Pompeii. Ex P. Manutii cōmentariis in Epist. ad Quint. Frat.

Prætōrĭus, a, um. Quod est prætoris, seu quod ad prætorē pertinet: [*ὁ στρατηγικός, ἡ τοῦ στρατηγοῦ.* Gall. *Du preteur.* Ital. *Cio che s' appartiene al pretore.* Ger. Das zu einem Schultheissen/Vogt oder Burgermeister gehört. Hisp. *Lo que pertenesce al pretor.* Pol. *Urzędowy.* Vng. *Feiedelem segez, tiszthely emberhez valo.* Ang. *Belonging to the mayor or chief officer in a citie.*] Ut Prætoria jus, Prætoria cohors, quæ à Prætore: hoc est, imperatore non discedebat. Scipio enim Africanus primus fortissimum quenq; delegit, qui à se in bello non discederet, & certo munere militiæ vacaret, & sesquiplex stipendium acciperet. Prætoria verò porta dicitur, qua exercitus in prælium educitur: qui initio Prætores erant qui nunc *Imperatores*, qui bella administrabant. ¶ Prætorium genus, ex quo majorum quisquam Præturam gessit. ad Consulatum tamen non pervēnit. Cicero pro Plancio: Cedat Consulari generi prætorium, nec contendat cum Prætorio Equester locus. ¶ Prætorius vir, qui Præturam gessit, sicut Consularis, qui Consulatum. Cælius Ciceroni: Provinciæ, quas Prætorii pro Prætore obtinerent. Cicero Attico: Consulares atq; Prætorii viri.

Prætōrium, rii. n. s. Domus in qua Prætor habitat, sive dux, [*ὁ στρατηγικὸς οἶκος, στρατηγεῖον, στρατηγικὸν σκῆνος.* Gall. *Le logis du preteur, pretoire.* Ital. *Palazzo da regime, il palazzo del principe.* Ger. Eines Schultheissen/Vogts oder Burgermeisters behausung. Hisp. *La casa real ó consular.* Pol. *Dom przełożonego magistratu, ratuś.* Vng. *Vdvar haz, fidelem haza.* Ang. *The house wherein the mayor dwelleth.*] Quia (ut dictum est) omnis magistratus cui parēret exercitus, Prętor dictus est. Liv. lib. 3: Quercus ingens arbor Prætorio immineba, cujus umbra opacā sedes erat. Hoc alio nomine à Quintiliano dici-

tur Augustale. ¶ Prætorium est pars villæ, quam Dominus si quando ruri sit, ipse solet inhabitare. Villæ enim tres partes erant, autore Columella: prætorium sine villa urbana: villa rustica in qua erat colonus: villa fructuaria, in qua condebantur fructus. De prætorio loquitur Suetonius de Calig. In extructionibus Prætoriorum atq; villarum omni posthabita ratione nihil tām efficere concupiscebat, quām quod effici posse negaretur. Pallad. lib. 1: Ipsius etiam Prætorii situs sit loco aliquatenus erectiore, & sicciore propter injuriam Fundamentorum, & ut læto fruatur aspectu. ¶ Figuratè item prætorium accipitur pro ipso concilio à Prætore in tentorium suum domúmve convocato: unde Dimittere prætorium legimus, sicut Dimittere Senatum. Liv. Fulvius ne idipsum impedimento incœpto foret, dimittens Prætorium, Tribunis militum, ac præfectis sociorum imperavit, &c.

Prætōrĭānī, m. l. Dicebantur cohortis prætoriæ milites, à Prætore: hoc est, Imperatore corporis sui custodiæ causa delecti, Cic. pro Cælio: Nemini unquam præsenti Prætoriani majores honores habuerunt, quām M. Cælio. Plin. lib. 6. cap. 29: Nuper renunciavêre principi Neroni, missi ab eo prætoriani milites, cum Tribuno ad explorādum, inter reliqua bella Æthiopicum cogitanti.

Prætōrĭus, a, um, aliud adjectivum, Prætorius. Martial. lib. 8: De prætoria solium mihi Paule corona Mittis, hoc phialæ nomen habere jubes.

Prætūra, æ, f. p. Prætoris dignitas, [שִׂכְלִיוֹן *sichlión* פְּקֻדָּה *pekuddáh* ἀξίωμα, ἀρχή. Gal. *Preture, office, & dignite de preteur.* Ita. *Pretura, podestaria.* Ger. Eines Schultheissen ampt oder wirde. Hisp. *La dignidad del pretor.* Pol. *Vrzędnicka godność.* Vng *Vraſag tiſzt.* Ang. *The dignitie and office of the mayor.*] Plin. lib. 14 cap. 22: Ad proconsulatum usq; è prætura honoribus gestis. Cicero pro Flacco: Prætura jurisdictio res varia, & multiplex ad suspiciones, & simultates. Idem pro Muræna: Prætura Murenæ probata in jure, grata in munere, ornata in provincia. Idē 3. Catil. Quum Prætura se abdicasset. ¶ Egredi Prætură. Tacitus libro 3: Volusio vetus familia, neque tamen Prætura egressa.

Prætortŭs, Valde tortus. [σφόδο στρεβλὸς, λίαν στραφεὶς. Gall. *Fort tortu.* Ital. *Molto torto.* Ger. Gar getrůret. Hisp. *Muy tuerto.* Pol. *Barzo skrzywiony.* Vng. *Igen tekeresztnek.* Ang. *Very crooked.*] Col. lib. 3 cap. 18: Iulius Atticus prætorto capite, recurvato.

Prætrĕpĭdo, as, penult. corr. Valde trepido. Vnde prætrepidans, participium. [ὑπὸ λίαν τρέμων. Gall. *Tremblant de peur.* Ital. *Tremante di paura, fuorato.* Ger. Sehr von forcht erzittern. Hisp. *El que tiembla mucho.* Pol. *Barzo drży.* Vng. *Igen rettegek.* Ang. *To tremble for feare.*] Catul. Epigram. 43: Iam mens prætrepidans avet vagari.

Prætrĕpĭdŭs, ut Prætrepidans apud Catullum id est, σφόδρα τρέμων ὤν. [Vng. *Igen rettegő, félelmes, félenk.*] Suetonius in Nerone: Romam prætrepidus rediit.

Prætrūncо, cas, act. p. Amputo, præscindo. [קִצֵּץ *kitstsēts* κόπτω, τέμνω. Gall. *Rongner pres, couper.* Ital. *Troncare.* Ger. Vorab stumpfen oder abhauwen. Hisp. *Cortar miembro.* Pol. *Odcinam.* Vng. *El metszem.* Ang. *To cutt away.*] Plautus in Milite: Nonne tibi istam prætruncam linguam largiloquam iubes?

Prætŭmĭdŭs, Valde tumidus: [σφόδρα ὑγρώδης, λίαν οἰδαλέος. Gall. *Fort enflé.* Ital. *Molto gonfio.* Germ. Hefftig geschwollen oder auffgeblasen. Hisp. *Muy hinchado.* Pol. *Barzo nadęty.* Vng. *Igen fel fuualkodott.* Ang. *Much swelled.*] ut Prætumidus furor, apud Claudianum, priore Invect. in Rufinum.

Prævălĕo, prævales, pen. cor. n. l. Antecello, & quasi in majori pretio sum, vel melior sum. [יָכוֹל *jachól* גָּבַר *ghabár.* ὑπερέχω. Gall. *Estre superieur, exceder.* Ital. *Prevalere, Essere di magg ior stima.* Ger. Mehr gelten, fürtreffen. Bel. Te boven gaen. Hisp. *Prevalescer.* Pol. *Lepiem mocznieyszy, mocznieyszy.* Vng. *Bátſzellettnek vagiok.* Ang. *To exceed, to surmount.*] Plinius: Vtræq; in pretio sunt, sed tamen prævalent margaritæ. ¶ Aliquādo prævalere significat potentiorem seu robustiorem esse. [ὑπερισχύω. Gall. *Estre le plus fort.* Ital. *Esser più forte.* Ger. Mechtiger oder stercker seyn. Hisp. *Mas poder.* Pol. *Lepiem mocznieyszy.* Vng. *Vallagbó vagiok.*] Statius 2. Achil. Quisquis equo, jaculoq; potēs, qui prævalet arcu. Plin. lib. 10. cap. 6: Vulturum prævalent nigri.

Prævălēntĭă [ὑπερισχύς. Vng. *Erő vtteli hatalom vtal.*] Paulus D. lib. 6 Tit. 1. l. 23: In omnibus igitur illis, in quibus mea res per prævalentiam alienam rem trahit, meamq; efficit, &c.

Prævălĕsco, is, n. t. Idem Colum. lib 3 cap 6: Vitem quoq; antequam ex tota prævalescat arbor, conserere convenit.

Prævălĭdŭs, adjectivum, Præpotens. [גִּבּוֹר *ghibbór* תַּקִּיף *takkiph* ὑπερισχύων, ὑπερισχυρὸς, ὑπέρτονος. Gall. *Fort puissant, bien fort.* Ital. *Forte possente.* Germ. Starck gewaltig vnd starck. Hisp. *Fuerte, poderoso.* Pol. *Barzo mocny.* Vng. *Igen hatalmas, vallag.* Ang. *Very strong and mighty.*] Livius libro 26: Duas prævalidas urbes magno inter se maris terrarumque spatio discretas. Virgilius 1. Georgic. Neu te prævalidam primis ostendat aristis. Ovidius Epistol. 8: Prævalidæ fusos comminuere manus.

Prævălĭdē, adverbium. [σφόδρα ἰσχυρῶς. Gall. *Puissamment.* Ital. *Possentemente.* Ger. Gar gewaltiglich. Hisp. *Poderosamente.* Pol. *Barzo mocznie.* Vng. *Igen vallagon.* Ang. *Very strongly.*] Plinius lib. 17. cap. 14: Præcavendum ut prævalidè accipientis trunco in media fissura relinquatur.

Prævallārĕ, [Vn. *Elől meg arkolni, erősiteni.*] Hirtius de bello Alexandrino: Quo facto imperat pontem adversus hostem prævallari.

Prævărĭcŏr, penult. corrept. aris, d. p. Quocunq; modo à præscripto mei officii deflecto, ut ait Valla lib 6. [זָדוֹן *zadón* עָוַל *gháwal* מָעַל *maál.* ἁμαρτάνω, ἐξαπατῶ, ἀποστατῶ. Gall. *Prevaricquer, trahir sa partie.* Ital. *Prevaricare.* Ger. Sich vben auß fahren: Item, Nicht auffrechtig handlen/vom Rechten eines Amptsyrichts abtretten. Bel. Dat Recht overtreden. Hisp. *Hazer su officio ò ley.* Pol. *Wystąpam sie, mergo vrzędu mie pozbawie.* Vng. *Tiſztem ellen tſelekezem.* Ang. *To betraye ones cauſe, to do a thing ad da cleane contrarie.*] Plin. lib. 18. cap. 19: Arator nisi incurvus prævaricatur. ¶ In litibus autem forensibus prævaricari dicuntur vel accusator vel defensor, quum prodita causa sua, adversarii causam juvat. Cicer. de Aruſp. resp. L. Catilina pecuniam accepit, ut turpissimè prævaricaretur. Vlp. in l. Athletas. ff. de his qui notan. infam. Qui prævaricatur, ex utraque parte constitit, quinimò ex adversa. Cicero pro Cluent. Hoc quanquam sedulò faciebat, tamen interdum non defendere, sed prævaricari accusatori videbatur: id est, accusatorem juvare, e. q. colludere.

Prævărĭcātŏr, oris, m. t. Simulatus accusator vel defensor. [בֹּגֵד *boghēdh* שָׁטַח *pashách* מְעַל *maál.* ἁμαρτάνων. Gall. *Prevaricateur.* Ital. *Prevaricatore.* Ger. Ein Vbertretter des Rechtens, der nicht auffrichtig vnd ehrlich als er schuldig wär/ein handel führet. Hisp. *El que dexa su officio ò ley.* Pol. *Prawa w mowinik, wykrętnik, ten co pokręca.* Vng. *Tſzéles ellen tſelekedő, kepmutato, tſunſzel valo.* Ang. *A falſe by colliſion.*] Martialis Iurisconsult. l. 1. ff. ad Senatusconsult. Turpil. Prævaricatorem fuisse scribit eum qui colluderet cum reo, & translatitiè munere accusandi defungeretur: eo quòd proprias quidem probationes dissimularet: falsas verò accusationes admitteret. Vlpian. in l. Athletas. ff. de his qui notan. infam. scribit prævaricatorem esse qui diversam partem accusat, prodita causa sua: allegatq; Labeonem qui hoc nomen à varia certatione tractum sensit. Quo quidem in loco legendum, non varia certatione, sed varicatione, optimi multa conjectura ceuset legendum. Cicero prima Verrina: Vnumne perfidiosum, an prævaricatorem existimari mavis? Calliu ad Ciceronem libro 8: Ne quod furore Pauli adeptus esse hoc, sua culpa videretur amisisse, & prævaricator causæ publicæ existimaretur. ¶ Apponere sibi prævaricatorem dicebat antiqui, pro eo quod est curare se per aliquē accusandum, qui colludente, facilè ille absolvatur. Cic. 2. Philip. Iam verò C. ne (quod turpissimum est) prævaricatorem mihi appositum videar. Budæus,

Prævărĭcātĭo, onis, verbale, f. t. Simulata vel accusatio vel defensio. [בֹּגְדָה *boghedháh* בֹּגֵד *boghédh* שָׁטַח *pashách* מְעִילָה *maáh* ἁμάρτημα. Gall. *Prevarication, collusion, fausse.* Ital. *Falsa, prevaricatione.* Ger. Ein vbertrettung/vnaufrechtigs handlung verpmeret. Hisp. *Falta, mengua, obra de dexar su officio ò ley.* Pol. *Przekroczenie prawa.* Vng. *Tſzéles ellen tſelekedés.* Ang. *Collusion in pleading.*] Plinius Iunior ad Cornelium Tacit. lib. 1. Epist. 10: Aliud qui prævaricatio est transire dicenda. Cicero in Partit. Prævarications nomen significat eum qui in contrariis causis quasi variè esse positus videatur. Idem ad Quintum Fratrem libro 2: Quo die hæc scripsi, Drusius erat de prævaricatione à Tuberone absolutus.

Prævĕho, is, act. t. Antè veho. [προφέρω. Gall. *Porter en devant ou parauant.* Ital. *Portare innanzi.* Ger. Voran führen/vor sich tragen. Hisp. *Traher enpuesto.* Pol. *Mimo wiozę.* Vng. *Elébe vinnem vagiok.* Ang. *To carie before.*] Vnde prævectus, a, um, antecessus vehiculo. Liv. lib. 9: Sed Equites Romani prævecti per obliquos clivos, quum se fugientibus obtulissent. Silius libro 7: Ac prævectus equo, nunc dextra prævocat hostem.

Prævĕllo, is, per duplex l, Antè vello. ἀποσπάω. Laberius: Qua parte prævulserat, apud Diomedem Grammaticus lib. 3.

Prævĕlo, as, penult. prod. Antè tego, obtego, operio. [προκαλύπτω. Gall. *Voiler & couurir par deuant.* Ital. *Coprire innanzi.* Ger. Fuerdecken oder verdecken. Hisp. *Cubrir antes.* Pol. *Nakrywam.* Vng. *Elébe fedem.* Ang. *To couer before.*] Claud. lib. 2 de Rap. Pros. Fœdos teligant crines, & vultibus addunt Flammea sollicitum prævelatura pudorem.

Prævĕlŏx, pen. prod. Valde velox. [σφόδρα ἀκὺς, σφοδρὸς ἐπὶ δρόμῳ. Gall. *Fort leger.* Ital. *Molto veloce.* Ger. Vber auß schnell. Hisp. *Muy ligero.* Pol. *Barzo prędki.* Vng. *Igen gyors, hamar.* Ang. *Very swift and speedie.*] Plin. li. 11. cap. 31: Formicæ odore foleotes provolant, crebroq; lacerant, quamvis prævelocibus camelis fugientes.

Prævĕnio,

Prævĕnio, 2ct.q. Antè venio, anticipo. [קדם *kiddém.* φθάνω. Gall. *Venir devant, prevenir.* Ital. *Prevenire, anticipare.* Ger. Zuvorkommen. Hisp. *Venir antes.* Pol. *Vprzedzam.* Vng. *Elöl vagyok.* Ang. *To come before or prevent.*] Livius lib. 24: Cæterùm prævenit non fama solùm qua nihil in talibus rebus est celerius: sed nuntius etiam ex regiis servit. ¶ Prævenio interposita dictione. Virgil. 8. Ecloga: Nascere, præq; diem veni es age Lucifer almum.

Prævĕnio, [קדם *mekaddém.* φθάνω, προλαμβάνω. Gall. *Prevenu.* Ital. *Prevenuto.* Ger. Zuvorkommen. Hisp. *Venido antes.* Pol. *Vprzedzony.* Vng. *Elöl vetetett.* Ang. *Prevented.*] Tacitus lib. 17: Atque ipso ea ipso sacramento vexillis inferioris Germaniæ prævenimus erat.

Prævĕrbium, Adverbium, apud Cornel. Frontonem libro de nominum verborumq; differentiis.

Prævĕrto, is, ĕre, & prævertor, eris, d. t. Prætereo, præcedo, anteverto. [φθάνω, προφθάνω. Gall. *Aller devant & gaigner, surmonter & occuper le premier.* Ital. *Trapassare, preporre, preoccupar.* Ger. Zuvorkommen / fürlauffen / zuruck lassen. Bel. Voorwenden / te beven gaen voor komen. Hisp. *Yr delante à anticipar.* Pol. *Na zad zostawiam, wyprzedzam.* Vng. *Meg haladom.* Ang. *To go before and prevent.*] Virg. 1. Aeneid. volucremq; fuga prævertitur Hebrum. Cic. pro Sylla: Nemo me unquam tenuissima suspicione pertimuit, quæ non prævertetim. ¶ Interdùm accipitur pro præfero, præpono. Cic. 2. de Divin. Ita tamen, si vacua animo neq; habes aliquid quod huic sermoni prævertendum putes. Gell. lib. 4. cap. 3: Iurisjurandi religionem animo atq; amori prætulisse. Plaut. in Amph. Illuc redeundum est mihi, ne me uxorem prævertisse dicant præ Republica. Hoc est, ne dicant me uxorem prætulisse Reipublicæ. ¶ Item pro revoco. Plaut. Amph. Fictilia prævertitur metus: accurro ut sciam quid velit. ¶ Prævertium fulgur (inquit Festus) quod ignoratur noctu, an interdiu sit factum. ¶ Prævertere seriò quod dictum est per jocum, ei existimare dictum esse seriò quod joco dictum est. Plaut. in Amph. Siquid dictum est per jocum, Non æquum est id te seriò prævortier. Adrianus Cardinalis: Prævertere, & Præverti, non id significant quod præcedere: sed id quod præponere, prævenire: sed non suo, imò potius præposterò, ac perverso ordine. Id est, ut quod erat in animo ut postea fieret, fiat antea: & contrà, quod antè erat faciendum, postea fiat. Sed id quoq; præcipuè notandum est, dativum post se plerunq; trahere, ac deponens idem verbum etiam fieri. Livius 2. ab Vrbe: Nec posse, quum hostes propè ad portas essent, bello prævertisse quicquam ibidem: Ægrè impetratum à Tribunis, ut bellum præverti sinerent. Idem: Si Pœnicum Romano prævertisset bellum. Cæsar 7. belli Gall. Cæsar huic rei prævertendum existimavit: id est, occurrendum.

Prævĕto, 2s, [φθάνω προλαμβάνω. Gall. *Defendre avant.* Ital. *Vietar prima.* Ger. Vorhin verbieten. Hisp. *Defender antes.* Pol. *Wprzod zakazuie.* Vng. *Elöl meg tiltom.* Ang. *To forbidde before.*] Silius.

Prævĭdĕo, prævides, penult. corr. 2ct. 1. Antè video. [προοράω. Gall. *Prevoir, veoir par devant.* Ital. *Prevedere, antevedere.* Germ. Zuvor sehen. Bel. Voorsien. Hisp. *Ver antes.* Pol. *Przejrzec.* Vng. *Elöl meg latom.* Ang. *To foresee.*] Plinius: Id nos futurum prævideramus. Cicero 1. de Divin. Tum meminit præteritorum, præsentia cernit, futura prævidet. Virgil. 5 Aeneid. ollicitum venientem à vertice velox Prævidit. ¶ Hinc Prævidentia ὀφθαλμὸς, quæ duplex est. Aut enim animo, aut oculis prævidemus.

Prævīsus, a, um, participium. [ὁ προορώμενος. Gall. *Preveu.* Ital. *Preveduto.* Germ. Vorgesehen. Hisp. *Veido antes.* Pol. *Przejrzany.* Vng. *Elöl meg latattatot.* Ang. *Foreseen.*] Cic. 5. Verr. Res mihi tota prævisa atq; præcauta est. Idem de Divinat. 1.

Prævĭtio, 1s. act. p. Antè vitio, vel corrumpo. [προδιαφθείρω, προδιαφθορὰν. Gall. *Gaster au paravant.* Ital. *Viziare prima, ò corrompere.* Ger. Vorhin geschenden oder verwüsten. Hisp. *Corromper antes.* Pol. *Wprzod kaze.* Vng. *Elöl meg rontom.* Ang. *To destaire before.*] Ovid. 14. Metam. de Circe loquens: Hunc dea prævitiat, portentificisq; venenis Inquinat.

Prævincio, is, ire, act. q. Præligo, ligo. Gell. li. 15. cap. 10: Cum eodem laqueo quo essent prævinctæ efferrentur. [προδέω, προσδέω. Gall. *Lier au paravant.* Ital. *Ligare avanti.* Germ. Vorhin binden. Hisp. *Atar, atar antes.* Pol. *Wprzod wiaze.* Vng. *Elöl meg kötöm.* Ang. *To bind before.*]

Prævĭus, a, um, Qui præeundo viam monstrant. [ὁδηγὸς, ἡγεμὼν. Gall. *Qui va devant.* Ital. *Che va avanti.* Ger. Das vorgeht. Hisp. *Cosa que va delante.* Pol. *Wprzod idacy.* Vng. *Kalauz, vmutato.* Ang. *That goeth before.*] Cic. in Arat. Alcyonem genuit clara demissus ab astris, Prævius Auroræ, Solis, Noctisq; satelles. Ovid. 11. Metamorph. Nunc præcedentem sequitur, nùc prævius anteit.

Præumbro, ar, are, act. p. Tego, caligine offundo, & involvo, inquit Budæus. [חרשיך *hecheschich.* σκοτίζω, ἐπισκοτῶ. Gall. *Obscurcir, en se mettant au devant, offusquer.* Ital. *Coprire d'ombra.* Ger. Beschattigen, verdunckien eben wie etwan den einem vor dem liecht sicht. Hisp. *Cubrir de sombra.* Pol. *Zacmiewam.* Vng. *Be arnyekozom.* Ang. *To shadow, and mak dark by going before.*] Tacitus: Fama, in quantum præumbrante Imperatoris fastigio datur, clarus. Hic præumbrare dicitur Imperatoris fastigium: quia ptinorum magnitudine superius splendorē eorum obfuscat: quemadmodum præcelsæ arbores fulgore in se recepto alias obscurant inferiores.

Prævŏlo, as, penult. corr. Antè volo. [προπέτομαι. Gall. *Voler devant.* Ital. *Volare innanzi.* Germ. Voran fliegen. Hisp. *Volar delante.* Pol. *Przelatuie.* Vng. *Elöl repülök.* Ang. *To flee before.*] Plaut. Milite: Novine mores me tuos meditatè decet, Curamque adhibere ut prævolet mihi quò tu velis. Cicer. 2. de Nat. deor. Basis autem trianguli quem efficiūt grues, ea tanquam à puppi ventis adjuvatur, eæq; in tergo prævolantium colla & capita reponunt.

Præūro, is, præussi, præustum, act. 1. Antè uro: unde Præustus, a, um, particip. in cacumine adustus. [προσφλέγω, προπυρόω. Gall. *Brusler par devant, ou auparavant.* Ital. *Abbrog giare nella cima.* Ger. Beinen herbrennen. Hisp. *Quemar antes.* Pol. *Wprzod palie.* Vng. *Szenes, elöl meg egett.* Ang. *To burne before.*] Livius 1. ab Vrbe: Bellum erat consensu fieri solitum, ut Fecialis hastā ferratam, aut sanguineam præustam ad fines eorum ferret. Virgil. 7. Aeneid. non jam certamine agresti Stipitibus duris agitur, sudibúsve præustis.

Prăgmătĭci, πραγματικοί. Apud Græcos erant infimæ sortis homines, qui mercede conducti ministros se præbebant oratoribus in judiciis. Quanquam postea hoc nomen omnibus iis communicatum est qui forensia negotia tractarent. Dicti Pragmatici à Græco nomine πρᾶγμα, quod inter cætera causam sive litem significat. Pragmatici erant homines quidam, inquit Budæus, forensis professionis, qui causarum actores, interdum juris ignaros monebant, juris responsa, formulasq; actionum subministrantes, quasi admonitores postici, dicendorumq; suggestores, quum ad juris disceptationem ventum erat. Quint. lib. 12: Quid si fortè peritus ille juris non aderit? neq; ego sum nostri moris ignārus, oblitúsve eorum qui velut ad arculas sedent, & tela agentibus subministrant, neque item quoq; Græcos nescio factitasse, unde nomen iis pragmaticorum datum est.

Prăgmătĭcum, ci. substantivum, n. s. Cicer. ad Attic. lib. 14: Tu siquid pragmaticon habes, scribe: hoc est, quod in republica gestum sit, inquit Budæus. Quintil. lib. 3: Hermagoras prima in hoc loco posuit exempla ex quæstionibus meis, sive quod Græci πραγματικὰς vocant juris interpretes. Iuven. Satyr. 7: Inde cadunt partes in fœdera pragmaticorum: hoc est, à judicio discedunt, & litem arbitrio forensium advocatorum seu procuratorum dirimendam permittunt. Cicero lib. 1. de Orat. Itaque non (ut apud Græcos) infimi homines mercedula adducti ministros se præbent in judiciis oratoribus, si qui apud illos pragmatici vocantur: sic in nostra civitate, &c. Idem ad Attic. lib. 2: Sed quia, ut video, pragmatici homines omnibus historicis præceptis, verbisque demq; cavere jubent, & vetant credere.

Prăgmătĭcæ sanctiones dicuntur principum rescripta, non de privatorum negotiis, sed corporum, ordinum & collegiorū causis de consilii sententia emissa: inde fortassis deducto verbo, quòd pragmaticis & peritis viris in consilium adhibitis interponuntur. Hotomanus. De his, tit. in Cod. de divers. rescript. & pragmat. sanctionibus.

Prămnium vinum, πράμνειος οἶνος, Generosi vini genus, quòd in Smyrnæorum agro nascebatur, juxta delubrum Martis dictum, etiam Homeri carmine celebratum. Autor Plinius lib. 14. cap. 4.

Prămnĭon, πράμνιον. Indica gemma est nigerrimo colore, sed pellucida, admistum habens & carbunculi colorem. Plin. lib. 37. cap. 10.

Prandĭum, dii. n. s. Cibus qui circa meridiem sumitur, quam veteres cœnam appellabant. [ארוחה *aruchah.* ἄριστον. Gall. *Le disner, repas qu'on prend devant midy.* Ital. *Il desinare.* Ger. Ein tmbiß oder imbissmal. Bel. Een noenmaal. Hisp. *La comida temprana ò ayuntar.* Pol. *Obiad.* Vng. *Ebed.* Ang. *A dinner.*] Festus: Cœna apud antiquos dicebatur quod nunc est *prandium*: vesperna autem quam nunc *cœnam* appellamus. Nonius: Quæ nūc prandia sunt, cœnas Sabini habebant: & pro cœnis vespernas appellabant. Plautus Pœnulo: Partem prandii pignus cepi, abii foras. Cicero in Vert. Quid ego istius prandia & cœnas commemorem? Idem ad Atticum libro 5: Antecesserat Statius, ut prandium nobis præberet. Idem pro Murœna: Ac spectacula sunt tributim data, & ad prandium vulgò vocati. Suetonius in Vitel. cap. 13: Epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat, in jentacula, & prandia, cœnas, comessationesque. Finire prandia nigris montis. Horatius 1. Serm. Satyr. 4: illic salubres Æstates ducet, nigris qui prandia montis Finiet.

niet. Dictum prandium (ut quidam volunt) à peredendo, quòd pauxillulum quiddam in prandiũ pararetur, quod facilè posset absumi. Alii prandiũ dictum volunt quasi parandiũ: quòd levia tantùm quædam & paratu facilia apponerentur. Nam prandium non fuisse præcipuum cibum antiquis apparet ex Celso, libro 7, quum de hyeme loquitur: Si prandet aliquis, inquit, utilius est exiguum aliquid, & ipsum siccum sine carne, sine potione sumere. Idem lib. 4: Famem facilius fert adolescens quàm puer: & uno cibo, quàm prandio quoque assuetus. Idem lib. 7: Aestate verò & potione, & cibo corpus sæpiùs eget: ideo prandere quoq; commodum est. Plin. lib. 28. cap. 5: Hippocrates tradit non prandentium exta celeriùs senescere.

Prandĭŏlum, li, diminutivum, sive Prandiculum, n. s. Quod jentaculum appellatur. Festus. τὸ ἀριστίδιον.

Prandĕo, des, prandi, & pransus sum, n. s. Prãdium sumo. [סעד *sahádh ἀριστάω.* Gall. *Disner.* Ital. *Desinare.* Ger. Zu mittag essen. Bel. Noenmaet eten. Hisp. *Comer.* Pol. *Obiadwam.* Vng. *Ebedlem.* An. *To dine.*] Plautus in Menæch. Prandi & potavi, scortumq; accubui. Cicero pro Cluent. Quum in ejus nuptiis more Larinatium multitudo hominum prãderet. Plautus in Menæch. Prandit in navi, inde huc sum egressus, te convenio. ¶ Interdũ activè accipitur, pro comedere id quod est in prandio, in accusativo positum. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Luscinias soliti impenso prandère coëmptas.

Prānsŭs, a, um, participium. [ἀριστήσας, ἀριστήσαντος. Gall. *Qui a disné.* Ital. *Che ha desinato.* Ger. Zu mittag gessen. Hisp. *Que ha comido.* Pol. *Obiadwany.* Vng. *Ebedzett.* Ang. *That hath dined.*] Horat. 1. Serm. Satyr. 6. Pransus non avidè. Cicero pro Mil. Adde insciam pransũ, poti, oscitantis ducis. Pransos veteres vocabant, teste Nonio, non solùm qui edissent, sed etiam quibus nihil decesset. Varro. Pransum te ac paratum esse oportere.

Prānsĭto, tas, pen. corr. frequentativum à prandeo: [πολὺ ἀριστᾶν. Gall. *Disner souvent.* Ital. *Desinar souente.* Germ. Offt zu mittag essen. Hisp. *Comer muchas vezes.* Pol. *Vilawnie obiadwanie.* Vng. *Ebedle gelem.* Ang. *To dine or taste often.*] quod Plaut. in Amph. cum accusativo construxit. Nequam homines (inquit) qui polentam pransitant.

Prānsŏr, soris, m. t. Qui prandet, aut qui invitatus est ad prandium. [סעד *sohédh, ἀριστητὴς ἢ ἀριστῶν.* Gall. *Qui disne, ou invité à disner.* Ital. *Chi desina, ò inuitato à desinare.* Ger. Ein mittag esser oder mittags Gast. Hisp. *Yantador, ò combidado à yantar.* Pol. *Na obiad wzywany.* Vng. *Ebedlö.* Ang. *That dineth.*] Plaut. in Menæch. Bonum antepoenam prandium pransoribus.

Prānsōrĭus, adjectivum, ὁ πρὸς τὸ ἀριστᾶν ἁρμόδιος, ἀριστητικὸς, ut Pransorium candelabrum, apud Quintilianum lib. 6. cap. 4: Mirantibus quòd humile candelabrum emisset: Pransorium erit, inquit.

Prāsĭnus, penult. corr. [πράσινος. Gall. *Verd.* Ital. & Hisp. *Verde.* Ger. Grün wie der lauch. Pol. *Zielony.* Vng. *Szöld.* Ang. *Grene.*] Color viridis ad similitudinẽ porri. Nam πράσον, Latinè porrum dicitur. Hinc vestes è viridi lana, prasinæ dicuntur. Martialis libro 10: De nostra prasina est synthesis empta toga. Plautus: Prasina, ocrina, tyale, soccos, monilia amisit. Plinius lib. 37. cap. 10.

Prāsĭus, πράσιος. Gemma est è viridantium genere, virore tamen multò dilutiore quàm smaragdus, utpote quæ ad porri colorem (unde & nomen accepit) maximè accedat. Sunt autem tria prasii genera, quæ vide apud Plinium libro 37. cap. 8.

Prāsŏĭdes, pen. prod. πρασοειδὲς, Gemma est ex genere topaziorum, à porri colore nomen habens. Nam πρασοειδὲς Græcis idem est quod porraceum. Vide Plin. lib. 37. cap. 8.

Prasiocurides, Vermiculi, qui porros, brassicam & lactucam corrodunt.

Prātum, ti, n. s. Ager ex quo fœnum percipitur: [אחו *áchu λειμών.* Gall. *Vn pré.* Ital. *Prato.* Ger. Ein Matten oder Wysen. Bel. Een beemt. Hisp. *Prado.* Pol. *Laka.* Vng. *Szena ret, mezö.* An. *A medow.*] nomen habens ex eo quod fiunt opera paratum sit, ut placet Varroni lib. 4. de lingua Latina: Pratum (inquit Vlpianus de verborũ significationibus) in quo ad fructum percipiendum falce duntaxat opus est, ex eo dictum quòd paratum sit ad fructum capiendum. Columell. lib. 2. cap. 17: Prato veteres Romani primas in agricolatione tribuerunt partes. Nomen quoq; indiderunt ab eo quòd protinus esset paratũ, nec magnum laborem desideraret. Ovid. 1. Metamorph. Figitur in viridi, si fors tulit, anchora prato. Idem: Area gramineo subebat viridissima prato. Virgil. 8. Aegloga: Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. ¶ Prata item dicebãtur quæ nùc viridaria, ut plurimum buxo & lauro frequentata.

Prātŭlum, diminutivum, apud Plinium Epistol. 101. [τὸ λειμωνάριον, μικρὸς λειμών. Gall. *Vn petit pré, vn preau.* Ital. *Piccial prato.* Ger. Ein Mätten oder ein Wysslin. Hisp. *Pequenno prado.* Pol. *Laczka.* Vng. *Kerteke, mezöcske.* Ang. *A little medow.*] Cicero ad Atticum lib. 12: Pro isto asso sole quo tu abusus es in nostro pratulo. Idem de Claris Orator. Tum in pratulo propter Platonis statuam consedimus.

Prātēnsis, se, om. t. Quod est ex prato. [ἐκ λειμῶνος, ἀπὸ λειμῶνος. Gall. *De pré.* Ital. *Cosa de prato.* Ger. Das auff der matten oder wysen wächst oder auff der matten kompt. Hisp. *Cosa perteneciente à prado.* Pol. *Z'acquy.* Vng. *Rethi vala.* Ang. *Of a medow.*] Colum. lib. 6. cap. 3: Eoq; nemo dubitat quin optima sint vicia in falcem ligata & cicercula, itemq; pratense fœnum. Pratenses flores. Plin. lib. 21. cap. 8. pratenses fungi, qui in pratis nascuntur. Horatius lib. 2. Serm. Satyr. 4: pratensibus optima fungis Natura est: aliis malè creditur.

Prāvŭs, a, um. Distortum, perversum: cui opponitur Rectus. [עקש *ikkésh* נעוה *naháwih* מעקל *mehukkal.* σκολιὸς. Gall. *Tors.* Ital. *Torto.* Ger. *Krumb, nicht gerad.* Hisp. *Torcido.* Pol. *Krzywy, wi.* Vng. *Horgas.* Ang. *Croked.*] Cicer. 1. Acad. Quid rectum in oratione, pravumve. Horatius 1. Serm. Satyr. 3: hunc tamen distortis cruribus, illum Balbutit scaurum, pravis fultum malè talis. Lucret. lib. 4: Deniq; ut in fabrica, si prava est regula prima, Omnia mendosè fieri, atq; obstipa necessum est. ¶ Per translationẽ accipitur pro malo & vitioso. [עקש *hevvai* עקשים *hekkóshi trewgót, σκολιὸς.* Gall. *Pervers, mauuais.* Ital. *Cattiuo, malegno.* Ger. Böss, arg, verkehrt. Bel. Boos, quaet verbeten. Hisp. *Hecho al reues, dela buena.* Pol. *Przewrotni.* Vng. *Gonosz, Ang. Shrewd, euill, naughtie.*] Terentius in Adelph. Etti hoc mihi pravum, ineptum, absurdum, atq; alienum à vita mea videatur. Cic. pro Rosc. Com. Nihil ab hoc pravum & perversum produci posse arbitrabantur. Cic. 2. de Finib. Bestiarum vero illum judicium puto: quanvis enim depravatæ non sint, pravæ tamen esse possunt. Tenax pravi, Virgil. 4. Aencid. Obortus pravis. Horat. 2. Serm. Sat. 7. Stultitia prava. Horat. 2 Serm. Sat. 3. Ambitio prava, Horat. 1 Serm. Sat. 6. Pravo naso vivere. Horat. in Arte.

Prāvĭssĭmus, superl. [Vn. *Igen gonoz later, el fordulchiasso.*] Velleius Paterculus Histor. 2: Evitatis quæ jussu hominis pravissimi tela in eum acta erant.

Prāvĭtās, f. t. Obliquitas mala & perversa alicujus rei constitutio, & compositio. [עקלקלות *hakelkallóth* מעוש *mahakésh.* στρεβλότης, σκολιότης. Gall. *Tortuosité, mauuaistié.* Ital. *Torteza, malagieza.* Ger. Die trumbe, vngerade. Hisp. *Torcedura de la cosa.* Pol. *Z'los'c, przewrotnosc.* Vng. *Horgassag.* Ang. *Crokednesse, shrewdnesse.*] Cic. 4. Tusc. Vitium, quum partes corporis inter se dissident, ex quo pravitas membrorum, distortio, deformitas. Idem 1. de Legib. Corporis pravitates, si crũ pennis grues, an habebunt aliquid offensionis, animi deformitas non habebit? ¶ Ponitur aliquãdo pro malitia. [עקש *hayáh* עקשים *hekkéshoth.* Vng. *Gonoszág.*] Cic. 4. Acad. Tantæne in ista pravitate perfidiæ? Cic. in Parad. Animi pravitates nostri vitia dicuntur.

Prāvē, adverbium: ejus contrarium est Rectè. [στρεβλῶς, σκολιῶς. Gall. *Mauuaisement, peruersement.* Ital. *Strettamente, storcimento.* Ger. Böss fertigkeit, ding oder wort. Hisp. *Contrahecho de la cosa.* Pol. *Z'los'cie.* Vng. *Gonoszul.* Ang. *Naughtilie, shrewdlie.*] Cic. 2. de Finib. Ille porro malè, pravè, turpiter cœnabat.

Prāxĭbūlus, li, πραξιβούλου. Athenienium magistratus, cujus meminit Plin. lib. 33. cap. 7.

Prāxis, praxeos, f. t. Latinè Actio. [מעשה *maasséh* עשיה *asséh* עבודה *abhódah πρᾶξις.* Gall. *Action, negoce.* Ital. *Actione, negotio.* Ger. Ein handlung. Hisp. *Obra negocio.* Pol. *Sprawa, handel.* Vng. *Cselekedet, munka.* Ang. *Doing, or byssines.*] Unde practicus, a, um, qui actu, & qui actu ipso aliquid proficit. Hinc artes dicuntur quædam practicæ, quæ in exercitatione & ipsa actione consistunt: diversæ ab illis quę theoricæ: id est, speculativæ, & ex mixtis: hoc est, effectivæ dicuntur. De unoq; Quintil. lib. 2. cap. 18: Quum sint autem artium aliæ pollicæ in inspectione id est, cognitione & æstimatione rerum, qualis est Astronomiæ, nullum exigens actum, sed ipso rei cujus studium habet, intellectu contenta: quæ θεωρητικὴ vocatur. Aliæ in agendo, quarum in hoc finis est, & ipso actu perficitur, nihilq; post actum operis relinquit, quæ πρακτικὴ dicitur, qualis est saltatio. Aliæ ab effectu, &c.

Prĕcĭæ Vvæ, teste Servio, dicuntur quę ante alias maturescunt, quasi præcoquæ. [Pol. *Rane winno.*] Virgilius 2. Georg. Et passo Psythia utilior, tenuisq; Lageos. Tenatura pedes olim vinctura q; linguam: Purpureæ, preciæq; & quo te carmine dicam Rhetica?

Prĕcium, & precĭosus, Vide PRETIVM.

Prĕcŏr, aris, com. p. cum accusativo, Oro, peto. [שׁאל *sháal* עתר *athár* שׁוע *shúa* ἱκετεύω, παρακαλῶ. Gall. *Prier.* Ital. *Pregare.* Ger. Bitten. Bel. Bidden. Hisp. *Rogar, pedir alcunas.* Pol. *Prosze.* Vng. *Könyörgök.* Ang. *To praye.*] Cic. 1. de Nat. deorum: Quid veneramur, quid precamur deos? Ibidem: Dii quos aequum est colere, precari, veneratiq; solemus. Ĭdĭctum verò cum dicimus, idem est quod opto alicui bonam vel malam fortunam. Sic pro-

nus. Quintilianus: Et oram solventibus bene precemur. Horatius 2. Serm. Satyr. 7: Milvius & scurræ tibi nō referenda precari. Discedunt. Dira precari alicui, Tibul. lib. 2. Eleg. 7. Malè precari alicui. Cic. in Pisonem: An quod tibi proficiscenti evenit, ut omnes execrarentur, malè precarentur, unam tibi illam etiam, & sempiternam esse vellent? Precari ad Deos, Liv. lib. 32. Precari deos bonas preces. Cato capite 134: Iane pater te hac strue commovenda bonas preces precor. ¶ Hujus compositi sunt, Deprecor, Imprecor: de quibus suis locis.

Precātŏr, m. 1. Qui pro alio intercedit, vel postulat, deprecator. [עתר *hathár. iterat, precatus.* Gall. *Prieur, qui prie.* Ital. *Che prega.* Ger. Ein anbetter oder fürbitter. Hisp. *El que roga, rogador.* Pol. *Proszący.* Vng. *Könyörgő.* Ang. *He that prayeth.*] Terentius in Heaut. Nemo accusat Syre te: nec tu aram tibi, neq; precatorem pararis.

Precātĭo, onis, verbale, f. t. Obtestatio, invocatio. [תחנה *techīnnáh* תפלה *tephilláh. Iterat.* Gall. *Priere.* Ital. *Preghiera.* Ger. Ein anbetten Gebẽt. Hisp. *Ruego.* Pol. *Prośba, modlitwa.* Vng. *Könyörgés, imadság.* Ang. *A praying.*] Cicero pro Mur. Quòd illa solennis comitiorum precatio, Consularibus auspiciis consecrata tantam habet in se vim & religionem, &c. Livius 9. ab Vrbe: Quid enim aut sponsoribus in fœdere opus esset, aut obsidibus, ubi precatione res transigitur?

Prĕcis, preci, precem, &c. Obliqui sunt ab inusitato nominativo prex: Precatio, sive obsecratio. [תחנה *techīnnáh* תפלה *tephilláh. Iterat. Precatio.* Gall. *Priere.* Ital. *Preghiera.* Ger. Gebẽt. Hisp. *Ruego.* Pol. *Prośba.* Vng. *Imadság, könörgés.* An. *Prayer.*] Terent. Phorm. Sed parumne est quod omnibus nunc nobis faccessiet senex. Ni instigemus etiam ut nullus locus relinquatur prec? Quintil. lib. 3 cap. 10: Hac illi opus est occasione, ne eum talium precum pudeat. Terētius in Andr. Nihil est prece locutum relictum, jam perturbavi omnia. Horat. 2. Epist. 1: Colchicis implorat aquas docta prece blandus. Ovidius 2. de Ponto Eleg. 2: Tempus adest aptum precibus.

Prĕcĭbus, a, um, adject. Est quod precibus petenti utendũ concedatur tandiu quãdiu is qui concessit, patitur. [*Verneijo.* Gall. *Empruntè à la charge de le rendre.* Ital. *Preso ad imprestito.* Ger. Das einem auff Bitt zu gebrauch gethon und vergönnt ist. Hisp. *Cosa de ruego.* Pol. *Nabyte do wymowienia wprzyjaźni.* Vng. *Engedelembõl való.* Ang. *That by sufferance granted to one for a while, borrowed on a condition to restore it at the will of the lender.*] In hanc sententiam dictum ait Seneca, hominem esse precarii spiritus. Et apud Curtium ait Alexander: Mori præstat quàm precario Imperatorem esse. Idem: Sed precatium spernebatur imperium. Vbi precarium Imperium dicitur id quod tandiu obtinetur, quandiu qui concesserē, permittunt. Animæ precariæ. Tacit. libro 11: Neq; precariam animam inter infensos trahere. Precarium auxilium, non justum ferre, Liv. 2 ab Vrbe. Ius precarium, Tacitus de Germanis. Sãlus precaria, Brutus Ciceroni. Quæstus precarius. Cicero Octaviano: Cujus avus fuerit argentarius, stipulator pater, uterq; verò precarium fecerit quæstum.

Prĕcārĭo, nomen, ipsa terminatione dativi pro adverbio accipitur. [*Iā durēre, mit durch, durch zwingen.* Gall. *Par priere, par empressement.* Ital. *Pregando, per importunità.* Germ. Durch bitt, bittlicher weis. Hisp. *Alcanzando por ruegos.* Pol. *Vprzejęciem obyczajem.* Vng. *Könyörgés által.* Ang. *By suite or prayer.*] Terentius in Eunuch. Sen vi, seu clãm, seu precario. Paul. Iurisconsul. Precario habere videtur, qui possessionem corporis, vel juris adeptus est ex hac solummodo causa quod adhibuit preces, & impetravit, ut sibi possidere aut uti liceat. Velim tamen me rogaveris ut per fundum meum ire, vel agere tibi liceat, vel ut in tectum meum stillicidium, vel tigna in parietem immissum habeas. Cicero pro Aulo Cecin. Ne id quidem satis est, nisi doceat ita se possedisse, ut nec vi, nec clãm, nec precario possederit. Idem 3 de Orat. Etenim verecunda debet esse translatio, ut deducta esse in alienum locum, non irruisse: aut, ut precario, non vi venisse videatur.

Prehendo, Vide PRAEHENDO.

Prĕlum, li, Vide PRAELVM.

Prĕmo, is, pressi, pressum, act. 1. Propriè calco, & innitor alicui rei tum pondere, stringo. [דחק *dachak* תעיק *mahách* דרך *darách* עם *bac* [ח] *lachás. מצר, θλίβω.* Gall. *Presser, fouler, serrer, estraindre.* Ital. *Premere, calcare.* Ger. Trucken/ tringen. Bel. Dwingen. Hisp. *Cargar ò apretar.* Pol. *Cisnąć.* Vng. *Nyomni, szorítani.* Ang. *To presse.*] Virg. 4. Georg. & spumantia cogere pressis Mella favis. Idem Aeneid. 2: veluti qui sentibus anguem Pressit, humi nitens. ¶ Quandoq; ponitur pro adversari, vexare. Virgilius 10. Aeneid. Numina nulla premunt: mortali urgemur ab hoste. Plaut. Amphit. Fata isthæc me premunt. ¶ Quandoque pro effodere. Idem 10. Aeneid.: sulcumque sibi premat ipsa carina. ¶ Quandoque pro insequi, instãre, urgere. [רדף *radháph* [א] *atz. מרדף*] Virgil. 1. Aeneid. Hãc fugerent Graii, premeret Troiana juventus. Idem Georg. 3: Ingentem clamore premes ad retia cervũ. ¶ Quandoque occultare. [כסה *chasáh. κρύπτω.*] Virgil. 1. Aeneid. Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem. ¶ Quandoq; expellere. [דחף *dachápht* בדף *nadhiph. ἐκπέλλω.*] Varro 2: Invitumq; premit ab ædibus. ¶ Quandoq; cohibere. [עצר *hatsár.*] Virgil. 1. Aeneid. Imperio premit, ac vinclis & carcere frænat. ¶ Quandoq; claudere. Virg. 9. Aeneid. pressive oculos ac vulnera lavi. ¶ Quandoq; vitiare. [עבה *bāsáh. μολύνω.*] Varro: Qui toties vilibet tui uxorem abiente pressisti viro. ¶ Quandoq; removere, excitare. Virg. 1. Georg. & rutis opaci Falce premes umbram. ¶ Quandoq; vastare. Virg. 1. Aeneid. pelago premit arva sonanti. ¶ Quandoque occidere. Virg. 9. Aeneid. Armigerũq; Remi premit. ¶ Quandoque demergere, infodere. Idem 2. Georg. Quod superest, quæcũq; premes virgulta per agros Spargere fimo pingui. ¶ Quãdoque instare, & dicendo immorari. Plinius Epistol. 9. lib. 3: Quum Calcam accusarem, nihil magis pressi quam quod accusator ejus, &c. ¶ Quãdoq; reprehẽdere, maledicere. Quintil. lib. 12. de Cicerone: præcipue verò presserunt eum qui videri Atticorum imitatores concupiebant. ¶ Aere alieno premi. Cic. in Catil. Qui quanquam premuntur ære alieno, dominationem tamen expetunt. ¶ Facta premunt annos: hoc est superant. Ovid. 7 Metamorph. Si titulos, annosq; tuos numerare velimus, Facta prement annos: id est, plura erunt facta quàm anni, aut majora quàm pro ætate. ¶ Angustiis premi. Cæs. 3. bell. Gall. Quibus angustiis Cæsar à Venetis premebatur, docet. ¶ Hujus compolita sunt, Apprimo, Comprimo, Deprimo, Exprimo, Imprimo, Opprimo, Reprimo & Supprimo, quæ habent penultimam correptam.

Prĕssŭs, a, um, participium est. [מעוך *maúch* דרוך *darúr* בתין *esúre vallãtus, vehemens, &c.* Gall. *Presse, espraint, serré.* Ital. *Calcato, sarcito.* Germ. Getruckt. Hisp. *Apretado, ò cargado.* Pol. *Vcisniony.* Vng. *Nyomat, szoritatot.* Ang. *Pressed.*] Colum. lib. 7. cap. 8: Illa vero notissima est ratio faciendi caci, quem dicimus manu pressum. Virgil. 2. Eclog.: sunt nobis mitia poma, Castaneæ molles, & pressi copia lactis. Idem 3. Georgic. Læta magis pressis manabunt flumina mãmis. ¶ Aliquando nomen est, & ponitur pro subtilis ac brevis. Cic. in Horten. Quis te autem est, aut fuit unquam in partiendis rebus, in definiendis & explicandis sententiis pressior? ¶ Aliquãdo dicitur onusti, gravatum, βεβαρημένον. Virgil. lib. 1. Georg. Ceu pressæ quum jam portum tetigêre carinæ. ¶ Presso gradu incedere: hoc est, firmo, nec celeri, sed quo cautos incedere videmus. Livius lib. 28: Inde ubi incipiendæ jam pugnæ tempus erat, Hispanos (ea media acies fuit) presso gradu incedere jube. ¶ Pressum vocat Ovidius quod est quasi impressa nota signatum, lib. 6. Fastor. Certa fides facti est, dictus sceleratus ab illa Vicus, & æterna res ea pressa nota est.

Prĕssŭs, us, m. q. Ipsa pressio sive premendi actus. [מדרך *midrách* עקה *hakalı* מעוקה *mehuka'h. θλῖψις, συνοχή.* Gall. *Pressement, fondement.* Ital. *Esso premere.* Ger. Das trucken. Hisp. *Apretamiento.* Pol. *Vcisk.* Vng. *Nyoma, szoritas.* Ang. *A pressing.*] Cic. lib. 1. de Orat. Nemo est quin literatissimũ togatorum omniũ Qu. Valerium Soranum lenitate vocis, atq; ipso oris pressu & sono facilè vincat. Idem 2. Tuscul. Sic animus intentione sua depellit pressum omnem ponderum.

Prĕssūra, æ, f. p. Pressus, hujus pressūs: hoc est, actus ipse premẽdi. [מדרך *midrách* עקה *hakalı* מעוקה *mehuka'h. θλῖψις, συνοχή.* Gall. *Pressoirement, pressurage.* Ital. *Esso premere, ò stringere.* Ger. Ein truck oder zwang. Hisp. *Apretamiento.* Pol. *Vcisk.* Vng. *Nyoma, szoritas.* Ang. *A pressing.*] Plinius lib. 18. cap. 31: Pressura una culeos XX. implere debet. Colum. lib. 2. cap. 36: Mustũ tortivum est quod post primam pressuram vinaceorum circumciso pede exprimitur.

Prĕssō, as. Frequentativum à premo. [*πιεζάζω.* Gall. *Presser souvent.* Ital. *Premere sovente.* Ger. Embsig trucken/ offt trucken. Hisp. *Apretar muchas vezes.* Pol. *Vcisk[ać].* Vng. *Nyomogatom.* Ang. *To presse often.*] Virg. 3. Eclog.: pressabimus ubera palmis. ¶ Invenitur & pressor, aris, deponens. Plautus in Persa: Vomica est, pressare parcè. ¶ Pressatus, participium. Plaut. Asin. Quin tradis hæc crumena pressatum herum.

Prĕssē, adverbium. Subtiliter, breviter. [*συντόμως, συντετμημένως.* Gal. *Serrement, sans superfluité, brievement.* Ital. *Brevemente, senza superfluità, senza vagare.* Ger. Kurtzlich/ eingezogenlich/ ohne überfluß. Hisp. *Apretadamente, cargadamente, brevemente.* Pol. *Krotce, subtilnie.* Vng. *Rövidden.* Ang. *Shortly, briefly.*] Cicero 1. Offic. Alterum exercitatio augebit, alterum imitatio pressè loquentium, & leniter. Idem 4. de Finibus: Sed ut propiùs ad ea Cato accedã, quæ ad te dicta sunt, pressiùs agamus: eaq; quæ modò dixisti, cum his conferamus quæ tuis antepono.

Prĕssōrĭus, a, um, adjectivum: [*πιεστικός, συνοχεύς.* Gall. *Dequoy on se sert à presser.* Ital. *Cosa da premere.* Germ. Das zu dem trucken dienstlich ist. Hisp. *Cosa para apretar.* Pol. *Vcisko[wy].* Vng. *Nyoma, szoritó.* Ang. *That serveth for pressing.*] ut pressorium vas, in quo quid premitur. Colum. lib. 12. cap. 18: Tum sacrificia Libero, Liberæq;

Liberæq;,& vasis pressoriis,quàm sanctissimè,castissimeq; facienda.

Prĕpŏn. Latinè decorũ. [בעים *naïm* בעיות *naïmôth* בעים *naïm.* αρέσκω. Gall. *Honnêteté, bonne grace.* Ital. *Decoro.* Ger. Der wolstand/ gezimmung vnnd erbarkeit in worten vnnd werken. Hisp. *Honestidad.* Pol. *Przystoienośc, wdzięczność y przystoiność.* Vng. *Illendő, illendőség.* Ang. *Comlinesse,that is decent and becometh.*] Cicero de Orat. Vtin vita,sic in oratione nihil est difficilius quàm quod deceat : αρέσκον appellant Græci, nos dicamus sanè decorum. Idem 1. Offic. Hoc loco continetur id quod dici Latinè decorum potest. Græcè enim αρέσκον dicitur.

Presbyter,eri, m. f. Senior. [זקן *zakén* πρεσβύτερος. Gall. *Ancien,prestre.* Ital. *Huomo,antico,prete.* Ger. Ein Alter oder Eltister. Hisp. *Anciano,viejo,presbytero.* Pol. *Starszy.* Vng. *Lăs ember,idős.* Ang. *An elder.*] Augustinus: Sanè etiam grandioris ætatis, & sicut Scriptura loquitur, plenum dierum posse dici seniorem : hoc est, presbyterum. Proinde omnis senex etiam presbyter,non omnis presbyter etiam senex: quia plerunque est hoc nomen ætatis, quæ infrà senectutem senecturi vicina est, & ex hoc etiam ipsa à senectute nomen accepit in Latina lingua.

Prĕstĕr,prestēris,pen. genitivi prod. [שרף *saréph* αρσενικός. Ger. Ein gifftige art der vipernatter,wirt sonst *Lepsae* genannt.] Serpentis genus est, quem alio nomine vocant dipsadem. Lucanus lib. 9. Oraq; dilabens avidus spumantia prester. Plinius lib. 20. capite 20: Sagittarum venena, & serpentium hæmorrhoidum, & prestrum restinguit. ¶ Est etiam prester cœlestis flammæ genus, quæ quicquid attingit, amburit, & proterit. Plinius libro 2. capite 48 : Idem ardentior accensusque dum furit, præster vocatur, amburens contacta pariter & proterens.

Prĕtium, tii, n. s. Quod datur pro re empta. [מחיר *iekár* מכר *mechir* שכר *sachár.* αγορά. Gall. *Prix.* Ital. *Prezzo,prezzio.* Ger. Der kauff oder das gelt mit welchem man ein erkaufft ding bezahlt/ die mietzung. Hisp. *Precio,estimacion de cada cosa.* Pol. *Zapłata.* Vng. *Valamennik,ár.* Ang. *Price or valew.*] Plautus in Pœn. Isto pretio tuas nos facilè feceris. Virgil. 4. Aeneid. Fœmina quæ nostris erraus in finibus, urbem Exiguam pretio posuit. Terentius Heaut. agrum in his regionibus meliorem, neque preti majoris nemo habet. ¶ Avellere pretium antequam ostendatur mitra. Horatius 1. Serm. Satyr. atqui tibi mavis Insidias fieri, pretiumiq; avellier antè, Quàm merces ostendi? ¶ Capi pretio. Tibul. lib. 3. Eleg. 1 : pretio capiuntur avarè. ¶ Aliquando pretium accipitur pro mercede sive præmio: idq; interdum in meliorem partem. Terentius And. Feci e servo ut esses liberius mihi, propterea quòd servitebas liberaliter. Quod habui summum pretium persolvi tibi. Virgil. 5. Aeneid. Et palmæ pretium victoribus. Interdum in deteriorem, ut idem ferè sit quod pœna. Ovid. 10. Metamorph. Mors pretium tardis: ea lex erraminis esto. Terentius in Andr. Ego pretium ob stultitiam fero. ¶ Legitur etiam pretium aliquando pro compositio operæpretium. Tacit. lib. 2 : Res eo anno prolatas haud referrem, ni pretium foret Cn. Pisonis, & Asinii Galli super eo negotio diversas sententias noscere. Pretium operæ, & pretium curæ,locutiones notatu dignæ. Plin. Id verò audire pretium operę sit. Plin. Epist. 15 9: Postea mihi visum est pretium curæ,ipsum Senatusconsultum quærere.

Prĕtiōsus, a, um, Quod est multi pretii. [יקר *iakár* πολύτιμος, σύνπολύτιμος. Gall. *Precieux, riche, & de grand valeur.* Ital. *Di sommo prezzo.* Ger. Köstlich/ viel wärt. Hisp. *De mucho precio.* Pol. *Drogi.* Vng. *Drága,becsűletes.* Ang. *That is pretious and of great valew.*] Plaut. in Bacch. At istimum pretiosa operaria es. Cic. 3. Officiorum : Quærit, si in mari jactura facienda sit, equine pretiosi potiùs jacturam faciat, an servi vilis. ¶ Emptor pretiosus : hoc est, sumptuosus, qui magno pretio aliquid emit. Horat. 3 Carm. Ode 6: Seu navis Hispaniæ magister Dedecorum pretiosus emptor. Ovid. 3 Amor. Ingenium quondã fuerat pretiosius auro. Idem 1. Metam. subitq; argentea proles Auro deterior fulvo, pretiosior ære.

Prĕtiōsĕ, adverbium. [πολυτελῶς, σεμνῶς, πολυτίμως. Gall. *Richement.* Ital. *Riccamente.* Ger. Köstlichen. Hisp. *Ricamente.* Pol. *Drogo.* Vng. *Drágan,bőségesen.* Ang. *Pretiously,richely.*] Cicer. 1. de Inven. Vasa magnificè, & pretiosè cælata. Gell. lib. 5. cap 5: Pretiosè armatum exercitum.

Prĕtiōsĭor, ius, g. f. [πολυτελέστερος. Vng. *Kedvesseg,drágaság.*] Macrobius Satur. lib. 7. cap. 13. ex Ateio Capitone : Electus autem, inquit, ipsa lęva manu digitus minimo proximus, quasi aptior cæteris cui commendaretur annuli pretiositas.

Priapeion, Viola purpurea apud Dioscor. lib. 4. cap. 123.

Prĭdem temporis adverbium, Paulò antè, vel parvo tempore prius. [כבר *chebár.* ἔκπαλαι. Gal. *Il y a long temps.* Ital. *Già tempo ha,già buona pezza di tempo.* Ger. Vor langest/ vor etlicher zeit. Bel. Zuvorn/vormals. Hisp. *Dezia ha ya,mucho tiempo.* Pol. *Nie dawno, przed maly czasem.* Vng. *Ezelőtt, nem regen.* Ang. *Long syne, a great while ago.*] Plinius lib. 7. cap. 16: Ipse verò pridem vidimus ea omnia præter puberatem in filio Cornelii Taciti Equitis Romani. ¶ Aliquando etiam de longiore tempore dicitur, multo antè, vel multo tempore prius, olim, olim. Apuleius: Quod pridem Plato affirmaverat. Quod si cum pridem aut dudum addamus non, vel quàm, vel ita, significant multo tẽpore antè. Plin. lib. 5: Medica non pridem vetiti in Italiã est, nõ multo tẽpore antè. Cicero pro Qu. Roscio: Quã pridẽ Fanni nomẽ in adversaria retulisti? Hoc est, quàm multo tempore antè. Terentius Eunuch. Huc evasit, quasi pridem patre mihi & matre mortuis essent : id est, quantum temporis præterisset. Cicero in Bruto : Nostra autem civitate non ita pridem dominatu regio liberata : id est, non multo tempore antè. Vide Vallam lib. 2. cap. 34.

Pridĭe, adverbium, & Pridianus, a, um, vide in dictionario. STRIDIE.

Primārius, Primates, Primitiæ, Primipilus, vide PRIMVS.

Primŭs, a, um, Quandoq; ad numerum seu ordinem refertur quemadmodum & secundus, & tertius. [ראשון *rishón.* πρῶτος. Gall. *Premier.* Ital. *Primo.* Ger. & Bel. Der erst. Hisp. *Cosa primera en orden.* Pol. *Pierwszy.* Vng. *Első.* Ang. *The first.*] Terentius in Adelph. Primus sentio mala nostra, primus resisto omnia. Virgilius 2. Aeneid. Primus ibis ante omnes, magna comitante caterva, Laocoon ardens summa decurrit ab arce. Cicero Appio, lib. 3: Prima duo capita epistolæ tuæ tacita mihi quodammodo relinquenda sunt. Plancus Ciceroni libro 10: Primæ tuæ sententiæ infinitis cum muneribus, posteriora ad tempus arbitriumq; amicorum meorum composuit. Horatius 2. Epistol. 2: Extremi primorum extremis usque priores. Ingitur autem frequenter apud bonos autores tum quisque : ut, Primo quoque tempore, primo quoque die. Livius 6 ab Vrbe : Decreverunt ut primo quoque tempore decem ad populum ferretur. Cæsar 6. bell. Gall. Cupiebat Cæsar, si qua conditione posset, adversarios in æquum locum deducere, & primo quoque tempore bello decertare. Pompeius ad L. Domitium: Vt primo quoque die Luceriam adveniret. ¶ Prima quaque occasione : id est, ubi primum se, ulla offeret occasio. πρώτῃ τύχῃ. Plinius Iun. Proinde prima quaque occasione mitte. ¶ Quandoque idem valet quod princeps. Virgilius 2. Aeneid. Prima quod ad Trojam pro charis gesserat Argis. ¶ Quandoque ponitur pro optimo, sicut & prior pro meliore. κράτιστος. Idem 9. Aeneid. primos juvenum tot miserit Orco. ¶ Quandoque pro præcipuo. Idem 12. Aeneid. quantos primus patiare labores. ¶ Quandoque pro eo ante quem nullus est. Virgilius 1. Eclog. Hic mihi responsum primus dedit ille petenti. ¶ Primo, plurali numero, pro principiis. Livius lib. 1: Quod bonum si prima satis prospera fuissent, haud dubiè pervenisset ad Romanos. Curt. Adeoq; aciè versatilem posuit, ut qui ultimi erant ne circumirentur, verti ramen, & statim circumagi possent : itaque non prima quàm latera, non latera nisi postrema respexerunt. Tacit. lib. 12 : Quoniam prima consiliorum sinistra cecidissent. ¶ Primis labris gustare. Cic. 1. de Nat. deor. Hunc censes primis (ut dicitur) labris gustasse physiologiam : id est, naturæ rationem, qui quicquam quod ortum sit, putet æternum esse posse? ¶ Hinc fiunt adverbia, Primò, Apprimè, Primùm, Primitus, In primis, cum primis, de quibus sic locuti.

Primæ, arum pluralis tantùm numeri, f. p. idem valet quod primæ partes, vel primus in re aliqua locus. [πρωτεῖα, τὰ πρῶτα. Gall. *Les premieres parties.* Ital. *Le prime parti.* Ger. Der fürnemst theil oder ort/ der vorgang oder vorsitz. Hisp. *Las primeras partes, las primeras partes.* Pol. *Najprzednieysze,przednie.* Vng. *Első részek.* Ang. *The first parties or places in any thinge.*] Vbi primas ferre, vel tenere dicitur qui primum in re aliqua locum obtinet. Cic. in Bruto: Ex his Cotta & Sulpitius, cum meo judicio, tum omnium facilè primas tulerunt : id est, sapientissimi, & doctissimi habiti sunt. Et iterum: Erat excellens in eo vulgi, & facilè primas tenebat. τὰ πρῶτα ἐλάγχανε. Idem de Clar. orator. Primus in causis agebat Hortensius. ¶ Dicimus in eadem significatione, Concedere, & dare primas alicui. Cicero 2. de Orator. Non possum equidem non ingenio primas concedere. Idem 2. Philipp. Pater tuus quo utebatur sene amico adolescens, homo severus & prudens, primas omnium eorum P. Nasica, qui Tiberium Gracchum interfecit, dare solebat. ¶ Deferre primas alicui : pro tribuere principem locum. Cicero 1. de Nat. deor. Ad quem tum Epicuri primas exaustis hominibus deferebant. Idem ad Attic. libro 11 : Amant me gamę, quum à fraterno amore, domesticoque discesserim, ibi primas defero. Id est, post eos ille ex quo maximo me amore prosequeris. Idem in Orat. Cui primæ hinc controversia deferebantur.

Primùm, adverbium, Primò, primo loco. [πρῶτον, πρωτίστως. Gall. *Premierement.* Ital. *Primo, primamente.* Ger. Des erst

Von erſten oder jam erſtus. Belg. Ten erſten. Hiſpan. *Primeramente.* Polon. Wyrzod. Vng. Elöször. Ang. Firſt.] Ab hoc fiunt compoſita, quàmprimùm, & utprimùm. ¶ Ponitur autem aliquando in oratione nulla alia ſequẽte clauſula. Plaut. in Aſin. Cenſen' tu illum hodie primùm ire ad lanetum in geneum? Aliquando alia ſequente clauſula, cui præponitur prętereа, vel deinde. Terent. in Adelph. Næ ego ſum infelix? primùm fratrem nuſquam invenio gentium: Prætereа autem dum illum quæro, à villa mercenarium vidi. Idem in Prolog. Heavton. Id primùm dicam: deinde quod veni eloquar. Nonnunquam ſequitur tertia clauſula, cui præponitur poſtremò. Aliquando pro poſtremò hus ſubjangitur deinde.

Primō. Initiò, principiò, vel ante omnia. [בראשונה *beriſchonah* πρῶτον, πρῶτα. Gall. *Au commencement.* Ital. *Prima, nel principio.* German Erſtlich/von erſten. Hiſp. *Primeramente.* Polon. *Na początku.* Vng. Elöször. Ang. *Firſt or in the beginning.*] Terent. in Phorm. Cœpi adverſari primò. ¶ Primiter dixit Pomponius in Maccis geminis prioribus: Bono animo es, cepis primiter. vide infrà ¶ Primè. Nevius in ἀναπαίστῳ. Acentizomenus fabula eſt primè proba, Soſipater. lib. 11. Gram.

Primŭlus, pen. cor. diminutivum. Plaut. in Amph. Primulo diculo abiit ad legiones. *Iwl* πρῶτον ἰὼν.

Primŭlum, adverbium, *nuũ* πρῶτον καὶ αὖτις. Terent. in Adelph. Paulum plebem primulum facio meam. Plaut. in Menæch. Nam tum dentes mihi cadebant primulum.

Primŭs, a, um. Primus, princeps, ſummus. [הראש *haraſch.* πρῶτος. Gall. *Premier, qui eſt vn des premiers.* Ital. *Primario.* Germ. Der erſt oder fürnemſt. Hiſp. *Coſa primiera en dignidad.* Polon. Pierwſzy. Vng. Első, elsö. Ang. *The firſt, chief or principall.*] Primarius lapis, qui primus in aliquo ædificii fundamento ponitur. Primani cives, qui primi ſunt in civitate, qui principes cives, & vin principes etiã dicũtur. οἱ πρῶτοι ἄνδρες, ἐξοχοι. Cic 5. Verr. Jure omnia decem civitatum & privatis primariorum virorum teſtimoniis. Plin. lib. 7. cap. 43: Voluiſſe enim primarium bellatorem eſſe, optimum oratorem, fortiſſimum Imperatorem, &c. Plautus Sticho: Quin vos capitis conditionem ex peſſima primariam? Tereut. Phorm. Neque hujus ſis veritus fœmina primaria, Quin tu novo modo ei faceres contumelias. Primario loco eſſe, Cic 5 de Finib.

Primātes, m. t. Dicti ſunt qui & ſummates ſive optimates, qui ſunt primi in civitate. [ראשים *raſchim* גדולים *ghedholim* קלינים *keſinim.* οἱ πρῶτοι, οἱ ἄρχοντες. Gall. *Les premiers & principaux.* Ital. *Primati.* Ger. Fürnemſten die zu oberſt am brẽt ſitzen. Hiſp. *Los principales del pueblo.* Pol. *Przedniejſzy.* Vngar. *Fő fő urak.* Ang. *The principalles or nobles.*]

Primātus, hujus primatus, pe. prod. m. q. Ipſa primatũ dignitas, ſive ordo principatus. [משרה *miſrah.* τὸ πρωτεῖον, τὸ ἀρχεῖον, τὸ πρῶτον εἶναι μέτρον χώρας. Gall. *Principauté, primauté.* Ital. *Principato, prima banda.* Germ. Der Fürnemſten oder Oberſten Stadt vnd Orte. Hiſp. *Primeria en dignidad, principado.* Polon. *Przedniejſzy urzędu albo godności.* Vng. *Vraſág, elsőség, mértékség.* Ang. *Principalitie or primacie.*] Plin. libr. 15. cap. 12: Primatum mutavit Cæſar. Idem lib 8. cap. 3: Obid phaleris argenteis, quo maximè gaudent, & reliquo omni primatu donavit. ¶ Primatum dare alicui rei. Varro 1. de Re ruſt. cap. 7: Alii dant primatum bonis pratis, at ego quoq; à quo antiqui prata, parata appellabant.

Primāni, m. l. Primæ legionis milites dicebantur, quemadmodum Secundani, ſecundæ: Tertiani, tertiæ. [οἱ ἐκ τῆς πρώτης στρατιωτικοὶ, οἱ ἐν τῇ πρώτῃ λεγεῶνι στρατευόμενοι. German Die fürnemſten Rotmeiſter im Krieg.] Tacit. Annal. lib. 1: Primani ſtratis, una & vicesimanorum principibus, aquilam abſtulêre. Primanus Tribunus is dicebatur qui primæ legioni tributum ſcribebat, ut tradit Feſtus, citans Catonis orationem quam de ſuis virtutibus contra Thermum habuit.

Primātes, aliquando adjectivum eſt, ac valet idem, quod ſummi vel extremi: [ראשים *raſchim* גדולים *ghedholim* שרים *ſarim* קלינים *keſinim.* οἱ πρῶτοι, οἱ ἄκροι. Gall. *Les premiers.* Ital. *Primi, primary.* German. Die vorderſten / oder auſſerſten. Hiſpan. *Los primeros.* Polon. *Przedniejſzy, przykowie.* Vngar. *Első.* Ang. *The noble and ſpeciall men.*] ut Primores ungues, Primores digiti, Primores nares. Primoribus labris: nam in arcum genere reliquos caſus non habet. Primores (inquit Nonius) dicuntur ſummæ quæque res. Lucil. libro 8. Satyr. Gallinaceus quum victor ſe gallus honeſtè Suſtulit in digitos primoresque erigit ungues. Plautus in Bacch. Sic hos digitulis duobus ſumebas primoribus? Idem in Trinummo: Atque etiam modò verſabatur mihi in labris primoribus. ¶ Primoribus labris guſtare, eſt leviter quippiã attingere, & quod habitè dicitur, *ſuperficialiter.* Cicero pro Cælio: Equidem multos & vidi in hac civitate, & audivi, non modò qui primoribus labris guſtaſſent genus hoc vitæ, & extremis (ut dicitur) digitis attigiſſent: ſed qui totam adoleſcentiam voluptatibus dedidiſſet, emerſiſſe aliquando. ¶ Primores viri: hoc eſt, primi, ſive optimates. Suetonius: Scripta famoſa, vulgoque edita, quibus primores viri ac fœminæ notabantur, abolevit. ¶ Accuſativum ſingularem protulit Gell. libro 16. cap. 5: Animadvertit quoſdam (inquit) haudquaquam indoctos viros opinari, veſtibulũ eſſe partem domus primorem, quam vulgus atrium vocat. Et Cato capite 11: Surculos in terram deprimito, extolliroque primorem partem. ¶ Ponitur aliquãdo primores ſubſtantivè pro optimatibus. Livius 1. ab Vrbe: Reſtitere Romani tanquam cœleſti voce juſſi: ipſe ad primores Romulus provolat. Virgilius 9 Aeneidos: Protinus armati incedunt: quos omnis euntes Primorum manus ad portas, juvenumque, ſenumque Proſequitur votis. Vbi Servius: Primorum: genitivus hic venit ab eo quod eſt, hi Primores, ſicuti hi Proceres, quorum nominum nominativus ſingularis non invenitur, licet dicamus, hujus primoris. Horatius 2. Serm. Satyr. 11: Primores populi arripuit, populumque tributim. ¶ Nonnunquam pro dentibus anterioribus qui primi in ridendo retegũtur: Græcè πρῶνες & πρῶνες dicuntur. Plin. libro 11. capite 37: Terreſtrium minutis quadrupedibus primores bini utrinque longiſſimi. Ibidem: Capræ ſuperiores dentes non ſunt, præter primores geminos.

Primævŭs, a, um. In primo ætatis flore conſtitutus, ævo & ætate primus. [οἱ ἀκμὴν ἔχοντες τῆς ἡλικίας. Gall. *De la premiere aage, le plus aagé, ou plus vieil.* Ital. *De eta fiorita.* German Der erſten/blühenden alters. Hiſp. *Coſa de la primera edad.* Pol. *Pierſzego wieku.* Vng. *Virágzóban élo.* Ang. *The eldeſt, or of the firſt age.*] Virg. 9. Aeneid. vixit unus Helenor, Et Lycus elapſi: quorum primævus Helenor. Idem 10. Aeneid. primævo corpore Lauſus. Idem 7. Aen. primævo flore juventus.

Primĭcērĭus, à cera (ut autor eſt Hieronymus in Chronicis, & Caſſiodorus in Epiſtol.) dicebatur notarius principis qui cæteris honore antecedebat. Antiqui enim in ceratis tabulis ſcribebant. Idem & Græcè πρωτοκολλητὴς dicitur. Ammianus Marc. Vexati ſunt multi, & nocentes, & innocentes: inter quos Valentius ex primicerio protectorũ Tribunus. Ad eundem etiam modum ſecundicerius dicebatur qui ſecundum inter principis notarios gradum obtinebat.

Primĭgĕnĭus, a, um. Primitivus, quaſi primogenitus. [בכור *bechor.* πρωτότοκος, πρωτογενὴς, πρωτόκτιστος. Gall. *Premier né, ainé, engendré.* Ital. *Premieramente generato, primogenito.* Germ. Erſtlich erboren/anfengtlich. Hiſp. *Primero engendrado.* Polon. *Pierworodny, pierſzy.* Vngar. *Első született, elsőszülött vala.* Ang. *The firſt begotten.*] Vnde Primigenia ſemina dicuntur quæ à natura nobis inſita ſunt, quæ Cicero prima naturæ, & Græci τὰ κατὰ φύσιν ἀποπεμπόμενα appellant. Ea his numerant incolumitatem, conſervationemque omnium partium, valetudinem, ſenſus integros, doloris vacuitatem, vires, pulchritudinem, cæteraque hujuſmodi. Varro 1. de Re ruſt. ca. 40: In his intùs primigenia ſemiña dedit natura. 12. ¶ Primigenia pecuaria. Varro libro 2. cap. 2: Dicam de primigenia pecuariali eſt, de ovibus, quales ſint ad fœturam utiles. ¶ Verba item vocantur primigenia. πρωτότοκα. ut lego, ſcribo, quæ non ſunt profecta ab alio, ſed ſuas quaſi radices miſerunt. ¶ Item primigenius ſulcus dicitur. teſte Feſto, qui in condẽda nova urbe junctis tauro & vacca deſignationis cauſa imprimebatur. Et primigenia jura, primi & maximi natu filii, τὰ πρωτότοκα. ¶ Primigenia fortuna. Cicero 2 de Legibus: Fortunaq; ſit vel hujuſce dicit: nam valet in omnes dies, vel reſpiciens ad opem ferendam: vel fors, in quo incerti caſus ſignificantur magis. vel primigenia à gignendo. Liv. lib. 34: Et eadem Fortunæ Primigeniæ in colle Quirinali dedicavit Qu. Martius Ralla, Duumvir ad ipſum creatus.

Primĭtīvus, a, um. Quod aliundè non habet originem. [πρωτότυπος. Gall. *Primitif, primerdlo premier.* Ital. *Primitivo.* Germ. Anfengtlich oder vrſprüngtlich. Hiſp. *Coſa primera engendrada.* Pol. *Przedniejſzy.* Vng. Első, eredet nekũd vala. Ang. *The firſt, that commeth not of an other.*] Vnde & primitiva verba quæ aliundè non deſivantur ut Amo. Primitivi anni. Colum. de Arbor. cap. 23: Ea res & fertilem arborem reddet, & primitivis annis fructum vinoſum: poſtea verò etiam dulcem, & apyrinum.

Primĭpărĭ, pen. corr. f. p. Dicitur fœmina in quovis animalium genere, quæ primò peperit. [πρωτοτόκος ἡ. Gall. *Qui accouche de ſon premier enfant.* Ital. *Di primo parto.* German. Die jum erſten gebirt. Hiſpan. *Hembra primeriza.* Polon. *Pierworódka.* Vngar. Első haſo. Vng. *That is brought a bed of his firſt child.*] Plinius libro 8. cap. 40. de canibus: Et ab eâ quæ fœmina ſit, ex primipara genita, citiùs cerni.

Primĭpīlus, li, pen. prod. m. ſ. Centurio primæ cohortis, ut Liv. lib. 7. ſcribit. [πρώτου πίλου ἄρχων. Ger. Ein Hauptmañ der erſten Rott.] Nam ordo partes tres habebat, quarũ unamquamq; primipilum vocabãt. Ibidẽ: Id propter P. Solonium poſtulatũ eſt à cõjuratis qui alternis propè annis & Tribunus militũ, & primus Centurio erat, quẽ nũc *primipilum* appellant. Cæſ. 2. bell. Gall. In his Primipilo P. Sextio Baculo fortiſſimo viro, multis gravibusq; vulneribus cõfecto. Primipilus (ut ait Veget. lib. 2.) ecce milites ducebat in prima acie, erat q; caput legionis.

Primipīlāris, dici videtur, non tàm miles qui sub centurione primi pili merebat, quàm ipse centurio qui olim prædictus erat hac dignitate. Et ea ratione dicitur Primipilaris, qua Consularis. Quintil. lib. 6 cap. 3: An Primipilaris ei testamento suadere ordinare suprema judicia. [Ger. Der der ersten Rott Hauptmann gewesen ist.]

Primipŏtens, [Vng. Első hatalmas, mindenek felett hatalmas.] Apuleius in Asclepio Hermetis: Ille Divinus & pater, deus primipotens, & unus gubernator mundi.

Primĭtĕ & Primitùs, adverbia à Primùm, primò, teste Nonio. [בראשונה barischonah. πρώτως. Gall. Premierement. Ital. Primieramente. Ger. Erstlich, anfengklichen. Hisp. Primeramente. Pol. Wprzod. Vng. Elsőször. Ang. First.] Lucil. lib. 5: Sicuti quū primitei ficos populare sentis. Varro 2. de Re rust. cap. 2: Primitùs oritur herba imbribus primoribus evocata. Idem lib. 1. cap. 31: In vitiario primitùs quum exit vitis, tota resecari solet. Lucret. lib. 4: Tum quibus ætatis freta primitùs insinuantur.

Primĭtĭus, a, um. Quod in aliqua re primū est. [ראשון rischón. πρῶτος. Gall. Premier ou principal. Ital. Principale. Germ. Das fürnemst. Hisp. Primero y principal. Pol. Przedny. Vng. Első, kezdet. Ang. The first or principall.] Ovid. 12. Metam. Ecce rapit mediis flagrantem Rhetus ab aris Primitium torrem.

Primĭtĭæ, arum, f. p. Primi fructus ex agro percepti qui Deo offeruntur. [ראשית reschìth בכורים bichchurim. ἀπαρχαί, πρωτογένεια. Gall. Primices, les premiers fruits de l'annee qu'on offre à Dieu. Ital. Primitie di frutti che si offeriscono à Dio. German. Die erstling der newen früchten. Hisp. Las primicias de cada cosa. Pol. Pierwsze wyroki prawa. Vngar. Szentgyo. Ang. The first fruites of the yeare offered to god.] Prisci enim Romani, teste Plin. lib. 18. cap. 2, non gustabant vina, aut novas fruges priusquam sacerdotes primitias libassent. ¶ Primitias virgis resecare censuerūt, inquit Colum. lib. 4. cap. 10. id est prima flagella. ¶ Primitiæ operum. Stat. 2. Theb. Tu bellis, tu pace feres de more frequentes Primitias operum, non indignante Diana. Primitiæ armorū. Idē lib. 11. Theb. Hei mihi primitiis armorū, & rite nefasto Libato, jussuq; mor-. Primitiæ lachrymarum, Idem 3. Theb. Primitias ego mitto lacrymarum, & cædis acerbæ Ante tubas, ferrumque tuli.

Primŏdium, pro primo [בראשונה barischonah. Ger. Zum erstē fürs erst.] Plaut. in Capt. Primodùm opus est pistoribus.

Primŏgĕnĭtus, m. f. inquit Hieronymus contra Helvidium. Est qui aperit vulvam, & ante quē nullus est genitus, non is quem frater pòst genitus subsequitur. [בכור bchor. πρωτότοκος. Gall. Premier né. Ital. Primogenito. German. Ein erstgeborner. Hispan. Primero engendrado. Pol. Pierworodny. Vng. Elsőszülött. Ang. The first begotten.] Nam & omnis unigenitus est primogenitus. Alioquin si non primogenitus esset nisi is tantùm quem sequūtur fratres, tandiu sacerdotibus primogenita non deberentur, quandiu & alia fuerint procreata, ne fortè partu non sequente unigenitus sit, & non primogenitus. Est igitur primogenitus, non post quem alii, sed ante quem nullus est genitus. Plin. lib. 11. cap. 40: Primogenitis in quacunque parte suos primas premunt. Intellige mammas. Quanquam ibi in pleriſq; exemplaribus Primis genitis, legitur, divisis dictionibus: & præbent pro premunt.

Primōrdĭum, n. s. Quæ primò ordimur: hoc est, initia. [ראשית reschìth. τὸ πρῶτον τινος, ἀρχαί. Gall. Commencement. Ital. Principio. Germ. Der erste anfang. Hisp. Comienco. Polon. Początek. Vng. Eley, kezdet. Ang. The first entrances or beginnings.] Plin. lib. 12. cap. 1: Quamobrem par est ordinem vitæ, & aliorum ante alia dicere, ac moribus primordia ingerere. Cic. in Partit. Ut Primordia rerum & quasi præcurrentia, in quibus ineſt aliquid argumenti. ¶ Belli primordia, Stat. 2. Achil. Dicēdi primordia. Quintil. lib. 1. cap. 9: Gentis primordia, Ovid. 5. Metam. Aspice, ait, Perseu nostræ primordia gentis.

Princeps, principis, com. t. Propriè idem est quod primus. [הראשון haríschon. πρῶτος. Gall. Prince. Ital. Principe. Germ. Ein Furnemester oder Oberster / ein Furst. Belg. Een vorst / overste. Hisp. Principe ò varon principal. Pol. Książę. Vng. Fejedelem. Ang. A prince.] Cic. 5. Verr. Sicilia princeps se ad amicitiam populi Romani applicuit, & prima omnium provincia est appellata. Idē de Orat. Herodotus ille, qui princeps genus hoc ornavit. Ibidem: Gorgias princeps ex omnibus ausus est, &c. Virgil. 9. Æn. Princeps ardentē conjecit lampada Turnus: hoc est, primus conjecit. Sic Ianuarium Columella principem mensem appellat, lib. 11. cap. 2. Principem locū vel gradū obtinere: hoc est primum vel præcipuum. Cic. pro Domo sua: Locum principem auctoritatemq; in salute mea tenuistis. ¶ Ab hac significatione manavit ut qui in civitate reliquis autoritate antecelleret, quiq; primum dignitatis locū obineret, Princeps appellaretur. [נשיא nasi שר sar. נגיד naghid.] Cic. pro Domo sua: Civitatis longè princeps Pōpeius. Idē 2. Philip. O' dii immortales, quàm magnū est, in civitate locū tueri principis. Plin. lib. 7. cap. 3: Fuit inter principes civitatis sine potētia, sine invidia.

Dearum princeps Iuno. Ovid. 6 Fast. Cur igitur regina vocor, princepsq; dearū? Romani item Imperatores suos, quòd Regum nomen iis esset odiosius, Principes appellaverunt. Ovid. 4. Trist. Eleg. 4: Nec tamen officium nostro tibi carmine factum, Principe tam justo, posse nocere puto. In milicia Romana principes dicebantur secundæ aciei milites, ex robustiore ferè gente collecti & armis maximè insignes. Ita enim apud Romanos acies instruebatur, ut primi hostes aggrederentur manipuli hastatorū ex flore juvenum pubescentium collecti: qui si hostē propulsare non possent, à principibus qui omnes ferè tales erant, in intervalla ordinum recipiebantur: moxq; hi in eorum locū succedebant: hastati autem post eos subsequebātur. Si à principibus quoq; nō satis fœliciter esset pugnatū, à prima acie ad triarios paulatim referebantur, unoq; agmine facto, nullaque spe post se relicta, unà omnes in hostē procedebāt. Vide Liv. lib. 8 ab Vrbe. ¶ Octavum principem ducere, teste Budæo, est octavum ordinem ducere inter principes. Cicer. ad Rempub. Cretensi bello Metello imperatore, octavum principem duxe. ¶ Principit cura quæ debeat esse, vide Olaum Mag. in Praefat. per Goth. histor.

Principālis, le, om. t. Quod primū & præcipuum est, aut quod Principis est. [הראשון haríschon. πρωτεύων, κύριος. Gall. Principal. Ital. Principale. German. Das fürnemst. Hisp. Principal. Pol. Przedni, książęcy. Vngar. Fő, főherb való. Ang. Chiefe and principall.] Quintil. lib. 9. cap. 1: Est igitur Tropus, sermo à naturali & principali significatione translatus ad aliā, ornandę orationis gratia: id est, præcipua. Idem lib. 3. cap. 11: Hanc quæstionem veluti principalem, vocant ἡγεμονικήν. Plin. lib. 18. cap. 3: Igitur de cultura agri præcipere, principale fuit & apud exteros. Cic. de Fato: Si omnia fato fiant, sequi illud quidem, ut omnia causis fiant antepositis: verum non principalibus causis, & perfectis, sed adjuvantibus, & proximis. ¶ Principalis apparatus, & Res principales, quæ sunt Principis, vel Principe dignæ. Tacit. lib. 1: Nullo principali apparatu, sed vetere egestate conspicuus. Plin. in Paneg. Tanta hujus gratia Principis, tanta securitas temporum est, ut ille non principalibus rebus existimet dignos. ¶ Principalis porta castrorum, inquit Festus, nominatur, quòd in eo loco est in quo Principes ordines tendunt. Liv. 4. bell. Maced. Duæ legiones duabus principalibus portis signa efferre jussæ.

Principālĭtās, tis. [Vngar. Főség, kiválkeppen valóság.] Macrob. Comment. lib. 1. cap. 3: Tria illa quæ sola sunt genera principalitatis amplectitur.

Principātus, m. q. Dominatus, primæ. Cic. de Nat. lib. 2. Principatum id dico, quod ἡγεμονίαν vocant.

Principālĭter, adverb. Præcipuè. [κυρίως, ἡγεμονικῶς. Gall. Principalement. Ital. & Hisp. Principalmente. Germ. Fürnemlich. Polon. Książęcemu sposobem. Vngar. Kiválkeppen. Ang. Chiefly, specially.] Plin. in Paneg. Quid vitam, quid mores ventatis quam principaliter formas? Seneca: Ille qui nominis dolere, quàm gaudere principaliter posset.

Principĭum, principii, n. s. Initium cujusvis rei. [ראשית reschìth. ἀρχή. Gall. Commencement. Ital. Principio. Germ. Ein anfang, vrsprung. Belg. Een begintsel, vorsprong. Hisp. Comienco. Pol. Początek. Vngar. Kezdet, eley. Ang. The beginning of any thing.] Cicer. 3. de Finib. Omnium rerum principia parva sed suis progressionibus ula augentur. Idem 1. de Nat. deor. Cujus principium aliquod est, ejus necesse est esse extremum. ¶ Principia dicendi, pro orationis exordio: ut exabrupto in principia dicendi. apud Cicer. de Orat. Ibidem: In utroque autem horum genere & principia tarda sunt, & exitus, tamen ipsi & præcipi esse debent. ¶ Interdum accipitur pro fundamento rei faciendę, cui innituntur reliqua omnia quæ in ea tradūtur. Cic. 3. de Leg. Quocirca vereor committere ut non bene prima, & diligenter explorata principia ponantur. ¶ Interdum accipitur, pro primo illo rerum omnium fonte unde cæteræ omnia fluxerunt: atque initium sumpserunt. Idem 3 Tusc. Principii nulla est origo: nam ex principio oriuntur omnia: quæ autem ex re nulla alia nasci potest.

Principĭa, principiorū, n. p. Locus in acie à principib. militibus sic appellatus. Inde, Post principia esse, est esse in tuto, extra periculum. Sumptum à bellis, in quibus tutissimus locus est post principia. Livius. Terent. in Eunuch. Tu hosce ambos hic ego ero pro principia. Vide Chiliadas Erasm. ¶ Principia in acie, pro principibus, sæpè apud Livium sumpta. Cic. Brutum: Spes libertatis nusquam nisi in nostrorum castrorum principiis est.

Principĭtŭs, adverb. Primùm. [בראשונה berischonah. πρώτον. Gall. Premierement, en premier lieu, en commencement. Ital. Primamente. Ger. Erstlich, anfenglich. Hisp. Primeramente. Polon. Naprzod, naprzòd. Vngar. Először. Ang. First, in the beginning.] Terent. in Eunuch. Principiò vos credere amore hoc mihi vehementer velim. Cicer. 1. Offic. Principiò generi animantium omni est à natura tributum, &c.

Prisc.

Priŏr, prioris, com. t. Nomen comparativum, quod propriè de duobus dicitur. [הָרִאשׁוֹן *harischôn*. πρότερος. Gall. *De deux le premier.* Ital. *Primo di due.* German. Der vorder. Hisp. *El primero de dos.* Pol. *Przedniejszy.* Vng. *Elsŏb.* Ang. *The former or first of two.*] Cic. in Pisonem: Me Quæstorem in primis, Ædilem priorem, Prætorem primum populus Romanus fecit. Idem de Claris Oratoribus: Etsi utrique primas, priores tamen deferunt Lælio. Sic, Priore loco caulam dicere, Idem pro Quintio. ¶ Nonnunquam tamen priorem de pluribus dici legimus, ut idem sit quod primus. Gell. lib. 14: Quotiescunque usu venisset, ut omnes ibi magistratus, eodem tempore Romæ essent: qui eorum prior alios esset, ei potissimum Senatus consulendi jus fuisse. Apul. lib. 2. Flor. Vt Hippias è numero Sophistarum est, etiam multitudine prior omnibus, eloquentia nulli secundus. ¶ Priores nostros, pro majoribus nostris dixit Plin. lib. 3. Epist. 4: Veniebat in mentem & singulorum hospitum injurias atrocitatibus voluntariis exercitos. Et Virg. 3 Aen. Sicanio prætenta sinu jacet insula contra Plemmyrium undosum: nomen dixere priores Ortygiam.

Prĭŏdĭum, *ii*. τὸ πρότερον. Cui retrorsum opponitur. [Vngar. *Elŏtt fele.*] Macrob. Satur. li. 7. cap. 9: Septē corporei modus, aut enim accedit priorsum aut retrorsum recedit, &c.

Prĭscus, a, um. Quod superiori ætate fuit, vetus, antiquus: [קַדְמוֹנִי *kadmoni*. ἀρχαῖος. Gal. *De viel temps, du temps iadis.* Ita. *Antico molto.* Ger. Alt/des vergangnen alters. Belg. Out. Hispan. *Antiguo, de otra edad.* Polon. *Stary.* Vngar. *Regi, ŏ.* Ang. *Ancient, of old time.*] ut Prisci Latini, qui fuere antequam Roma conderetur. Cicero 3. de Orat. Et illud quod loquitur, priscum virum interpretatur, si plane fuerit rusticanum. Virgil. 9 Aen. Prisca fides facto, sed fama perennis. Martial. lib. 1: Prisca fides nescit, &c. Gens prisca mortalium, Horat. Epod. 2. More prisco Ovid. 2 Fast. Flamen ad hæc prisco more Dialis erat. Religio prisca, Ovid. 10. Metam. Severitas prisca. Cicer. de Arusp. resp. Cujus priscam illam severitatem sacrificii, mirificè tua tuetur eximiatur imitata.

Prĭscē, adverbium, Priscorum more. [παλαιῶς, παλαιικῶς. Gall. *A la vieille mode, A l' antique.* Ital. *All' antica, dal tempo antico.* Ger. Auff die alte weis oder gestalt. Hisp. *A guisa y manera antigua.* Pol. *Starodawnie.* Vng. *Regi modra.* Ang. *After the manner of the antiquities.*] Cic. pro M. Cælio: Vtrum me secum severè, & graviter, & prisce agere malit, an remissè, ac leniter, & urbanè.

Prĭstĭnus, a, um, penult. corr. Quod superioribus annis, mensibus, diebus, nostra memoria fuit: [קַדְמוֹנִי *kadmoni*. παλαιὸς. Gall. *Ancien, qui iadis fut par devant ou au paravant.* Ital. *Già fatto per l'adietro.* Germ. Das verdrig oder vorgehnd / das vor gewesen ist. Hispan. *Primero, antiguo.* Polon. *Przedtym bedący, przyszły.* Vn. *Elŏbb, mueyt.* Ang. *Former, that hath bene heretofore or afore tyme.*] ut Pristina nostra benevolentia. Dictum pristinum, teste Prisciano, quasi primistinum. Cicero 5. de Finibus: Non necesse est à pristina remanere. Idem 2. de Divin. Quod quum accidisset nostræ reipublicæ, tum pristinis orbari muneribus, hæc studia revocare cœpimus. Cæs. 7. bell. Gall. Tanta tamen omnis Galliæ consensio fuit libertatis vindicandæ, & pristinæ belli laudis recuperandæ. Gloria pristina. Virgilius 10. Aeneid. Dignitas pristina, Cicero Lentulo libro 1: Ætas pristina. Claud. 3. Paneg. ¶ Dicitur etiam pristinum de iis quæ superioribus ætatibus fuerunt, modò de iis sit sermo quæ non senescunt: ut Pharos & Tyrus nunquam in statum pristinum redibunt. ¶ Aliquando pristinus idem est quod prior. Curtius: Dies proximo procelloso fuit.

Prĭstĭnālis, pristinale. Col. lib. 7. cap. 9: Vel etiam pristinale albū pulli potest. Vbi quidam, & fortè melius, legunt pistrinale.

Prĭstis, is. [μόρος. Germ. Ein besonderes Wunder/gar lang vnd schmal.] Genus piscis marini longissimi, atq; anguilli corporis. Plin. lib 6. cap. 3, scribit pristes in mari Indico ducenûm cubitorum esse, balænas quaternûm jugerum. In hunc piscem fabulatur Poëtæ, Scyllę marini monstri extrema desinere. Virg. 3 Aen. Prima hominis facies, & pulcro pectore virgo Pube tenus postrema immani corpore pristis. Ab hujus similitudine, navis oblonga dicta est pristis. Idē 5. Aen. Velocem Mnesteus agit in cemige pristin. Vbi Servius: Si navem, *inquit*, intelligas hīc Pristin, hujus pristis facit: si de bellua, hæc Pistrix, pistricis. Etymitamen ratio pristis & pristicem potius scribendum esse. Videntur enim deduci ἀπὸ τῦ πρίζειν τὰ κύματα: hoc est, à secandis fluctibus.

Privātis. Vide PRIVVS.

Privignus, gni, m. f. Filius mariti, ex alia conjuge, vel uxoris ex alio marito. [πατρυιός. Gall. *Vn beaufils, le fils d' vn mari ou femme qui se va autre mariage au paravant.* Ital. *Figliastro.* German. Ein Stieffsohn. Hispan. *Antenado.* Polon. *Dziecię, wszpomoc.* Vngar. *Mostoha fia.* Ang. *A stepsonne or soonne in law.*] Brutus Attico: Quanto autem magis illa callere videtur Philippus, qui privigno minus tribuerit quām Cic. qui alieno tribuit. Propert. lib. 2. Eleg. 1: Pocula privigno non nocitura suo. ¶ Privigna. Cic. ad Att. libr. 13: De uxore Tuberonis, & privigna, neque possum jam abdere, neque volo Tuberonem defendere: observandum est non solùm privignum, aut privignam dici qui quæve uxoris meæ filius filiave est, sed etiam qui quæve nepos neptisve est. l. adoptivus. 14. §. ult. D. de rit. nupt. Privignus dictus, inquit Festus, quòd priùs quām mater secundò nuberet, est genitus. Pri enim veteres pro præ dixerunt. Hæc ille. Verùm quid vignus significat? Itaque dixerim ex Prius & Genitus concretum vocabulum esse: & quum fortassis ab initio esset priugenus, postea suavitatis causa litera i, interjecta, & e. sublata, factum est privignus.

Prīvilĕgium, & Privo. Vide PRIVS.

Prĭus, comparativum, n. t. [הָרִאשׁוֹן *harischôn*. πρότερον. Gall. *Auparauant, deuant, plustoſt.* Ital. *Primiero.* German. Das vorder. Hispan. *Primero.* Polon. *Wprzod, przedtym.* Vng. *Elŏbb.* Ang. *The former.*] Horat. 1. Serm. Satyr. 4: & quod prius ordine verbum est, Posterius facias. Terent. in Eunuch. Si quidem hercle possis, nil prius neque fortius: hoc est, nihil melius, aut præstātius. Ovid. in Ibin: Nēve sine exemplis ævi cruciere prioris, Sint tua Trojanis non leviora malis.

Prĭus, adverb. Antè, vel citiùs. [קֹדֶם *kadmah* סָרַם *terem, ætas.* Gall. *Plustoſt, deuant.* Ital. *Piu tosto.* German. Eh oder vorhin. Hispan. *Antes, más presto.* Pol. *Richlei.* Vngar. *Elēb.* Ang. *Before.*] Plautus in Amph. Priùs tua opinione hic adero. Terent. in Heaut. Nam si semel tuum animum intellexerit, Priùs proditurum te tuam vitam, & priùs pecuniam omnem, quam abs te amittas filium: hui, Quantam fenestram ad nequitiam patefeceris. Virg. 1. Georg. Ac priùs ignotum ferro quām scindimus æquor. Cic. ad Attic. lib. 4: Nihil priùs mihi faciendum putavi, quām ut tibi gratularer.

Prĭusquam, una dictione, vel prius quām duabus, Antequam. Prius quām. [קֹדֶם סָרַם *kadmath terem mēs ē.* Gall. *Premier que, deuant ou auant que.* Ital. *Inanzi che.* Ger. Bes vnd eh/Eh denn. Hisp. *Antes que.* Pol. *Dźiewie.* Vn. *Mielek elbitte.* Ang. *Before that.*] Jungitur quādoq; Indicativo. Cic. 1. Philip. Priusquam de Republica dicere incipio, pauca querar de hesterna M. Antonii injuria. Terent. in Hecyr. Priusquam hanc uxorē duxi, habebā alibi animum amori deditum. Quandoq; conjunctivo. Salust. in Catil. Priusquam incipias, consulto: & ubi consulueris, maturè opus facto est. Virg. 1. Georg. Cōtinuò ferro culpā cōpesce, priusquam Dira per incautum serpant contagia vulgus.

Prīvĭus, a, um. Privatus, proprius. [ἰδιάζων. Gall. *Privé, propre & particulier.* Ital. *Particolare, proprio.* Ger. Besonder/eder sonderbar/eines eigen. Hisp. *Cosa propria de cada vno.* Pol. *Mocny, własny, osobny.* Vng. *Tulaidon.* Ang. *Privat, particuler or proper.*] Nonius: Privum, est proprium uniuscujusq. Horat. lib. 1. Epist. -conducto navigio æquè Nauseat, ac locuples, quē ducit priva triremis. Antiqui priva dixerunt pro singulis, teste Gell. lib. 10. cap. 20: De singulis (*inquit*) concepta, privilegia potiùs vocari debēre, quia veteres priva dixerunt quę nos *singula* dicimus. Liv. lib. 30. cap. 43: Fecialis quum in Africam ad feriendum fœdus ire juberētur, ipsis postulantibus, Senatusconsultum in hæc verba factū est, ut privos lapides silices privasq; verbenas secum ferrent. Hoc est, singulos silices, & singulas verbenas.

Prīvātus, privata, tum. à privus, Proprius, peculiaris, quod est unius cujusq; civis: cujus antithesin est Publicus. [ἰδιῶτης. Gall. *Privé, appartenant à vn chacun.* Ital. *Privato particolare.* Ger. Eigen oder sonderbar. Hisp. *Cosa propria de cada vno.* Pol. *Samiwas.* Vn. *Tulaidon.* Ang. *Proper, particulare, private.*] Cic. de Amic. Quia [illegible] Scipione vixerim, quo cū mihi conjuncta cura de re publica & de privata fuit. Idem de Senect. Manēt ingenia senibus, modò permaneat studium, & industria: nec ea solùm in claris & honoratis viris, sed in vitā etiam privata & quieta. Idē 3. de Finib. Verbis tamen in dicendo quasi privatis utuntur ac suis. Idem 1. Offic. Deinde ut communibus utatur pro communibus, privatis ut suis. Sunt autē privata nata nulla, sed aut vetere occupatione, ut qui quondam in vacua venerūt, &c. Census privatus, Horat. 2 Carm. Ode 15. Domus privata, Cic. pro Quintio. Vita privata, Lucan. lib. 7. Odium privatum. Brutus ad Ciceronem: Quod autē tibi cū Antonio privātum odium. Privatæ feriæ etiam dicebantur sacrorū propriorum, velut dies natales, ut ait Festus, fulgurū procurationes, & hujusmodi quæ fiebant pro familiis singulis, & hominibus. ¶ Hinc privati homines dicuntur, qui nullū gerunt magistratū, quòd illi diu ū sui juris sunt qui à publica cura abstinēt. [ἰδιῶται. Gall. *Qui n' ont aucun office ne dignité.* Ital. *Quelli che non hanno effetto ne dignità.* Germ. Leut die für sich selbs sind eines sonderbaren stands/ vnd keine gemeine Ehrundempter tragen. Hispan. *Los que no tienen officio publico.* Pol. *Sobie wolni.* Vng. *Köz rendbely, tisztsellul vala.* Ang. *They which hath no charge or office in ruling a common weale.*] Cicer. lib. 1. Offic. Privatum autem oportet æquo & pari cum civibus jure vivere. Plaut. Capt. Hic qualis imperator, nunc privatus est. Cic. 1. de Invent. In fortuna quæritur, servus sit, an liber: pecuniosus, an tenuis: privatus, an cum potestate.

Prīvātim,

Privātim, adverb. cui opponitur Publicé. [*Idiq.* Gall. *En privé, à part, en particulier, particulierement.* Ital. *Privatamente, specialmente, particolarmente.* Germ. Sonderlich oder sonderbarlich. Hisp. *Specialmente sin officio publico.* Polon. *Osobliwie.* Vng. *Vsak magoknak, tulkon.* Ang. *Privately.*] Sallustius in Catil. Existimans publicè, privatimque alieno ære oppressos. Cicero 5. de Finibus: Nam aut privatim aliquid gerere malunt, aut qui, &c. ¶ Significat aliquando privatim pro eo quod vulgò dicitur, *specialiter, particulariter*, vel *in particulari*. Plinius libro 6. cap. 17: De iis privatim condidit volumen. ¶ In eadem etiam significatione legimus privatè. Cicero ad Atticum, libro 7: Illud privatè non ascribis, &c.

Prīvo, as, act. p. Adimo, spolio. [שכל *shiḥchehēl.* ἀποστερῶ, στερίσκω. Gall. *Priver, oster à quelqu' vn.* Ital. *Privare.* Ger. Berauben. Belg. Beroouen. Hisp. *Privare, desposar à otro.* Pol. *Odeimuie, zbawiam.* Vng. *Megh fosztom, meg mentem.* Ang. *To deprive, to spoile and take away.*] Plaut. in Asin. Ego Polistum portitorem privabo portorio. Cic. 4. Acad. Spoliat nos judicio, privat approbatione omni, orbat sensibus. Idem in Top. Præpositio enim IN privat verbum, ea vi quam haberet, si IN præpositum non fuisset: ut dignitas, indignitas. Privare oculis, Cic. 4 Acad. Privare vita, Idē in Parad. Private communi luce, occidere, Idem pro Quintio. Patriam privare aspectu suo, Cic. Marcello lib. 5.

Prīvāns, tis, particip. [משכל *meshachchēl.* στερῶν.] Cicer. in Top. Suat enim alia contraria quæ privantia licet appellemus Latinè, Græcè appellantur στερητικά.

Prīvātus, a, um, participium à privor, aris, passivo, spoliatus. [שכול *shachūl.* ἐστερημένος, ἐρημώσας? Gall. *Privé, à qui on a osté quelque chose.* Ital. *Privato, à chi è stato tolta qualche cosa.* Ger. Beraubet. Hisp. *Privado, desposado.* Pol. *Zbawiony, obrany.* Vn. *Meg fosztatot.* Ang. *Deprived, spoiled.*] Ovid. 1. de Ponto: Alter ob hunc similem privatus lumine culpam Clamabat media se meruisse via. Plaut. in Trucul. Tum pol ego & domo privatus sum, & pecu. Plin. de Viris illustribus: Privatus stipendio.

Privātio, onis, verbal. f. t. Spoliatio, ademptio. [שכול *shechōl.* στέρησις, ἀποστέρησις. Gall. *Privation, ostement.* Ital. *Privatione.* Ger. Beraubung. Hisp. *Aquella obra de desposar.* Pol. *Obranie, odebranie.* Vngar. *Meg fosztas.* Ang. *A depriving, spoiling.*] Cic. 2. de Finib. Quia dolori non voluptas contraria est, sed doloris privatio. Idem 1. de Finib. Omni privatione doloris putat Epicurus terminari summam voluptatem.

Prīvilegium, privilegii, n. s. Lex privatis facta, sive lex ad privatos homines, singulosq; pertinēs. [ἀποστέρησις, ἀποστερίσκω. Gall. *Privilege.* Ital. & Hisp. *Privilegio.* Germ. Ein freiheit. Belg. Vryheyt. Pol. *Przywilei, wolnosci.* Vngar. *Privilegium, szabadsagra valo.* An. *Privilege.*] Cic. pro Domo sua: Leges privatis hominibus irrogari: id est enim privilegium. Gell. lib. 10. cap. 20: Neq; de imperio Cn. Pompeii, neq; de reditu Ciceronis, neq; de cæde P. Clodii quæsitio, neque alia id genus populi plebisve jussa leges vocari possunt: nō sunt enim generalia jussa, neque de universis civibus, sed de singulis cōceptaq; quocirca privilegia potiùs vocari debent: quia veteres priva dixerunt, quæ nos *singula* dicimus.

Prīvilēgiārius, dicitur cui aliquod privilegium concessum est: vulgò ab indoctis *Provilegiatus* nuncupatur. Vnde Milites privilegiarii dicti, qui vacabant officio. [ἀποστερισκόμενος κλίνεσθαι εἰς ἀργόν. Gall. *Privilegié.* Ital. *Privilegiato.* German. Ein freyer. Hisp. *Privilegiado.* Polon. *Wolnosci, maiący.* Vng. Az kinek *privilegiuma vagion.* An. *To whome a priviledge is graunted.*] Vlp. in l. Sed an hic ff. Quod cum eo qui in alt. pot. Rectè inquit, dicetur occupantis meliorem esse conditionem, nisi quis privilegiarius veniat.

Pro, Præpositio est ablativo casui serviens, varios in oratione usus habens, variasque significationes. Aliquando enim significat ante: [בער *beḥādh* תחת *taḥath.* ἀντί. Gall. *Pour, au lieu.* Ital. *Per.* German. Vor. Belg. Voor. Hisp. *Por.* Pol. *Przed.* Vng. *Ert.* Ang. *For, in stead or place.*] ut pro curia, pro mœnibus. Sallust. Qui ni maturassent pro curia sociis signum dare. ¶ Interdum ponitur loco in: ut pro rostris, pro censu, pro tribunali. Plin. Epist. 301: Postulavitque ut cognoscerem pro tribunali. ¶ Interdum pro juxta, sive secundū. κατά. ut pro Platonis sententia, pro hominū judicio. Sedulò moneō quæ possum, pro mea sapientia. Pro meis viribus id est, juxta vel secundum meas vires. ¶ Interdū significat causam, & ponit pro propter. Plin. Epist. 189: Hæc tibi admonitus immodicæ severitatis exēplo, pro amore mutuo scripsi. Terent. in Eunuch. Ego pol te pro istis dictis & factis scelus ulciscar. ¶ Interdū pro loco. Terent. in Andr. Pro illo te ducam, illius loco. Plin. lib. 2. cap. 7: Pro diis habent obscœna. ¶ Interdum imperandi jus & autoritatem præ se fert: ut Tribuni plebis pro potestate intercesserunt. ¶ Nonnunquam defensionē propugnationemq; habet, varię. Terent. Nam nisi hæc ita essent, pro illo haud starem. Virgil. lib. 9: -pro turribus astant: id est, pro defensione turrium. ¶ Pro eo ac, vel Pro eo atque, legitur pro ita ut, vel perinde ut. Sulpitius ad Ciceronem: Sanè quàm pro eo ac debui, graviter molestèque tuli. Vlpianus: Pro eo habendum, atq; si nullo jure factum esset. ¶ Est & interjectio admirantis. ✠. Terent. in Adelph. Prō dii immortales, facinus indignum quod narrat! Item interjectio dolentis, seu indignantis. Terent. in Heaut. Prō Deūm atque hominum fidem. Plautus: Prō sancte Jupiter, quid video? Sed his duobus modis circumflectitur, & nominativo, accusativo, vocativoque jungitur, ut patet ex superioribus exemplis. ¶ In compositione quandoque privativa est, ut Profanus: id est, non sacer. Prohibeo, propudium. Negant enim in his sanctitas, potestas, ac pudor. ¶ Quandoque accipitur loco e, vel super: ut Prominet: id est, eminet, vel supereminet. ¶ Nonnunquam significat porrò, sive in longum: ut promissa barba. ¶ Nonnunquam diu: ut Procelo, propando, interdū procul: ut Provincia quasi Procul ab Italia dicta. Profugus, procul fugiens: Procella, quæ procul veniens percutit. ¶ Sæpè etiam ultra ad locum, vel ad aliquem tendere: ut Pragredior, provcho. ¶ Interdum palàm & more solenni: ut Pronuntio, promulgo. ¶ Nonnunquam antè, ut procuro, propono. ¶ Quandoque valde: ut procuryus.

Prōædifico, as, unde proædificatum veteres dicebant, teste Festo, quod ex privato loco processerat in publicum solum.

Prōăgōgĭon, [ἀποπροάγειν. Gall. *Production de paillardise que font les maquereaux & maquerelles.* Ital. *Mettere en prostibolo vergine o meretrici, & à guadagno, come fanno ruffiani & ruffiane.* Germ. Die hinfartreibung zu dem Huren wäsen. Hispan. *Obra de poner à la puteria.* Polon. *Zmodzenie do kurestwa.* Vngar. *Bestelessen vale adas.* Ang. *An open setting out of bandes.*] Latinè prodoctio, vel prostitutio dici potest. Sueton. in Ner. capit. 28: Super ingenuorum proagogia, & nuptarum concubinatus, Vestali virgini Rubriæ vim intulit. Dictum proagogium à verbo Græco προαγωγεύειν, quod est prostituere, vel lenocinium facere.

Prŏămitā, æ, proavi soror. [Vng. *Iob atyam atyanak nenye.*] Vt propatruus, proavi frater. [Vn. *Iob atyam atyanak batya.*] Cato. D. lib. 38. Tit. 10 l. 1.

Prŏautŏr proautoris, Pro progenitore legitur apud Suetonū in Claudio: Appium Cæcum generis sui proautorem: id est, autorem, & principem, ἀρχηγέτην. Budæus.

Prŏāvus, proavi, penult. corr. Avi paterni, vel materni pater. [ἀππάππους. Gall. *Bisayeul, le pere du pere grand.* Ital. *Bisavolo.* German. Ein ūrē / meines Großvatters oder Großmutter Vater. Hispan. *El bisabuelo, padre del abuelo.* Polon. *Moge dziadka albo babki matki ociec.* Vng. *Iob atyamnak az attia.* Ang. *My great fathers or grandmothers father.*] Plaut. in Milit. Patet, avus, proavos, abavos. Cic. de Clar. Orat. Nam & de duobus avis jam diximus, Scipione & Crasso, & de tribus proavis, &c. Hujus relativum est Pronepos, à quo fœmininum, Proneptis. ¶ A Proavo fœminium proavia, aviæ mater. ἀππάππη.

Prŏāvunculus, & promatertera: Id est, proaviæ frater, & soror. [Vngar. *Az iob anyam anyanak batya, es nenye.*] Cato. D. lib. 38. Tit. 10. l. 1.

Prŏbabĭlis. Vide PROBVS.

Prŏbatĭca, piscina. προβατικὴ κολυμβήθρα. Hierosolymis erat, in qua sacerdotes oves immolandas abluebant: πρόβατον enim Græcis ovis est: & προβάτειος, ovinus: unde Probatica piscina dicta, quasi ovina.

Prŏblēmă, problematis, n. t. & problematum, problemon, n. s. [πρόβλημα. German. Ein frag / da man mit einer probation außgibt / Rätersch.] Propositio est interrogationem habens. Philosophi propriè problemata appellant, rerum obditarum perquisitiones & conjecturas, quibus mirè animi quodā acumine, quā certa indagine remotiora naturæ arcana explorantur: cujusmodi sunt apud Aristotelē & Plutarchū.

Prŏbo. Vide PROBVS.

Prŏbŏscis, proboscidis, f. t. [προβοσκίς. Gall. *Le museau de la trompe d' vn elephant.* Ital. *La trombra del elefante.* Germ. Die Nasen eines Heffants. Belg. Schorre: eenen neus. Hil. *La tromba dello elephante.* Pol. *Nos elephantowy.* Vng. *Az elephantnak az orra.* Ang. *The snowte of an elephant.*] Rostrum elephanti, vel muscus ejus dictum, ut ait Nonius, quòd antè depascat. Latini in elephanti manum appellant, quòd ea veluti manu utatur. Plin. lib. 8 cap. 12: Resolvunt elephanti nodos manu. Nonius Marcellus Proboscis, *anguis*, Græcum nomen est dictum quòd antè depascit. Est autem porrecta corporis pars imbærens naribus, quæ cum cepto homine in nullis animalibus invenitur. Varro: Ita me sæpe factam hericium cum proboscide.

Prŏbrum, probri, n. s. Stuprum, adulterium, flagitium. [חלה *nebalah* כבלות *nablūth:* חרפה *cherpah* נדוף *ghiddūph.* Gall. *Carreprochable, vilenie, iniure.* Ital. *Qualunche cosa vituperosa & brutta, che altrui sia rimproverata trovandosi adultero, stupratore, vituperio, villania.* German. Ein verbūtsche that / ein schandt / schwechung / ist mit Hurey oder Ehbruch: Item, ein schand vnd schmachwort. Belg. Een hoereerye. Hisp. *Deshonesto, vituperio, injuria.* Pol. *Zelywosci, sframowanie.* Vngaric. *Paraznaság, boyasz.* Ang.

A ripe

Improbissall, as horedame, edmatrie.] Suetonius in Cæsare, cap. 43. Diremit nuptias prætorii viri. Qui digressam à marito post biduum statim duxerat, quamvis sine probri suspitione peregrinarum mercium portoria instituit. Vode lex fuit apud Romanos, ut probrum virginis Vestalis capite puniretur. ¶ Aliàs significat maledictum, contumeliam, sive infamiam, dedecus, quæ ex scelere sequi solet. ὄνειδος, ἔντιμος. ut Datum eō probrandi est, ignominiæ ascriptum. Livius libro 21. His ferè occurrant portis, ingerunt probra, ægrè abstinent quin cultro oppugnent. Epistolæ plenæ probrorum, apud Cicero. ad Att. lib 4.

Prŏbrōsŭs, probrosa, probrosum, adjectivum, Ignominiosum. [חרפה *schlim.* ὀνειδικός. Gall. *Plein d'injures, de deshonnesteté & vilenie.* Ital. *Vituperoso, ignominioso.* Germ. Schmächlich / schandtlich. Hispan. *Denostado y feo.* Polon. *Sramotliwy* item *Sromotny.* Vngar. *Szidalmas.* Ang. *Reprochfull, rebukefull.*] Gell. lib. 1: Maneatque ejus inter agendum forent argutiæ admodum, & gestuosæ, maledictis, compellationibus probrosis jactatus est. Cicer. 5. Verr. Vt simul illam quoque ejus vocem probrosam agnoscatis. Horat. 3. Carm. Ode 5: O pudor, ò magna Carthago probrosis Altior Italiæ ruinis.

Prōbus, a, um. f. Bonus, quasi prohibus: quòd se à delinquendo prohibeat. [טוב *tob* חסיד *chasidh.* χρηστός, ἀγαθός. Gall. *Bon, de bonne.* Ital. *Buono, da bene, approuato da buoni.* Germ. From / aufrechtes Belg. Deugt. Hisp. *Bueno y aprouado y prouechoso.* Pol. Cnotliwy, dobrotliwy. Vng. *Iamber.* Ang. *Good, honest.*] Plaut. in Trinum. Qualive amico mea cōmendavi bona? C. A. Probo & fideli & fido, &c. Cic. pro Cluent. Neq; enim hoc homine sanctior, neq; probior, neq; in omnibus officiis retinendis diligentior esse quisquā potest. ¶ Per metaphoram dicitur etiā de rebus inanimatis, argentū probum, nō adulteratum. Liv. 2 belli Maced. Carthaginienses eo anno argentū in stipendium impositum Romā advexerunt: id quia probum non esse Quæstores renuntiaverunt, experientibusq; pars quarta decocta erat pecunia Romæ mutua sumpta, interstrimentū argēti supplerentur. ¶ Color probus. Colum. lib. 3. cap. 2: Sint matrices pubi coloris, robusti corporis, quadratæ. Merx proba. Plaut. in Pœn. Proba merx facilè emptorē reperit, tametsi in abstruso sita est. Probi nummi. Plaut. in Persa: nummi sexcenti hic erūt probi, numerati. Sapor probus. Colum. de Arbor. cap. 3: Morbus, citroq; difficulter vineę convalescunt: sed firmū probūque saporem vini præbent. Ingenium probum. Cicer. 1. Offic. Sic ipso joco aliquod probi ingenii lumē elucebat. ¶ Probis contrarii sunt Improbi ἀδιόφυες. Improbi (ut inquit Asconius) contra leges sunt: sicut inofficiosus, contra merita. Inhumanus contra pietatem.

Prŏbissĭmŭs, à quo probissimè. Tercat. Plin. Epist. lib. 2. Apollinaris: Adjutum tamen cuperem juvenem probissimum gratissimumque. [Vng. *tgbo iember.*]

Prŏbē adverb. Bene, rectè, eleganter. [*Bènissimè, parfaitement.* Gall. *Ben.* Ital. *Bene.* German Wol. Hisp. *Buenamente.* Pol. *Bardzo dobrze.* Vng. *Iamberul.* Ang. *Well, honestlie.*] Plaut. in Mostel. Probè nos probè, ut voluimus, viximus. Omnibus autem fere verbis jungi potest probè curare, probè decipere, probè meminī, probè potus, probè ornatus: probè præcere dixit Plautus in Amph. id est fortiter.

Prŏbĭtĕr, adverbium, pro probè, apud antiquos. Varro Ostogei. Postquam avida libido rapere ac concidere cœpit, seque optulit, non probiter illi repere.

Prŏbĭtās, probitatis, f. t. Bonitas. [טוב *tob* חסיד *chasidh.* χρηστότης, ἀγαθότης. Gall. *Bonté.* Ital. *Bontà.* German. Frombkeit / aufrechtigkeit. Hispan. *Bondad.* Polon. *Dobrotliwosc.* Vng. *Iamborsag.* Ang. *Goodnes, honestie.*] Cic. de Amicit. Quod si tanta vis probitatis est, ut eam, &c.

Prŏbo, probas, act. p. Laudo, commendo, approbo. [שבח *shabach* הלל *halal.* תשבחות *bishkhdh.* ἐπαινῶ, ἀποδέχομαι. Gall. *Prouuer, approuuer, louer.* Ital. *Laudare, approuare, prouare.* Ger. Für gut geben / loben. Belg. Proben Hisp. *Prouar, loar, aprobar.* Pol. *Pochwalam.* Vn. *Ianallom, dusirom.* Ang. *To commend, to proue, approue & allow.*] Cic. Att. Audio à bonis viris hanc constitutionem nostram nō probari. Ibidem: Meum factū probari tibi te gaudeo. Cicer. in Cat. Majo. Mihi verò & Flacco nostro jam probari potuit tam flagitiosa, & tam perdita libidinis est. nullo modo persuaderi mihi potuit, ut bonā judicarem, & laudarem tantam libidinē. ¶ Hinc probari & valere in vulgus, vel ad populū, ad vulgus: id est, populare & plausibile est. Cic. in Parad. Cato autē perfectus, mea sententia, Stoicus, & asserit quę non probantur in vulgus. Plus est autem probare quàm laudare. Cic. ad Marium, lib. 7: Teq; & istam rationem tuam & laudo vehementer, & probo. ¶ Quandoq; probare est argumentis demonstrare, alicui persuadere, & facere ut probetur. [הוכיח *hochiakh.* ἐλέγχειν, ἀποδεικνύειν, διακρίνειν. Pol. *Vmierdsam.* Vng. *Meg bizonitani.*] Plaut. in Rud. Non probare pernegando mihi potes, nisi pars detur. Quint. lib. 1. cap. 10: Dialecticè probare. Lucret. lib. 2: Huic satis illud erat planum facere atque probare. Terent. in Eunuch. Præterea forma, ætas ipsa est facilè ut pro Eunucho probes: subaudi, te, inquit Donatus. Sic etiam dicimus: Homo sacrilegus probavit se pro innocente. ¶ Quandoque periculum facere, tentare: [בחן *bachan.* Gall. *Essayer, esprouuer.* Ital. *Assaggiare.* Germ. Versuchen, probieren, beweisen. Hispan *Esperimentar.* Pol. *Doswadczam.* Ang. *To assaye.*] ut apud Columellam, probare boves. Ovid. in Epistol. Phyllidis: Exitus acta probat. ¶ Quandoque permittere. Horat. lib. 1. Carm. Vagus & sinistra labitur ripa Ioue non probante. ¶ Hujus compolita sunt, Approbo, Comprobo, ejusdem ferè significationis. συγκατατίθεμαι. Et contraria horum, Improbo, & Reprobo, pro damno, quæ habent penultimam correptam. ἐγκαλῶ, ἐλέγχω.

Prŏbandŭs, probanda, probandum, Cæsar 5. belli Gall. Quem locum probandæ virtutis tuæ expectas.

Prŏbātŭs, probata, probatum, Cognitus, conspectus. [ידוע *jadhiadh* נבחן *nibchan* חשוב *chaschūb* בחשב *nechschab.* δοκιμάσιος, ἐνδοξος. Gall. *Esprouué, bien estimé.* Ital. *Approuato, stimato, tenuto in stima.* German. Bewehret. Hisp. *Prouado, alabado.* Pol. *Doznany, doświadczony.* Vn. *Meg probaltatot, ismalt.* Ang. *Tried, proued, well estimed or in good reputation.*] Cic. in Top. Nā & ingeniosos, & opulentos, & ætatis spatio probatos, digoos quibus credatur, putant. Ovid. 15. Metam. Crimenque parens hinc restat probatum. ¶ Aliquando fit nomen, & ponitur pro bonus, egregius, &c. Liv. 7. bell. Pun. Ita repente exuit antiquos mores, ut nemo tota juventute haberetur prior, nec probatior primoribus patrum, suis paritet alienis q; esset. Probatissimus homo. Cicer. 4. Verr. Probatissima fœmina, Cic pro Cecinna.

Prŏbātŏr, atoris, m. 2. Qui probat. [חבר *bocher* דוגמה *dugmah.* Gall. *Qui approuue quelque fait.* Ita. *Che prona qualche cosa.* Ger. Beweiter. Hisp. *El que prueua alge.* Pol. *Doswiadczaiący probierz.* Vng. *Probalo, ianallo.* Ang. *An approuer or commender.*] Cic. 2. Philip. Quid enim interest inter suasorem facti, & probatorem? Idem pro Cæcin. Hujus rationis non modò non inventor, sed ne probator quidem fuit. Ovid. 2. de Pon. Eleg. 2: Ingenii certè, quo nos malè sensimus usos Artibus exceptis, sæpe probator eras.

Prŏbātĭo, onis, f. t. [חבר *bocher* דוגמה *dugmah.* Gall. *Preuue.* Ital. *Proua.* Ger. Ein beweisung. Hisp. *Obra de prouar, esperiencia.* Polon. *Doświadczenie, doświadczenie.* Vng. *Ianallas, bizonitas, meg probalas.* Ang. *A proofe.*] Cic. 3 Verr. Quid ita? ne vitiosum opus fieret? at erat probatio tua. ¶ Artificialis Probatio, firma probatio, hinc arces probationes, inexpugnabiles probationes, potentissimæ probationes, leguntur apud Quintilianum.

Prŏbābĭlĭs, le, om. t. dicitur quod licet fortassis non sit verum, videtur tamen rationibus probari posse. [πιθανός. Gall. *Probable, louable.* Ital. *Probabile.* Ger. Glaublich / das bewärt mag werden. Hisp. *Lo que se puede prouar.* Pol. *Prawdzyie podobny.* Vng. *Ianallhato, bizerö.* Ang. *Prouable, that seemeth to be true.*] Cic. 1. de Invent. Probabile aūt est id quod ferè fieri solet, aut quod in opinione positum est, aut quod habet in se ad hoc quādam similitudinem, sive id falsum est, sive verum. Idem in Parad. Nihil est tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile.

Prŏbābĭlĭtĕr, adverb. Verisimiliter. [πιθανῶς, εἰκότως. Gall. *Probablement, auec couleur & apparence de verité.* Ital. *Con apparenza di verità.* German. Glaublichen / glaubwirdiglich. Hispan. *Probablemente.* Polon. *Podobnie.* Vngar. *Hiherö keppen.* Ang. *Prouably, appearinglie.*] Cicer. 1. de Divin. Illa verò cur eventant quis probabiliter dixerit?

Prŏbābĭlĭtās, atis, f. t. [εἰκότης, τὸ εἰκός. Gall. *Probabilité, couleur & apparence de verité.* Ital. *Gran colore & apparenza di verità.* German. Glaubwirdigkeit / gleichförmigkeit der warheit. Hispan. *Aquella possibilidad de probar.* Polon. *Ku prawdzie podobieństwo.* Vngar. *El lehetö, ianalhato dolog.* Ang. *Prouability, appearance of truth.*] Cic. 4. Acad. Certè tam multa non colligisset quæ non fallerent probabilitate magna, nisi videret his, &c. Captiosa probabilitas, Cic. 3. de Finibus.

Prŏcax, procacis, Vide PROCO, procax.

Prŏcĭpĭs, pe. cor. Progenies q̄ ab uno capite procedit. Festus.

Procēdo, procedis, penult. prod. 2. t. Progredior. [עבר *habar.* προέρχομαι, προβαίνω, προχωρέω. Gall. *Marcher outre, passer auant, proceder.* Ital. *Procedere andare auanti.* German. Herfur gehn oder dahergehn. Hispan. *Ve adelante ò proceder.* Pol. *Postępuie.* Vngar. *Elèrhök, megyek.* Ang. *To procede or walk forward.*] Cic. 1. de Divinat. In sella aurea sedit, & cum purpurea veste processit. Cæs. 1. bell. Civil. Tali dum pugnatur modo, lentè ac paulatim proceditur. Cicer. pro Sext. Huic ad urbem venienti obviam civitas cum lacrymis gemituque processerit. Salust. in Iugurth. Sed ubi plerunque noctis processit, quod est, quasi præterit. ¶ Aliquando est bene, vel malè cedere, sive cadere, Terent. in Andr. Nisi id putas, quia processit parum, Non posse hoc jam ad salutem converti malum. Plaut. in Capt. Neque jejunioriorem, neque magis effractum fame vidi nec cui minus Procedat quicquid facere occœperit. ¶ Procedere in pedes, pro

des, pro pedibus nasci, vel in pedes gigni. Plin. lib. 7. cap. 3: In pedes procedere nascentem, contra naturam est. ¶ Procedere in Philosophia, est proficere. Cic. 3. de Finib. Qui tum in philosophia, tum in optimo genere philosophiæ tantum processerit. ¶ Procedūt stipēdia militibus, quod vulgò dicitur, *currūt*. Liv. lib. 25: Tribuni Plebis, si iis videretur, ad populum ferrent, ut qui minores septem & decem annis sacramento dixissent, iis perinde stipendia procederent ac si septem & viginti annorum, aut majores milites facti essent. ¶ Procedere item apud Iureconsultos ponitur, pro valere & locum habere. Vlpian. l. 7. §. 3. D. ad leg. Aquil. Hoc autem in servo non procedit, in filio fam. vulnerato procedit. Hotomanus.

Prŏcēdēns, procedentis, participium. [יצא *jetsé* עבר *habēr*. προϐαίνων, *ou προεκόπτων*. Gall. *Marchant outre, s' avancant* Ital. *Chi passa avanti*. Germ. Herfürgehnd. Hisp. *Que procede & anda adelante*. Pol. *Posle passerçy*. Vn. Кѣпетькоѣ. Ang. *That goeth forward*.] Cicer. 3. Tusc. Quod ita esse dies declarat: quæ procedens ita mitigat, ut iisdem malis manentibus non modò leniatur ægritudo, sed in plerisq; tollatur. ¶ Tempore procedēte, quod vulgò dicimus *Successu temporis*. Plin. lib. 11. cap. 16: Tempore procedente instillant cibos. Plin. Iun. Epist. 64: Sed vereor ne procedente tempore ex ipso remedio vitia nascantur.

Prŏcĕssĭo, nis, f. t. processus. [ἰμπορεύεσθαι, ἐξέρχεσθαι. Vng. *Ki menetel, elö menni pompanal vala lárus*.] Iul. Capitolinus in Pertinace: Cùm Pertinax eo die processionem, quam ad Athenæum paraverat ut audiret poëtā, ob sacrificii præsagiam distulisset.

Prŏcessŭs, us, m. q. Progressus. [אוּבָא *metiá*. προϐασις, προκοπή. Gall. *Marchement plus outre, anauncement*. Ital. *Andare più avanti, avanzamento*. German. Ein fargang oder furgichung. Belg. Een voorgangk. Hispan. *Obra de yr adelante*. Polon. *Pośle-jek*. Vngr. *Elmenetel*. Ang. *A going forward*.] Cicer. pro lege Manil. Vt ex iis locis à militibus nostris reditus maturus, quàm processus longior quæreretur. ¶ Nonnunquam accipitur pro promotione, sive profectu. προκοπή. Sueton. de Clar. Gram. Ad summam, philologus ab semet nominatus ipse, ad Lælium Hermam scripsit, se in Græcis literis magnum processum habere. ¶ Aliquādo pro successu, sive evētu. Seneca Epist. 116. Quæruntur & de consiliis & de processibus suis: maluntque semper quæ reliquerunt.

Prŏceleusmatĭcŭs, κελευσματικός, Pes ex quatuor syllabis brevibus constans: ita dictus quòd ob celeritatem, brevium q; syllabarum concursum, celeusmatis hoc est, nauticæ cohortationi esset aptissimus: sive quòd sacris Minervæ carmen quoddam hoc pede constans primo loco cani solebat.

Prŏcello, procellis, act. t. Concutio, everto. [שׁעַר *sihabēr*. σείω. Gall. *Abaire vaer ius, renuerser* Ital. *Percuotere, battere sotto sopra*. German. Vngestümigtlich vmbstürmen. Hisp. *Reboluer, trastornar subuertir*. Pol. Wywracam. Vngar. *Fel forditom*. Ang. *To turne vpside downe, to strik*.] Plin. in Paneg. Erant sub oculis naufragia multorum, quos invidiosa tranquillitate provectos, improvisus turbo proculerat.

Prŏcellæ, procellæ, f. p. Tempestas, imber, turbo. [סַעַר *sahar* סוּפָה *saphāh*. Ἐπιϐολή. Gall. *Tourmente & tempeste de vents*. Ital. *Procella, tempesta*. German. Ein Sturmwind sonderlich auff grossen Wassern. Belg. Een Stormwindt. Hisp. *Grande tempestad*. Polon. *Burzkawa wodzye*. Vngar. *Szelvész, haboru*. Ang. *A storme or tempest*.] Dicta ab eo quod omnia procellat: id est, moveat, & concutiat. Virgil. 1. Aeneid. -crebræque procellis Africus. Ovid. 11. Metamorph. Hic jubet: impediunt adversæ jussa procellæ: Nec sinit audiri vocem fragor æquoris ullam. Virg. 1. Aeneid. Talia jactanti stridens Aquilone procella Velum adversa ferit, fluctusque ad sidera tollit. ¶ Translatè accipitur pro omni periculo, & rebus adversis. Cic. pro Cluēt. Et vitam illam tranquillam & quietam, remotam à procellis invidiarū, & hujuscemodi judiciorum anfractu, sequi maluisse. Iratum procellæ, Silius lib. 11.

Prŏcellōsus, procellosa, procellosum. Procellis plenus. [סוּפָתִי Gall. *Plein de tourmente & tempeste de vents*. Ital. *Pieno di tempella & vento*. German. Voll Sturmwind oder vngestümigkeit: vngestümig. Hispan. *Lleno de tempestad*. Polon. *Burzliwy burzliwy nawodzie*. Vngar. *Szel vészel teliyes*. Ang. *Stormie or full of tempests*.] Livius libro 40: Ver procellosum eo anno fuit. Plin. libro 18. cap. 35: Nubecula quamvis parva ventum procellosum dabit.

Procĕrus, procera, procerum, pen. prod. Prolixus, & in longitudinē productus. [רָם *rum* גְּבֹהַּ *ghāhōah*. Ὑψηλός, μέγας, ἐξέχων, ὑπερέχων. Gall. *Fort long, fort haut*. Ital. *Lungo, alto*. Germ. Hochlang, hoch und grōß. Hisp. *Cosa alta ò luenga en su especie*. Pol. Wysoki, długi. Vn. *Magasi hoszu*. Ang. *Long, or high, tall*.] Quod nomē quidam à cera derivant, quasi ad similitudinem ceræ protensum propter facilitatē. Alii à crescendo quasi procerum. Horat. 2. Serm. Satyr. 2: -quò pertinet ergo Proceros odisse lupos? Virgil. 7. Aegloga: -atque solo proceras erigit alnos. Horat. 3. Carm. Ode 23: Proceras manibus vertere fraxinos. ¶ Hujus compositum est Improcerus: vide suo loco.

Prŏcĕllŭlus, diminutivum à procerus. [Vngar. *Magossacska*.] Lampridius in Alexandro Severo: Oblectatio fuit, ut caruli cū procellulis luderent.

Prŏcĕrē, adverbium, Longè. [ὑψηλῶς, ὑψηλάς. Gall. *En haut fort hautement*. Ital. *Porgendo in suori, porgendo inanzi alamente*. German. Jun die höhe oder lenge. Hispan. *Alto y luengamente*. Polon. Wdł'ig. Vngar. *Magossan*. Ang. *Very highlie*.] Cicero 3. de Orat. Brachium procerius projectum, quasi quoddam telum orationis.

Prŏcĕrĭtās, atis, f. t. Prolixitas, staturæ altitudo. [רֹם *rom* גְּבֹהָה *ghōbah* (vel) *ghebōah*. μέγεθος. Gall. *Longueur & hauteur*. Ital. *Lunghezza*. German. Die höhe oder lenge in die gröss. Hispan. *Longura*. Polon. Wysokość, dł'ugość. Vng. *Magossag*. Ang. *Highnesse and length, tallnesse*.] Plin. in Paneg. Tu salti corporis proceritate clarior aliis. Cicero de Senectute: Quum autem miraretur Lysander & proceritates arborum, & directos in quincuncem ordines.

Prŏcērēs, procerum. pen. cor. m. t plur. num. Capita trabium: hoc est, mutuli quidā in parietibus extātes. ἀετώματα. Hinc principes civitatis, proceres appellati sunt, quòd ii ita in civitate eminēt, sicut in ædificiis illi. [שָׂרִים קְצִינִים *sarim kezinim*. ἄρχοντες, ἡγεμόνες. Gall. *Les plus grands & les principaux d' vne ville, ou gouverneurs*. Ital. *Principali & governatori della città*. German. Die fürnemesten oder gewaltigsten eines Volcks. Hisp. *Los principales de pueblo*. Pol. *Naimożdzy strarzy, albo senatorowie ul' ani'nie*. Vng. *Föfök nepek, vrak*. Ang. *The governours, the principals of a citie*.] Virgil. 1. Aen. Pōst alii proceres. Idem 3. Aen. Delectos populi ad proceres, primumque parentem, Monstra Deūm refero & quæ sit sententia posco. Liv. 1. ab Vrbe: Quū consensum deinde consociatos laudare mirè Servius inter proceres Latinorum, Castrorum proceres. ¶ Hujus nominis accusativo singulari usus est Iuvenalis Satyr. 8: Agnosco procerem.

Prŏcĕrĭtus, (inquit Calepinus) Id est, malo spiritu afflatus, citans locū Plauti ex Pœnulo: Neq; nos populus procerum insectabit lapidibus. Quo tamen in loco qui vel primoribus labris literas degustarit, facilè deprehendet, Proceritis, dabis dictionibus esse legēdū, nēpe, Tanquā ceritos id est, furiosos.

Prŏcestrĭum, procestrii, n. t. Ædificium parulum, patulum ante castra, æqualibus distinctum intervallis columnarum, supra quarū epistylia arcus curvabantur. Inde dictum quòd procestrii id est, ante castra situ esset, aditumq; ad ea præberet. Quidam procestrium interpretantur locum ante cubicula vestibulo principum, in quo quiescente hero, corporis custodes excubias agunt: decepti, opinor, depravata lectione loci cuiusdam Plinii Iunioris, ex epistola ad Gallum: Post hanc cubiculum cum procestrio, altitudine æstivum, monimento hybernum: quum tamen castigatiora exemplaria, cubiculum cum procetrone legendum ostendant.

Prŏchēmăsis, sive Prochimasis, προχείμασις, Præcedens tempestatum significatio. [Pol. *Znakowiestowodi*.] Plin. li. 18. cap. 35: Accidit confessa rerū, obscuritas, nunc præcurrente, nec paucis diebus, tempestatum significatione, quod προχείμασιν Græci vocant: nunc pòst veniente, quod ἐπιχείμασιν.

Procheron, Tussilago, vel Bechion Dioscor. lib. 3. cap. 124.

Prochiros, vocant eos scribas, qui manu expediti sunt. Et Meloprochiti, exercitio & cura prompti, annotat Alc. ad 3. Phil. C. de prox. sacr. lib. 12.

Prŏchўtes, m. g. προχύτης, Vasis genus erat quo in sacrificiis utebantur quod & ipsum à profundendo nomen accepit.

Prŏcĭdo, cidis, pen. cor. procidi, n. t. Pronus cado, hominis prosterno, vehementer inclinor. [נָפַל *naphal*. πίπτω, κάμπτω. Gall. *Cheoir & tomber*. Ital. *Gettarsi à terra*. Ger. Nid fallen. Belg. Nedervallen. Hisp. *Caer echarse à los pies*. Pol. *Vpadam. Vpadlem*. Vng. *Le borulok*. Ang. *To fall downe*.] Gell. Nam quum multis annis postea scena quę procciderat, refecta esset. Liv. lib. 35: Terrarum gens sive imbribus, seu motu terræ leviore quàm ut sentiretur, labefactatum, in vicum Iugarium ex Capitolio procidit, & multos oppressit. Idem lib. 31: Muri quoq; parte aliquot incussu subruta, multis jam locis procciderat.

Prŏcĭdentĭa, procidentiæ, f. p. Actus ipse procidendi. [נְפִילָה *mappelah*. πτῶσις. Gall. *Cheute, tombement*. Ital. *Cadimento*. Ger. Ein nid erfallung oder herfurfallung. Hisp. *Cayda*. Pol. *Vpadnienie*. Vng. *Le borulas*. Ang. *Falling downe*.] Plin. lib. 24. cap. 11: Vsus enim ex eodem & in oculorum medicamentis, & nimiè contra procidentiam eorum, & inanitatem ani. Procidentia sedis. Plin. lib. 24. cap. 11.

Prŏcĭdŭus, adject. Quod procidit. [נוֹפֵל *nophēl*. πτωτικός, πίπτων. Gall. *Qui chet & tombe facilement*. Ital. *Cadente*. Germ. Das nider gefallen oder auß gefallen ist: nidersallig. Hispan. *Cosa que cae*. Polon. *Vpadl'i*. Vngar. *Le borulo, le esni*. Ang. *That falleth downe easilie*.] Plin. lib. 20. cap. 20: Infantium cerebro imponitur, umbilicoq; prociduo. Idem lib. 16. cap. 12: Memoratur hoc idem factum & in Philippis, falice procidua atque denudata.

mercata. Idem libro 11 capit. 20: Testes verò & sedem proclivem, quæq; illi sunt vitia.

Prōcĕro, procies, procīvi, citum, pen. cor. [דָּרַשׁ *darâ. ασπαζομαι, αξιοω.* Gall. *Demander, hucher.* Ital. *Domandare.* Ger. *Begern.* Hisp. *Pedir, demandar.* Pol. *Zadam.* Vng. *Keresem.* Ang. *To aske or demand.*] Idem quod peto. Liv. Mattem procitum plurimi venerant: id est, petitum, ut interpretatur Festus.

Procingo, cinxi, ctum, 3. r. Præcingo, instruo & apparo. [עָרַךְ *haarâch* הָכִין *hachin. παρασκευαζω.* Gal. *Apparailler* Ital. *Apparecchiare.* Germ. *Rüsten, sich vmbgürten zum Streit.* Hisp. *Aparejar.* Pol. *Przygotowáć.* Vngar. *Keszitem.* Ang. *To prepare or make readie.*] Hinc procinctus procincta, procinctum, Paratus, expeditus. Vide procincta classis, teste Festo, dicebatur exercitus ad pugnam paratus. *τα εγκειμενα των πολεμικων εξοπλων, συνηγμενα τοις, και ετοιμα προς μαχην*, quòd pugnaturi ritu prius cingerentur. Gabinio: classem enim vetustius fuit, inquit Festus hominum dicere quam navium multitudinem. Gell. lib. 1. cap. 11: Quū procinctus agitur classes erant, & instructa acies.

Procinctus, us, m. q. Dicitur apparatus bellicus, sive ipsa præparatio, qua fit ab iis qui aut in expeditionem profecturi sunt, aut ad prælia exituri. [עֵשֶׂק *oischek. ασχολια, παρασκευη.* Gall. *L'appareil et apparest de l'armee quand elle veut d'auter dedans.* Ital. *Apparecchiamento di guerra.* Germ. Die rüstung vnd bereitschafft zur Gegenwehr oder zu dem Streit. Hisp. *Aparechimiento para pelear.* Pol. *Gotowanie sie do potrzeby.* Vng. *Keszuletet.* Ang. *Battayle ready, or they that stand readie to fight.*] Cicer. 2. de Nat. deor. Ex quo in procinctu testamenta perierunt. Plin. lib. 23 cap. 1: Curas, vigoremque animi impedit ad procinctum tendentibus. In procincta facere: expeditè, & celeriter. Ovid. 2. de Pont. Eleg. 9: Hæc in procinctu carmina facta puta. In procinctu stare, est accidum esse. Quinct. lib. 12. cap. 5: Cui disciplina & studium, & exercitatio dederit vires etiam facilitatis: quemq; armatum semper, ac velut in procinctu stantem, non magis unquam in caulis oratio, quàm in rebus quotidianis, ac domesticis sermo deficiet. In procinctu habere. Gell. libro 1. cap. 11: Atque semimas etiam tibicinas in exercitu atque in procinctu habuit. ¶ Procinctum testamentum à Iustiniano appellatur in §. 1. Instit. de testament. quod veteres In, vel Endo procinctu nominabant. Id autem militiæ tantùm fiebat, quum ad prælium faciendum in aciem vocabantur, Autore Gell. lib. 15. cap. 27. Vide Hotomanum in Lexico.

Procio, peocii, procivi, citum, pen. prod. Idem quod rumpo, aquæ unitam facio. Hinc Iureconsultus, irritum & ruptum testamentum procitum dicit. Festus.

Prōcĭto, citas, pen. cor. Idem quod provocito. *προκαλουμαι.* Cicer. enim vocitare est.

Prōclāmo, Proclamas, Palàm & valde clamo, vociferor. [צָעַק *zâak. κραζω, φωνεω.* Gall. *Crier devant tout tant qu'on peut.* Ital. *Proclamare, gridare in publico.* Ger. Offentlich ausschreyen/ausrüffen. Belg. Vutroepen. Hisp. *Mucho de voces llamar.* Polon. Wołać. Vng. *Kiáltok.* Ang. *To crie out or proclayme.*] Liv. lib. 5: Moti homines sunt in eo judicio, maximè Publio Horatio patre proclamante, se filiam jure cæsam judicare: ni ita esset, patrio jure in filium animadversurum fuisse. Cicer. 7. Verr. Adsunt, defendunt, proclamant, fidem tuam quæ nusquam erat, nec unquam fuit, improrant.

Prōclāmātŏr, oris, m. r. [צָעַק *zoâek. κραυγαστης, κραυγαστικος.* Gall. *Vrayment grand crieard.* Ital. *Gridatore, banditore, chi fa la grida.* Ger. Ein ausschreyer/oder ausrüffer. Hisp. *Aquel que assi llama.* Polon. Wołacz. Vng. *Kiáltó, porozlo.* Ang. *A proclaymer or crier.*] Cic. 1. de Orat. Non enim causidicum nescio quem neq; proclamatorem, aut tabulam hoc sermone nostro conquirimus: sed eam virum qui primùm sit ejus artis antistes.

Prōclīno, nas, pen. prod. inclino. [נָטָה *natâh. κλινω.* Gall. *Pancher, incliner.* Ital. *Inclinare.* German. Sich helden oder neigen. Hisp. *Inclinar.* Polon. *Skłaniam się.* Vngar. *Haylok.* Ang. *To bend downe.*] Colum. lib. 7. cap. 10: Earum notanda sunt capita, quam in partem proclinentur.

Prōclīvis, e, om. partic. [שָׁכַב *natâh. κεκλιμενος.* Gall. *Pancher, incliner.* Ital. *Inclinato.* Ger. Geneiget/geneidt. Hisp. *Inclinado.* Pol. *Spadły, skłoniony.* Vngar. *El hanlott.* Ang. *Bended downe.*] Ovid. 2. Trist. Quum cœpit quassata domus subsidere, patres in proclivas omne recumbit onus.

Prōclīvĭtas, verbale, f. t. [κατασκλισις, κλισις, κατωφερεια.] Gall. *Inclination, inclination.* Ital. *Inclinatione.* Germ. Ein haldung/senckung/ab. Hisp. *Inclinacion.* Pol. *Nachylenie.* Vngar. *El hanlas.* Ang. *Bending downe.*] Vitruv. lib. 7: Non minus etiam observandum est, ut omnes structuræ perpendiculo respondeant, neq; habeant in ulla parte proclinationes.

Prōclīvis, clive, pen. prod. om. t. Quod pronum inclinatumq; est, ait Donatus. [εὐκατωφορος, εὐκατωφερης, ἀκατεχητος.] Gall. *Enclin, penchant.* Ital. *Inclinato all' ingiu.* Ger. Sich neigend fur sich/haldend. Hisp. *Inclinado à ayuso.* Pol. *Pochyły.* Vng. *Hanlando.* Ang. *Leaning or hanging downward.*] Liv. 5. ab Vrbe: Quò succederent magis in arduum, eò pelli posse per proclive faciliùs rati. Colum. lib. 9. cap. 5: de Apibus, ut cum onere per proclivia non egrè devolent. impetus proclivis - adarum, Lucr. lib. 6. ¶ Per translationem secundum Cic. lib. 4. Tusc. dicitur propriè in malis, de iis scilicet qui ad aliquod vitium proni, inclinatiq; sunt. Terent. in Andr. Ita ut ingenium est omnium hominum à labore proclive ad libidinem. Cic. in Pattit. Adolescentiam procliviorem esse ad libidinem. Silius lib. 13: -sceleri proclivis egestas. Cic. 4. Tusc. Vt natura ad aliquem morbū proclivior: sic animus alius ad alia vitia propēnior. ¶ Proclive etiā dicitur quod facile factu est. Vnde in proclivi esse, est facile, & in promptu. Plaut. in Capt. Tam hoc quidē tibi in proclivi, quàm imber est quādo pluit. Cicer. 2 Offic. Sed quum in hominibus juvandis aut mores spectari, aut fortuna soleat, dictu quidem est proclive.

Prōclīvĭter, proclivius, proclivissimè, adverb. [ἐυκατωφορως, ἐυκατωφερως.] Gall. *Facilement.* Ital. *Facilmente.* German. Vngir. Hispan. *Facilmente.* Vngar. *Könnyen.* Ang. *Readely.*] Cicer. 5. de Finib. Qui spectant, faciliùs, & proclivius ad laudem nobilitatis pervenient.

Prōclīvĭtas, proclivitatis, f. t. Naturalis inclinatio in rem aliquā, præsertim vitiosam. [ῥοπη νοσου, ἐυκατωφορια.] Gall. *Inclination, facilité de choser.* Ital. *Inclinatione, facilità.* Ger. Neigung zum bösen. Hisp. *Aguella inclinatien.* Pol. *Skłonność do zły rzeczy.* Vng. *Hayландосаг.* Ang. *Inclination or disposition to a thing.*] Nam in rebus bonis & laudabilibus, propriè facilitas dicitur. Cicer. 4. Tusc. Atq; hæc aliorum ad alios morbos proclivitas latè patet. Ibidem: Prolivitas ad ægrotandum: sed hæc in bonis rebus, quod alii ad alia bona sunt aptiores, facilitas nominetur: in malis proclivitas, ut significet lapsionem.

Prōco, procas, procare, act. p. teste Festo. [αναιδως αιτεω, ἀναισχυντως αἰτεω.] Gal. *Demander effrontément.* Ital. *Adimandare impudentemente.* Ger. Vnschamhafftiglich anstrengen/vnzuchtiglich begeren/zuzien. Belg. Beyen. Hisp. *Demandar desvergonçadamente.* Pol. *Nieco vbliwie żądam.* Vng. *Szemtelenvel keresem.* Ang. *To dally with wanton language, to eye or beould wantonly.*] Antiqui dicebant pro poscere, seu impudenter petere: unde & Procacitas dicta est: quod & Nonius annotavit, citans illud Ciceronis ex lib. 4. de Repub. A' procando: id est, poscendo procacitas nominata est. Livius Aegistho: Quum quod parere vos majestas mea procat, Toleratis, extemploq; illam deducitis. ¶ Procari quādoque pro assentari. Seneca Quæst. natur. 4. præfat. Ajebat non esse occultè, nec ex cuilimulato blandiēdum. Perit, inquit, procari si latet.

Prŏcax, procacis, pen. prod. Lascivus, petulans, improbus, protervus: [סוֹרֵר *sorer* זד *zadh. αναιδης, ασελγης, ακολαστος.* Gall. *Demandeur effronté, & insolent, luxurieux, prompt à mal faire.* Ital. *Procace, petulante, lascivo.* German. Vnverschampt mit gutzien/ mutwillig/ feivel. Hispan. *Desvergonçado, pedigueno, destroydor.* Pol. *Niewstydliwy, skłonny do złego, wyżerczy.* Vng. *Szemtelen, fajtalan, nielues.* Ang. *Shameles in craving, ill tongued.*] quod nomen à procando: id est, poscendo, dictum esse, docet Nonius Marcellus ex sententia Cicer. libro 4. de Republica: cujus hæc citat verba: A' procando: id est poscendo, procacitas nominata est. Alii tamen à prociendo: id est, provocando, sive lacessendo dictū malunt. Cic. pro Cælio: Temeraria & procax mulier. Idem lib. 3. Epist. Scio te non esse procacem in lacessendo. Terent. in Heaut. Maligna multò & magis procax illicò facta est. ¶ Trāsfertur etiam ad inanimata, quod & Nonius annotavit. Virgil. 1. Aen. pēnitusq; procacibus Austris.

Prŏcăcĭtas, ātis, de, Sup. ilat. [Vngar. *Igen nagy, buia, vetelkedō.*] Cornelius Tacitus lib. 17. Procacissimis etiam inter servos luxarum ingentis.

Prŏcăcĭtās, procacitatis, f. t. Petulantia, lascivia, improbitas, protervia. [סְרָרָה *sarirâh* זדה *zadhôn. αναιδεια, το ακολαστον.* Gall. *Effrontement, esbaudissement.* Ital. *Sfrontamento, sfacciataggine.* Germ. Ein mutwill/vnzucht mit gutzien/gemeine. Hispan. *Desvergonçamiento.* Pol. *Lenosć, wyżerczość.* Vng. *Szemtelenség, fajtalanság.* Ang. *Malapertnesse or vnmannesse in craving.*] Cic. in Salust. Non enim procacitate linguæ, vitæ sordes eluuntur. Ibidem: Ne incidam in idem vitium procacitatis, quod huic objicio.

Prŏcăcĭtĕr, adverbium, Protervè, petulanter: unde procaciùs & procacissimè. [ἀναισχυντως, μετ' ἀναισχυντιας.] Gall. *Effrontément, esbaudissement, insolemment.* Ital. *Alla sfacciata.* German. Vnzuchtiglich / mit mutwilliger frevenheit. Hispan. *Desvergonçadamente.* Polon. Wyżerczo. Vngar. *Szemtelenvel, fajtalanal.* Ang. *Wantonlie, without shame, malapertlie.*] Livius 2 bell. Pun. Flagitatum quoque stipendium procaciùs, quàm ex more & modestia militari erat.

Prŏcer, m. f. Dicitur qui virginis mulierisve nuptias ambiendo à procando: id est, poscēdo dicti, ut ait Festus. [μνηστηρ. Gal. *Pourchasseur d'femme à mariage, cortisanus.* Ital. *Procc, rivale.* Germ. Die nach einer Tochter ob Frawen werben/wärber. Belg. Vryers. Hisp. *Las que demandan muger para se casar, cortejos.* Polon. *Frantyś miłośnicy.* Vng. *Leany kerők.* Ang. *Wooers.*] Ovid. Epist. 11: Turba ruunt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

rauunt in me luxuriosa proci. Cicer. de Clar. Orat. Et hos ignotos, & impudentes procos repudiemus.

Prōcœtōn, procœtonis, m. t. vel Procœtium, n. s. [προαγώνιον. Germ. Ein Saal oder Kammer vor dem rechten Gemach eines Fürsten, da die Gwardy tracht wacht hatt.] Locus ante cubiculum virorum principum, in quo quiescente domino, corporis custodes excubant. Nam προαγωνεῖν Græcis est *excubitor*, & προαγωνᾶν, *excubare*. Vnde προαγώνιον, quasi excubitorium. Plin. Epistol. 41: Post hanc cubiculum cum procœtone, altitudine æstivum, munimentis hybernum.

Proconnon. Polenta ex hordeo recenti, aut etiam ex hordeo nondum tosto.

Prōcōnsŭl. Proconsulis, pen. cor. mascul. t. Qui cum potestate Consulari in provinciam administrandam mittitur. [כבֵּד *mistkhab.* מִשְׁנֶה מֶלֶךְ. Gall. *Lieutenant du Consol.* Ital. *Luocotenente di consolato chi ha nella provincia autorità di consolo.* Ger. Ein Statthalter des Burgermeisterthumbs in einer Vogtey, der an stat des Burgermeisters ein Herrschafft mit vollmechtigem Gewalt vermaltet. Hispan. *El consul en la provincia, procunsul.* Pol. *Namiestnik burmistrzowski.* Vng. *Heli tarto, kiraly biro, tiszt tarto.* Ang. *A lord deputie or president.*] Cic. 2. de Divin. Quàm multi sunt anni, quum bella à Proconsulibus, & propræt oribus administrantur.

Prōcōnsŭlātŭs, us, m. q. Dignitas Proconsulis. [ἀνθυπατεία. Gall. *L' office ou dignité d' vn Proconsol.* Ital. *Tale dignità.* Germ. Die Würde eines Statthalters des Burgermeisterthumbs in einer Vogtey. Hisp. *Aquella dignidad de procunsul.* Pol. *Godnosc namiestnika burmistrzowego.* Vng. *Helytartasi kiralyi hivatalsag.* Ang. *The office or dignitie of the lord deputie or president.*] Plin. lib. 14. cap. 22: Ad proconsulatum usque è Prætura honoribus gestis. Plin. lun. Epist. 12: Summotum à Proconsulatu, quia se in legatione turpiter gesserat.

Prōcōnsŭlārĭs, re, Ad Proconsulem pertinens. Gell. lib. 5. cap. 14: Quum provinciam Africam Proconsulari imperio meus dominus obtineret.

Prōcrāstĭno, as, pen. cor. act. p. Diem de die traho, differo. [ὑπερτίθεμαι τὴν ἡμέραν εἰς τὴν αὔριον. Gal. *Delayer, differer de iour en iour.* Ita. *Prolungare de giorno in giorno.* Ger. Von tag zu tag auffziehen. Belg. Van dagh tot dagh uijsteen/vertreden. Hisp. *Dilatar de dia en dia.* Pol. *Dzien odedmia, odwłaczam.* Vng. *Halogatom.* An. *To delay, to differ from day to day.*] Gell. lib. 16: Quæ reliquit perfecta expolitaq; omni poëticæ venustatis laude florent. Sed quæ procrastinata sunt ab eo, ut pòst recenserentur, nequaquam poëtæ nomine atq; judicio digna sunt. Cic. pro Sexto Ros. Amer. Ac primò rem differre quotidie, ac procrastinare isti cœperunt, deinde aliquanto lentiùs agere atque deludere.

Prōcrāstĭnātŭs, dilatus. [ἀναβεβλημένος. Vng. *El halasztatot, halogattatot.*] Gell. lib. 17. cap. 10: Quæ procrastinata sunt ab eo, ut pòst recenserentur.

Prōcrāstĭnātĭo, verbal. f. t. Dilatio. [ὑπερθεσμία. Gal. *Delay, dilation de iour en autre, tardement.* Ital. *Dilatione, tardamento.* Ger. Verzug von einr tag auff den andern. Hisp. *Aquella obra de dilatar, tardança.* Polon. Odwłoka odedmia dedmia. Vngar. *Halogatas.* Ang. *A delaying, differring.*] Cic. 6. Philip. Nam quum plerisq; in rebus gerendis tarditas & procrastinatio odiosa est, tum hoc bellum indiget celeritatis.

Prōcrĕo, eas, are, act p. Liberos genero. [הוֹלִיד *holidh.* γεννάω. Gall. *Procréer, creer, engendrer.* Ital. *Procreare, generare.* Ger. Gebären. Hispan. *Engendrar o criar.* Pol. *Rodzę.* Vng. *Szerzek, szaporitok.* Ang. *To engender or beget.*] Plaut. in Milite: Nam procreare liberos, lepidum est onus. Cic. 3. de Finib. Consentaneum est huic naturæ, ut sapiens velit gerere, & administrare rempublicam atq; ut è natura vivat, uxorem adjungere, & velle ex ea liberos procreare. Idem antequam iret in exil. Sic enim ab initio sui animatus, ut non magis me mea causa putarem esse natum, quàm Reip. procreatum.

Prōcrĕātŏr, procreatrix, & procreatio, verbalia. [מוֹלִיד *molidh* הוֹרֶה *horeh.* γεννητής, γεννήτρια. Gall. *Qui engendre, createur.* Ital. *Generatore, procreatore.* Germ. Ein gebärer. Hisp. *Criador, el que engendra.* Pol. *Rodzycyel.* Vng. *Szaporito.* Ang. *An engenderer, begetter.*] Cicero de Vniversitate: Animum igitur quum ille procreator mundi Deus ex sua mente, & voluntate genuisset. Idem 1. de Orat. Neque enim te fugit laudandarum actium omnium procreatricem quandam & quasi parentem esse eam quam εὐφυΐαν Græci vocant. Idem 1. Tusc. Quid procreatio liberorum? quid propagatio nominis?

Prōcrĕātŭs, Natus, Cicer. de Finib. Vt natura diligi procreatos non curaret.

Prōcrēsco, is, Cresco, vel augeor. [גָּדַל *ghadhal.* αὐξάνω. Gall. *Croistre & augmenter.* Ital. *Crescere.* German. Wachsen oder herfür wachsen. Hispan. *Crescer.* Polon. Wzrastam. Vng. *Nevekedem.* Ang. *To increase and grow vp.*] Lucr. lib. 2: Et res progigni, & genitas procrescere posse.

Prōcŭlbo, as, pen. cor. procubui, bitum, Procumbo. [נָפַל *nafàl:* הִשְׁתַּחֲוָה *hischtachavâh.* προπίπτω. Gall. *S' enclouer & pancher.* Ital. *Abbassar.* Ger. Niderligen. Hisp. *Mucho caer, abaxarse.* Pol. Vkładam sie. Vng. *Fekszem.* Ang. *To lie flatt or prostrate.*] Interdum idem quod vigilo, sive excubias ago. προαγωνίζομαι. ¶ Nonnunquam idem quod demitto vel inclino. Virg. 3. Georg. Muscus ubi, & viridissima gramine ripa, Speluncæque tegant, & saxea procubet umbra.

Prōcŭbĭtŏr, oris, m. c. Qui noctu custodiæ causa incubat quum castra hostium in proximo sunt. [שׁוֹמֵר *schomèr.* φύλαξ, προφύλαξ. Gall. *Qui de nuict fait le guet deuant le camp, sentinelle.* Ital. *Chi fa le sentinelle, chi deue star la scholta auanti el esserito.* Germ. Ein Wächter vor dem Läger. Hisp. *La escuelba del campo.* Pol. Straszu ałe. Vng. *Straszu alo.* Ang. *He that keepeth watch and warde without the campe.*] Festus.

Procūdo, is, pen. prod. act. t. Prolato, cudendo extendo. Ita probè cudo. [προσφύσσω, προσφυσσάνω. Gal. *Attremir en forgeant & aguisant, forger.* Ital. *Assottigliare, aguzzare battendo.* Ger. Breit schmiden/tengten / scharpff schlahen. Belg. Dun smeden/ me scherpen. Hisp. *Labrar de martillo.* Pol. Rozkuwam. Vng. *Ki szlesitem.* Ang. *To make lesse or thinner by beating.*] Virgil. libr. 1. Georg. Ærea procudit arator Vomeris obtusi dentem. Ita procudere enses, Horat. 4. Carm. Ode 15. Procudere dolos, Plaut. in Pseud. Linguam procudere. Cicer. 3. de Orat. Non enim solùm acuenda nobis, atque procudenda, lingua est: sed onerandus ac complendus quoque pectus maximarum rerum & plurimarum scientiarum, varietate, copia, varietate.

Prōcŭl, adverb. Longè, quasi procul ab oculis. [מֵרָחוֹק *merachòk.* ἀπόρρω, πόῤῥωθεν. Gall. *De loing, loing.* Ital. *Dilontano, di lungi.* Germ. Von fernus oder weitens: fern/weit. Belg. Verre van een. Hisp. *De lexos.* Pol. *Tralieko.* Vng. *Messze.* Ang. *Farre, farre off.*] Dicitur & de loco minus longinquo. Virgil. 3. Aen. Scopulus procul in pelago saxum. Quod certè non minus longè fuisse debet intelligi, ne periret voluptas spectaculi. Idem in Sileno: Sentes procul tantùm capiti delapsa jacebant. Vbi Servius: Procul, modò propè: nam intulit, tantùm capiti delapsa, ut oderetur non longiùs provolutam esse coronam. Dicimus aliquando: Procul hinc id est, longè ab hoc loco. Terent. in Heaut. Quum cum illoc sermonem habueris, procul hinc stans accipias oportet. Item procul alicunde. Cicer. 4. Verr. Quia non possit ratio ab illis pecuniam datam non quæsivit procul alicunde? Procul pro longè, habet aliquando sequentem a, præpositionem cum ablativo. Terent. in Adelph. Postremò quando ego istuc scia mihi fuit à me culpam esse hanc procul. Aliquando à procul & longè, simul in eadem oratione ponitur. Plaut. in Casin. Hac nocte in somnis visus sum videri procul cedere Iovem à me Aesculapium. ¶ Procul aliquando præpositio est, accusativo vel ablativo: ut Procul dubio, pendere stat, dicas certè. Sueton. in Claud. Cæsar. Reliquit filium omnibus generis suæ procul dubio præferendum. Ad eundem etiam modum dicimus procul vero, pro eo quod est à veritate abhorrens. Colum. in Præfat. lib. 1. Nam illud procul vero ei quæ plerique crediderunt, facillimam esse, &c.

Prōcŭlco, procŭlcas, act. p. Conculco, protero. [רָמַס *ramàs.* καταπατέω. Gall. *Fouler aux pies.* Ital. *Conculcare, attraire.* Germ. Zertretten. Belg. Vertreden. Hisp. *Hollar ò pisar, ò pisar.* Polon. Depcze, rozdeptuje. Vng. *El tapodom.* Ang. *To treade or foote, or trample vpon.*] Colum. lib. 2. cap. 20: Nam à pecudibus legumina proculcantur, herbæ etiam atteruntur ungulis atque pabrescit, & sit idonea tritura area. Liv. 10. ab Vrbe: Ecquis eques sua ipse subsidia territis equis proculcavit. Ovid. 3. Metamorph. Is modò crescentes segetes proculcat in herba.

Prōcŭlcātĭo, f. t. [καταπάτησις. Vng. *El tapodás.*] Senec. de Tranquil. vitæ cap. 11: Quod regnum est cui parata sit ruina, & proculcatio, & dominus & carnifex?

Prōcŭl fŭnt, Promittunt, ait significare Antistius de jure pontificali, lib. 9. Festus.

Procūmbo, bis, n. t. Prosterno, humi jaceo. [הִשְׁתַּחֲוָה *hischtachavâh.* προπίπτω. Gall. *Estre couché, s' enclouer & pancher.* Ital. *Abbassarsi, giacere in terra, inchinarsi.* Ger. Niderligen. Belg. Neder leggen. Hisp. *Abaxarse, inclinarse.* Pol. *Vpadam, vbiegam.* Vng. *Le hevereden.* Ang. *To lie flat and bend downe ward.*] Liv. lib. 21: Ipsum fessum via procubuisse. Colum. lib. 1: Lata bubilia esse oportebit pedes decem, vel ut minimum novem. Quæ mensura & ad procumbendum pecori & jugario ad circumeundi laborem ministeria præbeat. Virgil. 1. Aen. ne gravidis procumbat culmus aristis. Idem 8. Aen. - & viridi fœdam Mavortis in ara Procubuisse lupam. ¶ Significat interdum demitti. Plin. lib. 16. cap. 36, de arundinibus: Omnibus verò foliis à nodo orbis complexu tenues per ambitum inducunt tunicas, atque amplexu internodio quum plurimùm desinunt vestire, procumbunt. Hoc est, in terram inclinantur. Lucanus lib. 3: Et procumbentes iterum consurgere taxos.

Prōcūro, procuras, pen. prod. act. p. Administrationem rei alienatum gero. [ἐπιτροπεύω, ἐπιτροπὴν ἄγω. Gall. *Prouuer, auoir la charge des affaires d' autruy.* Ital. *Procurare, amministrare cosa d' altri.*

Ger.

Ger Verwalten / versorgen oder versehen. Hispan. *Procurar negocios.* Pol. *Opatrznie.* Vng. *Gongiat vsielcem.* Ang. *To haue the charge of another businesse.*] Cicero Cornificio: Is procurat rationes Dionysii, & Aliquando ponitur pro studiose curare. ἐπιμελῶς. Apuleius: Hunc enim equulum suum curiosè nimis procurantem invexit. Cato de Re rust. Eodē modo cæteras arbores procurato. Plautus in Curcul. Tibi opus est hoc quo te procures. & Procurare aliquando est expiare. Gell. lib. 4. cap. 6: Vt terram motisse cuntiari solet, eaque res procuratur, unde & procuratio verbale in eadem significatione.

Procurātor, procuratoris, m. t. Qui absentis negotia gerit. [*Διοικητής.* Gall. *Procureur.* Ital. *Fattore, procuratore.* Ger. Ein Verwalter/ Curator/ Gewalthaber. Hisp. *El que procura, procurador.* Polon. *Opatrzyciel, Sprzątacz.* Vng. *Gond viselő.* Ang. *A prelour, that seeth to others affaires.*] *Vlpianus de Procuratoribus & Defensoribus. l. 1. Procurator est qui aliena negotia mandato domini administrat. Actores vero causarum, causidici dicuntur.

Procūrātōrĭus, a, um. Quod ad procuratorem pertinet: [κηδεμονικός. Gall. *Appartenant à procureur, de procureur.* Ital. *Di procuratore.* German. Das einem Verwalter oder Schaffner gehört. Hisp. *Cosa de procurador.* Polon. *Sprzątowy.* Vngar. *Gond viselőhöz való.* Ang. *Belonging to a prelour.*] ut Procuratoriæ literæ, Procuratoriam manus.

Procūrātrix, procuratricis, verbale, f. t. [ἐπιτροπικός, οἰκονομικός. Gall. *Procuratrice, celle qui a la charge ou soing de quelque chose.* Ital. *Procuratrice.* Germ. Ein Verwalterin/ Schaffnerin/ ein Versorgerin. Hispan. *Procuradora.* Polon. *Sprzątaczka.* Vng. *Gond viselő asszony.* Ang. *She that doeth an others businesse.*] Cic. 4. de Finib. Sed quum sapientiam totius hominis custodem & procuratricem esse velint, quæ esset naturæ comes.

Procūrātĭo, f. t. Administratio, cura. [διοίκησις. Gall. *Charge & administration qu'on a de quelques affaires, soing.* Ital. *Vfficio, governo d'altre cose, cura, amministratione.* German Verwaltung. Versorgung. Hisp. *Acuella obra de procurar negocios, procuration.* Pol. *Sprzątanie.* Vngar. *Gond viselés.* Ang. *The office or charge in doing a thing.*] Cic. lib. 1. de Nat. deor. Sunt enim philosophi, & fuerunt qui omnino nullam habere senserunt rerum humanarum procurationem deor. & Procuratio item expiatio est. Cic. 1. de Divinat. Atq; etiam scriptum à multis est, quum terræmotus fadus esset, ut sue plena procuratio fieret.

Procūrātiuncŭla, f. p. [Vng. *Gondaiocske f'örike.*] Seneca Epist. 32: Nec Scylla aut Charybdis adeundæ sunt, quæ tamen omnia mihi procuratiunculæ precio.

Procurro, is, procurri, procursum, n. t. Velociter procedo. [προτρέχω, προτρέχομαι. Gall. *Courir deuant, s'auancer de courir.* Ital. *Auanzarsi velocemente, correre auanti.* Germ. Fürlauffen. Belg. Voorgaen. Hisp. *Andar adelante, correr à lexos.* Pol. *Wprzod biegam.* Vngar. *Elefutamodom.* Ang. *To runne before.*] Colum. lib. 6. Ex tamis bobus valentissimum, eundemq; placidissimum, cum eodem jungimus, qui & procurrentem retrahat, & cunctantem prodecat. Cæsar 7. bell. Gall. Quoties quæq; cohors procurrerat, ab ea parte magnus hostium numerus cadebat. Virg. 5. Aen. Et conferre manum, & procurrere longius audent.

Procurrens, procurrētis, participium. [προτρέχων, προτρέχον. Gall. *Qui court & s'auance deuant.* Ital. *Che corre auanti.* Ger. Fürlauffend oder sich fürauß tringend. Hisp. *Que corre adelante.* Pol. *Wprzodbiegaiący.* Vng. *Elefutoan.* Ang. *That runneth before.*] Virgil. 5. Aen. Inscius fauos in procurrentibus hæsit. Hoc est prominentibus, & velut obviam venientibus, inquit Servius.

Procursus, fus, m. q. Actus procurrendi. [ἐπιδρομή. Gall. *Course, saillie sur les ennemis.* Ital. *Corrersia, corsa.* Germ. Das herfur lauffen. Hispan. *Corrida à lexos.* Pol. *Wprzedbieg.* Vng. *Elefutas.* Ang. *Running or assault vpon the enemies.*] Liv. lib. 21: Tumultuario prælio, ac procursu magis militum quàm ex præparato, aut jussu imperatorum orto, haudquaquam par Pœnis dimicatio fuit. Virgil. 12. Aen. Quem tota præcipitem, & procursu concitus toto impulit effudicq; solo.

Procursio, procursionis, verbale, f. t. Excursio, vel digressio à castris. [παρέκβασις. Gall. *Course, digression.* Ital. *Corsa, correria.* Germ. Auß lauffung/ auffschweiffung. Hispan. *Corrida.* Polon. *Wybiegnienie.* Vng. *Elefutamas.* Ang. *A going or running out from the campe.*] Quintil. lib. 4. cap. 3: Non temper est necessaria post narrationem illa procursio.

Procursĭto, as, frequentativum. [ἐπιτρέχω, προτρέχω. Gall. *Courir sus, courir souuent.* Ital. *Correre, scorrere.* German. Offt herfur oder fürauß lauffen. Hisp. *Correr à menudo.* Pol. *Wprzod wybiegam.* Vngar. *Elefutamodom.* Ang. *To runne often.*] Liv. lib. 27: Ibi per dies aliquot quum ab stationibus procursaretur, missa equitum, peditumque tumultuosa magis prælia, quàm magna. Idem 3. ab Vrbe condita: Procursantes pauci, recurrentesque.

Procursātĭo, procursationis, f. t. [περιδρομή. Gall. *Saillie & course sur les ennemis.* Ital. *Assalto & corsa sopra nemici.* Germ. Das umbsig laufen einem oder hinauß lauffen. Hispan. *Corrida contra los enemigos.* Pol. *Wprzod wybieganie.* Vngar. *Futamodas.* Ang. *A running upon the enemie.*] Liv. lib. 28: A' quibus ubi per procursationem commissa pugna esset, &c.

Procurvus, Valde curvus. [προπεπλαγιασμένος, ἐπικαμπύλος. Gall. *Courbé par deuant, fort courbé.* Ital. *Molto torto.* Germ. Baß krumb. Hisp. *Mucho corcabado, ò corno.* Pol. *Barzo krziwy.* Vng. *Igen horgas.* Ang. *Very crooked.*] Virgil. 2. Georg. Contrà nonnulla est oleis cultura, nec illæ Procurvam expectant falcem. Littora procurva, Idem 5. Aeneid.

Prŏcŭs, proci, Vide PROCI.

Prŏcyŏn, Procyonis, gen. pen. corr. προκύων. Sidus æstivum, Canis ortum præverteus: unde etiam à Latinis verbum ex verbo exprimentibus, Antecanis, appellatur. Cicer. 2. de Natur. deor. geminis est ille sub ipsis Antecanis, Procyon Græio qui nomine fertur. Ex Arato. Antecanis tamen nomen videtur minus usitatum fuisse, & à Cicerone primùm confictum: unde etiam Plin. lib. 18. cap. 28: sidus hoc nomen Latinum habere negat, nisi quis (*inquit*) Caniculam velit appellare. Columella tamen lib. 11. cap. 2: Caniculâ manifestè distinguit à Procyone: hujus ortum, Idibus Iuliis illius, VII. Calend. Augusti assignans, Caniculam nimirum appellans quem nos *Canem* dicimus.

Prōdĕāmbŭlo, prodeambulas, Forâs deambulo. [προπερίπατω. Gall. *Se promener deuant ou hors la maison.* Ital. *Passeggiare dauanti ad uno luogo.* German. Vorauß vmb einander gehn. Hisp. *Passearse antes.* Pol. *Przechodzyć się.* Vn. *Kiwel iarok.* Ang. *To walk before or forth.*] Terent. in Adelph.

Prōdĕo, prodis, prodivi, vel prodii, proditum, n. q. ex pro & eo, d, interpositâ, Procedo, ultrà eo, sive foras exeo, quasi porrò eo. [נָסַע *iasá.* προπορεύομαι, προπορεύω. Gall. *Sortir.* Ital. *Vscire fuori, comparire.* Germ. Herfur gehn/ hinauß gehn. Belg. Gaen/ wegaen/ wtgaen. Hisp. *Yr à fuera ò salir à plaça.* Polon. *Wychodzę.* Vng. *Kie iarulok.* Ang. *To come or go forth.*] Cic. App. Pul. An ego obviam tibi non prodirem, primùm Appio Pulchro, deinde Imperatori? Idem lib. 1. Offic. Scenicorum quidem mos tantam habet disciplinæ veteris verecundiam, ut in scena sine subligaculo prodeat nemo: id est, exeat. Cæsar 5. bell. Gall. Suo more conclamaverūt, uti aliqui ex nostris ad colloquium prodirēt.

Prōdĭtŭr, pen. prod. impersonale. Cic. pro Muræn. Eccui autem non proditur revertenti? Subaudi, obviam.

Prōdĭctātŏr, prodictatoris, m. t. Qui extraordinariam Dictaturam gerit, quiq; in locum Dictatoris substituitur. Liv. lib. 22: Prodictatorem populus creavit Q. Fabium Maximum.

Prodigæ hostiæ, à veteribus dicebantur quæ totæ consumebantur igni, unde & homines luxuriosi, prodigi dicti sunt: ut ex Verannii sententia tradit Festus.

Prōdĭgĭum, prodigii, n. s. Monstrum, portentum, ostentum: dictum quasi prodicium, quòd porrò dicat, porrò significet, & aliquid futurum esse portendat. [מוֹפֵת *mopheth.* τέρας. Gall. *Prodige, monstre.* Ital. *Mostro, prodigio.* Germ. Ein wunderzeichen/ ein vnnatürlich ding/ ein wunderwerck der Natur. Hisp. *Milagro que significa mal.* Pol. *Dziwo, cud.* Vng. *Tsuda.* Ang. *A monster that foretokeneth something.*] Festus, prodigia, quòd prædicunt futura, permutatione g literæ: nam quæ nunc c appellatur, ab antiquis g vocabatur. Nonius: Prodigia, deorum minæ, vel iræ. Virgil. 5. Aeneid. Sola novum, dictuque nefas Harpyia Celæno Prodigium canit. Cic. 6. Verr. Etenim multa sæpè prodigia vim ejus numenque declarant.

Prōdĭgĭātŏr, m. t. Qui ex prodigio futura prænuntiat. [τερατοσκόπος. Gal. *Qui declare & interprete les prodiges.* Ital. *Che interpreta tali prodigi & segni.* Germ. Der auß den wunderzeichen oder wunderwercken der Natur künfftige ding weissaget. Hisp. *El que declara tal milagro.* Pol. *Wróżbita, ieden ktoś widzi nam.* Vng. *Iöendölö.* Ang. *He that showeth any thing to come by a monster.*] Festus: Prodigiatores aruspices, prodigiorum interpretes.

Prōdĭgĭōsŭs, a, um, Monstrosus, portentosus: quod scilicet malum, cladē, exitium futurum portendit, quod præter naturā est & consuetudinem. [τερατώδης. Gall. *Prodigieux, monstrueux, contre nature.* Ital. *Prodigioso.* Germ. Vnnatürlich/ gar wunderlam/ das sich wider der Natur lauff zuttregt. Hispan. *Cosa de aquel milagro.* Pol. *Dziwnemu podobny.* Vng. *Tsudas.* Ang. *Monstrous, against the common course of nature.*] Plin. lib. 10. cap. 63: Partus aliquando singuli: quod prodigiosum putant.

Prōdĭgĭālis, prodigiale, om. t. Nonnunquam idem est quod prodigiosus. τερατώδης. Aliquādo idem quod prodigium avertens: unde prodigialis Iupiter dictus est cui expiandorum prodigiorum gratia sacra fiebāt. Ζεὺς τερατώδης. Plaut. in Amph. Sed mulier postquam expertefacta es, prodigiali Iovi Aut mola salsa hodie aut thure comprecatum oportuit.

Prōdĭgĭōsē, adverbium, Præter morem, vel naturam. [τερατωδῶς. Gall. *Contre nature.* Ital. *Contra natura.* German. Vnnaturlichen/ wider den gemeinen lauff der Natur. Hispan. *Contra la natura.* Pol. *Przeciwnie przyrodzeniu.* Vng. *Tsudalatosan.* Ang. *Against nature.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Lien cum jecinore locum aliquando permutat, sed prodigiosè.

Prōdĭgĭālĭtĕr, adverbium, Prodigiosè. τερατωδῶς. Colum. lib. 3. cap. 3:

cap. 3. Nam illa videntur prodigialiter in nostris Ceræranis accidisse. Horat. in Arte. Qui variare cupit rem prodigialiter unâ.

Prodĭgo, prodigis, pen. cor. prodegi, supinum nō legi: ex pro, & ago, d. euphoniæ causa interpolita, Consumo, profundo, liberalitatis limites dandō egredior, ultra modum erogo. [Ιδρ *atbál, dever diniary, διαφορεῖν, καταλίσκειν.* Gall. *Consumer & despendre tout.* Ital. *Consumare prodigamente.* Germ. Hinderich reyben/ verthun/vergeuden. Belg. Doerbringen. Hisp. *Gastar demasiadamente.* Pol. Verzarnam. Vngar *Elrekesziam, kiszegetem.* Ang. *To spend mothe, to consume and wast recklessly.*] Plaut. in Aulul. Fesso die si quid prodegeris, profesto egere licebit, nisi pepercisti. Nævius in Tarentilla: Vbi isti duo adolescentes habent, qui hic aetè patrā patriā prodigunt? ¶ Aliquandō significat producere, quasi procul agere. Varr. 2. de Re rust. cap. 4 de suibus: Admissuras quum faciunt, prodigunt in lutosos limites. Idem lib. 3. cap. 9 Prodigendi insolem & sterquilinium, ut se volutare possint, quōd ita albiores fiunt.

Prōdĭgus, ga, m. f. Profusus, effusus, nepos, dissolutus, perditus. [*Ἄσωτος.* Gall. *Prodigue.* Ital. *Prodigo.* German. Gendig/der das sein verthrich robt/oder verthrich richtet. Belg. Verdoemlick. Hisp. *Prodigo à gastador.* Pol. *Verzotnik.* Vng. *Tekozlo.* Angl. *A wastler, a great spender or lauisher out of measure.*] Cic. lib. 3 Offic. Omnino duo sunt genera largorū, quorū alteri prodigi, alteri liberales. Prodigi, qui epulis & visceratiōnibus, & gladiatorum muneribus, ludorū, venationūq; apparatu pecunias profundūt in eas res quarum memoriam aut brevē, aut omnino nullā sunt relicturi: liberales, qui suis facultatibus aut captos à prædonibus redimunt, aut æs alienum suscipiunt causa amicorum, aut in filiarum collocatione adjuvant, aut opitulantur vel in re quærendā, vel augendā. Idem in Catil. Homo largitor & prodigus. ¶ Auri prodigus, Claudianus 2. Paneg. Actus prodigus, Horat. in Arte. Cic. ad Brut. Quōd in honoribus decernendis essem nimis, & tanquam prodigus. ¶ Prodigus animæ, & sanguinis, qui vitæ suæ non parcit. Horat. 1. Carm. Ode 12: Animæque magnæ Prodigum Paulum superante Pœno, Gratus insigni referam Camœna. Vbi Porphyrio, Aemylium Paulum dicit fuisse prodigum: id est, contemptorem vitæ. Ovid. 3. Amor. Eleg. 3. Sanguinis atq; animæ prodige Gallicæ tuæ. ¶ Locus prodigus multæ herbæ, Horat. 1. Epist.

Prōdĭgē, adverb. Profusè, abundanter. [*Ἀσώτως.* Gall. *Prodigalement.* Ital. *Prodigamente.* Germ. Geudigtlich. Hispan. *Prodigamente y callidamente.* Pol. *Verzotnie.* Vng. *Tekenyelen.* Ang. *Prodigally, with wasting or riotous spilling.*] Cic. 11. Philipp. Sed non possunt nō prodigè vivere qui nostra bona sperant, quum effundant sua.

Prōdĭgĭālĭs, ale, f. r. Profusio, omnia liberalitas. *Ἀσωτία.* Lucil. lib. 6 Satyr. Nequitia occupat, hoc petulantia, prodigialisque. Alii ex, pro hoc legunt.

Prōdĭgentĭa, prodigentiæ, f. p. à prodigo, prodigis, Profusio. [*Ἀσωτία* Gall. *Prodigalité.* Ital. *Dissipamento.* Germ. Geudigkeit/verthōung/verschwendung. Hispan. *El hablto vicioso de gastar, gastamiento.* Polon. *Rozrzutnosc, roztrzanie.* Vngar. *Tekezlos.* Ang. *Wasting, riotousnesse.*] Tacit. lib. 13. Cujus abditis adhuc vitiis per avaritiam, ac prodigentiam mirè congruebat.

Prōdĭnunt, Antiqui pro prodiunt dixēre. Ennius Annal. lib. 3: Prodinunt famuli, quum candida lumina lucent.

Prōdĭus, Antiqui dixerunt pro interius, longius (inquit Nonius) à prodeundo, quasi porrò eundo. Varro in Virgula divina: Primùm venit in urbem, atque intra muros, deinde accidit prodius, atque introivit domum.

Prodo, prodis, prodidi, act. 1. Projicio, desero, excludo, propello. [בדח *nadlabh, ἀποδίδωμι, προίημι.* Gall. *Jetter loing.* Ital. *Gettar via.* Ger. Hinderlassen/verlassen/verthreiben. Hisp. *Echar à lexos.* Polon. *Wypędzam.* Vngar. *Ki vetem, ki rekesztem.* Ang. *To cast farre off.*] Virgil. 1. Aen. Navibus (infandum) amissis unius ob iram Prodimur, atq; Italis longè disjungimur oris. ¶ Aliquando ponitur pro offendere, parcfacere. [לוה *chillah* השׁוּמ *hissonniah, σκάνδαλον, σκανδαλίζω.* Gall. *Deuoyer pecher.* Ital. *Manifestare, disonorare.* Ger. Zuspotten oder ungehorsam ausstragen/entdecken. Hisp. *Demostrar, manifestar.* Polon. *Wydanie, obrażanie.* Vng. *Kiczufolom.* Ang. *To displease, to dishonour.*] Virgil. 3. Aen. Prodite vocesfus quemquam, aut opponite muris. ¶ Item pro differre, protrahere, *ἀναβάλλομαι.* Terent. in Andr. Credo, impetrabo ut aliquot saltem noctis prodat dies. ¶ Item pro propagare. Virgil. lib. 4. Aencid. Sed fore qui gravidam imperiis, belloque frementem Italiam regeret, genus alto à sanguine Teucri Proderet. ¶ Item ponitur pro tradere, dare. [אסר *masar* בתן *nathán* המל *hisghir, παραδίδωμι.* Gall. *Traduire.* Ital. *Tradire.* German. Vbergeben/verrathen. Hisp. *Hazer traycion.* Pol. *Zdradzam.* Vng. *Elarulni.* Ang. *To betraye.*] Salust. Antequam aecem proderent hostibus. Cic. 3. de Finib. Nam ut peccatum est patriam prodere, parenter violare. ¶ Prodere item aliquando ponitur pro emittere & dimittere. Modest. l. 4. D. de cust. & exhib. reor. Non est facilè tyroni custodia credenda: nam ex prodita, is culpæ reus est qui eam commisit. Item: Quod si fugitivum domino reddendum prodiderit. Ex Hotom. Prodere posteris, est posteris tradere, vel ad posteros transmittere. Cicero de Sen. Non accepere modò hæc à majoribus voluerunt, sed etiam posteris prodere. ¶ Prodere memoriæ, est literis mandare. *Διαγράφειν, διαμνημονεύειν.* Cicero Appio: Quum tuum studium consumes in virorum fortium factis memoriæ prodendis. Pro eodem etiā legitur, Prodere memoriæ. Cæs. 5. bell. Gall. Quos natos in insulā, ipsi memoriā prodidum dicunt. Cicer. de Orat. Quia memoria hic esset proditum. Item prodere memoriam id est, propagare, & ad posteros transmittere. Cæsar 1. bell. Gall. Ne committerent ut is locus ubi constitissent, ex calamitate populi Romani, & exercitus internecione nomen caperet aut memoriam proderet. Interdum supprimitur nomen memoriæ. Plinius libro 6. cap. 23: Regnabat ibi quum hæc poëtæ rem, Celebrotas. Cicero libr. 3. Offic. Vtilia videbantur Virgilio quidam Tragici poëtæ prodidērunt. Plin. lib. 2. cap. 71: Augustus lævum sibi prodidit calceum præposterè indutū, quo die seditione militari propè afflictus est: id est, significatum, sortem tulit. Sic dicimus, Fama prodidit id est, refert. Cœlius: Quidam fama prodidit in ipsis funeribus revixisse. ¶ Prodere, auctore Donato, aliquando est decipere, deserere. Terent. in Adelph. Prodidisti & te, & illā miseram, & genus. ¶ Prodere exemplum, est tradere, vel monstrare, vel aliquid designare unde alii sumant exemplum. Cic. pro Flacco: In hoc reo nequod pernicosum exemplum prodatur, permisceo. Ibidem: Ne pernicosam imitationem exempli reliquis in posterum prodcretis. ¶ Prodere fidem, est injurando non stare. Salust. in Catilin. Jecit sæpè antehac fidem prodiderat, creditum abjuraverat. ¶ Prodere officium, est officio deesse, aut contra officium facere. Cicero 4. Academ. Qui statuit omnem cruciatum perferre, intolerabili dolore lacerari potius quām aurei ficium prodere fidem. ¶ Prodere vitam, est se vitæ periculo exponere. ¶ Prodere legem, destituere. Vlpian. ad legem Iul. de Adult. Leges prodidisse dicitur ob hoc quòd accusationem adulterii ingressus, accusare desiit. ¶ Prodere interregem, est nominatim renuntiare, ut ait Budæus. Liv. 6. ab Vrbe: Sed non quoquo pto sine suffragio, populi, auspicato interregem prodimus. Sic prodere flaminem, apud Cic. pro Milone.

Prodĭtus, participium. Deceptus, circumvēnus, destitutus. [כזב *nitzáv, ψεύδομαι.* Gall. *Decu, trahi.* Ital. *Tradito, ingannato.* Ger. Betrogen. Hisp. *Traido, engannado.* Pol. *Zdradzony.* Vng. *Elarultatot.* Ang. *Deceived, betrayed.*] Cicer. ad Att. lib. 9: Quandoquidem, inquit, ego proditus, inductus, conjectus in fraudem, &c. Ovid. 13. Metam. Proditus à socio est, &c.

Prōdĭtŏr, proditoris, m. t. [אסר יד *mosiehe, προδότης.* Gall. *Traistre.* Ital. *Traditore.* German. Ein Verrather. Hispan. *El que hazer treycion.* Polon. *Zdrayca.* Vngar. *Arulo.* Ang. *A traytour, betrayer.*] Plaut. in Rud. Vbivis proditor. Cicer. 3. de Finib. Nec magis vituperādus est proditor patriæ, quām communis utilitatis aut salutis desertor.

Prōdĭtĭo, onis, f. t. [*προδοσία.* Gall. *Trahison.* Ital. *Tradimento.* German. Verrahtung oder verrähterey. Hispan. *Treycion.* Pol. *Zdrada.* Vng. *Elarulas.* Ang. *Betraying.*] Cic. 4. Acad. Amicorum proditiones & rerū publicarum. Ovid. 8. Metam. Nam perierant potiùs sperata cubilia, quām sim Proditor ausus. Lucan. lib. 4: Nunquam nostra salus pretium mercetur opesve Prodītionis erit.

Prodrŏmus, prodromi, penult. corr. m. f. Latinè præcursor. [*πρόδρομος.* Gall. *Avant coureur.* Ital. *Che corre innanzi.* German. Ein Vorlauffer/Vorbott. Hisp. *El que corre adelante.* Polon. *Przedposlaniec.* Vng. *Elöfutó.* Ang. *A forerunner.*] Cic. ad Att. lib. 9: Nam mihi Pompejani prodromi nuntiant apertè Pompejum actūrum. Vnde prodromi dicuntur à Græcis fici præcoces, quasi præcursoriæ, reliquarumque maturitatem præcurrentes. Plin. lib. 16. cap. 26. Ficus & præcoces habet, quas Adonidos prodromos vocant. ¶ Prodromi item venti Etesiæ, qui eādem diebus exortum Caniculæ antecedunt. Col. lib. 11. cap. 2: Sextō Idus Julias Prodromi flare incipiunt.

Prōdūco, producis, act. 1. proleto, protraho, in longum [הארי *haarich, πρόσω ποιῶ, ἐπεκτείνω.* Gall. *Prolonger, mettre hors.* Ital. *Prolungare, mmettere fuore, produrre.* German. Verziehen. Belg. Verlangen/verstrecken. Hisp. *Alongar lexos, prolongar, estender en lueugo.* Polon. *Przedłużam.* Vng. *Halogatom, hozzahuzom.* Ang. *To prolong, to draw in longer, to stretch out in length.*] Virgil. 2. Aen. Abnegat excisā viam producere Pergis. Cic. in Cato. Convivium vicinorum quotidie compleo, quod ad multam noctem quām maximè possimus varie lenire producimus: id est, protrahimus. ¶ Terent. in Adel. per translationem dixit pro detinere: Nonne tibi esse fata hoc soldum vitam est gaudium, nisi me lactasses amentem, & falsā spe producere? id est, deludere, detinere. ¶ Aliquando idem est quod fortè educere, coram sive in medium adducere, vel præsentem sistere. [הבא *havi* הוֹבִיא *hobi, προσφέρω, προσάγω.*] Plaut. Capt. Vbi sunt isti quos ante ædes jussi huc produci forasi? Si produ-

producere testes dicimus, pro eo quod est, ad dicendum testimonium, in judicium eos adducere. Cicer 6 Verr. Harum omnium rerum autores, testesque produco. ¶ Producere copias in aciem, est extra castra ad pugnam eas educere. Galba Cicero: Repentè Antonius in aciem suas copias de vico produxit. ¶ Aliquando idem est quod vænum exponere. Terent. in Eunuch. Pretium sperans, illicò producit, & vendit. Vbi Donatus: Propriè vænales produci dicuntur. Plaut. Asin. pro prostituere posuit: Audientem dicto mater produxisti filiam: id est, prostituisti, ἐπόρνευσας, ἐπορνεύσω. ¶ interdum pro gignere. [תולד *baladh. γεννᾶν, φύειν.*] Plaut. in Capt. Quid hoc est Icelus? quàm orbitatem filios produxerim: Cic. pro Qu. Rosc. Nihil ab hoc pravum & perversum produci posse putant. Idem 2. Verr. Nihil à me audiet ex impara illa adolescentia sua: quæ qualis fuerit, aut meministis, aut ex eo quem sui similem produxit, recognoscere potestis. Terent. Adelph. Seni animâ prius exinguerem ipsũ qui illud produxit scelus. ¶ Producere morã rei alicui, est moram interponere, sive (ut Donatus ait) differre, protelare, protelare. Terent. in Andr. Dicam aliquid jam me inventurum, ut huic malo aliquam producam moram. ¶ Interdum prosequi. Virgil. 9. Aeneid. - nec te tua funera mater Produxi. ¶ Interdum consumere, terere. Terent. in Adelph. Et cyathos sorbilans, paulatim hunc producã diem. ¶ Producere reum in judicium: id est, adducere. Cic. 7. Verr. Graviorem apud sapientes judices se fore ab inferis testem, quàm si vivus in judicium produceretur. ¶ Producere aliquando est promovere hominem, & in medium honorificè proferre: cui contrarium est subducere. Cic. pro Domo sua, de Catone in Syriam abigato: Quem tu non pro illius dignitate produxeras, sed pro eo scelere subduxeras.

Prŏductŭs, a, um, Abductus. [מושך מוצא *mutsâ. mushâ. σχοῖνος, σχοινίδιον.* Gall. *Prolongé.* Ital. *Allongato.* Germ. *Het langgestelt/lim/verlengeret/et.* Hisp. *Estendida en luenga.* Polon. *Przewleczony.* Vng. *Elã hozatot.* Ang. *Drawen in length.*] Cic. post reditum: Quum à Tribun. pleb. Consul in concionem productus esset. ¶ Aliquãdo nomẽ est, & significat promissus, lõgus. [משוך *meshschâdch* ארך *érech. μακρός.* Polon. *Przedłużony.* Vng. *Meg nyujtatot.*] Cic. Orat. Incytus dicimus brevi media litera enuntiatur, producta. Cic. 2. de Orat. Et principia tarda sunt, & extrema tamen spissi & producti esse debent.

Productĭor, & productissimus. Colum. lib. 7. cap. 12: Quare status ejus longior, productiorque ad hos casus magis habilis est, quam brevis, aut etiam quadratus. Idem lib. 3. cap. 10: Extrema pars ejus, quod caput vitis appellant: id est, ultimum & productissimum flagellum.

Productè, adverbium. Hujus contrarium est breviter. [*ἐκτεταμένως.* Gall. *Longuement, au long.* Ital. *Lungamente, in lungo.* Ger. Lang/ langs. His. *Lungamente, en luengo.* Pol. *Zprzędli ujęnim.* Vng. *Hozzan, nyujtua.* An. *At length.*] Cic. in Orat. Et ne multis, quivis in verbis eę primę literę sunt, quæ in sapiente atq; fœcunde producte dicuntur, in cæteris omnibus breviter.

Productio, productionis, f. t. Prolongatio. [ארך *érech* (vel) *μακρότης, μακρόστομα.* Gall. *Prolongement, allongement.* Ital. *Prolungamento, allongamento.* Ger. Verzichung/verlengerung. Hispan. *Estendimiento.* Pol. *Przedłużenie.* Vng. *Meg hozzabbitas, nyujtas.* Ang. *Prolonging, drawing in length.*] Cic. 3. de Finib. Et quemadmodum opportunitas (sic enim appellemus εὐκαιρίαν) non sit major productione temporis: habent enim suum modũ quæ congruæ opportunæ dicuntur.

Productĭus, ẽ, penult. cor. Quod tunsionibus malleorum producitur.

Prŏfānus, a, um, pen. prod. Dicitur irreligiosum, & à religione remotum: Cujus antitheta sunt Sacrum, & religiosum. [חבין *chonêph* חל *chol* נאם *tamé. βέβηλος.* Gall. *Profane, pollu, laique, lay.* Ital. *Profano, fuomo laico.* Germ. *Vngeweyhet/vnheilig.* Hisp. *Sacrilego.* Pol. *Nie bogoboini, poganin, nie poświęczony.* Vngar. *Istentelen, istentelen, pogan.* Ang. *Profane, unhallowed or not consecrated.*] Plaut. Sacrum, an profanum habeas, parvi penditur. Cic. pro Domo sua: Si ista cõsecratio legitima est, qui est quod profanum in tuis bonis esse possit? ¶ Interdum profanum accipimus pro scelerato, & impio. Statius in principio Theb. Fratricidas acies, alternaque bella profanis Decertata odiis. ¶ Profanum etiam dicitur quod ex religioso, vel sacro in hominum usum conversum est. Virg. 12. Aen. Faune precor miserere (inquit) tuque optima ferrum Terra tene, colui, vestros si semper honores, Quos cõtra Aeneadæ bello fecêre profanos. ¶ Profani item dicebantur sacris non initiati, qui à fano & sacris arcebantur. Idem 6. Aen. procul ô procul este profani, Conclamat vates. ¶ Nunc *Laïcos* Galli vulgò vocamus, quasi populares, teste Budæo. ¶ Profanos etiam dicimus imperitos, qui Musarum sacris non sunt initiati. Horat. lib. 2. Carm. Odi profanum vulgus. Profanus usus, dicitur communis & vulgaris, non sanctus. Plin. lib. 15. cap. 30: Adeoq; in profanis usũbus pelli laurum & oleam fas non est.

Profanum dictum est id, quod, quum sanctum fuisset, postea in usu hominum factum: hoc est, extra fanum. Ex Aggeno de Limitibus agrorum.

Prŏfāno, profanas, act. p. Ex sacro profanum facio, violo. [חבין *hechnîph* חלל *chillêl. βεβηλόω, φθείρω.* Gall. *Profaner, souiller & gaster.* Ital. *Profanare.* Ger. Entweyhen/vnheilig oder vnrein machen. Hispan. *Enseziar la cosa sagrada.* Polon. *Zsmierzgo pospolicie czynic, pomazuie.* Vng. *Meg fertezteztem.* Ang. *To profane, to defile and pollute.*] Liv. lib. 31: Sacra, sacerdotes quæ ipsius majorúmve ejus honoris causa instituta essent, omnia profanarent.

Prŏfānātŭs, participi. [חלול מחולל *mechullêl* מחלה *mitmâ. βεβηλωθέν.* Gall. *Profané.* Ital. *Profanato.* Ger. Entweyhet. Hisp. *Ensuziado profanado.* Pol. *Pomazany, zmiarosczy obl'opiony.* Vng. *Meg fertezteztett.* Ang. *Profaned.*] ut profanatũ templum: hoc est, ex sacro profanum factum, vel flagitio aliquo pollutũ. Stat. 9. Theb. Ergo profanatum Menalippi funus acerbo Vulnere. Manus profanatæ, Ovid. 2. Metam. Terræ profanatæ, Stat. 3. Syl.

Prŏfānātĭo, onis, verbale, f. t. Sacræ rei violatio. [חנף *chânoph* חנפה *chanuphâh* טומאה *tumeâh. βεβήλωσις.* Gall. *Profanation, profanement.* Ital. *Profanamento.* German. Entweyhung. Hispan. *Obra de profanar y ensuziar.* Pol. *Zmiarosczyć pomazanie.* Vngar. *Meg fertezteztes.* Ang. *Profanation or pollution of holy things.*] Plin. lib. 16. cap. 4: Postquam civilium bellorum profanatione meritum cœpit videri, civem non occidere.

Prŏfāri, d. p. Eloqui, dicere, pronuntiare. [דבר בטא *dabbêr. bittâ. ἐξενέπω.* Gall. *Parler, prononcer, dire.* Ital. *Parlare, pronunciare, dire.* Germ. *Herauß reden/herauß sagen.* Hisp. *Hablar, parlar, dezir.* Pol. *Wymowicz.* Vngar. *Ki mondani.* Ang. *To speak, pronounce or say.*] Virgil. 1. Aen. Tum breviter Dido vultum demissa profatur. Silius lib. 11: magno clamore profatur. ¶ Propriè profati est quod Græci dicunt *προφητεύειν*: id est, fatura prædicere. [נבא *nibbâ*] Vlp. De Aedili. edict. l. 1. §. Exẽpli: Si servus inter fanaticos non semper caput jactaret, & aliqua profatus esset, an nihilominus sanus videretur?

Prŏfātum, ti, ἀξίωμα, dignitas sive axioma. & effatum Ciceroni. [Vng. *Propositio, summa.*] Gell. lib. 16. ca. 8: *περὶ ἀξιωμάτων*, quę Marcus Varro aliàs profata, aliàs proloquia appellat. Vide Proloquium.

Prŏfātŭs, tus, tui, nomen quartæ inflexionis. Ipse profani actus. [נבואה *nebuâh. προφητεία, φροσμός.* Gal. *Profetie.* Ital. *Profetia.* German. Das herauß reden. Hisp. *Profecia.* Pol. *Wymowienie.*] Gell. lib. 18. cap. 11: Neque dictu, profatúve ipso terræ, aut insaves esse. Statius 5 Syl.: seu voce soluta, Spargere, & effigno nimbos æquare profatu.

Prŏfectŏ, adverbium confirmãtis est: dictum quasi pro facto. Nimirum sanè, certè, revera. [אך אמן *ach. amên. ἀληθῶς, ναὶ μὰ.* Gall. *Certes, certainement, pour vray.* Ital. *In vero, certamente.* Ger. Fürwahr/warlich. Hisp. *Ciertamente.* Pol. *Zaprawde.* Vng. *Igazan, nilvan.* Ang. *Forsooth, in very deed.*] Terent. in Andr. Profectò sic est. ¶ Plerunque autem ad responsionem adhibetur. *τῷ ὄντι.* Cic. Quis hæc renuntiat? Is profecto qui interfuit. Quod etiam per certè efficimus. Idemne quo meminimus? Certè in nullo. Eundem etiam usum habent nimirum & nempe.

Prŏfĕro, pen. corr. act. inconf. Palàm facio, prodo, pronuntio. [הוציא *hotsî.* להלל *hillêl.* בטא *bittâ.* ארך האריך *heerich. ἐξενέπω, φανερόω.* Gall. *Proferer, manifester.* Ital. *Proferire, manifestare, palesare.* Germ. *Herauß bringen/herfür bringt/außsprechen/außsprechen.* Hisp. *Sacar à fuera, manifestar, pronunciar.* Polon. *Obiawiam wyiaśniam.* Vngar. *Ki jelentem, ezzé mondom.* Ang. *To bring out, to pronounce, or utter.*] Cic. pro Cælio: Domus in qua nihil fiat quod foras proferendum sit. Terent. in Hecyr. Ita me dii bene ament, haud propterea te rogo ut hoc proferam. Seneca: Antequam sententiam proferam. ¶ Aliquando significat protendo, prolato. *παρατείνω.* Plin. Quum lineam protulisset longissimam, atque rectissimam. Justin. lib. 11: Arbitria principum pro legibus erãt, fines Imperii tueri magis, quàm proferre mos erat. Transitè Cic. in Orat. pro Murẽn. Stoici mihi videntur fines officiorum, paulò longius, quàm natura vellet, protulisse. Terent. in Andr. Saltem aliquot dies profer, dum proficiscar aliquò, ne videã. ¶ Quandoque promere, sive in lucem efferre. Cicer. pro Sext. Rosc. Tu H-S. I. III. ex arca proferas. Plaut. in Amph. Tu Thessala intùs paretã proferto foras. ¶ Proferre se (inquit Budæus) dicuntur qui sine deductore innotescunt, & ipsi se producunt. Plinius junior: Proferunt se ingenia & ostentant. ¶ Ponitur aliquando pro allegare, quo Plinius in Epistolis est usus. Cic. de Invent. Deinde cæteros proferre oportebit quibus majora delicta concessa sunt.

Prŏlātŭs, a, um, participium à passivo verbo profero. Dilatus: ut quum dies judicii prolatum esse dicimus. [מושך מוצא *mutsâ. mushschâdch.* נדחה *nidchâh. ἀναβολή, ἀρή.* Gall. *Differé, prolongé.* Ital. *Differito, prolongato.* Ger. Aufgezogen/ auffgeschoben. Hisp. *Dilatado.* Pol. *Odłożony, odemknioney.* Vng. *Halasztatot.* Ang. *Differred, prolonged.*] Aliquando ponitur pro adductus, & productus. Lucan. libr. 4: prô lucti pallida tabes Non deest,

prolato jejanus venditor auro. ¶ Aliquãdo idem est quod extensus, vel ulterius productus: ut quũ terminum prolatum vel fines imperii prolatos dicimus. *μεγεννησ. &c.*

Prōlātio, prolationis, verbale, f. t. Ipse actus proferendi. [אֹרֶךְ *orech* (vel *oreh*) DIM *mot* אִבְדָן *mibdá* אֹרְשׁ *arôschech. ανοχη, ανοχεσια.* Gall. *Prolation, delay, extendue.* Ital. *Mostra, il produr qò, dilatione.* Gall. *Prolation, delay, extendue.* Ital. *Mostra, il produr fuore, estendimento.* Ger Herfurbringung Hisp. *Prolongamiento, estendimiento.* Pol. *Pokazanie, przedłużenie wapl sacz.* Vng. *Elhalazas.* An. *Differring or prolonging, delay.*] Cic. in Orat. Cõmemoratio antiquitatis, exemplorumq; prolatio. ¶ Prolatio, Protensio, extensio. Liv. 1. bell. Maced. Lætaque exta fuisse, & prolationem finium, victoriamque & triumphum portendi. Iudicii prolatio, *μακρολογια.* Cicer. pro Rabirio perduel. reo: Quum alteri ad prolationẽ judicii biduũ quæreretur. ¶ Prolatio, dilatio, *αναβολη, μακρολογια.* Cornel. Tacit. lib 9: Sed omnem prolationem, ut inimicam victoriæ suspectabat.

Prōfĕror, oris, professorius, a, um, & professio, Vide PROFITEOR.

Profestus, a, um. Quod contrarium est festo, unde dies profesti dicũtur, teste Nonio, qui vacui sunt à festivitate. [*αεργημερα.* Gal. *Non festiable, non festé, comme sont ouurier.* Ital. *Non di festa, giorno d'opera, di da lauoro.* German. Auff dem teñ Fäst tãg/ dan man nicht feyret Hispan. *Cosa no festiva.* Pol. *Powszedni.* Vngar. *Mines nap, het hétz nap.* Ang. *Not holy or not a feasting day.*] Plautus in Aulul. festo die liquid prodegeris, Profesto egere liceat, nisi pepercerris. Plin. lib. 18. cap. 6. ex Catone: Pejorem qui profestis diebus ageret, quod feriatis deberet. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Qui Vejentanum festis potare diebus Campana solitus trulla, vappamque profestis. Idem 4. Carm. Ode 15: Nosq; & profestis lucibus, & sacris, Inter jocosi munera Liberi Cum prole, matronisq; nostris, Ritè deos prius apprecati.

Prōfĭcio, cis, Procedo, & promoveo, profectum sive progressum facio, & per translationem lucror. [הוֹעִיל *hoil, i mil'dom, ωφελεω, ωφελησω, ωφελησα, ωφελημαι.* Gall. *Profiter.* Ital. *Far profitto, fare frutto in ogni arte* Germ. Zunemmen/ furschritten/ sich affen. Hisp. *Aprouechar, hazer prouecho.* Polon *Pomagam sie.* Vng. *Valamibe haszonal eleb megiek.* Ang. *To further or profite.*] Seneca: Sic enim & audiendo, & legendo in dies magis proficimus. Plin. Nec minorem sub eo præceptore profectum fecit. Cic. ad Toranium, lib. 6: Nunc verò eversis omnibus rebus, quum consilio profici nihil possit, una ratio videtur, quicquid evenerit, moderatè ferre. Cæsar 3. belli Civil. Apud quos quum proficere nihil posset. ¶ Ponitur aliquando pro prodesse. Vlpian. de Iurejurando: Matris igitur jusjurandum patri non proficiet: nec nocebit, si mater detulerit.

Prōfectŭs, us, m. q. Promotio sive progressus in re aliqua, sive fructus qui ex rei alicujus tractatione provenit. [*αφελεια.* Gal. *Prouffit, auantage.* Ital. *Profetto.* Germ. Zunemmung/ furschreitung/ beschiess. Hisp. *Prouecho.* Pol. *Pomagánie, pożytek, wzięcie.* Vngar. *Haszonal vala elemeretel.* Ang. *A furtherng or profite of a thing.*] Quintil. lib. 10. cap. 2: Vt terra altiùs effossa generandis, alendisque feminibus fœcundior fit: sic profectus non à summo petitus, studiorum fructus effundit uberiùs, & fidelius continet. Idem lib. 1. cap. 2: Firmiores in literis profectus alit æmulatio. Profectum facere, Plin. Epist. 2.

Prōfĭcīscŏr, eris, d. t. profectus, iter facio, eo, abeo. [נסע *nasáh* הלך *halách. πορευομαι, αναχωρω.* Gall. *Partir pour aller, aller, venir.* Ital. *Andare, venire, partirsi.* Germ. Gehn/ ziehen/ reysen. Hisp. *Yr camino, andar.* Pol. *Iade.* Vng. *Elmenyek.* Ang. *To go a iourney, to depart.*] Cic. de Senect. Adolescentulus miles profectus sum ad Capuam. Propert. lib. 3. Eleg. 21: Magnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas. Cicer. ad Quint. Frat. lib. 3: Idus Octobris Salvius Ostiam vesperi navi profectus erat cum his rebus quas tibi domo mitti volueras. Idem ad Att. lib. 2: Calendis Maiis de Formiano proficiscemur. Proficisci in exilium, Cic. 2. de Finib. Proficisci obviam, Cæsar 7. belli Gall. Proficisci ad reliqua, pro pergere. Cicer. 5. Verr. Nunc proficiscemur ad reliqua, si pauca antè erimus à vobis judices deprecati. ¶ Proficisci, pro originẽ habere. Cic. 4. Acad. Pythagoræi ex numeris, & Mathematicorum initiis proficisci volum omn a.

Prōfectŭs, profecta, profectum, particip. [נסע *nasáh* הלך *halách. πορευθεις, αναχωρησας.* Gall. *Qui est venu.* Ital. *Venuto.* Ger. Gezogen. Hisp. *Venido.* Vng. *Iött.* Ang. *Gone or come.*] Virg. 1. Aen. Hunc lætum Tyriisq; diem, Trojaq; profectis.

Prōfectĭo, profectionis, verbale, f. t. Actus proficiscendi, iter. [נסע *massáh, negnin.* Gall. *Aller.* Ital. *Esso andare.* Germ Ein reiß oder zug Hisp. *La ida de camino.* Pol. *Iazda.* Vng. *Elmenetel.* An. *Going, departing.*] Cic. 1. Phil. Exponam vobis breviter cõsilium & profectionis, & reversionis meæ. Idem pro Quinctio: Inventur dies profectionis pridie Calendas Februarii.

Prōfectĭtĭus, a, um, ut Dos profectitia, quæ à patre vel parente proficiscitur.

Prōfindo, profindis, profidi, profissum, Proscindo. [בקע *bekáah. διορυσσω, διαρρηγνυμι.* Gal. *Fendre, couper en fendant.* Ital. *Fendere,*

fibi appare. German. Aufbrechen/ aufferen. Hispan. *Hender, hazer barrecho.* Polon. *Tupem.* Vngar. *Hasitem.* Ang. *To cleaue, to cut by cleauing.*] Stat. 10. Theb. - quanta pariter cervice gementes Profindunt inarata diu Pagæa juvenci.

Prōfĭtĕor, profiteris, d. f. Aperiè seu palàm polliceor. [הודה *hodáah. εξομολογεω.* Gall. *Dire franchement, et deuant le monde, faire profession, dire & enseigner publiquement.* Ital. *Far professione, legger publicamente ne le scholle, dire francamente.* German. Offentlich anbieten oder verheissen. Hisp. *Confessar abierta y claramente, hazer profession* Polon. *Iawnie wyznawam, cześć oświadczam.* Vngar. *Vallom.* Ang. *To speak freely, to make open profession.*] Cic. 1. Acad. Qui philosophiam jàm professus sum populo nostro civibusque: Liv. Palàm professi nusquam inde nisi in patriam vestigium esse moturos. ¶ Aliquando pro aperiè offendo & admodum ponitur. Cicer. 5. Verr. Sed me omnium provinciarum offensorem esse profitebor. Idem pro Rabirio Posthumo: Quod obrem fateor atque etiam T. Labieno profiteor, & præ me fero, te ex illa crudeli, importuna, nõ Tribunitia actione, sed Regia, meo consilio, virtute, autoritate esse depulsum. Ex quo Ciceronis loco constat plus esse profiteri, quam fateri. Fatemur enim coacti, teste Servio: sponte autem & publicè profitemur. Polliceri & affirmare, Cicer. 1. Acad. Hinc Professio, Confessio palàm facta. Cic pro Plancio: Non me præteribat, in tam perturbato statu civitatis fructuosissimam esse professionem bonæ voluntatis. Cic. Tironi, lib. 16: Tu verò confice professionẽ, si potes: & si hæc pecunia ex eo genere est ut professione non egeat. ¶ Profiteri, item accipitur pro eo quod est artem aliquã, aut scientiam publicè docere. Plin. Epistol. 76: Audisne Valerium Licinianum in Sicilia profiteri? Cic. de Amic. Quamobrem quæ disputari de amicitia possunt, abesse censeo præter ea quæ ista profitentur. Hinc professores artium liberalium vocamus, qui eas artes publicè docent. Plin. lib. 3. cap. 5: Diodorus dialecticæ sapientiæ professor. Sueton. de Clar. Gram. Reliquit filium Orbilium, & ipsum grammaticum professorem. Magni nominis professores, Quint. lib. 2. cap. 11. Confummati professores, Idem lib. 1. cap. 9. ¶ Profiteri bona, censum, nomen, est apud magistratum suarum facultatum numerum, & nomen edere. *Διαγραφεσθαι.* Cic. pro Archia poëta: Quum hic domicilium Romæ multos jam annos haberet, professus esset apud Prætorem Q. Metellum familiarissimum suum. Liv. 6. bel. Pun. Primò expectaverant, ut qui se tanto imperio dignos crederent, nomina profiterentur. Idem 2. ab Vrbe: Hoc propósito edicto & qui aderant nexi, profiteri extemplò nomina, & undiq; ere. Sic profiteri natales parentes dicebantur, quo die quo sibi nati esset liberi apud præfectos ærarii edebant. de qua re Terentius in l. 16. D. de probat. & Capitolinus in Antonio Pio. ¶ Profiteri æs alienum, est sua debita retlari. Camillus lib. 10: Alexander priusquam secerneret quos eratsecernere, edixit ut omnes milites æs alienum profiterentur.

Prōfessōrĭus, a, um, *διδασκαλικος.* ut Lingua professoria, qua mercenarii exercent eloquentiam. Tacit. lib. 13: Audierat hæc Germanici filia, inde vitæ flurtus, & exul Seneca, trunca libertate manu, & professoria lingua.

Prōfligo, gas, pen. prod. act. p. Dejicio, sterno, dissipo, prosligo, depello, deperdo, & ad perniciem deduco. [הרס *harás:* הדשים *hadasim* בתן *bathats:* הדשים *hadasim* השם *heschim* שבר *schabar* הזבה *hazabah* אבד *abad. καταβαλλω, καταστρεφω.* Gall. *Espandre terre, destruire, gaster.* Ital. *Gettare à terra, ferire, guastare.* Germ. Zu boden schlahen, hinweg schlahen und zerstreuwen, abreissen. Hisp. *Echar à tierra, desbaratar, destruyr.* Polon. *Odganiam, zepędzam, prosiam.* Vng *Meg zibom, le verem, el vetem.* Ang. *To put to flight, to bring to an end, to dispatch.*] Cæsar 2. Mil. Confidentia est nos animicos profligare posse. Cicer. pro Rabir. Castris locum capere, exercitum instruere, expugnare urbes, aciem hostium profligare. Cæsar 2. bell. Gall. Quod classem hostiũ primo impetu adventus profligaverim. ¶ Profligare bellum: id est, ferè absolvere & conficere. [השלים *hischlim.*] Cornelius Tacit. Profligaverat bellum cum Iudæa Vespasianus: id est, confecerat, & penè ad exitum deduxerat.

Prōfligātŭs, a, um, participium. Afflictus, perditus. [אבד *schomém. ολοθρευτης, διαφθορεύς.* Gall. *Dissolu, perdu à fin.* Ital. *Rouinato, desbaratto, guasto & quasi perduto.* German. Erschlagen/ hinweg geschlagen/ verdorbt. Hisp. *Derribado, destruido.* Pol. *Zepędzony, odbyty.* Vng. *Nemmemlet, elvetetlet.* Ang. *Ouerthrowen, driuen away, put to an end.*] Cicer. in Catil. Quanto tandem illum mœrore afflictum esse & profligatum putatis? Vnde profligatum exercitum dicimus, & profligatum, prostratum, dejectum, afflictum & perditum: & Profligare res: hoc est, perditas. Cic. pro Rosc. Amerin. Et denique animos ad perniciem proflgatos, atque perditos. Hinc profligatos homines vocamus perditos, & in quibus nihil est sani, nihil integri, *διαφθορεις.* Cic. pro Archia: Nunquam me pro hac tam infra in tot ac tantas dimicationes atq; in hos gradus aleatorum hominum quotidianos impetus objecissem. Idem 3. Ver. Pro-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

gatissimus omnium mortalium, ac perditissimus. Sueton. in Tiber. Ex juventute utriusque ordinis profligatissimus quisq;. ¶ Profligata dicūtur quæ propè absoluta sunt. Cic. lib. 5. Tusc. Atque si ita est, profligata jam hæc, & penè ad exitum adducta quæstio est. Liv. 5. bell. Macedon. Vtis qui profligatum bellū haberet, ad comitia Romam rediret. Cic. ad Cornificium, lib. 12. Sic vehementiùs nos laboramus, qui profligato bello, ac penè sublato, renovatum bellum gerere conamur. Affectum quoque dixerunt qui Latinè locuti sunt, id quod profligatum appellatur in hac significatione. Cic. in Orat. de Provin. consul. Bellum affectum videmus, & verè ut dicam penè confectū. Idem in Oecon. Quum verò jam affecta ætate uvas à Sole mitescere fas est.

Profligātor, oris, verbale, m. t. [מאבד *meabbēdh* מעבר *mehanneph* Διαφθορεύς, λυμεών. Gal. *Qui a perdu & dissipé son bien à mescheance*. Ital. *Che ha perduto ogni sua hauere spendendo male*. Ger. Ein verlierer vergeuder oder hindurchtreyber seines Guts. Hisp. *Gastador de su bien*. Pol. Przeklety, utratnik. Vng. *Kivesztö, tsuzo*. Ang. *A naughtie packe that lewdlie hath walled all his goods*.] Tacit. Habebaturque non ganeo, & profligator, ut plerique ea haurientium: sed erudito luxu.

Profligo, profligis, profligi, profligitum, (inquit Calepinus) idē quod multum certo citatque locum Columel. ex lib. 1. cap. 3: *Exitiosum videbatur quos hostis profligendo agros delebat, noto more civem Romanum supra modum patrimonii possidendo deserere. Quo tamen in loco profugiendo legendum constat, non profligendo.*

Prōflo, flas, Hando resolvo, liquefacio. [χωνεύειν. Gall. *Souffler, faire fondre en soufflant*. Ital. *Fondere soffiando, soffiar fuori*. Germ. Mit blasen schmeltzen. Hisp. *Soplar macho à lenes, derramar soplando*. Polon. *Rozlywam*. Vngar. *Fuuassal meg aluaztom*. Ang. *To melt by blowing vpon*.] Plinius libro 34. cap. 9: Massa proflatur in primis: mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei. ¶ Est etiam proflare idem ferè quod efflare. Valer. 9. Argon. Noctem tartaream proflantes pectore tauri. Hoc est, ignem & fumum ingentem, tenebris & flammis tartareis non absimilē. Idem 7. Argon. Taurus & immani proflarit turbine flammas. Proflare pectore somnum, est inter dormiendum sonoro flatu emittere. Virgil. 7. Aeneid. -qui forte tapetibus altis Exanctus toto proflabat pectore somnum. ¶ Proflare iras, est flatu iram tenere, ut solent ferē. Plin. lib. 8. cap. 42: Sublīnere ab olfactu, circumlitare, iras proflare.

Prōflātūs, us, penult. prod. m. q. Actus ipse proflandi [χωνευτός. Gall. *Soufflement, fondement en soufflant*. Ital. *Essa fondere soffiando*. Germ. Das blasen oder wāren. Hispan. *Obra de derramar soplando*. Polon. *Rozlewanie*. Vngar. *Fuuassal valo alaztas*. Ang. *A melting with blowing vpon*.] Colum. lib. 5. cap. 9: Activo proflatu dirigerentur.

Prōfluo, fluis, n. t. Abundanter effluo, promano, prolabor: & propriè de liquidis dicit. [נזל *nazal*. Χεῖσθαι. Gall. *Couler, decouler*. Ital. *Scorrere, discorrere, colare*. German. Herfürfliessen / herauß rinnen. Belg. Vroeft afvlocyen. Hisp. *Mucho correr lo liquido*. Pol. Wypływam. Vng. Sokon folyok. Ang. *To flow or spring abundantly*.] Colum. lib. 8. profluere lacrymas ab oculis dixit. Cic. 1. de Divinat. Si lacus emissus lapsu, & cursu ad mare profluxisset. Virg. 4. Georg. In medium seu stabit iners, seu profluet humor. Plin. lib. 7. cap. 16: Profluit sanguis ex vulnere. ¶ Profluere ad hominum famam, per translationem, pro delabi, & devenire, Cic. Celio: Equidem (ut ad me revertar) ab his fontibus profluxit ad hominum famam, & meus hic forensis labor, vitæque mea emanavit ad existimationem hominum paulò latiùs commendatione ac judicio meorum. Græcia profluit ore Romano. Ovid. ad Pisonem. Quin etiā facilis Romano profluit ore Græcia, Ceropiæque sonat gravis æmulus urbi. Cujus ore lenito mella dulciora profluebat, Ad Herennium, lib. 4.

Prōfluēns, profluentis, Abundanter effluens. [נזיל *nozēl*. Χεῖσθαι. Gall. *Coulent devalant*. Ital. *Che scorre*. Germ. Fürfliessend. Hisp. *Corriente*. Pol. Cyekacy. Vng. Folyo vitz. An. *Flowing abounding*.] Liv. lib. 1: Petros in profluentem, aquam mitti jubet. Cic. ad Qu. Frat. lib. 3: Ego locum ætatē umbrosiorem vidi neuquam: permultis locis aquam profluentem, & eam uberē. Idem 2. de Orat. Genus orationis liquidum, fusum, ac profluens: cui opponuntur Exile, aridum, concisum, & minutum. ¶ Aliquando est substantivum, & generis masculini, ponitorque pro flumine, seu fluento. [נהר *nahar* יאור *ieōr*. Ῥοῦς ποταμός. Gall. *Torrent, le courant d'vne riuiere*. Ital. *Torrente*. Germ. Ein fliessender fürfliessend Wasser. Hispan. *El venaje del rio caudal*. Pol. Potok, rzeka. Vngar. *Folio viz, foliam*.] Autor ad Herenn. libro 1: Qui parentem necasse judicatus erit, is obvolutus & ligatus culeo, devehatur in profluentem: id est, fluminis procursum. Quintil. lib. 3. cap. 9: Quòd abjectus in profluentem non facilè extingui.

Prōflŭēnter, adverbium, Abundanter. [αφθόνως, ἀνεξαλείπτως. Gall. *Abondamment*. Ital. *Abondantemente*. German. Vberflüssiglich / ströhmsamlich. Hispan. *Abundamente*. Polon. *Nad miarę, obfitie*. Vngar. Bőuon. Ang. *With abundance*.] Cicero 5. Tusculan. Ergo omnia profluenter, absolutè, prosperè: igitur beatè.

Prōflŭentĭa, profluentiæ, f. p. Abundātia, copia [שטף *shēphah*. Ἀφθονία. Gall. *Abondance*. Ital. *Abondanza*. German. Ein vberfluß. Hispan. *Abundancia*. Polon. *Zbytek, dostatek*. Vngar. *Bőlkeder*. Ang. *Flowing or abundance*.] Cicero in Partit. Et hanc oratoriam vim inanis quædam profluentia loquendi, subaudi, imitatur.

Prōflŭus, a, um, Quod profluit: ut, profluus amnis, qui perpetuò fluit. [נוזל *nozēl*. Ῥεῖθρον. Gall. *Qui coule tousiours*. Ital. *Che scorre*. Ger. Fürfliessig oder das stäts fleußt. Hisp. *Cosa corriente assi*. Pol. *Mimo płynący*. Vngar. *Folio*. Ang. *That floweth euer*.] Plin. lib. 19. cap. 4: Hortos villæ jungendos non est dubium, riguosque maximè habendos, si contingat profluo anne. Col. lib. 8. cap. 17: Humilis in duos pedes piscina deprimitur in ea parte littoris, quæ profluo recessu nunquam deficitur. Ovid. 2. de Pon. Eleg. 1: Fluminaque & montes, & in altas profluas sylvas, Armaque cum telis instrue mista suis.

Prōfluvĭum, profluvii, n. s. Fluxio: [זוב *zōb*. Ῥεῦμα. Gall. *Flux, coulement*. Ital. *Profluuio, discorrimento scorrenza*. German. Ein fluß. Hispan. *A qual mejor correr, fluxo continuo*. Polon. *Zyiek*. Vng. *Folias*. Ang. *A continuall flowing*.] ut Profluvium sanguinis, αἱμορραγία. Plin. lib. 29: Sanguinis profluvium sistit herbæ pæoniæ semen rubrum. Columel. libro 6. cap. 26: Sed minimè id permittendum, ne profluvio sanguinis intereat. Profluvium alvi, διάρροια. Idem libr. 9. cap. 13: Tali nocente cibo, qui quum se affatim replevernt, profluvio alvi, nisi celeriter succurritur, intereunt.

Prōfŏrē, penultima correpta, com, positum à fore. Profuturum esse. [מועיל *mōhil*. ὠφελήσειν, χρήσιμος ἔσεσθαι. Gall. *Deuoir faire profit, estre profitable*. Ital. *Essere vtile giouare*. German. Nutz vnnd verständig seyn. Hispan. *A prouechar, ser prouechoso*. Polon. *Byc pożytecznym*. Vngar. *Haznalni, hazualotsnak lenni*. Ang. *For to be profitable*.] Horat. libro 1. Epist. Quæ nocuēre, sequar: fugiam quæ profore credam. Verbum est defectivum, sicut simplex fore.

Prōfŭgĭo, profugis, n. t. Procul fugio, aufugio. [כד *nad* כס *nadō* כץ *nadz*. Φεύγειν. Gall. *S'enfuir loin, eschapper*. Ital. *Fuggire lungi*. German. Entfliehen, weit hinweg fliehen. Belg. Wechvlien. Hispan. *Huyr lexos*. Polon. *Vtiekam*. Vngar. *Elfutok*. Ang. *To flee away farre*.] Plaut. in Cas. Quid nunc agam nescio, nisi ut improbos famulos imitet, ac domo profugiam. Cicer. in Læl. Hac itaque amentia perterritus in Asiam profugit. Terent. in Adelph. -quem hinc egens Profugiet aliquò militatū. ¶ Profugio cum accusativo, pro eo quod est fugiēdo relinquo. Curtius lib. 10. Quando enim regem universus exercitus deseruit? Nec servi quidem uno grege profugiunt dominos.

Prōfŭgus, a, um, penultima correpta, Qui à patria, domicilio, sive finibus in quibus antè agebat, profugerit. [נד *nadh*. φυγάς. Gall. *Fuitif, qui s'en est fuy de son pais bien loing*. Ital. *Fuori vscito, vagabondo*. Ger. Flüchtig. Hisp. *Fugitiuo, que mucho à lenes huye*. Polon. *Zbieg*. Vngar. *Zaz ki vetet*. Ang. *That fleeth away farre, a fugitiue*.] Sic Horatius profugos Scythas appellat, quòd crebrò domicilia mutent. Salust. Trojani qui Aenea duce profugi sedibus incertis vagabantur. Liv. 4. bell. Macedon. Annibal patria profugus perveneratad Antiochum. Ovidius 13. Metam. -profugaq; per æquora classe Fertur ab Antandro.

Prōfŭgĭum, profugii, n. t. Perfugium, asylum, portus. [מחסה *machaseh*. καταφυγή, καταφυγεῖον. Gall. *Lieu de refuge*. Ital. *Refugio*. German. Ein zuflucht. Belg. Een toevlucht. Hispan. *Guarida del que huye*. Pol. *Vciecznia*. Vng. *Segedelem, otalom*. Ang. *A place of refuge, a sanctuarie*.] Cic. lib. 1. Tusc. Portum potius paratum nobis & profugium putemus, quò utinam velis passis provehi liceat. Idem pro Cæcina: Exilium non supplicium est, sed profugium, portusque supplicii.

Prōfundo, profundis, act. 1. Largè, & copiosè effundo. [שטף *shaphadh*. ἀφθονεῖν. Gall. *Espandre en abondance*. Ital. *Spargere largamente*. Germ. Außgiessen / verschütten. Belg. Vergieten. Hispan. *Mucho derramar*. Polon. *Rozlewam*. Vng. Bőuon kiöntöm. Ang. *To powre out abundantlie*.] Plautus in Aulul. Aquam hercle plorat, quum lavat, profundere. Idem Curcul. Profundis vinum? quæ te res agitat? Virgil. 12. Aeneid. Vix ea quum lacrymas oculis lutuma profudit. Cicero pro Fonteio: Quem ut vidi, equidem vim lacrymarum profudi. Sanguinē pro patria profundere, Cic. 2. de Fin. Verba profundere ventis, Lucret. lib. 4. Vitam profundere. Cicero 1. Offic. Inventi autem multi sunt qui non modò pecuniam, sed etiam vitam profundere pro patria parati essent. ¶ Profundere aliquando idem est quod prodigere, & inutiliter consumere, sive liberalitatis metas egredi: tractū ab aqua quæ profunditur ex vasis, ἐκχεῖσθαι. Terentius in Adelph. -tibi si illuc placet, Profundas, perdas, pereas, nihil ad me attinet. Cicero 5. Verr. Ait omnia, pecunia effici posse:

posse dare, profundere, opponere, si velis vincere. Idem in Catil. Patrimonia sua profuderunt, fortunas suas abligurierunt. ¶ Profundere vota & preces, est multum & instanter precari. ¶ Profundere vires animi, est omnes nervos intendere, & omnem ingenii vim applicare. Cicer. ad Att. lib. 1: Vehemens fui, & omnes profudi vires animi, atque ingenii mei.

Prōfūsus, a, um, participium, Largè fusus. [שׁפך *sibuppdeh.* πρόχυσις, ἐκχυσις. Gall. *Espandu en abondance.* Ital. *Sparso.* German. Auß gegossen mit vile. Hispan. *Derramado.* Polon. *Prędam.* Vngar. *Ki hatatoc.* Ang. *Powred out abundantlie.*] Plin. libro 11. cap. 41. Mulieri ante septimum mensem profusum lac inutile. Ovid. 11. Metamorph. - fletus super ora profusus. Plin. lib. 5. cap. 9: Ex hoc lacu profusus, indignatur fluere per arenosa & squalentia.

Prōfūsus, nomĕ, m. s. Supra modū sumptuosus. [δαπανηρός, σχέτλιος. Gall. *Abondant, somptueux.* Ital. *Suntuoso, abondante.* Ger. Geudig/verthäig/verschwendig. Belg. *Overvloedich/kostelyck.* Hisp. *Abundante, largo, galladar.* Pol. Rozpustny wracotracy. Vngar. *Bŏ kĕltsegue.* Ang. *Flowing out, very abundant.*] Salust. in Catil. Alieni appetens, sui profusus, quasi profusor sui. Cicer. pro Mure. Odit popul. Rom. privatam luxuriam, publicam magnificentiam diligit: non amat profusas epulas: sordes, & inhumanitatem multo minus. Idem 1. Offic. Ipsumque genus jocandi non profusum, neque immoderatum, sed ingenuum, & facetum. ¶ Ponitur aliquando pro abjecto, & jacente. Plaut. Profusus, squalens, sordidus, ab omnibus derelictus.

Prōfūsissĭmŭs, Superlativus. [Vng. *Fölöttegyĕb bŏ kĕltsegue, tekenyĕs.*] Seneca de vitæ brevitate: Simul ad temporis jacturam ventum est, & profusissimi in eo, cujus unius honestissima avaritia est.

Prōfūsē, adverbium, Effusè [ἀσωτικῶς, δαπανηρῶς. Gall. *En grande abondance, excessivement.* Ital. *In grande abondanza, eccessivamente.* Germ. Hauffecklich/gar vberflussiglich. Hispan. *Con abondancia, largamente.* Pol. *Hoynie, nieprzemiernie.* Vngar. *Bŏbŏn.* Ang. *Web nierling or great abondance.*] Liv. 10. ab Vibe: Hæc ipse minitans obstitit profusè tendentibus in castra.

Prōfūsissĭmē. [Vng. *Fölöttegyĕb bŏ'sŏn tekenyĕsĕn.*] Sueton. in Augusto: Festos & solemnes dies profusissimè, nonnunquam joculariter tantum celebrabat.

Prōfundus, da, dum, adjectivum, Quod deorsum magnam habet altitudinem: ita dictum quòd porrò id est, longè habeat fundum. [עמק *hamek. Sufŏr.* Gall. *Profond, creux.* Ital. *Profondo, alto.* Germ. Tieff. Belg. Diep. Hispan. *Alto, hondo.* Polon. *Głębokŏ.* Vngar. *Mely.* Ang. *Deepe.*] Virgil. 5. Aeneid. Amissum Anchisen flebant, cunctæque profundum Pontum aspectabant. Ovid. ad Liviam: Effugerent aliqua stagna profunda via. Lucret. lib. 2: Corpora solventes abeant per inane profundum. ¶ Quandoque sumitur pro alto. Virgil. 1. Aeneid. Ni faciat, maria ac terras cœlumque profundum Quippe ferant secum, &c. ¶ Profundus sæpè per translationem capitur pro ingenti, magno, sive immenso. Hinc profunda avaritia dicitur à Salustio in Iugurtha: ibi fide data & accepta, Iugurtha Bocchi animum oratione accendit, Romanos injustos profundæ avaritiæ communes omnium hostes esse. Sic profunda cupido, apud eundem loco jam citato. Namque Romanis cum nationibus, populis, Regibus cunctis una, & ea vetus causa bellandi est, cupido profunda imperii & divitiarum. ¶ Profunda libido, Idem Salust. de Repu. ordinanda: Ut ex alienis malis deterrimi mortales ventri atque profundæ libidini sumptus quærerent. Nox profunda, Virg. 4. Aeneid.

Prōfundĭtās, ātis, f. t. [Sufŏrut. Vngar. *Mélysĕg.*] Macrobius Commentor. lib. 1. cap. 7. Maronis est ex intima disciplinæ profunditate sententia.

Prōfundum, substantivè acceptū, n. s. Mare, pelagus. [עמק *hamek* (vel) *hamek* מעמק *mahamak. ŏ Sufŏr.* Gall. *Creux, profondeur d'eau, la mer.* Ital. *Il mare profundo.* German. Das Meer. Hisp. *El mar hondo y alto.* Polon. *Głębokość.* Vngar. *Mely tenger.* Ang. *The deep sea.*] Ovid. 17. Epistol. Frigora ne possim gelidi sentire profundi. Rubrum profundum, apud Lucan. lib. 8. pro mari Erythræo. Iodomito profundo jactari, Ovid. 1. Trist. Eleg. 10: Pater profundi, hoc est Neptunus, Valer. Flac. 2. Argon.

Progemmo. Progemmas, a. p. Gemmas emitto. [ἐκβλαστάνω. Gall. *Boutonner, bourgeonner.* Ital. *Fare il botteone.* Ger. Die augen herfur treiben. Hisp. *Hincharse las yemas en el arbol.* Pol. *Pŏki wypuszczam.* Vng. *Megbimbŏzom, kŏ tsirazom.* Ang. *To budde.*] Col. lib. 4. cap. 27: Si palmites incipientibus, progemmantibus qui, fossorem immiseris, magnam partem vindemiæ decusseris.

Prōgĕnĕr, penult. corr. progeneri, m. s. Neptis m, æ maritus: cujus contrarium est Prosocer, sive socer magnus. [συμπενθερός. Gall. *Le mary de ma niepce.* Ital. *Marito di nipote.* Ger. Meines todts Tochtermann. Hisp. *El yerno de los abuelos.* Pol. *Maż moiey siostry córki albo wnuczki.* Vng. *Vŏkamnakŏc fŏrie.* Ang. *My neces husband.*] Suetonius progenerum videtur accepisse, pro generi patre, in Augusto cap. 101. Lucilioque Paulli progener fui, &c.

Prōgĕnĕrō, rās, penult. corr. act. p. Genero. [ילד *holidh. ŏ Sufŏr.* Gall. *Engendrer.* Ital. *Generare.* German. Gebären. Hisp. *Engendrar.* Polon. *Rodzę.* Vngar. *Szülĕk, nemzĕk.* Ang. *To ingender.*] Plin. lib. 11. cap. 6: Fœtus quonam modo progenerarentur, magna inter eruditos & subtilis fuit quæstio. Idem lib. 10. cap. 3: E' quibus vultures progenerantur minores. Horat. 4. Carm. Ode 4: Fortes creantur fortibus: & bonis Est in juvencis, est in equis patrum Virtus: nec imbellem feroces Progenerat aquilæ columbam.

Prōgĕnĕrātĭo, onis, f. t. Progenerandi actus. [ילדה *holidhah* תולדות *toladhoth* דור *dor. ŏ Sufŏrut.* Gall. *Engendrement.* Ital. *Generatione.* Germ. Das gebären oder die herfur bringung mit der gebart. Hisp. *Engendramiento.* Pol. *Porodzenie.* Vng. *Nemzĕs, szülĕs.* Ang. *Engendring.*] Plin. lib. 8. cap. 43. de asinis: Opera sine dubio gehi mirifica, arando quoque, sed mularū maximè progenerationi.

Prōgĕnĭēs, ei, f. q. Genus, stirps, familia: à progignendo. [מאמים *sfeccsaim* דור *dor* ילד *yĕledh* יחש *yachŏs* תולדות *mollŏdhoth. ŏ Sufŏr.* Gall. *Generation, lignee, race.* Ital. *Progenie.* Germ. Ein Geschlecht/Stam. Hispan. *La generacion de de los.* Polon. *Narod.* Vngar. *Nem, nemzetség.* Ang. *Successe in blood, offspring.*] Cic. 9. Philipp. Reddita est ei tum à majoribus statua pro vetustate quæ multos per annos progeniem ejus honestaret. Virgil. 7. Aeneid. - hinc progeniem virtute futuram Egregiam, & quæ quæ viribus occupet orbem. Horat. 3. Carm. Ode 6. Aetas parentum pejor avis, tulit Nos nequiores, mox daturos Progeniem vitiosiorem.

Prōgermĭno, nas, n. p. Germen produco. [נאה *sfamlch. Sufŏr.* Gal. *Germer ou paroistre, ou bourgeonner.* Ital. *Germogliare* Ger. Herfur sprossen. Hisp. *Echar renuevos las arboles.* Pol. *Wyrastam.* Vngar. *Ki sarjazom, fel nŏvĕkĕk.* Ang. *To budde.*] Col. lib. 4. cap. 10: Putandi autem duo sunt tempora: melius autem (ut ait Mago) vernum antequam fiuculus progerminet.

Prōgĕro, geris, progessi, gestum, Extrà gero, effero. [נשׂא *hatsis. ŏ Sufŏr.* Gall. *Porter ou mettre hors.* Ital. *Portare fuora.* Germ. Hinauß tragen. Hispan. *Llevar à fuera.* Pol. *Wynośim.* Vngar. *Ki hordom.* Ang. *To beare forth.*] Col. lib. 12. cap. 50: Vino quoque oleum progeritur. Plin. lib. 11. cap. 18: Quum defunctas proferunt funerationumque more comitantur exequiæ.

Prōgigno, progignis, progenui, progenitum, act. 3. Generationem produco. [ילד *holidh. ŏ Sufŏr.* Gall. *Engendrer.* Ital. *Generare.* Ger. Gebären. Hisp. *Engendrar.* Polon. *Rodzę.* Vngar. *Szülĕk.* Angl. *To ingender, or beget.*] Plaut. in True. Neque natus est, neque progignetur. Cic. 3. Offic. Sed hic qui illud lumen progenuit, ex filio est nominandus. Virgil. 4. Aen. Illam terra parens ira inritata deorum Progenuit, &c.

Prōgĕnĭtŏr, oris, verbale, m. 3. Avus. [πρόγονος, πάππος. Gal. *Ayeull, pere grand.* Ital. *Avolo.* German. Ein Grosvatter. Hispan. *Abuelo.* Pol. *Dziad, starek.* Vngar. *Nŏbatia.* Ang. *A grand father.*] Ovid. 11. Metam. Quid peperisse duos, & displacuisse duobus, Et forti genitore, & progenitore Tonante Esse satam prodest?

Prōgnārĕ, adverbium, Apertè, autore Festo.

Prognāriter, Audacter, strenuè [εὐρυχώρως. Gall. *Audacieusement, vaillamment, diligemment.* Ital. *Audacemente, strenuamente.* Germ. Dapffertich. Hisp. *Sabia y diligentemente, esforçadamente.* Pol. *Smiele, męznie.* Vng. *Merczĕn bátron.* Ang. *Lustilie, valiantlie.*] Plaut. in Poen. Age, judica prognariter. Ennius 6. Annal. audite prompter, Ut pro Romano populo prognariter armis Certem, prudens animam de corpore mitto.

Prognārus. Gnatus. [ילד *holedh, yĕzzŏr.* Gall. *Qui est né et issu de la race.* Ital. *Figlio, figliuolo.* Germ. Geboren. Hisp. *Hijo, engendrado de fresco.* Pol. *Potomek.* Vng. *Szuletettĕb, fiu, magzat.* Ang. *That is borne of some race or stock.*] Terent. in Phorm. Benam bene prognatam. Liv. 1. ab Vibe: Ut in eadem civitate post centum ferè annum quàm Romulus Deo prognatus, Deus ipse tenuerit regnum. Horat. 2. Serm. Satyr. 1: ovo prognatus eodem. Propriè tamen non filium à patre, sed nepotem ab avo aut proavo, aut aliquo majorum prognatum dicimus. Cic. 1. Tusc. Thyestes Tantalo prognatus, Pelope natus. ¶ Prognati substantivè: hoc est, ipsi nati, vel liberi. Plaut. Amph. Rempublicam parentes, patriam, & prognati tutantur, servantur.

Propnigeum. vide PROPNIGEON.

Prognōsis, pen. prod. πρόγνωσις. Præscientia, prævidentia dicitur Cic. 2. de Divin. Præsagitionem vocat.

Prognōsticŏn. Rei futuræ signum. [πρόγνωσις. Gall. *Signification, prognostication.* Ital. *Pronostico.* German. Ein zukünfftig bedeutend. Hisp. *Senna de cosa venidera.* Pol. *Znak przyszłey rzeczy.* Vngar. *Tudomĕ dologuak előre jŏvŏ.* Ang. *A token of a thing to come, prognostication.*] à Græco verbo, προγινώσκω, quod præscio, sive præcognosco significat: unde & prognostica Cic. lib. 1. de Divin. Arq; his rerum præsentiarum prognostica ratiocinia referta sunt. Extat hoc nomine libellus Hippocratis, in quo signa ea persequitur, quibus medici ægrotorum convalescentiam, mortemve possint præsagire.

Prōgrĕdĭŏr, deris, progressus, Vltrà procedo. [עבר *habar.*

ατερω, ἰέναι, ἰέναι. Gall. *Aller avant, marcher avant, ſortir.* Ital. *Andare innanzi, procedere.* German. Herfur gehn/ weiter gehn/ fortgehn oder fahren. Hiſpan. *Yr adelante.* Polon. *Poſtępować, pochodzić.* Vng. *Elmenni.* Ang. *To proceede, to go forewa de to come forth.*] Plaut. in Pœnul. Si hic quò progredietur, pariter progredimini. Idem Cæſin. Sed tecum progreditur, cum corona & lampade Meus ſocer. Cæſ. 4. belli Gall. Quum illi aut ex arido, aut paululùm in aquâ progreſſi, omnibus membris expediti, *&c.* Cic. 1. Offic. Augor ut regredi, quàm progredi mallent. Cæſ. 2. belli Civil. Ipſe cum equitibus ſexcentis magnis itineribus progreditur. ¶ *Progredi obviam.* Liv. lib. 7. ab Vrbe: Romani alacres ab ſtatione obviam militi ſuo progreſſi, laudantes gratulantesq; ad Dictatorem perducunt. ¶ Aliquando eſt anteire. Plautus: Extremum intra carcerem ipſum progreditur parthenopæum. ¶ *Progredi longiùs*, per tranſlationem eſt ſermonem extendere. Cicero 5. Verr. Non dubito quin vobis ſatisfecerim, Iudices, verumtamen progrediar longiùs. Digitum non progredi, proverbialis quædam formula, pro ne minimum quidem. Cic. 4. Academ. Non quæro ex his illa Mathematicorum, quibus conceſſis digitum progredi non poſſunt.

Prōgreſſus, verbale, f. t. Proceſſus, progreſſus. [ἡ προχώρησις, ἡ προκοπὴ indolis. Gall. *Auancement.* Ital. *Auanzamento.* Germ. Zerſchung/ furſchreitung. Hiſp. *Obra de yr adelante.* Pol. *Poſtęp.* Vng. *Elő menetel.* Ang. *A going forewarde.*] Cic. 3. Offic. Quæ & ingenii bonitate multi aſſequuntur & progreſſione dicendi. *Progreſſio* ad virtutem, Cic. 1. Acad. Origo & progreſſio virtutum. Cicer. 4. de Finib. Idem 1. Tuſcul. Qui errantium ſtellarum motus, progreſſiones, inſtitutionesq; notavit.

Progreſſus, us, m. q. Proceſſus. ἡ πρόοδος. Cicero Att. lib. 1: Progreſſum præcipitem, inconſtantem reditum videt. Idem 6. Philipp. Dolabellam irruentem in Aſiam à progreſſu arcuit, à reditu retinuit. ¶ Accipitur & pro promotione, ſive fructu quem ex aliqui operam dantes facimus. Cicero 3. Tuſculan. Philoſophi nunquam in ſtudiis ſuis tantos progreſſus facere poſſent.

Prōgymnāſma, ătis, n. t. προγύμνασμα, Latinè dici poſſunt præexercitamenta, à verbo Græco προγυμνάζω, quod eſt præexercere.

Proh, interjectio indignantis. vide PRO.

Prohedri, dicebantur præſides, magiſtratus quidã primi ſubſellii, quibus cæteri omnes ſedendi loco cedebant. Bud. in annot. ad tit. de Offic. Præfect. Prætor.

Prohibĕo, prohibere, penult. cor. act. f. ex pro & habeo, Veto, arceo, averto, impedio. [אסר מנע *mano* חשך *chaſach, κωλύω, ἔργω.* Gal. *Engarder, prohiber.* Ital. *Prohibire, vietare.* Ger. Verbieten/ vnderwinden. Belg. Verbieden. Hiſp. *Vedar.* Polon. *Zakazowánie.* Vng. *Tiltam.* Ang. *To forbidde, to lett.*] Virg. 1. Aen. Cramus, prohibe infandos à navibus ignes. Plautus: Placidè ejerdor, & ſonitum prohibe ſorium, & crepitum cardinum, Ne quod hic agimus herus percipiat fieri. Inhibeo verò idẽ eſt quod teneo, comprimo. κωλύω, ἐπέχω. Hoc enim differt à prohibeo, quòd prohibere generale ſit, etiam ante rem inceptam prohibere re jam incepta. Illud vetat nequid facere incipiens: hoc ne pergas, ſed potius deſiſtas. Virg. 1. Aeneid. Quod genus, hoc hominum, quæve hunc tam barbara morem, Permittit patria? hoſpitio prohibemur arenæ. Idem 12. Aen. Parcite jam Rutuli & vos tela inhibete Latini. ἀπαγορεύω τὰ ἀχρεῖα. Sed de hoc plura ſuo loco in verbo Inhibeo.

Prohibĭtio, ōnis, m. t. [κώλυσις. Vng. *Meg tiltás.*] Apuleius de Deo Socratis: Nullo adhortatore unquam indigebat, at verò prohibitione nonnunquam.

Proicio, cis, pen. cor. act. t. Abjicio, quaſi porrò jacio. [יהד ירה חשך *hôſiphlich, ἀποβλητέον.* Gall. *Ietter hors, mettre hors.* Ital. *Trarre a terra, mettere via.* German. Hinweg werffen. Belg. Werp neder. Hiſp. *Echar lexos.* Pol. *Zarzucam, odmiatam.* Vngar. *El vetem hagyam.* Ang. *To call or caſt forth.*] Virgil. 6. Aeneid. Projice tela manu. Ovid. Epiſtol. 10: Projicit ipſe ſuas deducta fronte corymbos. Virgil. 5. Aeneidos: - galeam ante pedes projecit inanẽ. Cæſar 3. belli Civil. Ex ſuperioribus locis in planitiem deſcendere atque arma projicere juſſit. ¶ Transferetur & ad incorporea. Cæſar 4. bel. Gal. Increpitare atque incuſare reliquos Belgas, quòd ſe populo Romano dedidiſſent, patriam virtutẽ proiecturos. ¶ Aliquãdo ponitur pro extendo, porrigo. ἐκτείνω, παρέχω. Cicero in Topic. Quoniam P. Scævola id ſolùm eſſe arbitratus eſt arcium dixerit, quantum parietis communis tegendi cauſa ſecum projiceretur. ¶ Interdum projicere eſt ejicere, ejurare, ἐκβάλλω. Cicer. Quid ſi eum ex urbe projeceris? ¶ Proicere ſe ad pedes, eſt ſe humi ad pedes alicujus proſternere. Cæſar 1. bell. Gall. Qui cùm eum in itinere convenſſent, ſeſeque ad pedes projeciſſent, ſuppliciter locuti. ¶ Projicere lacrymas, eas effundere. Hirtius 4 bel. Alexand. Adeò contra Cæſarem bellum acriter gerere cœpit, ut lacrymas quas in collocutum projecerat, gaudio videretur profudiſſe. ¶ Projicere ſe, eã deponere animum. Cicero Attic. libro 9: Tuas nunc epiſtolas à primo lego: hæ me paulùm recreant: primæ monent & rogant ne me projiciam. Hoc eſt, deſpondeam animũ. Ibidem: Tum poterimus deliberare, non ſcilicet integra re, ſed certè minus infracta, quàm ſi unà projecetis te.

Prōjectus, a, um, participium, Abjectus, derelictus. [שלכת *maſchlâch, ἐκβεβλημένος.* Gall. *Getté au loing, reietté.* Ital. *Gittato lontano.* German. Hingeworffen. Hiſpan. *Echado lexos.* Pol. *Odrzucony.* Vngar. *El vettetet, hagyattatot.* Ang. *That is caſt away and contemned.*] Cicero 2. de Divinat. Simonides ignotum quẽdam projectum mortuum quum vidiſſet, humavit. Virgil. 11. Aeneid. Sternitur & toto projectus corpore terræ. Lucan. lib. 9: Ignavis manibus projectos reddidit enſes. ¶ Projectus, extenſus. Cicero 1. de Oratore: Brachium procerius projectum, quaſi quoddam telum orationis. Virgil. 10. Aeneid. - projecto dum pede lævo Apiae ſe pugnæ. Idem 3. Aeneidos: Projectaque ſaxa Pachyni Siſenna: Vetus atque ingens erat arbor ilex, quæ circum projectis ramis majorem partem loci ſummi tegebat. ¶ Projectus contemptus & vilis. Tacitus lib. 1: An cives quibus jam projecta Senatus autoritas? ¶ Projectus puer, dicitur expoſitus. ἐκτεθεὶς, ἀπορριφθεὶς. Plautus in Ciſtel. Parvulam puellam projectam, ex angiportu ſuſtuli.

Prōjectĭtĭus, Projectus. Plaut. Ciſt. Lemnique natam deſponsit adoleſcentulo amore capto illius projectitiæ.

Prōjectæ, in ædificiis dicuntur quæ provehuntur & extenduntur. [προβόλαιον. Gall. *Galerie, lieux tenuers dependans de la maiſon.* Ital. *Luochi ſoſpeſi nella caſa ſporti pergiuali.* German. Gerüſt ſo vor einem gebeuw auſſen ſind/ laubẽ/ Vorſchöpff. Hiſpan. *Lugares cubiertas antes la caſa.* Polon. *Arkierz.* Vngar. *Killyeb vettetet.* Ang. *Garrettes or ouer leſſies.*] Qualia ſunt mœniana & ſuggrundia, & podia penſilia. Immiſſa autem dicuntur quæ ex noſtro ædificio protenſa, in alieno recumbunt: cujuſmodi ſunt tigna & trabes quę ex noſtro pariete in parietem vicini immittimus. Dicta projecta, à verbo projicio, quod inter cætera ſignificat porrigo ſive extendo.

Prōjectus, hujus projectus, verbale, m. q. [שלכת *ſchallécheth.* ἐκβολὴ, ἀποβολὴ, ἐκτροπὴ. Gal. *Iettement.* Ital. *Gittamento.* Ger. Ein hinwerff/ außſpreitung. Hiſpan. *Echamiento.* Pol. *Wimiot, wyrzucenie.* Vng. *Ki vetés, hagyás.* Ang. *A caſting forth or a farre of.*] Plin. lib. 17. cap. 12: Omnium quæ projectu frontis ita diffunduntur, ut per ipſas non deſinant imbres, ſtilla fæva eſt. Corporis projectus immanis, Lucret. lib. 3.

Projectĭo, ōnis, verbale, f. t. Extenſio, idem quod projectus, us. [שלכת *ſchalléchéth.* ἔκτασις, ἀπόῤῥιψις.] Cicer. in Orat. Brachii projectio in contentionibus, contractio in remiſſis.

Prōjecto, as, frequentativum. [ἀναίρω. Gall. *Ietter ſouuent.* Ital. *Gittar ſouente.* Germ. Oft hinwerffen. Hiſp. *Echar a menudo.* Pol. *Vilamnie miotam.* Vngar. *Kihaggyalom.* Ang. *To call forth often.*] Plaut. in Bacch. Etiamne ultrò tuis me projectas probris? id eſt, injuriis afficis.

Prōjectūra, ræ, f. p. Eſt prominentia & veluti ſupercilium quoddam parietis, arcendis ſtillicidiis inventum. [προβόλιον. Gall. *Auancement & ſorte de debors en vn baſtiment, comme ce qu'on appelle larmier d'vne muraille.* Ital. *Ciglio o cornice ſporta fuori del muro à ſalvarla dalle pioggie.* German. Ein abgeſchlagner abſatz oder ſimſen an einem gebeuw den regen abzutragen/ oder ein vorthon/ ꝛc. Hiſpan. *La corona en cima y fuera de la pared.* Polon. *Podſuwęck pokrzywiony przeciw wodzie przedaszek.* Vngar. *Kő ſal párkány.* Ang. *A pentthouſe or houſe eauesgo.*] Fabri Larmiers appellant & Intabulamenta. Budæus.

Proin, adverbium. Proindè. [לכן על כן *lachên* על כן *bal chên.* προῤῥήσεως. Gall. *Parquoy.* Ital. *Per tanto, però.* German. Darumb. Hiſpan. *Donde por ello.* Polon. *Przeto.* Vngar. *Tovabba.* Ang. *Therefore.*] Terent. in Eunuch. Proin tu dum eſt tempus etiam atq; etiam cogita.

Prōindĕ, cum accentu in antepenultima, componitur ex pro & inde, ſignificatque ideo, ideoque, propterea, propter hoc, quapropter: ſemper enim dependet ex ſuperiore ſententia. [לכן על כן *lachên* על כן *bal chên.* προῤῥήσεως, συνῳδῶς, συνεπῶς. Gall. *Par quoy, partant.* Ital. *Pertanto, però.* German. Darumb/ derhalben. Belg. Darom. Hiſpan. *Por ello, à ella cauſa.* Pol. *Dlia tego.* Vng. *Annákáért.* Ang. *Therefore.*] Liv. lib. 1. ab Vrbe: Satis ſcire origini Romanæ & deos aſſuiſſe, & non defuturam virtutem, proinde ne gravarentur, *&c.* ¶ Ponitur quandoque pro adverbio ſimilitudinis, eandemque ſignificationem habere videtur cum periode, ὥσπερ. Terent. in Phorm. Proinde expiſcare, quaſi non noſſes. Saluſt. At hi contrà, ignaviſſimi homines, per ſummum ſcelus, omnia ea ſociis adimere quæ fortiſſimi viri victores reliquerant proinde quaſi victoria injuriam facere, demum id eſſet imperio uti.

Prōlābor, penultima prod. prolaberis, prolapſus, d. t. Leviter, ſenſimque provehor. [נפל *naphál.* προπίπτω. Gall. *Gliſſer, tomber.* Ital. *Scorrere, ſdrucciolare.* German. darfallen/ entſchlipffen/ vnderfallen. Hiſpan. *Caer deſbrandoſe.* Polon. *Spádám.* Vng. *Laſſan mendegelek.* Ang. *To ſlyde, ſlyde or fall forewarde.*] Cic. 2. de

2. de Nat. deor. ex aliquo veterum poëtarum: At canis ad eandem serpens prolabitur. Argof. ¶ Sic prolabi longiùs in oratione, per metaphoram dicimus, pro eo quod est longiùs provehi, & modum egredi. Cicero pro Cæcinna: Tametsi de hoc judicio multa prætereo: tamen longiùs prolapsus sum quàm ratio vestri judicii postulabat. ¶ Prolabi ad orationem aliquam, est senlim ad eam accedere. Cicero 1. de Legib. Libenter ad istam orationem tecum prolaberer. Prolabi item dicuntur qui vestigio in loco lubrico posito, procidunt, aut ægrè sese sustinent. Livius 5. ab Vrbe: Conterentem se inter hanc venerationem traditur memoriæ, prolapsum cecidisse, idque omen pertinuisse.

Prōlāpsŭs, a, um, participium, Collapsus, delapsus. [נטל *naphêl.* πεπτωκὼς, ἢ πλεσὼν ἐκ. Gall. *Cheut, tombé, glissé, gresté.* Ital. *Sdrucciolato, caduto.* German. Nidergefallen/ entschlipfft. Hispan. *Deslizada, caido, deslizandose.* Polon. *Zemknowy, zkrzesyszony.* Vngar. *Ledölt, el romlott.* Ang. *Fallen or slippen forwarde.*] Virgil. 2. Aeneid. Hæc finis Priami fatorum, hic exitus illum Sorte tulit, Trojam incensam & prolapsa videntem Pergama, tot quondam populis, terrisque superbum Regnatorem Asiæ: jacet ingens littore truncus, Avulsumque humeris caput, & sine nomine corpus. Equus prolapsus, Propertius lib 4 Eleg. 1.

Prōlāpsĭo, onis, verbale, f. t. Lapsio sive lapsus, aut vacillatio. [מטה *mappalâh* (vel) *mappalâh.* σφάλλω, ὀλισθάνω. Gall. *Grillement, glissement, chevetre.* Ital. *Esse cadere, sbrisciare.* German. Ein nidderfallung/ entschlipffung. Hispan. *Obra de caer resbalando i deslizandose.* Pol. *Upadek.* Vng. *El dölés, romlas.* Ang. *A slipping, sliding or falling forward.*] Cicero pro Cœlio: Et interdum multas vias adolescentiæ lubricas ostendit, quibus illa insistere aut ingredi sine casu aliquo, aut prolapsione vix posset.

Prōlātĭo, vide Profero.

Prōlāto, as, act. p. Amplio, dilato, extendo. [הרחיב *hirchîb* הכה *hittâh, πλατύνω.* Gall. *Eslargir & faire estendre.* Ital. *Dilatare, amplicare.* German. Erweitern. Hispan. *Dilatar, estender, ensanchar.* Pol. *Rozszerzam.* Vngar. *Ki terjesztem, ki nyüjtottam.* Ang. *To make large and spread out.*] Colum. in præfat. lib. 1: Largius tamen condidêre quàm nos, quibus diuturna permittente pace, prolatare licuit rem rusticam: hoc est, latiorem & ampliorem reddere. ¶ Interdũ idem est quod differre, protrahere, sive prorogare. [משך *mâshâh* עקב *bikkêsh.* ἀναβάλλω. Gall. *Differer, prolonger, delayer.* Ital. *Differire, prolongare.* Germ. Aufschieben oder verziehen. Hisp. *Differir y dilatar en tiempo.* Polon. *Przedłużam.* Vngar. *El halasztom.* Ang. *To prolonge or delay.*] Liv. 2. ab Vrbe: Prolatandis igitur comitiis, quum magistratu Dictator abisset, res ad interregnum rediit. Vitam prolatare. Tacit. lib. 11: Interim Messalina Lucullianis in hortis prolatare vitam. Idẽ lib. 5: Sed ubi diem ex die prolatabant.

Prōlātātŭs, ta, tum, participium: [משך *mâshâh* עקב *bikkêsh.* ἀναβεβλημένος. Gall. *Dilayé, differé prolongé.* Ital. *Dilatato, differito.* German. Verzogen/ aufgeschoben. Hisp. *Differido, dilatado en tiempo.* Polon. *Przedłużony.* Vng. *Ki terjesztetett, halasztatott.* Ang. *Delayed, prolonged, differred.*] ut Bellum prolatatum. Tacit. lib. 13: Prolatarum inter Parthos Romanosque de obtinenda Armenia, bellum acriter sumitur.

Prōlātātĭo, onis, verbale, f. t. [עקבה *bikkebâh.* ἀναβολὴ. Gall. *Delay, prolongement.* Ital. *Dilatione, prolungamento.* Germ. Verzug oder verziehung. Hispan. *Obra de differir y dilatar en tiempo.* Pol. *Przedłużenie.* Vngar. *Halogatas.* Ang. *A delaying or prolonging.*] Tacitus lib. 19: Sed & omnem prolationem ut inimicam victoriæ suspectabant.

Prōlēpsis, ἡ πρόληψις. Latinè dici potest præceptio, vel præoccupatio. ἀπὸ τὸ προλαμβάνειν: hoc est, a præsumendo. Fit autem quum id quod in adversarii, aut judicis opinione esse, aut fore arbitramur contrarium nobis, præoccupamus dicere & ratione dissolvere.

Proles, hujus prolis, f. t. Soboles, progenies, neque hominum solùm, verum etiam brutorum. [ילד *yâladh* תולדות *tsetsîlim, γονὴ.* Gall. *Generation, lignee, race.* Ital. *Prole, stirpe.* German. Ein geschlecht/ zucht. Hispan. *La generation de hija à hija.* Polon. *Potomstwo y płod.* Vngar. *Magzat.* Ang. *Issue of ones bodie, offspring.*] Columel. lib. 8 de caprino pecore: Fœtat autem si est generosa proles fere quater duos, nonnunquam trigeminos. Cicero 1. de Natura deorum: Ferrea tum verò proles exorta repentè est. Virgilius 1. Aeneidos: - & pulchra faciat te prole parentem. Ducilica proles equorum, Lucretius libro secundo. ¶ Per translationem etiam de plantis dicitur: ut Olivæ proles apud Vergilium 2 Georgic.

Prōlētārĭi, m. f. Qui in plebe Romana paupertimi erant, neque amplius quàm mille quingentùm æris in censum deferebant: ita dicti quòd rarò ad militiam conscriberentur: & ferè procreandæ prolis gratia in urbe relinquerentur. Qui verò nullo aut perquam parvo ære censebantur. Capite censi vocabantur aut Gell. libro 16. cap. 10. August. lib. 3. Civit. Tum verò tam multa bella ubique crebruerunt, ut inopia militum proletarii illi, qui eo quòd proli gignendæ vacabant, ob egestatem militare non valentes, hoc nomen acceperant, militiæ conscriberentur. Nonius: Proletarii dicti sunt plebeii qui nihil Reipub. exhibeant, sed tantùm prolem sufficiant. ¶ Proletarius sermo dictus est plebeius, & vilis. Plaut. in Milite: Nam proletario sermone nunc quidem hospes utere.

Prōlĭbo, as, pen. prod. Antè libo. [προσπίνω. Gall. *Premio gouster tant soit peu.* Ital. *Gustare primo.* Germ. Zuvor ein wenig versuchen. Hispan. *Hazer la salua de primero.* Pol. *Wyprzed kosztuie.* Vng. *Elöbb meg kostolom.* Ang. *To tast ie before.*] Plin. lib. 22. cap. 4: Aliæ tribus puteis pari mensura aquas miscent & prolibant, novo fictili. Idem lib. 35. cap. 12.

Prolĭcĭo, is, act. 3. Induco, allicio. [משה *pittâh, ἐφέλκω, ἐπάγω.* Gall. *Attraire, allicher, amadouer, induire.* Ital. *Indurre.* German. Herfüren oder ziehen. Hispan. *Induzir.* Pol. *Wabie.* Vng. *Hozzam vonogatom.* An. *To allure or intyse.*] Plaut. in Curcul. Ejus amor tepidam huc me per tenebras prolicuit id est, induxit.

Prolĭcĭo, as, are. Illectare: [משה *pittâh, ἐπάγω.* Gall. *Attraire, allicher, amadouer.* Ital. *Attrahere, invitare, lusingare.* Germ. Einen herfüren oder anreitzen. Hispan. *Attraher halagando.* Polon. *Kuse wabie.* Vn. *Hozzam vonogatom.* Ang. *To intyse or allure.*] Cic. pro Flacco: Egentes & leves ipse largitionis & viatico publico, privata etiam benignitate prolectat.

Prōlĭcĭbĭlĭs, e, n. t. Quod alliciendi incitandi vim habet. [ἑλκτικὸς. Gall. *Allichant attrayant, qui amadoue.* Ital. *Che attrahe o lusinghe.* German. Das treffig ist an zureitzen oder zu laden. Hisp. *Lo que attrahe con halagos.* Polon. *Zwabni.* Vngar. *Hozzalogató.* Ang. *That hath force to allure.*] Sidon. ad Vectionem: Nemo ita naturæ firmæ est, ut prolectabilibus careat oculis.

Prōlixŭs, a, um, Quod longum latumque est & liberale, quasi porrò laxum. [ארך *ârech.* μακρὸς, ἐπιμήκης. Gall. *Long.* Ital. *Longo.* German. Lang vnd breit. Hispan. *Luengo.* Polon. *Długy y szeroki.* Vngar. *Hoszu es zelles.* Ang. *Long and broade.*] Terentius in Heautontim. Capillus passus, prolixus, circũ caput negligenter rejectus. Barba prolixa, Virgil. 8. Ecloga. Coma prolixa. Ovidius 4. Tristium, Elegia prima. Prolixas abietes dat Varro de Re rustica libro 1. cap. 6. & 9: Licet videre fructuosis segetes accessibiles & arbores prolixas. ¶ Prolixus interdum accipitur pro benevolo, & liberali. Cicer. 2 Epist. Prolixa & benefica natura. Idem Attico, lib. 2: Ariobarzanes non in Pompeium prolixior per ipsum, quàm per me in Brutum. Idem ad Att. lib. 16: Quod quum ita sit, tamen interest nostra, Plancum hoc animo libenti prolixoque facere.

Prolixĭtās, tis, f. t. Longitudo, quę & prolixitudo à veteribus dicta est. [ארך *ârech* (vel) *orech.* τὸ μακρὸν. Gall. *Longueur.* Ital. *Longhezza.* German. Die lenge. Hispan. *Longura.* Pol. *Długość.* Vngar. *Hosszusag.* Ang. *Length.*] Pacuvius: Oro in meos fictas fandi prolixitudinem.

Prolixē, Liberaliter, largè. [ἀπλοῦς. Gall. *Largement, largesse, amplement.* Ital. *Largamente, liberalmente.* German. Reichlich. Hispan. *Copiosamente, abundantemente, liberalmente.* Polon. *Długo.* Vngar. *Bőven.* Ang. *At length.*] Cicer. ad Cæsarem lib. 7: Neque mehercule minus ei prolixè de tua voluntate promisi, quàm etiam solitus de mea polliceri. Terent. in Eunuch. Accipit hominum nemo melius prorsus, neque prolixius: id est, largius, lautius. ¶ Aliquando significat, longè, latèque. Terentius in Adelphis: Agè prolixè Minio: id est, animo molito vobis rem agis.

Prŏlŏgŭs, gi, m. f. [πρόλογος. Gall. *Prologue, preface.* Ital. *Prologo, prefatione.* German. Ein Vorred/ Vorrith. Hispan. *Prologo de libro ò otra cosa, prefacion.* Polon. *Przedmowa.* Vngar. *Elöbeszed.* Ang. *A preface.*] Prolocutum, sive præfatio fabulæ in qua aut poëta excusatur, aut fabula commendatur, aut aliquid hujusce ei afferens præmittitur. Terent. in prolog. Phorm. Virtutes poëta non laceissiret prior, Nullum invenire prologum potuisset novus, Quem diceret. ¶ Ponitur aliquando propriè de homine prologum referente. Terent. ibidem: Orator ad ornatum prologi.

Prŏlŏgĭum, gii, n. t. Principium, quasi proloquium. [προοίμιον. Gall. *Commencement.* Ital. *Principio.* German. Ein Vorred. Hispan. *Comienco.* Polon. *Początek mowy.* Vngar. *Elöbeszed.* Ang. *The beginning of a speach.*] Plautus: Examinavit prologio suo.

Prōlongo, gās, act. p. Protraho, profero, prorogo quodammodo facio. [משך *mâshâh* עקב *bikkêsh.* ἀναβάλλω. Gall. *Prolonger, delayer.* Ita. *Prolungar, differire.* German. Verziehen. Hispan. *Prolongar, differir.* Pol. *Przedłużam.* Vng. *Halasztom.* Ang. *To differre, to delay.*] Plin. lib. 13. cap. 3: Vites prolongant tempus. Seneca de Benefic. Vt prolongetur tibi dies natalis, nihil proficiet ad fœlicitatem.

Prŏlŏquŏr, eris, d. t. Animi sensa claris apertisque verbis effero. [דבר *dâbhar, λαλέω, ἀποφαίνομαι.* Gall. *Dire ce qu'on a en cœur.* Ital. *Esprimere con parole chiare il suo animo.* Ger. Die meinung Auffsprechen. Belg. Distincte. Hispan. *Hablar à parlar claramente.* Pol.

Pol. Mowenia. Vng. Ke mondom, ki magiatayom. Ang. To speak as longeth to purpose.] Varro 6. de Lingua Latina: Proloquium is qui in animo quod habet, loquendo effert. Teren. Andr. Cessō me ullum potuisse verbū proloqui? ¶ Nonnūquam idem quod prologō utor, vel præfatiuncula quod dicturus sum præmollio. Plaut. Epid. Nam quid ego apud te partem proloqui? Ego illam hodie volo facere libertam meam.

Prōlŏquĭum, quii n. s. Præfatio, exordium, principium orationis. [Gall. Preposition, maxime preface. Ital. Essordio, prefatione. Ger. Ein Vorred/ anfang einer Red. Hisp. Prologo ò habla antes prefacion. Pol. Przemowa, początek mowi. Vng. Aj beszednek eleye. Ang. A preface.] ¶ Accipitur itē pro oratione veri vel falsi significativa: quam Cicero Enuntiationem, Græci ἀξίωμα vocant. Gell. lib. 5. cap. 11: Quòd in proloquio disjunctivo necessarium est.

Prōlūbĭum, bii, n. s. Cupiditas, & voluptas. [תאוה taavāh bedauh. in voyage. Gall. Desir, appetit, vouloir. Ital. Cupidità, dilettatione, desiderio. Ger. Ein geluſt oder begierd. Hisp. Codicio, deleyte. Pol. Pożądliwość. Vng. Kewansag, gyönyörüség. Ang. Will, pleasure.] Gell. lib. 16. cap. 19: Feros, & immanes navitas prolubium tamen audiendi subit. Nonius tamen prolubium, amicitiam & fidem significare ait. Ex Accii Andromeda. Muliebre ingenium, prolubium, occasio. Ex Laberio in compitalibus. Quò quidem me à matronali pudore prolubium meretricis progredi coegit. Apud Varronem de lingua Latin. Est prolubies & prolubido, quæ dicta sunt ab eo quod lubet.

Prolūdo, dis, pes. prod. Futurum certamen meditor, & exercendarum virium causa confirmandi animi, veluti simulacrum quoddam certaminis inco. [προγυμνάζομαι, προπαίζω. Gall. S'essayer premier qu'aller au combat, faire coup d'essay. Ital. Provarsi, far un essay pio. Ger. Versychmi versuchung thun vor dem rechten kampff versuchten. Hisp. Hazer ensada, probarse. Pol. Ćwiczyć przed pocżynieniem dzieła. Vng. Aj harczra kezdem magamat, gyakorlom magam. Ang. To prove or assay what he can do or he come to a thing.] Virg. lib. 3. Georg. Et teritat sese, atq; irasci in cornua discit, Arboris obnixus trunco, ventosq; lacessit Ictibus, & sparsa ad pugnam proludit arena. ¶ Iurgia proludere. Iuven. Sat. 5: Iurgia proludūt, sed mox & pocula torques Saucius. ¶ Proludere, inquit Budæus, est aliquid agere quod ad justum certamen pertineat, qualiq; exordium legitimi pleniq; certaminis sulpicari. Cic. 2 de Orat. Sed ut ipsis sentētiis quibus præluserunt, vel pugnare possint. In armis levibus proludit, Ovid. ad Pison. Seneca Medea: Dolor proludit per scelera.

Prōlūsio, verbale, f. t. Ipse proludendi actus, simulata & ficta concertatio. [προγύμνασμα, προπαίγνιον. Gall. L'essay qu'on fait premier que d'aller au combat, coup d'essay. Ital. Prova dalle proprie forze primà che si vada à combattere. Ger. Ein versuchung/ Das versuchen auf einen kampff/ Verübung. Hisp. La tentada antes que pelear. Pol. Zaprawowanie sedzące y drogim sprawowanie. Vng. Elöb gyakorlas, ejtheczra valo maga kezdes. Ang. A proving or assaying before.] Cicero de Orat. Atque ejusmodi illa prolusio debet esse: non ut Samnitum, qui vibrant hastas ante pugnam quibus in pugnando nihil utuntur. ¶ Prolusionis vocabulum etiam ad causas translatum est. Sic Cicero Divinationem suam, Prolusionem Verrinæ accusationis vocat: in ea enim de cōstituendo accusatore Verris agebatur. Verba Ciceronis sunt. Sin me tamen in hac prolusione nihil fugerit: quem te in ipsa pugna cū acerrimo adversario fore putemus?

Prolūsum, dii, n. s. Proprie est justi, legitimiq; certaminis quoddam velut exordium, cujusmodi est illud quod à Citharœdis ante carmine solet præcini. [προγύμνασμα, προπαίγνιον. Gall. Lesse de bonne, premier coup d'essay. Ital. Ricercata. Ger. Ein vorspiel vorlauffen. Hisp. Tentada. Pol. Przebieranek przed worek przed granem. Vng. Kezdet, valamiuek el kezdese. Ang. An assay or proving before the matter.] ¶ Per translationē accipitur pro leviore rei cujusvis instituto, quod tamen ad alia graviora nonnihil afferat momenti. Gell. lib. 5. cap. 19: Sed majus mihi in ista victoria proludii est, quam te non causa tantùm, sed argumento quoq; isto vinco.

Prōlūgĕo, Tempus lugendi longiùs produco. [ἐπὶ πολὺ θρηνῶ, ἐπιμηκύνω. Gall. Plourer & porter le deuil vn fort long temps. Ital. Piagnere lungamente. Ger. Zu lang weynen oder leid tragen. Hisp. Traer luto mucho tiempo. Pol. Długo żałować. Vng. Sokaig keseregnek. Ang. To mourn and weep long for a thing.] Festus: Prolugere dicūtur qui solito diutiùs lugent.

Prōlŭo, luis, aft. t. ex pro, & lavo: quod è prima in tertiam trāsit conjugationem, quemadmodum & reliqua ejus verbi cōpolita: significat idē ferè quod abluo, purgo, humecto. [שחה shachah. כבס chabbēs. πλύνω, λούω, ἀπονίζω. Gal. Fort laver. It. Lavare, struggere, bagnare. Ger. Wol offt dick waſſchen. Hisp. Lauer, purgar, alimpiar, mojar. Pol. Myć, mywam. Vng. Meg mosom. Ang. To wash and make cleane.] Persius Prologo: Nec fonte labra prolui Caballino. Virg. 1. Aen. & pleno se proluit auro. Stat. 3. Thebaid. Cruor fauces proluit pectora. Hor. 2. Serm. Satyr. 4: Leni præcordia mulso Prolueris melius. ¶ Proluere cloacā, est aquam in cloacā infundere quę secū rapiat sordes. ¶ Plautus in Curcul. Ad annum ebriosam transfluit, vinum in ventrem nō secus atq; in cloacam quandam profundentem: Age (inquit) effunde hoc citò in barathrum, Prolue cloacam. ¶ Proluere terram dicuntur aquæ, quum impetu suo terram abradunt, secumq; rapiunt. Colum. lib. 2. cap. 12: Quoniam impetus aquarum proluit terram, nudatisq; radicibus germina non patitur coalescere. Virg. 1. Georg. Proluit insano contorquens vertice sylvas Fluviorum rex Eridanus.

Prōlūtŭs, a, um. participium. [שחה rochats כבס chibbēs. πλυτός, ἀπονιπτός. Gall. Lavé. Ital. Bagnato. Ger. Gewäſchen. Hisp. Lauado. Pol. Przemyty. Vng. Meg mosatot. Ang. Washed or made cleane.] Horat. 1. Serm. Sat. 5: absentem cantat amicam Multa prolutus vappa nauta, atq; viator Certatim.

Prōlŭvĭes, ei, f. q. Immunditia cujuscunque rei sordidæ. [טנף peghghul מאה tsiah, (vel) tsoah. ἀκαθαρσία. Gall. L'immondice & ordure que s'en va en l'eau, lauage, ou lauaille. Ital. Sporcitia bruttura, lordura di qualche cosa. Ger. Wuſt/ unflätigkeit/ Vnreinigkeit vnrahtober vnsauberkeit. Hisp. Las lauaduras ò sus suziedad. Pol. Plugastwo wszelkie. Vng. Osfmansag, szitsag. Ang. The filth or ordure washed off from anything.] Virgil. 3. Aeneid. fœdissima ventris Proluvies: id est, sordis effusio, inquit Servius. Colum. lib. 12. cap. 38: Et ad alvi proluviem.

Prōlŭvĭum, ii, n. s. Proluvies. ¶ Per translationem dicitur profusio, & prodigalitas, quum quis more aquæ opes profundit. προχώνευσις. Terent. in Adelph. Quæres tam repētè mores mutavit tuos? quod proluvium? quæ ista subita est largitas?

Prolytæ, Auth. Iust. in Proœmio. ff. dicebantur scholares, qui in quintum jam annum Iuri civili operam dederunt, sicut Lytæ, qui quatuor.

Prōmanārĕ. [Vn Zarmaszni.] Seneca 2. de vitæ trāquillitate, cap. 12: Semivo promanaverat, quod languidus sono, & infracta voce subjectior.

Promātertĕră, ræ. f. p. est soror proaviæ. [Vn Anyjeh anyam anyanak neuneye.] Caius. D. lib. 38. Tit. 10. l. 1.

Promĕllĕre. Verbum antiquum, quod litem promovere interpretatur Festus.

Promercālĭă, n. t. Mercimonia sunt vēditioni exposita. [ἐπίπρασις. Gall. Qui est à vendre, mis en vente. Ital. Merci da vendere. Ger. Feile waarm/ das zu dem kauff gerüſt ist. Hisp. Lo que se compra para vender. Pol. Kupia, towar. Vng. Arro. Ang. Thinges sett out to sale.] Promercalia dicuntur (ait Budæus) quæ paterfamiliās vænalia habet, extra ea quæ usui suo servat. Quidam ajunt promercalia propriè dici merces quæ primò minoris emuntur, ut postea pluris distrahantur: quarum rerum negotiatores Græco vocabulo ἐμπολὰς nuncupantur. Suetonius in Cæsare, aurum promercale vocat id quod Cæsar vendidit superās, sibi reservata tāta auri copia, quāta suo usui satis esset. ¶ Promercales vestes, quæ supervacant patrisfamiliās. Sueton. de Clar. Gramm. Luxuriæ ita indulsit, ut sæpiùs in die lavaretur, nec sufficeret sumptibus, quanquam ex schola quadragena annua caperet, ac non multo minus ex re familiari, cujus diligentissimus erat, quō & officinas promercalium vestiū exerceret. Colum. lib. 1. cap. 8: Pecuniamq; domini neq; in animalibus, aut aliis rebus promercalibus occupet.

Promercium, ii, n. s. Mercimonium, quodcunq; vendendi causā seponitur. Paul. in l. 4. §. 1. D. de pen. Legat. Si quis solitus fructus suos vendere, penum legaverit: non omnia quæ & promercii causa habuit, legasse videtur, Hotomanus.

Prōmĕrĕŏr, reris, & f. & Promereo, es. Mereo, beneficium cōfero, dignus sum: & in utraq; partem accipitur [ἀξιόω, εὐεργετέω. Gall. Meriter & deserver. Ital. Far beneficio, meritare, beneficare. Ger. Verdienen/ beſchulden. Hisp. Mucho merecer. Pol. Zasługować. Vng. Meg erdemlem, sol erjek. Ang. To deserve or earne wages.] Virgil. lib. 4. Aeneid. ego te quæ plurima fando Enumerare vales, nunquam regina negabo Promeritam. Terentius Adelph. Ita velim me amet promerentē pater: id est, bene merentem. Plautus tamē in Amph. in malam partem sumpsit: Quid mali sum, here, tanta ex re promeritus? Plaut. in Trinum. Nam retineri nequeo quin dicam ea quæ promeres. ¶ Bene promereri de aliquo, est confērre in aliquem beneficium, Cic. 3. Offic.

Prōmĕrĭtum, ti, n. s. [חסד chesedh. ἀμοιβὴ, τὸ ὄφλημα, ἡ ἀξίωσις, ἡ εὐεργεσία. Gall. Merite, ce qu'on a merite & deserui, plaisir, seruice ou bien fait. Ital. Piacere, seruitio fatto ad vn altro. Ger. Ein verdienſt vmb einen. Hisp. Grande merecimiento. Pol. Zasługa. Vng. Jo tetemeny. Ang. Deseruing, a pleasure or deserte.] Cic. ad Quirites post reditum: Quare hoc majus est in vos vestrum promeritum, quod non, &c. Cap. IV.

Prōmĭco, as, pen. corr. inquit Nonius, Est extendo, vel longè jacio. [Gall. Ietter loing. Ital. Gettare à lungi. Ger. Außſtrecken. Hisp. Echar lexos. Pol. Dymać, zarzucać. Vng. Kinyujtom. Ang. To cast farre of.] Nævius: Siquidem loqui vis, non perdocere, multa longè promicanda oratio est.

Prominĕo, prominēs, pen. corr. n. f. ex pro, & maneo; Exto, emineo, propendeo. [ἐξέχω. Gall. *Se faire remarquer, & faillir hors & sortir, apparoir.* Ital. *Sopraſtare, ſporgere innanzi.* Ger. Hervorſtehen/herab hangen. Bel. Vtſteken/vtſteken. Hiſp. *Sobreſquiar, eſtar mucho en cima.* Pol. *Nad inſtem ſtoi widomi, wyſtaguiony.* Vng. *Ki allok, mellyk.* Ang. *To appeare or ſtande out further then an other, or above or before.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Simię dentes ut homini, elephanto intùs ad mandendum quatuor, præterquam eos qui prominent. Horat. Epod. 5: Quum promineret ore, quantùm extant aquæ Suſpenſa mento pectora. Ovid. 15. Metam. - coma plurima torvos Prominet in vultus. ¶ Prominere in memoriā ac poſteritatem, pro extendi. Liv. 8. belli Pun. Tanquam nō longiùs, quàm quantum vitæ humanæ ſpatiū eſt, cupiditas gloriæ extendatur: maximaq; pars ejus in memoriam ac poſteritatem promineat.

Prōmĭnens, tis, participium, Seſe extendens. [ἐξέχων, ἀνέχων. Gall. *Qui ſe monſtre fort, fort apparent.* Ital. *Molto eminente, ſporto inſuori.* Ger. Gūtauß gehend. Hiſp. *Muy ſobrepuiado, y apareſciente.* Pol. Wyſtępuiący ſie. Vng. *Kin allo, nyelv.* Ang. *That appeareth or ſtandeth out further.*] Liv. 7. belli Pun. Gallos prominens collis tegebat.

Prōmĭnens, nomen ſubſtantivum. Tacit. lib. 1: Inveneruntq; in litoris prominenti nihil, &c.

Prōmĭnŭlus, diminutivum à prominens: parùm prominens: [Vn. *Bel benaſcodettoska, Magaſſatska.*] Iulius Capitolinus in Pertinace: Fuit ventre prominulo, ſtatura imperatoria.

Prōmiſcĕre. [Vn. *Meg elegiteni.*] Macrob. comment. lib. 1. capite 6: Nec aliter tam controverſa ſibi, ac repugnantia, & natura communionem abnuentia promiſceri terram dico, & ignem potuiſſe.

Prōmiſcŭus, Miſtum, incertum, confuſum. [ערב *balūl.* Gall. *Meſlé, mes preſſe meſle, commun à pluſieurs.* Ital. *Meſchio, confuſo.* Ger. Vermiſchet/vnunderſcheiden. Hiſp. *Mucho mezclado.* Pol. *Zmieſzani, niczym dzielni.* Vng. *Ẽ'ſze elegitteiet.* Ang. *Mixed or mingled, common to many.*] Saluſt. in Catil. Divina atque humana habere promiſcua, &c. Vnde Grammatici promiſcuum genus appellarunt, quaſi incertum, ſive confuſum: quod & Græco nomine *epicœnum* appellamus. Quint. lib. 1. cap. 4: Nec ſtatim diligentem putabo qui promiſcua (quæ epicœna dicūtur) oſtenderit. Cōnubia promiſcua. Liv. 4. ab Vrbe: Quam enim aliam vim connubia promiſcua habere, niſi ut ſecundum propè ritu vulgentur concubitus plebis, patrumq;? Idem 9. belli Macedon. Nec unum genus noxæ, ſtupra promiſcua ingenuorum, fœminarumq; erant. ¶ Operam promiſcuam dare, eſt mutuam operam tradere. Plaut. Rud. Eamus intrò omnes, quando operam promiſcuam damus.

Prōmiſcŭē, adverbium, Miſtè, confuſè, incertè, pro quo veteres etiam promiſcuam dixerunt, inquit Feſtus. [συμμιγῶς. Gall. *Peſle meſle, confuſément, ſans difference.* Ital. *Meſcolatamente, confuſamente, ſenza differenza.* Ger. Durch einanderen / Vermiſchterweiß/ Vnunderſcheidentlich. Hiſp. *Mezcladamente, ſin differencia.* Pol. *Nierzędnie.* Vng. *Elegy.* Ang. *Confuſedly, without order.*] Liv. 1. ab Vrbe: Eodemq; jure promiſcuè omnibus datum eſt. Idem libro 3: Placet pecudum, ferarumq; ritu promiſcuè in concubitus ruere?

Prōmitto, tis, act. 1. Polliceor. [יעד *ſahādā* הבטיח *hibtiach.* ὑπισχνέομαι. Gall. *Promettre.* Ital. *Promettere.* Ger. Verheiſſen/zuſagen. Bel. Beloven. Hiſp. *Prometer.* Pol. *Obiecuie.* Vng. *Igérem.* Ang. *To promiſe.*] Cic. Iam enim totum quod tibi promiſeram, præſtiti. Terent. Adelph. Roga hunc tuttu promitte huic. M. Promitto. Cic. 2. de Divin. Quæ autem inconſtantia deorū, ut primis minentur extis, bene promittant ſecundis? ¶ Quidoq; eſt producere, porrigere, & projicere, πρόϊεσθαι. Plaut. in Rud. Capillum promittam, optimum eſt, incipiamq;, hariolari. Plin. lib. 16. cap. 26: Nec ulla arborum avidius ſe promittit. Promittere barbam. Liv. 6. ab Vrbe: Conjecto in carcere Manlio, ſatis conſtat magnam partem plebis veſtem mutaſſe, multos mortales capillum ac barbam promiſiſſe, obverſatamq; veſtibulo carcens mœſtam turbam. ¶ Quandoque minari. ἀπειλεῖν. Virg. 2. Aeneid. Promiſi ultorem, & verbis odia aſpera movi. ¶ Promittere ad cœnam, eſt promittere ſe iturum ad cœnam. Plaut. in Menæch. Sic promittere ad fratrem, eſt promittere ſe iturum ad fratrem. Cic. 1. de Orat. Quum ille dubitaret, quōd ad fratrem promiſerat. Promittere, & in ſe recipere, pulchrè junxit Cic. ad Brut. lib. 13: Sed tamen, inquit ſeparatim promitto, in meque recipio, fore eum tibi & voluptati, & uſui. ¶ Hujus compoſita ſunt. Adpromitto, Compromitto, à quo Compromiſſum, Repromitto, de quibus vide ſuis locis.

Prōmiſſum, ſi ſubſtantivum, n. f. Quod promittitur. [דבר *dabār*, ἐπαγγελία, ὑπόσχεσις. Gall. *Choſe promiſe, promeſſe.* Ital. *Coſa promeſſa.* Ger. Ein verheiſſung. Hiſp. *Coſa prometida.* Pol. *Obietnitza.* Vng. *Igéret.* Ang. *A promiſe, a thing promiſed.*] Vnde dicimus, Conſequi promiſſa, Conficere promiſſum, Efficere promiſſum alicui, Exigere promiſſa, Expectare, promiſſa, Flagitare promiſſum, Facere promiſſum alicui, Implere promiſſum, Stare promiſſis, Servare promiſſa, Satisfacere promiſſo, Repetere promiſſum, Solvere promiſſa aliquibus, Mancre promiſſis quorum omnium teſtimonia legenti receptos autores nusquam non occurrent.

Prōmiſſo, onis, f. t. Promiſſum. [דבר *dabār.* ὑπόσχεσις, ἐπαγγελία. Gall. *Promeſſe.* Ital. *Promeſſa.* Ger. Ein verheiſſung, zuſagung. Hiſp. *Promeſcimiento.* Pol. *Obrzeczenie.* Vng. *Igéret.* Ang. *A promiſſe.*] Cic. 2. Philipp. Scelerum enim promiſſio, & is qui exſtant pernicioſa eſt & iis qui promittunt.

Prōmnēſtrĭă, æ. p. [σύμμικτον. Ger. Ein Kupplerin. Pol. *Swoſt'elnica.* Vn. *ſzrtſ.*] Mulier nuptiarum conciliatrix, quæ Latino nomine pronuba dicitur. Nam σύμμικτος inter cætera ſignificat Pronubæ, ſive nuptialium conglutinatrices eſſe fungi.

Promo, mis, pſi, ptum, act. 1. Profero, in medium affero. [Νέμειν *hebrāiſt.* ἐκφέρειν, ἐξάγειν. Gall. *Mettre hors, tirer hors.* Ital. *Dar fuori.* Ger. Herfür nemmen/herfür thun oder tragen. Hiſp. *Sacar leguardado à fuera.* Pol. *Dobywam.* Vng. *Ele vetem.* Ang. *To bring or tak out of a coffer or ſuch like thing.*] Plaut. in Ciſt. Accipias claves, ſi quid tibi opus erit promptū, promitto. Virgil. 2. Aeneid. Lætiq; cavo ſe robore promunt, Thelandrus, Sthelenusq; duces: id eſt, educunt. Pecuniam ex ærario promere. Cic. 5. Verr. Quum tibi ſenatus ex ærario pecuniam prompſiſſet, & ſingulos tibi denarios adnumeraſſet. Idem 3. de Finib. Nam in Tuſculano quum eſſem, vellemq; è bibliotheca pueri Luculli quibuſdam libris uti, veni in ejus villam, ut eos ipſe, ut ſolebam, inde promerem. ¶ Promere conſilia, eſt aperire, palam facere. Cic. ad Attic. lib. 9: Nunc certè promenda tibi ſunt conſilia. ¶ Hujus compoſita ſunt Depromo, & Expromo: quorum ſignificata videbimus locis.

Prōmpto, as, frequentativum. [ἐκφέρειν. Gall. *Mettre hors ſouvent.* Ital. *Dar fuori ſovente.* Ger. Oft herfür thun. Hiſp. *Sacar ſovera mente veces.* Pol. *Vitawam dobywam.* Vng. *Ele vetdegetem.* Ang. *To tak out often.*] Plaut. in Bacch. Quia malū ſi promptū, in dies faciat minus.

Prōmptŭs, a, um, Dicitur qui jam paratus eſt ad agendum, & in quo nulla mora eſt, quaſi jam productus, expeditus, alacer, ardens. [מכון *nachōn.* ἑτοιμάσιος, ἕτοιμος, ἐπιτήδειος. Gall. *Tiré hors, mis hors, prompt, apparelle.* Ital. *Pronto, apparecchiato.* Ger. Gerüſt oder fertig etwas zu thun. Hiſp. *Aparejado y apercebido.* Pol. *Gotowi, maiący do każdey rzeczy.* Vng. *Kéſz, alkalmas.* Ang. *Ready.*] Saluſtius: Natura ferox, vehemēs, manu promptus erat, maximū bonum in celeritate putabat. Sic dicimus, Promptus ingenio, qui ingenium ad omnia paratum habet. ¶ Iungitur ſæpiùs accuſativo cum præpoſitione ad. Cicer. 1. Offic. Promptiores igitur debemus eſſe ad noſtra propulſanda, quàm ad crimina, &c. Interdum jungitur genitivo. Gell. lib. 20. cap. 28. Plato veritatis homo amiciſſimus, ejusq; omnibus exhibendæ promptiſſimus. ¶ Res eſt in promptu, dicimus quum ſignificamus eſſe ad manum, eſſe facilem & manifeſtam. *ἐκ χειρὸς εἶναι.* Cicero libro 1. Offic. Quæ quanquam in ſint in promptu, ut res diſputatione non egeat. Saluſtius: Aliud clauſum in pectore, aliud in lingua promptum habere. ¶ Promptum eſſe aliquando legimus pro facile eſſe. Quintil. lib. 9. cap. 9: Neq; enim me movent nomina illa quæ fingent utiq; Græcis promptiſſimum eſtiud eſt, facillimū. Hinc promptæ res dicuntur, inventu faciles.

Prōmptē, adverb. Alacriter, ſine cunctatione. Vnde Promptus & promptiſſimè. [אמהרה *meherah.* ἑτοίμως, ἀφόβως. Gall. *Promptement, vitement.* Ital. *Prontamente, preſtamente.* Ger. Behendiglich/fertiglich vñ ohne verzug. Hiſp. *Ligeramente, preſtamente.* Pol. *Ochotnie, bez mieſzkania.* Vng. *Keſſen.* Ang. *Readely and haſtily.*] Plinius Epiſt. 28: Quare ego vetò Corellia oblata promptiſſimè, nec ſubire offendas recuſabo.

Prōmptārĭus, a, um. vel promptuarius, Ex quo aliquid depromitur. [σπυρίδα κρεῶν. Gall. *Propre pour ſerrer ou retirer.* Ital. *Proprio da guardare.* Ger. Auß dem man etwas herfür nimpt. Hiſp. *Coſa para guardar algo.* Pol. *Rzecz taka ktora co niezbędnego dobywamy.* Vng. *Tarhaz.* Ang. *Out of the which he any thing is taken out.*] Plautus Amphit. Inde cras è promptaria cella depromat ad flagrum. Nam ibi promptariam cellam pro carcere poſuit: quia è carcere ad ſupplicium promuntur noxii.

Prōmptŭārĭum, rii, n. f. Locus in quo res ad uſum neceſſarias repoſitæ ſunt, ut ſtatim promi ac proferri poſſint. [טמון *matmōn.* ταμεῖον. Gall. *Gardemanger, deſpenſe.* Ital. *Diſpenſa.* Germ. Der ort auß welchem man alle ding zur notturfft dienſtlich nemmen thut. Auß ein Speiſtammer. Hiſp. *La diſpenſa ala mano.* Pol. *Miejſce dokturego chowamy, y ſtrzeże dobywamy ſzkło ſtół ſtechlarz, ſpiżarnia.* Vng. *Tar haz, kamara.* Ang. *A ſtorehouſe or ſuche like, place to keep things in.*] Cato capite 11: Armarium, promptuarium unum, ſcamna longa ſex. Pro eodem etiam legitur promptarium.

Prompſi, ſcio,

Prōmptĭtūdo, inis, f. Eſt facilitas ingenii ad quævis ex tempore eloquendum, *εὐτροπία*.

Promus, condus, m. f. Apud veteres pro cellario ſumebatur. [*Ταμίας, ἀποθήκης ταμίας.* Gall. *Deſpenſier.* Ital. *Diſpenſiere.* Ger. Ein Kämmerer etc. ein ding herfür gibt oder behaltet. Hiſp. *Deſpenſero para ſacar de la deſpenſa.* Pol. *Spiżarnik, kluczpnik.* Vng. *Keltſár, kaſar.* Ang. *A butler, or yat hath the keeping of the ſtorehouſe.*] Plaut. in Aul. Ego ſum promus condus, procurator peni. Promus dictus, quod præeſſet penui promendo: condus, quòd eundem in cellam recòderet. Duo enim hæc officia ab eodem ferè administrabantur: licet in potentiorum ædibus aliquando fuerint diſtincta munde & nomina ipſa aliquando ſeparatim collocentur, promumq; aliquando legimus ſine adjunctione mundi. Plaut. Pœn. Aedepol feciſti prodigum promum tibi. Colum. lib. 12. cap. 3: Promis quoq; & cellariis aliquid attendendum, aut metuentibus, intervenire. ¶ Per translationem dixit Plautus in Trinum. ne admittam Culpam, ego meo ſum promus pectori. Apuleius in Apolo. Promum librorum appellatilium qui libris promendis præeſt.

Prōmontōrĭum, rii, n. ſ. Mons in mare prominens, [*ἄκρον.* Gall. *Vne petite montagne apparente en la mer eſtant de mer.* Ital. *Sorge ſopr' acqua in mare, capo.* Ger. Ein vergebirg des Meers/ Ein Berg/ ſo in das Meer hinauß ſtrecht. Hiſp. *El cabo de tierra en mar.* Pol. *Gora bory, wmorze podana.* Vng. *Tengerből ki tetczik.* Ang. *A mountaine appearing in the ſea.*] Plin. lib. 36. Promontoria appellantur mari, & rerum natura agitur in planum. Cæſar 2. bell. Civili: Hic locus duobus eminentibus promontoriis continetur. Cic. 6. Verr. Ab eo oppido non longè in promontorio fanum eſt Iunonis antiquum.

Prōmōnĭtrĭx, Prodigia, inquit Feſtus.

Prōmŏvĕo, ēre, act. f. Proveho, quaſi ulteriùs moveo. [*הֵנִיעַ henia.* Gall. *Auancer, promouuoir.* Ital. *Promouere.* Ger. Fürdern/ fortruken. Bel. Vertgaen/ voorderen. Hiſp. *Mouer à lexos.* Pol. *Poſuwáć ſię dáléy.* Vng. *Elébb indítom, viſzem.* Ang. *To promote or aduance.*] Terent. in Eunucho: Move verò ocyus te nunc. Move. C. video, at nihil promoves. ¶ Ponitur aliquādo pro prolongare, producere. Terent. in Andr. Quantùm huic promoveo nuptias. ¶ Aliquando pro proficere. Terent. in Heaut. Abibo hinc, præſens quando promoveo parum.

Prōmōtĭo, ōnis. [*Vn Elő indicatur: avagy Tolzben elő vitel, tőrténő változás.*] Aſconius Pædian. 3. in Verrem: Aſcalus nomen eſt ordinis & promotionis in militia.

Prōmōtŭs, ta, tum, participium. Provectus. [*προκεκομμένος.* Gall. *Promeu, auancé.* Ital. *Promoſſo, poſto auanti.* Ger. Befurderet. Hiſp. *Mudado, puesto antes.* Pol. *Poſuwáni, ten kterému pomczono.* Vng. *Elevánitatot, vitetet.* Ang. *Promoted, aduanced.*] Stat. 1. Achill. ...ſtaq; hyemes claſſis promota, ſuosq; Attollit fluctus. Promotus ad dignitatē. Plin. Epiſt. 131: Poſtea promotus ad amplißimas procurationes, nulla occaſione corruptus, ab inſito abſtinentiæ amore deflexit.

Prōmulgo, gas, act. p. Publico, palàm pronuntio, quaſi provulgo. [*הִשְׁמִיעַ hiſchmiah. ἐκφέρω, ἐξαγορεύω, κηρύττω, κοινοποιῶ.* Gall. *Publier.* Ital. *Publicare.* Ger. Außtundten/ offentlich laſſen außgehn. Bel. Verceundigen. Hiſp. *Publicar.* Pol. *Obiawiam.* Vng. *Kihirdetem.* Ang. *To publiſhe or proclaymer.*] Feſtus: Leges promulgari dicuntur quum primùm in vulgus eduntur, & legendæ proponuntur: ut ſi videatur, poſſit intercedere. Colum. lib. 1: C. Licinius damnatus eſt, qui agri modum, quem magiſtratu rogatione Tribunitia promulgaverat, immodicæ poſſidendi libidine tranſcendiſſet. Cic. ad Q. Fratrem lib. 2: Cum legem promulgavit de imperio L. Lentuli abrogando. Idē poſt fecit. De meo reditu octo Tribuni promulgarūt. Promulgare antè propriè dicebatur de rogationibus & legibus, cùm pro mundinum in publico loco figebātur, ut cuiq; judicandi de eis eſſet poteſtas antequam ferrentur.

Prōmulgātus, a, um, participium. [*מְשׁוּמָע mißchmāh. κεκηρυγμένος, κοινοποιηθείς.* Gall. *Publié.* Ital. *Publicato.* Ger. Außtundet/ offenbaret. Hiſp. *Publicado.* Pol. *Obiawiony.* Vng. *Kihirdettetett.* Ang. *Publiſhed, proclaymed.*] Cic. pro Murena: Etenim, ut ait ingeniosus poëta, & autor valde bonus, prælijs promulgatis, tollitur è medio non ſolùm iſta veſtra verboſa ſimulatio prudentiæ, ſed etiam ipſa illa domina rerum prudentia.

Prōmulgātŏr, Promulgatrix, Divulgator, divulgatrix. [*מְשׁוּמָעִים mißchumāh.*]

Prōmulgātĭo, f. t. Divulgatio. Cicero ad Lent. li. 1: Subitò exorta eſt aetatis Catonis promulgatio. [*שְׁמוּעָה ſchemuāh. ἀκοή, κήρυγμα, κήρυξις.* Gall. *Publication.* Ital. *Publicatione.* Ger. Ein außtündung. Hiſp. *Publicacion.* Pol. *Obiawienie.* Vng. *Kihirdetés.* Ang. *A publiſhing.*]

Prōmulsis, idis, f. t. Genus cibi dulcioris, mulſo conditum. [*Süßſpeiß.* Germ. Ein tranck auß hönig gemacht/ Mäth.] Cicer. Pap. Habuiſſes nō hoſpitē, ſed contubernalē. At quē virūnō eam quē tu ex ſolitus promulſide cōficere: Integram famē ad rem affero: itaq; uſq; ad aſſum vitulinum opera perducitur.

Prōmŭlsĭdārĭa, Vaſa dicuntur, quibus promulſis continetur. Scribit Pomponius Iuriſconſultus legatis vaſis, ſcutellas, & promulſidaria contineri.

Prōmūrāle, Murus circum civitatis murum ductus, qui & antemurale dicitur, *προτείχισμα τείχους.*

Prōmuscis, idis, f. c. Manus, ſive proboſcis elephantorum dicitur. [*προβοσκίς.* Gal. *La muſeau & la trompe d'vn elephant.* Ital. *La tromba dell' elefante.* Ger. Der rüſſel eines Elephants. Hiſp. *La trompa del elephante.* Pol. *Noſ elefantowy.* Vng. *Az elephantnak az orra.* Ang. *The ſnoute of an elephant.*] Plin. lib. 8. cap. 7: Promuſcidem elephantorum facillimè amputari. Pyrrhi prælliorum experimentis patuit.

Prōmutuum, à Iureconſultis pro repræſentata pecunia, ſive prænumerata, dicitur, quod Gallicè dicimus, *Amancé.* Vlpia. D. de locat. Cùm cuidam nave amiſſa, pecuniam quam promutuam acceperat, repoſceretur, *&c.*

Prōnecto, tis, ere, act. t. [*συμπλέκω, συνάπτω.* Gall. *Attacher pluſieurs choſes l'vne auec l'autre en long.* Ital. *Attaccare, annodare più coſe inſieme.* Ger. In die lenge miteinander knupffen. Hiſp. *Atar muchas coſas juntamente.* Pol. *Zpiiam.* Vng. *Hoſſzan ſzőkm, halaſztom.* Ang. *To couple many things together.*] Stat. 4. Syl. Vidi quam ſeriem morantis ævi Pronectant tibi candidæ ſorores: hoc eſt, in longum tempus nectant, producant, protrahant.

Prōnĕpōs, pen. corr. m. t. Nepotis filius. [*υἱωνός.* Gall. *Arriere neueu ou petit neueu, le fils du neueu ou de nieце en deuxiéme ligne.* Ital. *Figliuolo di tuo nipote per dritta linea.* Ger. Des Enckels oder Kindeskind Sohn. Hiſp. *El biſnieto ho biſnieta.* Pol. *Mego dźieciecza dźiecięcia, wnuczek.* Vng. *Vnokam fia.* Ang. *My nephewes ſonne.*] Cic. 3. Tuſc. Iovis iſte quidem proncpos. Ovid. 13. Metamorph. ſed enim quia retulit Ajax Eſſe Iovis pronepos: noſtri quoq; ſanguinis autor Iuppiter eſt.

Prōnĕptis, is, f. t. [*ἐκγονή.* Gall. *Petite nieпſe, arriere nieпſe, fille de la nieпſe.* Ital. *La figliuola di mia nepote.* Germ. Des Kindeskind Tochter. Hiſp. *La biſnieta ho biſa de las nietes.* Pol. *Wnuczka.* Vng. *Vnokamnek leanya.* Ang. *My neeſes daughter.*] Neporis filia.

Prōnomĕn, inis, Vna eſt ex octo orationis partibus ita dicta quòd vice nominis fungatur, *ἀντωνυμία.*

Prōnŭbĭ, æ, penult. corr. f. p. Dicitur quæ nuptiis præeſt celebrandis, ex parte uxoris, ſicut auſpex eſt ex parte viri. [*παρανύμφη.* Gall. *Celle qui maine & conduit l'eſpouſe en la maiſon du marié.* Ital. *Colei che mena la ſpoſa à caſa del marito.* Ger. Die Verwalterin der Hochzeit auff der Braut ſeiten. Hiſp. *La madrina de la boda.* Pol. *Druchna.* Vng. *Vrőm anya, menyeſſzony.* Ang. *A brides mayde.*] Inde Iuno pronuba dicebatur, quia nuptiis præeſſet. Virgilius 4. Aeneid. -prima & Tellus, & pronuba Iuno Dant ſignum. Flamma pronuba. Claud. 1. de raptu Proſerp. Iam vicina toro, plenis adoleverat annis Virginitas: tenerum jam pronuba flamma pudorem Solicitat: hoc eſt, Ingenitur ardor quidam, qui ætate matura virgines ad nuptias provocat. Pronubæ (inquit Donatus) dicuntur quæ nubentes domum mariti deducunt, ac comitantur, & quæ in obſequio nubentis ſunt.

Prōnŭbo. Nuptiis præſum. *συμφωνῶ.* Vide NVBO.

Prōnuntĭo, āre, act. p. Clara voce, decenterq; corporis motu aliquid profero. [*דִּבֵּר dibber. φθέγγομαι, ἀπαγγέλλω.* Gall. *Prononcer, dire par cœur.* Ital. *Pronunciare.* Ger. Herauß reden/ außſprechen. Bel. Vßſpreken/ die Sintentz geven. Hiſp. *Pronunciar con vazilara.* Pol. *Wymawiam.* Vng. *Hallkal ki beszélleni.* Ang. *To pronounce, to vtter clearly.*] Plin. epiſt. 114: Nā pronunciat acriter, ſapienter, aptè, decenter. ¶ Ponitur aliquando, inquit Budæus, pro expreſsè & nominatim dicere, præſatiq; ex bona fide in rebus cōtrahendis. Vlpian. in L. 1. de Aedil. edict. ſæpè in ea ſignificatione uſus eſt, & in l. Quod ſi nolit, Qui mācipia venūt, inquit, nationē cujuſq; in vēditione pronuntiare debent. Cic. 3. Officiorum: Quum in vendendo eam rem ſciſſet, non pronuntiaſſet, emptori damnū præſtari oportere. ¶ Aliquando pro nominare. Liv. 4. bel. Pun. Poſtremò victi conſenſu & ſeditionem metuentes, pronūtiant eos prætores. ¶ Aliquando pro decernere, judicare. Plin. epiſt. 5: At ego ne interrogare quidem fas puto de quo pronuntiarū eſt. Cic. 2. de Finib. Aequā igitur pronūtiabit ſeutētiam ratio adhibita primùm humanarū divinarūq; rerū ſcientia, *&c.* ¶ Nōnunquam pro palàm & claſſico nūtiare. Curtius: Imminensq; Dario iter ad Euphratē pronuntiavit. ¶ Aliquādo pro palàm promittere. Liv. ab Vrbe: Aedem Caſtori vovīſſe fertur ac pronuntiaſſe militi præmia, qui primus, qui ſecundus caſtra hoſtium intraſſet.

Prōnūntĭātus, a, um, participium. [*מְבֻטָּא mebuttāh מְדֻבָּר meddubbār. λαφθείς, ἀπαγγελθείς.* Gall. *Prononcé.* Ital. *Pronunciato.* Ger. Außgeſprochen. Hiſp. *Pronunciado.* Pol. *Wymowiony.* Vng. *Ki beszéllettetett.* Ang. *Pronounced.*] Cic. in Parut. Verſus pronūtiatus ſyllaba una brevior aut longior.

Prōnūntĭātum, ti, ſubſtantivum, n. t. Enuntiatio, enuntiatum. [*אִמְרָה.*

[ארשת *arēschrth.ἀξίωμα.* Gall. *Proposition, maxime.* Ital. *Proposizione.* Ger. Ein vollkomner Spruch. Hisp. *Proposicion.* Pol. *Wierszenie.* Vng. *Ki magiarazo beszed.* Ang. *A proposition.*] Cicer. 1. Tuscul. Omne pronuntiatum (sic enim mihi in præsentia occurrit ut appellarē ἀξίωμα, utar pòst alio, si invenero melius) id ergo est pronuntiatum quod est verum aut falsum.

Pronuntĭātus, us, ui, m.q. Pronuntiatio. [אמרה *mibtā.* ὑπόφανσις, ἀ φανῆς ὑπόφανσις. Gall. *Pronunciation.* Ital. *Pronunciatione.* Ger. Außsprechung. Hisp. *Pronunciacion.* Pol. *Wymowienie.* Vng. *Ki mondas.* Ang. *A Pronouncing.*] Gell. libro 4. cap. 17: Ratio in pronuntiatu manet.

Pronuntĭātĭo, onis, verbale est, f.t. Vocis, vultus & gestus moderatio cū venustate inquit autor ad Herennīū libro primo. [אמרה *mibtā.* ὑπόφανσις, ἀ φανῆς ὑπόφανσις. Gall. *Pronunciation.* Ital. *Pronunciatione.* Ger. Ein außsprechung. Hisp. *Pronunciacion.* Pol. *Wymowienie.* Vng. *Ekessen vale beszelgetes.* Ang. *A pronouncing.*] Cic. 1. de Inventione: Pronuntiatio est ex rerum & verborum dignitate, vocis & corporis moderatio. Idē 1. de Oratore: Quis enim cantus moderatæ orationis pronuntiatione dulcior inveniri potest?

Prŏnuntĭātŏr, oris, m.t. Qui pronūtiat. [מדבר אמרה *medabbēr imrāh.* ὑποφανντὴς, κήρυξ. Gall. *Prononcer, racontour.* Ital. *Pronunciatore.* Ger. Ein Außsprecher/Vertünder. Hisp. *Pronunciador.* Pol. *Wimowca.* Vng. *Beszelgető, ki mondo.* Ang. *A pronouncer.*] Cic. de Clar. Orat. Thucydides enim rerum gestarum prŏnūtiator syncerus & grandis etiam fuit.

Prŏnŭpĕr, Valde nuper. [σφόδρα ἐλάχιστον. Gall. *Il y a ia assez long tẽps.* Ital. *Piu adietro, poco fa.* Ger. Vornehst. Hisp. *Agora, agora, luego.* Pol. *Niedawno.* Vng. *Vsak ez minap.* Ang. *Euen now, lately.*] Plaut. in Trin. Qua sponsione prŏnuper tu exactus es pro illo adolescente.

Prŏnūrus, hujus pronuri, penult. corr. f.q. dicitur uxor nepotis. [γυνὴ ἐκγόνου γυνὴ. Gall. *La femme de mon nepueu.* Ital. *Moglie di mio nepote.* Ger. Des Enckels Ehefrau. Hisp. *La nuera delos abuelos.* Pol. *Moia wnuczka zona.* Vng. *Vnokem felesege.* Ang. *My nephewes wyfe.*] Ovid. epist. 16: Pronurus & magni Læomedontis eto.

Prōnŭs, ni, m. f. Propriè dicitur in anteriorem partem flexus. [πρὸς τὰ κάτω, πρὸς πτῶσιν, ἐπικλινὴς. Gal. *Penchant sur le deuant, courbé en deuant, enclin.* Ital. *Chinato, china, inchinato.* Ger. Gebückt geneigt oder gegen. Hisp. *Cosa enclinada cuesta ayuso.* Pol. *Pochyły.* Vng. *Arkczl.* Ang. *That lyeth with the face downward.*] Ovidius libro 1. Metamorph. Pronaq; quum spectent animalia cætera terram, Os homini sublime dedit. ¶ Per translationem verò quis dicitur pronus: id est, inclinatus ad virtutes vel ad vitia, quanquam usitatiùs in malam partem accipiatur. ἰσοχρόνως. Nam qui ad virtutem, aliámve rem laudabilem naturæ inclinatione feruntur, faciles potiùs dicuntur: ut ex Ciceronis sentētia docuimus suprà in dictione Proclivis. Plin. in Paneg. Nihil est tā pronū ad simultates quàm æmulatio in fœminis præsertim. ¶ Pronus & Supinus contraria. Plin. li. 7. cap. 17, & lib. 28. cap. 4: Supini cubitus oculis conducunt, ac proni tussibus. ¶ Pronum mare, littori vicinū dicitur, sicut altum quod longius abest à littore. Virg. 5. Aen. -ventisq; vocatis Prona petit maria: id est, littori vicina. ¶ Dicitur & pronis in tertia declinatione, ut apud Varronē in Parmenone: Alia trabs pronis in humū accedens proximè frangit ramos cadentes. ¶ Et dicimus pronus huic rei. Colum. lib. 3. cap. 2: Aquiloni prona. Et pronus ad hanc rem. Idem lib. 2. cap 9: Campo patente & ad solum prono.

Prōnissĭmŭs, Superlativus. [Vn. *Igen hayland.*] Spartian. in Anton. Ad indulgentias promissimus fuit.

Prōnĭtās, ātis, f.t. Proclivitas. [τὸ κεκλίσθαι, πρὸς πτῶσιν. Gall. *Inclination, pracliuité.* Ital. *Inchinatione in vitij.* Ger. Ein neigung. Hisp. *Inclinacion.* Pol. *Pochylość.* Vng. *Hayландosag.* Ang. *Readinesse in doing any thing.*] Seneca in præfat. Declam. Nescio qua iniquitate & ad malum pronitate naturæ eloquentia se retrotulerit.

Prŏcœcŏnŏmĭa, æ, mix, οἰκονομία. Figura poëtis familiaris: de qua sic Servius in illum versum Virgil. 1. Aeneid. & Lybiæ defixit lumina regnis. Pulcra procœconomia: id est, dispositio carminis. Vituperabile enim fuerat, si ex abrupto transitum faceret. Induxit enim hic Iovem de rebus humanis cogitantē & Africam respicientem, ad quam venēre Trojani.

Prŏœmĭum, mii, n. s. [προοίμιον. Gall. *Proesme, preface, commencement d'oraison.* Ital. *Proemio, esordio.* Germ. Ein anfang der Red/Vorred. Hisp. *El principio del razonamiento.* Pol. *Przemowa.* Vng. *Kezdet, elesz.* Ang. *A preface or beginning of an oration.*] Latinè initium, exordium, præludium, ex πρό & οἶμος: propterea quòd præcipuum legitimumq; carmen soleat præcedere. Propriè enim proœmium dicebatur quod à citharœdis certamen initiaris præcini solebat. Quanquam deinde etiam orationum exordia hoc nomine dici cœperūt. Nam sicut citharœdi pauca quædā antequam legitimum carmen inchoent, cantrendi favoris gratia canunt: sic Oratores nonnulla priusquam causam exordiantur, ad conciliandos judicum animos præloquuntur: quæ illorum imitatione proœmia appellarunt. Cic. 2. de Legibus: Habes legis proœmium: sic enim hoc appellat Plato. Cicero ad Attic. lib. 16: De gloria librum ad te misi: in eo prōœmium id est, quod in Academico tertio. Id evēnit ob eam rem quod habeo volumen proœmiorum: ex eo eligere soleo, quum aliquod σύγγραμμα instituī. ¶ Per translationē accipitur pro quovis principio. Iuvenal. Satyr. 3: -miseræ ingnosce proœmia rixæ.

Prŏœmĭŏr, āris, d.p. Exordior. [προοιμιάζομαι. Gall. *Commencer.* Ital. *Comminciare.* Ger. Den anfang einer Red thun. Hisp. *Hazer aquel principio, comencar.* Pol. *Przedmia wszynie.* Vng. *Elkezdeni.* Ang. *To beginne.*] Plinius epist. 27: Proœmiatur apte, narrat acriter, colligit fortiter, ornat excelsè: postremò docet, delectat, afficit.

Propāgo, propaginis, & propages, propagis penult. prod. f.t. Vitis vetula & suppressa, ut ex una plures fiāt: dicta quòd porrò pāgatur: id est, figatur. [שתלת *shetulath.* φυτεία. Gall. *Vn prouin de vigne.* Ital. *Provana, tralcio de vite.* Ger. Ein alter reb-stock/dessen schoss man mit gruben einleget. Hisp. *La provena delos sarmientos de la vid.* Pol. *Stara macierzą winna skrzesi wkopawszi w ziemię rodzącą.* Vng. *Hemiltani vale vesszo.* Ang. *An old vyne out downe to make setts to be planted.*] Virgil. 2. Georg. -pressos propaginis arcus. Vbi prima producitur: unde & geminato p. quidam ibi scribendum existimant more veterum poëtarum, qui quoties primam dictionis hujus syllabam producebant, duplicabant p. ut etiam annotavit Erythræus. Vsitatius corripitur, ut ex sequentibus poëtarum exemplis manifestum est. Horatius 2. Epod. Ergo adulta vitium propagine Altas maritat populos. ¶ Aliquando significat genus, stirpem, progeniem. [מאמים *isteē sim* מלימים *milsim. vi mempho, vi sphoreōci.* Gall. *Race, lignee.* Ital. *Razza, lignaggio.* Germ. Ein geschlecht. Hisp. *El hijo ò nieto ò descendientes.* Pol. *Nasrod.* Vng. *Nemzetseg, nem.* [Ang. *Offspring.*] Virgil. 12. Aeneidos: Si Romana potens Italia virtute propago. Ovid. 3. Fastorum: Non facile deus, tantæq; propaginis autor Credidit officiis esse minora suis. Lucret. li. 4: At consueta domi catulorum blanda propago. Propages, inquit Nonius, est series & affixio continua vel longè ducta. Pages enim compactio: unde compages. Pacuvius: Salvete gemina mea propages sanguinis. Propago liberorum. Plin. lib. 7. cap. 14: Qua de causa aliorum ejus liberorum propago Liciniani sunt cognominati.

Propāgo, as, pen. prod. act. p. Vitē vetulā supprimo, ut ex ea una plures fiant. [שתל *shathal* נטע *natah.* φυτεύω. Gall. *Peupler & peopler vne vigne.* Ital. *Provanare, annidare, germinar vna vite.* Ger. Reben ziehen oder eingraben. Hisp. *Estender la vid ò la tierra provanar.* Pol. *Macierzą wkopuie, dlia wipu puszczenia latorośly.* Vng. *Hemlitok.* Ang. *To set downe old vynes that many yonge setts may be planted thereof.*] Cicero in Cat. Majore: Propāgatio vitium, sarmentorumq; ea quam dixi, ars. Cato cap. 32: Vites propages in sulcos. ¶ Per translationem ponitur pro exeodo, dilato, protraho, profero, prolato. [הרה *harah* plural. הרבה *hirbāh.* αὐξάνω, πληθύνω. Gall. *Multiplier, dilater, amplifier.* Ital. *Multiplicare, stendere, dilatare.* Ger. Zuvermehren/erweitern/fortsetzen. Hisp. *Estender, dilatar.* Pol. *Rozmnażam.* Vng. *Es meg szoritok, hozzatoldok.* Ang. *To fruitfull vse, to increase, to multiplie.*] Sueton. in Calig. cap. 29: Prætorium vomitu ejecto Anticyræ quam valetudinis causa petierat propagabi commeatum sæpiùs desiderantem quum mandasset immittī: id est, produci, profectui sibi commeatum. Cic. 5. Verrin. Quum ipse sui generis stirpem ac nominis ab se gigni & propagari vellet, hominum potentissimorum suscepit nuptias. Idem pro Sestio: Hæc monumentis annalium mandantur, posteritati propagantur. Idem 2. Offic. Vera gloria radium agit atq; etiam propagatur.

Propāgātŭs, a, um, participium. Cic. 4. in Catilinam: Monumenta consulatus mei propagata.

Propāgātĭo, onis, verbale, f.t. Productio, dilatatio. [תמרה *marbēh.* αὐξησις, πληθυσμὸς. Gall. *Prorogement, prolongement de regne.* Ital. *Germinamento de vite.* Ger. Ein außstreckung/wachsung des Geschlechts. Hisp. *La provena del sarmiento de la vid.* Pol. *Rozmnożenie.* Vng. *Hemlitas, tenyesztes.* Ang. *To cutting downe of old vyne that many yonge setts may be sette thereof.*] Cicero 1. Offic. Quæ propagatio & soboles origo est rerum publicarū. Idem Luccio, lib. 5: Vita in qua nihil insuavi nisi propagatio miserorum temporum.

Prŏpāgātŏr, oris, m.t. Dilatator, amplificator. [מרבה *marbēh* מרה *marah.* αὐξητὴς, πληθυντὴς. Ital. *Multiplicatore.* Gall. *Augmenteur, multiplieur.* Ger. Erweiterer/mehrer. Hisp. *Multiplicador.* Pol. *Rozmnożyciel.* Vng. *Meg szoritok, hozzatoldok.* Ang. *That multiplieth or spreadeth abroade.*] Cicero ad Attic. lib. 1: Ille restituendi magis quàm retinendi studiosior: ille provinciæ propagator, ille absentis in omnibus adjutor. De Pompeio.

Propĭtĭus

Prōpălam.pen.corr. Clarè,apertè & in propatulo. [ϲὸ πʀόϕανες,λαμπʀὸν,ϕανεʀόν. Gall. *Devant tout le monde,manifestement,publiquement.* Ital. *In palese,apertamẽte.* Ger. Gar offentlich/vor menigklich. Bel. *Openlyck.* Hisp. *Publica y placeramente.* Pol. *Iawnie.* Vng *Nilvan,zem latamasil.* Ang. *Openly,in the sight of all.*] Cic. lib 1. de Orat. Non explicata veste, neq; proposito argento, neq; tabulis & signis propalam collatis.

Prōpălo, as, pen. corr. *Si apud idoneos scriptores inveniatur, idem est quod aperio, manifesto & palam facio.* [הִשְׁמִיעַ *hishmiah.* ϕανεϱόω. Gall. *Publier,manifester.* Ital. *Propalare,manifestare.* Ger. Kundt that machen/auffsprechen/ausbringen. Hisp. *Divulgar y publicar.* Pol. *Obiawiam.* Vng. *Ki selentem.* Ang. *To open, to make plaine.*] Nam quod Calepinus existimavit idem etiam significare quod in longum crescere, deceptus est corrupta Columellæ lectione ex lib. 13. cap. 7. ubi sic legit: Deinde ex eo fosco, quasi ramos fossarum facies, per quos ut quæq; vitis palmiverit, propaletur atq; in terra adoperies. Ibi enim propagetur legendum constat, non propaletur.

Prōpătrŭus, m. f. Frater proavi, qui & patruus magnus dicitur. [ἀδελφὸς τοῦ πάππου. Gal. *Grand oncle,le frere du pere grand.* Ital. *Zio grande.* Ger. Des Anis Bruder. Hisp. *Hermano del bisabuelo.* Pol. *Brat mego pradziada.* Vng. *Iob atyam,attianak battya.* Ang. *My great grandfathers brother.*]

Prōpătŭlus, a, um. adjectivum, Latè patens atq; apertũ, quasi pono patulum. [πεπτὸν *pathuach.* ἀνεῳγμένος. Gall. *Fort ouvert & descouvert, qui est à la veuë d'un chacun.* Ital. *Aperto, manifesto.* Ger. Offentlich mit offen. Hisp. *Cosa publica ò patera.* Pol. *Szeroko otwarty.* Vng. *Nilvan valo, ka terieidet.* Ang. *Open, in the sight of all.*] Cic. 6. Verr. Ante ædem Cereris in aperto ac propatulo loco signa duo sunt. etc. ¶ In propatulo, adverbialis formula est pro palam. Salustius: Vitros muliebria pati, mulieres pudicitiam in propatulo habere etiã est, in publico.

Prōpe. Præpositio est compositionem non admittens, Iuxta. [πλησίον. Gal. *Pres, auprez.* Ital. *Presso, appresso.* Ger. Nah oder bey Bei. Opnyd. Hisp. *Cerca.* Pol. *Blisko.* Vng. *Mellette, kbezel.* Ang. *Nere or nigh to.*] Curtius: Quum prope id oppidum copiæ constitissent. ¶ Sine casu, adverbium est ejusdem significationis cum præpositione. Terent. in Andr. Propè adest, quum alitèr more vivendum est tibi: sub tempus. ¶ Ponitur aliquando pro adverbio ferè, seu quasi. Plinius: Et in foribus templi propè collapsus expavet. ¶ Jungitur aliquando cum comparatione, ut Et est genus loquendi pudorem affirmantis & modestiam significans. Papinianus D. de fidei. l. 95. § 9: Si curator à debitore petens culpa sua causa ceciderit, propè est ut ex hoc mandati nihil à mandatore cõsequi possit. Horat. ¶ Interdũ ex propinquo, ἐγγύθεν. Mart. lib. 1: Hic ubi fidenti propius videt astra colossus.

Prōpĭor, propioris & hoc propius, comparativũ, propinquior. [ἐγγύτερος. Gall. *Plus pres.* Ital. *Piu appresso.* Ger. Näher. Hisp. *Mas cerca.* Pol. *Bliszey.* Vng. *Közelib vale.* Ang. *Nerer or nigher.*] Cicero pro Q. Tibi me propior nemo est. Ovid. Epist. 3: Ille gradu propior sanguinis, ille comes. Plautus in Trinum. Tunica propior pallio est. Cic. 1. Tusculan. Veniunt inde ad propera. Horat. 3. Carm. Ode 15: Maturo propior desine funeri luminibus virgines: de sene. Ovid. Epist. 15: Exemplo tangi nõ propiore potes. Cicero pro Sestio: Omnia sua sibi propiora esse pericula, quàm aliena. Virg. 9. Aeneid. ...mea quem spatio propioribus ætas Insequitur. ¶ Propius verò id est, verisimilius. Liv. 4. ab urbe: Capuamq; à duce eorum Capye, vel quod propius vero est; à campestri agro appellatum.

Prōpĭus, comparativum adverbium. [ἐγγύτερον. Gall. *De plus pres.* Ital. *Piu da appresso.* Ger. Näher hinzu. Hisp. *Mas cerca.* Pol. *Bliżey.* Vng. *Közelib.* An. *Nerer or nigher.*] Plautus Bacchid. Cedo matrem ac jubsequere propius me ad fores. Livius: Castra propius hostem movit. Vt propius ventum est. Ovid. 4. de Pont. Eleg. 7. Nihil propius factum est: id est parum abfuit quin hoc, aut illud factum fuerit, σχεδὸν γεγένηται, σχεδὸν ἐπράχθη, σχεδὸν ἐγένετο. Cicero in Verrem: Nec quicquam factum est propius quàm ut vivus comburereturr.

Prōxĭmus, superlativum, Propinquissimus, maximè vicinus. [ἐγγύτατα. Gall. *Tresprochain, fort pres.* Ital. *Prossimo.* Ger. Der allernächst. Hisp. *Muy cercano.* Pol. *Nabliszy.* Vng. *Igen közel, leg közelebb vale.* Ang. *Nerest, nighest.*] Ovid. 1. de Arte: Proximus ad cursum, nullo prohibente, fedeto. Ibidem: Proximus huic labor est placidam exorare puellam. Terẽtius Hecyr. Despondit ei gnatam hujus vicini proximi. Cicero Attic. lib. 2: Arnus proximus est vicinus: imò ille quidem jam contubernalis. Terent. in Eunuch. Illum liquet mihi dejerare his mẽsibus, Seu vel septem prorsum nõ vidisse proximis: id est, præteritis, inquit Donatus. Teren. in Adelph. Proximus mihi genere. Vetines tamen nõ solùm propinquum, & nobis hærentem proximum dicebant, verum etiam longè remotum: si tamen inter duo differta nihil medium extitisset. Virg. 5. Aen. Proximus huic, longo sed proximus intervallo. ¶ Aliquando ponitur pro maximè propitio. Varro: Gradivum testor, qui deus nobis omnium est proximus. ¶ Interdum nõ habet vim superlativi, & propinquum significat: quapropter comparativum facit proximior, quod propinquiorem significat Veget. Proximior & dextra sit, quæ plagam posset inferre. Vlp. ad Edictũ ædil. Si quis proximior nascetur cognatus. Sed benè faciũt, qui cũ Cicerone & alijs linguæ Latinæ principibus, propiores & propinquiores dicunt, insolentiãq; comparativi fugiunt.

Prōximè, adverbium. [ἐγγύτατα. Gall. *Prochainement, tout au pres.* Ital. *Prossimamente, ultimamente, dapoi.* Ger. Zum nechsten. Hisp. *Muy cerca.* Pol. *Blizeichnie.* Vng. *Ez minap, tsak ez ebi.* Ang. *Nerest or nighest.*] Cic Lucceio, lib. 5: Literæ quas à te proximè accepi. Idem de Natura Deorum: Is quem proximè nominavi. Nonnunquam habet & accusativum, quemadmodum & cætera à propræpositione derivata. Idem Attico lib. 6: Habere exercitum quàm proximè hostem. Idem Attico, lib. 3: Quare nihil esset necesse, quàm proximè Italiã esse. Eidem lib. 1 Proximus Pompeium sedebam. Propius urbem movent. ἐγγύτερον. Salustius: Proximè Hispaniam Mauri sunt.

Proximĭtās, atis, f. t. Propinquitas, cognatio proprie quæ per muliebrem sexum conjungitur. [קִרְבָה *kerabah:* גְּאֻלָּה *ghemullah.* ἀγχιστεία. Gall. *Prochainneté.* Ital. *Prossimità.* Ger. Ein nahe verwandtschafft. Hisp. *Cercanidad.* Pol. *Blizkosc.* Vng. *Közel valosag rokonsag.* Ang. *Nerenesse, neighbourhoode.*] Ovid. 2 de Arte: Et latet viuum proximitate bonã. Idem de Nuce: Mrq; ream nimiæ proxmitatis agi. Quintil. lib. 3. cap. 8: Sed ea plures petant, vel eodem jure, vel proximitatis, vel diversorum: ut quum hic testamento, ille proximitate nitatur.

Prŏxĭmum, substãtivũ. Ter. Evnuc. Eamus ad me: ibi proximũ est ubi mutes. Hoc est, nullus est propior locus, ubi possis mutare vestẽ. ¶ In proximo, nõ procul hinc. Cic. Tironi, lib. 16.

Prŏxĭmò, Adverb. idem quod proximè. Cic. ad Attic. lib. 4: Ab Qu. Fratre accepi literas datas à littoribus Britanniæ proximò ad Cal. Octobr.

Prŏxĭmo, as, are, Propè accedo. [קָרַב *karab.* ἐγγίζω ἀφίημι ἀγχιβαθέω ἐγγιστέω, ἐφάπτω. Gall. *Estre fort prochain, s'approcher, estre pres.* Ital. *Assomigliare, essere molto simile.* Ger. Nähren oder nahe. Hisp. *Acercarse.* Pol. *Przybliżam.* Vng. *Közelgetek.* Ang. *To come nere or nigh.*] Cic. 2. de Nat. deor. Capiti autem equi proximat Aquarii dextra, torquq; deinceps Aquarius. Solin. cap. 7. nõ procul à fine: Tertia hinc proximat eodem nomine. Idem cap. 65: Indo flumini proximantes, versa ad Meridiem plaga ultra alios torrentur calore.

Prōpĕcto, is, xui, xtum, In longum pecto. [κτενίζω. unde Propexus, a, um, κτενισμένος, ἐπὶ μῆκος κτενισθείς. Gal. *Peigné en long.* Ital. *Pettinato in longo.* Ger. Herab strälen / in die lenge mit sich strälen. Hisp. *Peinado en luengo.* Pol. *Wdł uczesany.* Vng. *Hosszu fueszelvel.* Ang. *To kembe in length.*] Ovid. 1. Fast. Ille manu muicens propexam ad pectora barbam. Virg. 10. Aen. propexum in pectore barbam.

Prŏpĕdĭem, adverbiũ temporis, Brevi, vel post paucos dies. [בְּקָרוֹב *bekarib.* ἐπ' ὀλίγον. Gall. *De bref, en bref, bien tost.* Ital. *Tosto, presto, apocho di.* Ger. Bald hernach/in kurtz. Bel. *Corteyck.* Hisp. *Desde aqui à pocos dias.* Pol. *Wkrotce, niebawem.* Vng. *Rovid nap, hamar.* Ang. *Within few dayes.*] Terent. in Heaut. Et illum tibi salvum effuturum esse hic confido propediem. Cic. Attic lib. 6: Ego ut spero, propediem te videbo.

Prŏpĕllo, is, puli, pulsum, act. 1. Longè pello, procul amoveo. [הִדַּף *hadliaph,* נִדַּף *nadliaph* דָּחַף *dathaph* דָּחָה *dachah.* ἐκτίνω. Gal. *Bouter, pousser loin, chasser, rebouter.* Ital. *Scacciare lontano.* Ger. Abtreiben/hinweg treiben. Hisp. *Empuxar à lexos.* Pol. *Odpedzam.* Vng. *El vessem, hatra verem.* An. *To put farre away by force, to drive away.*] Cæsar 5. belli Gal. Varenus gladio cominus rem gerit: atq; uno interfecto, reliquos paulum propellit. Lucan. lib. 3: Propulit ut classem velis cedentibus. Auster Incumbẽs, mediumq; rates tenuere profundum. Liv. 10 belli Maced. Periculum vitæ propellere à me potes, puniendo eos qui ad me interficiendum ferrum sumpserunt. ¶ Orationem remis propellere, per translationem. Cic. 4. Tusc. Quærebam igitur utrum panderem vela orationis statim, an eam antè paululũ dialecticorum remis propellerem.

Prŏpŭlsus, a, um, participium. [נִדַּף *niddaph.* נִדְחַף *nidhchaph* נִדָּחָה *nidhchah.* ὠσμένος, ἐλαθείς. Gall. *Chassé.* Ital. *Scacciato.* Ger. Abgetrieben/oder hindersich getrieben. Hisp. *Empuxado.* Pol. *Odpedzony.* Vng. *El vetetet.* Ang. *Driven away.*] Lucan. lib. 7: ...cernit propulsa cruore Flumina.

Prŏpŭlso, as, frequentativum, act. p. Arceo, depello, quasi procul pulso. [הִדַּף *hadliaph* נִדַּף *nadliaph* דָּחָה *dachah.* דָּחַף *dathaph* ἀπωθέω, ἀπαμύνω, ἀποκρούω, ἀπωσμένος. Gall. *Repousser, chasser.* Ital. *Propulsare, scacciare.* Ger. Offt hinweg treiben/oder abtreibt. Bel. Verdrieven. Hisp. *Defendiendo rehusar, empuxar à lexos.* Pol. *Odpedzam.* Vng. *Hatra verdegelé.* An. *To put or drive away.*] Liv. 1. Tamẽ quũ mœnib. bellũ propulsare posset in aciẽ copias educit. Terẽt. Andr. Nã quod tu speras, propulsabo facile. Cic. pro Cluent.

Cluent. Displiceátne mihi legum præsidio à capite periculum propulsare?

Prŏpulsātĭo, onis, f.t. Depulsio. [דחיי dechi מדחה midbheh מדחפה madhhephláh. ἐξώσεως. Gall. *Repoussement, chassement.* Ital. *Ributtamento, repulsa.* Ger. Ein abtreibung / hinweg treibung. Hisp. *Rechacamiento, empezamiento.* Pol. *Odpędzenie.* Vng. *Hatra verei, stealmazas.* Ang. *Putting or driving away.*] Cicer. pro Syllai Cum hujus periculi propulsatione conjungam defensionem officii mei.

Prŏpulsātŏr, tris, m.t. [דחף dachéph דחה dachéh בדף nadhéph הדף hadhéph. Δίωκτης. Gall. *Repousseur.* Ital. *Chi ributta.* Ger. Ein abtreiber oder vertreiber. Hisp. *Rechacador.* Pol. *Odpędzacz.* Vng. *Otalmazo.* Ang. *A driuer far off or away.*] Valer. Max. lib. 7. cap. 9: Autorem harum rerum benevolentia, propulsatorem odio insecutus.

Prŏpĕmŏdum, Penè, ferè, fermè, quasi propemodũ. [כמעם chemáath. ὡσχεδόν. Gall. *Presque.* Ital. *Quasi.* Germ. Gatnah. Hisp. *Quasi, à poco mas ò menos.* Pol. *Bez mała.* Vng. *Tsak nem.* Ang. *Almost.*] Plautus in Trucul. Propemodum expertæ estis quàm ego sim tranquillus usq; homo.

Propemptĭcŏn προπεμπτικὸς, Latinè comitativum, à προπέμπω, comitor, præmitto. Vnde est titulus apud Sidonium, Propempticon ad libellum.

Propendĕo, es, n. Inclinor, deorsum vergo. [נטה natáh. *pencher devant ou en avant, estre enclin.* Ital. *Pendere.* Ger. Herab oder nidersich hangen. Hisp. *Mucho inclinarse.* Pol. *Na dół wisiam.* Vng. *Ala hajlo.* Ang. *To hange downe to the fore part, to leane or inclines more vnto.*] Cic. 5. Tusculan. Qui quum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis, & externa tantùm propendere illam boni lancem putet, ut terram & maria deprimat. Propendere in aliquem inclinatione voluntatis. Cic 2. de Orat. Necesse est ut inclinatione voluntatis propendeat in nos. ¶ Propendere verò, pen. corr. est diu, sive multum aut diligenter ponderare, aut examinare. Quint. Dabam his otium, refrigerato inventionis amore diligentiùs repetitas ranquam propendere.

Propendĕns, tis, Demissus, deorsum pendẽs. [נטה נטוי natúi. נטוי natúi. *penchant.* Gall. *Pendant droit en bas.* Ital. *Che pende per diritto à basso.* Ger. Herab hangend oder tampend. Hisp. *Acostado abaxo.* Pol. *Wisiący.* Vng. *Ala haslott.* Ang. *Hanging downeward.*] Columell. lib. 7. cap. 12: Probatur quadratus potiùs, quàm longus, aut brevis, capite tam magno, ut corporis videatur pars maxima, dejectis, aut propendentibus auribus. De cane villatico.

Prŏpensŭs, a, um, Vehementer inclinatus, pronus, proclivis. [נכון nâchón. Ἐπιρρεπὴς, ἕτοιμος. Gall. *Fort enclin.* Ital. *Inclino grandemente.* Ger. Gar geneigt/hefftig geneigt. Hisp. *Cosa muy acostada y inclinada.* Pol. *Barzo chilonny.* Vng. *Igen hajlando.* Ang. *Greatlie inclined, readie.*] Cicero 3. de Finib. Ita non solùm ad discendum propensi sumus, verumetiam ad docendum. Idem 2. Offic. A quo enim expeditior, & celerior remuneratio fore videtur, in eum ferè est voluntas nostra propensior. Idem 1. Offic. Quinetiam siquis est paulò ad voluptatem propensior. ¶ Aliquàdo idem est quod propendens, pronus, sive extensus. [נטוי natúi. נכוחי.] Persius: quum tibi Calve Pinguis aqualiculus propense sesqui pede extet. Vbi Cosutus interpres: Quum tu, ô Calve, Senator, abundantia ciborũ pinguis sis, & ventrẽ habeãs ultra sex pedes extẽsum. Inde propensa munera id est, multa ac magna. [רב rab.] Plautus in True. Miles advenit, natiq; causa dat propẽsa munera.

Prŏpensĕ, adverbium, Ex animo. [בלבב bélabáv. Gall. *D'affection, de courage.* Ital. *Di core, con affettione.* Ger. Mit geneigtem willen. Hisp. *Muy inclinadamente, de corazon.* Pol. *Chętliwie.* Vng. *Jen szandekból, in akarat szerint.* Ang. *Readelie.*] Lentulus ad Senatum, lib. 12. Epist. Famil. Vt hanc concordiam, & conspirationem omnium ordinum ad defendendam libertatem propensè non crederetur esse factam.

Prŏpensĭo, onis, f.t. Animi inclinatio, proclivitas. [נטיות, נכונות. Gall. *Inclination.* Ital. *Inclinatione.* Ger. Ein neigung. Hisp. *Inclinacion.* Pol. *Nakłonienie.* Vng. *Hallandoság.* Ang. *Inclination and readines to do a thing.*] Cic 4. de Finib. Qui nulla in re nisi in virtute, aut vitio propensionem, ne minimi quidem momenti ad summum bonum adipiscendum esse diceret.

Prŏpĕro, as, pen. cor. n. p. Festino, accelero, celeritate utor: à prope. ut putatur dictum. [מהר mahér. σπεύδω. Gall. *Se haster d'aller ou de faire quelque chose.* Ital. *Affrettarsi.* Ger. Eilen. Bel. Haszten. Hisp. *Apressurarse.* Pol. *Kwapić się.* Vng. *Siettek, giorsolkodom.* Ang. *To sperde, to haste.*] Terentius Andr. Propera, accerse, hinc qui auferat eam. Cicero Cornificio, lib. 10: Atq; inde ventis, remisq; in patriã omni festinatione properavi. Ovid. 10. Metamorph. Sedem properamus ad unam. Virg. 7. Aen. quem regia conjunx Adjungi generum miro properabat amore. Salustius: Quã illis discessus erat in Galliam properanti: id est, celeriter eunti. ¶ Properare item dicitur qui festinanter aliquid agit, vel dicit. Virg. 1. Georg. Multa forẽt quæ mox cœlo properanda sereno, Maturare datur. Nonius: Festinare, & properare veteres diversũt. Cato: Qui unam quid maturè transigit, properat: qui multa simul incipit, nec perficit, festinat. Verum utraq; verborũ ratio sub hac significantia proxima est veritati, ut properare animi studiosè ad res aliquas contendentis: festinare, corporis necessitati obsequentis. Virgil. lib. 4. Aen. Et mediis properas Aquilonibus ire per altum. Et lib. 12: Festinate viri: nam quæ tam sera moratur Segnities? Hæc Nonius. Hujus composita sunt Apropero, Depropero, & Impropero: quorum significata vide suis locis.

Prŏpĕrātĭo, onis, f.t. Festinatio. [אהרה maherâh. σπουδὴ. Gall. *Haste, avancement, haillement.* Ital. *Fretta.* Ger. Eilung. Hisp. *Priesa.* Pol. *Kwapienie śpieszenie.* Vng. *Sietes, giorsolasag, hamarsag.* Ang. *A speeding, hasting.*] Cic. lib. 2 Epist. Sed ad properationem nimium nonnihil interest, nõ expectare donec ad longum veniat. Cicero Tironi, lib. 16. Epist. Nam quæ parcius frater peccarat, verecundia videlicet & properatione.

Prŏpĕrātò, adverbium, Festinanter, præproperè. [אהרה maherâh. σπουδῇ. Gall. *Haillement.* Ital. *Frettolosamente.* Ger. Eilends/ fluds. Hisp. *Abuncadamente, apressuradamente.* Pol. *Prędko.* Vng. *Gierson, sietue.* Ang. *With speede.*] Tac. lib. 13: Neq; nimis properatò Narcissus Claudii libertus ad mortem agitur. ¶ Properatò opus est, pro Properare. Cic. pro Mil. Primùm tu nihil cur properatò opus esset.

Prŏpĕrantĭa, æ, f. p. Festinatio. [אהרה maherâh. σπουδὴ. Gall. *Hastiueté.* Ital. *Isso affrettarsi.* Ger. Ein eil oder eilung. Hisp. *Aguela priessa.* Pol. *Kwapienie.* Vng. *Sietség, hamarsag.* Ang. *Speed, haste.*] Sal. in Iug. Neq; ex tanta properantia tam facilè nasum bellum concordia magis quàm dolo crederent.

Prŏpĕrātŭs, us, ui, m. q. properantia, vel properatio. [Vn. *tes.*] Gell. lib. 10. cap. 11: Namq; in properatu rei rusticæ pertẽpestates, pluviasq; cùm otium est, maturari potest.

Prŏpĕrātim, pen. prod. adverbium, Celeriter. [אהרה maherâh. σπουδῇ. Gall. *Haillement.* Ital. *Frettolosamente.* Ger. Eilentlich. Bel. Haszetlik. Hisp. *Apressuradamente.* Pol. *Spiesznie, prędko.* Vng. *Hamar, sietue.* Ang. *Speedelie.*] Cæcilius: Properatim in tenebris illuc confectum est opus. Nonius.

Prŏpĕrāntĕr, adverbium factum à participio properans, Idem quod festinãter. [אהרה maherâh. σπουδῇ. Gal. *Haillement.* Ital. *Frettolosamente.* Ger. In eil/ eilendts. Hisp. *Apressuradamente.* Pol. *Wielmożnie.* Vng. *Gierson, hertelen.* Ang. *Hastily.*] Accius Thelepho: Remisq; nisi properanter navim in fugã mahũt. Lucret. lib. 5: Vsq; adeo properãter ab omnib. ignib. ejus.

Prŏpĕrĭtĕr, Properè, antiquum. [אהרה maherâh. σπουδῇ. Gall. *Haillement.* Ital. *Frettolosamente.* Ger. Eilendts/flugs. Hisp. *Apressuradamente.* Pol. *Spiesznie.* Vng. *Hertelen, sietue.* Ang. *Hastelie.*] Catullus: Animula misertima properiter abit. Pacuvius Teucro, ut citat Nonius: Mihi classem imperat Thessalum, astramq; in altum ut properiter deducerem.

Prŏpĕrus, a, um, pen. cor. Celer. [אהיר mahîr אהר mahîr. σπουδαῖος. Gall. *Hastif, soudain, leger.* Ital. *Presto, veloce.* Ger. Eylend. Hisp. *Presuroso, ligero.* Pol. *Prędki.* Vng. *Hamar, gion, siettk.* Ang. *Sudden, hastie.*] Plautus: Properam video ancillam venientem. Ita properus. Tacit. lib. 11: Si prævenirent Claudium, arreptis diis incessum ita iræ properum. Cursus properus, Ovid. Epist. 16. Gressus properus, Val. Flac. 4. Argon. Pede properus sequitur ducem, Catullus. Oblatæ occasionis propera, Tacitus de Agrippina. Hinc fit properior, Properissimus, & compertã Præproperus.

Prŏpĕrĕ, adverbium, Celeriter. [אהרה maherâh. σπουδῇ. Gil. *Haillement.* Ital. *Prestamente.* Ger. Eylends/ geschwind. Bel. Geltet. Hisp. *Apressuradamente, prestò.* Pol. *Prędko.* Vn. *Gierson, hamar.* Ang. *Hastelie.*] Salustius: Tum propere Cõsul duces remittit. Virg. 6. Aeneid. His actis propere exequitur præcepta Sibyllæ.

Prŏpĕro, as, pen. cor. Est mandare ut aliquid perficiatur. Festo. Accius: Age verò, propera quod cœpisti facere.

Prŏpĕxus. Vide PROPECTO.

Prŏphānus. Vide PROFANVS.

Prŏphēta, æ, & Prophetes, æ, m. p. Vates, qui futura prænuntiat: à se primùm intellecta [נביא nabi. προφήτης. Gal. *Prophete.* Ital. *Profeta.* Ger. Ein Weissager aus Göttlicher offenbarung ein Prophet. Hisp. *El Propheta dela verdad.* Pol. *Prorok.* Vng. *Prophita, ihuendò mondo.* Ang. *A prophete.*] Nam qui spiritu prophetico, aut furore correpti, futura prædicunt, Prophetarum sunt non meretrũr. Veteres (ut inquit Festus) antistites fanorum, oraculorumq; interpretes, prophetas dicebant. Hujus feminina est prophetissa, mulier divino instinctu futura prædicens. [נביאה nabiáh. προφῆτις.]

Prŏphētĭa, æ, f. p. [נבואה nebuáh. προφητεία. Gall. *Prophetie.* Ital. *Profetia.* Ger. Ein Weissagung fürsagen dings. Hisp. *Profecia.* Pol. *Proroctwo.* Vng. *Prophetia, ihuendò mondo.* Ang. *Prophecie.*] Est inspiratio, vel revelatio divina, rerum eventus immutabili veritate denuntians.

Prŏpino.

Prŏpīno, nas, pen. prod. Præbibo, poculum prægusto, & deinde alteri trado. [שקה *hiſſikah. ποτίζω*, Gall. *Boire à quelqu'un, l'inuiter à boire ce coup-cy.* Ital. *Porger bevere ad alcuno.* Ger. Einem zu trincken vnd es einem andern bringen. Hiſp. *Dar à beuer de lo que beue.* Pol. *Pyppium.* Vng. *Read kyzdum.* Ang. *To drink to one to drinche.*] Plaut. in Curc. Propino magnum poculum, ille bibit. Quæ consuetudo inde initium habuit, quòd Græci in conuiuiis conpotationibus quas *philotheſias* appellabant, aurea argenteaq; pocula proferri, & vino impleri iubebant, eaq; prægustata, cui vilium esset, dono offerebant. Πρόπινε, inquit Eudamidas interpres, ſὰ πίνῶν, ἐγὼ δὲ σοὶ προπίομαι. & τοῦτο φιλοφρόνως ἐποίουν. Cic. 1. Tusc. Quo sonitu reddito arridens: Propino, inquit, hoc pulcro Crinæ, qui in eum fuerat teterrimus. Græci enim in conviviis solebant nominare cui poculum tradituri essent, Mart. lib. 6: Nemo propinabit Calliodore tibi luven. Satyr. 5: quando propinat Viuo tibi? Propinare salutem. Plautus Stich. Propino tibi salutem plenis faucibus. Demosthenes eos qui patriam produnt, προπίνειν τοῖς ἐχθροῖς: hoc est, propinare hostibus dicebat. ¶ Interdum est simpliciter ponere. Terent. in fine Eunuch. Hunc comedendum, & denandum vobis propino. Plinius lib. 20: Quidam ad vulvæ dolorem radicem cum vino dulci propinant.

Prŏpĭnātĭo, onis, verbale, f.t. Actus ipse propinandi seu præbendi. [שקיה *ſcekkiah. ποτισμός.* Gall. *Iuuitement à boire.* Ital. *Vſo porgere a bere ad alcuno.* Ger. Das vortrincken vnd bringen. Hiſp. *Aquella obra de dar à beuer assi.* Pol. *Pypiepie.* Vng. *Ittuk dyhues.* Ang. *Drinking taken, or an inuitation to drink.*] Seneca de benefic. cap. 21: Ego ab eo beneficium accipiam à quo propinationem acceptarus non sim?

Prŏpĭnātŏr, oris, m. c. [מים יהב *maſchkeh. ποτιστής.*] Ouid. 1. de Art. Inde propinator nimium quoq; multa propinet.

Prŏpĭnquus, a. um, Quod prope est: [קרוב *Karib. πλησίος.* Gall. *Prochain voiſin.* Ital. *Propinquo, vicino.* Ger. Nahe oder nahgesessen. Bel. *Naeste.* Hiſp. *Cercano como quiera.* Pol. *Blyski.* Vng. *Kzelsö vele.* Ang. *Neuer nigh.*] cui opponitur Longinquus. Terent. in Eunuch. Ex meo propinquo iure hoc capio commodi. ¶ Nonunquam idem est quod consanguineus, vel sanguine coniunctus. [אחות *ahoth. modhlab. ἀνεψιὸς τῷ ἀνεψιῷ, ἢ ἀδελφὸς τῷ ἀδελφῷ.* Vn. *Rekonsey.*] Cic. ad Cæt. lib. 2. Epistol. Virginius propinquus tuus familiarissimus nostri.

Prŏpĭnquĭssĭmus, superlat. [Vn *Iglokkeyd vaſe.*] Asconius Pedianus in divin. Propinquissima extimatione frumenti.

Prŏpĭnquĭtās, ātis, f.t. Sanguinis conjunctio, necessitudo. [קרבה *karabah* מורשת *morſchabath. ἀγχιστεία.* Gall. *Parentage, voiſinage.* Ital. *Propinquita.* Ger. Verwandtschafft/Blutsfreundschafft. Hiſp. *Cercanidad de parentesco ò de lugar.* Pol. *Blizkość, powinowactwo.* Vng. *Rokonsag, attiſaſag.* Ang. *Nerenesse of kind or neighbourhood.*] Cic. de Amic. Adficiamur tibi quasi propinquitate conjunctos, atq; natura. ¶ Ponitur etiam pro similitudine. Idem 3. Offic. Nimis enim imminebat propter propinquitatem Aegina Piræo.

Prŏpĭnquē, adverbium: [בקרוב *bekarob. πλησίον.* Gall. *Tout auprès.* Ital. *Propinquamente.* Ger. Nach da Hiſ. *Cercanamente.* Pol. *Blisko.* Vng. *Khel.* Ang. *Neer.*] Plautus in Truc. Atat, eccam adsunt propinquè, &c.

Prŏpĭnquo, as, act. p. Propinquus fio, aut propè accedo. [קרב *karab. πλησιάζω.* Gall. *Approcher.* Ital. *Auicinarſe.* Ger. Sich nähern/nahen. Bel. *Gnaken.* Hiſp. *Acercar algo.* Pol. *Przybliżyć się.* Vng. *Khelitek.* Ang. *To come nigh & approche.*] Vng. 2. Aeneid. Iamq; propinquabam portis, omnemq; videbar Euasisse viam. Ibi cum iam exclamat, fuge nate, propinquant. Idem 9. Aeneid: Ecce inimica propinquat. A' quo fit Appropinquo, de quo supra προσεγγίζω, προσπελάζω.

Prŏpōlis. Vide PROPE.

Prŏpĭtĭus, a, um, Placidus, favens, à propè, & ito, itas, ut quidam sunt. [חלם *ſalah. ἵλεως.* Gall. *Propice, fauorable, appaiſé.* Ital. *Propitio, fauorevole.* Ger. Gnädig/genedig. Bel. *Gnadich/gunst.* Hiſp. *Fauorable.* Pol. *Łaskawy, miłosierny.* Vng. *Kegyelmes, irgalmas.* Ang. *Fauorable, merciful.*] Nam qui nobis favent, propitios ire consueverunt. Vel dicitur Propitius, quasi prorsus putans ponere: id est, valde pius, autore Nonio. Plautus in Mene. Tam propitia reddam, quàm quæ propitia est Iuno Ioui. Idem Amph. Et tibi, & tuis omnibus propitius cœli cultor advenit. Cic. pro Cælio: Huic homini ego forrasse, & pauci, deos propitios, plerique autem iratos putabant. Idem in Epist. ad Octavium. Per quæ fortunam populi Romani, quæ quamquam nobis infesta est, fuit aliquando propitia.

Prŏpĭtĭo, as, sive Propitior, aris, d. p. Propitium reddo, placo. [חלם *ſalah. ἱλάσκομαι.* Gall. *Appaiſer.* Ital. *Placare.* Ger. Versünen/versöhnen/befriedigen. Hiſp. *Hazer à otro fauorable.* Pol. *Ułagadzać, pojednać.* Vng. *Megengyelem.* An. *To appeaſe.*] Plaut. in Pœn. Illud facies, mihi te propitio. Sueton. in Otho. cap. 7: Per omnia pacatorum genera manes Galbæ, à quo deturbari, expelliq; se viderat, propitiare tentasse. ¶ Propitiare aliquid, pro conciliare, seu dare. Curt. lib. 4: Ille capite velato verbenas manu præferens, precabat Regis, Iove Minervaq; victoriam propitiare. ¶ Propitiare animi solicitudinem, est lenire. Plin. lib. 28. cap. 2: Aliqui saliva post auream digito relata, solicitudinem animi propitiat.

Prŏpĭtĭābĭlis, inquit Nonius, est pronus ad propitiandum. [חלם *ſalah. ἱλάσκομαι.*] Ennius: Animus huic est propitiabilis. Propitiabilis hostia id est, apta propitiationi.

Prŏpĭtĭātĭo, nis, f.t. [Ἐξιλασμός. Vtt. *Engyezöd, elengtetők aldozat.*] Senec. quæst. natur. lib. 2. ca. 29: Quomodo si fati certus est ordo expiationes, propitiationesque prodigiorum, pericula avertant.

Prŏpĭtĭātōrĭum, rii, n. s. Quod nobis aliquem propitium reddit, placidum, & favorem. [כפר *chippur. ἱλαστήριον.* Vtt. *Megengyelő.*] Erat & tabula quædam, qua cooperiebatur arca Testamenti [כפרת *chipporeth.*] de qua in Exodo legitur: Facies & propitiatorium de auro mundissimo.

Proplastice, es, f. p. [πλαστικὴ τέχνη. Gall. *Art pour faire moules ou patrons, pour faire images ou idoles.* Ital. *Arte di fare con terra imagini di rilieuo.* Ger. Die kunst modell oder bildnerck aus erdtrich zu machen. Hiſp. *Arte para hazer imagines de barro.* Pol. *Nauka rzeźby obrazowey, mienia.* Vng. *Forma kötés formalas.* Ang. *The art of making images of earth or wax.*] Ars faciendi typos ex argilla, cerâve, quos in æneis, marmoreisq; operibus artifices sibi proponũt imitandos. Ponitur & figuratè pro ipsis typis. Plin. lib. 35. cap. 12: Arcesilai proplasticen pluris venire solitam constat ab artificibus ipsis, quàm aliorum opera.

Propnigeon Os furni, præfurnium. [προπνιγεῖον. Gall. *La gueule ouuerte d'vn four ou d'vne fournaise.* Ital. *Bocca del forno.* Ger. Ein ofenloch/Mundloch eines backofens. Hiſp. *Boca del horno.* Pol. *Dziura piecowa, czeluść.* Vng. *Kemenczeszay.* Ang. *The fore part or mouth of an oven.*] Græcis enim πνιγεὺς, fornum significat, sive caminum. ἀπὸ τοῦ πνίγειν: hoc est, à suffocando, quòd ignis in eo suffocetur. Plin. Epist. 42: Adjacet unctorium hypocauston, adjacet propnigeon balnei.

Prŏpōla, æ, pen. prod. [μεταπώλης, ὁ, πωλητὴς. Gall. *Reuendeur & regratier.* Ital. *Rigouditore.* Ger. Ein Fürkauffer. Bel. *Voorcooper.* Hiſp. *El regatan que compra para vender.* Pol. *Przekupień.* Vng. *Kereskedő, sokar, kofar.* Ang. *An huckister, a regrater.*] Negotiator, qui merces præmit minoris, ut postea pluris vendat: ἀπὸ τοῦ πωλεῖν enim, id est, vendo. Cicero contra Pisonem: Pisos domi nullus, nulla cella, panis, & vinum à propola, atque de cupa.

Prŏpōlis, hujus propolis, penult. corr. f. t. [προπόλις. Gall. *Vne matiere comme cire à l'entree des leurs ou les mouches font leur miel.* Ital. *Materia come cera, trouata al buso done le api entrano nel suo alueo.* Ger. Die dicke vnd zähe materie mit welcher die Imben den eingang des stocks/bawet/thun/ oder das vorgebew nennen. Hiſp. *El betun delas colmenas.* Pol. *Woſk żywicy przy gniazdach pszczół.* Vn. *Ezp sukolya.* Ang. *A matter like mose about the places where the bees maketh their hanie.*] In apum operibus dicitur tertium ceræ fundamentum, ex crassiore, tenaciorèq; constans materia, frigoris, aniqua q; omnes aditus obstruens, favorque stabiliens. Plinius libro 11. capite 7: Prima fundamentis operis, *cemoſin* vocant periti: secunda, *piſſoceros*: tertia, *propolin* inter coria, cerasque magni ad medicamina usus. Nigra crusta est prima, saporis amari. Pissoceros super eam venit, picantium modo, ceu dilutior. Ceræ initium plerunque è mitioli gummi. Propolis crassioris jam materiæ, additis floribus: nondum tamen cera, sed favorum stabilimentum, qua omnes frigoris aut injuriæ aditus obstruuntur, odore eximium grave. ut quæ plerique pro galbano utantur. Idem lib. 24. cap. 8: Populi ferunt in foliis guttam ex qua apes propolin faciant.

Propomata, dulces pimlibationes & vino & melle præparatæ.

Propōno, nis, sui, situm, act. 1. Ad comedendũ appono. [שום *ſam. ἀποτίθημι.* Gall. *Proposer mettre au deuant.* Ital. *Proporre, proponere.* Ger. Forsetzen/forsetzt. fortigē. Bel. *Voorsaen/voorhandē.* Hiſ. *Anteponer.* Pol. *Przykładam, przykładowam.* Vng. *Elebe hozni.* An. *To put out or set before.*] Plin. li. 10. cap. 30: Cœnarũ interdictis invenio exceptũ, nequid volucrũ proponeretur, præter unã gallinã. ¶ Aliquãdo ponitur pro in publico ponere. Plin. li. 35: Idẽ perfecta opera proponebat in pergula transeuntibus. ¶ Aliquãdo pro ante oculos ponere. Cic. de Invent. Qui leges scribunt, utilitatem Reipublicæ proponere sibi debent. Idem lib. 1. Epist. Omnibus propositum esse debet cum dignitate otium. ¶ Interdum pro exponere, & objicere. Cicer. Tirio lib. 5. Epist. In animo habere debemus, homines nos ut esse meminerimus ea lege natos, ut omnibus telis fortunæ proposita sit vita nostra. ¶ Proponere præmium, est in medio ponere. Cic. Quis est qui tantis propositis præmiis non excitetur? Proponere item Oratores dicuntur, quum ea de quibus dicturi sunt, paucis antè enumerant. Cic. de claris Orat. Curio quum tria proposuerat, aut quartũ addebat, aut tertiũ quærebat. Idẽ pro lege

pro lege Man. De tibus enim quæ proposui, hoc extremum est. ¶ Proponere animo, est constituere, & deliberare. προαιρεῖσθαι. Seneca: Id in primis animo proponendum, ut rectè vivamus.

Prŏpŏsĭtĭo, onis, f.t. [πρόθεσις. Gall. *Proposition.* Ital. *Propositione.* Germ. Ein furtrag vnd vorhaltung eines dings / zu welchem man die gantze Red alß zu einem zweck richten will. Hisp. *Proposicion.* Pol. *Podanie, propozycya.* Vng. *Bizonitanda summa.* Ang. *A proposition.*] A Rhetoribus appellatur pars orationis ad cujus probationem omnia dirigantur argumenta. Solent enim oratores breviter proponere, id circa quod totius negotii cardo versatur, idque deinde argumentis confirmare. Autor ad Herennium lib. 2: Propositio dicitur per quam ostendimus summatim quid sit quod probare volumus. Cicer. de Invent. Propositio est per quam breviter locus is exponitur, quo omnis vis oportet emanet ratiocinationis. Recentiores Dialectici propositionem usurpant, pro oratione significativa veri vel falsi, quam Cic. Enuntiationem, sive pronuntiatum, Græci ἀξίωμα appellant.

Propŏsĭtum, ti, n.s. Dicitur quod mente statutum est, & intentio hominis. [דעת *dâath.* σκοπός, γνώμη, πρόθεσις, βούλησις. Gall. *Propôt, deliberation, intention.* Ital. *Proposito, intentione.* Ger. Ein furnemmen/oder fürsatz. Bel. Een voornemen. Hisp. *El proposito que se antepone.* Pol. *Przedsięwzięcie.* Vng. *El vetzett gondok, szieleset.* Ang. *A purpose, enterprise or entent.*] Plin. Hoc ei propositũ erat, vel superare, vel cedere. Ovid. 10. Metam. Propositiq; tenax, quod cunq; est, erat ut ipsi indicet. Venustè aũt dicimus, Quæ pia averti à proposito: Declinare à proposito: Egredi à proposito: Nulla re à proposito detorreri posse: Permanere in proposito: Fugare aliquẽ à proposito alicujus rei: Aliquid ad propositum pertinere. Exempla passim occurrent studioso.

Prŏportĭo, onis, f.t. Est duarum rerum inter se comparatio. משקל *mishkal.* λόγος, ἀναλογία. Gall. *Proportion, mesure pareille.* Ital. *Proportione.* Ger. Ein gegenhaltung oder vergleichung zweyer dingen gegen einander. Hisp. *Proporcion entre dos cosas.* Pol. *Dwoch rzeczy stosowanie iednej do drugiey.* Vng. *Hasonlitas.* Ang. *Proportion, like measure or comparison of two thinges.*] Cic. de Univers. Id optimè assequitur, quæ Græcè ἀναλογία, Latinè (audendum est enim, quoniam hæc primùm à nobis novantur) comparatio, proportióve dici potest. Idem 6. Verr. Ut hoc liceret suspicari, fuisse aliquando apud Siculos peræquata proportione cætera.

Prŏpŏsĭtĭo, Vide PROPONO.

Prŏpŏrrŏ, Vlteriùs, vel præterea, πέρα ἔτι δέ. Lucret. lib. 2: Et sibi proporrò quæ sint primordia quærunt.

Prŏprætŏr, toris, m.t. Qui prætoria autoritate ad provinciã administrandam mittebatur. ἀνθύπατος. Solebãt autem prætores finito sui magistratus anno in provincias proficisci prætorio imperio, & tum Proprætores appellari. Cic. 2 de Divin. Quãm multi anni sunt, quum bella à Prætoribus, & Proconsulibus administrantur.

Prŏprĭus, a, um, A prope fit: & dicitur quod peculiare est uniuscujusq; ἴδιος. Gall. *Propre & particulier à chacun.* Ital. *Proprio, particolare.* Ger. & Bel. Eigen. Hisp. *Proprio.* Pol. Własny. Vng. *Tulaidon.* Ang. *Proper, particuler to any.*] Hoc enim maximè propè est quod proprium est. Virg. 7. Aeneid. Hunc mihi da proprium virgo sata Nocte laborem. ¶ Aliquando accipitur pro stabili, diuturno. Sisen. At qui metu, & suspicione propriam habere quietem non poterat. Plaut. Atq; illum amatorem tibi proprium futurum vita: id est, perpetuum. Virgil. 6. Aeneid. -propria hæc si dona fuissent. ¶ Dicimus eleganter, aliquid proprium esse oratori, vel epistolæ: hoc est, quod maximè observari debet & convenit oratori aut epistolæ. Cic. Qu. Frat. Hoc est epistolæ proprium, ut is ad quem scribitur, &c. ¶ Dicimus quoq; aliquid esse proprium alicujus. Cicer. pro Rosc. Amer. Quicquid maleficii, sceleris, cædis erit, propriũ id Rosciorum esse debebit. ¶ Proprium & Cõmune contraria. Cic. in Caro. Majo. Ad id quidem non proprium senectutis est vitium, sed commune valetudinis. ¶ Construitur cum genitivo, ut pater ex superioribus exemplis: & cum dativo. Quint. lib. 11 Propria est nobis mentis agitatio, atq; solertia.

Prŏprĭĕtas, atis, f.t. [ἰδιότης, ἰδιότητος. Gall. *Proprieté & appartenance de quelque chose.* Ital. *Proprietà pertenenzia à cuasuno.* Ger. Eigenschafft. Hisp. *Propriedad.* Pol. Własność. Vn. *Tulaidonsag.* Ang. *Proprietie and belanging to one.*] Cicer. in Acad. Singularũ rerum singulæ proprietates sunt. Proprietas item vocabulum est Iurisconsultorum quo dominium intelligunt, usufructu deminutum, itaq; solent opponi usufructus & proprietas. totius, de usufruct.

Prŏprĭĕ Quod est peculiariter. [ἰδίως, κυρίως. Gall. *Proprement.* Ital. & Hisp. *Propriamente.* Ger. Eigentlich. Pol. Własnie. Vn. *Tulaidon kappan.* Ang. *Properlie pertinaciter.*] Cic. de Orat. Quãm propriè de unoquoq; dixit.

Prŏprĭtĭum, pen. prod. Antiqui dicebant pro propriè, teste Nonio. *idiùs.* Lucr. lib. 2: Quidẽ genus humanũ propitium de quibus actum est.

Propter, Præpositio est causam significans: quæ nonnisi separata legitur. [על *bâl.* בשׁל. Gall. *A cause, pour.* Ital. *Per cagione.* Ger. Von wegen. Bel. Om. Hisp. *Por causa.* Pol. Dla. Vng. *Aget.* Ang. *For, nere or nigh.*] Cic. ante exilium: Non turpitudine vitæ, non pro magnitudine scelerum, non propter reliquæ vitæ infamiam, pœnas jure & lege persolvo. Virg. 4. Aeneid. Te propter Libyæ gentes, Numidumq; tyranni Odere: id est, tui causa. ¶ Aliquando idem significat quod prope. Terent. in Adelph. Nimium istoc abiisti, hic propter hũc adiisse. Ovidius: Propter humũ volitat, ponitq; in tegibus ova. Lucr. tum portam propter ahena Signa manus dextras ostendunt attenarier. Idem aliquando etiã quod per. Cic. pro Milon. Quod enim præmium satis magnum est, tam bonis, tam fidelibus foris propter quos vivit: id est, per quos vel quorũ opera & defensione, vivit. ¶ Sine casu positũ, migrat in adverb. Cicil. Ven. Etenim propter est spelunca quædam.

Propterea, Significat ob eam causam: sicut quapropter, propter quam causam. [על כן *bal chen.* בשׁל זאת, τοῦτο ἕνεκα. Gall. *A celle cause, pourtant, pource.* Ital. *Perciò.* Ger. Darumb/ derwegen / derhalben. Bel. Daerom. Hisp. *Porende.* Pol. Tymu. Vng. *Annak okaert.* Ang. *Because of that.*] Terent. in Andr. Ego vitam deorum propterea sempiternam esse arbitror. ¶ Propterea quòd, idem valet quòd ideo, quia. διότι ὅτι. Cic. 1. Acad. Si notionem veri & falsi, propterea quia non possint internosci, nullam habemus.

Prŏpŭdĭum, n.s. Rem pudendã significat, teste Budæo, quæ potiò: id est, valde pudendum, vel à quo pudor, & pudicitia procul sint. [בלוּת *nebâleth* שערוריה *sha'arurîah.* αἰσχύνη, αἶσχος. Gall. *Ordure, vilenie & infamie.* Ital. *Ordura, bruttezza, infamia.* Ger. Ein schand/ Ein ding in welchem kein zucht noch schamb. Hisp. *Infamia, verguença.* Pol. Wstyd. Vng. *Szemerem.* Ang. *Disworship, shame.*] Propudia virorum apud Plin. lib. 22. cap. 1. Plautus quoq; meretriculam propudium vocat.

Prŏpŭdĭōsus, a, um, cujus nos meritò pudeat. [מלוּל *melûl* ἀπρεπής, αἰσχρός, αἰσχύνης. Gall. *Ribaude, vilain, infame.* Ital. *Infamato, scelerato.* Ger. Schendtlich. Hisp. *Cosa asi infamada.* Pol. *Die wstydliwy.* Vng. *Szegyenfegen.* Ang. *Shameful and disworshipfull.*] Sidonius: Igitur hic proximè abrupto rostri bernio ancillæ propudiosissimæ, cui se totum consecrabat obscœna addixerat: id est, impudicissimæ. Gell. lib. 2. cap. 7. Sed enim si imperet uxorem ducere infamem, propudiosam, criminosam.

Propŭgno, as, n.p. Pugnando defendo, protego. [נלחם *nilcham.* ὑπερμαχίζω, ὑπερμάχομαι. Gall. *Defendre, combatre à l'encontre.* Ital. *Defendere.* Ger. Mit streiten beschirmen/ für etwas streiten und sich in gegenwehr stellen. Bel. Tegenweer doen. Hisp. *Defender peleando.* Pol. *Bronic.* Vng. *Oltalmazom.* Ang. *To fight for and defend.*] Plin. lib. 12. cap. 19: Casia circa paludes, propugnatoribus diro vespertilionum genere decutitur. Cic. 1. Offic. Propugnare pro æquitate. Cic. 1. de Invent. Qui verò ita se amat eloquentia, ut non oppugnare commoda patriæ, verum propugnare possit, &c.

Prŏpŭgnātŏr, m. t. Defensor cui opponitur Oppugnator. [נלחם *nilcham.* ὑπερμαχητής. Gall. *Defendeur.* Ital. *Defendore.* Ger. Ein schirmer mit streiten/ der für etwas streitet. Hisp. *Defendedor asi.* Pol. *Obrońca.* Vng. *Oltalmazo.* Ang. *A fighting for and defender.*] Liv. lib. 4: Quid à vobis speretur, an honores, quos adversariis vestris potiùs quàm Reipublicæ propugnatoribus datis? Cæsar 7. bell. Gal. Nec ille priùs est à propugnatoribus vacuus relictus locus.

Prŏpŭgnātĭo, onis, verbale, f.t. Defensio. [נלחם *milchâm.* ὑπερμάχησις. Gall. *Defense.* Ital. *Difensa.* Ger. Schirmung mit streiten. Hisp. *Defension.* Pol. *Obrona.* Vng. *Oltalom, oltalmazas.* Ang. *A fighting for and defending.*] Cicero Licinio lib. 3: Sollerpugnationi perpetuam propugnationem pro omnibus ornamentis tuis.

Prŏpŭgnăcŭlum, li, n. s. Est arx vel moles, aut alius locus munitus, propugnandæ: hoc est, defendendæ urbi vel castris idoneus. [בחן *bâchan* (vel) *bachan* בחון *bachûn* עיר *bîr.* ἐπιτείχισμα. Gall. *Vn boulevert & forteresse.* Ital. *Difesa luogo munito.* Ger. Ein Wermehr/ein Bollwerck/ veste. Hisp. *La cosa para defender.* Pol. *Zamek, basztа.* Vng. *Var hellia, szalomra vale epitet.* Ang. *A fortresse or bullwarke.*] Virgil. 4. Aeneid. -& propugnacula bello Tuta parant. Cic. pro Font. Est in eadem provincia Narbo Martius, colonia nostrorum civium, specula, præsidium, propugnaculum ad istius ipsius nationibus oppositum & objectum.

Propulso, Vide Propello.

Propylæum, læi, n.s. [προπύλαιον. Ger. Ein Vorscheyß oder Thorn vor der thür oder porten.] Latinè vestibulum vel porticus quæ est ante domum. Cic. lib. 2. Offic. Phaleraus Demetrius qui Periclem principem Græciæ vituperabat quod tantam pecuniam in præclara illa Propylæa profuderit. Plin. lib. 35. cap. 10: Protogenes quũ Athenis celeberrimo loco Minervæ delubra

dictabro propylæum pingeret, adjecit parvulas naves, longas in his quæ pictores parerga appellant.

Prŏquæstŏr, oris, m.t. Qui quæsturam extraordinariam gerit, quique in quæstoris locum substituitur. [ἀνθυπατικὸς. Gall. *Proquesteur, lieutenant de questeur.* Ital. *Chi non ancorrà de camerlengo governa vostra provincia.* Ger. Ein Statthalter des Seckelmeisters/ der mit vollmächtigem gewalt eines Seckelmeisters in ein landtschafft geschickt wirdt. Hisp. *Questor en lugar de otro questor.* Pol. *Namiestnik pokarbowy.* Vng. *Kintsül valo kornek tartoia.* Ang. *He that occupieth the treasurers place.*] Cic. in Acad. Nec verò iocante ætate solùm, sed & proquæstor aliquot annos. Idem 4. Acad. Quum Alexandriæ proquæstor essem.

Prōra, æ, f.p. Anterior pars navis. [πρῷρα. Gall. *Le devant d'une navire, la proue.* Ital. *Prora, proa.* Ger. Das vorder theil des Schiffs. Hisp. *La proua de la nave.* Pol. *Przyiasz przodek.* Vng. *Hayonak eleie.* Ang. *The forepart of a ship.*] Livius 4. bel. Pun. Ferrea manus ferreæ catenæ illigata quum injecta proræ esset, &c. Virgilius, Æneid. sed cæca Menœtes Saxa timens, proram pelagi detorquet ad undas. Idē 5. Aen. illisa prora pepēdit. Prora & puppis proverbiali metaphora dicitur de eo in quo negotii totius cardo vertitur. Cic. ad Titonem lib. 16. hanc partem etiam his verbis: Mihi prora & puppis, ut Græcorum proverbium est, fuit à me rui dimittendi, ut rationes meas explicarem. Vide Erasm. in Chil.

Prōrēta, æ, penult. prod. dicitur qui custos est & gubernator in navis prora. [πρῳρεύς. Gall. *Le gouverneur de la proue.* Ital. *Governatore à proua.* Ger. Der Regiert im vordern theil des Schiffs/ ein Schiffleiter. Hisp. *Regidor de la proa.* Vn. *Hajo orraban.* Ang. *He that governeth the foreparte of a shippe.*] ¶ Est etiā nomen propriū nautæ, apud Ovid. 3. Met.

Prorĕpo, is, pen. prod. n.t. Ultra repo, vel sensim in lucem prodeo. [שרץ *sharáts. Illigare.* Gall. *Sourdre, sortir en rampir hors.* Ital. *Sorgere, saltar fuora.* Ger. *Herfür kriechen.* Hisp. *Saltar à fuera.* Pol. *Wyleznąć.* Vng. *Elemaszok.* Ang. *To glide forward.*] Colum. lib. 1. cap. 10: Illæ fertiles ac firmæ, quia è terra protepunt, & quicquid ad eas pervenerit alimenti, individuum est. Horat. 1. Sem. Sat. 3: Quum prorepserunt primis animalia terris.

Prōrĕta & Prōreus dissyllabum, vide PRORA.

Prōripio, is, pen. corr. Subduco vel subtrahō. [סר ברח *barách hir. εκφευγω, ἐκφυλ, ἐκφευγω ἐκπαυδω, & ἐκπεζεμπω.* Gall. *Fuir, se sauluer.* Ital. *Fuggire, fottraggersi.* Ger. Schnell verschiessen/ flüchtigen oder entrinnen. Hisp. *Huyr, arrebatarse, arrebatar.* Pol. *Wymanąć się.* Vng. *El lopom magam.* Ang. *To withdraw himself quickly.*] Livius 2. bell. Pun. E manibus sacrificantium quum se proripuisset. Salust. in Catil. Deinde domum se ex curia proripuit. Virgil. 3. Eclog. quo nunc se proripit ille? Idem 6. Æneid. Tandem proripuit se se, atq; inimica refugit In nemus umbriferū. ¶ Ponitur aliquādo pro rapere. Cic. 7. Ver. Deinde jubet undiq; hominem proripi, vehementissimeq; verberari.

Prōrito, as, penult. prod. Provoco. [הסית *hesith. παροξυνω,* Gall. *Provoquer, inciter, stimuler.* Ital. *Provocare.* Ger. Hetzen/ reitzen. Hisp. *Provocar à encender ò assanar.* Pol. *Pobudzam, wzruszam.* Vng. *Ingerlem.* Ang. *To provoke or sterre vp.*] Colum. lib. 10: Ut Pelusiaci prorsus protrita pocula zythi. ¶ Ponitur aliquando pro alacriorem, iovitare. Colum. lib. 2. cap. 10: Lini semen, nisi magnus calx ex regione quam colis proveniat, & pretium proritat, seminatio non est. Idem lib. 5. cap. 2: Cum hoc jungit & invitare.

Prorōgo, as, pen. cor. act. p. Protraho, differo, produco, extrahō. [הארך *haarich. παρατεινω, ἀναβαλλομαι.* Gall. *Prolonger, prorroger.* Ital. *Prolongare.* Ger. *Verziehen/ verlengeren/ erstrecken.*] Hisp. *Alongar ò dilatar el tiempo.* Pol. *Przedłużam.* Vng. *Halogatom.* Ang. *To prolonge, to put of till a further day.*] Cic. Appio lib. 1. Ista pugna & emittere nequid nobis temporis prorogetur. Plaut. Amph. Spes prorogatur militi in alium diem. Imperiū prorogare. Cic. ad Qu. Frat. lib. 1: Quod si tibi bellum aliquod magnum & periculosum administranti prorogatum imperiū videtur, temerè animo, &c. ¶ Prorogare itē est ante diē erogare & reponere. Vlp. l. 33. D. de pact. Sumptus quidē prorogare longè honestum est: id est, honestum est litigatori, pecuniam ad futuros sumptus necessarios, procuratori vel advocato suo numerare. Horoman.

Prōrogātio, onis, verb. f.t. [ארך *árech vel árech. παράτασις.* Gall. *Prolongement.* Ital. *Prolongamento.* Ger. *Verziehung/ verlengerung.* Hisp. *Vltra dimiento, prolongacion.* Pol. *Przedłużenie.* Vng. *Halogatás.* Ang. *A prolonging and putting of till a further day.*] Livius lib. Duo singularia hæc civitato primū contigere: prorogatio imperii, nō antè in ullo facta: & actio honore triumphus. Cic. pro Mur. Confusionē suffragiorū flagitasti prorogationē legis Maniliæ æquationem gratiæ, dignitatis, suffragiorum.

Prōrsŭs, & prorsum, adverbia. Omnino. [πανυ γε, ἁπλῶς, πανυ τελῶς. Gall. *Du tout, totalement, tout outre.* Ital. *Al tutto, affatto.* Ger. Gentzlich/ gantz vnd gar. Hisp. *Del todo.* Pol. *Prawie ią do końca, do szczętu.* Vng. *Mindönkivul vagy egeszen.* Ang. *Vtterly.*] Cic. in Tusculan. Prorsus hæc divina sunt. Terent. Eunuch. Ego nescio hercle neq; unde eam, neque quorsum eam: ita prorsus oblitus sum mei. Idē Andr. Prorsus à me opinionē hanc tuam ego esse amotam volo. ¶ Interdum ponitur pro rectè & verè, ut ait Donatus. Ter. in Adel. Eo pacto prorsus illic alligaveris filiū. ¶ Quando verò nomē est, significat rectū. Vnde Prorsi limites dicuntur in agrorū mensuris, qui ad Orientē directi sunt, ut ait Festus. ¶ Ponitur aliquando Prorsus adverbium, pro eo quod vulgò *generaliter* dicitur. Cic. ad Marc. lib. 4: Venies enim, mihi crede, expectatus, neque solùm nobis: id est, tuis, sed prorsus omnibus. ¶ Ponitur aliquando pro eo quod est planè & rectà ad locū aliquem. Plaut. in Mil. Prorsum Athenas protinus abibo rectū. Idem in Pseud. Non prorsus, verùm in trānsverso cedit, quasi cancer solet. Terent. in Hecyr. Trepidari sentio, cursari rursum prorsum. Vbi Donatus: Rursum propriè retrò, prorsum antè significat.

Prorŭmpo, is, n.t. Rumpo, effringo. [שבר *shibbér* נתץ *natás* (vel) *nittets* קרע *karáh* פרץ *parátz. διεξεκομπω, ἐκρηγνυμι.* Gall. *Rompre.* Ital. *Rompere.* Ger. Durchbrechen/ zerbrechen. Hisp. *Romper.* Pol. *Przełamuię.* Vng. *Elrontom.* Ang. *To breake.*] Cæsar lib. 4: Celeriter ad eas munitiones pervenerunt, atq; prorupeis his, prius in hostium castris constiterunt, quàm planè ab his videri, aut quid rei gereretur, cognosci posset. Virgil. libro 1. Georg. Rursus in obliquum verso protrumpit aratro. ¶ Ponitur & absolutè pro eo quod est prorumpere: hoc est, cum impetu progredi. [פשט *pashát* פרץ *parátz.* Gall. *Entrer par force & violence, sortir impetueusement.* Ital. *Irrumpere con impeto.* Ger. Herfürbrechen/ herfür rumpten/ mit vngestüme außbrechen. Hisp. *Entrar ò salir con impeto.* Pol. *Wyłamuie się.* Vng. *Rea robanok.* Ang. *To go in with force.*] Cicer. pro Murœna: Catilina prorumpet quā minaturin agros suburbanos repentè advolabit. Idē pro Sexto Roscio: Hoc cogitate, Iudices, eò prorumpere hominum audaciam, ut hic ante pedes vestros cædes futuræ sint. ¶ Quandoq; ponitur pro emittere sive evomere. Vnde proruptum est oleum fluensq;. Virgil. 1. Aeneidos: Vnde per ora novem vasto cum murmure montis It mare proruptum, & pelago premit arva sonanti. Et libro 3: Interdumque atram prorumpit ad æthera nubem. Quod Servius exponit pro evomit, asserens novā hanc esse locutionē. Non enim dicimus, *ingurgitat, Ego prorumpo* hanc rem. Hoc modo Terent. in Eun. usus est verbo erumpo: Iámne erūpere licet hoc mihi gaudiū?

Prōrŭo, is, n.t. Ruere facio, projicio, facio ut aliquid cadat. [נתץ הטיל *hippil natháts* (vel) *nittsits. καταβαλλω, ἀναστρεφω.* Gall. *Jetter par terre abbatre & mettre bas.* Ital. *Far cascare, cadere con empito.* Ger. Niderfellen/ vmbwerffen/ vmbstürtzen. Hisp. *Mucho derribar, caer con empeto.* Pol. *Wywracam.* Vng. *La robantom le vratom.* Ang. *To cast or throwen to the ground violently.*] Livius: Mare fluminibus invexit, montes lapsu ingenti prosiluit. Idem 9: Excitati arma capiunt, dolabræ calonibus dividuntur ad vallum promovendum, fossæq; implendas. ¶ Ponitur & absolutè, pro eo quod est cum impetu decedere. Valer. Flac. 7. Argon. ille fatiscens In caput inq; humeros ipsa vi molis & iræ Prorsuit. ¶ Protuere se, prorumpere. Terent. Eunuch. Vix elocuta est hoc, foràs simul omnes prorumpunt se, Abeunt lavatum, ita ut fit domini ubi absint.

Prōrŭtus, a, um, pen. cor. participium, Dejectus. [נתץ *natháts.* ἐκπεσων. Gall. *Abbatu, mis par terre.* Ital. *Cascato.* Ger. Nidergefellet/ vmbgeworffen. Hisp. *Cayde, derribado.* Pol. *Wywrocony.* Vng. *Robantatot.* Ang. *Cast or thrown downe violently.*] Liv. 4. ab urbe: Dictator proruto vallo, jam in castra prælium intulerat.

Prōsa, æ, f.p. dicitur oratio soluta, quasi profusa. Cicero vocat liberam nullisq; numeris adstrictam. [πεζὸς λογος. Gall. *Prose, oraison coulante.* Ital. *Prosa.* Ger. Die gemeine vngebundene Red/ so man etwan gemisse zahl wie die verß beschliessen ist. Hisp. *Prosa, oracion suelta de ley de verso.* Pol. *Mowa rzadko wiązana wolna rzecz.* Vng. *Zabad anyag jelen eratta.* Ang. *Prose.*] Gel. lib. 10. cap. 18: Extat nunc quoque Theodori tragœdia quę inscribitur Mausolus: in qua cum magis, quàm in prosa placuisse. Hyginus refert. Quintil. libro 10: Sed in prosa quoque quædam jam recepta immutatio. ¶ Est etiam PROSA, dea cujusdam nomen, quæ ad impetrandum facilem partum Romæ colebatur. Gell. lib. 16, cap. 16: Quando contra naturam forte conversi in pedes puēri brachiis plerunque diductis retineri solent, ægritia tunc mulieres enituntur. Hujus periculi deprecandi gratia, aræ statuæ sunt Romę duabus Carmentibus: quarum altera Postvorta nominata est, Prosa altera, à recti perversiq; partus & potestate & omine.

Prōsāicus, a, um, adject. Plin. lib. 7. cap. 56: Prosaicam orationē cōdere primus Pherecydes Syrius instituit. Cornel. in Fest. Cic. præcepit ut præfatio oratio ita componatur ut certis quibusdam pedibus & fiat & terminetur.

Prōsāpĭă, æ, f. p. sive prosapies, ei, f. q. Generis series sive progenies. [יחש *jáchas* יחס. Gall. *Generation, lignée.* Ital. *Prosapia, stirpe, prole.* Germ. Die linien eines Geschlechts oder Stammens. Hisp. *La generacion, stirpe, linaje.* Pol. *Narod, linia potomnosci wszystkie.* Vng. *Nem setség nemzék rendi.* Ang. *A pedegree or genealogie.*] Ita dicta à præsupando, ut Nonio placet: id est, à proferendo. Festus à prosipando: hoc est, spargendo & disseminando deductum mavult, quòd liberorū procreatione progenies propagetur. Plaut. in Cure. De Coclitū prosapiā te esse arbitror. Cic. de Univers. vetus verbum esse dicit, quod & Quintil. asserit lib. 8. cap. 2: Vt obsoletæ (*inquit*) vetustatis universam ejus prosapiam dicere insulsum.

Prōsāpŏdŏsĭs, pen. prod. Figura est, quā Aquila Romanus *Reddidionem* interpretatur: quum scilicet duabus vel pluribus sententiis sua cuiq; ratio subjungitur. Exempla petito ex Rutilio.

Prōscēnĭum, nii, n. s. [Ger. Die Brügge vor der Hünen oder vor dē vmbhengk/ da die Personē jhre Schimpff hielten/ Vorbrügk.] Locus erat, teste Bud. ante scenam porrectus, ubi pulpitū excitatū erat, quo actores fabularū prodirent: ita ut scena altior esset pulpitum altius orchestra, qui locus erat saltantium. Plaut. Amphit. Etiam histriones Nannico in proscenio hic Iovem invocarunt. Liv. 10. bel. Macedon. Theatrum & proscenii ad Apollinis ædē, Iovis in Capitolio, &c. Virgil. 2. Georg. caper omnibus aris Cæditur, & veteres incūt proscenia ludi.

Prōscindo, dis, act. 3. Scindo, scindendo aperio. [קרע *karáh* בקע *bikkiah* פרס *peráh.* Gall. *Couper & inciser avant.* Ital. *Fendere sfiancare.* Ger. Voraufftheuwē/ zerschneiden/ zerschürpffen. Hisp. *Alcar barbecho hender.* Pol. *Przerznąć.* Vng. *El hasitny, meg hasitom.* An *Tocutt out or vnder.*] Vnde dicimus Terrā proscindi (ut inquit Varr. lib. 1. de Re rust. cap.) quum primum aratur: quòd prima aratione glebæ grandes soleant excitari. Quum iteratur, offringere vocant. Tertiò quum arant jacto semine boves strate dicuntur: id est, quum rabellis additis ad vomerem, simul & satum frumentum operiunt in porcis & sulcant in fossas, quò pluvialis aqua dilabatur. Colum. lib. 2. cap. 17: Antiquissim ferè omnes formam hujus operis conscripsēre, quā velut scita legemq; in proscindendis agris prosequantur agricolæ. Virg. 2. Georg. & validis terram proscinde juvencis. Lucan. li. 3: Implicitas magno Cæsar torpore cohortes Vt vidit, primus raptam vibrare bipennē Ausus, & aëriam ferro proscindere quercum. ¶ Proscindere aliquem per translationem, cōtumeliis lacessere & lacerare. *Allegorice.* Plin. lib. 16. cap. 6: Hic nāq; est Mamurra Catulli Veronensis carminibus proscissus. Idem lib. 33. cap. 1: Vrinamq; posset è vita totum abdicari aurum, sacra fames, ut celeberrimi autores dixēre, proscissum convitiis ab optimis quibusq; & ad perniciem vitæ repertum. Ovid. 4. de Ponto, Eleg. 16: Ergo summotū patria, proscindere livor Desine.

Prōscissŭs, a, um, partic. [בקע *bikkāh.* *Allegorice.* Gall. *Labouré.* Ital. *Lavorato.* Ger. Auffgehawen/ auffgerissen oder auffgebrochen. Hisp. *Labrado.*] Virgil. 1. Georg. Et qui proscisso quę scisceat æquore tetgarid est, terra quā jā araverat. Servius.

Prōscissum, si, substantivum, pro terra proscissa. Colum. lib. 2. cap. 2: Pulcrum autem per proscissum ingredi porrect.

Prōscissĭo, onis, Verbale, f. t. [בקיע *bekiah* קרע *kerah* *Allegorice.* Gall. *Coupement & briscment de terre.* Ital. *Essa tagliare.* Ger. Zerschneidung/ auffbrechung/ auffreissung. Hisp. *Obra de alcar barbecho.* Pol. *Przerznienie.* Vng. *Matelo hasitas.* Ang. *Cutting out or breaking of the earth.*] Colum. li. 2. cap. 13: Sesami sextarii sex tribus jugis à prosciffione columur. Idem li. 6. cap. 2: Nēve adhuc teneta colla dura prosciffione terræ contundant.

Prōscrĭbo, is, act. 1. Libellis propositis aliquid venale indico: [*Allegorice.* Gall. *Proscrire, mettre en crière & vente.* Ital. *Dare, porre à vendere.* Ger. Zettel schreiben/ mit einer offentlichen ausschlagung geschrifft feil bieten. Hisp. *Dar ò poner para vender.* Pol. *Przez pysanie przedaine bydz ogłaszaiąc.* Vng. *Arrera ki irom arueu vetem.* Ang. *To proclayme any thing to be sold.*] unde proscriptum, venale expositum: quia quæ erant vendenda, publicè scribebantur. Proscribi itaq; domus dicuntur, quando apposita inscriptione, venales vel locandæ significantur. Cic. lib. 3. Offic. Itaq; Calphurnius quum præconi vissset Claudium ædes poscta proscripsisse. ¶ Item proscribere est relegare, & in exilium mittere. [הרחיק *hirhiak* *Allegorice.* Gal. *Bannir.* Ital. *Bandire.* Ger. Verschicken/ verweisen/ verbannen. Hisp. *Encantar, desterrar.* Pol. *Zgonić nomulacz.* Vng. *Zamkmeretsse borsatom.* Ang. *To banish.*] Tractum ab eo quòd hi propriè proscribi dicuntur, (ut Vlp. testatur ia.) Sed etsi de infitiè act.) quorū nomina claris literis, ut de plano rectè legi possit, ante tabernam, vel ante eum locum in quo negotiatio exercetur, nō in loco remoto, sed evidenti scribuntur. Cicero pro Domo sua: Hanc vos igitur Pontifices, judicio atq; auctoritate vestra Tribuno plebis potestatem dabitis, ut proscribere possit quo vellit Quæro enim, quid iis aliud proscribere, Velitis jubeatis, ut M. Tullius in civitate ne sit, bonaq; ejus ut mea sint. Ita enim fecit, cæt. aliis verbis tulit Idem pro Rosc. Amer. Quum proscriberentur homines, atque ex omni regione capercntur ii qui adversari fuisse putabantur. Macrob. in Saturn. Non est facile invenire adversus eum qui potest proscribere.

Prōscriptŭs, a, um, particip. Vænalis declaratus. [*Allegorice.* Gall. *Mis en vente.* Ital. *Posto in vendita.* Ger. Offentlich feil thun/ Auffgerufft zu verkauffen. Hisp. *Puesto para se vender.* Pol. *Wywołany albo przedany.* Vng. *Arrura ki iratatsi emberi vetetnek.* Ang. *Proclaymed to be sold.*] Cic. Attic. lib. 16. Ille locare incipit non proscripta neq; edicta die. Idem ad eundem li. 12: Horti quā in diem proscripti sint, velim ad me scribas. ¶ Proscriptus, relegatus. [הרחיק *merhiak.* *Allegorice.* Gall. *Banni.* Ital. *Bandito.* Ger. Verschicket/ verwisen/ verbannet/ Nach gethan. Hisp. *Desterrado.*] Cic. 3. Vet. Lex Cornelia proscriptum juvare vetat. Horat. 1. Serm. Satyr. 7: Proscripti regis Rupili pus, atq; venenum. Plinius de Sylla: Age, non existimo ejus omnium proscriptorū ab illo calamitate crudelius fuisse.

Prōscriptĭo, onis, f. t. Publicatio. [חרם *cherem.* *Allegorice.* Gall. *Proscription, bannissement.* Ital. *Proscrizione, bando.* Ger. Ein offentliche feilbietung/ item, Ein verschickung/ verbannung/ verdichtung. Hisp. *Encantamiento.* Pol. *Wywołanie albo przedanie.* Vng. *Arrura ki irás, amba vetés.* Ang. *A proclamation that whose euer findeth a man may lawfully kill him.*] Cic. pro Flacco: Emptiones falsas, prædiorum proscriptiones cum multis aliis. Proscriptiones cum multis aperta circūscriptione fecisti. Idem pro Rosc. Amer. Cavete prō deos immortales, ne nova & multo crudelior proscriptio instaurata esse videatur.

Prōscriptŏr, oris, m. t. [חרם *maghirh.* *Allegorice.* Gall. *Qui met en vente, & crie, bannisseur.* Ital. *Chi mette in vendita, & bandisce.* Ger. Ein verweiser/ verdichter. Hisp. *Encantador, desterrador.* Pol. *Ten który wywołuie.* Vng. *Arrura ki iro arabam vagy vetes.* Ang. *That proclaymeth a thing to be sold, a banisher.*] Plin. libro 7. cap. 12: Adeoq; tempestivam admirationē intulit, ut ille proscriptor animus, mero & contumelia furens, nō aliud in ejus majus, & in fortuna sua duceret.

Prōscriptūrĭo, proscripturis, pen. cor. verbum desiderativum. *Allegorice.* Cic. Attic. li. 9. Sed medius fidius turpe nobis puto esse de fuga cogitare. Hoc turpe Cæsar noster biennio antè cogitavit, ita Syllaturit animus ejus, & proscripturit jandiu.

Prōsĕco, prosecas, prosecui, prosectū, act. p. Seco. [בצע *bátsa* חרץ *chárats* בתר *bitrē* *Allegorice.* Gall. *Couper, trancher.* Ital. *Tagliare.* Ger. Zerschneiden/ zerschürpffen. Hisp. *Cortar.* Pol. *Przerzezuie.* Vng. *El vágom.* Ang. *To cut.*] Liv. 5. ab Vibe: Quibus hostiæ extra prosecuissent. Valer. Flac. 5. Argon. Tunc pecora mactantur oves, prosectaq; partim Pectora, per medios partim gerit obvius Idmon. Plaut. Pœn. Quoniam istare nequeo, abi illinc illico Iratus: vetuiq; extra prosecarier.

Prōsectă, orum, Dicta sunt ab antiquis viscera quę in sacrificio prosecuissent [בתרים *bethariim*, בתרים *ghezarim* *Allegorice.*] Lucan. lib. 6: Si pectora plena Sæpē dedi, & lavi calido prosecta cerebro. Ovid. 7. Metam. Inq; virūm soliti vultus mutare ferinos Ambigui prosecta lupi. Nonius: Prosecta, extra quæ sacra dantur ex hostia pecudū dissecta. ¶ Invenitur & in sexu genit. Lucil. Sat. 14: Cœnā inquit, nullā, neq; divo prosectam ullam.

Prōsedæ, pen. prod. Dicūtur meretrices, eò quòd ante fores sedeant. [זונות *zonoth* *Allegorice.*] Plaut. in Pœn. an ibi vu inter istos versatrex prosedas pistorum meas, reliquias alicarias?

Prōsĕdămum, prosedami, pen. cor. Tarditas in veterem ex arietibus & hircis, aliisq; pecudibus provenions ex nimio labore. Huic morbo rustici medentur genere fasyni, quod *Allegorice* appellant. [Pol. *Kłopotanye.*] quum in cibum porrigitur. Plin. lib. 8. cap. 10: Et a Sarmatis equis ob assiduum laborem pigrioribus in coitu: quod vitium prosedamum vocant.

Prōscēnĭtēs, pen. prod. Arcadū epithetum est, quòd se *Allegorice* vere ante Lunam fuisse gloriabātur. Statius 4. Theb. Arcades huic veteres adstis Lunaq; priores Agmina fida datis.

Prōsēlytŭs, ti, m. s. Advena, peregrinus. [גר *ghér* *Allegorice.* Gall. *Forain, étranger.* Ital. *Forestiero.* Ger. Ein frembdling. Hisp. *Estrangero.* Vng. *Budosfeu, jhuemeny.* Ang. *A stranger.*] A Græco *Allegorice*, quod est advenio. Proselyti Hebræi dicebantur, & propriè ii qui ex Ethnicis, legibus Mosis, cæremoniis initiati, Iudaismum profitebantur, non illi quidem gente, sed adoptione Iudæi. Vnde est illud in Actis Apostolorum: Iudæi quoq; & Proselyti.

Prōsēmĭno, proseminas, Quasi propago, dissemino. [זרע *zarah* *Allegorice.* Gall. *Semer.* Ital. *Seminare.* Ger. Verseilen oder ausstreen. Hisp. *Sembrar.* Pol. *Rozsiewam.* Vng. *El vetem el vetőm el szaporitom.* Ang. *To sow.*] Manil. lib. 1: Semper ex aliis alios proseminat usus. Cic. 3 de Orat. Nam quid effici plures otii scite à Socrate, quòd ex illius variis & diversis, &

amatem partē diffusis disputationibus, alius aliud apprehendens, proieminatæ inter quasi familiæ dissentientes inter se, & malum de justitiæ & disparga.

Prosequor, eris, d. i. Sequor, vel à lōgè sequor. [רדף *radhaph.* διώκω. Gall. *Poursuyure, accompagner.* Ital. *Seguitare, andar dietro.* Ger. Nachvolgen. Hisp. *Seguir de lexos.* Pol. *Sciadować.* Vng. *Követlem.* Ang. *To follow on a farre of, to accompanie.*] Plautus Cistel. Sin hāc, aut hāciocci video vestigium in pulvere: prosequar hāc. & interdū ponitur pro ad finē perducere. Cic. 2. Offic. Sequimur ut hæc officiorum genera prosequar. Idem in Catone: Quam palmam utinā dii immortales tibi reservent, ut tui avi reliquias prosequare: id est, ab illo fœliciter cœpta, ad finem perducas. ¶ Aliquādo prosequi, est cum affectu animi sequi, habere, post se ablativum ut, Prosequor te amore, odio, laude, honore, contumelia, & hujusce modi. συνεπόμαι. Cic. in Verr. actione quarta: Ille iratus hominem verbis vehementioribus prosequitur: id est, insectatur. Idem Metello: Domus tua deque tota omnibus summis officiis prosequuta est. ¶ Interdum est quasi deducere & comitari. Liv. 2. ab Vrbe: Decedentem domum cum favore ac laudibus prosecuti sunt. Cic. pro Cluentio: Postremò etiam fortassis mater exequias illius tantis prosecuta mortem se filii lugere simulasset. ¶ Diversis aliis modis usurpatur. Plin. Epist. 8: Nam si medici, salubres ac salutares cibos blandioribus alloquiis prosequūtur id est, condiunt. Cic. lib. 1. Tusc. Quid totum propè cœlum? ne plura prosequar, nonne humano genere complectum est? id est ut alios taceam. Prosequi præmio, est præmio afficere. Colum. lib. 1. cap. 8: Ac rursus præmio prosequamur eos qui strenuè, atq; industriè se gesserunt.

Prosĕrpo, is, ere, n. r. Prorepo: & propriè dracones proserpere dicuntur, sive serpentes, qui nullis pedibus innixi, per terram devolvuntur. [נחש *nachāl* רמש *remas.* ἑρπετὰ. Gall. *Couler, glisser, ramper.* Ital. *Rampare, strisciare.* Ger. Herfurtrīchē oder schleichen. Bel. Voortreyen. Hisp. *Gatear à cuestas.* Pol. Wyiąć, gramolić. Vng. Elmászok. Ang. *To creepe forth like a serpent.*] Plaut. in Aul. Facme proserpentem bestiam, duplicem ut habeam linguam. Idem Pœn. Qui huc advenisti nos captatum Magdalio, Bilulci lingua, quasi proserpens bestia.

Prōsĕucha, vel prosĕucha, f. p. [תפלה *tephillāh* תחנה *techinnah.* προσευχή. Gall. *Oraison, priere.* Ital. *Oratione, preghiera.* Ger. Ein bitt oder gebēt. Hisp. *Oracion, ruego.* Pol. *Modlitwa.* Vng. Könyörgés. Ang. *Prayer.*] Obsecratio, vel oratio quæ ad Deos fundūtur: quasi εὐχωλή, propterea quòd in orationibus summa attentione opus sit: εὔχομαι enim attendo, vel intendo significat. Iuven. Sat. 3. videtur ponere pro eo loco ubi precibus, vel obtestationibus mendici à transeuntibus stipē mendicabant, vel victitabant: ait enim: Ede ubi consistas, in qua te quæro proseucha. Nam in ingressibus pontium mendici tuguria habebant, ubi à prætereuntibus mendicabant stipem.

Prosĕrāri, Imperari, inquit Nonius, verbum antiquū. Lucr. lib. 2. Nec minimo prosereretur pax, quòd Cassandram signo deceperat.

Prosĭlĭo, is, prosilui, prosultum, n. q. Cum saltu & festinatione prodeo. [ἁλλομαι, πηδάω. Gall. *Sauter, bondir.* Ital. *Saltar fuora.* Ger. Herfür springen/hinaus setzen. Hisp. *Saltar à fuera.* Pol. Wyskakować. Vng. Kiugrom. Ang. *To come out hastily or to leape forth.*] Virg. 3. Æn. - finibūs omnes, Haud mora prosilūere suis. Liv. 2. ab Vrbe: Propè attonitus miraculo Rex, quum à sede prosiluisset. Hor. li. 1. Epist. ad Mecœnatem: Ennius ipse pater nunquām nisi potus, ad arma Prosiluit dicenda. Vbi prosiluit, dixit pro eo quod est impetu & furore poetico lacitatus se cōtulit.

Prosĭmātrium, tii, Pontificale pomœrium, ubi Pōtifices auspicabantur. Festus.

Prosĭtum, Veteres dixerunt pro propositum: quasi antè situm. Festus.

Prosĭtum, Dicitur in sacris quod profectū projicitur. Festus.

Prosŏcer, cri, m. cor prosoceri, m. f. qui & socer magnus dicitur: est uxoris meæ avus: ego verò illius sum progener. [συγκηδεστής. Gall. *Le pere de beau pere.* Ital. *Auolo di mia moglie, ò di suo marito.* Ger. Ein Grōßschwāher/des Schwāhers vatter. Dōtt meiner Frawen Vatter. Hisp. *Abuelo de la muger ò marida.* Pol. *Matki swoiey dziad.* Vng. *Felesége nemūk ieb attya.* Ang. *Grand father to my wife.*] Ovid. Epist. 3: Digna nurus socero, Iovis, Aeginæq; nepote. Claud. inter Nereus prosocer esse velit. Plin. Epist. 1 10: Eram cum prosocero meo, eram cum amica uxoris, eram cum amita diu desideratis, circumibam agellos, &c. Prosocrus, uxoris meæ avia, quę & socrus magna dicitur, cujus ego sum progener, inquit Modestinus in l. 4. ff. 4. de gradib. & affin.

Prōsōdĭa, pen. acuta, f. p. [προσῳδία. Gal. *L'accent & ton de chasque mot.* Ital. & Hisp. *Accento.* Ger. Der accent oder thon einer jedē sylben. Pol. *Natężenie sylabi.* Vng. *Notalitasnak proſodiaia.* Ang. *The accent and tone of every word.*] Latinè accentus dicitur, qui lex est, & vel regula ad acuendam, deprimendā, circumflectendámve syllabam, uniuscujusq; particulæ orationis accommodata: & alio nomine apud Græcos τόνος dicitur. Fit autem prosodia à προς, Græca præpositione, quę significat ad, & ᾠδή, cātus. Gellius 13. cap. 6 *Ἰδιώματα* Græci, Latini accentus dicunt. Eas veteres doctissimi notas vocum, tum moderamenta, tum accentiunculas, tum vocalitates appellabant. Sunt qui contendant dēbere scribi cum œ diphthongo in secunda syllaba, ut Comœdia, Tragœdia: quia est ejusdem originis.

Prōsōnŏmăsĭa, προσωνυμία, Latinè Annominatio dicitur quæ fit similitudine aliquā vocum, & vicinitate quadā verborum: ut, Qui, locus aut lacus. Ex oratore arator: Deligere oportet, quem velis diligere: Amentium, haud amantium.

Prŏsōpŏpœĭa, προσωποποιία, Personæ confictio, quum rebus inanimatis personā orationemq; tribuimus: veluti quū Rempub. ipsam loquentem inducimus, aut eorum hominum qui in humanis esse desierunt, tanquam vivorum & præsentium actionem, sermonemq; effingimus, defunctosq; quasi excitamus ab inferis, & in conspectu judicis collocamus. Exemplū insigne est illud Ciceronis in Catilinam, quo patriam secum expostulantem induxit, quòd Vibs, quantum in ipso fuerat, eversorem, quem jam pridem ad supplicium ductum oportuerat, mœnibus incolumem emitteret.

Prōspĕcto, prospectas, & Prospectus, Vide PROSPICIO.

Prospĕr, ra, rum. Secūdus, felix. [טוב *tōbh* אשר *masliach*, εὐτυχὴς, εὐοδωμένος. Gall. *Prospere, qui donne prosperité & porte bon heur.* Ital. *Prospero.* Ger. Glücklich/das glück und wolfahrt bringt. Bel. Obstudich. Hisp. *Cosa que da prosperidad.* Pol. Szczęśliwy. Vng. *Szerencsés boldog is alkalmas.* Ang. *Prosperous, happie, luckie.*] Unde prosperos deos dicimus, & prospera fidera, quasi felicitatem impertientia: hominem autē ipsum cui omnia ex voto succedunt, fœlicem potiùs, quàm prosperū dicimus. Contrà, fortunam prosperā rectiùs dixeris, quàm fœlicem: quemadmodum & prosperā valetudinem & prosperos exitus, vel successus. Liv. 1. ab Vrb. Cum bonis potiùs omnibus, votisq; ac precationibus deorum, dearumq; si (ut Poetis) nobis quoque mos esset, libentiùs inciperemus, ut otiis tanti operis successus prosperos darent. Cic. ad Attic. lib. 9: Ego enim nō jam id ago (mihi crede) ut prosperos exitus consequar. Ovid. 3. Trist. Eleg. 3: Prospera sic maneat vobis fortuna, nec unquam, &c. Cic. 3. de Nat. deor. Ad prosperam, adversamve fortunam, qualis sis, aut quemadmodum vixeris, nihil interfit. Sic prospera valetudo, apud Suetonū in Cæsare. ¶ Prospera fama: id est, integra, vel inviolata. Tacit. lib. 17. Histor. Augustæ: Et prospera de Pisone fama consilio ejus fidem addiderat. ¶ Et fœlix aliquando ponitur pro prospero. Virgil. 4. Aen. Sis fœlix, nostrumq; leves quæcunq; laborem.

Prōspĕrus, a, um, Cic. lib. 6. de Republica: Deinde est hominum generi prosperus & salutaris.

Prōspĕrē, Adverbium, Fœliciter, quasi pro spe, sive ad votum. [εὐτυχῶς. Gall. *Heureusement à souhait.* Ital. *Felicemente.* Ger. Glücklichen. Hisp. *Prosperamēte.* Pol. Szczęśliwie. Vng. *Szerencsésen boldogul.* An *Happelie, luckelie.*] Cic. 2. de Natur. deor. Magna dii curant, parva negligunt, magnis autem viris prosperè eveniunt semper omnes res, Cujus contrarium est Improsperè. Vide suo loco.

Prospĕrĭtās, tis, f. t. Fœlicitas, & ad votum successus. [אשר *ōsher* הצלחה, δώρεια, εὐτυχία. Gall. *Prosperité, bon heur.* Ital. *Prosperità.* Ger. Glück vnd wolfahrt. Hisp. *Prosperidad.* Pol. Szczęście. Vng. *Szerencsétesség boldogság.* Ang. *Prosperitie, good lucke.*] Cic. 3. de Finib. Vt Aristoteles qui virtutis usum cum vitæ perfectæ prosperitate conjūxit. Idem 3. de Nat. deor. Commoditatem, prosperitatemq; vitę a diis habemus: virtutem deo acceptam nemo refert.

Prospĕro, as, avi, atum. p. Secundo, prosperum efficio. [צלח *tsalāch* הצליח *hitsliach.* διοδεύω, διόδευσις πετῶ. Gall. *Donner prosperité, faire prosperer.* Ital. *Prosperare, felicitare.* Ger. Glücken/das ist/Glücklich machen. Hisp. *Dar prosperidad à otro.* Pol. Szczęście. Vng. *Szerencsétessze tészem.* Ang. *To make thinges to prosper or luck.*] Liv. 6. ab Vrbe: Dii manes vos precor, veneror, veniam pero, feroq;, ut pop. Rom. Quiritium vim, victoriamq; prosperetis. Plautus Persa: nunc & amico meo Prosperabo, & gento meo multa bona faciam. Tacit. lib. 3: Sed principio literarum veneratus deos, ut consilia sua Reipub. prosperarent, modica de moribus adolescentis, &c. ¶ Legitur & prosperor apud scriptores ecclesiasticos passivè. Augustinus in Prologo operis de Civitate Dei: Quia res humanas ità prosperari volunt, ut ad hoc multorum deorū cultum, quos Pagani colere consueverunt, necessarium esse arbitrentur. Idem Psal. 1: Et omnia quæcunq; facient prosperabuntur.

Prōspergo, is, ersi, ersum. a. t. Aspergo. [נזה *nāzah* ραντίζω, ῥάντισμα. Gall. *Arrouser, espandre.* Ital. *Aspergere.* Ger. Besprengen. Hisp. *Derramar ò rociar.* Pol. Pokropiam. Vng. *Meg hintēm.* An *To sprinkle vpon.*] Tacitus lib. 15: Vnde hausta aqua, templum & simulacrū deæ prospersum est: & lectisternia ac pervigilia celebravēre fœminæ quibus mariti erant.

Prospĭcio, is, aĕt. 1. Video è longinquo, procul dispitum intueor. [משקף *mischkâph* השׁקיח *hischchiâch*. σκοπέω, σκοπεύω. Gall. *Regarder de loin, pourueoir.* Ital. *Vedere da lunge prouedere.* Ger. Von ferrnen sehen/weit vor jhm sehen. Bel. Voorsien. Hisp. *Mirar mucho vezes.* Pol. *Widziadam.* Vng. *Tauul nezdlom, Jmd. lâto.* Ang. *To look of/em a farre of.*] Virg. 3. Aeneid. vastosq; ab rupe Cyclopa Prospicio. ¶ Transfertur & ad animũ, pro eo quod est mente prævideo, præcognosco. Cicero pro Murænа: Sapiens, ac multum in posterum prospiciens vir. Idem Attic. Eaque tempestate everiam esse Rempub. quam XIIII. annis antè prospexerim. Cum dativo conjũctum significat provideo, & commodis alicujus consulo. Terent: In Adelph. Ego jam prospiciam mihi: id est, consulam, sive providebo. Plin. Nam & rebus illius non minus quàm meis prospiciebam.

Prospĕctŭs, ctus, m. q. Ipse prospiciẽdi actus. [ראי *roi.* σκόπησις. Gall. *Regard, veue.* Ital. *Prospetto, veduta.* Ger. Das aussehen Hisp. *El mirar de lexos.* Pol. *Widzenie.* Vng. *Tauul nezes.* Ang. *Sight of a thing a farre of.*] Virg. lib. 2. Georg. Non animum modò uti pascat prospectus inanem. Docet Paulus Iureconsultus, prospectũ ex tuitioribus & ex superioribus locis esse, lumẽ ex inferiore loco non esse. Liv. 10. ab Vrbe: Non prospectu modò extra vallum adempto, sed propinquo etiã inter se congredientium conspectu. Impedire prospectum, est quod vulgò dicũt *Visum auferre.* Cæsar 4. belli Gall. Sepibusq; densissimis interjectis prospectus impediretur. In prospectum populi producere. Cic. 3. Ver. Quum eum quem virgis iste ceciderat in prospectum populi Romani produxit. Capere prospectum pro spectum populi. Romani produxit. Capere prospectum pro considerando prospicere. Liv. 1. ab Vrbe: Inde ubi prospectu in urbem agrumq; capto deos precatus, regiones ab Oriente ad Occasum determinavit. ¶ Quandoque prospectus pro respectu, ac cõsideratione ponitur, ut quum dicimus Prospectum habere, λόγον ἔχειν. Gell. lib. 5. cap. 11: Cujus rationẽ prospectumq; Bias non habuit.

Prospecto, as, frequentativum. [σκοπεύω, σκοπάζω. Gall. *Regarder souvent,* Ital. *Guardar spesso.* Ger. Hinauß sehen eines sehens. Hisp. *Mirar mucho vezes.* Pol. *Wyglądam.* Vng. *Tauul nezelõm, Jmd. lõro.* Ang. *To look of/em a farre of.*] Virgil. 7. Aen. Turbatq; miratur matrem & prospectat euntem. Liv. 7. ab Vrbe: Stare omnem multitudinem ad portas, viam hinc ferentem prospectantes, certum habe. Idem 4. bell. Pun. Pars in ędium vestibulis ũt, pars ex tectis fenestrisq; prospectat.

Prospectātŏr, tis, m. t. [σκοπεύτης. Vn. *Szemlelõ, nézõ.*] Apuleius de Deo Socratis: In rebus certis prospectator, dubiis præmonitor, periculosis vitator.

Prōspĭcĭentĭa, f. p. Cura, providentia. [ראי *roi.* σκόπησις, σκοπεύσις. Gall. *Prouoyance.* Ital. *Prouidenza.* Ger. Fürsichtigkeit/fürsorg. Hisp. *Aquella obra de mirar de lexos.* Pol. *Opatrznosc.* Vng. *Gondaskodas.* Ang. *Forsyght.*]

Prōspĭcĭenter, adverbium, Providè, circunspectè. [σὺν σκοπήσει. Gall. *En prouoyant, sagement, considerément.* Ital. *Prouidamente, circunspettamente.* Ger. Fürsichtiglich/wolbedachtlich. Hisp. *Miranda de lexos, ó con mucho miramiento.* Pol. *Opatrznie.* Vng. *Bizessen, zõmbsõn, zõmbsõn.* Ang. *Warely, circumspectlie.*] Gell. lib. 2. cap. 29: Res salubriter, ac prospicienter animadversa, &c.

Prōspĭcĭŏ, adverbium, Consultè, considerատè, providè. [σὺν σκοπήσει. Gall. *Considérément.* Ital. *Considerataménte.* Ger. Fürsichtiglich/wolbedachtlich/thatsächlich. Hisp. *Consideradamente.* Pol. *Oględnie, madrze.* Vn. *Zhonbsõn vgyelueõ excessen.* An. *With aduisement.*]

Prōspĭcŭus, Intentus, ac vigil, inquit Sipontinus: sed nullũ profert testimonium. [משקף *mischkâph* שקד *schokêdh.* σκοπεύων. Gall. *Vigilant, attentif.* Ital. *Intento, vigilante.* Ger. Auffsehend/fleissig/wachbar. Hisp. *Velador.* Pol. *Oględny.* Vng. *Vigyazõ, zõmbõ, zõmbõ.* Ang. *Attentive.*]

Prospiro, as, pen. prod. Spiritum lõgè latèq; diffundo. [נשב *neschibhêh.* ἀφορίων. Gall. *Souffler loin.* Ital. *Sofiare da lunge.* Ger. Herfür athmẽ oder blasen. Hisp. *Soplar de lexos.* Pol. *Dach wypuszczam.* Vng. *Ki fuok idellenalobõk.* Ang. *To breath a farre.*] Cato: Nam venæ eorum ubi suffiatæ sunt ex cibo, non possunt prospirare in toto corpore.

Prōstăsis, sive prostăsia, προστασία, προστασία, Præfectura: vel præsidentia. Latinè dicitur. ¶ Est item prostasia, quum quis pro altero lis se opponit, & ejus defensionem suscipit, eventumq; præstat. Bad. in Comment.

Prosterno, nĭ, stĕrnāvi, strātum, 3. In terrã dejicio, prosligò, protero. [השׁיח *hischpîl.* καταβάλλω, ἐδαφίζω. Gall. *Renverser, mettre par terre, abbatre.* Ital. *Gettare à terra, atterare.* Ger. Niderwerffen/ niderschlagen oder zu boden werffen. Bel. Neder slaen / neder werpen. Hisp. *Derribar, echar à tierra.* Pol. *Powalam, obalam v dolem.* Vng. *Le vagyom legna le teszõm.* Ang. *To cast to the ground and ouerthrow.*] Cõlum. lib. 11. cap. 3: Omnem viridem superficiem intorquere, & in terrã prosternere conveniet. Apul. in Asino: Fuellamq; reluctantem tandem prostravit. Liv. 9. ab Vrbe: Circa viã haud procul Capua omnium egena corpora hũmi prostraverunt. Salust. Prostratoq; militibus fugæ se dedit. ¶ Abjicere se atq; prosternere id est, animum despondere. καταβάλλειν. Cic. in Parad. Sine te abjicies, atq; prosternes, ut nihil intersit te, &c. Prostrata religiones. ¶ Cic. 2. de Leg. dicuntur diruta, & eversa.

Prōsthĕsis, προσθέσις, Figura cõtraria aphæresi, quam notat *additionem,* sive *appositionem* vertere possimus, qua scilicet ictus aliquã principio dictionis adjicitur: ut Gnatus, pro natus: à verbo Græco προστίθημι, quod est addere sive apponere.

Prōstĭtŭo, is, aĕt. 1. Pudicitiam venalem habeo, corpus quæstui expono. [σκορπίζω, σκορπίζομαι. Gall. *Abandonner à paillardise, faire l'office de maqueresse ou maquerelle.* Ital. *Mettere à mercato guadagno.* Ger. Herfürsetzen zur unkeuschheit/ pur hurerey gunst oder feil geben. Bel. Voorstellen/ gemeyn maken. Hisp. *Vender la honra à la disolucion y puteria.* Pol. *Kurwam sprzedawam.* Vng. *Bordélyba bocsátom, testémnek kereskédem.* Ang. *To sett open to every one; to become common harlot.*] Ovid. 1. Amor. Eleg. 10: Turpe coli redimitus augere paternos, Et faciem lucro prostituisse suam. Prostituere pudicitiã, est pudicitiæ suæ nullo pacto parcere, nihilq; sibi turpe putare quod alterius libidini collibuerit. Sortonius de Nerone, cap. 29: Suam pudicitiam usq; adeò prostituit, ut contaminatis penè omnibus membris, virorum ac feminarum inguina invaderet. ¶ Transfertur & ad alia res. Prostituere vocem foro: id est, ex causarum actione lucrum auceupari. Ovid. Eleg. 15: Non me verbosas leges edidicere: nec me ingrato voces prostituisse foro.

Prōstĭtūtŭs, a, um, participium. [קדשׁ *kadhêsch* זנה *zanâh.* πορνεύω, πορνεύομαι.] Plin. lib. 30. cap. 2: Vtinamq; infectos ponus, & quosque de suspicionibus suis deos consuluisset Nero, quam lupanaribus atq; prostitutis mandasset inquisitiones eas.

Prōstĭbŭlum, li, n. t. Locus in quo scorta prostituũntur, lupanar, lustrum. [πορνεῖον, ἑταιρεῖον. Gall. *Bourdeau.* Ital. *Luogo ouero casa, bordello.* Ger. Ein offen Hurehauß. Hisp. *La puenta à vender.* Pol. *Zamtuz,* item *kurwa.* Vng. *Bordely.* Ang. *A house of baudrie or brothell house.*] Aliquando meretricem significat abjectissimam & vilissimam. [זנה *zonâh.* πορνεῖον, ἑταίρα, ἑταιρεῖον. Gall. *Vne putain de bourdeau.* Ital. *Puttana, meretrice.* Ger. Ein gemeine Mãj oder Dirn/ die sich an offner letze brint setzet. Hisp. *Puta del burdel.*] Plaut. in Aulul. Scitum & pudicum verò prostibulum populi. ¶ Dicitur & prostibula, la. meretrix. Plaut. in Persa: nam hercle si absq; me foret, & mea fidio hic faceret te prostibulã propediem. Festus: Aliquando meretrices appellabantur in campis solitè ante pistrina aliquorum versari, quæstus gratia: licut ex quæ ante fabula scenici, prostibulæ dicebantur.

Prōsto, prostas, prostĭti, prostatum, n. p. Pudicitiam venalem habeo, corpore quæstũ facio. [זנה *zanâh.* σκορπίζω. Gall. *S'abandonner.* Ital. *Darsi vna femina à chi vuole lei.* Ger. Sich offentlich feil setzen. Bel. Voorstaen/ te coop sen. Hisp. *Estar puesta à la puteria.* Pol. *Przedaie sie do kurestwa.* Vng. *Testémnek kõlcsõn bordelyokodom.* Ang. *To stand to be sold to lyust.*] Plaut. in Cur. Hæ saltem in occultis locis prostant, vos in fano ipso luven. Sat. 1: Quid referam, quãta siccum jecur ardeat, cui populum gregibus comitũ premit hic spoliator Pupillæ infantis? Idem: & ad circum jussæ prostare puellæ. ¶ Item stare. Quint. Iubet prostare gladio cinctum, Augustos testes: hoc est, prominentes, extantes. Lucr. lib. 2.

Prōsŭbĭgo, gis. Suffodio. [חטר *chatsâh* חטר *chatsêh.* σκάπτω. Gall. *Creuser, tauer.* Ital. *Sacanare.* Ger. Außscharren. Hisp. *Cauar.* Pol. *Wygrzebam.* Vng. *Megasom, vasom.* Ang. *To digge deepe.*] ut, Pro subigere terram pedibus. Virg. lib. 3. Georg. Et pede prosubigit terram, fricat arbore costas.

Prōsum, prodes, profŭi. Quasi pro aliquo sum, utilem sum. [הועיל *hoâhil.* ὠφελέω. Gall. *Aider & seruir, profiter à quelq.* Ital. *Giouare.* Ger. Nutzlich sein. Bel. Verderen. Hisp. *Aprouechar.* Pol. *Tesknem pożytecznie.* Vng. *Hasznalok.* An. *To profit or auail to the good of.*] Terent. in Hecyr. Quicquid est id quodcunq; prosuit. Id est, pro nobis fuit, sicut exponit Donatus. Cõtingitur aliquando cum accusativo, cum præpositione Ad. Liv. ab Vrbe: Id mirum quantum prosuit ad cõcordiam civium. &c. ¶ Aliquando cũ dativo. Cic. 4. Acad. Sed etiam ut nobis prosimus, enitimur.

Prōsumĭæ, prosumiæ, f. p. Genus navigii levis speculatorium quod & gescoreta vocant. προμήκεις. Plautus: Densissimum portum profectus sum prosumia. Cæcilius: Qui pro gubernatore se gerens propè vertit prosumiam.

Prōtăsis, πρόταση. Gall. *Proposition.* Ital. *Proposizione.* Gesetzung und voltommer spruch eins schlusses. Hisp. *Proposicion, Pregon que se haze, propositio.* Vng. *Disputalasse ki mire kezdi.* Ang. *A proposition.*] A' Græcis dicitur quæ à Latinis enuntiatio quibusdam etiam propositio, & potissimùm ea quæ in deliberationem vocatur. A' verbo προτείνω, quod inter certos speculationis fines extendo, disputandum propono, sive in dubium revoco. Aristot. in Top. Protasin esse ait quæstionem quæ in unam duntaxat partem efferatur: ut Sùntne divitiæ bonæ? quam ille unam ex duabus partem, problema fieri: ut Sùntne divitiæ bonæ, an malæ?

¶ Si

¶ In fabulis item protasis dicebatur prima pars dramatis, teste Donato in Prolegomenis in Terentium. Vnde protaticam personam appellabant, quę in initio fabulæ introducta explicandi argumenti causa, in tota deinde fabula nusquam apparebat. Ejusmodi est persona Sosiæ in Andria Terentiana.

Prōtĕgo, is, pen. corr. protexi, protectum, act. t. Tego, defendo. [סכך *sachách* פלג *ghanán.* σκεπάζειν, σκεπαστὴν, σκεπασμόν. Gal. *Garder, defendre, couurir.* Ital. *Coprire & difendere.* Ger. Bedecken vnd beschirmen. Hisp. *Cubrir o cubrimiento, defender.* Pol. *Nakrywam, bronię.* Vng. *Befedżöm, etalmazom.* Ang. *To couer, to defend.*] Plin. lib. 12. cap. 1. Arbor se vallis protegens ramis. Idem lib. 19. cap. 8: Primo anno stramento ab hyeme protegi. Cicero pro Sylla: Ego jacentem & spoliatum defendo & protego. Ovid. 2. Metamor. *Fuss licet hunc Latoria protegat armis:* Invita tamen hunc penne mea dextra Diana.

Protĕctor, ris, m. t. σκεπαστὴς, propugnator. [Vn. *Otalmazo, fedelyek.*] Julius Firmicus Mathes. lib. 3: Scutarii protectores imperatorum.

Protĕctus, a, um, partic. Tectus, sive latè tectus. [סכך *sachách* פלג *ghanán.* σκεπασθεὶς, κεκαλυμμένος. Gall. *Couuert.* Ital. *Coperto.* Ger. Bedeckt. Hisp. *Cubierto.* Pol. *Nakryty, obroniony.* Vng. *Befedżött, etalmazatot.* Ang. *Couered, defended.*] Ovid. 2. Met. *Ecce venit rutilis humeros protecta capillis Filia Centauri.* Hoc est, humeros habens tectos capillis. ¶ Aliquando nomen est, & ponitur pro cautus. Cicer. 5. Philip. Quid sapientia & cautionibus utitur consiliis, in posterum providet, est omni ratione protectior.

Protĕctus, us, ui, m. q. σκέπασμα, tegmen, tegumentum, tutela. [Vn. *Hdel, fedelyec etalmazo.*] Scævola D. lib. 8. tit. 2. l. 4: Lucius Titius aperto pariete domus suæ, quatenus stillicidii rigor & tignorum protectus competebat, januam in publico aperuit.

Protĕctum, cti, n. s. quod & projectum dicitur, Pars est domus prominens, qualia sunt meniana, & podia pensilia, unde prospectus est nobis in vicos. [γώνια. Gal. *Saillie, auancement, saillie.* Ital. *Poggiuolo, poggio.* Ger. Erker oder anders dergleichen fürausgehendes gebew. Hisp. *El ala del dezado que buela.* Pol. *Alkierz, falka.* Vng. *Boltoso, toronacz.* Ang. *A place of a house standing further out than the rest to look out at.*] Dicitur autem protectum à protegendo, sicut à projiciendo, projectum. Nam quod alii protegere dicunt, Cicero in Topicis, vocat tectum projicere στέγασμα. Quoniam (inquit) Pontifex Scævola id solùm ambitus æ dium esse dixit, quantum parietis communis causa tectũ projiceretur, &c.

Protĕlo, as, pen. prod. act. p. Longè arceo, abigo, propello: [דחה *dacháh* דחה *dacháh.* ἀπώσω. Gall. *Chasser loin, reietter loin.* Ital. *Scacciare lontano.* Ger. Abtreiben oder hinweg treiben. Bel. Wtdriuen/verdriuen. Hisp. *Empuxar à lexos.* Pol. *Odpędzam.* Vn. *Taui vchm.* Ang. *To driue or chase away.*] à Græco adverbio πρόσω, procul. Festo, quod significat procul. Sisenna lib. 4. Hist. ut citat Nonius: Duæ cohortes de subsidio procedunt, atq; equites protelant. Turpilius Lemnio, apud eundem: Propter peccatum pusillum indignissimè patria protelatũ esse sævitia patet. Protelare dictis, idem est quod perturbare. Terent. in Phorm. Neu te iratus suis sævis dictis protelet. ¶ Protelare pro protrahere, D. lib. 5. t. 1. l. 2. In omnibus autẽ causis in quibus protelatur admonitio, hoc procedere sine tẽporali damno creditorum oportet.

Protĕlum, li, [Ger. Das hefftig nachtragen vnd beharren in einem Sinn.] antiqui dicebãt pro jugi quippiã agendi tenore. Lucil. Satyr. lib. 6. ut citat Nonius: Quem neq; Lucanis oriundi monibus tauri Ducere protelo validis cervicibus possent. Idem lib. 12: Hunc juga protelo malorum ducere centum nõ possant. Lucret. Vndiq; protelo plagarum continuato id est, tenore, inquit Donatus.

Protempŏrĕ, adverbialiter, Pro ratione temporis, ut tempus monet. [κατὰ χρόνον. Gall. *Selon le temps.* Ital. *Secondo il tempo, per auentura.* Ger. Der zeit nach / nach gelegenheit der zeit. Hisp. *Segun tiempo, per auentura.* Pol. *Wedle czasu.* Vng. *Az Időhöz képeſt.* Ang. *According to the tyme, as the tyme requireth.*]

Protendo, is, act. t. Vltrà tendo. [האריך *haarich* נטה *natah.* ἐκτείνω, ἐκτείνω. Gall. *Estendre & alonger, amancer.* Ital. *Porrigere.* Ger. Zuthun strecken. Bel. Voorstrecken. Hisp. *Estender o alongar.* Pol. *Wyciągam.* Vng. *Kinyaytom, elö nyaytam.* Ang. *To deferre or prolonge, to stretch forth.*] Ovidius ad Pilonem: Tu nanti protende manum, tu Pilo latentem Exere. Plin. lib. 11. cap. 43: Inter digitos medius longissimè protenditur. Virg. 2. Aeneid. Illic humili, supplexq; oculos, dextramq; precantem Protendens: Equidem merui, nec deprecor, inquit. ¶ Item ponitur pro protelo, differo, ἀναβάλλω. Cic. ad Fam. lib. 10: Comitia tamen in Ianuarium mensem protendimus.

Protensĭlis, e, um, participium. [נמד *natsá* פרש *paras.* Gall. *Estendu, prolongé.* Ital. *Steso, prolongato.* Ger. Außgestreckt. Hisp. *Estendido, prolongado.* Pol. *Wyciągniony.* Vng. *Kinyoytatot.* Ang. *Stretched forth, prolonged.*] Virg. 1. Georg. Hinc à stirpe pedes te-

mo protentus in octo. Tacit. lib. 14: Et eques protentis hastis perfringit quod obvium & validum erat.

Protĕnus, adverbium, Quasi porro tenus, & longè à finibus, interprete Servio. [πρόσω. Gall. *Loin.* Ital. *Lontano.* Ger. Weit von dannen. Hisp. *Lexos.* Pol. *Dalieko ſtad.* Vn. *Tauul, hatartol mesze.* Ang. *A farre.*] Vng. Aeglog. 12: en ipse capellas Protenus æger ago. Sic enim legit Caper, quanvis in vulgatis quibusdã codicibus Protinus, perperam legatur.

Protermĭno, as, Propago, fines promoveo, à termino promovendo ductum verbum. [τὰς ἐσχατιὰς παρατείνειν. Gall. *Prolanger le temps, prolanger le terme.* Ital. *Prolungare il tempo, prolungare il termine.* Ger. Die Marchen erweiteren oder weiter hinaus rucken. Hisp. *Dilatar o alongo tiempo, poner terminos à lexos.* Pol. *Granicze rozszerzam.* Vng. *Határt kiſebb vetök, halogatok.* Ang. *To delay.*] Apul. lib. 9: Fines usq; & ulq; proterminaveris.

Prōtĕro, ris, pen. corr. protrivi, protritum, n. f. Pedibus conculco. [דרס *rámás.* πατῶ, καταπατῶ. Gall. *Fouler aux pieds, efacher.* Ital. *Calcare con piedi.* Ger. Zertretten mit füssen. Bel. Vertreden. Hisp. *Hollar con los pies.* Pol. *Nogami ſcieram.* Vng. *Meg tapodam.* Ang. *To treade with the feete.*] Plaut. Ego hic te mulier, quasi sus catulos pedibus proteram. Et in Amph. Fœdant & proterunt hostium copias jure injustas. Cæs. 2. belli Civil. Equitatus hostiũ ab utroq; cornu circuire aciem nostram, & aversos proterere incipit.

Prōtĕrtus, a, um, participium. Cõculcatus. [דרוס *nirmás.* πεπατημένος. Gall. *Foulé aux pieds.* Ital. *Calcato con piedi.* Ger. Zertretten mit füssen getretten. Hisp. *Hollado con los pies.* Pol. *Nogami ſtarty.* Vng. *Meg tapottatot.* Ang. *Treaden with the feete.*] Liv. 4. belli Macedonici: Quod maturuerat circa demessum, & convectũ est vitidene hostes mox haberent protritum & corruptum.

Protĕrrĕo, res, act. f. A'lõgè terreo, vel terrore incusso abigo. [החריד *hecheridh* ἐκφοβῶ. Gall. *Effaroucher.* Ital. *Spaventare.* Ger. Abschrecken. Hisp. *Espantar.* Pol. *Odstraſzam.* Vn. *Elisethm.* Ang. *To feare away.*] Strab. lib. 2. Theb. Protinus idem ultro jaculo parmaq; Menœten Proterrebat agẽs. Virg. 12. Aeneid. Adverso proterret equo: ruit ille recedens.

Prōtervĭa, æ, f. p. Petulantia, lascivia. [זדון *zadhón* סרה *sarár.* ὑπερηφανία, ὑπερβασία. Gall. *Vieté & arrogance.* Ital. *Superbia, sfacciataggine, ribalderia, lascivia, alienatione, arrogantia.* Ger. Mutwilligkeit/frechheit/geilheit. Bel. Dertaheyt/broedroukenheyt. Hisp. *Desuerguenca, soberuia.* Pol. *Zuchwalſtwo.* Vng. *Zalavſag, fayталanſag.* Ang. *Mala pertnesse, saucinesse, waywardnes, pride.*] Lucretius: Captipedes agitat cum læta protervia Panas. Quo etiam nomine significatur sacrificiũ quoddam (ut testatur Macrobius) in quo mos fuit, ut liquid ex epulis superfuisset, igne consumeretur: quemadmodum Moses de agno Paschali præcepit. Hinc est jocus ille Catonis in Albidium quendam, qui quum bona sua comedisset, & novissimè domũ quæ ei reliqua erat, incendio perdidisset, proterviam cum fecisse dicebat. Quod enim comesse non potuerat, id combussisse.

Prōtervĭtās, tatis, f. t. Protervia. [זדון *zadhón* סרה *sarár.* ἀειλαλία.] Terent. in Heaut. Quam penè tua me perdidit protervitas. Cic. pro Cælio: De corruptelis, de adulteriis, de protervitate, de sumptibus immẽsa oratio est. Horat. 1. Carm. Ode 19: Vtt grata protervitas, Et vultus nimium lubricus aspici.

Prōtervus, a, um, Petulans, procax, improbus. [זד *zadh* סורר *ſarár.* ἀναιδὴς, ἀναίσχυντος. Gall. *Fier & arrogant.* Ital. *Proterno, ardito.* Ger. Mutwillig/frech vnd fleiß meisterhafft. Bel. Dertel/boumoedich. Hisp. *Desuergonçado.* Pol. *Zuchwały.* Vng. *Fayталan.* Ang. *Malapert, proude, saucie.*] Includit enim hoc nomẽ lasciviã quandam & libidinem cum superbia conjunctã, animiq; incontinentiam pronam ad quemvis lacessendum. Cic. pro Cælio: Si vidua liberè, proterva petulanter, dives effusè, libidinosa meretricio more viveret: adulterũ ego putarem si quis hanc paulò libentiùs salutasset. Terentius Heaut. Ne ineptus, ne protervus videar. Cic. 5. de Fin. Et flexi, fractiq; mores, quales protervorum hominum aut mollium esse solent, contra naturã sunt. Ovid. Epist. 6: Damnaret nati facta proterva pater. Iuvenes protervi. Horat. 1. Carm. Ode 25. Lingua proterva. Ovid. in Ibin. Oculi protervi, Ovid. Epist. 16 Manus proterva, Ovid. 12. Metam. Venti protervi, Horat. 1. Carm. Ode 6.

Prōtervĕ, adverbium, Petulãter, procaciter, immoderatè, & superbè. [ὑπερηφάνως, ὑβριστικῶς, ἀναιδῶς, ἀκολάστως, ἀκράτως. Gall. *Fierement, & arrogamment.* Ital. *Fieramente, arrogantemente.* Ger. Frächlich/mutwilliglich/vbermütiglich/trotzlich. Hisp. *Desuergonçadamente.* Pol. *Zuchwale.* Vn. *Faytalanul.* Ang. *Malaperthe, proudlie.*] Plaut. in Rud. Quis est qui tam protervè soribus facit injuriam? Ovid. 1. Amor. Eleg. 4: Multa miser timeo, quia feci multa protervè. Terent. Hecyr. Ecce autem tu quoque protervè iracundus es. Ovid. 1. de Arte: Et quicquid dices, facèsve protervius æquo, Credator nimium causa fuisse merum.

Prōtervĭtĕr, in eadem significatione. Ennius Pancratiaste, ut citat Nonius: Quis est qui nõstris foribus tam proterviter insultat?

Prŏtĕrvĭo, is, Lascivio, proterve & petulanter ago, ἀσελγαίνω, ἀκολαστεύομαι.

Protĕstŏr, protestaris, d.p. [העיד *behidh.* διαμαρτύρομαι.] Gal. *Protester.* Ital. *Protestare.* Ger. Offentlich bezeugen. Hisp. *Protestar.* Pol. *Oświadczam się.* Vng. *Protestalok, tudomant teszek.* Ang. *To protest.*] Iurisconsultorum verbum est, quo illi uruntur pro eo quod est cavenda, & quę fieri nō debent, manifestè denuntio.

Protĕstă:ĭo, verbale, f.t. Hoc est animi nostri declaratio, juris acquirendi, vel conservādi, vel damni depellendi causa facta.

Prŏthĕsis, πρόθεσις, Pars orationis apud Græcos, quam Latini præpositionem appellant. ¶ Est & figura contraria aphæresi, qua litera vel syllaba principio dictionis adjicitur: ut Gnatus, pro natus: tetulit pro tulit. Hanc tamen figuram alii prosthesin malunt appellare.

Prŏthўmă, prothymatis, [πρόθυμα. Pol. *Kurzawa.*] Dicitur vaporatio turis, filiginis, hordei, aliarúmve primitiarū, quæ ante sacrificium fieri solebat.

Prŏthўmĭă, æ, f.p. [προθυμία. Gal. *Promptitude, diligence, allegresse de courage.* Ital. *Prontezza, diligenza, animosita, accortezza.* Germ. Frutsamkeit/listigkeit/sinnigkeit; gutwilligkeit. Hisp. *Ligereza, presteza.* Pol. *Dobrotliwość.* Vng. *Kezeg, haylandosag.* Ang. *Readinesse and good will with courage.*] Latine prŏptitudo, alacritas, animi propensio. Plaut. in Stich. Vides benignitates hominum perite, & prothymias. Sic etiā προθύμως dicunt Græci pro prompto, alacri, & propenso. A nomine θυμὸς oxytono, quod animum, sive animositatem significat: nam θύρα paroxytonon, heibæ nomen est.

Prŏthўrĭs, pen. prod. hujus prothyridis, pen. corr. f.t. Vitruvius. [Ger. Vberthür.]

Prŏthўrŏn, pen. corr. [אולם *vlám.* προθύρων. Ger. Ein vorhof oder vorschopff/ dardurch man ab der gassen in das Hauß geht. Pol. *Przedsionek.*] Vestibulum in privatis ædibus, teste Vitruvio: nā urbium, templorum, regiarumq; vestibula, propylæa potiùs dicuntur.

Prŏtĭnŭs, pen. corr. Statim, sine mora. [מהרה *moherāh.* παραχρῆμα. Gall. *Soudainement, subit, incontinent, tout desuite.* Ital. *Di subito, senza dimora.* Germ. Eine weyle/von stunden/ohn verzug. Bel. Werde terstan. Hisp. *Luego.* Pol. *Hnedź, natychmiast.* Vng. *Ningyarall.* Ang. *Forthwith, by and by.*] Virgil. 4. Aeneid. Protinus ad Regem cursum detorquet Iarbam. ¶ Quandoque accipitur pro deinceps, deinde ἐφεξῆς, ὀρθῶς. Virg. lib. 3. Georg. Protinus aërii mellis cœlestia dona Exequar. ¶ Quandoq; pro jugiter, cōtinuō. Virg. trajecto missā lacerto Protinus hasta fugit, servatq; cruenta tenorem. Plinius lib. 5. cap. 9: Originem habet in monte inferioris Mauritaniæ, non procul Oceano, lacu protinus stagnante, quem vocant Nilidem. ¶ Quandoque pro omnino, ὁλοσχερῶς. Virgil. quum protinus utraq; tellus Una foret: id est omninō una, uti ut Servius exponit, continua. ¶ Ponitur aliquando pro simul, sive etiam. Virg. 6. Aeneid. quia protinus omnem Perlegerēt oculis. Etenim quod statim fit, quasi simul fit, ait Valla. ¶ Aliquando pro eo quod vulgò dicitur *Directè, & immediatè*, autore Budæo. Ulpianus: Etenim parvi refert protinus patrono libertus cogatur dare, an per interpositam fidejussoris, vel rei personam. ¶ Aliquando pro primùm, sive à principio. Celsus: Aliquæ febres protinus à calore incipiunt. ¶ Aliquando pro uno, eodemq; tempore. Virgil. 8. Aeneid. Nam memini Hesiones visentem regna sororis Laomedontiadem Priamum Salamisia petentem, Protinus Arcadiæ gelidos invisere fines. Servius. ¶ Quū autem additur negatio, significat non ideo: licut fit in continuò, & statim. Quintilianus: Non autem ut quicquid præcipuum necessariò est, sic ad efficiendum oratorē maximi protinus erit momenti. ¶ Protinam veteres dicebant in eadem significatione: quod & Festus annotavit. Terent. in Phorm. Atque hinc me conjicerem protinus in pedes. Vbi Donatus: Protinam fuit, & sic Nigidius legit. ¶ Protenus verò per secundam vocalem in penultima, ex porro & tenus compositum, idem valet quod procul, sive usq; in locum longè distitum. Virgil. 1. Aeglog. en ipse capellas Protinus æger ago. Sic enim legit Caper: quamvis in vulgatis quibusdam exemplaribus protinus per tertiam vocalem legatur.

Protion. Veratrum nigrum. Dioscor. lib. 4. cap. 152.

Prōtŏcōlum, unico l. pen. prod. [πρωτόκολλον. Gall. *Protocole.* Ital. *Protocollo.* Ger. Ein Protocoll/ das ist/ ein kurtze verzeichnus etwes gangen handels/ welchen man hernach weitleufftiger beschreyben kan. Hisp. *El protocolo del notario.* Pol. *Protokul, krotkie napisanie rzeczy dostatecznie napisan.* Vng. *Ki nezni az rövidelen vala ki irgyen.* Ang. *That which is shortlie noted and observed.*] Propriè dicitur illud quod breviter & succinctè à rabellione notatur, ut postea per otium quoties opus sit, latiùs possit extendi. Dictum protocolum, quasi primum membrum, vel potiùs prima membrana. Sunt qui gemino l scribendum velint, putentq; deduci à Græco nomine κόλλα, quod nobis *gluten* significat: sive quòd glutine chartæ soleant conglutinari: sive quòd in glutine seu cera per tabulas extensa olim scriberetur. Vide ea quæ suprà annotavimus in dictione MACROCOLON.

Prōtŏgŏnŏs, Latinè Primogenitus. [πρωτογονος. Gall. *Premier né, premier engendré.* Ital. *Primogenito.* Ger. Ein erstgeborner. Hisp. *Primero engendrado.* Pol. *Pierworodni.* Vng. Elsö szülött. Ang. *First begotten.*] Quo nomine ab Orpheo dictus est Deus, quòd ante ipsum nihil sit genitum, sed ab ipso sint cuncta creata.

Protogonon, Sempervivum apud Dioscoridem libro 4. capite 91.

Prōtŏllo, is, Differo, prolongo. [משך האריך *heerich mōshschēch.* μακροθυμέω. Gall. *Differer, prolonger.* Ital. *Differire, prolungare.* Germ. Verziehen/vertragen. Bel. Vertrecken. Hisp. *Retardar, alongo, differir.* Pol. *Przedłużam.* Vng. *El halasztom.* Ang. *To delay or prolonge.*] Gell. libro 3. capite 16: Neq; ultra decimum mensem fœtura mulierum protolli potest. Plaut. in Cas. Protollo mortem mihi. ¶ Ponitur & pro profero sive extendo. ἐκτείνω. Plautus in Pseud. Manum protolle, & porrige proximo manum.

Prōtŏno, as, are, pen. cor. n.p. [קרא *kerā.* προτείνω, πρόλεγω. Gall. *Tonner avant, crier à haute voix le premier.* Ital. *Gridare ad alta voce.* Ger. Herfür thönen/voran schreyen. Hisp. *Tronar antes, gritar el primero.* Pol. *Wprzod spiewam.* Vng. *Dörgök, fel zsoltolok.* Ang. *To thunder.*] Val. 4. Argon. Devolat inde Iuppiter, nec qua via, curve profecti, Nec genus ante rogat, sed tali protonat ira, Incipite, ô juvenes, &c.

Prōtŏmārtyr, com. t. πρωτομάρτυς, primus testis.

Prōtŏnŏtārĭus, πρωτονοταριος, Primus notarius. Notarius verò à nota deducitur, sed primùm notarii habebantur cuncti.

Prōtŏmўstă. [ראש הכהנים *roßh hachchohanim.* ἀρχιερεύς.] Mystārum princeps. Mystæ autem sacerdotes appellatur, qui mysteria, & Ecclesiæ secreta regunt & administrant.

Prōtŏplastŭs, πρωτόπλαστος, Epitheton Adami, ceu primi humani generis parentis: quem hominum primum Deus creavit, & ex luto finxit.

Prōtŏtŏcŏs, pen. acuta, πρωτότοκος, Quæ semel tantùm parit, quam & Latini primiparā dicunt. Prototocos autem non accentu in antepenultima, πρωτότοκος, primogenitum significat. Sed hæc, quoniam ad institutum nostrum nihil pertinet, satis fuerit petere ex Græco Lexico.

Prōtŏtŏmŭs, pen. corr. m.f. [πρωτότομος. Ger. Zum ersten abgehauwen oder abgeschnitten/vom ersten schnitt.] adjectivum est, id significans quod primùm & ante omnia secaturnde accipitur pro cymis tenerioribusq; caulibus qui vere tempestivi bratticis, aliisve herbis solent succidi. Colum. lib. 10: Sed iam protorotomos tempus decidere caules. Martial. lib. 10: Et falsa fabrorum, protorotomiq; rudes.

Prōtŏtўpŏn, pen. corr. πρωτότυπον, Exemplar primitivū quod ad alterius similitudinem effectum non est: quod & archetypon dicitur. ¶ Est & prototypus adjectivum, πρωτότυπος, id significans quod primitivum.

Prōtrăho, is, f.t. Inlucem, seu in conspectum traho. [משך *mōshschēch.* προτείνω. Gall. *Mettre & tirer en avant par force hors.* Ger. Herfür ziehen. Hisp. *Retrahor, traher à fuera.* Pol. *Przeciągam.* Vng. *Ki von.* Ang. *To draw or to lighter before, to prolonge.*] Liv. 8. bell. Pun. Nudi in medium protrahebantur, & simul omnis apparatus supplicii exprimebatur. Cic. Ver. Hinc in convivium Sext. Cominium protrahi jussit. Protrahere ad judicium, Liv. 3. bell. Maced. Verum protrahere alium, dicitur hoc est, elicere; Lucr. lib. 2. ¶ Protrahere, augere. Vell. lib. 1. cap. 5. de C. Cæsare: Vt rapacissimi victoris ita alienum æs tumore protraheret. ¶ Protrahere, differre, prolōgare. [משך *mōshschēch.* μακροθυμέω.] Sueton in Neron. cap 32: Vt quoq; militum, & commoda veteranorum protrahi ac differri necesse esset. Seneca in Herc. fur. & longa fames Mars protrahatur lenta.

Protrepticus, προτρεπτικός, Instructivus, & exhortativus. Themachus in Epist. Indulge stylo, aliquidve didascalicū, seu protrepticum scribe. Ausonius: Libellum (inquit) instar protrepticī luserat Capitolinus ait librum cui titulus Hortensius, scriptum esse à Cicerone ad exemplar protrepticī.

Protrimĕntă, protrimentorum. n.f. Dicuntur edulia minutim trita, concisa qualia hodiēq; in pulmentariis plurima conficiunt ex carnibus frustillatim concisis. A' tunsa dicta quasi proterendo.

Protrŏpon, pi. pen. corr. n.f. [תירוש *tirōsh.* οἶνος πρόσφατος. Gall. *Vieux gousteau, le vin au moust qui coule avant que les vaisseaux soient ouverts ne pressez.* Ital. *Vino che cola delle uve prima che siano strette.* Ger. Der vorlauff des Mosts so man auß den trauben schneidet ehe man sie tretet. Hisp. *Vino de vua no pisada.* Pol. *Moszcz przed prasowany, nie gruba przesiana.* Vng. Az nyomatot ki csordulo must. Ang. *Sweet wine, that flowith or runneth before the grapes be pressed.*] Multum quod sponte profluit antequam uva calcetur. Plin. lib. 14. cap. 9. Sed inter genera potuum ponere debet

& protrepum.

& protropũ. Ita appellatur à quibusdam mustum sponte defluens antequam calcentur uvæ. Colum. libro 12. cap. 27. lixivium mustum appellat, quod in lacu musti profluit antequã uvæ calcẽtur: hoc liquidine nimirum ducta à nostra lixivia quæ per colum madente cinere paulatim distillat. Athenæus protromum, & prottopon appellatũ scribit à Mitylenæis, quod apud eos dulce nascebatur. Quib. & Plinius protropon Gnidium inter transmarina vina agnoscit.

Protrudo, is, Impello, provolvo, quasi potrò trudo. [προωθῶ. Gall. *Pousser en auant.* Ital. *Spingere, rimouere.* Ger. Fürstossen/fürtreiben. Hisp. *Empuxar, reboluer.* Pol. Wypicham. Vng. *Elò tolom.* Ang. *To thrust forward.*] Cicer. de Fato: Vt igitur qui protrusis cylindrum, dedit ei principium motionis, volubilitatem non dedit. lic, &c. Lucret. lib. 4: Paulatim moles protruditur atq; movetur.

Protutēlæ, Tutela. [Vn. *Vice gonduiseles, tutorsag.*] Vlpianus Dig. 27. tit. 5. l. 1: Protutelæ actionem necessariò prætor proposuit. Nam quia plerunq; incertum est utrum quis tutor, an verò quasi tutor pro tutore administravit tutelam, idcirco in utrumq; casum actionem scripsit.

Protĭnĭbo, ui, Propello, abigo, arceo. [לרשׁ *gharásch* הדיה *hódiáh.* προπέμπω. Gall. *Chasser, retirer hors par force, repousser.* Ital. *Scacciare.* Ger. Hinweg treiben/hinaus stossen/dahin stürmen. Hisp. *Empuxar.* Pol. Wyganiam, wypicham. Vng. *El hayzalom, el wżbm, el vngzalom.* Ang. *To thrust out or from or by force.*] Plin. lib. 11. cap. 29: Apes pigras & ignavas proturbant. Colum. lib. 6. cap. 37: Ndi ea prius marem cognovit, assilientem admissarium calcibus proturbat. Virgil. 10. Aeneid. Telaq; conjiciunt, proturbatq; eminus hostem. Liv. 5. ab Vrbe: Iamq; & alii congregati, telis missilibusq; saxis proturbare hostes, ruinaq; tota prolapsa acies in præceps deferri.

Prōtўpum, protypi, pen. corr. πρότυπον, Quod in typi vicem formatum est. Plin. lib. 35. cap. 12: Primusq; personas regularum extremis imbricibus imposuit, quæ intet initia Protypa vocavit. Postea idem ectypa fecit.

Prōvĕho, is, axi, ctum. Vlterius veho, à loco suo aliquantulũ promoveo. [προάγω. Gal. *Porter auant, pousser en auant, auancer.* Ital. *Menar longi, menare oltra.* Ger. Fürführen/weiter führen. Bel. Voert vorum. Hisp. *Llenar à lexos.* Pol. *Daley wezyc.* Vng. *Eleb vonzam, wzżon hom wzżotom.* Ang. *To promote, to advance.*] Plaut. in Rud. Quid ego deliqui? TRA. Rogas? Qui arrhabonem à me accepisti ob mulierem & eam hinc abduxisti. LAB. Non avexi. TRA. Cur negas? LAB. Quia pol provexi: avehere non quivi multo. Liv. 10 belli Pun. Naves provectas in altum incendi jussit. Cicer. 2. Phil. Atq; etiam homines agrestes inani spe aquas usq; Puteolanas provehuntur. Virg. 7. Aeneid. Quum provectus equo, &c. Ratem provehere per freta, Valer. 4. Arg. & Virg. 3. Aeneid. Provehimur Pelago vicina Ceraunia juxta. ¶ Provehi longiùs in scribendo vel orando: id est, progredi, vel procedere. Cic. 3 de Finib. Sed jam sentio me esse longius provectum, quàm proposita ratio postularet: verùm admirabilis compositio disciplinæ, incredibilisq; rerum traxit ordo. Paulò longius oratio mea provecta est. Cic. pro Roscio Com. Virg. 5. Aeneid. quid ultra Provehor. & fando surgentes demoror Austros? ¶ Provectus ætate id est, vergens ad senium. προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν. Cic. in Catone Majore: Quanquam eum solere cœpi non admodum grandem natu, sed tamen ætate provectum. Prudentia provecta ad extremum spiritum id est, usq; ad vitæ finem perducta.

Provĕnĭo, n. q. Prodeo. [נבע *jatsá* נבא *ha.* προέρχομαι. Gall. *Venir en auant, apparoistre.* Ital. *Comparire, vscir fuori.* Ger. Herfür kommen. Bel. Voort komen. Hisp. *Acceder salir à fuera, comparecer.* Pol. Wyiśdźć. Vng. *Ki megyök zbm elobem megyök.* Ang. *To come out and appeare.*] Plaut. in Pseud. Nam qui in scenam provenit novo modo, aliquod novum inventum afferre addecet. ¶ Interdum ponitur pro gigni, sive nasci. [φύεσθαι. Gall. *Croître.* Ital. *Nascere, crescere.* Ger. Wachsen/herfür kommen. Bel. Wassen. Hisp. *Renter la heredad.* Pol. Wyrastam. Vng. *Termök, fejlet, zaleobm.*] Plin. lib. 9. cap. 10: Neq; ibi aliud animal provenit. ¶ Aliquando idem quod crescere, & felicitate cumulari. Plaut. in Trucul. Quum tũ rectè proveniisti, quumq; aucta libens gratulor.

Prōventŭs, m. q. Dicuntur reditus, & non tantùm bonarum rerum sed etiam malarum [בואה *bíah* תבואה *tebuáh.* προσέρχεσθαι. Gall. *Reuenu, accroissement, abondance.* Ital. *L'vtile che se viene.* Ger. Das einkommen es sey guter oder böser dingen. Hisp. *Renta que viene.* Pol. Dochody. Vn *thuedelem, so ei gnoźnack reank rzuecz.* Ang. *Reuenues yearlie profites.*] Plautus: Calamitatum & nili: fructuum tot proventus. ¶ Proventus pro successu. Cæsar libro 2. bell. Civil. Multum ad hanc rem adjuvat adolescentia, magnitudo animi, superioris temporis proventus, fiducia rei bene gerendæ.

Prōvĕrbĭum, bii, n. s. Accommodatum rebus, temporibusq; adagium, omnium in ore versans. [משל *maschál.* παροιμία. Gall. *Proverbe, vn dict commun.* Ital. *Prouerbio.* Ger. Ein Sprichwort. Bel. Een Spreckwoordt. Hisp. *El refran.* Pol. *Przysłowie.* Vng. *Belda beżed.* Ang. *A prouerbe or common sayinge.*] Et modò est simplex: ut, Obsequium amicos, veritas odium parit. Modò obscura, & aliud significans quàm verba exprimere videantur: ut Equus Sejanus. Cic. 4. Acad. Vidésne ut in proverbio sit, Ovorum inter se similitudo. Idem de Senect. Pares enim cum paribus, veteri proverbio, facillimè coagregantur. ¶ Inde Proverbialis, & hoc proverbiale, παροιμιῶδες. ¶ Proverbium etiam ponitur pro propositione, μῦθος. Gell. libro 7. capite 7: Addebat etiam quod ad proverbium tuum fermè accederetur.

Prōvĭdĕo, des, secunda syllaba correpta, n. s. Antè, vel à longè, & futurum aliquid video, antequam sit factum. [השׁקיד *hischghbidéh* προσέχομαι, προβλέπω. Gall. *Prouoir de loin quelque chose à venir.* Ital. *Prouedere, antiuedere, prouedere.* Ger. Fürsehen/fürsehen/sehen. Bel. Voorsien. Hisp. *Mirar de lexos, prouer.* Pol. *Przeglądam, przepatruię.* Vng. *Elòmre latom meg gondolom, hożża latok.* Ang. *To prouide, to foresee.*] Plinius: Hoc enim sapientis est, omnia quæ ventura sunt providere. Cic. 2. de Divin. Medicus morbum ingravescentem ratione providet, insidias Imperator, tempestates gubernator: & tamen ipsi sæpè falluntur, qui nihil sine certa ratione opinantur. ¶ Quoniam verò ea quæ providemus, si mala sunt, aut vitamus, aut emendamus, factum est, ut providere ponatur pro vitare, sive cavere, ut apud Terentium in Andr. Quæ si non astu provideatur: me, aut herum perfundabunt. ¶ Aliquãdo etiam pro consulere & prospicere. Cicero: Satis jam omnibus quæ necessaria erant, provisum putabant. Providere rebus necessariis, est res necessarias comparare. Cicero: Providere rei frumentariæ. Cæsar 5. bell. Gal. Providere rem frumentariam. Idem 6. belli Gall. Providere in hyemes pabulum. Plin. lib. 8. cap. 38: Provisum hoc legibus: hoc est, cautum. Provisum à diis immortalibus. Cic. 2. de Nat. deor.

Prōvīsŭs, a, um, participium. [προνοήσας. Gall. *Preueu.* Ital. *Preueduto.* Ger. Fürsehen/dem man fürsehung gethan hat. Hisp. *Preuenido.* Pol. *Przejrzany.* Vng. *Elòtte megy latatot gondoltatot rendoltetett.* Ang. *Prouided for.*] Colum. lib. 9. cap. 8: Hæc de pabulationibus, domiciliis, & sedibus eligendis abundè diximus: quibus provisis, sequitur ut examina desideremus.

Prōvīsŭs, us, pen. prod. verbale, m. q. [πρόνοια, πρόοψις. Gall. *Prouoyance.* Ital. *Prouisione.* Ger. Ein fürsehung. Hisp. *Prouimiento.* Pol. *Przejrzenie.* Vng. *Hożża latas.* Ang. *Prouidence.*] Tacit. lib. 12. Dispositus, provisuq; civilium rerum peritus.

Prōvīsĭo, onis, f. t. Actus ipse providendi. [ἡ πρόνοια, πρόοψις. Gall. *Prouoyance.* Ital. *Prouisione à considerazione.* Ger. Das fürsehen/fürsehung. Hisp. *Prouimiento.* Pol. *Przejrzenie, opatrzenie.* Vng. *Hożża latas.* Ang. *Forecasting.*] Cicero tertio Tuscul. Tamen quoniam multum potest provisio animi, & præparatio ad minuendum dolorem, sint semper omnia homini humana meditata.

Prōvīso, is, pen. prod. duo significat, inquit Donatus, Videre, aut ad videndum ire, & procedere. [προσέρχομαι ἐπὶ τὸ ἰδεῖν, προσπορεύομαι. Gall. *Aller voir.* Ital. *Andare à vedere.* Ger. Gehn sehen. Hisp. *Yr à ver.* Pol. *Przeglądam, przepatruię.* Vng. *Hożża latogatok.* Ang. *To go to see.*] Terent. in Andr. Proviso quid agat Pamphilus. Idem in Eunuch. Hoc proviso, ut ubi tempus fiet, deducam.

Prōvīsŏr, ōris, Comparator. [משׁקיד *maschghbiáh.* προνοητής. Gall. *Qui prouoit.* Ital. *Chi prouede.* Ger. Ein fürseher. Hisp. *El que prouee.* Pol. *Dozorca.* Vng. *Hożża latogato vdoar biro.* Ang. *A prouider.*] Horat. in Arte: Vtilium tardus provisor, prodigus æris.

Prōvĭdĕns, tis, providentior, providentissimus. Prudens, qui prævidet futura, & cavet. [משׁקיד *maschghbiáh.* προνοητικός. Gall. *Qui preuoit les choses de loin, & y pourueoit.* Ital. *Che prouede le cose di lungo tempo.* Ger. Fürsichtig. Hisp. *El que prouee de lexos.* Pol. *Opatrzny.* Vng. *Hożża lato, ezes gondolkodò.* Ang. *Prouident and wise, that seeth thinges to come before, and ordre.*] Cicero 7. Verr. Ille in tabellas refert, obsignat signis amicorum, providens homo. Idem Appio Pulcro lib. 3: Id enim mihi & ad brevitatem est aptius, & ad reliquas res providentius. Plin. Epist. 82: Quod dum recordor, intelligo mihi laborandum, nequa parte videar hanc de me fiduciam providentissimi viri destituisse.

Prōvĭdentĭa, æ, f. p. Prudentia, sapientia. [πρόνοια. Gal. *Prouoyance ou prouoyance.* Ital. *Prouidenza.* Ger. Fürsichtigkeit. Hisp. *Prouisimiento.* Pol. *Opatrzność.* Vng. *Gondolkodàs, kivàlt ezes hożża latas.* Ang. *Foresight, forecasting.*] Cicer. Id enim sapientis est providere: ex quo sapientia appellata est providentia. Idem 2. de Nat. deor. Talis igitur mens mundi quum sit, ob eamq; causam vel prudentia, vel providentia appellari rectè possit. Quidam prudentiam à providentia distinguũt: ut prudentiam dicant in rebus humanis, providentiam in divinis. Alii prudentiam definiunt, rerum bonarum & malarum, & utrarumque

scientiam: providentiam verò, per quam futurum aliquid videtur antequã factum sit. Cic.lib.1. de Leg. Sic ingenii aciem ad bona deligenda, rejicienda contraria: quæ virtus, ex providendo est appellata providentia. Quintilianus: Nullam ego res humanas despicere providentiam reor.

Prövĭdēntĕr, adverb Prudenter. [ἐυπροόρατως. Gall. *Auec prouoyance, en prouoyant bien l'auenir.* Ital. *Con prouidenza.* Ger. Fürsichtiglich. Hisp. *Con prouidencia, prouidamente.* Pol. *Opatrznie.* Vng. *Exessen gondoiselés keppen.* Ang. *Wiselie, with foresight.*] Cic.2. de Nat.deor. Quæ de providentia deorum ab istis sanctissimè, & providentissimè constituta est.

Prövĭdŭs, a, um, Prudens, diligens, solers, qui non modò præsentia, & quæ ante pedes sunt, sed etiã futura prospicit. [προνοητικός, προορατικός. Gall. *Diligent & prouoyant à ses affaires.* Ital. *Diligente, & prouido à fatti suoi.* Ger. Fürsichtig. Hisp. *Prouido.* Pol. *Opatrzny.* Vng. *Exes gondoiselő.* Ang. *Forseing, circumspect.*] Cujus contrarium improvidus, ἀπροόρατος, Plinius Iunior: Sed dispice ne sit parum providum, sperare ex aliis quod tuipse non præstes, Cicer. pro Rosc. Itaq; nunc illi homines honestissimi propter istius insidias parum putantur cauti providique fuisse.

Prövĭdē, pen. corr. Cautè, circunspectè, prudenter. [ἐυπροόρατως. Gall. *Auec prouoyance, soigneusement, diligemment.* Ital. *Prouidamente.* Ger. Fürsichtiglich. Hisp. *Prouidamente.* Pol. *Opatrznie, bacznie.* Vng. *Exessen gondoiselin.* Ang. *Warelie, circumspectlie.*] Plin.lib.10. cap.33: Iam publicum quidem omnium est, tabulata ramorum sustinendo nido providè eligere.

Prōvĭncĭă, æ, f.p. Propriè dicitur regio extra Italiam bello acquisita. [מדינה *medinah.* ἐπαρχία. Gall. *Prouince.* Ital. & Hisp. *Prouincia.* Ger. Ein Landtschafft so mit Krieg erobert worden ist/ vnd bewogtet wird/ ein Herrschafft/ein Regtre. Pol. *Państwo mieczem wzięte.* Vng. *Tartomany.* Ang. *A prouince or out contrey subdued by force of armes and kept in iurisdiction.*] Scribit enim Hegesippus, Romanos quam vincendo in suam potestatem redigerent procul positas regiones, appellavisse provincias. Primo omnium Sicilia provincia est appellata, sicut docet Cicero quarto Verrin. Primò, *inquit*, quod omnium nationum exterarum princeps Sicilia se ad amicitiam fidemq; populi Romani applicuit, id quod ornamentum imperii est, prima provincia est appellata. Ovid.1. Fastorum: Redditaq; est omnis populo provincia nostro. ¶ Redigere autẽ regiones in provinciæ formam, nihil aliud est quam regionem subjicere Imperio Romano, & ad eam gubernandam mittere præfectum. In hac significatione dicimus quempiam habere provinciam. Cicero in Piso. Ille si non acerrimè fureret, auderet quam provinciam P. Lentulus amicissimus huic ordini, quum & auctoritate Senatus, & forte haberet interposita religione sine ulla dubitatione deposuisset, eam sibi tum asciscere: quum etiamsi religio non impediret, mos majorum tamen, & exempla, & gravissimæ legum pœnæ vetarent. Obtinere provinciam. Cicero pro Flacco: Quum provinciam Asiam Consulari imperio obtinerem. Deponere provinciam. Cicero in Pisonem: Ego provinciam Galliam Senatus autoritate, exercitu, & pecunia instructam & ornatam, quòd ita existimabam tempora Reip. ferre, in concione deposui, reclamante populo Rom. Provinciarum autem duplex divisio fuit. Nam stante Repub. aliæ consulares, aliæ prætoriæ fuerunt. Imperatoribus autem constitutis, aliæ populi Rom. aliæ Cæsaris factæ sunt. Provinciæ consulares erant, quæ ab iis qui in urbe consulatum gesserant, consulari imperio obtinebantur. Provinciæ populi Roman. quas Cæsares populo relinquebant, ut suo jussu in eas proconsules & proprætores mitteret. Cæsaris verò ex erant, in quas Cæsar ipse præsides suos mittebat. De his Strabo in fine sui operis, & Sueton. in Augusto. Vide latiùs de his tractantem Hotom. ¶ Per translationem accipitur pro quovis munere, sive onere. Terent. in Phorm. O Geta, provinciam cepisti duram. Idem Heaut. Idcirco huic nostro tradita est provincia. Cic.6. Verr. Ferebat graviter illam sibi ab isto provinciam datam, nec quid faceret habebat. Idem pro Sylla: Tunc tuus pater, Corneli, id quod tandem aliquando profiteur, illam sibi officiosam provinciam depoposcit, ut quum prima luce Consulem salutatum veniret, intromissus meo more & jure amicitiæ, me in meo lecto trucidaret. In hac verò significatione dicimus, Capere provinciam, Suscipere provinciam, Dare provinciam alicui, Deposcere provinciam alicui.

Prōvincĭă. Exponemus, quot omnino in ditione populi Romani provinciæ fuerint, & quibus, quóve anno captæ, tum quæ consulares, quæq; prætoriæ. Quo anno M. Cicero Ciliciam pro consule administravit, qui fuit ab Vrbe condita DCCII. M. Marcello, Sex. Sulpitio cos. provinciæ XV. fuerunt in ditione populi Romani. Sardinia, Corsica, Sicilia, duæ Hispaniæ, citerior, ulterior: Asia, Aetolia, Macedonia, Illyricum, Dalmatia, Africa, Achaia, Galliæ duæ, cisalpina, transalpina: Cilicia, Bithynia, Pontus, Creta, Syria, Cyprus: quibus ex omnibus provinciis vectigal capiebat annuum respub. ut à Plutarcho traditum est, octogies quinquies decies centena millia. Sardiniam cepit inter primum & secundum Punicum bellum consul T. Manlius Torquatus: de quo triumphavit, eaque prima anno urbis DXVIII. provincia populi Romani facta est, missis ad eam componendam X. legatis: quod in faciendis provinciis servatum est. Cbsicam vicit, ac provinciam fecit Caius Papirius Maso consul, & à Senatu triumpho non impetrato, ipse de sua sententia in monte Albano primus triumphavit anno DXXII. & hanc unã cum Sardinia semper una rexit magistratus Romanus. Siciliam primus vicit, ma quæ ex parte provinciam fecit, Qu. Catulus primo Punico bello: post aliquot annos, captis Syracusis, universam in provinciæ formam redegit M. Marcellus bello Punico secundo mortẽ, qui ei successit, M. Pævinus: nam de Marcello Velleius dit: debellatũ verò in Sicilia à Lævino potiùs prætore, quam à Marcello consule, & Cicero in Verrem, & Livius significant. Marcellus quidem sequutus exemplum Papirii Masonis, in Albano monte triumphum egit, urbemq; ovans est ingressus. Hispaniæ tum à Scipione Africano majore, secundo Punico bello, tum aliquot post annis, M. Catonis Censorii virtute, multis victoriis domitæ: & in eas magistratus Romani modò pro consulibus, modò pro prætoribus ierunt: varietamẽ possessæ, &, ut ait Velleius, sæpè partibus amissæ, certa ac stabila esse populi Roman. possessio, stipendiumque pendere non priùs, quam Augusto principe cœperunt. Asiam eis Tauri montem bello Antiocho L. Scipio, majoris Africani frater, profectus in eam consul, ad imperium adjunxit, annoq; post consulatum proximo triumphavit, ab urbe cõdita DLXIII. post eam possedẽre beneficio senatus populiq. Rom. reges Attali, donec M. Perperna consul Aristonicum, qui eam Attalo rege mortuo, occupaverat, devicit, ac cœpit: eam tamen provinciæ formam nõ Perperna, sed, qui ei successit, M. Aquilius consul redegit: qui etiam de Aristonico triumphavit, anno DCXXIIII. Aetoliam M. Fulvius Nobilior subegit: bellum gerere cœpit consul, proconsul confecit, & triumphavit biennio post, anno urbis DLXVI. Macedoniam XL. diem devicit consul iterum L. Aemilius Paullus, anno DCXVI. neq; tamen provinciam fecit, sed de sententia X. legatorum, quos ad componendam Macedoniam atq; Illyricum senatus de more misit, Macedonas omnes liberos esse jussit: & ut iisdem legibus viverent, suas urbes, & agros haberent, magistratus annuos crearent, permisit; veteris etiam stipendii, quod regibus pependerãt, dimidia parte relevavit: anno proximo Perse rege inter captivos Romam ducto triumphavit: provinciam verò Macedoniam fecit anno urbis DCVII. Qu. Metellus, is, qui ex ea pro prætore triumphavit, & Macedonici cognomen est adeptus: hanc provinciam postea cum Achaia conjunxit, eq; duabus unã fecit, rogatione perlata, P. Clodius tribunus pl. & utranq; L. Pisoni, quasi præmium, quòd in Ciceronem evertendo conivisset, dedit administrandam. Illyricum & Dalmatiam eodem anno, quo Macedoniam Paullus, L. Anicius prætor debellavit, & unam provinciam fecit, triumphavitq; post Paullum aliquot diebus, rege Illyriorum Gentio fratre, conjuge, & liberis ante currum ducto. Carthaginem & Corinthum, illam Africæ, hanc Achaiæ caput, exciderunt eodem anno, & triumpharunt, Scipio Aemilianus, & L. Mummius, tulitque inde Scipio cognomen Africani, Mummius Achaici, factæ sunt provinciæ duæ Africa, & Achaia. Africam autem intelligo regionem universam, quam Carthaginenses possederant: nam Numidia, & ipsa pars Africæ Masinissæ regnum fuit, Syphace superato, patriq; regibus, & à C. Cæsare demum, post Scipionem, & Iubam, Mauritaniæ reges, devictos, in formam provinciæ redacta. Mauritaniam vero & ipsam in Africa, multis post annis Caligula Imperator duas provincias divisit. Galliam cisalpinam puto provinciam esse factam eo tempore, cùm M. Marcellus, is, qui consul quinquies fuit, primusque Annibalem acie vicit, Virdumarum Gallorum regem singulari certamine occidit, deque Gallis Insubribus triumphavit, anno DXXXI. pars non provinciam esse factam, quia coloniæ plures annis fere centum eò deductæ. Transalpinam verò Galliam, quæ Narbonensis quoque dicta est, Qu. Fabius, L. Pauli nepos, fusis Allobrogibus, unde cognomen sumpsit, in provinciæ formam redegit, anno DCXXII. Ciliciam perdomuit Servilius pro consule: qui, quòd Isauros, Ciliciæ accolas, vicit, Isauricus est dictus: triumphavitque anno DCLXXIII. ex eo tempore Cilicia provincia fuit. Bithyniam populo Romano, Rex Nicomedes, ut antea Rex Attalus Asiam, testamento reliquit, eaque simul cum Ponto, in quo Mithridates regnavit, una provincia fuit, Bithyniæque nomine ejusdem ita: utranque verò provinciam fecit, Mithridate victo, Pompejus Magnus pro consule, triumphavitq; anno DCXXXII. ejusdem Pompeii lex à Plinio Iuniore in epistola memoratur, Bithyniã

tur, Bithynis, & Ponticis dari ne quis annis XXX. minor magistratum caperet, neve in senatu esset: qui verò magistratum cepisset, eiiceret in senatu esse: ne decuriones, in quitam à censoribus lecti, pecuniâ pro introitu darent: item, ut senatores certis de causis à censoribus ordine moverentur: ut Bithynicis civitatibus adscribere sibi, quos vellent, cives liceret, dom ne civitates essent alienæ, sed harũ quinq; civitatũ, quæ essent in Bithynia: atque hæc à Pompejo sunt ad exemplum Romanæ civitatis instituta. Cretam debellavit Qu. Metellus pro consule, & triumphavit anno DCXCI. Creticusq; postea nominatus. Syria, Pompeii Magni singulari virtute, ultimo bello Mithridatico victa, leges accepit, provinciarumq; populi Rom. numerum auxit: triumphavit ex ea Pompejus pro consule, item ex Asia, Ponto, Armenia, Paphlagonia, Cappadocia, Cilicia, Scythis, Iudæis, Albanis, Iberia, Creta, Bastarnis, præterea de regibus Mithridate, & Tigrane, anno DCXCII. Cyprus ultima, stante Republ. in provincię formâ redacta, missio in eam M. Catone quæstore cum jure prætorio, L. P. Clodii tribuni pleb. Pisone & Gabinio cos. anno DCXCV. sed primum ea timul cũ Cilicia tanquam una provincia S.C. tradita est P. Lentulo pro consule, quod illa verba Cic. in epist. ad Lentulum significant: Te posse perspicere, qui Ciliciâ, Cypriq; teneas, quid efficere, & quid cõsequi possis: postea quæstores in eam missi, quod ab eodem Cicerone didicimus, qui ad C. Sextiliũ Rufum in quadam epistola ita scribit: Tuæ laudi cõducere arbitror, cùm primum eo eam insulam quæstor veneris, ea instruere quę sequãtur alia. Tertia pars superest, quę provincię cõsulares, quæve prętoriæ dicerentur. Ne quis esset, neutrum perpetuum fuit: non enim hæc, vel illa provincia semper aut cõsularis, aut prętoria: sed ita nomẽ mutabat, ut vanè modò à cõsularibus, modò à prætoris administrabatur: quã potestatẽ senatus habebat, ut, quos vellet, in quas vellet mitteret, administratione annua: quod lege Sempronia C. Gracchi tribuni pl. sancitũ erat. Cęsari tamẽ Gallię in quinquennium contra legem Gracchi, & lege Vatinia tribunitia: & S.C. mandatæ sunt, poiteaq; in alterum quinquennium lege Trebonia item tribunitia, Pompejo Magno & Crasso 11. cos. confirmatæ: qua de re sic ad Lentulum Cicero: Stipendium Cęsari decretũ, &, ne lege Sempronia succederetur, facilè perfectũ est. Decerni aũt solitas lege Gracchi: non à populo, sed ab senatu provincias, idem in oratione pro domo, in P. Clodium invehens, planè demonstrat. Itáne verò? inquit, tu provincias cõsulares, quas C. Gracchus, qui unus maximè popularis fuit, nõ modò nõ abstulit ab senatu, sed etiã, ut decerni esset quotannis cõstitui per senatũ, lege sanxit: eas lege Sempronia per senatũ decretas, rescidisti? extra ordinẽ sine sorte, nominatim dedisti, nõ consulib, sed Reip. pestibus? Erat igitur eadẽ provincia, ex voluntate senatus, modò cõsularis, modò prætoria: itaq; Macedoniã (ut hæc exẽpli causa nominet) Ca. Dolabella, C. Curio, M. Lucullus, L. Torquatus, C. Antonius omnes cõsulares administrarũntũ C. Octavius Prętorius, pater Augusti naturalis: rursus consularis L. Piso, & Pisone revocato, Q. Anchiarius prætorius: idemq; patet in cæteris. Quo tutè anno S.C. illud Cælius in epistola ad Ciceronem misit: in quo S.C hæc sunt: senatui placere, in Ciliciam provinciam: itq; octo reliquas prætorias mitti: regebantur octo provinciæ, quæ in eo S.C. prætoriæ vocantur à magistratibus octo prætoriis, Cypro excepta, quã quæstor, ut proximè ostendi, cũ esset, ut opinor, prætorio, administrabat: quia lege Clodia missam illam esse in eam M. Catonem cum jure prætorio, adjecto etiam quæstore, Velleius prodidit: propterea Cyprum inter prætorias esse memoratam, facilè credo: reliquæ septem fuêre, Cilicia, Sardinia, Asia, Macedonia, Bithynia, Creta, Africa: & cũ Sardinia Corsicam timul fuisse, cũ Bithynia Pontum, paulò antè dictũ est. Sed quæratur fortasse, quot fuerint, & quæ fuerint, & à quibus administratæ eo anno provinciæ consulares. Septem fuerant: hæ duæ Galliæ, Illyricum & Dalmatia, quas unus C. Cęsar tres regebat: duæ Hispaniæ, quas Cn. Pompejus per legatos absens administrabat: Syria, cui M. Bibulus: Cicilia, cui M. Cicero prętrat: ita fuerũt hoc anno XV. provinciæ, consulares VII. prætoriæ VIII. & in unã consulatẽ Ciliciam, in prætorias autẽ omnes eo S.C. successores mitti placere, decretũ est. Nec verò miretur quisquam, si Aetoliam, Græciam, Achaiam, Thessaliam, Bœotiam, Pamphyliam, Phrygiam, Lycaoniam, Lydiam, Ioniam, Cariam, Mysiam, Gallogræciam, sive Galatiã, Pisidiam, Lyciam, Cappadociam, Armeniam non nominaverim: nam Aetolia Græciæ pars fuit: Græcia verò cum Achaia, Thessalia, Bœotia ad jurisdictionẽ Macedoniæ pertinuit, omnesq; simul ab uno regebantur: id servatum est post consulatũ Pisonis & Gabinii: nam eo anno legẽ tulit P. Clodius, ut omnes illæ provinciæ ab eo, qui Macedoniæ præesset, regerentur: nam enim tulit, ut à Pisone nominatim regerentur, (nam fuisse privilegium, non lex) sed, ut ab eo, cui Macedonia daretur: is autem fuit eo anno L. Piso, cujus causa lata lex est. Pamphyliam verò, Phrygiam, Lycaoniam, qui Ciliciam, idem administrabat: at Lydiæ, Ioniæ, Cariæ, Mysiæ etiam Phrygię parti prę erat idem, qui Asiæ: nec mirum est, Phrygiam in duas jurisdictiones dispertitam fuisse, ut una pars Ciliciæ, altera tribueretur Asiæ: nam etiam ipsius Asiæ tres diœceses ad Ciliciam attinuisse, Cicero ipse aliiq; prodiderunt. Galatiam regebat Dejotarus Rex socius fidelissimus populi Rom. Pisidæ, & Lycii inter socios erãt, suisq; legibus sine magistratu Romano utebantur: itaque Cicero eas gentes appellat auxilia, quod nomen de sociis usurpari solitum est in epistola ad Atticum: Exercitum, inquit, habemus: habemus enim auxilia sanè bona, sed ea Galatarum, Pisidarũ, Lyciorum: hæc enim sunt nostra robora. Cappadociæ rex erat Ariobarzanes, ipse quoq; socius populi Romani: nam Pompejus reges multos à Mithridate pulsos, in regnum restituit, & fœdere ac societate Reip. obstrinxit, Armeniam Tigrani regi, qui Mithridatem armis juverat, venia data, concessit: nationes quasdã provincias fecit populi Rom. aliis, ut sui juris essent, suisq; legibus viverent, permisit. Hæc est Romanæ ditionis ab Hispania ulteriore: extrema ad Occidentem provincia, ad Euphratem qui terminus ad Orientem imperii fuit, descriptio quædam, breviter à nobis informata: nec enim vagari longiùs licuit in ea tractatione, quæ nostri argumenti propria nõ est: quia tamen disjuncta nõ videtur, & afferre potest legentibus utilitatem cum jucunditate, hæc attigimus. In provincias ibant vel consulares cum duodecim fascibus, vel prætorii cum sex, totidem utriq; quot in urbe habebant: interdum etiam prætorios cũ jure consulari, & duodecim fascibus, senatus in provinciam mittebat, ut Qu. Ciceronem in Asiam, de quo Sueton. Extant, inquit, Ciceronis epistolæ, quibus Quintũ fratrem, parum secunda fama proconsulatum Asiæ administrantem, hortator, & monet, imiteturin promerendis sociis vicinum suum Octavium: proconsulatum vocat hominis prætorii administrationem: eadem ratione titulus est, Qu. Metello Celeri procos. in duabus epistolis, quæ libro quinto Famil. primæ leguntur: qui tamẽ consulatum nõ gesserat, sed ex prætura in Galliam cisalpinam profectus erat: & in oratione pro Flacco notavimus hæc: Cùm provinciam Asiam proconsulari imperio obtineres: cùm tamen prętorio de homine loquatur. Primis temporibus, cùm provinciæ ruendæ armis essent, & in discrimine versarentur, exibant ii eas, inito statim magistratu, consules & prætores, vel, ut quæque cuique sorte obtigerat, vel etiam quandoque consulibus inter ipsos comparantibus: sic enim loquebantur, cùm inter eos de duabus consularibus provinciis convenisset: nam comparãdi consuetudinem apud prætores non video fuisse: quòd ũ bellum produceretur, imperium in iisdem provinciis proconsulibus, aut propraetoribus à senatu prorogabatur: postea L. Sylla lege cavit, ne quis plus anno provinciæ præesset: qui vidérit, opinor, in Rep. diuturnis imperiis assuescere, tutum nõ esse. Itaq; Galliarũ illa per decennium Cæsaris administratio libertatis exitium fuit: hæc de lege Cicero in epist. ad Appium his verbis: Eò discessisti, quò ego te ne persequi quidẽ possem triginta diebus, qui tibi ad decedendũ lege, ut opinor, Corneliâ constituti essent. Et in eadem: ut habere rationẽ possis, quo loco me salva lege Cornelia convenias: in provinciam veni pridie Cal. Sext. Toleratam ante Syllam C. Gracchus tribunus pl. Tiberii frater, ut cõsulares provinciæ quotannis per senatum decernerentur. Post Syllam verò C. Cæsar, qui dictator fuit, legem tulit, ne prætoriæ provinciæ plus, quàm annum, ceu plus, quàm biennium, consulares obtinerentur: tulit autẽ hanc legẽ victo Pompejo, cùm ipse jam per novem annos Galliam contra C. Gracchi, & L. Syllæ leges obtinuisset, consecutus id, quod nemo antea. & S.C. & lege. Leges verò, quæ rectoribus provinciarũ imperiũ dabant, duę fuerũt, curia dabat imperiũ populus: ut Liv. indicat lib. IX. Cornelia senatusnam, cũ S.C. esset factũ, ut provincias magistratus sortirẽtur, aut cõpararent inter se, tum sine, vel sine lege curiata in provincias proficiscerẽtur, imperiũ habere dicebãtur, donec in urbẽ revertissent: ideo quod in epistola Ciceronis ad Lentulũ scriptum est, Ap. Claudius, frater P. Clodii, cupidus provinciæ, dictitabat, sese, si licitum esset, legẽ curiatã ferre, sorturum esse cũ collega provinciam, si curiata Lex non esset, cõparaturum cũ collega, Lentuloq; Spintheri, Ciliciam pro cõsule administranti, successurum: legem curiatam cõtuli ferre opus esse necesse nõ esse, se quoniam ex S.C provinciam haberet, lege Cornelia imperium habiturum quod in urbem introisset. Quod autem in Agraria II. scriptum est, Rem militarem sine curiata lege attingere non licet, propterea dictum, quia sumptu publico ibant in provincias, quorum de imperio lata curiata lex esset: poterant igitur publica pecunia milites alere, & bellum gerere: at sine curiata lege poterat quidem aliquis privato sumptu in provinciam ire, exercitum verò habere bellumque de suo gerere, cui tantæ opes erant, ut liceret? non igitur sine curiata lege, quæ pecuniam dabat, rem militarem attingere cuiquam licebat: nam, cùm ad Atticum Cicero ita scribit: Appius sine lege suo sumptu in Ciliciam cogitat:

non intelligit de pecunia in stipendia militum eroganda, (nec enim sustinere sumptum potuisset) sed, opinor, de suo cohortisque viatico: ipse enim Cicero viaticum dari solitum comitibus eorum, qui irent in provincias, significat in epistola ad Cassium his verbis: Cetera cujusmodi sint, ex hoc judica, quòd legato tuo viaticum eripuerunt. Hæc ex lib. Pauli Man. de legibus Romanis.

Prōvinciālis, & hoc provinciale, om. t. adjectivum, Quod ad provincias pertinet: ut Scientia provincialis, quæ de provinciarum administratione est. [ἐπαρχικός. Gal. *De province, provincial.* Ital. *Cosa di provincia.* Germ. Das der bevogteten Herrschafften ist. Hispan. *Cosa perteneciente à provincia.* Polon. *Prynależący do państwa albo prowincyi.* Vngar. *Tartomany hoz valo.* Ang. *Belonging to a province.*] Cicero ad Quintum Frat. lib. 1: In qua scientia præsertim provincialis ratio ipsa expedita est. Negotia provincialia. Cicero ad Atticum libro 2: Neque enim ista negotia provincialia esse putabam, neque te in decurionibus habebam: sed scripsi ut debui diligenter. ¶ Provinciālia dicti sunt qui ex provinciis sunt, sive (ut Vlpianus inquit) qui in provinciis domicilium habent. ἐπαρχικόν. Provincialium nomine omnes populo Romano subditi, præter Italicos appellabātur. Vnde Colum. lib. 3. cap. 4: Caput facit de Agricultura provincialium vinearum, quum alibi de agricultura Italicarum scribit. Plinius Iunior lib. 8. Epist. Italicus es, an provincialis?

Provinciātim, adverb. Per singulas provincias. [κατ' ἐπαρχίας. Gall. *De province en province, par provinces.* Ital. *De provincia in provincia.* Germ. Durch alle Vogteyen oder Herrschafften / von einer zur andern. Hispan. *De provincia in provincia.* Polon. *Od państwa do państwa.* Vng. *Tartomanyonkent.* Ang. *From contrey to contrey.*] Sueton. in August. cap. 49: Ex militaribus copiis legiones & auxilia provinciatim distribuit.

Prōvīvo, is, pen. prod. n. 2 Vitam protraho. [ζῆν μᾶλλον. Gall. *Prolonger sa vie.* Ital. *Prolongare sua vita.* Germ. Sein Leben enger täben. Hisp. *Prolongar su vida.* Pol. Dłużyć życie. Vng. *Eltök, eletet meg toualabbra hozom.* Ang. *To prolong his life.*] Tacit. lib. 5: Nondum is dolor exoleverat, quin de Agrippina auditum: quam interfecto Sejano spe sustentatam provixisse reor.

Prōvŏco, as, pen. corr. act. p. Ex ædibus, vel ex loco interiori foràs voco, evoco. [קרא *kará.* ἐκκαλοῦμαι. Gall. *Hucher de loing.* Ital. *Chiamare di lontano.* Ger. Außrüffen. Belg. Roepen / beroepen. Hisp. *Llamar de lexos.* Polon. Wywołuwam, wywołam. Vngar. *Kihiuom.* Ang. *To call one a farre.*] Plautus in Pseud. Herus si domi est tuus, quin provocas? ¶ Aliquādo provocare, est in aliquod certamen vocare, sive ludendi, sive lædendi gratia: id est, lacessere, & postulare. [הסית *hesith* הטיח *hebiz.* ἐπιπηδῶ μάχῃ. Gall. *Defier, provoquer au combat.* Ital. *Sfidare.* German. Heraus heruffen zum Streit / außbieten. Hisp. *Desafiar al enemigo.*] Hinc dicimus provocare ad pugnam, provocare ad certamen, provocare in aleam, provocare minimo. Horat. 1. Ser. Sat. 3: Crispinus minimo me provocat digito scilicet. Solemus enim dicere nos tantùm digito valere quantum alius brachio. Budæus. Liv. lib. 7: Gallus, magnitudine atque armis, insignis, provocat per interpretem unum ex Romanis qui secum ferro decernat. Provocare aliquem literis, est literas mittendo, alium ad rescribendum invitare. Cicero Mario: Tuis amantissimis literis provocatus. Provocare aliquem injuriis: id est, lacessere & irritare. Plinius Iunior in Epistol. Quamvis etiam multis provocatus injuriis, nunquam tamen ab amicitia recessi. ¶ Aliquādo provocare, est majoris judicii, potestatisve opem implorare, appellare, & conjungitur cum accusativo, vel cum præpositione Ad vel sine. [קרא *karà.* ἐπικαλοῦμαι. Gall. *Appeller par devant vn juge superieur.* Ital. *Provocare, appellarsi ad giudice superiore.* Germ. Ein Rechtshandel von einem Richter für ein höheren ziehen / Appellieren. Hisp. *Apelar para el superior.*] Cic. Attic. Quum alter ad Senatum provocasset, alter verò appellasset Tribunos. Livius lib. 3: Quòd si Tribuni eodem fœdere obligatos se fateantur tollendæ appellationis causa, in quam conspirasse Decemviros criminati sunt, ait se provocare populum, implorare leges de provocatione, & Consulares, & Tribunitias eo ipso anno latas. Quem enim provocaturum, si hoc indemnato indicta causa, non liceat? Cui plebeio & humili præsidium in legibus fore, si Appio Claudio non sit? Sed documento futurum, utrum novis legibus dominatio, an libertas firmata sit, & appellatio, provocatioque adversus injuriam magistratuum ostentata tantùm inanibus literis, an vera data sit. ¶ Provocare, autore Budæo, videtur aliquando poni pro vincere, seu superare. Quintil. libro 10: Elegia quoque Græcos provocamus: hoc est, quasi certi de victoria, in contentionem vocamus. ¶ Provocare in integrū dixit Cic. ad Brut. De Cæsare verò quod fieri debuit, ac potuit, transactū est: nec quicquam provocari in integrum potest: hoc est, integrū jam non est illi ut provocare possit jure.

Prōvŏcātŏr, oris, verbale, m. r. Qui alterū ad pugnā, certamenve provocat. [ἀντιπαλαιστής. ἀντιπαλαίστρια. ἀντιμαχητής. Gall. *Provocateur & irriteur, defiant.* Ital. *Che sfida, sfidatore.* Germ. Außbieter oder lader zum Streit. Hisp. *El que desafia à otro.* Polon. Wyzywca. Vng. *Hayra hiuo.* Ang. *A prouoker to fight.*] Plin. de viris illustribus: Adversus ingentem Gallum provocantem solus Valerius Tribunus militū omnibus territis processit. Cic. pro Sest. Quum verò ne de venalibus quidem homines eligeret, sed ex ergastulis emptos, nōminibus gladiatorii ornāsset, de fortito alios Samnites, alios provocatores fecerit, &c. ¶ Provocator item de eo qui provocat ad alium judicem. Labeo D. de Verbor. signific. At multiq; provocatio est, nec antè debetur, quàm aut non est provocatum, aut provocator justus est.

Prōvŏcātōrĭus, adjectivum. ἀντιπαλαιστικός, ut Provocatoria dona militaria quæ meruit provocator: quod humanius est quàm provocasse. Gell. lib. 2. cap. 11: Populi militaria dona dabant multijuga, in his provocatoria pleraque.

Prōvŏcātĭo, onis, verbale, f. t. [ἀντιπαλαίστρα, ἀντιμαχητής. Gall. *Defiement.* Ital. *Disfida.* German. Außbietung / das außbieten Kampff. Hisp. *Desafiamiento.* Pol. Wyzwanie. Vng. *Kepzelues.* Ang. *Prouoking.*] Ex provocatione interfecit eum, Plin. lib. 7. cap. 5. ¶ Provocatio, appellatio. [ἔφεσις. Gall. *Appel ou appellation devant vn juge superieur.* Ital. *Appellatione ad vn giudice superiore.* Germ. Ein Appellation von einem Richter für einen höhern. Hisp. *Aquella obra de apelar, apelacion.* Ang. *Apealing to an other iudge.*] Cicer. 4. Academ. Commemorant reliquos, qui leges populares de provocationibus tulerunt. Quid turpius quam Senatus sine provocatione? Cic. 3. de Leg.

Prōvŏlo, as, n. p. Avolo, ulterius volo. [ἀναπτέω. Gall. *S'envoler, s'en aller hastivement.* Ital. *Volare, correre velocemente.* Getimm. Herauß fliegen / hinweg fliegen. Hispan. *Volar à lexos, correr ligeramente.* Polon. Wyliatuie. Vngar. *Elrhöllik.* Ang. *To flie away / farre of.*] Plin. lib. 10: Tunc universæ provolant, si dies mitis futurus est. ¶ Liv. lib. 21: Per translationem pro procurro poni. Sic primū infensis hastis provolant duo Fabii, totamq; feram moverunt aciem. Idem lib. 3. ab Vrb. Is dato negotio loci, ut corpus obtegeret, ipse in locum vicemq; Consulis provolat.

Prōvŏlvo, is, act. t. Volvendo protrudo. [ἀναπτύσσω. Gall. *Envoler auant soy.* Ital. *Rivolgere.* German. Von einem weiter fortwälzen. Hispan. *Rebolver.* Polon. Odwalam. Vngar. *Elvegyokre.* Ang. *To roll forth before him.*] Livius: Ingentia saxa in infantes provolventibus Barbaris. Terent. in Andr. Eam ego hoc in mediam viam provolvam. ¶ Provolvere se ad genua alicujus, est sese humi supplicem profitenere, & veniæ impetrandæ gratia, genua ejus amplecti, in quibus antiqui misericordiæ sedem esse voluerunt. ἀναπτύσσεσθαι. Livius: quinto belli Macedonici: Legati ubi hæc audierunt, lentes ad genua Consulis provolvuntur.

Prōĭtĕr, adverbium similitudinis, idem valens quod pariter, vel quemadmodum ut. [כאשר *chaasher* כמוש *chamoch.* ὡσαύτως, ὁμοίως. Gall. *Selon que, ainsi que.* Ital. *Come, secondo che.* Germ. Zuthun. Hisp. *Como.* Pol. *Rownie iako.* Vng. *Azonnint.* Ang. *Accordingly.*] Cicero Attico: Tuas literas prout res postulat, expecto. Idem in Verr. Prout Thermitani hominis opes ferebant. Livius: Ut ea Vrbe: Raptim collatæ fercula in medium, & prout cuique libitum, instructa acies.

Proxĕnĕtă, æ. m. p. [προξενητής. Gall. *Vn courtier ou negotiateur de quelques affaires.* Ital. *Sensale.* Ger. Ein mittler der einen zum Kauff oder anderm Contract / eins macht. Belg. Ein maeckler. Hisp. *El corredor de la mercaderia.* Pol. *Srzedek miedzy dwiema osobami albo przekładaiący.* Vngar. *Kiközbe iaro kereskedő.* Ang. *A broker.*] Licitator, mediator, conciliator, sive interpres duorum inter se stipulantium, aut spondentium, aliumve quēvis contractum conventumq; ineuntium. A verbo προξενῶ, quod est contractum contractuum ago. Martial. lib. 10: Quæ fuit hæc tecum facies emota ramento, Vatinorum pro vincta fraterna. [προξενητικός.

Prōxĕnētĭcă, æ. f. p. dicitur conciliatrix nuptiarum quæ & pronestria: quoniam id munus soleret per fœminas fieri, quæ scilicet arrhæ sponsalitiæ deponantur apud proxenetam. Vide Alciat. lib. 1. disputt. 21.

Prōxĕnētĭcum, merces proxenetæ. Vng. *Arra el kottatot mondia, amica.*] Vlp. D. li. olt. Tit. 14. L. 1. Proxenetica jure licito petuntur.

Prōxĭmus, Vide PROPE.

Prūdens, tis, om. t. Sapax, providus, multarum rerum peritus. [חכם *chachám* משכיל *maschil* נבון *nabin.* δεξιός, συνετός. Gall. *Prudent & sage.* Ital. *Prudente, sapute.* Germ. Verstendig und wolerfahren. Belg. Verstandich mēs. Hispan. *Sabio.* Pol. *Madry.* Vng. *Ersz.* Ang. *Wise prudent.*] Cic. de Or. Vir natura peracutus & prudens. Idem de Clar. Orat. Latio Torquatus elegans in dicēdo, in existimādo admodū prudens. ¶ Interdū prudens idem est quod sciens, & data opera aliquid faciens. ἐκ προνοίας. Plaut. Capt. Et jam multis annis plus insciens qui fecit, quàm prudens boni. Cicero Attico: Ne prudens & sciens eò te demittas, unde exitum videre nullum esse. Idem libro 10. Epist. Vt in fabulis Amphiaraus, sic ego prudens & sciens ad pestem ante oculos positam ire videbar. Differunt autem hæc duo, prudens & sciens, secundum Donatum.

Dēnatum quod prudens est qui intelligentia sua aliquid cognoscit: sciens qui alterius iudicio non percipit: hoc est, prudens per se, scions per alios. Terent. in Eunuch. Et prudens, sciens, vivat, videnséque pereo. ¶ Prudens pro sciens cum infinitivo. Plin. lib. 8. cap. 32. de vitulo marino: Ē vomit fel suum ad multa medicamenta utile: item coagulum ad comitiales morbos, ob ea se peti prudens. ¶ Interdum prudens accipitur pro gnaro, perito, seu docto. *ἐπιστήμων.* Vnde juris prudentes dicimur id est, consultos, & peritos juris. Cic. de Amic. I. Acilius prudens esse in jure civili putabatur. Prudens adulandi. Iuvenal. Satyr. 3: Quid quod adulandi gens prudentissima laudat Sermonem indocti, faciem deformis amici? Cic. de Clar. Orat. Omnes fere Stoici prudentissimi in disserendo.

Prudentĭa, æ, f. p. Est rerum experendarum (utinquit Cicero 1. Offic.) fugiendarumve scientia. [חכמה *chochmah* בינה *binah* תבונה *tebunah.* *φρόνησις.* Gall. *Prudence, sagesse.* Ital. *Prudenza.* Ger. Weißheit/verstand. Hispan. *Prudencia, sabiduria.* Pol. *Madrość.* Vng. *Bölcsség.* Ang. *Wisdome.*] Idem 5. de Finib. Vt medicina valetudinis, sic vivendi ars est Prudētia. Idem de Senect. Temerarius est videlicet florentis ætatis, prudentia senectutis. Prudētia est (sicut docet Macrobius) ad rationis normam quæ quis cognat, quæq; agit, universa dirigere, ac nihil præter rectū vel laudabile facere. Prudentiæ insunt ratio, intellectus, circumspectio, providentia, docilitas, cautio. Græcè dicitur *φρόνησις*, qua voce usus est & Plautus in Trucul. Quę hic habet Phronesium, omnem ex pectore movit meo Phronesin.

Prudēter, adverb. Sapienter, providé [*φρονίμως.* Gall. *Prudemment, sagement, sauvement.* Ital. *Prudentemente.* Germ. Weißlich/ſinnreich. Hispan. *Prudente y sabiamente.* Pol. *Madrze.* Vng. *Bölcsen.* Ang. *Wiſelie, wittelie.*] Cicero 5. de Finib. Facit ig tur I. noster prudenter, qui audire de summo bono potissimum velit. Plin. Epistol. 233: Prudenter autem constituis, interim navibus, interim vehiculis uti.

Prūtĭnĕ, æ, a perurēdo, quòd fruges & virgulta perurat. [כטור *kitor* שרפה *serefah.* Gall. *Golee.* Ital. *Brina.* Ger. Ein Reiff. Belg. *Rym.* Hispan. *La helada ò yelo que quema.* Pol. *Rossa, item mróz.* Vngar. *Zsemyecho harmat.* Ang. *Hoare or raw frost.*] Ex rore gelido nascitur, nec fit nisi immoto aëre, & sereno. Cic. 1. de Nat. deor. Pars obriguit nive, pruinâve longinquo Solis abscessu. Virg. 2. Georg. Agricolæ curant gelidæque pruinæ. Idem lib. 3 Georg. Stant circumfusa pruinis Corpora magna boum. Cicer. Catil. Quo autem pacto illi Apenninum, atq; illas pruinas, ac nives perferent? nisi id circo se facilius hyemem toleraturos putant, quòd in conviviis nudi saltare didicerunt.

Prūnă, æ, f. p. A' carbone ita distinguitur, quòd illa ardens sit & viva, carbo autem extinctus. [חם *chocheal* שרם *pechám.* *ἀνθρακιὰ* Gall. *Braise de feu, brasier, charbon ardant.* Ital. *Bragia di fuoco.* German. Ein glut/brunende tot. Belg. Een gloeyende tote. Hispan. *Lubesa, carbon encendida.* Pol. *Zarzyłe węgiel.* Vngar. *Parasz elevens en.* Ang. *A cole burning or a live cole.*] Dicta pruna à perurendo. Virgil. 5. Aeneid. Subjiciunt veribus prunas, & viscera torrent. Plin. lib. 19. cap. 6: Si radicem betæ in pruna tostam superdederis. Horatius 1. Serm. Satyr. 3: Prętextam & latum clavum, prunæque batillum.

Prunĕŏli fungi, qui & Spineoli dicti sunt. Ignoti prorsus veteribus, quòd cerè in tot gulæ irritamentis mirandum est.

Prūnŭs, ni, f. f. Arbor quæ pruna producit. [*κοκκυμηλέα.* Gall. *Vne prunier.* Ital. *Arbore de pruogni ſeſtandro.* Ger. Ein pflaumenbaum. Belg. Een pruym boom. Hispan. *El ciruelo arbol.* Pol. *Slywina.* Vng. *Szilva fa.* Ang. *A plume tree.*] Colum. lib. 2 cap. 2: Multa sunt quæ & dulcem terram, & frumentis habilem significent: ut juncus, & calamus, ut gramen & trifolium, ebulum, rubi, pruni sylvestres. Virgil. 2. Georg. Et sæpè alterius ramos impudentes videmus Vertere in alterius, mutatamque insita mala Ferre pirum, & prunis lapidosa rubescere corna.

Prūnum, ni, n. f. Arboris fructus dicitur. [*κοκκύμηλον.* Gall. *Vne prune.* Ital. *Seſino.* German. Ein pflaumen. Hispan. *La ciruela.* Polon. *Slywa.* Vngar. *Szilva.* Ang. *A plumme.*] Martial. lib. 11: Pruna peregrina carie rugosa senectæ Sume, solent duri solicite ventris onus. Virg. 4. Georg. Eduramque pyrum, & spinos jam pruna ferentes. Idem 2. Eclog. Addam cerea pruna, & honos erit huic quoque pomo.

Prūnētum, Locus prunis consitus. *κοκκυμηλών.*

Prurĭo, is, n. 4. quasi perurot. [*κνησμονή.* Gall. *Se demanger.* Ital. *Prurigine, pizzare.* Ger. Beissig oder trenig ſein. Belg. Jucken. Hisp. *Tener comezon.* Polon. *Swierzbie.* Vng. *Viszketek.* Ang. *To itch.*] Id enim prurire propriè libidine scalpendi ardere, excitatis spirituosis, sibi per poros exitum quærentibus. Plaut. Pœn. An dentes pruriunt? Idem Mil. Ita dorsum totum prurit. ¶ Prurire item interdum fœdæ significationis verbum est, idē significans quod genitalium partium pruritum excitare, & rei veneriæ appetitum gignere. Martial. libro 14. de puella Gaditana. Tam tremulum crissat, tam blandum prurit, ut ipsum Mauritanorem fecerit Hippolytum. Martial. lib. 11: Lex hæc carminibus data est jocosis, Ne possint nisi pruriunt, juvare. Catul. in Gell. Epigr. 83: Quid facitis Gelli, qui cum matre, atque sorore Prurit, & abjectis pervigilat tunicis.

Prurītŭs, tus, penult. prod. m. q. Sensus levis mortificationis, circa cutem ad scalpendū nos invitans. [חרס *cherés, κνησμός, κνῆσμα.* Gall. *Demangeaiſon.* Ital. *Prurito, rudimento, pizzo.* German. Beiſſigkeit/juckung der haut. Hispan. *La comezon.* Polon. *Swierzbienie.* Vngar. *Viszketo.* Ang. *Itching.*] Fit autem ab excrementis spiritiosis, exitum sibi molientibus. Plinius lib. 9. cap. 43: Vis pruritu mordax.

Prūrīgo, pēn. prod. f. t. Pruritus. [חרס *cherés, κνησμός.* Gall. *Demangeaiſon.* Ital. *Pizzicore.* Germ. Das beiſſen vnnd jucken. Hisp. *Comezon.* Polon. *Swierzbienska.* Vngar. *Viszketes.* Ang. *Itchinge or the itche.*] Colum. lib. 7. cap. 5: Nam subest aspera cutis, & velut quædam prurigo. Plin. lib. 20. cap. 8. Nigræ radices ita in aqua coctæ prurigines tollunt.

Prūrīgĭnōsŭs, Qui laborat prurigine. [Vng. *Viszketegő.*] Caius D. lib. 21. tit. 1. l. 3: Vel prurigino si vel scabiosi.

Prymnesium, n. s. [*πρυμνήσιον.* German. *Schiffſeil/damit man eh an das Landt bindet.* Polon. *Lina ſkroczna.*] Funis quo navis ad continentem religatur. Plinius rudentem vocat, nonnulli oram. Prymnesium autem dictum est *διὰ τὸ πρύμνης*, eò quòd è puppi ſolerat emitti.

Prytănis, *πρύτανις*, à verbo Græco *πρυτανεύω*, quod est magistratum exercco, vel guberno: summus Athenis magistratus erat, cui reipublicæ administrandæ cura incumbebat. Erant autem *πρυτάνεις* numero quinquaginta, decimam partem curiæ quingenariæ efficientes, in orbem *πρυτανεύοντες*: hoc est, magistratum administrantes, singulisque mensibus vices commutantes.

P ante S.

P. S. In notis antiquorum, Posuit sibi. P. S. Plebiscitum. P. S. F. Publ. cè sibi fecit. P. S. F publicæ saluti vel sibi fecit. P. S. F. C. publicæ saluti faciendum curavit, vel publico, vel proprio sumptu faciendum curavit. P S C plebiscita.

Psăltes, Latinè cantor. [משורר *meshorer.* *ψάλτης.*]

Psăltrĭă, æ, f. p. [משוררת *meshorémeth.* *ψάλτρια.* Gall. *Chanteresſe.* Ital. *Cantatrice.* Ger. Ein Singerin. Hispan. *Cantadora.* Polon. *Spiewaczka.* Vng. *Muſikas aszony.* Ang. *A ſinging woman.*] Cantatrix, quæ scilicet instrumento aliquo musico canit: à Latinis fidicina dicitur, quasi fidibus canens. Terent. in Adelph. Illæc jam penes vos psaltria est? Cicer. 3. Tusc. Qui in cœtum mulierum pro psaltria adducitur.

Psallŏcĭthărĭstæ, apud Tranquillum in Domitiano, cap. 4: Certabant etiam & prosa oratione Græcè, Latinèq;, ac præter citharœdos chorocitharistæ quoq; & psallocitharistæ.

Psăllo, is, n. t. [זמר *zamár.* *ψάλλω.* Gall. *Chanter.* Ital. *Cantare.* German. Singen. Hispan. *Cantar.* Polon. *Spiewam.* Vngar. *Enekelek.* Ang. *To ſinge, to play on harpe or lute.*] Verbum est merè Græcum, idem significans quod cano sive id ore fiat, sive instrumento musico. Vnde Budæus illud Gellii libro 19. cap. 9: Qui canerent voce, & qui psallerent, interpretatur citharam pulsarent. Horat. 2. Epistol. 1: pingimus, atque psallimus, & luctamur Achivis doctius unctis. Idem 4. Carm. Ode 13: ille virentis, & Doctæ psallere Chiæ Pulcris excubat in genis. Cic. in Catil. Hi pueri tam lepidi, ac delicati, qui non solum amare, & amari, neque cantare & psallere, sed etiam sicas vibrare & spargere venena didicerunt.

Psălmŭs, n. s. [מזמור *mizmór* זמרה *zimrah.* *ψάλμος.* Gall. *Chant, chanſon.* Ital. *Canto.* German. Ein Geſang oder Pſalm. Hisp. *Cancion.* Pol. *Spiewanie.* Vng. *Enek.* Ang. *A ſonge.*] Quod psallitur. Diapsalma, *διάψαλμος*, silentium & quies quædam inter psallendum interposita. Nam ut symphalma dicitur vocum copulatio in cantando, ita diapsalma disjunctio, ubi quædam requies distinctæ continuationis ostenditur.

Psălmōdĭă, æ, pen. acuta. [בלי־יבה *neghináh* *ψαλμῳδία.*] ex *ψάλλω* & *ᾠδὴ* compositum est, Cantus missus: ut quum aliquis ad musicum instrumentum voce accinit.

Psălmŭs, mi. [מזמור *mizmór* זמרה *zimrah.* *ψαλμός.*] Latinè canticum: à *ψάλλω*, canto, quòd ad psalterium cantaretur.

Psălterĭum, rii, n. s. [נבל *nébel.* *ψαλτήριον.* Germ. Ein gattung Inſtruments der Muſic oder Seytenſpils / dabey noch bey vns den nasicis *Pſalterium.*] Græca dictio est, quod Hebraicè *nablum*, Latinè organum laudatorium dicitur. Et est (ut Hieronymus scribit) in modum quadrati clypei cum decē chordis sicut scriptum est: In psalterio decem chordarum psallite illi. Idem in expositione Psalmorum sic ait: Psalterium propriè genus organi musici, melius sonans quàm cithara, similitudinem habet citharæ, sed non est cithara. Inter psalterium & citharam hoc interest, quòd cithara deorsum percutitur: psalterium verò sursum: quod verbo vulgari *polyphthongum* dicitur. Et alio in loco: Cithara deorsum habet cavamē, & sex chordas habet. Psalterium sursum habet cavamē. Augustinus: Psalterium est organū quod quidē manibus portatur percutiētis, & chordas distinctas habet, sed illum

illum locum unde sonum accipiunt chordæ, illud concavum lignum quod pendet, & tactum resonat, quia accipit aërem, psalterium superiore parte habet. Cithara autem hoc genus ligni cavum & resonans in inferiore parte habet. Itaq; in psalterio chordæ sonum desuper accipiunt: in cithara chordæ sonum ex inferiore parte accipiunt. Cic. de Arusp. respon. P. Cornelius à mulieb ribus soleis, purpureisq; fasciolis, à strophio, à psalterio, à flagitio, à stupro tactus est repetit popularis. Quintil. lib. 1. cap. 10: Nec psalteria, aut spadices etiam virginibus probis recusanda.

Pſēcās, cadis. [שלף *dilaph* לן *igbel.* ψακάς. Gall. *Vne goutte.* Ital. *Gocciola.* German. Ein tropff. Hisp. *Gota.* Pol. *Kropia.* Vngar. *Tsep.* Ang. *A droppt.*] Gutta, sive stilla dici potest. Apul. libr. de Mundo ex Aristotele, pſecadas interpretatur stillicidia. Micæ quoq; inter arenas lucentes, pſecades dicuntur. ¶ Quinetiam ancillæ quæ delicatarum matronarum capillos medicato fuco conspergunt, à Græcis hoc nomine appellatæ sunt.

Pſēgmă, ătis, ψίγμα. Idem ferè quod flos æris. Plinius libro 34. cap. 13: In æratis officinis & pſegma fit. ¶ Pſegma quoq; pro rumento auri usurpatur, ut apud Herodotum in Thalia: Indi (*inquit*) ut sunt multitudine multo numerosissima omnium quos novimus hominum: ita tributum conferebant aliorum comparatione maximum trecenta scilicet, & sexaginta pſegmatis talenta: id est, aurei rumenti. Rumentum auri arena est aurea, ob id alio nomine ab eodem autore chrysitis dicta. Chrysammos etiam ad verbum aurea arena dicitur, libro undecimo Codicis Iustiniani: Auru autem rumentitium (inquit ille) invenitur esse talentum Euboicorum quatuor millium sexcentorum & octoginta, sita ratio ineatur, ut spegma tredecies tanto argenti rependatur. Strabo lib. 3: Ac ne aurum quidem solùm effoditur, sed etiam trahitur. Deferunt enim aurum amnes, & torrentes auream arenā, quæ etiam multis in locis aquarum indigis reperitur: sed in his non apparet: in iis autem locis quæ fluminibus aluntur, auri pſegmatis est, scobs aurea resplendescit.

Pſemes, Culices ficarios vocavit Aristot. Etiamsi quidam corrupte legunt Pseras. Dicuntur autem Pseres quasi galbæ. Nam & pſenes poetæ cùm dicunt, calvos & glabros intelligunt, ut est apud Portam Simonidem: nos tamen galbas, esculi vermiculos vocamus.

Pſephiſmă, atis, n. t. ψήφισμα, Græca dictio est, quæ Latinè interpretari potest decretum, vel plebiscitum per suffragia factum. Cicero pro Flacco: Sic sunt expressa ista præclara quæ recitantur pſephismata, non sententiis, nec autoritatibus declarata.

Pſephŏpæctæ, [ψηφοπαίκται. Polon. *Kugliarje, szalbierje.*] Græco vocabulo dicuntur quos nos *præstigiatores* appellare possumus, seu *sacculatores*, seu *calculatores impostores*, qui habili, fallaciq; manuum motu spectatoribus imponūt. ψῆφοι enim inter cætera calculos significant, quibus aut ratio subducitur, aut suffragia feruntur. Vnde qui calculis hujusmodi lusitant, spectatorum oculos præstringit, pſephopæctes dicitur.

Pſephos, phi, m. f. ψῆφος, Lapis annuli, & numerus pecuniarius, sicut apud nos calculus.

Pſeūdŏs, [כזב *chazab* שקר *sibkér.* ψεῦδος. Gall. *Fausseté, mensonge.* Ital. *Falsità, mendacio.* German. Ein lug oder falsch. Hispān. *Falsidad, mentira.* Polon. *Klamstwo.* Vng. *Hazugság.* Ang. *A lie.*] Latinè sonat mendacium, sive falsum: eoque frequenter utimur in compositione Græcarum dictionum: ut Pseudographus, & similia. Quoties autem propriis nominibus in compositione jungitur, non tàm falsitatem significat, quàm omnimodam similitudinem, ut Pseudophilippus, qui propter omnimodam similitudinem à quibusdam falsò habitus fuit pro Philippo.

Pſeudănchūsă ψευδάγχουσα, Herba anchusæ simillima, sed lanuginosior, & minus pinguis, à quibusdam enchusa, & adosis appellata. Plin. lib. 22. cap. 20.

Pſeudisŏdŏmŏn, inquit Plinius libro 36. cap. 22. structuræ genus appellant, quum parietes ex inæqualis crassitudinis lapidibus constant.

Pſeūdŏbūnĭŏn, ψευδοβούνιον, Genus herbæ in Creta, palmi altitudine fruticans, foliis napi, acribus. Plin. lib. 24. cap. 19. Dioſc. lib. 4. cap. 126.

Pſeūdŏdĭctămnum, ψευδοδίκταμνον, Fallum dictamnum, genus herbæ quæ in Creta similis pulegio nascitur. Plinius libro 26. cap. 9.

Pſeūdŏmĕnŏs syllogiſmus, ψευδόμενος συλλογισμός. Argumenti seu sophismatis genus fallaci sropha differentes implicans. Cic. 2. de Divinat. ratiocinationem mentientem interpretatur: Quomodo autem (*inquit*) mentientem, quem ψευδόμενον vocant, dissolvas?

Pſeūdŏpŏrĭcŭs. Falsa porticus. [ψευδοστοά. Polon. *Chwarta fałszywa.*] Nam in ædificiis partes quæ fiunt ad imitationem, nec integrum, nec principalem, sed precarium aut temporarium usum præbent, quasi alienum opus mentientia, hoc nomine insigniri solent: ut Pseudothyrum, & Pseudoaulæ, similesque his complura apud Vitruvium.

Pſeūdŏprŏphētæ, ψευδοπροφῆται, Falsi Vates.

Pſeūdŏthyrŏn, ψευδόθυρον, Quasi falsum ostium, unde pro postico sumitur. Orosius: Veruntamen sequenti anno tanta fames Romæ fuit, ut medio foro Imperator correptus à populo, & convitiis & fragminibus panis turpissimè infestatus, ægrè per pseudothyrum in palatium refugiens, furorem excitatæ plebis evaserit. Cic. in Vert. Ea quemadmodum ad illum possint per pseudothyrum revertantur, tabulis vobis & testibus habitis planum faciam.

Pſeūdŏūrbānă ædificia, Dicuntur à Vitruvio ædificia nullis, urbana elegantiis extructa, Budæus.

Pseudopathes, Staphisagria, apud Dioſc. lib. 4. cap. 158.

Pſeūdŭlŭs, ψευδόλος, Falsus servus. Vnde & Plautinæ fabulæ Pseudolus nomen inditum est.

Psilothrum, n. t. [ψιλωτρον. Ger. Ein Salb darvon das haar ausfallt.] Vnguentum depilatorium quo mulieres, vinique molliores utebātur, ut corpus glabrum, & leve redderet: à ψιλός, nudo. Vnde apud Galenum legitur salamandras habere vim psilothri. Martial. lib. 2: Psilothro niter, aut arida latet obvia creta. ¶ Psilothrum præterea dicitur vitis alba, quòd eius semen, & uva vitia cutis in facie detergat, & quasi faciem depilet. Vide Plin. lib. 23. cap. 1.

Psīmmўthĭum. [ψιμμύθιον. Germ. Bleyweiß.] Dicitur quod nos *cerussam* nominamus. Fit ex plumbo, acri aceto resecto. Plin. lib. 22. cap. 18: Psimmythium: hoc est, cerussam, plumbum dant officinæ.

Psĭttă. [ψῆττα. Ang. *A plaice fishe.*] Piscis plani genus, cum nos *passerem* vocamus, ut vertit Theodorus ex Aristotele, de natura animalium.

Psittăcŭs, m. f. [ψιττακὸς, ψιττάκη. Gall. *Vn papegay, vn perroquet.* Ital. *Pappagallo.* German. Ein Papegay oder Papagey. Hispan. *Papagayo.* Polon. *Papuga.* Vngar. *Papiczany.* Ang. *A parrot or popingay.*] Avis ex India, aut occidui Oceani insulis. Vocem humanam mira naturæ artificio exprimens. Martialis libro 14: Psittacus à vobis aliorum nomina disco, Hoc perme dicit discere, Cæsar ave. De hac ave Apuleius libro 2: Color plumæ viridis, & intimis plumulis, & extimis palmulis, nisi quod isti cervice distinguitur. Enimverò cervicula ejus circulo mundi, velut aurea torque, pari fulgoris circumactu cingitur, & coronatur. Rostri primâ duritia. Quum in petram quampiam coctitus, altissimo volatu præcipitat, rostro ferè velut anchora innitit. Sed & capitis eadem duritia qua rusticum sermonem nostrum cogitur æmulari. Ferrea clavicula caput mundat, magistri ut persentiscat: hæc ferula discenti est. Discit autem statim pullus usque ad duos ætatis suæ annos, dum labile os, ut conformetur, quum tenera lingua uti velit, consuitur. Senex autem asper & indocilis est, & obliviosus. Verum ad disciplinam humani sermonis facilior est psittacus glande qui vescitur, & cujus in pedibus, ut hominis, quini digitis numerantur. Non enim omnibus psittacis id insigne, sed illud omnibus proprium, quòd eis lingua latior quàm cæteris avibus: eò facilius verba hominis articulantur, patentiore gutture & palato. Id verò quod dicit, ita similiter nobis canit, ut potius eloquitur, ut vocem si audias, hominē putes: eundem si videas, idem conari, non eloqui. Verum enimverò & corvus, & psittacus nihil aliud quàm quod didicerunt, pronunciant. Si convitia docueris, convitiabitur, dicbus ac mensibus perstrepens maledictis. Vide Plin. lib. 10. cap. 42. & Var. 3. de Re rust. cap. 9.

Pſŏlē, ēs. ψώλη, Latinè mentula dicitur. Autor Priap. Psolen illa vocat, nos *sfodientia vrcamum.*

Pſōrā, æ. [ψώρα. Gall. *Gale, rongne, maladie qu'on dit de sainct Main.* Ital. *Rogna, scabbia, mal di pelle.* German. Ein schuppechtig rauh Hisparm. Hispan. *La sarna.* Polon. *Strup swierzbiący.* Vngar. *Vaketeg reb.* Ang. *Scurinesse.*] Cutis asperitas squamosa reddetur alia à scabie, quum Plinius libro 20. cap. 1. dicat *scabiem* cum tesina, impetiginem & scabiem, quam ψώραν & λειχῆνα vocant, sanat. Fit autem à ψάω, scalpo. Nam qui pſora laborant, ulcera sive pustulas supra modum contingere, palpare & scalpere cupiunt.

Pſoriosis, est durities scroti, cum abjecto pruritu, aliquando etiam exulceratione. Pſoriosis palpebrarum: id est, pſorophthalmia. De qua Paulus lib. 3. cap. 23.

Pſoricon, quomodo præparetur, vide apud Dioſcor. lib. 5. cap. 105.

Pſorophthalmia, æ. f. p. prurigino sa palpebrarum pſoriasis, quam *scabiem* vel *scabrum* appellamus, ex falso, minusque proprio more ducens originem. Paul. lib. 3. cap. 22. [Germ. Grindigkeit vmb die Augen.]

Pſyche, Trypolium, apud Dioſc. lib. 4. cap. 116.

Pſychĭum, passivum genus, à colore appellatum vero.

Pſychrŏlŏ-

Psychrolutrès, ψυχρολουτης, Dicitur qui frigida aqua corpus lavit, & balneo frigido lavatur. Vide & verbum ψυχρολουτω. Gens usitatum, pro eo quod est frigida lavor. Seneca lib. 12. Epist. Ille tantus psychrolutes qui Calendis Ianuariis Eurypum fluctuabat.

Psychomantheum, pen. prod. ψυχομαντειον, Locus cujusdã fanitatis, ubi fiebat divinatio per Manium evocationem: ψυχὴ enim animam, & μαντεια divinationem significat. Cic. 1. Tusc. Acc enim Termanem quendam Elysium, quum graviter filii mortem mœreret, venisse in psychomantium, quæ centem quę fuisset tantæ calamitatis causa.

Psychotrophium, [ψυχοτροφιον. German. Betonien. Polon. Betonica gemona.] Herba duorum cubitorum altitudine angulosum habens caulem, à radice spargens folia ferè lapathi, tenuia, semine purpureo: in Italia *Serratula* dicitur, in Gallia Betonica. Autor Plin. lib. 25. cap. 8: Psychotrophon inde dictum, quòd locis potissimùm gaudeat algosis. ¶ Psychotrophi item pices quidam appellãtur, quòd umbrosos sectentur recessus, ac humido, frigidoque delectentur elemento.

Psychovicos, Hebrine apud Dioscor. lib. 3. cap. 41.

Psychrophobi, Medici timidi ad propinandam frigidam in febribus continentibus. Galen. 9 Method.

Psychrola. Qui frigida lavat. Senec. Epist. 54: Mitto me in mare quomodo psychrolam decet gaudiatorius.

Psyctalis, Ficuum genus, sic dictum ab algore. Sunt qui psydalia interpretentur, quæ tecentes non sunt quidem, non tamen ficeræ.

Psydracion, ψυδρακιον, Genus pustularũ duraru, & subalbidarum, acutarũq; caput præcipuè infestãtium. Vide Aeginetam

Psyllion, [ψυλλιον. Ger. Pfilles traut: wird auch also in den Apotecken genennt.] Herba quam vulgus noster *pulicarem* vocat, de qua vide Plin. lib. 25. cap. 11.

Psythii, Vvæ genus est ex qua optimum fit passum. Virgil. 2. Georg. Et passo psythia utilior.

P ante T.

Ptarmica, æ, f. p. Frutex est succos habẽs parvos, multos & rotundos, abrotono non dissimilis: & circa eos folia oleæ longa, & in cacumine capitulum uti Athemidis parvum rotundum, quod suo acri odore sternutamentum excitat, unde & nomen accepit. Meminit ejus Dioscor. lib. 2.

Ptarmos, sternutamentum.

Pte, ex syllabica adjectio: quære in dictione MET.

Ptera, πτερα, sive (ut Vitruvius libro tertio, capite secundo appellat) pteromata, πτερωματα, in templis, cæteris que majoribus ædificiis dicuntur muri duo in altitudinem conjungentes, alarum instar: unde & nomen habent. Nam πτερα Græci alas vocant.

Pterion, Dryopteris, apud Dioscor. lib. 4. cap. 199. Pterion, Trichomanes, apud Dioscor. lib. 4. cap. 138.

Pteris, πτερις, Latinè dicitur filix: qua voce usus est Plinius libro 27 cap. 9.

Pterygium, n. s. [πτερυγιον. Ger. Ein fäll/oder der nagel im Aug.] In oculis vocatur nervosa quædam adnatæ membranæ excrescentia, à majori angulo ut plurimùm orta, ad oculi Coronam ita procedens, ut interim & pupillam operiat. Plin. lib. 34. cap. 10: Cadmiæ effectus siccare, sanare, sistere fluxiones, pterygia, & sordes oculorũ purgare. ¶ Pterygion in digitis apud Paulum Aeginetam, est quum caro extrescat, partem illam cõtegens quæ in ungue pterygion appellatur: quod vitium ex paronychia ferè nascitur. At Celsus lib. 7: Pterygium dixit esse quum recedit ab ungue caruncula cum magno dolore. Videtur enim diminutivum esse à πτερις: id est, ala, quam tunc videtur efficere caro ab unguibus discedens. Plin. lib. 25. cap. 2: Illinitur eadem cum fico, & pterygiis digitorum ex vino. Idem: Cum oleo etiam paronychias, & pterygia tollit. [German. Es wächst vnd dis nägel/gibt eyter/vnd vmbtauff.]

Pterna, πτερνα, Vocatur pars inferior navalis mali: circa mediã sentinam est, summa pars earchesium nominatur.

Pterux, Splenium apud Dioscor. lib. 3. cap. 152.

Ptisana, penultima correpta, f. p. [πτισανη. Gall. *Prisane, ou orge mondé.* Ital. *Sorgoli d'orzo, acqua cotta d'orzo.* German. Ein gerstentranck. Hispan. *Ordiate, à cenada à frisada.* Polon. *Ptisana, tecquieonia kasze.* Vng. *Vbr arpa lenus?* Ang. *A potage made of barley meale.*] Hordeum decorticatum, vel hordei cremor, sive pultis genus ex farina hordeacea, in quo est maxima vis restaurandi vires, & nutriendi. De ptisana vide Plinium libro 18. cap. 7. & lib 22. cap. 25. Latini vocis hujus primam syllabam corripiũt, altero, (ex Græca voce) objecto. Martial. lib. 12: Frumentum, milium, ptisanamq; fabamq; solebas Vendere pragmaticus.

Ptisanarium, [πτισανωριον. Gall. *Vaisseau à tenir orge mondé.* Ital. *Vaso dicuocer acqua d'orzo, scuzza d'orzo.* German. Ein gefeßlein in dem man gersten kompfft oder tochet. Hispan. *Vaso del ordiate ò de cebada cocha.* Vngar. *Arpa leue fözö edeny.*] Pro vase in quo coquuntur, vel tundunt ptisana. Horat. lib. 2. Serm. Satyr. 3: Tu cessas? agedum sume hoc ptisanarium orizæ. Alii volunt ptisanarium orizæ esse orizam coctam, vel ptisanam ex oryza.

Prochodochium, chii, n. f. Locus ubi recipiũntur mendici, & inopes. [Germ. Ein Gaſtheberg/Bettlerberg.] πτωχος enim mendicus & inops dicitur. Vide Exegesi. Hegendorf. in Reipubl. C. de Cler. & Epise.

Prochotrophii, i, p. nultima prod. [πτωχοτροφια. Gall. *Hospitaux.* Ital. *Spedali.* German. Ein Spital/ein ort an welchem man die Armen erneehret. Hispan. *Hospedales.* Polon. *Spitale.* Vngar. *Isspitaly.* Ang. *A spettel house.*] Diversoria, sive domus in quibus mendici nutriuntur. πτωχος enim Græci mendicum dicunt, & τροφω, nutrio.

Pryas, f. t. [πρυας. Ger. Ein art der giefftigen Schlangen *Aspis* genañt/welche den Menschen mit gifft anspeyet.] Aspidis genus colore inviridi, cinereoq; sed in aurũ tendẽte, quo Cleopatra sibi mortem creditur conscivisse. Dicta Pryas, ὁτι πρυει, hoc est, à spuendo, eò quòd sputum habeat maximè lethale, quod in hominum oculos exputit. Vide de hoc Plin. lib. 28. cap. 7.

Pryx, πρυξ, Avis rapax, quam alii hybridem vocant, noctu volans. Venatur more aquilæ. Pugnat etiam cum aquila acriter, ita ut sæpè ambæ implexæ deferantur in terram, & vivæ à pastoribus capiantur.

P ante V.

PV In notis antiquorum pupilla. PVB. Publicus.

Pubes, f. t. Proprie lanugo quæ maribus decimoquarto anno, fœminis duodecimo circa pudenda oriri incipit. [πυη. Gall. *Le poil qui vient es parties honteuses, l'an de quatorze ans aux masles, & douze aux femelles.* Ital. *Peli o lanugine che viene alle parti vergognose, à maschi d'anni quattordici, & à femine di dodeci.* German. Die schamhaar des Menschen. Hispan. *La mancebia.* Polon. *Włosy naturalne pod zywotami.* Vngar. *Zömörök tele mellet vala mohoznak.* Ang. *Heare springing in the priuie partes of man or woman about 14 yeares of age.*] Quod quia maturitatis est signum, factum est ut mas pubes, sive puber vocetur, quum primùm ad generãdum aptus est, & fœmina similiter ad concipiendum. Cicer. pro Rabirio: Nemo pubes tum fuit quin arma ceperit. Salustius: Puberes omnes interfici jubet. Cæsar 5. bell. Gal. Hoc more Gallorum est initium belli, quo lege communi omnes puberes armati convenire coguntur. Cicero 1. Officiorum: Nollio quidem more cum parentibus pueberes filii, cum soceris generi non lavantur. A quo Impubes, bis, vel impuberis, qui nondum lanuginem emisit, sive qui nondum ad pubertatis annos pervenit. ἀνηβος, ἀγενειος. Pubes etiam honestè pro parte pudenda ponitur. Virgil 5. Aen. Prima hominis facies, & pulchro corpore virgo Pube tenus. Inde Os pubis medici vocant ostium ipsum muliebris pudendi, quod pube ambitur. ¶ Interdum Pubes, collectivum nomen est, ejusdem ferè significationis cum nomine Iuventus. [Gall. *La ieunesse, compagnie de ieunes hommes.* Ital. *Compagnia de giouani.* German. Die jugent oder junge Werck. Hisp. *Los mancebos.* Pol. *Młodzi.* Ang. *A multitude of yonge folkes.*] Virgil. lib. 1. Aeneid. Haud aliter puppesque tuæ, pubesque tuorum. Livius lib. 1: Quum pubem Albanam in arcem, præsidio armisque obtinendam advocasset. Cic. pro Milone: Ea poterat, cui Senatus omnem Italiæ pubem commiserat. ¶ Transfertur etiam ad alia. Virg. lib. 12. Aen. Puberibus caulem foliisque fuit, ut inquit Servius, adultis. Et lib. 4. Aen. Pubentes herbæ. ¶ Est autem pubes pro lanugine, pro parte pudenda, & pro multitudine, substantivum, & facit genitivum pubis. At impubes, bis, pro eo qui adhuc investis est, adjectivũ est. Vnde Impubis fuit, apud Virgilium. Et apud Horatium in Epod. Impube corpus. Ovid. lib. 3. Meram. Impubes genis.

Pubẽo, bes, n. f. Pubes fum. [πυαω. Gall. *Estre en fleur d'aage, de douze à quinze ans, commencer à avoir barbe.* Ital. *Essere giovane, cominciar à mandar fuori gli primi peli.* Ger. Das schamhaar haben/gebartet seyn. His. *Comenczar à barbar, ser en edad de pubertad.* Pol. *Pierszym wiekiem obrastam.* Vng. *Ki malaszom.* Ang. *To be in the flowre of this age to beginne to haue a bearde.*] Propriè de adolescentulis dicitur qui primam circa pudenda lanuginem emiserunt: quanvis etiam ad alia transferatur: ut pubentes herbæ, apud Virgil. 4. Aeneid. Vbi Servius: Pubentes, quia aliæ siccæ, aliæ viridiores leguntur. Et sciendum inter homines & herbas esse reciprocam translationem. Sic enim pubentem herbam dicimus, quemadmodum florem ætatis. Idem 3. Georg. Pubentesque secant herbas. Vbi rursus Servius: Pubentes adultas, maturiores, quibus robur acquiritur.

Pubẽsco, scis, n. t. Lanuginem emitto. [πυασκω. Gall. *Commencer à avoir barbe, venir à l'aage de quatorze ans.* Ital. *Cominciare ad haver barba, à diventar huomo.* German. Anfahen gebartet werden/mannbar werden. Hisp. *Comenzar à barbar.* Polon. *Włosy pocznam puszczać.* Vngar. *Zakallom mohoznk.* Angl. *To beginne to haue a bearde, to come to fourteene yeares of age.*] Virgilius 3. Aeneidos: Et nunc æquali tecum pubesceret ævo. Cicero 1. Officiorum: Nanque Herculem Prodicus dicit, ut est apud Xenophontem, quum primùm pubesceret (quod tempus à natura ad

tura ad deligendum quam quisque viam vivendi sit ingressurus, datum est) esse in solitudinem, atque sibi sedentem diu secum, multumque dubitasse, quum duas cerneret vias, unam voluptatis, alteram virtutis, utram ingredi melius esset. ¶ Interdum Pubescere ponitur pro crescere, sive maturitatem adsequi, Cic. lib. 1 de Nat. deor. Nam & fruges & reliqua, quæ terra parit, & tempestates, ac temporum varietates, cœlique mutationes, quibus omnia quæ terra gignat maturata pubescant. Virgil lib. 2 Georg. Hinc omnis largo pubescit vinea fœtu: id est, exuberat.

Pūbĕrtās, ātis, f. t. Ætas in pueris, puellisve qua pudenda prima lanugine obducitur: qui est in maribus annus decimusquartus, in fœminis duodecimus. [חלמים *halomim*. ἥβη εἶα, τὸ ἄν. Gall. *L'aage de quatorze ans és masles, & de douze és femelles, inspires à dessous*. Ital. *Età d' anni dicisette*. Germ. Das erst mannber vnd bartbringend alter/ an Knaben vmbdas vierzehende jar/ an Meydtinen vmb das zwölffte. Hispan. *Edad de los mancebos*. Pol. Wzrost wmł odzyn, gdy pierwsze obrastaią. Vngar. *Kemohoz vdőig vtsag*. Ang. *The age of 14 yeares in men and in women 12 vntill 18 yeares*.] ¶ Item Pubertas est emissio ipsa pubis, à quo anni pubertatis dicti sunt. Cic. 2. de Nat. deor: Ut siquis dentes, & pubertatem naturâ dicat existere. Pubertas autem plena annos octodecim cōplectitur. Modest. de Adop. l. Arrogatio. Non tantùm, *inquit*, quum quis adoptat sed & quum arrogat, major esse debet eo quem sibi per arrogationem, vel per adoptionem filium facit: sed utique plena pubertate esse, octodecim annis eum præcedere debet. Budæus. Vvæ pubertas. Plin. in Proœm. lib. 23: Omphacium qua fieret ratione incipientis uvæ pubertate, in unguentorum loco docuimus.

Pūblĭcus, publica, publicum, Quod non est privati alicujus, sed totius populi, commune, quasi populicum. [δημόσιος. Gal. *Public, commun*. Ital. *Publico, commune*. Germ. Gemein. Hisp. *Publico, comunum de muchos*. Pol. Obszczy. Vng. Közsèges, országy, közhasznu. Ang. *Publick, commune*.] Plaut. in Rud. Illic ubi via condormisce, nemo prohibet, publicum est. Cic. 1. de Invent. Publicum est, quod civitas universa aliqua de causa frequentat. Sic loca publica urbis, apud eundē contra Rullum. Publica fides, est quā vulgus Gallicū *salvum conductum* appellat. Salust. in Iugur. Comes ejus qui Romā fide publica venerat. ¶ Publica vectigalia, intelligere debemus ea ex quibus vectigal fiscus capit vel ærarium. δημόσια, τέλη. quale est vectigal portus, vel venalium rerū, & piscinarū, & metallorū. Vlp. de Verb. signif. l. Inter publica. Publica judicia, nō omnia sunt in quibus crimen vertitur, sed ea tantùm quæ ex legibus judiciorū publicorum vertūtur. δημόσια ἀγόμενα, ut Iulia majestatis, Iulia de adulteriis, Cornelia de siccariis, & veneficiis, Pompeia de parricidiis, Cornelia de testamentis. ¶ Publica verba dicuntur quæ in communi sunt consuetudine, & usu. δημόσια ῥήματα. Seneca: Magnam ex epistola tua percepi voluptatem. Permitte enim mihi uti verbis publicis, nec illa ad significationē Stoicam revoca. Cic. 1. Acad. Dialecticorū verò verba nulla sunt publica, suis utuntur. Ovid. 3. de Arte: Munda, sed è medio, consuetaq; verba puellæ Scribite, sermonis publica verba placēt. ¶ Publicū consiliū, dictus est Senatus. δημόσιαι βουλαί. Cic. lib. de Orat. Pericles Athenis plurimos annos princeps consilii publici fuit.

Pūblĭcum, substantivè, n. l. pro conspectu publico. Hinc dicimus Carere publico, pro eo quod est non prodire in publicū. Cic. pro Milo. Caruit deinde foro Pompeius, caruit publico. Idem in Verr. In publico esse nō audet, inclusit se domi. Liv. de pace Caudina loquens: Ut postero die, ac sequentibus duobus nemo forum ac publicum aspicere vellet. ¶ Publica plurali dicuntur pro vectigalibus & reditibus populi, unde & publicani dicti qui ea à populo redimebant. Cicer. ad Qu. Frat. Hic te ita versari, ut & publicanis satisfacias, præsertim publicis malè redemptis, ac socios perire non sinas, divinæ cujusdam virtutis esse videtur id est, tuæ.

Pūblĭco, as, act. p. Publicum facio, manifesto. [הודיע *hodhiah* השמיע *hischmiah* גלה *ghillah*. Συκοφαντῶ. Gall. *Publier, manifester, divulguer*. Ital. *Publicare, manifestare*. Ger. Gemain machen/ ausbringen/ jederman offenbaren. Belg. Gemeyn maken. Hispan. *Publicar, divulgar*. Polon. Obiawiam. Vng. Közhasznyossà tészőm ki kinek dicsőségét. Ang. *To publish, to manifest*.] Iustinus lib. 1. Non contentus voluptatum suarum tacita conscientia, nisi etiam matrimonii reticenda publicaret. ¶ Publicare ponitur pro in populi potestatem & ærarium redigere, quod vulgo vocāt *confiscare*. [δημόσιον. Gall. *Confisquer* Ital. *Confiscare*. Ger. Dem gemeinen Gut heimstellen/ in gemainen Seckel ziehen. Hispan. *Confisquar los bienes*. Pol. Dobra czyie zabieram na pana. Vn. *Tar hazha bè sailom* Ang. *To confiscat goodes to the vse of the commune weil*.] Cic. 2. de Invēt. Lex est apud Rhodios, ut si qua rostrata in portu navis deprehensa sit, publicetur. Quum magna in alto tempestas esset, vis ventorum invitis nautis, Rhodiorum in portum navim eo ēgit. Quæstor navim populi vocat: navis dominus negat oportere publicari. ¶ Publicare librum aliquem, est edere in publicum. *ἐκδίδωμι*.

Mercetrix quoque se publicare dicitur, quæ se publicè prostituit, nulli mercedem offerenti, sui copiam denegans. Plaut. in Bacch. Tum illam quæ corpus publicavit vulgo suum: id est, sui copiam palam fecit.

Pūblĭcātio, onis, verbale, f. t. Bonorum alicujus in publicum redactio. [δήμευσις Gall. *Confiscation*. Ital. *Confiscatione*. Germ. Einziehung in gemeinen Seckel/ gemein machung. Hispan. *Confiscacion de bienes*. Pol. Dobor confiscowanie. Vng. *Tar haszna vétl ki szedes*. An. *A publishing or confiscation*.] Cic. in Catil. Adjungit etiam publicationem bonorum.

Pūblĭcānus, ni, m. f. Qui vectigalia, & alios populi principum reditus exigendos, certo cōstituto pretio redimit, hodie Datarium appellant. [τελῶναι, τελωνοδόκος, ὁ τελώνης. Gal. *Vn fermier publique, peager*. Ital. *Datiere, qui mange via il danaro publico*. Germ. Der sich vber andere Zinßleuthen eines Fürsten oder Gemeind an sich kaufft. Belg. Een tollenaer. Hisp. *El almoxarife, ò arrendador que coge y recibe la renta de la communidad ò del principe*. Pol. Celnik. Vngar. Adot, Ang. *A taker or gatherer of tributes*.] Horum ordinem Romæ & numero amplissimum, & personarum dignitate potentissimum fuisse constat, quippe cùm omnes Romani equites in hac re essent occupati. Cic. pro Planco: Flos equitum Romanorum, ornamentum civitatis, firmamentum reip. publicanorum ordine continetur. Vlpianus de Publ. & vectig. 1: Publicani sunt qui publico fruuntur: nam inde nomen habent. Itemque qui aliquid fisco conducunt, rectè vocātur publicani. Cic. ad Qu. Frat. lib. 1: Non esse autem leniores in exigendo vectigalibus Græcos, quàm nostros publicanos, hinc intelligi potest, quòd, &c. Ibidem: Nomen autem publicani aspernari non possunt, qui pendere ipsi vectigal sine publicano non potuerunt. Mulier publicana. Cic. 5. Verr. Muliercula publicana exiluit ex decumis nimium lucri date.

Pūblĭcē, & Publicitus, adverbia à publicus nomine derivata idemque significant quod vulgò, seu palàm. [δημοσία. Gall. *Publiquement*. Ital. & Hisp. *Publicamente*. Ger. Offentlich/ in Gemain. Belg. Openbaer. Pol. Obszpie. Vng. Közönségesen. Ang. *Publickely*.] Cic. 5. Verr. Itaq; quū Plautus Herbitensis, homo disertus & prudens & domi nobilis, de calamitate rerum, & de fuga, & de reliquorū paucitate publicè diceret. Terent. in Adelph. Haud citò mali quid ortum ex hoc sit publicè. Id est, non facilè aliquid detrimenti ab hoc capiet Respublica. Cic. pro Rosc. Amer. Ascribus cibaria publicè locant: id est, palàm, coramq; omnibus qui interesse voluerint, condulunt asseres alendos addicere. ¶ Publicè dare sumptus alicui, est illi sumptus suppeditare ex ærario. ¶ Publicè aliquē deportare: hoc est, ex decreto publico. Terent. in Phorm. Nonne hoc publicitus scelus hinc deportarier in solas terras? Ubi Donatus: Publicitus, publica cura & consilio. Plaut. Amph. Hunc publicitus accipite: id est, carcere publico.

Pūblĭcŏla, æ, c. Qui populū colit & observat. ὁ τῷ δήμῳ χαριζόμενος. Plutarcho, quo cognomine dictus est P. Valerius, quum à Tarquinii Collatini suffectus est Consul. Melius Popicola.

Pūblĭcŭlus, a, um, ὑποδιπλ. ut, Iter publicum. Ovid. 5. Fast. Via nunc iter est, publicumq; vocant. Publicii ædiles. Idem: Plebis ad Ædiles perducta licentia talis Publicios.

Pūdĕo, puduit, vel pudorem est, pudere verbum est impersonale: Erubescere, sive pudore affici. [בוש *bûsh* חפר *châphar* כלם *châlam*. Gall. *Avoir honte & vergongne*. Ital. *Vergognarsi*. Germ. Sich schämen. Belg. Schamen. Hisp. *Hauer vergonça, y temerse*. Pol. *Wstid sie*. Vng. *Szegyenlem*. Ang. *To have shame*.] Sibi libet ferè accusativum cum genitivo. Cic. 2. Verr. Sunt homines quos infamiæ suæ neq; pudeat, neq; taedeat. Cicero pro Domo sua: Me non solùm piget stultitiæ meæ, verumetiam pudet. ¶ Differt autem Pudere à pigere: quòd pudor, verecundiæ sit propior, pœnitentiæ. Salust. in Iugurth. Nam pudet quæ fecerit, incertum habeo pudeat, an pigeat magis. Deinde: Pudere est in his quæ turpiter fiunt: pigere, in his quæ cum damno ac malo. Pudere, ad dedecus: pigere ad dolorem refertur. Terent. in Adelph. Patrie me quidem pudet, pigetque, si venitur aliquando personaliter positum cum nomine vocārum id non aliter quàm in tertiis personis. Lucanus: Semper metuet, quem sæva pudebunt. ¶ Composita ejus sunt Dispudet, Dispudet, & Suppudet, de quibus suis locis.

Pūdēns, tis, ons. t. Verecundus. [בושן *bôshn* בלום *châlûm* שתיין *shathîn*. Gall. *Honteux, qui a honte*. Ital. *Vergognoso non sfacciato, huomo*. Germ. Schämig oder schambafft. Hispan. *Colerico vergonçoso, verguenceso*. Polon. Wstydzący. Vngar. *Szemerkes*. Ang. *Bashfull*.] Cic. 5. Verr. Merelli est filius in provincia, non publicè adolescens bonus, ac pudens. Terent. in Heaut. Animo ingenuo pudentis signum, & non inliberalis. Cicer. pro Flacco: Pudentissimus, atque optimus vir. Idem 5. Verr. Pudentissima, lectissimaque fœmina. Cujus contrarium est impudens, de quo ejus suo loco. ἀναίσχυντος.

Pūdēnter, adverbium, Verecundè. [αἰδημόνως. Gall. *Avec honte & honnestité, d' vne contenance honteuse*. Ital. *Con vergogna & modestia*. Germ.

German. Schandhafftig / mit ſchaih. Hiſpan. *Caſtamente, con vergonça.* Pol. *Wſtydliwie.* Vng. *Zemermbſſen.* Ang. *With shamefulnes.*] Cicer. pro Quintio: Eum tum pudenter appellare poſſe. Horat. 1. Epiſt. 18: -diſtat, faciásne pudenter, An rapias. Cic. in Vatin. Vivere pudenter. Contrarium eſt Impudenter, de quo ſuo loco. *ἀναιδῶς.*

Pŭdĕndŭs, da, dum, Quod pudore dignum eſt: ſive quod ejuſmodi eſt, ut illius nos pudere oporteat. [*αἰσχυντηλός.* Gall. *Honteux ou doit on auoir honte, honteux.* Ital. *Coſa vergognoſa.* German. Der man ſich ſchämmen muß oder ſoll. Hiſpan. *Vergonçoſo.* Polon. *Wſtydu godny.* Vng. *Zegyen, ſzemerbone melto.* Ang. *To be ashamed of.*] Plin. lib. 29. cap. 29: Quædam pudenda dictu tanta autorum aſſeveratione commendantur. Ovid. Epiſt. 5: Cauſa pudenda tua eſt. Idem lib. 3. de Arte: Perque aditus tales lacta pudenda petunt. Virgil. 11. Aen. - at non Evandre pudendis Vulneribus pulſum aſpicies. Cic. 5. Phil. Vt jam pudendum ſit honeſtiora eſſe legionum decreta, quàm Senatus.

Pūdĕnĕă, dorum, ſubſtantivum, n. ſ. Naturales partes dicuntur, tàm in viro quàm in muliere, quæ & Verenda dicuntur, quòd (ut ait Augullinus lib. 15. Civi.) libidinis non maximè pudeat. [שרוה בשר *baſar ervah* מבשים *mebaſchim. nè oſtium.* Gall. *Le partie honteuſe de l' homme.* Ital. *Le parte dishoneſte dell' huomo.* Ger. Die Scham oder Schamglider der Mannen vnd Frawen. Hiſp. *Las nombres genitales, las vergonças.* Pol. *Wſtydliwe cſ'onky.* Vng. *Zemerbm iſit.* Ang. *The priuie partes of man and woman.*]

Pūdĭbĭlĭs, pudendus. [Vngar. *Zemerbm, ſzemermbi.*] Lampridius in Heliogabalo: Ad honores reliquos promovit, commendatos ſibi pudibilium enormitate membrorum.

Pūdĭbŭndŭs, a, um. Qui pudore ducitur, pudens, verecundus, [בוש *boſch* נכלם *nichlam. αἰδήμων.* Gall. *Honteux.* Ital. *Riſpettoſo, vergognoſo.* German. Schamhafftig / ſuchtig Hiſpan. *Vergonçoſo, que tiene verguença.* Pol. *Wſtydliwy.* Vng. *Zemermbſſegybnlő.* Ang. *Shamefull and bashfull.*] Plin. libr. 10. cap. 20: Pudibundus ac mœrens, quærit latebrã. Ovid. lib. 2. Faſt. Illa diu reticet, pudibundaque celat amictu Ora, fluunt lachrymæ more perennis aquæ. Plin. lib. 10. cap. 20: Idem cauda annuis vicibus amiſſa, cum foliis arborum, donec renaſcatur iterum cum flore, pudibundus ac mœrens quærit latebram. Dies pudibunda, pro puerpera, apud Statium, lib. 5. Theb. de Aurora.

Pūdĭbŭndē, Cum pudore. *αἰσχυντηλῶς.*

Pūdĕō, ēs, Erubeſco, pudore ſuffundor. [בוש *boſch* נכלם *nichlam, αἰσχύνομαι.* Gall. *Auoir honte.* Ital. *Vergognarſi.* Ger. Schamrot werden. Belg. Schamrot wirden / beſchaemt worden. Hiſp. *Auergonçarſe à ſi meſmo.* Pol. *Wſtydzieſz ſie.* Vng. *Magam meg zegyllem.* Ang. *To become shamefull and bashfull.*] Paſſivum eſt à Pudefacio, quod eſt pudorem alicui injicio. Gell. lib. 13. cap. 17: Tibiam, pudefactus oris deformitate, abjecit.

Pūdĭcŭs, pen. prod. Caſtus. [מהור *tahor* נקי *naki. ἁγνὸς, σεμνός.* Gall. *Pudique, chaſte.* Ital. *Pudico, caſto.* Ger. Keuſch / zuchtig vnnd ſchamhafft. Hiſpan. *Caſto caſta con verguença.* Polon. *Wſtydliwy.* Vngar. *Zuz eletu ſzemermbi.* Ang. *Chaſte, honeſt of life.*] Pudicum ingenium Pamphili, apud Terentium in Hecyr. & mores pudici, apud Plautum in Capt. Miles pudicus. Cicer. Epiſt. ad Octa. Audier C. Marius Impudico domino parere nos, qui ne militem quidem habere voluit niſi pudicum? Mores pudici, Ovid. Triſt. Mulier pudica, Horat. Epod. 2. Thalamos violare pudicos, Ovid. 1. Amor. Eleg. 8. ¶ Pudicior comparativum. Ovid. in Ibin: Nec tibi contingat matrona pudicior illa, Quã potuit Tydeus erubuiſſe nurũ.

Pūdĭcē, adverb. Caſtè. [*pure' αἰδέως, ἁγνῶς.* Gall. *Chaſtement, pudiquement.* Ital. *Caſtamente, pudicamente.* Ger. Zuchtiglich / ſchamhafftiglich / mit ſcheu. Hiſp. *Caſtamente.* Pol. *Wſtydliwie.* Vng. *Zemermbſſen ugyben.* Ang. *Chaſtelie.*] Ovid. ad Liviam: Quid tibi nunc mores proſunt, actumq; pudicè Omne ævum? A quo ſit Pudicitiã, caſtitas, ἁγνεία. Quorum contraria ſunt Impudicus, Impudicè, & Impudicitia: de quibus ſuis locis.

Pūdĭcĭtĭă, æ, f. p. Caſtitas. [מהרה *taharáh* נקיון *nikkajón. ἁγνεία.* Gall. *Chaſteté, nettoté.* Ital. *Caſtità, pudicitia.* Ger. Keuſchheit / zucht. Belg. Suiueraentheyt. Hiſp. *Caſtidad con verguença.* Pol. *Wſtydliwość.* Vngar. *Zuzeſſeg teztaſag, ſzemermetleſſeg.* Ang. *Chaſtneſſe, or chaſtitie.*] Plin. lib. 17. cap. 23: A quo tempore pudicitiam ſubverſam Pilo gravis autor tradidit. Ovid. Epiſt. 3: Lis eſt cũ forma magnæ pudicitiæ. Ibidem: - nulla reparabilis arte Læſa pudicitia: ſemel illa ſemel. Tacit. lib. 4: Impenetrabilis Agrippinæ pudicitia. ¶ Modò pro religioſa munditia ac puritate poſitus Virg. 2. Georg. Caſta pudicitiam ſervat domus. ¶ Quandoque Dea quæ Romæ colebatur, Plin. lib. 2. cap. 7.

Pūdĭcus, a, um, m. t, ut Stoici definiunt, Eſt metus infamiæ qui animum reprimit, ne procăciter, aut inordinatè, aut turpiter quid geratur. [בושת *boſchet* בושה *boſthnáh. αἰδώς.* Gal. *Honte.* Ital. *Timor & ſentimento, pudore.* Ger. Scham / zucht. Belg. Soaemte / tuchticheyt. Hiſp. *Verguença con temor.* Pol. *Wſtyd, ſramowanie.* Vngar. *Zegyllőſzemermbſſeg.* Ang. *Shame.*] Cur autem erubeſcant quos pudor, cauſam tradunt philoſophi, quoniam pudefactia ſanguis de corde in omnes corporis partes diffunditur, ita ut ſuperficiem occupet. Pudor à verecundia ſic ſeparatur à quibuſdam, ut pudor ſit rei turpiter actæ: verecundia etiam rectè facti, atq; honeſticquæ tamen differentia vera non eſt. Cicer. pro Cluent. Deinde ea flagrare cœpit amentia, ſic inflammata ferri libidine, ut eam nõ pudicitia, nõ pietas revocaret. Plin. li. 11. cap. 37: Pudoris in malis ſedes. Ovid. 1. de Arte: Eſſe procul vittæ tenues, inſigne pudoris. Erat enim vitta, matronarum ornatus. Horat. 1. Serm. Satyr. 6: Infans nanq; pudor prohibebat plura profari. Ovid. Epiſt. 16: -fines tranſire pudoris. ¶ Pudor etiam pro ſcelere, & probro, vel dedecore ſumitur, quæ ſunt pudoris cauſæ. Ovid. Epiſt. 11: Irruit, & noſtrum vulgat clamore pudorem. Idem Epiſt. 9: O' pudor hirſuti coſtis exuta leonis, Aſpera texerunt vellera molle latus.

Pŭdŏrĭcŏlŏr. [Vngar. *Peres hayual.*] Vocatur hoc nomine aurora rubens, ſicut Memnon nocticolor à Nævio in Alceſt. teſte Gellio lib. 19 cap. 7.

Pŭĕr, pueri, penult. corr. Primùm ponitur prõ ſervo. [ילד *jeledh* כער *náhar. παῖς.* Gall. *Enfant, petit garſon, ſeruiteur.* Ital. *Fanciullino.* German. Ein Kind / Knab / Knecht oder Diener. Hiſpan. *Moço o muchacho de edad.* Polon. *Chłopiec.* Vngar. *Gyermek.* Ang. *A childe or boye or ſeruaunt.*] Terent. in Andr. Et jam puerum inde abiens convenit Chremis. Cicero ad Quint. Frat. libro 1: Tùne id veritus es, ne ego iracundia aliqua adductus, pueros ad te ſine literis miſerim? Secundò pro maſculo, & opponitur puellæ. Ovidius 9. Metamorph. Cultus erat pueri, facies, quam ſive puellæ, Sive dares puero, fieret formoſus uterque. Et paulò pòſt: Vota puer ſolvit, quæ fœmina voverat, Iphis. Tertiò pro ætate puerili. Cicero Bruto: Cæſaris verò pueri mirifica indoles virtutis. Virgilius 2. Eclog. O' formoſe puer, nimium ne crede colori. ¶ Regii pueri, Apud Macedonas vocabantur Principum liberi ad miniſterium regis electi, Liv. lib. 5. Decad. 6. [Gall. *Pages d' honneur.*] ¶ Interdum eſt *ὁ πρὸς πατέρα υἱός*: denotatque reſpectum erga patrem vel matrẽ: ut ſit idem quod filius. Horat. 1. Epiſtol. 2: Quæritur argentum, puerisque beata creandis Vxor. Virgil. 8. Eclog. Crudelis mater magis, an puer improbus ille. ¶ Apud antiquiſſimos erat communis generis; quod & Priſcianus annotavit, citans illud ex Livii Andronici Od. Sancta puer, Saturni filia. Declinatur & hic puerus, & hæc puera, ſicut puellus & puella. Plaut. in Mer. Tu puere abi hinc intrò ocyus. Varro *περὶ φιλοσοφίας*, ut citat Nonius: Properate vivere pueri, quas ſinit ætatula ludere, & amare, & Veneris tenere leges. Sueton. in Calig. cap. 8: Quòd antiqui etiam puellas puerat, ſicut & pueros puellos dictitarant.

Pŭĕrŭlŭs, li, diminutivum. [*νήπιος.* Gall. *Petit enfant.* Ital. *Fanciullino, picciolo fanciullo.* German. Ein Kindtin / Knäblin Hiſpan. *Moço de edad pequenna, Moco pequeno.* Pol. *Chłopiątko.* Vng. *Gyermektske.* Ang. *A litle childe.*] Cic. pro Roſc. Amer. Vt inter ſuos omniũ deliciatũ atq; omniũ artiũ puerulos, ex tot elegantiſſimis familiis lectos, velit hos verſari homines penè operarios.

Pŭĕrpĕră, peræ, f. p. Mulier quæ recens peperit, quæq; ex dolore partus decumbit. [יולדה *jholeláh. λεχώ.* Gall. *Vne accouchee, femme qui a enfanté.* Ital. *Donna di parto.* Ger. Ein Kindtbetterin. Hiſp. *La parida muger que pario.* Polon. *Położnica.* Vng. *Gyermők ágyban tekvő.* Ang. *A woman lying in childe bed.*] Terent. in Adelph. -multò rectius eſt, Quàm illam puerperam nunc duci huc per viam ægrotam. Plin. lib. 7. cap. 4: Editis geminis raram eſſe aut puerperæ, aut puerperio, præterquam alteri, vitam.

Pŭĕrpĕrŭs, ra, rum, adjectivum: ut Verba puerpera. [*λεχωϊκὸς.* Gall. *Qui produit ou fait produire vn enfant entre vne femme.* Ital. *Coſa di dona di parto.* German. Der Kindtbetterin dienſtlich. Hiſpan. *Coſa de muger parida.* Polon. *Położniczy przyſługuiący.* Vngar. *Gyermek ágyban ſekvőkhözvalo.* Ang. *That maketh a woman beaare children.*] Ovid. 10. Metamorph. Admovitque manus, & verba puerpera dixit.

Pŭĕrpĕrĭum, rii, n. ſ. Niſus, & dolor patientis, vel etiam tempus ipſum quo parit mulier, quóve poſt partum ex dolore decumbit. [חיל *chel. λοχία.* Gall. *Enfantement, ou le temps d' enfanter, accouchement, geſine, douleur d' enfanter.* Ital. *Dolore del partorire.* Ger. Die zeit der geburt oder die kindtbette. Belg. Een trauerouwe. Hiſp. *El parto ò dolor de muger parida.* Pol. *Kołysanie drzeczenia.* Vngar. *Gyermők szüleſnek fajdalma, gyermek agy.* Ang. *Childe bearing or deliuerance of childe.*] Plin. lib. 22. cap. 8: Lingua adalligata pericula puerperii tollit. ¶ Aliquando etiam proles ipſa. Gellius: Divo Auguſto imperante, ancilla ejus in agro Laurente peperit quinquè pueros, qui pauculos dies vixerunt. Mater quoq; non multò pòſt mortua, monumentumque ei factum juſſu Auguſti, in via Laurentina, in quo ſcriptum fuiſſe conſtat numerum puerperii. Sueton. de Calig. Quum Agrippina bis in eadem regione filias enixa ſit, & qualiſcunque partus, ſine ullo ſexus diſcrimine puerperium vocitetur, quòd antiqui etiam puellas puerpas, ſicut pueros & puellos dictitarant. Plin. lib. 28. cap. 29: Vt in lacte puerperium necat. Idem lib. 7. cap. 11: Vno abortu duodecim puerperia egeſta.

Pŭĕrĭlĭs,

Pŭĕrīlis, puerile, penult. prod. om. t. Quod est pueri, vel quod puerorum proprium esse solet. [παιδαγωγικὸς, νηπιώδης & vel νηπιῶδ-. Gall. *Puerile, d' enfant.* Ital. *Cosa de fanciullo.* Ger. Kindisch oder Kindisch. Hisp. *Cosa pertenesciente à moca.* Polon. Dziecięcy. Vng. *Gyermeki.* Ang. *Childish, boyishe.*] ut Aetas puerilis, apud Ciceronem pro Archia. Quibus artibus aetas puerilis ad humanitatem informari solet. Idem ad Attic. lib. 14: Acta enim illa res est animo virili, consilio puerili. Virgil. 5. Aen. - si jam puerile paratum Agmen habet secum. Idem 11. Aën. Tela manu jam tum tenera puerilia torsit.

Pŭĕrīlĭtĕr, adverbium, More puerorum: [παιδαγωγικῶς. Gall. *Puerilement, en facon d' enfant, en enfant.* Ital. *Amodo di fanciullino.* Ger. Kindlichem/ Kindischer weis. Hisp. *Con mocedad, en guisa de moca.* Polon. Podpierzyńsku. Vng. *Gyermekmi.* Ang. *Childishlie, lik a boye.*] ut Pueriliter blandiri, Liv. lib. 1. bell. Pun. Cicer. 1. de Finib. Quæ quum res tota ficta sit pueriliter, tum nec efficit quod vult.

Pŭĕrīlĭtās, atis, f. t. Ineptia, vel incōsiderantia puerilis. [παιδιὰ, παιδαγωγία, νηπιότης. Gall. *Enfance, puerilité.* Ital. *Fanciullezza.* Ger. Die Kindische oder Kindischeweis. Hisp. *Mocedad.* Pol. Dziecinność. Vng. *Gyermekség.* Ang. *Childishhoode.*] Senec. Qui puerilitatem ejus, sive potius puerilitatem ludibrio habuit. ¶ Ponitur aliquādo pro ipsa pueritia. [נְעוּרִים *jaldûth, νεότης.*] Varr. de Liberis educandis: Velim me hercules, inquit ipse, usu magno puerilitatis formulam audire.

Pŭĕrĭtĭa, æ, f. p. Aetas puerilis. [נְעוּרִים *jaldûth, νεότης, παῖδες.* Gall. *Enfance.* Ital. *Puerizia, fanciullezza.* Germ. Die Kindheit das Kindisch alter. Hispan. *Edad del moco, mocedad.* Pol. Dziecinność. Vng. *Gyermekség.* Ang. *Childishhood.*] Cic. pro lege Manil. Qui extrema pueritia miles fuit summi Imperatoris. Idem Licinio, lib. 5: Qui me à pueritia sita semper observavit. ¶ Quando que etiam sumitur pro puritate, sive castitate: quod & Nonius annotavit, citans illud Varronis ex lib. 1. Rerum humanarum: Quæ pueritia est frequens polluta. Vide tamen num potius ibi pueritia legendum sit.

Pŭĕrāscĕre, dicuntur qui exacta infantia pueritiam inchoant, νηπιάζω, νηπιόζ. A quo Repuerascere, de quo vide suo loco.

Pŭĕllŭs, li, diminutivum à puer, Parvus puer, sive filiolus. [נַעַר *jaldh. νεανίας.* Gall. *Petit enfant.* Ital. *Fanciullino.* German. Ein Knäblin/ Knäblin. Hispan. *Pequenno moco.* Polon. Dziecię. Vng. *Gyermekecske.* Ang. *A litle childe.*] Lucilius: Quamque hic tam formosus tibi, ac te dignus puellus.

Pŭĕlla, læ, f. p. à puera, per diminutionem: [נַעֲרָה *jaldâh* בְּעוּרָה *naharah. mulier.* Gall. *Fillette.* Ital. *Fanciulla.* Germ. Ein Meydlin oder Töchterlin. Hispan. *Moca pequenna.* Pol. Dziewczioka. Vng. *Leany.* Ang. *A litle maid, girll or wench.*] Cic. ad Att. De tutela legitima in qua dicitur esse puella nihil usucapi potest. Virgil. 4. Georgic. Immanem ante pedes hydrum moritura puella Servantem ripas alta non vidit in herba. Ovid. 2. Amor. Elegia 16: Verba puellarum foliis leviora caducis. Ovid. 3. Amor. Eleg 6: Aut non formosa est, aut non bene culta puella. Virgil. 2. Aen. - circum pueri, innuptæq; puellæ Sacra canunt.

Pŭĕllŭla, æ, diminutivum a puellā. [παιδίσκη, νεανίσκη. Gall. *Petite fillette.* Ital. *Piccola fanciulla.* Ger. Ein kleines Meydlin. Hisp. *Moca pequenna.* Pol. Dziewczioreczka. Vngar. *Leanyotska.* Ang. *A litle maid, girll or wench.*] Catullus in epith. Iuliæ: Floridam ipse puellulam Matris è gremio suæ Dedit. Idem in Mamur. Socii puellularum.

Pŭĕllārĭs, puellare. [παιδικὸς, παιδικός. Gall. *De fillette.* Ital. *Fanciullesco, puerile.* German. Kindisch oder den Meydlinen zugehörig. Hisp. *Cosa pertenesciente à moca.* Pol. Dziecinny, dziewczynski. Vngar. *Leanyi.* Ang. *Of a maid.*] Quintilianus de uxore defuncta: Tum ætate ea puellari, præsertim meæ comparata, potest & ipsa numerari inter vulnera orbitatis. Plin. lib. 10. cap. 53. Livia Augusta prima sua juventa Tiberio Cæsare ex Nerone gravida, quum parere virilem sexum admodum cuperet, hoc usa est puellari augurio, ovum in sinu fovendo, atq; quū deponendum haberet, nutrici per sinum tradendo, ne intermitteretur repor: nec falso augurata proditur. Ovid. 4. Fast. Præda puellares animos oblectat inanis.

Pŭĕllārĭtĕr, adverbium. [παιδικῶς. Gall. *En fillette, à la maniere des fillettes.* Ital. *A foggia di fanciulla.* Ger. Wie die Meydlin. Hisp. *En manera de moca.* Polon. Podpierzyńsku. Vng. *Leanyul.* Angl. *Like maid or wench.*] Plin. Epist. 163: Dum se prægnantem puellariter nescit, ac per hoc, &c.

Pŭĕllāscĕre, n. t. Effœminari, γυναικίζω. Pacuvius: Puellascunt lascivia adolescentes. ¶ Aliquādo revirescere, & quasi ad puellarem ætatem redire. [παιδιόζ. Gall. *Retourner en aage de fillette.* Ital. *Ritornare in età di fanciulla.* German. Wiberisch werden oder widerumb jungen. Hispan. *Tornar moca.* Pol. Odmł odzyć się, znowieścieć. Vng. *Leanyokodni.* Ang. *To waxe lyk a maid or wench.*] Varro apud Nonium: Quod non tolūm nunubæ fiunt communes, verumetiam veteres puellascunt.

Pŭgil, hujus pugilis, m. t. Qui pugilatu decertat, nomen à pugna, sive à pugnis deductum. [πύκτης. Gall. *Qui anciennement s' exercoit au combat à grand coups de poings.* Ital. *Che combatteva all' usanza antica co' pugni in luogo publico.* Ger. Ein Fechter/ Kempfer. Belg. Een Kemper. Hisp. *Combatidor con punos.* Pol. Igrzyska. Vngar. *Baynok ökölel vivókbol.* Ang. *A champion.*] Cic. de Clar. Orat. Pugiles inexercitati etiam si pugnos, & plagas Olympiorum cupidè ferre possunt, Solem tamen sæpe ferre non possunt. Idem 2. Tusc. Pugiles ictibus contusi, ne ingemiscit quidem. Horat. lib. 2. Epist. 1: media inter carmina poscunt Aut ursum, aut pugiles: his nam plebecula gaudet.

Pŭgĭlātŭs, us, m. q. Pugilum certamen. [πυγμὴ. Gall. *Lutte & exercice des pugils.* Ital. *Vale giuoco di pugni.* Ger. Ein Fechtlich oder Kampffspyl. Hisp. *Juego ò exercicio con punos.* Pol. Igrzyska. Vngar. *Baynok jaték, ökölel valókbol.* Ang. *A fighting of champions or with fistes.*] Plaut. in Capt. Hic homo pugilatum venit. Plin. lib. 2. cap. 22: Eundem decimo anno restitutum athletæ certasse in pugilatu.

Pŭgĭlĭo, Idem. πυγμαχία, Cic. 2. de Legib. Sunt corporum exercitationes cursu, & pugilatione, luctatione, &c.

Pŭgĭlĭcē, adverbium, Pugilū more. [πυγμικῶς. Ger. Als ein Fechter.] Plaut. in Epid. Quid herilis noster filius? EPID. Valet pugilice atque athletice. Ubi pugilicè & athleticè valere dicit puto quod est prospertima, summaque valetudine sui. Semper enim tam athletæ, quàm pugiles corporis robori curam impendebant: ita ut interdū ex nimia repletione venæ dempsane periclitarentur.

Pŭgillārĭs. Pugillus, vide PVGNVS.

Pŭgĭo, onis, m. t. Brevioris gladii genus est, telle Nonio: ita dictum ab eo quòd pugno facilè apprehendatur, vel quòd ea punctim pugnetur, ut inquit Festus. [ξίφιδιον. Gall. *Un poignard.* Ital. *Pugnale.* Germ. Ein Dolch. Hispan. *Pugnal.* Pol. *Pugnał, sztylet.* Vng. *Hantser.* Ang. *A dagger.*] Front. lib. 2. Strateg. Qu. Sertorius, quum acie decertaret, barbarus qui ei nuntiaverat Hirtuleium periisse, pugione trajecit. ¶ Pugionem plumbeum vocat Cicero invalidum argumentum, lib. 4. de Finib. O plumbeum pugionem.

Pŭgĭuncŭlŭs, li, m. t. Parvus pugio. [ξιφιδάριον. Gall. *Petit poignard.* Ital. *Pugnaletto.* Ger. Ein Dölchlin. Hisp. *Pequenno punal.* Pol. *Pugionik.* Vng. *Hantserotska.* Ang. *A litle dagger.*] Cic. Hispaniensem pugiunculum. Cn. Pisonem appellat. Idem in Orat. Nam in iis quibus ut pugiunculis uti oportet, brevitas facit ipsa liberiores pedes.

Pugio, Herba Xiphion, apud Dioscor. lib. 4. cap. 23.

Pugnā, æ, prælium, dimicatio, certamen: quod non à pugno deductum existimat Donatus. [מִלְחָמָה *milchâmâh* חֶרֶב *kerâb. spada.* Gall. *Combat.* Ital. *Pugna, combattimento.* Germ. Ein Streit. Belg. Een Stadt. Hisp. *Pelea, batalla.* Polon. *Bytwa, walka, potrzna.* Vng. *Harcz. vivadal.* Ang. *A combat or fight.*] Nam veteres, *inquit*, ante usum ferri, & armorum, pugnis & calcibus, & morsibus, corporumq; luctatione certabant. Virgil. 3. Georg. Mox tamen ardentes accingar dicere pugnas. Item 8. Aen. - quem si fortuna sequatur, Evcatum pugna capiat. Idem 11. Aen. Isque ubi se nullo jam cursue ejudere pugna Posse. &c. Cic. pro Murena: Ex omnibus pugnis, quæ sunt inimicissimæ, vel acerrima videtur illa quæ cum Rege commissa est, & summa contentione pugnata. Dicimus pulchrè Committere pugnam, Dare pugnam, Rem venire ad pugnam. ¶ Quandoque apud Poëtas pro stupro ponitur. Telem. Evanth. Dabit hic aliquam pugnam.

Pūgno, as, n. p. Dimico, pugnam committo. [מָלַם *milam.* πόλεμον συνάπτω. Gall. *Combattre.* Ital. *Combattere pugnare.* German. Streiten. Belg. Strijden/ vechten. Hisp. *Batallar.* Polon. *Walczyć, walczyć.* Vngar. *Harczolok vivok.* Ang. *To fight.*] Plaut. in Amph. Nam quum pugnabant illi maximè, ego fugiebam maximè. Cic. pro Coin Balbo: Qui cum hoste non cominùs sæpè pugnavit. Plin. lib. 32. cap. 1: Sed munimenta cuncti imponunt sibi turrium propugnacula, ut mari quoq; pugnetur velut è muris; Pugnare pugnam id est, pugnam committere, manus conserere. Gell. lib. 2: Dum Pythia ita in Italia esset & unam atq; alteram pugnam prospicè pugnasset. ¶ Pugnare accipitur pro contendere, certare, luctare. Cic. 1. de Natur. deor. Videtur Epicurus de diis immortalibus non magnopere pugnare: id est, de diis non valde laborare, neque eorum defensione non magnopere contendere. Gell. lib. 2. cap. 15: Pugnare de possessione hominis. Terent. in Prologo Heaut. Tumultuantur, clamant, pugnant de loco. Pugnare tecum interse, ea dicuntur quæ inter se sunt contraria: ut, Pugnantia studia, pugnantes sententiæ. Quintil. lib. 3. cap. 10: Hæc autem quæ tantùm inter se pugnant, plerunque nominibus differre solent. Horat. in Serm. - quid meà quum pugnat sententia tecum? ¶ Pugnare aliquando ponitur pro conari. Ovid. 2. de Remed. Pugnat in adversis ire natator aquis. In qua Scaligerum ne non invenustè accusativum admirtit. Cic. Appius Pulcher. Illud pugna atque enitere, nequid mihi tempori prove-

dem 1. de Nat. deor. Illud video pugnare te, species ut quædam sit deorum. ¶ Pugnaveris, veteres dicebant pro eo quod est, strenuè te gesseris. Terent. in Adelph. Et istam psaltriam unà hinc mecum hinc abstraham, M. Pugnaveris. Vbi Donatus: Pugnaveris id est, magnam rem gesseris. ¶ Habet autem hoc verbum ut cætera ejusdem significationis, varias constructiones. Dicimus enim Pugno in hostem, contra vel adversus hostem, cum hoste. Et apud poëtas, Pugno hosti. Exempla nusquam non occurrunt. ¶ Pugnatur impersonale. Cæsar 4. bel. Gall. Quum ab hora ferè quarta usque ad Solis occasum pugnaretur. Ovid. 3. de Arte: Ponite jam gladios heberes, pugnetur arena: Nec dubito telis quin petar ipsa meis. Cicer. lib. 3. Offic. Quam malè pugnatum apud Claudium esset. ¶ Item pugnatur passivum, ut Hoc pugnatur, pro hoc contenditur. Cic. pro Rosc. Amer. Hoc solum hoc tempore pugnatur, ut ad illam opimam præclaramque prædam damnatio Sex. Roscii velut cumulus accedat.

Pūgnāns, antis, participium. [תֹּרֵד *lachēm*, μαχόμενος. Gall. *Batallant.* Ital. *Chi combatte.* Ger. Streitend. Hisp. *El que pelea, peleador.* Polon. Walczący, woniący. Vngar. *Harczolo vivo.* Ang. *Fighting.*] Ovid. 13. Metam. -ego Telephon hasta Pugnantem domuit, victum orantemq; refeci. Idem 1. de Ponto, Eleg. 2: Hic me pugnantem cum frigore, cumq; sagittis, Cumq; meo fato, quarta fatigat hyems. ¶ Interdum migrat in nomen, idemque significat quod contrarius sive repugnans: ut Pugnantes sententiæ hoc est, inter se contrariæ. Plin. Epistol. 167: Quæ distinctio pugnantium sententiarum, &c. Pugnantia studia. Cic. 1. de Finib. Atqui pugnantibus & contrariis studiis cōciliisq; semper utens, nihil quieti videre, nihil tranquilli potest. Cicer. 1. Tusc. Pugnantia te loqui non vides.

Pūgnātūr, a, um, participium. [μεμαχημένος. Gall. *Combatu.* Ital. *Combattuto.* German. Gestritten. Hisp. *Peleado.* Pol. Walczano. Vngar. *Harczoltatot, vivattatot.* Ang. *Fighted and strived for.*] Sallustius Iugurth. Quæ negotia multo magis quàm prælium malè pugnatum à suis, regem terrebant. Horat. 3. Carm. Ode 19: Et pugnata sacro bella sub Ilio. Virgil. 8. Aen. -pugnata; in ordine bella.

Pūgnātŏr, pen. prod. verbale, m. t. [חֹם *lochēm* à μαχητὴς, à μάχομαι. Gall. *Combatant* Ital. *Combattente.* German. Ein Streiter/ Kriegsmann/ in einem Streit. Hispan. *Peleador.* Polon. Woiownik, walczyk. Vng. *Harczolo vivo.* Ang. *A fighter.*] Liv. 4. bel. Pun. Deinde occupata dextra tenendo caput, fortissimus quisque pugnator esse delerat.

Pugnax, cis, om. t. Bellicosus. [μάχιμος, μαχητικός. Gall. *Aspre au combat, aspre à combattre.* Ital. *Bellicoso guerriero.* German. Streitbar/ der wol mit streiten ist/ streitisch. Hispan. *Hombre que mucho pelea.* Pol. Woienni, walczący. Vng. *Nagy harczolhato vivato.* Ang. *A great fighter, warrick, contentious.*] Cic. in Anton. Saxa Centuno pugnax & lacertosus. ¶ Interdum idem quod vehemens & pervax in pugnando seu contendendo. Cic. 1. de Orat. Carneades dicere solebat, me sibi perfacilem in dicendo, te perpugacem in disputando esse visum. Idem in Pison. Græcus fuit & valde venustus, nimis pugnax contra Senatorem populi Romani esse noluit.

Pugnācĭssĭmus, μαχητικώτατος. Plin. libro 22. cap. 21: Perdices & gallinaceos pugnaciores fieri putant in cibis eorum additis. Cicero de Clar. Orat. Sed & hujus oratio in philosophiam translata, pugnacior (ut ita dicam) videtur & illorum in judicio pacatior. Pugnax exordium dicendi: id est, efficax & vehemens apud Cic. 2. de Orat.

Pugnātōrĭus, a, um. [μαχητικὸς. Vng. *Vivo, viadali, viadolhoz valo.*] Suet. in Calig. Atq; saltator baturebat pugnatoriis armis.

Pugnācĭtās, atis, f. t. pugnandi aviditas & pertinacitas. [τὸ μάχεσθαι. Gall. *Affreté de combattre.* Ital. *Affrezza, ostinatione di combattere.* Ger. Streitbarkeit / begirig zum streiten. Hisp. *Aquel habito de mucho pelear.* Polon. *Chęć do walki.* Vngar. *Harczolasra valo fennyug.* Ang. *A desire and readinesse to fight.*] Plin. lib. 10. cap. 33: Peditet capiuntur quoq; pugnacitate ejusdem libidinis.

Pugnācĭtĕr, adverbium, Vehementer, pertinaciter, instanter. [σφοδρῶς. Gall. *De force & courage, affrement & opiniastrement.* Ital. *Con gran furia, affrezza, ostinamente.* German. Streitbarlich/ mit ernst/ mit begirigkeit. Hisp. *Mucho peleando, perfiadamente.* Polon. *Walecznie.* Vngar. *Vitezkedas keffen, hartzolua kennenyűn, tusakodua.* Ang. *Contentiously, eagerly.*] Cicero 4. Academ. Ergo de omni statu, consilioque totius vitæ aut certare cum aliis pugnaciter, aut frustrari cum alios, tum etiam meipsum velim. Quintil. lib. 9. cap. 4: Vbicunq; acriter erit, & instanter, pugnaciterq; dicendum, membratim, cæsimq; dicemus.

Pūgnācŭlum, li, n. f. Propugnaculum: hoc est, locus munitus, ex quo hostilis vis arcetur. [חֵל *bachan* (vel) בֹּחַן חֵל *bachan bachōn*, ἐπάλξεις. Gall. *Boulevert.* Ital. *Bastione.* German. Ein Wehr/ Ein Wasen ab dem man streitet. Hisp. *La torre para defender.* Pol. *Basztya, obrona.* Vng. *Bastya.* Ang. *A bulwark.*] Plaut. in Mil. Meus illic homo est, demurabo ego jam illum de pugnaculis.

Pūgnus, gni. m. f. Manus clausa, & in condylos contracta. [יָד *yad* עִבְרִי *ibrith.* ἐπὶ κόνδυλος. Gall. *Le poing* Ital. *Pugno.* Ger. Ein faust. Belg. Een vuyst. Hispan. *El punno de la mano cerrada.* Polon. *Pięść* Vngar. ökől. Ang. *The fiste.*] Terent. in Adelph. Ctesipho me pugnis miserum, & istam psaltriam usque occidit. Vbi Donatus: Aut pugnus à pugna est dictus, aut ab illo pugna. Quidam à Græco πυγμὴ deducunt, quod & inter cætera pugnum significat. Cicer. in Orat. Nam quum compresserat digitos, pugnumq; fecerat, Dialecticam ajebat ejusmodi esse. Cato cap. 82: Sphæras pugnum altas facito. Hoc est, ad crassitudinem unius pugni. Cicer. in Paradox. Quoniam verbis cōtendimus inter nos non pugnis. Virgil. lib. 11. Aeneid. Pectora nunc fœdans pugnis, nunc unguibus ora.

Pūgillus, li, diminutivum, Significat parvum pugnum. πυγμάριον.

Pūgillārēs, rium, mascul. gener. vel pugillaria, rium, neutri gener. Tabellæ cereæ, vel ligneæ, sive alterius materiæ, in quibus stylo scribimus, dictæ quòd pugno comprehendantur: vel à pungendo, quòd stylo in his pungendo scriberetur. [πινάκιον, πιττάκιον. Gall. *Tablettes à escrire.* Ital. *Tavolette incerate sopra le quali si scrivevano anticamente.* German. Ein Schreibtäfelen/ Schreibtäfelin. Hisp. *Las Tabillas para escrivir.* Pol. *Kamienne kściążki, pugillary.* Vngar. *Iro tabla.* Ang. *Writing tables.*] Plin. li. 13. cap. 11: Pugillarium enim usum fuisse etiam ante Trojana tempora invenimus apud Homerum. Catul. de Acme: En negat mihi vestra reddituram Pugillaria, pati si potestis. ¶ Legitur & Pugillar in singulari numero. Ausonius: Bipatens pugillar expedi. Variis autem nominibus dicebantur pugillares apud veteres: alii duplices, alii triplices, alii quadruplices nominabantur. Erant & citrei, eborei, membranei dicti, qui ex citro, ebore, membranis erant confecti.

Pūgillārĭs, pugillare, adjectivum, om. t. Quod pugillum, sive pugnum implere potest, seu quantum pugnus potest continere. δρακτιαῖος. Iuven. Satyr. 12: Nec pugillares defert in balnea raucus Testiculos, nec vellendas jam præbuit alas.

Pūgillātĕ, per simplex l. more pugilis decertare. [πυκτεύειν. Vng. ökölel vivni.] Iulius Capitolinus in Galieno: Pugiles faculæ non veritate pugilantes.

Pūgillātōrĭus, a, um, adjectivum, Quod pugno percutitur. [πυκτικὸς. Gall. *Ferro à coups de poings.* Ital. *Ferito di pugni.* Ger. Das man mit der faust schlecht. Hisp. *Herido con pugnos.* Polon. *Pięścią byti.* Vngar ökölel veretet. Angl. *That is strokem or beaten with the fist.*] ut Follis pugillatorius, maximū pilæ genus, quod spiritu inflatur, & pugno percutitur, non palma. Plaut. in Rud. -extemplò hercle ego te follem pugillatorium Faciam, & pendentem incursabo pugnis, perjurissume.

Pulcĕr, cra, crum, Formosus, bellus, venustus. [יפה *japhēh.* καλὸς, εὐπρεπής. Gall. *Beau, honneste.* Ital. *Bello, leggiadro.* Germ. Hübsch/ Schön. Belg. Schoon. Hisp. *Bello ò hermoso.* Pol. Piękny, nadobny. Vngar. *Zep.* Ang. *Faire, beautifull.*] Cicer. 5. Tuscul. Itaque nec pulcros illos administratores aspiciebat, nec plenum artis argentum, &c. Ibidem: Suum cuique pulcrum est. Virgil. 2 Georgic. Nec pulcer Ganges auro nec turbidus Hermus Laudibus Italiæ certent. Idem 3. Aeneid. Sic fatus meritos aris mactabat honores, Taurum Neptuno, taurū tibi pulcer Apollo. Sunt qui pulcrum à pollendo dictum putent, quasi pulcrum, quòd forma polleant pueri. Illud certè vel Ciceronis testimonio constat, nomē hoc antiquitus sine aspiratione scribi solere, quanvis perpetuo deinde usu effectum sit ut eam receperit, sed malè. ¶ Ejus diminutivum est pulcellus, la lum. Cic. Att. lib. 10: Redeo ad altercationem: surgit pulcellus puer. ¶ Interdum pulcer sumitur pro bono, sicut bonum pro pulcro. Gell. lib. 19. cap. 8: Ni quid contra ea dicis Poëtarum pulcerrime, quo & te purges, & non esse id vitium demōstres id est, optime. Econverso bonam formā pro pulcra dicimus. quemadmodum & malam, pro deformi. Terent. Andr. Forma. 505. Bona fortassis. ¶ Interdum pro forti. Virgil. lib. 7. Aeneid. -satus Hercule pulcro Pulcer Aventinus. ¶ Pulcrior, comparativum & superlativum pulcerrimus. Virgil. 9 Aeneid. -quo pulcrior alter Non fuit Aeneadūm. Cicer. de Senect. Vva quid potest esse tum fructu lætius, tum aspectu pulcrius? Virg. lib. 1 Aeneid Regina ad templum forma pulcerrima Dido. Incessit, magna juvenum stipante caterva. Idē 6. Aen. Hic genus antiquum Teucri pulcerrima proles.

Pulcrālĭs, Antiqui dixerunt pro pulcro, teste Festo. Ennius: Pulcralibus ludis.

Pulcrē, adverbium, Bellè, benè, præclarè [καλῶς. Gall. *Gentement, bien & honnestement* Ital. *Bene leggiadramente.* Ger. Fein/ wol/ zierlich. Hispan. *Hermosamente.* Pol. *Pięknie, nadobnie.* Vng. *Zepen.* Ang. *Beautifullie, honestlie.*] Plaut. Amph. Optumè optumo opmam operam das, datam pulcrè locas. Cic. lib. 10. Epist. 1. epidum pulcrè noram. Plaut. in Merc. Si tu vera dicis, & pulcrè, ædificaras arbitror. ¶ Ponitur aliquando pro sapienter, interprete Donato, Terent. in Evnuch. Dixti pulcrè, nunquam vidi melius consilium dari. ¶ Aliquando pro valde, fortiter, nimis, inquit Do-

quit Donatus. Terent. in Evnuch. At dum accubabam, quàm videbar mihi esse pulcrè sobrius.

Pulcritās, atis, f. t. Antiqui dixerunt pro pulcritudine, ut annotavit Nonius, citans illud Cæcilii: Di boni, quid illud est pulcritatis? [יפי *iophi.* יפיות.]

Pulcritūdo, inis, f. t. Species, venustas, decor, elegantia: & ut Cic. lib. 3. Tusc. Quæst. inquit, quædã apta figura membrorum, cũ coloris quadam suavitate. [יפי *iophi.* יפיות. Gall. *Beauté.* Ital. *Bellezza.* Germ. Die hubscheyt/schöne/wolgestalt. Belg. *Schoonheyt.* Hisp. *Hermosura, belleza.* Pol. *Piekność.* Vng. *Zépség.* Ang. *Fairnesse, feature.*] Venustas autem est gratia quam affert pulcritudo. Cic. 1 Offic. Pulcritudo corporis apta cõpositione membrorum movet oculos, & delectat, hoc ipso quòd inter se omnes partes quoddam lepore consentiunt. Idem lib. 3. de Orat. Tantam habet pulcritudinem, ut nulla species ne excogitari quidem possit ornatior. Idem lib. 1. Offic. Quis non admiretur splendorem, pulcritudinemq; virtutis?

Pūlĕgium, gii, n. s. Herba hortensis est nota. [γλήχων, βλήχων. Gal. *Herbe appellée poliot.* Ital. *Polegio.* Ger. Polein/ein kraut. Hisp. *Poleo.* Pol. *Poley.* Vng. *Pole.* Ang. *Penniroall or pudding grasse.*] Col. lib. 8. cap. 5: Pulegii furculis fumigentur: ea res videtur prohibere pituitam, quę celerrimè teneros inficit. Legitur etiam pro eodem pulcium. Cic. lib. 1. de Divin. Nam & masculorũ ẽcuscula bruma dicuntur augeri, & pulcium aridũ florescere ipso brumali die. ¶ Accipitur etiã pulcium per translationẽ, pro suavitate sermonis. Cic. ad Tiro. lib 16 Cras expecto Leptam: etenim ad cujus rutam pulegio mihi tui sermonis utendum est.

Pulex, cis, m. t. Vermiculus notus, inde dictus quod ex pulvere generetur. [טרעש *parhosh.* ψύλλα. Gall. *Vne puce.* Ital. *Pulice.* German. Ein flooh. Hispan. *La pulga.* Polon. *Pchła.* Vngar. *Bolha.* Ang. *A flea.*] Plin. lib. 30. cap. 10: Aliud est cuculo miraculum, quo quis loco primum audiat alitem illam, si dexter pes circunscribatur ac vestigium id defodiatur, non gigni pulices ubicunq; spargatur.

Pulicōsus, a, um, Pulicibus plenus. [ψυλλῶδες. Gal. *Plein de puces.* Ital. *Pieno de pulici.* German. Voll flöhen. Hisp. *Lleno de pulgas.* Polon. *Pełno pchł.* Vng. *Bolhás.* Ang. *Full of fleas.*] Columb. lib. 7. cap. 13: Pulicosæ canti remedia sunt: Sume cyminum tritum, pari pondere cum veratro, aquaq; mistum, & illitum, seu cucumeris anguinei succum, vel (si hæc non sunt) veratri amurca per totum corpus infusa.

Pulex araneus, exigui corpusculi, acuminatus assultim egrediens, & ob id pulex vocatur.

Pulicaria, pſyllum apud Dioſc. lib. 4. cap 63: Pulicaria Doniza apud Dioſc. lege Conyza.

Pullārīda. Pullaster, vide PVLLVS, substantivum.

Pullātus. vide PVLLVS, adjectivum.

Pulleſco, Pullicenus, Pullities, vide PVLLVS substantivũ.

Pullus, pulli, à puellos, ut quidam putant, per syncopen deducũ. Quorumlibet animaliũ fœtus. [אשרית *ephrĕcath.* יוזל *gbezél* גור *ghor.* Gall. *Poussin, poulain.* Ital. *Piccioli figliuoli nati di mano delle bestie, pollastro, polcino.* German. Das jung eines jeden Thiers. Hispan. *Pollo de qualquier ave, ò pollino de qualquier bestia.* Polon. *Płod wszelyaky.* Vngar. *Fiatiko.* Ang. *The yong of every liuing creature except man.*] Virgil. libro 3. Georg. Continuo pecoris generosi pullus in arvis Altius ingreditur. Iuven. Sat. 13: quia tu gallinæ filius albæ, Nos viles pulli, nati infœlicibus ovis. De pullis gallinaceis est Epigramma apud Martial. lib. 13. Plin. lib. 8. cap. 44: Pullis eorum ceu præstantibus sapore, Africa gloriatur. Pullus ranæ. Horat. lib. 2. Serm. Satyr. 3: [Absentis ranę pullis vituli pede pressis. ¶ Quinetiam prisci pullos dicebant suos catamitos. Vnde Qu. Fabius, cui Eburno cognomen fuit propter candorem, quod ejus naris icta esset fulmine, pullus Iovis appellatus est.

Pullŭlo, m. f. Stolones sunt (ut quibusdam placet) ex arborum radicibus enascentes: [שתילים *sithilim* שתילות *sithelúthóth.* βλαστοί, παραφυάδες. Gall. *Surgeons ou petions de vigne ou autre plante.* Ital. *I nuoui germogli de gli alberi.* Germ. Die jungen sprößlin oder schößlin. Hisp. *Pimpollos que nascen der arbol.* Pol. *Mł ode Latorośly.* Vng. *Tsömete.* Ang. *Budders of plantes.*] unde & pullulare dictũ putant, pro eo quod est, stolones, sive germen emittere. Plin. lib. 17. cap. 10: Nullis verò tales pulluli proveniunt, nisi quarũ radices, amore Solis atque imbris, in summa tellure spatiantur. In multis exemplaribus legitur pulli.

Pullŭlo, las, pen. cor. n. p. Fœtifico, quasi pullulos: hoc est, stolones emitto. [רוט *tsamach.* βλαστάνω, βλαστάνομαι. Gall. *Pullular, getter forgrene, produire forgrene.* Ital. *Pullulare, germogliare.* Germ. Außsprießen/schößlin herfürbringen/auß schlahen in junge zweig. Hisp. *Nasçer y crecer y echar renuevo el arbol.* Polon. *Wypuszczam latorośly.* Vngar. *Tsömet tsechm kiserazom.* Ang. *To springe or come vp yonge.*] Nam pullulare dicimus arbores, quum à radice novæ plantæ surgunt. Virg. 2. Georg. Pullular ab radice aliis densissima sylva. Plin. li. 17. cap. 10: Natura & plantaria demõstravit, multarũ radicibus pullulante sobole densa, & parente matre quos enecet. Ejus quippe umbra turba indigesta premitur, ut in lauris, platanis, cerasis, prunis: paucorum in hoc genere nemi parcunt soboli, ut ulmorum palmarumque. Nullis verò tales pulli proveniunt, nisi quarum radices, amore Solis atque imbris, in summa tellure spatiantur. Virgil. lib. 7. Aeneid. Tam fævæ facies: tot pullulat atra colubris. ¶ Hujus compositum est expullulo, quod significat extrà pullulo, vel enascor. Columella libro 3: Nec dubium quin gemmæ quæ cacumini proximæ sunt, infœcundæ in eo relinquãtur, ex quibus pampinus expullulat.

Pullŭlāsco, scis, n. t. Pullulans fio, germẽ emitto. [רוט *tsamách.* βλαστάνω. Gal. *Pullular, bourgeonner.* Ital. *Pullulare germogliare.* Ger. *Schoß vberkommen/ grünen / außbrechen außschiessen / oder außtreiben.* Belg. *Nieuwe spruyten voortcomen.* Hisp. *Nasçer y crecer y echar renuevo el arbol.* Pol. *Puszczam wyrastaiąc pokarście.* Vng. *Kizömnek ki szivaszom.* Ang. *To begynne to budde and springe.*] Colum. lib. 4. cap. 21: Ex novello palmite vitis pullulascit.

Pullĕsco, scis, n. t. Pullulasco. [רוט *tsamách.* βλαστάνω.] Col. lib. 4. cap. 21: Quicquid est supra vetusti brachii, amputatur, & ita ex novello palmite vitis pullescit. Quo tamen in loco in emẽdationibus Columellæ exemplaribus legitur, pullulascit. ¶ A pullesco nonnulli deducunt compositum repullesco, citantes locum Columellæ eodem libro cap. 22: Quum ferè pluminarũ stirpium natura sic se commodet, ut juxta cicatricem novella frondibus repullescant. Verùm & ibi emendatores codicũ, Repullulascant legendum ostendunt.

Pullāstĕr, & pullastra, Gallus sive gallina adolescens. [ὀρνίθιον. Gall. *Vn ieune coq, cocher.* Ital. *Pollo, pollastro.* German. Ein junge Hünlin oder Hennelin. Hispan. *Pollo grande quasi gallina.* Polon. *Młode kurczę.* Vngar. *Tsirke, tyukfiu.* Ang. *A cockerell or youngcock.*] M. Varro libro 3. de Re rust. cap. 9: Et ea quæ subjicias, pervetulis, quàm pullastris, & quæ rostra, aut ungues non habẽt acutos: quæ debent potiùs in concipiendo occupatæ esse, quàm in cubando.

Pullĭcēnus, à quibusdam, degenerante jam linguæ Latinæ puritate, usurpatum est pro pullo gallinaceo. Aelius Spartianus, de Alexandro Severo: Et ne earum pastus gravaret annonam, ovos habuit vectigales, qui eos ex ovis, & pullicenis & porcinis alerent.

Pullīnus, na, num, Quod est pulli. [שלשי. Gall. *De poulaille ou poulaillier.* Ital. *De pollastro ò polcino.* Ger. Das eines jungen Hünds. Hisp. *De pollo ò pollino.* Polon. *Młodego kurczęcia.* Vng. *Tsirke.* Ang. *Of the yonge of any beaste.*] Vnde pullini dentes, qui nimium equi jactant. Plin. lib. 8 cap. 44: Quæ nõ prosiliẽ dentes quos pullinos appellant, jaceat conceperit, sterilis intelligitur.

Pullārĭus, m. t. Qui è pastu pullorum captat auspicia. [ὀρνιθοσκόπος. Gall. *Poullailler.* Ital. *Pollaro.* German. Der mit Hünern vnd gbtt/oder deren warnimpt/Hünermeyster. Hisp. *El que mira de los pollos.* Polon. *Karopas.* Vngar. Tyuk *szelbül iósmondâs.* Ang. *A poyner.*] Livius libro 10: Nam quùm pulli non pascerentur, pullarius auspicium mentiri ausus, tripudium solistimũ nuntiavit Consuli. Cicero 2. de Divinat. Attulit in cavea pullos is qui nominatur pullarius. Liv. 8. ab Vrbe: Nanque Papyrius Dictator à pullario monitus, quum ad auspicium repetendum Romam proficisceretur Cicero lib. 10 Epist. Fam. Litera rectè, oblata est religio. Commoto pullariorum admonitu, non ita diligenter cum auspiciis operam dedisse.

Pullātio, onis, f. t. Accipitur pro fœtura pullorum, quæ & pullitio dicitur. [τῶν ὀρνίθων τὸ γεννᾶσθαι. Gall. *Nichée ou couuee de poullets.* Ital. *Nascimento, ò il covare de polli.* German. Brutung. Hispan. *Nascimiento, ò criança de los pollos.* Polon. *Lęgnie się ich kurząt.* Vngar. Tyuk *tenyesztés.* tyuk *költen.* Ang. *Hatching or bringing vp of chickens.*] Colum. lib. 8. cap. 5: Plerique tamen etiam ab ovo Solstitio non putant bonam pullationem.

Pullĭtĭes, ei, f. q. Ipsa pullatio. [τὸ τῶν ὀρνίθων γεννᾶσθαι.] Colum. lib. 8. cap. 10, de turture: Hujus avis ætas ad saginam non tam vera est idonea, quàm novella. Itaq; circa messem quum jam confirmata est pullities, eligitur. Idem libro 9 cap. 11. de apibus: Quum primo Vere in eo vase nata est pullities, novus eligitur.

Pullŭs, a, um, Fuscus, in nigrum vergens, cujusmodi est color terræ, qui & Bæticus dicitur, sive Hispanus. [שחור *schachór* כמוס. Gall. *Noir gris enfumé.* Ital. *Fosco.* Germ. Schwartz/ auß die schwerne zeucht. Belg. *Swert.* Hispan. *Negro.* Polon. *Szarawy.* Vng. *Fekete szine.* Ang. *Black or darke colour, of mourneful colour.*] Virgil. lib. 3. Georg. ne maculis infuscentur pulli: id est, nigris, inquit Servius. Tibullus libro 1. hinc Alcidit ad magicos hostia pulla deos. Hoc colore olim uestis utebantur. Cic. in Vatin. Atque etiam id à te scire cupio, consilio, aut qua mente feceris, uti in epulo Q. Arrii familiaris mei cum toga pulla accumberes. Idem 6. Verrin. In hac enim majorem partem diei cum tunica pulla sedere solebat, & pallio. Pure solum, & pullum. Colum. in Præfat. lib. 1. In calidis regionibus nigra terra quã terram pullam vocant. Plin. lib. 17. cap. 4.

cap.4:Nec pulla,qualem habet Campania, ubique optima vitibus. Pullum olus: id est, olus atrum. μελανείλαιον. Col.lib.17: Atque oleris pulli radix:hoc est,oleris atri.

Pullātus,m.f. Pulla veste indutus, atratus. [לבוש kadhēr.μελανειμων. Gall. *Vestu de noir.* Ital. *Vestito di nero.* German. Der schwarz bekleidet ist oder ind tregt. Hispan. *Vestido de negro.* Pol. Wyalobe ubieçon. Vngar. *Gyaszruhaban bitbszt.* ɡyaszlo. Ang. *Clad in mourning apparell.*] Cicer. in Vatin. Quis unquam cœnavit atratus, quum ipse epuli dominus, Qu. Arrius albatus esset? Quando quæ pullatus accipitur pro viliori persona, sive rudi & imperita: translatione sumpta à spectaculorum consuetudine, in quibus lautiores candidis togis spectabant: (ut non uno in loco indicat Martialis) tenuiores, quibus mutandæ togæ copia non erat, nigris. Suetonius in August. Militem secrevit à populo, multis ex plebe proprios ordines assignavit, prætextatis cuncum suum & proximum pædagogis: sanxitq; nequis pullatorum media cavea sederet. Quintil.li.2.cap.13:Iam collidere manus, terræ pedem incutere, femur, pectus, frontem cædere,mirè ad pullatum circulum facit: hoc est,ad cumulum rudium atq; imperitorum hominum.

Pullĕgo,ginis,Pullus color. [μελανία. Gall. *Noirceur,ou couleur enfumée.* Ital. *Color fosco.* German. Schwartzechte farb / rauchfarb. Hispan. *Color negro.* Polon. Czerność. Vng. Fekete ɡin. Ang. *Blacke or natturall colour.*] Plin.lib.8.cap.48: Fulvas lanas Tarentum habet, & alias suæ pulliginis.

Pulmentum, ti, n. s. Ipsa pulis, vel aliud cibarium ad modum pultis factum. [מבשל mazidh.ἄρτυσις. Gall. *Potage, & toute sorte de viande.* Ital. *Ogni vivanda con brodo.* Ger. Ein dicke brüe/ein Muß. Hisp. *Manjar delicado.* Pol. *Brya.* Vng. *Pep.* Angl. *Potage.*] Apuleius:ius porcorum, pullorum, piscium, & jus pulmentorum largissimas epulas. Plautus in Aulular. Pulmentum pridem eripuit milvius. Horat.1.Epistol.19: Cœnes ut pariter pulmenta laboribus empta.

Pulmentārius,pulmentare, om.t. Quod pertinet ad pulmentum. [τὸ ὀψαρτυτικὸν ἐντρίμμα.]. Gall. *De potage, & autre viande.* Ital. *Cosa de vivanda con brodo.* German. Das zu dem Muß ist. Hisp. *Cosa de manjar delicado.* Polon. *Iuszalis.* Vngar. *Pepbez valo.* Ang. *Belonging to potage.*] Plin.lib.18.cap.12: Quinetiam fabacia pisco tritu suæ religionis diis in sacro est, prævalens pulmentari cibo.

Pulmentārium,rii,n.s.propriè dicitur puls,vel cibus in modum pultis factus: quanquam & generalius,pro quovis opsonio sumitur.[ὄψον ἄρτυσις. Gall. *Potage,ou autre viande autre que potage.* Ital. *Ogni vivanda con brodo.* Germ. Muß Hisp. *Manjar delicado y manjar de carne sin hueso.* Pol. *Rzatko wszystkiego pokarmu.* Vng. *Pep.* Ang. *Potage or other meate made like potage.*] Autor est enim Plin. lib.18.cap.8: primum in Latio cibum pultem fuisse, non panē: argumentoq; id esse, quòd pulmentaria pro cibis sua etiam ætate dicerentur. Colum.lib.12.cap.3: Satureia viridis esui est jucunda,nec arida,inutilis ad pulmentaria condienda. Horat. 2.Serm.Satyr.3: -tu pulmentaria quære Sudando. Vncta pulmentaria, Persius Satyr.3.In Evangelio quoque legimus:Nunquid pulmentarium habetis?

Pulmo,onis,m.t.Viscus spongiosum,corporis totius secundū cor nobilissimum, ad usum gulæ bubulæ similitudinem dissectū, follis modo spiritum attrahens, eundemque reddens, caloremque nativū leniter refrigerans. [πνεύμων. Gall. *Le poulmon.* Ital. *Polmone.* Germ. Die Lungen. Hisp. *El pulmon, bofano.* Pol. *Płuca.* Vng. *Tudō.* Ang. *The lighter.*] Pers. Satyra 1:Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet. Ovid.in Epist. Cernis ut è molli sanguis pulmone remissus, Ad Stygias cerno limite ducat aquas. Apud veteres sæpiùs pluraliter pulmones dicebantur, sicut & cervices. Plautus in Curcul. Pulmones distrahuntur, cruciatur cor. Cic.2.Tusc.quæst. Lateri inhærens, motu lacerat viscera, urgensq; graviter pulmonum haurit spiritus. ¶ Pulmo item piscis sensu carens, indubitata tamen nautis futuræ tempestatis signa præbens. Vide Plin. lib. 6. cap. 47. & lib.17.cap.ultim.

Pulmonārius,a,um, Pulmonis inflammatione laborans, quam & febris acuta & difficultas anhelitus solent comitari. [πνευμονικός, πνευμονικός. Gall. *Qui a mal en son poulmon, douleur aux poulmons.* Ital. *Infermo del polmone.* Germ. Das Lungensüchtig ist. Hisp. *Tesi de bofanos.* Pol. *Dychawiczni* Vngar. *Dagados tudoju* Ang. *That hath a desease in the lightes.*] Colum.lib.7.cap.5: Ovem pulmonariam similiter ut suem curari oportet, inserta per auriculam, quam veterinarii *consilegiam* vocant. Quin & morbum ipsum pulmonarium dicimus, quem Græci appellant φθοϊκὸν ἀφθονίαν. ¶ Pulmonaria item herba est quā nonnulli pepannum appellant, buglossi folio, sed promisso magis, atq; læviore, colore quoque dilutiore, albicantibus maculis notato, ad similitudinem pulmonis: unde & nomen accepit.

Pulmōnĕus,Poma quædam pulmonis instar tumentia. Plin.lib. 15. cap. 14: Stolidè tument pulmonea. Perottus ea esse existimat qua Itali sua lingua *Centum solida* appellant.

Pulpa, æ, f. p. Pars carnosa in corpore animalis, quam & musculum appellant. Dicta est quòd pulpitet, & sæpè resiliat: vel pulpa dicta à pulte, quod pulte mista vescebatur. [μῦς. Gall. *Poulpe, chair sans os.* Ital. *Polpa.* Germ. Die mauß oder mauß fleisch. Hisp. *La pulpa, carne sin hueso.* Polon. *Lizdmięsa.* Vng. *Hus sen.* Item *Az ai manak bia es magua kbzbt vala husa.* Ang. *Flesh without bones.*] Matt.lib.3:Et pulpam dubio de Petasone voras. In arborum quoq; carne pulpæ dicuntur, meatuum quidā discursus venis similis, nisi quod venæ altiores candidioresq; spatiantur, pulpæ fistilibus insunt: unde fit ut ante ad caput trabis quamlibet longæ admota, ictus ab altero capite vel graphii sentiatur. Plin.lib.16.cap.38: Quibusdam arboribus pulpa sine nervis,mero stamine & tenui constat: hæcque maximè fistilia. Alia frangi celeriora quàm findi,quibus pulpa non est.

Pulpāmĕntum,ti,n.s. A pulpa deductū:quo nomine significātur carnes delicatiores, aliave lautiora opsonia. [ὀψαρτύσεις. Gall. *Viande,ou viande delicate & friande.* Ital. *Vivanda ben fatta ordinata.* German. Ein schleckerhafftige speiß/ein schleckhyssen. Hisp. *Manjar delicado, y carne sin hueso.* Polon. *Lakotky.* Vngar. *Enni vala kedvesbbia anagy falatok.* Ang. *A deintie dish well seasoned.*] Terent in Eunuch. Tute lepus es,& pulpamentum quæris? ἐκ ὄνου σύκα, ἐκ κεφαλῆς ἐπιγραφή, Cujus proverbii usum suprà explicuimus in dictione L. & PVS.

Pulpĭtum,n.s. Locus editior in orchestra, in quo chorus Tragœdiarum, & Comœdiarum, quoad Comœdiæ chorum habuerunt, cæteriq; personam non habentes, fabulæ subserviebant, histrionibusq; in scenam abditis, populum gesticulatione retinebant. [προσκήνιον, λογεῖον. Gall. *Pulpitre ou chaire.* Ital. *Pulpito.* German. Das höltzer oder unter theil einer Bühne/ auff deren man im Schawspil battet. Hisp. *El pulpito, o predicatorio.* Pol. *Pulpest.* Vng. *Predikalo szek magas karosszek.* Ang. *A pulpit.*] Plin. Epist. 90: Indecora ludibria, scenā & pulpito digna. ¶ Ponitur etiam pro suggesto: id est, quocunque edito loco sive cathedra: cujusmodi sunt ex quibus docent disciplinarum professores, aut qui concionem habent ad populum. Sueton. de claris Grammaticis: Repeto quendam principem nomine alternis diebus declamare, alternis disputare, nonnullis manè dissertare, post meridiem remoto pulpito declamare solitum.

Pŭls,tis,f.t. Cibi antiquissimi genus, ex farina & aqua cōstans, additis interdum ovis, melle, vel caseo. [πολῖτης, πόλτος, ἄλφιτα. Gall. *Une sorte de viande de quoy usoyent les anciens en lieu de pain, faite de farine, eau, miel ou fromage, & autfi.* Ital. *Polenta con farina & aqua condita con mele à formaggio.* Germ. Ein Muß / vorzeiten ward diese gattung auß wasser vnnd mēl mit eyern/honig/ ꝛc. angemacht. Belg. Papye. Hispan. *Las puches ò poleadas.* Polon. *Kaszą,* item *brya.* Vngar. *Pep, domikatusres etrk.* Ang. *Potage gruell.*] Actius πόλτος: hoc est, pultem appellari ait forbitionem omnem confectam ex cerealibus granis in succū resolutis. Plin.lib.18.cap.8:Pultem autem non pane longo tempore vixisse Romanos manifestū est: quoniam inde pulmentaria hodieq; dicuntur. Porrò quod ad vocis hujus etymon attinet, quidam à sono dictum existimant, quem edit dum coquitur. Festus tamen videtur innuere à pullis pultem appellari, quòd pullarii, ut tripudium solistimum facerent, hoc potissimùm cibi genere pullos pascerent. Verba Festi sunt hæc: Puls potissimùm dabatur pullis in auspiciis, quia ex ea necesse erat aliquid decidere quod tripudium faceret: id est, terripavium. Pavire enim ferire est. Bonum enim augurium esse putabant, si pulli per quos auspicabantur, comedissent, præsertim si eis edentibus, aliquid ex ore decidisset: sin autem omnino non edissent, arbitrabantur periculum imminere. Hæcille. πόλτος autem Græci recentiores imitatione Romanorū videntur appellasse, quum à vetustioribus πολῖτης vocaretur.

Pŭltĭcŭla,æ, diminutivum à pulte. πολτάριον. Col.lib.8 cap.11: Nec minus quolibet frumento cocta pulticula. Plin. libr. 26. cap.8.de polypodio loquens: Coquitur in pulticula ad alvum vel in febri leniter solvendam.

Pŭltārius,tii, Vasculum culinarium, in quo puls decoquebatur. [χυτρίδιον, ἀθηναῖον. Gall. *Vaisseau ou on cuisoit telle viande.* Ital. *Vaso da cuocervi la polenta.* German. Ein Mußhafen / ein geschirr/in dem man Muß kochet. Hisp. *El polchero ò olla para cozer puches.* Pol. *Garniecz do warzenia kaszy albo bryc.* Vng. *Pep fözö fazek.* Ang. *A vessell to seeth gruell in.*] Corn. Celsus: Si cætera defecerint, calyculus aut pultarius oris compressioris ei rei commodè aptatur. Plin.lib.7.cap.53: Edita cœna calidam potionem in pultario poposcit. Colum. lib. 12. cap. 43: Sed uvæ dependentes à matre sic in pultarios condi debebunt, ne quæ partes vasa contingant.

Pulso, Pulsus, Pulto, Vide PELLO.

Pulvīnar, pen. prod. n. t. Est quod capiti dormituri subjicimus: dictum quasi pluvinar, quòd ex plumis soleat confici. [כסת kĕsĕth. τὸ ἀνάκλιτον. Gall. *Un oreiller.* Ital. *Guanciale cossino.* Ger. Ein Hauptküssin. Belg. Een hooft puw. Hisp. *Almohada de estrado.* Pol. *Podusżka.* Vngar. *Vankos gyeruafinaly.* Ang. *A pillow or a cushin.*] Vtebantur autem pulvinaribus potissimùm

lautissimi quiq;, præsertim in lecto conjugali. Quo factum est ut pulvinar figuratè pro ejusmodi toris accipiatur. Iuven. Sat. 6: fumoque lucernæ Fœda lupanaris tulit ad pulvinar odorem Ovid.lib.2.de Pont.Eleg.2: Incolumis conjunx sua pulvinaria servat. ¶ Distinguit autem Placides in Glossis inter Pulvinum & Pulvinar:pulvinus,*vnguis*,est privati hominis cervical, vel culcitral. Pulvinar verò ac pulvinaria principum sunt vel regum: id est,lectisternia. ¶ Sedentibus quoque, & rei alicui innitentibus pulvinaria subjici solēt. Ovid.lib.1.de Arte: -fuit utile multis Pulvinar facili composuisse manu. Loquitur autē de iis officiis quę in Circo spectantibus mulieribus ab amatoribus præstari cōsueverant. ¶ Pulvinaria item in templis dicebantur lectali diis dicati,in quibus illorum simulacra solebant reclinari,atque in hac significatione semper Cicero utitur. Cic. pro Domo sua:Ea aram: & ædiculam, & pulvinar sub saxo sacro dedicavit. Ovid. 14. Meram. -& pulvinaribus altis Dignior est. Sternebantur autem hi lectuli quoties decreta erat supplicationunde & lectisternium nuncupabatur; sicut docet Augustinus lib.3.Civit. Livius: Curatum lectisternium, & per triduū habitum Decemvirīs sacrorum curantibus, & pulvinaria in conspectu fuēre Iovi & Iunoni: alterum Neptuno & Minervæ: tertium Marti & Veneri: quartum Apollini & Dianæ: quintū Vulcano ac Vestæ: sextum Mercurio & Cereri. ¶ Abusivè aliquando pulvinaria pro templis ipsis dicuntur: inde apud Liv. legitur ad omnia pulvinaria sacrificatum fuisse. Cic. in Catil. Quoniam ad omnia pulvinaria supplicatio decreta est, celebratote illos dies cum conjugibus ac liberis vestris.

Pulvīnar,ăris,n.s.Pulvinar:quod scilicet capiti substerni, aut sessuro subjici solet. ¶ Item lectus qui in templis sterni consuevit. Liv.1. bell. Punici: Et corvum in ædem Iunonis devolasse, atque in ipso pulvinario consedisse.

Pulvīnŭs,ni,pen.prod.m.s. Pulvinar:hoc est,quo dormientium capita fulciuntur: à Plumis quibus farcitur, nomen habens, quasi pluminus. [כסת *chesith.* κεφαλικὸν πλήκτρον. Gall. *Vn coussin ou oreiller.* Ital. *Guanciale.* Germ. Ein hauptkussin/küssen. Belg. Een cussen. Hisp. *Almohada de estrado.* Pol. *Wezgłowie, podusiczka.* Vng. *Vankos parna fenaly.* Ang. *A pillow or a cushion.*] Cicero in Ver. act. 7: Nam ut mos fuit Bithyniæ regibus, lectica hexaphoro ferebatur, in qua pulvinus erat perlucidus, Melitensi rosa factus. Apuleius: Quatuor Eunuchi confestim pulvinis compluribus, vento tumentibus, pluma delicata, terrestrem nobis cubitum peribruunt. ¶ Pulvinus item dicuntur qui sellis, scamnisve imponuntur quo mollior sit sessio, plumis, lana, vel tormento facti. Cic.Trebatio: Sella tibi est in ludo:eam pulvinus sequetur. Idē de Orat. Tum Crassus pulvinos poposcisse,& omnes in iis sedibus quæ erant sub platano,consedisse dicebat. Iuvenal.Sat. 3: -excat, inquit, Si pudor est, & de pulvino surgat Equestri. Cujus res legi nō sufficit, & sedeant hic Lucunum pueri quocunque in formice nati. ¶ Pulvinus, item in hortis dicitur terra eminens, seu protuberans inter duos sulcos: quod genus in agris à porrigēdo,porcam appellant. Plin.lib.19.cap.14: Areis distingui, easque resupinis pulvinorum toris ambiri singulis tramitum sulcis qua datur accessus homini,scatebrisq; decursus. Colum.lib. 11.cap. 3:Vlpicum habet velut allium, plures cohærentes spicas:hæque quum sint divisæ, liratim seri debebunt,ut in pulvinis positæ, minùs infestentur hyemis aquis.

Pulvīnārĭus,ia, tum, Quod est ad similitudinem pulvini,eminus, & protuberans. [κεφαλοειδὴς. Gall. *Fait en facon d'oreiller, mol comme plume.* Ital. *Fatto à figura di guanciale.* Germ. Das hauchtecht ig vnnd kuffgebiasen ist wie ein küssen. Hisp. *Cosa mollida à de estrado,à echa en manera de almohada.* Pol. *Nadety.* Vng. *Fenaly, parna formaiara valo.* Ang. *Made like a pillow or cushion.*] Plin. libr. 15.cap. 22.de jugiandibus loquens: Nec non & honos his naturæ peculiaris, gemino protectis operimento pulvinati primùm calycis,mox ligneī putaminis. Idem lib. 17.cap.22: Clivosa loca altiores poscunt scrobes, præterea pulvinatis à devexitate labris.

Pulvīnŭlus, li, diminutivum à pulvinus,varia habens significata,quemadmodum suum primitivum. [κεφαλειδὲς πλήκτρον. Gall. *Petit oreiller,petit dauet.* Ital. *Piumaccetto.* Ger. Ein küssetin. Hisp. *Pequeña almohada.* Polon. *Wezgłowie podusiczka.* Vngar. *Femalyotska parnatzka.* Ang. *A little pillow or cushion.*] Nam modò id significat quo dormientium capita fulciuntur: modò id quod scamnis, sellisve imponitur quò commodior sit sessio. ¶ Nonnunquam etiam pro areola in hortis in medio duorum sulcorum eminente.In qua significatione usus est Col.lib.de Arboribus,cap.10:Sed quæcunq; in clivis erunt positæ,ita ablaqueandæ sunt, ut à superiore parte secundum codicem lacusculi fiant,ab inferiori autem pulvinuli altiores excitentur.

Pulvillus, li, aliud diminutivum, m. s. ut Serici pulvilli, serico panno obducti. [τὸ κεφαλειδὲς πλήκτρον, τὸ ἐρυθρὸν ὑπόστρωμα, ἐπιχρίσματα ἐρυθρὰ. Gall. *Petit oreiller.* Ital. *Picciol guanciale.* Ger. Ein küssetin. Hisp. *Pequeña almohada.* Pol. *Podusiczka.* Vng. *Piczinyuk fenalyotska,parnatzka.* Ang. *A little pillow or cushion.*] Horat. Epod. 8:

Quid quod libelli Stoici inter sericos lacēre pulvillos amant.

Pulvis, ĕris, hujus pulveris, tàm masculini quàm fœminini generis,Terra minuta & arida. [אבק *abak.* עפר *hephár.* κονιορτός. Gall. *Poudre.* Ital. *Polvere.* Germ. Staub. Belg. Stof pouer. Hisp. *Polvo.* Polon. *Proch.* Vng. *Por.* Ang. *Dust, powder.*] Propert.libr. 2. Eleg. 11: Sit mihi perpetuò pulvis Hetrusca domus. Virg.lib.4.Georg. -ceu pulvere ab alto,Quum venit, & densum sicco spuit ore viator Aridus.Idem 1.Georg. Humida solstitia, atq; hyemes orate serenas Agricolæ, hyberno lætissima pulvere farra,Lætus ager. Quintilian. lib. 5.cap.6: Sed ner ornatiter pulverem movet.Dicitur autem pulvis (ut quidam existimant)à pellendo,quòd ventorum impetu pellatur. ¶ Accipitur aliquando pro loco certaminis,*vnguis.* Cicero 3 de Legib. Doctrinam ex umbraculis eruditorum, atque,non modò in solem atque pulverem,sed in ipsum discrimen aciemque produxit.Virgil.7.Aeneid. Ante urbem pueri, & primævo flore juventus Exercentur equis, domitantque in pulvere currus.¶ In suo pulvere currere:id est, ea in re versari in qua quis plurimū valeat. Ovid. in Fast. Inque suo noster pulvere curat equos. ¶ Citra pulverem cōtingere dicitur, quo quis facilè,& cito negotium potitur: quæ translatio sumpta est à palæstrita, qui certamen initurī se mutuo pulvere solebant aspergere, ut corpora ceromate, & sudore lubrica, mutuas prehensiones nec frustrarentur, *vnguis.* Gellius libro 5: Ovandi, *vnguis*, causa est, quum deditione repentè facta,sine pulvere (ut dici solet) incruentaque victoria obvenit. ¶ Apud antiquos etiam pulvis dicebatur. Sed ab eo quod est pulvis, genitivus erat pulvis ut apud Catullum in Epithalamio Iuliæ: Ille pulvis Erythæi Siderumque micantium Subducat numerum prius.Pulvere verò, pulveris. Verùm hodie tantùm in usu est pulvis in recto, pulveris in obliquis.

Pulvĕrĕus,a,um,& pulverulentus,a,um.de quibus infrà.

Pulvĭscŭlus,li,diminutivum à pulvis: [τὸ κονιορτὸς μικρὸν ἐστιν. Gall. *Poudrette.* Ital. *Polverino.* German. Ein staubin. Hispan. *Pequeno polvo.* Pol. *Proszek.* Vng. *Porotska.* Ang. *Small dust or fine powder.*] quod quamvis generaliter pro omni fumatur pulvere, propriè tamen de eo dicitur quo mulieres utuntur, ut vel cutis colorem commendent, vel densiorem candorem inducant:quo & cinis dicitur:à quo aliam emovet, Immundi epitheto fecevit Virgilius primo Georgic. Et cinerem immundum latos jactare per agros. Apuleius: Mīsi,unctūsti,mundicias dentium,Nitelas oris,ex Arabicis fugibus Tenuem,candificum , nobilem pulvisculum, Complanatum rumidulæ gingivulæ, Converritorem pridianæ reliquiæ, Nequa visatur terra labes sordium Restitutis forte labellis oris. ¶ Cum pulvisculo aliquid converri dicimus,quotiēs omnia sic tolluntur, ut nihil sit reliqui,ne pulvis quidem. Plautus Rudens. Converret jam hic me totum cum pulvisculo.

Pulvĕrĕus,a,um, Quod ex pulvere est: [κονιορτώδης. Gall. *Poudreux, de poudre.* Ital. *Di polvere.* German. Das auf staub ist. Hisp. *Cosa de polvo.* Pol. *Prochowy.* Vng. *Porobol valo.* Ang. *Of dust.*] ut nubes pulverea: id est, ex pulvere moto excitata. Virgilius Aeneidos: Stant pavidæ in muris matres, oculisque sequuntur Pulveream nubem. ¶ Nonnunquam idem quod pulverulentus:hoc est,pulvere plenus. *vnguis.* Ovid 7 Metam. Pulvereamque trahens per summa cacumina pallam, Vmbram. Æquor pulvereum, pro arena in qua pugnatur. Stat. 11. Theb. Iamque in pulvereum, furiis hortantibus, æquor Prosiliunt.

Pulvĕrŭlentus,a,um. Pulvere plenus. [κονιορτώδης. Gal. *Poudreux.* Ital. *Polveroso.* German. Voll staub/staubig. Hisp. *Lleno de polvo.* Polon. *Pełni prochu.* Vngar. *Poros.* Ang. *Dusty or full of dust.*] Cicero ad Atticum libro 5: Nunc iter conficiebamus arduum & pulverulenta via. Virgilius 12. Aeneidos: -vestigat vestigia Pulverulenta fuga Rutuli daneterga per agros. Martialis 5: Est illic conjunx, quæ te manibusque sinuque Excipit, nullā pulverulentus cas. Varr.lib.3. de Re rust. cap.18: Minus valetum signa,si sunt pilosæ & horridæ,aut pulverulentæ, ubi spicii eas urgeat tempus.

Pulvĕro,as,act.p. Occēo, glebas majores comminuo, & in pulverem resolvo. [διλικμάω. Gall. *Pulueriser, poudrer, mettre en poudre.* Ital. *Ridurre in polvere, impolverare.* German. Zu staub machen/in pulver zerbrechen. Hispan. *Hazer polvo, empolvorar.* Polon. *Zaprawiam roli.* Vngar. *Porrasnak gyurnak.* Ang. *To lay over with dust, or to dissolue into dust.*] Colum. libro 11.cap. 2: Priusquam vineæ pulverentur, si perraræ vel rara ipsa vitis, lupini modii tres, vel quatuor in singula gera sparguntur. ¶ Pulverat, Plautus dixit pro pulverat fit.ait enim: Ex. 2 Dave,age, sparge, mundum esse hoc oportet bulum volo: Venus ventura est nostra,nolo hic pulverem

Pulvĕrārĭus, s. t. Est genus culturæ (ut inquit Servius in secundum Georgicōn.) quo imminutæ glebæ sicubi ipsa cantur. [ἐξ ἀμφοτέρων. Gall. *Pulverisation, l'action de mettre en poudre.* Ital. *Vso pulverizare.* German. Das zu staubmachen

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

ſtreichung der erdſchollen zu pulver. Hiſpan. *Obra de hazer poluo, y aparar.* Polon. *Rolei zaprawianie.* Vngar. *Keneréſ.* Ang. *Diſſolving into duſt, or breaking of clodes.*] Colum. lib. 11. cap. 2: Sed frigidioribus regionibus pulverationem faciunt, quam vocant ruſtici *ratationem*, quum omnis gleba in vineis refringitur, & reſolvitur in pulverem.

Pūmex, pumicis, m. 1. Lapis cavernoſus, aquis innatans, ad ſcabra lævigenda laudatiſſimus. [κίονγαρ. Gall. *Pierre ponce.* Ital. *Pomice, pomica, pietra pomica.* German. Bimsſtein. Belg. Bunſteen. Hiſpan. *La piedra eſponia.* Polon. *Kamien ſzarowaty.* Vngar. *Kenyérſzikalab moſokó.* Ang. *A pumish ſtone vſed to mak perchment ſmuth.*] Virgilius libro 12. Aeneidos: Incluſus ut quum latebroſo in pumice paſtor Veſtigavit apes, fumoque implevit amaro. Idem 5. Aeneidos: -& dulces latebroſo in pumice nidi. Idem 4. Georgic. Poſtquam eſt in thalami pendentia pumice tecta Perventum. Pumicibus cavis. Ovidius 8. Metamorph. Pumice multicavo, nec lævibus atria tophis Structa ſubit, molli tellus erat humida muſco. Lævius pumice, pro molli, & effœminato. Iuvenalis Satyra 9: Nam res mortifera eſt inimicus pumice lævis. Ovid. lib. 3 Triſtium: Quod neque ſis credo flavus nec pumice lævis. Plinius libr. 36. cap. 21: Sed & ii pumices qui ſunt in uſu corporum lævigandorum fœminis, jam quidem & viris, teſte (ut ait Catullus) liberis, laudatiſſimi ſunt Melo, Scyro, Aeolis inſulis. Probatio eorum eſt in candore, ac minimo ponderе, & ut maximè ſpongioſi, atque aridi ſint, ac teri facilè nec in fricando arenoſi. A Græcis dicitur κίονγρις, à ſimilitudine vermiculi, qui κὶς dicitur, qui in tritico, hordeoque quũ reſtituerunt, naſcens, femina illà cuſpide ſua multis foraminibus ſolet terebrare. Vis ejus in medicina eſt extenuare, ſiccare & abſtergere. ¶ A pumice aquam quærere, à Plauto dictum, pro eo quod eſt fruſtrà ab alio petere, cujus ipſe à quo petas, maximè ſit indigens: nihil enim pumice lapide ſiccius, nihil ſiticuloſius. Plautus Perſa: Qua confidentia rogare tu à me tantum audes Argentum impudens? quin ſi egomet totus væneam, vix poteſt Recipi quod tu me rogas: nam tu aquam à pumice nunc poſtulas. ¶ Pumex etiam fœminino genere reperitur. Catullus ad Cornelium: Cui dono lepidum novum libellum Arida modò pumice expolitum.

Pūmicētus, a, um, Quod pumicis vel naturam, vel ſimilitudinẽ habet: hoc eſt, ſcatum & cavernoſum. [κιονγερώδης. Gall. *Qui reſſemble aux pierres ponces.* Ital. *Di picciola fori come la pietra pomica.* German. Das löcherechtig iſt wie ein Bimsſtein. Hiſp. *Coſa eſponioſa.* Polon. *Dziurkowaty.* Vngar. *Kenyérſzikalab moſokó lyukaſatos.* Ang. *Drie, holem, lyk a pumish ſtone.*] Plinius libro 17. cap. 1: Pumicoſa terra. Idem lib. 32. cap. 8: Quartum Pumicoſius, ſpongiæq; patri ſimile, penè purpureum. Pumicoſus locus pumicibus plenus.

Pūmicēus, adjectivum, Quod ex pumice eſt, vel quod aridũ eſt ad ſimilitudinem pumicis. [κιονγερώδης. Gall. *De pierre ponce, qui reſſemblant à pierre ponce.* Ital. *Di pomica.* Ger. Trocken wie ein Bimsſtein. Hiſp. *Coſa de eſponia.* Pol. *Suchi.* Vngar. *Kenyérſzikalabmoſoſo klikvalo.* Angl. *Of a pumish ſtone.*] Plaut. in Pſeud. Pumiceos oculos habeo, non quco lacrymas exorare.

Pūmico, as, pen. cor. act. 1. Pumice polio, lęvigo. [λειαίνω τῇ κιονγρίδι. Gall. *Poncer, nettoyer & polir auec pierre ponce.* Ital. *Polire liſciare.* Ger. Mit einem Bimsſtein aufreiben vnnd battieren/etwen. Hiſp. *Fúr, eſponar.* Polon. *Vgl'adzem.* Vngar. *Kenyérſzikalabmoſoſo kivalnarom.* Ang. *To poliſh with a pumish ſtone.*] Tibul. lib. 3. Eleg. 1: Pumicet, & canas tondeat antè comas.

Pūmicātus, a, um, Pumice politus. Mart. lib. 1: Mutare dominum non poteſt liber notus, Sed pumicata fronte ſi quis eſt nondum. Nec umbilicis cultus atq; membrana.

Pūmilio, onis, m. t. Proprie dicitur homo parvæ & humiliſſtaturæ, quem Græco vocabulo *nanum* appellamus. [חגב *ghamidh.* νάνος. Gall. *Nain ou naintre, de petite & baſſe ſtature.* Ital. *Nano, homo picciolo.* German. Ein Zwergin. Hiſpan. *Enano, hombre pequeno.* Polon. *Karlek.* Vngar. *Lyukiember.* Ang. *A dwarfe or very litle perſone.*] Gellius libro 19. cap. 13: Quos *pumiliones* dicimus, Græci νάνους appellant. Martialis libro 14: -quæ vincere nanò, Parma tibi, ſcutum pumilionis erit. ¶ Transfertur etiam ad aves, aliaque cujuſvis generis animalia humilis ſtaturæ. Colum. lib. 8. cap. 2: Pumiliones aves, niſi quem humilitas earum delectat, nec propter fœcunditatem, nec propter alium reditum nimium probo.

Pūmilus, ſen. cor. νάνος. à Statio ponitur pro pumilione. lib. 1. Syl. Caſaræque vagis grues rapinis Mirantur pumilos ferociores. ¶ Legitur & Pumilo, onis, in eadem ſignificatione: ut ibidem apud Statium. Hic audax ſubit ordo pumilonũ. Quos natura brevi ſtatu peractu Nodoſum ſemel in globum ligavit. ¶ Item Pumilius, lii, apud Suetonium in Auguſto, eadem ſignificatione legitur cap. 83: Nam pumilios, & diſtortos, & omnes generis ejuſdem, ut ludibria naturæ, malique ominis abhorrebat.

Pūnctus, m. ſ. & Punctum, n. ſ. Dicitur minima individuaque lineæ pars, nullam neque longitudinem habens, neque latitudinem, neque profunditatem. [נקדה *nekuddah.* ἄτομος, στιγμή. Gall. *Vn poinct.* Ital. *Punto.* Germ. Ein punct oder tupffin. Hiſp. *Punčto en la geometria.* Polon. *Punkcyik.* Vngar. *Pont.* Angl. *A poynt, a prick.*] Seneca: Punctum, & adhuc puncto minus, mundi quod incolimus. Plin. lib. 2. cap. 68: Non aliud eſt terra univerſa quàm mundi punctus. Tradunt Geometræ, punctum eſſe corpus individuum, in quo neque longitudo, neque latitudo, neque altitudo deprehenditur, & ob incomprehenſibilem brevitatem ſui, in partes dividi non poſſe. Hoc protractum lineam efficitrid eſt, corpus unius dimenſionis. Longum enim eſt ſine lato, & duobus punctis ex utraque parte ſolam longitudinem terminantibus continetur. Hanc lineam ſi geminamus, alterum corpus efficitur, quòd duabus dimenſionibus extruitur. ex longo, latoque, ſed alto caret. Punctis autem quatuor continetur, per ſingulas ſcilicet lineas binis, & hoc Græci ἐπιπέδον, noſtri *planum*, ſive *ſuperficiem* vocant. ¶ Quandoque tamen punctum ſumitur pro tempore vel horæ momento. ἄτομον. Cicero Cæcinnę, lib. 6: Itaque ne punctum quidem temporis in ipſa fortuna fuiſſes. Idem pro Cluentio: Neque poſtea Latini punctum eſt temporis commoratus. Cæſar libro 2. belli Civilis: Ita multorum menſium labor, hoſtium perfidia & vi tempeſtatis, puncto temporis interlit. εἰς ἄτομον. ¶ Puncta item pro calculis ſive ſuffragiis accipiuntur. Græci vocant ψηφους. Cicero pro Planc. Nam quòd queſtus ex plures teſtes te habere, quàm quot in ea tribu puncta tuleris. Horatius in Arte: Omne tulit punctum, qui miſcuit utile dulci: hoc eſt, ſolus ſuffragia judicum tulit, qui & utile, & dulce ſcripſit, quoniam profeſſet & delectater. ¶ In ſcriptura item puncta dicuntur quibus clauſulæ interpunguntur: hoc eſt, diſtinguuntur.

Pūnctim, adverbium, Pungendo. [κατὰ ψεκασμόν. Gall. *De poinct, d'eſtoc, en picquant, en poignant.* Ital. *De punta, da eſtocata.* German. Mit ſtächen oder ſtupffen. Hiſpan. *Hiriendo à eſtocadas.* Pol. *Pchaiąc kolącą.* Vng. *Tőrőnt, nyomua gyakua.* Ang. *Pointing.*] ſicut cæſim, cædendo. κατὰ κοπήν. Livius quinto belli Punici: Hiſpano punctim magis quàm cæſim, aſſueto petere hoſtem. ¶ Cæſim & punctim aliquem petere, proverbii ſpeciem habet pro eo quod eſt totis viribus, omnique conatu aliquem aggredi, tranſlatione ſumpta à gladiatoribus, qui modò cuſpidem intentantes, modò ictum deſuper, modò à latere inferentes, inadverſarii necem incumbunt.

Pūngo, gis, pupugi, vel punxi, punctum, Cuſpide vel aculeo ictũ infero. [הטריש *hitpherish.* τύπτω, κόπτω. Gall. *Poindre, piquer.* Ital. *Pungere.* German. Stächen/ein ſtich geben/ſtupffen. Belg. Steeken. Hiſpan. *Puncár.* Polon. *Pcham kolce.* Vng. *Gyakom tőrőm.* Ang. *To ſtinc, to pricke, to ſting.*] Varro: Admota aſpis quum pupugerit, ſi non occidat, ſciat ex Pſyllorum eſſe ſtirpe. Plautus Trucul. Næ iſta ſtimulum longè habet quæ uſque illinc cor pungit meum. Cicero pro Scſtio: Gladius qui per ſe pungere non poteſt. ¶ Per tranſlationem etiam de animo dicitur, quum quis ægritudine aliqua afficitur. Cicer. lib. 3 Tuſc. Si ignominia pupugit, ſiquid tenebrarum offudit exilium. Idem ad Atticum libro 13: Tu quid dicis? unum enim pungit, ne negligentiores eſſe videamur. Idem ad Trebatium libro 7: Pungit me turſus, quòd ſcribis eſſe te iſtic libenter. ¶ Hujus compoſita, Compungo, Expungo, & Repungo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Pūngēns, pungentis, particip. [Pol. *Koliący.*] Plin. lib. 6. cap. 24: Pungentia folia primo.

Pūnctŭs, a, um, aliud participium. [κεκεντημένος. Gall. *Poinct ou piqué.* Ital. *Punto, beccato.* German. Geſtochen oder geſtupfft. Hiſp. *Puncado.* Pol. *Kłuty.* Vngar. *Gyakób, tőrőtt.* Ang. *Pricked, stopped, ſtoued.*] Cic. pro Milone: Vulnus acu punctum.

Pūnctĭo, onis, verbale, f. t. [τὸ κεντεῖν, κέντημα. Gall. *Poinçonure, piquure.* Ital. *Punzimento, puntura.* German. Ein Stich. Hiſpan. *Puncadura.* Polon. *Kłocyie.* Vng. *Gyakadás tőrőtt.* Ang. *A ſtinging or ſtinging.*] Plin. lib. 25. cap. 13: Bibitur & contra ſerpentes, & ante ſectiones, punctionesq; ne ſentiantur.

Pūnctum, ct, n. ſ. Punctio. Plin. lib. 8. cap. 50: Oculos ſuffuſos capta junci puncto ſanguine exonerat. caper rubi.

Pūnctŭs, us, hujus punctus, m. q. Actus videlicet pungendi punctio. Plin. lib. 29. cap. 6: Muſtelæ etiam oculis puncto erutis, ajunt viſum reverti.

Pūnctĭuncŭla, æ, diminutivum. [τὸ στιγμύνιον. Gall. *Petite piqueure.* Ital. *Picciola puntura.* Germ. Ein ſtüchlin oder ſtupffin. Hiſp. *Pequenna puncadura.* Vng. *Gyakadocska tőrőcske.* Ang. *A little ſtinging.*] Seneca 3. de Ira: Magis ignoſco ei qui vultus inimici, quàm qui punctiunculam concupiſcit.

Pūnĭcus, ca, cum, penult. corr. Poſſeſſivum eſt à Pœnus deductum, quaſi Pœnicus, idem valens quod Carthaginienſis. λιβυφοίνιξ. Pœnorum autem nomen è Phœnicibus derivatum eſt, detracta aſpiratione. ¶ Punica mala, granata: quæ hoc cognomen ſibi circa Carthaginem vendicarunt, ubi & multa & inſignia naſci perhibentur. *ſcilicet.* Granata dicuntur, à granis quibus

bus sunt refecta. Martial. lib. 11 Aut imitata breves Punica malæ rosas. Poma Punica. Ovid. 4. Fast. Rapta tribus, dixit, solvi jejunia granos. Punica quæ in lento cortice poma tegunt. Punica grana. Ovid. 4. de Ponto, Eleg. 15: Punica sub lento cortice grana rubent. ¶ Punica fides id est, levissima, & nullis sacramentis satis firmata. Pœnorum enim perfidia in proverbium abiit, quòd ea gens peculiariter perjurii, vanitatisq; notata sit. quẽ admodum abundè testatur Liv. lib. 2. belli Pun. ubi ait: Quæ Punica religione servata fides ab Annibale est. Salust. in Iugur. Competio Bocchum magis Punica fide, quàm ob ea quæ prædicabat, simul Romanos & Numidam spem pacis detinuisse. Vide Erasmum in Chil. Punicum sagum, Horat. Epod. 9. Gloria Punica, Virg. 4. Aeneid.

Pūnĭcĕus, cea, ceum. Quod violæ flammeæ colorem refert. Φοινικοῦν. quod genus coloris & rutilum & spadicem appellari, autor est Gellius libro 3. cap. 9. Sunt enim hæc omnia, ut ille inquit, synonyma, quædam roboris exuberantiam splendoremque significantia. Puniceum autem colorem Latini Græcorum imitatione videntur appellasse: nam illi φοινίκεον nominant. Virgil. 5. Aeneidos: Puniceis ibant evincti tempora tæniis, Idem 3. Eglog. Puniceis humilis quantum saliunca rosetis, ludicio nostro tantum tibi cedit Amyntas. Idem 12. Aeneid. Puniceis invecta rotis aurora rubebat. Plautus Rud. Fiet punicum corium, tibi postea atrum denuò. Colore puniceo matura arbuta. Lucret. lib. 5.

Pūnĭcānus, a, um. Quod est Pœnorum, vel quod ex regione Punica affertur ut lecti Punicani. στρωμνῆς. Cic. pro Muræna: Atque ille suavit pelliculis hœdinis lectos Punicanos.

Pūnĭo, nis, nivi, nitum, act. 9. Pœna afficio, castigo, quod & pœnio dixerunt antiqui. [עבש *banaſah*. τιμωρέομαι. κολάζω. Gall. *Punir, chastier*. Ital. *Punire, castigare*. Ger. Straffen Hispan. *Punir à castigar*. Polon. *Karze*. Vngar. *Megbüntetném*. Ang. *To punish, or chastice*.] Cic. pro Domo sua: Tu cum supplicio puniendum putasti. Idem 1. Offic. Prohibenda autem est maximè ira in puniendo. Plin. Epist. 167: Illi qui puniunt capite, initio statim in alia discedunt.

Pūnītŏr, ĭris, passivum. Ovid. 9. Metam. Quòd videt hæc lucem, quòd non ego punior ipsa, Consilium, monitumq; tuum est: miserere duarum. ¶ Invenitur & punior deponens apud Ciceronem pro Milone: Tu me iratum, Sexte, putas tibi, cujus tu inimicissimum multò crudelius etiam punitus es, quàm erat humanitatis meæ postulare. Nonius quoq; citat locum ex officiis lib. 1: Neq; ad ejus qui punitur aliquẽ, aut verbis castigat, sed ad reipublicæ utilitatem referri. Item ex Tusc. lib. 1: Tenendum est igitur, nihil curandum esse post mortem quum multi inimicos & mortuos puniuntur. Sic enim legit Nonius.

Pūnīendus, κολαστέος, τιμωρητέος. Cicer. lib. 1. de Orat. Iracundia est cupiditas puniendi doloris.

Pūnītio, onis, Actus puniendi.

Pūnītŏr, oris, m. t. Qui punit. [עבש *banaſah*. κολαστής, τιμωρητής. Gall. *Punisseur, qui punit*. Ital. *Punitore, chi punisce*. German. Ein straffer. Hispan. *Punidor, castigador*. Pol. *Karzą*. Vng. *Bunteto*. Ang. *A punisher*.] Cic. pro Milon. At valuit odium, fecit iratus, fecit inimicus, fuit ultor injuriæ, punitor doloris sui.

Pūnītus, ti, nomen. [Vng. *Bunteto*.] Suet. in Tiberio: Nemo punitorum non in Germanias abjectus, uncoque tractus.

Pupă, pæ, f. p. Puella parvula & tenella. [παιδάριον. Gall. *Fillette ou poupée*. Ital. *Puppina, fanciula*. Germ. Ein iung Meydlin oder Töchterlin. Hisp. *Muchacha pequeña, ò muñeca*. Polon. *Dziewczka*. Vngar. *Kisżin leanyotska* item *bab*. Ang. *A poppet*.] Mart. lib. 4: Pupam se dicit Gellia, quum sit anus. Ausonius: Barbara quæ Latias vincis alumna pupas. ¶ Pupas item appellabant imagunculas quasdã puellares quibus virgines in prima pueritia lusitare solebant, donec jam puberitati vicinæ, eas Veneri offerrent. ἀφιερώσιν. Varro in Orig: Ita q; brevi tempore magna pars in desiderium puparum, & sigillorum veniebat. Persius Sat. 2: Dicite pontifices, in sacris quid facit aurum? Nempe hinc, quod Veneri donatæ à virgine pupæ.

Pupillă, læ, f. p. Niger in cornea tunica, atque adeò in medio oculi circulus tunicæ, quæ κόρη à Græcis dicitur, foramini respondens. [κόρη. Gall. *La prunelle de l'œil*. Ital. *Pupilla, luce dell' occhio*. German. Der Augapffel oder Stern des Auges. Belg. Eenen Oogappel. Hisp. *La niñua del ojo*. Polon. *Srzenica*. Vng. *Zém fenyę*. Ang. *The ball or apple of the eye*.] Plin. lib. 11. cap. 37: Media oculorum cornea fenestravit pupilla: cujus angustiæ non sinunt vagari incertam aciem, & veluti canali diriguit, obviaque incidentia facilè declinant, aliis nigra, aliis atra, aliis rufa, aliis glauci coloris orbibus circundatur: ut habili mistura accipiatur circumjecto candore lux. & temperato repercussu non obstrepat. Adeoque ita absoluta vis, ut tam parva illa pupilla totam imaginem reddat hominis. Ea causa est ut plærique alitũ membris hominum oculos potissimùm appetant quòd effigiem suam in his cernentes, velut ad cognata desideria sua tendunt. Hactenus Plinius. Cic. 1. de Nat. deor. Acies ipsa qua cernimus, quæ pupilla vocatur, ita parva est, ut ea quæ cernere possint, facile vitet. Plin. lib. 28. cap. 6: Augurio ex homine ipso est non timendi mortem in ægritudine, quandiu oculorũ pupillæ imaginem reddant. Eadem & mox pupula dicitur.

Pupillă, læ, f. p. Pupilla. [זוהרה *bazab, zohre*. Gal. *La prunelle de l'œil*. Ital. *Pupilla, luce dell' occhio*. German. Der Augapffel. Hispan. *Niñua del ojo*. Polon. *Srzenica*. Vngar. *Zémfenyę*. Ang. *The ball or apple of the eye*.] Lucret. lib. 2: Et quoniam plagæ quoddã genus exigit in se Pupula, quum fertur dolorem dicitur ictum. Cic. 2. de Nat. deor. Palpebræ quæ sunt tegumenta oculorum, mollissimæ tactu, ne læderet aciem, aptissimè factæ & ad dirigendas pupulas, nequid incideret, & ad aperiendas. Manil. lib. 4: Parvula sic totum pervilit pupula cœlum. Horat. Epod. 15: terminato quum semel fixæ cibo lætabuntur pupulæ.

Pupillus, li, m. s. Impubes qui in patris potestate est, defunctus morte, vel emancipatione: ut docet Pomp. l. Pupillus. Digest. de verb. signific. [יתום *jathom, jeţomim*. Gall. *Pupille, le dessous de quatorze ans*. Ital. *Pupillo, senza padre*. Ger. Ein Mannlich Kind under seinen 14. Jaren ist ein Weisslin. Hisp. *El menor de hasta doze*. Polon. *Sierota*. Vngar. *Arva*. Ang. *One that hath not a father alive, a warde*.] Hujus fœmininum est pupilla. Videntur autem hæ voces à pupus & pupa veluti per diminutionem deductæ, quanvis à primitivorum significatione nonnihil degenerent. Hieronymus: Pupillus dicitur qui non habet patrem: orphanus qui nec patrem habet, nec matrem. Cic. 3. Verr. Is moriatur est, reliquit pupillum parvum filium. Idem in Topic. Non quidadmodum quod mulieri debes, rectè possis eadem modo solvere. Horat. 1. Epist. 1: ut piger annus Pupillis quos dura premit custodia matrum. Cicer. 3. Verr. Ille infantis pupilli fortunas patris ademit.

Pupillāris, re, om. t. Quod est pupilli: ut Pupillaris ætas, pupillare negotium, pupillaris pecunia. [ἡβητικός. Gall. *Appartenant à pupille*. Ital. *Fanciullesco*. Ger. Das einen Weisslin ist. Hisp. *Cosa perteneciente à pupilla*. Polon. *Czyiesz sierocinty*. Vngar. *Arvaé, arvaihoz valo*. Ang. *Belonging to one in ward by reason of nonage*.] Liv. lib. 4. bel. Punic. Pecuniæ quoque pupillares primò, deinde viduarum cœptæ confern.

Puppis, hujus puppis, f. t. Propriè posterior pars navis. [πρῳρεύς. Gal. *La poupe, le derriere de la nauire*. It. *Poppa della nave*. Ger. Das hindertheil des Schiffs. Hisp. *La popa, parte postrera de la nave, ò toda la nave*. Pol. *Tył okrętu, albo okręt*. Vng. *Hatso resze fara*. Ang. *The hinder part of a ship*.] Livius 2. bell. Pun. Nostri omnes, quæ non aut perfregerant proras litori illisæ, aut primas fixerant vadis, relegatas puppibus in alium cursum. ¶ Per synecdochen tamen accipitur pro tota navi. Ovid. 4. de Ponto: Parva mea puppis erat valida fundata carina. Virg. 10. Aeneid. Interea Aeneas socios de puppibus altis Ponitur exponit. Ovid. Epist. 12: Iussus inexpertem Colchos adscendit puppim. ¶ Ponitur aliquando pro reipublicæ administratione, translatione sumpta à gubernatoribus, qui in puppi sedentes, clavum tenent. Cicero ad Papyrium Paetum, lib. 9: Sedebamus enim in puppi, clavumque tenebamus: nunc autem is est in sentina locus.

Pupŭla, Vide PVPILLA.

Pupŭs, m. f. Puer parvulus, & tenellus. [ינק *jonek, melonq*. Gall. *Petit enfant*. Ital. *Fanciullino*. German. Ein iunges Kindlin. Hispan. *Muchacho pequeño, ò mamon*. Pol. *Chłopiątko*. Vngar. *Kisżin gyermek*. Ang. *A babie or image like a young child or a young childe*.] Varr. Mammam lactantis sugentem parcit pupus. Hujus fœmininum est pupa: de qua paulò antè.

Pūpŭlus, *πωδάριον*, & Pupŭla, *παιδάριον*, diminutiva à Pupus & pupa. Catullus: Deprendi modò pupulum puellæ Trium

Purgo, gas, act. p. Mundo, sordibus libero, quasi purum reddo. [נקה *nikkah* הבר *bebar, ekbrosò* מגר *jagar*. Gal. *Purger, nettoyer*. Ital. *Purgare, mondare*. German. Reinigen, seubern. Hispan. *Purgar ò alimpiar*. Polon. *Czyścię*. Vng. *Megtisztitom*. Ang. *To purge, to make clean*.] Colum. lib. 2: Itaque cavarum foramen cum purgavimus undique, adrasos surculos inserimus. Cato cap. 63: Si inquinata erit, lavito cã foliis & stercore purgato. Ovid. de Ponto, Eleg. 9: Nec dubitem longis purgare ligonibus arva. Idem 4. Fastor. Omnia purgat edax ignis, vitiumque metalli Excoquit: sic circo cum duce purgat oves. Horat. 1. Epist. 7: Catello propios purgantem lenius ungues. Purgare alvum, alvi sordes medicamento expellere. Cic. 1. de Nat. deor. Purgatione canis purgare alvos ibes Aegyptiæ dicuntur. Purgare cum genitivo. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: novistis mihi nempe purgatum te illius. Purgate pisces. Terent. in Adelph. Cæteros purga, Dromo: congrum istum maximum in aquæ nino ludere paulisper. ¶ Per translationem, purgare quid excusare, ἀπολογεῖσθαι. Idem in Eunuch. Sed heus tu, purgô me de istac Thaidi. Quòd eam me amare suspicata est? Cicero Attic. lib. 1: Quintus frater purgat se mihi per literas. Idem pro Sexto Roscio: Servos ipsos nequaquam reos purgo. ¶ Purgationes dicebatur quando decidantur superbiæ, aut ambitiosæ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

collatione facta accepti & expensi. ¶ Purgare fastidium, est curare & remedium adhibere. Plin. lib. 8. cap. 27: Palumbes, graculi, merulæ, perdices, lauri folio annuum fastidium purgant.

Pūrgātio, onis, verbale. f. 1. Ipse purgandi actus. [ניקוי nikkajón. καθαρσις. Gall. Purgation. Ital. Purgatione. Germ. Ein reinigung. Hispan. Obra de purgar ò alimpiar. Pol. Chedzenie. Vngar. Meg tisztitas. Ang. Purging or making cleane.] ¶ Ponitur aliquando pro excusatione, ἀπολογια, ἀπολογία. Terent. in Heaut. Nescio quid peccati portet hęc purgatio. ¶ Purgationes fœminarum, pro menstruis dixit Plinius libro 20. cap. 4: Purgationibus, inquit, fœminarum, & vesicæ, urinæ utile decoctum.

Pūrgātor, tōris, m. t. [καθαρτης. Vngar. Tisztito.] Apuleius in Apologia: Herculis lustrator orbis, purgator ferarum, gentium domitor.

Pūrgātōrius, [καθαρτικός. Vngar. Tisztito, tisztitani vale.] Macrobius Comment. lib. 1. cap. 8: Secundæ virtutes, quas purgatorias vocant, hominis sunt, qui divini capax est, solumque animum ejus expediunt, qui decrevit se à corporis contagione purgare.

Pūrgātissimus, [καθαρώτατος. Vng. Igen meg tisztitatot, fölötte tiszta.] Pers. Satyr. 2: Somnia pituita qui purgatissima mittunt.

Pūrgāmēn, minis, n. t. seu Purgamentum, ti, n. s. Sordes vel immundiciæ, quas rem aliquam purgantes, ejicimus. [אשטורת eschpōth דת dēmen. σαβούρα. Gall. Raillieure, l'ordure & immondicité en ville de la maison. Ital. Sporchezza. Germ. Die auffwäschen in der wüsti vnd vnsauberkeit so man auffwäschet. Hispan. Suziedad, ehimel. Polon. Smiecy. Vngar. Söprelek, szömet. Ang. Filth comming of any thing that is cleansed.] Colum. lib. 1: Sterquilinia quoque duo sunt: Vnum quod nova purgamēta recipiat, & in annum conservet: alterum verò ex quo vetera vehantur. Liv. 1. ab Vrbe: Cloacamq; maximam receptaculum omnium purgamentorum urbis, sub terram agendam.

Pūrgābilis, le, om. t. Quod facilè purgatur. [καθαρτός. Gall. Aisé à purger. Ital. Facile da purgare. Germ. Das gut zu seuberen oder zu reinigen ist. Hisp. Cosa que se puede purgar. Pol. La czui do wiebedzenia. Vngar. Kinnyen meg tisztithato. Ang. That is easilie made cleane.] Plin. lib. 15. cap. 23: Rotundior quæ balanitis vocatur, purgabilis maximè, & sponte profillens.

Pūrificō, Pūritas, Vide PVRVS.

Pūrpŭra, ræ, f. p. Piscis ex concharum genere, in faucibus habens liquorem, tingendis lanis maximè expetitum. [πορφυρα porphura. πορφύρα. Gall. Pourpre, soit le poisson ou la teinture qu'on en tire. Ital. Porpora. Germ. Ein Meerschnecke aus des Schweiß oder Purpur farbt. Hisp. La concha de carmesi color ò el mesmo color de carmesi. Polon. Ryba ktora maią etnosi, Szafolowa, do farbowania nakich, farlatu. Vngar. Barsonyos fölöb ízüga barsony. Ang. Purple.] Plin. lib. 9. cap. 36: Purpuræ vivunt annis plurimum septenis. Latent sicut murices, circa Canis ortum tricenis diebus. Conpegantur verno tempore, murumque attritu lenatorem cujusdam ceræ salivant. Simili modo & murices. Sed & Purpuræ fucum illum tingendis expetitum vellibus in mediis habent faucibus. Liquoris hic est minimi in candida vena, unde pretiosus ille bibitur, nigrantis rosæ colore sublucens. Reliquum corpus sterile. Vivas capere contendant, quia cum vita sua fœcum illum evomunt. Vitruvius autor est, purpuras pro soli proprietate alium atque alium habere colorem: & apud Tyron quidem rubrum, circa Aphricam autem puniceum succū emittere, quo & purpura tingitur, quam violaceam appellant. Cornelius Nepos: Me juvene violaceo purpura vigebat. Primum autem tingendæ Purpuræ initium ad Hercules m referūt Phœnices, teste Iulio Polluce, qui quum Tyro puella comitatus, juxta maris litus iter faceret, accidit ut canis purpuram è mari ejectam nactus, carnem ejus depasceretur: cujus rictum quum Tyro gratissimo colore infectū videret, negavit sibi cū Hercule deinde quippiam futurum, nisi ille coloris ejusmodi vestem sibi attulisset. Cui morem gerens Hercules, primus craocem ex purpuris collegit, lanaque eo infecta, amicæ, quā petierat vestem attulit. ¶ Accipitur quandoq; purpureus pro pulcro. Virgil. 1. Georg. Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo. Purpura, à pelago pelagia appellatur. ¶ Purpura antiquitus erat insigne Romanorum magistratuum: quod Martialis affirmat, qui ait: Divisit nostras purpura vestra togas. Vnde aliquando ponitur pro ipsis magistratibus. Idem: Purpura te fœcit, te colit omnis honos.

Pūrpŭrĕus, a, um, ut Purpureus color, qui purpurę succo tinctus est: aut certè qui succi ejus colorem refert: hoc est, qui ex subnigro rubescit. [πορφυρεος. Gall. De pourpre. Ital. Porporino. Germ. Purpurfarb. Hisp. Cosa de carmesi. Polon. Szarlatna farbe maiacy. Vngar. Barsony szinu. Ang. Of purple.] Virgil. 11. Aeneid. Labitur exanguis, labuntur frigida letho Lumina: purpureus quōdam color ora relinquit. ¶ Purpureæ vestes, aliàs Tyriæ dictæ, à loco ubi purpura optimè tingebantur. Plin. libr. 11. cap. 37: Cæsari dictatori quo die primū veste purpurea processit, atq; infelix aurea sedit, sacrificanti bis in extis defuit cor. ¶ Quandoque tamen purpureum pro cæruleo positum legimus, præsertim quum de mari dicitur, ex nimia altitudine nigrescente. Virgil. lib. 4. Georg. In mare purpureum violentior influit amnis. Cic. 4. Acad. Mare illud quod nunc Favonio nascente purpureum videtur, idem huic nostro videbatur.

Pūrpŭro, as, n. p. In purpuram vergo. [πορφυρίζω. Gall. Prendre couleur de pourpre, se teindre en pour pre. Ital. Tingersi in porpora. Ger. Sich auff Purpurfarb stehen. Hisp. Colorarse de carmesi. Pol. Dasie sachbe farlatna. Vngar. Barsonyos szinnue lezök. Ang. To become like purple or maxe purple coloured.] Col. lib. 10: Tum quæ pallet humi, quæ frondens purpurat auro, Ponatur viola, & nimium rosa plena pudoris.

Pūrpūrāsco, scis, scere, n. t. idem πορφυρίζω. Cicer. 2. Acad. Quid, mare nónne cæruleum? aut ejus unda, quum pulsa est remis, purpurascit?

Pūrpūrātus, ta, tum, Purpura ornatus. [מרוקם murkam. πορφυροβαφὴς. Gall. Vestu de couleur de pourpre. Ital. Vestito con habito di color porporino. German. Mit Purpur bettindet. Hisp. Vestido de carmesi. Polon. Wporpurze vbrany. Vngar. Barsonyba öltözöt. Ang. Cladde with purple.] Vnde purpurati dicti sunt qui apud principes cæteris dignitate antecuntes, purpurea veste utebantur. Cicer. lib. 1. Tusc. quæst. Libri quæso, inquit, ista horribilia minitare purpuratis tuis. Liv. 1. bell. Punici: Cum duce Athenagora uno ex purpuratis. Purpuratus Gabinius, Cicer. 4. Catil.

Pūrpūrārius, ria, rium, Quod ad purpuram pertinet: ut Officina purpuraria, in qua purpura tingitur. [πορφυρικός. Gall. De pourpre. Ital. Di porpore. Germ. Dae zu dem Purpur gehört. Hispan. De carmesi. Polon. Nalezący, do purpure. Vngar. Barsonyhoz valo. Ang. Of purple.] Plin. lib. 35. cap. 6: Alterum genus est in purpurariis officinis.

Pūrpūrissum, si, n. s. Coloris genus, ex creta argentaria, purpuræ succo inebriata: quo & pictores utuntur, & mulierculæ purpureum genarum colorem sibi conciliant. αἱθρίσκιον Aristoteli, & Polluci. [Gall. Creye de mine d'argent teinte de pourpre. Ital. Color finto di porpore. German. Ein angemachte Farb auß Purpur mit deren die Weyber das Angesicht maalen. Hispan. El barrila alconcilla. Vng. Oreza verhösöb kendöző, feöletek, barsony szinre festek. Ang. A kind of purple most pretious.] Plin. lib. 35. cap. 9: Ex reliquis coloribus quos à dominis dari diximus, propter magnitudinē pretii, ante omnes est purpurissum, à cretâ argentario cum purpuris pariter tingitur, bibitq; eum colorem celeriùs lanis.

Pūrpūrīzo, sas, Purpura ioficio. [ארגמן tsillah. αἱθριζω. Gall. Teindre de bresil, ou couleur de pourpre. Ital. Tingere tale colore. German. Mit Purpurfarb färben. Hispan. Colora de brasila alconcilla. Vngar. Barsony festö ízüga vereset meg festöm. Ang. To die purple or to make of the colour of purple.] Plin. in Truc. Istas buccas tam bellè purpurissatas habes. Purpurisso enim utebantur mulieres ad labra & genas rigendas, quemadmodum etiam hodie plerunque fieri videmus.

Pūrus, ra, rum, Mundus, sine sorde. [נקי nakí סהור tahór. καθαρὸς, ἁγνὸς. Gall. Pur, net, clair. Ital. Puro, mundo, semplice. German. Rein / sauber. Belg. Suyver. Hispan. Puro y no mezclado, limpio. Polon. Czysti, szczery. Vngar. Tiszta. Angl. Cleane, undefiled.] Cic. pro Cæcin. Quicquid inde hauries purum, liquidumque te haurire senties. Horat. 3. Carm. Ode 16: Puræ rivus aquæ, silvaque jugerum Paucorum, & segetis certa fides meæ. Cic. 2. de Nat. deor. Etenim licet videre acutiora ingenia, & ad intelligendum aptiora eorum qui terras incolant eas in quibus aër sit purus, ac tenuis, quàm illorum qui utantur crasso cœlo, atque concreto. ¶ Hinc pura vestimenta à veteribus dicebantur quæ non erant prætexta: purum argentū, quod est sine emblematis & simpliciter laboratum. Cicer. Verr. 6: Emblemata detrahuntur. Sic Haluntini excussis deliciis, cum argento puro domum revertuntur. ¶ Vlpian. in l. Locum. De rei. & sumpt. func. purum locum esse debuit, qui nec sanctus, nec sacer, nec religiosus est. Sic pura oratio, à Terent. in Heaut. prologo, dicitur quæ nihil fœcis barbariæ habeat admistum. ¶ Pura hasta, à Virgil. 6 Aeneid. appellatur quæ est sine ferro, quæ præmium fuit apud antiquos militum eorum qui ex memorabili aliquo prælio victores evasissent. ¶ Pura vasa, à Paulo in l. Si rem. De rei vendica. dicuntur quæ sunt sine emblemate, sine cælatura, & instructione. ¶ Purum judicium à Cicerone, 2. de Invent. ponitur pro simplici & eo cui adjecta non est exceptio. ¶ Hujus contrarium est Impurus, quod modò sordidum, contaminatumque significat ἀνάγνος. Cic. 4. Philip. Quàm multis illum ingenuis, quàm multis matribusfamiliàs in illa terra atq; impura legatione vim attulisse existimatis?

Pūrē, adverbium. Castè, religiosè [καθαρῶς. Gall. Purement, nettement. Ital. Puramente, nettamente. Germ. Seuberlich mit reinigkeit. Hispan. Puramente, limpiamente. Polon. Szczyrze. Vngar. Tisztan. Ang. Purely, cleanely.] Cicero 1. de Nat. deor. Hæc enim omnia pure ac castè tribuenda deorū numini. Idem de Senect. Quietè, purè, & eleganter acta ętas. Loqui purè, & emendatè, Cicer.

de optim. gener. Orator. ¶ Legitur & puriter apud antiquos. Cato de Re ruſt. cap. 23: Succum puriter omnium dicrum pariter in dolia dividito.

Pūrĭme, dixerunt veteres pro puriſſimè ut annotavit Feſtus.

Pūrĭfĭco, as, act. p. Mundo, purum facio. [זהר tsâhâr הבר bebâr נקה nâkkâh καθαίρω, καθαρίζω. Gall. *Purifier*. Ital. *Purificare, mondare*. Ger. Reinigen/ rein oder ſauber machen. Belg. Reynighen. Hiſp. *Aparar, alimpiar*. Pol. *Wyczyſcam, chędożyć czynić*. Vng. *Meg tiſztitom*. Ang. *To mak cleane*.] Sueton. in Auguſt. Pauloque poſt egreſſum, illamq; expergefactam, quaſi à concubitu mariti purificaſſe ſe, & ſtatim in corpore ejus exitiſſe maculam depicti draconis. Plin. lib. 10. cap. 41: Villaribus gallinis & religio ineſt: horreſcunt edito ovo, excutiuntq; ſeſe, & circumactę purificant, ac feſtuca aliqua ſeſe & ova luſtrant. Idem lib. 8. cap. 1. de elephantis: Autores ſunt, Mauritaniæ ſaltibus ad quendam amnem cui nomen eſt Amilo, niteſcente Luna nova, greges eorum deſcendere, ibiq; ſe purificantes ſolenniter aqua circunſpergi, atq; ita ſalutario ſidere in ſylvas reverti.

Pūrĭfĭcātĭo, onis, verbale, f. t. Purgatio. [טהרה tahârâh טהר *tâhar. καθαρισμός, καθαρσία*. Gall. *Purification, purgation*. Ital. *Purificatione*. German. Ein Reinigung. Hiſpan. *Purgation, aparamiento*. Polon. *Oczyſzczenie*. Vngar. *Meg tiſztitas, tiſztulas*. Ang. *A making cleane*.] Plin. lib. 15. cap. 30. de lauro loquens: Eadem & purificationibus adhibetur.

Pūrĭtās, ātis, f. t. Munditia, caſtitas. [טהרה tahârah טהר *tâhar. καθαρία, καθαρότης*. Gall. *Pureté, netteté*. Ital. *Purità, mondità*. Germ. Reinigkeit/ Sauberkeit/ Lauterkeit. Belg. Suyverheyt. Hiſp. *Pureza à limpieza*. Vng. *Tiſztaſág*. Ang. *Cleanneſſe, puritie*.] Cujus contrarium eſt Impuritas: hoc eſt, turpitudo, ſeu improbitas.

Pūrĭtĕr, Vide PVRE.

Pūs, puris, n. t. Sanies coacta, & ex maturitate craſſa jam effecta & albida. [*מוח*. Gall. *La bouë & ordure qui ſort d'vn clou, apoſtume ou ſemblables*. Ital. *Marza, che eſce d'vna apoſtema ò di vn bronſo*. German. Eyter Belg. Eeter. Hiſp. *La putrefaccione ò podre*. Pol. *Ropa*. Vngar. *Ev*. Ang. *The matter or filthineſſe that cometh out of a ſore*.] Plinius libro 28. cap. 11: Si gravitas ſit audiendi, fel bubulum cum urina capræ vel hirci prodeſt, vel ſi pus ſit. ¶ Pus à ſanie diſtinguit Celſ. libro 5. cap. 6. his verbis: Sanguis omnibus notus: ſanies eſt tenuior hoc variè craſſa, & glutinoſa, & colorata: pus craſſiſſima, albidiſſimumque, glutinoſius & ſanguine & ſanie: Exit autem ſanguis ex vulnere recenti, aut jam ſeneſcente: ſanies eſt inter utrunque tempus: pus ex ulcere jam ad ſanitatem ſpectante. Movere pus, eſt pus excitare, & evocare. Celſus: Aliud emplaſtrum eodem nomine puri movendo eſt.

Pūrŭlĕntŭs, ta, tum. Quod pure, ſive ſanie plenum eſt. [רי *rî. πυώδες*. Gall. *Plein de bouë & d'ordure, d'apoſtume*. Ital. *Pieno di marza*. German. Eyterechtig/ voll Eyter. Hiſpan. *Coſa podrida*. Pol. *Ropy pełny*. Vng. *Evet*. Ang. *Full of matter*.] Plin. lib. 22. cap. 21: Sicubę decocta in vino, præcipuè aunbus purulentis medetur. Idem lib. 20. cap. 2: Purulenta autem expuentibus auxiliatur cum curcumine, pari pondere.

Pūrŭlĕntĕ, adverb. [*ἰχωρώδως πεπονθότως*. Gall. *Avec bouë*. Ital. *Con marza*. German. Mit eyteren. Hiſp. *Con podre*. Vngar. *Evesſen*. Ang. *Corruptly, as the matter of a ſore*.] Plin. in Proœmio libri 23: Cicatricibus marcidis, oſſibus purulentè limoſis plurimùm confert.

Pūrŭlĕntĭa, tiæ. Ipſa puris plenitudo, vel vulnus plenum puré. *τὸ πυῶδες*.

Pūsa. Pro puella apud antiquos accipiebatur. *παῖδα παῖδος*. Feſt.

Pūsillănĭmis, mi, Qui eſt puſilli animi. [*ὀλιγόψυχος*. Gall. *Puſillanime, craintif*. Ital. *De poco animo*. German. Kleinmüthig. Hiſp. *De poco coraçon*. Polon. *Bojaźny*. Vng. *Kiſſin hitw, gyenge ſzivw*. Ang. *Of ſmall courage, cowardous*.] Græci *μικρόψυχος* dicunt: cui contrarius eſt Magnanimus. A' quo puſillanimitas, *μικροψυχία, ὀλιγοθυμία*. & Puſillanimiter, adverbium, *ὀλιγοψύχως*.

Pūsillŭs, a, um, Parvulus, exiguus: [הקטן hakkatôn מעט *meâat. μικρός*. Gal. *Petit*. Ital. *Piccolo, piccolino*. Ger. & Belg. Klein. Hiſp. *Pequeno à pequito*. Pol. *Maluczky*. Vng. *Kiſſin*. Ang. *Little, ſmall*.] quod videtur eſſe diminutivum à puſus, quo veteres pro puerulo utebantur. A' quo rurſus fit aliud diminutivum puſillulus. Martial. lib. 1: Bellus homo, & magnus vis idè Cotta videri: Sed qui bellus homo eſt Cotta, puſillus homo eſt. Trebonius Ciceroni lib. 12: Ego tamen nactus in navigatione noſtra puſillum laxamenti: id eſt paululum recreationis, relaxationis. Horat. 1. Serm. Sat. 4: Di bene fecerũt, inopis me, quodq; puſilli Finxerunt animi, raro & perpauca loquentis. Cicer. ad Brut. Videlicet quũ illam puſillam epiſtolam tuam ad me dabas, nondum erat tibi id notum. Juvenal. Satyr. 5: Terra malos homines nunc educat, atq; puſillos. Cic. Att. lib. 5: Habuimus in Tuſculano quaſi puſillam Romam, tanta erat in his locis multitudo. Vxor puſilla, Horat. 2. Serm. Satyr. 3. Teſtis puſillus, Cic. 2. de Orat. Differt autẽ puſillus & brevis, quòd puſillus dicitur de corpore, ut homo puſillus, puſilla urba: Brevis autem

PVS PVT

eſt in natura, ut brevis dies, nox, annus. Sollpater libro 1.

Pŭsĭo, onis, m. t. Parvus puer. [ילד *yeleth. παιδίον*. Gall. *Petit enfant*. Ital. *Fanciullo*. Germ. Ein kleins oder junges Knäblin. Hiſp. *El muchacho de poca edad*. Polon. *Dziecziątko*. Vngar. *Kiſſin gyermeketzke*. Ang. *A little child*.] Veteres cum puſum & puſam, pro puero & puella uſurpabant. Capitur tamen ſcepe ſemper pro ſcorto maſculo. Cicer. pro Cal. Quis te amat plarimum, qui propter neſcio quam, credo, timiditatem, & noctes quoſdam inanes metus tecum ſemper puſio cum matre ſorore cubitavit. Juven. Sat. 6. Nonne puras melius, quàm tu puſio dormit, Puſio, qui noctu non lingat.

Puſtŭlă, læ, f. p. [שארת *ſeêth* אבעבעה *baabaabâh. φλύκταινα*. Gall. *Vne ampoulle ou veſſie*. Ital. *Broſſola, vaiuola, bolla*. Ger. Ein poppelen oder buglin ſo auß der haut entſpringt / rundtrunchet wie Perlin / ein Blater. Belg. Een puyſtken. Hiſp. *Bolla ò ſarna ò buua*. Pol. *Kroſta oſpa pęcherz*. Vng. *Fele vizhuzodas bohoncz*. Ang. *A bliſter, wheale, or little pushe*.] Nomen generale eſt illi bercula omnia, præter naturã in cute efflorescentia: à pure (ut quidã volunt) quod in ſe continet, deducta appellatione quàm etiã latius puſtularũ nomen ad ea extendum quæ parcrent Mart. lib. 14: Fervida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat, Exornent docilẽ garrula plectra lyram. Quo in loco puſtula appellare videtur ampullę genus, in manibus pedibusve ex nimio labore provenientes. Celſ. lib. 5. cap. 28. puſtularũ nomẽ ad quatuor cõtraxit genera, in phlyctenas ſcilicet: hoc eſt, minores puſtulas, lividas, aut pallidas, aut nigras, humore diſtentas ex frigore, igni, vel medicamẽtis provenientes, ſub quibus quã rupię fuerint, quaſi exulcerata caro apparet. In exanthemata, quę Plin. modò eruptiones pituitæ, modò papulas appellat: in phlyctænia paulò durriora, ſubalbida, & acuta. Et in epinyctidas q̃ ſiant ſubliviḍ, modicè tumeſcẽtes: & plenæ ſanguine, rũas & pedes noctu ferè maximè infeſtãtes: unde & nomẽ traxerunt.

Pūstŭlātĭum, argentum, A' puſtulis dicitur, quæ in argento celato in aſprediném quandam exciſæ viſuntur, ſicut puſtulæ in corpore exigui, frigore, vel labore naſcentes. *Ἀργύριον βεβυσσωμένον*. Mart. lib. 7: Sed jam ſcio, nulla venit à me Argentum libra puſtulati. Tranquillus in Nerone, puſtulatum argentũ poſuit pro purgatiſſimo, & excoctiſſimo: cujuſmodi autem chryzum à Græcis appellatur. Exegit q̃, inquit Suetonius, ingrati faſtidio & acerbitate nummum aſperum, argentum puſtulatum, aurum obryzum, ut plerique omnem collationem pũm recuſarent. Budæus. Nonnulli tamen judicant legendum eſſe puſulatum, quemadmodum legitur L. 31. D. locati, & illud deri deductum à puſula, quo nomine ignis accensus ſignificatur. Difficile eſt in hac re tam obſcura omnium ingenia ſatisfacere. Itaq; ſuum cuique relinquendum eſt judicium.

Puſtŭlago, Tuſſilago apud Dioſc. lib. 4. cap. 124.

Puſtŭlĭ, læ, pen. cor. f. p. Morbi genus à flavabile, vel rursus ſanguine, vel ab utroq; proficiſcens: quę & ignem ſacrũ appellat. [שארת *ſeêth* אבעבעה *abeabaabâh. ἐρυσίπελας*. Gall. *Aſpoſle ou veſſie, ou le feu ſainct Antoine*. Ital. *Infermità, ſacro fuoco ò ſanctonio*. Germ. Ein böſi brennende röte mit blateren / S. Agnes fur in böſe krandheit. Hiſp. *Renna ò ſarna*. Pol. *Dzikie/ ſzkodliwe ogień*. Vng. *Szent antal tüzze*. Ang. *The wild fyre*.] Colum. lib. 7. cap. 5: Et minus ſanabilis facit ignis, quam *paſtulam* vocant paſtores.

Puſtŭlōſus, m. f. Qui eo morbo laborat. [*ἐρυσιπελατώδης*. Gall. *Puſtuleux, ou malade du feu ſainct Antoine*. Ital. *Che ha il ſacro fuoco*. German. Der ein ſolch böß / oder brennende röt mit blateren hat. Hiſp. *Dolente de tal renna ò ſarna*. Polon. *Dzikiem ogniem ſkodliwy*. Vngar. *Az, kin, szent antal tüzzel vagyon*. Ang. *Sick of the wild fyre*.] Idem ibidem: Vivam pecudem, quæ ſuctu puſtuloſa reſiſtam obruamus.

Pŭtămĕn, Vide PVTO, putas.

Pŭtĕāl, lis, n. t. [Germ. Der Richtſtat] Quid ſit, video vel imprimi nominis Grammaticos patũ conſtare. Actius locũ ſuſſe putat ad quẽ convenire ſolebant ſcęnatores. Porphyrio fuiſſe tradit Prætoris, prope aręã Fabianam, in quo puteal bunal & ſubſellia à Libone quodam fuerint collocata unde & Libonis puteal ab Horatio ait appellatũ. Forum, putealq; Libonis Mandabo ſiccis. P. Victor in regione. Vibis inter puteal conſtituit Libonis, & lanos duos, totumq; eam locũ macatoribus frequentẽ fuiſſe ait. Verum omiſſis horum opinionibus, illud certè conſtat, Puteal locũ fuiſſe in comitio gradibus ipſis ad lævam Curiæ in quo olim Accii Nevii ſtatua poſita fuit, quòd in eo loco is cotem novacula dicitur diſſe. Sub cujus ſtatua, locus erat ſubterraneus, quem Puteal appellabant, aram habens, & Accii novaculam ibidem dedicatam. Supra autem umbella impoſita erat, ſive petaſus, quem tegens unde & locus nomen accepit. Putealia enim petaſorum opercula dicuntur. Cic. 1. de Divin. Cotem autem illam & novaculam defoſſam in Comitio ſupraq; impoſitum puteal accepimus. Fuiſſe autem hunc locum jam dicẽdo diſſertum, aperte docet Horat. 2. Serm. 6. ante ſecundam Roſtra erabat, ubi adeſſet ad Puteal eras.

Pūtĕo

Pŭtĕo, putes, putui, prima syllaba prod. n.f. Fœteo, & mali odoris sum. [באש *baáish* רקב *rakáb* רקיב *rokíb.* πυθω, ῥεμπω, δυσωδῶ ἀμι. Gall. *Puir, cirbe pourir, sentir mal.* Ital. *Putire, puzzare.* Ger. Stincken/ vbelriechen. Hisp. *Heder.* Pol. *Smierdze.* Vn. *Hatesyom, bwdh zego vagyok.* Ang. *To stink or give an euill sauour in the nose.*] Horat. 2. Ser. Satyr. 2: Putet aper, rhombusq; recens. Satyr. 3: Nec invideas, quod multa fidelia putet. In locupletet penu. Quint. lib. 6. cap. 4: Aliquando desiderat putere. Diurno mero putere, Horat. 1. Epist. 20.

Pūtĭdŭs, a, um, pen. cor. Quod est mali odoris. [באש *baéish* רקב *rakáb. μυδαλέος, δυσώδης.* Gall. *Puant.* Ital. *Puzzolente, fetente.* Ger. Stinckend/ vbelriechend. Hisp. *Cosa hedionda.* Pol. *Smierdzący.* Vng. *Büdhi dolog.* Ang. *That stinketh.*] Plaut. in Bach. Tanti est, quanti est fungus putidus. Cic. in Pis. Ego illius pecudis, & putidæ carnis consilio scilicet, aut præsidio uti volebam? ¶ Transfertur & ad orationem, quæ putida dicitur quum est insuavis, rancida, humilis, & abjecta, autnum judicio nō satis faciēs, neq; verborū ponderi ei dignitatē exæquans. Nonius: Putidum nō solūm ab ore fœtido & gravi quod naribus præbetur: sed etiam quod auribus triste, insuave, austerum, rancidum, putidum dici posse auctoritas vetustatis admisit. Cic. 1. Offic. Sonus erat dulcis, interq; neq; expressē, neq; oppressē. ne aut obscurum esset, aut nimis putidum. Idem Attico: Vereor ne putidum sit scribere ad te quàm sim occupatus. Idē in. Orat. Quonām igitur modo audiretur Mysus, aut Phryx Athenis, quum etiam Demosthenes exagitetur ut putidus?

Pūtĭdŭlus, diminut. [*σαπρόν, δυσώδες.* Gal. *Vn peu puant.* Ital. *Alquanto puzzolente.* Ger. Etwas stinckend. Hisp. *Hedondo un poco.* Vng. *Dohosotska, büdhösske.* Ang. *That stinketh somewhat.*] Cic. Cæl. lib. 7: Sumus enim pūtidiuculi, quàm per te vix licet: verùm ut video, licebit.

Pūtĭdŭlus, aliud diminut. Mart. lib. 4: Altera ridicula est, altera putidula.

Pūtĭdē, adverbium, Insuaviter, austerè, rācidē. [*δυσωδῶς, ἀηδῶς.* Gall. *Puamment, ordement et vilainement.* Ital. *Sozamente, con puzza.* Ger. Buttlicht/ vnangenemlich. Hisp. *Hediendamente con hedeondez.* Pol. *Smrodliwie.* Vng. *Dohosson büdhösson.* Ang. *Stinkingly, with a much affectation.*] Cic. de clar. Orat. Nam liquis eos, qui nec inepte dicunt, nec odiosè, nec putidè, Atticè putat dicere, &c.

Pūtĕfĭo, cis, Putidus, vel mali odoris fio. [באש *baáish* נאלח *neelách* רקב *rakáb. δυσωδῶ γίνομαι.* Gal. *Puer, estre puant.* Ital. *Diuentar puzzolente, puzzare.* Ger. Stinckend werden. Bel. Stinckende worden. Hisp. *Hazerse hediendo.* Pol. *Porpuam śmierdzieć dżiec.* Vng. *Illatzon gonoszbo lész lenök.* Ang. *To waxe stinking.*] Cic. lib. 2. de Fin. Non inscitè illud dictum videtur, insuavem animum illi pecudi datum pro sale, ne putresceret.

Pūtŏr, m. t. Fœtor, graveolentia. [באש *baéish* רקב *rakáb* רקבון *rekkabón. δυσωδία, σῆψις, ἰκμάς.* Gall. *Puanteur.* Ital. *Puzzore.* Ger. Ein gestanck/ bisem gestanck. Hisp. *Hedor y hediondez.* Pol. *Smrod.* Vng. *Dohosság, büdhösség.* Ang. *Stink, an euill sauour.*] Cato cap. 157: Ea omnem putorem adimet. Detergere putorem, Stat. 4. Syl. Luer. lib. 2 Intempestivos quum putor cœpit ob imbres.

Pūtĕus, tei, Qui perpetuas habet aquas ex terrę venis manantes, nō tamen fontium more foras prorumpēres. [באר *beér* בור *bor. φρέαρ.* Gal. *Vn puits.* Ital. *Pozzo.* Ger. Ein sod oder sodbrun/ Cisternen. Bel. Een Bornput. Hisp. *El pozo.* Pol. *Zdroy, studnia, studnica.* Vng. *Kut.* Ang. *A well, a pitt.*] Quint. lib. 7. cap. 3: Ille in puteo moritur est juventus. Dictus quòd puteat ex alumine, & sulphure sæpè, dum cavatur: aut certè, ut Varroni placet, lib. 4. de Ling. Latin. à Græco *πύτος*, quod potum significat Virg. 3. Georg. Ad puteos, aut alta greges ad stagna jubento Currentem illignis potare canalibus undam. Horat. 1. Epist. 15: Collectósne bibant imbres putéósne perēnes lugis aquæ: nam vina nihil moror illius oræ. Differt autem puteus à cisterna, quòd ille suas habeat aquas ex terræ venis manantes: cisterna pluvias colo perpurgatas. Legitur & puteū neutri generis, ut annotavit Nonius, citans locum Varronis ad Gallum Fundanium: Primùm de mitris, secundò de statuis, deinde de aquis, ut sunt lacus, stagna, putea, & maria.

Pūtĕālis, le, om. t. Quòd ex puteo est. [*φρεάτιος.* Gal. *De puits.* Ital. *De pozzo.* Ger. Auß dem sod/ oder des sods. Hisp. *Cosa de pozo.* Pol. *Studzienni.* Vng. *Kuti.* Ang. *Of a well.*] Ovid. in Ibin: Vt quos dux Pœnus merſit putealibus undis. Col. lib. 11. cap. 3: Vel si non sit fluens aqua, fonte puteali possit alligari.

Pūtĕālis, a, um, ejusdē significationis: ut Aqua puteana. *Φρεάτιος.* Plin. lib. 16: Deinde quantum expellere, adjiciunt vinaceis aquæ puteanæ, ut & secundarium passum faciāt. Colum. li. 12. cap. 26. Et aquæ dulcis puteanæ eodem agro partem decimam adjicias.

Pūtĕārĭus, ri, m. s. Qui puteos fodit. [*φρεατόρυκτος, φρεάτων.* Gall. *Puitier, qui fait les puits.* Ital. *Pozzero, chi fa pozzi.* Ger. Ein Brunnen. Hisp. *El pozero, que hace pozos.* Pol. *Studzienny.* Vng. *Kut.* Ang. *A pitt.*] Quint. lib. 7. cap. 3: Ille in puteo moritur est juventus. Dictus quòd puteat ex alumine, & sulphure sæpè, dum cavatur: aut certè, ut Varroni placet, lib. 4. de Ling. Latin. à Græco *πύτος*, quod potum significat Virg. 3. Georg. Ad puteos, aut alta greges ad stagna jubento Currentem illignis potare canalibus undam. Horat. 1. Epist. 15: Collectósne bibant imbres putéósne perēnes lugis aquæ: nam vina nihil moror illius oræ. Differt autem puteus à cisterna, quòd ille suas habeat aquas ex terræ venis manantes: cisterna pluvias colo perpurgatas. Legitur & puteū neutri generis, ut annotavit Nonius, citans locum Varronis ad Gallum Fundanium: Primùm de mitris, secundò de statuis, deinde de aquis, ut sunt lacus, stagna, putea, & maria.

Pūtĕus, a, um, ejusdē significationis: ut Aqua puteana. *Φρεάτιος.* Plin. lib. 16: Deinde quantum expellere, adjiciunt vinaceis aquæ puteanæ, ut & secundarium passum faciāt. Colum. li. 12. cap. 26. Et aquæ dulcis puteanæ eodem agro partem decimam adjicias.

Pūtĕārĭus, ri, m. s. Qui puteos fodit. [*φρεατόρυκτος, φρεάτων.* Gall. *Puitier, qui fait les puits.* Ital. *Pozzero, chi fa pozzi.* Ger. Ein Brunnen. Hisp. *El pozero, que hace pozos.* Pol. *Studzienny.* Vng. *Kut.* Ang. *A pitt.*] Quint. lib. 7. cap. 3: Ille in puteo moritur est juventus. Dictus quòd puteat ex alumine, & sulphure sæpè, dum cavatur: aut certè, ut Varroni placet, lib. 4. de Ling. Latin. à Græco *πύτος*, quod potum significat Virg. 3. Georg. Ad puteos, aut alta greges ad stagna jubento Currentem illignis potare canalibus undam. Horat. 1. Epist. 15: Collectósne bibant imbres putéósne perēnes lugis aquæ: nam vina nihil moror illius oræ. Differt autem puteus à cisterna, quòd ille suas habeat aquas ex terræ venis manantes: cisterna pluvias colo perpurgatas. Legitur & puteū neutri generis, ut annotavit Nonius, citans locum Varronis ad Gallum Fundanium: Primùm de mitris, secundò de statuis, deinde de aquis, ut sunt lacus, stagna, putea, & maria.

Pūtālis, le, om. t. Quòd ex puteo est. [*φρεάτιος.* Gal. *De puits.* Ital. *De pozzo.* Ger. Auß dem sod/ oder des sods. Hisp. *Cosa de pozo.* Pol. *Studzienni.* Vng. *Kuti.* Ang. *Of a well.*] Ovid. in Ibin: Vt quos dux Pœnus merſit putealibus undis. Col. lib. 11. cap. 3: Vel si non sit fluens aqua, fonte puteali possit alligari.

Pūtĕālis

er to be diſſolued in to matter.] Pacuvius: Quanquã annis, & ætate hoc corpus putret. Plautus Moſtel. Atq; ædepol ita hæc tigna humida putrent.

Putrĕſco, ŭi, n.r. Putridus fio. [באש *baaſch* נאלח *neelách* רקב *rakáb*, πρηκτὸς γίνομαι. Gall. *Se pourrir, corrompre & gaſter.* Ital. *Marcerſi, putrefarſi.* Ger. Faul werden/anfahen fewlt. Bel. Verrotten/vervuylen/eurich worden. Hiſp. *Podrirſe.* Pol. *Gnyią poczynam.* Vng. *El rothadok.* Ang. *To waxe rotten.*] Col. lib. 2: Vt herbarum culmis, cæteriaq; rebus immiſta putreſcant. Idem in eodem: Totum iterquilinium raſtris permiſceri oportet, quò facilius putreſcat, & ſit arvis idoneũ. Horat. 2. Serm. Sat. 3: Veſtis putreſcit in arca. ¶ Hujus compoſita ſunt, Computreſco, Imputreſco: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Putrĕfăcĭo, In putredinem reſolvo, corrumpo, putre aliquid facio. [הבאיש *hebeiſch*, πύθω, σήπω. Gall. *Pourrir, corrompre & gaſter.* Ital. *Putrefare.* Ger. Feulen/faul machen. Hiſp. *Podrir.* Pol. *Dopoſię zmyſnię.* Vng. *El rothaztom.* Ang. *To mak rotten.*] Colum. lib. 3: Per apertam vitis medullam nimius humor trahitur, idemq; truncum cavat, unde formicis, aliiſq; animalibus quæ putrefaciunt crura vitium, latebræ præbentur. Plaut. in Moſtel. Venit imber, lavat parietes, perpluunt Tigna, putrefacitq; operam fabri: nequior jam factus eſt Vſus ædium. Liv. 1. bell. Punic. Ardentiaq; ſaxa infuſo aceto putrefaciunt.

Pūtĭus, ta, tum, Purus, mundus. [נקי *naki* טהור *tahór.* καθαρός. Gall. *Pur, purgé, ſans mixtion.* Ital. *Puro, purgato.* Ger. Rein/lauter. Hiſp. *Puro, alimpiado.* Pol. *Czyſti, ſzczery.* Vng. *Tiſzta.* Ang. *Cleane, pure, without mongling.*] Vnde putum argentum: id eſt, purgatum. Iuven. Satyr. 10: Pauca licet portes argenti vaſcula puti. ¶ Interdum putus in oratione legitur conjunctum cum adjectivo purus: unde argentum purum putum dicitur, quod ita excoctum eſt, itaq; purgatum, ut nihil alterius materiæ habeat admiſtum. Gell. lib. 6. cap. 5: Cautum fuiſſe, ut Carthaginienſes quotannis pop. Rom. darent certum pondus argenti puri puti. ¶ Plaut. in Pſeud. ad hominẽ tranſtulit, quũ ait: Poſyma, chæroplacides Purus putus eſt ipſus: novi. Quaſi dicat, ipſe omnino eſt, & non alius prorſus aut adulterinus, aut ſuppoſititius. Feſtus: Putum antiqui pro puro dicebant unde putum autum, putatum dici ſoleuit eſt, expurgatum. Orationes putiſſimæ. Cic. Attic. lib. 2: Vt ſciat hic Hieroſolymitarius traductor ad plebem, quàm bonam meis putiſſimis orationibus gratiam retulerit.

P ante Y.

Pyanepſion, πυανεψιών, Menſis nomẽ apud Athenienſes, noſtro Octobri reſpondẽs, ſi Theodoro credimus: quo celebrabantur Pyanepſia, feſta Apollini ſacra, coquebanturq; fabæ aliaq; legumina, quæ menſi nomen fecerunt.

Pychon, dimenſio ab ancone ad digitos ſi ipſos contraxeris.

Pycnocŏmōn, πυκνοκόμων. Herba eſt à comæ denſitate nomen habens, quam Plin. lib. 26. cap. 8, deſcribit his verbis: Alvum ſolvit & pycnocomon, erucæ foliis, craſſioribus, & acrioribus, radice rotunda, lutei coloris, terram olente: caule quadrangulo, modico, tenui flore ocymi.

Pycnotica medicamenta, πυκνωτικὰ φάρμακα. A medicis appellantur quæ vim habent condenſandi: quibus opponuntur manotica, μανωτικὰ, quæ rarefacendi habent poteſtatem. πυκνὸν enim, denſum: contrà μανὸν, rarum ſignificat.

Pycnoſtўlon, πυκνόστυλον, Ædificium deambulationi aptum, ſtructum columnis denſioribus, modicoq; intervallo à ſe invicem diſtantibus. πυκνὸς enim nobis ſignificat *denſum*, & στύλος, *columnam*.

Pyctă, æ, m. p. vel Pyctes, πύκτης, Latinè pugil dicitur Lampridius in Heliog. Gladiatores ante convivium pugnãtes ſibi, & pyctas frequenter exhibuit. Hinc Columella lib. 8. cap. 2, gallinaceũ in certaminibus gallorum pugnacem pycten vocat: Non rixoſarum avium, *inquit*, laniſtæ, cujus plerunque totum patrimonium pignus alcæ victor gallinaceus pyctes abſtulit. Plin. lib. 7. cap. 47: Euthymus pycta ſemper Olympiæ victor.

Pyctăcum, cĭi, n.ſ. [πυκτικὸν. Ger. Ein täfele/Regiſterlin/darin die namen der beſonderen Richtern geſchrieben waren.] apud Lampridium in Alexandri vita dicitur album: hoc eſt, tabula dealbata, in qua nomina judicum ſelectorum deſcribebantur: ſic enim inquit: Deniq; quũ inter militares aliquid ageretur, multorum dicebat nomina. De promovendis etiam ſibi annotabat, & perlegebat cuncta pyctacia: & ſic faciebat diebus etiam pariter annotatis, & quis, & qualis eſſet, & quo innovante promotus.

Pўgărgŭs, gi, m.f. [πύγαργος. Ger. Ein frembd thier/von art der wilden Geiſſen oder Rehböcken.] Caprea quędã ſylveſtris, nõ diſſimilis damis. Plin. lib. 8. cap. 53: Sunt & damæ, & pygargi, & ſtrepſicerotes, multaq; alia haud diſſimilia. Iuven. Sat. 11: apud quem Sumine cũ magno lepus, atq; aper, atq; pygargus, Et Scythicæ volucres. ¶ Eſt itẽ pygargus, avis ex genere aquilarũ, in oppidis habitans, & in campis, caudã habens albicantem: unde & nomen accepit, quaſi πυγὴν ἔχων ἀργήν. Idem Plin. lib. 10. cap. 3: Secundi generis pygargus, in oppidis manſitat, & in campis, albicante cauda. Sunt qui putant eſſe erodionũ genus: quæ ales coitui infeſta eſt, ut quum mas cum fœmina coire velit, acri dolore oculorum utrinq; ſolvãtur, ac mentium penè ſimiles abeant.

Pygiſta, æ, m. p. πυγιστὴς, dicitur Græco vocabulo, quẽ alio nomine *paditanum* appellamus, qui ſcilicet maſculis ad præpoſteram libidinem abuntur. Dicti πυγισταὶ, à contrectandis natibus. Nam πυγὴ à Græcis dicuntur.

Pylæ, f. p. [שערים *ſchearim.* πύλαι. Gall. *Les portes.* Ital. *Porte.* Ger. Ein Thor oder Port. Hiſp. *Puertas.* Pol. *Wrota albo cpiaſnoſi z miedzy gorami.* Vng. *Kapu.* Ang. *Paſſe wayes.*] Græco nomine dicuntur quas nos *portas* dicimus: inter & pro angustiis montium faucibus accipiuntur: cujuſmodi in Amano monte occurrere perhibentur, ex Cilicia Syriam petentibus: quas & Latinè Cilicias portas appellamus. Cic. Attic. lib. 5: Itaq; confeſtim iter in Ciliciam feci per Tauri pylas.

Pўlæă, πυλαία, Cõventus Amphyctionũ ad Thermopylas, ad quem quotannis è ſingulis civitatibus ſinguli mittebantur, quos vocabant *Pylagoras*, διὰ τὸ ἐκ τῶν πυλαίων ἀγορεύειν, hoc eſt eo quod ad pylæan convenirent.

Pўlōrŭs, ri, pen. prod. πυλωρός. A medicis appellatur inferius os ventriculi, per quod primæ coctionis excrementa emittuntur in alvũ, & inde in ſeceſſum. Ratio nominis inde ducta eſt, quòd πυλωρὸν Græci *janitorem* vocant. Inferius autem os ventriculi in hoc vel optimi janitoris officio fungitur, quod nihil emittat niſi probè concoctum: unde etiam meatus ille à natura factus eſt anguſtiſsimus.

Pynarthes, Lac igne denſatum.

Pyŏs, & Pyon Græcis primum lac vocatur: alii ſic vocant ſanguinem concretum, quem nos Latini vocamus *pus*.

Pyr, pyros, πῦρ. Latinè ignis: à quo multa per cõpoſitionẽ fiũt.

Pyren, πυρὴν, olivæ nucleus, quòd facilè ignem concipiat.

Pўrã, Rogus. [דוד *dud* תדורה *medburáh.* πυρά. Gall. *Vn monceau de bois pour mettre au feu.* Ital. *Stipa, mucchio de legne.* Ger. Ein holtzbeigen/ſcheiterhaig. Hiſp. *Hoguera.* Pol. *Stoſſ drew.* Vng. *Egy ſzałra rakot ſinak tzve.* Ang. *A bone fyre.*] Lignorum congeries, cujuſmodi olim cremandorum corporum cauſa extruebant. Virg. 4. Aeneid. At regina pyra penetrali in ſede ſub auras Erecta ingenti, tædis atq; ilice ſecta, &c. Idem 11. Aeneid. Innumeras ſtruxêre pyras.

Pўrăcanthă, πυράκανθα, nomen eſt herbæ apud Dioſcor. lib. 1. cap. 15.

Pўralis, πυραλὶς, Pennatum animalculum, magnitudine muſcæ, exigue proveniens. Vade & nomen accepit. A quibuſdã pyrauſta, πυραύστης, appellatur. Quamdiu eſt in igne, vivitq; evaſit longiore paulum volatu, tunc emoritur. Vide Plin. lib. 11. cap. 36.

Pyrama, ut legit Sipõtinus, vel potiùs Phyrama, ut hodie habent caſtigatiora Plinii exemplaria, lacrymæ genus ex mopio arbore ſtillãs, pingue & reſinoſum. Vide Plin. li. 12. cap. 18.

Pyrămis, ĭdis, pen. cor. f.t. [πυραμὶς. Gal. *Pyramide.* Ita & Hiſ. *Piramide.* Ger. Ein viereckichtig gebäw vnden her breit/hat ein ſpitz vnd ſtrenget je mehr biß zu ein ſpitz vermert/als Leuſel. Pol. *Budowanie wyſzeyſz gramo poſtawiſſo.* Vng. *Tornyos épület.* Ang. *A ſteeple, any thing foure ſquare and broad vnder and ſmall & ſharp vpwarde.*] Moles maxima, quadrata, ita conſtructa ut è lato in acutum tendat in formã flammæ, quæ media parte latior, in acuminatum deſinit faſtigium. Maximæ hujus generis in Aegypto fuiſſe memorantur circa Memphin, ſtructuræ ex quadratis lapidibus admirandę, faſtigiatæ ultra omnem excelſitatem quæ manu fieri poſſet, (ut ſcribit Solinus) ſub quibus ſepeliebantur reges. Excogitatæ primùm à Regibus Aegypti, ne plebs eſſet otioſa, vel ne pecuniam ſuccelloribus relinquerent. Vide Plin. lib. 36. cap. 12.

Pўrămĭdātŭs, adjectivum. [πυραμιδοειδὴς. Gall. *Fait en pyramide.* Ital. *A foggia di pyramide.* Ger. Dz ein ſolche geſtalt hat wie ein viereckichtiger hegel. Hiſp. *Echo en manera de piramide.* Pol. *Koniſzcz wyſzcz ſi granie.* Vn. *Tornyos tzúſzos.* An. *Made lyke a ſteple.*] Quod in pyramidis formã factum eſt. Cic. 1. de Nat. deor. Quædam pyramidata, curvata quædam, & quaſi aduncа.

Pyramon, ex tritico panis.

Pyratum, πυρὰτον, genus potionis, quod ex pyris fachum erat, & loco vini ſumebatur. Hier. cõtra Iovinianũ: Timotheo dolenti ſtomachũ vinũ ſuadet bibere nõ pyratũ. Hanc tamen vocem apud probatos autores non facile invenies.

Pўraŭſtēs, πυραύστης, Animal pennatum, magnitudine muſcæ, ignis & natcens & vivens: à quo ſi paulò longius evolet, ſtatim emoritur. ¶ Vnde proverbiũ: Πυραύσταις ἐπιτίνας, ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ κακοῖς. In eos dicebatur qui ſibi ipſis exitiũ accerſunt. Alio nomine pyralis dicitur, teſte Plin. lib. 11. cap. 36. ¶ Pyraula item apud Ariſtotelem, vermiculus eſt quem & cleron vocat, aranei ſpecie, nocens favis.

Pўrēnes, pen. prod. Sunt ceraſorũ oſſa, ſeu baccarum ut apud Ariſtotelem

Aristotelem lib.2. Meteororum, in fine, ubi sic legitur: *ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐστιόντων, οἷον ἐκ πυρήνων, ἢ τῶν ἀκροδρύων συμβαίνουσι*: id est, sicuti ficuum, ut nuclei è digitis exilientes. Nominativus singularis est *πυρήν*.

Pyrethrum, n. l. [*πύρεθρον*. Gall. *Herbe nommée pié d'alexandre*. Ital. *Piretro*. Ger. Bertram oder Speichelwurtz. Hisp. *Pelitre*. Vng. *Lubony*.] Non est herba eadem cum dracunculo, ut perperam credidit Calepinus, Perotti errorem secutus, sed ea quam Romani *salivarem*, vulgus Gallorum hodie *Pedem Alexandrinum* appellat. Folia & caulem emittit, dauco sylvestri & fœniculo similem, umbellamq; anthi circinatæ rotunditatis: radicem habet longam pollicis crassitudine, gustu fervidissimo. Ovid. 2. de Arte: Tenaq; in annoso flava pyrethra meto. Macer: Est pyrethrum calidum, siccumq;, & quartus in illo Est gradus: excutiat dentes si frigidus humor, Masticet hæc patiès, tenecatq; diutius ore. Vide Plin. lib. 22. cap 9 & Dioscor. lib 3. cap 24.

Pyretus. [חדרת *kaddachath*. *πυρετός*.] Febris, ab incēdio appellata à Græcis, quemadmodum apud nos *fobris* à fervore.

Pyrgitis, idem quod Phyllitis, apud Dioscor li 3. cap. 120. sit dicta à cubibus: quia à radicibus earum nascitur.

Pyrgitæ, passerculi.

Pyrgus, m. i. [דגל *migdal* (vel) *migbol*. *πύργος*. Gall. *Vne tour*. Ital. & Hisp. *Torre*. Ger. Ein thurn. Pol. *Wieża*. Vng. *Torony*. Ang. *A tower*.] Latinè turris dicitur, quòd fulgureis ignibus ferri turres consueverunt. ¶ A' cujus similitudine pyrgus etiā vulgi genus dicitur cavitate fictili, quò conjecti tali, agitantur antequam in alveolū emittantur. Horat. 2. Serm. Satyr. 7: Mittis pyrgū talos. Martialis turriculam Latino vocabulo appellavit. Perlius orcam dixit: Sese erat in voto damnosa Canicula quantum Raderet, angustæ collo nō fallier orcæ. Porphyno pyrgum idem esse docet cum fritillo, vasculum scilicet in quo conjectæ tesseræ, agitatæq; mittuntur. Iuven. Sat. 14: ... pyrgoq; cadē movet arma fritillo. Quibus verbis clarum fit, fritillum turriculam esse, non tabulam ludoriam, quæ lata, & spatiosa esse cōsuevit, & quæ alveus, sive alveolus, sive latiuncularia tabula dicitur. Pyrgus etiā militaris ordo dicitur, quādiu centum viros continens: & turma equestris, *ἀπὸ τῶν πυργῶν*, ut quidā existimant, eò quòd in acutum desinat more ignis.

Pyritaria, Vaporaria lenticula. Vtitur his in passione volvulo, Aetius lib 9. cap. 28.

Pyrisis, *πυρίωσις*, Fomentum contra pyretum: hoc est, contra febrim.

Pyrus. Panes triticei. Idē & Sicanii ex quadrimestro tritico.

Pyrnūn, Pyrethrum apud Dioscor. lib. 3. cap. 84.

Pyrites, pen. prod. m. t. *πυρίτης*. Silicis genus quod in metallis & fluminibus quibusdā invenitur, æris similitudine: cujus varia sunt genera, cognomen accipientia à metallis quæ in se continent. Nam in quo aurum elucet, chrysodeam: in quo argētum, argyrodeam: in quo æs, chalcodem: hoc est, æreus cognominatur. Plin. lib. 36. cap. 6: Sed est alius etiamnū pyrites similitudine æris. In Cypro cum reperiri volunt, & in metallis quę sunt circa Acaranaā, unum argenteo colore, & alterū aureo. Dictus pyrites, quòd ægerrimè quidem ignem accipiat, semel tamen accepto diutissimè conservet. Vide Georg. Agricol. de Re metal. qui multò plura enumerat pyritarū genera. ¶ Pyrites itē dicitur silex ille qui ferro illisus, ignē emittit. Plin. li. 36. cap. 19. Pyritarum etiamnū, aliqui genus unum faciunt, plurimum habent ignis, quos vives appellamus, & ponderosissimi sunt. Hi exploratoribus castrorū maximè necessarii, qui clavo vel altero lapide percussi scintillas edūt, quæ exceptæ sulphure, aut fungis aridis vel foliis, dicto celerius ignem trahunt. Hæc Plin. ¶ Quidam etiā molarem lapidem pyriten appellavere, scilicet eodem Plin. lib. 36. cap. 19. propterea quòd plurimū illi sit ignis.

Pyrobōli, pen. cor. *πυροβόλοι*, Sunt tela ignita, & ardentia: quæ cum flamma mittuntur. Vnde Plutarchus in Dione scribit pyrobolorum incendio complures extinctos.

Pyrocorax, *πυρροκόραξ*. Avis luteo rostro, nigra, præcipuo sapore: nomen habet à colore rostri igneo: quali ignitum corrum dicas. Vide Plin. lib. 10. cap. 48.

Pyrois, pen. cor. genitivi, pyroentis, *πυρόεις*, Martis sidus, ab igneo colore dictum. Colum. lib. 10. ¶ Est item nomen unius ex equis Solis. Ovid. 2. Metamorph. Vide AETHON.

Pyromantia, f. pen. acuta, *πυρομαντεία*. Genus divinationis quę ex igne. Vide in dictione MAGIA.

Pyropus, pi, pen. prod. m. f. [*πυρωπός*. Gall. *Vn rubis ou eschar boucle*. Ital. *Carbonchio*. Ger. Ein feuerroet edelgestein. Hisp. *Carbunclo piedra preciosa*. Vng. *Lang vnum drago kb*. Ang. *A carbuncle or rubie*.] Gemma est flammæ colorem referens unde & nomen. Ovid 2 Metam. flammas imitante pyropo.

Pyros, Chamelæa apud Dioscor. lib. 4. cap. 183.

Pyrrhica, æ, sive Pyrrhiche, es: [*πυρρίχη*. Ger. Ein Mörischer tanz mit pyrrhus erfunden hat.] Genus fuit saltationis enopliæ: hoc est, quæ armati petragebant, quæ Lacedæmoniorū juventuti loco bellici progymnasmatis erat, teste Aristoxeno, apud quos á quinto statim ætatis anno pueri incipiebāt *πυρρίχειν*, accinente interim aliquo carmē hyporchematicum, ad cujus numeros motus componebant. Erat autem hoc laboriosum saltationis genus pugnantiū, jaculantiūq; : itē ictuū, jactuq; declinantiū: interdū etiā subsilientiū, & succiduo poplite excipientiū, motus, gestusq; exprimens, ut abundē docet Plato lib. 7. de legibus. Plin. lib. 7. cap. 57. à Pyrrho quodā Cretensi primùm inventura tradit in Creta. Aristoxenus originem ejus ad Pyrrhichū quendam Laconem refert. Aristoteles contrà ad Pyrrhum Achillis filium, quem primūm omnium pyrrhicam ait saltasse ad Patrocli rogum. Suetonius in Cæs. Pyrrhichen saltaverunt Asiæ, Bythiniæq; principum liberi.

Pyrrhichārii, sive Purrhicharii, (ut scribebant veteres, nullam peregrinam literā recipientes) *πυρριχισταί*. Qui pyrrhicam saltabant armati, pugnantiū, ictusq; interentiū vicissim, & declinantium gestus motusq; ad rhythmum imitantes. Vtitur hac voce Vlp. l. aut damnum §. quicunq; in fadum. ff. de Pœnis.

Pyrrhāchus, pen. cor. adjectivum, Liv. 1. bell. Maced. Quum legibus cautu esset ne de pace: bellōve nisi in Panætolico & Pyrrhiacho concilio ageretur. Vetus exemplar habet, Pylaico.

Pyrrhichius, *πυρρίχιος*, Pes metricus, constans ex duabus syllabis brevibus: dictus à Pyrrho, qui primus victoria potitus, frequentibus pyrrhichis est laudatus.

Pyrrhopæcilus, *πυρροποίκιλος*, Marmoris genus, quod & à Syene Thebaidis urbe, circa quam effodiebatur, Syenitū dicebatur, sive lapis Syenites. Ex hoc Aegyptiorum reges obeliscos faciebant, quos Solis numini dicabant: teste Plin. lib. 36. cap. 8. Pyrrhopæcylon autem Græci à fulvarum maculariū varietate videntur appellasse. Nam *πυρρὸς* fulvum appellant, *ποικίλος* varium.

Pyris, priore correpta, f. f. Arbor nota. [*ἀπίη*. Gal. *Vn poirier*. Ital. *Pero arbore*. Ger. Ein birbaum. Hisp. *Peral arbol*. Pol. *Pigwa grakowe*. Vng. *Körtfely fa*. An. *A peare tree*.] Virg. 4. Georg. Eduramq; pyrum, & spinos jam pruna ferētes. Idem 1. Eclog. Insere nunc Melibœe pyros, pone ordine vites, &c. ¶ Pyrum, fructus: [*ἀπίον*. Gall. *Vne poire*. Ital. *Pero*. Ger. Ein birn. Hisp. *La pera fruta*. Vng. *Körtsely*. Ang. *A peare*.] dictum quòd ad similitudinem pyramidis è lato tendat in acutum, flammæ similitudinem reddēs. Autumnalia pyra, acidulo sapore jucunda, Tiberiana appellātur, quòd maximè Tiberio principi placuēre. Plin. lib. 15: Cucurbitina pyra, ob cucurbitę similitudinē sic dicta. Cato cap. 7. Decumana pyra, apud Columellam lib. 12. cap. 10. Vesci pyris. Horat. 1. Epist. 7: Non quo more pyris vesci Calaber jubet hospes. Idem Epod. 2: Vt gaudet inserta decerpens pyra. De pyris multa vide apud Plin. lib. 15. cap. 15. Mammosa pyra, apud eundem ibidem.

Pythonsōn. Id est, Hiosciamus, apud Dioscor. lib. 4. cap. 72.

Pythonis oculus, id est, ilichas apud Dioscor. lib. 3. cap. 17.

Pytilissare. Galen. interpretatur *ἐφ' ὑπερκειμένοις βαίνειν*, summis pedibus ingredi, manu altera rectorsum, altera prorsus protensa: exercitationis genus.

Pytilismā, atis, [רק *rok*. *πτύσμα*.] Levis sputi irroratio, à *πτύω*, quod est sputo leviter & crebrò irrorare. Iuvenal. Satyr. 11: Qui Lacedæmonium pytismate lubricat orbem, id est, qui lubricat annulū sputo. Sunt tamen qui hoc in loco legant pedemate: alii etiam pytilismate. Vide Politiani Miscel. Centuria prima, cap. 38.

Pytisca, *πτύσκα*, Chirurgicum instrumentum, puri eximendo accommodum: ita dictū quasi *τὸ πτύον ἔλκους*. Meminit hujus instrumenti Galen. lib. 5. Methodi.

Pyxacanthum, *πυξάκανθον*, Frutex est spinosus, cubitalibus ramis, foliis buxi: unde & nomen accepit, quasi buxea acanthus. Nam *πύξος* nobis *buxum* sonat. Præstantissimum nascitur in Lycia: unde & medicamentum quod ex eo conficitur, Lycium appellatur: de quo suprà egimus suo loco.

Pyxionix, Aristolochiæ species tertia, de qua vide Dioscor. lib. 3 cap. 6.

Pyxis, idis, f. r. [*πυξίς*. Gall. *Vne boiste proprement qui est de bouys*. Ital. *Scatola*. Ger. Ein buchß in welche man salb oder ander dergleichen ding behaltet. Hisp. *La buxeta*. Pol. *Slley, krepka, pudelka*. Vng. *Patton, kissin tomatska*. An. *A boxe made of boxe tree*.] Propriè vasculum è buxo, quod Græci *πύξον* appellant: ex quo ligno primùm fieri cœpit: quanquā & ex alia materia fieri possit. Nam (ut docet Quintil. lib. 2. cap. 4.) Pyxides cujuscunq; materiæ sunt, quarum usus variis rebus est accōmodatus. Cicero pro Cælio: Eodem Licinium esse venturum, atq; iis veneni pyxidē traditurū. Mart. li. 9: Et lateas centū cōdita pyxidibus. Plin. lib. 18. cap. 11: Primum inest pyxis ferrea. Apuleius de Asino lib. 3: Arcula quadā recluſa pyxides plusculas inde depromit. ¶ Pyxides item in ossibus per similitudinem quandam appellātur acetabula, pixidum more excavata, quæ rotunda, ostium capita excipiunt.

Pyxidicula, diminutivum, in qua aromata continentur. [*πυξίδιον*.

dus. Gall. *Petite boſſe de bouys.* Ital. *Piccial boſſolo.* Ger. Ein büchſſtum. Hiſp. *Pequenna buxeta.* Ang. *A little boxe.*] Corn. Celſius lib. 6: Liquidum collyrium pixidicula ſervatur.

Pȳxĭdātŭs, adjectivum, Quod pyxidis ſimilitudinem refert.

Q

LITERA muta eſt, propemodū ſupervacua, ſicut & K: quoniā c poteſt implere earum vicē: & propter nihil aliud ſcribenda videtur, niſi ut u vocalem ſemper poſt ſe ſequentē in eadem ſyllaba cū altera vocali conjungat, quæ alioqui in eadem ſyllaba conjungi nō poſſet, obliquioremq; & pinguiorem efficiat. Quintil. lib. 12. ca. 10: Duras & illa ſyllabas facit, quę ad conjungendas demū ſubjectas ſibi vocales eū utilis, alias ſupervacua: ut quū Equū, ac Equos ſcribimus, quū ipſæ etiā vocales duę efficiant ſonū, qualis apud Grȩcos nullus eſt, ideoq; ſcribi illorū literis nō poteſt. Quod ſanē terminatio ipſius q, & neceſſaria conſequentia alterius u poſt illud, & ante alterā vocalē indicāre poteſt. Nunquā enim in eadē ſyllaba vocalē poſt q, ponere poſſumus, qū inter q & vocalē u interponamus, ut Qualis, quǽtor, ſequitur, loquor, & quū. ¶ Mutatur aūt q in c. ut Loquor, locutus, Sequor, ſecutꝰ: in ſ. ut Torqueo, torſi: in x, ut Coquo, coxi.

Q. In notis antiquorū Quintus, vel Quintius. Q vel QV quartus. Q M quomodo Q A M, vel A M. quemadmodū. Q. S. S. S. Quæ ſuprà ſcripta ſunt. Q. R. F. E. V. Quod rectè factū eſſe videtur. Q V AES. Quæſtores. Q. L. Quinti liberti. Q V AES. Quæſtor. Q N. A. N N. quando q; neq; ais, neq; negas. Q. B. F. quare bonū factū. Q E. R. E. Quanti ea res exit. Q. F. Quinti filius. Q. I. F. Quinti Lucii filius. Q vel Q V I N T. Quintilian. Q. B. M. V. quæ bene mecū vixit. Q. E. R. E I V. D A. Quanti ea res erit, judiciū dabo. Q V I R. Quiriter. Q. I. Quinti libertus. Q. M. Quintus Mutius. Q. B. F. Quare bene factum.

Qua, adverbium ſignificationem habens per locum. [אי זה *e xeh.* יָדַע *yd, ſcr.* Gall. *Par où.* Ital. *Per che luogo.* Ger. Wodurch/dardurch. Bel. Langs/waer. Hiſp. *Por qual lugar.* Pol. *Ktoredy.* Vng. *Maly ſelé.* Ang. *By what waye.*] Autor Priapeæ: Ad fontē dic mihi quā ſit iter. Cicero pro Cęcinna: Omnes introitus quā adiri poterat in eū fundū. Idē 4. Philip. Ipſe in templū, neſcio quā, per cuniculū aſcendit. ¶ Aliquādo ponitur pro in quantū, ſive quatenus. *Senec.* Hominē quippe quā animal eſt, moveri ſenſu oportet. ¶ Aliquādo pro partim vel tum. Plin. Epiſtol. 49. lib. 3: Medium tempus diſtentum, impeditumq; : quā officiis maximis, quā amicitia principū exiſſe. Cicero Quinto Fratri: Omnia conveſtivit hedera, quā baſim villæ, quā intercolumnia ambulationis. Idem Attico lib. 1: Quā domini, quā advocati ſibilis conſciſi ſunt id eſt, Tum domini, tum advocati. Idem alibi ad eundem: At quàm honeſta, quàm expedita tua conſilia, quàm evigilata tuis cogitationibus, quā itineris, quā navigationis, quā congreſſus, ſermonisq; cum Cæſare? id eſt, tum itineris, tum navigationis, tum cōgreſſus & ſermonis cum Cæſare. Vel (ut Budæus interpretatur) qua in parte itineris, navigationis & congreſſus ſit mentio. Et rurſum lib. 15: Intelligo te diſtentiſſimum eſſe quā de Buthrotiis: quā de Bruto: id eſt, partim ob Buthrotios, partim ob Bruti ludos. ¶ Interdū quā idem valet, quod qua ratione vel quo modo. Virg. 1. Aeneid. Qua facere id poſſis, noſtram nunc accipe mentem. ¶ Aliquando idem quod qua parte. Ovid. in Epiſtol. Phyllidis: Quā patet umbroſum Rhodope glacialis ad Hæmū. ¶ Eſt etiam qua ablativus fœminin. à nominativo quæ: nā qua nominativo non utimur niſi in cōpoſitis. Qua gratia pulchrè dicitur pro quamobrem. Plaut. in Amph. Amphitryo redite ad navim melius eſt nos. AM. Qua gratia? Qua de re ſimiliter aliquando pro quamobrem ponitur. Cic. Qua de re, ludices, vobis magnopere providendū eſt. Aliàs idē eſt quod de quare. Cic. 2. Rhetor. Firmatur ſimilitudine ejus rei qua de re agitur, *&c.* ¶ Quā cauſa, idē quod quamobrē. Plaut. in Menech. Quid de te merui, qua me cauſa perderes? Similiter qua de cauſa. Plinius 18. ca. 7: Qua de cauſa leviorillis quàm cæteris panis eſt.

Quācunquĕ, adverbium eſt loci, Per quamcunq; partem, vel per quēcunq; locum. [אי אה, *ויהי אה.* Gall. *Par où ce ſoit, par quelque lieu que ce ſoit.* Ital. *Per ogni parte.* Ger. Gleh wa hindurch/durch welchen theil oder ort. Hiſp. *Por todas partes.* Pol. *Ktore dokolwiek.* Vng. *Mindēn fēle.* Ang. *By what ſoever waye or place.*] Liv. 1. ab Vrbe: Vbi eō ventum eſt, quacūq; incedit armata multitudo, pavorē ac tumultū facit. ¶ Eſt etiā quacunq; ablativus à quæcūq;. Ibidem: Is Aſcanius ubicunq;, & quacunq; matre genitus, *&c.*

Quādantĕnŭs, antepen. acuta, Vſq; ad quandā partem. Sic aliquantulum. [אי מה, *מידה מה.* Gall. *Par quelque part, bien en moyen.* Ital. *Al quanto.* Ger. Zum theil/etlicher maaß. Hiſp. *Por alguna parte.* Vng. *Nemiennēmi modon.* Ang. *By ſome waye or meane.*] Plin. lib. 26. cap. 10: Tria autem genera ejus, latum, & aliquantò longius, quadantenus rubens.

Quadrā, æ, f. p. Inſtrumentū planū, aut modicè concavū ſuper quo cibos diſſecamus: ita dictū à figura quadrata: nam vel orbiculati fiunt figurā, orbes nominātur. [*mi.* ſ. Gall. *Vaiſſel leur quarré.* Ital. *Quadrato tagliere.* Ger. Ein viereckechtiger tiſch. Bel. Een vierecante tafeel. Hiſp. *Inſtrumento para cortar ſi manera.* Pol. *Talerz quadratowy.* Vng. *Zeges tanyer.* Ang. *A trencher.*] Eadem & menſæ dicuntur: ſolentq; in iis cibi ſingulis cuiſque apponi. Neq; ſolūm ex ligno, ſtannove, aut argento, ut hodie, verumetiam ex pane fiebant. Vnde eſt illud apud Virg. 7. Aen. - patulis nec parcere quadris. Et paulò poſt: Heus etiam menſas cōſumimus. ¶ Aliena quadra vivere, eſt alienis ſumptibus victitare. Iuven. Satyr. 5: Vt bona ſumma putes aliena vivere quadra. ¶ Quadra placētę. Mart. lib. 6. Quū mittis turdum ve mihi quadramve placentę, Sive femur leporis, ſive quid hiſce ſimile. Bos in quadra argētea, *βοῦς ἐπὶ τετραγώνου.* In eos qui perſonam ſuſtinent officium aliquod egregium pollicentes, nec ulli tamen ſunt uſui niſi ad voluptatem aut faſtum.

Quadrāgēnārĭus, a, um, Quod in ſe continet quadraginta: ut Quadragenarius lapis: id eſt, quadraginta librarum. Quadragenarius homo: id eſt, quadraginta annorū. [מאתים *arbahim, τεσσαρακονταετής.* Gall. *Quarantain qui a veſcu quarante ans.* Ital. *De quaranta anni.* Ger. Vierzig jährig. Hiſp. *De quarenta annos.* Pol. *Czterdzieſci maiący.* Vng. *Negyuen ēues vrnak.* Ang. *Of fourtie yeares.*] Grex quadragenarius: id eſt, quadraginta capitū. Liv. 7. ab Vrbe: Quadragenariæ octo cohortes, ſeſcenbora virorū ſcribūtur. ¶ Quadragenariæ cohortes: id eſt, quadraginta viros continentes.

Quādrāgēnī, æ, a, Numerus diſtributivus, ſicut bini, ā, ni. [ארבעים *arbahim.* ל ל ל ל *ni τεσσαράκοντα.* Gall. *Quarante.* Ital. *Quaranta.* Ger. Je vierzig und vierzig. Hiſp. *Quarenta.* Pol. *Po, czterdzieſci.* Vng. *Negyuenkēnt.* Ang. *Fourtie.*] Columel. lib. 5. cap. 2: Centies vicies ducenti quadrageni, fiunt vigintiocto millia & octingenti.

Quadrāgēſĭmŭs, a, um, Vnus ex numero quadragenario. [ארבעים *arbahim. τεσσαρακοστός.* Gall. *Quarantieſme.* Ital. *Quarantiſſimo.* Ger. Das vierzigſte. Hiſp. *Quarenta au ordē.* Pol. *Czterdziеſty.* Vng. *Negyuenkēdik.* Ang. *The fourtieth in ordre.*] Plin. lib. 14. cap. 20: Cocti parte quadrageſima. ¶ Aliquando ultimus ex quadraginta. Plin. lib. 2. cap. 8: Quadrageſimo cūdā Olympiade. ¶ Quadrageſima abſolutè dicitur pro quadrageſimā parte, *τεσσαρακοστός.* Suet. in Caligula, cap. 4: Publicis, atq; judiciis ubicunq; conceptis quadrageſima ſummæ, de qua litigaretur, exigebatur. Sic dicimus, decimā, vigeſimā, quinquageſimam, centeſimam, PARTIS vocabulum ex talis ſubintelligentes, quod ruſticè exprimeretur.

Quādrāgintā, Quater decem adjectivū eſt numeri cardinalis. [ארבעים *arbahim. τεσσαράκοντα.* Gal. *Quarante.* Ital. *Quaranta.* Ger. Vierzig. Bel. Veertich. Hiſp. *Quarenta.* Pol. *Czterdzieſcią.* Vng. *Negyuen.* Ang. *Fourtie.*]

Quādrāgiēs, adverbium numerandi, Quater decem [*τεσσαρακοντάκις.* Gall. *Quarante fois.* Ital. *Quaranta volte.* Ger. Vierzigmaal. Hiſp. *Quarenta vezes.* Pol. *Czterdzieſcią.* Vng. *Negyuenſzer.* Ang. *Fourtie tymes.*]

Quādrāngŭlŭs, adjectivum, Quod habet quatuor angulos. [רבוע *rabuah* מרובע *merobbāh. τετράγωνος.* Gal. *Quarre, qui a quatre coins.* Ital. *De quattro cantoni, quadrāgolo.* Ger. Viereckechtig. Hiſp. *Coſa de quatro angulos.* Pol. *Czworo kąty maiący.* Vng. *Negy ſzegv.* Ang. *That hath foure corners.*]

Quadrāns, m. t. Quarta pars aſſis: hoc eſt, unciæ tres. [רבוע *rabuah. τεσσαρεσκαιδέκατον.* Gall. *La quatriéſme partie d'vn tout, trois onces.* Ital. *Quarta parte di vna libra.* Ger. Der vierdtheil eines Aſſes oder drey theil einer halben. Hiſp. *Tres vncas de vna libra.* Vng. *Negyed reſz.* Ang. *Three ounces, a farthing.*] Plin. lib. 28: Ad tuſſim vetus recens decoquitur quadrantis pondere in vini ſextariis duobus. Quoties autem de re numaria ſermo eſt, quadrans trium nummulus eſt, teſte Plinio, qui & triuncis, vel triuncia vocatur, a tribus unciis. Vt enim Seſtertius quarta pars eſt denarii: ita quadrās quarta pars aſſis. Iuvenal. Satyr. 7: Nam ſi Pierii quadrans tibi nullus in arca Oſtendatur. Quadrans operis apud Colum. lib. 2. cap. 4. eſt quarta pars operis. ¶ Eſt etiam quadrās quū de menſuris loquimur, quarta pars Romani ſeſtarii, hoc eſt,